Las Escrituras

en Ashéninka Ucayali del Sur

[cpy]

Wycliffe

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú
[cpy]

Primera edición
© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Edición para la Web
© 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

http://www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported)

Compartir • Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.
Reconocimiento • Debe reconocer los créditos de la obra.
No comercial • No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
Sin obras derivadas • No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

ÍNDICE

página

Etanta-nakari	Gn.	5
Éxodo	Éx.	89
Leví-iti	Lev.	126
Ikaateeyini	Núm.	132
Apiin aani-taneentsiri	Deu.	144
Josué	Jos.	146
Jewaripaeni	Jc.	155
1 Samuel	1 S.	160
2 Samuel	2 S.	176
1 Reyes	1 R.	182
2 Reyes	2 R.	195
2 Crónicas	2 Cr.	201
Esdras	Esd.	203
Job	Job	205
Mampaantsi	Sam.	210
Isaías	Is.	218
Jeremías	Jr.	227
Ezequiel	Eze.	230
Daniel	Dn.	233
Jonás	Jon.	236
Miqueas	Mq.	240
Malaquías	Mal.	241
Mateo	Mt.	243
Marcos	Mr.	316
Lucas	Lc.	340
Juan	Jn.	380
Rantayi-takiri	Hch.	433
Roma-jatzi	Rom.	502

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Corinto-jatsi . . . . . .1 Co. 535
2 Corinto-jatsi . . . . . .2 Co. 568
Galacia-jatzi . . . . . .Gal. 590
Efeso-jatzi . . . . . .Ef. 602
Filipos-jatzi. . . . . .Flp. 614
Colosas-jatzi . . . . . .Col. 622
1 Tesalónica-jatzi. . . . . .1 Te. 630
2 Tesalónica-jatzi. . . . . .2 Te. 636
1 Timoteo . . . . . .1 Ti. 640
2 Timoteo . . . . . .2 Ti. 649
Tito . . . . . .Tit. 656
Filemón . . . . . .Flm. 660
Heber-paeni . . . . . .Heb. 662
Santiaho . . . . . .Stg. 688
1 Pedro. . . . . .1 P. 696
2 Pedro. . . . . .2 P. 706
1 Juan . . . . . .1 Jn.. 712
2 Juan . . . . . .2 Jn.. 721
3 Juan . . . . . .3 Jn.. 723
Judas. . . . . .Jud. 725
Roñaahan-teetziri . . . . . .Ap. 728

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ETANTA-NAKARI

Rowetsikae-takiro Maawoeni

1 1 Owakira etanta-nakari rowetsikan-teetzi, riitakira Tajorentsi
wetsika-kirori inkite eejatzi kepatsi. 2 Tema tekatsi jeekatsini
kepatsiki, iyoshiita inkaari eejatzi tsireni-kaakiri. Apatziro anashaata
ishire Tajorentsi inkaari-mashiki.
3 Ari iñaawae-tanaki Tajorentsi, ikantzi: “Okoñeetyii”, matanaka
koñeetyaanaki. 4 Iñaatziiro Tajorentsi kameetha okantanaka
okoñeetyaanaki. Rinashitakawo koñeetyaatsiri, eejatzi tsirenikaakiri.
5 Iitakiro “kitejeri”. Rooma kaari koñeeta-tsini iitakiro “tsireniri”. Ari
otsireni-tanee opoñaashita okiteje-tanee, rootaki etana-kawori apaani
kitejeri iroka.[a]
6 Opoñaashita ikantanee Tajorentsi: “Otzimi aatzinkironi nijaa-paeni,
rootaki inashi-tyaawoni.” 7 Imatakiro Tajorentsi, tzimanaki aatzinkironi
nijaa. Eenitatsi nijaa jeekaneen-tsiri jenokinta, itsipa jaawiki. Ari
okantanakari. 8 Iitakiro Tajorentsi aatzinkirori nijaa ‘inkite”. Ari otsireni-
tanee opoñaashita okiteje-tanee, rootakira apitetatsiri kitejeri iroka.
9 Opoñaashita ikantzi Tajorentsi: “Apataatyaa nijaa-paeni okaatzi
tzimatsiri jaawiki, okoñaatantyaari jempe opiryaa-pathate.” Matanaka
ikantakiri. 10 Iitakiro Tajorentsi jempe opiryaa-patha-tanaki “kepatsi”.
Rooma jempe apataatanaka nijaa-paeni iitakiro “inkaari”. Ikanta
raminakiro Tajorentsi kameetha okantaka. 11 Opoñaashita ikantzi
Tajorentsi: “Oshooki kepatsiki inaashi-yitachari inchato eejatzi pankirentsi,
tzimatsini okithoki ithotee-teri eejatzi rowaetyaari.” Matanaka ikantakiri.
12 Ari oshookanaki kepatsiki inashi-yitachari inchato eejatzi pankirentsi.
Tzimayitanaki okithoki inchatopaeni. Ari okimitakari pankirentsi.
Raminakiro Tajorentsi irokapaeni kameetha okantaka. 13 Ari otsireni-tanee
opoñaashita okiteeje-tanee, rootaki mawatatsiri kitejeri iroka.

---

[a] **1.5,8,13,19,23,31** Ikantee-tziri jaka “Ari otsireni-tanee opoñaashita okiteje-tanee”. Tema paerani owakira rowetsikakiri Tajorentsi ooryaa, okiteje-tanaki. Ari rowetsikakiro okaatzi ikowakiri, opoñaashita otsireni-tanee. Rootaki apaanitatsiri kitejeri. Ari okantapiin-tanaakityaa, otsireni-tanee okiteje-tanee, rootaki itsipa apitetapaentsiri kitejeri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Opoñaashita ikantzi Tajorentsi: “Itzimi jenokinta oorenta-
chani, riitaki inashi-takae-yaawoni kitejeri eejatzi tsireniri. Rootaki
riyoetan-tyaawori kitejeri-paeni, ojarentsi-paeni, eejatzi kitejeri
roemoshirenkan-teetari. 15 Riitaki oorentaa-chani jenokinta ikoñeetya-
kahaero jaawiki.” Matanaka ikantakiri Tajorentsi. 16 Aripaete rowetsikakiri
Tajorentsi apite antari oorenta-chani. Apaani antari oorenta-chari
kitejeriki, riima itsipa ewonkiri oorenta-chari tsireniriki. Ari rowetsika-
kiriri eejatzi maawoeni ompokiro-paeni. 17 Rowanakiri Tajorentsi
irika-paeni jenokinta, riitaki koñeetya-kahaerori maawoeni kepatsiki,
18 kitejeriki eejatzi tsireniriki. Rootaki riyoetan-tyaawori kitejeri eejatzi
tsireniri. Ikanta raminakiri Tajorentsi irika-paeni kameetha ikantaka.
19 Ari otsireni-tanee opoñaashita okiteje-tanee, rootaki 4-tatsiri kitejeri
iroka. 20 Opoñaashita ikantzi Tajorentsi: “Ishekitee nijaaki inaashi-
yitachani shimapaeni, eejatzi shiwankiri-paeni aayita-tsini.” 21 Tema
rowetsikakiri Tajorentsi antari-paeni jeekatsiri inkaariki, eejatzi maawoeni
inashi-yi-tachari jeekatsiri nijaaki, osheniyi-tanaki. Rowetsikakiri ikaatzi
inashi-yi-tachari shiwankiri-paeni aayita-tsiri. Ikanta raminakiri Tajorentsi
irika-paeni kameetha ikantaka. 22 Itajonkawenta-nakiri Tajorentsi,
ikantziri: “Itzimayitee iryaani-paeni, ishenitan-teeyaari nijaaki-paeni.
Ari ikimitee-yaari eejatzi shiwankiri-paeni rosheki-yitee kepatsiki.” 23 Ari
otsireni-tanee opoñaashita okiteje-tanee, rootaki 5-tatsi kitejeri iroka.

24 Opoñaashita ikantzi Tajorentsi: “Roshekitee kepatsiki ikaatzi inaashi-
yitachari, ipireetari-paeni, antami-weri-paeni, anayita-tsiri, maawoeni
tzimatsini kepatsiki.” Matanaka ikantakiri. 25 Ikanta rowetsika-yitakiri
Tajorentsi maawoeni irika-paeni kameetha ikantaka.

26 Opoñaashita ikantzi Tajorentsi: “Jame owetsiki atziri kimiteeni aaka.
Riitaki iyothanita-tsini rawijeri jeekatsiri inkaariki-paeni, shiwankiri-
paeni, ipireetari-paeni, maawoeni tzimatsiri kepatsiki, eejatzi ikaatzi
anayita-tsiri jaawiki.” 27 Imatakiri Tajorentsi rowetsikakiri atziri, roshiya-
kaakari jempe ikanta rirori. Rowetsikaki shirampari eejatzi tsinani.
28 Iroka ikantakiri Tajorentsi itajonkawenta-nakiri: “Itzimayitee peentsite,
poshekiyitee. Pinampi-teeyaawo maawoeni kepatsiki, pipinkathari-
wentante. Piyothanitee pawijiri maawoeni tzimatsini jaka kepatsiki.
Pawijiri ikaatzi jeekayitatsiri nijaa-ki, shiwankiri-paeni, ipireetari-paeni,
antami-weri-paeni, eejatzi ikaatzi anayita-tsiri jaawiki.”

29 Ikantaki eejatzi Tajorentsi: “Nopakimiro okaatzi shookatsiri kepatsiki
tzimatsiri okithoki, eejatzi inchato-paeni okaatzi kithoki-tatsiri. Rootaki
powayitee-yaari eerokapaeni. 30 Riima antami-weri-paeni, ikaatzi anayita-
tsiri jaawiki, shiwankiri-paeni, rowaeyaawo inchashi-paeni.” Matanaka
ikantakiri Tajorentsi. 31 Ari raminakiri Tajorentsi ikaatzi rowetsikakiri
kameetha ikantaka. Ari otsireni-tanee opoñaashita okiteje-tanee, rootaki
6-tatsi kitejeri iroka.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 1 Ari rowetsikaetakiro okaatzi tzimayitatsiri inkiteki eejatzi
kepatsiki. 2 Tema rootaki 7-tatsiri kitejeri ithonkantakawori
Tajorentsi maawoeni okaatzi rowetsikayitakiri. Roojatzi
imakoryaantapaaka rirori. 3 Ari itajonkanakiro Tajorentsi iroka 7-tatsiri
kitejeri. Ikantaki: "Notajonkaawenteero iroka kitejeri." Tema iroka
kitejeri rootaki imakoryaantakari Tajorentsi rowetsikantayitakawori
maawoeni tzimayiteentsiri.

4 Iroka ikenkithatakoetziro owetsikantakari inkite eejatzi kepatsi. Tema
paerani rowetsikantakawori Tajorentsi iroka inkite eejatzi kepatsi, 5 tekira
oshookayitziita pankirentsi eejatzi inchashipaeni. Tekira rowariiroota
Tajorentsi inkani kepatsiki, tee itzimita antawaetatsini. 6 Roo kanteencha,
shitowaatatsi kepatsiki nija irenkapathatzirori maawoeni. 7 Opoñaashita
raakiro kepatsi Tajorentsi rowetsikakiri atziri. Itajonkakiri ikiriki,
añaanaki. Aripaete rañaanaki etanakawori atziri.

8 Ikantakaakawo Tajorentsi otzimi pankirentsimashi janta
ishitowapiintzira ooryaa iiteetziro Poshiñaarini. Aritaki roejeekakiri
janta shirampari rowetsikakiri. 9 Ari ishookakaayitaki Tajorentsi
inashiyitachari pankirentsipaeni, owaneenkayitachari, tzimayitatsiri
kameethatatsiri okithoki owaetyaari. Ishookakaaki eejatzi niyankineki
pankirentsimashiki apite pankirentsi: apaani rañaanteetari, itsipa
riyoetantyaawori kameethatatsiri eejatzi kaari kameethatatsi. 10 Enitatsi
Poshiñaariniki nija irenkirori pankirentsimashi, enitatsi ochewaa okaatzi
4. 11 Etanakawori ochewaa iiteetziro Shinchaari, rootaki tapotachari janta
Tapotaariki, ari itzimiri ooro. 12 Riiperori ooro tzimatsiri janta, tzimatsi
riiperori tziri, tzimatsi eejatzi mapipaeni poreryaatatsiri.[b] 13 Iroka apite-
taneentsiri ochewaa iiteetakiro Shipoposhaarini, rootaki tapotachari
janta Cheenkariniki. 14 Iroka mawa-tapaentsiri ochewaa iiteetziro
Tampishaarini, rootaki tapotachari Aatzikaweniki janta ishitowapiintzira
ooryaa. Rooma otsipa 4-tatsiri ochewaa rootaki iiteetakiri Antawaani.

15 Ikanta Tajorentsi ari roejeekakiri irika shirampari janta
pankirentsimashiki ijeeki Poshiñaariniki, rantawaete, eejatzi
raminakowentiro. 16 Iroka ikantanakiri: "Kameethatatsi pithotiro
okithoki pankirentsipaeni jeekatsiri pankirentsimashiki. 17 Rooma
okithoki pankirentsi riyoteetantyaawori kameethatatsiri eejatzi kaari
kamethatatsi, eero pithotziro okithoki. Aririka pithotakiro, aritaki
pikamaki."

18 Opoñaashita ikantanaki Tajorentsi, "Tee okameethatzi ijeekawaete
shirampari apaniroeni. Otzimatyee nowetsikiniri amitakoyiterini."
19 Owakira rowetsikantakari Tajorentsi maawoeni antamiweripaeni,
shiwankiripaeni aayitatsiri jenoki, kepatsi raaki rowetsikantakariri.

---

[b] **2.12** oshiyawitariri shempa = bedelio; mapipaeni poreryaatatsiri = ónice

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ari ramakiniri shirampari iiteetziri Adán, iitantayityaariri apaanipaeni
rowetsikakirira Tajorentsi. Okaatzira iitayitakiri tsimeriyitatsiri,
rootaki iwaeroyitaari nimaeka. 20 Imatakiro Adán iitayitakiri maawoeni
antamiweripaeni, maawoni shiwankiripaeni, eejatzi ipireetaripaeni. Tema
tekatsi apaani amitakoterini rirori. 21 Ikanta Tajorentsi rowochokyaakiri
Adán, ikanta imaaperotanaki kameetha, rayitakiri imeriki, iwichaneeri
kameetha iwathaki. 22 Rootaki imereki atziri rowetsikakiri Tajorentsi
etanakawori tsinani. Ramakiro Tajorentsi tsinani iñiiro atziri. 23 Ikanta
iñaawakiro, ikantanaki:

¡Naaka ashitawo nowatha iroka!
Rootaki nomereki.
Tsinani oetyaa,
Tema nowatha rowetsikaetaki.[c] 24 Rootaki ritsiparyaantyaariri
ewankari ipaapate eejatzi riniro, aririka raaki iina, tema apaani
ikantaneeya iwathaki okimitakawo rapaani-watha-tanaatyeemi.

25 Kaankimerekiri ikanteeyani apitekiro, shirampari eejatzi iina, tema
tee ikaaniwiteeyaani.

3 1 Tema kiyothaniri ikantaka maanki rawijiri antamiweri ikaatzi
rowetsikakiri Tajorentsi Pawa. Ari rojampitakiro tsinani, ikantakiro:
"¿Arima ikantzimi Tajorentsi tee okameethatzi pithotero okithoki
okaatzi pankiteenchari jaka?" 2 Akanakiri tsinani, okantanakiri:
"Shinetaantsitatsi nothotero okithoki pankiyiteenchari, 3 rooma
ojatekaenchari pankirentsimashiki eero nothotziro. Tema ikantatyaana
Tajorentsi tee okameethatzi nothotero, tee inintakaanawo eejatzi
noteeyiro, aririka noteeyakiro, ari nokamaki." 4 Ari rakanakiro
maanki iroka tsinani, ikantziro: "Theeyaantsi ini, eero pikami. 5 Tema
riyotzitakawo Tajorentsi aririka pithotakiro okithoki pankirentsi
ipinkakaemiri aritaki piyotanakiro kameethatatsiri eejatzi kaariperori,
poshiyakotanakyaari ikantaha Tajorentsi rirori." 6 Aminanakiro tsinani
okithoki pankirentsi kameetha okantaka, oñaawenatanakawo othotero,
oshekitzimotantyaawori iyomento. Aakiro chochoki, othotakiro.
Roojatzi aantanakanariri oemi, opapaakiri, ithotawakiro eejatzi rirori.
7 Ari okoñaatzimotanakiro, ojeekamerekitashiteeyani apiteroeni.
Ahaeyanakini oshi pankirentsi, oshirikakiro, rootaki opoñaantanakari.[d]
8 Okanta otampetyaanaki tsireniiteeni ikematziiri ranashitapaaka
Tajorentsi Pawa ikinawaeteeyinira rirori pankirentsimashiki. Ari

---

[c] **2.23** Iroka ñaantsi akantziri aaka "atziri", rootaki ikanteetziri paerani "ish", rooma akantziri aaka "tsinani", rootaki ikanteetziri paerani "ish-shah". Ari añiirori iroka ñaantsi "ish-shah" opoñaawo ñaantsi "ish" akantziri aaka "atziri", aririka atsipateero añaawaetero "ishah" oshiyawo akantziri aaka "opoñaa". Aririka añaawaetero ñaantsi "ish-shah" oshiyawaetakawo akante "atziriri-opoñaa". [d] **3.7** Ikantakoetziri jaka "pankirentsi" roojatzi iiteetzitari "hihuera."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ishiyeeyanakani roma-napithatyaari pankirentsimashiki. 9 Riitaki
kantacha Tajorentsi Pawa ikaemapaakiri shirampari: “¿Jempe
pijeekakika?” 10 Ari rakanakiri shirampari: “Nokemawakimi pikinapaaki
pankirentsimashiki, antawoete nothaawanaki, tema tekatsi nokithaatyaari,
rootaki nomanantanakari.” 11 Ikanta Tajorentsi, rojampitapaakiri:
“¿Iitaka kantakimiri pijeekamerikitashitaha? ¿Pithotakiroma chochoki
nokantzimiri eero pithotziro?” 12 Rakanaki shirampari, ikantzi: “Kaarima
tsinani pipakinari notsipatyaari, rootakira pakinawori chochoki,
nothotantakawori naaka.” 13 Ikanta Tajorentsi Pawa rojampitanakiro tsinani,
ikantziro: “¿Iitaka pantantawori iroka?” Roojatzi okantantanakari roori:
“Maanki amatawitakinari naaka, rootaaki nothotantakawori chochoki.”
14 Ikantanakiri maanki Tajorentsi Pawa: “Okantakaantziro pantakirowa
iroka, nimaeka riyakateetemi pitsipawitarira maawoeni antamiweripaeni.
Pishipaneeki panashiteeya nimaeka, kepatsi powaeya. 15 Naaka
kantakahaeyaawoni okijaneentantemiri iroka tsinani. Ari ikanteemiri
ojariteeyaari ikijaneenteeri pitomipaeni. Riitaki ompojiimini piitoki
ojariteeyaari tsinani, apatziro patsikiri eeroka iitziki.” 16 Ikantanakiro tsinani:
“Antawoete pikemaatsiwaeteeya aririka pitzimaanite. Pikoetyaapiinteeri
piimi, riitaki antariwentzimiri rirori, osheki pipinkathateri eeroka.” 17 Eejatzi
ikanteetanakiri shirampari: “Okantakakimi paawakotawakiro piina roojatzi
pithotantakawori chochoki nopinkakawitziimiri, eerokaha kantakaanteroni
riyakatanteetyaawori kepatsi. Antawoete pipomeentsiwaeteeyaawo
pantawaetee piñaanteeyaawori otzimae powaeyaari eenirowa pañaayitzi.
18 Kitocheemashi okantayiteeya kepatsi. Piwankiri powayiteeyaari.
19 Otzimatye pimajawiwenteero okaate powayiteeyaari, roojatzi
piikamakotee, tema kepatsipane pinatzi rowetsikaetakimiri, eejatzi
pipeyaneeyawo kepatsi.” 20 Ikanta shirampari iitakiro iina ‘Eva,’ tema roo
rinirontayityaari ikaate tzimayitatsini.[e] 21 Roojatzi raantanaka Tajorentsi
Pawa mashitsi rowetsikakiniri iithaari, rootaki ikithaatakiriri shirampari
eejatzi tsinani,

22 ikantaki: “Ari roshiyakae aakapaeni shirampari, riyotanakiro
kameethatatsiri eejatzi kaariperori. Nimaeka tee nokowakaaneeri
ithotaneero chochoki owañaantatsiri, tee nokoyi rañe ikanteetatyeeyani
eero ikamaanite.” 23 Roojatzi romishitowantakari Tajorentsi irika
shirampari pankirentsimashiki jeekatsiri Edén-ki. Rantawaetakaakiri
jaka kepatsiki jempe rahaetakiri rowetsikanteetakariri shirampari.
24 Ikanta romishitowaetakiri shirampari, rowaakiri ronampiri tajorentsi
pankirentsimashiki jempe ishitowapiintzi ooryaa. Rowaakiro eejatzi
owathaamentotsi oshiyawori opaamatzi paamari, oshewatzimaeta eejatzi,
eero rareetanteetawo pankirentsi ow añaantatsiri.

---

[e] **3.20** Iroka waerontsi “Eva,” iñaaniki riroriipaeni oshiyawo akantziri aaka “Añahaantsi.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4

1 Ikanta Adán, itsipatakawo iina Eva. Ari omotzitaki, roojatzi
itzimantakari otomi oetakiri Caín, tema okantaki roori:
"Notzimakiri notyomi shirampari. Riitaki Tajorentsi pakinariri."[f]
2 Roojatzi itzimantakari itsipa otomi iita Abel, rirentzitanakari Caín.
Pirawaerintzi rini Abel, riima Caín pankiwaerentsi rini. 3 Okanta paata
ojamanitaki, irika Caín, raanakiniri Tajorentsi iwankiri ipiri. 4 Ari
ikantzitakari Abel rirori, raanakiniri Tajorentsi kameethaperotatsiri
ipira. Raakameethatanakiri Tajorentsi irika Abel ari ikimitzitakari
rowishatepaeni. 5 Teemaeta raakameethatziri Caín eejatzi okaatzi
ramawitakanariri. Rootaki otyaantanakariri Caín imashirenka.
6 Ikantakiri Tajorentsi: "¿Iitaka otyaantzimiri pimashirenka?
7 Pantakityeeromi kameethatatsiri, eero pikantayitashitami. Rooma tee
pimatziro, aritakira pikaariperoshiretaki. Roo kantzimaetacha aritakimi
potsinampaakiromi eeroka."

8 Ikanta Caín raanakiri rirentzi Abel ikinawaetakayiri. Ikanta
ikinawaeteeyinira, ari rompojaakiri Abel. 9 Ari rojampitakiri Tajorentsi
irika Caín, ikantziri: "¿Jempe ikinakika pirentzi Abel?" ikantanaki Caín:
"Tee niyotzi. ¿Naakama kempoyeeriri?" 10 Rapiitziri ikantziri: "¿Iitaka
pantantakawori iroka? Kimitaka okaemakaematatyeenami riraa pirentzi
pompojakirira. 11 Kijaneentaarewo pikanteeya, eero pinampitaawo
kepatsiki tema otsiryaantanamiki riraa pirentzi pompojakirira.
12 Pankiwaerintzi pinawita, eeromaeta piñaayiteero okithokitzimoteemi.
Pithonkero pikinakinawaeyite jemperikapaeni, eero piñaahaero
pijeekashiwaeteeya." 13 Rakanakiri Caín irika Tajorentsi ikantziri: "Eero
nomatziro nokijashityaawo okaatzi powajankitakina, antawoete ini.
14 Poemishitowakina kepatsikika, otzimatye niyaate nokinakinawaetee
jemperika, inteena nokinapithateemi, eero noñiiro nojeekashiwaeteeya.
Ikaatzi ñaayitenani ari rompojeena." 15 Rakanaki Tajorentsi ikantziri:
"Tzimatsirika ompojeemini eeroka, osheki rowajankiiteri rirori."
Ikimitakaantakari Tajorentsi ikentakotatyeerimi iwathaki Caín
riyoetantyaariri, opoñaantyaari eero rompojanteetari.[g]

16 Shitowanaki Caín ikenkithawaetakaakiri Tajorentsi, jataki
inampiteeyaawo Nod-ki, jeekatsiri ishitowapiintzira ooryaa janta Edén-
ki. 17 Ikanta Caín aaki rirori iina, rowakakiro, tzimaki itomi iitakiri
Enoc. Rowetsikaki Caín inampi, iitakiro Enoc, aakotakiri iwaero itomi.
18 Riitaki Enoc ashitanakariri Irad. Ikanta Irad riitaki ashitanakariri
Mejujael. Ikanta Mejujael riitaki ashitanakariri Metusael. Ikanta Metusael
riitaki ashitanakariri Lamec. 19 Ikanta Lamec tzimaki rirori apite iina:

---

[f] **4.1** Iroka waerontsi "Caín," iñaaniki riroriipaeni oshiyawo akantziri aaka "Itzimakakina."
[g] **4.15** Ikantakoetziri jaka "osheki rowajankiiteri" roojatzi ikanteetziri "okaate 7 rapiiteeteri rowajankiiteri."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

etanakawori oeta Ada, otsipa oeta Zila. 20 Itzimanaki otomipaeni Ada
iitakiri Jabal, riitaki isheninkapaeni ikaatzi pankoshetawaetachari,
pirawaenitachari. 21 Eenitatsi Jabal itsipa rirentzi iitachari Jubal, rijatzi
isheninkapaeni ikaatzi piyompiwaetatsiri, eejatzi showiwaetatsiri.
22 Tzimaanitaki roori Zila, oetakiri Tubal-Caén, riitaki wetsikayitziriri
poreryaayitatsiri eejatzi kijoyitatsiri. Irika Tubal-Caén eenitatsi rirori
ritsiro oeta Naama. 23 Ikanta Lamec, ikantakiro iina Ada eejatzi Zila:

"Pikemijantena okaate nokantemiri:
Nompojakiri atziri tema retashitakityaana ikichankakina nowathaki.
Nowamaaki ewankari tema retashitakinaha rompojakina.
24 Osheki ikijawenteeteri Caín,
rooma naaka nomaperotante nokijakowentante."[h]

25 Ikanta rapiiteero Adán itzimakahaero iina, tzimae itsipa otomi
oetakiri Set. Ari okantzi: "Ipaana Tajorentsi itsipa notyomi riitaki
poyaataariri Abel-ni, rompojakiri paerani Caín."[i] 26 Ikanta Set tzimaki
itomi rirori iitakiri Enós. Riitaki etanakawo rapatziyaanakari Tajorentsi
raakotapiinteero iwaero.

5 1 Iroka rojankinatakota ikaatzira icharinipaeni Adán. Tema owakira
Tajorentsi rowetsikakiri atziri, ari roshiyari ikantaha itajorentsitzi
rirori. 2 Rowetsikakiri shirampari eejatzi tsinani. Itajonkawentakiri. Tema
owakira rowetsikakiri Tajorentsi, iitakiri 'Atziri.'

3 Okaataki Adán 130 rojarentsite, aripaete itzimae itsipa itomi iiteeri
Set. Riitakira kimitanakariri jempe ikantawaeta rirori. 4 Okanta awijaki
maawoeni irokapaeni, eeniroha rañaawita Adán okaataki 800 ojarentsi.
Tzimawae itomipaeni eejatzi rishintopaeni. 5 Tzimanaki Adán 930
ojarentsi okaatzi rañaaki, roojatzi ikamantaa. 6 Tzimanaki rirori Set
okaatzi 105 rojarentsite, aripaete itzimaki itomi iitakiri Enós. 7 Okanta
awijayitaki maawoeni irokapaeni, eeniro rañaawita Set okaatzi 807
ojarentsi. Tzimawae itomipaeni eejatzi rishintopaeni. 8 Tzimanaki Set 912
ojarentsi okaatzi rañaaki, roojatzi ikamantaa.

9 Tzimanaki rirori Enós okaatzi 90 rojarentsite, aripaete itzimaki itomi
iitakiri Caenán. 10 Okanta awijayitaki maawoeni irokapaeni, eeniro
rañaawita Enós okaatzi 815 ojarentsi. Tzimawaki itomipaeni eejatzi
rishintopaeni. 11 Tzimanaki Enós 905 ojarentsi okaatzi rañaaki, roojatzi
ikamantaa.

12 Tzimanaki rirori Caenán okaatzi 70 rojarentsite, aripaete itzimaki
itomi iitakiri Mahalaleel. 13 Okanta awijayitaki maawoeni irokapaeni,
eeniro rañaawita Caenán okaatzi 840 ojarentsi. Tzimawae itomipaeni

---

[h] **4.24** Ikantakoetziri jaka versículo-ki, roojatzi oshiyawori ikanteetaki "Tema 7 okaate rapiiteetero ikijawenteeteri Caín, rooma naaka okaate 77 napiitante nokijakowentante."
[i] **4.25** Iroka waerontsi "Set," iñaaniki riroripaeni oshiyawitakawo akantziri aaka "Ipaana."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eejatzi rishintopaeni. 14 Tzimanaki Caenán 910 ojarentsi okaatzi rañaaki,
roojatzi ikamantaa.
15 Tzimanaki rirori Mahalaleel okaatzi 65 rojarentsite, aripaete itzimaki
itomi iitakiri Jared. 16 Okanta awijayitaki maawoeni irokapaeni, eeniro
rañaawita Mahalaleel okaatzi 830 ojarentsi. Tzimawae itomipaeni eejatzi
rishintopaeni. 17 Tzimanaki Mahalaleel 895 ojarentsi okaatzi rañaaki,
roojatzi ikamantaa.
18 Tzimanaki rirori Jared okaatzi 162 rojarentsite, aripaete itzimaki
itomi iitakiri Enoc. 19 Okanta awijayitaki maawoeni irokapaeni, eeniro
rañaawita Jared okaatzi 800 ojarentsi. Tzimawae itomipaeni eejatzi
rishintopaeni. 20 Tzimaki Jared 962 ojarentsi okaatzi rañaaki, roojatzi
ikamantaa.
21 Tzimanaki rirori Enoc okaatzi 65 rojarentsite, aripaete itzimaki
itomi iitakiri Matusalén. 22 Ari ikantapiintatya Enoc rantziro ikoyiri
Tajorentsi. Tzimakiita Matusalén, eeniro ijeekawita Enoc okaatzi 300
ojarentsi. Tzimawae itomipaeni eejatzi rishintopaeni. 23 Tzimanaki Enoc
365 ojarentsi okaatzi ijeekaki. 24 Ari ikantapiintatya Enoc rantziro ikoyiri
Tajorentsi, roojatzi rantaariri Tajorentsi, tee iñahaeteeri.
25 Tzimanaki rirori Matusalén okaatzi 187 rojarentsite, aripaete
itzimaki itomi iitakiri Lamec. 26 Okanta awijayitaki maawoeni irokapaeni,
eeniro rañaawita Matusalén okaatzi 782 ojarentsi. Tzimawae itomipaeni
eejatzi rishintopaeni. 27 Tzimanaki Matusalén 969 ojarentsi okaatzi
rañaaki, roojatzi ikamantaa.
28 Tzimanaki rirori Lamec okaatzi 82 rojarentsite, aripaete itzimaki
itomi, 29 Ari iitakiri Noé. Tema ikenkithawaetaki Lamec, ikantzi:
"Riyakatakiro Tajorentsi kepatsi, otzimatye antawaetee osheki
apankiwaetee. Irika eentsi riitaki makoryaakahaeni."[j] 30 Tzimakiita Noé,
eeniro rañaawita Lamec okaatzi 595 ojarentsi. Tzimawae itomipaeni
eejatzi rishintopaeni. 31 Tzimanaki Lamec 777 ojarentsi okaatzi rañaaki,
roojatzi ikamantaari.
32 Ikanta Noé tzimaki rirori okaatzi 500 rojarentsite, aripaete itzimaki
itomipaeni: Sem, Cam, Jafet.

6 1 Ikanta roshekitanaki atziripaeni kepatsiki, tzimayitanaki
rishintopaeni. 2 Owaneenka okantayitaka, iñaayitakiro
itomyaayi Tajorentsi. Ari riyoyaaki tsinani, iinantakawo okaatzi
kameethatzimotakiriri. 3 Ari ikantanaki Tajorentsi: "Tee nokoyi
rañaayitee atziripaeni, tema wathatsi rinayitaki riroripaeni. Apatziro
rañaawitya okaate 120 ojarentsi." 4 Ikanta iinantayitanakawo itomyaayii
Tajorentsi, tzimanaki itomipaeni, rootaki etaneenchari. Riitakira irika
antaripenthaki nampitakawori jaka kepatsiki, riroperori ikanteeyani.

---

[j] **5.29** Iroka waerontsi "Noé," iñaaniki rirori okimitawo akantziri aaka "Makoryaatsiri."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Iñaakiri Tajorentsi maperotaka ikaariperotaki atziripaeni kepatsiki,
itzimawenteeyironi ikenkithashiretawo ikaariperoyite. 6 Antawo
okatsitzimoneentanakiri Tajorentsi rowetsikakirira atziripaeni.
7 Ikantanaki: “Otzimatye nothonkaeri atziripaeni ikaatzi nowetsikakiri
kepatsiki, ari noshiyakahaeri antamiweripaeni, anashiyitachari,
shiwankiripaeni. Antawo okatsitzimoneentakina nowetsikawitakarira.”
8 Roo kantacha, iñaapiintakiri Noé kameethashireri ikantzimotakari rirori.
9 Iroka okanta ikenkithatakoetziri Noé. Tema Noé kameethashireri rini,
ikemijantapiintziri Tajorentsi. Ikaatzira atziripaeni ijeekaeyinira paerani,
apatziro Noé rantapiintakiro ikowayiri Tajorentsi. 10 Iikaatzi mawa
itomi, iroka iwaero: Sem, Cam, Jafet. 11 Osheki ikaariperotzimotakiri
aatziripaeni Tajorentsi, ikoshekawakaawaeta. 12 Tema mawoeni
ikaariperotaki atziripaeni. Ikanta iñaakiro Tajorentsi osheki okantaka
kaariperotaantsi kepatsiki, 13 ikantakiri Noé: “Nokenkithashiretaka
nothonkeri atziripaeni. Riitaki kantakaantakirori otzimantakari kepatsiki
ompojawakahaantsi, nothonkeri irikapaeni eejatzi maawoeni kepatsi.
14 Piwenatero inchato tzimatsiri okashi, rotaki pamaatakotantyaari.
Pitsipanayitero inthomoeki pitantotantyaawo jantarikota. Roojatzi
piwichantakyaawori tziriki iwitenkayitaha ojanarikira eejatzi
inthomoeki, eero okyaantantawo nijaa. 15 Iroka okaate ojanthate
pamaatakomento: 300 okaate ojanthate pimonkaatantyaawo pikonaki,
50 okaate ojanthate oshipaneeki pimonkaatantyaawo pikonaki, 30
okaate ojenokite pimonkaatantyaawo eejatzi pikonaki.[k] 16 Mawamenko
okaate oshitamenko owawitya, apaani okantya pimoontero shaawiini
opankotapishiki ikine ramineete. Iroka omoo okaate ojenokite apaani
pikonaki. Apaani okantya eejatzi ashitawo. 17 Nowaryaatyeero antawo
inkani thonkironi kepatsi, rootaki thonkaerini maawoeni añaayitatsiri
jemperikapaeni jaka kepatsiki. 18 Roo kantzimaetacha tzimatsi
akashiyaakaawakaeyaari. Pomonkyaayiteri amaatakomentotsiki
pitomipaeni, piina, paniropaeni eejatzi eeroka. 19 Pomonkyaayite eejatzi
apitepaeni tsimeri pamaatakomentoki, apaani shirampari eejatzi apaani
tsinani, opoñaantyaari itzimantayiteeyaari. 20 Pomonkyaayite eejatzi
pamaatakomentoki apitepaeni ikaatzi inashiyitachari antamiweripaeni:
shiwankiripaeni, ipiraetari, anashiyitachari kepatsiki, opoñaantyaari
itzimantayiteeyaari riroripaeni. 21 Paayite eejatzi okaatzi rowaetari,
powaantyaawo, otzimantyaari poyaari eeroka eejatzi tsimeripaeni.”
22 Rantakiro Noé maawoeni okaatzi ikantakiriri Tajorentsi.

---

[k] **6.15** Kantakochari jaka “300 pimonkaatantyaawo pikonaki” rootaki ikanteetziri eejatzi 135 ojanthate. Kantakochari “50 pimonkaatantyaawo pikonaki” rootaki ikanteetziri eejatzi 22.5 ojanthate. Kantakochari “30 pimonkaatantyaawo pikonaki” rootaki ikanteetziri eejatzi 13.5 ojanthate.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 1 Ikanta Tajorentsi ikantakiri Noé: “Ikaatakira atziripaeni nimaeka,
apatziro pikantakaawo eeroka pantapiintakiro nokoyiri naaka.
Pikye amaatakomentotsiki pitsipatanakyaari pitomipaeni. 2 Paanaki
inashiyitachari tsimeri kitewathari, ikaate 7 shirampari eejatzi tsinani,
riima tsimeri kaariperowathari apite ikaate paanakiri, apaani shirampari
eejatzi tsinani. 3 Paanaki eejatzi inashiyitachari shiwankiri, ikaate 7
shirampari eejatzi tsinani, eero ipeyanta jempe ikantawaeta. 4 Okatapaaki
7 kitejeri nowaryaantyaawori inkani, okamaetyaawo opariyi okaate
40 kitejeri eejatzi 40 tsireniri. Nothonkatyeerira kepatsiki maawoeni
añaayitatsiri, ikaatzi nowetsikawitakari.” 5 Rantakiro Noé maawoeni
okaatzi ikantakiriri Tajorentsi.

6 Oonkantakari paerani kepatsi, tzimaki Noé okaatzi 600
rojarentsite. 7 Roojatzi rotetapithateeyanakawoni Noé oonkawo
amaatakomentotsiki itsipateeyanakarini itomipaeni, iina, raniropaeni.
8 Ikaatzi antamiweripaeni kitewathatatsiri, eejatzi kaariperowathatatsiri,
aayitatsiri, anashiyitachari, 9 oteyitanaka amaatakomentotsiki itsipatakari
Noé, apitepaeni itsipatawakaapaa, apaani shirampari eejatzi tsinani.
mataka okaatzi ikantakiri Tajorentsi. 10 Okanta monkaatapaaka 7 kitejeri,
etanakawo oonkawo opamankanakiro kepatsi.

11 Okaataki rojarentsite Noé 600, roori kitejeri 17 apitetaneentsiri
kashiri. Aripaete otonkakotanaki antawoete inkaare inthomoekinta
kepatsi, ashitaryaakotanaka eejatzi jenoki inkiteki. 12 Okamaetakawo
oparyaaki kepatsiki okaatzi 40 kitejeri eejatzi 40 tsireniri. 13 Rootakira
kitejeri ikyaantanakari Noé amaatakomentotsiki itsipayitanakari
itomipaeni Sem, Cam, Jafet, iina eejatzi mawa raniro. 14 Aritaki
itsipatakari maawoeni antamiweripaeni, ipireetari, anashiyitachari
kepatsiki eejatzi shiwankiripaeni. 15 Maawoeni antamiweripaeni
ikyaayitanaki amaatakomentotsiki itsipatakari Noé, apitepaeni
itsipatawakanaka. 16 Rotetanaka apaani shirampari eejatzi apaani
tsinani. Yomaatakaha okaatzi ikantakiriri Tajorentsi Noé. Roojatzi
rashitantanakawori Tajorentsi ashitawo amaatakomentotsi.

17 Ari iyomaatapaaka okaatzi 40 kitejeri paryaapaaki inkani. Okanta
oonkanaka, amaatanaki amaatakomentotsi. 18 Eekiro opokaahatzi nijaa,
eekiro otzinaatya amaatakomentotsi. 19 Tema intsipaete opokaahapaaki
nijaa, opamankanakiro antawopaeni tonkaari jaka kepatsiki.
20 Opamankaperotanakiro antawopaeni tonkaari, awijaneentanakiro
ojenokitzi okaatzira omonkaatari 15 konakintsi. 21 Roojatzi ithonkantaakari
maawoeni atziripaeni jaka kepatsiki, aritaki ikanteeyakani shiwankiripaeni,
antamiweripaeni, ipireetari, eejatzi anashitachari kepatsiki. 22 Ari
ithonkatakiri añaayitatsiri kepatsi, maawoeni ikaatzi jekawitachari.
23 Apatziro ikantakawo Noé eejatzi ikaatzi jeekaentsiri amaatakomentotsiki,
ritaki añahaatsiri. Riima itsipapaeni ithonkaetakiri: atziripaeni,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

antamiweripaeni, shiwankiripaeni, ikaatzira anashiyiwitachari, maawoeni.
24 Tema 150 kitejeri okaatzi ojamanitaki opamankakiro oonkawo kepatsi.

8 1 Ikanta Tajorentsi, roshiretaari Noé eejatzi maawoeni
antamiweripaeni itsipatakarira amaatakomentotsiki.
Itampyaatakaakiro pyahaana oonkawo. 2 Ashitayitanaa oshitowaawitaha
nijaa poñaaneenchari inthomoeki kepatsiki, ari okantzitanaka jenoki
inkiteki. Kaatanee opari inkani, 3 amatsinka okantaka opiyaata nijaa.
Okaataki 150 kitejeri, opiyahaantari nijaa. 4 Ikanta rawijaki 5 kashiri,
opiryaatakotee amaatakomentotsi janta ochempiki iitachari Ararat.[l]
5 Eekiro iyaatatzi opiyaataawo nijaa. Ikanta rawijaneentakiro rawijaki
apite kashiri, ari okoñaatee tonkaari jenokitatsiri.[m]

6 Okanta awijaki 40 kitejeri, rashitaryahaero Noé imoontakirowa
amaatakomentotsi, 7 rowaahakiri tzijoniro. Ikanta reworewowaeta
tzijoniro royaawentawo opiryaatee kepatsi. 8 Ikanta Noé, romishitowakiri
shiro iñaantyaawori piryaateerika kepatsi. 9 Eejatzi ipiyaawo shiro
amaatakomentotsiki, tee iñi jempe rookya, eenirowa oonka kepatsiki.
Rowaankawakotanaka Noé rookantapaari shiro romonkyaawaeri
amaatakomentotsiki. 10 Eejatzi royaawentaawo Noé okaatzi 7 kitejeri,
rapiiteeri rowahaeri shiro. 11 Okanta otsireniityaaki, piyaawo shiro,
ramae ithowaki tsipanashi. Ari riyotee Noé piryaatzimatee.[n] 12 Eejatzi
royaawentawaa Noé okaatzi 7 kitejeri, rapiiteero rowaahaeri shiro. Tee
ipiyaawo.

13 Okaataki Noé 601 rojarentsite, ari opiryaate kepatsi.
Ikanta rawijaneentanakiro 10 kashiri, rookaero Noé opankoshi
amaatakomentotsi. Iñaakiro piryaatee kepatsiki.[o] 14 Ikanta
imonkaatzimataka apite kashiri, ari opiryaateeri kameetha kepatsi.[p]
15 Ikanteeri Tajorentsi irika Noé: 16 "Pishitowae amaatakomentotsiki,
pitsipateeyaawo piina, pitomipaeni eejatzi paniropaeni. 17 Pomishitowaeri
maawoeni antamiweripaeni ikaatzira pitsipatakari: shiwankiripaeni,
ipiraetari, anashiyitachari kepatsiki. Ishekiteeta maawoeniki
kepatsiki." 18 Ikanta Noé itsipatakawo iina, itomipaeni, raniropaeni,
shitowoeyeeni amaatakomentotsiki. 19 Ari ishitowaeyanakini maawoeni
antamiweripaeni, ipiraetari, anashiyitachari, aayitatsiri maawoeni.

20 Roojatzi rowetsikantaka Noé taapokimentotsi
roemoshirenkantyaariri Tajorentsi. Raaki apaani ikaatzi tsimeriyitatsiri

---

[l] **8.4** Ikanteetziri jaka "rawijaki 5 kashiri" rootaki ikanteetzitari eejatzi "kashiri 7, eejatzi kitejeri 17" [m] **8.5** Ikanteetziri jaka "rawijaneentakiro rawijaki apite kashiri" rootaki ikanteetzitari eejatzi "kitejeri 1, eejatzi kashiri 10." [n] **8.11** Kantakotachari jaka "inchapana," roori iiteetziri "olivo." [o] **8.13** Ikanteetziri jaka "rawijaneentanakiro 10 kashiri" rootaki ikanteetzitari eejatzi "kitejeri 1, eejatzi kashiri 1." [p] **8.14** Ikanteetziri jaka "imonkaatzimataka apite kashiri" rootaki ikanteetzitari eejatzi "kitejeri 27, eejatzi kashiri 2."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kitewathatatsiri, ari ikantzitakari ikaatzi shiwankiyitatsiri. Itaakiniri.
21 Ikanta ikemaenkatawakiri Tajorentsi iwoshininka, ikantanaki:
"Eero napiiteero nothonkaeri atziripaeni, nothonkawentashitakari
iyaaperonkari. Okantawitaka reentsitakori ikenkithashiryahaapiintawo
atziripaeni rantayitero kaariperori. Ari ikimitakiri maawoeni
antamiweripaeni, eero napiiteeri nothonkaeri nokimitaakirira nimaeka.
22 Ashi owaero ipankiwaete inampiki roojatzi rowiitanteeyaawori
iwankiwaeropaeni.
Ashi owaatyeero omajawirentsitee eejatzi okatsinkaetyee.
Ashi owaatyeero okyaawontsitee eejatzi ojarentsitee.
Okitejiyitayi eejatzi otsireniyitayi jaka kepatsiki."

9 1 Ikanta Tajorentsi itajonkawentakiri Noé itsipataakiri itomipaeni,
iroka ikantakiri: "Roshekitee pitomipaeni, ithonkya inampiteeyaawo
kepatsiki. 2 Ithaawanteemi antamiweripaeni. Eeroka yotashiteerini
shiwankiripaeni, antamiweripaeni, nijaweripaeni. 3 Kameethatatsi
poyaari antamiweripaeni eejatzi pankirentsipaeni. Naakaha pakimirori
maawoeni. 4 Riima añiinkari wathatsi, eero powakotawo riraa, rootaki
añaakayiriri. 5 Roo kowaperotachari irahaantsi. Arika piratakakiri
pisheninka pompojeri, arira nomatakimi naaka. Arira nokantzityaari
pipira, pirentzi, maawoeni atziriyitatsiri, niratakayiri nompojeri.
6 Iitarika ompojerini atziri,
Arira rompojeeteeri rirori.
Tema Tajorentsi owetsikakiri atziri, roshiyakaakiri itajorentsishiretzi
irirori.
7 Roshekitee pitomipaeni eeroka,
Ithonkaeya inampitanteeyaawo kepatsiki."
8 Eekiro iñaanatatziiri Tajorentsi irika Noé itsipataakiri itomipaeni,
ikantziri: 9 "Pikem, tzimatsi nokashiyaakaakimiri, ari nokantzityaari
eejatzi picharinipaeni. 10 Ari nokanteri maawoeni antamiweripaeni
ikaatzi tsipayitakimiri pishitowaera amaatakomentotsiki:
shiwankiripaeni, tsimeripaeni, ikaatera tzimayitaatsini kepatsiki.
11 Okaatzi nokashiyaakaakimiri eero nowashiñeero. Eero napiitantaawo
oonkawo nowajankitanteeyaari atziriite eejatzi antamiweripaeni.
Eero apiita oonkaeya kepatsi othonkaerikari tzimayitaatsiri." 12 Eekiro
ikenkithawaetakaatziiri Tajorentsi, ikantziri: "Irika iñahaeteeri
riyotanteetyaari tzimatsi nokashiyaakaakimiri, roo piñaapiinteeri
eeroka eejatzi antamiweripaeni. 13 Arika piñeeri oye menkoriki,
piyotzi eenitatsi nokashiyaakaakimiri. 14 Arika ooreenkakite
kepatsiki, ari iñahaeteeri ikatziye oye. 15 Ari nokenkithashireterori
naaka nokashiyaakaakimiri eeroka eejatzi antamiweripaeni, eero
rapiiteero iñahaero oonkawo othonkaero kepatsi. 16 Arika noñeeri oye
menkoriki, nokenkithashiretapiinteero nokashiyaakaakimiri rootaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naapatziyanteeyaariri atziripaeni, eejatzi antamiweripaeni jeekatsiri
kepatsiki. 17 Roo iñeeri atziripaeni riyotantyaari, riyotee eejatzi
antamiweripaeni eenitatsi nokashiyaakaantziri." Roowa iñaani Tajorentsi
ikamantakiriri Noé.
18 Irika itomipaeni Noé ikaatzi shitowaatsiri amaatakomentotsiki:
Sem, Cam, Jafet. Riitaki Cam ipaapatetanakari Canaán. 19 Ritaki mawa
itomipaeni Noé oshekitaatsiri kepatsiki. 20 Owaancheempeki rini Noé,
riira etanakawo ipankiyitziro chochoki imiriyiiteeri. 21 Ikanta rirakirowa
Noé owaa iwankiri, antawoete ishinkitanakawo tee iñaakoteeya,
aatonkoryaawaetaka ipankoki. 22 Ikanta Cam ipaapatetanakari
Canaán, iñaakiri ipaapate raatonkoryaawaetaka, ikamantakiri rirentzi.
23 Ipokapaaki Sem itsipatakari Jafet, ramaki ithaari ipashikaeri ipaapate.
Itaapi ipokantaka eero iñaantari raatonkoryaakaa. 24 Ikanta ikakitee Noé,
riyotaki ritaki iyaapitsi itomi pashikaeriri. 25 Ikantanaki:

Iyakataarewo rinatye Canaán,
Romperatapiintane rinatye rirentzi.

26 Eekiro ikantanakitzi Noé:

Riitaki Tajorentsi tajonkawenteerini Sem,
Riitaki omperateeyaarini Canaán.

27 Riitaki Tajorentsi kantakaeyaarini Jafet roshekitanteeyaari,
Inampiteeyaawo iipatsiteki Sem,
Rijatzi omperateeyaarini Canaán.

28 Okanta awijakira oonkapaetetantakari kepatsi, ojamani rañaawae
Noé okaatzi 350 ojarentsi. 29 Okaatzi ojamanitaki rañaaki Noé 950
ojarentsi roojatzi ikamantaari.

10 1 Okanta awijakira oonkawo, tzimanaki itomipaeni Sem,
Cam, Jafet. Riitaki ichariniyitanakari Noé. 2 Riitaki Jafet
tomintanakariri Homer, Mahoh, Madae, Javán, Tubal, Mesec, Tiras.
3 Riitaki Homer tomintanakariri Askenaz, Rifat, Togarma. 4 Riitaki Javán
tomintanakariri Elisa, Tarsis, Quitim, Dodanim. 5 Riitaki icharinitakari
Jafet, rijatzi nampitanakawori iñaacheraakipaeni. Tzimayitanaki
irikapaeni inampi, eejatzi iñaanipaeni.
6 Riitaki Cam tomintanakariri Cus, Mizraem, Fut, Canaán. 7 Riitaki
Cus tomintanakariri Seba, Javila, Sabta, Raama, Sabteca. Riitaki Raama
tomintanakariri Seba eejatzi Dedán. 8 Riitaki Cus tomintanakariri
Nimrod, etanakawori atziri oshekitzimotziri ishintsinka. 9 Riitaki
Tajorentsi kantakaakariri Nimrod ikominthatantari. Roo opoñaantari
ikanteetzi: "Poshiyaari Nimrod, tema Tajorentsi kantakaakariri
ikominthatantari." 10 Iroka kyaariperori inampiite jeekatsiri Sinar-
ki, ri ipinkathariwentantziri Nimrod: Babel, Erec, Acad, Calne. 11 Ari
ipoñaakawori Sinar-ki ashitawori inampipaeni: Nínive, Rejobot, Cala,
12 rijatzi ashitawori kyaariperori nampitsi iitachari Resén. Iroka nampitsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Resén rootaki jatekachari ojeekira nampitsi Nínive eejatzi Cala. 13 Riitaki
Mizraem tomintanakariri Ludim, Anamin, Lejabim, Naftujim, 14 Patrusim,
Caslujim, Caftorim, ri isheninkapaeni Filistia-jatzi.
15 Riitaki Canaán tomintanakariri Sidón rantarite itomi, eejatzi
Het. 16 Rijatzi isheninkapaeni Canaán irika: Jebus-jatzi, Amor-jatzi,
Herhes-jatzi, 17 Jev-jatzi, Arac-jatzi, Sin-jatzi, 18 Arvad-jatzi, Zemar-jatzi,
Hamat-jatzi. Riitaki icharinipaeni irika Canaán ikaatzi pookayitaatsiri.
19 Riitaki thonkakirori inampitawo Gerar-ki, ipoñaanakawo nampitsiki
Sidón roojatzi Gaza-ki. Ithonka inampitakawo nampitsiki Sodoma,
Gomorra, Adma, Zeboem, roojatzi Lasa-ki. 20 Riitaki irikapaeni
icharinitakari Cam, rijatzi nampitanakawori jemperikapaeni.
Tzimayitanaki irikapaeni inampiite, eejatzi iñaanipaeni.
21 Ikanta Sem rantarite Jafet, tzimaki icharini rirori iiteetakiri
Heber. Riitaki Heber oshekitaneentsiri ikaatzi ichariniyitanakari
Sem. 22 Riitaki Sem tomintanakariri Elam, Asur, Arfaxad, Lud eejatzi
Aram. 23 Riitaki Aram tomintanakariri Uz, Jul, Heter, Mas. 24 Riitaki
Arfaxad tomintanakariri Sala. Eejatzi Sala riitaki tomintanakariri
Heber. 25 Ikanta Heber tzimanaki apite itomipaeni: etakawori iita Peleh,
aripaete ipookanaki atziri iipatsiteki. Riima itsipa itomi iita Joctán.[q]
26 Riitaki Joctán tomintanakariri Almodad, Selef, Jazar-mavet, Jera,
27 Adoram, Uzal, Dicla, 28 Obal, Abimael, Seba, 29 Ofir, Javila, Job-ab.
Maawoeni irikaete riitaki itomiite Joctán. 30 Ithonka inampitakawo janta
Mesa-ki roojatzi Sefar-ki jeekatsiri ochempimashiki ishitowapiintzira
ooryaatsiri. 31 Riitaki irikapaeni icharinitakari Sem, rijatzi nampitakawori
jemperikapaeni. Tzimayitanaki irikapaeni inampiite, eejatzi iñaanipaeni.
32 Riitaki irikapaeni icharinitanakari itomipaeni Noé. Tema awijanakira
paerani oonkawo, ari ithonkari ipaashiniyitanaki irikapaeni,
rinashiyitaanaka inampiteeyawowa jemperikapaeni.

11 1 Paerani apaani okanta ñaantsi iñaawaeteetziri kepatsiki. 2 Ikanta
rowahanaka atziripaeni inampityaawo ishitowapiintzira ooryaa,
areetaka janta iiteetziri Sinar, iñaapaakiro owintenipathatzi kepatsi,
ari inampitapaakawo. 3 Ari ikantawakahaeyakani atziripaenni: “Jame
owetsikaeyeni kepatsipatha atayimaetyaawo.” Arira retanteetanakawo
rotantoteetawo kepatsipatha, tee apatziro rotantoteetawo mapi.
Retanteetanakawo eejatzi otsirekanteetawo tsirepathari, tee apatziro
rahaetziro otsirekanteetari paerani. 4 Ari ikantawakahaeyakani
eejatzi: “Pipokaeyeni, jame owetsike anampi, owetsiki eejatzi antawo
ateementotsi areetachani jenokinta. Jame anampiteeyaawo kameetha
eero añaantawo akinakinawaetee jemperikapaeni.” 5 Riitaki kantacha

---

[q] **10.25** Iroka waerontsi “Peleh”, iñaaniki riroripaeni oshiyawo akantziri aaka “Pookaantsi.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pokaki Tajorentsi raminero nampitsi eejatzi ateementotsi rowetsikakiri
atziripaeni. 6 Ikantashiretanaki Tajorentsi: “Apaani okanta inampiite,
apaani okanta iñaani eejatzi, okaate ikenkithashireteeyaari rantero,
ari imatakiro. 7 Nimaeka nowashiñaapithateri iñaanipaeni, eero
ikemathatawakaanta iñaanatawakaeya.” 8 Ari ipakaakaakiri Tajorentsi
rowetsikawitakawowa antawo inampi, ipookayiteero ikinayiteero
jemperikapaeni. 9 Ikompitakaayitakari iñaanipaeni eejatzi, opoñaantyaari
eero ikemathatawakaanta. Jatayitanaki inampiteeyaawo jemperikapaeni.
Rootaki iitanteetakawori Babel iroka antawo nampitsi rowetsikakiri
atziripaeni.[r]

10 Irika icharinipaeni Sem. Tema awijaki apite ojarentsi oonkantakari
paerani, tzimaki Sem okaatzi 100 rojarentsite, tzimaki itomi Arfaxad.
11 Ojamani rañaaki Sem okaatzi 500 ojarentsi. Osheki itomi eejatzi
rishintopaeni tzimaentsiri. 12 Ari tzimaki Arfaxad okaatzi 35 rojarentsite,
ari itzimaki itomi iitakiri Sala. 13 Ojamani rañaaki Arfaxad okaatzi 403
ojarentsi. Osheki itomi eejatzi rishintopaeni tzimaentsiri. 14 Ari tzimaki
Sala okaatzi 30 rojarentsite, roojatzi itzimantaka itomi iitakiri Heber.
15 Ojamani rañaaki Sala okaatzi 403 ojarentsi. Osheki itomi eejatzi
rishintopaeni tzimaentsiri. 16 Ari tzimaki Heber okaatzi 34 rojarentsite,
roojatzi itzimantakari itomi iitakiri Peleh. 17 Ojamani rañaaki Heber
okaatzi 430 ojarentsi. Osheki itomi eejatzi rishintopaeni tzimaentsiri.
18 Ari tzimaki Peleh okaatzi 30 rojarentsite, roojatzi itzimantakari itomi
iitakiri Reu. 19 Ojamani rañaaki Peleh okaatzi 209 ojarentsi. Osheki
itomi eejatzi rishintopaeni tzimaentsiri. 20 Ari tzimaki Reu okaatzi 32
rojarentsite, roojatzi itzimantakari itomi iitakiri Seruh. 21 Ojamani
rañaaki Reu okaatzi 207 ojarentsi. Osheki itomi eejatzi rishintopaeni
tzimaentsiri. 22 Ari tzimaki Seruh okaatzi 30 rojarentsite, roojatzi
itzimantakari itomi iitakiri Nacor. 23 Ojamani rañaaki Seruh okaatzi 200
ojarentsi. Osheki itomi eejatzi rishintopaeni tzimaentsiri. 24 Ari tzimaki
Nacor okaatzi 29 rojarentsite, roojatzi itzimantakari itomi iitakiri Taré.
25 Ojamani rañaaki Nacor okaatzi 119 ojarentsi. Osheki itomi eejatzi
rishintopaeni tzimaentsiri. 26 Ari tzimaki Taré okaatzi 70 rojarentsite,
roojatzi itzimantakari itomipaeni iitakiri Abram, Nacor, Harán.

27 Irika isheninkapaeni Taré. Irika Taré riitaki tomintanakariri Abram,
Nacor, Harán. Irika Harán riitaki tomintanakariri Lot. 28 Irika Harán
riitaki etakawo ikamae janta Ur-ki iipatsiteki Caldi-ite, tekiraha ikamiita
Taré ashitariri. Ikamaki itzimakira paerani. 29 Ikanta Abram iinantakawo
Sarai. Riima Nacor iinantakawo rirori Mil-ca, rishinto Harán. Iroka Mil-
ca roo irento Isca. 30 Teemaeta itzimi eentsite Sarai, amashithakiwaetatya

---

[r] **11.9** Iroka waerontsi “Babel” iñaani ini riroripaeni, roo oshiyawori añaaniki aaka akantziri: “Kompitaantsi.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roori. 31 Ari riyaataki Taré janta Canaán-ki rookanakiro Ur iipatsiteki
Caldi-ite. Ari raanakiri itomi Abram itsipataaneeri Sarai raniro, raanaeeri
eejatzi Lot icharini. Ikanta rareetawo Harán-ki, ari inampitapaawori.
32 Ojamani rañaaki Taré okaatzi 205 ojarentsi, ari ikamaeri rirori janta
Harán-ki.

12

1 Ikanta Tajorentsi iñaanatakiri Abram, ikantakiri: "Eenitatsi
otsipa kepatsi noñahakimiri, piyaate janta, pookaneeri
pisheninkapaeni eejatzi piipatsite. 2 Ri noshekyahaeri picharinipaeni.
Ari notajonkawentakimi eeroka, riroperori nokantakahaemi.
Eeroka kantakaeyaawoni notajonkawentantyaariri itsipajatzipaeni.
3 Ari notajonkawenteeri ikaatzi tajonkawentakimini eeroka.
Ari niyakateeri naaka ikaatzi iyakatemini eeroka. Tema eeroka
kantakaeyaawoni notajonkawentanteeyaariri maawoeni inashiyitachari
sheninkatawakaeyitachari jaka kepatsiki." 4 Tzimaki Abram okaatzi 75
rojarentsite. Jataki Canaán-ki rookotakinirira Tajorentsi, rookaneero
Harán inampiwitawowa. 5 Itsipatanaawo iina Sarai, eejatzi Lot
itominthori. Ithonkakiro raaneero tzimimoyitziriri, raaneeri maawoeni
ratzirite ramanantakiri Harán-ki. Iroka okanta rareetantakari Abram
Canaán-ki, 6 ithonkakiro ranashitakawo iroka kepatsi, roojatzi
rareetantakari Siquem-ki ojeekira inchato iiteetziri More. Rootaki
inampiite Canaán-jatzi janta. 7 Ari roñaahakariri Tajorentsi, ikantakiri:
"Roo noperiri iroka kepatsi ikaate picharinityaari." Rowetsike
taapokimentotsi jempe roñaahakari Tajorentsi, ipinkathatantyaariri.
8 Ikanta ikinanee ochempimashiki okaakitapaera Betel ikyaapiintzira
ooryaa. Ari rowatzikapaero ipankothaante. Imontetapaakawo Betel
ikyaapiintzira ooryaa, rooma nampitsi Jae ojeeki ishitowapiintzira
ooryaa. Ari rowetsikapaeri otsipa taapokimentotsi, raakotapaero iwaero
Tajorentsi iñaapinkathatapakiri. 9 Eekiro ranashitanakitya, riyaatziro
kirinkanta Nehuev-ki.

10 Okanta paerani iñahaetakiro antawo tashetsi. Rootakira
riyaatantakari Abram ijeekawaete Egipto-ki tema tekatsi rowaeyaari
inampiki. 11 Ikanta rareetzimataka Abram janta Egipto-ki, ikantakiro iina
Sarai: "Noená, pikemina, maperori pikameethaanikitaki eeroka. 12 Arika
iñaawakimi Egipto-jatzi, ikanteeyeni: 'Iroka tsinani iina ini irika atziri.'
Rootaki opoñaantyaari rompojina, eero rompojimaetzimi eeroka tema
ikowatye rayimi. 13 Pikanteri eeroka: 'Aari rini', rootaki opoñaantyaari
eero rompojanteetana naaka."

14 Ikanta rareetaka Abram janta Egipto-ki, iñaawakiro Egipto-
jatzi kameethaanikiri okantaka Sarai. 15 Iñaawakiro reewarite.
Riyaatashiitakiri Faraón iwinkatharite Egipto-jatzi, ikamantakiri
kameethaanikiri okantaka tsinani. Roojatzi rahaetantanakawo Sarai
iwinkatharipankoteki Faraón. 16 Okantakaantziro okameethaanikitzira

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sarai, raakameethatawakiri Faraón irika Abram. Ipashitakari osheki
oveja, vaca-paeni, ratziriteepaeni, kawayopaeni eejatzi camello-paeni.
17 Okantakaanta Sarai, rowajankitantakari Tajorentsi mantsiyarentsi irika
Faraón, itsipataakiri isheninkapaeni. 18 Roojatzi ikaemakaantantakariri
Faraón irika Abram, ikantakiri: "¿Iitaka pomanakotantawori iroka? ¿Iitaka
kaari pikamantantana piinaha iroka tsinani? 19 Pikantakina: 'Choeni ini.'
Naaka matajantachanimi ari noenantakyaawomi. Iroka nimaeka piina,
paanaero." 20 Ikanta Faraón, ikantakiri ratzirite roemishitowaeri Abram
raaneeroota iina, raaneero eejatzi okaatzi tzimimotziriri.

13 1 Ikanta ipiyaanawo Abram janta Nehuev-ki itsipatanaawo iina
ipoñanaawo Egipto-ki, ramaero maawoeni tzimimotziriri. Ari
itsipataari itominthori Lot. 2 Ashaahantaa Abram, ishekitzimotakiri ooro,
koriki, osheki ipirapaeni. 3 Ikanta rawijee ipoñaanaawowa Nehuev-ki,
roojatzi rareetantaari Betel-ki. Ikanta rawijanee roojatzi niyankithakineki
awotsi rareetantyaari nampitsiki Jae, rowetsikapaero ipankothaante
jempe retakawo paerani ipankota, 4 jempe rowetsikaki paerani
taapokimentotsi, raakotantakawori iwaero Tajorentsi ipinkathatziri.
5 Ari ikantakari eejatzi Lot, ishekitzimotakiri rovejate, ivacate,
ratzirite, ikaatzi tsipatariri rirori. 6 Okanta janta jempe inampitaawo,
opomeentsitzimotakari itsipatawakahaeya, tee riyomaatawo rowanawo
ipirapaeni. 7 Ikaatzi kempoyeeriri ipirapaeni Abram rantzitakiri
rashi Lot. Ari ijeekitari eejatzi Canaán-jatzipaeni eejatzi Ferez-
jatzi.[s] 8 Roo ikenkithawaetakaantakariri Abram itominthori Lot,
ikantakiri: "Asheninkaha owawakaeyaani aaka, tee okameethate
antaminthatawakaeya, tee omatzita eejatzi rantaminthatawakaeya
kempoyeeriri apirapaeni. 9 Iroka antawoete kepatsi, pamine jempe
pinampityaawo. Arika pikinanaki kirinkanta, nokinanaki naaka
katonkonta. Rooma pikinanakirika katonkonta, nokinanaki naaka
kirinkanta." 10 Raminakiro Lot othapya Jordán, jempe ojeeki
nampichaniki iitachari Zoar, iñaatziiro kameethari okantaka,
tzimatsi osheki nija. Ariwaetaki Egipto. (Roperori okantawita
tekira ithonkaeroota Tajorentsí iroka Sodoma eejatzi Gomorra.)
11 Rookotakiro Lot inampityaawo ishitowapiintzira ooryaa Jordán-
cheraki. Ari rotsiparyahaari Abram irika Lot. 12 Roojatzi ijeekanaki
rirori Abram Canaán-ki, jataki Lot inampityaawo ojeekira nampitsipaeni,
okaakitapaera nampitsi Sodoma. 13 Ari ipiyotapaari atziri antayitzirori
kaariperori kaari iñaamata Tajorentsi.

---

[s] **13.7** Ikenkithatakoteetziri jaka 'Ferez-jatzi,' nampitsi ini iiteetziri "Ferez." Terika ari okantya, oshiyaka riitaki ikenkithatakoteetziri nampitawori antawoki nampitsi, iinashitanteetyaariri nampitawori rowaneki. Ari okanta, iñaani inatzi Heber-paeni iroka 'ferez,' roo akantziri aakapaeni 'nampitsi.'

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Ikanta riyaataki Lot, ikantakiri Tajorentsi irika Abram:
"Pamine katonko, kirinka, ishitowapiintzira ooryaa eejatzi jempe
ikyaapiintzi. 15 Ari nopakimiro maawoeni kepatsi okaatzi piñaakiri,
okanteetatyeeyaani pashiteeyaawo, roojatzi rashiteeyaari ikaate
pichariniteeyaari. 16 Ari noshekyahaeri roshiyeeyaawo impaneki.
Tee riyoetero jempe okaatzi oshekitzi impaneki, ari roshiyeeyaari
pichariniyiteeyaari eero riyoeteeri jemperika ikaate roshekite.
17 Pikatziyanaki, pithonkiro panashityaawo maawoeni kepatsi okaate
nashitakahaemiri, tema naaka pimironi." 18 Ari okantakari, roo
riyaatantakari Abram inampiteeyaawo inchatomashiki. Riitaki ashitawo
atziri iitachari Mamre. Ari ekaatapaeri nampitsi iiteetziri Jebrón.
Rowetsikapae janta taapokimentotsi ipinkathatapaeri Tajorentsi.

14

1 Okanta paerani janta Sinar-ki ipinkatharitzira Amrafel,
riima Arioc ipinkatharitzi rirori Elasar-ki, Quedorlaomer
ipinkatharitzi rirori Elam-ki, eejatzi Tidal ipinkatharitzi rirori Hoem-ki.
2 Kameethari raapatziyawaka irikapaeni pinkathari rowayiriminthatari
Bera pinkatharitatsiri Sodoma-ki, Birsa pinkatharitatsiri Gomorra-ki,
Sinab pinkatharitatsiri Adma-ki, Sem-eber pinkatharitatsiri Zeboem-ki,
eejatzi pinkatharitatsiri Bela-ki iitziteetari Zoar. 3 Ikanta irikapaeni 5
pinkathari rowayirimintheetakiri, raapatziyawakaaka rirori ipiyotakiri
rowayirite janta Sidin-ki ojeekira inkaari Katyaari. 4 Tema tzimakotaki
okaatzi 12 ojarentsi irikapaeni 5 pinkathari romperawaetakari pinkathari
Quedorlaomer, roo 13-tapaentsiri ojarentsi ikenkithashireteeyakani
ipiyatyaari rowayiriteri. 5 Okanta ojarentsi 14-tapaentsiri, irika pinkathari
Quedorlaomer itsipatakari itsipa pinkathariite ikaatzi aapatziyakariri
riyaateeyakini Astawot Karnaem, ari ithonkakiri rowayiritari Refa-ite.
Ari ikantanakiri eejatzi Zuzi-ite janta Jam-ki, imatanakiri eejatzi Emiite
janta Save-quiriataem-ki. 6 Imatzitanakari Jori-ite janta tonkaariki
Seir-ki, ipatzimatanakiri roojatzi Parán-ki tsipanampitawori tonkaari.
7 Ikanta ipiyaawo Quedorlaomer itsipataari pinkathariite aapatziyariri,
rareeteeyaani En-mispat-ki iiteetziri eejatzi Cades. Ithonkatanakiri
maawoeni iñaanakiri janta iipatsiteki Amalek-iite, ari ikantanakiriri
eejatzi Amor-jatzi nampitawori janta Jazezon-tamar-ki. 8 Ikanta
pinkatharitatsiri Sodoma-ki, Gomorra-ki, Adma-ki, Zeboem-ki, Bela-ki
(iiteetziri eejatzi Zoar,) riyaateeyakini roma-natya Sidim-ki. 9 Irikapaeni
5 pinkathari, rowayiritakari itsipa 4 pinkathariite: Quedorlaomer
pinkatharitatsiri Elam-ki, Tzidal pinkatharitatsiri Hoem-ki, Amrafel
pinkatharitatsiri Sinar-ki, Arioc pinkatharitatsiri Elasar-ki. 10 Tema
janta Sidim-ki tzimatsi pitsitharipatha. Ikanta pinkatharitatsiri
Sodoma-ki eejatzi Gomorra-ki ikowaki ishiyapithatero awijaentsiri,
ithonkari ipiinkantakari pitsitharipatha, ithonkaka ikamaki. Riima
itsipa pinkathariite, ishiyeeyanakani tonkaariki. 11 Ikanta pinkathariite

thonkaantetsiri, rayitanakiri maawoeni rowanawo, rayitzitanakiri
eejatzi rashaahawo pinaperoyitachari okaatzi tzimatsiri janta Sodoma-ki
eejatzi Gomorra-ki. Jateeyeeni. 12 Janta Sodoma-ki, ari inampitawori Lot
itominthori Abram. Rahaetanakiri rirori itsipatahaetanakiri rashaahawo.
13 Eenitatsi apaani atziri shiyanaenchari, ikamantakiri Abram irika
Heber-ite. Ari inampitawo Abram rinchatomashiteki Mamre. Irika Mamre
riitaki Amor-jatzi, rirentzi Escol eejatzi Aner, riiyitaki aapatziyariri
Abram. 14 Ikanta ikemawaki Abram rahaetakiri itominthori, riyoyaaki
itomi ronampiripaeni rawentaaperotari, ikaateeyini 318 ipiyotaka.
Royaatzishitanakiri pinkathariite roojatzi janta nampitsiki Dan. 15 Roma-
pokakiri tsireniriki Abram rowayiritari pinkathariite itsipatakari
ratzirite, ipatzimatanakiri roojatzi Job-a-ki jeekatsiri katonkonta
nampitsiki Damasco. 16 Ari raapithatawaeri maawoeni owaahawontsi
raayiwitanakari. Ari rokakaawentawaeri eejatzi itomithori Lot, raawaero
eejatzi maawoeni rashitari. Rokakaawentawaero tsinanipaeni, eejatzi
osheki itsipa atziripaeni raawiitakari.
17 Ikanta Abram, piyaawo ithonkatawakirira Quedorlaomer itsipataari
pinkathariite ikaatzi aapatziyakariri. Ari riyaataki pinkatharitatsiri
Sodoma-ki itonkyotawaari janta Save-ki, tema ikanteetziri Save rootaki
"Pinkatharyaarini". 18 Ari riyaatzitanaka Melquisedec pinkatharitatsiri
Salem-ki, riitaki romperatajorentsite Jenokijatzi Tajorentsi, raanaki pan
itsipataanakiro rireetziri. 19 Ramanakowentawaari Abram, ikantanaki:

"Itajonkawentemi Jenokijatzi Tajorentsi,
Owetsikakirori inkite eejatzi kepatsi.
20 Kimoshirewentaarewo rini Jenokijatzi Tajorentsi,
Riitaki kantakaakawori poetsinampaantakariri omanayitzimiri."

Ipakiri Abram irika Melquisedec eepichokiini raapithatantawaeri roma-
nayitakaha.[t] 21 Ikanta pinkatharitatsiri Sodoma-ki ikantakiri Abram:
"Pipenari atziripaeni, payero eeroka ashaahawontsi." 22 Rakanaki
Abram, ikantanakiri: "Tema naakotakiro iwaero Tajorentsi, Jenokijatzi
owetsikakirori jenokinta eejatzi kepatsi. 23 Eerowa nayi apaani pashitari
eeroka, eero naajeetzi oeta noojotantyaariri no-zapato-te. Teera nokoyi
pikantena paata, pikante: "Irika Abram nashaahantakaakari." 24 Tekatsi
nokoyi naaka, apatziro nayiro okaatzi rowayitakari nomperatane. Riima
tsipatakinari Aner, Escol, Mamre, raayitaki rirori."

15 1 Ari iñaanateeri Tajorentsi imishiriki Abram, ikanteeri: "Eero
pithaawawaetzi Abram, naakataki kempoyaawentemini. Osheki

---

[t] **14.20** Kantakotachari jaka "eepichokiini" roo ipakiriri paerani Abraham irika Melquisedec. Arika raapithatante roma-nayitaha Abraham-ni okaatzi 10, apaani rashitakaakyaari Melquisedec. Ari ikantakirori maawoeni raapithatantakiri, otzimerika 10, apaani rashitakaakyaari Melquisedec."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nopinateemi.” 2 Rakanaki Abram, ikantanaki: “¡Tajorentsi! Piyotzi eeroka
tekatsi notyomipaeni. ¿Iitaka pipinatantenari. Riitaki Eliezer nonampiri
Damasco-jatzi ashiteeyaawoni maawoeni tzimimotanari.” 3 Ikantzi eejatzi:
“Tee pikowakaana itzime notyomintyaari, irika Eliezer nomperatani,
riitaki ashiteeyaawoni tzimimotanari.” 4 Rakanakiri Tajorentsí, ikantziri:
“Riitaki pitomipaeni eeroka ashiteeyaawoni maawoeni tzimimotanari,
kaarira itsipajatzi ashiteeyaawoni.” 5 Ikanta Tajorentsi romishitowakiri
Abram jakakiroki, ikantziri: “Paminero jenokinta, piyoteri jempe
ikaatzi roshekitzi ompokiro. Ari ikanteeyaa pichariniteeyari roshekitee
rirori, roshiyeeyaari roshekitzi ompokiropaeni.” 6 Rawentaakari Abram
Tajorentsi. Roowa ipoñaantari Tajorentsi raakameethatziri Abram, iitakiri
tampatzikashireri. 7 Ikantakiri: “Naakataki Tajorentsi, naaka amaemiri
jaka pinampitawowa paerani Ur-ki iipatsiteki Caldi-ite, nopashiteemiro
iroka kepatsi.” 8 Rakanaki Abram, ikantanakiri: “¡Tajorentsi! ¿Jempe
okantyaaka niyotantyaari naaka ashitaawori iroka kepatsi?” 9 Ikantanaki
Tajorentsi: “Pamakina ewankari pipira tzimaentsiri mawa rojarentsite:
vaca, cabra, oveja. Pamakina konthawo, eejatzi iryaani shiro. 10 Ari
ikantakiro Abram, ramakiniri ipirapaeni, itankakiri, rowayitakiri
imontekoyitakiri. Teera itankaeteri shiwankiripaeni rirori. 11 Pokapaaki
amemporipaeni ikemaenkatakiri. Jeekaki rirori Abram romishiyiri
kemaenkatakiriri. 12 Okanta otsireniityaanaki, ayitzimotakiri Abram
antawoete iwochokini, maanaki. Ari omapokanaka otsirenikakitanaki.
Antawo ithaawanaki. 13 Ikantakiri Tajorentsi: “Abram, otzimatye piyotero
iroka, rahaeteri picharinipaeni otsipaki kepatsi, okaate 400 ojarentsi
ijeeke. Ari romperawaeteetyaari, ishintsiwenteeteri, rantawaetakahaeteri.
14 Ari nowajankitzimaetakyaari naaka omperanawaetakariri. Arika
okaatapaaki, aritaki ishitowae, oshekitzimotakiri osheki rashaahawo.
15 Tekatsitzimaeta awijimotemini eeroka, apatziro pikamae aririka
pantarikitapaaki, pitsipateeyaari piwaejatziiteni. 16 Arika ojamanitaki
paata, ari ipiyee itomi pichariniite jaka, tekira omonkaatapaakaata
iyaariperonka Amor-jatziite.” 17 Okanta otsirenitanaki, tee okoñaatane
ramine. Iñaaki Abram paamari antawoete okachaataki, oshiyawityawomi
omorekantatyeeyaarimi kaminkari tsimeri itankaetakiri. 18 Aripaete
ikenkithawaetakaakiri Tajorentsi Abram, ikantakiri: “Nashitakaeyaari
picharinipaeni iroka kepatsi, etanakyaawo antawaaki nija Egipto-ki,
roojatzi antawaaki nija Eufrates, rootaki aapatziyawakaanteeyaari.
19 Aakotawakiroota iipatsite Cin-ite, Cenez-iite, Cadmon-jatziite, 20 Het-ite,
Ferez-ite, Refa-ite, 21 Amor-ite, Canaán-ite, Gerges-iite, Jebus-iite eejatzi.”

16 1 Tee okanta Sarai itzimakayiro oemi Abram, tzimimaetacha
omperatane oeta Agar, Egipto-jato ini. 2 Okantakiri Abram:
“¡Pikemaki! Tee ikowakayina Tajorentsi itzimi, nokoyimaetaka
pitsipatyaawo onampiri Agar, pitzimakayiro, riitaki noshiyakayeri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

notyomipaeni naaka.” Inimotakiri Abram okantakiriri iina Sarai. 3 Aakiro
Sarai onampiri Egipto-jato, opakiri Abram iinantyaawo. Tzimaki 10
ojarentsi inampitakawo Canaán-ki. 4 Ikanta itsitakawo Abram ronampiri
Agar, rowakakiro. Okanta oñaaka Agar omotzitaki, okijaneentanakiro
Sarai. 5 Okantakiri Sarai oemi Abram: “Eeroka kantakaantakirori
okijaneetantanari Agar. Naakawitaka pakimirori piinantyaawo,
oñaakaha omotzitaki, okowanaki awijena oñaaperotya. Tema Riitaki
Tajorentsi yotziro iitarika kantakaantzirori naakarika, aama eerokarika.”
6 Rakanakiro Abram iina, ikantanakiro: “¡Pikemina! Ponampirira
ini iroka tsinani, eerokataki yoteroni jemperika pikantero.” Roojatsi
okijantanaakawo onampiri, roojatzi oshiyantakari Agar.
7 Iñiimaetakawo ronampiri Tajorentsi ochempimashiki,
ojeekashitziro nijaateni jeekatsiri awotsiki riyaatantetari nampitsiki
Shur. 8 Rojampitakiro, ikantziro: “¿Jempe pikinapaakika omperatane
Sarai? ¿Jempe piyaateka?” Ari akanakiri roori, okantanakiri:
“Noshiyapithatatyaawo Sarai omperatanari.” 9 Ikantanakiro ronampiri
Tajorentsi: “¡Agar! Pipiyee opankoki omperatzimiri, panteniro okaate
omperatemiri.” 10 Eekiro ikantanakitziiro ronampiri Tajorentsi:

“Noshekyaaperoteemiri pijariteeyaari,
Tekatsi yoteerini jempe ikaate tzimatsini, ishekiperotaatyeera.
11 Tema motzitakimi nimaeka, itzimae apaani pitomi,
Riitaki piiteri Ismael.
Tema iñaakimi Tajorentsi pashironkawaetaka.[u]
12 Roshiyari pitomi kawayoniro, mashireyantzi ikantya.
Rantamintheteeri maawoeni atziri, ari ikantzityaari maawoeni
atziripaeni rantamintheteeri rirori.
Kijokiro rowaero inampi, okantawitya eero inimotziri
isheninkapaeni.” 13 Okanta okenkithawaetakaakiri Agar irika
Tajorentsi, oeteeri: “Tajorentsi Ñaantatsiri,” tema okantakitzi
roori: “Iñaana Tajorentsi, eeniro nañiira.” 14 Rootaki
iitanteetakawori iroka nijateni: “Inijaate Añaaniri Ñaakinari.”
Tema iroka nijateni ojeeki niyankithakineki awotsi kinachari janta
nampitsiki Cades roojatzi Berea-ki.

15 Okanta Agar, tzimaki itomi Abram, oetakiri Ismael. 16 Tzimimaetaka
Abram okaatzi 86 rojarentsite, ari itzimakiri Ismael.

17 1 Tzimaki Abram okaatzi 99 rojarentsite, ari iñaahaeri Tajorentsi,
ikantakiri: “Pijeekimotena kameetha eeniro pañiika eero
otzimawaetzi kaariperori pantzimotanteri, tema naakataki Tajorentsi
Shintsiperori. 2 Eenitatsi aapatziyawakahaeyaari. Ari nomaperotakiro

---

[u] **16.11** Iroka waerontsi “Ismael”, iñaaniki rirori oshiyaakawo akantziri aaka “ikemaki Tajorentsi.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

noshekeemiri picharinipaeni." 3 Ari rotziwerowanakari Abram,
oeyotanaka kepatsiki ikenkithawaetzira Tajorentsi, ikantziri: 4 "Iroka
nantzimotemiri. Oshekiperori ikanteeyaa pichariniite, rinashiteeya
ipiyoteeya ikaate sheninkatawakahaachani, oshiyakahaemimi eerokami
ipaapateteeya. 5 Rootaki piitanteeyaari nimaeka Abraham, eero piitaawo
Abram, tema oshekiperori ikanteeya pichariniite rinashiteeyaawo
ipiyoteeya ikaatzira isheninkatawakahaeyaani, oshiyakahaemimi
eerokami ipaapateteeya.[v] 6 Osheki ikaatee pichariniteeyaari,
eenitatsi pinkatharitaatsini, rinashiteeyaawo ipiyoteeya ikaatzira
isheninkatawakahaeya. 7 Iroka nokashiyaakaemiri eeroka nimaeka,
rootaki nokashiyaakahaeriri eejatzi paata pichariniite, naakatapiintaki
Pitajorentsiteteeya, naakatzitaka Itajorentsiteteeya eejatzi pichariniite.
8 Nopaemiro maawoeni kepatsi jeekatsiri Canaán-ki pijeekakira
nimaeka, ari pinampiteeyaawo. Eerokataki ashiteeyaawoni, roojatzi
rashiteeyaari pichariniite. Rashi rowatyeero rashiteeyaawo, naakataki
Itajorentsiteteeya."

9 Eekiro ikenkithawaetatzi Tajorentsi ikantziri Abraham:
"Pimonkaatenawo aapatziyawakaanteeyaari, eejatzi ikantziteeya
pichariniite. 10 Iroka otsipa aapatziyawakaanteeyaari, otzimatye
ithotyeenawo pichariniite imonkaateero. Maawoeni shirampariite
itochonkyaaniteeya. 11 Pitoyiteero eerokaete opatzithowaki
pishiramparitantari. Roo riyotanteetyaari eenitatsi aapatziyaawakaari
aakaete. 12 Nimaeka etanakyaawo iitochonkyaaniteeya peenchaanikite
tzimakoteentsiri 8 kitejeri. Ari ikanteeteri eejatzi otomipaeni
pomperatane owakira tzimatsiri, ari pikanteri pomperatane owakira
pamanantayitziri kaari pihekinkata. 13 Otzimatye itochonkyaaniteeya
apiteroeni: eenchaaniite pomperatane, eenchaaniite eejatzi pamanantane.
Roo iñahaetantyaawori piwathaki okaatzi aapatziyawakaeyaari.
14 Riima pisheninkapaeni kaari totachonkyaanikitaachani, otzimatye
romishitowaeteri eero pitsipataari pinampiki, okantakaantziro tee
rantziro aapatziyaawakaari."

15 Ikanteeri Tajorentsi eejatzi Abraham: "Nimaeka oeteeya piina Sara,
eero oetaa Sarai.[w] 16 Antawoete notajonkawentero, ari notzimakayiro
roori itzimae entsite. Maperori notajonkawenteero. Osheki ikaatee
ojariteeyaari, eenitatsi pinkatharitaatsini. Tema oshekiperori ikanteeya
ojaripaeni rinashiteeyaawo ipiyoteeya ikaatzira isheninkatawakaa,
ikimitakaanteero roomi rinironteeya." 17 Rotziwerowanaa Abraham,
oeyootanaa kepatsiki, ishirontashireta ikantzi: "¿Arima rowakantee

---

[v] **17.5** Iroka waerontsi "Abraham", iñaaniki riroripaeni oshiyaawori akantziri aaka "ipaapate osheki sheninkatawakahachani." [w] **17.15** Iroka waerontsi "Sara", iñaaniki rirori oshiyaawo akantziri aaka "rishinto pinkathari."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

atziri antarikiteentsiri tzimaentsiri 100 rojarentsite? ¿Arima omateeya
eejatzi otzimae Sara antawokitakira okaatakira 90 ojarentsite?” 18 Eekiro
ikantatzi Abraham, ikantzi: “Okamintha inintahaeyaawo Ismael okaatzi
pitajonkawentakiri.” 19 Ikantanaki Tajorentsi: “Nokantatziimi naaka
arira otzimae piina Sara itzime pitomi, riitaki piiteri Isaac. Riitaki
maperoteeroni aapatziyawakaane, eero nopakaakahaeri ichariniite rirori.
20 Nokemaki jempe ikantakota Ismael, aritaki notajonkawentakimiri.
Ari noshekyahaeniri icharini rirori. Riitaki ipaapateteeya 12 riroperori
jewayiitatsini, naaka kantakahaeyaawoni iriroperotanteeyaari
ichariniite, kameethari raapatziyawakaeya. 21 Rootaki itzimantyaari
Isaac, yotapaaka apaani ojarentsi otzimanitantyaari Sara, riitaki
noejokirotakahaeyaari aapatziyawakaane. 22 Ikanta ithonkanakiro
Tajorentsi ikenkithawaetakaakiri Abraham, ipeyapithatanaari.
23 Tee rowawijaanaki Abraham apaani kitejeri, itochonkyaanikitakiri
itomi Ismael. Ari ikantzitakari maawoeni itomipaeni shirampariyitatsiri,
ari ikantzitakari eejatzi ramanantane romperatanepaeni jeekatsiri
ipankoki. Rantakiro okaatzi ikantakiriri Tajorentsi. 24 Tzimanaki
Abraham okaatzi 99 rojarentsite itoteetakiniri opatzithowaki
ishiramparitantari 25 Riima itomi Ismael tzimaki rirori okaatzi 13
rojarentsite, itotziteetantakariri opatzithowaki ishiramparitantari.
26 Tee awiji apaani kitejeri itotantakawori Abram opatzithowaki
ishiramparitantari, arira itsipatakari itomi Ismael. 27 Ari itsipatzitakari
eejatzi ramanantane romperatanepaeni ikaatzi jeekatsiri ipankoki kaari
isheninkayita.

18 1 Ikanta ijeekawaetzi Abraham opatzimooki ipanko
tampatzikapaeteki ooryaa, roñaahakaari Tajorentsi janta
rinchatomashiteki Mamre. 2 Ikanta raminaki Abraham iñaatziiri mawa
atziri. Intsipaete ikatziyanaka itonkyotawakari, rotziwerowashitawakari,
oeyootanaka kepatsiki. 3 Ikantawakiri: “¡Nowinkatharite! Paata
pawijita, 4 namawakimiita eepichokiini nija pikewyaari pitziki, pijeeke
otsimankakira inchato pimakoryaawaete. 5 Naakataki pomperatane,
pareetakari ipankoki. Paata niyaatawakiita namine owanawontsi
poyaari okine pishintsite aririka pawijanaki.” Ikanteeyini rirori: “Ariwé,
kameethataki.” 6 Kyaanaki Abraham inthomoeki ipankoki, ikantapaakirro
Sara: “Intsipaete pamine roperori trigo-pane okaate mawa piyeekitero
powapiintzirowa powetsikane pan.”[x] 7 Ari ramaki Abraham riroperori
ewonkiri vaca. Ipakiri ronampiri, riitaki aminerini okine rojanteri
rowantyaariri. 8 Tee apatziro ewonkiri vaca ramaki Abraham, ramakiniri

---

[x] **18.6** Kantakotachari jaka “piyeekite powantapiintawori” roori oshiyawori rowanteetawori paerani trigo-pane okaatzi otenatzi 7 kilo. Tema mawa riyeekiitaki, tzimaki okaatzi 20 kilo trigo-pane.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eejatzi itene vaca. Kimoshireri ikanta raminayitawakiniri rowanawo,
ijeekaeyakini areetariri otsimankakira inchato.
9 Ikanta ithonkakiro rowaeyakani, irikapaeni areetzinkari rojampitakiri
Abraham, ikantziri: “¿Jempe piina Sara?” Ikantanaki Abraham:
“Ojeeki inthomoeki.” 10 Ikantanaki areetzinkari: “Arika nopiyee
otsipaki ojarentsi ari noñaapaero Sara itzimae entsite.” Okemaki Sara
ikenkithawaeteeyinira Abraham, ojeekaki ojanari opatzimooki opanko,
itaapiikira oemi. 11 Antarikiteeyakini apitekiroeni Abraham eejatzi Sara.
Kaatapaaki oñaawenta otsinanitantari. 12 Roo kaari aamawetantanakawo
oshirontanaka, okantashiretanaki: “¿Jempe okineeka notzimae
naaka, antarikiteeyakinani apiteekite?” 13 Rojampitanakiri Tajorentsi
irika Abraham, ikantziri: “¿Iitaka oshirontantari Sara? ¿Tema
okemijantzi arira otzimae okantawitaka antawokitaki? 14 ¿Eenitatsima
pomeentsitzimotyaarini Tajorentsi? Arika nopiyaki otsipaki ojarentsi
nareetemi, ari noñaapaero Sara itzimae entsite.” 15 Okanta okemawaki
Sara, antawoete othaawanaki, okowawitanaka othaenkero ikanteetakiri,
okantanaki: “Tema tee noshironta.” Ari ikantanakiro Rirori: “Niyotaki
naaka shirontakimi.”
16 Ari ikatziyanaa areetzinkari, jatanee ikinaneero nampitsiki
Sodoma. Ari royaatanakiri Abraham riwethatawaeyaari. 17 Ari
ikenkithashiretanakari Tajorentsi, ikantzi: “¿Nokamanterima Abraham
okaate nanteri? 18 Tema riitaki oshekitaatsini icharini, shintsiri
rinatye ikaate sheninkatawakahaachani. Riitaki nokashiyaakaakiri
ikantakaanteero notajonkawentanteeyaariri maawoeni inashiyitachari
isheninkatawakaaha kepatsiki. 19 Naaka yoyaakiri imatakaanteeyaariri
itomipaeni imayiteero niyotaantakiri, eejatzi ikaatzi ichariniteeyaari.
Rantateero maawoeni kameethatatsiri, okaatzi tampatzikatatsiri, roo
opoñaantyaari nomatantyaawori naaka okaatzi nokashiyaakaakiriri.”
20 Roojatzi ikantantanakari Tajorentsi: “Irikapaeni Sodoma-jatzi eejatzi
Gomorra-jatzi omaperotaka ikaariperotaki. 21 Ari niyaateri nimaeka
janta, naminero maperotachari iyaariperonka okaatzi ikanteetziri.
Rootaki niyotantyaari.” 22 Awijanaki apite areetzinkari nampitsiki
Sodoma, roojatzi ijeekanaki Abraham itsipatanakari Tajorentsi.
23 Ari rontsirokapaakari okaakiini, ikantziri: “¿Arima pithonkatakiri
kameethashireri jeekimotziriri kameetha inampiki? 24 Aamaashitya
tzimatsi 50 kameethashireri janta nampitsiki. Ikaaterika 50
kameethashireri, ¿arima pithonkakiro nampitsi? ¿Eeroma pimatziro
pipeyakoteri, ikaaterika ikateerika 50? 25 Tekatsira inimote pithonkeri
kameethashireri ikantakaantzirowa kaariperoripaeni, kimiwaetaka
arikami ikaate ikaariperowaete. Eero pantziro iroka. Tema eerokataki
ipaapateete aminakotantaneri maawoeniki kepatsi. ¿Eeroma pantziro
kamethatzimotantatsiri?” 26 Ari rakanaki Tajorentsi ikantanaki:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Arika noñaaki janta Sodoma-ki ikaate 50 kameethashireri,
aritaki nopeyakoteeri maawoeni nampitawori janta, okantawitaka
ikaariperowiteeyakani.” 27 Tekira inimotziriita Abraham, rapiitanakiri
rojampitziri, ikantziri: “Pipeyakotawakina napiitemiro nojampitemi,
tema Tajorentsi pini eeroka, atziri nini naaka. 28 Arika riyotapaakya
5 kameethashireri imonkaatantyaari 50 kameethashireri, ¿arima
pithonkataakiri maawoeni atziripaeni nampitawori janta?” Ari
ikantanaki Tajorentsi: “Arika noñaaki ikaate 45 kameethashireri,
eerowa nothonkiro nampitsi.” 29 Eekiro ikantatziri Abraham:
“Arika ikaate 40 kameethashireri, ¿arima pithonkakiri maawoeni
atziripaeni nampitawori?” Ikantzi Tajorentsi: “Arika noñaaki ikaate
40 kameethashireri, eero nothonkiro nampitsi.” 30 Eekiro ikantatziri
Abraham ikantakowentantzi, ikantzi: “Eenitatsi nokowakotemiri eero
pijamana napiitemiro nokantakimiri. ¿Iitaka awijatsini aririka ikaate 30
kameethashireri?” Ari rapiitanakiro Tajorentsi ikantzi: “Arika noñaaki
ikaate 30 eero nothonkiro nampitsi.” 31 Eekiro rapiitatziiri Abraham
ikantziri: “¡Pinkatharí! Osheeki nowomeenchaakimi nojampitzimi. ¿Iitaka
awijatsini ikaaterika 20 kameethashireri?” Ari ikantanee Tajorentsi:
“Arika ikaate 20 kameethashireri eero nothonkiro nampitsi.” 32 Eekiro
ikantatziri Abraham, ikantziri: “Pikeme nokantemi Nowinkatharite,
eerowa pikijana, ari noweyaantawaemi nojampitemi, eero napiitziro.
¿Iitaka awijatsini ikaaterika 10 kameethashireri?” Ari ikantanee
Tajorentsi: “Arika noñaaki ikaate 10, eero nothonkiro nampitsi.” 33 Ikanta
ithonkanakiro Tajorentsi ikenkithawaetakaeri Abraham, jataanee. Piyaaja
rirori Abraham ipankoki.

19 1 Ari otsireniityaanaki, areeteeyakani Sodoma-ki apite ronampiri
tajorentsi. Ijeekamintheetzi Lot ikyaapiinteetzira nampitsiki,
ari ipiyotapiinteeyani atziripaeni. Ikanta iñaawakiri, ikatziyanaka
itonkyotawakyaari, rotziwerowashitawakari ipinkathatawakiri,
oeyootanaka kepatsiki. 2 Ikantawakiri: “¡Pinkathari! Nokowatzi pimaanaki
nopankoki. Iroka nija piikewya piitziki. Arika okitejitamanee, ari pawije.”
Ikanteeyini rirori: “Aritaki, nomaye jakakiroki.” 3 Eekiro ikantatziri Lot,
roojatzi ikowantanakari areetzinkari royaatanakiri ipankoki. Ikanta
rareetakaapaakari, rowetsikakaantapaaki Lot owanawontsipaeni,
rowetsikakaantaki eejatzi panponka kaari rowaeteetzi shineyakaeroni,
rowakaeyaariri areetzinkari. 4 Tekira imahaeyiniita, ipokaeyapaakini
osheki Sodoma-jatzi, itapotapaakiro pankotsi ijeekaeyakinira, ari
ikateeyakini ewankaripaeni itsipatakari antaripaeni. 5 Ikaemapaakiri Lot,
ikantziri: “¿Jempe ijeekika areetapaenchari pipankoki otsirenitanakira?
Pomishitoweri, nokowatzi noñaathatakayaari.” 6 Ari ishitowanaki Lot
ikenkithawaetakakiri atziripaeni, rashitakoperotakiri areetachari.
7 Ikantziri: “Pikempoyahaeya atziripaeni, pantzimotantzirokari kaariperori.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Eenitatsi apite nishinto tekira iyotziryiita shirampari. Pikoyirika aritaki
nomishitowakimiro, roori piñaathawaetyaari pantero pikoyiri eeroka.
Teemaeta nokoyi pikoshekyaari areetanari nopankoki, nowaemakaantane
rini." 9 Ikanteeyini kaariperotatsiri: "Apatziromi romperawaetakaemi
itsipajatzi atziri oshiyimiri eeroka. Piteenki, eeroka nomaperote nimaeka
nokoshekyaa." Retanakari ikoshekanakari Lot. Ipokaeyapaakini okaakiini
ipankoki ikoyi rotatsinkirimi jaawi. 10 Ari rakotanaki areetzinkari,
rakathateeri Lot romonkyahaeri ipankoki. Rashitanakiro. 11 Thonkatanaka
mawoeni imawityaakitanaki ewankaripaeni eejatzi antaripaeni. Aakiri
imakone ithotyaakotziro ashitawo pankotsi.

12 Ikantanaaki areetzinkari, ikantziri Lot: "¿Tzimatsima Itsipa pisheninka
jaka? Paanakiri pitomipaeni, pishintopaeni, pitzineripaeni. Payitanakyaari
eejatzi pikaateeyinira, pishitoye nampitsiki. 13 Nothonkatyeerowa
iroka nampitsi. Okimiwitakawo okaemakaematatyeemi iyaariperonka
atziripaaeni nampitawori jaka. Rootaki rotyaantantakinari Tajorentsi
nothonkero." 14 Ari riyaatanaki Lot iñeeri itzineripaeni, ikaatzi okashiyaari
rishintopaeni oemintyaari, ikantapaakiri: "Pishitoye pinampiki,
ithonkatatyaarowa Tajorentsi." Teemaeta ikemijanteeyeni itzineripaeni Lot,
roshiyakaatzi rowashiyawaetashita.

15 Okanta okitejitzimataki, ikantanaeri ronampiri tajorentsiite irika Lot:
"Terika pikoyi pikame nothonkatyeerowa iroka nampitsi, pishiyakaero
piina pitsipataanakiro apite pishinto. Intsipaetera." 16 Etsikiroeni
ikantawaeta Lot tee ithakyaawaetzi, akotanaki ronampiri tajorentsiite
rakathawakotanakiri, tema etakopero royiri Tajorentsi irika Lot. Ari
ikantanakirori iina eejatzi rishintopaeni. Rookakiro ojanari nampitsiki,
awijakotee atsipetyaawomi ithonkaetakirowa nampitsi.

17 Ari ishitowanaki nampitsiki Lot, ikenkithawaetanaki itsipa ronampiri
tajorentsi, ikantziri: "Pishiye, eero pijeekawaetzi niyanki awotsiki,
pawijakoteeta. Eero paminapanaatzi pitaapiiki, apatziro powanakiro
piyaatero tonkaariki." 18 Ari rakanakiri Lot, ikantanakiri: "Eerowa
omata nowinkatharite. 19 Osheki kameethari pantakinari, maperori
pineshironkatakina powawijaakotaana. Eeromaeta okanta noshiye
tonkaariki, aritaki nokamaki aririka areetawakina pithonkatatantyaawori
nampitsi. 20 Eenitatsi jaka okaakiini oryaanini nampitsi. Arira
nokinanaki. Pishinetena niyaate eero nokamanta. Tema oryaanini ini
nampitsi." 21 Ikantanaki itsipa ronampiri tajorentsi: "Nokemakimi, aritaki
nomatakiro pikowakotakinari. Eero nothonkiro ewonkiri nampitsi
pikantakinari. 22 Piyaatanakiita nimaeka. Eero nothonkitawo nampitsi
tekiraata pareetyaata jempe poshiretakawo." Roojatzi iitanteetakawori
nampitsi Zoar.[y] 23 Okanta okitejitamanee, areetaka Lot janta Zoar-ki.

---

[y] **19.22** Iroka nampitsi "Zoar," akantziri añaaniki aakayite "ewonkiri."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Rowaryaaki Tajorentsi paamari janta Sodoma-ki eejatzi
Gomorra-ki. 25 Ithonkakiri jeekantawori nampitsi, ari ikantakiro
maawoeni shookayitatsiri janta. 26 Pokawitacha iina Lot, oyaatakiri
oemi, aminamintheetzi otaapiiki, omapokashitanaka opeyanakawo
tziwithantha. 27 Okanta okitejitamanee, ananenkamanaki Abraham
janta ikenkithawaetakaakirira chapinki Tajorentsi. 28 Raminapaaki
jantó ojeekira nampitsi Sodoma, ojeekitaha eejatzi Gomorra, iñaatziiro
okachaareenkataki, okimitakawo okachaatzi pometaantsi.
29 Imatakiro Tajorentsi ithonkatakiro nampitsi inampiwitawowa Lot.
Teemaeta ipeyakotziri Tajorentsi irika Abraham, rowawijaakoteeri
itominthori Lot thonkatachanimi rirori. 30 Antawoete ithaawanaki Lot
inampiteeyaawo Zoar-ki, itonkaanaki tonkaariki itsipatanaawo apite
rishinto. Ari ijeekawaeteeri impeetamooki. 31 Okanta rantawote rishinto
Lot okenkithawaetakaakiro irento, okantziro: “Antarikitaki apaapate,
tekatsi shirampari aementeeyaari jaka, antantyaawori ametapiintari.
32 Jame ashinkiteri, roo añaantyaari itzimae eentsitepaeni.” 33 Okanta
otsirenitanaki, okitaakitaatakiri opaapate. Otsipatakari rantawote
rishinto. Teemaeta ikemawenta opaapate jempepaete otsipatakari,
jempepaeterika opiriintanaa eejatzi. 34 Okanta otsipa kitejeri, okantee
rantawote rishinto, okantziro irento: “Notsipatakarira naaka apaapate
tsireniriki, jame apiiteri oshinkiteri pitsipatantyaariri eeroka,
rowakantemire.” 35 Okanta otsirenitanee, apiiteeri oshinkiteeri
opaapate, omatakiro ewankawo otsipatakari opaapate. Teemaeta
ikemawenta eejatzi Lot jempepaete otsipatakari rishinto jempepaeterika
opiriintanaa eejatzi. 36 Roojatzi omotzitantakari apitika rishinto Lot,
riitaki owakakirori opaapate. 37 Etanakawo rantawote itzimaki otomi,
oetakiri Moab, riitakira oshekitaneentsiri iiteetakiri Moab-ite.[z] 38 Ari
okantaka eejatzi ewankawo, tzimae otomi, oetakiri Ben-amí, riitaki
oshekitaneentsiri iiteetakiri Amon-jatzi.[a]

20 1 Ikanta Abraham jatee kirinkanta Nehuev-ki, inampitapaawo
Gerar-ki, jeekatsiri niyankithakineki awotsi nampitsiki Cades
roojatzi Shur. 2 Ikantantayitzi janta: “Kaari noena iroka Sara, choeni ini.”
Ikanta ikemaki Abimelec, pinkatharitatsiri nampitsiki Gerar, rotyaantaki
aakiteroni Sara, iinantyaawo. 3 Okanta otsirenitanaki imishiwaetaki
Abimelec, ikantziri Tajorentsi: “Ari pikamaki, tema payitantakiro tsinani
tzimatsiri oemi.” 4 Tekiramacheeni iñeeroota Abimelec iroka tsinani,
ikantanaki rirori: “¡Pinkatharí! ¿Kameethatatsima powamayeri kaari
tzimatsini ikinakaashitane? 5 Riimacheetaka Abraham kantakinari: ‘Iroka

---

[z] **19.37** Iroka waerontsi “Moab”, iñaaniki rirori okimiwiitawo akantziri aaka “poñaachari opaapateki.” [a] **19.38** Iroka waerontsi “Ben-amí”, iñaaniki rirori okimiwiitawo akantziri aaka “itomi nosheninka.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tsinani choeni ini'. Omatzitakawo eejatzi roori okantzi: 'Ariini rini irika
Abraham.' Teera nokowawita nowaariperotante. Tekatsi nantakayirori
kaariperotatsiri." 6 Rakanakiri Tajorentsi imishiriki, ikantziri: "Niyotaki
naaka tee pikowawita powaariperotante. Rootaki kaari noshinetantzimi
pantero, rootaki opoñaantari kaari pikaariperotzimotantana. 7 Pipaeri
iina irika atziri. Tema kamantantaneri rini, ari ramanakotakimi eero
pikamanta. Eerorika poepiyeeniri iina, ari pithonkatakya pikame
maawoeni eejatzi pitomipaeni."

8 Ikanta ipiriintamanaa Abimelec, ikaemakiri romperatanepaeni,
ikamantakiri okaatzi imishitakiri. Antawoete ithaawaeyanakini.
9 Ikanta Abimelec ikaemakiri Abraham, ikantakiri: "Paminero jempe
pikantakina. ¿Jempema nokantakimika naaka powaariperotantenari?
Kaari ranteetziro iroka. 10 ¿Iitaka pikenkithashiretari pantantawori
iroka?" Ari ikantaki Abimelec iñaanatakiri Abraham. 11 Rakanaki
Abraham, ikantanaki: "Noshiyakaatzi ari rompojawenteetakinawo noena,
noshiyakamintheetzi jaka nampitsiki tekatsi pinkathaterini Tajorentsi.
12 Omaperowita nitsirotawo Sara tema rishinto inatziiri ashitanari,
kaaritzimaeta ashityaawoni nonaanate. Roowa naantakawori. 13 Paerani
ikantakina Tajorentsi noshitoye iipatsiteki ashitanari, nokantakiro
Sara okantantayite jemperika nareetya: 'Aariini rini'." 14 Ikanta
Abimelec roepiyeeniri Abraham iina. Ipashitawaari tzimahaantatsiri
romperatane, ipawaeri tsinani eejatzi shirampari, ari ipawaeri eejatzi
tzimakaarantatsiri ivacate eejatzi rovejate. 15 Ikantawaeri: "Iroka
noepatsite, paminee jemperika pinintziro pinampityaawo." 16 Ari
ikantawaero Sara roori: "Oshekira koriki nopakiriri piyaariri, ikaatzi
1000. Roo inimotanteemiri eero pikaaniwaetanta. Riyoteero maawoeni
pikaateeyakinira rowetsikaero okaatzi awijeentsiri."

17 Ikanta Abraham ramananakari Tajorentsi, omapokashitanaa
retsiyatakotanee Abimelec, eejatzi itsipatari. Etsiyatakotanee eejatzi
ronampiripaeni otzimaanitanteeyaari. 18 Tema okantakaantakiro Sara,
imaanirotakaakiro Tajorentsi tsinanipaeni romperatane Abimelec okaatzi
jeekapankotziriri.

21

1 Ikanta Tajorentsi, ikenkithashireteero Sara, monkaataka
inintakaakirori. 2 Roojatzi omotzitantakariri eentsite,
otzimakiniri apaani itomi Abraham, okantawitaka rantarikitaki
Abraham, tema imonkatakiniri Tajorentsi okaatzi ikantakiriri.
3 Imatakiro Abraham, iitakiri Isaac otomi Sara. 4 Ikanta imaakotapaaki 8
kitejeri raanakiri iitothowaanikiteri, tema rootaki ikantakiriri Tajorentsi.
5 Tzimaki Abraham okaatzi 100 rojarentsite itzimantakari Isaac.

6 Ari okenkithashiretanaka Sara, okantzi: "Ikaatzi kemakoteenani
tzimaki neentsite, aritaki ishirontawentakina, tema ari nokantaka naaka
ishirontakaakina Tajorentsi. 7 ¿Iitama yotatsiri arira itzimae neentsite

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nothotahaeri? Matzimaetaaka tzimaana okantawitaka rantarikiwitaka
Abraham."
8 Ikanta ikimotatanaki Isaac rookanakiro iteni, antawoete
ikimoshireteeyaanaakini Abraham. 9 Roo kantacha Sara, oñaakiri otomi
Agar Egipto-jato itzimakaakirori Abraham, osheki itheenkimawaetziri
Isaac. 10 Iyaatashitakiri Abraham, okantapaakiri: "Potyaanteero
ponampiri otsipataneeyaari otomi. Tee okameethatzimotana
itsipatyaari notomipaeni naaka otomipaeni onampitaarewo. Tee
nokoyi rantetyaari pashitakaeyaariri." 11 Osheki okatsitzimotanakiri
Abraham, tema rijatzi itomi. 12 Riitaki kantacha Tajorentsi ikanteeri
Abraham: "Eero ipakootzimowaetzimi pitomipaeni eejatzi riniro.
Pimatero okantakimiri Sara. Tema irika Isaac, riitaki shekitaatsini
picharinityaari riroperotatsini. 13 Ari nokanteeri eejatzi otomi
pomperatane, ari noshekyahaeri eejatzi itomipaeni rirori, tema riitaki
pitomi." 14 Okanta okitejetamanee, ipakiro Abraham iroka Agar pan,
ipakiro eejatzi mashitsinaki, ari ipiyaantakiniro nija. Ikyaakaakiro
irokapaeni, itsipataakiro Ismael otomi, rotyaantakiro iyaate. Jatanaki
ochempimashiki iiteetziro Beerseba, okinakinawaetzi, tee iyotzimaetya
jempe areetya.
15 Okanta othaateero onijaate mashitsinakiki, ookanakiri otomi
inchatapishiki. 16 Iyaatapithatanakiri inteneeni, tema tee okoyi oñeeri
ikamimotero. Okanta jeekapaaki inteneeni, iraanaka otomi. 17 Ikemakiri
Tajorentsi riraawaeta eentsi, ikaantanaki ronampiri tajorentsite jenokinta,
ikantziro Agar: "¿Iitaka awijimotzimiri Agar? Eero pithaawashiwaeta,
ikemakiri Tajorentsi rirahaa peentsite pomaryaakirira. 18 Piyaate,
pitzinahaeri, eero powashironkayiri. Tema ari noshekyahaeri ichariniite."
19 Ikantakaakawo Tajorentsi, oñaaki Agar oshitowaatzi nija. Jatanaki,
opiyaantaki mashitsinakiki, oetakiri otomi Ismael. 20 Riitaki Tajorentsi
tajonkawentakiri eentsi, roojatzi rantaritantakari. Ari inampitakawori
ochempimashiki. Kominthaantzi rini. 21 Inampitakawo ochempimashiki
iiteetziro Parán. Okanta riniro, opakiri iinantyaawo Egipto-jato.
22 Aripaete riyaataki Abimelec ikenkithawaetakayiri Abraham.
Itsipatanakari Ficol, reewari rowayirite. Ikantapaakiri: "Niyotzi
osheki itajonkawentakimiro Tajorentsi okaatzi pantayitziri. 23 Nokoyi
paakotenawo iwaero Tajorentsi, niyotantyaari eero powaariperotantana
naaka, notyomipaeni, eejatzi ikaate nochariniyityaari. Nokoyi
pikantaperotena, niyotantyaari aririka paakameethatakina naakaete
nokimitzimi eeroka naakameethatapiintakimi, ari poshiyakayiriri
eejatzi atziripaeni ikaatzi nampitawori jaka pinampitakawowa
eeroka." 24 Ikantanaki Abraham: "Aritaki nomatakimiro pikowakiri,
omaperotatya." 25 Ikantanakiri eejatzi: "¿Piñaakiri ponampiripaeni
rashitakawo nonijaate nokaapiintziri?" 26 Ikantanaki Abimelec: "Tee

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

niyote jempe itzimi aapithatakimirori, owakiraha nokemakimi nimaeka.”
27 Raaki Abraham rovejate, ivacatepaeni ipashitakari Abimelec. Arira
raapatziyawakahaari. 28 Riitaki kantacha Abraham, rinashitaka itsipa 7
rovejate. 29 Rojampitakiri Abimelec, ikantziri: “¿Iitaka pinashitantariri
povejatepaeni?” 30 Ikantanaki Abraham: “Irika 7 oveja nopakimiri,
roori riyotanteetyaari naakataki kiyakotzirori ikaapiinteetzira nija.”
31 Roo iitanteetakawori Beerseba, tema ari ikenkithawaetawakaaka
janta apiteroeni eenitatsi raapatziyawakaeyaari.[b] 32 Ikanta ithonkakiro
ikenkithawaeteeyini Beerseba-ki, piyanaa Abimelec itsipatanaari Ficol
inampiiteki Filistia-jatzi.

33 Ikanta Abraham ipankitaki inchato janta Beerseba-ki, ikowakotakiri
Tajorentsi raakotero iwaero, ikanteetziri “Añaaniri Tajorentsi”.[c] 34 Osheki
ojamanitaki ijeekawaetaki Abraham iipatsiteki Filistia-jatzi.

22

1 Okanta ojamanitaki, ikowaki Tajorentsi iñeero
rawentaashirenkari Abraham. Iñaanatakiri iwaero, ari rakanaki
rirori, ikantanaki: “Jaka nojeeki Tajorentsi.” 2 Ikantziri Tajorentsi:
“Piyaate janta Moriaj-ki, paanakiri petakoperotane pitomi. Arika
pareetakya, pitayenari tonkaariki jempe janta noñaahakimiro.” 3 Okanta
okitejitamanee, ipiriintanaka Abraham, rowetsikakiri iyawayote, raanaki
itsima itaantyaariri, jataki rookotakinirira Tajorentsi. Raanakiri itomi
Isaac itsipataanakiri apite romperatane. 4 Mawatapaentsiri kitejeri
ari raminanaki jantó roshiretakawonta. 5 Ikantakiri romperatane:
“Ari pijeekawaki jaka pikempoyeeri kawayo. Niyaatawakiita naaka
notsipatanakyaari notyomi. Arika nomatakiri nopinkathateri
Tajorentsi, roojatzi nopiyanteeya.” 6 Raakiro itsima Abraham,
inatakaanakiri Isaac, raanaki eejatzi iyotsiryaanite, eejatzi paamari.
Jateeyanakini apityaampikiteeni. 7 Tekira ojamaniteeta rojampitakiri
Isaac ipaapate, ikantziri: “Pawa.” Ari rakanakiri Abraham, ikantzi:
“Iitaka pikoyiri notyomí.” Ikantzi Isaac: “¿Tzimatsi tsitsi, paamari,
jempe ayeka oveja atayeri?” 8 Ikantzi ashitariri: “¡Notomi! Riitaki
Tajorentsi kantakaeyaawoni itzimantyaari oveja atayeniriri.” Eekiro
riyaateeyatziini.

9 Ikanta rareetapaaka jempe rookotakiniri Tajorentsi, ipewiryaapaaki
mapi Abraham rowetsike itaamento, ipewiryaakiro itsima itaantyaariri.
Raakiri itomi roojotakiri, roma-ryaakiri taamentotsiki ipiyotakirowa
itsima. 10 Roo itzinaawitanakawo iyotsiryaanite rojataantyaariri itomi,
11 ikaemotanakiri ronampiri Tajorentsi, ikantziri: “¡Abraham! ¡Abraham!”
Rakanaki rirori ikantzi: “Jaka nojeeki.” 12 Ikantziri ronampiri tajorentsi:

---

[b] **21.31** Iroka waerontsi “Beerseba”, iñaaniki rirori oshiyawori akantziri aaka “Nijaateni Aapatziyawakahaantsi.” [c] **21.33** Kantakotachari jaka “inchato,” roo iiteetziri “tamar-isco.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Eero pojateeri eentsi, niyotakimi nimaeka tee pipiyathatari ikantzimiri
Tajorentsi, tee pithañaapithatari papintzite pitomi." 13 Ari raminanaki
itaapiiki Abraham, riñaatziri roojotaka icheeki oveja inchamaeshiki.
Riyaatashitanakiri, riitaki poyaatakariri itomi itaakiri. 14 Rootaaki
iitantakawori Abraham tonkaari, iitakiro: "Ipantziro Tajorentsi oetarika
koetyiimoteeri." Roo ikantantapiinteetari: "Ipaetanteero oetarika
koetyiimoteeri janta itonkaariteki Tajorentsi."
15 Eejatzi rapiitakiro ronampiri Tajorentsi iñaanateeri Abraham,
16 ikantziri: "Iroka iñaani Tajorentsi: 'Okantakaantziro tee
pithañaari papintzite pitomi, naakatakira pikemijante nopaanteki.
17 Ari piñaakiro notajonkawentaperotemi. Naakataki oshekeerini
pitomipaeni roshiyeeyaari roshekitzi ompokiro, roshiyeeyaawo
oshekitzi eejatzi impaneki nijathapyaaki. Riitaki otsinampahaerini
ikijaneentane. 18 Riitaki kantakaanteeroni itajonkawenteetantyaawori
maawoeni inashiyitachari isheninkatawakaaha kepatsiki, okamintha
pikemijantakina.' " 19 Piyaaja Abraham jempe royaawentziri
romperatanepaeni. Ikanta ranashitakawo maawoeni Beerseba, ari
inampitaawori Abraham janta.
20 Okanta ojamanitaki, ikemakoteero Abraham iinathori Mil-ca
itsimakahaero rirentzi Nacor. 21 Etakawori itzimi iita Uz, itzimanaki itsipa
iitakiri Buz, itzimanaki itsipa iitakiri Kemuel, riitaki ashitanakariri Aram.
22 Ari itzimanaaki itsipa: Quesed, Jazo, Pildas, Jidlaf, Betuel. 23 Irika
Betuel riitaki ashitanakawori Rebeca. Riitaki irikapaeni 8 otomipaeni
Mil-ca itzimakakirori Nacor, rirentzi Abraham, 24 Itzimakakirori eejatzi
Nacor omperatane iitachari Reúma. Irika ikaateeyini: Teba, Hajam, Tajas,
Maaca.

23 1 Okaatzi 127 ojarentsi añaaki Sara. 2 Ari okamaeri roori janta
nampitsiki Quiriat-arba iiteetziri eejatzi Jebrón jeekatsiri
Canaán-ki. Antawoete riraakotakawo Abraham okamakira Sara. 3 Okanta
okamaki Sara, riyaatashitakiri Het-ite nampitawori janta, ikanteri:
4 "Pashinijatzi nini naaka tee osheninkatawaka, nokoyi namanante
piyaminkarimoote nokitatantyaawori noena." 5 Ikanteeyanakini Het-
ite: 6 "Pikemijantawakina nowinkatharite. Riyoyaane Tajorentsi pini
eeroka, pamine kyaariperori kaminkarimoo pikitatero piina. Tekatsi
thañaapithatemironi." 7 Katziyanaka Abraham, riwethatanakari Het-
ite. 8 Ikantanakiri: "Kyaariperorika pikowaeyini nokitatzimotemiro
noena, pikanteri Efrón itomi Zoar, 9 nokoyi namanantero impeetamoo
iiteetziri Macpela jeekatsiri iipatsiteki. Aritaki nopinatakiri jempe
okaate ikowakotenari. Roo opoñaantyaari nashitantyaawori naaka."
10 Ari ijeekaki irika Efrón itsipatakari isheninkapaeni Het-ite,
rakanakiri Abraham ikemantyaariri isheninkapaeni, ikemantyaari
ikaatzi areeyitachari nampitsiki, ikantanaki: 11 "Eero nowinkatharite,

nopashitemiro noepatsite impeetamoo. Riitaki nosheninkapaeni
ñeenani nopashitemiro. Otzimatye pikitatero piina." 12 Ari rapiitanakiro
Abraham riwethatanakari nampitawori janta. 13 Ikemakiri maawoeni
itsipatakari, ikantanakiri Efrón: "Pikemi nokantemi, nokoyi payeri
koriki nopinatemirori piipatsite, nokitatzimaetyaawo noena janta."
14 Ari ikantanaki Efrón: 15 "Pikemi nowinkatharite, teera eepichokiini
ipana noepatsite ikaatzi 400 ipewireeya koriki, teemaeta okameethatzi
iñaawaetakoteri koriki. Pamakiro piina, pikitatero." 16 Inimotanakiri
Abraham ipinateri Efrón okaatzi ikantakiriri ipiyoteeyakanira
isheninkapaeni Het-ite. Ipakiri iyorikite, raawakiri.

17 Rootaki awijaentsiri iipatsiteki Efrón jeekatsiri Macpela-ki,
omontetakari Mamre ojeekira impeetamoo, inchatomashi ini eejatzi.
18 Rashitanakawo Abraham iroka kepatsi. Maawoni iñaakowentakiro
Het-ite ipinateetakiro, iñahaeyakironi eejatzi ikaatzi areeyitachari
nampitsiki. 19 Ari ikitatakiro Abraham iina Sara janta impeetamooki
ramanantakotakiri Macpela-ki, omontetakari Mamre, iiteetzitawo eejatzi
Jebrón janta Canaán-ki. 20 Rootaki rashitantakawori Abraham okaatzi
tzimatsiri kepatsi eejatzi impeetamooki. Rootaki ipimantakiri Het-ite,
okine ikitatero Abraham iina.

24 1 Antarikiperotaki Abraham, osheki itajonkawentakiri Tajorentsi.
2 Ikanta Abraham ikaemakiri antarikitaentsiri romperatane,
kempoyeeniriri tzimimotziriri. Ikantakiri: "Poteeyachokitena.[d]
3 Pikantena kyaariperoeni, paakoteri Tajorentsi Itajorentsitetari
jenokintaki eejatzi kepatsiki, eero pishinetanari notyomi iinantyaawo
tsinani Canaán-jato jeekatsiri jaka. 4 Otzimatye piyaate nonampiiteki,
pamineniri nosheninkapaeni iinantyaari." 5 Rakanakiri romperatane,
ikantziri: "Eerorika okoyi opoke ewankawo, ¿jempe nokantyaaka?
¿Otzimatyeema naanakiri pitomi pinampiiteki jempe pipoñaaka
paerani?" 6 Ikantanaki Abraham: "Eero, eero omata payeri notyomi
janta. 7 Tema Tajorentsi, Itajorentsitetari jenokintaki, amaanari paerani
iipatsiteki ashitanari, iipatsiteki eejatzi nochariniite. Ishinetakiri iperi
iroka kepatsi maawoeni nocharinityaari. Aritaki rotyaantaki ronampiri
tajorentsite tsipatemini pamantyaari tsinani iinantyaari notyomi.
8 Eerorika okoyi oyaatemi tsinani, pimonkaatakiro pantzimotanari.
Tee nokoyi payeri notyomi janta." 9 Imatakiro romperatane,
roteeyawathatakiri Abraham, ikantaki: "¡Omaperotatya! Ari nantakiro
okaatzi pikantakinari."

---

[d] **24.2** Kantakotachari jaka "Poteeyachokitena" rootaki rameteeyarini Judáite paerani, rotaeyachokitanaka iporiki rirori okine riyoteeteri imaperotatya imonkaatziro ikantakaantane rirori. Rootaki roteeyachokitantariri isheninka okine ipinkatheeteri. Tee ishineteeri roteeyachokiteri itsipajatzi kaari riyotzi rirori, pankenatantaneri."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Riyoyaakiro tzimimotziriri omperatariri ipashitantyaari. Raanaki
10 tsimeri ikyaakaanakiri, jataki inampiki Nacor janta Mesopotamia-
ki. 11 Ikanta rareetzimataka nampitsiki, ari otsireniityaanaki,
imakoryaakaapaakiri ipirapaeni ojeekira nija. Ari okaawoshitapiintari
tsinanipaeni. 12 Amanapaaka, ikantzi: “Tajorentsi, Itajorentsite
omperatanari Abraham, eeroka kantakaeyaawoni omatantyaari nokoyiri,
pineshironkateri omperatanari. 13 Ari nojeekawaki jaka nijateniki,
pokapaaki tsinanipaeni okayi nija. 14 Eeroka kantakaeyaawoni aririka
nokantakiro apaani ewankawo: ‘Pipawakina pichomone nirantawakyaata
nomiri.’ Okantanaki roori: ‘Pirantawakya. Ari nopitakyaari imiri eejatzi
pipirapaeni.’ Rootaki tsinani pikowakaakiriri pomperatane Isaac. Ari
niyoteri petakotari omperatanari.”
15 Tekiraata ithonkiroota ramaña, pokapaaki apaani ewankawo
onatakiro ochomone oshempaki. Rootaki Rebeca rishinto Betuel.
Tema irika Betuel riitaki otomi Mil-ca itzimakakirori Nacor rirentzi
Abraham. 16 Kameethanto ini Rebeca, tee iyootziri shirampari, tekatsi
antaminthawaeteroni. Oerinkapaaka nijaaki, okaapaaki, roo opiyaneemi.
17 Ari ishiyashitanakawo omperataarewo, ikantakiro: “Pipawakina
nirawaki eepichokiini pinijaate.” 18 Okantanaki roori: “Pirawaki
nowinkatharite.” Owayiitakiro ochomone, opakotaakiri onijaate
oteeyakotakiniri. 19 Ikaatakiro riraki imiri omperataarewo, okantanakiri
Rebeca: “Nokaapanaate otsipa noperiri pipirapaeni, rirawakiita
rirori.” 20 Intsipaete oshiyapaenta okaapanaatzi nija irapinteetziri,
osheki opiyapiyataka, iyeekitakiniri imiriteri piratsipaeni. 21 Ari
raminaminthatakiro operataari tekatsi ikantero, tema ikowatzi riyote
riirika Tajorentsí kantakaawori omatantakari iroka. 22 Ikanta ithonkaka
rireeyakini piratsipaeni, romijokyaanakiri omarentsi rowetsikaetziri
ooro, iryaani rini. Ikyaantakaakawo okiriki. Ipakiro eejatzi apite
omarentsi omaatyaari akoki, antari rini.[e] [f] 23 Ikantanakiro: “Pikantena,
¿Iitaka pipaapatetari? Antawo ipanko pipaapate nomaantyaari
notsipatyaari nokaateeyakinira.” 24 Okantanaki roori: “Naakataki rishinto
Betuel, otomipaeni Mil-ca rishinto Nacor. 25 Eenitatsi jempe pimahaeyeni,
eenitatsi eejatzi osheki royaari pipirapaeni.” 26 Ari rotziwerowanaka
omperataari ramananaakiri Tajorentsi. 27 Ikantanaki: “Riroperori
rini Tajorentsi, Itajorentsite omperatanari Abraham, tee ramatawiteri
omperatanari ineshironkatakiri. Riitaki amakinari jaka noñaantakawori
ipanko isheninkathori.” 28 Tee ojeekanaki Rebeca, oshiyaperotanakitya
opankoki oñeero iniro, okamantapaakiro.

---

[e] **24.22** Kantakotachari jaka “iryaani rini,” riitaki ikanteetziri eejatzi “ikaatzi itenatzi 6 gramo.” eejatzi “kashetani siclo.” [f] **24.22** Kantakotachari jaka “antari rini,” riitaki ikanteetzitari eejatzi “ikaatzi itenatzi 100 gramo.” eejatzi “10 siclo.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 Eenitatsi iyaariri iroka Rebeca iita Labán, riitaki shiyaneenchari
kaayirontsiki raminiri atziri. 30 Tema iñaawakiri omarentsi
rowetsikaetziri ooro omayitakari ritsiro akoki, ikemawakiro eejatzi
okamantantapaakiri ikantakirori atziri. Ikanta rareetapaakari
Labán romperatane Abraham ijeekaakayirira ipirapaeni nijaateniki.
31 Ikantapaakiri: “Pipoke itajonkawentane Tajorentsi. ¿Iitaka pijeekantari
inteeneni? Rowetsikaanteetakimira pankotsiki poyirira pipirapaeni.”
32 Ari riyaatanaki omperataari janta pankotsiki. Rowayiiyantapaakiri
Labán irikapaeni eejatzi ipirapaeni, ipakiri royaari. Ari ramaetakiniri
nija areetzinkari ikewapakyaari. 33 Ikanta royiitawakiniri rowapaakyaari,
ikantanaki romperatane Abraham: “Eerowa nowa eerorika
nokamantzimiro nokoyiri.” Ikantanaki Labán: “ajaa pikamantena.”
34 Ikantanaki omperataari: “Naakataki romperatane Abraham.
35 Antawoete itajonkawentakiri Tajorentsi irika omperatanari, osheki
rashaahantakaakari: eenitatsi rovejate, ivacate, iyorikite, camello,
iyawayotepaeni, tzimatsi osheki ratzirite romperatane tzimatsi eejatzi
osheki tsinani. 36 Ari okantakari Sara okantawitaka aatawitaka, tzimae
otyomi. Riitaki rashitakahaari omperatanari okaatzi tzimimotziriri.
37 Ikowaki eero namatawitziri, ikantakina: ‘Eero pishinetanari notyomi
iinantyaawo tsinani Canaán-jato jeekatsiri jaka. 38 Roo kameethatatsi
piyaatashiteri isheninkathori ashitanari, pamineniri notyomi apaani
tsinani janta nosheninkapaeniki, kameethatatsiri iinantyaawo.’
39 Nokantanaki naaka: ‘Nowinkatharite, ¿eerorika okoyi oyaatena
tsinani?’ 40 Ikantanakina rirori: ‘Kameethari nokantzimotakari Tajorentsi,
aritaki rotyaantakimi ronampiri tajorentsite itsipatemi, ari pimatakiro
okaatzi nokantakimiri. Aritaki pamaki tsinani iinantyaari notyomi,
isheninkathori ini ashitanari. 41 Eerorika ikowashita nosheninkathori
ipemiro rishinto, arira okaatzi ikantawakinari.’ 42 Nokanta nareetapaaka
nijaateniki, namanakari Tajorentsi Itajorentsite omperatanari,
nokantziri: ‘Kyaariperorika pineshironkatana omatya nokoyiri jaka.
43 Nokowakotzimi nojeeke jaka nijaateniki, opoñaantyaari omatya ironta
ewankawo pokaentsiri okaayi nijaa, aririka nokantawakiro: “Pipena
eepichokiini nijaa pichomoneki, nirawakiita.” 44 Arika akanakina,
okantena: “Pirawaete. Ari nokaapanaate otsipa noperiri pi-pirapaeni
rirawaki eejatzi rirori.” Rootaki tsinani ikowakaakiriri Tajorentsi itomi
omperatanari.’ 45 Tekira nothonkiroota namaña, noñaawakiro opokaki
Rebeca amakiro ochomoni oshempaki. Oerinkapaaka nijaateniki,
okitatapaaki nijaa. Ari nokantziro: ‘Pishinetena nirawaki pinijaate.’
46 Intsipaete oyiitanakiro ochomoni, okantanakina: ‘Pirawaki, aritaki
nokitaatapanaate otsipa imiriteri eejatzi pipirapaeni.’ Opakina nijaa
nomiritaki, opitakari eejatzi nopirapaeni. 47 Ari nojampitanakiro: ‘¿Iitaka
pipaapatetari?’ Ari okantanakina roori: ‘Naakataki rishinto Betuel

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itomipaeni Nacor eejatzi Mil-ca.' Ari nokyaantakaakawo thatanentsi
okiriki, nomaatantakawo akoki apite omarentsi. 48 Ari notziwerowanakari
nopinkathatanakiri Tajorentsi, nomampaawentanakari Itajorentsite
omperatanari Abraham, riitaki amakinari nareetantakari ipankoki
isheninkathori, namineniri iina itomi. 49 Nokoyi pikantena kameetharika
ikoyiri omperatanari, terika inimotemi pikantena, niyotantyaari oeta
nanteri." 50 Ikanta Labán itsipatakari ipaapate Betuel, ikantanaki:
"Tema riitaki Tajorentsi kantakaawori, piyote eeroka kameethatatsirika.
51 Apatziro nokantzi naaka: Iroka Rebeca, paanakiro. Rootaki iinantyaari
itomi omperatzimiri, rootakira ikowakiri Tajorentsi." 52 Ikanta ikemaki
romperatane Abraham, otziwerowaperotanaka iñaapinkathatanakiri
Tajorentsi, rowatziitotanaka kepatsiki. 53 Inoshikanakiro ramayitakiri
rowetsikaetziri ooro, koriki, kithaarentsipaeni. Ipakiro maawoeni
Rebeca. Ipashitakari eejatzi iyaariri eejatzi riniro. 54 Owaeyanakani,
irawaeteeyakini itsipatari oyaatakiriri. Mahaeyakini. Okanta
okitejitamanee, ipiriintamana, ikantanaki omperataari: "Pishinetena
nopiyee ipankoki omperatanari." 55 Teemaeta ikoyi iyaariri Rebeca
eejatzi iniro, okantaki: "Paata iyaatzita ewankawo, nokowatzi
ojeekanee okaate 10 kitejeri omanaki iroka, aripaete oyaatemi."
56 Ikantanaki omperataarewo: "Aritaki pojamanitakaakina, riitaki
Tajorentsi kantakaakawo omatantakari awijeentsiri. Otzimatye
pishinetena nopiyayiitee ipankoki omperatanari." 57 Ikanteeyanakini
riroripaeni: "Thame akaemiro ewankawo, akemiro jempe okantzi roori."
58 Ikaemaetakiro Rebeca, rojampiitakiro: "¿Pikoyi poyaatanakiri atziri?"
Ari okantanaki roori: "Jeen, nokoyi noyaatanakiri." 59 Ari ishineetakirori
iyaate Rebeca otsipatanakyaawo apaani tsinani koeratzirori paerani
eeniro eentsitapaakini. Oyaatanakiri romperatane Abraham itsipatanaari
oyaayitakiriri. 60 Riwethatawaawo iyaariri, ikantawaero: "Piyaatera
choeni, eerokataki rinironteeyari osheki atziri. Riitaki pitomipaeni
aapithayiteerini inampi ikijaneentane." 61 Ari okyaakaanakari
camello iroka Rebeca otsipatakawo koeratzirori paerani, oyaatanakiri
romperatane Abraham. Imatakiro omperataari raanakiro Rebeca,
piyanaa.

62 Areetzimataa rirori Isaac ipoñahaawo nijaaki iiteetziro "inijaate
Añaari Ñaakinari," jeekatsiri kirinkanta Nehuev-ki. 63 Tsireniityiimataki
riyaatzi ikinawaetzi. Raminanaki iñaatziri ipokaeyini camello-
paeni. 64 Ari okantzitaka Rebeca eejatzi, aminaki jantó oñaakiri
Isaac, ayiitashitanakiri. 65 Ojampitanakiri romperatane: "¿Iitaka
irinta pokashitakaeri?" Ikantanaki omperataari: "Riimacheetaka
omperatanari." Ari aanakiro owashikawo, opashikawootapithatanakari.
66 Ikamantapakiri Isaac irika romperatane okaatzi rantakiri. 67 Ikanta
Isaac raanakiro Rebeca opankoki Sara rinironi, iinantakawo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iroka tsinani. Osheki ikowanakiro Isaac iroka Rebeca. Rootaki
oemoshirenkapakiriri okamaera rinironi.

25 1 Tzimae otsipa iina Abraham oeta Cetura 2 Irika itomipaeni
itzimakakirori: Zimram, Jocsán, Medán, Madián, Isbac,
Súa. 3 Riitaki Jocsán tomintanakariri Seba eejatzi Dedán. RiDedán
sheninkatariri Asur-paeni, Letus-ite, Leum-paeni 4 Madián
tomintanakariri Efa, Efer, Janoc, Abida, Elda. Maawoeni irikapaeni ri
otomipaeni Cetura. 5 Riima Isaac riitaki aakirori okaatzi tzimimotziriri
ashitariri Abraham. 6 Riima itsipa itomipaeni otzimakiri iinapaeni,
apatziro ipakiri eepichokiini tzimimotziriri Abraham. Tekira ikamiita
Abraham, rotyaantakiri itomipaeni rinashityaawo inampiteeyawo
ishitowapiintzira ooryaa, tee itsipatari Isaac.

7 Okaatzi 175 ojarentsi rañaaki Abraham. 8 Kameetha ikamashitaka
Abraham aakiri rantyaashiparinka. Ari itsipatapaari isheninkapaeni.
9 Riitaki kitateeri Isaac itsipatakari Ismael janta omoonaki Macpela-
ki omontetari Mamre, iipatsiteki Efrón itomiranki Zoar Het-ite.
10 Rootaki iipatsite Abraham ramanakiriri paerani Het-ite. Ari ikitataari
Abraham itsipatapaawo iinani Sara. 11 Okanta ikamaki Abraham-ni,
itajonkawentakiri Tajorentsi irika Isaac, riitaki nampitaawori janta
nijaateniki iiteetziro "Inijaate Añaari Ñaakinari."

12 Irika itomipaeni Ismael, itomiranki Abraham itzimakantakawori
Agar, Egipto-jato ini onampiri Sara. 13 Irika ikaatzi tzimaentsiri: Nebaeot,
reewarite itomi. Eejatzi Cedar, Adbeel, Mibsam, 14 Misma, Dima, Massa,
15 Jadar, Tema, Jetur, Nafis, Cedema. 16 Riitaki 12 itomipaeni Ismael.
Maawoeni tzimimotziriri iipatsite, rootaki iwaero aakoyitakiri inampi
eejatzi iipatsite. Reewayitziri ikaatzira ijeeki inampiki. 17 Okaataki 137
rojarentsite Ismael roojatzi ikamantaari. Ari itsipatapaari isheninkapaeni.
18 Inampitaawo itomipaeni niyankithakineki kepatsi ojeekira nampitsi
Havila, Sur, imontetakawo nampitsi Egipto, awotsiki jatachari Asiria-ki.
Ari inampitakawori, okantawitaka tee ikowaeyini isheninkapaeni.

19 Irika ikenkithatakoetziri Isaac, itomi Abraham. 20 Tzimaki Isaac
okaatzi 40 rojarentsite, raantakawori iina Rebeca rishinto Betuel, ritsiro
Labán, Arampaini rini nampitawori Padan-aram-ki. 21 Teera itzimi
Rebeca eentsite. Rootaki ramanakotantakawori Isaac ikowakotziri
Tajorentsi. Ikemakiro ramana Tajorentsi, motzitaki Rebeca. 22 Okanta
omotzitaki Rebeca, okematziiri raatzikatzikaatziro omotziki eentsite, ari
okantashiretanaki: "Tzimatsirika awijimotenani, ¿oetaka nañaantyaari?"
Jataki amanari Tajorentsi okoyi iyotero oeta anteri. 23 Rakanakiro
Tajorentsi:

Itzimatzi apite tsipatawakaachari inthomoeki pimotzikira,
Apite okanta nampitsi, rootaki retantawori ikoshekawakaa tekira
itzimiita.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Shintsiri ikantya apaani, riima itsipa tee ishintsitzi,
Riitaki omperatantachani impoerintzi, riitaki rompereetya etawori
itzimi. 24 Okanta omonkaataka otzimaanitantyaari Rebeca,
tzimaki tsipantzi. 25 Etapaakawori itzimi ikityonkatepokitatzi,
ithonka iwitzitaki iwathaki, iiteetakiri Esaú.[g] 26 Roteeyakiri
iitziki itsipa rirentzi itzimapaakira, rootaki iitanteetakariri Jacob.
Tzimaki Isaac okaatzi 60 rojarentsite otzimanitantakari Rebeca.[h]
27 Ari ikimotatanaki eentsipaeni. Osheki iñaawenatakawo Esaú
owaantsi, kominthaantzi rini. Riima Jacob, tekatsi iñaamatya rirori, rashi
royiro ijeekawaetzi pankotsiki. 28 Antawoete retakotakari Isaac itomi
Esaú, tema osheki rowakotapiintakari ikentate. Rooma Rebeca etakotane
oyiri roori Jacob.
29 Ikanta ijeeki Jacob ronkotsiwaetzi, ari rareetaari Esaú imakonekiini
ipoñahaawo owaantsiki. 30 Ikantapaakiri: "Pipena eepichokiini
poshiñeenkatentsiri ponkotsiri, aatyeena notashe." (Rootaki iitanteetariri
Edom eejatzi irika Esaú.)[i] 31 Ari ikantanaki Jacob: "Petawakyaawo eeroka
poshiyakaeena naakami etyaawoni notzime." 32 Eekiro ikantanakitzi
Esaú: "Tema pikemana aatyena notashe, tekatsi oetya neewatakira
notzimaki." 33 Eekiro ishintsitanakitzi Jacob, ikantziri: "Ajatyaa
pikantaperotena nimaeka." Ari ishinetakiniriri Esaú rirentzi Jacob
roshiyakaeri riitaki etyaawonimi itzimi, opoñaantyaari rahaero paata
maawoeni tzimimotziriri ipaapate. 34 Ipakiri Jacob rowanawo rirentzi
Esaú. Ikanta ithonkakiro rowaka, riranaki imiri. Katziyanaka, jatanee.
Tee ikenkithashiretakotero jemperika ikanteetero retawitakawowa
itzimaki paerani.

26 1 Aripaete apiitaka iñahaetaki antawoete tashetsi janta,
oshiyawo iñaakiri paerani Abraham-ni eeniro rañaawita.
Rootaki riyaatantakari Isaac janta Gerar-ki, inampiwitawowa Abimelec,
pinkathariwentziriri Filistia-jatzi. 2 Ari roñaahaari Tajorentsi, ikantakiri:
"Eero piyaatzi Egipto-ki. Ari pijeeke jempe nonintakakimiro naaka.
3 Roojatzi pijeekawaki jaka nampitsiki. Aritaki notajonkawentakimi,
tema nopakimiro maawoeni iroka kepatsi, roojatzi rashiteeyaarini eejatzi
pitomipaeni. Rootaki nomonkaatantyaawori nokashiyaakaakiriri paerani
ashitzimiri Abraham. 4 Aritaki noshekyahaemiri pitomipaeni roshiyaari
jempe ikanta roshekitzi ompokiro jenokinta. Aritaki nashitakahaeyaari
maawoeni kepatsi. Riitaki kantakahaeyaawoni pitomipaeni
itajonkawentanteetyaariri maawoeni inashiyitachari isheninkapaeni.

---

[g] **25.25** Iroka waerontsi "Esaú", iñaaniki riroripaeni oshiyawori akantziri aaka "witzintzi."
[h] **25.26** Iroka waerontsi "Jacob", iñaaniki riroriite oshiyawaetawo akantziri aaka "Patzikontantsi." Oshiyawaetawo eejatzi akantziri "Iwitaantsi." [i] **25.30** Iroka waerontsi "Edom", iñaaniki riroripaeni oshiyawo akantziri aaka "kityonkari."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Tema ithotyaakiro paerani Abraham-ni ikemijantakiro nokantayitziriri,
nonintakaantane, okaatzi niyotaayitziriri eejatzi.”
6 Rootaki ijeekantapaakari Isaac janta Gerar-ki. 7 Ikanta
rojampikowentziro Rebeca irikapaeni nampitawori janta, thaawanaki
Isaac ikante rootaki iina, apatziro ikantzi choeni ini. Tema maperori
okameethantotzi Rebeca, rootaki ikenkithashiretantakari Isaac
ari rompojanteetakyaari iina. 8 Ojamanitaki ijeekawaetaki Isaac
janta. Okanta raminawaetzi Abimelec imoontzirowa ipanko,
iñaakiri Isaac inintaawaetziro iina Rebeca. 9 Ari ikaemakaantakiri,
rojampitakiri ikantziri: “Tema rootaki piina iroka, ¿tema ari? ¿Iitaka
pikantantarikya choenira ini?” Ikantanaki Isaac: “Noshiyakaamintheetzi
ari pompojantakinawo.” 10 Ikantanakiri Abimelec: “Iitaka
pikoshekawaetantari. Eepichokiinitaki, notsipatantyaaworimi piina,
arira pikaariperotakaakinami.” 11 Ikanta Abimelec ikantakiri maawoeni
jeekatsiri nampitsiki: “Iitakarika koshekakyaarini irika atziri,
koshekakyaawoni iina eejatzi, aritaki nompojakaantakiri.”
12 Ari ipankiwaetakiri Isaac janta, rowiitakiro iwankiri, tema
Tajorentsi tajonkawentakiriri. 13 Oshekitzimotakiri osheki rowaahawo,
ashaahantzinkari rini. 14 Oshekini rovejate, ivacate. Osheki ikaatzi
eejatzi romperatane. Rootaki ikijaneetantanakariri Filistia-jatziite.
15 Tema paerani eeniro rañaawita Abraham ashitariri, ikiyakotakaakiri
nijaateni romperatanepaeni. Roo kantacha ipokaeyakini Filistia-jatzi
ityakitapakiro maawoeni. 16 Tee ikijashitapaawo Abimelec, ikantakiri
Isaac: “Pishitoyi nonampiki, tema pawijakina naakapaeni tzimaki
pashaahawo.”
17 Shitowanaki Isaac ijeekapaki janta Gerar-ki. Ari inampitapaawo.
18 Rapiitapaero ikiyaatapaero nijaateni ikiyaatakiri paerani ipaapate,
ityaakiwitaari Filistia-jatzi ikamakira Abraham. Rowaeniro owaero
nijaateni iitzirowa paerani ipaapate. 19 Ikanta ikiyaateeyironi nijaateni
romperatanipaeni Isaac, rareetakawo oshitowaatzira nijaateni. 20 Ikanta
koeratziriri rovejatepaeni Abimelec janta Gerar-ki, ikijapaakiri
koeratziriri rovejate Isaac. Tema ikantawakaeyatyaani: “Iroka nijaateni
nashi.” Rootaki iitantakawori Isaac iroka nijaateni “Esek”, tema ari
rantawakaawentakawori nijaateni.[j] 21 Ari ikiyaatakotee romperatanepaeni
Isaac otsipa nijaateni, roojatzi rapiitakiri ikijawakaawentawo, rootaki
iitantaawori Isaac iroka nijaateni “Sitna.”[k] 22 Rootaki ishirinkantaari
Isaac ijeekae inteena, ikiyaatakotee otsipa nijaateni. Teera itzimapae
kijawakaawentyaawoni, iitakiro nijaateni “Rejobot”, tema ikantakitzi

---

[j] **26.20** Iroka waerontsi “Esek”, iñaaniki riroripaeni oshiyawori akantziri aaka “Antawakaachari.” [k] **26.21** Iroka waerontsi “Sitna”, iñaaniki riroripaeni oshiyawori akantziri aaka “kijaneentawakahaantsi.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikenkithawaetzi: “Ishinetakaero Tajorentsi anintaawaeteeya jaka, ari
añaakiro oshekitzimotee oetarika.”[l]
23 rojatzi riyaatantanaka Isaac janta Beerseba-ki. 24 Okanta
tsirenipaeteki roñaahakari Tajorentsi, ikantakiri:
“Naakataki Itajorentsite pipaapate Abraham.
Eero pithaawashiwaeta, naakataki tsipatzimiri.
Ikantakaantakiro nomperatane Abraham, aritaki
notajonkawentakimi,
Aritaki noshekyahaemiri pitomipaeni.” 25 Rootaki rowetsikantakari
Isaac taapokimentotsi janta, ramanantyaariri Tajorentsi. Irira
ijeekawaetakiri janta, ari ikiyaatakiri eejatzi romperatanepaeni
nijaa.
26 Ikanta ipokaki Abimelec ipoñaanakawo janta Gerar-ki
ikenkithawaetakakiri Isaac. Itsipatakari raapatziyane iita Ajuzat,
eejatzi Ficol, riitaki eewatziriri owayiriite. 27 Ikantawakiri Isaac:
“¿Iitaka pipokashitantanari nimaeka piñena? Tema pomishitowakina
paerani pinampiki, tee pikowana janta.” 28 Ari ikanteeyini
riroripaeni: “Noñaakitziimi naakaete itsipatzimi eeroka Tajorentsi.
Nokenkithashiretaka otzime antzimotawakaeyaari. Iroka okaate
nokantemiri: 29 Tee nokoyi powaariperotena, tee nokoshekawaetzimi
eeroka. Tema osheki naakameethatakimi, kameethaha notyaanteemi
paerani eeroka, osheki itajonkawentakimi Tajorentsi.” 30 Ikanta
Isaac osheki roemoshirenkakahaeyanakarini irikapaeni, osheki
rirawaeteeyanakini, rowaeyakani eejatzi. 31 Ikanta ipiriintamana
okitejitamaneera, imatakiro rantzimotawakaeyaari, kameetha
raapatziyawakaana apitepaeni. Ikanta Isaac, riwethatawaari
riyaateeyeenira irikapaeni. 32 Tekira awijita otsipa kitejeri,
ipokaeyapaakini romperatane Isaac, ikamantapaakiri iñaaki otsipa
nijaateni ikiyaatakiri. 33 Rootaki iitantakawori Isaac iroka nijaateni
“Seba.” Iitanakiro nampitsi “Beerseba.”[m]
34 Ikanta Esaú, tzimaki okaatzi 40 rojarentsite, raantakawori Judit,
rishinto Beeri, Het-ite rini. Raakiro eejatzi Basemat, rishinto itsipa Het-ite
iiteetziri Elón. 35 Iroka apite tsinani, osheki okijashiryaakiri Isaac eejatzi
Rebeca.

27 1 Antarikitapaaki Isaac, tee ikowichaatee. Ari ikaemakiri Esaú,
reewari itomipaeni, ikantakiri: “¡Notomí!” Rakanakiri Esaú:
“Iitaka paawa” 2 Ikantziri Isaac: “Notyomí, naaka antyashiparitakina,
tema rooteentsi nokami. 3 Nokoyi piyaate pikentakitena tsimeri.

---

[l] **26.22** Iroka waerontsi “Rejobot”, iñaaniki riroripaeni oshiyawori akantziri aaka “Anintaawaeteeya.” [m] **26.33** Iroka waerontsi “Seba”, iñaaniki riroripaeni oshiyawori akantziri aaka “Oshekitaantsi.” Iroka ñaantsi “beer” oshiyawori akantziri aaka “nijaateni.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Ponkotsitenari, poshiniri ikantya nokoyiri naaka, pamakinari
noyaari. Roojatzi nopasonkiwentantanakimiri tekira nokamanakiita.”
5 Kemimaetaka roori Rebeca, okemakiri Isaac ikantziriri Esaú.
Riyaamintheetzi Esaú ramini tsimeri royaari ipaapate, 6 okantakiri
itsipa otomi: “Nokemakiri pipaapate ikantakiri pirentzi Esaú, ikantziri:
7 ‘Pikentakitena tsimeri ponkotsitenari, kameetheeni okine noyaari,
aritaki nopasonkiwentakimi tekira nokamanakiita.’ 8 Pikemijantero
nokantemiri. 9 Piyaate poteeyi apite iryaani cabra, pamakinari,
nonkotsitawakiniriita pipaapate okaatzira iñaamatapiintari rirori.
10 Eeroka aanakinirini rowawakya. Opoñaantyaari ipasonkiwentemi
eeroka tekira ikamanakiita.” 11 Ikantanakiro Jacob riniro: “Witzintzira
rini yeeyi, rooma naaka tekatsi nowitzi. 12 Ari riyotawakina ashitanari
aririka ipampitawakina, ari ikenkithashiretakya notheenkashiretatziiri,
aminaashiwaetya ipasonkiwentena tema osheki ikijimatanakina.”
13 Okantanakiri riniro: “Naakataki ikiji pipaapate. Pantero eeroka
nokantakimiri naaka, pamakinari apite piratsi.” 14 Riyaatashitanakiri
Jacob ipirapaeni, ramakiniro riniro. Onkotsitawakiri roori, owetsikakiniri
jempe ikanta iñaamatapiintari Isaac. 15 Aakiro rooperori ithaari antarite
otomi Esaú royiro ipankoki, okithaatakaakiri Jacob. 16 Okyaantakaakari
imashi piratsi rakoki, eejatzi ikentsiki jempe tee otzimi iwitzi. 17 Opakiri
pan eejatzi owanawontsi okaatzi onkotsitakiri.

18 Raakotanakiro Jacob ijeekakira ipaapate, ikantapaakiri: “¡Paawa!.”
Rakanaki Isaac: “Iitaka notyomi.” 19 Ikantzi Jacob: “Naakataki Esaú,
pantarite pitomi. Nomatakiro okaatzi pikantakinari. Pipiriinte,
poyaa noyentani, pipasonkitakotena.” 20 Ikantzi Isaac: “¿Intsipaetema
pikentakitzi tsimeri?” Ikantanaki Jacob: “Riitaki kantakaawori
Tajorentsi pawa noñaantakari intsipaete.” 21 Ikantanaki Isaac: “Pipoki
okaakiini nopampitawakimi, niyotantemiri eerokarika notyomi Esaú.”
22 Pokapaaki okaakiini Jacob ipampitawakiri ipaapate. Ikantzi Isaac:
“Aripaantewaetaki iñaawaetzi Jacob, rooma rakojampi riiwaewitaka
Esaú.” 23 Tee riyotawakiri, tema witzipako ikantaka ariwaewitaka
rirentzi Esaú. Roojatzi ipasonkiwentantanakari. 24 Rapiitanakiri
rojampitziri, ikantziri: “¿Eerokama notyomi Esaú?” Ikantzi Jacob:
“Jeen, naakataki Esaú.” 25 Ikantanakiri ipaapate: “¡Notyomí! Poyiitenari
piyentane nowawakyaata, roojatzi nopasonkiwentemi.” Royiitakiniri
owanawontsi ipaapate. Ramakiniri eejatzi imiri. Rowawakawo Isaac
rirakiro imiri eejatzi. 26 Roojatzi ikantantanakariri: “Pipoke okaakiini
notyomi, pontsirokena.” 27 Ikanta rontsirokapaakari Jacob ipaapate,
ikemaenkatawakiro Isaac iithaari. Ipasonkitakotakari, ikantaki
iñaanatziri:

Riitaki jankahaentsiri notyomi.
Oshiyaakawo ojankahani owaantsi itajonkawentziri Tajorentsí.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Riitaki Tajorentsi owaryaapiintemironi inkani.
Riitaki kithokitakaaperoteemironi piwankiri.
Osheki okanteeya piwankiripaeni, eejatzi piimiri.
29 Osheki omperawaeteemini,
Ipinkathayiteemi poñaayitachari otsipaki nampitsi.
Peewayiteeri pirentziperotari eeroka,
Ipinkatheeteemi eejatzi.
Ikaate kijimawaetemini, aritaki imaetakiri rirori.
Riima ikaate kimoshirewentakimini eeroka, imaeteeri eejatzi rirori.
30 Ikaatakiro Isaac ipasonkitakotakari itomi Jacob. Roo ishitowanakitziini
Jacob ijeekira ipaapate, areetapaaka Esaú riyaatzira raamawenta.
31 Ronkotsitaki eejatzi owanawontsi, ramakiniri ipaapate, ikantapaakiri:
“Pipiriinte pawa, poyaa tsimeri ikentakiri pitomi, pipasonkitakotena.”
32 Ari rojampitanakiri Isaac, ikantanakiri: “¿Jempe pitaka eeroka?”
Ikantanaki rirori: “Naakataki Esaú, pantarite pitomi.” 33 Iyokitzi
ikantanaka Isaac, riraashirenkanaka iñaawaetanaki, ikantanaki:
“¿Iitakama pokaentsiri amakinariri itsimerite, nowawakari tekira
pareetapaakaata eeroka? Nopasonkitakotakirira, tajonkawentaarewo
rinanaki rirori.” 34 Ikanta ikemawakiro Esaú ikantakiriri ipaapate,
okatsitzimotanakiri, antawoete riraawaetanaka, ikantanaki:
“Pipasonkitakotzitena eejatzi naaka, ashitanari.” 35 Ikantanaki Isaac:
‘Pirentzira amatawitakinari, nopasonkitakotzimaetakari rirori, tema
eerokawitaka nopasonkitakotemi.” 36 Rakanaki Esaú: “Tema iitaha
Jacob, apite ramatawitakina. Retakawo raapithatakinawo neewatantari
notzimaki, raapithatzitakinawo pipasonkiwentenami nimaeka.
¿Eeroma omataa pipasonkiwentawaena naaka?” 37 Ikantanaki Isaac:
“Nowakirira pirentzi Jacob reewateemi eeroka, riitaki omperateeyaarini
pisheninkathoripaeni, noshekyahaeniri iwankiri, ari oshiyawo eejatzi
imiri. ¿Jempema nokanteemika eeroka notyomi?” 38 Eekiro ikantanakitzi
Esaú: “¿Tema okameethatzi pipasonkitakotzitena naaka, ashitanari?
Pipasonkitakotzitena eejatzi naaka.” Rapiitaneero riraawaetanaa.
39 Ikantanaki Isaac:
Pinampiteeyaawo inteena,
Eero pinampitaawo okaakiini añaapathatzira kepatsi,
oparyaayitzira eejatzi inkani.
40 Rootaki pojataamento pipiyawentanteeyaari.
Romperawaeteemi pirentzi.
Roo kantacha, aririka piroperotee eeroka,
Arira pijeekashiwaeteeya.

41 Aripaete retanakawo Esaú ikijaneentziri rirentzi Jacob,
ipasonkitakotakirira ashitariri. Ikantashiretanaki: “Arika ikamaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

intsipaete ashitanari, aripaete nompojeri yeeyi Jacob.” 42 Yotzimaetaka
Rebeca oeta ikenkithashiretari Esaú, okaemakaantakiri Jacob,
okantakiri: “Ikowatziira pirentzi rompojemi. 43 Pikemijantena notyomi
nokantemiri. Piyaate inteena janta Harán-ki, ijeekira aarini Labán.
44 Ojamani pikantya pijeekawaete janta awijawaeta imashirenka
pirentzi. 45 Ipeyakotawaeroota okaatzi pantakiri. Aritaki nokamanteemi
pipiyanteeyaari. Tee nokoyi nopeyashityaari apite notyomipaeni.”
46 Okantakiri Rebeca oemi Isaac: “Osheki nojamashiryaakawo rishinto
Het-ite iinatakari Esaú. Roojatzirika rayeri Jacob oshiyakawori iroka
nampitawori Canaán-ki, okamethatzi nokamapithatero.”

28

1 Ikanta Isaac ikaemakiri Jacob, ipasonkitakoteeri,
ikantziri: “Eerowa piinantawo tsinani nampitawori jaka
Canaán-ki. 2 Piyaate Padan-aram, inampiki picharini Betuel, paye
rishinto pikonkiri Labán. 3 Riitaki tajonkawentemini Tajorentsi
oshekitzimotziri ishintsinka, roshekyaakimiri pitomipaeni, riitaki
inashiyitariri sheninkatawakahaachari maawoeni jemperikapaeni.
4 Rijatzi tajonkawenteemini eeroka, eejatzi pitomipaeni, tema riitaki
kashiyaakaakimirori paerani picharinini Abraham, pashiteeyaawo
maawoeni kepatsi ajeekakira nimaeka kaari ashita aakapaeni. Tema
rootaki ikashiyaakaakiriri Tajorentsi paerani Abraham.” 5 Rotyaantakiri
Isaac itomi Jacob janta Padan-aram-ki. Ikanta Jacob areetaka ipankoki
rikonkiri Labán, itomi Betuel Aram-jatzi iyaariri Rebeca, riniro Jacob
eejatzi Esaú.

6 Iñaakowentakiri Esaú ipasonkiwenteetziri Jacob, rotyaanteetakiri
Padan-aram-ki raye iina. Iñaakiri eejatzi Esaú ipaapate ikaminayiri
Jacob eero iinantantawo tsinani Canaán-jato. 7 Jataki Jacob Padan-
aram-ki, imatakiro okaatzi ikantakiriri ipaapate. 8 Antawoete
ikenkithashirewaetanaka Esaú teera inimoteri ipaapate okaatzira
iina apite Canaán-jato. 9 Rootaki riyaatantakari iñeeri Ismael, rijatzi
itomi Abraham. Raapaakiro rishinto iitachari Majalat, irento Nebaeot,
okantawitaka otzimi apite iina Canaán-jato.

10 Jataki rirori Jacob janta Harán-ki ipoñaanakawo Beerseba-
ki. 11 Ikanta riweyaaka niyankineki awotsi ari imaapaaki, tema
tsirenitanaki. roepinaakiro omaryaakaa mapi, rotziitotakawo, maanaki.
12 Ari imishiwaetakiri, iñaaki pawitsi okinapaakiro jenokita inkiteki
roojatzi kepatsiki. Ari rayiiteeyini ronampiri tajorentsite pawa, ari
rateeteeyaneeni eejatzi. 13 Iñiitakari eejatzi Tajorentsi ikatziyimotakari
okaakiini, ikantziri iñaanatziri: “Naakataki Tajorentsi, Itajorentsite
picharinini Abraham, eejatzi ashitzimiri Isaac. Aritaki nashitakahaemiro
iroka kepatsi, ari nokanteeri eejatzi pitomipaeni rashiteeyaawo iroka
kepatsi pomaryaakaha. 14 Osheki ikanteeya riroripaeni roshiyeeyaawo
oshekitzi impaneki. Ithonkya inampiteeyaawo katonkonta, kirinkanta,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ishitowapiintzira ooryaa eejatzi ikyaapiintzira. Tema eeroka
kantakaeyaawoni notajonkawentanteeyaariri maawoeni inashiyitachari
isheninkapaeni jaka kepatsiki. Ari ikanteeyaari eejatzi pitomipaeni riitaki
kantakaeyaawoni notajonkawentanteeyaariri maawoeni. 15 Naakataki
tsipatapiintakimiri, aritaki nokempoyaawentakimi jemperika
pikinayite. Aritaki nomatakiro noepiyeemi jaka pijeekakira. Otzimatye
nomonkaatero okaatzi nokantakimiri, eero nookawentzimi." 16 Ari
ikakitanaki Jacob imishiwaetzira, ikantashiretzi: "Omaperotatyaama
ijeeki Tajorentsi jaka, teera niyowita." 17 Antawoete ithaawanaki,
ikantashiretzi: "Tajorentsipathaha ini jaka. Ipanko inatzi Tajorentsi.
Otzimatye aki jaka aatantyaari inkiteki."

18 Ikanta ipiriintamanaa Jacob okitejitamaneera, raakiro mapi
rotziitotakari, ipiriintathantheenatakiro. Ijeetantanakawo yeenkantsi
itajonkawentanakiro. 19 Jeekawitachari janta nampitsi iiwiitawo Luz,
rowashiñaanakiro owaero, iitanakiro rirori Bet-el.[n] 20 Iñaawaetanaki
Jacob, ikantanaki: "Itsipatana Tajorentsi, ikempoyaawentana jempe
nokinayitzi, ipakina nowanawo, nokithaayitari eejatzi. 21 Tekatsirika
awijimotenani, aririka nopiyaki ipankoki ashitanari, notajorentsiteteeyari
Tajorentsi. 22 Iroka mapi nopiriintathantheenatakiri, pipanko
ini, Tajorentsi. Okaate pashitakahaenari naaka, ari noepiyakimi
eepichokiini."[o]

29 1 Eekiro riyaatatzi Jacob ranashita, areetaka iipatsiteki
nampitawori ishitowapiintzira ooryaa. 2 Ikanta rareetaka
owaantsiki ojeekira nijaateni, iñaapaaki osheki oveja rireeyini
nijaa, mawa ikaatzi rinashiyitaka ipiyoteeyakani. Antawo ini mapi
rashitakotanteetawori nijaa. 3 Ikanta ipiyoteeyaanira koeratziriri
oveja, raapithatawakaakawo ashitawo. Arika ithonkakiro imiritakaeri
ipirapaeni, eejatzi rashitakotaneero nijaa. 4 Rojampitapaakiri Jacob
koeratziriri oveja, ikantziri: "¿Jempe pipoñaaka eeroka asheninka?"
Ikanteeyini rirori: "Harán-jatzi nineeyini." 5 Rapiitanakiri rojampitziri:
"¿Piñiiri eerokapaeni Labán itomi Nacor?" Ari rakaeyanakini:
"Noñaatatziri." 6 Eekiro ikantatzi Jacob: "¿Tee imantsiyawaetzi?"
Ikanteeyini koeratziriri oveja: "Tekatsi ikanta Labán. Paminero
jantó, rootakira rishinto pokaentsiri amakiriri ovejate, oeta Raquel."
7 Ikantanaki Jacob: "Eenitatsira okitejitzi tekiraha otsirenitziita
pashitakotantyaariri povejate. ¿Iitaka kaari pipantari imiri, pitziyeri
eejatzi?" 8 Ikanteeyini riroripaeni: "Eero nomatziro, otzimatye noyeeri

---

[n] **28.19** Iroka waerontsi "Bet-el", iñaaniki riroripaeni oshiyaawo akantziri aaka "Ipanko Tajorentsi." [o] **28.22** Kantakotachari jaka "eepichokiini" oshiyawitawo aririka ipakimi Tajorentsi 10 tsimeri, otzimatye apaeri apaani. Ari oshiyawo maawoeni ipayiteeri, otzimatye oepiyeeniri apaani okaatzi ipakaeri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itsipa koeratziriri rovejate naawyaantyaawori noshirinkiro ashitawo
nijaa. Nopantyaariri imiri ovejapaeni.”
9 Ikenkithawaemintheetzi Jacob, areetakaapaakari Raquel rovejate
opaapate, rootakira koeratziniriri. 10 Ikanta iñaawakiro Jacob iinathori
Raquel areetakaapaakari rovejate rikonkiri Labán, jatanaki roshirinkiro
ashitawo nijaateni, ipakiri imiri ovejapaeni. 11 Riwethatawakawo Raquel
ithowootawakiro, rirayimotawakawo. 12 Ikanta ikamantapaakiro Jacob
riira otomi Rebeca, itzinerira rini Labán, iyaatashitanakiri Raquel
opaapate, okamantapaakiri. 13 Ikemakowentawakiri Labán itzineri Jacob,
otomi ritsiro, ishiyashitanakari, rawithakitapakiri, iwethatawaakari
eejatzi, raanakiri ipankoki. Ari ikenkithawaetakaapaakiri Jacob
rikonkiri ikamantakiri okaatzi awijimotakiriri. 14 Ikantanaki Labán:
“Eerokataki nosheninka okaakiini, ari poshiyana naaka.” Apaani kashiri
ijeekawaetapaaki Jacob ipankoki Labán.
15 Omapokashitaka, ikantakiri Labán: “Tee inimotena eerorika
nopinatzimi pantawaeri, nosheninkathorira pini. Pikantena
jempe ikaateka pikoyiri nopinatemiri.” 16 Eenitatsi apite rishinto
Labán: rantawote rishinto oeta Lea, otsipa ewonkiri oeta Raquel.
17 Amashiwaetatyaaha okiki Lea, rooma Raquel kameethanto ini roori.
18 Rootaki ikowashiryaakiri Jacob iroka Raquel, ikantanaki: “Kantacha
nantawaete 7 ojarentsi, nantawaewentero pishinto, Raquel.” 19 Ikantzi
Labán: “Rootaki kameethatatsi nopimiro eeroka, tee nokoyi noperi
itsipajatzi. Pijeekapae nopankoki.” 20 Imatakiro Jacob rantawaewentakiro
Raquel okaatzi 7 ojarentsi, tee iñiimaetawo ojamanitzimoteri
rantawaewentakirowa, tema inintaperotatziiro.
21 Okanta omonkaataka 7 ojarentsi, ikantakiri Jacob rikonkiri Labán:
“Pipenawowa pishinto noenantyaawo, nomonkaatakiro nokantakiri
paerani okaate nantawaewentero.” 22 Ikaemakaantakiri Labán
nampitawori janta, ipokaki maawoeni ikimoshireteeyini aawakaeyaaha
rishinto Labán. 23 Okanta otsirenitanaki, raanakiro rishinto Lea, ipakiri
Jacob, imaantakawo. 24 Ipakiro Labán rishinto Lea apaani romperatane
oeta Zilpa, rootakira omperaantyaari. 25 Okanta okitejitamanaki iñaatziiro
Jacob imaantashitakawo Lea. Riyaatashitanakiri Labán, ikantakiri:
“¿Iitaka pikoshekantanari? Kaarira Lea nantawaewente, Raquel-ra
nantawaewentaki. ¿Iitaka pamatawitantanari?” 26 Rakanaki Labán,
ikantziri: “Tee rameteetawo jaka iimintakahaetyaawo ewonkiri shintotsi
tekirarika oemintyaata etawori otzimaki. 27 Payero Lea, arira nopakimiro
eejatzi Raquel, otzimatye pantawentawaero eejatzi okaate 7 ojarentsi.”
28 Ari ikantakiro Jacob, raakiro Lea. Rayitaawo eejatzi Raquel. 29 Ipakiro
eejatzi Raquel apaani romperatane oeta Bilja, rootaki omperaantyaari.
30 Imatakiro Jacob raakiro Raquel. Rootaki ikowaperotakiri awijanakiro
ikoyiro Lea. Eejatzira rantawaeteeniri Labán okaatzi 7 ojarentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31 Ikanta iñaakiri Tajorentsi imanintawaetziro Lea, itzimakakiro
otomipaeni. Rooma Raquel tee okanta otzimi roori. 32 Okanta omotzitaki
Lea, otzimakiri otomi iiteetakiri Rubén, tema okantashiretakitzi roori:
"Iñaakina Tajorentsi nowashiretakowaetaka, rootaki ikowantakinari
noemi."[p] 33 Ari apiitanakiro Lea omotzitee, otzimani otomi,
iiteetakiri Simón. Ari okantashiretanaki roori: "Iñaakina Tajorentsi
imanintawaeteetanaha, rootakira rowaeyakaantanariri itsipa notomi."[q]
34 Eejatzi apiiteero omotzitee, otzimakiri itsipa otomi, iiteetakiri Leví.
Tema okantashiretakitzi: "Itsipaperoteenaata noemi, tema notzimakiniri
mawa itomi."[r] 35 Eejatzi itzimawae itsipa eentsite Lea, iiteetakiri Judá,
tema okantashiretanakitzi: "Nomampaawentaari Tajorentsi." Ari
okaatapaaki tzimanitaki.[s]

30 1 Okijaneentanakiro Raquel irento Lea oñaakirowa tee
otzimaanitzi roori, okantakiri oemi Jacob: "Nokowaki
pitzimakayina naaka, eerorika pitzimakaashitana, arira nokamaki."
2 Ari ikijanakiro Jacob Raquel, ikantanakiro: "¿Naakama Tajorentsi
pikantantanari? Pikowakoteri rirori riitakira maanirotakayimiri."
3 Okantanaki: "Pitsipatyaawo nomperatane Bilja. Arika itzimaki
otomipaeni, noshiyakayeri naakami tzimakirini" 4 Opakiri Raquel
oemi onampiri Bilja, itsipatyaawo. Imatakiro Jacob itsipatakawo
Bilja. 5 Tzimanaki apaani itomi Jacob. 6 Ari oñaawaetakiri Raquel,
okantaki: "Irika eenchaaniki iitya Dan, tema ikemakina Tajorentsi
nokowakotakiri, owakowentaawo nini, ipakinaha apaani notyomi."[t]
7 Ari apiitakiro Bilja otzimaki itsipa itomi Jacob. 8 Okantanaki eejatzi
Raquel: "Irika eenchaaniki iitya Neftalí, tema osheki nokoshekakawo
eentyo, notsinampaakiro."[u] 9 Okanta oñaaka Lea tee otzimaanitane
roori, okantakiro onampiri Zilpa itsipatyaawo Jacob. 10 Otzimakiri Zilpa
itomi Jacob. 11 Okantaki oñaawaetanaki Lea: "Okaminthaamatsitakina."
Rootaki iitantyaari eenchaaniki Gad.[v] 12 Eejatzi apiitakiro Zilpa
otzimakiri itsipa itomi Jacob. 13 Ari okantanaki Lea: "Kimoshiretaantsi
ini. Nimaeka okantayitaki tsinanipaeni kimoshireri nokantaawo naaka."
Rootaki iitantyaari eenchaaniki Aser.[w]

---

p **29.32** Iroka waerontsi "Rubén", iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "añaakina nowashirewaetaka." q **29.33** Iroka waerontsi "Simón", iñaaniki riroripaeni oshiyawitakawo akantziri aaka "iñaakenaha." r **29.34** Iroka waerontsi "Leví", iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "tsipataantsi." s **29.35** Iroka waerontsi "Judá", iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "mampaawentantsi." t **30.6** Iroka waerontsi "Dan", iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "Owakowentaawo." u **30.8** Iroka waerontsi "Neftalí", iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "koshekaarewo." v **30.11** Iroka waerontsi "Gad", iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "Okaminthaakina." w **30.13** Iroka waerontsi "Aser", iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "kimoshireri."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Ikanta riyaataki Rubén rowaneki rowiiwaetzi. Ari oñaaki
iwenkiniro, ramakiniro riniro Lea. Okanta oñaawakiro Raquel
iwenkiniro, okantakiro Lea: “Pipena eepichokiini ramakiri pitomi.”[x] [y]
15 Okantanaki Lea: “¿Tekirama inimotzimiita paapithatakinarira
noemi? Eekiro pikowatzi paapithatenawo iwenkiniro ramakinari
notyomi.” Okantanaki Raquel: “Arika pipakina ramakimiri pitomi,
arira itsipatakimi Jacob tsireniriki.” 16 Okanta otsirenitanaki, areeta
Jacob ipoñahaawo rowaneki, oshiyashitawakari Lea, okantawakiri:
“Otzimatye pitsipatapaena opinatyaari iwenkiniro ramakinari notyomi.”
Imatakiro Jacob itsipatapaawo Lea. 17 Ari otzimakiri 5-taneentsiri itomi
Jacob, tema ikemakiniro Tajorentsi okowakotakiriri. 18 Oñaawaetanaki
Lea okantzi: “Irika eenchaaniki iitya Isacar, tema riitaki Tajorentsi
pakinariri, okantakaantziro nopiyoteetarira noemi notsipayitakawo
nomperatanepaeni.”[z] 19 Omotzitaki Lea itsipa itomi Jacob, riira
6-tanaentsiri. 20 Okantanaki: “Ineshironkatakina Tajorentsi, ipakina
kameethantzi notyomi. Ikowaperotakina nimaeka noemi, tema
notzimakiniri 6 itomipaeni.” Rootaki oetantariri irika eenchaaniki
Zabulón.[a] 21 Ari oweyaantawaawo Lea otzimae ishinto, oetakiro
Dina. 22 Ikanta Tajorentsi ikenkithashiretanakiro Raquel, imatakiniro
okowakotziriri, tzimanite. 23 Okanta otzimakiri etanakawori otomi,
okantanaki: “Rookapithatakinawo Tajorentsi nokaaniwentawaetaha tee
notzimi eentsite. 24 Inkamintha ikowakakina notzimae itsipa.” Rootaki
iitantakariri José otomi.[b]

25 Ikanta otzimakiri Raquel otomi José, ikantakiri Jacob rikonkiri
Labán: “Pishineteena niyaatee nonampiki. 26 Pipawaenari notyomipaeni
eejatzi noenapaeni, rootakira nantawentakiri. Pishineteena niyaatee.
Tema piyotakiro jempe nokanta nantawaetapiintaki.” 27 Rakanaki Labán,
ikantzi: “Niyotaki naaka, itajonkawentakina Tajorentsi pikantakaantakiro
eeroka. Eero piyaatzi, thame anampityaawo jaka. 28 Pikantena pikoyirika
nopinatemi pantawaetanaha, aritaki nopinatakimi.” 29 Ikantanaki Jacob:
“Piyotziro eeroka jempe nokantaka nantawaetapiintaki, nokoeratzimiri
pipirapaeni. 30 Teera ishekitzi paerani tekira nopokanakiita naaka
jaka. Rooma nareetakaha naaka ari roshekitanakiri pipirapaeni,
itajonkawentakimi Tajorentsi. ¿Jempepaeteka otzime nowakaeyaariri
nashi notyomipaeni?” 31 Eekiro ishintsitatzi Labán ikantziri: “¿Jempe

---

[x] **30.14** Kantakotachari jaka “rowiiwaetzi,” rootaki ikanteetzitari “rowiitatye trigo.”
[y] **30.14** Kantakotachari jaka “iwenkiniro,” chochoki ini iiteetziro “mandráhora.” Ikanteetzi, rootakira aashitari tsinanipaeni otzimanteeyaari eentsite. [z] **30.18** Iroka waerontsi “Isacar”, iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka “Nopiyoteetari.”
[a] **30.20** Iroka waerontsi “Zabulón”, iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka “neshironkataantsi.” [b] **30.24** Iroka waerontsi “José”, iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka “Royaatapaakiri itsipa.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikaatzika pikoyiri nopinatemiri?” Ikantzi Jacob: “Tee nokoyi pipinatena.
Aritaki napiiteero nokoerateemiri pipirapaeni, otzimatyee inimotemi
eeroka nokantemiri. 32 Pishinetena niyaate pipiramashiki niyoshiiteri
iryaani oveja ikaatzi cheenkayitatsiri. Niyoshiiteri eejatzi iryaani cabra
karinayitatsiri, eejatzi inashiyitachari iyarinanka, riira inashityaari,
pipinatenari nokoeratzimirira pipirapaeni.[c] 33 Ari aminiiro paata okaate
pipinatenari, eero nayitzimiri. Ari piñaakiri nopirapaeni cabra riyoshitya
karinari, inashiwaeyitachari iyarinanka. Piñeeri eejatzi novejate
cheenkaripaeni rini. Piñaakiririka kitamaari, kaari karinatatsini, piyote
pashira eeroka.” 34 Ikantanaki Labán: “Ariwé, kameethataki pikantanari.”
35 Rinashitanakari Labán ipirapaeni cabra ikaatzi karinayitatsiri,
eejatzi ikaatzi inashiyitachari iyarinanka. Rinashitzitakari eejatzi
rovejate cheenkayitatsiri. Ipakiri itomipaeni ipiratyaari. 36 Raanakiri
inteena ipirapaeni, okaatzi mawa kitejeri ranashitakaakari, rinashitaka
ijeekakaakiri. Roojatzi ijeekanaki rirori Jacob ikoeratziniri Labán
ipirapaeni kaari karinatatsiri, kaari cheenkatatsini.
37 Raaki Jacob eeritonki inchashithaki, ishaakakiro iñahaetantyaawori
okitamaashithakite.[d] 38 Rowayitakiniri piratsi inchashithaki
rowamentoki, imirimentoki eejatzi, ro rowawiyaantantyaari ipokaeyinira
rire imiri. 39 Ikanta rowaeyanaka ipira, rinashiyitanaka iyarinanka.
40 Rinashitzimaetakari Jacob inashitachari iyarinanka, eejatzi ikaatzi
cheenkayitatsiri oveja. Rinashitakari ipira Labán. Ari ikantapiintatziiro
Jacob rinashitari rashitari rirori. 41 Eekiro riyaatakaatziiro Jacob royiniri
inchashithaki wathayitatsiri piratsi, aririka ipokaeyeni imirimentoki.
Ikine raminero inchashithaki aririka rowawiyaantawakaeya. 42 Rooma
ipokayitzira mathari ipira, tee royiniri inchashithaki. Riitakira rashitari
Labán ipirapaeni mathayitatsiri, riima wathayitatsiri rashi Jacob.
43 Rootaki roshekitzimotantakariri Jacob ipirapaeni, osheki eejatzi
ronampiripaeni. Antariite ashaahantzinkari rinanaki.

31 1 Ikemaki Jacob ikenkithawaetzi itomipaeni Labán, ikanteeyini:
“Raapithatakaeri Jacob maawoeni ipirapaeni apaapate, rootakira
rashaahantantakari.” 2 Iñaakiri Jacob ikijashiryaawaeta rikonkiri, tee
raakameethateeri ikimiwitarira paerani. 3 Ikanteeri Tajorentsi irika
Jacob: “Pipiye iipatsiteki pipaapate ijeekayitzira pisheninkapaeni, eerowa
nookawentzimi.” 4 Ikaemakaantakiro Jacob apite iina, Raquel eejatzi
Lea, opokashitakiri ijeekira irirori owaantsiki ikoeratziri rovejatepaeni.

---

[c] **30.32** Riitaki ikowaperoteetapiintzi kitamaari ipireetari, ari ikantziteetari kaari karinatatsini. Maawoeni riyoteetzi tee itzimanitzi cheenkari iryaani oveja, ari roshiyitari eejatzi cabra tee ikarinanitzi. Rootaki ikantantakariri Jacob rikonkiri Labán, eero ikijoshirentanta rakantyaawori okaate ikowakoteriri. [d] **30.37** Kantakotachari jaka “inchashithaki,” rootaki iiteetziri “álamo, avellano, castaño.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ikantawakiro: “Noñaakiri pipaapate tee raakameethateena ikimitaanaha
paerani. Roo kantacha itsipatapiintakina Itajorentsite ashitanari naaka.
6 Piyoteeyini eerokapaeni kameetha nantawaetapiintakiniri pipaapate,
nomatakiro okaatzi naawyaakiri naaka. 7 Osheki ramatawitapiintakina,
tee imonkaatziro ipinatena ikantakinari. Ikamintha Tajorentsi tee
ishinetziri rowaariperotena. 8 Tema aririka ikante: ‘Riira nopirapaeni
karinayitatsiri nopinatemiri,’ maawoeni tsinani piratsipaeni
otzimanakiri karinayitatsiri. Arika ikante: ‘Nopinatemiri nopirapaeni
thapayitachari iyarinankari,’ otzimanakiri maawoeni thapayitachari.
9 Arira ikinakaakiro Tajorentsi raapithatziri ipirapaeni, roshekyaakinari
nashi naaka. 10 Tema antawoteeyinira piratsi, ari romishimpyeetakina,
noñaakiri rowawiyantawakaeyaani kaninayitatsiri piratsipaeni, eejatzi
kantawaeyitachari othapayita iyaninanka. 11 Arira iñaanatakina
eejatzi nomishiriki ronampiri tajorentsite Pawa, ikantakina: ‘Jacob.’
Ari nakanakiri naaka, nokantanakiri: ‘Iitaka.’ 12 Ikantanakina
ronampiri tajorentsi: ‘Pikempoyahaeri kameetheeni piratsipaeni. Arira
piñaakiri ikaatzi owawiyanteenchari, ikaninayite. Tema noñaakiro
maawoeni rantzimotakimiri Labán. 13 Naakatakira Tajorentsi
oñaahakimiri paerani Bet-el-ki, pamanakotanakawowa paerani mapi
pikenkithashiretantyaawori pikantakinari. Pikatziye, piyaatee pinampiki
pitzimakira paerani.’ ” 14 Ari akanakiri Raquel otsipatakawo irento Lea,
okantanakiri: “Tekatsi rashitakayinari ipankoki nopaapate. 15 Tema
roshiyakaakina pashinijato ninayitzi. Ipinatakina, anintaakawo okaatzi
pantawaetakiniriri pipinawentana naaka. 16 Omaperotatya ashitaawo
maawoeni rashaahawo nopaapate okaatzi ipakimiri, roojatzi rashitaari
eejatzi otomipaeni. Pimatero okaatzi ikantakimiri Tajorentsi.”
17 Ari ikatziyanakari Jacob, ikyaakahaeyanakarini ipira itomipaeni
eejatzi iinapaeni. 18 Jatee inampiki ipaapate Isaac janta Canaán-
ki. Rahaeyanakirini maawoeni ipirapaeni ikaatzira ramanantakiri
ipineetziriri rantawaetakira Padan-aram-ki. 19 Riyaamintheetzi Labán
rameetziri rovejatepaeni, ayitanakiri Raquel itajorentsitetashitari
opaapate. 20 Rootaki opoñaantari imatantakawori Jacob ramatawitakiri
Labán, irika Aram-jatzi. Tee ikantanakiri rooteentsi riyaatee.
21 Ishiyakahaawo maawoeni tzimimotakiriri. Intsipaete imontyaanakawo
nijaa Eufrates, roojatzi rareetantakari tonkaariki iiteetziro Halaad.
22 Okanta awijaki mawa kitejeri, ari riyotaki Labán shiyaaha Jacob.
23 Ikamantakiri isheninkapaeni, jataki royaatawakiri. Roo awijaki
7 kitejeri royaatawakiri janta tonkaariki Halaad-ki. 24 Okanta
otsirenitanaki roñaahakari Tajorentsi irika Labán iiteetziri Aram-jatzi
imishiriki. Ikantakiri: “Eero pishintsithatziri piñaanateri Jacob.”
25 Rareetawaari Labán itzineri Jacob janta Halaad-ki,
ipankoshetatapaakaha. Ari ipankoshetatapaakari eejatzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Labán itsipayitakari isheninka. 26 Iñaanaminthatakiri Jacob,
ikantziri: “¿Iitaka pantakiri? ¿Iitaka pamatawitantanari?
Pamapithatakinawo nishintopaeni, poshiyakotakari inoshikantzi
owayiri-paeni. 27 ¿Iitaka pamatawitantakinari, pomananekiini
pishiyaka? Tee pikamantaajaetanakina. Arimi pikamantakinami,
antawoete noemoshirenkawakimimi, niweshiryaawentawakimi,
noshowiwentawakimi, oyameñeenkate thatanentsi. 28 Teemacheeni
niwethatawaeyaawo nishintopaeni, nocharinipaeni, nokowawitaka
nothowootawaerimi. Poshiyakotakarira rantziri majontzi.
29 Nokowawitaka, nowaariperowaetemimi maawoeni eerokaete.
Roori kantacha inkaahanki tsireniriki iñaanatakina Itajorentsite
ashitzimiri, ikantakina: ‘Eerowa pishintsithatziri piñaanateri
Jacob.’ 30 Pikowaperowitaha piyaatee inampiki ashitzimiri, eero
payitanarimi notajorentsitetari” 31 Ari rakanakiri Jacob rikonkiri
Labán, ikantanakiri: “Osheki nothaawantakimi. Noshiyakaamintheetzi
ari paapithatawakinawo pishintopaeni. 32 Eenitatsirika amakiriri
pitajorentsite, ¡ikamera! Iñeeriita asheninkapaeni. Eenitatsirika
namapithatakimiri pashitari eeroka, paanakiri.” Tee riyotzi Jacob
rootaki Raquel amapithatakiriri itajorentsite opaapate. 33 Ikyaanaki
Labán ipankoshetaki Jacob, eejatzi ashiki Lea, eejatzi ikantakiro ashi
omperatanepaeni eejatzi, teemaeta iñiiri itajorentsite. Ari ikyaanaki
ashikira Raquel, 34 rootaki amakiriri itajorentsite opaapate, omanakiri
ikyaakomentoki piratsi, ojeekakotzimaetakari. Ikanta ithotyaakowitakari
opaapate, tee iñiiri. 35 Ari okantanakiri Raquel opaapate: “Ashitanarí, tee
nokoyi pikijya eerorika nokatziya nojeekira, noñaawentatyaaha.” Tema
ithonkakiro ithotyaakowitakari Labán itajorentsite, teemaeta iñiiri.
36 Arira ikijanakari Jacob, ikantanakiri Labán: “¿Iitaka
nantzimotakimiri? ¿Eenitatsima kaariperori nantakiri opoñaantari
poyaatantanari? 37 Pithonkakiro paminahaantakina. ¿Piñaakiroma
okaatzi pashitari eeroka? Powero jaka iñaantyaawori pikaateeyakinira,
iñaantyaawori nokaatakira naaka eejatzi. Rootaki riyotantyaari
riroripaeni itzimirika kinakaashiwaeteenchari. 38 Piyote eeroka okaatzi
20 ojarentsi nantawaetaki pipankoki, tee piñiiri ipeyaaniwaetya pipira,
tee nowaaneenta apaani. 39 Teera piñeena namemiri ikaatzi ratsikiri
owaminthatariri, nopinatzimiri pikowakotanarira peyaenchari.
Pikowakotanari eejatzi ikaatzi ikoshiteetziri tsireniriki eejatzi kitejeriki.
40 Ayimawaetakina nomiri ooryaapaeteki, ayimatakina nowatsinkare
tsireniriki, eejatzi nowochokini. 41 Tema okaatzi 20 ojarentsi
nojeekimotakimi pipankoki. Iroka okaatzi nantawaetaki: 14 ojarentsi
nantawentakiro apiteka pishinto, eejatzi 6 ojarentsi nantawentakiri
pipirapaeni. Tee pimonkaatero pipinatena pikantakinari. 42 Eeromi
itsipatana Itajorentsite Abraham, Itajorentsitetari eejatzi ashitanari,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tekatsimi namakimi nimaeka. Roo kantacha iñaakina Tajorentsi
nowashiretakowaetaka, kameethari okantaka nantawaeri, rootaki
ikijantakimiri tsirenipaeteki.”
43 Ikanta Labán rakanakiri Jacob, ikantanakiri: “Okaatzi nishintotari
naaka, nishinto ini. Ikaatzi nochariniyitari naaka, nocharini rinayitzi,
ikaatzi nopirayitari naaka, nopira rinayitzi. Maawoeni piñaayitziri
nimaeka, nashi rini. Roo kantacha, ¿kantachama nokoshekyaawo
nishintyopaeni, eejatzi ikaatzi powakaakirori? 44 Pipokanakiita, thame
akenkithawaete oeta anteri, rootaki iñeeri ikaatzi aminaminthatakaeri.”
45 Ari itzinaanakiro Jacob apaani mapi, ipiriintathanthaatakiro.
46 Ikantanakiri isheninkapaeni: “Pipewireero mapi.” Ramaeyapaakini
mapi, ipewiryapaakiro. Ari rowaeyakani. 47 Rootaki iitakiri Labán
iñaaniki rirori “Jegar Sajaduta,” riima Jacob iitakiro iñaaniki rirori
“Galaad.”[e] 48 Ari ikantanaki Labán: “Iroka piyoteenchari mapipaeni,
rootaki oshiyakawori aminaminthatatyeemi okaatzi antayitakiri.”
Rootaki oetantakari janta Galaad. 49 Iitziteetakawo eejatzi “Mizpa,” tema
ikantanakitzi Labán: “Riira Tajorentsi amineeni, okantawitakya eero
iñaapootawakaeyita.[f] 50 Arika powatsinaawaetero nishintyo, paminerika
otsipa piina, okantawitakya tekatsi ñeemini janta, riitaki Tajorentsi
ñemini.” 51 Eekiro ikenkithawaetanakitzi Labán, ikantziri Jacob:
“Iroka apewiryaakiri mapi, iroka eejatzi piriinteenchari mapithantha,
52 rootaki riyotanteetyaari, eero amatziro owaariperotawakaeya. Eero
owaariperotawaka nonampiki, eejatzi pinampiki eeroka. 53 Riitaki
yoteroni oetaarika antayiteri aakapaeni Itajorentsite picharinini
Abraham, Itajorentsite eejatzi nocharinini naaka Nacor.” Ikanta Jacob
raakotanakiri iwaero Itajorentsite ipaapate Isaac, ikantzi: “Eeroka yotatsi
tee notheeya.” 54 Ari itaanaki Jacob rowejate janta ochempiki, ikaemakiri
isheninkapaeni rowaeyaani. Maawoeni rowaeyakani, ari imahaeyakini
tonkaariki. 55 Okanta amaetyaaka, ipiriintanaka Labán ithowootaneeri
icharinipaeni eejatzi rishintopaeni. Ikanta ramanakoyitanaawo,
piyaanaawo inampiki.

32 1 Eekiro ranashitatya Jacob. Ari itonkyotakari ronampiri
Tajorentsi. 2 Ikanta iñaawakiri Jacob, ikantanaki: “Rowayirite
rini Tajorentsi irikapaeni.” Rootaki iitantakawori Majanaem janta
itonkyotawakarira.[g] 3 Ari rotyaantaki Jacob jatatsini inampiki Seir,
iipatsiteki Edom, riyaate ikamanteri Esaú rootaentsi rareeteeya.

---

[e] **31.47** Iroka waerontsi “Galaad,” iñaaniki riroripaeni oshiyawitakawo akantziri aaka “piyoteenchari aminaminthatakaeri.” Iroka waerontsi “Galaad” rootaki iñaani Heber-ite, rooma waerontsi “Jegar Sajaduta,” rootaki iñaani Aram-jatzi. [f] **31.49** Iroka waerontsi “Mizpa,” iñaaniki riroripaeni oshiyawitakawo akantziri aaka “aminaantsi.” [g] **32.2** Iroka waerontsi “Majanaem,” iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka “apitera ikaatzi ipiyoteeyani owayiri.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Ikantawakiri rotyaantane: “Pikantenari yeeyi Esaú: ‘Owetsikaka
pirentzi Jacob rantemiro okaate pomperatyaariri, rotyaantaki ñaantsi
nokantemiri: “Ojamanitakira nojeekawaetaki Labán-ki. 5 Noshekyaakiri
nopirapaeni: vaca, kawayo, oveja, nonampiripaeni: shirampari eejatzi
tsinani. ¡Nowinkatharite! Notyaantatziimi iroka ñaantsi, tema nokowatzi
paakameethatawaena.” ’ ”
6 Ikanta ipiyeeyaani rotyaanteetakiri, ikantapaeri Jacob: “Nomatakiro
niyaataki noñiiri pirentzi Esaú, kaakitaki itonkyotemi, ramaki 400
ratzirite.” 7 Ikanta ikemaki Jacob, antawoete ithaawanaki, osheki
okantzimoshiraanakari. Rootaki itsiparyantanakariri apawopaeni
ratzirite, eejatzi ikantakiri ipirapaeni. 8 Tema ikantashiretanakitzi: “Arika
ipokaki Esaú rowayiritawakiri apawopaeni natzirite, ishiyayitanaki
itsipapaeni.”
9 Ari retanakawo ramananaka, ikantzi: “Tajorentsi, Itajorentsite
nocharini Abraham-ni, Itajorentsite eejatzi ashitanari Isaac, tema
eeroka kantakinari: ‘Pipiyee pinampiki, iipatsiteki pisheninkaete.
Arika pimatakiro, ari nokempoyaawentakimi.’ 10 Tekatsi oetzimotena
okaatzi paakameethawitakina, maperori pitsipatana. Tema apatziro
naanashaatantakawo nokotzi, nomontyaantakawori Jordán. Tzimatsi
nimaeka apite ikaatzi ipiyotaka natzirite, riitaki nameniri oeta noperiri.
11 Pineshironkatena eero ikoshekawaetantana yeeyi Esaú. Antawoete
nothaawantakari ipoki rowayiritena, rompojayitero tsinanipaeni eejatzi
eentsipaeni. 12 Koñaatziro nokemakimi pinkantakina paerani: ‘Naaka
kantakaeyaawoni oshekitzimotantemiri. Roshekitee pitomipaeni,
roshiyeeyaawo oshekitzi impaneki, tekatsi materoni riyoteri jemperika
ikaatzi.’ ” 13 Ari imaaki Jacob janta. Riyoyaanaki ikaate ipayitawakiriri
rirentzi Esaú. 14 Ipayitawakiri ipirapaeni cabra: ikaate 200 tsinani,
20 shirampari. Ipayitawakiri eejatzi oveja, ikaate 200 tsinani, 20
shirampari. 15 Ipayitawakiri eejatzi ikaate 30 camello itsipataakiri
iryaani owakira tzimatsiri. Ipayiteri eejatzi vaca, ikaate 40 tsinani, 10
shirampari. Ipitakyaari eejatzi kawayo ikaate 20 tsinani, 10 shirampari.
16 Ari ipayitakiri romperatane riyoshiitakiri ipirapaeni, ikantakiri:
“Peewateeyeni, eerowa poyaatawakahaeyaani okaakiini, inteenaeni
pikantayitya.” 17 Ikantawakiri jewatanaentsiri: “Arika piñaapaakiri yeeyi
Esaú, aritakira rojampitawakimi, ikantemi: ‘¿Iitaka omperatzimiri?
¿jempe piyaateka? ¿Iitaka ashitariri ipirapaeni pamakiri?’ 18 Pakanakiri
pikanteri: ‘Pashi eeroka nowinkatharite Esaú, riitaki ipemiri Jacob,
pomperatane. Awotsikitaki rirori rareetya.’ ” 19 Ari ikantakiri eejatzi
apitetanaentsiri, mawatanaentsiri, ari ikantakiri maawoeni rotyaantakiri
aanakiriri ipirapaeni, ikantawakiri: “Arika piñaapaakiri Esaú,
roojatzira pikanteriri. 20 Pikanteri eejatzi: ‘Awotsikitaki pomperatane
Jacob rareetya.’ ” Iroka ikantaki ikenkithashirewaetaka Jacob: “Ari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

noetsimaryaakiri iñaawakirorika nopayiteriri. Arika iñaawakiro,
ari rariperotawaena." 21 Imatakiro Jacob reewatakiri rotyaantane
raayitanakiro ipayiteriri rirentzi. Roojatzi ijeekanaki rirori maanee
ipankoshetaki.
22 Katziyanaka Jacob tsireniriki, raanakiro apite iina, apite ronampiri,
11 itomipaeni. rashaatanakawo Jaboc ikinapiinteetzira. 23 Ari rotyaantaki
rahaetanakiro okaatzi tzimimotziriri. 24 Ikanta ijeekanaki apaniroeni
Jacob, ari roma-nkiyakari apaani atziri rooteentsimi ikitejitakotakayiri.
25 Ikanta iñaakiro atziri tee raawyaashitari Jacob, rompojakiri
okaatzira owika ipori, ichorekapookitakiri Jacob. 26 Ari ikantanakiri
atziri: "Pipakayina, rooteentsi okitejite." Ikantanaki Jacob: "Eerorika
pitajonkawentana, eerowa nopakaemi." 27 Rojampitanakiri atziri:
"¿jempe piitaka piwaero?" Ari rakanakiri, ikantziri: "Noeta Jacob."
28 Ikantanaki atziri: "Eerowa piitaawo nimaeka Jacob. Israel piiteeya.
Tema pomankiyakari Tajorentsi, ari pikanteriri eejatzi atziripaeni,
ari paawyaakiri."[h] 29 Ari rojampitanakiri rirori, ikantziri: "Pikantena,
¿jempe piitaka eeroka?" Ikantzi atziri: "¿Iitaka pikowantari piyotero
nowaero?" Ari itajonkawenteetanakiri Jacob. 30 Iitanakiro Jacob janta
"Peniel," tema ikantanakitzi: "Noñaawootakiri Tajorentsi, teemaeta
nokami."[i] 31 Shitowapaaki ooryaa roojatzi rawijantanaari Jacob Peniel-
ki. Okantakaantziro ichorekapookitakirira, aashetataki ranashita.
32 Rootakira kaari rowantayitawo nimaeka Israel-paeni ichorimonkipaeni
tsimeri, tema ari ichokiryahaetakiri paerani Jacob.

33 1 Ikanta iñaawakiri Jacob ipokaki rirentzi Esaú ramaki 400
ratzirite, rinashitanakanawo otomipaeni Lea, ashi Raquel,
ashipaeni romperatane. 2 Rootaki reewataki apite romperatane itsipataakiro
otomipaeni, opoñaapaaka Lea otsipatakari otomipaeni, roo impoetapaentsiri
Raquel otsipatakari otomipaeni José. 3 Anashitanaka Jacob, ri
jewataneentsiri. Okaatzi 7 rapiitakiro rotziwerowanaka rokaakitapaakira
Esaú rirentzi, tema antawoete ipinkathatakiri oeyootapaaka. 4 Riitaki
kantacha Esaú, ishiyashitawaari rirori, rawithakitapaakiri, inintawaeri.
Apitepaeni rirahaeyanakani. 5 ari raminanakiro Esaú tsinanipaeni,
eejatzi eentsipaeni, rojampitziri: "¿Iitaka irikapaeni?" Ikantzi Jacob:
"Riitaki itomipaeni ponampiri ipakiriri Tajorentsi." 6 Ari opokapaaki
romperatanepaeni otsipatapaakari otomipaeni, otziwerowashitapaakari,
antawoete opinkathatapaakiri oeyootapaaka kepatsiki. 7 Okanta opokapaaki
eejatzi Lea otsipatapaakari otomipaeni, roojatzi antapaakiri roori. Riitaki
weyaantapaakawori ipokapaaki José itsipatapaakawo riniro Raquel,

---

[h] **32.28** Iroka waerontsi "Israel," iñaaniki riroripaeni oshiyawitakawo akantziri aaka "Romankiyaanta Tajorentsi." [i] **32.30** Iroka waerontsi "Peniel," iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "Ipoo Tajorentsi."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iñaapinkathatapaakiri eejatzi. 8 Ari rojampitanakiri Esaú rirentzi Jacob,
ikantziri: “¿jempe pikanterika pipirapaeni ikaatzi noñaawakiri?” Ikantanaki
Jacob: “Riitaki pashi eeroka paakameethatantenari.” 9 Ikantanaki Esaú:
“¡Eero yeeyi! Eenitatsi osheki nashi. Poejokirotyaari ikaatzi pashitari
eeroka.” 10 Eekiro ishintsitanakitzi Jacob, ikantziri rirentzi: “¡Eero yeeyi!
Tema noñaakiro paakameethatawakina, otzimatye payeri nopashitzimiri.
Tema noñaapakimira piwathaki eeroka, oshiyawitakawo riimi Tajorentsi
noñaaki. Tema kameethari pikanta piwethatawakina. 11 Rootaki
nokowantari payero okaatzi namakimiri nopashitemiri, tema Tajorentsi
ashaakantakahaanari, tekatsi koetyiimotenani.” Ikanta ishintsinetakiri
Jacob rirentzi, roetsinampaakiri Esaú rayero okaatzi ipashitariri.
12 Ikantanaki Esaú: “Thame aate ajeeke jaka. Naaka jewatanakimini.”
13 Ikantzi Jacob: “Piyotzi eeroka yeeyi teera ishenkaashiwaeta
eenchaanikipaeni. Otzimatye nokenkithashiretakoteri eejatzi nopirapaeni
tzimayitatsiri iryaani. Arika nanashitakaanakiri apaani kitejeri, aritaki
ikamayitaki. 14 Rootaki kameethatatsi peewatakahaeri pomperatane,
eentsikiroenira nonoshikakaeyaari nopirapaeni, neentsitepaeni, roojatzi
notsipatantapakimiri janta Seir-ki.” 15 Ikantzi Esaú: “Iriwé, nokoyi
nopanakimi natzirite itsipatemi.” Ari ikantanaki Jacob: “Tee nokoyi, eero
poñaashirenkana.” 16 Tee imaapaentzi Esaú intsipaete ipiyitanaka inampiki
Seir-ki. 17 Riima Jacob, jataki rirori janta Sucot-ki. Ari rowetsikapaakiri
ipanko, ipankoshetatapaakiri eejatzi ipirapaeni. Rootaki iitantakawori janta
Sucot.[j]

18 Tema ipoñahaawo Jacob janta Padan-aram-ki, tekatsi awijimoterini,
kameetha rareeta janta Canaán-ki. Imontetapaawo inampikira Siquem
ari rowetsikapaki rirori inampi. 19 Ramanantapakiro iipatsite itomipaeni
Hamor, okaatzi opinatari 100 koriki. Irika Siquem riira itomi Hamor. Ari
rowatzikitapaawo ipankosheta janta. 20 ari rowetsikaki taapokimentotsi,
iitakiro El-Eloje-Israel.[k]

34 1 Okanta Dina, ishinto Lea, iyaataki areetawo ewankawopaeni
nampitawori janta. 2 Ari iñaawakiro Siquem itomi Hamor Jev-
jatzi rini jewatatsiri inampiki. Ishintsiwentakakaawo iñaathatyaawo.
Rowaariperonta. 3 Rootaki opoñaantanakari inintaaperotanakiro Dina
okowanakiri aapatziyaari. 4 Ikenkithawaetakaakiri ipaapate Siquem,
ikantakiri: “Piyaatashiteri ashitawori maenawo pikantakowentena,
nokowatziira nayiro.” 5 Riyotaki Jacob rowaariperonta Siquem rishinto
Dina. Tekatsi ikantanaki tema royaawentatziiri itomipaeni riyaateeyini
ikoerateri rovejatepaeni.

---

[j] **33.17** Iroka waerontsi “Sucot,” iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka “pankosheta.” [k] **33.20** Iroka waerontsi “El-Eloje-Israel,” iñaaniki riroripaeni oshiyawitakawo akantziri aaka “Tajorentsi riitaki Itajorentsite Israel.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Pokaki Hamor ipaapate Siquem, ikenkithawaetakaakiri Jacob. 7 Ikanta
rareeteeyapaani itomipaeni Jacob ikemapaakiro okaatzi awijeentsiri,
antawo ikijanaka, tema antawoete rowaariperoteetakiri Riroripaeni
iñaathatzitakarira rishinto Siquem. Tema tee oshinetaantsita okaatzi
rantakiri Siquem. 8 Riitaki kantacha Hamor ikenkithawaetakaakiri
itomipaeni Jacob, ikantakiri: "Ikowakirowa notomi pitsiro. Pishinetero
ayiri. 9 Jame aheninkatawakaeya. Opoñaantyaari naantyaawori
pishintopaeni, payityaawo nashi naaka. 10 Pinampiteeyaawo jaka
atsipatawakaeya. Iroka nampitsi pashiite ini, pipimantawaeyitapaki,
pamanantayite piipatsite." 11 Ikanta Siquem, ikantanakiri ashitawori
eejatzi iyaariripaeni Dina: "Osheki nokowaki inimotemi. Aritaki
nopakimiro okaate pikowakotenari. 12 Okantawitaka tee ameteeyaawoni
apawakaeya, ari nopakimiro naaka. Otzimatyeera pishinetero ewankawo
nayiro."

13 Tema rowaariperotakiro Siquem Dina, ramatawinkakiini
rakanakiri itomipaeni Jacob, ikantakiri Siquem eejatzi Hamor: 14 "Tee
okameethatzi rayero choeni atziri kaari totathowaanikitachani,
antawoete nokaaniwentakiro naakapaeni. 15 Aritaki nakakimi aririka
inimotakimi iroka: Poshiyakoyitakina naakapaeni, pitothowaanikiyitakiri
maawoeni shirampari ikaatzira jeekimoyitzimiri. 16 Arira okameethataki
paayitero eerokapaeni notomipaeni, nomatzityaawo naayitero
pitomipaeni eerokaete. Arira atsipatawakahaeya ajeekaeyeni, apaani
akantya asheninkatawakahaeya. 17 Terika inimotzimi nokantakimiri
pitothowaanitya, arira niyaataki nahaatero choeni." 18 Inimotanakiri
Hamor eejatzi itomi Siquem okaatzi ikanteeyakirini riroripaeni.
19 Tekatsi royaawentanakya ewankari, itothowaanikitanaka,
ikowaperotanakitziiro rishinto Jacob. Tema pinkathataarewo
Siquem isheninkamashiki, 20 raanakiri Siquem ipaapate, Hamor,
roojatzi janta ikyaapiinteetzira nampitsiki, jempe ipiyotapiinteeta,
ikanteeyakirini atziripaeni: 21 "Irikapaeni naapatziyane rineeyini,
riitaki nampiyityaawoni jaka riyompariyitya, eenitatsi kepatsi jempe
ijeekapaaki. Kameetha inantyaawo itomipaeni, imatzityaawo atomipaeni
aaka. 22 Imatatyaeyaarika ijeekimoyitee, otzimatyeera inimoyitee
ikanteeri: atothowanikiyiteeri maawoeni shiramparipaeni, rootakira
rameteeyaarini riroripaeni. 23 Ikaatzi rashiyitari, ipirapaeni, maawoeni
ashiyiteeyaari aakapaeni. Apatziro akeri okaatzi ikoyiri, aritaki
ijeekimoyitakae aakapaeni." 24 Ikanta ewankaripaeni nampitawori janta,
inimotanakiri ikantakiriri Hamor eejatzi Siquem, itothowaanikiyitanaka.

25 Okanta awijawitaka mawa kitejeri, tekira retsiyatakoperoteeta
shiramparipaeni itothowaaniyitakaha, riyaateeyakini itomipaeni
Jacob, Simeón itsipatanakari rirentzi Leví iyaariri Dina, raanaki
rojataamento, rompojapaakiri maawoeni tekatsi piyatawakyaarini.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Rowamahaetzitakari Hamor itsipataanakiri itomi Siquem. Raanayiro
Dina ojeekawitakaha ipankoki Siquem, jateeyeeni. 27 Jateeyanakini
eejatzi itsipa itomipaeni Jacob, iñaapaakiri roma-ryaayitakaha
kaminkaripaeni, ithonka raanakiro okaatzi tzimatsiri nampitsiki
ipiyawentziro ritsiro rowaariperotakirowa. 28 Raanaki oveja, vaca,
kawayo, maawoeni tzimatsiri nampitsiki eejatzi okaatzi tzimatsiri
rowaneki. 29 Ithonkanakiro tzimatsiri pankotsiki, raanakiri maawoeni
eenchaaniki eejatzi tsinanipaeni. 30 Rootaki ikantantanakariri Jacob
itomi Simeón eejatzi Leví: "Pikantakaantakinaha eerokapaeni. Osheki
ikijaneentena nimaeka nampitawori jaka, Canaán-jatzi, Ferez-jatzi.
Arika rapatotanakya riroripaeni ikoyi ipiyawentya, ipokashitena
rowayiritena. Tekatsira osheki natzirite naaka, aritaki rompojakina
eejatzi notyomipaeni." 31 Ikanteeyanakini riroripaeni: "¿Kameethatatsima
ikanteetero choeni mayempiro ini?"

35 1 Ikanta Tajorentsi ikantakiri Jacob: "Piyaate pinampiteeyaawo
janta Bet-el-ki. Ari powetsikapakina taapokimentotsi, tema
naaka Pitajorentsite, oñaahakimiri paerani pishiyapithatantakariri
pirentzi Esaú." 2 Ari ikantanakiri Jacob itomipaenipaeni eejatzi
ikaatzi tsipatakariri: "Pookeri pitajorentsitetashiyitari eerokapaeni,
piyaate pikaawoshite, pikithaateeyaawo otsipa piithaari. 3 Jame aate
Bet-el-ki, ari nowetsikapakiri taapokimentotsi nopinkathatapakiri
Tajorentsi neshironkatakinari nokemaatsiwaetakaha paerani, tema
itsipatapiintakina jempe nokinayitaki." 4 Iitakiri Jacob maawoeni
itajorentsitetashiitari, ikaatzi ithayiitziri eejatzi kempitantsiki. Raanakiri
Jacob maawoeni ikitatakiri inchatomashiki jeekatsiri okaakiini inampiki
Siquem.

5 Ikanta riyaateeyeeni Jacob, ikantakaakawo Tajorentsi
ithaawaeyanakini ikaatzi nampiyitawori janta. Rootaki kaari
ikoshekanteetawaari itomipaeni Jacob. 6 Maawoeni itsipatakari Jacob,
areeteeyakani iiteetziro Luz, roojatzi iiteetzitari Bet-el jeekatsiri
Canaán-ki. 7 Ari rowetsikapakiri taapokimentotsi, iitakiro El-Bet-el.
Tema ari roñaahakari paerani Tajorentsi ishiyapithatantakariri rirentzi.[l]
8 Ari okamaeri paerani Débora omperatapiintane Rebeca, ikiteetakiri
antamimashiki okaakitapakira Bet-el. Iitakiro Jacob janta "Alón-bacut."[m]

9 Ikanta ipiyaa Jacob ipoñahaawo Padan-aram-ki, rapiiteero Tajorentsi
roñaahaari, itajonkawentawakiri. 10 Ikantakiri:

"Piwaero ini Jacob,

---

[l] **35.7** Iroka waerontsi "El-Bet-el," iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "Otajorentsite Bet-el." Paminero eejatzi Hn. 28.19 oeta ikantakoetziri. [m] **35.8** Iroka waerontsi "Alón-bacut," iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "Irahaantsimashiki."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Roo kantacha eeromaeta piitaawo nimaeka jempe piiwita ketziroeni.
Israel piiteeya."
Ari rowaeniri Tajorentsi otsipa iwaero Jacob. 11 Ikantanakiri:
"Naakataki Tajorentsi shintsiperori.
Ari noshekyahaeri pitomipaeni eejatzi picharinipaeni
Noshekyahaemiri pitomipaeni riyoshiiteeya
sheninkatawakahaachani, rijatzi inashiyitaachani isheninkapaeni
jemperikapaeni.
Nopinkatharitakaayitakiri pitomipaeni.
12 Aritaki nashitakahaemiro kepatsi nashitakaakariri paerani Abraham
eejatzi Isaac.
Roojatzi iroka kepatsi nashitakaeyaariri pitomipaeni." 13 Ikanta
ipiyanaa Tajorentsi ikenkithawaetakaakirira Jacob, 14 raanaki
mapi, ipiriintathanthatakiro ikenkithawaetakaakiri Tajorentsi.
Ijeetantanakawo yeenkantsi, eejatzi imiriitari opoñaantyaari
otajorentsitantyaari. 15 Iitanakiro Bet-el janta.[n]
16 Roojatzi rawijantanakawo Jacob Bet-el. Okaakitzimatapaaki rareetya
Efrata-ki, ari okatsitakotapaakiri Raquel, otzimaanite. Oshekimaeta
okemaatsitaka otzimaanitantyaari. 17 Okanta oñaakiro aminirori
osheki okemaatsiwaetaka, okantanakiro: "Eero pithaayi, tzimaki itsipa
peentsite." 18 Tema kamimataki roori, oetanakiri eentsite "Benoni,"
riima ashitariri iitakiri rirori "Benjamín."[o] 19 Roojatzi okamantaari
Raquel, ikiteetakiro awotsiki jatachari Efrata-ki, iiteetziri nimaeka
Belén. 20 Rowiriintaki Jacob mapi janta ikitateetakirowa. Rootaki iroka
mapi riyoetantari ari okitataari Raquel. 21 Eekiro riyaatatzi Jacob,
rawijaneentanakiro Mihdal-edar-ki.
22 Ikanta ijeekaperotapaki Israel janta, jataki Rubén itsipatakawo
Bilja, roojatzi itsipatzitari ipaapate. Ikanta riyotakira Israel, antawoete
ikijanaka.

Itomipaeniite Jacob

Ikaatzi 12 itomipaeniite Jacob. 23 Irika otomipaeni Lea: Rubén
(Jewari itomi Jacob), Simeón, Leví, Judá, Isacar eejatzi Zabulón.
24 Irika otomipaeni Raquel: José, Benjamín. 25 Irika otomipaeni Bilja,
omperatane Raquel: Dan, Neftalí. 26 Irika otomipaeni Zilpa, omperatane
Lea: Had, Aser. Riiyitakira itomipaeni Jacob ikaatzi tzimaentsiri janta
Padan-aram-ki.

---

[n] **35.15** Paminero Hn. 28.19. [o] **35.18** Iroka waerontsi "Benoni," iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "Otyomi Nowashirenka." Otsipa waerontsi "Benjamín," iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka "Otomi Nakoperori." Tema riitaki retakoperotane itomi. Riitaki ashiteeyaawoni okaatzi rashitari ipaapate.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 Ari riyaataki Jacob iñeeri ashitaririni Isaac ijeeki rirori nampitsiki
Mamre-ki, roojatzi iiteetzitari Arba, iiteetziro eejatzi Jebrón. Rootaki
inampipaeni Abraham eejatzi Isaac. 28 Tzimaki Isaac okaatzi 180
rojarentsite roojatzi ikamantaari. 29 Raanakiri itomipaeni Jacob, Esaú,
ikitateeri. Ari itsipataari isheninkapaeni aakiri rantyashiparinka.

36 1 Irika itomipaeni Esaú iiteetziri Edom. 2 Rootaki iinantakari Esaú
tsinanipaeni Canaán-jato. Oeta Ada, rishinto Elón isheninkapaeni
Het. Otsipa oeta Ajolibama, rishinto Iná, ijawo Zibeón isheninkapaeni
Jev-jatzi. 3 Ikanta raakiro Basemat, rishinto Ismael, ritsiro Nebaeot.
4 Irika otomipaeni Ada itzimakaakirori Esaú, iita Elifaz. Itzimakaakirori
Basemat iita Reuel. 5 Itzimakaakirori Ajolibama iita: Jeús, Jaalam,
Coré. Riitakira itomipaeni Esaú irikapaeni tzimayiteentsiri ijeekawitaha
rirori Canaán-ki. 6 Ikanta raanakiro Esaú iinapaeni, itomipaeni, ikaatzi
jeekanampitziriri, maawoeni. Jataki inteena otsipaki nampitsi, ari
rontsiparyaanakari rirentzi Jacob. Rayitanaari ipirapaeni, maawoeni
tzimimotakiriri janta Canaán-ki. 7 Omaperotatya roshekitzimotakiri ipira
apiteroeni, tee omateeya itsipatawakaeya iipatsiteki. Tee iyomaatapaeya
rowakaeyaariri ipirapaeni. 8 Rootaki riyaatantakari Esaú iiteetziri Edom
inampityaawo tonkaariteki iiteetziro Seir.

9 Irika itomipaeni Esaú, icharinipaeni Edom nampitakawori
tonkaariteki iiteetziro Seir. 10 Iroka iwaeropaeni itomipaeni Esaú: Elifaz,
otomipaeni Ada iina Esaú. Eejatzi Reuel, otomipaeni Basemat iina Esaú.
11 Irika itomipaeni Elifaz: Temán, Omar, Zefo, Hatam, Cenaz. 12 Eenitatsi
otsipa Elifaz romperatane iinantakari oeta Tzimna. Itzimaaki roori otomi
iitakiri Amalec. Riira otomipaeni Ada, iina Esaú. 13 Irika itomipaeni
Reuel: Najat, Zera, Jama, Miza. Riira otomipaeni Basemat, otsipa iina
Esaú. 14 Rooma Ajolibama iina otsipa Esaú, otzimakiri roori Jeús, Jaalam,
Coré. Tema rishinto Iná inatziiri roori, ijawo Zibeón.

15 Irika icharinipaeni Esaú. Ikaatzi itzmakantakiri Elifaz, rantarite
itomi Esaú: Temán, Omar, Zefo, Cenaz, 16 Coré, Hatam, Amalec. Riiyitaki
itomipaeni Elifaz ikaatzi jewariyiteentsiri nampitsiki Edom. Maawoeni
irikapaeni otomipaenira Ada. 17 Irika itomipaeni Reuel, itomi Esaú,
ikaatzi jewariyitatsiri: Najat, Zera, Jama, Miza. Riiyitaki icharinipaeni
Reuel ikaatzi jewariyiteentsiri nampitsiki Edom. Riira otomipaeni
Basemat iina Esaú. 18 Irika otomipaeni Ajolibama, rishinto Iná iina Esaú,
ikaatzi jewariyiteentsiri Jeús, Jaalam, Coré. 19 Maawoeni irika riitaki
itomipaeni Esaú, iiteetziri eejatzi Edom. Riitakira jewariyiteentsiri.

20 Irika itomipaenika Seir, Jor-jatzi rini, nampiyitawori janta, iiyita:
Lot-án, Sobal, Zibeón, Iná, 21 Disón, Ezer, Disán. Riitakira jewariyitakiriri
Jor-jatzi, itomipaeni Seir, nampitawori Edom-ki. 22 Irika itomipaeni Lot-
án: Jori, Jemam. Iroka Tzimna ritsiro ini Lot-án. 23 Irika itomipaeni Sobal:
Alván, Manajat, Ebal, Sefo, Onam. 24 Irika itomipaeni Zibeón: Aja, Iná.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Irika Iná, riitaki ñaakirori paerani nijaateni jaawaari janta tonkaariteki,
ikoeratzinirira iyawayote ipaapate Zibeón. 25 Apaani ikanta itomi Iná
riitaki iitachari Disón. Okanta apaani rishinto iitachari Ajolibama.
26 Itomipaeni Disón iiyita: Jemdán, Esbán, Itrán, Querán. 27 Itomipaeni
Ezer iiyita: Bilján, Zaaván, Acán. 28 Itomipaeni Disán iiyita: Uz, Arán.
29 Ikaatzi reewariyitakari Jor-jatzi: Lot-án, Sobal, Zibeón, Iná, 30 Disón,
Ezer, Disán. Riiyitakira jewatakiriri isheninkapaeni janta Seir-ki.

31 Riitakira pinkathariyiteentsiri nampitsiki Edom tekira itzimanakiita
iwinkatharite Israel-ite. 32 Irika Bela, itomi Beor, riira pinkatharitaentsiri
Edom-ki, iiteetziro nampitsi Dinaba. 33 Ikanta ikamae paerani Bela,
ipoyaatanaari Job-ab itomi Zera, ipinkatharitee rirori nampitsiki
Bosra. 34 Ikanta ikamae Job-ab, ipoyaataari Jusam ipinkatharitee rirori
nampitsiki Temán. 35 Ikanta ikamae Jusam, ipoyaataari Jadad itomi
Bedad pinkatharitee. Riitaki ashiryaakariri rowayiritari Madián janta
Moab-ki. Oeta inampi Avit. 36 Ikanta ikamae Jadad, ipoyaataari Samla
ipinkatharitee rirori inampiki iiteetziro Masreca. 37 Ikanta ikamae Samla,
ipoyaataari Saúl poñaachari janta Rejobot-ki, nampitsi jeekacheratzirori
nijaa. 38 Ikanta ikamae Saúl, ipoyaataari ipinkatharitee Baal-janán, itomi
rini Acbor. 39 Ikanta ikamae Baal-janán, ipoyaataari ipinkatharitaki Jadar.
Riitakira poñaachari nampitsiki iiteetziro Pau. Iina Jadar oeta Mejetabel,
rootaki rishinto Matred, ijawo Mezaab. 40 Iroka iwaeropaeni ichariniyitari
Esaú. Rootaki iwaero aakotakiri inampipaeni rirori: Tzimna, Alva, Jetet,
41 Ajolibama, Ela, Pinón, 42 Cenaz, Temán, Mibzar, 43 Mahdiel eejatzi
Iram. Tema Edom iiteetzitari eejatzi Esaú. Riiyitaki reewariyitakari
Edom-jatzi, inampiyitawowa paerani reewarite aakoyiteeri iwaero
inampipaeni.

37 1 Roojatzi ijeekaki rirori Jacob inampitawo Canaán-ki, ijeekira
paerani ipaapate. 2 Iroka ikenkithatakoetziri itomipaenipaeni
Jacob. Tema ewankaritaki José tzimaki 17 rojarentsite, riitaki
aminapiintziriri ovejapaeni itsipayitari rirentzi, otomipaeni Bilja eejatzi
ashi Zilpa, romperatanepaeni ipaapate. Riitaki José kamantapiintakiriri
ipaapate rantayitzirowa kaariperori rirentzipaeni. 3 Riitaki José
inintaperotziri ipaapate tee ari ikantayitziri itsipapaeni, okantakaantziro
itzimakira rantyashiparinkaki. Rontyahaetakiniri owaneenkakitachari
kithaarentsi. 4 Ikanta riyoteeyakini rirentzipaeni riitaki José
inintaperotziri ipaapate teera ari ikantziri riroripaeni, ikijaneentanakiri,
tee riwethatanaari.

5 Ikanta imishiwaetaki José, ikamantakiri rirentzipaeni. Rootakira
ikijaneentaperotantanakariri. 6 Tema ikamantakitziiri, ikantziri:
“Pikeme nokamantemiro okaatzi nomishitakiri. 7 Noñaakiro ajeekaeyini
owaantsiki, oojotsinaayitziro awankiri. Omapokashitanaka opiriintanaka
noojotsinaatakiri naaka, tampatzikari okanta okatziyanaka. Rooma

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pashipaeni eeroka otapotapaakiro nashi, opinkathatzimaetawo.” 8 Ari
rakanakiri rirentzipaeni, ikantziri: “¿Pipinkathariwentatyenama eeroka?
¿Eerokama omperawaetenani?” Eekirowa ikijaneentaperotanakitziiri,
ikemirira ikenkithatakotziro imishitakiri. 9 Ikanta rapiitakiro José
imishiwaetaki, ikamantakiri rirentzipaeni. Ikantziri: “¿Piyotakima,
eenitatsi otsipa nomishitakiri? Noñaakiri ooryaatsiri, kashiri eejatzi
11 ikaatzi ompokiro ipinkathatakina.” 10 Ikanta ikenkithatakiniri
José imishiri ipaapate eejatzi rirentzipaeni, ikijathatanakiri
ipaapate, ikantanakiri: “¿Iitaka oshiyakaawentachari pimishitakiri?
¿Opinkathataatyeemima piniro, pirentzipaeni eejatzi naaka?”
11 Ikijaneentakiri rirentzipaeni, riima ashitariri kenkithashireri royiro
imishiri itomi.

12 Ikanta riyaateeyakini rirentzipaeni José janta Siquem-ki,
ithotyaakotzi rowakaeyaariri rovejate ipaapate. 13 Ikanta Israel ikantakiri
José: “Nokoyi piyaate Siquem-ki, pimpoetaateri pirentzipaeni ikoeratziri
ovejapaeni.” Ikantanaki José: “Aritaki nomatakiro niyaate.” 14 Ikantzi
Israel: “Piyaate, piñahaateri pirentzipaeni jempe ikanta ijeeki, eejatzi
ovejapaeni. Pipiyera intsipaete, pikamantapakina.” Rotyaantakiri Israel
itomi José ipoñaanakawo Jebrón-ki. Ikanta rareetaka José Siquem-ki,
15 tzipinatakira janta. Ari itonkyotakari apaani atziri, rojampitakiri:
“¿Iitaka pithotyaakotziri?” 16 Ikantanaki José: “Nothotyaakotatziiri
yeeyipaeni. Pikamantena jempe ijeekiro ikoeratziri ovejapaeni.”
17 Ikantanakiri atziri: “Aamakya jateeyeenirika, nokemakiri ikanteeyini
ikinanaki Dotán-ki.” Jatanaki José ithotyaakoteeri. Iñahaerira janta
Dotán-ki. 18 Ikanta riroripaeni iñaawakiri inteena ipokakira, tekira
rareetariita ijeekaeyakinira, ikamantawakahaeyakani rompojeri.
19 Ikantawakaanaka: “Kaakitaki mishiwaetapiintatsiri. 20 Pipokaeyeni,
jame ompojeri, oteteri omookira, akantapaki: ‘rowakari katsimari
owantaneri.’ Añaawakiroota jempe okantya imishitapiintakiri.” 21 Ikanta
ikemakira Rubén, ikowawitanaka rotsiparyaakowenterimi José eero
ikoshekantari rirentzipaeni. Ikantanaki: “Eero ompojiri. 22 Poteteri
omookira jeekatsiri tonkaariki, tee okameethatzi pakotashiteri. Eero
pewanatakaari riraa.” Rootaki ikantantawitari Rubén tema tee ikoyi
rompojeeteri José, riyaateeta ipaapateki. 23 Ikanta rareetapaaka José
ijeekaeyakinira rirentzi, raatonkoryaawakiri. 24 Roojotanakiri, rotetakiri
omookira opiryaanatakira.

25 Ari ijeekaeyanakini rowaeyani. Roojatzi iñaantawakariri
ipokaeyakini Ismael-ite ipoñaakawo janta Halaad-ki, ramayitaki
ipirapaeni, kajankaripaeni, aawintawontsipaeni, owa inchatopaeni,
rayero Egipto-ki.[p] 26 Ikanta Judá ikantanakiri rirentzipaeni: “¿Iitaka

---

[p] **37.25** Kantakotachari jaka “owanaa inchato” roowa iiteetziri “mirra.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

owamaantyaariri arentzi, akoyimaeta omanakoteri ompojakirira?
27 Rootaki kameethatatsi apimanteniri Ismael, eero ompojawaetashitari,
tema riitaki arentzi aakapaeni.” Inimotanakiri rirentzipaeni okaatzi
ikantakiri Judá. 28 Ikanta rareetapaakaha iyompariwaetzinkari Madián-
jatzi, roeyowaetanakiri José omookira, ipimantawakiniri Ismael-ite
ikaatzi 20 ipewiryaaka koriki. Roojatzi rahaetantanakariri José janta
Egipto-ki.
29 Ikanta ipiyaawitapaawo Rubén omookira, teera iñaapaeri
José inthomoeki, ijaanakiro ithaari okatsitzimoneentanakirira.
30 Ipiyashitanakari ijeekira rirentzipaeni, ikantapaakiri: “¿Teera añahaeri
ewankari? ¿jempe nokantyaaka nimaeka?” 31 Rahaeyakironi iithari
José, itziritantakawo riraa ipira rowamaakiri. 32 Ari rotyaanteeniri
ipaapate, ikantziri: “Piñeero iroka kithaarentsi noñaakiri, paminero
roorika ikithaari pitomi.” 33 Ikanta riyotawakirowa Jacob, ikantanaki:
“Roomacheetaka iithaari notyomi. Aamakya itonkyotakityaari
owantaneri, rowakari.” 34 Ari itzijaahanakiro iithaari Jacob,
antawoete iriraanaka, ikithaatanakawo meremankiri, ojamani
rowashiretakotanakari ikamakira itomi. 35 Osheki ikowawiteeyakani
itomipaeni roemoshirenkaerimi, ari okantziwitakari rishintopaeni,
teemaeta ikoyi rirori roemoshirenkaeteri. Eekiro riraakowaetatyaari
itomi, ikantzi: “Oshekira nowashiretakotyaari notyomi, roojatzi paata
notsipatanteeyaariri.” 36 Ikanta rareeteeyakani Madián-jatzi janta
Egipto-ki, ipimantapakiri eejatzi José, ipapaakiri atziri iiteetziri Potifar,
eewatziriri owayiripaeni. Riitaki itsipatari Faraón pinkatharitatsiri
Egipto-ki.

38 1 Aripaete rotsiparyaanakari Judá rirentzipaeni, jataki
ijeekawaetzi ipankoki atziri iita Jira, poñaachari Adulam-ki. 2 Ari
iñaakiro rishinto Canaán-jatzi iitachari Súa, raakiro. 3 Ikanta raawakaaka,
imotzitakaakiro, otzimakiri otomi iitakiri Er. 4 Eejatzi apiitakiro
omotzitaki, otzimakiri itsipa otomi, iitakiri Onán. 5 Eejatzi otzimawae
itsipa otomi, oetakiri Sela, riitaki tzimaentsiri ijeekantawitakari Judá
Quezib-ki. 6 Ikanta Judá ikowakaakiri Er rantarite itomi, raakiro tsinani
iitachari Tamar. 7 Riitaki kantacha Tajorentsi tee inimotziri okaatzi
rantayitziri Er, rootaki rowamaantakariri. 8 Ikanta Judá ikantakiri
Onán: “Pahaero iina pirentzini tema piinathori ini. opoñaantyaari
pitzimakahaero roshiyawaetyaari riimi ashityaarini pirentzini.” 9 Riyotaki
Onán jempe ikaate itzimakayirori iinathori eeromaeta rashitari rirori.
Rootaki kaari ithonkaperotantawo iñaathawitawowa omotzitzikari iina
rirentzini, itzimikari itomipaeni, rashitaarikari rirentzini. 10 Antawoete
owatsimaakiri Tajorentsi okaatzi rantziri Onán, rowamaakiri eejatzi
rirori. 11 Ikanta Judá ikantakiro raniro Tamar: “Piyaatee pijeekapae
ipankoki pipaapate tema kinankawo pini, rantaritawakiita itsipa

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

notyomi Sela.” Tema ikenkithashiretaka Judá, ikantzi: “Aamaaka ari
ikamaki rirori Sela roshiyaari rirentzipaeni.” Rootaki iyaatantaari Tamar
ojeekapae ipankoki opaapate.
12 Okanta ojamanitaki, kamae eejatzi iina Judá, rishinto Súa. Ikanta
okaatzimoteeri Judá rowashiretakowaeta, jataki nampitsiki Tzimnat,
ijeekayitzira ameetziriri rovejate. Riitaki itsipatanakari Jira Adulam-jatzi
ikempiyane. 13 Okanta okemaki Tamar riyaatatzi rikonkiri janta Tzimnat
rameeyiteri rovejate, 14 aatonkoryaanakawo oethaari owashiretakowaetaha,
opashikawootanaka eero riyotanteetawo. Ari ojeekanaki awotsinampiki
nampitsi Enaem ikinapiinteetzira janta Tzimnat. Rootaki antantawori iroka
tema yotaki roori antariwitaa Sela, roo kantzimaetacha tee raakahaetziro.
15 Ikanta iñaapaakiro Judá roshiyakaamintheetziro mayempiro ini, tee
riyotapaakiro opashikawootakaha. 16 Ari itempaashitanakiro raminero
okaakiini. Teera riyotzi roori raniro, ikantapaa: “¿Tee pikoyi notsipatemi?”
Ari okantanakiri roori: “¿Iitaka pipenari aririka pitsipatakina?”
17 Ikantanaki Judá: “Ari nopakaantakimi iryaani nopira.” Okantanaki
roori: “Kameethataki. Roo kantacha otzimatye pookanaki pashitari eeroka
roojatzi potyaantantakinariri pipira.” 18 Eekiro ikantanakitzi Judá: “¿Iitaka
pikoyiri nookanakimiri?” Okantanaki roori: “Pookanakinawo pikotzi,
eejatzi pipothomento pithaantakiri.” Ipakiro Judá okaatzi okowakotakiriri,
itsipatakawo. Imotzitakaakiro.[q] 19 Ari iyaatee Tamar, opashikaryaawootana,
okithaatanaawo oethaari owashiretakowaewitaha. 20 Ikanta Judá
rotyaantakaantakiniro iryaani ipira raanakiniro ikempiyane Adulam-
jatzi, oepiyanteeyaanariri ipanakirori ketziroeni, teemaeta iñaapaero.
21 Rojampitapaakiri jeekatsiri janta: “¿Jempe okinakika mayempiro Enaem-
jato jeekatsiri paerani awotsinampiki?” Ari rakaeyanakirini: “¿Tekatsira
mayempiro jeekatsini jaka?” 22 Ari ipiyanakari ijeekira Judá, ikantapakiri:
“Teera noñaahaero tsinani. Nojampiwitakari jeekatsiri janta, ikantanakina:
‘Tekatsi mayempiro jeekatsini jaka.’ ” 23 Ikantanaki Judá: “Aamashitya ari
ithaenkaetakina eekirorika aatatye athotyaakotero, ayeroota nopakirori.
Tema nopakaantawitakawo iryaani nopira, teemaeta piñaapaero.”
24 Okanta ojamanitaki awijaki mawa kashiri, eenitatsi pokaentsiri,
ikantapaakiri Judá: “Eenitatsira atziri maantakawori paniro Tamar,
motzitakira nimaeka.” Icheraanaki Judá ikantanaki: “¡Payero, pitayero!”

---

[q] **38.18** Ikantakoetziri jaka “pothomentotsi” rootaki ithaantapiintziri paerani Heberite. Rowetsikaetziro kotsiro, ari rowaetziro okashi inchato okine ipothoetantyaawo. Eenitatsi atziri owetsikayitzirori iroka pothomentotsi, rashi ini, ikine riyoetero rootaki rashitari rirori. Arika rotyaanteniri isheninka jankinarentsi, rapineetakiro jankinarentsi, riyontaakiro ipothomento otsirekironi. Arika otsirekaryaakya jankinarentsi opothotakaha ipothomento, riyoete eenitatsi kowawiteencha raminero jankinarentsi. Rootaki rameteetari paerani ipothotanteetawo pothomentotsi, oshiyaawo nimaeka rojankinatziro iwaeropaeni atziri rojankinariki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Ikanta rahaetanakiro, otyaantakaantakiniri ñaantsi rikonkiri,
okantaki: “Iitakarika ashitawori iroka, riitakira tzimakakinari.
Paminero iitaka ashitawori ipothomento ithaantakoetziri eejatzi ikotzi.”
26 Ikanta riyotawaero Judá riitaki ashitawori, ikantanaki: “Omatakiro
iroka antakiro kameethatatsiri, naaka antakirori kaariperori, tema
tee naakayiro notyomi Sela.” Ari aashiryaanakiri tee rapiiteero
itsipateeyaawo.
27 Okanta otzimaanitaki Tamar, apite ikantaka eenchaanite.
28 Ikanta itzimapaakira eenchaanite, romishitowawakotapaaka apaani.
Oojowakotantawakari kityonkathari mampetha aminirorira, okantanaki:
“Riira etapaakawori ishitowapaaki”. 29 Ikanta romonkyaaneero rako,
riitaki etapaakawo itzimaki itsipa. Rootaki iitantakariri aminirori
tziminkawo “Fares,” okantanaki: “¿Pimatakiro piñaashintsitaka?”[r]
30 Roojatzi itzimantapaakari itsipa, roojotanteetakari ketziroeni
kityonkathari mampetha, iiteetakiri Zara.[s]

39 1 Ikanta raanakirira Ismael-ite José janta Egipto-ki,
ramanantawakiri Egipto-jatzi iita Potifar. Irika Potifar
reewari owayiripaeni, inampina rini pinkathari Faraón. 2 Riitaki
kantacha Tajorentsi itsipatapiintakari José, itajonkawentakiri janta
ipankoki omperanatariri Egipto-jatzi. 3 Riyotaki omperanatariri José
itsipatatyaarira Tajorentsi, itajonkawentziri maawoeni rantayitziri.
4 Rootaki raakameethaperotantanakariri omperatariri, riitaki
rowakiri ramitakoteri, ramineniri tzimatsiri ipankoki, ishinetakiniri
ikempoyeeniri maawoeni tzimimotziriri. 5 Ari retanakawo Potifar
ipanakiri José ikempoyeero tzimatsiri ipankoki, maawoeni, aripaete
itajonkawentanakiri Tajorentsi irika Potifar ipankoki eejatzi rowaneki.
6 Riitakira José koeratziniriri maawoeni tzimimotziriri, teera
okantzimowaetanaari Potifar ikoetyeero oetarika royaari. Kameethantzi
rini José, inintaashireetakiri.
7 Okanta ojamanitaki, aminaminatakiri iina omperatariri, okantakiri:
“Pitsipatena.” 8 Tee raapatziyaawo José, ikantanakiro: “Pikeme
nokantemi, irika omperatanari inintakaakinawo nokoerateeniri
maawoeni tzimimotziriri, nojeekira naaka ipankoki eero otzimawaetzi
oeta kantzimoshiretyaarini. 9 Naakaha rawentaa jaka pankotsiki, tekatsi
apaani oeta ithañaapithatenari. Apatziro pikantakawo eeroka ithañiimi,
tema iina royimi. ¿Iitaka nantantyaawori kaariperori, pikowatziima
nokaariperotzimoteri Tajorentsi?” 10 Ashironkawentapiintawitakari José
itsipatyaawomi. Tee raapatziyimaetawo. 11 Okanta ojamanitaki ikyaapae

---

[r] **38.29** Iroka waerontsi “Fares,” iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka “Ñaashintsitaantsi.” [s] **38.30** Iroka waerontsi “Zara,” iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka “kityonkari.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

José pankotsiki rantawaete. Tekatsi jeekatsini. 12 Oteeyakotakiri roori
iithaariki, okantziri: “Pipokiita pitsipatena.” Riitaki matacha José
ishiyapithatanakawo, roojatzi rookanakiro iithaari oteeyakiro roori.
13 Ikanta ishiyapithatanakawo, roojatzi rookanakiro iithaari oteeyakirowa
akoki roori, 14 okaemakiri omperatanepaeni, okantakiri: “Pikemina,
ramaki noemi jaka apaani Hebreo-jatzi riitaki theenkimawaeteeri
nimaeka. Ipokashitakina nojeekira ikowawita itsipatena, ari
nokaemanaki shintsiini. 15 Ikanta ikemawakina nokaemanakira
shintsiini, shitowanaki, iroka rookanakiro iithaari.” 16 Roojatzi owakiro
roori iithaari José roojatzi rareetantapaari omperatariri ipankoki.
17 Okamantawakiriri, okantziri: “Irika Heber omperatane pamakiriranki,
ikyaashitakina amaapiintzira, ikowawitaka roetsinampaena. 18 Ari
nokaemanaki shintsiini, shiyanaka ishitowanaki, iroka rookanakiro
iithaari. 19 Arira ikantakina pomperatane.” Antawoete ikijanaka
omperatariri José ikemakirowa okamantakiri iina. 20 Roteeyakiri
José, romonkyaakaantakiri, ijeekayitzira eejatzi romonkyaakaantane
pinkathari. 21 Okantawitaka romonkyaakaantawiitakari, eekiro
itajonkawentanakitziiri Tajorentsi irika José, osheki ineshironkatakiri.
Ikantakaakawo Tajorentsi ikempiyaminthatakari kempoyeeriri
omonkyahaarewo. 22 Ikowakaakiri ikoeteniri rirori omonkyahaarewo.
Riitaki José jewatziriri, okaatzi romperatariri rirori, rantayiitziniri.
23 Teera ipakowaetanaa koeratziriri omonkyahaarewo, riitaki José
koeratanakiriri maawoeni. Tema Tajorentsi tsipatakariri, itajonkawentap
iintakiri.

40 1 Ikanta omperataarewo pakopiintziriri pinkathari imiri,
owetsikapiintziniriri pan, ikijakaakari omperatariri,
pinkatharitatsiri Egipto-ki. 2 Ikanta Faraón, pinkatharitatsiri, ikijakiri
reewarite pakopiintatziriri imiri, eejatzi reewari owetsikapiintziniriri
pan. 3 Rotyaantakiniri kempoyeeriri omonkyahaarewo, rashitakoteri.
Arira ijeekitari eejatzi José romonkyahaetziri rirori. 4 Ikanta eewatziriri
omonkyahaarewo, rowawijaakiniri José ikoerateri irikapaeni, osheki
ojarentsi romonkyahaetakiri janta. 5 Ari imishiwaetaki pakotantaniri,
eejatzi owetsikapiintzirori pan. Inashiyitakaha imishiri irikapaeni,
inashiyitaka eejatzi oshiyakaawentziri. 6 Okanta okitejitamanee,
raminamaneeri José omonkyahaarewo, iñaapaatziiri antawoete
okantzimoshiryaakari. 7 Rojampitapaakiri, ikantziri: “¿Iitaka
pipaashinikyaatantari?” 8 Ari ikanteeyanakini riroripaeni: “Tzimatsi
nomishitakiri, tekatsitzimaeta kantenawoni oetarika kantakotachari.”
Ikantanaki José: “Pipokeeta, pikamantenawo pimishitakiri. Tema
Tajorentsi matzirori riyotakotziro mishiwaerentsi.”

9 Ari retanakawo reewari pakotantaneri ikamantziri José okaatzi
imishitakiri, ikantziri: “Noñaaki nomishiriki apaani pankirentsi,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 tzimatsiri mawa otewa. Shookanaki pankirentsi, oteyakitanaki.
Rootaki oteyaki peyanaenchari okithoki, irakayitanaki. 11 Naaka
oteeyakirori riramento Faraón, naakiro okithoki pankirentsi,
nochowakiniri riramentoki. Ari naakotanakiniri eejatzi Faraón
nopakotziri." 12 Ikantanakiri José: "Iroka oshiyakaawentachari pimishiri:
mawatatsiri otewa pankirentsi, rootakira mawar kitejeri. 13 Arika awijaki
mawa kitejeri raminakotakimiro Faraón okaatzi awijimotakimiri, ari
roepiyeemi pantawaeteeniri. Aritaki papiiteero pipakoteeri Faraón,
pikemitayirowa paerani. 14 Arika omatakya nokantakimiri, eerowa
pipeyakotana naaka. Pikamanteri Faraón romishitowanteenari naaka
jaka. Pineshironkataajeeteena naaka. 15 Tema pimantaarewo nini naaka,
nopoñaawo iipatsiteki Heber-ite, tee okameethatzi romonkyaawaeteetena,
tema tee nantziro kaariperori."

16 Ikanta iñaakiro reewari owetsikapiintzirori pan kameethari
riyotakotakiro José mishirentsi, ikantanaki rirori: "Noñaakira naaka
nomishiriki nopewiryaakotziro noetoki mawa kantziri yeekitaki
kitamaari pan. 17 Kantziri nopewiryaakiri jenoki ari iyeekitakiri
kantawaetachari pan nopiriri Faraón. Roo kantacha ipokaeyapaakini
shiwankiri rowapaakawo pan nowakotakiri noetoki." 18 Rakanakiri José,
ikantanakiri: "Iroka oshiyakaawentachari pimishiri eeroka: mawatatsiri
kantziri, mawa kitejeri ini. 19 Tema omonkaatapaakyaarika mawari
kitejeri raminakoteemiro Faraón pantakiri eeroka, ithatakaantemi
inchatoki, ipokaeyini tzijopaeni royaawo piwatha."

20 Yomaatapaakaha mawa kitejeri, ari omonkaatakari roemoshirenkya
Faraón itzimantakari paerani, antawoete roemoshirenkaeyakani
itsipayitakari inampinapaeni. Ikanta ipiyoteeyanira roemoshirenka,
ikaemakaantakiri kitapiintziriri imiri itsipataakiri owetsikapiintziniriri
pan. 21 Ikantakiri kitapiintziriri imiri: "Papiiteero pantawaetayi
nopankoki.". Rapiiteerowa irika ikitairi imiri Faraón ikimiteerowa
paerani. 22 Riima owetsikapiintziniriri pan ithatakaantakiri,
monkaatakaha okaatzi ikantakiriri José oshiyakaawentachari imishiriki.
23 Ikanta kitapiintziriri imiri Faraón, imaejantanakiri José tee ikenkithas
hiretaneeri.

41

1 Awijaki apite ojarentsi. Ari imishiwaetaki Faraón ijeeki
othapyaaki nijaa Nilo. 2 Iñaatziiri ishitowaeyini nijaaki 7
wathantzipaeni vaca kameethari ikanteeyakani, ari ijeekaeyini
rowaeyaani janta. 3 Iñaatziri royaatapaakiri itsipa 7 matharipaeni vaca,
kaariperori rini. itsipatapaakari wathantzipaeni rowaeyani. 4 Ikanta
mathari vaca-paeni, rowanakari wathantzipaeni. Ari ikakiwitanakari
Faraón. 5 Eejatzi ipiyanaa imaanee, imishitaki otsipa. Iñaki 7 oshooki
pankirentsi kameethari okantayitaka, oshookaki owaatoki. 6 Iñaatziiro
otsipa 7 oshooki pankirentsi, tee opantawo, jampipayitaki owakiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tampyaa poñahaenchari ishitowapiintzira ooryaa. 7 Okanta iroka
jampipateentsiri oshooki, owanakawo otsipa kaatatsiri 7 tzimatsiri
okithoki. Ari ikakitanakiri Faraón, iñaakirowa imishiri. 8 Okanta
okitejitamanee okantzimoshiretamanaari, ikaemakaantakiri maawoeni
yotzinkaripaeni eejatzi sheripiyaripaeni janta Egipto-ki. Ikamantakiri
Faraón maawoeni imishitakiri, tekatsitzimaeta kanterini oetarika
oshiyakaawentziri imishitakiri.
9 Ikanta reewari kitapiintziriri imiri pinkathari, ikantanakiri
Faraón: "Nokenkithashiryaaneero nokaariperotzimotakimira paerani.
10 Pikijakiri paerani reewari owetsikapiintzimiri pan eejatzi naaka,
potyaantakina romonkeena jewatakaantatsiri janta. 11 Ikanta imishitaki
reewari owetsikapiintzimirori pan, nomishitaki eejatzi naaka otsipa.
Tzimatsi otsipa oshiyakaawentachari okaatzi nomishiyitakiri. 12 Ari
itsipatakina janta apaani ewankari Heber, ikempiyane rini koeratziriri
omonkyahaarewo. Nokamantakiri okaatzira nomishitakiri, riyotaakinawo
okaatzi kantakotachari. 13 Monkaatzimaetaka maawoeni ikantakinari
rirori. Napiiteerowa naaka nantawaeteemi, riima itsipa ishirikaetakiri."
14 Ikanta Faraón ikaemakaantanakiri José. Intsipaete
romishitowapaentziri rashitakoetakirira. Jatanaki José
rameetakaantapaenta, ikithaatapaenta otsipa ikithaari, jatanaki ijeekira
Faraón. 15 Ikantawakiri Faraón: "Tzimatsi nomishitakiri, tekatsitzimaeta
materoni ikantenawo oetarika oshiyakaawentachari. Roo kantacha
nokemaki naaka pimatziro eeroka pikamantantziro aririka pikemakiro
okaatzi imishiteetziri." 16 Ari rakanaki José, ikantanaki: "¡Pinkathari!
Teera naaka materoni apaniroeni, riitaki Tajorentsi ooñaawontemironi
pimishiri." 17 Kenkithawaetanaki Faraón, ikantanakiri José:
"Nomishitakiro nojeeki othapyaaki Nilo. 18 Noñaaki ishitowaatapaaki
7 vaca wathantzi, ari rowawaeteeyapaakani. 19 Noñaatziiri
rishitowaatapaaki itsipa ikaatzi 7 matharipaeni. Tee noñaapiinteri
kaariperori vaca jaka Egipto-ki. 20 Ikanta matharipaeni vaca, rowanakari
itsipa wathantzipaeni. 21 Okantawitaka rowawitakari wathantzipaeni,
eekiro riyaatatzi imathatzi ikantaha paerani. Ari nokakitanaki. 22 Ari
nomishitaki otsipa, noñaaki 7 oshooki pankirentsi, jaankanari okantaka
owaatoki. 23 Noñaatziiro otsipa 7 oshooki pankirentsi, jampiyathataki
okantakiro tampyaa poñahaenchari ishitowapiintzira ooryaa.
24 Okanta pankirentsi jampipateentsiri, owanakawo otsipa kaatatsiri
7 jaankanatatsiri. Nokamantawitakari maawoeni sheripiyaripaeni,
tekatsitzimaeta yoteroni oetarika kantakotachari nomishitakiri."
25 Ari rakanakiri José Faraón, ikantanakiri: "¡Pinkathari! Okaawita
apite pimishitakiri, apaani okanta ikamantzimiri Tajorentsi ranteri.
26 Tema ikaatakira 7 wathantzi vaca, 7 ojarentsi ini. Okaatakira
7 jaankanatatsiri oshiwithate pankirentsi, 7 ojarentsi ini. Tema

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apaani okanta mishirentsi 27 Ari ikantakari 7 matharipaeni vaca
oyaatapaakiriri wathantzipaeni, 7 ojarentsi ini. Kaateentsiri 7
shiwitha jampiyathateentsiri, okantakiro tampyaa poñahaenchari
ishitowapiintzira ooryaa, 7 ojarentsi iñahaetero tashetsi. 28 Okaatzira
nokamantakimiri pinkathari, rootakira ikamantzimiri Tajorentsi
okaate ranteri. 29 Tema iñahaetatyeero jaka Egipto-ki okaate 7 ojarentsi
otzimanteeyaari pankirentsi. 30 Iñiiteetyaawo eejatzi okaate 7 ojarentsi
eero oshookae pankirentsi. Tekatsi kenkithateeroni oshekitantapaentari
pankirentsi Egipto-ki. Arira owamayimatakiri itashe ikaatzi
nampitawori jaka. 31 Antawoete okantya tashetsi, eero iñahaeteero
owanawontsi tzimawitachari paerani. 32 ¡Pinkathari! Apaanira okanta
oshiyakaawentziri apite pimishitakiri. Intsipaetera rantero Tajorentsi
iroka, tema rootaki ikowakiri rantero. Rootaki rapiitantakawori
romishimpiimi. 33 ¡Pinkathari! Otzimatye pamine atziri yotzinkari
eewateroni nampitsi. 34 Pantero iroka pinkathari: Powayite eewariite
jatatsini maawoeniki nampitsi Egipto. Riitaki piyotatsini pankirentsi,
roojatzi omonkaatantakyaari 7 ojarentsi oshekitzimaetaka pankirentsi.
Jemperika otzimaperote pankirentsi, raye eepichokiini rowaantyaawoí.[t]
35 Ithonka raakiyite okithokiyiterika ojarentsiki, ipayiteri
pinkathayitatsiri nampitsiki rowaantyaawo, rootakira rowayityaari paata
atziripaeni. 36 Ari pikantero powaantyaawo maawoeni pankirentsi jaka
nampitsiki, eero aantari atziripaeni itashe areetakyaarika 7 ojarentsi
ritasheyeete maawoeni Egipto-ki."

37 Okameethatzimotakiri Faraón eejatzi ithapinapaeni okaatzi
ikantakiri José. 38 Ari ikantanaki Faraón: "¿Arima añaaki itsipa
atziri oshiyaarini irika, ijeekantashiretari itajorenka Tajorentsi?"
39 Ipithokashitanakari José, ikantanakiri: "Tekatsira itsipa yotzinkari
kenkithashiryahaachani kameethari awijemini eeroka, tema Tajorentsi
yotakayimirori maawoeni iroka. 40 Eerokaha aminakaanteeroni nimaeka
nowinkatharipankote, ikemijanteeyemini maawoeni atziripaeni
okaate pikanteriri. Rooma naaka, nawijaneentemi ipinkathayiitena
tema pinkathariperori nini. 41 Naakataki owakimiri peewateri
maawoeni jeekatsiri jaka Egipto-ki." 42 Inowikyaanakiro Faraón
ipothomento, rowakiniri rakoki José. Ari ikithaateetakiri kyaariperori,
ithaantakahaetakiri thatanentsi rowetsikaetziri ooro. 43 Roteteetakiri
otsipaki ishiyakomento pinkathari, ikanteetakiri atziripaeni ikaemaeyeni,
ikante: "Piteenkaryaayite." Ari retanakawo José reewatziri maawoeni
Egipto-jatzi. 44 Ikantanaki eejatzi Faraón: "Okantawitaka naaka

---

[t] **41.34** Kantakotachari jaka "raye eepichokiini rowaantyaawo" otzimerika okaate 5 opiyotya rowiiteetziro pankirentsi, rahaete apaani rowaantyaari. Ari ikantzityaawo otsipa okaaterika 5, raye apaani. Ari ikantziteetyaawo maawoeni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pinkatharitatsiri, roo kantacha eerokaha ipinkathate maawoeni Egipto-
jatzi, eero rantashiwaetawo ikoyiri rirori, okaate pikanteriri eeroka
rootaki ranteri." 45 Ikanta Faraón rowakiniri José otsipa iwaero iñaaniki
Egipto-jatzi, iitakiri Zafnat-panea. Ipakiri iinantyaawo Asenat rishinto
Potifera omperatajorentsitaneri nampitsiki iiteetziri On. Roojatzira
riyaatantanakari José ranashityaawo maawoeni Egipto.
46 Tzimaki José okaatzi 30 rojarentsite raanteetakariri iñeeri Faraón
pinkatharitatsiri Egipto-ki. Ari riwethatanakari José pinkathari
Faraón, jataki ithotyeero maawoeni Egipto. 47 Oshekitzimaetanaka
pankirentsi okaatakira 7 ojarentsi. 48 Ithonka ipiyotakaantakiro
José maawoeni pankirentsi okaatzi kithokiteentsiri ojamanitakira
7 ojarentsi. Rowaantakawo owanawontsi nampitsikipaeni okaatzi
kithokiyiteentsiri owaantsikipaeni. 49 Ipiyotakaantaki José osheki
pankirentsi, oshiyawaetakawo impaneki. Tema omaperotatya roshekitaki,
tee ikantapaeya riyoteero jemperika okaatzi. 50 Tekira omonkaatyaata
iñahaetantyaawori tashetsi, itzimakaakiro iina José iroka Asenat,
tzimanaki apite itomi. 51 Etanakawori itzimaki iitakiri Manasés,
tema ikantakitzi José: "Imaejantakahaanawo Tajorentsi maawoeni
nokemaatsiwaetane, eejatzi nosheninkapaeni."[u] 52 Riima apitetanaentsiri
iitakiri Efraín, tema ikantakira eejatzi José: "Itzimakakina Tajorentsi
nampitsiki jempe nokemaatsiwaetaka."[v]
53 Ari okaatapaaki 7 ojarentsi okithokitantakari pankirentsi
Egipto-ki. 54 Monkaatapaakaha ojarentsi ikantakiri paerani José.
Iñahaetantyaawori tashetsi maawoeniki nampitsi, rooma Egipto-ki tee
iñahaetziro, tema eenitatsi owanawontsi. 55 Ikanta iñahaeyawakironi
Egipto-jatzi tashetsi, riyaatashitanakiri Faraón ikowakoteri owanawontsi.
Ikantawakiri Faraón maawoeni Egipto-jatzi: "Piyaatashiteri José,
panterowa okaate ikantemiri." 56 Antetanakaha tashetsi maawoeniki
nampitsi, rashiryaakaantakiro José rowaantakawowa owanawontsi
ipimanteniriri Egipto-jatzi, tema eekiro omaperotatya tashetsi. 57 Osheki
atziri poñaayitachari otsipaki nampitsi pokaentsiri Egipto-ki, ramanante
owanawontsi rowaantakari José, tema tekatsi owanawontsi otsipaki
nampitsi.

42 1 Ikanta ikemaki Jacob ari otzimi owanawontsi janta Egipto-ki,
ikantanakiri itomipaeni: "¿Iitaka paminaminthatawakaantari?
2 Ikamanteetakinaha tzimatsi owanawontsi janta Egipto-ki. Piyaateeyeni
janta pamanantakite oyaari, eero aantee atashe." 3 Ikanta irikapaeni
10 rirentzipaeni José, pokaeyakini Egipto-ki ramanante owanawontsi.

---

[u] **41.51** Iroka waerontsi "Manasés," iñaaniki riroriite oshiyawaetawo akantziri aaka "maesantaantsi." [v] **41.52** Iroka waerontsi "Efraín," iñaaniki riroriite oshiyawaetawo akantziri aaka "owaeyaantsi."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Riitaki kantacha Jacob teera ishinetziri Benjamín riyaate rirori,
rirentzi okaakiini José, tema ikenkithashirewaetaka ari awijimotakiri
kaariperori. 5 Riyaateeyakini itomipaeni Israel itsipayitanakari itsipapaeni
atziri jatatsiri ramanante owanawontsi, tema maawoeni Canaán-ki
iñahaetakiro tashetsi.
6 Riitaki José eewatakaantzirori nampitsiki, riitaki pimantziniriri
owanawontsi atziripaeni poñaayitachari otsipaki kepatsi. Ikanta
rareeteeyakani rirentzipaeni ijeekakira rirori, rotziwerowashitapaakari
roeyooperotanaka kepatsiki. 7 Riyotawakiri José rirentzipaeni
iñaawakirira. Roshiyakaawakiri tee riyotziri, shintsitha ikantawakiri
rojampitziri: "¿jempe pipoñaaka eerokapaeni?" Ikanteeyanakini
riroripaeni: "Nopoñahaeyaani Canaán-ki, nopokatzi namanante
owanawontsi." 8 Okantawitaka riyowitawaari José rirentzipaeni, teemaeta
riyotapaeri riroripaeni. 9 Ari ikenkithashiretanakiro José imishitakiri
paerani, ikantanakiri rirentzipaeni: "Eeteempyawaerintzi pineeyini.
Pipokaeyatziini paminaantyaawó nampitsiki." 10 Rakaeyanakini
riroripaeni: "Tee, pinkathari, apatziro nopokaeyini namanante
owanawontsi. 11 Maawoeni naakapaeni nokaatakira apaani ikanta
ashitanari. Kameethashireri nineeyini. Tee neeteempyawaeta."
12 Eekiro ishintsitanakitzi José ikantziri: "Pitheeya, pipokaeyatziini
paminaantatya nampitsiki." 13 Ari rakaeyanakini rirori, ikanteeyini:
"Nonampiteeyaawoni naaka Canaán-ki, nokaatzi 12 yeeyipaeni, apaani
ikanta ashitanari. Roojatzi ijeekanaki itsipa iyaapitsi yeeyi itsipatanakari
ashitanari. Tzimatsi itsipa apaani peyeenchari, tee noñaahaeri."
14 Rapiitanakiro José ikantanakiri: "Nokantakimi. Eeteempyawaerintzi
pineeyini. 15 Iroka niyotantemiri: Riyotana Faraón tee notheeya, eerowa
pipiyaawo pinampiki, eerorika pamanari iyaapitsi pirentzi. 16 Ipiye apaani
pirentzi rahaateri. Roojatzi ijeekawaki itsipapaeni romonkyahaeteri.
Arira noñeero kyaariperorika pikantakinari. Arika pitheeyakya,
eerokataki eeteempiyawaerintzi." 17 Romonkyaakaantakiri José maawoeni
irikapaeni okaatzi mawa kitejeri. 18 Okanta omonkaataka mawa kitejeri,
ikanteeri: "Nopinkathatziri Tajorentsi naaka. Arika pikemijantakina,
eero pikami. 19 Kyaariperorika pikameethashireteeyini, pamakina apaani
pirentzi romonkyahaeteri, riyaateeta itsipapaeni raanaki owanawontsi
royaari pitomipaeni. 20 Arika pamakiri iyaapitsi pirentzi, ari noñeero
kyaariperorika pikantakinari. Terika ari okantya, aritaki pikamaki."
Imateeyakironi ikanteetakiriri.
21 Ari ikantawakaeyitanaka: "Tema kyaariperori teera
aneshironkateri arentzi, tee akemijantziri ikantawitakae paerani eero
owashironkaawaetziri, ikemaatsiwaetya. Rootaki añaantawori nimaeka
ashironkaawaeta aakapaeni." 22 Ari rakanaki Rubén, ikantanaki:
"Tema nokantawitakimi paerani eero powashironkaawaetziri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ewankari. Roo kantacha tee pikemijanteeyenani. Otzimatye
atsipetyaawo rowajankiwentanteteero ikamakira.” 23 Tee riyoteeyini
riroripaeni ikemathatakirira José okaatzi ikenkithawaetakiri. Tema
ikenkithawaetakaapiintakirira José eenitatsi owaahakotziniriri iñaani
ikemathatantyaariri. 24 Iteenkapithatapaentziri José irikapaeni, ari
riraawaetakari. Ikanta ipiyapaaka raapaakiri Simeón, roojotakaantakiri,
maawoeni iñahaeyakirini. 25 Ikantakiri ronampiri riyeekiteniri
owanawontsi, roepyakiniri iyorikite, roteyiteeniri owanawontsiki.
Ipawakiri eejatzi rowaneeyaari awotsiki aririka riyaatee. Imatakiro
okaatzi ikantakiri.

26 Ari ikyaakaayitanakiri ikawayote owanawontsi, piyeeyaani. 27 Ikanta
rareeteeyaani jempe imahaeyapakini, raminakiro rowanawo ikoyi iperi
royaari ikawayote. Iñaatziiri rotetaka iyorikite, rowaetakiniri jeñokiini.
28 Ikantanakiri rirentzipaeni: “Pamineri noorikite roepiyeetaanari.”
Antawoete ithaawaeyanakini riroripaeni, okawaeteeyanakani,
ikantawakaeyita: “¿jempe ikanteeka Tajorentsi?”

29 Ikanta rareeteeyaani Canaán-ki, ikamantapakiri ipaapate Jacob
okaatzi awijimotakiriri, ikantapakiri: 30 “Ishintsithawaetakina
iñaanatana pinkatharitatsiri nampitsiki, roshiyakaakina naakami
eeteempiyawaerintzi naminaantziro inampiki. 31 Ari nakanakiri
naaka, nokantziri: ‘Kameethashireri atziri nineeyini, teera naaka
eeteempiyawaerintzi. 32 Nokaateeyini 12 yeeyipaeni, apaani ikanta
ashitanari, eenitatsi itsipa apaani peyeenchari kaari noñaahae
notsipateeyaari, eenitatsi itsipa eejatzi apaani iyaapitsi jeekanaentsiri
itsipatanakari nopaapate Canaán-ki.’ 33 Ari ikantanakina rirori:
‘Irokaha noñaantyaawori kyaariperorika pikantana kameethashireri
pineeyini eerokapaeni. Pookanakina apaani pirentzi jaka, pipiyanaki
eerokapaeni paanaki eepichokiini owanawontsi royaari pitomipaeni.
34 Otzimatyeera pamakinari iyaapitsi pirentzi. Ari noñeero
omaperotatyaarika pikantanari kameethashireri pineeyini, tee poshiyaari
eeteempyawaerintzi eeroka. Ari nopakahaeri pirentzi, kantacha
piyomparitya eeroka jaka nampitsiki tekatsi oowomeenchahemini.’ ”

35 Ikanta rojokapakirowa rowanawopaeni, iñaatzi rirentzipaeni José
rotetakoyiiteeniri iyorikite. Ikanta iñaakirira iyorikite, antawoete
ithaawaeyanakini, imatzitanakawo ashitariri. 36 Ari ikantanaki Jacob:
“Rooteentsi pithonkitenari notomipaeni. Tee añahaeri José atsipatyaari,
ari ikantakari Simeón. Eekiro pikowatzi payitenari eejatzi Benjamín.
Oshekira okatsitzimotakina.” 37 Ikanta Rubén ikantanakiri ipaapate:
“Pishinetenari Benjamín, naakataki koerateerini. Aritaki namaemiri.
Eerorika noepiyeeri, powamayeri apiteeni notyomipaeni naaka.” 38 Riitaki
kantacha Jacob rakanaki, ikantanakiri: “Eero noshinetziri royaatemi
notyomipaeni. Tema kamaki José rirentziwitari, riitaki yotapaenchari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijeekanaki rirori. Eenitatsirika awijimotakirinimi, eerokapaenira
kantakaanteroni nokamantyaari, teera roo ayinani nantyashiparinka
nowashirenkaha ayinani.

43 1 Eekiro iyaatatzi itasheyeetzi nampitsiki. 2 Ikanta
ithonkaeyakironi Jacob eejatzi itomipaeni rowakawo
tzimahaantapaentsiri rowanawo raakitziri Egipto-ki, ikanteeri
Jacob itomipaeni: “Papiitero piyaate, pamanantakite eepichokiini
owanawontsi oyaari aakapaenika.” 3 Ari rakanaki Judá, ikantanaki:
“Ikantawakinaha paerani atziri: ‘Eerorika pamashitanari iyaapitsi
pirentzi, teera nokoyi pipiyashiteena.’ 4 Arika pishinetakiri naanakiri
yeeyi iyaapitsi, aritaki niyaataki namanante owanawontsi. 5 Rooma
eerorika pishinetziri, eerowa niyaateeyini. Tema ari ikantawakina
atziri: ‘Eerorika pamanari pirentzi, tee nokoyi pipiyashiteena.’ ”
6 Ari ikantanaki Israel: “¿Iitaka powashironkaantanari? ¿Iitaka
pikamantantariri eenitatsi itsipa pirentzi?” 7 Ari ikanteeyanakini
riroripaeni: “Tema osheki rojampiteeyakinani jemperika nokaateeyini,
ikantana: ‘¿Eenitatsima ashitzimiri? ¿Eenitatsi itsipa pirentzi?’ Tekatsi
nokinakaanakiro naakapaeni, otzimatye nakeniri rojampitanari.
¿Jempema niyotantakyaari ikowatziira nameniri iyaapitsi yeeyi?’ ”
8 Ikantanakiri Judá ipaapate Israel: “Akoyirorika añaayite, pishinetenari
iyaapitsi royaatanakina, naakaha koerateerini. Ari niyaatanaki
nimaeka, ahaekarira atashe aakapaenika. 9 Naakataki pinatemini
oetarika awijimotakirini iyaapitsi. Eerorika noepiyashitari jaka,
naakaha kantakaantakirori roojatzi nokamanteeyaari. 10 Eeromi
atzimawentawaetziromi iroka ojamanitakaakaeri, apitera nopiyakimi
namanante oyaari.”

11 Ari rakanakiri ipaapate, ikantanakiri: “Tekatsi akinakayiro nimaeka,
pimatero. Payitanakya eejatzi pipashityaariri atziri. Paanakiniri
kyaariperori tzimatsiri anampiki: paanakiniri eepichokiini itziriitari,
pitsi, kajankari, kepishaari, eejatzi pajotzikipaeni. 12 Poepiyeeniri koriki
pakimiriri, pipinatapakiri eejatzi otsipa owanawontsi ipawakimiri,
aamaeya tee riyotzi rotetakaakimirira koriki. 13 Piyaate piñahaateri atziri,
paanakiri pirentzi. 14 Riira Tajorentsi Shintsiperori kantakaeyaawoni
ineshironkaetantemiri, opoñaantyaari ishineteeri itsipa pirentzi eejatzi
Benjamín. Ikoyirika ithonkya notyomipaeni naaka, imatyaata.” 15 Ari
raanaki itomipaenira Jacob ipashitantayityaari, raanakiri iyorikite
roepiyeeteeniriri, rawijakaneentakiri itsipa ipinatapakirori owanawontsi
ramaeri. Raanakiri Benjamín, jateeyanakini Egipto-ki. Rareetaawo
ijeekira José.

16 Iñaawakirira José rareetapaakaha Benjamín, ikantanakiri romperatane:
“Paanakiri irikapaenika atziri nopankoki, powamaakaante nopira,
ponkotsitakaante, nowakaatyeeyaarira irikapaenika tampatzikapaeteki.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Ari ikantakiro romperatane José okaatzi ikantakiriri. Raanakiri
ipankoki. 18 Roo kantacha antawoete ithaawaeyanakini riroripaeni
iñaakirowa rahaetanakiri ipankoki José. Ikantawakahaeyanakani:
“Ikoshekawaetatyaaha irika. Aamashitya ikantawentatyeeri iyorikite
roepyakaeri chapinki. Aamashitya rantawaetakaatyee roshiyakahae
romperatane, ari ikantakiri eejatzi apirapaeni.” 19 Ikanta rareeteeyapaakanira
ipankoki, ikenkithawaetakaapaakiri romperatane. 20 Ikantapaakiri:
‘Arira nopokaki chapinki namanantzi owanawontsi. 21 Roo kantacha
nareeteeyakani nomaapaakira, ari naminapaakiro owanawontsiki noñaakiri
koriki rotetaka. Tee ithomakahaantawaeta. Namaeri nimaeka noepiyeeri.
22 Namaki itsipa koriki nopinaterori owanawontsi naaneeri. Roo kantacha tee
niyomaeta iitakarika oteteeriri koriki namakiri chapinki.” 23 Ari rakanakiri
omperataarewo: “Eero pithaawashiwaeta. Aamaya riitaki owakiriri koriki
Pitajorentsite eerokapaenira, Itajorentsite eejatzi ashitzimiri. Tema naawakiri
naaka koriki ikaatzi pipinatakirori owanawontsi.” Romishitowakaantakiri
omperataarewo irika Simeón, ramaeri ijeekaeyakinira rirentzi.
24 Roojatzi ikyaakaantanakariri maawoeni ipankoki José, ipapaakiri
nijaa ikiwakoyityaari, ipakiri rowanawo eejatzi iyawayotepaeni. 25 Tema
yoteeyakini ari rowaeyakyaani, owetsika ikanteeyakani riroripaenira
ipashitawakyaari José aririka rareeteeya tampatzikapaeteki.
26 Ikanta rareetapaakaha José ipankoki, ipayitakiri okaatzi
ramayitakiri inampiki. Ari ipinkathatanakiri, roeyootashitakari roojatzi
raretakawo kepatsi. 27 Ari rojampitanakiri José, ikantanakiri: “¿Tema
pimantsiyawaeteeyini? ¿Jeekatsi pipaapate antyashipari pikantakinari,
tee imantsiyawaetzi rirori? ¿Roojatzima rañi rirori?” 28 Ari rapiitanakiro
iñaapinkathatziri eejatzi, ikantanakiri: “Tee imantsiyawaete ashitanari,
roojatzi rañi.” 29 Ari raminanaki José ikatziyeeyakanira, iñaatziiri
ikatziya rirentzi Benjamín, riitaki otomipaeni riniro rirori. Ikantanaki:
“¿Riitaki iyaapitsi pirentzi pikantanari chapinki? Riitaki Tajorentsi
tajonkawentemini!” Ari ikenkithawaetanakiro José iroka ñaantsi,
30 antawoete omiraashiretanakiri iñaawakirira rirentzi, ikowawitanaka
riraanakya. Ikyaanaki imaapiintzira, ari riraawaetapaakari. 31 Ikanta
ikaatakiro riraawaeta, ikiwawootanaa, shitowapae, ikantapaakiri: “Poyiitero
owanawontsi.” 32 Inashita rowakoetakiniri rowanawo José, ari ikantakiriri
itomipaeni Jacob, eejatzi Egipto-jatzipaeni ikaatzi tsipatapiintariri José. Tema
tee ishinetantziro Egipto-jatzi rakyooteri Heber-ite. 33 Imatakiro rirentzipaeni
José ijeekaeyakini jempe rookotakiniri. Retapaakawo roejeekawakiri antari
rirentzi roojatzi iyaapitsi. Osheki okompitzimoteeyakarini irikapaenika. Ari
raminawakahaeyanakani.[w] 34 Ari rowakaakari José irikapaenika okaatzi

---

[w] **43.33** Kantakotachari jaka “Osheki okompitzimotanakari”, tema tee riyoteeyini rirentzi José jempe ikantaka riyotanteetakariri itzimi etawori itzimi, jempe itzimi iyaapintsitari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tzimimotziriri rowamentoki. Riitaki Benjamín ipaperotaki owanawontsi,
awijanakiro okaatzi ipakiriri itsipapaeni. Kimoshirera ikantaka José
itsipayitakarira rirentzipaeni rirawaeteeyakini.

44 1 Okanta amayitaka iroka, ikantakiri José romperatane:
"Poteteniri owanawontsi irikapaenika atziri, potetayiteeniri
iyorikitepaeni. 2 Potetakaeri niramento iyaapitsi, pitsipataakiniri
iyorikite ipinawitakawori eentsikiroeni rimpoete owanawontsi."
Imatakiro romperatane okaatzi ikantakiriri José. 3 Owakira ishitowapaki
ooryaa, rotyanteeri José rirentzipaeni ikyaakaaneeyaari ikawayote
riyaayitee. 4 Tekiraha riyaatziita inteena, ikanteeri José romperatane:
"Piyaate poyaatawaeri ananinkaneentsiri inkaahanki, pikanteri: '¿Iitaka
pantantawori kaariperori? ¿Iitaka pikoshitantawori iramentotsi?
5 Rootakira riramento eewatanari, roo iñaawyaawaetantapiintari eejatzi.
Pantakirowa kaariperori.' "

6 Ikanta romperatane rareetawaari, ikantapaakiri ñaantsi ikantawakiriri
omperatariri. 7 Ari ikanteeyanakini rirori: "¿Iitaka pikantantanawori iroka
ñaantsi? Teera nametawo nantayitero pikantakinari. 8 Tema piñaana
nopiyaaha Canaán-ki, noepiyeemiri koriki ikaatzi noñaakiri rotetaka
owanawontsiki. ¿Iitaka nokoshitantyaariri omperatzimiri? 9 Paminiro
riramento omperatzimiri, aririka piñaakiro, iitakarika amakirori,
ikamiita. Omperataarewo ninatye eejatzi naakapaenira ipankoki."
10 Ari ikantanaki omperataarewo: "Aritaki nomatakiro pikantakiri
eerokapaenira. Arika noñaakiri iitakarika amakirori iramentotsi, apatziro
nomperatashityaari. Riima itsipapaeni tekatsi nokanteri, riyaateeta."
11 Intsipaete rowayiiteeyanakironi rowanawo, raminayitakiro. 12 Ithonka
raminahaantakiri omperataarewo, retanakari rantarite rirentzi eejatzi
iyaapitsi. Iñaatziiro otetaka iramentotsi Benjamín-ki. 13 Itzijaanakiro
iithaari, tema osheki okatsitzimoshiretanakiri. Inatakoyitaneero
rowanawo, piyanaawo nampitsiki.

14 Ikanta rareetapaaka Judá ipankoki José itsipayitakari rirentzipaeni,
roojatzi ijeekaki José ipankoki. Rotziwerowashitapaakari, roeyootapaaka
kepatsiki ipinkathatapaakiri. 15 Rojampitawakiri José, ikantawakiri:
"¿Iitaka panteeyakirini? ¿Tema piyote atziri oshiyanari naaka riyotziro
iñaawyaatanta?" 16 Ikantzi Judá: "¿Iitaka nokantemiri eeroka? ¿jempe
nokantyaaka piyotantyaawori? Riyotzi Tajorentsi eenitatsi kaariperori
nantakiri. Irikateeyakinani naaka jaka: naakataki pomperatane
notsipatakari iñaakoetakiri piramento." 17 Riitaki kantacha José,
ikantanaki: "Eero omata, apatziro nomperatyaari iñaakoetakiri
niramento. Rooma eerokapaenira tekatsi nokantemi, piyaatee
pipaapateki. Tekatsira oñaashirenkimini."

18 Ikanta Judá ipokashitapaakiri José, ikantakiri: "Pikeme nokantemi
pinkathari, pishinetena nokamantemi. Nokowakotemi eero pikijana,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

oshiyawityaawo eerokami Faraón. 19 Tema pojampitakina eenitatsirika
ashitanari, eenitatsirika eejatzi iyaapitsi yeeyi. 20 Nokamantakimira
naaka eenitatsi nopaapate, tema antyashiparitaki, eenitatsi eejatzi
iyaapitsi yeeyi weyaantapaakawori itzimi rantyashipariwitakaha
nopaapate. Pikemaki nokantakimi, osheki retakoperotakari nopaapate,
tema riitaki weyaantawori itzimawae otsipaki iina nopaapate.
Eeniwitacha paerani iina, kamaki rirori. 21 Pikowakotakinari eeroka
nameri, tema pikowatzi piñeeri. 22 Pikemakina nokantanakimi tee
ishinetziri nopaapate ipoke, aririka rookanentanakiri nopaapate,
aritaki ikamanaki. 23 Roo kantacha pikanteeyakinani eeroka eerorika
namashitari yeeyi, eero pishinetana napiiteero noñahaemi. 24 Nokanta
niyaatee paerani, nokamantapakiri nopaapate okaatziri pikantakinari.
25 Roojatzi ikantantaanari nopaapate: 'Papiitero pipiye pamanante
eepichokiini oyaari.' 26 Nokantanakiri naaka: 'Eero omata nopiye eerorika
naanakiri iyaapitsi yeeyi. Tema eerorika royaatana rirori, eerowa
ishinetana jeewari noñeeri.' 27 Ari ikantanakina nopaapate: 'Piyoteeyini
eeroka apitemacheeni otzimaki pinirothori. 28 Peyakaha apaani,
roojatzi nimaeka tee noñahaeri. Tema niyotaki rowakarira owantaneri."
29 Arika paaneeri itsipa pirentzi ayinani, oetaarika awijimotakirini,
eerokaha kantakaanteroni nokamantyaari, teera roo nantyashiparinkari
nowashirenkaha ayinani.' 30 Piñaakiro, antawoete retari nopaapate irika
ewankari. Eerorika naaneeri, 31 aritaki ikamaki nopaapate eerorika
iñaawaeri. Naakatakira kantakaanteroni ikamantyaari ashitanari
rowashirewaetanakyaarika. 32 Nokantakiri eejatzi naakataki rashitakaeya
nopaapate oetaarika awijimotakirini ewankari. Nokantakiri naaka:
'Eerorika noepiyeemiri yeeyi, naakatakira kantakaanteroni roojatzira
nokamantakyaari naaka.' 33 Rootakira nokowakotantzimirori payiina
pomperatane. Naakatakira poyaatyaarini irika ewankari. Pishineteri
riyaate royaataneeri rirentzipaeni. 34 ¿Jempema nokinakayiroka
nopiye nopaapateki eerorika naaneeri yeeyi? Teera nokoyi noñeeri
rowashirewaetya nopaapate."

45 1 Tee ramawetanakiro José ipiyoteeyakanira ratziripaenira,
ikaemanaki: "¡Pishitowaeyawakini maawoeni!" Tekatsira
romperatane José jeekaneentsini. Ari ikamanteeyanakirini, ikantziri:
"Naakaha pirentzi.". 2 Shintsiini rirahaeyakani, ikemaeyakirini maawoeni
Egipto-jatzi. Jateeyanakini roojatzi iwinkatharipankoteki Faraón.
3 Ikantanakiri rirentzipaeni: "Naakaha José. ¿Roojatzima rañi apaapate?"
Antawoete ithaawaeyanakini irikapaenika itsipatakarira okaakiini. Tee
rakanakiri.

4 Ikantanakiri José: "Pipokaeyeni okaakiini." Ikanta ipokaeyapaakini,
ikantziri: "Naakatakira pirentzi José, naaka pipimantakiri paerani Egipto-
ki. 5 Eero okantzimowaetashitzimi eerokapaenira nimaeka, okantawitaka

pipimantakina. Tema Tajorentsi otyaantakina jaka nowawijaakoteeri
osheki atziri. 6 Awijakira apite ojarentsi iñahaetziro tashetsi jaka
nampitsiki. Eenitatsira 5 ojarentsi eero iñahaeteero okithokitee
pankirentsi, okantawitya ipankiwiityaawo. 7 Riitaki kantacha Tajorentsi
rotyaantakina naaka jaka nowawijaakoyiteemi eerokapaenira, eero
ithonkanta pitomipaeni. 8 Ari okantari, riitaki Tajorentsi otyaantakinari
jaka teera eeroka. Rijatzi Tajorentsi owakinari nojeekanampiteri
Faraón, neewateri romperatanepaeni, nopinkathariwentakiro eejatzi
maawoeni Egipto. 9 Piyaate intsipaete apaapateki, pinkantapakiri: 'Iroka
ikantzi pitomi José: "Ipinkatharitakaakina Tajorentsi jaka Egipto-ki.
Pipokanakiita intsipaete, piñeena. 10 Pinampitapaeyaawo iiteetziro Hosén,
pitsipatapaeyaari pitomipaenika eejatzi picharinipaeni, ari powapaeri
pipirapaeni, maawoeni tzimimotzimiri. Pitsipatapaena naaka. 11 Aritaki
nopawakimi powanawo eeroka eejatzi pitomipaeni. Nopawakiri eejatzi
pikaatzira pijeekaeyini, eero ikoetyaawaetanta riroripaenira. Tema eeniro
iñahaetero itasheneentawaeteete okaate 5 ojarentsi." ' 12 Piñaakinaha
eeroka pitsipatakari arentzi Benjamín naakaha kenkithawaetakirori iroka
ñaantsi. 13 Pikamantapakiri apaapate piñaakitana nopinkathariwentantzi
Egipto-ki. Pikamantapakiri eejatzi jempe okanta piñaakiro jaka.
¡Piyaatanakiita intsipaete pahaateri apaapate!" 14 Ari rawithakitanakiri
José rirentzi Benjamín, osheki riraanaka. Ari ikantakari eejatzi Benjamín
osheki riraanaka rawithakitakirira José. 15 Ari inintaawootanakiri José
maawoeni rirentzipaeni, ari rirahaeyani rawithakitawakaaha. Roojatzi
iñaanatantanaariri rirentzipaeni rirori.

16 Okanta iwinkatharipankoteki Faraón ikemaetaki arira rareeteeyani
rirentzipaeni José. Antawoete ikimoshiretanaki Faraón, ari ikantzitakari
eejatzi ikaatzira itsipanampiyitari. 17 Ikanta Faraón ikantakiri José:
"Pikanteri pirentzipaeni ikyaakaayitaneeyaari ikawayote ipiyeeta
Canaán-ki. 18 Roojatzi ramanteeyaariri ipaapate eejatzi isheninkapaeni.
Aritaki nopakiri naaka kyaariperori kepatsi jeekatsiri Egipto-ki. Aritaki
ininteeyaawo rowawaetapaeya okaatzi shookatsiri jaka nonampiki.
19 Pikanteri eejatzi raanaki shiyakomentotsipaeni ramanteeyaawori
tsinanipaeni, eentsipaeni eejatzi pipaapate. 20 Ipokaeyeniita, eero
okantzimowaetashitari okaatzi tzimimotziriri nimaeka, tema okaatzi
rooperoyitatsiri tzimayitatsiri jaka Egipto-ki riitaki ashiteeyaawoni."
21 Ari ikantakiro itomipaenira Israel. Ipayitawakiri shiyakomentotsi
ikantakiriri Faraón. Ipawakiri eejatzi owanawontsi rowanaeyaari
awotsiki. 22 Ipawakiri eejatzi owakiraripaeni kithaarentsi
ikithaataneeyaari. Riima Benjamín ipawakiri koriki ikaatzi 300 ikithoki,
eejatzi 5 kithaarentsi. 23 Ipakaantawakiri ipaapate ikaatzi 10 ikawayote
ikyaakaayitakiri kyaariperori okaatzi tzimayitatsiri janta Egipto-
ki. Eejatzi 10 ikawayote tsinani ikyaakaayitakiro owanawontsi, pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eejatzi otsipa owanawontsi royaari ipaapate ipokanakirika awotsiki.
24 Ikanta riwethatawaari José rirentzipaeni, ikantawakiri: “Teera nokoyi
pitzimawentawakaeya awotsiki piyaateeyeenira nimaeka.” Imatakiro
jateeyeeni. 25 Ipoñahaeyanaani Egipto-ki roojatzi rareetantaari Canaán-
ki inampitawowa ipaapate Jacob. 26 Ikamantapakiri itomi ikantziri:
“Paawa, roojatzira rañi José, riitakira pinkatharitatsiri Egipto-ki.”
Tekatsi ikantanaki Jacob, tema tee ikemijantziri okaatzi ikantawitariri.
27 Roo kantacha ikamantapaakirira maawoeni ñaantsi okaatzi
ikantakiri José, oñaayitawakiro shiyakomentotsi rotyaantakaantakiri
José ishiyakotantanakyaari Jacob, antawoetera ikimoshiretanaki.
28 Ikantanaki: “¡Nokemaki eeniro rañi notyomi José! Otzimatye niyaate
noñaapaeri tekira nokamanakiita.”

46 1 Jataki Israel, raanakiro maawoeni tzimimotziriri. Ikanta
rareetaka Beerseba-ki, ari itaapakiniri Itajorentsite Isaac
ipaapate Jacob. 2 Okanta otsirenitanaki iñaanatakiri Tajorentsi imishiriki
Israel, ikantziri: “¡Jacob!” Ari rakanaki rirori, ikantanakiri: “Iitaka.”
3 Ikantanaki: “Naakataki Tajorentsi, rijatzi Itajorentsitetari ashitzimiri.
Eero pithaawashiwaeta piyaate Egipto-ki, aritaki noshekyahaemiri
pisheninkapaeni janta. 4 Aritaki notsipatakimi janta Egipto-ki, naakataki
oepiyeerini pitomipaeni ijeekawitakyaarika janta. Ari okantya aririka
pikamaki, itsipatapaemi José.” 5 Ikanta Jacob rawijapithatanakiro
Beerseba. Ikanta itomipaenira Israel, rotetanakiri shiyakomentotsiki
rotyaantakiniriri Faraón: ipaapate, isheninkapaeni, eejatzi iinapaeni.
6 Jataki Jacob itsipatanakari ikaateeyinira janta Egipto-ki, raanakiri
ipirapaeni, maawoeni tzimimotakiriri janta Canaán-ki. 7 Raanakiri
itomipaeni, rishintopaeni, icharinipaeni, maawoeni.

8 Iroka iwaeropaeni Israel-ite ikaatzi jataentsiri Egipto-ki. Ikaatzi
itomiyitari Jacob: Rubén, reewarite itomi. 9 Irika itomipaeni rirori Rubén:
Janoc, Falú, Jezrón, Carmi. 10 Itomipaeni rirori Simeón: Jemuel, Jamín,
Ojad, Jaquín, Zojar, Saúl, riitaki otomi tsinani Canaán-jato. 11 Itomipaeni
rirori Leví: Hersón, Coat, Merari. 12 Itomipaeni rirori Judá: Er, Onán,
Sela, Fares, Zara. (Er eejatzi Onán kamaeyakini rirori janta Canaán-ki)
Itomipaeni rirori Fares apite ikantamatsita: Jezrón, Jamul. 13 Itomipaeni
rirori Isacar: Tola, Fúa, Job, Simrón. 14 Itomipaeni rirori Zabulón: Sered,
Elón, Jajleel. 15 Riiyitakira itomipaeni Jacob ikaatzi itzimakakirori
Lea ijeekantawitakari Padan-aram-ki, ari okaatzitakari eejatzi Dina
rishinto. Tema 33 atziri ikaatzi rapatotanaka maawoeni otomipaeni
roori, eenitatsi shiramparipaeni eejatzi tsinanipaeni. 16 Irika itomipaeni
rirori Had: Zifión, Jahui, Ezbón, Suni, Eri, Awodi, Areli. 17 Itomipaeni
rirori Aser: Imna, Isúa, Isúi, Bería, ritsiro iiteetziri Sera. Itomipaeni
rirori Bería: Heber, Malquiel. 18 Riiyitaki otomipaeni Zilpa itzimakakirori
Jacob. Tema iroka Zilpa rootaki ronampiriranki Labán ipakirori rishinto

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lea. Tema 17 atziripaeni ikaatzi rapatotanaka maawoeni otomipaeni
roori. 19 Irika otomipaeni Raquel, iinaha eejatzi Jacob: José itsipatakari
Benjamín. 20 Irika itomipaeni José itzimakakirori Asenat: Manasés,
Efraín. Riiyitakira tzimaentsiri Egipto-ki. Tema Asenat rishinto ini
Potifera, omperatajorentsitaneri nampitsiki On. 21 Irika itomipaeni
rirori Benjamín: Bela, Bequer, Asbel, Hera, Naamán, Eji, Ros, Mupim,
Jupim ipoñaapaaka Ard. 22 Riiyitaki otomipaeni Raquel itzimakakirori
Jacob, tema 14 ikaatzi rapatotanaka maawoeni. 23 Irika itomi rirori Dan:
Husim. 24 Irika itomipaeni rirori Neftalí: Jajzeel, Huni, Jezer, Silem.
25 Riiyitakira otomipaeni Bilja itzimakakirori Jacob. Tema iroka Bilja
rootaki ronampiriranki Labán ipakirori rishinto Raquel. Tema 7 ikaatzi
rapatotanaka maawoeni otomipaenipaeni roori. 26 Maawoeni atziripaeni
itsipatakari Jacob rareeteeyakani Egipto-ki, isheninkapaeni rirori,
ikaateeyini 66 atziri. Ikaatakira 66 atziri teera itsipateero raniropaeni.
27 Tema itzimakira eejatzi apite itomi José Egipto-ki, rapatotanaka
maawoeni kaatanaki 70 atziri. Riiyitakira isheninkapaeni Jacob ikaatzi
areeteenchari Egipto-ki.

28 Tema areetapaakaata Jacob Egipto-ki, rotyaantakiri Judá iñeeri José
ipokeeta itonkyotawakyaari janta Hosén-ki. 29 Ikanta rareeteeyapaakani
Hosén-ki, ikantakiri José romperatanipaeni ramineniri ishiyakomento
itonkyotantawakyaariri ipaapate. Ikanta iñaawootawaeri ipaapate,
rawithakitawakiri, ojamani ikantaka riraaka. 30 Ikanta Israel ikantanakiri
José: "Aritakiira noñaawootapaemi eenirowa pañi. ¡nimaekaha nokami!"
31 Ari ikantanakiri José rirentzipaeni eejatzi maawoeni isheninkapaeni
ipaapate: "Paata noñaakiteriita Faraón, nokamanteri, nokanteri:
'Areeteeyakani yeeyipaeni, isheninkapaeni ipaapate ikaatzi nampitawori
Canaán-ki, ipokaeyakini itsipatapaena nojeekira naaka. 32 Ramayitakiri
rovejate, ivacatepaeni, okaatzi tzimimoyitziriri riroripaeni, maawoeni.
Tema rootaki rantawaero riroripaeni ikoeraayitziri ipirapaeni.'
33 Arika ikaemakimi Faraón rojampitemi: '¿Iitaka pantawaetziri?',
34 pikanteeyerini eerokapaenira: 'Apatziro nameteeyarini nokoeratziri
nopira, ari noshiyakotari ikantaha paerani nocharinini.' Rootaki
pimatantyaawori pinampityaawo Hosén-ki. Tema tee inimoteri Egipto-
jatzi itsipatyaari koeraayitziriri oveja."

47 1 Jataki José ikamanteri Faraón. Ikantapaakiri: 'Areetakaha
nopaapate itsipayitakari yeeyipaeni ipoñaakawo Canaán-
ki. Ari ijeekaeyapaakini Hosén-ki, ijeekakaapaakiri rovejatepaeni,
ivacatepaeni, ikaatzi tzimimoyitziriri, maawoeni." 2 Ramaki ikaatzi 5
rirentzipaeni, iñeeri Faraón. 3 Ikanta Faraón rojampitakiri rirentzipaeni
José, ikantziri: "¿Iitaka pantawaetziri eerokapaeni?" Ikanteeyanakini
riroripaeni: "¡Nowinkatharite! Nameteeyawoni naaka nokoeratziri oveja,
ari noshiyari nocharinini. 4 Nopokaeyatziinira nonampityaawo jaka, tema

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

antawo iñahaetakiro tashetsi janta Canaán-ki, tekatsi rowaeya eejatzi
novejatepaeni. Nokowakotzimiro, nowinkatharite, nonampityaawo jaka
Hosén-ki." 5 Ikanta Faraón ikantanakiri José: "Pokakira pipaapate eejatzi
pirentzipaeni itsipateemi eeroka. 6 Okaatzira kepatsi jeekatsiri Egipto-ki,
eerokataki aminakaantzirori. Piperi janta Hosén-ki, ari inampityaawo,
tema kyaariperori ini ironta kepatsi, tekatsi oshiyaawoni. Eenitatsirika
pisheninkaete yotaperotziriri ikoeratziri ovejapaeni, pikanteri
ikoeratenari nashi naaka."

7 Ari raanakiri eejatzi José ipaapate Jacob janta Faraón-ki iñeeri.
Riwethatapaakari Jacob pinkathari Faraón. 8 Rojampitawakiri Faraón,
ikantziri: "¿jempe okaatzika pojarentsite?" 9 Ikantanaki Jacob: "Tzimaki
130 nojarentsite nokinakinawaeyitzi jemperikapaeni. Tekira ojamaniteeta
ojarentsi noñaakiro okaariperowaetaki, teemaeta nomonkaatyaawo
nañe okaatzi ikinakinawaetaki etanakawori nocharinipaeni." 10 Ari
riwethatanaari Jacob pinkathari Faraón, piyanaawo. 11 Ipakiri nimaeka
José kyaariperori kepatsi, ari inampiteeyakawoni janta, imonkaatakiro
ikantakiriri Faraón. Roojatzi otzimantaari iipatsite ipaapate eejatzi
rirentzipaeni iiteetziro Ramesés. 12 Eekirowa ipapiintatziiri José
rowanawo maawoeni isheninkapaeni, oetarika koetyiimoyitariri.

13 Tekatsira nampitsi jempe otzime owanawontsi, eekiro iyaatatzi
itasheneenteetzi. Kamayitatsi atziripaeni aayitziri itashe Egipto-ki
eejatzi Canaán-ki. 14 Ithonka ipiyotakiri José maawoeni koriki ikaatzi
ipinayitziriri Egipto-jatzi, Canaán-jatzi, ramanantayitzira owanawontsi,
rowakiri koriki iwinkatharipankoteki Faraón. 15 Ari thonkapaaka
koriki Egipto-ki eejatzi Canaán-ki, riyaateeyakini Egipto-jatzi iñeeri
José, ikantapaakiri: "Pipena eeroka nowanawo. Tee okameethatzi
pishinetena nokamayite tekatsitapaaki noorikite." 16 Ari rakanakiri
José, ikantanakiri: "Thonkapaakarika piyorikite pamayite pipira,
rootaki opinatyaari nopemira powanawo." 17 Ramayitaki Egipto-
jatzi rovejate iperi José, ivacate, ikawayote. Riitaki ipinatziriri José
ikaatzi ramayitakiri, ipayitapiintakiri rowanawo. 18 Okanta awijanaki
ojarentsi, kyaapaaki otsipa ojarentsi, jateeyeeni eejatzi ikantapakiri
José: "Teera namatawitatyeemi eeroka, arira ikaatapaaki noorikite.
Maawoeni nopirapaeni tema pashitakari eeroka. Tee otzimapae
otsipa oeta nopemiri, apatziro noepatsite eejatzi naakapaenira.
19 Nokoyi pamananteeyenani naakaete pitsipatahaenawo noepatsite,
pipimaetena nowanawo. Romperatane rowayitakina Faraón, ari
nantawaetzimaetyaanari noepatsiteki, pipimaetenawo nopankiteri
nañaantayityaari, eero apaatashiwaetanta noepatsite. ¿Iitaka
pishinetantenari eeroka nookawentyaawo noepatsite?"

20 Ikanta José ramanantakiro maawoeni kepatsipaeni tzimimoyitziriri
Egipto-jatzi rashityaawo Faraón. Imatakiro Egipto-jatzi ipimantayitakiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iipatsite okantakaantziro tashetsi. Rootaki rashitantakawori Faraón
maawoeni kepatsipaeni. 21 Maawoeni Egipto-jatzi, romperatane
rinayitaki Faraón. 22 Eenitatsi otsipa kepatsi kaari ramanante José,
roo rashipaeni omperatajorentsitaarewo, tema ipapiintakiri Faraón
rowanawo. Rootaki opoñaantari kaari ipimantantawo iipatsite. 23 Ikanta
José ikantakiri atziripaeni: "Maawoeni eerokapaenira eejatzi piipatsite
rashiyitakimi Faraón, tema riitaki namanantakiniri. Irokaha nimaeka
okithoki pipankiteeyerini kepatsiki. 24 Otzimatye pinashityaawo
pipiyotero piwankiri okaate 5, paaki apaani pipapiinteeriri Faraón.
Rooma otsipa 4 tzimahaantaneentsini powaantyaawo pipankiteeri
otsipaki ojarentsi, roojatzi powakaeyaariri pitomipaenira, powakaeyaari
pikaateeyinira pijeekaeyini." 25 Ari ikanteeyanakini riroripaeni:
"Neshironkatantaneri pini eeroka pineshironkateeyakinani, tema
powawijaakotakina nokamayitemi. ¡Romperatane ninayitayi Faraón!"
26 Ari inintakaantanakiro José rowiitapiinteeniri Faraón eepichokiini
aririka rowiiyitero pankirentsi Egipto-ki. Roojatzira okanta nimaeka
ikowakaanteetziri. Riima omperatajorentsitaarewo, tee rashitawo paerani
Faraón iipatsite riroripaeni, rootaki kaari ipinawaetanta.[x]
27 Arira inampiteeyakawoni Israel-paeni janta Egipto-ki.
Inampiperotakawowa janta Hosén-ki. Rashitapaakawo kepatsi, riitaki
kyaaryooteentsi roshekitapaaki riroripaeni. 28 Awijaki 17 ojarentsi
ijeekapaaki Jacob Egipto-ki. Okaatzi apatotanaka 147 rojarentsite.
29 Rooteentsi iyomaatya ikamantyaari Israel. Ikaemakaantakiri
itomi José, ikantakiri: "Kyaariperorika pimatenawo nokantemiri,
poteeyachokitena, pikantena aririka pimatakinawo nokowakotemiri.
Teera nokoyi pikitatena Egipto-ki.[y] 30 Arika nomakoryaaki
notsipatapaeyaari nocharinipaeni, paanakina, pinkitateena jempe
ikitayita riroripaeni." Ari ikantanaki José: "Aritaki nomatakiro." 31 Eekiro
ishintsitanakitzi ipaapate: "Pikantena teera nokoyi pamatawitena."
Ari rapiitanakiro ikantziri: "Aritaki nomatakiro." Oeyootanaka Israel
imaamentoki.

48

1 Tekira ojamaniteeta ikamanteetakiri José, ikanteetziri:
"Mantsiyatakira pipaapate." Jatanaki José ramineri ipaapate,
ari raanakiri apite itomi Manasés eejatzi Efraín. 2 Ikamanteetakiri Jacob,
ikanteetziri: "Areetapaaka pitomi José raminemi." Ratsiwakanakawo,
piriintanaka. 3 Ikenkithatakaawakiri Jacob itomi José, ikantziri:
Roñaahakina Tajorentsi Shintsiperori, nampitsiki Luz, jeekatsiri
janta Canaán-ki. Itajonkawentakina, 4 ikantapaakina: 'Aritaki

---

[x] **47.26** Kantakotachari jaka "rowiiitapiinteeniri Faraón eepichokiini" rootaki oshiyawori ikanteetzi "Arika ipiyoteetero pankirentsi okaatzi 5, raaki apaani rashitakahaetyaari Faraón." [y] **47.29** Paminero Hn. 24.2

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

noshekyahaemiri pitomipaeni. Ikaate pichariniyiteeyaari, osheki
rinashiyiteeya isheninkaetepaeni. Aritaki nashitakaeyaari iroka kepatsi.
Rootaki rashiteeyaari riroripaeni ari ikanteetatyeeyaani.' 5 Irika apite
pitomi Manasés eejatzi Efraín, ikaatzi tzimaentsiri jaka Egipto-ki
tekira nopokanakiita notsipateemi pijeekira eeroka jaka nampitsiki,
noshiyakahaeri naakami ashityaarini. Nokimiteerira Rubén eejatzi
Simeón naakataki ashitari. 6 Riima itsipa pitomipaeni pipoyaateeri
pitzimaeri, riitaki pashityaari eeroka, eero noshiyakahaeri riimi
notyomipaeni naaka. Okantakaantziro rirentzitari Manasés eejatzi
Efraín, aritaki oshekitzimoteeri eejatzi okaate nashitakaayityaariri paata
rirentzi. 7 Okanta noshitoyeero paerani Padan-aram-ki, okamimotakina
piniro Raquel janta Canaán-ki, roowiteencha nareeteyaami Efrata-ki.
Ari nokitatanakiro janta ikinapiinteetzirowa Efrata-ki, iiteetziri eejatzi
Belén."

8 Ari ikempoyaanakiri itomipaeni José, ikantziri: "¿Iitaka
irikapaeni?" 9 Ikantanaki José: "Riiyitaki notyomipaeni ipakinari
Tajorentsi jaka Egipto-ki." Ikantanaki ipaapate: "Pamakiri okaakiini,
niwethataneeyaariita." 10 Antyashiparitapaaki kameetha Jacob, tee
ikowichaate kameetheeni. Ramakiniri José okaakiini itomipaeni,
ari inintaawootakiri eejatzi rawithakitakiri. 11 Ari ikantanákiri
José: "Teera nokenkithashirewita noñahaemi, riitaki kantacha
Tajorentsi ikantakaakawo noñaanakiri pitomipaeni." 12 Rakathatakiri
José itomipaeni roejeekakiri iporiki ipaapate, otziwerowanaka
rirori roeyootanaka roojatzi kepatsiki ipinkathatanakiri. 13 Raakiri
apitepaeni itomi, roteeyantanakari Efraín rakoperori, riima
Manasés roteeyantanakari rampate. Rontsirokapaakiri ipaapate.
Jeekanaki Efraín rampateki Israel, riima Manasés rakoperoki.
14 Ikanta rowaankawakotanakaha Israel, ikonompiwakotanaka,
roteeyapatziitotantakari Efraín rakoperori, riiwitaka iyaapitsi. Riima
Manasés roteeyapatziitotantakari rampate, riiwitakaha jewari.
15 Ari riwethatanaari José, ikantanakiri: "Namañaari Tajorentsi
ikemijantakiri Abraham, eejatzi ashitanari Isaac. Rijatzi Tajorentsi
kempoyaawentakinari notzimakira paerani roojatzi nimaeka.
16 Namañaari Ronampiri tajorentsi ontsiparyaawentapiintanawori
maawoeni kaariperori, nokantziri: 'Pitajonkawentenari irikapaeni eentsi.
Riitaki kantakaanteroni ikenkithashiretantapiinteetenari naaka, ikenkith
ashiretantapiinteetyaariri ashitanari, Isaac eejatzi Abraham. Itzimayitee
osheki itomipaeni. Riitaki oshekiperotaatsini kepatsiki.' "

17 Riitaki kantacha José tee okameethatzimotziri rantakiri ipaapate,
roteeyapatziitotantashitakari rakoperori Efraín, rooma rampate
roteeyapatziitotantakari Manasés. 18 Ikantziri: "Tee ari okantya. Irika
jewatatsiri itzimi. Poteeyapatziitotantyaari pakoperori." 19 Riitaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kantacha tee ikoyi ipaapate, ikantanakiri: “Niyotaki notyomi. Aritaki
imatakiro eejatzi iriroperotee ikaatera isheninkatawakaeya. Riima
rirentzi iyaapitsi riitaki awijeerini iriroperote, imaperoteeya roshekitee
isheninkapaeni.” 20 Irira ipasonkitakotanakari, ikantanakiri: “Rootaki
piwaero iñaawaetapiinteeri Israel-ite aririka riwethatantya, ikantayitee:
‘Imatakimiro Tajorentsi eeroka okaatzi imatakiniriri Efraín eejatzi
Manasés.’ ” Riitaki Efraín retakari ipasonkitakotakari eejatzi Manasés.
21 Ari ikantanakiri José: “Rooteentsira nokame. Riitaki Tajorentsi
tsipatapiintemini eerokapaeni. Aritaki roepiyeemi iipatsiteki picharinini.
22 Eerokaha nopaperotaki pawijanakiri pirentzipaeni. Nopemiro ochempi
naapithatakiriri paerani Amor-jatzi nowayiritantakariri rirori.”

49

1 Ikaemakiri Jacob maawoeni itomipaeni, ikantakiri:
“Pontsirokena okaakiini, nokamantatyeemirowa okaate
awijimotemini paata.
2 ¡Itomipaeni Jacob! Pipokaeyeni okaakiini pikemantyaari.
Powayempitatyaariri pipaapate Israel.
3 Eeroka Rubén, neewarite notyomi,
Noshintsinka noyimi, eerokataki etakaantanakawori noshintsinka,
Eeroka etawori ipinkatheetzimi, oshekitzimotzimi pishintsinka.
4 Ari okaatzimaetapaaka piriroperotane,
Poshiyawitapiintakawo oshinchaari nijaa,
Tema pitheenkaneentzitakinawo nomaamento.
5 Rooma eeroka Simeón eejatzi Leví, pirentzi powawakaeyaani,
Powamaamento powayitakiro pichekopitepaeni.
6 Eerowa napiiteero notsipateeyeemini jempe pipiyoteeyapiintani.
Tema otyahakimi paerani pimashirenka osheki atziri powamaaki.
Okantakaantziro pikijawaetaka piitzinkakiiwaetanakiri
piratsipaeni.[z]
7 Koweenkari okantaka piyatsimankari,
Omaperota pikijanaka.
Naaka mataperoteemini notzimpookayiteemi notsipatahaemiri
Israel-ite.
8 Rooma eeroka Judá, rajahaawenteemi pirentzipaeni.
Poteeyakentsiyiteeri kijaneentemini.
Ipinkathayiteemi pirentziteeyaari.
9 Eeroka Judá, notyomitari naaka.
Poshiyaari iryaani manitzi aririka ipakaeri rowari ratsikane.
Roeyoota, romaryaawaeta kepatsiki, ikantaha antari manitzi.
¿Iitaka materoni oñaashirenkaerini?
10 Tekatsira materoni raapithateeri ishintsinka Judá,

---

[z] **49.6** Kantakotachari jaka “piratsipaeni” irijatzi ikanteetzitari “toro”.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tekatsi aapithateerini iwinkatharimento roteeyakiri,
Roojatzi ipokantakyaari ashitawori iwinkatharimento,
Ikemijantawakiri inashiyitachari roshekitawakayitaha.
11 Riitaki oojotakoterini iyawayote oponkitziki pankirentsi rireetziri,
Ikiwantawo rireetziri maawoeni iithaari, tema oshekiperotatzi
chochoki rireetziri.[a]
12 Kameethantzi ikanteeya, tema cheenkaakiri okantayitya rooki
awijanakiro ocheenkatzi rireetziri.
Kitamaari okantayitya raeki awijanakiro okitamaatzi tenitsi.
13 Inampiteeyaawo Zabulón inkaarecheraki,
jempe aatapiintayita amaatakomentotsi.
Ari iweyaathapiyiteeyaani roojatzi janta Sidón-ki.
14 Roshiyeeyaari Isacar piratsi ikyaakahaetari,
Ari makoryaapiintatsini piratsipankoki.
15 Ikanta iñaawakirowa kameethari owetsikaka imakoryaanteetyaawo,
Oeyootanaka inatakahaeteri.
Maeriri ikantaka roshiyakahaetziri omperataarewo.
16 Ipinkathariwenteeri Dan isheninka ikimitaa itsipa
ipinkathariwenteeri Israel-ite.
17 Roshiyeeyaari Dan maanki ijeeki awotsinampiki,
Riitaki atsikakiiterini kawayo,
Rowariimaetyaari kyaakotariri.
18 ¡Tajorentsi! Nawentahaemi powawijaakoteena.
19 Ikoshekawaetaari Had owayiri-paeni,
Riitaki kantacha aritaki nopiyatakyaari paata.
20 Riima Aser oshekitzimoteeri iwankiri rowaeyaari,
Kyaariperori owanawontsi ini, oshiyaawo rowanawo
pinkathariperori.
21 Roshiyaari Neftalí maniro tekatsi ashitakoterini,
Owaneenkatacha ikantayita itomipaeni.
22 Riima José roshiyaawo pankirentsi shookatziiri ocheraki nijaa,
Osheki okithokinite,
Ithonkiro itaayitziro otanto.
23 Osheki ikijaneenteeri omanatzinkari,
Roma-natantapiinteeyaari chekopi,
Ikanteetatyeeyaani roñaashirenkapiinteeri.
24 Riitaki kantacha José shintsishempa ikanta rirori,
kijokiro royiro iwiani.

---

[a] **49.11** Kantakotachari jaka “riitaki oojotakoterini iyawayote oponkitziki pankirentsi rireetziri,” roo oshiyaawori ikanteete “Oshekiperotatziira pankirentsi rireetziri, tee ineshironkatziro pankirentsi otomipaeni ikawayote rowamayirowa.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikaminthakiri Itajorentsite Jacob Shintsiri,
Okamintha iwaero kempoyaawentantaneri, kijakowentariri Israel.
25 Ikamintha Itajorentsite ashitzimiri, ri neshironkateemini.
Riitaki Tajorentsi Shintsiperori, riitaki tajonkawenteemini.
Opoñaawo itajorenka jenoki ikiteki.
Opoñaawo itajorenka inthomoeyaaki inkaareki.
Opoñaawo itajorenka tenitsiki eejatzi owamaarentsiki.
26 Okaatzira ipasonkitakotanakimi ashitzimiri,
Awijanakiro okaatzi ipasonkitakotanari ashitanari naaka.
Eero opeyaawo, roojatzi paata eero iñahaetantaawo eejatzi ochempi.
Oshiyakawo ijeepatziitotanteetyaarimi José irokapaeni tajorenkantsi,
Tema riitaki riyoyahaetakiri itsipatakari rirentzipaeni, riitaki riroperoyitaatsini.
27 Roshiyeeyaari Benjamín owantaneri,
rananinki rowamanaari ratsikane,
Arika otsireniityaane ipawakaeyaani tzimahaantapaentsiri."

28 Riiyitakira isheninkapaeni Israel, rootaki ñaantsipaeni ikantanakiriri ipaapate ipasonkitakotanakari itomipaeni. 29 Ikantanakiri itomipaeni: "Okaatapaakiini nokamantyaari. Pitsipatahaenari nocharinipaeni pinkitateena, omookira iipatsiteki Efrón Het-jatzi, 30 jeekatsiri janta Canaán-ki. Rootaki omoowa jeekatsiri Macpela-ki, amontetari Mamre, ramanantakiri paerani Abraham itsipataakiro iipatsite Efrón, okitataaha iina. 31 Jaha ikiteetakiri Abraham itsipatahaetakiri iina Sara, eejatzi Isaac itsipatahaetakiri iina Rebeca. Ari nokitateero eejatzi Lea. 32 Ironta kepatsi eejatzi omookira jeekatsiri janta riira Het-jatzi pimantakirori paerani." 33 Ikanta ithonkari Jacob riyotaayitanayiri itomipaeni, ari romaryaanakari, kamanaki. Itsipatapaari isheninkapaeni.

50

1 Ikanta rawithakitanakiri José ikamakira ipaapate, rirayimankakiini ithowootanakiri. 2 Ikantanakiri aawintantzinkari itsipatakarira, itziritantyaari yeenkantsi ipaapate Israel. Ari itziritantakari yeenkantsi iwathaki. 3 Okaatzi 40 kitejeri rojamanitaki itziritantakariri okine eero ishitzitanta. Tema omaperotatya okowaperota iroka. Osheki Egipto-jatzipaeni owashiretakotakotakariri Israel, okaatzi 70 kitejeri ojamanitaki rowashiretakotari.

4 Okanta awijaki rowashiretakoetari, ikenkithawaetakaakiri José ikaatzi jeekatsiri ipankoki Faraón, ikantakiri: "Kyaariperorika nokameethatzimotzimi eerokaete, nokoyi pinkantenari Faraón, pikanteri: 5 Tema ikamimatakira paerani nopaapate, ikantakina eero namatawitziri, otzimatye nokitateeri jempe rowetsikaantaka rirori, jantaha Canaán-ki ojeekiri. Rootaki nokowantari pishinetena niyaate

nokitateeri nopaapate, aririka nokitatakiri, ari nopiyeero.” 6 Ari
rakanaki Faraón, ikantanakiri: “Piyaate pikitateeri pipaapate, pimatero
okaatzi ikantakimiri paerani.” 7 Jataki José inkitateeri ipaapate, ari
royaateeyanakirini jeekanampiyitziriri iwinkatharipankoteki Faraón,
ikaatzi pinkathariyitatsiri eejatzi Egipto-ki. 8 Ari iyaatzitanakari
isheninkapaeni Jacob, rashi José, eejatzi rashi rirentzipaeni. Apatziro
rookaeyanakirini eencheeriki eejatzi ipirapaeni janta Hosén-ki. 9 Eenitatsi
atziripaeni kinakoyitaneentsi ishiyakomentoki, itsipa kinakoyitaneentsiri
iyawayoteki royaateeyanakirini José. Osheki ikaateeyini atziri. 10 Ikanta
rareeteeyapaakani Atad-ki, intatsikeronta Jordán, ari ranteeyapaakironi
rameteeyarini riroripaeni ikenkithashiretakotari kamayitatsiri. Ari
rowashiretakowaetanakari José ipaapate okaatzi 7 kitejeri. 11 Ikanta
iñahaeyakirini Canaán-jatzi nampiyitawori janta, ikanteeyanakini:
“Ikitatatziiri Egipto-jatzi iriroperorite kaminkari.” Rootaki iitantakawori
riroripaeni Abel-mizraem intatsikero Jordán-ki.[b] 12 Imatakiro itomipaeni
Jacob okaatzi ikoyiri ranteniriri. 13 Raaneeri Canaán-ki, ikitateeri
omooiki jeekatsiri Macpela-ki, ramanantakiri paerani Abraham
rashiwitari Efrón Het-jatzi jempe ikitayiteeya isheninkapaeni. Iroka
kepatsi eejatzi omooha omontetari Mamre. 14 Ikanta ithonkakiri
ikitatakiri ipaapate, piyaanawo José Egipto-ki itsipataari rirentzipaeni
eejatzi ikaatzi oyaatanakiriri, maawoeni.

15 Kamakira Jacob, ikenkithashireteeyaakani rirentzipaeni José,
ikantashireteeyini: “Aamashitya ari ikijaneentakae nimaeka José,
ipiyawenteeya owaariperowaetakirira paerani.” 16 Rotyaantaki kanterini
José: “Tekira ikamanakiita pipaapate, ikantakina nokamantemi:
17 ‘Nokoyi pariperoteeri pirentzipaeni, rowaariperowaetakimira,
ikemaatsitakaawaetakimi.’ Rootaki nokowantari pipeyakoteero
rowaariperowaetakimira, tema naaka romperatane Itajorentsite pipaapate.”
Ikenkithawaetakayirira José rotyaantane rirentzipaeni, iraawaetacha
rirori José. 18 Ari rareeteeyapaani rirentzi, rotziwerowashitapaakari,
roeyootapaaka kepatsiki, ikanteeyini: “Irikateeyakinani, naakataki
pomperatane.” 19 Riitaki kantacha José rakanakiri, ikantziri: “Eero
pithaawashiteeyani. ¿Naakama Tajorentsi.? 20 Pikenkithashirewiteeyakani
eerokapaeni powaariperotenami, riitaki kantacha Tajorentsi riyotakiro
okaatzi kaariperori pantawitakari, ikantakaakawo Tajorentsi kameethari
okantzimotanteeya, rootaki nomatantakawori okaatzi añaayitziri nimaeka,
rowawijaakotanteeyaariri osheki atziri. 21 Eero pithaawashiwaeta. Aritaki
nopayitakimi poyaari eeroka eejatzi pitomipaenira.” Ari ikantakiri José
ikenkithawaetakaakiri kameetha rirentzipaeni rinimotakahaeri.

---

[b] **50.11** Iroka waerontsi “Abel-mizraem,” iñaaniki riroripaeni oshiyawitawo akantziri aaka “rowashiretakowaetanta Egipto-jatzi.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ikanta José eejatzi isheninkapaeni ipaapate, eeniro
inampiteeyaawoni Egipto-ki. Okaatzi 110 rojarentsite rañaaki José.
23 Iñaayitanakiri itomi Efraín. Iñaanakiro eejatzi ishekinkatari itomipaeni
icharini Maquir, itomira Manasés. 24 Okanta paata, ikantakiri José
rirentzipaeni: “Iyotapaaka eepichokiini nokamantyaari, roo kantacha
ari ipokaki Tajorentsi ineshironkateemi, raayiteemi pijeekayiwitakaha
jaka nampitsiki, rookaemi otsipaki kepatsi ipakiriri paerani Abraham,
Isaac eejatzi Jacob.” 25 Ikanta José ikantayitakiri itomipaeni Israel:
“Aritaki ipokaki Tajorentsi ineshironkateemi. Nokowatzi pikantaperotena,
eero pamatawitana, paayitaneerowa eerokapaeni notonkipooki.” 26 Ari
ikamaeri José janta Egipto-ki okaataki 110 rojarentsite. Itziritanteetakari
yeenkantsi iwathaki, rowaetakiniri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ÉXODO

Ratsi-petakaetari Israel-paeni Apitantoniki

1 6 Okanta paata, kamae rirori José, matzitaka rirentzi-paeni, eejatzi
ikaatzi itsipatakari ipokaeyakini paerani. 7 Roo kanteencha eekiro
riyaatatzii isheniteeyini rirori Israel-paeni, tekatsi otsinampaerini. Tema
ithonka inampitan-takawo maawoeni Apitantoni.
8 Okanta paata tzimae Apitantoniki owakirari pinkathari, teemaeta
ikemako-tziri José okaatzi rantakiri inampiki. Riitaki kantapaa-kiriri
isheninka-paeni Apitantoniki, ikantziri: 9 "¡Nosheninká! Shenitaki
Israel-paeni anampiki, riroperori ikantee-yakani, tema rawijanakae
aakapaeni. 10 Otzimatyee amini jempe akinakaero eero ishenitanta,
aamaeyaa otzima-minthatakirika owayiritaantsi, ari raapatziya-
wakyaari ikaatzi kijaneenteeri, ari ipithoka-shitanakae aakapaeni, aritaki
riyaayitee ijeekae-yawitani anampiki." 11 Ari retanakawo Apitantoni-
jatzi imapero-tziri rompera-waetari Israel-paeni, rowetsika-kaakiri apite
nampitsi, iiteetziro "Manchakironi" itsipa iiteetziro "Itomyaani Ooryaa".
Rootaki rowaahaanta-pankoti pinkathari Faraón. Osheki ratsipetakaa-
waetakaakari Israel-paeni rompera-yitakari, rowayitaki aminayi-terini
jempe rantawae-takaeri. 12 Tema imapero-witeeta-tyaari Israel-paeni
ratsipetakahae-tari, eekiro ishenitatzii rirori. Tema ithaawantani itzima-
kirini Apitantoni-jatzi irika Israel-paeni. 13 Eekiro imapero-witatyaari
Apitantoni-jatzi rompera-waetari Israel-paeni. 14 Antawo rowatsimae-
takiri Israel-paeni rompera-waeteetarira, roetziñaarikotakawo
itaakahae-tziri kepatsi rowetsikan-teetyaawori ipanko-paeni, rantawae-
takae-tziri owaantsiki. Tema osheki ratsipetakahae-takari.
15 Ikanta pinkathari-tatsiri Apitantoniki ikenkitha-waetakaakiro Sifra
eejatzi Fúa, tema rootaki aminirori tsinani-paeni Heber-paeni aririka
otzimaanite, ikantakiro:[a] 16 "Paminiro tsinani-paeni Heber-paeni aririka
otzimaaniyite. Riirika shirampari tzimatsini, powamayiri. Roorika
tsinani eero powamayiro." 17 Teemaeta omatziro tsinani-paeni ikantawi-

[a] **1.15,16** 19,20 Heber-paeni = Israel-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takawori pinkathari-tatsiri Apitantoniki. Tema pinkathari oyiri roori
Tajorentsi, tee owamaayi-ritzi shirampari eenchaa-niki. 18 Rootaki
ikaemakaan-tanta-kawori pinkathari-tatsiri Apitantoniki, ikantakiro:
"¿Iita kaari powamaantari shirampari eenchaa-niki?" 19 Okanteeyini
roori: "¡Pinkatharí! Tema ñaaperori okanteeyani tsinani Heber-paeni, tee
oshiyaawo Apitantoni-jato, tekira nareetyaa naminiro tzimaanitatsiri,
aritaki tzimaanitanaki." 20 Rootaki ineshironka-tanta-kawori Tajorentsi
tsinani-paeni aminirori Heber-paeni otzimaa-niyitzi. Ari okanta isheki-
pero-tantakari Heber-paeni tema eekiro riyaatatzii otzimimo-tziri
ishintsinka riroripaeni. 21 Tema okemijanta-yitziri Tajorentsi roori
tsinani-paeni aminirori otzimaaniyitzi Israel-paeni, rootaki ishekitan-
takanawori otomi-paeni roori. 22 Ikanta Faraón, ikanteeri isheninka-paeni
Apitantoniki, ikantziri: "¡Pikemi Nosheninka-paeni! Pookiri nijaaki
maawoeni shirampari otomi-paeni Heber-paeni, roorika tsinani eero
pookayi-tziro roori, añaayiteeta."

Itziman-takari Moisés

2 1 Ikanta apaani isheninka Leví-paeni raaki iina. Tema iroka
iina roojatzi isheninka Leví-paeni. 2 Ari itzimaki otomi. Tema
kameethaanikiri rirori eenchaa-niki. Rootaki omananta-kariri riniro.
Tema mawa kashiri omanawi-takari. 3 Tee omataneeya omaniri
eenchaaniki, aaki tsiwoo "owichaanatakiro" otziri-moko-takiro. Otetakiri
eenchaaniki, owamaata-kotakiri oshimpena-thapyaataki nijaa. 4 Ari
otyaantakiro ritsiro eenchaa-niki, okatziyaka inteeneeni aminako-
wentziri oetarika awijimo-terini eenchaa-niki.
5 Ari iyaataki nijaaki rishinto Faraón okaawoshitya. Anashiwae-
tapaaka onampiri-paeni nijaathapyaaki. Oñaatziiro rishinto Faraón janta
tsiwoo oshimpena-thapyaatakira nijaa, okaemakiro onampiri, okantziro:
"Pipoki, paakitero tsiwoo." 6 Okanta ashitaryaa-wakiro tsiwoo, oñaatziiri
rotetaka eenchaa-niki, ayimatakiri ishenka. Osheki etako-shire-tanakari
roori, okantanaki: "Reentsite Heber-paeni irika." 7 Ari okantanaki
ritsiro eenchaa-niki, okantziro rishinto Faraón: "¿Tee pikoyi nokaemimi
nosheninka thoteemirini eenchaa-niki?" 8 Okantzi rishinto Faraón: "Jeen,
nokoyi. Piyaate pikaemakitero." Jatanaki ewankawo, okaemapaen-tziro
riniro eenchaa-niki. 9 Okantawakiro: "¡Tsinani! Paanakiri irika eenchaa-
niki poemotan-tenari, aritaki nopinatakimi." Aaneeri riniro eenchaa-niki,
oemotan-teeri. 10 Ikanta ikimotataki eenchaa-niki, opaero rishinto
Faraón. Oshiyakaantakiri riirikami otomi roori, rootaki oetantakariri
"Ahaa-nyaari" tema okantakitzii roori: "Nijaaki naakiri". Tema iroka
waerontsi Ahaa-nyaari, rootaki ikantziri iñaaniki riroripaeni "Moisés".
11 Ikanta rantari-pero-tanaki Moisés, jataki rareetari isheninka-paeni,
iñaapaa-tziiri osheki rantawae-takae-tziri. Iñaakowentapaakiri isheninka

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Moisés ipajawae-tziri Apitantoni-jatzi. 12 Ithonka raminanaki tekatsi-
rika ñeerini, rowamaakiri Apitantoni-jatzi, ikitata-nakiri impanekiiteki.
13 Okanta okiteeje-tamanee rapiitakiro riyaatee, iñaapaa-tziiri ranta-
wakahaeyani isheninka rirori. Ikantziri antanta-tsiri: "¡Nosheninká!
¿Iita pikoshekantariri akaateeyinira?" 14 Ari rakanaki, ikantzi: "¿Iitaka
owakimiri eeroka pompera-tantenari? ¿Pikowatziima powamayina,
pikimitaakiri chapinki Apitantoni-jatzi?" Ikanta ikemawaki Moisés,
antawo ithaawanaki, roshiya-kaantzi riyotakoe-takiri rowamaakiri
chapinki Apitantoni-jatzi. 15 Ari ikemaki rirori Faraón, ikowaki
rowamayiri Moisés. Rootaki ishiyan-takari Moisés ikinanakiro Koshek-
aweniki. Ari ikoyi inampityaawo janta. Kotyaatapaaka ikaapiin-teetzi
nijaa.

16 Tema janta Kosheka-weniki ari inampitawori sheripiyari iita Reuel,
tzimatsi 7 rishinto rirori. Ari iyaatee-yakini roori ayi nijaa imiriteri
ipira opaapate.*2.16-19* 17 Ari ipokaeya-paakini ikaatzi aminako-wentziriri
ipira-paeni janta, ithañaa-pitha-takawo ayimi nijaa. Rootaki riyaatan-
tanakari Moisés ikijako-wentawo, raapaaki rirori nijaa ipakiri imiri
opira-paeni. 18 Okanta opiyeeyaani ewankawo-paeni opankoki, rojampi-
tawaero opaapate, ikantziro: "¿Intsipaetima pipiyapaaka?" 19 Okanteeyini
roori: "¡Pawa! Noñaaki Apitantoni-jatzi janta, riitaki kijako-wentakinari
ithañaa-pitha-tanawo nijaa aminako-wentziriri ipira-paeni janta. Riitaki
kitaataki-nawori nijaa, ipakiri apira-paeni." 20 Ari ikantanaki Reuel:
"¿Jempe nimaeka rirori? ¿Pikaemiri ipoki royaa. Iitaka pookanta-
nakariri?" 21 Ari okanta ijeekan-tapaakari Moisés ipankoki Reuel. Okanta
paata irika Reuel, ipakiri Moisés rishinto, oeta Séfora, iinantakawo.
22 Ari otzimakiri itomi, ikantanaki Moisés: "Itsipa-jatzi naaka jaka, kaari
nonampi." Rootaki iitantakariri itomi "Itsipa-jatzi", tema iroka waerontsi
Itsipa-jatzi, rootaki ikantee-tziri iñaaniki rirori-paeni "Gersón".

23 Okanta paata kamae pinkathari-witachari Apitantoniki.
Eekiro ratekae-yatziini Israel-paeni tema osheki ishintsi-teetziri
rantawae-takae-tziri. Rootaki ikemanta-kariri Tajorentsi jenoki
rowashire-tawae-teeyakani. 24 Tema ikemirira ratekaeyini, roojatzi
roshiretakotakawo Tajorentsi ikashiya-kaakiriri paerani Abraham,
Isaac, eejatzi Jacob. 25 Tema iñiiri Tajorentsi maawoeni Israel-paeni
riyotakotziri okaatzi awijimo-yitziriri.

3 1 Riitaki Moisés aminakowentziriri ipira-paeni rikonkiri, iiteetziri
Jetro. Sheripiyari rirori janta Kosheka-weniki. Ikanta raanakiri
Moisés ipira-paeni ochempi-mashiki raminakaeri royaari. Rareetaka
iiteetziro Mamerii-toni, rootaki rochempi-mashite Tajorentsi.*b* 2 Ari

---

2.16-19 ipira, opira = owisha = oveja **b 3.1** ipira-paeni = owisha; Tema inashi-yitaka iwaero rikonkiri Moisés, iiteetziri: Jetro, Reuel, ikantee-tziri eejatzi Hobab.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roñaahakari janta Ronampiri Tajorentsi ipaamatzi-motakiri. Ikanta
ramina-pero-tanaki Moisés, iñaatziiro kitochee-maeshi paamatatsiri,
teemaeta opaaka omoreki. 3 Ari ikanta-shire-tanaki Moisés: “Nimaeka
naminakitero okaakiini kaari othonkatanta otaaha, tee noñaa-piintziro
kimityaawoni iroka.” 4 Ikanta iñaakiri Tajorentsi ipokaki Moisés
raminiro okaakiini, ñaawaetanaki omorekakira kitochee-maeshi,
ikantziri: “¡Moisés!” Ikantzi Moisés: “¿Iitaaka?” 5 Ikantzi Tajorentsi:
“Eero pontsirokawo okaakiini morekaen-tsiri. Panashi-konta-tashityaa,
tema pikatziyan-tatyaawo tajorentsi-pathari.” 6 Eekiro ikantana-kitzii
Tajorentsi: “Naakataki Itajorentsite piwaejatziite, Itajorentsite Abraham,
Isaac, eejatzi Jacob.” Ari rotzimika-wootanaka Moisés, tema ithaawan-
tanaki-tyaari Tajorentsi raminawooteri.

7 Eekiro iñaanata-nakitziiri Tajorentsi, ikantziri: “¡Moisés! Noñaakiri
rashironka-waeta ikaatzi nashitari naaka jeekatsiri Apitantoniki.
Nokemakiri ratekakaakiri aminayi-tziriri rantawae-teeyinira. Noñaakiri
rashironkaa-waeta. 8 Tema rootaki nopokan-takari kepatsiki, nookakaa-
wenteeri rashiwi-takari Apitantoni-jatzi. Nomishitowaeri, naaneri
otsipaki kepatsi poshini-patha-tatsiri, kimii-patha-tatsiri, jempe
oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari.
Tema rootaki inampi-witari nimaeka Owinteni-jatzi, Thaawan-taarewoni-
jatzi, Ochempi-weni-jatzi, Nampitsi-weni-jatzi, Thaantewenijatzi eejatzi
Kaya-weni-jatzi.[c] 9 ¡Moisés! Nokemakiniri ratekani Israel-paeni, noñaakiri
eejatzi Apitantoni-jatzi osheki rowashironkaa-waetakiri. 10 Otzimatyee
piyaate Apitantoniki jempe ipinkatharitzi Faraón, pomishitowaeri
rompera-waeteetari Israel-paeni, nashitari naaka.” 11 Ikantanaki Moisés:
“Tee noripero-waetzi naaka niyaata-shitan-tyaariri Faraón, nomishito-
wanteeyaariri nosheninka-paeni ijeeki Apitantoniki.” 12 Ikantzi Tajorentsi:
“Aritaki akaate, iroka piyotan-tyaari naakataki otyaantzimiri: Aririka
pomishitowa-yiteeri ikaatzi nashitari naaka ijeekira Apitantoniki, aritaki
pipinkatha-teenari maawoeni jaka tonkaariki.”

13 Ikantanaki Moisés: “¡Tajorentsi! Eenitatsi pomeentsi-tzimotanari
aririka niyaawi-takyaa, nokanta-paakiri Israel-paeni: ‘Naaka rotyaantani
Itajorentsite awaejatziiteni.’ Aririka rojampi-tanakina, ikantena:
‘¿Jempema iitaka rirori?’ ¿Iitakama nokanteriri naaka?” 14 Ari rakanaki
Tajorentsi, ikantzi: “NAAKATAKI NAAKATA-PIINTA-TSIRI.” Eekiro
ikantana-kitzii Tajorentsi: “Iroka pikanteriri Israel-paeni: ‘Irika
iitachari NAAKATAKI, riitaki otyaanta-kinari nopokantari noñeemi
eerokapaeni.’ ” 15 Eekiro iñaawae-tanakitzii Tajorentsi ikantziri Moisés:
“Pikanteri pisheninka Israel-paeni: ‘Iroka ikantzi Awinkatharite,

---

[c] **3.8,17** jempe oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari = itzimapae osheki pitsi eejatzi tenichaa, ikimi-waetapaawo oshiyaatapa nijaa.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Itajorentsite awaejatziite Abraham, Isaac, Jacob, riitaki otyaantanari
noñeemi eerokapaeni.' Tema ashi owaatyeero nowaero. Ari iiteenari
pisheninkapaeni eejatzi ikaate ichariniyiteeyaari paata rirori. 16 Piyaate,
pipiyoteri antaripero-paeni Israel-paeni, pikanteri: '¡Nosheninka!
Roñaahaana Awinkatharite, Itajorentsite awaejatziite, Itajorentsite
Abraham, Isaac, Jacob, ikamanta-kinawo jempe pikanta iñaakimi
rowashironkaa-waetee-tzimi Apitantoniki. 17 Iroka otsipa ikantakinari:
"Aritaki nookakaa-wenteemi owashironkae-tzimi Apitantoniki,
noejeekaemi inampiiteki iwaejatziite Owinteni-jatzi, Thaawantaarinijatzi,
Ochempi-weni-jatzi, Nampitsi-weni-jatzi, Thaantewenijatzi, eejatzi
Kayaawenijatzi, jempe oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe
itzimapae osheki ipireetari." ' 18 Aririka poemintha-takaa-kyaari
antaripero-paeni, riitaki pitsipa-tanakyaari piyaata-shiteri pinkathari
Apitantoniki, pikanta-paakiri: '¡Pinkathari! Roñaahaakina Tajorentsi,
Itajorentsite nosheninka Heber-paeni. Otzimatyee nanashi-teeyeni
okaate mawa kiteejeri, niyaate ochempi-mashiki notayiniri nopira
Nowinkatharite Tajorentsi.' 19 Niyotzimaetaka naaka, eero ishinetzimi
piyaate pinkathari-tatsiri Apitantoniki. Otzimatyee noshintsiteri naaka.
20 Roo kanteencha, aritaki noñaaha-kimiro noshintsinka, nowamayi
osheki Apitantoni-jatzi. Aririka iñaakiro okaate nanteri inampiiteki,
aripaete ishineteemi pinkathari Faraón piyaatee. 21 Naaka kantakae-
yaarini Apitantoni-jatzi ipashitan-tawae-yaariri oetarika-paeni
pisheninka-paeni aririka riyaatee-yeeni, tema eero riyaa-wako-wae-tashi-
tanaa. 22 Tema othonka okowako-taneero tsinani ojeeka-nampi-tziri,
okowako-taneero otsipata-piintari, opayita-waero ooro, koriki, eejatzi
kithaarentsi-paeni. Rootaki pikithaa-teriri pitomi-paeni, tema paapitha-
tanee-ri maawoeni rashaahawo Apitantoni-jatzi."

4 1 Ari ikantanaki Moisés: "¡Tajorentsi! Eero imatziro nokantiriri,
osheki ipiyatha-tina. Apatziro ikantee-yinani: '¡Moisés! Tee
roñaayimi Tajorentsi.' " 2 Rapiita-nakiri Tajorentsi, ikantziri: "¡Moisés!
¿Iitaka poteeyakiri pakoki?" Ikantzi Moisés: "Nokotzi nateyi." 3 Ikantzi
Tajorentsi: "Ajantyaa pookiro jaawiki." Rookakiro Moisés ikotzi. Ari
opeyanakari maanki. Ishiya-pitha-tanakawo ikotzi iñaakiro opeyanakari
maanki. 4 Ikantzi Tajorentsi: "Poteeyiri ipatzishithaki." Imatakiri Moisés
roteeyakiri, kotzitsi-tanee. 5 Ikantzi Tajorentsi: "Piñaakiro. Rootaki
riyotan-teetyaari maperori noñaahakimi, tema naaka Itajorentsite
piwaejatzite Abraham, Isaac, eejatzi Jacob."

6 Ari ikantanakiri eejatzi Tajorentsi: "¡Moisés! Pojate-wakotyaa
pishipaneeki." Imatakiro Moisés, iñaatziiro rako othonka opathaanaki,
kitamaa-wakotanaki, kimiwae-tanaka okitamaatzi jiriniki. 7 Ikantzi
Tajorentsi: "Papiiteero poja-tewa-koteeyaa." Rapiitakiro Moisés rojate-
wakotaa. Etsiyatanee ipathaawo, kimitanaa ikantaha maawoeni iwathaki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ikantzi Tajorentsi: “Eerorika ikemijan-teetzimi iñaawitee-takyaawo
petakyaari poñaahantiri, aritaki ikemijan-teetakimi aririka iñahaetakiro
otsipa poñaahantiri. 9 Eerorika ikemijan-teetzimi poñaahan-tawitakyaawo
iroka apite kaari iñaapiin-teetzi, paaki eepichokiini nijaa, pijakotiro
jaawiki. Aritaki oshiyana-kyaawo iraantsi.”
10 Ikantzi Moisés: “¡Apaa Nowinkatharite! Osheki opomeentsi-
tzimotana noñaawaeti, tema ari nokantzita paerani, eejatzi nimaeka
piñaana-tanta-kinari pompera-tina. Tema osheki nokowa-piintawita
nokenkitha-waetimi, osheki nokijopaantetaki noñaawaeti-rika.” 11 Ari
ikantzi Tajorentsi: “¡Moisés! ¿Iitaka pakiriri atziri-paeni iñaani? ¿Kaarima
naaka kijopaante-takaeriri, matayempi-tatakaeriri, eejatzi mawityaaki-
takaeriri? ¿Kaarima naaka aminakaa-yitziriri eejatzi? 12 Otzimatyee
piyaati, aritaki niyotaakimi jempe pikanteri, naaka tsipatimini.” 13 Eekiro
ikantana-kitzii Moisés: “¡Apaa, Nowinkatharite! Potyaanti itsipa atziri.”
14 Ari ikijatha-tanakiri Tajorentsi irika Moisés, ikantanakiri: “Aritaki
ijeekiri janta pirentzi Aarón, isheninka Leví-paeni. Riyotziro iñaawaetzi
kameetha rirori. Pokaki itonkiyo-timi, antawo ikimo-shiretanaki aririka
iñaawaemi. 15 Tema eeroka kamanterini okaatzi ikenkitha-takaanteri,
ari nojeekityaari eejatzi naaka notsipatemi, niyoteemiro okaate panteri.
16 Rootaki ikamantiriri Aarón maawoeni atziripaeni okaatzi pikanta-kiriri
eeroka. Tema okaatzi pikaman-tiriri Aarón okimiwae-tyaawo naakami
Tajorentsi ñaanatirini atziripaeni. 17 Iroka pikotzi poteeyeri, rootaki
pimatan-tyaawori kaari iñaapiin-teetzi.”
18 Ari ipiyaa Moisés ipankoki rikonkiri Jetro, ikantapaeri: “¡Konki!
Rooteentsi niyaatee Apitantoniki, jempe ijeeki nosheninka-paeni.
Nokoyi naminaatiri eeniro-rika rañaayitzi.” Ikantzi Jetro: “Pimateero
ñotzi, okantashitzimaityaa tekatsi awijimo-temini.” 19 Tema ikantzi-
takari Tajorentsi irika Moisés ijeekantari Kosheka-weniki, ikantakiri:
“¡Moisés! Pipiyi Apitantoniki, tema kamae kowawita-chari rowamayimi.”
20 Tema raaneero iina Moisés itsipataa-neero itomi-paeni, ikyaako-takaa-
naari ipira-paeni, piyaa Apitantoniki. Tema tee rotsiparyaawo ikotzi
Tajorentsi.[d]

5 1 Ikanta Moisés itsipatari Aarón jataki ikenkitha-waetakaeri Faraón,
ikantapaakiri: “¡Pinkathari! Pikemiro iñaani Tajorentsi, Itajorentsite
Israel, ikantzimi: ‘Pishineteri atziri nashitari naaka riyaatee ochempi-
mashiki roemoshirenkaena.’ ” 2 Ari rakanaki Faraón, ikantanaki:
“¿Itzimika Tajorentsi nokemijantiri, rootakima noshine-tantyaariri
pisheninka-paeni riyaatee? Tee niyotziri jempe itzimi Tajorentsi-
tatsiri, eero noshine-tziri riyaatee pisheninka-paeni.” 3 Ari ikanteeyini
rirori: “¡Pinkathari! Roñaahaana Itajorentsite nosheninka Heber-paeni.

---

[d] **4.20** ipira-paeni = asno

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otzimatyee niyaateeyeni, okaate mawa kiteejeri nareetan-tyaari ochempi-
mashiki. Ari notayi-niri natsipe-takaani Notajorentsite, eero aantana
mantsiyarentsi, eero rompojanteetana." 4 Ari rakanaki iwinkatharite
Apitantoni-jatzi, ikantziri: "¡Moisés! ¡Aarón! ¿Iitaka pookakaan-tyaariri
rantawaero pisheninka-paeni? Ikantawa-kaata, otzimatyee rantawaeti."
5 Eekiro ikantana-kitzii Faraón: "Osheki pisheninka Israel-paeni jaka
nampitsiki. ¿Kameetha-tatsima pookakaeri rantawaero?" 6 Tema
tee ishenkaanaka Faraón, riyotaakiri ikaatzi aminiriri Israel-paeni,
jewayitzirori antawaerentsi, ikantziri: 7 "Aritapaaki pipakiri katawoshi
wetsika-yitzirori kijonakiri kepatsi, riyaati rirori rayi katawoshi.
8 Pishintsiwentzi-maetyaari pikantiri: 'Tee nokoyi powetsiki eepichokiini,
tema nokowatzii powetsiki jempe okaatzi powetsika-piintziri.' Tema
iperatee-yatyaani, rootaki ikaeman-teeyarini, ikantzi: '¡Aatiwé. Atayiniri
atsipeta-kaani Atajorentsite!' 9 Pipa-pero-tiri osheki rantawaero, eero
pishine-tziri ijeekashiwaityaa irikapaeni. Eero ikemijanta-waetziro
theeyaantsi-paeni ñaantsi."

10 Jataki aminiriri Israel-paeni, jewatakaan-tzirori antawaerontsi,
ikantapaakiri: "Pikemi ikantakinari Faraón: 'Tema eero nopayiteemi
katawoshi. 11 Eeroka jatatsini payi. Roo kanteencha otzimatyee kijonakiri
kepatsi powetsiki okaatzi powetsika-piintziri.' " 12 Ithonka ikinayi-
tanaki Israel-paeni jempe-rika-paeni janta Apitantoniki, ithotyaakoyitzi
katawoshi. 13 Ari ikantapiin-tanakityaa rowayitakiri Faraón ishintsiwen-
tantzi rowetsikaeti kijonakiri kepatsi okaatzi rowetsika-piintziri
Israel-paeni. 14 Tema osheki ipajawae-teetakiri Israel-paeni rowakiri
Faraón reewatiri isheninka-paeni, ikantziri: "¿Iita kaari pimonkaa-tantawo
okaatzi powetsika-piintziri? Tee pimatziro chapinki, eejatzi nimaeka."

15 Jateeyakini jewatziriri Israel-paeni, ikantapaakiri Faraón:
"¡Pinkathari! ¿Iita powashironkaan-tariri patzirite? 16 Tema tee ipaeteena
katawoshi, eekiro ishintsiwen-teetatyaana, ikanteetana: 'Powetsiki
osheki kijonakiri kepatsi.' Ipajatzima-teetana. Riitaki kantakaan-tzirori
pinampina-paeni." 17 Ikantanaki Faraón: "Tema piperatee-yatyaani
eeroka. Rootaki pikantantari: '¡Aatiwé. Atayiniri atsipeta-kaani
Atajorentsite!' 18 Pipiyanaki, pantawae-teeyini. Okantawityaa eero
ipaetzimi katawoshi, otzimatyee powetsiki kijonakiri kepatsi okaatzi
powetsika-piintziri." 19 Osheki opomeentsi-tzimota-nakari Israel-paeni
jewatziriri isheninka-paeni rantawaeti, ishintsiwen-teetziri rirori
rowetsiki kijonakiri kepatsi okaatzi rowetsika-piintziri kiteejeriki. 20 Roo
ishitowa-nakitzii ikenkitha-waetakaeri Faraón, iñaapaakiri Moisés
eejatzi Aarón royaawen-takari. 21 Ikantapaakiri: "Riitaki Atajorentsite
owajankitaa-wenti-mironi okaatzi pantakiri. Eeroka kantakaan-takiro
ikijashiri-tanteeri Faraón eejatzi inampina. Okemiwae-takawo eeroka
pakirinimi iyotsiro-shitha-kiti rowamaanteeri."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ari ramananaka Moisés, ikantzi: “¡Ashitanari! ¿Iita powajankitaan-
tariri pashitari eeroka? ¿Iitaka potyaan-tanta-kinari nopokan-takari
noñiiri? 23 Tema rowajankitaa-waetanakiri Faraón nosheninka-paeni
nokenkitha-takota-paakiniri piwaero, tekatsi-maeta panti pookakaa-
wentantee-yaariri pashitari eeroka.”

6 1 Rakanakiri Tajorentsi, ikantziri: “¡Moisés! Piñaakowenteri
noshintsiteri naaka Faraón ishinetanteemiri pishitoyi inampiki,
riitaki shintsi-teemini eejatzi eerokapaeni piyaatee.” 2 Eekiro ikantana-
kitziiri Tajorentsi: “Tema naaka Tajorentsi. 3 Naaka oñaahakariri paerani
Abraham, Isaac, Jacob, nokaman-takiri nowaero, nokantakiri: ‘Naaka
Tajorentsi Shintsi-perori’, teemaeta nokaman-tziri nowaero-pero,
noeta ‘Naakataki.’[e] 4 Tema eenitatsi nokashiya-kaakiriri rirori-paeni,
nokowaki inampitee-yaawo Owinteniki jempe ikimita-kaantee-takiri
itsipa-jatzipaeni irika. 5 Niyotzitaka eejatzi osheki rowashironka-waetaka
Israel-paeni, ishintsi-waetakiri Apitantoni-jatzi rantawae-takaeri. Tema
noshiretakawo nokashiya-kaakiriri. 6 Rootaki pikantan-tyaariri Israel-
paeni, pinkanteri: ‘Pikemi ikantzimi Tajorentsi: “Naaka Tajorentsi, aritaki
nookakaawen-teemi ishintsi-tzimira rantawae-takaemi Apitantoni-jatzi.
Ari piñaakiro noshintsinka, kameetha nowawijaa-koyiteemi nokijawen-
teemi. 7 Naaka ashitee-mini, naaka Pitajorentsite-teeyaa. Ari okantyaa
piyotan-teeyaari naakataki Pitajorentsite, naaka ookakaawen-teemiri
rompera-waetzimi Apitantoni-jatzi. 8 Naneemi nampitsiki nokashiya-
kaakiriri paerani piwaejatzite Abraham, Isaac, Jacob. Rootaki nopaemiri,
pashitee-yaawo. Naakataki Tajorentsi.” ’ ”

9 Rootaki rapiitakiri Moisés ikamantziri isheninka-paeni, teemaeta
ikemijan-teeyini, tema antawo okantzi-motakari ishintsi-teetzirira
rantawaete. 10 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: 11 “Piyaate
pikanteri Faraón pinkathari-tatsiri Apitantoniki, ishineteri riyaatee
pisheninka-paeni ijeekawaetakira iipatsiteki.” 12 Ari ikantanaki Moisés:
“¡Tajorentsi! Tee ikoyi ikemijantena nosheninka-paeni. Rii owanaapero
Faraón eero ikemijantana, tema tee niyotzi noñaawaetzi kameetha.”

7 1 Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Moisés, ikanteeri: “¡Moisés! Naaka
kantakae-yaawoni ikimita-kaantantimiri Faraón eerokami tajorentsi.
Riima pirentzi Aarón, riitaki pikimi-takaantiri kamantan-tironi piñaani.
2 Tema eeroka kamantirini Aarón okaatzi nokantimiri, rowawijayi-
maetyaanari rirori Faraón ishinetan-teeyaariri pisheninka-paeni
ishitowae inampiki. 3 Roo kanteencha osheki nokijo-shire-takaeri Faraón.
Roojatzi noñaakan-tantyaawori kaari iñaapiin-teetzi Apitantoniki. 4 Eero
ikemi-maetzimi Faraón. Roo kanteencha aritaki noñaakaeri noshintsinka
maawoeni Apitantoni-jatzi. Tema kameetha nokijawen-teeyaari

---

[e] **6.3** Naakataki = Jehová = Yawé = Pinkathari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pisheninka Israel-paeni, nashitari naaka, nokimi-takaari nowayiriti.
Aritaki naayiteeri maawoeni ijeekawae-witaka Apitantoniki. 5 Aririka
noñaahan-takiro noshintsinka Apitantoniki, aririka nahaeri pisheninka
Israel-paeni janta, aripaete riyoti Apitantoni-jatzi naaka Tajorentsi."
6 Imatakiro Moisés eejatzi Aarón okaatzi ikantakiriri Tajorentsi. 7 Tema
okaataki Moisés 80 rojarentsite ikenkitha-waetakaan-takariri Faraón.
Riima Aarón okaataki rirori 83 rojarentsite.

8 Ari rapiiteero Tajorentsi iñaanateeri Moisés eejatzi Aarón, ikantziri:
9 "Aririka ikantakimi Faraón: 'Ajaantyaa poñaayina kaari iñaapiin-
teetzi,' pikanta-nakiri eeroka Aarón: 'Pookiro pikotzi ikatziyakaha
Faraón opeyaari maanki.' " 10 Jataki Moisés eejatzi Aarón iñiiri Faraón,
imatakiro ikantakiriri Tajorentsi. Rookakiro ikotzi Aarón ikatziyakaha
Faraón itsipayi-takari inampina, opeyanakari maanki ikotzi. 11 Ari
ikaemakaan-takiri rirori Faraón yotaniri-paeni eejatzi sheripiyari-paeni
Apitantoni-jatzi. Imawita-paakawo rirori-paeni. 12 Rookapaakiro ikotzi
apaani-paeni rirori, opeyanakari maanki. Roo kanteencha ikotzi Aarón
oniyakiri rashi irika-paeni yotaniri. 13 Teemaeta ikemijantzi Faraón,
eekiro ikijo-shire-tanakitzii. Tema mataka ikantzi-takari Tajorentsi.

14 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: "Osheki ikijo-shiretaki
Faraón, tee ishinetziri riyaatee pisheninka-paeni. 15 Pananin-kashiteri
Faraón riyaata-manee rirori nijaaki. Pitonkiyo-tyaari nijaathapyaaki
poteeyiro pikotzi peyakariri maanki. 16 Pikantiri: '¡Pinkathari! Tema
rotyaanta-witakina Tajorentsi, Itajorentsite Heber-paeni, nokaman-timiro
iñaani ikantzimi: "Pishineteri nashitari naaka riyaatee ochempi-mashiki
ipinkatha-tina." Roo kanteencha teemaeta pikemi eeroka, owanaa
pipiyathataka. 17 Rootaki ikantan-takari eejatzi Tajorentsi: "Iroka
piyotan-tyaanari naaka Tajorentsi." Piñaakina noteeyakiro nokotzi,
rootaki nopajaatan-tyaawori nijaa, aritaki opeyana-kyaawo iraantsi.
18 Ari ithonkakyaa ikami maawoeni ikaatzi jeekatsiri nijaaki, oshityaati
nijaa. Tema osheki ipinkamatiro Apitantoni-jatzi aririka imiritiro.' "
19 Ikantanakiri Tajorentsi irika Moisés: "Pikanteri pirentzi Aarón
rowaankiro ikotzi jempe ojeekayitzi nijaa, inkaari, jempe owaanka-
naayita, jempe rowaan-teetawo Apitantoniki, tema othonkyaa opeyaawo
iraantsi okaatzi tzimayi-tatsiri inchato-naaki eejatzi mapinakiki,
maawoeni."

20 Tema imatakiro Moisés eejatzi Aarón okaatzi ikantakiriri
Tajorentsi. Roñaahakiri Faraón itsipatakari inampina-paeni, ipajaatan-
takawo ikotzi nijaa, thonkaka opeyanakawo iraantsi okaatzi tzimatsiri
janta. 21 Thonkaka ikamayitaki maawoeni ikaatzi jeekatsiri nijaa-ki,
thonkanaka oshityaatanaki nijaa, tee okameethatzi imiriteero Apitantoni-
jatzi. Thonkaka iraanchaataki maawoeni nijaa janta Apitantoniki. 22 Roo
kanteencha imatakiro eejatzi isheripiyarite-paeni Apitantoni-jatzi okaatzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rantakiri Moisés. Rootaki ikijo-shire-tantari Faraón, tee ikemijantzi, tema
mataka ikantzi-takari Tajorentsi. 23 Piyaa rirori Faraón ipankoki, apatziro
inimowae-tziri, tee okantzimotyaari okaatzi iñaawitakari. 24 Tema
ikiyako-teeyakini othapyaaki nijaa maawoeni Apitantoni-jatzi ikoyi rayi
kiteshaari nijaa, rootaki rireri, tema tee okameethatzi rireero antawaani.
25 Ari maakotaki okaatzi 7 kiteejeri ipeyanta-kawori Tajorentsi iroka nijaa
iraantsi.

8 1 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: "Piyaate ijeekira
Faraón, pikanteri: 'Ikantzi Tajorentsi: "Pishineteri ikaatzi nashitari
naaka riyaate ipinkatha-teena. 2 Eerorika pishine-tashitari, aritaki
nowajankitaan-takimiri mashero-paeni maawoeni piipatsiteki. 3 Ari
itzimaki osheki mashero nijaaki, ikyaayite pipankoki, eejatzi jempe
pimaapiintzi. Tema ari ithonkyaa ikyaapaaki ipankopaeniki pinampina-
paeni, eejatzi ipankopaeniki maawoeni pisheninka. Ari ikyaayitaki
pitashi-mentoki, pichomoniki-paeni, maawoeniki. 4 Ithonkyaa
rateeta-paakimi mashero-paeni, eejatzi ikanta-paakiri maawoeni
pisheninka-paeni. Imatakiri pinampina-paeni eejatzi." ' " 5 Opoñaashita
ikantanakiri Tajorentsi Moisés: "Pikanteri Aarón rowaankiro ikotzi
jempe otzimayitzi nijaa, jempe rowaan-teetawo eejatzi. Ari ipoñeeyaari
mashero-paeni iñahaeteri Apitantoniki." 6 Ari rowaanka-nakiro Aarón
ikotzi jempe otzimayitzi nijaa janta Apitantoniki. Tema tonkaapaaki
osheki mashero, ipamankapaakiro nampitsipaeni Apitantoniki. 7 Roo
kanteencha imatzitakawo sheripiyari-paeni, roetonkaaki isheripiyarin-
kakiini rirori osheki mashero janta Apitantoniki.

8 Rootaki ikaemakaan-tanta-kariri Faraón ipoki Moisés eejatzi Aarón,
ikantawakiri: "Pikowako-teeri Tajorentsi ipeyeeri mashero-paeni ikaatzi
oñaashirenka-kinari naaka eejatzi nosheninka-paeni. Aritaki noshine-
takiri pisheninka-paeni riyaate itayiniri ratsipe-takaani Pitajorentsite."
9 Ari rakanakiri Moisés pinkathari Faraón, ikantziri: "Pikantena
jemperika okaatzi namanakotantemiri eeroka, pinampina-paeni
eejatzi pisheninka-paeni, eero roñaashirenkan-teemi mashero-paeni
pipankokipaeni, apatziro ijeeki nijaaki." 10 Ikantzi Faraón: "Okiteeje-
tamanee." Ikantzi Moisés: "Aritaki omatakyaa okaatzi pikowakiri, rootaki
piyotan-tyaari tekatsi itsipa monkaatyaarini Notajorentsite. 11 Tema eero
itzimanee mashero-paeni pipankoki, eejatzi ipankoki pinampina-paeni,
ari ikantzitakyaa ipankokipaeni pisheninka-paeni, apatziro ijeekayite
nijaaki." 12 Ikanta ipiyaa Moisés eejatzi Aarón ipoñahaawo ipankoki
Faraón. Ari ramananaka Moisés ikowako-tziri Tajorentsi ipeyeeri
mashero-paeni ikaatzi oñaashirenka-kiriri Faraón. 13 Imatakiro Tajorentsi
okaatzi ikowakiri Moisés. Ithonka ikamanaki mashero-paeni kyahaen-
tsiri pankotsiki, piyoteen-chari okaankiityeera, eejatzi owaantsiki-paeni.
14 Tema ithonka ipiyota-kaanteetakiri mashero ikaatzi kamaentsiri,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

shityeenka-mashitaki. 15 Tema tekatsi kantashiryaaneerini Faraón,
kameetha ijeekanee. Ari rapiita-neero ikijo-shire-tanee, tee rantziro
ikantawi-teetariri, mataka okaatzi ikantzi-takari Tajorentsi.
16 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: "Pikanteri pirentzi
Aarón: 'Powaankiro pikotzi, pipaja-panetero kepatsi, tema rootaki
peyaneen-chani netsi, ithonkyaa iñahaeteri maawoeni Apitantoniki.' "[f]
17 Tema imatakiro Aarón okaatzi ikantee-takiriri. Rowaankakiro ikotzi,
ipaja-panetakiro kepatsi, peyanaka netsi. Riitaki shenita-neentsiri
maawoeniki Apitantoniki. Tema roñaashirenka-paakiri atziri-paeni
eejatzi piratsi-paeni. 18 Ari imawitakawo eejatzi sheripiyari-paeni ipeyiri
netsi isheripiyarin-kakiini, teemaeta imatziro. Tema osheki ikantanaka
ini atziri-paeni eejatzi ipira-paeni. 19 Ikantawi-takari sheripiyari-paeni
pinkathari Faraón, ikantziri: "Okaatzi piñaakiri, Tajorentsi kantakaawo."
Teemaeta ikemi Faraón ikantawi-teetariri, tema mataka okaatzi ikantzi-
takari Tajorentsi.
20 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: "Pananin-kashiteri
okiteeje-tamanee Faraón riyaata-manee nijaaki, pikanteri: 'Iroka ikantzi
Tajorentsi: "Pishineteri riyaatee nashitari naaka ipinkatha-teena. 21 Tema
eerorika pishine-tziri riyaate, aritaki notyaantaki osheki inashi-tachani
shimpoki-paeni, riitaki oñaashirenka-paakimini pipankoki, ipankoki
pinampina-paeni eejatzi ipankokipaeni maawoni pisheninka-paeni.
Ithonkaero maawoeni iipatsite jempe inampiyitawo. 22 Eeromaeta
itzimi shimpoki-paeni Okaakishaariki jempe ijeeki Israel-paeni, ikaatzi
nashitari naaka. Tema rootaki piyotan-tyaari naaka Tajorentsi ashitawori
kepatsi. 23 Tema naaka ookakaa-wenteerini maawoeni nashitari naaka,
ikaatzi pashi-witakari eeroka. Inkaamani omatyaa iroka." ' " 24 Tema
imatakiro Tajorentsi okaatzi ikantakiri, pokapaaki osheki shimpoki
ipankoki Faraón, ipankoki inampina-paeni, eejatzi ipankoki isheninka-
paeni, ithonka ipamankapaakiro maawoeni Apitantoni. Tema ithonka
rowaaripero-tanta-paaki irika-paeni shimpoki.
25 Rootaki ikaeman-takariri Faraón irika Moisés eejatzi Aarón,
ikantakiri: "Kantacha piyaate pitayiniri patsipe-takaani Pitajorentsite,
roo kanteencha eero pawijiro jempe oweyaa nampitsi." 26 Ari ikantzi
Moisés: "Tee inimotana pikantanari, tema piwinkani roori aririka
notayiniri Notajorentsite. Aririka nomatakiro iwinkani Apitantoni-
jatzi, aritaki rowamaa-wentakinawo. 27 Otzimatyee niyaateeyeni,
tema okaatzi mawa kiteejeri nanashitya ochempi-mashiki, notayiniri
natsipe-takaani Notajorentsite, nanteero okaatzi ikantanari rirori."
28 Ikantzi Faraón: "Aritaki noshine-takimi piyaate pitayiniri patsipe-
takaani Pitajorentsite janta ochempi-mashiki, eeromaeta piyaa-perotzi

---

[f] **8.16** netsi = tsiito

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inteena. Pamanakotena eejatzi naaka." 29 Ikantzi Moisés: "¡Pinkatharí!
Aririka noshitowanee nokenkitha-waetakaemi, aritaki nokowako-takiri
Tajorentsi ipeyeeri inkaamani irika-paeni inashi-yitachari shimpoki
ikaatzi oñaashirenka-kimiri eeroka, pinampina-paeni eejatzi pisheninka-
paeni. Okantashitzimaetya eero papiitziro pamatawitana, pithañee-yaari
nosheninka-paeni riyaate itayiniri ratsipe-takaani Notajorentsite."
30 Ari ishitowanee Moisés ikenkitha-waetakaeri ipankoki Faraón,
ramanaari Tajorentsi. 31 Imatakiro Tajorentsi okaatzi ikowakiri
Moisés. Peyanaa shimpoki-paeni ikaatzi oñaashirenka-kiriri Faraón,
inampina-paeni eejatzi maawoeni isheninka-paeni, tekatsi apaani
tzimahaan-tanaa-tsini. 32 Roo kanteencha Faraón, rapiita-neero ikijo-
shire-tawaetzi, tee ikemijantziro ikantee-tziriri, tee ishinetziri riyaatee
Israel-paeni.

9 1 Ikanta Tajorentsi rapiiteeri Moisés ikanteeri: "Piyaate piñeeri
pinkathari Faraón, pikanteri: 'Ikantzi Tajorentsi, Itajorentsite
Heber-paeni: "Pishineteri ikaatzi nashitari naaka, riyaate ipinkatha-
teena. 2 Tema eerorika pishine-tziri riyaatee, roojatzi-rika pithañee-yaari,
3 aritaki nowajankitaan-takimiro kowaenkatatsiri mantsiyarentsi, rootaki
thonkaerini ikaatzi pipiratari powaneki, ikyaakoetari-paeni, maawoeni.[g]
4 Riima ipira-paeni Israel-paeni, eero ikamahaantzi apaani. Tema nina-
shityaari ikaatzi rashitari Israel-paeni, eejatzi rashi Apitantoni-jatzi." ' "
5 Ari rowaki Tajorentsi apaani kiteejeri, ikantzi: "Inkaamani nomatero
okaatzi nokantakiri." 6 Okanta okiteeje-tamanee, imatakiro Tajorentsi
okaatzi ikantakiri. Ithonkanaka ikamaki ipira-paeni Apitantoni-jatzi,
riima rashi Israel-paeni tee ikamahaantzi apaani. 7 Rojampi-kowen-takiri
Faraón ipira-paeni Israel-paeni, ikematzii ikanteetzi: "Tee ikamahaantzi
apaani." Roo kanteencha Faraón, eekiro ikijo-shire-tanakitzii, tee
ishinetziri riyaatee Israel-paeni.
8 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés eejatzi Aarón, ikantziri:
"Powiiteeyini jamampo, riitaki Moisés oñaayirini Faraón rooka-panetero.
9 Rootaki shekita-neentsini jamampo maawoeni Apitantoniki. Rootaki
pathaakaa-yiterini maawoeni Apitantoni-jatzi eejatzi piratsi-paeni."
10 Imatakiro Aarón eejatzi Moisés, raanaki ojamampote paamari, jataki
ijeekira Faraón. Rooka-pane-takiro Moisés jamampo jenoki. Rootaki
opoñaan-tanakari ipathaa-waeyi-tanaki maawoeni atziri-paeni eejatzi
ikimita-nakari ipira-paeni. 11 Tee imatziro sheripiyari-paeni okaatzi
rantakiri Moisés, tema ithonka ipathaa-waeyi-tanaki rirori, roshiya-
nakari jempe ikantayi-tanaka maawoeni Apitantoni-jatzi. 12 Roo
kanteencha, ikantakaawo Tajorentsi eekiro ikijo-shire-tatzii Faraón, tee

---

[g] **9.3** pipiratari = waaka-paeni, owisha-paeni; ikyaakoetari-paeni = caballos, asnos, camellos

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikoyi ikemiro ikantee-tziriri, monkaataka ikantzi-takariri Tajorentsi
paerani Moisés.
13 Eejatzi rapiiteeri Tajorentsi ikanteeri Moisés: “Pananinkanaki
inkaamani piñeeri Faraón, pikanteri: ‘Ikantzi Tajorentsi, Itajorentsite
Heber-paeni: “Pishineteri riyaatee ikaatzi nashitari naaka, ipinkatha-
teena. 14 Tema notyaan-tatzii nimaeka osheki mantsiyarentsi
patsipe-tyaari eeroka, pinampina-paeni, eejatzi maawoeni pisheninka-
paeni. Rootaki piyotan-tyaari tekatsi itsipa kimitenani naaka jaka
kepatsiki. 15 Tema nimaeka nowajankitaan-temiro eeroka mantsiyarentsi,
eejatzi nokimiteri maawoeni pisheninka-paeni, tema ari pikamaetyaanaki
jaka kepatsiki. 16 Omapero-tatyaa, tema naaka kantakaawo pañaayite,
rootaki riyotan-teetenari otzimimotana naaka noshintsinka, ari okantyaa
ikenkitha-takoe-tantee-nari naaka maawoeni kepatsiki.[h] 17 Tema piñaawi-
takawo okaatzi awijeentsiri, eekiro pithañaa-tyaari ikaatzi nashitari
naaka, tee pishine-ritzi riyaayitee. 18 Tema inkaamani, ari okimityaawo
nimaeka iweyaakaha ooryaa, ari piñaakiro opariyi jiriniki, tee
iñahaetziro paerani jaka Apitantoniki kimityaawoni iroka, omapokakimi
nimaeka. 19 Otzimatyee potyaante ahaaterini pipira-paeni, eejatzi
maawoeni tzimatsiri powaneki. Tema aririka opariyaa-paaki jiriniki,
othonka owamaapaakiri atziri-paeni, eejatzi ipira-paeni kaari jeekatsini
pankotsiki.” ’ ” 20 Tema eenitatsi apaani-paeni inampina Faraón pinkatha-
tanakiriri Tajorentsi ikemakiro ikantakiri, ramayiteeri romperatani
eejatzi ipira-paeni ipankoki. 21 Riima ikaatzi piyatha-tawori iñaani
Tajorentsi, tee ramaeri ipankoki romperatani eejatzi ipira-paeni.
22 Ari rapiiteeri Tajorentsi ikanteeri Moisés: “Powaanka-wakotyaa
jenokinta, opariyiita Apitantoniki jiriniki, thonkirini atziri, ipira-paeni
eejatzi maawoeni iwankiri Apitantoni-jatzi.” 23 Ari itzinaa-wako-
tanaka Moisés jenokinta roteeyiro ikotzi, ikantakaakawo Tajorentsi
ookathatyaa. Othonka ojiriniki-tanaki maawoeni Apitantoniki.[i] 24 Tema
matanaka ojiriniki-tanaki, otsipatakawo jiriniki ookatha-rentsi. Osheki
okowaenkataki, tee iñaapiin-teetziro paerani Apitantoniki kimityaawoni
iroka.[j] 25 Tema othonka owaaripero-tapaakiro jiriniki iipatsiteki
Apitantoni-jatzi. Omatakiri maawoeni atziri-paeni, eejatzi ipira-paeni.
Omatakiro owaaripero-takiro pankirentsi-paeni shookatsiri owaantsiki,
otewaryaa-yitanakiro inchato-paeni tzimatsiri nampitsiki. 26 Rooma janta
Okaakishaariki jempe inampitee-yawoni Israel-paeni, tee iñahaetziro
opariyi jiriniki.
27 Ari ikaemakaan-teeri Faraón irika Moisés eejatzi Aarón, ikanteeri:
“Nokaariperotaki naaka. Tema kameethari ikanta rirori Tajorentsi.

---

[h] **9.16** Waerontsi [i] **9.23** ookathatyaa = paryaapaaki paamari [j] **9.24** ookatha-rentsi = paamari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rooma naaka eejatzi maawoeni nonampina-paeni, kaari-perori
nokanteeyani. 28 Pamaniri Tajorentsi okaatantyaari ookatha-rentsi,
eejatzi jiriniki. Aritaki noshine-takimi piyaayitee, eero nothañaa-neemi."
29 Ari rakanaki Moisés ikantanakiri: "Aririka noñaakiro niyaa-tapitha-
teero pinampi, ari nowaanka-wako-tashi-teeyaari Tajorentsi namaneeri.
Ari okaatapaaki ookathataka eejatzi jiriniki, rootaki piyotan-tyaari
rashi Tajorentsi iroka kepatsi. 30 Roo kanteencha niyotzi naaka, tekira
pipinkathatzimaetari eeroka Tajorentsi, ari ikimitzitakari eejatzi
pinampina-paeni." 31 Tema thonkaka okamaki pankirentsi okaatzi
powaenka-ryaawi-teenchari, okaatzi eejatzi teyakiwi-teenchari.*9.31* 32 Roo
kanteencha, teemaeta okamayitzi okaatzi ojamani-yitatsiri oshooka-
yitzi.*9.32* 33 Ikanta ishitowanee Moisés ikenkitha-waetakaeri ipankoki
Faraón, itzinaa-wako-tanaa ramananeeri Tajorentsi. Awijeen-katanaki
jiriniki, tee opariyaani inkani, tee ookatha-taneeyaa. 34 Ikanta iñaakiro
Faraón tee opariyane inkani, awijanaki jiriniki, tee ookatha-taneeyaa,
ari ikaaripero-tanee eejatzi. Tema rapiita-neero ikijo-shire-tanee, ari
ikimitzi-tanaari inampina-paeni. 35 Maperotanaa ikijo-shire-tawae-tanee
Faraón, tee ishinetziri riyaate Israel-paeni. Tema monkaataka ikantakiriri
Tajorentsi paerani Moisés.

10 1 Eejatzi rapiiteeri Tajorentsi ikanteeri Moisés: "Piyaati
piñiiri Faraón, tema naaka kantakaari ikijo-shire-tawae-
tantari rirori eejatzi inampina-paeni, rootaki iñaantee-tyaawori kaari
iñaapiinteetzi. 2 Rootaki pikaman-teeriri pitomi-paeni eejatzi picharini-
paeni okaate nantayi-teeri Apitantoniki, tema noñaaha-yitee-ri kaari
iñaapiin-teetzi. Ari piyoyiteeri eerokapaeni naakataki Tajorentsi."
3 Ari riyaatanaki Moisés eejatzi Aarón iñiiri Faraón, ikantapaakiri:
"Iroka ikantzi Tajorentsi, Itajorentsite Heber-paeni: '¿Jempema
okaateka pipakaero pikijo-shire-yitzi? Pishineteri riyaatee ikaatzi
nashitari naaka, ipinkatha-teena. 4 Eekiro-rika pithañaa-tyeeyaari,
ari namaki inkaamani osheki tsitsiri pinampiki. 5 Ipamanka-paakiro
kepatsi, eero okaankitee eepichokiini. Ithonka-paakiro royaawo
tzimahaan-taneen-tsiri owamayiromi jiriniki, ithonka-paakiro royaawo
okaatzi shookatsiri inchato-paeni. 6 Ipiyota-paakyaa pipankokipaeni,
ari ikantzitakyaa ipankoki pinampina-paeni, eejatzi maawoeni
ipankopaeniki Apitantoni-jatzi. Iñahaeteero kaari iñaayitzi paerani
ashitzimiri eejatzi piwaejatzite-paeni.' " Ithonkakiro ikenkitha-
waetakaeri Faraón, piyanaa irirori. 7 Ikantanakiri inampina-paeni Faraón:
"¡Pinkathari! ¿Jempema okaateka ipakaero rajarii-matee irika atziri?
Pishineteri riyaatee isheninka-paeni, ipinkatha-teeri Itajorentsite. ¿Tema

---

9.31 powaenka-ryaawi-teenchari = cebada; teyakiwi-teenchari = lino 9.32 ojamani-yitatsiri oshooka-yitzi = trigo, centeno

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piñiiro rowaariperotaitakero anampi Apitantoni?” 8 Ari rapiitakiro
Faraón ikaemakaan-tziri Moisés eejatzi Aarón, ikantakiri: “Piyaati
pipinkathateri Pitajorentsite. Roo kanteencha nokoyi pikantina jempe-
rika itzimi jatatsini.” 9 Ikantzi Moisés: “Tema maawoeni niyaateeyini:
eentsi-paeni eejatzi antariki-paeni, notyomi-paeni eejatzi nishintyo-
paeni. Ari naaneeri maawoeni nopira-paeni. Tema antawo okantyaa
noemoshirenkaeri Notajorentsite.”[k] 10 Ikantanaki Faraón: “Tema tee
omana pikoyi pantiro kaari-perori. ¿Poshiya-kaantzi ari noshine-takimi
piyaatee, ari paayita-neeri eejatzi peentsite-paeni? Omawitakyaa
itsipatimi Tajorentsi eerokapaeni. 11 Eero omata pikoyiri. Piyaateeyeni
eeroka antari-paeni, pipinkathateri Tajorentsi, tema rootaki pikowae-
yakirini.” Roepiyawakiri Faraón tee ikoyi iñiiri.

12 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: “Powaanka-wako-teeyaa
jempe ojeeki Apitantoni, tema namatyee osheki tsitsiri, ithonkiro
pankirentsi tzimahaan-taneen-tsiri kaari owamaanaki jiriniki.” 13 Ari
rowaanka-wako-tanaka Moisés jempe ojeeki Apitantoni roteeyiro ikotzi,
ikantakaakawo Tajorentsi otampyaataki kiteejeriki eejatzi tsireniriki.
Okanta okiteeje-tamanee, iñeetatzii osheki tsitsiri amakiri tampyaa
kinapaen-tsiri ishitowa-piintzi ooryaa. 14 Tema piyotapaaka tsitsiri-paeni
Apitantoniki. Tee otzimae jempe okaankiitye eepichokiini. Maperori
ishenita-paaki, tee iñeetziro paerani, eero iñeeteero paata eejatzi.
15 Ithonka ipamanka-paakiro maawoeni nampitsi, tsirenitankyaa-tapaaki
kepatsiki. Ithonka rowapaakawo pankirentsi, maawoeni okithoki-paeni
inchato okaatzi tzimahaan-taneen-tsiri kaari owamayi jiriniki. Mapero
ithonkakiro, tee iñeetee Apitantoniki jempe eerishitee inchatoshi,
omataka owaantsiki eejatzi antami-mashiki.

16 Ari ishintsi-tanaki Faraón ikaemakaan-takiri Moisés eejatzi Aarón,
ikantakiri: “Nokaaripero-tzimotakiri Pitajorentsite, ari nokantzi-
takimiri eejatzi eeroka. 17 Roo kanteencha, nokoyi pipeyako-teenawo
nantzimota-kimiri, eero napiiteero. Pikowakoteri Tajorentsi, ipeyeeri
nopankoki naaka irika-paeni owamaan-taniri.” 18 Ikanta ishitowanee
Moisés ipankoki Faraón ikenkitha-waetakaeri, ramananeeri Tajorentsi.
19 Ari ikantakaakawo Tajorentsi oshintsiti otampyaati okinapaakiro
ikyaapiintzira ooryaa, othonkaneeri aanakiri tsitsiri-paeni ookakiri
Inkaariki Kityonkaariki. Tee iñeetaneeri tsitsiri maawoeni nampitsiki
Apitantoniki. 20 Roo kanteencha Tajorentsi, eekiro ikijo-shire-takaa-tziiri
Faraón, tee ishinetziri riyaatee Israel-paeni.

21 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: “Pitzinaa-wakoti
jenokinta, otsirenikaakitantyaari maawoeni Apitantoniki, tema
otsirenikaakiperotatyee kantacha roteeyeetiro.” 22 Ari itzinaa-wako-

---

[k] **10.9** nopira-paeni = owisha-paeni, waaka-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tanaka Moisés jenokinta, tema mawa kiteejeri otsirenikaakitaki
maawoeni Apitantoniki. 23 Tema tekatsi ñahaerini isheninka, okaatzi
mawa kiteejeri tee okantya riyaayite jempe-rika-paeni. Riima Israel-
paeni koñeetyaakotatsi ipankoki rirori-paeni. 24 Ari rapiita-neero Faraón
ikaemakaan-takiri Moisés, ikantakiri: "Piyaati nimaeka pipinkatha-teeri
Tajorentsi, paanakiri pitomi-paeni. Apatziro pookanakiri pipira-paeni."[l]
25 Ikantzi Moisés: "Eeroka pawakinani piratsi notayiri, riijatzi kachaa-
teyamaitatsini notayiniri Tajorentsi. 26 Tema otzimatyee naanakiri ikaatzi
nopiratari naaka. Eero nookanaki apaani, riitaki noemoshirenkan-
tapiin-tariri Notajorentsite. Tema eerorika nayiri, tee niyotzi oetarika
noemoshirenkan-tyaariri Tajorentsi aririka nareetakyaa jempe
noshiritawo." 27 Tema riitaki Tajorentsi kantakaakawo ikijo-shire-tantari
Faraón, tee ishinetziri riyaayitee. 28 Ikantanakiri Faraón irika Moisés:
"¡Piyaati! Tee nokoyi pipiyi piñiina. Aririka napiitakiro noñiimi, aritaki
pikamaki." 29 Ikantzi Moisés: "¡Kameetha pikantakiri! Eero napiiteero
noñiimi."

11 1 Eejatzi rapiiteeri Tajorentsi ikanteeri Moisés: "Naaka
kantakaeyaawoni iñaantyaawori pinkathari otsipa kowaenkari,
roojatzi iñiiri maawoeni Apitantoni-jatzi. Aririka iñaakiro ikowaenka-
takotanaki Faraón, aritaki ishineteemi piyaatee. Riitaki Faraón
shintsiwen-teemini piyaatanteeyaari. 2 Pikanteri pisheninka-paeni
ikowakoteri pinatachari ijeeka-nampi-tziri, ari okimitzi-tyaari tsinani-
paeni okowakotiro ojeeka-nampi-tziri opayita-waero rowetsikae-tziri
koriki, ooro." 3 Ikantakaakari Tajorentsi Apitantoni-jatzi ipashita-waeyaari
Israel-paeni. Ari ikantzi-teetakari eejatzi Moisés, ikimita-kaetakari
riroperori. Osheki ipinkatha-takiri inampina-paeni Faraón eejatzi
maawoeni atziripaeni. 4 Ari ikenkitha-waetakaakiri Moisés pinkathari
Faraón, ikantakiri: "Pikemi ikantzi Tajorentsi: 'Aririka oniyankiityaa-
paaki tsireniri, ari nanashitiro maawoeni nampitsi Apitantoni. 5 Ari
ithonkyaa ikami rantarite-paeni itomi Apitantoni-jatzi, eejatzi rantariti
itomi-paeni Faraón, okantawitaka riroperori ijeekawitaka iwinkathari-
mentoki. Imatzityaa rantariti itomi-paeni omperataa-rewo ashironkaa-chari
toonka-waetatsiri. Ari ikamitakyaa etanakawori itzimi ipira-paeni. 6 Tema
ari rakisheenkatakyaa iraachaani Apitantoniki, tee iñahaetziro paerani
kemityaawoni, eero apiitaa eejatzi paata. 7 Roo kanteencha, tekatsi
koshekyaarine Israel-paeni, eero itzimi otsitzi thaatirini. Rootaki piyotan-
tyaari riyotziri Tajorentsi Apitantoni-jatzi, riyotzitari Israel-paeni ikaatzi
rashitari rirori. 8 Ari ipokanaki pinampina-paeni iñiina, rotziwerowa-paaki,
ikanti: 'Piyaatee eeroka, paaneeri pisheninka-paeni ikaatzi pitsipa-takari.'
Aririka okaataki awijatsini, aripaete niyaatee." Tema antawo ikijaka Moisés

[l] **10.24** pipira-paeni = owisha-paeni, waakapaeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ishitowanee ikenkitha-waetakaerira Faraón. 9 Ari rapiitakiro Tajorentsi
ikantziri Moisés: “Owanaa itheenkimi Faraón, rootaki kantakaan-tironi
iñaantyaawori okaatzi kaari iñaapiin-teetzi paerani Apitantoniki.”
10 Imatakiro Moisés eejatzi Aarón, tema roñaaha-yitakiri Faraón kaari
iñaapiintzi. Riitaki Tajorentsi kantakaawo ikijo-shire-tanta-naari Faraón.
Tee ishinetziri riyaatee Israel-paeni ijeekiita Apitantoniki.

12 1 Ikanta Tajorentsi iñaanateeri Moisés eejatzi Aarón janta
Apitantoniki, ikanteeri: 2 “Riroperori irika kashiritatsirika, riitaki
etakaantaneeyaawoni ojarentsiki.[m] 3 Pikenkitha-waetakaeri maawoeni
Israel-paeni, pikanteri: ‘Aririka areetyaa kiteejeri 10 irika kashiri, ari
piyoshiiteri apaani pipira ipankopaeniki apaani-paeniki pisheninkapaeni
eeroka.[12.3-4] 4 Teerika pishekitzi pipankoki pithonkan-tyaariri poyaari
pipira, kantacha pikaemiri jeeka-nampi-tzimiri, pantetyaari pipira, riitaki
oyaarini ikaatzira ijeekaeyini rirori ipankoki. 5 Tema kameetha ikantyaa
irika pipira, shirampari, tzimaentsiri apaani rojarentsite.[n] 6 Ari ijeekawaki
irika pipira roojatzi kiteejeri 14 irika kashiriki. Riitaki powamaa-yiteri
aririka otsireniityaanaki apaani-paeni pipankoki eeroka. 7 Payiro riraa,
pipotho-tantyaawo apitekiro otzinkami-panke eejatzi okonompiro
pashitakowo jempe powayityaari pipira. 8 Tema tsireniriki poyaari pitashi-
takiri, patantyaari kaari shineya-kaerori, eejatzi inchashi kepishi-tatsiri.[o]
9 Eero powari añiinkari, eejatzi onkotsirentsi, apatziro poyaari tashirentsi.
Tema kantacha poyaawo eejatzi okaatzi tzimantayitariri inthomaenta
imotziki. 10 Pithonkateri poyaari, eero powaantari powaneeyaari
inkaamani. Aririka itzimahaan-tapaaki eepichokiini, pitayiri. 11 Iroka
pikantyaa poyaari. Powatha-kityaa, eero panashi-konta-tashita, poteeyiro
pikotzi, intsipaete poyaa. Tema iroka kiteejeri aetero “Anonkoryaantsi,”
rashi Tajorentsi. 12 Tema nimaeka tsireniriki nonkinanaki maawoeni
nampitsi Apitantoniki, ari nowamaakiri maawoeni rantarite itomi-paeni
Apitantoni-jatzi, eejatzi rantarite itomi-paeni ipira-paeni. Tema Tajorentsi
naaka. Aritaki notzimpookita-nakiri itajorentsi-nirote Apitantoni-jatzi.
13 Tema rootaki iraantsi niyotan-tapaa-kyaawori pipanko jempe pijeeka-
yitzi eeroka. Aririka noñaapaakiro opothotakyaa iraantsi pipankoki,
nanonkoryaa-nakiro. Eero piñiiro mantsiyarentsi owamaan-tatsiri ratsipe-
teetyaari Apitantoniki.[p]

---

[m] **12.2** etakaantaneeyaawoni ojarentsiki = ithonki-matapaawo kashiri marzo retanta-neeyaawori kashiri abril. [12.3-4] pipira = owisha = cordero [n] **12.5** pipira = iriirika owisha, terika cabra-rika. [o] **12.8** patantyaari = pan [p] **12.13** Kantakota-chari jaka “nanonkoryaa-nakiro” riitaki ñaawaetatsi Tajorentsi, tema ranonkoryaa-tyeero ipanko-paeni Israel-paeni. Ari okanta rowawijaa-kotantaariri ikaatzi jeekatsiri paerani, itajonka-wenteeri. Tema Tajorentsi eejatzi Ronampiri tajorentsi, aririka ranonkoryaakiro pankotsi, itajonka-wentatziiro, eero iñeetziro mantsiyarentsi ikemaatsi-teetyaari. Tee oshiyawo aririka ranonkoryaante shiretsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Tema rootaki pikenkishire-tapiin-teeri iroka kiteejeri, antawo
poemoshirenkaero poshire-teeyaari Tajorentsi. Rootaki imateeri ikaate
picharini-teeyaari. Ashi rowaero roemoshirenkaero. 15 Tema okaatzi 7
kiteejeri powapiin-tyaawo ratanteetari. Pookayitero pipankoki okaatzi
shineya-kaerori etana-kawori kiteejeri. Eenitatsi-rika atziri owakyaawoni
shineya-tsiri ratanteetari etana-kawori kiteejeri roojatzi omonkaa-
tantakyaa 7 kiteejeri, eero ishinetee-tziri itsipatee-yaari isheninka, ari
rookaetakiri.[q] 16 Tema pipiyowenteeyaana pimpinkathataena etana-
kyaawoni kiteejeri. Ari pikanterori eejatzi aririka omonkaa-tapaakyaa
7 kiteejeri. Tekatsi antawae-tatsini, apatziro ronkotsite royaari.
17 Poemoshirenkaero iroka kiteejeri rowantee-takawori atanteetari kaari
rowaetee-tzi shineya-kaerori, tema rootaki kiteejeri naanteemiri pijeeka-
witaka Apitantoniki. Otzimatyee piyotahaeri ikaate picharini-teeyaari,
ashi rowaero roemoshirenkaero rirori nokantakiri. 18 Powapiin-teeyaawo
atanteetari kaari rowaetee-tziri shineya-kaerori kiteejeri 14 roojatzi
kiteejeri 21 aririka retana-kyaawo owakirariki ojarentsi. 19 Tema eero
otzimi eepichokiini shineya-kaerori atanteetari pipankoki, roojatzi
omonkaa-tanta-kyaari 7 kiteejeri. Eenitatsi-rika owakota-kyaawoni
shineya-kaerori, eero ikowaeteeri pinampiki, rookaetakiri. Okantawityaa
riitakirika Israel-paeni, itsipa-jatzi-rika jeekimo-tzimiri, otzimatyee
rookaeteri. 20 Jempe-rika pinampi-yitee-yaawo eeroka, eero powako-
waetawo shineya-kaerori atanteetari.' "

21 Ari ipiyotakiri Moisés maawoeni antaripero-paeni Israel-paeni,
ikantakiri: "Piyaate piyoshiiyite pipira powamayiri pipankokipaeni
eeroka, riitaki oemoshirenkyaari kiteejerika 'Anonkoryaantsi.'[r] 22 Payi
inchashi, pashetan-tyaawo riraa pipira powakotakiri, pipotho-tantyaawo
apitekiro otzinkami-panke eejatzi okonompiro-panke pashitakowo.
Aritaki pijeekawaki pipankoki, eero pishitowa-waetzi roojatzi
inkaamani.[s] 23 Tema awijatyee Tajorentsi rowamaa-nakiri rantarite
itomi-paeni Apitantoni-jatzi. Aririka iñaapaakiro iraantsi pipotho-takiro
apitekiro otzinkami-panke eejatzi okonompi-pankero pashitakowo, ari
rawijanakiro pipanko-paeni. Eero ishinetziri Tajorentsi ikyaa-wankotemi
thonkan-taniri. 24 Poemoshirenka-piinteero eeroka nokantakimiri, ashi
rowaero eejatzi ikaate picharini-teeyaari roemoshirenka-yiteero rirori.
25 Aririka pareeteeyaa kepatsi-kinta ikashiya-kaakimiri Tajorentsi,
roojatzi poemoshirenki-teeyaari eejatzi janta. 26 Aririka rojampi-teemi
ikaate picharini-teeyaari, ikantemi: '¿Iitaka oshiyakaa-wentachari iroka
oemoshirenkaantsi?' 27 Iroka pikante eerokapaeni: 'Ari ratsipe-takaetari
ipireetari roemoshirenkaetari Tajorentsi kiteejeri Anonkoryaantsi. Tema

---

[q] **12.15** ratanteetari = pan [r] **12.21** pipira = owisha = cordero [s] **12.22** inchashi = hisopo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ranonkoryaakiro paerani Tajorentsi ipanko-paeni asheninka Israel-
paeni ijeekan-tawitakari Apitantoniki, tema rowamaa-nakiri rantarite
itomi-paeni-paeni Apitantoni-jatzi, riima asheninka-paeni aaka tee
rowamaa-nakiri.' "

Ari rotziwerowanaka Israel-paeni ipinkatha-tanakiri Tajorentsi.
28 Ikanta riyaatee-yeeni Israel-paeni, imatakiro okaatzi ikantakiriri
Tajorentsi irika Moisés eejatzi Aarón.

29 Okanta niyankiite tsireniri, ithonka rowamaakiri Tajorentsi rantarite
itomi-paeni Apitantoni-jatzi. Retanakari rantarite itomi-paeni pinkathari
Faraón, imatzitakari rantarite itomi-paeni omonkyahaarewo. Ari
ikantzitakari etachari iryaani itzimi ipira-paeni. 30 Ikanta ikakitanaki
tsireniriki Faraón, maawoeni inampina-paeni, eejatzi Apitantoni-jatzi,
antawo okantanaka irahaantsi. Tema maawoeni ipankoki ikamayitaki
rantarite itomi-paeni. 31 Ari ikaemakaan-takiri Faraón tsireni-paeteki
Moisés eejatzi Aarón, ikantakiri: "Piyaatee, tee nokoyi pijeeki-motaneena,
paaneeri maawoeni pisheninka Israel-paeni, pipinkathateri Tajorentsi,
tema rootaki pikanta-piintakinari. 32 Paaneeri maawoeni pipira-paeni.
Pimatero pikowapiin-takiri panteri. Piyaata-nakiita. Pamana-kowen-tena
eejatzi naaka."[t]

33 Tema ishintsi-thatanakiri Apitantoni-jatzi ithaanki-takaantyaariri
riyaatee Israel-paeni, ikantziri: "¡Piyaatanaki intsipaete! Tee nokoyi
nothonkyaa nokami." 34 Ari raanakiro Israel-paeni opatha atantee-
tari kaari rowaeteetzi shineya-kaerori, iponatan-tanakawo imaatha,
inatanakiro. 35 Imatakiro Israel-paeni okaatzi ikantakiriri Moisés,
ikowako-tanakiri Apitantoni-jatzi ikaatzi rowetsikae-tziri koriki, ooro,
eejatzi kithaarentsi. 36 Riitaki Tajorentsi kantakaakari Apitantoni-
jatzi ipashitan-tawaariri Israel-paeni, ipayita-waeri okaatzi ikoyiri.
Ari ikantakirori Israel-paeni raapitha-tanta-naariri Apitantoni-jatzi
rashaahawo.

37 Jatee-yeeni Israel-paeni ipoñaanakawo Itomyaani Ooryaa riyaatee-
yironi Pankoshaaki. Tema riyoshiita antari-paeni, ikaateeyini 600,000
atziri. Tee riyoetziro jempe okaatzi tsinani-paeni eejatzi eentsi-paeni.
38 Tee apatziro riyoshiityaa Israel-paeni riyaatee-yeeni, itsipata-nakari
inashi-yitachari atziri kaari isheninkayita. Tema raayitanee osheki ipira-
paeni.[u] 39 Tema intsipaete romishitowakiri inampiki Apitantoni-jatzi, tee
rowaeta-nakiro shineya-kaerori opatha atanteetari, tee ronkotsi-tanaki
rowanawo, apatziro itashitanaki atanteetari.

40 Tema okaatzi 430 ojarentsi ijeekaki Israel-paeni janta Apitantoniki.
41 Aripaete ishitowae-yeeni maawoeni rowayiri-takaani Tajorentsi

---

[t] **12.32** pipira-paeni = powishate, piwaakate [u] **12.38** ipira-paeni = owisha-paeni, waakapaeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijeekawitaka janta Apitantoniki omonkaa-tapaaka 430 ojarentsi.
42 Tema raminakowentakiri Tajorentsi tsireniriki Israel-paeni, tema
romishitowaeri ijeekawitaha Apitantoniki. Rootaki raminakowen-tantee-
yaariri Tajorentsi iroka tsireniriki Israel-paeni, roojatzi imateeri ikaate
icharini-teeyaari.

13 1 Ikanta rapiiteero Tajorentsi iñaanateeri Moisés, ikantziri:
2 "Pashita-kaeyaanari rantarite-paeni itzimakaan-teetani. Tema
maawoeni omapokaaniro otzimiri otomi-paeni pisheninka Israel-paeni,
eejatzi ashi ipireetari-paeni, tema riitaki nashi irika-paeni."
3 Ari rapiiteero Moisés ikanteeri isheninka-paeni Israel-paeni, ikantziri:
"¡Nosheninkapaeni! Pikenkishire-teero kiteejeri pishitowan-taari
Apitantoniki, jempe rompera-wiitakimi. Tema ishintsinka Tajorentsi
romishitowan-teemiri. Rootaki eero powantaawo rowaetee-tziro shineya-
kaerori atanteetari. 4 Tema irika kashiri iiteetziri "Eerikiri", riitaki
pishitowan-tayitaari.[v] 5 Riitaki irika kashiri poemoshirenkan-teeyaari
paata aririka pahaero inampi Owinteni-jatzi, Thaawantaarinijatzi,
Ochempi-weni-jatzi, Thaantewenijatzi, eejatzi Kayaawenijatzi. Tema
rootaki ikashiya-kaakiriri Tajorentsi paerani awaejatzite pashitee-yaawo.
Ari oshookapae janta osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki
ipireetari.[w] 6 Tema okaatzi 7 kiteejeri powaeyaawo atanteetari kaari
rowaeteetzi shineya-kaeroni. Roo kanteencha aririka omonkaa-tapaeya
7-tatsiri kiteejeri, poemoshirenkaeri Tajorentsi.[x] 7 Tema okaatzi 7 kiteejeri
rowaetyaawo atanteetari kaari rowaeteetzi shineya-kaeroni. Eero
otzimi eepichokiini pinampiki opatha rowaetee-tzirori shineya-kaerori.
8 Otzimatyee pikaman-teeri paata pitomi, pikanteeri: 'Opoñaantari
oemoshirenkiro iroka kiteejeri, tema eenitatsi rantzimota-kinari paerani
Tajorentsi noshitowan-taari nojeeka-witaka Apitantoniki.' 9 Poshiya-
kaanteero iroka ñaantsi pikenta-kotyaawomi pakoki eejatzi pipankaki.
Pikenkithata-koteero riyotakahaemiri Tajorentsi, tema ishintsinka
Tajorentsi raanteemiri paerani pijeeka-witaka Apitantoniki. 10 Otzimatyee
pametee-yaawo poemoshirenkaero ojarentsiki-paeni aririka omonkaa-
tapaeyaa. 11 Ari rareeta-kahae-mi Tajorentsi iipatsiteki Owinteni-jatzi,
jempe otzimi ikashiya-kaakimiri eeroka eejatzi piwaejatziteni. Aririka
rashita-kahae-miro eeroka, 12 pashita-kahae-yaari eerokapaeni
Tajorentsi maawoeni romapokaetani itzimaetziri. Ari pikantiriri
shirampari omapokani otzimiri pipira-paeni, tema riitaki Tajorentsi
ashitariri. 13 Riima omapokani otzimiri iryaani pipira ikyaakoetari,

---

[v] **13.4** Eerikiri = Abib [w] **13.5** Ikantee-tziri jaka "jempe oshookapae janta osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari." Tema rootaki kimitawori ikanteetzi "itzimapae osheki pitsi eejatzi tenichaa, kimi-waetapaa oshiyaata nijaa."
[x] **13.6** atanteetari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pipoyaa-tantyaari oryaanitsiti pipira kaari ipinkaetzi. Eerorika itzimi
pipoyaa-tantyaariri, pikatzikiri. Ari pikantiriri eejatzi itomi-paeni ikaati
picharini-teeyaari, pipoyaa-tantyaari iryaani pipira rowaetari.[y] 14 Aririka
rojampitimi pitomi-paeni, ikantimi: 'Iita kantakota-chari iroka?', pikantiri
eeroka: 'Rootaki kantakotacha ishintsinka Tajorentsi romishitowan-teeri
ajeekawita Apitantoniki, rompera-waetee. 15 Okantakaakawo ikijo-
shire-tawaetaki pinkathari Faraón, tee ishinetana niyaatee, rootaki
rowamaan-takariri Tajorentsi rantariti itomi-paeni Apitantoni-jatzi, ari
ikanta-kiriri eejatzi omapokachari otzimiri iryaani ipira-paeni. Rootaki
notan-taanariri Tajorentsi shirampari omapokani otzimiri iryaani nopira.
Ari nokanteeriri etawori itomi-paeni notyomi-paeni. 16 Pikemita-kaantiro
eeroka pikenta-kotyaawomi ñaantsi pakoki eejatzi pipankaki, tema
shintsiri Tajorentsi ramanteeri paerani ajeekawitaka Apitantoniki.' "
17 Ikanta ishineteeri paerani Faraón riyaatee Israel-paeni, tee
ikinakaa-neeri Tajorentsi iipatsiteki Kinakinawaetaniripaeni, ari eenta-
thakiwita. Tema ikantakitzii Tajorentsi: "Aririka iñaakiro Israel-paeni
omanarentsi-paeni, ari ikowanaki ipiyaneero Apitantoniki." 18 Rootaki
itapota-kaantakariri Tajorentsi ochempi-mashiki roojatzi Inkaariki
Kityonkaariki. Tema wetsikaeyakani Israel-paeni rowarityaa ishitowan-
taari Apitantoniki. 19 Tema ramaero Moisés itonki-pooki José, rootaki
ikowakiri paerani José, Ikantaki: "Aririka ineshironka-teemi paata
Tajorentsi, nokoyi pikantina kameetha, paaneenawo paata notonki-
pooki." 20 Ikanta rawijanaki Israel-paeni ijeekawi-tapaaka Pankoshaaki,
areetee-yakani Shewamentaaki jempe etanakawo otonkaawo ochempi-
mashi. Ari imahaeya-paakini. 21 Riitaki Tajorentsi jewatapiin-takiriri.
Tema iñiiro okantajamata kitejipaeteki menkori, riyotzi ari ikineeyini.
Rooma tsireni-paeteki opaamatzi menkori, rootaki okoñaatantari jempe
ikini ranashi-teeyini. Ari okanta ranashi-tantakari kiteejeriki eejatzi
tsireniriki. 22 Tema tee ookiri Israel-paeni kitejipaeteki okantajamataha
menkori, ari okimitzitakari tsireni-paeteki okoñeetyaa-kotziri
opaamajamataki.

14 1 Ikanta Tajorentsi iñaanateeri Moisés, ikanteeri: 2 "Pikanteri
Israel-paeni ipiyeeta maawoeni, ipanko-thaante-tapaeya
Opatzimoo-weniki, imonteta-paeyawo nampitsi Rashaahawo
Inkañaaweri, jempe ojatekakiri inkaari eejatzi Pankothanthaari. 3 Rootaki
ikantan-tyaari Faraón: 'Tekatsi ikini ishiyi Israel-paeni, otzikawakiri
ochempi-paeni.' 4 Ari nokanta-kaakyaawo naaka rapiitiro ikijo-shire-tanee
Faraón, rootaki ikowantyaari royaa-kyaatawaemi. Ari noñaahan-tirori
noshintsinka, notsipa-teeri rowayirite-paeni. Ari riyoti Apitantoni-jatzi
naaka Tajorentsi." Imatakiro Israel-paeni okaatzi ikantakiriri Tajorentsi.

---

[y] **13.13** ikyaakoetari = kawayo = asno; rowaetari = owisha

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ari ikamantee-takiri iwinkatharite Apitantoni-jatzi, ikantee-tziri:
"Shiyaka Israel-paeni." Antawo owatsimaa-nakiri Faraón ikemawakira,
imatzita-nakawo inampina-paeni rirori, ikantee-yanakini: "¿Iita
ashinetan-taariri riyaatee Israel-paeni, tekatsi omperatee-yaari?"
6 Intsipaeti rowetsika-nakiro ishiyako-mento, ikaemakiri rowayiriti.
7 Riyoshiitaki rooperori-paeni shiyako-mentotsi okaatzi 600. Raanaki
eejatzi otsipa ishiyako-mento-paeni Apitantoni-jatzi, ari rotetanakari
jewayitziriri rowayiriti. 8 Riitaki Tajorentsi kantakaawori ikijo-shire-
tanta-naari Faraón, pinkathari-tatsiri Apitantoniki, royaa-kyaatanakiri
Israel-paeni. Roo kanteencha Faraón tee ikenkishire-taawo antawo
ishintsini Tajorentsi ishitowan-taari Israel-paeni janta. 9 Jateeyakini
Apitantoni-jatzi royaakyaatziri Israel-paeni. Eejatzi rowayirite-paeni
ikyaako-yitakari ipira-paeni, eejatzi ishiyako-mento-paeni Faraón.
Royaata-waeri ipanko-thaante-yitapaaka inkaari-thapyaaki Opatzimoo-
weniki, omontetakari nampitsi Rashaahawo Inkañaaweri.[z]

10 Ikanta rokaaki-tapaaki Faraón, raminee-yakini Israel-paeni, iñaatziiri
ipokaeyakini Apitantoni-jatzi royaa-kyaatziri. Antawo ithaawae-
yanakini Israel-paeni, ikowako-tanakiri Tajorentsi ramitakoteri.
11 Ikantanakiri Moisés: "¿Tekatsima Apitantoniki jempe nokitatyaa
pamantanari ochempi-mashiki nokamayiti? ¿Jempema pikantinaka?
¿Iitaka pamantaanari nojeekawita Apitantoniki? 12 Aritaki nokantzi-
takimi Apitantoniki: 'Piñaashi-tina ishintsiwaetana Apitantoni-jatzi
nantawae-teniri, rootaki kameetha-witacha rompera-tina Apitantoni-
jatzi, eero noñiiromi nimaeka nokami ochempi-mashiki.' " 13 Ari
rakanakiri Moisés isheninka-paeni Israel-paeni, ikantziri: "Eero
pithaawan-teeyarini. Pitonta-shireti. Aritaki rowawijaa-kotakimi
Tajorentsi. Tema ikaatzi Apitantoni-jatzi piñiiri nimaeka, eero piñahaeri
paata. 14 Eero pikanta-shiryaa-waeta, riitaki Tajorentsi piyawen-timini
eerokapaeni." 15 Ari ikantanaki Tajorentsi: "¡Moisés! ¿Iitaka pikaema-
kaema-tantanari? Pikanteri pisheninka-paeni Israel-paeni: 'Piyaateeyini.'
16 Rooma eeroka powaankiro pikotzi inkaariki, aritaki otenkaryaanaki.
Tema ari opiryaakotatanaki, ari ikineeya-nakini Israel-paeni ranashi-
tanaki. 17 Naaka kompita-shiryaa-kaerini Apitantoni-jatzi, ikowantyaari
royaakyaa-timi. Ari iñiirori noshintsinka Faraón, eejatzi maawoeni
rowayiriti. Nothonkiro ishiyako-mento eejatzi ipira-paeni ikyaako-yitari-
paeni. 18 Tema aripaeti riyoti Apitantoni-jatzi naakataki Tajorentsi, aririka
iñaakiro noshintsinka jempe nokantakiri pinkathari Faraón, nothonkiteri
ishiyako-mento, rowayiriti eejatzi ipira-paeni ikyaakoyitari-paeni"

19 Ikanta Ronampiri Tajorentsi, eejatzi menkori jewatziriri Israel-paeni,
inkitapaaki itaapiiki ikineeya-paakironi ketziroeni. 20 Ojatekapaaka

---

[z] **14.9,17,18,23,26,28** ipira-paeni = iyawayoti = kawayo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

niyankineki ranashiteeyanira Apitantoni-jatzi royaakyaa-tziri Israel-paeni. Tsireni-kaakitako-tanaki Apitantoni-jatzi, riima Israel-paeni koñeetyaaki iñiiro rirori tsireni-paetiki. Rootaki kaari imatantawo Apitantoni-jatzi royaateri Israel-paeni, tema tsireni-kaaki-takotaki rirori.
21 Ikanta rowaanka-nakiro Moisés rako inkaariki, ikantakaakawo Tajorentsi opoki antawo tampyaa tsireni-paetiki okinapaakiro ishitowa-piintzira ooryaa, ari otenka-ryaanaki inkaari, piryaakotatanaki awotsitanakira. 22 Ranashi-tanta-nakawo Israel-paeni opiryaa-kotatanaki inkaari, tema oshiya-nakawo impeeta okatziya-tantaa-tanaka rampateki eejatzi rakoperoki. 23 Royaakyaatee-yakirini Apitantoni-jatzi, itsipayi-takari rowayiriti Faraón ikyaako-yitakari ipira-paeni, ishiyako-yitaka ishiyako-mentoki-paeni, weyahae-yakani niyankineki inkaari. 24 Ikanta okiteejetzi-mataki, ari raminaki Tajorentsi ijeekaki okoñeetyaakira menkori oorenta-jamateenchari, iñaakiri rowayiriti Apitantoni-jatzi, ikantakaakawo ithaawaeyini iriroripaeni. 25 Ikantakaawo eejatzi othopaa-yitanaki oshiyantari ishiyako-mento. Ari omaperotanakyaa ithaawae-yanakini. Ikanteeyini Apitantoni-jatzi: “Jame apiya-pithateri Israel-paeni, tema ikijawen-tatyaari Tajorentsi.” 26 Roo kanteencha ikantakiri Tajorentsi irika Moisés: “Powaankaero pako inkaariki, opiyaateeta nijaa opamankiri maawoeni Apitantoni-jatzi, ishiyako-mento-paeni eejatzi ikaatzi kyaakotariri ipira-paeni.” 27 Tema kiteeje-tzimataki, rowaanka-nakiro rako Moisés inkaariki, intsipaeti opiyaata-paaka inkaari. Ishiya-mintheeta Apitantoni-jatzi, itonkiyo-takawo inkaari. Ari ikantakiro Tajorentsi ithonkan-takariri Apitantoni-jatzi niyankyaaki inkaari. 28 Tema intsipaeti opiyaata-paaka inkaari, opamanka-nakiro ishiyako-mento-paeni, ikaatzi kyaakotariri ipira-paeni, eejatzi maawoeni rowayiriti Faraón itsipatakari royaakyaa-tziri Israel-paeni. Ithonkaka maawoeni, tekatsi añahaatsini. 29 Riima Israel-paeni kameetha ranashi-tanta-nakawo inkaari opiryaa-kotanakira, oshiyanakawo impeeta okatziya-tantaa-tanaka rampateki eejatzi rako-peroki.
30 Ari ikantakirori Tajorentsi rowawijaa-kotanta-kariri Israel-paeni rompera-waetari Apitantoni-jatzi. Iñaakiri Israel-paeni ikamaeyakini Apitantoni-jatzi rotampitziitaka inkaare-thapyaaki. 31 Ikanta iñaakiro Israel-paeni kyaari-perori okantaka rantakiri Tajorentsi rotsinampaakiri Apitantoni-jatzi, ipinkatha-tanakiri, rawentaa-nakari Tajorentsi eejatzi ikemita-nakiriri Moisés, romperatani Tajorentsi.

15 1 Ari romampaa-wentanakari Moisés Tajorentsi eejatzi isheninka Israel-paeni. Iroka ikantzi romampahaeyani:
Nomampaa-koteeri Tajorentsi, tema riroperori ikantaka rirori rotsinampaantaki.
Rowiinkakiri ikyaakoetari eejatzi ikaatzi kyaakotariri.[a]
2 Nomampaa-wenteeri Tajorentsi,

[a] **15.1** ikyaakoetari = kawayo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tema riitaki shintsi-takaanari, riitaki owawijaa-kotaanari.
Riitaki Notajorentsite, otzimatyee nomampaa-kotee-yaari,
Riitaki Itajorentsite ashitanarini, otzimatyee najahaa-wentee-yaari.
22 Ikanta raaneeri Moisés isheninka Israel-paeni rookaneero Inkaari
Kityonkaari. Ikinanaki ochempi-mashiki iiteetziro Tantotsi-weniki, tema
mawa kiteejeri ranashi-teeyakani, tee iñahae nijaa ochempi-mashiki
rireri. 23 Ikanta rareetee-yakani iiteetziro Kepishaari, tee okantyaa
ririro nijaa, tema kepishi okantaka. Rootaki owaeta-kaantzirori janta
Kepishaari.[b] 24 Ari ikijima-tanakiri isheninka-paeni Moisés, ikantee-
yirini: "¿Iitaka ireri?" 25 Rootaki ramanan-tanakari Moisés ikowako-takiri
Tajorentsi. Ari roñaaha-kiriri apaani inchashimpoki. Raakiro Moisés,
rowiinkakiro nijaaki, kameetha-tanaki imiritiro.

Ari ikowaki Tajorentsi iñaantyaari Israel-paeni. Ipakiri ikantakaantani
eejatzi rametee-yaari. 26 Ikantakiri: "Aririka pikemijanteri Pitajorentsite,
tampatzika-shire-teemi, pimonkaa-teero ikantakaantani, noñaakimi
pipakahaero okaatzi ipinkakaantani, eero patsipetawo eeroka
mantsiyarentsi ratsipe-takari Apitantoni-jatzi, tema naaka Tajorentsi,
etsiyata-kotakaan-taniri." 27 Ikanta rareetee-yakani Kompiro-shaariki,
jempe otzimiri janta okaatzi 12 nijaateni, ari oshookiri eejatzi okaatzi 70
kompiroshi. Ari ipanko-thaante-teeya-paakani janta.

16 1 Tema rootaki iroka kiteejeri 15 ikaatan-tyaarimi apite kashiri
ishitowan-taari Israel-paeni Apitantoniki. Ari rawijee-yanakini
ipoñaanaawo Kompiroshaariki roojatzi niyanki-thakineki ochempi-
mashi Cheentoniki. 2 Okanta janta ochempi-mashiki, maawoeni
Israel-paeni iñaanawae-tapaakiri Moisés eejatzi Aarón. 3 Ikanteeyini:
"Ari okameethawita rowamaa-yitinami Tajorentsi Apitantoniki, jempe
nopiyota-kotapiin-tziri wathatsi nochomoniki, jempe nokemapiin-teeyani
nowawae-teeyani. Rooma pamawitee-yakinani eeroka jaka ochempi-
mashiki rooteentsi paakaenawo notashe maawoeni nokaatee-yinira."[c]

4 Ari rapiiteeri Tajorentsi, ikanteeri Moisés: "Ari nowaryaa-kiniri
owanawontsi. Rootaki rowiiteri Israel-paeni okaate royaari apaani
kiteejeri. Ari niyoteriri ikemijan-tziro-rika nokantziriri. 5 Roo kanteencha
iroka 6-tatsiri kiteejeri, otzimatyee rawijakaero okaatzi rowiita-
piintziri otsipaki kiteejeri, rootaki rowaan-tyaari." 6 Rootaki iroka
ñaantsi rowawijaa-kiniriri maawoeni isheninka-paeni Moisés eejatzi
Aarón, ikantakiri: "Nimaeka tsirenii-teeni ari piyoteri riitaki Tajorentsi
omishitowaemiri Apitantoniki. 7 Rooma inkaa-manee ari piñiirori
rowaneenkawo Tajorentsi, tema ikemakimi okaatzi pikijima-waetakiri.
¿Poshiya-kaantzima naaka pikijima-waetzi?" 8 Eekiro ikantana-kitzii
Moisés: "Nimaeka tsirenii-teeni ipimi Tajorentsi wathatsi poyaari. Rooma

---

[b] **15.23** Kepishaari = Mara [c] **16.3,4,8,12,15,29** nowawae-teeyani, atanteetari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inkaa-manee ipimi osheki atanteetari, rootaki pikemaneen-tyaari.
Tema ikemakimi Tajorentsi pikijima-waetakiri. ¿Poshiya-kaantzi naaka
pikijima-waetzi? Tema tee naaka pikijimati, Tajorentsi pikijimataki.”
9 Ari ikantanakiri Moisés rirentzi Aarón, ikantziri: “Pikaemiri
maawoeni asheninka-paeni Israel-paeni, pikanteri: ‘Pipoki maawoeni
apiyowen-tyaari Tajorentsi, tema ikemakimi pikijima-waetakiri.”
10 Iñaana-minthee-tziri Aarón maawoeni Israel-paeni, ari raminanaki
ochempi-mashiki, iñaatziiro rowaneenkawo Tajorentsi janta menkoriki.
11 Ari iñaanata-nakiri Tajorentsi irika Moisés, ikantziri:
12 “¡Moisés! Nokemakiri pisheninka-paeni Israel-paeni ikijima-waetana.
Nokoyi pikanteri: ‘Pikemiri ikantzi Tajorentsi: “Aritaki powakyaa
wathatsi tsirenii-teeni, rooma inkaa-manee ari powakyaa osheki
atanteetari, rootaki pikemaneen-tyaari. Tema rootaki piyotan-teeyaari
naakataki Pitajorentsite.” ’ ”
13 Okanta otsireniityaanaki, ari itonkae-yapaakini tsimeri, anashi-
tee-yapaakani opiyotaka ipanko-thaante Israel-paeni. Rooma
okiteeje-tamanee iñaatziiro ashemashi-tapaaki itsini ompokiro kepatsiki.[d]
14 Ikanta okaatapaakira itsini ompokiro, iñeetatzii piyopane-tapaen-
chari okaankiityiira ochempi-mashiki, oryaaneerikiini. 15 Tee riyotziro
Israel-paeni jempe oeta, ikanta-wakahaeyani: “¿Oetaka iroka?” Ikantzi
Moisés: “Rootaki owanawontsi ipimiri Tajorentsi poyaari. 16 Iroka ikantzi
Tajorentsi: ‘Powiiyiti okaate pantetyaari poyaari jempe pikaateeyini
pipankoki. Pijayi apaaniki pachaka ikemyaari apaani atziri.”[e]
17 Imatakiro Israel-paeni ikantee-takiriri. Eenitatsi ahaentsiri osheki,
itsipa eepichokiini rowiitaki. 18 Rootaki imonkaa-tanta pachaka raayitzi,
tee rapaawae-tziro ahaentsiri osheki, tee okoetyi-motyaari ahaentsiri
eepichokiini. Raayitaki okaatzi ikoyiri royaari. 19 Ari ikantaki Moisés:
“Eero powaan-tawo ashi inkaamanii.” 20 Roo kanteencha, ipiyatha-
takawo Israel-paeni ikantawi-takariri Moisés, eenitatsi owaan-teenchari
royaarimi inkaamanii. Tema othonka ochowi-tanaki, eejatzi shitzitanaki.
Rootaki ikijanta-kariri Moisés ikaatzi piyatha-takariri. 21 Ari ikantatyaa
ikoyii okiteeje-tamanee, rayi okaatzi ikoyiri royaari. Aririka ijaawata-
paaki ooryaa, othonka iwyaahanakya.
22 Rooma 6-tatsiri kiteejeri, ari rawijakaero okaatzi rowiita-
piintziri otsipa kiteejeri, apite pachaka raakotzi royaari apaani atziri.
Roojatzi riyaatashitantanakari jewaripaeni ikamantziri Moisés okaatzi
raayitakiri. 23 Ari ikantzi Moisés: “¡Jewaripaení! Rootaki ikantakiri
Tajorentsi, ikantzi: ‘Okiteeje-tamanee, rootaki kiteejeri imako-ryaan-
teetari iitajonkawentakiri Tajorentsi. Pikoyi-rika ponkotsitiro, pimatiro.

---

[d] **16.13** tsimeri = oshiyawi-tariri shonkiri = codorniz [e] **16.16,18,22** pachaka = gomer = oshiyawori apite litro.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pikoyi-rika pitashitiro, pimatiro. Aririka otzimahaanti, kantacha powaan-
tyaawo poyaari inkaamanii.' " 24 Imatakiro okaatzi ikantakiriri Moisés,
rowaan-takawo, rootaki royaari inkaamanii, teemaeta ochowitzi,
tee oshitzitzi eejatzi. 25 Ari ikantzi Moisés: "Poyaawo nimaeka, tema
rootaki kiteejeri jempe romaerintawenteetari Tajorentsi. Eero piñiiro
opiyo-wanetyaa okimipiintaha. 26 Tema apatziro okaate 6 kiteejeri
powiita-piinti, rooma kiteejeri 7-tatsiri imako-ryaan-teetari, eero piñiiro
opiyo-wanetyaa." 27 Roo kanteencha, eenitatsi Israel-paeni jatamanaa-
tsiri kiteejeri imako-ryaan-teetari rowiiti, teemaeta iñaapae. 28 Rootaki
ikantan-tanakariri Tajorentsi irika Moisés, ikantziri: "¿Jempema
okaateka pipakairo pipiyatha-waetawo nokanta-kaantani, eejatzi
noñaani? 29 Pikenkishiretyaa, naaka Tajorentsi wetsika-kimirori kiteejeri
imako-ryaan-teetari. Rootaki otzimantari 6-tatsiri kiteejeri paantyaari
osheki poyaari apiteki kiteejeri. Rooma kiteejeri imako-ryaan-teetari,
pijeeki pipankopaeniki eero pishitowa-waetzi jempe-rika-paeni." 30 Ari
ikantakiro Israel-paeni romoerin-teeyakani kiteejeri imako-ryaan-teetari.

31 Ikanta irika Israel-paeni iitakiro iroka owanawontsi "iitaka". Tema
kitamaapaneri, roowaetaki oryaaneeriki okithoki pankirentsi, pocharini
rowaetaki ocheerinkaantsi rowaetee-tziro pitsi.[f]

17 1 Ikanta rawijee-yanakini maawoeni Israel-paeni ijeekawi-tapaaka
ochempi-mashiki Cheentoni, eentsikiroeni ikanta riyaateeyini,
ikemijantakiro ikantziriri Tajorentsi. Roojatzi rareetee-yantakarini
Maamentoweniki, ari ijeekae-yapaakini janta jempe tee otzimapae
nijaa rireri. 2 Ari rapiita-neero Israel-paeni iñaana-mintha-teeri Moisés,
ikantziri: "¡Moisés! Pipina nijaa nomiriteri." Ari ikantzi rirori Moisés:
"¿Iitaka piñaana-mintha-tantanari naaka? ¿Iita pikoshekan-tariri
Tajorentsi?"

3 Tema antawo imiritee-yakini Israel-paeni, eekiro iñaana-mintha-
tatziiri Moisés, ikantziri: "¿Iitaka pamantanari nojeekawita Apitantoniki?
¿Rooma pamantanari aayitina nomiri naaka, imiri notomi-paeni eejatzi
nopira-paeni?" 4 Rootaki ramanan-tankari Moisés ikowako-takiri
Tajorentsi, ikantziri: "¡Tajorentsi! ¿Jempema nokanti-rika irika-
paeni nosheninka? ¡Aririka awijimo-takiri eepichokiini oetarika, ari
rowamaan-takyaanawo mapi!" 5 Ikantzi Tajorentsi: "¡Moisés! Piyaati
jempe ipiyotee-yakani pisheninka-paeni Israel-paeni, pitsipa-tanakyaari
antaripero-paeni. Paanakiro pikotzi pipajaatan-taakawori paerani nijaa.
6 Ari nojeekiri eejatzi naaka janta ochempiki Mameriitoni. Pompojiro
shiranta, aritaki oshitowanaki nijaa rireri pisheninka-paeni."

Tema imatakiro Moisés okaatzi ikantakiriri Tajorentsi, iñaakiri
antaripero-paeni Israel-paeni rantakiri. 7 Rootaki owaeta-kaantzirori

---

[f] **16.31** iitaka = maná; okithoki pankirentsi = culantro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

janta Koshekaa-rini, rootaki iiteetzitari eejatzi Kijima-shaari, tema
osheki ikijawaetaka Israel-paeni, ikijima-waetakiri Tajorentsi, ikantaki:
“¿Maperorima itsipatee Tajorentsi, tee ramatawitee?”

18 1 1 Tema awijanaki ikaatzi mawa kashiri romishitowae-teeri
Israel-paeni ijeekawitaka Apitantoniki, areetee-yakani ochempi-
mashiki Cheentoni. 2 Tema ipoñaanaawo Maamentoweniki irikapaeni
Israel-paeni, roojatzi ochempi-mashiki Cheentoni jempe ijeekae-
yapaakini. Ari ipanko-thaante-teeya-paakani imonteta-paakawo ochempi.
3 Ari itonkaanaki Moisés itonkiyo-tyaari Tajorentsi ikenkitha-waetakaeri.
Ari iñaawae-tanaki Tajorentsi ijeekaki ochempiki, ikantziri: “¡Moisés!
Pikamanteri icharini-paeni Jacob pikanteri: ‘¡Israel-paeni! Iroka iñaani
Tajorentsi, ikantzi: 4 “Piñaayi-takiro jempe nokantakiri Apitantoni-jatzi,
jempe nokantakiro namanteemiri nojeekira naaka, tema oshiyawi-
takawo riimi amaemini pakitha ishiwankiki. 5 Aririka pimonkaa-teero
okaatzi akashiyakaa-wakaari, eerorika pipiyathatana, tema eerokapaeni
netako-pero-teeyaa, ari awijanakiro okaatzi netakotari paashini-jatzi,
tema naaka ashitawori maawoeni kepatsi. 6 Ompera-tajorentsi-taarewo
piinayitee eeroka pikaatzi ipinkathari-wenteetakimi. Pikiteshireyitee.”
Rootaki iroka ñaantsi pikanteriri pisheninka Israel-paeni.’ ”

7 Ari ipiyapaaki Moisés, ikaemakiri antaripero-paeni, ikamantakiri
okaatzi ikantakiriri Tajorentsi. 8 Ikantee-yanakini maawoeni Israel-
paeni: “Ari amatakiro okaatzi ikantakiri Tajorentsi.” Eejatzi ipiyanaawo
Moisés, ikamanta-paeri Tajorentsi, ikantziri: “Ikowaeyakini nosheninka-
paeni.” 9 Ari ikantziri Tajorentsi: “¡Moisés! Ari nokanta-kaakyaawo
otsirenirikaakiti menkori, ari nopokiri noñiimi, tema ari ikemakina
pisheninka-paeni noñaanatimi. Ashi rowaero ikemijantimi.” Tema rapiita-
nakiro Moisés okaatzi ikowakiri Israel-paeni, ikamantakiri Tajorentsi,
ikantziri: “Kyaaripero ikowaeyakini nosheninka.” 10 Ikantzi Tajorentsi:
“¡Moisés! Piyaati, powetsika-shire-takahae-yaari pisheninka-paeni nimaeka
iroka kiteejeri eejatzi inkaamanee. Ikiwayi-teero eejatzi iithaari-paeni.
11 Raamawentayityaa eejatzi otsipaki kiteejeri. Tema ari nayiite ochempiki
Cheentoni, iñiina maawoeni pisheninka-paeni. 12 Pookoteniri pisheninka-
paeni jempe roweyiiyaa ranashiti, pikanteri: ‘Eero pawijiro eepichokiini
jempe nookotakiro. Pipinkathatiro, eero pitonkaa-waetzi. Eenitatsi-
rika awijakironi jempe nookotakiro, otzimatyee romwamae-tiri.’ 13 Tee
oshinetaan-tsitzi eepichokiini roteeyeetiro, aritaki rompojantee-takyaari
mapi, eerorika ikenteetyeeri. Riirika atziri, riirika ipireetari, otzimatyee
rowamaayiteri. Apatziro oshinitaan-tsita itonkahaeti aririka itziwooteeti.”
14 Ari roerinkaa Moisés janta ijeekae-yakinira isheninka-paeni, rowetsika-
shire-takaa-yitakari. Ikiwakaa-yitakiri iithaari apaani-paeni. 15 Ikantakiri
eejatzi Moisés isheninka-paeni, ikantziri: “¡Israel-paeni! Otzimatyeera
paamawentyaa otsipaki kiteejeri, eero pitsipatawo piina-paeni.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Okanta okiteeje-tamanee mawatatsiri kiteejeri, omapoka-shitaka
oshintsitanaki ochenki-tanaka ookatha-rentsi, tsirenikaakitanaki menkori
ochempiki. Ikemaetatzii oshintsitanaki itziwooteetzi. Antawo ithaawae-
yanakini kemakirori. 17 Ari raanakiri Moisés maawoeni isheninka-paeni
itonkiyo-tawakyaari Tajorentsi. Katziyee-yapaakani onomataki ochempi.
18 Tema kachaaryeenka okantanaka Cheentoni rayiita-paakira Tajorentsi.
Kimitaka kachaa-reen-katzi paamari. Othonka otziñaaka ochempi.
19 Eekiro ishintsiitatzii itziwooteetzi. Tema iñaawaetzira Moisés, akatsi
rirori Tajorentsi roshiyakawo ookatha-rentsi. 20 Rayiitaki Tajorentsi
ochempi Cheentoni. Ari ikaemakiri Moisés ipoki tonkaariki. Jatanaki
Moisés tonkaariki. 21 Ikantziri Tajorentsi: "¡Moisés! Pipiyi taapiki,
pikanteri pisheninka-paeni eero rawijiro jempe nookotakiro ikowi iñiina.
Raamawentyaa ikamayitzikari. 22 Otzimatyee rowetsika-shire-teeyaa
eejatzi Ompera-tajorentsi-taarewo, ipokantyaari iñiina. Raamawentyaa
ithonkakari ikamayitzi." 23 Ari ikantziri Moisés: "¡Tajorentsi! Eero
imatziro nosheninka-paeni itonkaero ochempi Cheentoni, tema eeroka
kanteen-tsiri: 'Pookoti jempe iweyiiyaa ranashi-teeti ochempiki, tema
otajorentsipathatatzii iroka." 24 Ari ikantziri Tajorentsi: "¡Moisés!
Poerinkae. Opoñaashityaa pitonkahae eejatzi pitsipa-teeyaari Aarón.
Riima Ompera-tajorentsi-taarewo eejatzi pisheninka-paeni, eero rawijiro
jempe pookotakiro, raamawentyaa ikamikari." 25 Ikanta roerinkaa
Moisés, ikamanta-paeri isheninka-paeni.

Ikantakaan-teetani kaatatsiri 10

20 1 Ari iñaawae-takirori Tajorentsi iroka ñaantsi, ikantaki: 2 "Naaka
Pitajorentsite, naaka ahaemiri rompera-waetee-tzimi Apitantoniki.
3 Eero pipinkatha-waetziri tajorentsi-niro, apatziro pipinkathatina naaka.
4 Eero powetsika-waetzi oshiyakaa-wontsi, eero piitajorentsi-waetziri
jeekatsiri jenokinta, kepatsiki, nijaaki eejatzi otapi-naki kepatsi. 5 Eero
pipinkatha-waetziri, eero potziwerowa-shiwaetari eejatzi. Tema naaka
Pitajorentsite, Shintsi-perori, Aamaako-tantaniri. Naaka owajankiteerini
kijaneen-tanari, eejatzi itomi-paeni, icharini-paeni, itomi-paeni icharini-
paeni. 6 Riima ikaatzi etakote-tee-nani naaka, ikemijan-teero noñaani,
osheki netakotee-yaari rirori, ari nokanteeriri maawoeni icharini-
teeyaari ikaati poyaatee-yaarini paata. 7 Naaka Pitajorentsite, eero
pipaeryaa-shiwaetana. Tema nothonkiri nowajankiteeri naaka ikaatzi
paeryaa-shiwae-tanari. 8 Pikenkishire-teero kiteejeri imako-ryaan-teetari,
itajonkawen-teetakiri. 9 Tema eenitatsi 6 kiteejeri pantawae-tantyaari,
panteero okaatzi pikoyiri. 10 Rooma kiteejeri 7, ari pikenkishire-teenari
Naaka, Pitajorentsite. Tee okameethatzi pantawae-tantyaawo iroka
kiteejeri, eejatzi pitomi, pishinto, pomperatani, pipira-paeni, eejatzi
paashini-jatzi ikaatzi jeekimo-tzimiri pipankoki. 11 Tema okaatzi 6 kiteejeri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nowetsikan-takawori inkiti, kepatsi, inkaari eejatzi okaatzi tzimatsiri.
Rooma kiteejeri 7, nomako-ryaan-takawo. Notajowen-takiro iroka kiteejeri.
12 Pipinkatha-teeri pipaapati eejatzi piniro. Aritaki ojamanitaki nañaakaemi
kepatsiki nokashiya-kaakimiri nopaemiri. 13 Eero powamaantzi. 14 Eero
pimayempitzi. 15 Eero pikoshitzi. 16 Eero pitheeya-kotanta. 17 Eero
piñaawena-takotari okaatzi tzimimo-tziriri pisheninka, ipanko, iina,
romperatani-paeni, ipira-paeni, maawoeni."[g]

Ithaawaeyini Israel-paeni

18 Iñaakiro maawoeni Israel-paeni ookatha-rentsi, ikemakiro
tziwoorentsi, iñaakiro eejatzi kachaari ochempiki. Ikanta iñaayitakiro
iroka-paeni, antawo ithaawae-yakini, inteena ikatziyee-yakani. 19 Ari
ikantee-yanakirini Moisés: "Piñaanatina eeroka, aritaki nantakiro okaate
pikantinari. Tee nokoyi iñaanatina Tajorentsi, rowamaa-nakari."

24 12 Ikanta rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: "Pitonka-
haero ochempi, poyiina janta. Ari nopimirori mapikota jempe
nojankinatakiro noñaani eejatzi nokanta-kaantani, rootaki piyotaa-
yiteeriri pisheninka-paeni." 13 Ari ikatziyanaka Moisés itsipatakari
Josué amitako-tziriri, wetsikanaka riyaati rochempiteki Tajorentsi.
14 Ikantanakiri antaripero-paeni: "Ari poyaawakina jaka roojatzi nopiyan-
teeyaari. Riitaki jeekakaemini Aarón itsipatyaari Hur. Eenitatsi-rika
kosheka-wakaa-chani, pikowakoteri rirori raminako-timiro."
15 Ari itonkaanee Moisés ochempiki. Opeyawakiri otsirenikaakitakira
menkori. 16 Ari ayiinta-paaki rowaneenkawo Tajorentsi ochempi-mashi
Cheentoni. Okaatzi 6 kiteejeri omenkoritaki. Okanta omonkaataka 7 kiteejeri,
eenitatsi ñaanata-kiriri Moisés menkoriki. 17 Tema koñaatziro iñaayitakiro
Israel-paeni rowaneenkawo Tajorentsi, oshiyakawo opaamatzi paamari
tonkaariki ochempiki. 18 Ikyaanta-nakawo Moisés menkori, tonkaanaki
ochempiki, ari ijeekakiri okaatzi 40 kiteejeri eejatzi 40 tsireniri.

Rashita-kaetawori tajorentsi-thaante

25 1 Ari rapiiteero Tajorentsi iñaanateeri Moisés, ikantziri: 8 "Pamini
wetsikinani tajorentsi-thaante ari nojeekiri notsipa-tyaari pisheninka-
paeni. 9 Pimatiro maawoeni jempe okantajaantyaa noñaayimiri. Tema ari
pikantiro powetsikiro tajorentsi-thaante, eejatzi okaate tzimatsini inthomoeki."
10 "Powetsiki inchanaki, awijaneentiro apikonati ojanthate, awijaneentiro
apaani akonaki okimiinati, eejatzi okaate ojenokiti.[h i] 11 Pitziri-tantyaawo ooro

---

[g] **20.17** ipira-paeni = buey, asno [h] **25.10** inchanaki = owetsikae-tzirori inchato acacia
[i] **25.10,17** awijaneentiro apikonati = apaani metro eejatzi 10 centímetro; awijaneentiro apaani akonaki = 75 centímetros

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inthomoeki eejatzi jakakiroki. Powashi-nampi-tantyaawo ooro onampi-naki.
16 Ari potetiro inchanakiki nopimiri nokanta-kaantani. 17 Powetsiki otapa piyoshii-
takiri ooro. Rootaki iiteeteri iroka otapa "neshironka-mentotsi". Awijaneentiro
apikonate ojanthati, rooma okimiiti awijaneentiro apakonate. 18 Powetsiki
apiti roshiya-kaawo shiwankiri Onampiri tajorentsi, riitaki powakiri apitekiti
opatziyaakiki otapa. Riitaki piyoshiiteri ooro, eentsikeroeni pikantiri pompojeri
powetsikan-tyaariri. 19 Apaani okantyaa otapa powetsikiro. Ari ikatziyeri apitekiti
opatziyaakiki apite shiwankiri ronampiri tajorentsi powetsikakiri. 20 Ari itzinaa-
shiwanki-tyaa ikatziya-yitaki imonteta-wakaeya, riitaki pamankan-takyaawoni
ishiwanki neshironka-mentotsi. 21 Rootaki pitapatan-tyaawori inchanaki, ari
potetakirori nokanta-kaantani nopimiri. 22 Ari noñiimiri eeroka janta, ari
nokenkitha-waetakaemiri nojeekaki neshironka-mentotsiki, nojatekan-takyaari
apite shiwankiri ronampiri tajorentsi jeekaen-tsiri otapaki Tajorentsi-naki. Ari
nokaman-timirori okaate piyotaa-yiteeriri Israel-paeni."

Tajorentsi-thaante

26 1 "Iroka okaate payiri powetsikan-tyaawori Tajorentsi-thaante.
Tema okaatzi 10 rooperori kithaarentsi, anashirikimawotatsiri,
thonkiri-mawo-tatsiri, eejatzi kityonka-mawo-tatsiri. Ari piwichaa-
kotirori roshiya-kaawo shiwankiri ronampiri tajorentsi.[j] 2 Iroka okaate
ojanthayiti kithaarentsi-paeni. Tema okaatzi ojanthati 28 konakintsi,
rooma okimiitzira okaate 4 konakintsi.[k] 3 Powawiti 5 kithaarentsi, tema
apamawoeni okantanakyaa, powawiti eejatzi otsipa 5 kithaarentsi.
7 Ari pikanta-kirori eejatzi iwitzi pipira, powetsiki okaate 11
kithaarentsi, rootaki pipashikan-tyaawori Tajorentsi-thaante.[l] 8 Tema
iroka okaate ojanthati apaani kithaarentsi, okaate 30 konakintsi. Rooma
jempe okimiitzi okaate 4 konakintsi.[m] 9 Payi okaate 5 kithaarentsi,
powawitakiro. Pimati otsipa okaate 6 kithaarentsi, powawitakiro eejatzi.
Rootaki pipashikan-tyaawori Tajorentsi-thaante. Potzipiyiro jempe
awijapaaki, rootaki pithatakiri ikyaapiinteetira Tajorentsi-thaanteki.
14 Paaki eejatzi imashi piratsi pithakan-takyaawo kityonkari, rootaki
pipashikan-tyaawori tajorentsi-thaante. Payitakyaa imashi jeekatsiri
nijaaki, rootaki pipewiryaakiri pipashikan-tyaawo.[n]
15 Payi eejatzi incha-kota-paeni omeriki-tyaari tajorentsi-thaante,
kameetha otampatzikayiti.[o] 30 Otzimatyee powetsikiro tajorentsi-thaante
jempe okanta noñaaha-kimiro ochempiki.
31 Pithata-shitiro rooperori kithaarentsi. Rontyaani yotzirori ikarina-
tantawo anashiriki-thatatsiri, thonkiri-thatatsiri eejatzi kityonka-thatatsiri.

---

[j] **26.1** rooperori kithaarentsi = lino [k] **26.2** 28 konakintsi = 12.5 metro; 4 konakintsi = 2 metro [l] **26.7** pipira = cabra [m] **26.8** 30 konakintsi = 13 metro; 4 konakintsi = 2 metro [n] **26.14** piratsi = owisha [o] **26.15** incha-kota = acacia

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ari rontyaakotiro roshiya-kaawo shiwankiri ronampiri tajorentsi.[p] 32 Payi
inchapanki powatzika-shitirori okaate 4, pitziri-tanta-kyaawo ooro.
Powetsiki eejatzi okaate 4 ayeentironi jempe powatzikiro, riyoshiityaa
koriki. Powetsikaki otsiko-paeni, riyoshiitya ooro. Rootaki pojatekan-
tyaawori kithaarentsi pithata-shitirori.[q] 33 Tema iroka kithaarentsi
pithata-shitirori, rootaki inashi-tyaawoni apinate tajorentsi-thaante, apaani
tajorentsi-tatsiri, otsipa tajorentsi-pero-tatsiri. Ari poyirori Tajorentsi-naki
jempe otajorentsi-perotaki. 34 Pitapatan-takyaawo tajorentsi-naki otapa
neshironka-mentotsi powakiri janta otajorentsi-perotakira.

Taapokimentotsi

27 1 "Powetsikiro eejatzi taapokimentotsi paashitiro incha-kota,
okaate 5 konakintsi ojanthati eejatzi okaate okimiiti, rooma
ojenokitzi okaate 3 konakintsi.[r] 2 Powetsiki okaate 4 ochee onampi-naki.
Eero payi otsipa incha-kota powetsikiri ochee, tema apakota okantyaa.
Pitziri-tantyaawo kiterita-tsiri eshiro.[s]

Ikithaa-yitari ompera-tajorentsi-taarewo

28 1 "Pikaema-kaanteri pirentzi Aarón eejatzi itomi-paeni Nadab,
Abiú, Eleazar, Itamar. Tema riitaki niyoshii-takiri ikaatee-yakini
pisheninka Israel-paeni nompera-tajorentsi-teeyaari. 2 Powetsika-
kaantiniri iithaari pirentzi Aarón ikashiya-kaerori rompera-tajorentsiti.
Tema rootaki ipinkatha-tantee-tyaariri, rowaneenka-tanakyaa-rika.
31 Pontyaa-kaanti anashiriki-mawotatsiri kithaarentsi. Rootaki
ipewiryaa-kotyaari. 33 Powetsika-kithokiyiti pithata-shitirori opatzi-
kaakiki pewiryaako-wontsi. Paayiti kityonka-thari mampetha,
thonkiri-thatatsiri, anashiriki-thatatsiri. Ari pikimitaakiri eejatzi ooro,
powetsika-ñakiyi-takiri, pithayiteri opatzi-kaakiki. 34 Pithati apaani
powetsika-ñakiteri ooro, pithati eejatzi apaani powetsika-kitho-kitakiri
mampetha. Ari pikanta-kirori maawoeni opatzi-kaakiki, kameetha
pithapetaata-kiniro. 35 Rootaki ikithaa-tapiin-tyaari Aarón aririka
imateero rompera-tajorentsi-tantari. Aririka ikyi tajorentsi-thaanteki
ipinkathatiri Tajorentsi, aririka ishitoyi eejatzi, rootaki ikemaeteri
okameniyiti ithañaki-yitakiri ooro, ari okantyaa eero ikamanta.
36 Powetsiki eejatzi ooromerontaki. Riitaki yoshiita-chani ooro
powetsikan-tyaari. Ari pijankina-tirori ñaantsi, kantatsini: "Kiteshireri
Tajorentsi". 37 Pithato-tantyaawo thonkiri-thatatsiri, poojoteniri
ramantheeriki, eejatzi ipankakeroki. 38 Ari ojeeka-piinta-tyee ramantheeri

---

[p] **26.31** rooperori kithaarentsi = lino [q] **26.32** incha-panke = acacia [r] **27.1** incha-kota = acacia; 5 konakintsi = 2.25 metro; 3 konakintsi = 1.25 metro [s] **27.2** kiterita-tsiri eshiro = bronce

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipankakeroki Aarón, rootaki rinimotakaantyaariri Tajorentsi. Tema riitaki
Aarón atsipetyaawoni okaatzi rowaaripero-yitakiro Israel-paeni roetentakiri
Tajorentsi, eejatzi okaatzi rashita-kaetariri Tajorentsi roetentayitakiri.

Itahae-tziri kiteejeriki

29 38 "Iroka poetziñaariko-tyaari kiteejeriki: Pitayi
taapokimentotsiki apite piratsi tzimatsiri apaani rojarentsite.
Eero poshiteero.[t] 39 Pitayi apaani okitejiityaama-neerika, riima itsipa
pitayiri otsireniityaa-neerika. 40 Irika piratsi petyaari pitayiri, pitsipa-
teeri ramiroka-patheetani pankirentsi-pane ijeekiteetakiro apite
pajoki, itsipateetiro eejatzi oyeenka inchakitho ijeekitee-takiro apaani
pachakaki, ijeetan-takyaari eejatzi imiriteetziri apaaniki pachaka.[u]
41 Ari pikanteriri eejatzi itsipa pitayiri aririka otsireniityaanee. Pitsipa-
teeri itahae-tziri pashita-kaariri pankirentsi-pane, eejatzi imiriteetziri.
Pitayiro okaatzi rashita-kaetariri Tajorentsi okachaa-maeti okantya
iñaawenaa-tyaawori. 42 Rashi rowaero itahaenawo ikaati picharini-
teeyaari opatzimooki Tajorentsi-thaante, janta notsipa-teemira naaka,
nokenkitha-waetakaemi. 43 Ari nopiyota-piintee-yaari notsipa-tyaari
pisheninka-paeni Israel-paeni. Tema otajorentsitatye okantakae-yaawo
janta nowaneenkawo. 44 Tema tajorentsi nokantakaeyaawo tajorentsi-
thaante, eejatzi taapokimentotsi. Ari nokemiteeriri Aarón eejatzi
itomi-paeni, tema riitaki nompera-tajorentsi-ti naaka. 45 Tema ashi noyiro
notsipa-teeyaari icharini-teeyaari Israel-paeni, naakataki Itajorentsi-
teeyaa. 46 Rootaki riyotanteeyaari Naaka Itajorentsite, naaka amaeriri
ijeekawitaka Apitantoniki notsipa-taari. Tema naaka Itajorentsite."

Kajankari itahae-tziri

30 1 "Powetsiki otsipa taapokimentotsi payi incha-kota, rootaki
itaan-teetyaari kajankari.[v] 2 Omonkaa-tawakaeyaa onampi-
naki, okaate apaani konakintsi ojanthati onampina-paeni. Rooma
ojenokiti okaate apite konakintsi. Eero payi otsipa incha-kota powetsikiri
ochee, roojaatziita apakotawonika.[w] 3 Riitaki yoshiita-chani ooro
pitziri-tantyaawo oshitamenko, onampina, eejatzi ochee-paeni. Powashi-
thapi-tantyaawo ooro onampi-naki-paeni. 6 Powakiro taapokimentotsi
ithatashii-takirowa kithaarentsi tajorentsi-naki, omontetyaawo otapa
neshironka-mentotsi, jempe noñaapiin-timi eeroka janta. 7 Ari itaapiin-
teerori Aarón okiteeje-tamanee kajankari, aririka riyaati raminiri

---

[t] **29.38** piratsi = owisha [u] **29.40** pankirentsi-pane = harina; apite pajoki = 1/10 efa = apite kilo; oyeenka inchakitho = olivo; apaani pachaka = 1/4 hin = apaani litro; imiriteetari = vino. [v] **30.1** incha-kota = Acacia [w] **30.2** apaani konakintsi = 45 centímetro; apite konakintsi = 90 centímetro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ootamentotsi. 8 Rapiita-panaatiro Aarón aririka otsireniityaanee itayiro
kajankari, aririka roeja-panaatiri ootamentotsi. Rashi rowaero ikaati
picharini-teeyaari ranteenawo iroka. 10 Apawo-jatzi ojarentsiki ijeetan-
teeyaawo Aarón riraaki ratsipe-takaani ochee-paeniki taapokimentotsi,
okantya ipeyakoetiro ikaariperoetakira. Apawo-jatzi eejatzi ojarentsiki
itahaeti ratsipe-takaani ipeyakoe-tantyaawori iyaari-peronka ikaati
picharini-teeyaari. Tema tajorentsitanaki iroka taapokimentotsi
ikantakaakawo Tajorentsi."

Kiteejeri imako-ryaan-teetari

31 12 Ari rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Moisés: 13 "Pikenkitha-
waetakaeri eeroka pisheninka, pikanteri: 'Pipinkathatiro kiteejeri
imako-ryaan-teetari, tema rootaki pikenkishire-tapiin-teeri eerokapaeni
eejatzi naaka aririka awijayiti ojarentsi-paeni, rootaki riyoetan-tyaari
naaka Tajorentsi oeteshire-yiteemiri eerokapaeni. 14 Pitajorentsi-teero iroka
kiteejeri imako-ryaan-teetari, pipinkathateero. Ikaati theenka-kironi iroka
kiteejeri, rowamahaeteri. Ikaati antawae-tantyaawoni iroka kiteejeri, eero
itsipataari ikaateeyini, rowamahaeteri. 15 Kantacha pantawaeti okaate
6 kiteejeri. Rooma kiteejeri 7, pitajorentsi-teero, pomaeri-tantee-yaawo
pikenkishireteena Naaka. Eenitatsi-rika antawae-tantyaawoni iroka kiteejeri,
aritake rowamahaetakiri.' 16 Otzimatyee ipinkathateero pisheninka-paeni
iroka kiteejeri romaerintan-teetari, rootaki romaeri-mento. Ashi rowaero
ojarentsiki-paeni ikashiya-kaenawo Naaka. 17 Ashi owaero ikenkishire-
tapiin-teena pisheninka-paeni, roshire-tantee-nari Naaka." Tema 6 kiteejeri
rantawaetaki Tajorentsi rowetsikan-takawori inkiti eejatzi kepatsi, rooma
kiteejeri 7, ari ikaatakiro rantawaetaki, roojatzi imako-ryaantaka.
18 Ikanta ithonkakiro Tajorentsi ikenkitha-waetakaeri Moisés ochempiki
Cheentoni, ipakiri apite mapikota jempe rojankinatan-takawo Tajorentsi
rakoem-peki Ikantakaantani.
32 1 Ikanta iñaakiro Israel-paeni rojamanitakira Moisés te roerinkaawo
ochempi, ipiyowen-takari Aarón, ikantakiri: "Powetsikina
oshiyakaa-wontsi notajorentsi-tetee-yaari, riitaki jewateenani. Tema tee
ayoteeyini iitarika antakiriri Moisés, amayiteeri ajeekawitaka Apitantoniki."
2 Ari rakanaki Aarón, ikantanakiri: "Pamakinari jaka maawoeni ooro
othayitziri okempitaki piinapaeni, pitomipaeni eejatzi pishintopaeni."
3 Ithonka rahaetakiri ooro ikaatzi ithatee-tziri kempitantsiki, raana-kiniri
Aarón. 4 Tema riwyaahakiri maawoeni ooro. Iwenata-shitakiri, roshiya-
kaakari iryaani waaka. Ikanteeyini Israel-paeni: "¡Nosheninká! Irika
atajorentsite amayiteeri ajeekawitaka Apitantoniki."[x] 5 Ikanta iñaakiro
Aarón kanteen-chari, rowetsikaki eejatzi taapokimentotsi jempe ijeekaki

---

[x] **32.4,5,8,19,20,24,35** waaka = becerro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roshiya-kaawo iryaani waaka. Ishintsiiyini kaemaeyini Israel-paeni, ikantzi:
“Okiteeje-tamanee oemoshirenkyaa apinkathatiri Tajorentsi.” 6 Ikanta
ipiriin-tamanaa okiteeje-tamanee, itaa-kiniri ipira-paeni, eejatzi okaatzi
rashita-kaariri raapatziyan-teeyaariri. Ari rowaeyakani, rirawae-teeyini,
ithaamen-teeyakani.
7 Ikanteeri Tajorentsi irika Moisés: “Piyaatee taapiki, tema
kaariperotaki pisheninka-paeni pamaeri ijeekawita Apitantoniki. 8 Tema
intsipaete ipakaanakiro okaatzi nokantziriri rantiro. Rowetsikaki
roshiya-kaawo iryaani waaka. Riitaki ipinkathatzi, itaa-kiniri ratsipe-
takaani-paeni. Ikanteeyini: ‘¡Nosheninká! Irika atajorentsite amayiteeri
ajeekawita Apitantoniki.’ ” 9 Eekiro iñaawae-tatzii Tajorentsi ikantziri
Moisés: “Niyoshire-takiri pisheninka-paeni, osheki ipiyathayita.
10 ¡Antawo rowatsimaakina nimaeka, otzimatyee nothonkiri! Rooma
eeroka aritaki noshekyaakimiri ikaati picharini-teeyaari.”
11 Rootaki ramanan-tanakari Moisés, ikantzi: “¡Tajorentsi! ¿Iitaka
ayimatan-tzimiri pimashirenka pikoyi pithonkeri pashitari eeroka, tema
riitaki pamaeri eeroka ijeekawitaka Apitantoniki, poñaahan-takiro
pishintsinka pamantaariri? 12 Ari ikantee-yanakini Apitantoni-jatzi:
‘Tema reeteempyaashita Tajorentsi raantariri, ikoyi rowamayiri ochempi-
mashiki eero itzimantaa kepatsiki.’ Pipitsimareeyaa, aritapaaki pikijakiri
pashitari eeroka. 13 Pikenkishire-takoteeri pomperatani-paeni Abraham,
Isaac, eejatzi Israel. Tema pipaeryaaka eeroka pikantakiri: ‘Kyaaryoperori
nosheni-teemiri ikaati picharini-teeyaari roshiyee-yaari ompokiro-paeni
jenokinta, riitaki ashitee-yaawoni maawoeni iroka kepatsi nokashiya-
kaakimiri, ari ikanteetaatyeeyaani rashitee-yaawo riroripaeni.’ ” 14 Ari
ipakaanakiro Tajorentsi okaatzi ikantawi-takari ithonkaerimi ikaatzi
rashitari rirori.
15 Ari roerinkaari Moisés, ramae apite mapikota jempe ojankinataka
ñaantsi, tema apitekiro ojankinataka jantakironta. 16 Riitaki Tajorentsi
wetsikakiro mapikota, riijatzi Tajorentsi thapatakiro okaatzi jankina-
teenchari mapikotaki. 17 Ikanta ikemapaeri Josué ikaemaeyini
isheninka-paeni, ikantziri Moisés: “Pikemi ikaemaeyini asheninka-
paeni kimitaka rowayiri-teetatyaa apanko-thaanteki.” 18 Ari rakanaki
Moisés, ikantzi: “Tema romampahae-yatyaani nokemakiri naaka. Tema
kaari kaemaantsi rotsinampaeteri rowayiri-teetyaari, kaari eejatzi
kaemaantsi rotsinampaeri rowayiritani.” 19 Ikanta rareetapaa Moisés
ipanko-thaante-teeyakani isheninka-paeni, iñaatziiri roshiya-kaawo
iryaani waaka, riitaki ithaamen-teeyarini. Antawo ikijanaka Moisés,
rookapaakiro mapikota jempe otonkae-matanaka ochempi, othonka
opookapaaki mapikota. 20 Raapaakiri roshiya-kaawo iryaani waaka,
itaakiri. Itononkakiri, roowe-pane-takiri, rowiinka-wane-takiri nijaaki.
Rirakaakiri isheninka-paeni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Ari rojampi-takiri Aarón, ikantziri: “¡Yeeyi! ¿Jempema ikantakimika
eeroka asheninka-paeni panta-kaantariri iroka antawoete kaari-
perotatsiri?” 22 Akanaki Aarón ikantzi: “¡Jewarí! Eero pikijana. Piyotziri
eeroka asheninka-paeni osheki iñaawena-takawo kaari-perori. 23 Tema
riitaki kantakinari: ‘Powetsikina oshiyakaa-wontsi notajorentsi-tetee-
yaari, riitaki jewateenani. Tema tee ayotee-yini iitarika antakiriri Moisés
amaeri ajeekawita Apitantoniki.’ 24 Nokanta-nakiri naaka: ‘Ikaatzi
itzimimo-tziri ooro, ramakinari.’ Imatakiro ipaetakinari ooro, notaakiri
paamariki, ari rowetsika-nakari roshiya-kaawo iryaani waaka.” 25 Ikanta
iñaakiri Moisés tee ikanta-peroteeya isheninka-paeni, osheki itheen-
kawae-takiri iijaneentani. Tee imataneero Aarón ikaminaa-yiteeri.
26 Jataki okiishitaha awotsi inampiki, ikantzi: “Ikaatzi awentaariri
Tajorentsi, ipoki jaka nojeekakika naaka.” Tema riitaki yoshiiteencha
maawoeni Leví-paeni riyaataki ijeekakira Moisés, itsipata-paakari.
27 Ikantakiri Moisés: “¡Nosheninká! Iroka ikantzi Tajorentsi, Itajorentsite
Israel: ‘Payi apaani-paeni eeroka piyotsiro-shitha-kite, pipiyi pipanko-
thaanteki, pikyaayiti maawoeniki pankotsi, powamayiri pirentzi,
pitsipaminthari, eejatzi pisheninka-paeni.’ ” 28 Imatakiro Leví-paeni
ikantakiriri Moisés. Tema ikaatzi 3,000 isheninka rowamaakiri. 29 Ari
ikantzi Moisés: “Pimatee-yakironi eerokapaeni powetsika-shire-wentaari
Tajorentsi, rootaki itajonka-wentanteemiri, tema pimatakiro pompera-
tajorentsi-yitantari apaani-paeni eeroka pikemijan-takiri Tajorentsi
pakota-shiyi-takiri pitomi-paeni eejatzi pirentzi-paeni.”
30 Okanta okiteeje-tamanee, ikantakiri Moisés isheninka-paeni: “Tema
antawoete pikaariperotaki eerokapaeni. Nimaeka niyaati ochempiki
ijeekira Tajorentsi, okantashi-maetyaa raripero-teemi.” 31 Jataki Moisés
ijeekira Tajorentsi, ikantapaeri: “Antawoeti ikaariperotaki nosheninka-
paeni, rowetsikakiri ooro, riitaki itajorentsite-takari. 32 Nokowako-tzimi
paripero-teeri ikaariperotakira. Eerorika paripero-teeri, posheteenawo
nowaero pojankina-takotakinaha.” 33 Ari rakanakiri Tajorentsi irika
Moisés, ikantziri: “Apatziro nosheta-koteeri ikaatzi kaaripero-tzimotanari
naaka. 34 Pipiyi eeroka, paaneeri pisheninka-paeni jempe nookota-kimiro.
Riitaki jewatimini Nonampiri. Roo kanteencha, aririka omonkaa-teeyaa
paata nowajankitaantee, aripaete nowajankitaa-wenteeri iyaari-peronka.”
35 Tema ikantakaakawo Tajorentsi, imantsiya-tanaki maawoni Israel-
paeni okantakaawo ipinkatha-takiri roshiya-kaawo iryaani waaka
rowetsikakiri Aarón.

Owakirari Ikashiyakaa-wakaetani

34 1 Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Moisés, ikanteeri: “¡Moisés!
Paminee eeroka apite mapikota oshiyaawo nopawita-kimiri,
ari nojankinateerori noñaani nojankinawi-takari etawori mapikotakiki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pipookakiri. 2 Pananinki okiteeje-tamanee pitonkaero ochempi Cheentoni.
Pipoki otonkaa-perotaha ochempi nojeekira naaka. 3 Apaniroeni pipoki,
tekaatsi anashi-waetachani janta ochempiki, eejatzi eero ranashiwaeta
ipireetari-paeni.”[y] 4 Raaki Moisés apite mapikota, roowae-witaka etakawori
ipawitakariri. Okanta okiteeje-tamanee, ananinkanaka raanakiro
apite mapikota, itonkaanaki ochempiki Cheentoni, imatakiro okaatzi
ikantakiriri Tajorentsi. 5 Ari rayiita-paaki Tajorentsi menkoriki, itsipata-
paakari Moisés, ipaeryaa-paaka Tajorentsi, ikantzi: “¡Naakataki!”.[34.5-6]
6 Tema ikatziyi-motapaakari okaakiini Moisés, icheraapaaki ikantziri:
“¡Naakataki Tajorentsi! Shintsi-perori, kaminthaan-taniri, neshironka-
tantaniri, tsinampari, etakoki-tanta-niri, kyaariperori. 7 Ashi noyiro
netakotari maawoeni, nothonkaeri netakotee-yaari ikaati icharini-
teetyaari. Nopeyako-teeniri iyaari-peronka, tema ikinashi-waeyitaka.
Roo kanteencha tee namaaki-tziri nowajankiteeri antzirori kaari-perori,
nothonkiri nowajankitaa-wentziri iyaari-peronka ashitariri, icharini,
itomi icharini-tanakari, eejatzi maawoeni icharini yiteeyaari riroripaeni.”
8 Tema intsipaeti rotziwerowanaka Moisés, oeyotanaka kepatsiki
ipinkatha-tanakiri Tajorentsi. 9 Ikantanakiri: “¡Tajorentsi! Kyaari-pero-rika
paakameethatina, pitsipa-teena nokaatee-yakinika. Tema irika nosheninka-
paeni osheki itheenkantzi. Roo kanteencha nokoyi pipeyako-teenawo
nantayitakiro kaaripero-tatsiri. Poshiya-kaanteena eerokami ashitaanari.”
10 Ikantzi Tajorentsi: “Pikemi nokantimiri. Eenitatsi nokashiya-kaeriri
pisheninka-paeni Israel-paeni, aritaki iñaayiteero maawoeni riroripaeni. Tema
nantatyeero kaari iñeetzi paerani jaka kepatsiki, kaari iñeetzi otsipaki nampitsi.
Tema ithonkyaa iñiiro atziri-paeni pijeekantakawo okaatzira rantakiri Tajorentsi,
tema antawo okaate noñaakaemiri maawoeni eerokapaeni.” 11 Eekiro ikantana-
kitzii Tajorentsi: “Pantiro okaate nokantimiri. Aritaki piñaakina nomishitowayiri
Ochempi-weni-jatzi, Owinteni-jatzi, Thaawan-taarewoni-jatzi, Nampitsi-weni-
jatzi, Thaantewenijatzi, Kaya-weni-jatzi.
12 Paamawentyaa paapatziyari-kari nampiyi-tawori jaka jempe nookota-kimiro,
ramatawi-tzimi-kari, tema oshiyakawo iwirentsi ramatawi-mento. 13 Pitzimpooka-
pithateri itaa-mento-paeni, pitzimpooka-pithatiri itajorentsi-nirote, pithonkiri
oshiyakaawo-paeni Inkaariweri. 14 Eero pipinkatha-tziri itsipajatzi-paeni
tajorentsi-niro, tema irika Tajorentsi aamaawae-rintzi, rootaki owaeta-kaantziriri
ikantan-teetariri Tajorentsi Aamaako-tanta-niri. 15 Paamawentyaa paapatziyari-
kari nampiyi-tawori kepatsiki jempe poshire-takawo, imatakaemiro-kari
ratsiperya-waeta ipinkatha-tziri itajorentsi-nirote, itayiniri ratsipe-takaani-paeni,
pakyootzirikari rowaantari tzimahaan-tatsiri iwatha kaari itayi. 16 Paamawen-

---

[y] **34.3** ipireetari = owisha-paeni eejatzi bueyes **34.5-6** Ikantakoe-tziri jaka ‘Naakataki’, roojatzi oshiyawori ñaantsi añaakiri janta 3.14. Tema iñaaniki rirori Heber-paeni, ikantziri ‘Jehová’. Eenitatsi itsipa kantzirori iroka ñaantsi ‘Pinkathari’.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tyaa ikaemiri-kari pitomi-paeni raakaeri rishinto-paeni. Tema osheki
omayempi-waetzi opinkatha-witarira otajorentsi-nirote, ari imatanakiro eejatzi
pitomi-paeni ratsiperya-waetyaari ipinkathateri rirori tajorentsi-niro-paeni."
28 Ojamani ijeekaki Moisés itsipatari Tajorentsi okaatzi 40
kiteejeri eejatzi 40 tsireniri. Tee rowaeyaa, tee imiritee nijaa. Ari
rojankinata-kirori ñaantsi-paeni mapikotaki jempe okantakota
ikashiyakaa-wakaeya-rini. Tema rootaki iroka Ñaantsi kaatatsiri 10.[z]

40 16 Rantakiro Moisés okaatzi ikantakiriri Tajorentsi. Imatakiro
maawoeni. 17 Tema awijaki apaani ojarentsi ishitowan-
teetaari Apitantoniki, aripaeti ithonkae-takiro rowatzikae-teero
Tajorentsi-thaante.[a]
34 Ari omapoka-shitaka opamanka-paakiro menkori Tajorentsi-thaante,
tema ojeekan-tapaakawo rowaneenkawo Tajorentsi.

---

[z] **34.28** rowaeyaa = pan [a] **40.17** Ikantee-tziri jaka "awijaki apaani ojarentsi". Rootaki otsipa ojarentsi apiteta-tsiri, etanaawori kiteejeri, etanaawori eejatzi kashiri otsipaki ojarentsi, ithonkae-takiro rowatzikae-teero Tajorentsi-thaante. Ikantee-tziri eejatzi: "kiteejeri 1, kashiri 1, ojarentsi 2"

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

RASHI LEVÍ-PAENI

1 1 Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Moisés, ijeekaki tajorentsi-thaanteki,
ikanteeri: 2 “¡Moisés! Pikenkitha-waetakaeri pisheninka-paeni
Israel-paeni, pikanteri: ‘Aririka pamakiniri Tajorentsi pipayiteriri,
pamakiniri piwaakati, eerorika pamakiniri powishate. 3 Riirika waaka
pipiriri katziyeen-katatsini iyachaarinka pitaakiririka, riitaki paanaki
shirampari, eero ramashi-waeta. Tema riitaki ookimotyaarini Tajorentsi
pitaa-kiniriri opatzimooki tajorentsi-thaante. 4 Pioteya-yinatiri iitoki
katziyeen-katatsini iyachaarinka pitaani, tema riitaki ookimotyaarini
Tajorentsi ipeyako-tantee-mirori pantakirowa kaariperotatsiri.
5 Powamayiri pipira tajorentsi-thaanteki. Rayimae-tyaawo itomi-paeni
Aarón, Ompera-tajorentsi-taarewo, riraa pipira rashita-kaeyaari Tajorentsi,
itsikirijan-tyaawo onampi-naki-paeni taapokimentotsi ojeekakira
opatzimookiki Tajorentsi-thaante. 6 Aririka powamaakiri, pimeshaayiri
imashi, pitoyitiro maawoeni iwatha. 7 Riima itomi-paeni Ompera-tajorentsi-
taarewo Aarón, riitaki oejatsini paamari taapokimentotsiki, riitaki
oonthoyitironi tsitsi-paeni paamata-tsini. 8 Riijatzi itomi-paeni Aarón
Ompera-tajorentsi-taarewo, owankita-kirini iwatha ipira opaamatakira
tsitsi, itsipataakiri iito, eejatzi iyeenka-paeni. 9 Eerokataki kewironi isheeto-
paeni, eejatzi ipori-paeni. Itayimae-tyaari Ompera-tajorentsi-taarewo
taapokimentotsiki. Okatziyeenkatyaa iyachaarinka itaaha. Rootaki
ookimotantyaariri Tajorentsi iñaaperotyaari rashitakaetariri.
10 Riirika owisha, riirika cabra pashita-kaariri Tajorentsi katziyeen-
katatsini iyachaarinka pitaakiri, riitaki paanaki shirampari, eero
ramashi-waeta. 11 Powamayiniri Tajorentsi jantakiroki taapokimentotsiki
okatonkontzira. Rayiro itomi-paeni Aarón, Ompera-tajorentsi-taarewo,
riraa itsikirijan-takyaawo maawoeni onampi-naki-paeni taapokimentotsi.
12 Opoñaashitya pitoyitakiri maawoeni iwatha, iito eejatzi iyeenka-
paeni. Raakiri Ompera-tajorentsi-taarewo, rowanki-takiri opaamatakira
paamari taapokimentotsiki. 13 Eerokataki kewironi isheeto-paeni,
eejatzi ipori-paeni. Itaayitiro Ompera-tajorentsi-taarewo rowanki-takiri
taapokimentotsiki. Okatziyeenkatyaa iyachaarinka itaaha. Rootaki
ookimotantyaariri Tajorentsi iñaamaperotyaari rashitakaetariri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Riirika shiwankiri pashita-kaeyaariri katziyeen-katatsini iyachaarinka
pitaakiri, pamakiniri shiro, eerorika iryaani jamomo. 15 Riitaki Ompera-
tajorentsi-taarewo ashitakae-yaariri Tajorentsi. Ithatyaakiri iitoki,
ipitenkan-takyaawo riraa maawoeni onampi-naki taapokimentotsi,
itaakiri taapokimentotsiki. 16 Paawakiro ishenokitziro rowanawo,
eejatzi ishiwanki-paeni. Pookakiro onampi-naki taapokimentotsi
ishitowa-piintzira ooryaa, jempe opiyotaka ojamampoti itahaetani.
17 Pitankapetatiri eero pithatyaa-waetziri. Itayiri Ompera-tajorentsi-
taarewo taapokimentotsiki. Okatziyeenkatyaa iyachaarinka itaaha.
Rootaki ookimotantyaariri Tajorentsi iñaamaperotyaari rashitakaetariri.

2 1 Roorika pankirentsi-pane pamaki pashita-kaeyaari Tajorentsi,
pamaki rooperori opane, powaetakiro yeenkantsi eejatzi kajankari.
2 Pamakiniri itomi-paeni Aarón, Ompera-tajorentsi-taarewo. Raawaki
eepichokiini powaeta-kirori yeenkantsi, eejatzi kajankari. Itaakiro
taapokimentotsiki. Rootaki ookimotantyaariri Tajorentsi iñaaperotyaawo
itahae-takiniriri rashita-kaetariri. 3 okaate tzimahaan-taneen-tsini
opane pashita-kaariri Tajorentsi, tajorentsi-pane-tanaki iroka. Riitaki
owaeyaawoni Aarón eejatzi itomi-paeni.

11 1 Rapiiteero Tajorentsi iñaanateeri Moisés eejatzi Aarón,
ikanteeri: 2 “Pikenkitha-waetakaeri pisheninka Israel-paeni,
pikanteri: ‘Irika tsimeriyitatsiri ikaatzi jeekayitsiri antamiki, riitake
kameethatatsiri poyaari. 3 Tema maawoeni tsimeriyitatsiri tzimatsiri apiti
ishetaki, oepiyirori rowanawo iniyawi-takawo, inaatawaero kameetha
iniyeero eejatzi, tee ipinkae-tziri irika-paeni, kameetha-tatsi rowaetyaari.
4 Riima ikaatzi ikyaakoetari, tzimawitachari apiti ishetaki, kaari
oepiyironi rowanawo te inaa-perotziro iniyantyaawori, tee ikameethatzi
poyaari, pipinkiri.[a] 5 Ari ikimitari oshiyawi-tariri kochero, kaari
oepiyironi rowanawo tee inaa-perotziro iniyantyaawori, teemaeta otzimi
apiti ishetaki, riitaki pipinkiri.[b] 6 Ari ikimitari oshiyawi-tariri jamani,
kaari oepiyironi rowanawo tee inaa-perotziro iniyantyaawori, tee otzimi
apiti ishetaki, riitaki pipinkiri.[c] 7 Eejatzi ikemitari chaancho, tzima-
witacha apiti ishetaki, kaari oepiyironi rowanawo tee inaa-perotziro
iniyantyaawori, riitaki pipinkiri. 8 Eero powayitari irika iwathapaeni,
eero poteyaneentziri eepichokiini ikami-rika, riitaki pipinkiri.

9 Irika jeekantawori nijaa-paeni, riitaki kameetha-tatsiri poyaari tee
ipinkae-tziri. Tema maawoeni tzimatsiri ipeteeshi, eejatzi ipentaki,
ikaatzi jeekantawori inkaari eejatzi nijaa-paeni, tee ipinkae-tziri
irika-paeni, kameetha-tatsi poyaari. 10 Riima kaari tzimatsini ipeteeshi-
paeni, ipentaki-paeni jeekantawori inkaare eejatzi nijaa-paeni, ikaatzi
jeekantawori inthomoyaaki nijaa, piwinkani poyeri. 11 Eero powayitari

---

[a] **11.4** ikyaakoetari = camello

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irika-paeni, riitaki pipinkiri. Eero poteyaneentziri aririka ikamayiti.
12 Riitaki pipinkayitiri maawoeni jeekatsiri nijaaki kaari tzimatsini
ipeteeshi-paeni, eejatzi ipentaki-paeni.
13 Irika shiwankiri-paeni ikaati pipinka-yiteeri, kaari kameetha-
tatsini poyaari: pakitha, awo, shimapako, 14 tzijo, ikaatzi oshiyayi-tariri
shirontzi, 15 ikaatzi inashi-yitachari tsiirotyonki,[d] 16 ikaatzi oshiyayi-tariri
mamawo, oshetatsiko, cherepito, ikaatzi oshiyayi-tariri pakitha, 17 pawo,
thoowo, 18 janantzi, thawori, amempori, 19 thompari, ikaatzi oshiyayi-
tariri janantzi, tsimpe, piiri.
20 Irika itsipa ikaatzi pipinkiri, naapakitatsiri tzimatsiri ishiwanki,
tzimatsiri iityeeriki ranashi-tantari. 21 Riima maawoeni oshiyariri
inaapaki tzimatsiri ipori, mitaatsiri, eero pipinka-yitziri poyaari. 22 Irika
ikaati poyaari: ikaatzi oshiyayi-tariri tsitsiri, pitziro, tsinawo, kentori.
23 Riima itsipa-paeni ikaatzi kaari apaeriiri inaapaki-witachari, aayita-
tsiri, anashiyita-chari, riitaki pipinkiri.
24 Iroka-paeni otsipa matironi osheneemini. Itzimi-rika oteeyakirini
ikamirika ipinkaetani tsimiriyitatsiri, ari ipinkaetanakiri irirori roojatzi
tsireniriki. 25 Itzimi-rika antakironi eepichokiini iwatha kaminkari
tsimeriyitatsiri, otzimatyee ikiwaero iithaari, ari ipinkaetanakiri roojatzi
tsireniriki.
42 Tema tee ikameethatzi powayityaari ikaatzi konthaa-chari
kepatsiki, anayita-tsiri kepatsiki, otzimawityaa iityeeriki-paeni, riitaki
pipinkayitiri. 43 Pipinkayitiri ikaatzi anayita-tsiri kepatsiki, ikaatzi
kamatha-yitatsiri, tema aririka poteeyakiri, ari ipinkaetanakimi eeroka.
44 Tema Naaka Pitajorentsite. Pikiteshiretee eeroka-paeni, tema naaka
kiteshireri. Tee okameethatzi rowaaripero-waetimi tsimeri-yitatsiri
ikaatzi anashiyitachari kepatsiki. 45 Naakataki Tajorentsi, naaka
oemishitowaemiri Apitantoniki Pitajorentsi-tetee-na. Pikiteshiretee, tema
naaka kiteshireri."
46 Rootaki iroka ñaantsi riyotaan-tziri Tajorentsi jempe ikantakota
tsimeri-paeni jeekatsiri antamiki, shiwankiripaeni, maawoeni añaayita-
tsiri nijaaki, maawoeni kamathaa-yitatsiri kepatsiki. 47 Ari piyoteeriri
ikaatzi ipinkae-tziri eejatzi ikaatzi kameetha-yitatsiri. Ikaatzi rowaetari
eejatzi kaari rowaetari.

12 1 Ikanta Tajorentsi iñaanateeri Moisés, ikanteeri: 2 "¡Moisés!
Piyoteeri pisheninka Israel-paeni, pikanteri: 'Aririka omotziti
tsinani, otzimakiri shirampari eentsite, ipinkaetiro okaate 7 kiteejeri.
Tema oshiyaawo ipinkae-tziro aririka oñaawentyaa roori. 3 Aririka
imaakotapaaki 8 kiteejeri itziman-takari eentsi, itomeshi-taanii-takiri.

---

[b] **11.5** oshiyawi-tariri kochero = tejón, conejo [c] **11.6** oshiyawi-tariri jamani = liebre
[d] **11.15** tsiirotyonki = cuervos

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Rooma tsinani tzimaaniteentsiri, otzimatyee omaerintyaa roori okaate
33 kiteejeri, roojatzi opeyantee-yaari iraa. Tema eero okameethatzi
oteeyiro itajorentsi-takahaetani-paeni, eero okyahae tajorentsi-thaanteki,
roojatzi iyomaatan-takyaawori kiteejeri omaerinta. 5 Roorika otzimakiri
tsinani eentsiti, ipinkaetiro okaate 14 kiteejeri. Ari oshiyaawo ipinkae-
tziro aririka oñaawentyaa roori. Tema otzimatyee omaerentyaa okaate 66
kiteejeri, roojatzi iyomaatan-takyaawori kiteejeri omaerinta.

6 Aririka iyomaateero omaeriwentari eentsiti shirampari, roorika
tsinani eentsiti, otzimatyee aanakiniri Ompera-tajorentsi-taarewo
apaani ipireetari tzimaen-tsiri apaani rojarentsite, ayiniri eejatzi iryaani
jamomo, riirika apaani shiro. Riitaki katziyeen-katatsini iyachaarinka
itahaetzirira opatzimooki tajorentsi-thaante okantya rariperoe-
tanteeyaawori. 7 Riitaki raanakiri Ompera-tajorentsi-taarewo, itaa-kiniri
Tajorentsi janta tajorentsi-thaanteki rariperoe-teero tsinani. Ari
omonkaatari okaatzi omaeriwentaka roori.' "

Rootaki iñaani Tajorentsi iroka. Rootaki ashi tsinani-paeni tzimayi-
tatsiri eenchaa-niki shirampari, roorika tsinani. 8 Eerorika imonkaata
amanantan-tyaari ipireetari, kantacha amananti apite shiro, eerorika
apite iryaani jamomo. Riitaki Ompera-tajorentsi-taarewo matironi
raripero-takaan-teero, kiteshire-tanee roori. Tema itaaki apaani raripero-
tantee-tyaawori tsinani. Riima itsipa katziyeenka iyachaarinka itaakiri."

16 1 Ari rapiiteero Tajorentsi iñaanateeri Moisés, tema kamaki
apitekiro itomi Aarón okantakaawo rontsirokakawo ijeekira
Tajorentsi. 2 Iroka ikantzi Tajorentsi: "¡Moisés! Pikanteri pirentzi Aarón,
eero ipiya-piyata ikyee otajorentsi-perotzira tajorentsi-thaante jempe
othataka tonta-mawori, ojeekakira neshironka-mentotsi otapawo
tajorentsi-naki, ikami-kari. Tema ari noñaaha-kyaari nomenko-ryeen-
kataki neshironka-mentotsiki. 3 Aririka ikyee Aarón tajorentsi-thaanteki,
otzimatyee raanaki apaani ewonkiri waaka ipeyakoe-tantee-yaariri
rantakerowa kaaripero-tatsiri. Raanaki eejatzi apaani ipireetari, riitaki
katziyeen-katatsini iyachaarinka itaanewo.

11 Ramaeta-kiniri Aarón ewonkiri waaka, riitaki rowamaakiri, itaawen-
tyaari ipeyakoe-tantyaanariri rantakerowa kaariperotatsiri, eejatzi ikaatzi
jeekatsiri ipankoki. 12 Ari raanakiro taa-mentotsi ijaanakiro owaamari-menkiti
taapokimentotsi ijeekakira Tajorentsi. Apite rowii-panetanaki rakoki opane
kajankari. Raanakiro otajorentsi-perotzi jempe othataka tonta-mawori.
13 Itaakiro opane kajankari jempe ijeekaki Tajorentsi. Othonkyaa okachaa-
tanaki neshironka-mentotsi otapaki tajorentsi-naki. Rootaki eero ikamanta
rirori Aarón. 14 Opoñaashitaka raanaki eechaakiini riraa ewonkiri waaka,
itsikirijan-takyaawo neshironka-mentotsi ishitowa-piintzira ooryaa, imatakiro
eejatzi ikatziyakaha rirori itsikirijakiro neshironka-mentotsi okaate 7
rapiipiintiro. 15 Ari rowamaakiri itsipa ipira, riitaki itaawenteetiri rantakirowa

kaari-peri atziri-paeni. Raanakiro riraa inthomoeki otajorentsi-perotzira,
itsikirijan-tyaawo neshironka-mentotsi eejatzi jantakiroki janta ikatziyakaha.
Imatakiro ikimitaantakawo riraa ewonkiri waaka.[e] 16 Rootaki iroopero-tantee-
yaari jempe otajorentsi-witaka tema rantawerowaitakiro pisheninka-paeni.
Ari ikantakirori eejatzi maawoeni tajorentsi-thaante, ojatekaen-chari ipanko-
thaante-yitaka ikaatzi kaaripero-yiteentsiri.

17 Aririka ikyii Aarón jempe otajorentsitaki raripero-takaan-teeri kaaripero-
yitatsiri, eero ishinetee-tziri ijeeki itsipa atziri janta tajorentsi-thaanteki, roojatzi
ishitowan-teeyaari Aarón. Tema imatakiro ipeya-kotee-takiniri rantakirowa
kaariperotatsiri rirori, ikaatzi jeekatsiri ipankoki, eejatzi iyaari-peronka
maawoeni isheninka Israel-paeni. 18 Ari riyaatanaki ojeekaki taapokimentotsiki
omontetakari jempe ijeeki Tajorentsi, itajorentsi-takaero taapokimentotsi.
Raakotanaki eechaakiini riraa ewonkiri waaka eejatzi rashi ipireetari,
itziritakiro ochee-paeni taapokimentotsi.[f] 19 Itsikirijan-takyaawo iraantsi
taapokimentotsi okaate 7 rapiipintiro. Ikiteta-kahaero rowaaripero-waetakiro
pisheninka Israel-paeni, itajorentsi-takahaero.

29 Iroka nojankinatani rootaki pikenkishiryaapiin-teeyaari. Aririka omonkaa-
teeyaa kiteejeri 10, kashiri 7, otzimatyee pitziwentyaawo, eero pantawaetee. Ari
ikantee-yaari pisheninka, eejatzi itsipa-jatzi atziri jeekimo-tzimiri pipankoki.
30 Tema iroka kiteejeri aritaki ipeyakoe-teemiro pantakirowa kaariperotatsiri,
ari pikiteshiretee eeroka janta jempe ijeekaki Tajorentsi. 31 Tema ashi owaero
nojankina-takaantani, ashi powaero pimako-ryaan-teeyaawo. Pitziwen-teeyaawo
eejatzi. 32 Ikite-shire-takahaemi Ompera-tajorentsi-taarewo ijeepatzii-toetakiri,
poyaata-kariri ipaapati rompera-tajorentsitzi. Riitaki matironi ipeyako-teeri
kaari-peroriite. Ikithaa-teeyaawo kyaari-perori ithaari tajorentsi-mawo-tatsiri.[g]
33 Riitaki riropero-takahaeroni otajorentsi-naki-perotzi eejatzi tajorentsi-thaante.
Ari ikanteerori taapokimentotsi antaweroetakiri. Imateeri eejatzi Ompera-
tajorentsi-taarewo, eejatzi maawoeni pisheninka-paeni ikaateeyakinira.

34 Ashi owaero iroka nojankina-takaantani. Tema apawo-jatzi
ojarentsiki ikyahaeti ipeyakoe-tantyaawori rantayitzirowa kaari
kameethatatsi Israel-paeni."

Tema imatakiro Moisés okaatzi ikantakiriri Tajorentsi.

20 1 Ikanta Tajorentsi iñaanateeri Moisés, ikantziri: 2 "Iroka otsipa
pikantiriri pisheninka Israel-paeni: 'Ikaati ashitakae-yaarini
reenchaaniti tajorentsi-niro iiteetziri "Pinkathari Itaawen-teetziri
Eenchaa-niki-paeni", otzimatyee rowamahaeteri. Okantawityaa riirika
Israel-paeni, riirika itsipa-jatzi atsipatari anampiki, rowamahaeteri. 3 Tema
ari nokijaneen-teeri naaka irika-paeni, aritaki nothonkaeri inampiki,
tema riitaki owaaripero-takirori tajorentsi-thaante, rowinkatharyaakiro
nowaero, okantakaan-tziro rashita-kaakari reenchaa-nikiti tajorentsi-

---

[e] **16.15** ipira = cabrío [f] **16.18** ipireetari = cabrío [g] **16.32** kyaari-perori ithaari = lino

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

niro iitachari ‘Pinkathari Itaawen-teetziri Eenchaa-niki-paeni’. 4 Aririka
ipiyatha-takyaa itsipa-paeni pisheninka eerorika rowamayiri ikaatzi
ashitakaa-kariri reenchaanikiti tajorentsi-niro iiteetziri ‘Pinkathari
Itaawen-teetziri Eenchaa-niki-paeni’, 5 ari nokijaneen-teeri naaka,
ari nokanteeri maawoeni isheninka-paeni rirori. Ari nothonkaeri
notsipa-taanteeyaari ikaatzi aapatziya-kariri ikaariperotakira, ipinkatha-
waetashi-takari tajorentsi-niro iiteetziri ‘Pinkathari Itaawen-teetziri
Eenchaa-niki-paeni’.

6 Atziri-paeni ikaati awentee-yaarini sheripiyari-paeni, eejatzi
yotantaniri-paeni, kaariperotaki rirori rawentaakarira. Tema
nokijaneentakiri naaka irika atziri, aritaki nothonkaeri inampiki.

7 Pikameetha-shire-yitee, pikiteshireyitee, tema naaka Pitajorentsi-
tetari. 8 Pikemijan-teero maawoeni noñaani, pantayi-teero eeroka. Tema
naaka Tajorentsi, kiteshire-takaemiri.

9 Ikaati yakaterini ipaapati eejatzi riniro, otzimatyee rowamahaeteri.
Tema okantakaan-tziro riyakatakiri ipaapate eejatzi riniro, rootaki
rowamaan-teetyaariri.

10 Ikaati mayempi-tironi tsinaninentsi, otzimatyee rowamahaeteri
apitekiro, tsinani eejatzi shirampari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

IKAATEEYINI

1 [1] Okanta apiteta-tsiri ojarentsi ishitowan-taari Israel-paeni
Apitantoniki, rootaki etawori kiteejeri, apiteta-tsiri kashiri ithonkan-
teeta-kawori tajorentsi-thaante. Janta Cheentoniki, ari rapiiteero
Tajorentsi iñaanateeri Moisés tajorentsi-thaanteki, ikanteeri: [2] "¡Moisés!
Pithonkiri pojankina-takoteri maawoeni pisheninka-paeni, maawoeni
jempe ikaatzi isheninka-tawakaa, eejatzi iwaejatzite-paeni. Tema
rojankina-takotatyeeya apaani-paeni iwaero maawoeni shirampari-paeni.
[3] Petana-kyaari pojankina-takoteri kaaten-tsiri 20 rojarentsite, pithonkeri
maawoeni. Pinashi-yitakyaari eeroka pojankina-takotiri matironi
rowayirityaa. Pikanteri Aarón ramitakotimi."

13 [1] Ikanta Tajorentsi iñaanateeri Moisés, ikanteeri: [2] "Potyaanti
aminaki-tironi kepatsi Owinteniki, tema rootaki nashita-
kaeyaariri pisheninka Israel-paeni. Piyoshiiti apaani pikaatzi
pisheninka-tawakaeyani, riitaki jewaripaeni potyaantayite". [3] Imatakiro
Moisés ikantakiriri Tajorentsi, rotyaan-takiri ikaatzi riyoshii-takiri,
ipoñaanakawo ochempi-mashiki Moontaawoki. Tema riitaki jeewarite
Israel-paeni. [4] Iroka iwaero-paeni ikaatzi riyoshii-takiri: Raminakiri
ikaateeyini icharini-paeni Rubén, riyoshii-takiri Samúa, itomi Zacur.
[5] Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Simeón, riyoshii-takiri Safat,
itomi Horí. [6] Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Judá, riyoshii-takiri
Caleb, itomi Jefone. [7] Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Isacar,
riyoshii-takiri Igal, itomi José. [8] Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni
Efraín, riyoshii-takiri Oseas, itomi Nun. [9] Raminakiri ikaateeyini
icharini-paeni Benjamín, riyoshii-takiri Palti, itomi Rafú. [10] Raminakiri
ikaateeyini icharini-paeni Zabulón, riyoshii-takiri Gadiel, itomi Sodi.
[11] Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni José (eejatzi Manasés), riyoshii-
takiri Gadi, itomi Susi. [12] Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Dan,
riyoshii-takiri Amiel, itomi Gemali. [13] Raminakiri ikaateeyini icharini-
paeni Aser, riyoshii-takiri Setur, itomi Micael. [14] Raminakiri ikaateeyini
icharini-paeni Neftalí, riyoshii-takiri Nahbí, itomi Vapsi. [15] Raminakiri
ikaateeyini icharini-paeni Gad, riyoshii-takiri Geuel, itomi Maqui.
[16] Rootaki iwaero-paeni ikaatzi rotyaan-takiri Moisés raminakitiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kepatsi. Riima Oseas, itomi Nun, rowaeniri otsipa iwaero, iiteeri
Josué. 17 Rotyaan-teeya-kirini Moisés raminakitiro kepatsi Owinteniki.
Ikantawakiri: “Piyaateeyini pikinanaki katonkonta Piryaariniki,
pitonkaero janta ochempi-mashi. 18 Ari paminiro jempe okantawaeta
kepatsi. Piñeeri jempe ikantawaeta nampitawori janta, shintsi-rika
ikanteeyani, oshekirika ikaatzi. 19 Paminiri jempe okanta ipankopaeni,
kameetha-rika kepatsi, roopero-rika ipanko, iyoshii-tashita-rika
ipanko-sheta. 20 Kameetha-rika oshooki pankirentsi, terika okamayitzi.
Tzimatsi-rika inchato-paeni. Pitonta-shiretanake, kaari ithaawaetzi.
Pamayiteera chochoki okaatzi tzimatsiri janta.”

Tema owakira etanaawo okithoki-paetetzi chochoki-paeni
imiriteetziri.[a] 21 Ari riyaatee-yanakini, ipoñaanaawo Cheentoniki
raminiro kepatsi, roojatzi Owaankiiriniki jempe okiishita awotsi jatachari
Omana-weniki. 22 Ipampitha-tanakiro okatonkotzira Piryaarini, areetee-
yakani nampitsiki Ariperotaarini. Ari inampitawori janta Ahimán, Sesai
eejatzi Talmai, icharini-paeni Anac. Tema iroka nampitsi Aripero-taarini,
rootaki etakawo inampi-teetawo, okaataki 7 ojarentsi, ari rimpoetee
inampitaawo Shitowaarini-jatzi Apitantoniki. 23 Tema areetee-yakani
nijaateniki iiteetziri Monkyaawoni, ari ithatzin-kakotanaki apamonkiro
chochoki imiriteetziri. Tema apite ikaawen-takiro inatakotakiro incha-
pankeki. Ramae eejatzi okithoki otsipa pankirentsi-paeni.[b] 24 Riitaki
iitana-kirori Monkyaawoni irika Israel-paeni, tema ari ithatzinkanakiro
apamonkiro chochoki imiriteetziri.

25 Imatakiro raminayi-takiro kepatsi, okaatzi imaakotake 40 kiteejeri
ipiyanta-yitaari. 26 Jateeyeeni iñaapaeri Moisés eejatzi Aarón ochempi-
mashiki Moontoni janta Tajorentsi-taariniki. Jempe ipiyotee-yakani eejatzi
maawoeni isheninka-paeni. Ikamanta-paeri jempe okanta raminaki-
tziro, roñaaha-paeri okithoki chochoki tzimatsiri janta. 27 Ikantapaeri:
“Nomatakiro nareetakita jempe potyaan-takina. Ari oshookapae osheki
pankirentsi, eejatzi ari itzimapae osheki ipireetari. Iroka okithoki
pankirentsi okaatzi shookatsiri janta.[c] 28 Roo kanteencha, antari-pentha-
kyaa-paeni ikaatzi nampitawori janta, antawo-paeni inampi, rooperori
rowetsika-yitziro ipanko-paeni. Noñaakiri eejatzi janta icharini-paeni Anac.
29 Rooma janta Piryaariniki, ari inampitawori Otenkanaaweni-jatzi. Rooma
ochempi-mashiki, ari inampitawo Thaawantaa-rinijatzi, Kayaawenijatzi,
eejatzi Ochempi-weni-jatzi. Rooma janta inkaari-thapyaaki eejatzi
Pareenkaariniki, ari inampitawori Owinteni-jatzi.” 30 Ari itzinaa-wako-
tanaka Caleb, imaeritawaki maawoeni isheninka-paeni ipiyotakiri Moisés,
ikantanaki: “¡Aritaki aakiro ironta kepatsi! ¡Aritaki amatakiro ashitee-

---

[a] **13.20** pankirentsi = uva [b] **13.23** chochoki imiriteetari = uvas; okithoki otsipa pankirentsi-paeni = granados, higos

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaawo!” 31 Roo kanteencha akanaki ikaateeyini riyaatee-yakini janta,
ikantzi: “¡Eerowé! Eero otsinampaeri irinta atziri. Maperori ishintsi-yitzi
rirori, tema rawijee aakapaeni”. 32 Tema tee ikantapae kameetha Israel-
paeni rotyaan-teetakiri raminiro kepatsi, ikantzi: “Osheki okowaenkatzi
kepatsi naminaki-tziri, tee okameethatzi. Tema antari-pentha-kyaa-paeni
ikanteeyani atziri-paeni ikaatzi noñaaki-tziri janta.[d] 33 Ari noñaakiriri
eejatzi antari-penthaa-kyaa-paeni atziri, riitaki icharini-paeni Anac. Tee
niyomaatari ikatziya, noshiya-matsita-kari naaka tsitsiri iñaakina rirori.”

14

1 Ari ikaemae-yanakini Israel-paeni. Osheki riraawae-teeyakani
tsireniriki. 2 Ari retanaawo ikijima-taneeri Moisés eejatzi Aarón,
ikanteeyini: “¡Ari okameetha-witaka akamaeyinimi janta Apitantoniki!
¡Tema okameetha-witaka akamaeyinimi jaka ochempi-mashiki! 3 ¿Iitaka
ramanteeri Tajorentsi jaka ithonkaetee owayiritaantsiki, inoshika-nakiro
owayiri-paeni aena-paeni eejatzi atomi-paeni? ¿Tema okameethatzi
apiyayitee Apitantoniki?” 4 Ari ikanta-wakae-yanakani: “Jame amini
itsipa jewateeni. Jame apiyayitee Apitantoniki.”

5 Ari rotziwerowanaka Moisés eejatzi Aarón ipiyotee-yakanira
isheninka-paeni Israel-paeni, roeyotanaka kepatsiki. 6 Ikanta Josué
eejatzi Caleb, jateentsiri raminaki-tziro kepatsi, itzijaa-nakiro iithaari-
paeni riyotan-teetyaari osheki okantzimo-shire-tanakari. 7 Ikantanakiri
maawoeni isheninka-paeni: “¡Omapero okameethataki kepatsi
naminaki-tziri! 8 Riirika Tajorentsi nintakaeroni, aritaki ineshironka-
takae areetan-tyaari nampitsiki, aakataki ashitee-yaawoni. Tema ari
oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi ari itzimapae osheki ipireetari.[e]
9 Teemaeta okameethatzi pikijima-waeteri Tajorentsi. Eero pithaawan-
tawaetari nampitawori janta, tema eero añaakaa-nakari aakapaeni.
Tekatsi piyakowen-tyaarini irikapaeni, tee roshiyee aakapaeni tzimatsi
Tajorentsi aminako-wenteeri. ¡Eero pithaawaeyini!”

10 Ari ikowaeya-witanakani isheninka-paeni ishemyaan-tyaarimi mapi.
Roojatzi okoñaatan-tanakari ishintsinka Tajorentsi tajorentsi-thaanteki,
iñaayitakiro maawoeni Israel-paeni. 11 Ari iñaanateeri Tajorentsi irika
Moisés, ikanteeri: “¿Jempema okaateka ipakaero rajarii-mawaetana
pisheninka-paeni? ¿Jempema okaateka ipakaero itheen-kawaetana
noñaaha-yiwitakari kaari iñaapiin-teetzi? 12 Ari iñaakiro mantsiyarentsi
owamaan-tatsiri, nothonkaeri ikaatee-yakinira. Rooma eeroka, ari

---

[c] **13.27** Ikantee-tziri jaka “Ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari.” Tema rootaki oshiyawori ikanteetzi “itzimapae osheki pitsi eejatzi tenichaa, roshiya-waetapaawo oshiyaatapaa nijaa.” [d] **13.32** Osheki okowaenkatzi kepatsi naminaki-tziri, tee okameetatzi = Iroka kepatsi naminaki-tziri, osheki oniyayi-takiri ikaatzi nampiyi-tawori janta.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

noshekya-haemiri picharini-teeyaari, riitaki ñaaperoyitaachani rawijiri
ikaateeyinika irika-paeni.”
13 Roo kanteencha rakanaki Moisés ikantanakiri: “¡Tajorentsi!
Aritaki ikemako-takiro Apitantoni-jatzi okaate pantiri, tema maawoeni
iñaayitakiro paerani pishintsinka paantaariri nosheninka-paeni. 14 Aritaki
ikamantakiri rirori ikaatzi nampiyi-tawori kepatsiki. Tema ikemako-
teeya-kimini jempe pikantaka paerani pitsipa-takari nosheninka-paeni,
pikanta-kaakawo iñaawootimi. ¡Tajorentsi! Eeroka pamankan-takariri
menkori, peewatakiri kitejipaeteki, rooma tsireni-paeteki pipaama-
takaakiro menkori koñeetyaa-kotakiriri. 15 Aririka pithonkakiri
powamaa-yiteri irika, aritaki iñaawae-tanaki atziripaeni ikaatzi
kemakota-kimiri, panta-yitakiri, ikante: 16 ‘Piñaa-matsiteri Tajorentsi,
eero imatziro rashita-kaeyaari Israel-paeni kepatsi ikashiya-kaakiriri
paerani, ithonka-shitakari rowamayiri ochempi-mashiki.’ 17 ¡Tajorentsi!
Nokoyi poñaahantiro pishintsinka, pimonkaatiro okaatzi piñaawae-takiri
paerani, pikantaki:
18 ¡Naakataki Tajorentsi!
Tsinampa-tatsiri, Etako-pero-tanta-niri.
Nopeyako-tziniri antayitzirori kaaripero-tatsiri, kinashi-waeyi-tachari.
Roo kanteencha, eero namaaki-teeri nowajankiteeri ikaatzi
antayitzirori kaari-perori,
Ari nothonkaeri nowajankitaa-wenteeri iyaari-peronka
ipaapate-teetari-paeni,
Itominteetari-paeni, itomi-paeni icharini-teetari-paeni, eejatzi
iwaejatzite-paeni, maawoeni. 19 Tema maperori pineshironka-
tantzi eeroka, pipeyako-teeniri iyaari-peronka irika. Tema rootaki
pantakiri pamantaariri irikapaeni Apitantoniki roojatzi jaka
ijeekapaakika.”
20 Ikantanaki Tajorentsi: “Kameethataki. Tema nomatakiro pikowakiri,
aritaki naripero-teeri. 21 Roo kanteencha, tema omapero-tatyaa
nañii naaka, omapero-tatyaa eejatzi nopamankantawo noshintsinka
maawoeni kepatsi. 22 Tema eero itzimae apaani ikaatzi ñaayita-kirori
noshintsinka, ikaatzi ñaayita-kirori Apitantoniki kaari iñaapiin-teetzi,
okaatzi nantayi-takiri eejatzi ochempi-mashiki. Tema ikaatzi apiipiin-
takirori rajarii-matana ochempi-mashiki, kaari kowatsini ikemijan-teero
nokanta-witariri,[f] 23 eero iñaayiteero kepatsi nokashiya-kaakiriri paerani
iwaejatzite. Tema ikaatzi ajariima-waetakinari eero itzimae apaani
ñaayiteeroni. 24 Riima nonampiri Caleb riitaki ñaahaeroni. Tema riitaki

---

[e] **14.8** Ikantee-tziri jaka “Ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari.” Tema rootaki oshiyawori ikanteetzi “itzimapae osheki pitsi eejatzi tenichaa, oshiya-waetapaawo oshiyaatapaa nijaa.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kenkishirya-haenchari kameetha, rawentaa-pero-takina. Rootaki noshine-
tantyaariri rirori rareeteeyaa kepatsiki raminaki-tziri ketziroeni. Ari
inampitee-yaawo maawoeni icharini-teeyaari rirori. 25 Roo kanteencha,
nokoyi pipiyanaki okiteje-taneerika pikinaneero ochempi-mashiki
piyaatiro Inkaariki Kityonkaariki. Tema janta taapiki, ari inampitawori
Otenkanaaweni-jatzi eejatzi Owinteni-jatzi."

26 Eekiro iñaawae-tatzii Tajorentsi iñaanatziri Moisés eejatzi Aarón,
ikantziri:

27 "¿Eekeroma namawetatyeero ikijima-waetanari irikapaeni kaari-peroyi-
tatsiri Israel-paeni? Tema nokemakiri ikijima-waetakina. 28 Piyaate pikamanteri
pisheninka-paeni, pikantiri: 'Iroka iñaani Tajorentsi, ikantzi: "Omapero-tatyaa,
ari nokanta-kaakyaawo awijimotimi okaatzi nokemakimiri pikantee-yakirini
pikami.[g] 29 Ithonkyaa ikami ochempi-mashiki maawoeni antariteen-tsiri kaateen-
tsiri 20 rojarentsite, ikaatzi jankina-takoteen-chari, ikaatzi kijima-waetakinari
eejatzi. Ari romaryaa-chonchoetee ochempiki ikamayitakirika. 30 Riima Caleb
itomi Jefone. Eejatzi Josué itomi Nun, riitaki ñaayiteeroni inampitee-yaawo
janta. Rooma maawoeni eerokapaeni, tekatsi apaani areetachani kepatsiki
nokashiya-kaawi-takimiri pinampi-teeyaawomi. 31 Riima pitomi-paeni poshiya-
kaanta-witakari ari inoshika-yitakiri owayiri-paeni, riitaki nareeta-kaayi-teeyaari
kepatsiki pimanin-takiri eerokapaeni. 32 Tema ari pomaryaa-chonchoetee
eerokapaeni ochempi-mashiki pikamayitee-rika. 33 Tema okaatzi 40 ojarentsi
ikina-kina-waeyitee pitomi-paeni janta ochempi-mashiki, raminakowen-teeri
ipira-paeni. Riitaki atsipetee-yaawoni okaatzi pipiyatha-waetaka eerokapaeni,
roojatzi pithonkan-takyaari pikami eerokapaeni jaka ochempi-mashiki. 34 Tema
40 kitejeri okaatzi paminan-takitawori kepatsi, ari okaate eejatzi 40 ojarentsi
patsipe-yitee-yaawo okantakaawo pikaaripero-waetaki: apaani ojarentsi
okimitakawo apaani kitejeri. Ari piyoteenari jempe nokanta nowajankitaantzi
naaka." 35 Tema Naaka Tajorentsi, ñaawaetatsi. Aritaki nokanteeriri maawoeni
kaari-peroripaeni ikaatzi aapatziya-wakahaen-chari ikijima-waetana. Tema jaka
ochempi-mashiki ithonkaeyaa, ari ikamayi-teeri maawoeni.' "

36 Tema iroka awijimo-takiriri ikaatzi rotyaan-takiri Moisés raminakitiro
jempe okantawaeta kepatsi, ipiyayitaaha rirori ramaero kaari-perori ñaantsi,
rootaki opoñaan-tanakari Israel-paeni ikijima-waetanakiri Moisés, imaninta-
nakiro kepatsi, tee ikoyi riyaateero janta. 37 Rootaki rowamaan-takariri Tajorentsi
irika-paeni omatanakiri mantsiyarentsi, okantakaan-tziro rowanaashitakawo
ikenkitha-takota-paero kepatsi jempe okanta iñaakitziro. 38 Riima Josué itomi
Nun eejatzi Caleb itomi Jefone, tee ikamaeyini rirori. Apatziro ikamaeyakini
itsipa ikaatzi riyaataki raminiro jempe okantawaeta kepatsi.

---

[f] **14.22** apiipii-takirori = rapiitakiro okaatzi 10 [g] **14.28** Omapero-tatyaa = Tema omapero-tatyaa nojeeki naaka jaka, ari okimitari eejatzi, omapero-tatyaa nokaman-temiri nimaeka.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39 Ikamantakiri Moisés maawoeni Israel-paeni okaatzi awijeen-tsiri. Tema
antawo rowashire-teeya-nakani maawoeni Israel-paeni. 40 Okanta okiteje-
tamanee, itonkae-yanakini ochempiki, ikanteeyini: “Nantakiro kaari-perori,
nokoyi niyaateeyini tonkaariki ikashiya-kaakaeri Tajorentsi.” 41 Ikantzi
Moisés: “¿Iitaka pipiya-thatantyaawori ikantakaantani Tajorentsi? Tema eero
okameethatzi oetarika panta-wityaari. 42 Eero piyaatzi, tema tee itsipateemi
Tajorentsi. Paamawentyaa imatawakimi-kari powayiri-minthatani. 43 Ari
pitonkiyo-takyaari janta Otenkanaaweni-jatzi eejatzi Owinteni-jatzi, ithonkimi-
kari rowayiri-timi. Tema eero itsipatzimi Tajorentsi janta, okantakaantziro
pipiyatha-takari eerokapaeni.” 44 Teemaeta ikemi irikapaeni, ikoyi itonkaero
ochempi. Riima Moisés eejatzi itajorentsi-mokote Tajorentsi, roojatzi ijeekaki
jempe ipanko-thaante-teeyakani. 45 Ari roerinkae-yakani Otenkanaaweni-jatzi
eejatzi Owinteni-jatzi nampiyi-tawori tonkaariki, tema osheki ikentapaaki,
romishiyakiri itsipapaeni. Ipatzima-tanakiri roojatzi janta Oshireshaariniki.

21 4 Ikanta rawijee-yakini Israel-paeni ipoñaanaawo Ochempii-
toniki ikinaneero Inkaariki Kityonkaariki. Itapota-naakyaawo
eero ikinantanaa iipatsiteki Kiraani-jatzi. Ikanta niyanki-thaki
awotsi, ari okantzi-moneen-tapaakari Israel-paeni. 5 Ari retanaawo
itheenki-mataneeri Tajorentsi eejatzi Moisés. Ikanteeyini: “¿Iita
pamanta-waetanari nojeekawita Apitantoniki? ¿Rooma pamantanari
powamayina ochempi-mashiki? Tekatsi nomiriteeri eejatzi nowaeyaari.
¡Neshitapaakiro okaatzi nowapiin-takari!”[h] 6 Ari rotyaantaki Tajorentsi
osheki kepiyari maanki, ratsika-paakiri. Tema osheki Israel-paeni
kamaentsiri. 7 Riyaatee-yakini ijeekira Moisés, ikantapaakiri: “¡Moisés!
Nokaaripero-tzimotakiri Tajorentsi, okantakaawo notheenki-mawae-
takiri eejatzi nokimitakimi eeroka. Pikanteeri ipeyeeri maanki, tee
nokoyi noñeeri.” Ari ramanako-taari Moisés maawoeni isheninka-paeni.
8 Ari ikantzi Tajorentsi: “Powetsiki roshiya-kaawo kepiyari maanki,
powatzika-kotiri jenoki. Aririka ratsikanti maanki, raminiri roshiya-
kaawo rowatzika-koetakirira, aritaki rawijakotee.” 9 Raaki Moisés eshiro
kiterita-tsiri rowetsikaki roshiya-kaawo maanki, rowatzika-kotakiri.
Ikanta ratsikayitziri maanki, ramineero owatzika-kotakaha roshiya-
kaawo, awijakotanee.[i]

10 Ikanta rawijee-yakini Israel-paeni, ipanko-thaante-teeya-paani
Mashinchaariniki.

21 Okanta paata rotyaantaki Israel-paeni jatatsini iñiiri iwinkatharite
Ochempi-weni-jatzi, iitachari Sehón, ikantiri: 22 “¡Pinkatharí! Ari
piñaayi-tawakina nokinee-yapaakini pipatsiteki. Tee roo nopokashiti
piwankiri-paeni, pichochokite-paeni, eero nomiriyitziro eejatzi
pikeekanatakotzirowa pinijaate-paeni. Apatziro nopampi-thatakiro
ojaawokitakira awotsi, roojatzi nawijan-tanakyaari jempe iweyaa
piipatsite.” 23 Teemaeta ikoyi pinkathari Sehón ikinimoteri Israel-

paeni iipatsiteki. Ipiyota-nakiri rowayirite, jataki rowayiri-tawakyaari
Israel-paeni ochempi-mashiki. Itonkiyo-takari Aatzikaetoniki, ari
rowayiri-teetakari Israel-paeni. 24 Ikanta ipiyawen-tanaka Israel-paeni,
ithonka-nakiri ithatyaanakiri rowayiriti Sehón. Rayitakiri maawoeni
jempe iweyaayita iipatsite. Opoñaanakawo Kameñaariniki roojatzi
Jakochaawoniki. Areetakawo iweyaa-thapita iipatsiteki ñaaperoripaeni
Pityaankaarini-jatzi. 25 Ari okanta raanta-kawori Israel-paeni
maawoeni inampipaeniki Ochempi-weni-jatzi. Inampitakawo otzinkami
inampipaeniki iiteetziri Kaaweni, tema ithonkakiro inampiyi-tantakawo
oryaani-paeni nampitsi jeekatsiri janta.

Rotyaantaki Balac kaemerini Balaam

22 1 Awijeeya-nakini Israel-paeni, ipanko-thaante-teeya-paani
owinteni-pathatzi iipatsiteki Athataa-weni-jatzi, othapyaaki
Pareenkathapyaariki, imonteta-paakawo Kashiryaari. 2 Tema
iñaakiro Balac, itomi Zipor, jempe ikanta Israel-paeni ithonkan-
takariri Ochempi-weni-jatzi. 3 Antawo ithaawanaki Athataa-weni-jatzi
ithaawantari Israel-paeni, tema owanaa ishenitaki Israel-paeni.
4 Ari ikenkitha-waetakaa-nakiri Athataa-weni-jatzi rantariperoti-
paeni Kosheka-weni-jatzi, ikantziri: "Ari ithonki-takaero aepatsite
irika atziri-paeni, roshiyaari waaka ithonkiro rowawo katawoshi."
Tema irika Balac itomi Zipor, riitaki iwinkatharite Athataa-weni-
jatzi.[j] 5 Rotyaantaki jatatsini iñiiri Balaam itomi Beor, nampitawori
Ñaawyaweniki Antawaathaapyaaniki iipatsiteki Sheninkaweni,
ikanteri: "Ikyaaki anampiki atziri-paeni shitowaa-tsiri Apitantoniki,
tema ithonka ipeyapaakiro aepatsite, imonteta-paakawo nonampi
ipanko-thaante-yitapaaka. 6 Pipokanaki intsipaete, pitakijiri irika-paeni
atziri, omapero-tatziiri otzimi ishintsinka, rawijakina naaka-paeni.
Okanta-shitzi-maetya nomishitowayiri naaka noepatsiteki, aririka
nowayiri-takyaari. Roo kanteencha, niyotzi naaka ikaatzi pitajonka-
wentziri eeroka, aritaki omatakyaa. Riima ikaatzi pitakija-yitziri eeroka,
aritaki omatakyaa."
7 Jatanaki antaripero-paeni Athataa-weni-jatzi, eejatzi antaripero-
paeni Kosheka-weni-jatzi raayitanaki ipinateriri ñaawyaatan-taniri.
Areetee-yakani ijeekira Balaam, ikamanta-paakiri ikantawa-kiriri Balac.
8 Ari ikantzi Balaam: "¡Ari! Inkaamani nokantimi oetarika ikantinari
Tajorentsi. Ari pimaanaki." Ari imahaeya-paakini inampina-paeni
Athataa-weni-jatzi ipankoki Balaam. 9 Ari roñaahakari Tajorentsi irika
Balaam, rojampi-takiri, ikantziri: "¿Iitaka pitsipa-yitakari pipankoki?"
10 Rakanaki Balaam, ikantzi: "Rotyaantanewopaeni Balac itomi

---

[h] **21.5** nowapiin-takari = pan [i] **21.9** eshiro kiterita-tsiri = bronce

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zipor, iwinkatharite Athataa-weni-jatzi, ipokatzii, ikantana: 11 'Irika-
paeni atziriite shitowaa-tsiri Apitantoniki ikyaaki anampiki ithonka
ipamankapaakiro aepatsiteki. Pipokanaki intsipaete, pitakijiri irika-
paeni. Okantashitzimaetya nomishitowayiri naaka noepatsiteki, aririka
nowayiri-tyaari.' " 12 Ari ikantzi Tajorentsi: "¡Balaam! Eero poyaatziri
pokaentsiri. Eero piyaka-waetziri irikapaeni, notajonka-wentani naaka
irika-paeni." 13 Okanta okiteeje-taneera ikantakiri Balaam inampina-
paeni Balac: "¡Ayompari! Pipiyi pinampiki, tee ikoyi Tajorentsi
noyaata-nakimi." 14 Ari ipiyanaawo inampina-paeni Athataa-weni-
jatzi inampiki jempe ijeeki Balac, ikantapaeri: "¡Pinkathari! Tee ikoyi
royaatina Balaam."

15 Rapiitakiro Balac rotyaantzi itsipa inampina-paeni, osheki
ikaatee-yakini, maperori riroperotzi irikapaeni. 16 Riyaatee-
yanakini iñeeri Balaam, ikantapaakiri: "¡Ayompari! Pikemiro iñaani
nowinkatharite Balac itomi Zipor, ikantzimi: 'Nokoyi pipoki piñiina.
17 Aritaki nopinatakimi osheki, ari nantakimiro okaatzi pikantinari.
Pipoki nimaeka, pitakijiri irika atziri-paeni.' " 18 Rakanakiri Balaam
rotyaantani-paeni Balac, ikantziri: "Okantawityaa ipinawomi Balac
iwinkathari-pankote jempe ijaakaha koriki, eejatzi ooro, eero
nopiyathatari Tajorentsi, eero nawijakaero nantiro ikowakaanari, tee
okameethatzi eepichokiini nawijakaero. 19 Roo kanteencha, ari pimaanaki
eeroka, noñaawakiro oetarika ikanteenari tsireniriki Tajorentsi."
20 Okanta tsireniriki, roñaahaari Tajorentsi irika Balaam, ikantakiri:
"Tema eeroka ipokashi-teeyini irika-paeni atziri raanakimi, poyaata-
nakiri. Roo kanteencha otzimatyee pantiro okaatzi nokantimiri naaka."
21 Okanta ikakita-manee Balaam, rowanki-tanakiniri jeeka-mentotsi
ikyaakoetari. Royaata-nakiri inampina-paeni Athataa-weni-jatzi.*22.21-33*

22 Roo kanteencha antawo ikijanaka Tajorentsi riyaatanaki Balaam.
Royaawen-takari awotsiki Ronampiri Tajorentsi ipiyata-wakyaari.
Pokaki rirori Balaam kyaakota-kari ipira, itsipatakari apite romperatani.
23 Iñaapaakiri ikyaakoetari Ronampiri Tajorentsi, ikatziyaka awotsiki
roteeyakiro iyotsiroshithakite, tempaawi-tanaka ikyaakoetari. Ipajata-
nakiri Balaam ikyaakoetari ikoyi opampithatiro awotsi. 24 Rapiitakiro
Ronampiri Tajorentsi rotzika-wakiri jempe okaamanchakitzi awotsiki,
jempe itanto-teetziro apitekiro onampi-naki. Rootaki awotsi jatachari
pankirentsi-mashiki imiriteetziri. 25 Ari iñaapaeri eejatzi ikyaakoetari
Ronampiri Tajorentsi, otzitanaka tantotsiki, anawyaa-kotakiri
iporiki Balaam. Ari rapiita-nakiro ipajatziri ikyaakoetari. 26 Eekiro
ishirinkaneen-tanakityaa Ronampiri Tajorentsi okaamanchaki-perotzira
awotsi, tekatsi ikini itempae ikyaakoetari, tee imatya ikini rampateki

---

[j] **22.4** waaka = buey

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eejatzi rakoperoki. 27 Ikanta iñaapaeri ikyaakoetari Ronampiri Tajorentsi,
maryaanaka jaawiki. Antawo ikijanaka Balaam, ipajatan-tanakari
inchakii. 28 Ikantakaakawo Tajorentsi, ñaawaetanaki ikyaakoetari,
okantanakiri Balaam: "¿Jempema nokantzimika naaka pipajawae-
tantanari, tema mawa papiitakiro pipajatakina?" 29 Rakanakiro
Balaam ipira, ikantziro: "Roo nopajatan-tzimiri pitheenkakina. Ari
otzimimi nojataa-mento, nojataa-kimimi." 30 Ari okantzi ikyaakoetari:
"¿Tema naaka pipira pikyaakaa-piintari? ¿Arima nokanta-piintzimi
pikyaakotana?" Ikantzi Balaam: "Tee."

31 Ikantakaakawo Tajorentsi iñiiri Balaam ikatziyaka Ronampiri
tajorentsi awotsiki roteeyakiro iyotsiro-shithakite. Ari rotziwerowanaka
Balaam, roeyootanaka jaawiki ipinkatha-tanakiri. 32 Rojampi-tanakiri
Ronampiri Tajorentsi, ikantziri: "¡Balaam! ¿Iitaka pipajawae-tantawori
pipira, tema mawa papiitakiro pipajawae-tziro? Tema naaka pokaentsi
nopiyatimi, tema kaari-perori pikantzi-motakina noñaakimi. 33 Rootaki
pipira ñaapaakina, mawa apiitakiro otempaa-pithatana. Eeromi
otempaemi, nowamaa-kimimi eeroka, rooma roori eero nowamaero."
34 Ari rakanakiri Balaam Ronampiri Tajorentsi, ikantziri: "¡Nokaaripero-
tzimotakimi! Tee niyotzi eerokataki otzikanari awotsiki. Roo kanteencha,
kaari-pero-rika okantzi-motakimi nantziri, nimaeka nopiyanee." 35 Ikantzi
Ronampiri Tajorentsi: "¡Balaam! Poyaata-nakiri rotyaan-teetani-paeni.
Roo kanteencha okaatzi nokanta-yitimiri naaka, rootaki piñaawaeteri
eeroka." Rootaki royaatan-tanakariri Balaam inampina-paeni Balac.

36 Ikanta ikemaki Balac pokaki Balaam, jatanaki itonkiyo-tawakyaari
otzinkamiki inampi Athataa-weni-jatzi, jeekatsiri Kameñaarithapyaaki,
jempe iweyaa-thapita iipatsite. 37 Ikantawakiri: "¡Balaam! Notyaantaki
chapinki kaemimini. ¿Iitaka kaari pipokanta piñiina? ¿Poshiya-kaatzi
eero noemoshirenkawentzimi? 38 Rakanaki Balaam, ikantzi: "¡Pikemi
niyompari! Aritaki pokakina noñiimi. Roo kanteencha tee otzimimotana
noshintsinka noñaawae-tantyaawori okaatzi nokoyiri naaka. Apatziro
noñaawaetiro okaatzi ikoyiri Tajorentsi." 39 Ikanta Balaam itsipatakari
Balac jateeyakini Jaawokiweniki. 40 Ari rowamaa-kaantapaaki
Balac ipireetari-paeni. Rotyaantaki rahaeta-nakiniri Balaam eejatzi
inampina-paeni.[k]

41 Okanta okiteeje-tamanee, raanakiri Balac iyeemakaantani Balaam
janta Inkañaaweriitoniki. Ari raminako-takiro okoñaataki ipanko-
thaante-teeyakani Israel-paeni.

23 1 Ari ikantanaki Balaam: "Powetsikina jaka 7 taapokimentotsi.
Powamayina 7 ewonkiri waaka eejatzi 7 itsipa ipireetari."[23.1-2]
2 Imatakiro Balac okaatzi ikantakiriri Balaam. Ari itsipatakari Balac

---

22.21-33 ikyaakoetari, ipira = asna

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irika Balaam itaakiri apaani ewonkiri waaka, eejatzi apaani ipireetari
okaatakira 7 taapokimentotsi. 3 Ikantzi Balaam: “¡Pinkatharí! Ari
pijeeka-wentawakiri pitaani. Niyaatawakiita naaka, okanta-shimaetya
itonkiyo-tena Tajorentsi. Aritaki nokaman-takimi eeroka okaatzi
ikantinari.” Jatanaki Balaam ikinakiro okaanki-chempi-takira tonkaari.
4 Ikanta itonkiyo-takari Tajorentsi irika Balaam, ari ikantzi Balaam:
“Nokantaki rowetsikaeti 7 taapokimentotsi, notaaki apaani waaka eejatzi
apaani ipireetari okaatakira 7 taapokimentotsi.” 5 Ari ikantakaakawo
Tajorentsi riyotiro Balaam iñaawaeteri, ikantakiri: “Pipiyi ijeekakira
Balac, pikamantiri okaatzi nokanta-kimiri naaka.” 6 Ari ipiyaari Balaam
iñaapaeri Balac ijeekawen-tziri itaani, itsipayi-takari inampina-paeni
Athataa-weni-jatzi. 7 Ari iñaawae-tanakiro Balaam riyotahae-takiriri
ñaantsi, ikantanaki:

Nopoñaakawo Tonkaeroniki ramakina Balac,
Nokinapaakiro ochempi-mashiki jempe ishitowa-piintzi ooryaa,
ikaemakaan-takina Iwinkatharite Athataa-weni-jatzi, ikantakina:
“¡Pipoki, pitakijiri Israel-paeni!
¡Pipoki, piyakateri icharini-paeni Jacob!”
8 ¿Iitaka notakijan-tyaariri naaka kaari ikoyi Tajorentsi itakijeeteri?
¿Iitaka niyakatan-tyaariri naaka kaarira riyakatzi rirori Tajorentsi?
19 Tema irika Tajorentsi, tee roshiyari atziri-paeni itheeyan-tyaari,
Tee rinashitawo okaatzi ikenkishire-takari.
Aririka ikanti: “Iroka nantiri.” Aritaki rantakiro.
Imonkaa-tziro maawoeni ikashiya-kaantziri.
20 Ikantee-takina naaka notajonka-wentanti.
Tema imatakiro Tajorentsi itajonka-wentantaki rirori, eero
nomateero naaka noepiya-ñaani-teeri.
21 Tee iñeeteero iyaari-peronka icharini-paeni Jacob,
Tee riñeeteero eejatzi ikowaenka-takowaetzi isheninka Israel-paeni.
Tema ashi royiro itsipata-piintakari Itajorentsite.
Riitaki rajahaa-piintakari iwinkathari-tetaari.
22 Tema irika Tajorentsi, amaeriri ijeekawitaka paerani Apitantoniki,
Otzimimo-tziri ishintsinka oshiyaawomi ishintsinka katsi-mari-paeni
piratsi.[l]
23 Tekatsi oetzimotyaari icharini-paeni Jacob takijaantsi,
Tekatsi oetzimotyaari Israel-paeni yakataantsi.
Nimaeka akantiri Israel-paeni:
¡Osheki rantzimota-kimiri Tajorentsi kaari iñaapiin-teetzi!
24 Roshiyakari kashekari irikapaeni,

---

[k] **22.40** ipireetari-paeni = waakapaeni, owisha-paeni **23.1-2** waaka = becerro, ipireetari = carnero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikatziya rajaryaanta.
Eero romorenka roojatzi ratsikan-takyaariri ratsikanewo.
Riranakiro riraa rowamaani-paeni.
25 Ari ikantanaki Balac: “¡Balaam! Teera pinintatyee piyakateri, eero
pitajonka-wenteeri eejatzi.” 26 Ikantzi Balaam: “¡Balac! Tema nokantzi-
takimi ketziroeni: ‘Okaatzi ikantinari Tajorentsi, rootaki nantiri.’ ”

Ijeekaki Israel-paeni Pahaankaetoniki

25 1 Ari ijeekae-yapaakini Israel-paeni janta Inchatoniki. Imayempi-
waeyi-takiro Athataa-weni-jato. 2 Okaemakiri Israel-paeni
itsipatyaawo otayiniri atsipeta-kaani tajorentsi-niro-paeni. Rakiyota-
piintakiro Israel-paeni. Ipinkatha-waetakiri otajorentsi-nirote-paeni. 3 Ari
okantakari rawentaan-takariri Israel-paeni tajorentsi-niro Inkañaaweri
janta Pahaankaetoniki. Rootaki ikijanta-nakariri Tajorentsi irika Israel-
paeni. 4 Ari iñaanateeriri Tajorentsi irika Moisés, ikanteeri: “¡Moisés!
Pipiyoteri maawoeni reewarite Israel-paeni, pishirika-kentsi-yiteri
okiteejita-manee, inteenaryaantee-yaari nomashirenka maawoeni
Israel-paeni.” 5 Ipoñaa ikaemakiri Moisés itsipapaeni reewarite Israel-
paeni, ikantakiri: “Powamayiri asheninka-paeni ikaatzi aapatziya-kariri
tajorentsi-niro Inkañaaweri jeekatsiri Pahaankaetoniki.”
6 Ikanta apaani isheninka Israel-paeni ramaki Kosheka-weni-jato jempe
ipiyotee-yakani isheninka-paeni, iñaawakiri Moisés, eejatzi maawoeni
Israel-paeni ijeekaeyini riraako-waeteeyani rirori-paeni opatzimooki
Tajorentsi-thaante. 7 Ikanta iñaawakiri rirori Finees itomi Eleazar
icharini Ompera-tajorentsi-taarewo Aarón, ishitowa-shi-tanakiri ipiyotee-
yakanira isheninka, raanakiro iyotsiro-shitha-kiti. 8 Riyaata-shitakiri
irika isheninka jempe ipanko-thaante-yitaka isheninka-paeni, rojataakiri
imotziki apitekiro, shirampari eejatzi tsinani. Aripaete okaatapaaki
mantsiyarentsi owamaayi-takiriri Israel-paeni. 9 Tema osheki-pero Israel-
paeni owamaakiri mantsiyarentsi.[m]

Ikijawentaa Israel-paeni

31 1 Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Moisés, ikanteeri: 2 “Paanakiri
maawoeni Israel-paeni ikijawen-teeyaa, riyaati rowayiri-teeyaari
Kosheka-weni-jatzi. Aririka pimatakiro, aripaete pitsipa-shire-yitee-yaari
piwaejatzite-paeni.” 3 Ikaemakiri Moisés maawoeni isheninka-paeni,
ikantakiri: “Powetsika-yiteeyaa eerokapaeni, piyaati pikijawen-teeyaa
powayiri-tyaari Kosheka-weni-jatzi, tema rootaki ikowakiri Tajorentsi.”
7 Imatakiro rowayiritari Kosheka-weni-jatzi, ithonkakiri rowamaakiri
maawoeni, imatakiro okaatzi ikantakiriri Tajorentsi irika Moisés.

---

[l] **23.22** katsi-mari-paeni = búfalo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ari ikaatzi rowamaa-nakiri iwinkatharite-paeni Kosheka-weni-jatzi.
Irika iitawiteeyani: Evi, Requem, Zur, Hur, Reba. Ikaatzi 5 pinkathari
rowamaakiri. Imatzitanakari Balaam itomi Beor rowamaan-tanakari
iyotsiro-shitha-kite. 9 Ithonka-nakiro Israel-paeni inoshika-nakiro tsinani-
paeni Kosheka-weni-jato, rayita-nakiri reenchee-rikiti. Eejatzi ipira-paeni,
iwaakatipaeni, maawoeni rashaahawo-paeni.
15 Ari ikantawaeri Moisés isheninka-paeni: "¡Nosheninká! Iitaka
kaari powamaantawo iroka-paeni tsinani? 16 Rooyitaki ikaminaani
Balaam kantakaan-takirori ikaaripero-tzimotan-takariri asheninka-
paeni Tajorentsi janta Pahaankaetoniki. Rootaki rowajankitaan-takariri
Tajorentsi asheninka-paeni ikamanta-yitakari."

---

m **25.9** osheki-pero = 24,000

Las Escrituras en Asheninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

APIIN AANI-TANEENTSIRI

1 1 Iroka ikenkithawae-takaa-kiriri Moisés maawoeni Israel-paeni
janta ijeekan-tawitakari ochempiki. Ari janta ojeeki eni Jordán janta
ishitowa-piintzira ooryaa.

6 1 Rootaki iroka ikantakaan-teetziri, inintakaan-teetziri, kaari
ishinetaan-teetziri. Rootaki ikanta-kinari Piwinkatharite Tajorentsi
okine niyotahaemi. Rootaki ikowakaa-kimiri panteri janta nampitsiki
jempe roejeekaemi. 2 Aritaki okantya pipinkathateri Piwinkatharite
Tajorentsi. Pimonkaatero ikowa-kaantee-tziri eejatzi ikantakaan-
teetani, rootakira panteri maawoeniki ojarentsi, eekirowa pañaatye.
Roojatzi noninta-kayita-kariri pitomipaeni, eejatzi picharini-paeni.
Rootakira piñaantee-yaawori pañaahae osheki ojarentsi. 3 ¡Israel-paeni!
Rootakira piyaa-takaan-tyaawori pimonkaatero. Ari okantya eero
awijimo-tanteemi oetarika-paeni. Aritaki piñahaeri rosheki-pero-tanee
asheninka. Ari pinampi-teeyaawo janta kepatsi kameetha-tatsiri. Ari
itzima-paeri pitsi, roshiya-paawo oshitowaatzi nijaateni. Tema rootaki
iroka ikanta-kimiri Pinkathari, Itajo-rentsite picharinini. 4 ¡Israel-paeni!
Pikemi. Irika Awinkatharite Tajorentsi, apaniro ikanta Ipinkatharitzi
rirori. 5 Pininta-pero-teeri, pininta-shire-teeri, pininta-shintsi-teeri
eejatzi. 6 Pikenki-shireero kameethari maawoeni iroka nokanta-
kimiri. 7 Piyaata-kayeri piyoteeri pitomipaeni iroka. Piñaawaetero,
pikantzirowa pipankoki, eejatzi awotsiki. Pikantzirowa pomaryaaha,
eejatzi pipiriintaha. 8 Poojota-kotyaawo pakoki jankina-takoteen-chari
ikowa-kaantee-tziri. Eejatzi poojota-kotyaawo pitamakoki. Rootaki
riyotee-tantyaari. 9 Pojanki-natero eejatzi tzinkamin-tsiki eejatzi
ashitawoki pipanko.

7 1 Pantapiintero ikowa-kaantee-tziri okaatzi nokantzimiri nimaeka.
Rootakira pijeekan-teeyaari. Aritaki piñaahaeri rosheki-pero-tanee
asheninka. Opoñaan-tyaari roma-nataneero nampitsi ikowakaa-kiriri
Pinkathari picharini-paeni. 2 Poshire-tyaawo janta ikina-kinawae-
takaan-takimiri-ranki Pinkathari ochempiki okaatzi ojamanitaki 40
ojarentsi. Rootakira rantantawori opoñaan-tyaari itsinampa-shire-
takaan-teemiri, rootaki iñaantan-teemiri eejatzi. Tema ikowawitaka

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

riyotero okaatzi pikenkishiryaa-witakari. Ikowawitaka riyotero aririka
piyomaa-takiro ikowa-kaantee-tziri. 3 Rowajanki-takaan-tawitakimi,
itasheya-neenta-kaawi-takimi. Roo kanteencha rowakaa-kimiro maná.
Tema tee piyotako-witawo iroka owanawontsi paerani, tee riyotako-
witawo eejatzi picharini-paeni. Ari okantakari riyotakaan-takimirori
tee apatziro okoyimotari atziri royaawo pan, rootaki kowapero-tachari
akemijan-teero maawoeni ikanteeri Tajorentsi. 4 Okaatakira iroka 40
ojarentsi, tee pithonka-takota piithaari, tee aawaayitzi piitzi. 5 Otzimatye
piyote riitaki Piwinkatharite Tajorentsi tampatzika-takimiri. Ari roshiyari
ipaapateetari, itampatzika-tziri itomi.18

18 15 Ari ikoñaate paata Kamantan-taniri, roshiyina naaka. Riitaki
Piwinkatharite Tajorentsi kanta-kahae-yaawoni. Otzimatye
pikemijan-teeri. 16 Rootajaantaki iroka pikowako-takiriri Piwinkatharite
Tajorentsi paerani janta ochempiki Horeb. Tema iroka kitejeri paerani
papatotan-takari, pikantaki: “Tee akoyiro apiiteero akemaero icherahae
Awinkatharite Tajorentsi. Tee akoyiro añahaero eejatzi antawo paamari.
Akamaekari.” 17 Ikanta-nakina Pinkathari, ikantzi: “Kameethataki ikanta-
kimiri. 18 Nokanta-kahae-yaawo ikoñaate Kamantan-tantaniri roshiyimi
eeroka, isheninka rirori pichariniteeyaari. Noyiniri noñaane ipaanteki.
Ikenkitha-teero okaate nokanteriri. 19 Nowajan-kiteeri maawoeni kaari
kemijan-teerini Kamantan-taniri.”

31 1 Rapiiteeri iñaanata-neeri Moisés Israel-paeni, ikantziri:
2 “Tzimaki 120 nojarentsite, tekatsi noshintsinka nanashi-tantee-
yaari. Tema ikantakina Pinkathari eero nomontya-haawo eni Jordán.
3 Riitaki anashita-kaemini Piwinkatharite Tajorentsi. Riitaki thonkaa-
terini atziripaeni jempe pikinee-yanakini, paanteeyaawo iipatsite. Riima
Josué, riitaki jewatapaemini, ipinkathari-tapae. Rootaki ikantakiri
Pinkathari.”

34 5 Roojatzi ikamantaa Moisés, romperatanewo Tajorentsi. Ikamaero
iipatsiteki Moab, ininta-kaakiriri Pinkathari. 6 Ari ikiteetakiri
owinteni-patha-tzira Moab, pinkathari-tatsiri Bet-peor, nampitsi kaari
riyoteetzi nimaeka. 7 Okaataki 125 rojarentsite ikamantakari. Eeniro
ikowichaa-tzimaeta kameetha, eejatzi eeniro ishintsitzi. 8 Ojamanitaki
okaatzi 30 kitejeri riraakoe-yakarini Israel-paeni Moisés-ni janta ochempiki
Moab. Okanta imonkaa-takiro kitejeri riraako-tanta-kariri kaminkari.
9 Tekira ikamana-kiita Moisés-ni, rotaiya-patziito-takiri Josué, itomi Nun.
Ipaneeri riyomento. Arira ipinkatha-tanakiri Israel-paeni Josué, rantaneero
okaatzi ikanta-kiriri Pinkathari Moisés-ni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

JOSUÉ

1 1 Tema kamae rirori Moisés, romperatani Tajorentsi. Ari iñaanateeri
Tajorentsi irika Josué, itomi Nun, itsipata-piintani Moisés. Ikanteeri:
2 "¡Josué! Tema kamae nomperatani Moisés. Eeroka montyaakahaeyaarini
maawoeni pisheninka-paeni intatsikiro Pareenkaariniki, piyaati janta
kepatsiki nashita-kaemiri maawoni eerokapaeni. 3 Naakataki payita-
kimirori, tema rootaki nokantzi-takariri paerani Moisés, nokantakiri:
'Naaka pimironi maawoeni kepatsi jempe-rika pikinayitaki'. 4 Iroka
okaate piipatsite. Opoñaana-kyaawo jaka ochempi-mashiki, Kiteniitoniki
roojatzi Antawaaki Enini, maawoeni iipatsite Thaawan-taani-jatzi,
roojatzi janta Inkaariki Antawo jempe ikyaapiintzi ooryaa. 5 Eero itzimae
otsinampaemini jempe-rika pijeeka-yitee. Naakataki tsipata-piintimini
nokimitaakiri paerani Moisés notsipa-takari. Eero nowapin-teemi,
ari nokanteetatyeeyaani notsipa-teemi. 6 Pikyaaryooti, piñaaperotyaa
kameetha. Tema eeroka aakahaerini kepatsi maawoeni pisheninka-
paeni. Rootaki nokashiya-kaakiriri paerani piwaejatziiteni. 7 Apatziro
nokoyi pikyaaryooti, kametha piñaaperotyaa. Pikemijan-taneero noñaani
okaatzi riyotaa-kimiri nompera-tanini Moisés. Kijokiro powaero, rootaki
okameetha-tzimotan-teemiri okaate panta-yiteeri.[a] 8 Pamepaantetya
piñaawae-tapiin-teero jankinarentsi iñaani Tajorentsi, pikinkishiryaa-
piintyaawo kiteejeriki eejatzi tsireniriki, rootaki pimatan-teeyaawori
pantayi-teero okaatzi jankina-teenchari. Tema rootaki okameetha-
tantyaari okaate panta-yiteeri. 9 Naakataki kantzimiri pikyaaryooti,
kametha piñaaperotyaa. Eero pithaawawaetzi, eero powashaanta-
waeta, tema naaka Pitajorentsite, ashi nowaero notsipa-timi jempe-rika
2 pikinayitee."

Imontyaan-takawori Pareenkaarini

3 1 Okanta okiteeje-tamanee, ananinkanaka Josué itsipata-
naari maawoeni isheninka-paeni rookaneero ijeekawi-tapaaka
Inchatoniki, areetee-yakani Pareenkaariniki. Ari imahaeya-paakini

[a] **1.7** Kijokiro powaero = eero pitempaa-waeta pakoperoki eejatzi pampateki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tekira imontyaata intatsikiro. 2 Okanta ijeekapaaki mawa kiteejeri,
ithotyaakiro reewariti Israel-paeni raminiro maawoeni ipanko-thaanteki-
paeni isheninka. 3 Riyotaakiri maawoeni isheninka-paeni, ikantakiri:
"Aririka piñaakiri Ompera-tajorentsi-taarewo Leví-paeni inatakotanakiro
itajorentsi-mokote Tajorentsi, rashaata-kaero, piyaateeyini eerokapaeni,
poyaata-nakiri. 4 Okini piñiiro jempe pikineeyini, tema tee pikineeyini
paerani eerokapaeni jaka. Eeromaeta pokaakitawo tajorentsi-moko,
inteena pimpoeteeyini eerokapaeni."[b] 5 Ari ikantanakiri Josué isheninka-
paeni: "¡Powetsika-shire-teeyaani maawoeni, tema okiteeje-tamanee
roñaayimiro Tajorentsi kaari piñaapiintzi!" 6 Ikantakiri eejatzi Ompera-
tajorentsi-taarewo-paeni: "Paanakiro tajorentsi-moko, peewateri
maawoeni asheninka-paeni pashaateeyini." Raanakiro Ompera-tajorentsi-
taarewo-paeni tajorentsi-moko, reewata-nakiri maawoeni isheninka-paeni
ashaatee-yanakani.

7 Iñaanata-nakiri Tajorentsi irika Josué, ikantziri: "Nimaeka
nokanta-kaeyaawo iñiimi pisheninka-paeni riiperori eeroka. Rootaki
riyotan-tyaari ari notsipa-tzimi naaka nokimitziri paerani Moisés
notsipa-takari. 8 ¡Josué! Pikantiri eeroka Ompera-tajorentsi-taarewo-
paeni natakirori tajorentsi-moko, pikanteri: 'Aririka paatzikaa-paakiro
nijaa Pareenkaarini, ari paatzinkae-yapaakini.' " 9 Imatakiro Josué,
ikantakiri isheninka-paeni: "¡Nosheninkapaení! Pipokaeyini maawoeni,
pikemi ikantzi Atajorentsite. 10 Rootaki piyotan-tyaari ari itsipatzimi
eerokapaeni Tajorentsi Kañaaniri, aritaki piñaayi-teeri ithonkaeri
Owinteni-jatzi, Thaawan-taarini-jatzi, Thaanteweni-jatzi, Nampitsi-
weni-jatzi, Pitzitharini-jatzi, Ochempi-weni-jatzi eejatzi Kaya-weni-jatzi.
11 Ari piñaayi-takiro rashaata-kaetiro Pareenkaariniki itajorentsi-mokote
Pinkatha-wentzirori maawoeni kepatsi. 12 Piyoshiiti ikaati 12 asheninka,
paayiti apaani-paeni akaatzi asheninka-tawakahaeyani. 13 Tema aririka
rashetanaki iitziki-paeni Ompera-tajorentsi-taarewo natakirori itajorentsi-
mokote Pinkatha-wentzirori maawoeni kepatsi, ari opiryaa-tanaki
Pareenkaarini. Eero oshiyaa-tanaa nijaa, antawo oonkanakyaa katonko."

14 Ikanta ishitowae-yanakini Israel-paeni ipanko-thaanteki
rashaatyaawo Pareenkaarini, eewatee-yakini Ompera-tajorentsi-taarewo
inatakotakiro tajorentsi-moko. 15 Ikanta raatzikaata-paakiro nijaa
Ompera-tajorentsi-taarewo natakotakirori tajorentsi-moko, asheyitanaki
iitziki-paeni. Tema eeniro okemaatzi Pareenkaarini rowiitan-teetawori
okithoki pankirentsi. 16 Rootaki oonkanta-nakari katonkonta, antawo
otapyaatanaka nijaa areetaka Potsitaariki ojeeka-nampi-tziri Kemaatsi-
taariki. Rooma kirinkanta Mameriweniki omontetari Inkaari Mirityaawo,
piryaatanaki. Ari ikineeya-nakini Israel-paeni riyaateeyeni intatsikiro

---

[b] **3.4** inteena pikantyaa = 1,000 metro = 2,000 okaatzi imonkaa-tanteetawo konakintsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kashiryaariki. 17 Riima Ompera-tajorentsi-taarewo natakotakirori
itajorentsi-mokote Tajorentsi, roojatzi ikatziyee-yakani opiryaa-tanakira
Pareenkaarini. Roojatzi imontyaan-tanakari maawoeni Israel-paeni
opiryaa-tanakira Pareenkaarini.

Ikyaantee-takari Kashiryaariki

6 1 Tekatsi mateeroni ikyahae Kashiryaariki, tekatsi eejatzi mateeroni
ishitowae, tema rashita-peroe-tanakiro iroka nampitsika,
okantya ipiyawentyaa aririka rowayiri-tapaa-kyaari Israel-paeni. 2 Roo
kanteencha iñaanateeri Tajorentsi irika Josué, ikanteeri: "¡Josué!
Noshine-takimiri pithonkiri Kashiryaari-jatzi, iwinkathariti eejatzi
rowayiriti-paeni. 3 Pitapotiro nampitsi pitsipa-tanakyaari pisheninka-
paeni owayirita-chani, apawo-jatzi pitapotiro kiteejeriki. Tema okaate
6 kiteejeri pitapotyaawo. 4 Reewati 7 Ompera-tajorentsi-taarewo
roteeya-yitaki iwaakapatipaeni itziwootan-tyaari. Royaatee-yaapaakiniri
ompera-tajorentsi-taarewo natakotakirori tajorentsi-moko. Aririka
omonkaa-takyaa 7 kiteejeri, 7 papiitiro pitapotiro nampitsi. Itziwootee-
yanakini Ompera-tajorentsi-taarewo rirori.[c] 5 Aririka pikemawakiro
ijantheen-katanaki iyameninka tziwoorentsi, picheraanaki pikaemaeyini.
Aritaki otzimpookanaki otantotari Kashiryaari. Ari pikyahaeyini janta."
6 Ikaemakiri Josué Ompera-tajorentsi-taarewo, ikantakiri: "Paanakiro
itajorentsi-mokote Tajorentsi. Reewati 7 Ompera-tajorentsi-taarewo
roteeya-yitaki iwaakapatipaeni itziwootan-tyaari. Royaa-teeya-paakirini
Ompera-tajorentsi-taarewo natakotakirori tajorentsi-moko." 7 Riyotaakiri
isheninka-paeni, ikantziri: "Piyaateeyini, panashitiro Kashiryaari,
pitapotiro. Riima ikaati owayirita-chani riitaki jewatironi itajorentsi-
mokote Tajorentsi."

8 Rantakiro Israel-paeni okaatzi ikantakiriri Josué. Jewatanaki 7
Ompera-tajorentsi-taarewo, itziwooteeyini. Pokakotatsi itajorentsi-mokote
Tajorentsi itaapiiki. 9 Jewataki ikaati owayirita-chani, pokaeya-tsini
itaapiiki Ompera-tajorentsi-taarewo. Eenitatsi itsipa owayiri-paeni
impoeta-tsiri royaata-kowen-tziro itajorentsi-mokote Tajorentsi. Tee
ipakaa-neenta tziwoorentsi. 10 Tema riyotaa-yitakiri Josué isheninkapaeni,
ikantakiri: "Eentsikiroeni panashi-teeyini, roojatzi nokantan-takimiri:
'¡Picherayi pikaemaeyini!' Aripaete pikaemaeyini" 11 Imatakiro itapotee-
yawoni nampitsi inatakotee-yakironi itajorentsi-mokote Tajorentsi. Ari
ipiyeeyaani ipanko-thaanteki, roojatzi otsipaki kiteejeri.

12 Ikanta ipiriin-tamanaa Josué, raaneero Ompera-tajorentsi-
taarewo-paeni itajorentsi-mokote Tajorentsi. 13 Jewatanai 7
Ompera-tajorentsi-taarewo, pokakotatsi itajorentsi-mokote Tajorentsi

---

[c] **6.4,6** ipireetari = owisha

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itaapiiki. Tee imako-ryaapaentzi ranashi-teeyini, roetziñaariko-takawo itziwooteeyini. Jewatatsi ikaati owayirita-chani. Eenitatsi itsipa owayiri-paeni impoeta-tsiri royaata-kowen-tziro itajorentsi-mokote Tajorentsi. Tema roojatzi ikameñeenkataki tziwoorentsi. 14 Ari rapiitakiro itapotawo nampitsi Kashiryaari, rootaki apiteta-tsiri kiteejeri. Ari ipiyeeyaani ipanko-thaanteki. Ari ikantapiin-takiro okaatzi 6 kiteejeri rapiitakiro itapotakawo.

15 Okanta 7-tatsiri kiteejeri, ananinkae-yanakini itapotawo nampitsi, ikimita-piintzirowa. Iroka kiteejeri, 7 rapiitakiro itapotziro nampitsi. 16 Okanta 7-tatsiri itziwootaki Ompera-tajorentsi-taarewo-paeni, ikaemako-tanakiri Josué isheninka-paeni, ikantziri: "¡Pcherayi pikaemaeyini! ¡Tema ishineta-kimiri Tajorentsi ikaatzi nampitawori jaka!"

20 Ari icheraanaki ikaemae-yanakini owayirita-chani, tziwootanaki Ompera-tajorentsi-taarewo-paeni. Ikanta ikemawakiri maawoeni isheninka-paeni ipoema-tanaki tziwoorentsi, cheraa-naki ikaemaeyanakini, rootaki otzimpookan-tanakari otantotari nampitsi Kashiryaari. Tampatzika rowanakiro ikyahae-yanakini nampitsiki. 21 Ithonkanakiri rowamaantanakari iyotsiroshithakite maawoeni shirampari, tsinani, ewankari, antariki-paeni, imatanakiri ipira-paeni, maawoeni. Ari ikaatzi ithonkakiri rowamaakiri.[d]

27 Tema ikemakoe-tanakiri Josué maawoeniki janta, tema riitaki
7 Tajorentsi tsipata-kariri.

Ithonkae-takiri Tzimpookaarini-jatzi

8 1 Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Josué, ikanteeri: "Kameetha piñaaperotyaa, eero pithaawa-waetzi. Paaneeri pisheninka-paeni ikaati owayirita-chani, piyaati powayiri-tyaari Tzimpookaarini-jatzi, naaka kantakae-yaawoni potsinampaeri iwinkatharite, pithonkiri maawoeni. Eeroka ashitee-yaawoni inampi eejatzi iipatsite. 2 Tema ari pimatakiri Tzimpookaa-rini-jatzi eejatzi iwinkatharite pikimitaakiri Kashiryaarini-jatzi eejatzi iwinkatharite. Noshine-takimi nimaeka payiro okaatzi tzimimo-tziriri, payiri eejatzi ikaatzi ipirayitari. Powetsikyaa, okantya pomapokiri pikinashi-takiri itaapiiki."

3 Ari rowetsikanakari Josué eejatzi isheninka-paeni jatatsini rowayiri-tyaari Tzimpookaarini-jatzi. Riyoshiitaki ikaatzi 30,000 ñaaperori isheninka-paeni, rotyaan-takiri tsireni-paetiki. 4 Ikantawakiri: "Itaapiiki pikinashi-takiri, pomanee-yakyaani okaakiini. Powetsika-paakyaa powayiritantyaari. 5 Riima itsipa asheninka owayirita-chani royaatina naaka niyaati nampitsiki. Aririka ishitowanaki ikoyi romanata-wakina, ari noshiya-pitha-tana-kyaari, akimiteero chapinki. 6 Aririka

---

[d] **6.21** ipira-paeni = buey, owisha, kawayo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipatzima-tanakina Tzimpookaarini-jatzi, rookanakiro inteena inampi,
ikanteeyini: “Ishiya-pitha-tatyee irikapaeni ikimiteero chapinki.”
Roshiyakaa-mintheetzi noshiya-pitha-tatyeerimi naakapaeni. 7 Roojatzi
pishitowan-tanakyaari eeroka-paeni jempe pomanee-yakani, pikee-
yapaakini inampiki. Tema ishineta-kaeri Tajorentsi owayiri-tyaari
irikapaeni. 8 Aririka pikyaaki inampiki, pitayiro. Pimatiro ikantakaeri
Tajorentsi. Rootaki ikoyiri rirori.” 9 Imatakiro Josué rotyaan-takiri
owayirita-chani. Ikineeyakini isheninka-paeni ikyaapiintzira ooryaa,
omaneeyakani niyanki-thaki awotsi poñaachari Tajorentsi-pankoniki
roojatzi Tzimpookaa-riniki. Riima Josué, tee riyaatzi rirori, eejatzi
imaanee ipanko-thaanteki.

10 Okanta okiteeje-tamanee, ananinkanaka Josué raminiri isheninka-
paeni, ikaati owayirityaarini Tzimpookaarini-jatzi. Ipiyotakiri maawoeni
isheninka-paeni, eejatzi antari-pero-paeni. 11 Ari itonkahae-yanakini
owayirita-chani ikaatzi itsipata-nakari Josué. Tema imonteta-
paakawo nampitsi Tzimpookaarini, ari ipanko-thaante-yitapaaka
okatonkotzira nampitsi. 12 Rotyaantaki 5,000 isheninka owayirita-
chani ikyaapiintzira ooryaa, maneeyapaakani niyanki-thaki awotsi
poñaachari Tajorentsi-pankoniki roojatzi Tzimpookaariniki. 13 Iroka
ikanta rinashiyitakari roojeekakiri isheninka-paeni Josué: Eenitatsi
apaani-paeni manayiteenchari owayirita-chani ikyaapiintzira ooryaa.
Riima itsipa-paeni ipanko-thaante-yitaka okatonkotzira nampitsiki.
Roojatzi reewatan-tanakari Josué tsireni-paeteki janta otenka-naaki.
14 Ikanta riyotaki pinkathari-tatsiri Tzimpookaariniki, intsipaete
ikaemanakiri rowayirite-paeni, rananinkae-yanakini, tema ari ikamanta-
wakahae-yakani jempe rowayiri-tantyaa. Ari ikaatzi raanakiri rowayiriti
ipiyata-wakyaari Israel-paeni riweyaa-paaka intatsikiro Mameriweniki.
Tee riyotee-yini manee-yapaakani itsipa Israel-paeni nampitsiki
ikinapaakironta. 15 Ikanta Josué itsipatakari rowayiriti, ikimiwitaka
ithaawa-nakityeemi, ishiya-pitha-tanakari Tzimpookaarini-jatzi ikineeya-
nakini ochempi-mashiki. 16 Ari ikaemako-takiri rowayirite-paeni
iwinkatharite Tzimpookaarini-jatzi, ikantziri: “¡Pipatzimateri!” Ikanta
ipatzimae-tanakiri Josué, rookanakiro inteena inampi. 17 Tekatsi apaani
owayiri jeekaneen-tsini kijako-wentyaarini Tzimpookaarini-jatzi eejatzi
Tajorentsi-pankoni-jatzi, tema ithonka riyaatanaki rowayiriti ipatzima-
tanakiri Israel-paeni.

18 Ari rapiitakiro Tajorentsi iñaanatziri Josué, ikantziri: “Powaankiro
piyotsiro-shitha-kiti pookotan-tyaawo Tzimpookaarini, tema noshine-
takimiri naaka pithonkiri.” Rowaanka-nakiro Josué iyotsiro-shitha-kiti
roteeyakiri, rookotan-takawo nampitsi. 19 Romapoka-shitanaka ishitowae-
yanakini owayiri-paeni ikaatzi omaneen-chari, jatanaki Tzimpookaariniki,
kyaapaaki nampitsiki, itaapaakiro. 20 Ari ipithoka-paenta itaapiiki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rowayiriti Tzimpookaarini-jatzi, iñaatziiro okachaa-reen-kataki otaha
inampi. Tekatsi ikini ishiyanaki ochempi-mashiki, tema ithonka rotzikakiri
Israel-paeni roshiya-kaamintheetziri inkaahanki romishiya-tziiri. Tema
riitaki pithoka-shitana-kariri rowayiritari. 21 Iñaakiri Josué ikyaaki
nampitsiki rowayiriti ikaatzi omaneen-chari, imatakiro itaakiro nampitsi,
ipiyashi-teeya-paakirini Tzimpookaarini-jatzi, rowayiri-tapaakari. 22 Ari
ishitowae-yaneeni owayiri-paeni kyaapaen-tsiri nampitsiki, rojatekae-
tanakiri Tzimpookaarini-jatzi, tekatsi ikinee ishiyi, rowamahae-takiri
maawoeni. 23 Apatziro iwinkatharite Tzimpookaarini-jatzi rañaaki, tee
rowamahaetziri. Roteeyee-takiri, raanakiri ijeekakira Josué.
24 Ithonkae-takiri Tzimpookaarini-jatzi ikaatzi jataneen-tsiri ochempi-
mashiki ipatzima-tantzi. Ari ipiyapaaka maawoeni Israel-paeni
nampitsiki Tzimpookaarini, ithonkakiri rowamaakiri ikaatzi jeekawita-
neenchari. 25 Tema thonkaka ikamaki Tzimpookaarini-jatzi. Ikamayitaki
shirampari eejatzi tsinani. Ikaateeyini 12,000 kamaentsiri. 26 Tee
ipakaero Josué rowaankiro iyotsiro-shitha-kiti rookotantawo nampitsi,
roojatzi ithonkan-takariri ikaatzi nampitawori Tzimpookaariniki. 27 Tema
rayitakiri Israel-paeni maawoeni rashitari Tzimpookaarinini-jatzi eejatzi
ipira-paeni. Imatakiro Josué ikantakiriri Tajorentsi. 28 Itaakiro Josué
nampitsi Tzimpookaarini. Roojatzi nimaeka iñeetziro opiyo-pookita
jempe okanta itzimpookae-takiro paerani. 29 Raakiri Josué iwinkatharite
Tzimpookaarini-jatzi, ithatakiri otewaki inchato, roojatzi tsirenii-
teeni. Ikanta itziroryaanee ooryaa, ikantaki Josué: “Pithataryaa-kotiri
kaminkari, pookakiteri okiishi-tapaaki awotsi, panawyaan-tyaari osheki
mapi.” Roojatzi iñahaetziro nimaeka mapi ipiyota-shiitakiriri.

Ramatawinka Nampitsii-toni-jatzi

9 1 Ari ikemaeyakini okaatzi awijeen-tsiri iwinkatharite-paeni
Thaawan-taarini-jatzi, Ochempi-weni-jatzi, Owinteni-jatzi, Nampitsi-
weni-jatzi, Thaante-weni-jatzi eejatzi Kayaa-weni-jatzi. Tema irika-paeni
pinkathari riitaki jeeka-nampi-yitzirori Pareenkaarini, othapyaaki
Antawoete Inkaari eejatzi Kiteniitoni. 2 Ari ikaminaa-wakahae-yakani
irikapaeni pinkathari, ikanta-wakaa: “Jame aapatziya-wakaeyaa, apiyata-
wakyaari Josué jewatziriri Israel-paeni.”
3 Riima Thaante-weni-jatzi nampitawori Nampitsii-toniki, ikemako-takiri
Josué jempe ikantakiri Kashiryaari-jatzi eejatzi Tzimpookaarini-jatzi.
4 Ikenkishire-teeya-nakani ramatawiteri. Raaki antyashipawo-paeni
rotemento eejatzi paejatoteentsiri mashitsi, owamata-pooki-tanaka,
ikithaa-yitanakawo, ikyaako-tanakari ipira-paeni jateeya-nakini.[9.4] 5 Tema
pichaki-pooki-tanaka, ikyaanta-yitakari iitziki paejato-pookiri. Raanaki

---

9.4 ipira-paeni = asnos

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paejato-teentsiri rowanawo, othonka opowa-pooki-taki.[e] 6 Areetee-yakani
Pineeronchaariniki jempe ipanko-thaantetaka Josué eejatzi isheninka-
paeni, ikantapaakiri: “Eeroka nopokashitzi, tema inteena nopoñaa-yitaka.
Nokoyi paapatziyina.” 7 Ari rakaeya-nakini Israel-paeni ikantziri Thaante-
weni-jatzi pokaentsiri: “Aama teerika pipoñaa inteena, okaakiini pijeeki.
¿Jempe okantyaari aapatziya-wakaeyaa?” 8 Eekiro ishintsi-tanakitziiri,
ikantziri: “Nokoyi pompera-tina.” Ikantziri Josué: “¿Jempema pipoñaaka?
¿Jempe piitaka? ¿Jempe ojeeki pinampi?” 9 Ikanteeyini riroripaeni:
“Inteena nopoñaaka, nokemako-takiri Pitajorentsite. Othonka nokemakiro
eejatzi okaatzi rantakiri Pitajorentsite Apitantoniki. 11 Rootaki rotyaan-
tanta-kinari neewariti-paeni, eejatzi nosheninka-paeni, ikantakina:
‘Piyaati jempe ijeekaeyini Israel-paeni. Paanaki poyaari awotsiki.
Aririka piñaakiri, pikantiri: “Naaka pomperatani. Nokoyi aapatziya-
wakaeyaa.” 12 Tema owakira nopokae-yanakini nothotyaa-koyitzimi,
eeniro ojaawawita nowanawo. Rooma nimaeka paejato-tanaki rowanawo,
othonka opowa-pooki-taki.[f] 13 Ari ikimi-witaka eejatzi mashitsi-naki
owakirawitacha. Tema ithonka ijanaryaaki nimaeka. Ari okimitzita-kari
eejatzi noethaari, nokyaantari noetziki, thonkaka, tema inteena nopoñaa-
yitaka.’ ” 14 Raakiro Israel-paeni rowanawo Nampitsii-toni-jatzi ramakiri
inampiki, rowaka eepichokiini. Teemaeta ikowako-tziri Tajorentsi oetarika
ranteri. 15 Imatakiro Josué rojankina-takotakiro okantakota raapatziya-
wakaan-tyaari eero rowayiri-tawakaanta. Ikantakiri: “Eero nowamayimi.”
Roojatzi imatzitakari reewariti-paeni Israel-paeni ikantaki rirori-paeni.
16 Okanta awijaki mawa kiteejeri, ikamantee-takiri Israel-paeni,
ikantee-tziri: “Tee inteena ijeekaeyini Nampitsii-toni-jatzi, riitaki pitsipa-
nampitari”. 17 Jateeyakini Israel-paeni ithotyaako-teeri Nampitsii-toni-jatzi.
Okanta awijaki mawa kiteejeri, rareetakari inampiki. Iroka iitziro inampi-
paeni: Nampitsii-toni, Manityaarini, Kitaawonchaarini, Antamishaarini.
18 Teemaeta rowayiri-tapaa-kyaari, tema raapatziya-wakari chapinki,
ikantakiri: “Eero nowayiri-tzimi. Aririka notheeyakyaa nokantzimi,
ari rowajankitaakina Tajorentsi, Itajorentsite Israel.” Rootaki ikijima-
waetanta-nakariri Israel-paeni irika reewariti-paeni. 19 Roo kanteencha,
iroka ikanteeyini reewariti rakayitziri Israel-paeni: “Eero nowayiritari.
Tema aritaki nokantzi-takari chapinki: ‘Eero nowayiri-tzimi. Aririka
notheeyakyaa nokantzimiri, ari rowajankitaakina Tajorentsi, Itajorentsite
Israel.’ ” 20 Eekiro ikantana-kitzii reewariti-paeni Israel-paeni: “Eero
akoshekari, ijeekiita. Tema eerorika amonkaa-tziniri akanta-kiriri
Tajorentsi, aritaki ikijakae. 21 Eero powamaa-kaanta-waetzi apaani,
apatziro pompera-waetyaari rayi tsitsi, eejatzi nijaa.” Ari ikinakaerori
jewari-paeni imonkaa-tziro ikantakiriri Nampitsii-toni-jatzi, raapatziyaari.

---

[e] **9.5** rowanawo = pan [f] **9.12** nowanawo = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ari ikaemakaan-takiri Josué Nampitsii-toni-jatzi, rojampi-takiri
ikantziri: “¿Iitaka pamatawi-tantanari pikantaki: ‘Inteena ojeeki
nonampi.’? Tema okaakiini pijeekae-yawitani. 23 ¡Ari riyakaeteemi! Ashi
powaero nompera-waeteemi. Otzimatyee pitsima-tapiintee, paapiintee
nijaa ashi ipanko Notajorentsite.” 24 Rakanaki rirori ikantanaki:
“Tema antawo nothaawan-takimi powamana-kari, rootaki namatawi-
tantzimiri. Tema nokemako-takiri Pitajorentsite ikantakiriri paerani
Moisés, ikantziri: ‘Ari nothonkaeri ikaatzi nampitawori jaka, nopaemiro
eerokapaeni maawoeni iroka iipatsite.’ 25 Roo kanteencha, pimatiro
pompera-waetina eeroka-paeni. Pantakaenawo okaatzi kameetha-
tzimotzimiri eeroka.” 26 Imatakiro Josué, tee ishinetziri Israel-paeni
rowayiri-tyaari Nampitsii-toni-jatzi. 27 Riiyitaki rowakiri tsimata-
piintatsini, riijatzi aapiinta-tsini nijaa rashi maawoeni Israel-paeni, ashi
itaapooki-mento Tajorentsi jempe-rika ikowakayiri Tajorentsi. Rootaki
rantawaero rametanakari rantziro roojatzi nimaeka.

Rowayiri-teetari Ochempi-weni-jatzi

10 1 Ikanta Adonisedec pinkathari-tatsiri Aapatziyaweniki, ikemako-
takiri Josué raapitha-takiri iipatsite Tzimpookaarini-jatzi.
Ithonkakiri maawoeni, itsipataakiri iwinkatharite, ikimita-kiri paerani
Kashiryaari-jatzi, ithonkakiri itsipataakiri iwinkatharite. Tema ikemako-
tzitakari raapatziyakari Nampitsii-toni-jatzi, itsipatakari iipatsiteki
ijeekan-tyaari kameetha. 2 Antawo ithaawanaki. Tema ñaaperoripaeni
rirori. Antawo okaatzi iipatsite, anaanakiro rashi Tzimpookaarini-
jatzi. Tema otzinkami nampitsi iroka Nampitsii-toni. 3 Rootaki
rotyaan-tantakari Adonisedec jatatsini iñiiri Hohan pinkathari-tatsiri
Aripero-taarewoniki, iñiiri Piream pinkathari-tatsiri Wathaweniki,
iñiiri Jafía pinkathari-tatsiri Kijoshiryaariniki, iñiiri Debir pinkathari-
tatsiri Waakani-kiki, ikantakiri: 4 “Pipoki pamitakotina owayiri-tyaari
Nampitsii-toni-jatzi, tema raapatziyakari Josué reewariti Israel-paeni,
itsipata-wakari.” 5 Ikanta irika 5 pinkathari jeekatsiri iipatsiteki Ochempi-
weni-jatzi. Pinkathari-tatsiri Aapatziyaweniki, Aripero-taarewoniki,
Wathaweniki, Kijoshiryaa-riniki, eejatzi Waaka-niki, raapatziya-
wakaa-naka rirori, raayita-nakiri rowayirite. Jataki itzimashiteri
Nampitsii-toni-jatzi rowayiri-tyaari.
6 Ari ikimitakari eejatzi Nampitsii-toni-jatzi, rotyaantaki jatatsini
ijeekinta Josué ipanko-thaanteki Pineeronchaari-niki, ikantapaakiri:
“Pipoki intsipaeti, pikijako-wentyaari pomperatani. Tema raapatziya-
wakaaka pinkathari-paeni jeekatsiri tonkaariki iipatsiteki
Ochempi-weni-jatzi, ikoyi rowayiri-tina.” 7 Ikanta ikemawaki Josué,
pokanaki rirori itsipayi-takari ñaaperori rowayirite ipoñaakawo
Pineeronchaariniki. 8 Ari iñaanateeriri Tajorentsi, ikanteeri: “¡Josué!

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eero pithaawan-tashitari, noshine-taakimiri pithonkiri. Tema tekatsi
otsinampaemini eeroka." 9 Ikanta ipokanaki Josué tsireni-paetiki
ipoñaakawo Pineeronchaariniki, romapokakiri rowayiri-takari. 10 Tema
ikantakaakawo Tajorentsi ithaawan-teetyaari Israel-paeni, iñahaetakiri
ithonkantaki rowamaantaki Nampitsii-toniki. Ipatzima-tanakiri ikinawi-
tanaka awotsiki jatachari tonkaariki Moopankoniki, ari rowamaawae
osheki, roojatzi rareetantaka Kiyarenchaariki eejatzi Pirateeroniki.
11 Ikanta roerinkae-yaawoni Moopankoniki ishiya-pitha-witari Israel-
paeni, rowaryaaki Tajorentsi antawo jiriniki oshiyakawo mapi, roojatzi
janta Kiyarenchaariki, othonkakiri owamaakiri awijanakiri ikaatzi
rowamaa-yitakiri Israel-paeni.

12 Ari ikowako-takiriri Josué irika Tajorentsi ithonkiri rowayiriteri
Ochempi-weni-jatzi. Tema ikemakiri maawoeni isheninka-paeni, ikantaki:

"¡Ooryaa! Paatzinki jaka Nampitsii-toniki.
¡Kashiri! Paatzinki janta taapiki Maniroshaariki."

13 Ari imatzimaetaka aatzinka-paaki ooryaa eejatzi kashiri. Roojatzi
ipakaan-takawori Israel-paeni ipiyawenta rowayiritari iijaneentani.

Rootaki jankina-teenchari paerani rojankinariki Jaser, kantatsiri:
"Ojamani raatzinkaki ooryaa jenokinta, roowiteencha omonkaa-
teeyaamini apaani kiteejeri."
14 Teera iñeetziro paerani oshiyaawori roñaahan-takiri Tajorentsi
rantakiro ikoyiri apaani atziri, tema ikijako-wentatyaari Israel-paeni.

15 Ari ipiyaari Josué itsipataari isheninka-paeni ipanko-thaanteki janta
Pineerontsiniki.

24 29 Okanta paata, kamaki Josué itomi Nun, romperatani
Tajorentsi. Okaatzi 110 rojarentsite ikamantakari. 30 Ikiteetakiri
inampiki, iiteetziri "Osheki-pero Antetaantsi" jeekatsiri ochempi-mashiki
iipatsiteki Efraín-paeni, janta katonkonta ochempi Omoyekaetoniki.
31 Tema irika Israel-paeni osheki ipinkatha-tapiin-takiri Tajorentsi eeniro
rañaawita Josué. Ari ikantzi-takawori eejatzi ikamaera Josué, tema
eeniro rañaayitzi antari-pero-paeni yotakotzirori okaatzi rantayita-kiri
paerani Tajorentsi.

32 Ikanta ramaero Israel-paeni itonki-pookini José janta Apitantoniki,
ikitata-paeri Shempaariniki. Rootaki iipatsite Jacob, iwaejatziiteni,
ramanan-takiri paerani rashiwitawo itomipaeni Hamor, ipinatakiri
ikaatzi 100 ikithoki koriki. Tema irika Hamor riitaki ipaapate iiteetziri
Shempatsi, ikantziri iñaaniki rirori pa eni Siquem. Okanta paata, riitaki
icharini-paeni José ashitaawori maawoeni iroka kepatsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

JEWARIPAENI

1 [1] Tema kamaki Josué, ikowaki Israel-paeni riyoti itzimi-rika
etyaawoni rowayirityaa, ikowako-takiri Tajorentsi, ikantziri:
"¿Itzimika etyaawoni itonkaero rowayiri-tyaari Owinteni-jatzi?" [2] Ari
rakakiri Tajorentsi ikantziri: "Riitaki etyaawoni rowayiri-tyaari icharini-
paeni Judá, naaka kantakae-yaarini raapitha-tantyaariri iipatsite, riitaki
ashitee-yaawoni." [3] Ikanta icharini-paeni Judá ikaemakiri maawoeni
icharini-paeni Simeón, tema riitaki isheninka-thori, ikantakiri: "Jame
atsipata-wakaeyaa atonkaero kepatsi ipaeta-kinari. Jame owayiri-
tyaari Owinteni-jatzi. Aritaki nomatakiro naakapaeni, ari noyaatakimi
piipatsiteki ipaeta-kimiri eeroka." Imatakiro icharini-paeni Simeón,
royaatee-yanakirini isheninka-thori-paeni. [4] Tonkahae-yanakini Judá-
paeni. Ikantakaakawo Tajorentsi ithonkiri maawoeni Owinteni-jatzi,
eejatzi maawoeni Nampitsi-weni-jatzi. Tema osheki-pero ikaatzi atziri
rowamaakiri janta Porekae-toniki.[a]

[8] Ikanta rowayiri-takari Judá-paeni irikapaeni Aapatziyaweni-jatzi.
Ikyaaki inampiki, ithonkakiri rowamaantakari iyotsiroshithakite
maawoeni, itaanakiro inampi. [9] Ikanta rawijanaki Judá-paeni rowayiri-
tanakari Owinteni-jatzi nampiwi-tawori ochempi-mashiki, Piryaariniki,
eejatzi taapiki owinteni-pathatzira. [10] Ikanta rawijanaki Judá-paeni
rowayiri-tanakari Owinteni-jatzi nampiwi-tawori Ariperotaariniki,
iiteetziri paerani "4 Ashitawori Inampi", rowamaa-nakiri Sesai, Ahimán
eejatzi Talmai, jewari-paeni rirori.

[22] Ari ikantakari eejatzi icharini-paeni José, rowayiri-takari Tajorentsi-
pankoni-jatzi. Tema itsipatapiintani Tajorentsi irikapaeni. [23] Rotyaantaki
icharini-paeni José jatatsini raminakitero Tajorentsi-pankoniki, iiteetziri
paerani Tzipyaarini. [24] Ikanta riyaatee-yanakini aminirori nampitsi,
itonkiyotaka poñaaneen-chari nampitsiki, ikantawakiri: "¡Ayomparí!
Pineshironkatena, nokoyi piyoteenawo jempe ikyaapiin-teetzi nampitsiki,
aritaki nomatakimi eeroka naakameethatemi." [25] Imatakiro roñaahae-
takiri jempe ikineetzi ikyaanteetari nampitsiki, ithonkaatakiri

[a] **1.4** osheki-pero = 10,000

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rowamaantakari iyotsiro-shitha-kite nampitawori janta. Riima atziri
yotaakiriri ikyaantakari nampitsiki, romishiyakiri eejatzi ikaatzi
isheninka-yitari rirori.
27 Riima Israel-paeni icharini-paeni Manasés tee imatziri romishitoyiri
nampitawori Maanki-pankoniki, Impanekyaariki, Chariñaariki,
Niyeetoniki eejatzi Owayiriitoniki. Roojatzi inampitee-yawoni
Owinteni-jatzi janta. 28 Ikanta ishekitanaki paata Israel-paeni tzimanaki
ishintsinka, ishintsiyi-teeri rantawae-takaeri Owinteni-jatzi, teemaeta
romishitowaeri inampiki. 29 Ari ikantakari eejatzi Israel-paeni icharini-
paeni Efraín tee imatziri romishitoyiri Owinteni-jatzi nampitawori
Pithatsiniki. Riitaki ikowakiri itsipatyaari inampityaawo inampiki.
30 Ari ikantakari eejatzi Israel-paeni icharini-paeni Zabulón te imatziri
romishitoweri Owinteni-jatzi nampitawori Jankaa-riniki, eejatzi ikaatzi
nampitawori Katawoshaariki, roojatzi inampiyi-takawo Owinteni-jatzi
inampiki itsipatakari icharini-paeni Zabulón. Ishintsiyi-tziri rantawae-
takae-tziri. 31 Eejatzi ikantakari Israel-paeni icharini-paeni Aser te
romishitoyiri nampitawori Tampatzikaariki, Shimaaki, Owaeyashaariki,
Amatawyaariniki, Owaeyashaawoki, Omonkyahaariniki eejatzi
Kaankiiriniki. 32 Itsipatakari icharini-paeni Aser inampitawo Owinteni-
jatzi ashitawori inampi janta, te roemishitoyiri. 33 Ari ikimitakiri
eejatzi Israel-paeni icharini-paeni Neftalí tee imatziri roemishitoyiri
nampitawori Ooryaapankoniki eejatzi Akapankoniki. Ari itsipatakari
Owinteni-jatzi inampitawo iipatsiteki. Osheki ishintsiyi-takiri
rompera-yitari Ooryaa-pankoni-jatzi eejatzi Akapankoni-jatzi. 34 Riima
Ochempi-weni-jatzi romishiyakiri Israel-paeni icharini-yitari Dan,
inampiyi-tyaawo tonkaariki ochempi-mashiki, tee ishinetee-tziri roerinki
taapiki owinteni-pathatzira.

Ikamantaari Josué

2 6 Ikanta rowetha-tanaari Josué maawoeni isheninka-paeni, jatayita-
naki Israel-paeni raayitero apaanipaeni iipatsite. 7 Tema eeniro
rañaawita Josué, osheki ipinkatha-tapiin-takiri Israel-paeni Tajorentsi.
Ari ikantzi-tanaawori ikamaera Josué, tema eeniro rañaayitzi antari-
pero-paeni yotakotzirori jempe ikanta ineshironka-takiri paerani
Tajorentsi.
10 Ikanta ikamayitaki ikaatzi tsipayi-takariri paerani Josué. Eejatzi
ikaatzi owakira tzimayi-witaa-chari, kaari yotako-pero-terini Tajorentsi
jempe ikanta ineshironka-tziri paerani isheninka-paeni.

Rapiiteero Israel-paeni Ipiyathatari Tajorentsi

11 Tema rantayi-taneero Israel-paeni kowaenkatzimotziriri Tajorentsi,
ipinkatha-waetashi-takari roshiya-kaawo tajorentsi-niro Inkañaaweri. 12 Te

ikowaneeri Tajorentsi, Itajorentsite paerani iwaejatzitepaeni owawijaa-
koteeriri ijeekawitaka Apitantoniki. Ipinkatha-waetashi-takari itajorentsite
ashitawori inampi itsipataari inampitee-yaawoni. Rootaki rowatsimaan-
takariri Tajorentsi. 13 Tema ipinkatha-waetakiri roshiya-kaawo tajorentsi-niro
Inkañaaweri, eejatzi roshiyakaawo tajorentsi-niro Ompokiromae. Te
ikowaneeri Tajorentsi. 14 Rootaki ikijantanakari Tajorentsi, rookawen-
tanakari Israel-paeni. Ikantakaakawo ipoki koshintzi-paeni inampiki,
ikoshitakiri okaatzi tzimimo-tziriri. Ipokapaaki owayiri-paeni, tee okantya
ipiyata-wakyaari. 15 Riyaawi-teeyakani rowayirityaa, te itsipata-naari
Tajorentsi imatantyaariri rowayiritani. Tema imonkaa-takiro Tajorentsi
okaatzi ikantakiriri. Tema osheki ikemaatsi-waetaka Israel-paeni. 16 Rootaki
ikowanta-kari Tajorentsi itzimi jewari-paeni, riitaki jeekakaa-yiteerini
Israel-paeni. Riitaki ookakaa-wenteerini aririka ikowaetemi raapitheeteri
iipatsite.*2.16* 17 Teemaeta ikemijan-tziri reewarite-paeni, tema riitaki ikowa-
perotaki ipinkatha-waeteri tajorentsi-niro. Tee ishenkaanaka ipakaero
jempe ikantayita paerani iwaejatzite ikemijan-tziro ikantakaantani
Tajorentsi. Tema ipakaa-nakiro rirori-paeni. 18 Aririka ikantakae-yaawo
Tajorentsi itzimi reewarite Israel-paeni, riitaki jewayitziriri. Ikanta eeniro
ijeekayitzi reewarite, itsipata-piintari Tajorentsi irika jewari, ipiyako-wentari
rowayiriyita. Tema osheki ineshironka-takiri Tajorentsi irika Israel-paeni,
ikemiri ratekaeyini okantakaawo rompera-waeteetari, eejatzi ikemaatsi-
takae-tari. 19 Roo kanteencha, aririka ikamae reewarite-paeni Israel-paeni,
rapiita-neero ikaaripero-waetzi, imapero-tatziiro, rawijanakiri ikaariperotaki
paerani iwaejatzite, ipinkatha-waetashitari roshiya-kaawo tajorentsi-niro-
paeni. Tee ikoyi ipakaero, osheki iñaama-waetakawo rantayitziro. 20 Tema
antawo rowatsimaakiri Tajorentsi irika Israel-paeni, ikantanaki: "Ikantakaan-
tziro Israel-paeni itheenkakiro nokashiya-kaeriri paerani iwaejatzite-paeni, te
ikoyi ikemijan-teena, 21 rootaki eero nomishitowan-taari ashitawori paerani
inampipaeni jaka, kaari rotsinampae roemishitoyi paerani Josué eeniro
ijeekawita." 22 Tema ikowawitatyaa Tajorentsi iñiirimi Israel-paeni ipiya-
shiretee ikemijan-teeri, roshiyako-teeyaari iwaejatzite ikemijan-takiri paerani
rirori. 23 Rootaki ikowan-takari Tajorentsi itsipatyaari Israel-paeni ashitawori
paerani inampi janta. Tema tee ithonkiri roemishitoyiri, riitaki Tajorentsi
kantakaawo kaari ithonkantari Josué.

Ipaeryahae-takiri Otoniel

3 7 Imaperotakiro Israel-paeni ikaariperotaki tee ookimotaari
Tajorentsi, rookawenta-nakari. Itajorentsiteta-shiwae-

2.16 jewari-paeni = aminako-tantaniri. Tema riitaki aminirori ikija-wakahaeyani Israel-paeni. Roo kanteencha, tee apatziro raminiro ikijawa-kaeta, tema riitaki reewaritari Israel-paeni, reewatziri eejatzi owayiri-paeni. Rootaki iitantariri "jewari"

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takari Inkañaaweri, eejatzi roshiya-kaawo Inkaari-weri. 8 Antawo
rowatsimaakiri Tajorentsi irika-paeni Israel-paeni, ishineta-nakiri
imaperoteri rompera-waetyaari Cusan-risataim pinkatha-ritatsiri
Othowyaaniki jeekatsiri Tonkaeroniki. Tema ojamani rompera-waetakari
okaatzi 8 ojarentsi ijeekawaetaki. 9 Ari ikowa-koteeri Tajorentsi irika-
paeni Israel-paeni itzimae kijakowentee-yaarini. Riitakira itomi Cenaz,
iitachari Otoniel, iyaapitsi rirentzi Caleb. 10 Ojeeka-shiretan-tanakari
Ishire Tajorentsi irika Otoniel, retanakawo reewatziri Israel-paeni, jataki
rowayirityaa. Ishineta-kiniri Tajorentsi rotsinampaeri Cusan-risataim
pinkatha-ritatsiri Tonkaeroniki. 11 Ojamani ijeekawaetee kameetha Israel-
paeni okaatzi 40 ojarentsi, roojatzi ikamantaari Otoniel itomi Cenaz.

Ipaeryahae-teeri Aod

Rapiiteero Israel-paeni ikaaripero-waetzi, ishintsi-waetakiri Athataa-weni-jatzi.

12 Rapiiteero Israel-paeni ikaariperotzi-moteeri Tajorentsi,
ari ikantakaakawo Tajorentsi otzimi-moteri ishintsinka Eglón
pinkatha-ritatsiri Athataa-weniki, riitaki owayirita-kariri Israel-
paeni. Okantakaan-tziro ikaariperotzi-motakiri Tajorentsi. 13 Ikanta
iwinkatharite Athataa-weni-jatzi raapatziyakari iwinkatharite
Pityaankaarini-jatzi, eejatzi Otenkanaa-weni-jatzi, ipokaeyakini
rowayiritari Israel-paeni, raapithatakiri inampi iiteetziri Kapa-shaari.[b]
14 Tema okaatzi 18 ojarentsi romperatee-takari Israel-paeni romperatari
iwinkatharite Athataa-weni-jatzi.

Rowakiri Aod pinkathari Eglón

15 Ikanta Israel-paeni ikowa-koteeri Tajorentsi. Ikantakaakawo
Tajorentsi itzimae itsipa kijakowentee-yaarini, riitaki Aod itomi Gera,
isheninka Benjamín-paeni, ampatentsi irika. Ikanta rotyaan-takiniri
Israel-paeni ishintsitakiri ramaeteniri koriki irika Eglón iwinkatharite
Athataa-weni-jatzi. 16 Rowetsikaki Aod iyotsiro-menete, apimene
ithoyempitakiro, tee ojantha-perotzi. Roojota-kotakawo rakoki romana-
kotan-takawo iithaariki.[c] 17 Ikanta riyaataki raanakiniri ishintsitan-tziri
rahaeteniri koriki irika Eglón iwinkatharite Athataa-weni-jatzi. Riiperori
wathantzi irika atziri Eglón. 18 Tema imatakiro ipakiri ishintsitan-tziri
rahaeteniri koriki, ari riwethata-waari Aod ikaatzi itsipayitakari. 19 Ikanta
rareetaka ijeekira itajorentsiteta-waeta-shitari jeekatsiri okaakitapae
Pineeronchaarini, ipiyaa Aod ijeekinta Eglón, ikantapaeri: “Pinkathari,
eenitatsi ñaantsi nokoyiri nokaman-temiro apaniroeni.” Ari rakanaki

---

[b] **3.13** Kapa-shaari = Kashiryaari [c] **3.16** tee ojantha-perotzi = apako-nakiro ako ojanthatzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eglón, ikantzi: “¡Pishitowaeyini!” Shitowae-yanakini inampina-paeni
rirori. 20 Rontsiroka-paakari okaakiini Aod ijeeki imajawiryaa-waeta.
Ikantzi Aod: “Namatziimi iñaani Tajorentsi.” Ari ikatziyanaka rirori.
21 Rowaanka-nakiro Aod rampate rako, raakiro kotsiromene romanakiri
oweyaari iithaari rakoperoki, rowathaakiri imotziki, 22 itsitsikitakiniri,
othonka okyaa-kotanaki okawo iyotsiro-menete, tee oshitowae, jataki
isheeto-ki. 23 Ari ishitowanaki Aod jakakiroki, rashita-nakiro kameetha,
rojateka-neero ashitakowontsi.

Riyoetakiri owanteen-tsiri

24 Ikanta ishitowanee, ari ipokaeya-paakini romperatani-paeni
pinkathari, iñaapaa-tziiro ashitaka pankotsi, ikanteeyini: “Aamashityaa
ratonkokyaatyaarika ishita.” 25 Ikanta royaawenta tee riyotzi oeta rantziri
kaari rashita-ryaan-taawo, rashitaryaa-kotakiri, iñaatziiri romaryaaka
iwinkatharite, kamaki.

Ithonkae-takiri rowayiriteetari Athataa-weni-jatzi

26 Ikanta raminee-yakironi oeta ikamantakari, shiyanaka Aod.
Ikinanaki ijeekayitzi roshiya-kaawo tajorentsi-niro-paeni, awijakotee
janta iiteetziro Rawotsite Witzintzi-weni. 27 Ikanta rareetaa ipatsiteki
isheninka-paeni Efraín-paeni, itziwoota-paaki. Oerinkae-yaani Israel-
paeni, riitaki jewateerini maawoeni. 28 Ikantakiri: “Poyaatena, tema
ishinetakiri Tajorentsi owayirityaari Athataa-weni-jatzi.” Royaatee-
yanakirini, ithonka raapaakiro imontyeeta-piinta Pareenkaariniki,
tee ishinetzi apaani awijatsini janta. 29 Tema omaperotatyaa ishekitzi
Athataa-weni-jatzi rowamahaetaki eejatzi riiperori owayiri-paeni.
Tema tekatsi apaani shiyatsini.[d] 30 Ari okanta ithonkae-tanta-kariri
Athataa-weni-jatzi, riitaki thonkakiriri Israel-paeni. Okaatzi 80 ojarentsi
ijeekawaetee kameetha tekatsi koshekyaarini.

Rowawijaa-kotantee Samgar

31 Ikanta imatantaki Aod, riitakira mataneerori Samgar itomi Anat,
rowamaaki rirori osheki Kinakinawaetaniri-paeni rominthaawan-takari
ipira-paeni. Riijatzi kijakowentee-yaariri Israel-paeni.[e]

21 25 Paerani tekira itzimanaki riiperori iwinkatharite Israel-paeni,
rantashi-yitakawo apaani-paeni okaatzi ikowayi-tziri rirori.

---

[d] **3.29** osheki-perori = 10000 [e] **3.31** osheki = 600; ipira = waaka (buey)

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 SAMUEL

Itziman-takari Samuel

1 1 Eenitatsi apaani atziri nampitawori Ramataim-ki isheninka Zuf
jeekatsiri iipatsiteki Efraín. Iitachari Elcana, itomi Jeroham, icharini
Eliú. Icharini-tanakari Tohu eejatzi Zuf Efraín-paeni rirori. 2 Apite okaatzi
iina Elcana. Oeta Ana, otsipa oeta Penina. Eenitatsi otomipaeni Penina,
rooma Ana tee otzima-nitzi eentsite. 3 Ari ikanta-piintatya ojarentsiki
Elcana itonkae nampitsiki Silo ipinkatha-tziri Shintsi-perori Tajorentsi,
itayitziniri ipira. Ari ijeekiri janta itomi ompera-tajorentsi-taarewo Elí,
apite ikaatzi: iitachari Ofni, itsipa iitachari Finees, rompera-tajorentsi-
taarewote Tajorentsi. 4 Okanta omonkaa-tapiintaha kitejeri itaan-tanariri
Elcana irika Tajorentsi, rashitakaawo eepichokiini iina eejatzi itomipaeni
itayi-niriri Tajorentsi. 5 Retakoperotawo Ana roori, rashitakaawo
kameetha-perori, okanta-witaka tee ikowakaero Tajorentsi otzimi
eentsite.

6 Rootaki okija-pero-tanta-nakawori Penina, onina-waetanakiro,
owaañaa-waetziro tema tee ikowakaero Tajorentsi otzimi eentsite. 7 Ari
okanta-piintatya Penina ojarentsiki, aririka iyaate itajorentsi-pankoteki
Tajorentsi, okijaneentziro. Rootaki iraawae-tantari Ana, oñaakaha tee
otzimi eentsite. 8 Ikantakiro oemi, Elcana: "¡Ana! ¿Iitakama piraantari?
¿Iitakama powashire-tantari kaari powanta? ¿Teema naaka kameetha-
pero-tatsiri, nawijiri ikaawi-tyaarika 10 pitomipaeni?" 9 Okanta apaani
kitejeri janta Silo-ki, ari okaatakiro owawaeta Ana, okatziyanaka.
Ari ijeekitaka ompera-tajorentsi-taarewo Elí ikyaa-piintee-tzira
tajorentsi-pankoki. 10 Aakiro Ana oshenka, antawo okantzimo-takiro,
amananakiri Tajorentsi. 11 Okantzi amana: "¡Tajorentsi Shintsi-perori!
Pineshironkatena, tema naaka pomperatanewo, eero pimaejantana
nokoyi itzimi apaani notyomi. Riitaki nashita-kaemi rantantemirori
okaatzi pikowayiteeri. Riyotan-teetyaari eeroka nashitakahaeyaari, eero
nameetziri iishi." 12 Ojamanitaki amana Ana, ramina-mintha-takiro Elí
opaanteki. 13 Tema amana-shiretatya roori, tee ikemaetziro oñaawaetzi,
apatziro oñaawae-chera-tashita. Ikenkishiryaanaka Elí oshinki-tatya

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ana. 14 Ikanta-nakiro: “¿Jempema okaateka pipakayiro pishinki-waeta?
¡Pipakayiro piriro shinchaari!” 15 Akanaki Ana, okantzi: “Tee ari okantya
nowinkatharité, tekatsi nire, tee noshinki-waeta. Tema noshiri-pero-
tatyaari Tajorentsi, okantakaan-tziro antawo nowashire-takowaetaka.
16 Eero pikenkitha-shire-waeta-shita pikante kaariperori tsinani ini, aña
nokamae-tatyaawo namana tema eenitatsi kantzimo-shire-tanari, antawo
nowashire-takowaetaka.” 17 Ari rakanakiro Elí, ikanta-nakiro: “Piyaatee
kameetha, ari imatakimiro Itajorentsite Israel okaatzi pikowako-takiriri.”
18 Okantzi roori: “Ariwé nowinkatharite, okamintheeya okaatzi pikanta-
kinari.” Jatee Ana jempe opoñaaka paerani, owawaetapaa kameetha,
tee owashire-waetapaa. 19 Okanta otsipaki kitejeri ananinka-manee,
okaatakiro amanari Tajorentsi. Jataje Ramá-ki ojeekira opanko. Ikanta
Elcana itsipatakawo iina. Ari imatakiniro Tajorentsi okaatzi okowako-
takiriri. 20 Motzitanaki Ana. Okanta paata otzimakiri otomi, oetakiri
Samuel, okantzi: “Riitaki nokowako-takiriri Tajorentsi.” 21 Ikanta Elcana
tonkaanaki Silo-ki itsipatanakari isheninka-paeni, jempe okantya
imonkaa-tantyaawori ikantakiri rantero, itaan-tyaariri eejatzi ipira
okaatzi rameta-piinteeyarini. 22 Tee iyaatzimaeta Ana, okantakiri
oemi: “Eero niyaatzi naaka rookawa-kiroota iteni eentsi, roojatzi
naantanakyaari nashita-kae-yaari Tajorentsi, ashi rowaero ijeekae
janta, eero ipiyaa jaka.” 23 Ari ikantanaki Elcana: “Pimatero kameetha-
tzimo-tzimiri eeroka. Aritaki pijeekawaki roojatzi rookanta-kyaawori
iteni eentsi. Okamintheeya imonkaatiro Tajorentsi okaatzi ikowakiri
rantiri.” Ari okantaka, tee iyaatzi roori, roojatzi ikimota-tantakari otomi,
ookakaakiri iteni. 24 Ikanta ookakaakiri iteni, aanakiri otomyaaniki
Silo-ki tajorentsi-pankoki. Ari aanaki eejatzi mawa ewonkiri vaca,
eejatzi aayi-tanaka okithoki rowetsikan-teetari pan okaatzi oshekitzi 22
poteryaaki ipiyaa-tantee-tawori, eejatzi apaani imiriteetziri ipiyaatee-
takiro mashitsi-nakiki. 25 Owamaaki ewonkiri vaca, aanakiniri Elí,
eejatzi ayitanakanari otomyaaniki. 26 Okanta-paakiri Ana: “¡Eejó,
Pinkatharí! Naakataki tsinani amanakariri paerani Tajorentsi jaka.
27 Tema nokowako-takiri itzime apaani neentsite, imatakinawo Tajorentsi
okaatzi nokowakotakiri. 28 Riitaki nashita-kaeyaari Tajorentsi, ashi
rowaero rashityaari rirori eeniro ijeekira kepatsiki.” Ari rotziwerowanaka
ipinkatha-tanakiri Tajorentsi.

2 18 Irika ewankari Samuel, eekiro riyaatatzi rirori rantziniri
Tajorentsi ikoyiri. Ikithaa-tapiintawo tajorentsi-mawo-tatsiri.
19 Ari iyaatapiintzi ojarentsiki riniro otsipatari oemi tajorentsi-pankoki
otayiniri Tajorentsi opira, ayiniri otomi iithaa-ryaaniki owetsikiri roori.
20 Ikanta Elí osheki ikimoshire-wentakiri Elcana eejatzi iina, ikantakiri:
“Inkamintheeya Tajorentsi ikantakayaawo piina otzimanteeyaari itsipa
pitomi-paeni poyaateeyaarini ashitakaa-kariri roori Tajorentsi.” Ari

opiyeeyaani opankoki. 21 Ikanta Tajorentsi ikanta-kahaawo omotzitee
Ana. Ari itzimae mawa otomi, apite ishinto. Riima Samuel eekiro
riyaatatzi rantaritzi rantayi-tziro ikoyiri Tajorentsi.
3 19 Eekiro ikimota-tatzi Samuel, imatakiro Tajorentsi ramitako-takiri
ithotyaa-kiniri okaatzi ikanta-kiriri. 20 Othonka ikemakoe-takiri
Samuel riitaki kamantan-taniri ikowakaakiri Tajorentsi, riyoetakiri
nampitsiki Dan roojatzi Beerseba-ki. 21 Ari rapiiteero Tajorentsi
roñaahaari nampitsiki Silo, ari riyoteeri iñaani ikowakaa-kiriri.

Ikoyi Israel-paeni itzimi iwinkathari-perote

8 1 Antari-pero-tapaaki Samuel, rowakiri itomi-paeni jewaterini
Israel-paeni. 2 Etawori itomi, iita Joel, itsipa itomi iita Abías.
Riitaki jewatatsiri janta Beerseba-ki. 3 Tee roshiyako-tzimaetyaari
ashitariri irika itomi-paeni, osheki imashitataki, iñaamatawo ipineeteri,
tee imatziro kameetha-tatsiri. 4 Ari ipiyotee-yakani antaripero-paeni
Israel-paeni, jataki iñeeri Samuel janta Ramá-ki, 5 ikanteri: “Antari-
pero-tapaakimi eeroka, tee roshiyakotemi pitomi-paeni. Otzimatye
pamini pinkathari-wentenani, ikimita-haetzirowa otsipaki nampitsi
eenitatsi pinkathari-pero-tatsiri.” 6 Tee inimotanakiri Samuel ikowakoe-
takiri ramine apaani pinkathari-went-terini. Ramanakari Tajorentsi.
7 Rakanakiri Tajorentsi, ikantakiri: “Pimatiro okaatzi ikowako-
tzimiri atziri-paeni. Tee imaninteetzimi eeroka, naaka imaninteetaki,
tema tee ikoyi nopinkathari-wenteeri. 8 Tee rookiro ikanta paerani
nomishitowan-taariri Egipto-ki, roojatzi ikanta nimaeka rantayi-tziro
ikowashiyitari. Tee roshiretina naaka, ipinkatha-tashi-takari itajorentsi-
tewae-tashi-takari. Ari ikantzi-takimiri eeroka nimaeka. 9 Pantiniri
okaatzi ikowaeyirini. Iro kanteencha otzimatye pishintsitha-tawakiri
eejatzi, piyoteeri jempe ikantya romperatyaari pinkathari-wenterini.”
10 Imatakiro Samuel, ikamantakiri atziri-paeni ikantakiri Tajorentsi jempe
ikantakota iwinkatharite ikowaeya-kirini. 11 Ikantakiri: “Iroka ikantya
ipinkathari-wentantemiri: Rashita-paakyaari pitomi-paeni, raanakiri
ishiyako-mentoki riyoteeri rowayiritya, itsipa ikyaako-takae-yaari
iyawayoti, itsipa raminako-wentiro ipanko pinkathari. 12 Itsipa rowakiri
jewaterini 1000 rowayirite, itsipa jewaterini 50 rowayirite. Ikaemayi-
takimi ipankiwae-takaemi, powiitero pipanki-takiri, itsipa owetsika-tsini
rowayiri-mento, itsipa owetsika-tsini ikashiyaa-kayirori ishiyako-mento-
paeni. 13 Raanakiro pishinto-paeni rantawae-takayiro, antawaetiro
kajankari-paeni, otsipa onkotsiwae-tatsini, otsipa amiroka-pitha-tironi
pan. 14 Rashita-paakyaawo rooperori piipatsite, rooperori piwankiri-
mashi, paapiintziri oyeenka. Ipayiteeri inampina-paeni. 15 Otzimirika
10 paakiri piwankiritari, rashitee-yaari rirori apaani. Ipayiteri royaari
inampina-paeni eejatzi aminayitziriri rowayirite. 16 Rashitee-yaarini

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pompera-tanewo-paeni, shirampari eejatzi tsinani. Rahaeri riroperori
pipirapaeni pikyaaka-piintziri tenari, rantawae-takayiri rirori.
17 Eenitatsirika 10 pipiratari, rashityaari apaani. Ari imatakimi eeroka
romperateemi. 18 Eero ramitakotzimi Tajorentsi paata, jemperika ikanta-
waeta-paakimi piwinkatharite pikowakiri." 19 Tee ikemijantzimaetyaari
atziri-paeni ikanta-witakariri Samuel, ikantanaki: "Okanta-witya, nokoyi
itzimi nowinkathari-pero-teeyaari. 20 Nokoyi nokimityaari itsipa-jatzi
atziri-paeni tzimatsiri iwinkatharite, riitaki jewatziriri rowayirita."
21 Ikanta Samuel ikamantakiri Tajorentsi okaatzi ikanta-kiriri atziri-paeni.
22 Ikantzi Tajorentsi: "Pantiniri ikoyiri, poyiniri pinkathari-wenterini."
Imatakiro Samuel, ikantakiri Israel-paeni: "Pipiyee pinampiki."

Ipinkatharitaki Saúl

9 1 Eenitatsi isheninka Benjamín iita Cis, itomi Abiel, icharini Zeror.
Tomintariri Zeror iita Becorat, tomintariri Becorat iita Afía, otomi
isheninka-paeni Benjamín. Irika Cis riroperori rirori. 2 Eenitatsi itomi,
kameetha rewankaritzi rirori. Iita Saúl. Tekatsi isheninka Israel-ni
oshiyaarini ikantaha irika ewankari, tekatsi awijirini ikaatzira ikatziya.
3 Ikanta Cis ipeya-pitha-takari iyawayote. Ikantakiri Saúl, itomi: "Piyaate
pitsipa-tanakyaari omperatanewo, pithotyaa-koteeri ayawayote." 4 Jataki
Saúl, rawijanakiro ochempi ijeekira Efraín-paeni, areetaka iipatsiteki Salisa-
jatzi. Tee iñiiri iyawayote. Awijanaki iipatsiteki Saalim, tee iñeeri. Ikinanairo
iipatsiteki Benjamín-paeni, tee iñiimaetari. 5 Areetaka iipatsiteki Zuf,
ikantakiri romperatanewo: "Jame apiyee, osheki royaawen-takae ashitanari,
tee ikowaeri caballo." 6 Rakanaki romperatanewo, ikantzi: "Eenitatsi jaka
nampitsiki kamantan-taniri, maawoeni ipinkathee-tziri. Okaatzi ikantziri
rirori, aritaki omatakya. Jame aate añeeri, riitaki kanteeni jempe akini
athotyaakotiri ayawayote." 7 Ikantzi Saúl: "¡Jame! ¿iitaka aanakiniriri?
Tekatsitaki owanawo athaateki. Tekatsi apapaakiriri kamantan-taniri."
8 Ikantzi romperatanewo: "Eenitatsi apaani noorikite. Riitaki apinateriri
roñaahan-teerori jempe akinanaki." 9 (Paerani okaatzi rametari Israel-paeni
aririka ikoyi riyaate ikowakoteri Tajorentsi, ikantzi: "Jame añaakitiri",
riitaki aeteeri "kamantan-taniri", paerani iiteetziri "ñaawyaa-waerintzi".)
10 Ikantzi Saúl: "Jametya añeeri." Jataki nampitsiki iñiiri kamantan-taniri.
11 Ikanta itonkaeyanakini riyaatzi nampitsiki, itonkyoo-takawo ewankawo-
paeni ayi nijaa, rojampi-tawakiro: "¿Arima ijeeki jaka ñaawyaa-waerintzi?"
12 Akanakiri okantziri: "Jeen, aritaki ijeeki janta. Intsipaeti piyaatanaki,
roemo-shirenkaeyatyaani tajorentsi-pankoki. 13 Aririka pareetakya
janta, pithotyaa-koteri tekira riyaata-nakiita tajorentsi-pankoki royaa.
Eero royita atziri-paeni eerorika rareeta rirori. Riitaki tajonka-wentironi
owanawontsi royaari ikaatzi ikaemaeyakirini. Piyaatanakiita intsipaeti,
aritaki piñaapaakiri." 14 Awijanaki riyaatiro nampitsiki. Ari raree-tzimataka

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

janta, pokanaki rirori Samuel riyaatiro tajorentsi-pankoki. 15 Maakotaki
apaani tsireniri rareetan-tyaari Saúl, roñaahakari Tajorentsi irika Samuel,
ikantakiri: 16 “Okiteji-tamanee, ikaatakika nimaeka ooryaa, ari notyaan-
takimi apaani atziri isheninka Benjamín-paeni, riitaki pitajorentsi-takayiri
reewatan-tyaariri Israel-paeni. Riitaki pakaakaerini Filistia-jatzi ikoshek-
waetakimira. Antawo noneshironka-takiri, areetakina nojeekira okaatzi
ikowako-tanari.” 17 Ikanta Samuel iñaawakirira Saúl, ikantanakiri Tajorentsi,
ikantziri: “Irika atziri pokeentsirika, riitaki nokanta-kimiri chapinki. Riitaki
pinkathari-wenterini isheninka.” 18 Ari rareeta-paaka Saúl nampitsiki,
ipokashi-tapaakiri okaakiini Samuel, ikantziri: “Pikantina. ¿Jempe ojeekika
ipanko ñaawyaa-waerintzi?” 19 Rakanaki Samuel, ikantziri: “Naakataki
ñaawyaa-waerintzi, pipoki pakiyotina. Okiteji-tamanakirika ari nokantimi
okaatzi pikoyiri pojampi-tinari, noepiyeemi pinampiki. 20 Iñahaeteeri
piyawayote peyawiteen-chari chapinki, eero okantzimo-waetzimi. Tema
eeroka ashiteeyaawoni maawoeni tzimimotziriri Israel-paeni, roojatzi
rashitee-yaari pisheninkateeyaari paata.” 21 Ikantzi Saúl: “¡Naakataki
isheninka Benjamín-ni, tee nosheki-teeyeni! Ari ikantzita eejatzi nokaatee-
yinira isheninkatana Benjamín-ni. ¿Iitaka pikantantari eeroka ashityaawoni
maawoeni?” 22 Ikantzi Samuel: “Jame akye inthomoeki.” Raanakiri ipiyotee-
yakanira ikaatzi 30 atziri, itsipataa-nakiri romperatanewo. 23 Ikanta-paakiri
Samuel onkotsiwae-tatsiri: “Pamakinari wathatsi nokanta-kimiri, pinashi-
tyaari poyiri.” 24 Akotanaki onkotsiwae-tatsiri, royiiteeta-kiniri ipori irika
Saúl. Ikantzi Samuel: “Irika nowaan-takimiri, poyaa. Riitaki nowaantakimiri
eeroka, areetzimoshiryaapaakina rakiyotana atziri jeekatsiri jaka.” Imatakiro
Saúl rakiyotakiri Samuel. 25 Ikanta roerinkanaa otaapiki nampitsiki,
rowetsikae-takiniri Saúl imaantyaari jenokinta pankotsiki. 26 Ari imaaki Saúl.
Okanta okiteji-tamanee, ikanteeri Samuel irika Saúl: “Pikakite, pawije jempe
poshiretawo.” Imatakiro Saúl ipiriintanaka. Anashitanaka itsipata-nakari
Samuel. 27 Ikanta roerinkaeyanaani oweyaa-thapitaha nampitsi, ikantziri
Samuel irika Saúl: “Potyaantiri pomperatanewo retyaawo, poyaawa-kinaata
eepichokiini, nokaman-timiro okaatzi ikanta-kinari Tajorentsi.”

Ijeepatziito-takiri Saúl ipinkathari-wentantyaariri Israel-paeni

10 1 Raakotakiri Samuel yeenkantsi, ijeepatziito-takiri Saúl,
ikantakiri: “Itajorentsi-takaatyeemi Tajorentsi. Eeroka pinkathari-
wenterini Israel-paeni, ratzirite Tajorentsi. Eeroka kijako-wentyaarini
ikosheka-waetarira ikija-neentanewo. Iroka piyotan-tyaari eeroka
rowakimi Tajorentsi peewateri ratzirite. 17 Ikanta Samuel ikaema-
kaantakiri maawoeni Israel-paeni, ipinkathatiri Tajorentsi janta
Mizpa-ki. 18 Ikantakiri: “Iroka ikantzi Tajorentsi, Itajorentsite Israel:
‘Naaka omishitowaemiri Egipto-ki, netsinaa-ryaako-teemi rompera-
waetzimira Egipto-jatzi, nomateeri ikaatzi kosheka-waetzimiri.’ 19 Roo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kanteencha, pimanin-tawae-takiri Tajorentsi etsinaryaako-teemiri,
okantzimo-waetzimi pikemaatsi-waetaha. Pipakaaneeri Tajorentsi, tema
pikantaki: “Nokoyi apaani pinkathari-wenteenani.” Nimaeka otzimatye
piyaateeyini pipinkathatiri Tajorentsi, pikaateeyinira pisheninka-
tawakaa okaakiini eejatzi ikaatzi pisheninka-paeni maawoeni.” 20 Ikanta
Samuel riyaatashitanakiri okaakiini ikaa-teeyinira Israel-paeni,
roshiyakaantakiro iñaaryaa-teeta. Ari iñaakiro isheninka Benjamín-
ni ikowakaetakiri. 21 Ikanta ipokaeyapaakini okaakiini ikaateeyinira
Benjamín-ni, roojatzi roshiyakaantakiro ketsiroini iñaaryaa-wentee-
tatyeeyaarimi, iñaatziro riitaki ikowakaetakiri isheninka Matri.
Rapiitakiro roshiyakaeromi iñaaryaa-tatyeeyaami, iñaatziro riitaki Saúl,
itomi Cis, riitaki ikowakaetakiri. Ithotyaakoe-witakari jempe ijeeki, tee
iñahae-tzimaetari. 22 Rapiiteero ikowakoe-tziri Tajorentsi, riyoetan-tyaari
aririka ijeeki Saúl janta. Ikantanaki Tajorentsi: “Ari ijeeki Saúl janta.
Pithotyaa-koteri jempe rontsiritaka owaahanteetaha.” 23 Jateeyakini
ithotyaa-koetziri jempe ijeeki. Ikanta ramaeteeri Saúl, tema tekatsi
monkaatyaarini ikatziyaha. 24 Ikantzi Samuel: “¿Piñaakiri ikowakiri
Tajorentsi ipinkathari-wenteemi? Tekatsi jaka oshiyaarini irika.”
Ikanteeyanakini atziri: “¡Ariwé, riitaki nowinkathariti-teeyaari!”

Rowayiriteetyaari Filistia-jatzi

13 1 Antaritapaaki Saúl retanta-nakawori ipinkathari-wentziri
Israel-paeni. Okanta awijanaki apite ojarentsi ipinkathari-
tzira, 2 riyoyaaki 3,000 rowayirite Israel-paeni. Rookanaki itsipa 2,000
itsipatyaari janta Micmas eejatzi tonkaariki Betel-ki, riyoyaaki itsipa
1,000 jeeka-neentsiri itsipatyaari Jonatán janta Gabaa-ki iipatsiteki
Benjamín-paeni. Ikaatzi tzima-haanta-paentsiri atziri, roepiyeeri Saúl
riyaatee ipankoki. 3 Ithonkaa-takiri Jonatán rowayiritari Filistia-jatzi
jeekatsiri omenthaki. Riyotee-yakini Filistia-jatzi okaatzi awijeen-
tsiri. Ari itziwoo-takaantaki Saúl riyotan-tyaari maawoeni, tema
ikamanteeyatziirini: “¡Pikemi maawoeni Heber-paeni!” 4 Maawoeni
Israel-paeni riyotaki ithonkaa-takiri Saúl rowayirite Filistia-jatzi. Rootaki
ikijaneen-tantariri Filistia-jatzi irika Israel-paeni. Ipiyotee-yakani Saúl
janta Gilgal-ki itsipatari atziri-paeni. 5 Ipiyotzitaka eejatzi Filistia-
jatzi rowayiri-tyaari Israel-paeni. eenitatsi 30,000 ishiyako-mento,
6,000 icaballote, osheki owayiri-paeni kinatsiri jaawiki, roshiyakawo
impaneki tzimatsiri antawaaki inkaare. Jataki Micmas, rowetsika-yitaki
ipanko-sheta janta ikyaa-piintzi ooryaa Bet-awén-ki. 6 Ikanta iñaakiro
ikaaripero-takotaki Israel-paeni ithonka-tyeeri Filistia-jatzi, omanee-
yanakani impeeta-mooki, shiranta-tapiki, otenkanaa-yitzira eejatzi
owaanka-naataha nijaa. 7 Montyaanaka itsipa-paeni intatsikironta Jordán-
ki, ikinaki iipatsiteki Gad eejatzi rashiki Galaad. Roojatzi ijeeki Saúl

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rirori janta Gilgal-ki, tema thaawaeyakini rowayirite. 8 Ari royaawentaka
Saúl okaatzi 7 kitejeri, ari okaatzi kitejeri ikanta-kiriri Samuel. Tee
rareetzimaeta Samuel janta Gilgal-ki, piyeeyanaani atziripaeni.
9 Ikantaki Saúl: “Pamaki tsimeri atayiniriita Tajorentsi, raapatziyan-
teeri.” Riitaki matakirori Saúl itaakiniri. 10 Ari ithonki-matakiro Saúl
itayiniri, areetapaaka Samuel. Jatanaki Saúl itonkyo-tawakyaari,
rowetha-tawakyaari. 11 Ikanta-wakiri Samuel: “¿Iitakama pantanta-kawori
awijeen-tsiri?” Ikantzi Saúl: “Noñaakiri ipiyeeyani atziri-paeni, noñaakiro
tee pareetya pikanta-witakaha. Tema piyotee-yakani Filistia-jatzi janta
Micmas-ki. 12 Noshiyakaa-mintheetzi ari ipokaki rowayiritina Gilgal-ki,
tee nokowako-taajeetziri Tajorentsi. Rootaki notaan-takariri tsimeri.
13 Rakanaki Samuel, ikantzi: “Pishinki-wenta-shitaka eeroka pimatan-
takawori iroka, tee pimatziro inintakaantziri Tajorentsi Piwinkatharite.
Aritaki ishineta-kimiromi Tajorentsi ashi powaeromi pipinkathari-
wenteerimi Israel-paeni. 14 Eero piñiimaetawo okijotzi pipinkatharitziira.
Ari raminee Tajorentsi itsipa ikoyiri rirori, riitaki rowaeri jewateerini
ikaatzi rashitari, tema pipiyatha-takari eeroka ikanta-witakimiri.”

Romishitowaeri Tajorentsi Saúl okanta-kaantziro ipiyatha-takaha

15 1 Ikanta paata Samuel ikantakiri Saúl: “Rotyaan-takina Tajorentsi
nojee-patziitotimi peewatantyaariri asheninka Israel-paeni.
Pikemijanta-pero-tiro iñaani Tajorentsi. 2 Iroka ikantaki Tajorentsi
Shintsi-perori: ‘Nowajankiteri Amalec-jatzi ikosheka-waetakari paerani
Israel-paeni ishitowantaari Egipto-ki.’ 3 Piyaati, powayiri-tyaari Amalec-
jatzi, pithonkiro okaatzi tzimimo-tziriri, eero pineshironka-tziri.
Pompojiri shirampari-paeni, tsinane-paeni, eejatzi itomeeriki owakira
tzimaentsiri. Pompojiri ipira, rowishate, camello eejatzi iyawayote,
maawoeni.” 4 Ikaema-kaantakiri Saúl isheninka, ramayi-takiri janta
iiteetziro Telaim, ikaatzi 200,000 kineentsiri jaawiki rowayiritya,
eenitatsi eejatzi 10,000 isheninka-paeni Judá. 5 Jataki Saúl inampi-
paeniki Amalec-jatzi, ari ijeekapaaki nijaa-cheraaki. 6 Ikantakiri Saúl
Cene-jatzi-paeni: “Pishitoye, eero pitsipatari Amalec-jatzi, notsipa-
teemi-rikari. Noñaakimi eeroka-paeni osheki pineshironka-takiri
Israel-paeni ipoñaan-taari Egipto-ki.” Imatakiro Cene-jatzi-paeni, tee
itsipatanaari Amalec-jatzi, rinashitanaa rirori-paeni. 7 Imatakiro Saúl
rowayiritari Amalec-jatzi retanakari Havila-ki, areetaka iiteetziro Shur-
ki, katonkonta Egipto-ki. 8 Roteyapaakiri iwinkatharite iitachari Agag.
Rowathaapaakiri ikaatzi rowayirite, ithonkakiri maawoeni. 9 Teemaeta
rompojiri Agag, irika Saúl itsipata-karira rowayirite. Ari ikimitaakiri
owaneenkari rowishate, ipirapaeni, watha-tatsiri iryaani vaca, tee
ithonkiro eejatzi rashaahawo pinapero-tachari. Apatziro ithonkakiro
kaari roopero-tatsini, kaari pinapero-tachani. 10 Iñaanateeri Tajorentsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irika Samuel, ikantziri: 11 “Osheki okantzimo-neentakina nopinkatharitakaa-kirira Saúl, ipakaakina naaka, tee rantziro nokantziriri.” Antawo okantzimoshiryaakari Samuel, roetziñaariko-tanakawo maawoeniki tsireniri ikowako-tziri Tajorentsi. 12 Rananinka-shita-nakiri Saúl iñeeri. Ikamantee-takiri, inkanteetziri: “Riyaatatzi Saúl janta Carmelki. Ari rowetsikaki taapoki-mentotsi janta, ikanta itapowaeta janta, awijaki ikinanakiro Gilgal-ki. 13 Ikanta Samuel riyaataki ijeekira Saúl, ikanta-wakiri: “Riitaki Tajorentsi tajonka-wentimini. Nomonkaatakiro okaatzi ikanta-kinari Tajorentsi.” 14 Ikantzi Samuel: “¿Iitaka ashitariri owisha nokemakiri ikaemi? Nokemakiri eejatzi ikaemi vacapaeni.” 15 Ikantzi Saúl: “Riitaki namakiri ipira Amalec-jatzi. Riitaki inimotakiriri rowayiri-paeni kameethari rowishate, eejatzi kameethari ivacate, ikoyi itayiniri Piwinkatharite Tajorentsi. Nothonki-maetakari itsipa kaari riropero-tatsini.” 16 Ikantzi Samuel: “¡Pikemi nokamantimiro ikanta-kinari tsireniriki Tajorentsi!” Ikantzi Saúl: “Pikantinawo.” 17 Ikantzi Samuel: “Piñaawitaka eeroka tee piriiperotzi. Nimaeka peewateeri pisheninka Israel-paeni. Tema ijee-patziitotakimi Tajorentsi pipinkathari-wentantyaariri Israel-paeni. 18 Riitaki Tajorentsi shinetakimiri pimatiro, ikantakimi: ‘Piyaati, pithonkiri kaaripero-ripaeni Amalec-jatzi, pimaperotiri powayiritiri pithonkiri pompojiri.’ 19 ¿Iitaka kaari pantantawo ikantzimiri Tajorentsi? Paakiro okaatzi tzimotziriri owayiritani. Kaariperori eeroka iñaakimi Tajorentsi.” 20 Ikantzi Saúl: “Nantakiro ikanta-kinari Tajorentsi, nomatakiro okaatzi inintakaakinari. Namakiri Agag iwinkatharite Amalec-jatzi, nothonkakiri maawoeni tzimatsiri janta. 21 Apatziro ramaki owayiri-paeni riroperori owisha, eejatzi vaca-paeni ikaatimi ithonkirimi. Ramakiri Gilgal-ki itayiniri Tajorentsi Piwinkatharite.” 22 Ikantzi Samuel:

“Rootaki ikowa-pero-tziri Tajorentsi pikemijantiri,
Tee apatziro ikoyiro pitayiniri pashita-kaariri.
Rootaki kowapero-tachari pikemijantiri, eero pipiyatha-waetari,
Awijiro pitayiniriri pashita-kaariri iyeenka owisha-paeni.

23 Kaaripero rirori piyatha-tariri Tajorentsi, roshiyako-waetari ñaawyaa-waerintsi. Roshiyakotari pinkatha-waetziriri tajorentsiniro, riitaki ikemijan-tapero-tziri. Aritaki pikanta eeroka, pipiyatha-takawo ikanta-witakimiri. Imanintakimi rirori, tee ikoyi pipinkatharite nimaeka.” 24 Iñaanateeri Saúl jirika Samuel, ikantziri: “Ari nokantakari nantakiro kaari kameetha-tatsi, tee nantziro ikanta-witanari Tajorentsi. Nothaawanta-shitakari asheninka-paeni, nantakiniri ikowako-takinari. Pipeyakotinawo natzimotakimiro kaari kameetha-tatsini. 25 Pitsipatina naaka, nokowaki nopiyashi-teeri Tajorentsi nopinkatha-teeri.” 26 Ikantzi Samuel: “Eero notsipatzimi, tema pipiyatha-takawo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iñaani Tajorentsi. Tee ikowaneemi pipinkathari-wenteeri
Israel-paeni." 27 Rootaki ipiyawi-tanaka Samuel, akotaki Saúl
rotaeya-kotawakiri opatziyaakiki iithaari, itzijahaako-tawakiri.
28 Ñaawaetanaki Samuel ikanta-nakiri Saúl: "Piitakaawitatya
nimaeka pitzijaako-witakinaha, ari ikanteemi Tajorentsi eeroka
pipinkathari-wentzirira Israel-paeni. Raapitha-teemiro ipaeri
itsipa pisheninka, riroperotanee rirori, rawijaneemi eeroka.
29 Ikimoshire-wentziri Tajorentsi irika Israel-paeni, tee itheeyanita,
tee roepiya-nitziro iñaani. Kaari atziri roepiya-paante-tantyaari."
30 Rapiita-nakiro Saúl, ikantzi: "Nokaariperotaki. Nokoyi pitsipa-
teena apinkathatiri Tajorentsi Piwinkathariti. Nokowatziimi
eejatzi iñeemi antaripero Israel-paeni, iñeemi atziri-paeni
eekiro piyaata-tyee pitsipateena apinkathatiri Awinkatharite
Tajorentsi.". 31 Rapiiteero Samuel ikanteeri Saúl: "Jame apinkatha-
teeri Tajorentsi." 32 Ikantzi Samuel: "Pamakinari naaka Agag
iwinkatharite Amalec-jatzi." Tee ithaawa-waetzi Agag ramaetakiri
ijeekakira Samuel, iñaashitaka awijimotakiri ikaariperotakotzi
rompojeeteri. 33 Ikanta iñaanata-wakiri Samuel, ikantziri:
"Rootaki pishetaa-mento powamaan-takariri osheki atziri-paeni,
pikantakaantakiro iroka tsinane-paeni tekatsitanee otomi-
paeni. Ari okantee-yaari piniro eeroka." Akotanaki Samuel,
raanakiro iyotsiro-shithakite icheka-chekaa-takiri Agag janta
Gilgal-ki, rowamae-motakiri Tajorentsi. 34 Ari ipiyanaa Samuel
inampiki janta Ramá-ki, tonkaanee Saúl ipankoki rirori Gabaa-
ki. 35 Tee rapiiteero Samuel iñeeri Saúl, osheki riraako-waetakari
rirori. Tema osheki okantzimo-waetakari Tajorentsi rowakirira
ipinkathari-wentiri Saúl Israel-paeni.

Ijee-patziito-tziri Samuel irika David

16 1 Ikantakiri Tajorentsi irika Samuel: "¿Jempe okaatzika pipakayiro
piraako-waetari Saúl? Tee nokoyi naaka ipinkathari-wenteri
Israel-paeni? Payi yeenkantsi, pijayiro pichee-nakitsiteki, piyaata-shiteri
Isaí nampitawori Belén-ki, riitaki pinkathari-tatsini itomi." 2 Ikantzi
Samuel: "¿Jempe nokantyaaka niyaatan-tyaari? ¡Aririka riyotaki Saúl, ari
rowamaakina!" Ikantziri Tajorentsi: "Paanaki ewonkiri vaca, pikantiri:
'Nopokatzi notayiniri Tajorentsi.' 3 Pikaemiri Isaí pitayirinta piratsi, naaka
kantimini oetarika pantiri. Naaka kantimini eejatzi iitarika nokoyiri
pijee-patziitotiri ipinkatharitantyaari." 4 Imatakiro Samuel ikanta-kiriri
Tajorentsi. Ikanta rareetaka Belén-ki, itonkyo-tawakari jewari-paini,
tee itzirinta-pero-tawakari. Rojampi-takiri, ikantziri: "¿Rootakima
pipokashitantanari pantinawo okaatzi kamiitha-tzimotinani?"
5 Rakanakiri Samuel, ikantziri: "¡Jeen! Rootaki nopokashi-tantziimiri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jame atayiniri Tajorentsi. Pikite-watha-yitee. Pitsipatina atayiniri.”
Imatakiro Samuel ikite-watha-takaakiri Isaí, imatziteeyakarini eejatzi
itomipaeni. Ari itsipateeyakarini itaawaeteeyini. 6 Ikanta ipokaeyakini,
iñaawakiri Samuel irika Eliab, ari ikenkishiryaanaka: “Riitaki irika
atziri ikowakaakiri Tajorentsi ipinkathariti.” 7 Ikantzi Tajorentsi: “Eero
rowapeyimo-tashi-tzimi jempe ikanta-waeta iwathaki, eepenthaki
ikatziya. Tee nokowakaeri naaka. Tema tee okameethatzi okaatzi
iñaawitari atziri, osheki owapeyimo-witari koñaa-tatsiri. Rooma
naaka naminiri ishireki.” 8 Ikaemakiri Isaí irika Abinadab, roojatzi
iñaantawakari Samuel. Ikantanaki: “Kaari irika ikoyiri Tajorentsi.”
9 Ramaki Isaí itsipa iitachari Sama. Ikantzi Samuel: “Kaari eejatzi irika
ikoyiri Tajorentsi.” 10 Ikaatzi 7 itomi Isaí ikaema-witakari iñeeri Samuel,
ikanta-waeri: “Kaari irika-paeni ikoyiri Tajorentsi.” 11 Rojampi-takiri
Samuel irika Isaí, ikantziri: “¿Ari ikaatzi pitomi?” Ikantanakiri rirori:
“Eenitatsi apaani iyaapitsi, riyaatatzi raminiri owisha.” Ikantzi Samuel:
“Pikaema-kaantiri, ari oyaawakiriita jaka.” 12 Rotyaantaki ikaemae-
tziri, ramaetakiri iñeeri Samuel, iñaatziri kameetha iñaaperotapaaka,
rooperaanikitaki rooki, kameethaaniki-waetaki. Iñaana-shire-takiri
Tajorentsi irika Samuel, ikantziri: “Riitaki irika, pijee-patziitotiri.”
13 Tee ishenkaanaka Samuel, raakotakiri yeenkantsi, maawoeni iñaako-
wentakiri rirentzi ijee-patziitoe-takiri ewankari, ojeekan-tanakari Ishire
Tajorentsi irika David. Ikanta ikaatakiro Samuel, jatanee inampiki Ramá.

Rantawae-tziri David irika Saúl

14 Tee ojeekan-tanaari Ishire Tajorentsi irika Saúl, riitaki
jeekashiretantanaariri peyari rotyaan-takiniriri Tajorentsi. 15 Ikanta-
witakari romperatanewo Saúl: “Ikyaantashiretatziimi peyari
rotyaan-takimiri Tajorentsi. 16 Tema naaka pomperatanewo, potyaantina
namini yotzirori ipiyompiwaetzi. Aririka ikyaantashiretimi peyari,
pikanteri ipiyompitakoteemi, ari pithaamenta-shire-taneeyaa.” 17 Ikantziri
Saúl romperatanewo: “Pamine eeroka yotzirori ipiyompiwaetzi. Aririka
piñaaki, pamakinari.” 18 Ikantzi apaani romperatanewo: “Irika noñaakiri
itomi Isaí poñaachari Belén-ki, riyotziro rirori ipiyompiwaetzi, ñaaperori
ikanta, shintsiperori, riroperori owayiri, riyotzi kameetha ikenkitha-
waetzi, kameethataanikiri atziri, rawentaari Tajorentsi. 19 Rotyaantaki
Saúl kamanterini Isaí, ikantiri: “Potyaan-tinari pitomi David,
aminkowentziriri owisha.” 20 Imatakiro Isaí, raaki iyawayoti, rotetakiniri
owanawontsi, imiriitziri, eejatzi tashirentsi wathatsi. Ipawakiri itomi
David raanakiniri Saúl. 21 Jataki David iñeeri Saúl, raawakiri rompera-
waetyaari. Okanta ojamanitaki rinimotakiri Saúl irika David, riitaki
inintakaakiri rametakotapiintiri. 22 Rotyaantee Saúl ñaantsi ikantakaan-
teeri Isaí: “Nokoyi itsipawaetina David jaka, tema osheki nonintakiri.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Ikanta raahashire-tantakariri Saúl peyari rotyaantakiniriri Tajorentsi,
ipiyompi-wenteeri David. Thaamentanaa Saúl ikemawakirowa
piyompirentsi, rookaneeri peyari.

Ikijako-wentari David maawoeni isheninka

17 1 Ipiyotakiri Filistia-jatzi rowayirite omana-tachani, ipiyotee-
yakani janta Soco-ki iipatsiteki Judá-paeni. Roojatzi
ishitowaiyanakini nampitsiki Soco-ki, ari ipanko-sheta-teeyapaakani
niyanki-thakineki awotsi areetantyaari Azeca-ki, janta iipatsiteki Efes-
damim-jatzi. 2 Imatakiro rirori Saúl ipiyotakiri Israel-paeni,
ipanko-sheta-teeyakani rirori janta Ela-ki, tema wetsikaeyakani romana-
tantyaariri Filistia-jatzi. 3 Ijeekae-yakini Filistia-jatzi janta tonkaariki
ochempi. Ijeekitaka Israel-paeni intatsikiro otsipaki ochempi omontetari.
4 Ari ishitowanaki apaani owayiri iitachari Goliat, ipoñaaka nampitsiki
Gat. Okaatzi 6 konakintsi riyomaa-teetziri ijenokitzi ikatziya. 8 Aatzinka-
paaki Goliat, ikantziri owayiri Israel-paeni: “¿Iitaka powetsikantari
powayiritina? Naakataki Filistia-jatzi, eeroka romperatanewo Saúl.
Pamini apaani pikaateeyini ipoki rowayiritina. 9 Aririka imatakina
rowayiritina, eeroka omperateenani. Naakarika matakirini, eeroka-paeni
nomperateeya, pantawae-teena.” 10 Eekiro ikanta-nakitzi Filistia-jatzi:
“Nokoyi nomanatiri Israel-paeni. ¡Potyaantina apaani pisheninka
rowayiritina!” 11 Ikemantakari Saúl eejatzi maawoeni Israel-paeni
ikantaki Filistia-jatzi, ominthaawa-shiryaa-nakiri, antawo ithaawae-
yanakini. 12 Ikanta David, itomi irika atziri iitachari Isaí, Efrata-jatzi,
ipoñaaka nampitsiki Belén ijeekira Judá-paeni. Roojatzi ipinkathariwita
Saul, antari-pirotapaaki rirori Isaí. Tzimatsi 8 itomi irika atziri. 13 Ari
ipokaeyakini mawa itomi Isaí royaatiri Saúl rowayiritya. Iroka
iwaeropaeni ikaatzi pokaentsiri: Eliab, jewatatsiri itzimi. Itsipa iita
Abinadab. Mawatapaen-tsiri iita Sama. 14 Riitaki iyaapitsi irika David.
Jateeyanakini nimaeka rantariti-paeni itomi Isaí royaata-nakiri Saúl.
15 Ari riyaatapiintzi rirori David ijeekira Saul. Eejatzi ipiya-piya-
tapiintzita Belén-ki raminiri rowishati ipaapati. 16 Osheki
ipiya-piya-tapiintaka Filistia-jatzi roñashirenkiri Israel-paeni, maawoeniki
kitejeri eejatzi tsireniriki. Okaatzi 40 kitejeri ipiya-piyatashitakari.
17 Ikanta Isaí ikantakiri David: “¡Notyomí! Paanakiniri pirentzi 20
piyateenchari okithoki pankirentsi, eejatzi 10 pan. 18 Paanakiniri eejatzi
jewatziriri owayiri-paeni okaatzi 10 kijo-petari iteni vaca. Paminaatiri
jemperika ikanta pirentzi, pamaena rashitari rirori niyotan-tyaari tekatsi
awijimo-tirini pirentzi. 19 Jeekatsi Saúl janta nampitsiki Ela itsipatari
rirentzi-paeni David eejatzi Israel-paeni, rowayiritari Filistia-jatzi.
20 Ikanta ananinkanaki David, rookanakiri rowishate raminiri itsipa
atziri. Jatanaki raanakiro okaatzi ikanta-kiriri Isaí. Apatziro rowanakiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

janta ipankosheteeyakanira riyaatan-tyaari owayiripaeni romanaitya.
Ñaaperoeyanakani ikaemaeyanakini. 21 Taamaeyapaakani Filistia-jatzi,
imontetapaakari Israel-paeni. 22 Ipakiri David ramakiri aminako-
wentzirori owayiri-mentotsi. Tee ishenkaa-paaka rirori ojatenka-paaka
itaamaeyakanira, rojampiko-wentapaakiri rirentzi jeekatsirika kameetha.
23 Ikenkithawae-tamintheetzi, shitowanaki Goliat itaamaakaha owayiri-
paeni. Riitaki poñaachari nampitsiki Gat. Rapiitaneero ikaemapae, ikoyi
romanatantyaari Israel-paeni. Ikemakiri David. 24 Ishiya-pithatari Israel-
paeni irika atziri iñaawakirira ipokaki. Osheki ithaawantanakari.
25 Ikanteeyini: "¿Piñaakiri pokaentsirika atziri? ¡Ipokatzi romanatee
aaka-paeni! Iitarika owamaakirini atzirika, osheki ashaaha-wontsi ipiriri
pinkathari, ipityaari eejatzi rishinto iinantyaawo. Ishinetziteeyaanari
pinkathari ipaapati owamaakirini ipakahaero rotyaantziniri koriki
ikaatzi ikantakaantziri Israel-paeni ipapiintiriri." 26 Rojampi-tanakiri
David itsipatakari, ikantziri: "¿Iitaka ipaetiriri owamayiri irika Filistia-
jatzi, ipeyanteeyaari irika kantzima-wae-takaeri? ¿Jempe iimatsitaka
irika kaariperori Filistia-jatzi ikoshekan-tyaariri rowayirite Tajorentsi
Kañaaniri?" 27 Rakaeyanakirini atziri-paeni, roojatzi rapiitakiri okaatzi
ikantawakaeyarini, ikantziri: "Rootaki ipaetiriri atziri owamaerini
Goliat." 28 Ikanta Eliab, rantarite David, ikemaki ikantakiri atziripaeni
ikaatee-yinira, ikijanakiri David, ikanta-nakiri: "¿Iitakama pipokantari
eeroka jaka? ¿Iitakama pookanakiri aminerini ikaamatsitzira powishati
janta ochempiki? Niyotzimi pikanta eeroka, oetarika pikenkishiryaari,
pipokashiwaeta piñeeri owayiri-tachari." 29 Akanaki David, ikantzi:
"¿Iitakama nantakiri? ¿Apatziro nokenkitha-waetashita? 30 Ipiyaa-pitha-
tanakari rirentzi, rojampi-takiri itsipa. Roojatzi ikantziriri ikantee-takiriri
inkaahanki. 31 Ikanta ikemaetakiri David okaatzi ikantakiri, ikamantee-
takiri Saúl. Ikaema-kaantakiri rirori. 32 Ikantakiri David irika Saúl:
"¡Pinkatharí! Eero ikantzimo-shire-waetee irinta. Naaka pomperatanewo,
niyaati nomanatiri irinta Filistia-jatzi." 33 Ikantzi Saúl: "Eero okanta
piyaatzi apaniroeni powayiri-tyaari irinta Filistia-jatzi, tekira pantari-
pero-tziita. Retzitakawo paerani rirori rowayirita eeniro
rewankari-tapaaki." 34 Ikantzi David: "Naaka pomperatanewo, tema
naaka aminiriri rowishate nopaapate. Ipokawitaka manitzi, maeni,
ratsikawitapaakari apaani owisha ipiyoteeyanira. 35 Noyaatako-
wentanakiri naapitha-tawaeri ipaanteki. Ikowawita ratsikena naaka,
noteeyanakiri inomaki nompojakiri, nowamaakiri. 36 Riirika manitzi,
eejatzi-ririka maeni, ari nowamaakiri. Ari nokantzitakyaari jirinta
kaariperori Filistia-jatzi. Tema osheki retashitakari rowayirite Tajorentsi
Kañaaniri. 37 Riitaki Tajorentsi aakowen-takinari ratsikinami manitzi,
ratsikinami eejatzi maeni, ari raakowen-takina eejatzi rowamayinami
irinta Filistia-jatzi." Ikantzi Saúl: "Piyaate, riitaki Tajorentsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aminakowentimini.” 38 Ikanta Saúl, ipakaantakiri iithaari,
ikithaatakaetyaari David. Ramanthee-teeteri kijonakiri, ikyaanta-
kahaetyaari kijotakiri ishipaneeki. 39 Ikithaa-witakawo David irokapaeni,
iñaanta-witakawo ranashitakaayaawomi. Tee imapiin-tziro ikithaa-
tyaawo irokapaeni. Ikantakiri Saúl: “Eero omata nanashi-takayiro
irokapaeni, tee nametyaawo.” Raatonkorya-haawo maawoeni.
40 Raaneero ikotzi, rowiitanaki 5 kameeroyinari mapiki nijaateniki,
rotetanakiro ithaateki ithaantakotanakiro. Roteeyanakiro ijeewithate,
riyaatashitanakiri Filistia-jatzi. 41 Noshikaka rirori Filistia-jatzi itonkyo-
tyaari David. Riitaki jewatatsiri romperatanewo. 42 Ikanta raminawakiri
Filistia-jatzi irika David, iñaatziiri eeniro riryaanitzi, kameetha
iñaaperotapaaka, rooperaanikitaki rooki, kameethaanikitaki rirori. Tee
ithaawantari. 43 Ikanta-wakiri: “¿Naakama otsitzi piñaakina pamashi-
tantanari inchaki?” Ithaenki-mawae-tanakiri David raakotanakiri
itajorentsi-tetashitari. 44 Ikantaki eejatzi Filistia-jatzi: “¡Pipokeeta,
nopimiri piwatha royaawo tzijo eejatzi owantaniri!” 45 Rakanakiri David
irinta Filistia-jatzi, ikantziri: “Pamashi-takina eeroka piyotsiro-shithakite,
pichekopite. Rooma naaka nopoka-shitakimi nawentaawo iwaero
Tajorentsi Shintsi-perori, ashitariri rowayirite Israel-paeni, ikaatzi
pikowakiri eeroka powayiri-tyaari. 46 Ishinetakimi Tajorentsi
nowamaemi, aritaki nothatyaakimi nimaeka. Maawoeni iwatha-paeni
powayiriti nopiri tzijo royaawo eejatzi katsimari owantaniri. Ari riyoetee
maawoeniki kepatsi eenitatsi Itajorentsite Israel. 47 Riyote ikaatzi
piyoteen-chari jaka tee rowawijaako-tantawo Tajorentsi chekopi, kotsiro-
shithaki. Iroka owayiri-taantsi rashi Tajorentsi, riitaki shineta-kimiri
eeroka-paeni nowamaayitimi.” 48 Ipoñaashitanakari Filistia-jatzi,
ipokashi-tapaakiri David. Tee ishenkaetaanaka rirori David, ishiyashi-
tanakari ipiyatyaari Filistia-jatzi. 49 Kyaawakotanaki ithaateki, raaki
imapikite, ijeewithatakiri Filistia-jatzi, rompojakiri itamakoki. Tyaanaki
kepatsiki Filistia-jatzi roojatzi owikapaaka mapiki itamakoki. 50 Ari
ikantakiro David rotsinampaan-takariri Filistia-jatzi. Apatziro raanaki
ijeewithate eejatzi imapikite rowamaantyaariri. Tee otzimimo-witari
David iyotsiro-shithakite. 51 Ishiyashi-tapaakari David
ikatziyimotapaakari okaakiini. Romijokii-tapaakiri iyotsiro-shithakite,
ithatyii-tapaakiri iito. Ikanta iñaako-wentakiri Filistia-jatzi-paeni
rowamaetakiri riroperori rowayirite, shiyeeyanakani rirori-paeni.
52 Royaakyaa-tanakiri Israel-paeni eejatzi Judá-paeni, antawo ikaemae-
yanakini royaakyaa-tanakirira. Rowamaawakiri osheki rowayirite
Filistia-jatzi, ishitowakaapaakiri Saaraim-ki rawijakaanakiri Gat-ki eejatzi
Ecrón-ki.

18 5 Imatakiro David maawoeni okaatzi ikantziriri Saúl. Rootaki
ikowantanakari Saúl reewateri rowayirite. Osheki rinimotakiri

rowayirite eejatzi inampina-paini Saúl. 6 Ikanta ipiyeeyaani owayiri-
paeni rowamaakirira David irika Filistia-jatzi, opokaeyapaakini
tsinani-paeni jeekayitatsiri maawoeniki nampitsi inampitawo Israel-
paeni. Owetheeyawaeyaarini pinkathari Saúl, okimoshiretaeyanakini,
omampahaeyani, otzironkaeyani Opaimatakaanakakiri otampooñakite
tzimatsiri ithataneeriki. 7 Iroka okantziro omampa-haeyani tsinani-paeni:
Ikaatzi 1000 atziri rowamaakiri Saúl,
10,000 ikaatzi rowamaakiri David. 8 Rootaki owatsimaan-
tanakiriri Saúl ikemakirowa mampaantsi. Ikantanaki: "Tema
ikanteetakiri 10,000 ikaatzi rowamaakiri David. Rooma naaka
ikaamatsitzi 1000 nowamaakiri. ¡Intsipaeti ipinkathariti
rirori!" 9 Rootaki roonantanakariri Saúl irika David. 10 Okanta
otsipa kitejeri, ikyaantashiretakari Saúl peyari rotyaan-
takiniriri Tajorentsi. Shinki-wentanaka iwinkathari-pankoteki.
Pokaki David romampaawentyaari ikimi-tapiin-tzirowa.
Raanakiro Saúl roshetaamento. 11 Ikoyi Saúl rosheteerimi
David riyonkakotantyaarimi tantotsiki. Rowawijaa-wijaa-takiro
roshetaamento. 12 Ithaawantanakari Saúl David. Tema Tajorentsi
ipakaanakiri Saúl. Riitaki David ramitakotaneeri. 13 Rootaki
rookanta-kariri Saúl irika David, tema rowakiri reewateeri
1000 owayiri-paeni. Riitaki jatatsini rowayiritya, ipiyee eejatzi.
14 Riitaki Tajorentsi amitako-tziriri David, okaatzi rantayi-tziri
kameetha okanta. 15 Rootaki ithaawan-tantariri Saúl irika David,
iñaakirira kameetha okanta rantayi-tziri. 16 Ikowaperoeyakirini
David maawoeni Israel-paeni eejatzi Judá-paeni, riitaki jewatziriri
jemperika ikinayitzi romanayitya.

Ikowawita Saúl rowamaerimi David

19 1 Ikantakiri Saúl itomi iitachari Jonatán eejatzi reewarite
rowayirite, ikantziri: "Powamayiri David." Iro kanteencha, osheki
retakotakari Jonatán irika David. 2 Ikamantakiri David, ikantakiri:
"Ikowatzi rowamaemi nopaapate. Paamaayaari inkaamani, piyaate
pijeeki pomanapiintaha. 3 Ari niyaate naaka notsipa-tyaari nopaapate jaha
pijeekakira eeroka. Nokenkitha-waeta-kayiri, nokemiri jempe ikantina,
aritaki nokaman-takimi okaatzi ikantinari. 4 Ikenkithawae-takaakiri
Jonatán irika Saúl, ikantako-wentziri David. Ikantakiri: "¡Pinkatharí!
Tee okameethatzi powaariperotiri pomperatanewo, David. Tekatsi
ikantimi rirori, tema rantapiin-tzimiro maawoeni kameetha-tatsiri.
5 Ishinetakiro rañaa-mento imatanta-kariri rowamayiri Filistia-jatzi. Ari
ikantakiro Tajorentsi ikijako-wentaari maawoeni Israel-paeni. Piñaakiro
eeroka, nowinkatharite, osheki pikimoshiretanaki. ¿Iitaka pikowantari
powamayiri David? Tema tekatsi rantani rirori." 6 Ikanta ikemawaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Saúl ikanta-kiriri Jonatán, ikantanaki: “¡Riyotzi Tajorentsi, eero ikami
David!” 7 Ikaemakiri Jonatán irika David, ikamantakiri okaatzi ikenkitha-
waetakiri. Raaneeri ijeekira Saúl, jeekapae David ikimi-piin-taha paerani.
8 Apiitanaa owayiri-taantsi. Jatanee David rowayiriteri Filistia-jatzi.
Imatakiri. Imapero-takiri, romishiyakiri. 9 Ikanta peyari rotyaan-tziri
Tajorentsi, ikyaantashiretapaari Saúl. Jeekaki ipankoki roteeyanakiro
roshetaa-mento ikema-mintha-tziri David ipiyompiwaetzi. 10 Rapiiwi-
taawo riyontaakoteerimi David tantotsiki. Rowawijaawaero David
roshetaa-mento Saúl, oshetaashi-tapaaka tantotsiki. Tee ishenkaanaki
David, shiyaka tsireniriki. 11 Ikantakiri Saúl rowayirite: “Paminakiteri
ipankoki David, ari pijeekawentapaakiri. Okiteji-tamaneerika, roojatzi
powamaantakyaari.” Roo kanteencha okamantakiri Mical, iina David,
okantakiri: “Eerorika pishiya iroka tsirenirika, aritaki rowamahaetakimi
inkaamani.” 12 Aashitakiri Mical shiwitha, rootaki owayiitakotanakariri
David jaawiki. Shiyanaka rirori.

28 3 Kamae Samuel, osheki rowashiretakotakari maawoeni
Israel-paeni, ikiteetakeri inampiki Ramá-ki. Ikanta Saúl
romishtowa-wetakawo inampiki sheri-piyaari-paeni eejatzi yotako-
shire-tantatsiri. 4 Piyotee-yakani Filistia-jatzi, pokaeyanakini
ipanko-sheta-teeyapaakani Sunem-ki rowayiritantya. Imatakiro Saúl
rirori, ipiyotakiri Israel-paeni, panko-sheta-teeyakani Gilboa-ki.
5 Ikanta Saúl iñaakiro ipanko-sheta Filistia-jatzi, antawo ithaawanaki,
itzinka-shiryaanakiri. 6 Ikowakowi-takari Tajorentsi, tee rakiri, tee
imishitakaaneeri. Tee iyotakaaneeri Urim eejatzi kamantan-taniri.[a]
7 Ikantakiri Saúl romperatanewo: “Pamini sheri-piyaawo, niyaata-
shiteroota nojampitero.” Ikantanakiri rompera-tanewo: “Eenitatsi apaani
tsinani poñaachari Endor-ki, sheri-piyaawo roori.” 8 Ikithaa-tanaka Saúl
otsipa kithaa-rentsi eero iyotantawakari. Itsipata-nakari apite atziri.
Jatanaki rareetyaawo iroka tsinani. Ikantapaakiro: “Nokoyi pinkaema-
shireenari nokantakimiri. Pamakinari ishire atziri nokoyiri naaka.”
9 Okantanaki tsinani: “Piyotakiro eeroka rantakiri Saúl, romishitowakiri
sheri-piyaari-paeni eejatzi yotako-shire-tantatsiri. ¿Iitaka piñaa-shirinka-
tanari, rooma pikoyi rowamahaetina?” 10 Ikanta-nakiro: “Riitaki yotatsi
Tajorentsi eero pashironkaa-waeta, tekatsi owajanki-terimi.” 11 Kowanaki
tsinani, okantziri: “¿Iitaka pikoyiri nokaemakotimiri?” Ikantanakiro Saúl:
“Nokoyi pikaemako-tinari Samuel-ni.” 12 Oñaatziiri tsinani irika Samuel-
ni, antawo okaemanaki. Okantakiri Saúl: “¿Iitaka pamatawi-tantanari?
Eeroka-taki Saúl.” 13 Ikantaki pinkathari: “Eero pithaawa-kaawo, ¿iitaka
piñaakiri?” Okantzi tsinani: “Noñaaki osheki tajorentsi-witachari
rateetziro jenoki.” 14 Ikantzi Saúl: “¿Jempe ikanta-waetaka?” Okantzi
roori: “Antariki rini, ikithaatawo owewiryaakoro.” Riyotanaki Saúl
riitaki Samuel, rotziwerowanaka ipinkatha-tanakiri. 15 Ñaawaetanaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Samuel-ni, ikantziri: “¿Iitaka poñaa-shirenkan-tanari pikaema-kaantana?”
Ikantziri Saúl: “Antawo okantzimo-shiryaakina, rowayiri-mintha-takina
Filistia-jatzi. Rookawen-takina Tajorentsi, tee rakina nokowako-witari,
tee romishimpyaana eejatzi. Nokanta-witari kamantantaniri, tekatsi
ikantinari. Rootaki nokaeman-tzimiri eeroka pikantina iitarika nanteri.”
16 Ikantzi Samuel: “¿Iitaka pojampi-tantanari naaka? Tema rookawen-
tanakimira Tajorentsi, ikija-neentanakimi. 17 Imatakimi Tajorentsi okaatzi
ikamanta-kinari naaka jempe ikantemi. Rookakahaemiro pipinkathari-
witaha, ipinkathari-takahaeri David, pitsipaminthari. 18 Tema tee
pikemijantziri ikanta-witakimiri, tee pithonkiri Amalec-jatzi. Rootaki
piñaanta-kawori tee rakaemi Tajorentsi. 19 Ikowaki Tajorentsi ithonkiri
Filistia-jatzi irika Israel-paeni. Ari itsipataakimi eeroka eejatzi. Okiteji-
tamaneerika pitsipa-teena naaka eejatzi pitomi-paeni. Ishinetakiri
Tajorentsi Filistia-jatzi itsinampaeteri rowayirite Israel-paeni.” 20 Antawo
ithaawanaki Saúl, ikemakirira Samuel-ni. Oshipetashiryaapaakiri,
tyaanaki jaawiki, omaryaa-penthaakii-tapaaka. Apaani kitejeri eejatzi
apaani tsireniri tee rowaeya. 21 Okanta oñaakiri tsinani ithaawanaki
Saúl, opokashi-tapaakiri, okantziri: “Nomatakimiro pikowako-
takinari. Noshinewentakimi. 22 Nokoyi powawakya eepichokiini,
pishintsitantaneeyaari, piyaa-tantaneeyaari.” 23 Tee ikowawitya Saúl
royaa. Ishintsitashitakari inampina-paeni eejatzi tsinani, roojatzi
ikowantanakari royaa. Piriintanaa, jeekanee omaamentoki. 24 Owamaaki
tsinani opira, owetsikaki pan kaari shineyatsini. 25 Aanakiniri Saúl
rowanawo. Ari rowaeyakani itsipatakari inampina-paeni. Ikanta
ikaatakiro rowaka, katziyanaka, jateeyaneeni tsireniriki.

Ikamantakari Saúl eejatzi itomi-paeni

31 1 Ikanta Filistia-jatzi rowayiri-mintha-takari Israel-paeni.
Romishiyee-takiri Israel-paeni, rowamaahaantawaki janta
ochempiki Gilboa-ki. 2 Royaakyaa-teetanakiri Saúl itsipataa-nakiri itomi-
paeni. Rompojee-takiri Jonatán, Abinadab eejatzi Malquisúa, itomi-paeni
Saúl. 3 Ari ipatha-wenteeta-nakari Saúl, romanateetziri, ikentee-
takiri. Antawo ithaawanaki. 4 Ikanta-nakiri inampina: “Pinojokero
piyotsiroshithakite, powatheena eeroka. Tee nokoyi rompojina irika
kaariperori, ishiron-tawentina.” Tee ikoyimaeta inampina, antawo
ithaawaki. Raakiro rirori Saúl iyotsiroshithakite, ipatsitanakawo
apaniroeni. 5 Ikanta inampina Saúl iñaakirira ikamaki, imatzita-nakawo
eejatzi rirori, ipatsitanakawo iyotsiroshithakite, apitekirote ikamanaki.
6 Ari okanta ikamantakari Saúl, itsipatakari mawa itomi, inampina,
eejatzi rowayirite-paeni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

APITE-TANEEN-TSIRI ROJANKINARI SAMUEL

Ipinkathari-wentakiri David Israel-paeni eejatzi Judá-paeni

5 1 Ikanta isheninka-paeni Israel riyaata-shitakiri David janta Hebrón-
ki, ikantakiri: “Naakataki pisheninka-paeni okaakiini. 2 Eerokataki
jewatakinari paerani nowayiri-yitakari ipinkathari-tzira Saúl. Riitaki
Tajorentsi kantzi-takimiri:
Eeroka jewateerini Israel-paeni,
Pipinkathari-wenteeri nashitaari.” 3 Imatakiro eejatzi antari-
wentziriri Israel-paeni, riyaata-shitakiri David janta Hebrón-ki,
ikantakiri: “¡Jame aapatziya-wakahaeya! ¡Riitaki yotatsini
Tajorentsi eero amatawi-tawaa-kaanta!” Ari ijee-patziito-takiri
David ipinkathari-wenteeri maawoeni Israel-paeni. 4 Okaataki
David 30 rojarentsite ipinkathari-tantanakari. Okaatzitaka 40
ojarentsi ojamanitaki ipinkathariwentantzi. 5 Awijanakiro 7
ojarentsi okaatzi ipinkatharitaki paerani rirori Hebrón-ki. Rooma
Jerusalén-ki okaatzi 33 ojarentsi ipinkathari-wentakiri Israel-
paeni, eejatzi Judá-paeni.[a]

Ikyaaki David pinkathari-pankoki jeekatsiri Sión-ki

6 Jataki David Jerusalén-ki itsipata-nakari rowayirite romanateri
Jebus-paeni, riitaki ashitawori inampi janta. Ikenkishiryaa-witaka
Jebus-paeni eero imatziro David ikye inampiki. Ikantakiri: “Eero
pimatziro pikye nonampiki. Ari rooka-matsi-tawakimi mawityaakiri
itsipata-kyaari amashi-tachari iitziki.” 9 Roo kanteencha, imatakiro David
raakiro owayiri-panko jeekatsiri Sión-ki, iiteetakiro ‘Inampi David.’
Kameetha itanto-takiro janta oweyaa-thapitaha, retanakawo taapiki Milo
roojatzi ojeekira pankotsi. 10 Eekiro otzimimo-tatziiri ishintsinka David,
itsipatakari Tajorentsi. Tema Tajorentsi, riitaki Shintsi-perori.

---

[a] **5.5** Kantako-tachari jaka ‘Awijanakiro 7 ojarentsi’ rootaki ikantee-tziri eejatzi ‘7 ojarentsi, eejatzi 6 kashiri.’

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 1 Ari ijeekaki pinkathari David ipankoki. Ishinetakiri Tajorentsi
imakoryaawaki rowayiritari kijaneentziriri. 2 Ikenkithawae-
takaakiri David kamantan-taniri Natán, ikantakiri: “Piñiiro eeroka
nopanko, iyoshiitaka jantarikota. Rooma itajorentsi-nakite Tajorentsi
ipanko-sheta-tashiitakawo.” 3 Ikanta-nakiri Natán: “¡Pinkatharí! Pantero
okaatzi pikenkikshiryaakari, tema Tajorentsi riitaki ñaana-shire-
tzimiri.” 4 Okanta otsireni-tanaki iñaanatakiri Tajorentsi irika Natán,
ikantakiri: 5 “Piyaata-shiteri nomperatanewo, David, pikanteri: ‘Iroka
ikantzi Tajorentsi: ¿Eerokama wetsikinani pankotsi nojeekan-tyaari?
6 Roojatzi paerani nomishitowantaariri Egipto-ki irika Israel-paeni,
tee nojeekan-tyaawo pankotsi, apatziro nanashi-nashi-waetashita
nojeekantawo pankotsi-sheta, rootaki notajorentsi-thaantete. 7 Osheki
ojarentsi notsipa-takari Israel-paeni, tee nokowakotziri ikaatzi nowakiri
jewaterini Israel-paeni, rowetsikina jantari-panko nojeekan-tyaari.’
8 Pikanteri nomperatanewo, David: ‘Ikantzimi Tajorentsi Shintsi-perori:
“Naakataki amakimi pijeekawita owaantsiki paminakowentziri owisha,
pimatantyaawori pipinkathari-wenteeri Israel-paeni, nashitanaari. 9 Tee
nookawentzimi jempe pikinayitzi, nashiryaakari ikaatzi owayiri-tzimiri.
Ithonka ikemakoe-teemi jemperika, poshiyako-teeyaari riroperori-
paeni jeekatsiri jaka kepatsiki. 10 Noñaaki jempe ijeekae nashitanaari
Israel-paeni, ari inampi-pero-teeyaawo, tekatsi oñaa-shirenkaerini. Eero
itzimae kaariperori kosheka-waetee-yaarini ikimita-haetzirira paerani
11 nowantakariri jewatziriri nashitaari Israel-paeni. Ari pijeeka-shiwae-
teeya, eero piñaahaeri romanawae-teemi ikaatzi kijaneentzimiri.’
Ikantzi eejatzi Tajorentsi: ‘Ari noshekya-haeri picharini-tyaari.’ 12 Aririka
omonkaa-takya okaate panteri, pikamaerika, ari itzimae pitomi, riitaki
poyaatemini ipinkatharite. 13 Riitaki wetsikinani nopanko. Ari notajonka-
wentakiri, ashi rowatyeero ipinkatha-wentante ikaatzi icharini-teeyaari.
14 Riitaki notyomintaari naaka. Ipaapatziteena rirori. Rantakirorika
kaariperori, naakataki owajanki-terini ikimi-tapiintaha atziri ipajatziri
itomipaeni. 15 Ashi nowaero noneshironkateri. Eero noshiya-kayiri Saúl
nopakaakiri noneshironka-tziri. Tee añahaeri rirori, eeroka poyaataariri.
16 Ashi rowaero ipinkathari-yitee picharinitaneeyaari eejatzi eeroka.
Ari okantee-tatyeeyaani ipinkathari-wentantee.” 17 Imatakiro Natán
ikamantakiri David okaatzi ikemakiri, eejatzi okaatzi roñaahaetakiriri.

David itsipatari Betsabé

11 1 Okanta otsipaki ojarentsi, rootaki kitejeri rametapiin-teetawowa
rotyaan-teetziri owayiri-paeni romanatya. Rotyaan-teeri David
Joab itsipatakari jewatziriri rowayirite, raaneeri maawoeni owayiri
Israel-paeni. Rashiryaakari Amon-jatzi-paeni, ithonkakiro itapotakawo
nampitsi Rabá. Roojatzi ijeekaki David rirori Jerusalén-ki. 2 Ikanta

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tsireniityaanaki ooryaa, piriintanaka David romaryaakaha imaantareki.
Ateetanaki jenoki okameetha-pankaatzira iwinkathari-pankote, ari
raminako-takiro okaawoshi-waeta tsinani, kameethaanikitaki roori.
3 Rojampiko-wentakiro David iroka tsinani. Ikematzi ikantee-tziri: "Iroka
tsinani oeta Betsabé, rishinto Eliam. Rootaki iina Urías, isheninka
Het-paeni." 4 Rotyaantaki David aakiteroni tsinani. Opokashitanakiri
roori, oñiiri. Ari itsipatakawakaawo tsireniriki. Okanta omatakiro
okite-watha-tantanee-yaari, jatee opankoki. 5 Motzitanaki tsinani,
otyaantaki kamanterini David. 6 Rotyaantaki David kanterini Joab:
"Ikantzi pinkathari: 'Paakiteri Urías, isheninka Het-paeni.' "Imatakiro
Joab, raakitziri. 7 Ikanta riyaata-shitakiri Urías pinkathari David, rojampi-
tawakiri ikantziri: "¿Te imantsiyatzi Joab? ¿Tee imantsiyatzi owayiripaeni
eejatzi? ¿Jempe okantakotaka owayiri-taantsi?" 8 Ikantakiri eejaatzi:
"Piyaatee pipankoki, pikiwakiitzi-tapaeya." Ari ishitowanaki Urías
pinkathari-pankoki, opakaantakiri David owanawontsi ipankoki Urías.
9 Tee riyaatzimaeta Urías ipankoki, roojatzi ijeekaki pinkathari-pankoki
itsipatakari owayiri-paeni aminakowentziriri pinkathari tsireniriki.
10 Ikamantee-takiri David tee imaapae Urías ipankoki. Rojampi-takiri
David irika Urías, ikantziri: "¿Iitaka kaari pimaantapaa pipankoki?
¿Teema pimakotzi piyaayi-tzira jemperika-paeni?" 11 Rakanakiri
Urías, ikanta-nakiri: "Tee okameetha-perotzi pankotsi ojeekantari
tajorentsinaki. Ari oshiyawo imaantari owayiri Israel-paeni, eejatzi Judá-
paeni. Ari okantari eejatzi imaantari Joab, jewatziriri powayirite. ¿Tee
okameethatzi niyaate nowawae-tapaeya naaka nopankoki, nomaapaeta
notsipata-paeyaawo noena? ¡Tee inimotena naaka nowinkatharite!"
12 Ikantzi David: "Ari pimaanee nimaeka, okiteji-tamanee piyaatee." Ari
ijeekanee Urías Jerusalén-ki roojatzi okiteji-tamaneerika. 13 Rakiyotakiri
David irika Urías, ipakotakiri osheki imiri, ishinki-takiri. Okanta
otsireni-tanaki, jataki Urías imayi itsipata-paari rowayirite pinkathari,
teemaeta riyaatee ipankoki. 14 Okanta okiteji-tamanee, rojanki-nataki
David rotyaan-teniri Joab, riitaki awijakiro Urías. 15 Iroka okantzi
rojankinari: "Riitaki petya Urías pitaamaheri jempe okoweenka-perotzi
owayiri-taantsi. Ikentee-teriita, ikameeta." 16 Imatakiro Joab. Ikanta
itapotakiro nampitsi rowayiritero, rowakiri Urías jempe ijeeki riroperori
owayiri-paeni, 17 ishitoyee-yanakini kijakotawori inampi, roma-natakiri
Joab. Ari ikentee-takiri eewatziriri rowayirite David, ari imaetakiriri
eejatzi Urías. 18 Rotyaantaki Joab jankina-rentsi ikenkitha-takotziro
okaatzi awijeen-tsiri omana-rentsiki, ikoyi riyotero David awijeen-tsiri.
19 Ikantakiri aanakirori jankina-rentsi: "Arika pikaatakiro pikamanteri
pinkathari jempe okantakota omana-rentsi, 20 piñaatyeeri ikijanakya
pinkathari, ikantemi: '¿Iitaka piyaata-shitan-tawori okaakiini nampitsi
powayiritawo? ¿Tema piyote kantacha ikameetha-tzimotemi ichekopite

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ateeteen-tsiri otantoki nampitsi? 21 ¿Pimaesan-takiroma awijeen-tsiri
paerani Tebes-ki rompojan-teeta-kariri Abimelec, itomi Jerobaal? ¿Tema
okameetha-tzimo-takiro tsinani opetoki tononka-mentotsi ojeekaki
jenoki otantoki nampitsi? ¿Iitaka piyaata-shitan-takawori okaakiini
otantoki nampitsi?' Pakanakiri eeroka pikanteri: 'Kamaki eejatzi Urías
isheninka Het-paeni eewatziriri powayirite' " 22 Jataki kamanterini
pinkathari. Ikanta rareetaka ikamantakiri David okaatzi ikanta-kiriri
Joab otyaanta-kiriri.[b] 23 Rakanaki amakirori ñaantsi ikanta-nakiri David:
"Ishitoyee-yanakini owayiri-paeni kijakotawori inampi retanakawo
romanatee-yakinani. Ari nopiyata-nakari, nomishiyakiri. Nopatzima-
tanakiri areetakina ikyaa-piintee-tzira inampiki. 24 Ateetapaaki otantoki
nampitsi, roma-natzimaetana. Ari ikenteetaki eewatziriri powayirite
Pinkathari. Iri ikentee-takiri eejatzi Urías, isheninka Het-paeni,
kamaki." 25 Rakanaki David ikanta-nakiri amakirori ñaantsi: "Pikanteri
Joab eero okantzimo-shire-waetari iroka, ashi oyiro omana-rentsi.
Riyaata-kayiro rowayiri-tyaari irikaete, roojatzi raperaa-tanta-kyaari.
Poemintha-takae-yaari eeroka rowayiritya." 26 Okemako-wentakiri iina
Urías ikamaki, owashire-takowae-takari oemi. 27 Okanta okaatzimo-
takiro owashire-takotari oemi, ikaema-kaantakiro David, roejeekaero
iwinkathari-pankoteki, iinantaawo. Owaeyan-takiri rowakaa-kirori.
Teemaeta inimotziri Tajorentsi okaatzi rantakiri David.

Ikijatha-takiri Natán irika David

12 1 Rotyaan-teeri Tajorentsi kamantan-taniri Natán iñeeri David.
Ikanta rareetaka Natán ijeekira pinkathari, ikenkithawae-
takaakiri, ikantziri: "Eenitatsi apite atziri jeekatsiri nampitsiki.
Ashaahan-tzikari rini, itsipa tekatsi tzimimo-terini. 2 Itzimimo-
tziri osheki rowishate, ivacate irika ashaahan-tzinkari, 3 riima
ashironkaenkari apatziro ramaanta-matsitaka iryaani owisha,
ipiratakari. Itsipa-minthari royiri itomipaeni, rakiyotziri rowanawo,
rirakotziri imiri, ari itsipatari imaapiintzi. Roshiya-kaantari roomi
rishinto. 4 Ikanta ipokaki areetariri atziri ashaahan-tzinkari. Tee ikowe
rowamaye rowishate, ivacate rowapaa-kyaari pokatsiri rareetakari.
Riitaki rayitaki rowishate ashironkaenkari, rowamaakiri rowakae-
yaari areetariri." 5 Antawo rowatsimaa-nakiri David kantawae-tachari
atziri, ikanta-nakiri Natán: "¡Riitaki Tajorentsi kemenani tee notheeya,

---

[b] **11.22** Antawoete iyatsima-tanaki David ikijanakiri Joab, ikantakiri pokaentsiri ikamanteri: '¿Iitaka piyaata-shitan-tawori okaakiini nampitsi powayiritawo? ¿Tema piyote kantacha ikameetha-tzimotemi ichekopite ateeteen-tsiri otantoki nampitsi? ¿Pimaesan-takiroma okaatzi awijeen-tsiri paerani Tebes-ki rompojee-tanta-kariri Abimelec, itomi Jerobaal? ¿Tema okameetha-tzimo-takiro tsinani opetoki tononka-mentotsi ojeekaki jenoki otantoki nampitsi? ¿Iitaka piyaata-shitan-takawori okaakiini otantoki nampitsi?'

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

otzimatye rompojeeteri antakirori iroka! 6 Otzimatye roepiye 4 owisha,
ipinatan-teeyaariri ashitariri rowashironkaakiri.” 7 Ikantzi Natán:
“¡David! Eerokataki irika atziri. Riitaki Pawa Itajorentsite Israel,
kanteentsi: ‘Naakataki owakimi pipinkathari-wenteri Israel-paeni, tee
noshinetemi rompojemi Saúl. 8 Nopakimiro pikempoyaero pinkathari-
panko, eejatzi iinapaeni pitsipatari pinkathari-pankoki. Noshine-takimi
pipinkathari-wenteeri Israel-paeni eejatzi Judá-paeni. Teera ari okaate
iroka, ari nopakimi otsipa awijirori iroka. 9 ¿Iitaka pipiyatha-tanta-
kariri Tajorentsi, pikaaripero-tzimo-tanta-kariri? Powakaantakari
Urías, isheninka Het-paeni, pamamena-takawo powayiritari Amón-jatzi,
payiteeri iina. 10 Ari ashi owatyeero nimaeka rompojan-teete pipankoki,
okantakaan-tziro pipiyatha-takina, payiteeri iina Urías, isheninka
Het-paeni, piinantaawo.” 11 Ikantaki eejatzi Tajorentsi: “Naakataki
kanta-kahae-yaawoni itzime pitomipaeni maemane-temini. Nokanta-
kaeyaari pisheninkaete raapitha-teemiro piinaete, piñaamin-theteri
rapitewae-tyaawo kitejeriki. 12 Pantawi-takawo eeroka pomanani-
kiini irokapaeni, rooma naaka eero nomanakaawo othonka iñaayitiro
Israel-paeni, kitejeriki ranteetero.” 13 Ikanta-nakiri David irika Natán:
“¡Nokaaripero-tzimo-takiri Tajorentsi!” Rakanakiri Natán irika David:
“Eero rowashironkaa-wentzimiro Tajorentsi piyaariperonaka, eero
pikami. 14 Riitaki kamatsini peenchaanite owakira tzimaen-tsiri.
Tema pikijima-takaan-takiri Tajorentsi pantakiro iroka.” 15 Ikanta
ipiyaawo Natán ipankoki, ikantakaanakawo Tajorentsi omapokanaka
imapero-tanaka imantsiya-tanaki reenchaanikite David rowaeyan-
takaa-kirori iinani Urías. 16 Osheki David ikowako-takiri Tajorentsi
eero ikamanta reenchaanite, tee rowaeya. Tee imahae imaantariki,
romaryahawaetaka kepatsiki. 17 Ipokashi-witari antariite jeeka-panko-
tziri ikoyi rowiriin-teeri romaryahakaha kepatsiki, tee ikowe ipiriinte.
Tee rakiyoteeri rowaeyanira antariite. 18 Okanta awijaki 7 kitejeri kamaki
eenchaanikiri. Tee ikamanteri rompera-tanewopaeni David ithaawa-
kaatyaari, ikamanta-wakaeyani: “Eeniro rañaawitaha eenchaanikiri,
tee ikemijantee akanta-witariri. Rootaki owakirari nimaeka ikamaki,
aritaki imapero-tanakya akamanta-kiriri kamaki reenchaanite.” 19 Ikanta
David iñaakiri ikamanta-wakaeyani rompera-tanewo, riyotanaki
kamaki reenchaanite. Rojampi-tanakiri, ikantziri: “¿Kamakima
eenchaanikiri?” Ikanteeyini rompera-tanewo: “Jeen, kamaki.”
20 Ari ipiriintana David roma-ryahakaha kepatsiki, ikithaa-tanaawo
ikithaari, owaneenka-tanaa, itziritanaa kajankari, ikithaa-tanaawowa
otsipa ikithaari. Jataki itajorentsi-pankoteki Tajorentsi ipinkatha-
teeri. Piyapaa ipankoki, ikowapaaki owanawontsi, iitakiri, owapaa.
21 Ikanta rompera-tanewopaeni David, rojampi-takiri ikantziri: “¿Iitaka
pantakiri? Eeniro rañaawita eenchaanikiri, iitaka kaari pikowanta

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

poyaa, piraawaetaka. Ari kamaki eenchaanikiri, ari pipiriin-tanaawo
powanta-naari.” 22 Ikantanaki David: “Eeniro rañaawita eenchaanikiri,
tee nowaa, niraawaetaka, nokantashiretzi: Oshiyaka ari ineshironka-
teena Tajorentsi, eero ikamanta eenchaanikiri. 23 Ari ikamaki nimaeka,
¿iitaka nomasheka-wenteri? ¿Irima nowiriin-teeri? ¡Noyaawentya niyaate
noñaapaeri, tema eero imateero rirori ipiyee iñaapaena!”
24 Ikanta David roemo-shirenkaero iina Betsabé. Riyaataki iñiiro,
rapitetaawo. Ari okanta owaeyan-tanta-kariri otomi, iitakiri Salomón.
Osheki ineshironka-takiri Tajorentsi irika eenchaanikiri. 25 Riitaki Natán
kamanta-kiriri David. Rootaki iitanta-kariri Jedidías irika eenchaanikiri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 REYES

Kaatapaaki ipinkatharitzi David

1 1 Tema antari-pero-tapaaki pinkathari David, oshekitaki rojarentsite.
Ipewiryaa-kowiteetari osheki iithaari, teemaeta ijaawatzi.
2 Ikantakiri romperatani: “¡Pinkatharí! ¿Pikoyi naminemi ewankawo?
Rootaki aminemini, opashikaemi, otsipatemi pimayi ojaawantemi.”
3 Jataki ithotyaakotzi kamethaa-nikiro ewankawo maawoeni
inampiki Israel-paeni. Iñaaki ewankawo iitachari Abisag poñaachari
Apimakoryaariniki. Rootaki ramakiniriri pinkathari. 4 Maperori
okamethaa-nikitzi Abisag. Rootaki aminapaa-kiniriri okaatzi ikowayi-
tziri pinkathari, teemaeta iinantawo.

32 Opoñaashita ikantaki pinkathari David: “Pikaeminari Ompera-
tajorentsitaa-rewo Sadoc, Kamantan-taniri Natán, Benaía itomi Joiada.”
Ari ipokaeyakini rirori iñiiri pinkathari. 33 Ikantawakiri: “¡Nosheninká!
Pitsipa-tanakyaari nomperatani-paeni, ikyaakae-yaari nopira notyomi
Salomón, paanakiri Shipopo-shaariniki.[a] 34 Eeroka Sadoc Ompera-
tajorentsitaa-rewo eejatzi Kamantan-taniri Natán, pijee-patzii-toteri
notyomi Salomón omatant-yaari ipinkathari-wenteeri asheninka-paeni
Israel-paeni. Pitziwooteeyini janta, pikaemaeyini eejatzi, pikante:
‘¡Irikawé pinkathari Salomón!’ 35 Ompoñaashitya poyaatee-yirini itaapiiki
aririka ipiyee, roojatzi ijeekan-tapaa-kyaari nowinkathari-mentoki, tema
riitaki poyaateenani. Tema riitaki niyoshii-takiri ipinkathari-wenteeri
asheninka-paeni Judá-paeni, eejatzi itsipapaeni Israel-paeni.” 36 Ari
rakanaki Benaía itomi Joiada, ikantzi: “¡Pinkatharí! Aritaki okantyaari.
Riitaki Pitajorentsite nintakaan-tzirori. 37 Riitaki Tajorentsi tsipata-
piintakimiri eeroka, okantashitzimaetya ari ikimitzitaiyaari eejatzi
Salomón, ikantakae-yaawo imaperotero ipinkatharitee rirori.”

38 Ikanta Ompera-tajorentsitaa-rewo Sadoc, Kamantan-taniri Natán,
Benaía itomi Joiada, Peyakaa-shitaniri-paeni, Akoryantzi-paeni,
ikyaakotanakari Salomón ipiraki pinkathari David, raanakiri Shipopo-

[a] **1.33** nopira = noyawayote = mula

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

shaariniki.[b] 39 Ari raaki Ompera-tajorentsitaa-rewo Sadoc waakapa eejatzi
yeenkantsi, jeekatsiri tajorentsi-thaanteki, ijeepatzii-totakiri Salomón.
Ari ikaatzi itziwootee-yanakini maawoeni janta, ikaemae-yanakini
ikanteeyini: "¡Irikawé pinkathari Salomón!"

2 1 Tema rooteentsi ikami pinkathari David, ikaemakaan-takiri
Salomón, ikantziri: 2 "¡Notyomí! Kimitaka rooteentsi nojoweyi,
niyaatatyee jempe ikinayitzi maawoeni atziri. Pitonta-shire-pero-
te eeroka, pishirampari-pero-te. 3 Panta-piinteero rompera-tzimiri
Tajorentsi, pithotyaa-yiteero iwinkakaantani, ikantakaantani, ishineta-
kaantani eejatzi ishintsi-thatan-tziri, okaatzi jankina-teenchari ñaantsi
riyotahaeri owaejatziteni Moisés, rootaki iyaatan-tyaari kameetha
oetarika pantayi-teeri, tekatsi awijimo-temini jempe-rika pikinayite.
4 Ari imonkaa-terori Tajorentsi okaatzi ikashiya-kaakinari, ikantakina:
"Kyaari-pero-rika ikemijanteena ikaate picharini-teeyaari, kameetha-rika
roshire-teena, rawentaa-shire-teena, ashi rowaero ikaate picharini-
teeyaari ipinkathari-wenteeri pisheninka-paeni Israel-paeni."
10 Tema makoryaaki David. Ikiteetakiri iiteetziro "Inampi David".[c]
11 Ojamani ipinkathari-wentakiri David paerani isheninka-paeni
Israel-paeni okaatzi 40 ojarentsi. Retakawo ipinkatharitaki nampitsiki
Aripero-taariniki okaatzi 7 ojarentsi, eejatzi nampitsiki Aapatziyaweniki
okaatzi 33 ojarentsi. 12 Ikanta retanakawo ipinkathari-tanaki Salomón,
ipoyaataari ipaapate. Riitaki matakirori ijeekakaantaki kameetha.

5 1 Ari ikemakiri Hiram pinkathari-tatsiri Mapiniki ikanteetzi:
"Ijeepatzii-toetakiri Salomón, ipoyaataari ipaapate." Tema irika
Hiram osheki retakota-piintakari pinkatharini David, rotyaantaki
inampina-paeni iñiiri Salomón. 2 Ikanta Salomón rirori, rotyaantaki
kamanterini Hiram, ikanteri: 3 "Piyotzi eeroka tee imatziro ashitanarini
David rowetsikeniri itajorentsi-pankote Tajorentsi jempe ipinkatheetero
iwaero, okantakaan-tziro romana-mintha-tziri iijaneentani. Roo
kanteencha, Tajorentsi kantakaawori rotsinampaan-takariri maawoeni
owayirita-piintariri.[d] 4 Rootaki ijeekakaan-teenari Tajorentsi kameetha.
Tekatsi owayiriteenani, eero natsipe-taawo kowaenkayi-tatsiri-paeni.
5 Rootaki nokowantari nowetsikiniri itajorentsi-pankote Tajorentsi jempe
ipinkathee-teero iwaero, tema ikashiya-kaakari paerani ashitanari,
ikantakiri: 'Riitaki pitomi poyaatee-mini paata ipinkathari-wentante,
riitaki wetsikae-nawoni notajorentsi-pankote, jempe ipaeryahae-teero
nowaero janta.' 6 ¡Pinkatharí! Pikanteri patzirite-paeni itoyina inchato-
paeni tzimatsiri janta Kiteniitoniki, aritaki ramitako-takiri natzirite-paeni

---

[b] **1.38** ipira = iyawayote = mula [c] **2.10** makoryaaki = maaki = jatashire-tee ijeeki ishire iwaejatzite-paeni; Inampi David = Aapatziyaweni. [d] **5.3** rotsinampaan-takariri = romaryahaeri iijaneentani-paeni jaawiki, raatzikan-takari iitzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naaka. Jempe-rika okaate pikoyiri nopinatemi rantawaeri patzirite,
aritaki nomatakiro. Piyotzi eeroka tekatsi nosheninka-paeni yoteroni
itoyiro kameetha roshiya-kotyaari pijeeka-nampi-tziri Shimaa-jatzi-
paeni."

6 1 Aritaki imatakiro Salomón ipinkathari-wentziri isheninka-paeni
Israel-paeni okaatzi 4 ojarentsi, riitaki apiteta-tsiri kashiri, iiteetziri
"Shipakiryaari". Aripaete retanakawo Salomón rowetsikiniri itajorentsi-
pankote Tajorentsi. Tema aritaki ojamanitaki okaatzi 480 ojarentsi
ishitowan-taari Israel-paeni Apitantoniki.
38 Ikanta awijaki 11 ojarentsi ipinkatharitzi Salomón, riitaki 8-tatsiri
kashiri iiteetziri "Owiitaantsi", ithonkae-takiro rowetsikae-tziro
tajorentsi-panko, rowetsikae-takiro jempe okaatzi ikenkishiryahae-takari
rowetsikaetero. Tema okaatzi 7 ojarentsi ojamanitaki ithonkan-teeta-
kawori rowetsika-kaantakiro pinkathari Salomón.

Ipinkatha-takiri Salomón tajorentsi-niro

11 1 Okanta paata, irika pinkathari Salomón osheki tsinani inintaki.
Inintakiro rishinto iwinkatharite Apitantoni-jatzi. Imatzitakawo
inintakiro Athataa-weni-jato, Pityaankaarini-jato, Kiraapeerini-jato,
Shimaa-jato, Thaawantaa-rewoni-jato.[e] 2 Rootaki ipinkakaa-witakariri
Tajorentsi paerani Israel-paeni, ikantakiri: "Pipinkayitero maawoeni
tsinani poñaayitachari otsipaki nampitsi, omatakaemiro-kari
pipinkathateri eeroka tajorentsi-niro-paeni." Roo kanteencha Salomón,
osheki inintakiro iroka-paeni tsinani, iinantakawo. 3 Okaatzi 700
iinanta-pero-takari, otsipa okaatzi 300 ishirontani, rootaki iinapaeni
oetzimpina-shire-takiriri. 4 Ikanta rantyashipari-tapaaki Salomón,
oetzimpina-shire-takiri iinapaeni ipinkatha-waeteri tajorentsi-niro-
paeni. Tee ikameetha-shire-tzimo-teeri Tajorentsi, tee roshiyaari David,
ipaapateni. 5 Ipinkatha-waetakiri Salomón tajorentsi-niro Ompokiromae,
itajorentsi-nirote Shimaa-jatzi. Ipinkatha-waetakiri eejatzi tajorentsi-
niro iiteetziri "Pinkathari Itaawentee-tziri Eenchaa-niki-paeni", riitaki
itajorentsi-nirote Pityaankaarini-jatzi. Riiyitaki tajorentsi-niro-paeni
ipinkayitemi. 6 Rantashi-takawo Salomón kaari inimoterini Tajorentsi,
tee ikyaaryootzi roshire-tyaari, tee roshiyaari David, ipaapateni.
7 Rowetsikaki Salomón ikaapapankote tajorentsi-niro iiteetziri
"Otsinampaan-taniri" janta tonkaariki Aapatziyaweniki jempe ishitowa-
piintzi ooryaa. Tema ipinkaetani itajorentsi-nirote Athataa-weni-jatzi.
Ipoñaa rowetsikakiri eejatzi roshiya-kaawo tajorentsi-niro 'Pinkathari
Itaawentee-tziri Eenchaa-niki-paeni', tema ipinkaetani eejatzi itajorentsi-
nirote Pityaankaarini-jatzi. 8 Ari ikimitaakiri eejatzi ashi maawoeni

---

[e] **11.1** iwinkatharite Apitantoni-jatzi = faraón

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iinapaeni poñaayi-tachari otsipaki nampitsi, riitaki otaapiintziniri
kajankaenkari, otayi-niriri otajorentsi-nirote atsipeta-kaani-paeni.
9 Ari ikijanakiri Tajorentsi irika pinkathari Salomón, okantakaan-tziro
tee ikowaneeri, tee ikenkishire-taanaari Itajorentsite Israel, ipakaanakiri
ikemijantziri, jempe itzimi apiiwitakariri roñaahawi-takari. 10 Ikantawi-
takari: "Eero pipinkatha-tziri tajorentsi-niro-paeni." Roo kanteencha
Salomón, ipiyatha-takari Tajorentsi ikantawi-tariri. 11 Rootaki ikantan-
takariri Tajorentsi, ikantziri: "¡Salomón! Omaperota pipiyathatakina, tee
pithotyahae-ro nokashiya-kaemiri, ari pimitaakiro nojankina-takaantani
nokanta-witakimiri. Ari okaatapaaki nopinkathari-takaakimi, riitaki
nopinkathari-takahaeri nimaeka pomperatani. 12 Roo kanteencha, eero
nookakae-tzimiro eeroka, osheki netakotakari ashitzimiri David, riitakira
pitomi nookakaeri ipinkatharitzi tekira-wita imonkaatero. 13 Eeromaeta
nooka-kaeri maawoeni ipinkatharite. Aritaki nowanaki apaani ikaatzi
isheninkata-wakaayita, riitaki Judá-paeni. Rootaki nanteri tema osheki
netakotakari paerani David, nomperatani. Netakotzi-takawo eejatzi
inampi, Aapatziyaweni."
26 Imatakiro Jeroboam, itomi Nabat, poñaachari Poshini-pathaniki.
Tema irika Jeroboam, romperatani Salomón, ipoñaawo nampitsiki
Katsinka-weniki, riitaki isheninka icharini-paeni Efraín. Kinankawo
ashitariri oeta Zerúa. 27 Iroka opoñaantari Jeroboam ikoshekari
pinkathari: Tema itanto-takitziiro Salomón maawoeni inampi David,
ipaapateni, rowetsikakiro Tamako-pathani. 28 Irika Jeroboam,
shintsiperori atziri, tekatsi pomeentsi-tzimo-tyaarini. Ikanta iñaakiri
Salomón irika ewankari shirethatzinkari, rompera-takari raminayitero
okaatzi rashiyitari icharini-paeni José, iwaejatziteni. 29 Okanta paata,
jataki Jeroboam ikinawaetzi ipoñaanakawo Aapatziyaweniki. Ari
itonkiyo-takari Kamantan-taniri Ahías, poñaachari Makoryeeroniki.
Iñaakiri ipokaki ipashikakawo owakira-mawori iwashika-mento.
Apaniroeni itonkiyota-wakari, tekatsi itsipatyaa. 30 Raakiro Ahías
owakirari ipashikakari, itzijaakiro, okaatzi 12-japeeriki. 31 Ikantziri
Jeroboam: "Payi eeroka 10 ojapeki, tema rootaki ikantakiri Tajorentsi,
Itajorentsite Israel, ikantzi: 'Ari notzijahaero naaka iwinkathari-mento
Salomón, tema eeroka nokowaki pipinkathari-wenteeri ikaate 10
isheninkata-wakahaeyani Israel-paeni. 32 Riima Salomón, apatziro apaani
ipinkathari-wenteeri rirori ikantakaan-tziro netakotani nomperatani
David, ipinkathari-wenteero eejatzi Aapatziyaweni, tema rootaki nampitsi
nokowakiri. Tee oshiyawo otsipa inampi isheninka-paeni Israel-paeni.
33 Tema ipiyatha-takina Salomón, ithaamenta-shitakari ipinkatha-waetziri
Ompokiromae, itajorentsi-nirote Shimaa-jatzi, Otsinampaan-taniri,
itajorentsite Athataa-weni-jatzi. Imatzitakari "Pinkathari Itaawentee-
tziri Eenchaa-niki-paeni", itajorentsite Pityaankaarini-jatzi. Okaatzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rantakiri Salomón, tee inimotana noñaakiro, tee rithotyahanawo
nojankina-takaantani eejatzi noshine-takaantani, tee roshiyaari David,
ipaapateni. 34 Roo kanteencha, eero naapitha-tziri ipinkatharitzi.
Tekira ikamanakiita, eekiro reewari-tatyee, okantakaawo netakotari
paerani ashitaririni, David, nomperatani, jempe itzimi nashitakari
naaka, jempe itzimi thotyaa-kirori nokanta-kaantani eejatzi nojankina-
takaantani. 35 Eeromaeta ipinkatharitee itomi Salomón, eeroka nokowaki
pipinkathari-wenteeri ikaate 10 isheninkata-wakahaeyani Israel-
paeni. 36 Apatziro noshine-tawaeri itomi ipinkathari-wenteri apaani
ikaatzi isheninkata-wakahaeyani, eero itsiwakanta roota-mento David
Aapatziyaweniki, tema rootaki nampitsi nashitakari jempe ojeekakotaki
nowaero.' "

40 Rootaki kantakaan-tzirori, ikowantari Salomón rowamayiri
Jeroboam. Roo kanteencha shiyaka Jeroboam ikinaki Apitantoniki jempe
ipinkatharitzi Sisac. Ari ijeekakiri janta roojatzi ikamantaari Salomón.

42 Iroka okaatzi ipinkathari-wentakiri Salomón maawoeni Israel-paeni
nampitsiki Aapatziyaweni okaatzi 40 ojarentsi. 43 Ikanta imakoryaahae
rirori, ikiteetakiri inampiiteki ashitaririni, David. Ipoyaatari
ipinkatharitee itomi, iitachari Roboam.[f]

Riyaayitaki nampitsiki-paeni ipinkatharitzi

12 1 Jataki Roboam janta Shempachaariniki, ari ithonka riyaayitaki
maawoeni isheninka-paeni rirori iwinkathari-tetyaari janta.
2 Yotzimaetaka Jeroboam itomi Nabat, ijeekakira rirori Apitantoniki
ishiya-pithatari pinkathari Salomón, ari inampita-kawori janta. 3 Ari
rotyaanteetaki kaemerini Jeroboam. Pokaki jempe ipiyotee-yakani
maawoeni isheninka-paeni rirori. Ari rojampi-teetakiri Roboam,
itomi pinkatharini Salomón, ikantee-tziri: 4 "Osheki imapero-takina
rowashironkaa-waetana ashitzi-mirini. Nokoyi powatsinaryaa-koteena
okaatzi ishintsiyitana romperatana. Aririka pimatakinawo, eeroka
omperatee-nani." 5 Rakanaki Roboam, ikantziri: "Pipiyanaki maawoeni
eerokaete nosheninká. Aririka awijaki mawa kiteejeri, ari nokoyi pipoki
piñiina." Piyeeya-nakani maawoeni isheninka-paeni.

6 Ikanta pinkathari Roboam, ikowaki ikaminayiri antari-pero-paeni
inampinatari paerani Salomón, ipaapateni, eeniro rañaawita rirori.
Ikantakiri: "¡Nosheninká! ¿Iitaka pikaminayinari eerokaete nokanteriri
atziri-paeni?" 7 Ikanteeyini antari-pero-paeni: "Aririka poshiya-
kotyaari jempe ikantayita romperatani pisheninka-paeni, aritaki
pantenirimi ikowayi-tziri, ari pakakirimi kametha rojampi-takimira,
ashi poyiromi pompera-teeyaarimi riroripaeni." 8 Roo kanteencha

---

[f] **11.43** makoryaaki = maaki = jatashirenkae ijeekira ishire icharini-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Roboam, tee ikemijantaritzi antaripero-paeni ikaminaa-witakari.
Riitaki ikowakiri ikaminayiri ewankari-paeni ikaatzi ikimotee-yakini
paerani, jempe itzimi inampina-yitari rirori. 9 Rojampi-yitakiri, ikantziri:
"¿Iitaka pikamineenari eeroka-paeni nokanteriri asheninka-paeni
ikantakina: 'Powatsinaryaa-koteena okaatzi rompera-waetakina paerani
ashitzi-mirini.'?"
10 Rakanaki ewankaripaeni ikaatzi paerani Roboam roemonkae-
yakani, ikantzi: "Iroka pikanteri pakiri asheninka-paeni kantzimiri:
'Imapero-takina ashitzimiri rompera-waetakina paerani.' Pikanteri
eeroka: 'Ishintsiyitakimi paerani ashitanarini rompera-tzimi, naaka
maperotemini nompera-teemi.[g] 11 Imapero-takimi ashitanarini
ikema-tena-takaemi, eekiro nokema-tena-takaa-tyeemi naaka.
Ipajawae-tanta-kimiri ashitanarini owathaki-rontsi, rooma naaka
nopajatan-teemiro opatzitha kotsirotonki.' "[h]
12 Okanta awijaki mawa kiteejeri piyaa Jeroboam itsipataari maawoeni
isheninka-paeni jempe ijeeki pinkathari Roboam, tema aritaki
ikantzi-takari chapinki, ikantakiri: "Aririka awijaki mawa kiteejeri,
pipiye piñeena." 13 Roo kanteencha, teemaeta raki kameetha Roboam
itomi pinkatharini Salomón, ikowako-witariri isheninka-paeni, tee
ikemijantziri ikaminaa-witakariri antari-pero-paeni. 14 Rakanta-shitakari
okaatzi ikaminaa-kiriri ewankari-paeni, ikantakiri: "Imapero-takimi
ashitanari ikema-tena-takaemi, eekiro nokema-tena-takaa-tyeemi
naaka. Ipajawae-tanta-kimiri ashitanari owathaki-rontsi, rooma naaka
nopajatan-teemiro opatzitha kotsirotonki." 15 Tee raapatziyakotari
pinkathari ikowako-witakariri isheninka-paeni, tema rootaki ikowakiri
Tajorentsi awije omonkaa-tantyaari ikantzi-takari Jeroboam, itomi Nabat,
ikamanta-kiriri Ahías Makoryeeroni-jatzi. 16 Ikanta maawoeni Israel-
paeni, iñaakiri pinkathari teera raapatziyakotari, rakanakiri, ikantziri:

Tee nosheninka-perotari naakaete pipaapateni David.
Eero naakakotzimiro pikaateeyini icharini-tzimi itomi Isaí.

Eekiro ikantee-yanaki-tziini:

¡Tema aaka israel-paeni, jame apiye apanko-thaanteki-paeni!
¡Riima isheninka-paeni pinkatharini David, ipinkatha-wenta-
wakaeyaa ikaatzi isheninkata-wakaa rirori!

Ari ipiyeeya-nakani Israel-paeni ipanko-thaanteki-paeni.
17 Rootaki ipinkathari-wentan-tariri Roboam isheninka-paeni
Israel-paeni ikaatzi nampitawori iipatsiteki Judá-paeni. 18 Ari

---

[g] **12.10** Ishintsiyitakimi paerani ashitanarini rompera-tzimi, naaka maperoteemini nompera-temi = Iroka ewonki-tatsiri nakoe-mpeki awijiro antawotzi ithaki ashitanarini.
[h] **12.11,14** nopajatan-teemiro opatzitha kotsirotonki = nopajatan-teemiri kitoniro (tema kitoniro iiteetziro paerani opatzitha kotsirotonki)

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rotyaanta-witakari pinkathari Roboam inampina, Adoram, ikowakoteri
isheninka-paeni rashita-kaariri iwinkatharite. Ishitowanaki maawoeni
Israel-paeni rowamaan-takari mapi. Ari rotetanakari intsipaete
pinkathari Roboam ishiyako-mentoki, shiyanaka Aapatziyaweniki. 19 Ari
okantakari rookawenta-wakaan-takari Israel-paeni, tee itsipatee-yaari
ikaatzi icharini-yitari pinkatharini David roojatzi nimaeka.
20 Ikanta ikemaki itsipa isheninka-paeni Israel-paeni, ikanteetzi:
"Piyaa Jeroboam." Ikaemakaan-takiri ipoki jempe ipiyotaka maawoeni
isheninka-paeni. Ari rowakiri ipinkathari-wenteeri maawoeni isheninka
Israel-paeni. Teera ipinkatha-wenteeri itsipa ikaateeyini isheninkata-
wakahaeyani icharini-yitari David, apaniroeni ijeekawaetzi Judá-paeni.
21 Ikanta rareetaka Roboam Aapatziyaweniki ipiyota-paakiri Judá-
paeni eejatzi Benjamín-paeni, osheki-perori ikaateeyini rowayirite
riyoshii-takiri. Ikoyi rowayiri-tyaari itsipa isheninka-paeni Israel-paeni,
imatantee-yaaworimi Roboam, itomi Salomón ipinkathari-wenteeri
maawoeni isheninka-paeni.[i] 22 Roo kanteencha, iñaanatakiri Tajorentsi
itomyaayi iitachari Semaías, ikantakiri: 23 "Pikenkitha-waeta-kaeri
Roboam, itomi pinkatharini Salomón, iwinkatharite Judá-paeni eejatzi
Benjamín-paeni. Pimatzi-tyaari pikamanteri maawoeni nampitawori
janta, pikanteri: 24 'Iroka ikantzi Tajorentsi: Tee okameethatzi piyaate
powayirita-wakaeyaa pikaatzi pisheninkata-wakahaeyani eeroka Israel-
paeni. Pipiyi maawoeni pipanko-thaanteki, tema rootaki nantawaeri
naaka.' " Ikanta ikemaeya-kironi ñaantsi ikantziriri Tajorentsi,
piyayitanaka ipanko-thaanteki-paeni, imatakiro jempe ikantakiri
Tajorentsi.
25 Rapiiteero Jeroboam inampitaawo nampitsi Shempachaariki
jeekatsiri tonkaariki iipatsiteki Efraín-paeni. Ari inampitaawori rirori.
Ikanta paata rookaneero inampiwi-takawo Shempachaariki, jatee,
inampitaawo nampitsiki Tajorentsi-pooni. 26 Ari ikenkishiryaanaka
Jeroboam, ikantzi: "Kimitaka aritaki rapiiteero ipinkathari-wenteena
Roboam, icharini pinkatharini David, 27 tema roojatzi riyaata-piinteeyini
Aapatziyaweniki nosheninka-paeni itayiri ratsipe-takaani itajorentsi-
pankoteki Tajorentsi, kimitaka aritaki ineshironka-takiri Roboam,
pinkathari-tatsiri iipatsiteki Judá-paeni. Aamaakya aritaki rowamaa-
kaantakina naaka, ipiyashi-teeri Roboam iwinkatharite Judá-paeni."
28 Ari raminaki pinkathari itzimirika kamineerini, rowetsika-kaantaki
apite roshiya-kaawo ewonkiri waaka riyoshiita ooro, ikantakiri maawoeni
isheninka: "¡Nosheninká Israel-paeni! Aritapaaki pipiyapiyataka
Aapatziyaweniki. Irika pitajorentsi-tetee-yaari jaka, riitaki amaemiri pijeeka-
witaka paerani Apitantoniki." 29 Rowaki apaani roshiya-kaawo waaka

---

[i] **12.21** osheki-perori = 180,000 owayiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tajorentsi-pankoniki, riima itsipa rowakiri iipatsiteki Dan-paeni. 30 Rootaki
ikaaripero-waetan-tyaari Israel-paeni, riyaayitee Tajorentsi-pankoniki
eejatzi iipatsiteki Dan-paeni ipinkatha-teeri roshiya-kaawo ewonkiri waaka.
31 Rowetsika-kaanta-yitaki eejatzi tonkaariki iyaapapankote. Riyoshii-yitaki
isheninka rompera-tajorentsi-tyaari, kaarimaeta isheninka-paeni Leví-paeni.

15 9 Tema awijaki osheki ojarentsi ipinkathari-wentakiri Jeroboam
maawoeni itsipa isheninka-paeni Israel-paeni. Riima isheninka-
paeni Judá-paeni raminee riroripaeni itsipa pinkathari-wenteerini,
iitachari Asa.

16 23 Tema okaataki 31 ojarentsi ipinkatharitzi rirori Asa iipatsiteki
Judá-paeni. Aripaete retanakawo rirori Omri ipinkathari-wentziri
itsipa isheninka-paeni Israel-paeni. Okaatzi 12 ojarentsi ipinkatharitaki.
Rooma janta nampitsiki Aakameetha-weniki ipinkatharitaki okaatzi 6
ojarentsi. 24 Ramanantakiro Omri iipatsite Oshitekii-toni-jatzi, ikaatzi
apikithote koriki opinatakari. Ari rowetsikakiri inampi iitakiro Oshitekii-
toni, tema rootake owaetakaan-tzirori iwaero ashitawori iipatsite paerani
iitachari Oshiteki, ikantee-tziri iñaaniki rirori 'Semer'.[j]

25 Tee inimotziri Tajorentsi okaatzi rantziri pinkathari Omri.
Omaperotaka ikaariperotaki rawijakiri ikaariperotaki etakawori paerani
ipinkatharitzi. 26 Roshiya-kotaari ikaariperotaki Jeroboam itomi Nabat,
tema ikaaripero-takaakiri eejatzi maawoeni isheninka-paeni Israel-
paeni, rowatsimaakiri Itajorentsite Israel iñaakiri ipinkatha-waetziri
oshiyakaa-wontsi.

28 Ikanta imakoryahae rirori Omri, ikiteetakiri Oshitekii-toniki.
Ipoyaataari ipinkatharitee Acab, itomi rirori.[k]

30 Tema okaatzi 22 ojarentsi ipinkathari-wentakiri Acab isheninka-
paeni Israel-paeni janta Oshitekii-toniki. Teemaeta inimoritzi Tajorentsi
ipinkathari-witaka Acab itomi Omri, omaperotaka ikaariperotaki,
rawijanakiri ikaatzi etakawori paerani ipinkatharitzi. 31 Tee rookiro
rantayi-tziro kaari-perori roshiya-kotaari pinkatharini Jeroboam, itomi
Nabat, tema iinantakawo Jezabel, rishinto pinkathari-tatsiri Shimaaki,
iiteetziri "Itsipa-minthari Inkañaaweri". Tema riyaataki paerani
Jeroboam, ipinkatha-waetakiri tajorentsi-niro Inkañaaweri. 32 Rowetsika-
kaantaki taapooki-mentotsi janta Oshitekii-toniki, rowetsika-kaantzitaka
iyaapapankote jempe itaawenteeteri tajorentsi-niro Inkañaaweri.
33 Imatakiro eejatzi pinkathari Acab rowetsika-kaantaki oshiyakaawo
tajorentsi-niro Inkaariwero, rootaki rowatsimaa-pero-tanta-kariri
Itajorentsite Israel, tema rawijanakiri etayita-kawori paerani ipinkathari-
yitzi rowatsimaeri Tajorentsi.

---

[j] **16.24** apikithote koriki opinatakari = apite talento = 66 kilos [k] **16.28** imakoryahae = imahae = jatashiren-katee ijeekira ishire iwaejatzite-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 1 Ikanta Elías Inimo-weni-jatzi poñaachari Wakaniki, ikenkitha-
waeta-kaakiri pinkathari Acab, ikantziri: “¡Pinkatharí!
Kyaaripero iroka nokantemiri, tema añaatsi Itajorentsite Israel, riitaki
omperatanari naaka. Ari awijaki ojarentsi-paeni eero oparyahae inkani,
eero iñeetee eepichokiini itsini ompokiro roojatzi nokantan-teeyaari
naaka: ‘Oparyahae.’ ” 2 Ari iñaanata-kiriri Tajorentsi rirori Elías, ikantziri:
3 “¡Elías! Pishiyi, pikinaki ishitowa-piintzira ooryaa. Pomañaa nijaateniki
Chekaawoniki, jeekatsiri intatsikiro Pareenkaariniki. 4 Rootaki pimiriteri
nijaateni. Ari nokanta-kaakyaari tsiirotyonkiniro rayimiro poyaari janta.”[l]
5 Imatakiro Elías ikantakiriri Tajorentsi, jataki, ijeekaki nijaateniki
Chekaawoniki jeekatsiri intatsikiro Pareenkaariniki. 6 Pokatsi
tsiirotyonkiniro raminiri wathatsi royaari eejatzi ratantyaariri. Raminiri
okitejeetyaa-manee eejatzi tsirenii-teeni. Rootaki ririri nijaateni.[m]
7 Okanta awijaki jempe okaatzi kitejeri, piryaatanaki nijaateni, tema tee
iñahaeteero opariyee inkani kepatsiki.
8 Opoñaashita iñaanateeri Tajorentsi irika Elías, ikanteeri: 9 “Piyaate
Iwyaariniki otsipa-nampitari Shimaa, aritaki pijeekiri janta. Tema ari
nokanta-kaakyaawo kinankawo tsinani opimi poyaari.”
10 Jataki Elías Iwyaariniki. Ikanta rareetzi-mataka nampitsiki,
itonkiyo-takawo tsinani kinankawo aawaetzi incheempiki. Ikaemako-
tapaakiro, ikantziro: “¡Ayompawo! Nokoyi pipakotena eepichokiini
nijaa nirawakiita.” 11 Rooteentsi iyaatanaki ayiniri imiri, rapiita-nakiro,
ikantziro: “¡Pamaki eejatzi eepichokiini noyaari!”[n] 12 Akanakiri roori,
okantziri: “¡Kyaaripero nokantemi, tema añaatsi Pitajorentsite, tekatsi
ratanteetari nopimiri! Apatziro otzimi eepañekiini pankirentsi-pane
chomoki, eejatzi yeenkantsi eenitatsi eechaakiini. Rootaki naantari
eepichokiini incheempiki nonkotsitiro nakiyoteri notyomi, aririka
nothonkakiro, ari noyaawentyaa ayina notashe.”[o] 13 Ikantzi Elías: “Eero
pithaawa-shita. Piyaate pimatero pikantakiri. Roo kanteencha naaka
petawakyaa pitashi-tenawo, pamakinawo nowawakyaa. Opoñaashitya
pimpoete pitashite pashi eeroka pakiyoteriri pitomi. 14 Tema ikantakina
Tajorentsi, Itajorentsite Israel, eero othonka pankirentsi-pane eejatzi
yeenkantsi, roojatzi rowaryaan-teeyaawori Tajorentsi inkani kepatsiki.”
15 Tema omatakiro kinankawo ikantakirori Elías. Osheki kitejeri
awijeentsi tee okoetyeeyaa owanawo otsipatakari Elías eejatzi
otomi. 16 Tee othonkyaa pankirentsi-pane ochomoniki eejatzi ikitaka
yeenkantsi, tema monkaataka iñaani Tajorentsi ikantakiriri Elías.
17 Okanta paata romapoka-shitaka imantsiyataki otomi kinankawo,
maperotaka, tee omatanaa rañeenka-tanee. 18 Oñaanata-nakiri

---

[l] **17.4,6** tsiirotyonkiniro = cuervos [m] **17.6** ratantyaariri = pan [n] **17.11** noyaariri = pan [o] **17.12** ratanteetari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kinankawo irika Elías, okantziri: “¡Itomyaayi Tajorentsi! ¿Iitaka
pipokashi-tantanari? ¿Rooma pipokantari pikenkishire-takaenawo
nowaariperonka ikamantyaari notyomi?” 19 Ari rakanakiro Elías,
ikantziro: “Pamakinari jaka pitomi.” Raawakiri Elías othomaakiri
riniro, rateeta-kaanakiri imaapiintzira romaryaa-paakiri imaamentoki.
20 Icheraanaki Elías, ikantzi: “¡Tajorentsi! ¡Ashitanarí! ¿Pimatzi-
tyaawoma powashironkayiro kinankawo nomayimotziri powamayitero
otomi?” 21 Tema mawa rapiitakiro Elías rowanki-shipanee-takari
eentsi. Rapiita-nakiro icheraanaki, ikantzi: “¡Tajorentsi! ¡Ashitanari!
Poepiya-shire-teeri eentsi.” 22 Ikemakiri Tajorentsi ikantakiriri
Elías, roepiya-shire-teeri eentsi, añaanee. 23 Ithomaa-neeri, rayiita-
kaaneeri jaawiki, ipapaero ashitariri, ikantziro: “Irika peentsite,
añahae.” 24 Okantzi tsinani: “Ari niyotzimi nimaeka eeroka itomyaayi
Tajorentsi, tema omapero-tatyaa iñaani Tajorentsi okaatzi piñaawae-
tziri eeroka.”

18 1 Tema ojamanitaki, awijaki okaatzi mawa ojarentsi, rapiiteero
Tajorentsi iñaanateeri Elías, ikanteeri: “Piyaate, piñiiri
pinkathari Acab, tema rootaatsi nowaryahaero inkani irenkaeroni
kepatsi.” 2 Jataki Elías iñiiri pinkathari Acab. Tema antawoete
okantaka tashetsi Oshitekii-toniki. 3 Ikaemakiri Acab inampina
iitachari Abdías, tema imapero-tatziiro rirori ipinkatha-tziri Tajorentsi.
4 Tema owamaakaan-takiri paerani Jezabel Kamantan-taniri-paeni,
irika Abdías riitaki omanakiriri impeetamooki ikaatzi 100 Kamantan-
taniri, rinashitakari ikaatzi 50 apichonchoete ipiyotakiri rirori
Kamantan-taniri, ari ipiriri rowanawo eejatzi imiri.[p] 5 Ikenkitha-waeta-
kaakiri Acab irika Abdías, ikantakiri: “Jame anashitero maawoeni
nampitsi amini jempe owaapathata, amini eejatzi nijaateni jempe
oshooki katawoshi rañaant-yaari apira-paeni ikyaakoetari. Eerorika
añaashita, ari ithonka-kyaa ikami apira-paeni.”[q]

6 Tema ikinanaki Acab otsipaki awotsi, eejatzi Abdías ikinitanaka
rirori otsipaki awotsi tekatsi itsipata-nakyaa. 7 Ikanta riyaatanaki
Abdías awotsiki, itonkiyo-takari Elías. Tema riyotawaeri, rotziwerowa-
shita-waari, ikantziri: “¿Tema eeroka Elías?” 8 Rakanaki Elías,
ikantzi: “Naakataki. Pipiyanaki, pikanteri piwinkatharite: ‘Noñahaeri
Elías.’ ” 9 Ikantzi Abdías: “¿Eenitatsima nantani potyaantan-tanari
nokamanteri pinkathari Acab rowamaan-tenari? 10 ¡Kyaaripero iroka
nokantemiri, tema añaatsi Pitajorentsite! Osheki ithotyaako-takaan-
takimi pinkathari Acab maawoeni nampitsiki. Ikaatzi kantatsiri: ‘Tee
noñiiri,’ ishintsiyitziri ikantziri: ‘Pikanta-perotena terika piñiiri’!
11 Eekiro pikanta-tyaana eeroka nimaeka: ‘Piyaate pikamanteri

---

[o] **17.12** ratanteetari = pan [p] **18.4** rowanawo = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piwinkatharite, pikanteri: “Noñahaeri Elías.” ’ 12 Kimitaka aririka
niyaatanaki, aaneemi ishiri Tajorentsi, eero niyotzi jempe pijeeki.
Aririka nokaman-tawita-kyaari pinkathari Acab, eerorika iñaashi-tzimi
rirori, aritaki rowamaakina. Tema naaka, ashi noyiro nopinkatha-tziri
Tajorentsi owakira newankari-tapaaki. 13 ¿Tema ikamantee-tzimiro
okaatzi nantakiri owamaakaan-tantariri Jezabel Kamantan-taniri-paeni?
Tema nomanaki impeetamooki ikaatzi 100. Ninashitaka ikaatzi 50
apichonchoete ipiyotaka rirori Kamantan-taniri, ari nopiriri rowanawo
eejatzi imiri.[r] 14 Eekiro pikanta-tyaana eeroka nimaeka: ‘Piyaate
pikamanteri piwinkatharite, pikanteri: “Noñahaeri Elías.” ’ ¿Pikowatziima
rowamayina?” 15 Ikantzi Elías: “¡Kyaari-pero iroka nokantemiri, tema
añaatsi Tajorentsi Ñaaperori omperatanari naaka. Nimaeka niyaate
noñiiri Acab!”

16 Piyaawo Abdías ithotyaako-taateri pinkathari Acab, ikamantakiri.
Jatanaki rirori Acab itonkiyo-tyaari Elías. 17 Ikanta iñaawaeri,
ikantawakiri: “¿Eerokama oñaashirenkayitakiriri asheninka-paeni
Israel-paeni? 18 Ikantzi Elías: “Teera naaka ñaashirenkirini. Tema eeroka
pitsipatakari isheninka-paeni piwaejatziteni, okantakaawo pipakahaero
ikantakaantani Tajorentsi, pipinkatha-waeta-shitakari roshiya-kaawo
Inkañaaweri-paeni. 19 Pikaema-kaanteri maawoeni asheninka-paeni
Israel-paeni ipiyotee-yaani Owaantsii-toniki. Pikaemiri janta iñaawyaa-
takaani Inkañaaweri ikaate 450, pikaemiri oñaawyaa-takaani
Inkaariweri ikaate 400, eejatzi ikaateeyini akiyota-piintzirori Jezabel.”

20 Ikaemakaan-takiri Acab maawoeni isheninka-paeni Israel-paeni,
ipiyotakiri maawoeni ñaawyaa-waetaniri-paeni Owaantsii-toniki. 21 Ari
ipokakiri rirori Elías jempe ipiyotaka isheninka-paeni, ikantapaakiri:
“¿Jempema okaateka pipakahaero pipithopitho-waetaka okantakaemi
otzimi apite pikenkishiryaani? Riirika riroperori Tajorentsi pikemijanteri,
pimatero. Riirika Inkañaaweri pikemijanteri rirori, pimatero.” Ari
imaeritee-yakini isheninka-paeni tekatsi akatsini. 22 Eekiro iñaanata-tziiri
Elías isheninka-paeni, ikantziri: “Apaani nokanta naaka iyamanta-
nirite Tajorentsi, riima Inkañaaweri ikaatzi 450 iñaawyaa-tanirite
rirori. 23 Pamaeyini jaka apite ipireetari. Riyoshiitaki ñaawyaripaeni
apaani ipireetari ikoyiri rirori, itopitheeri-kitakiri, rowanki-takiri
itsimaki, eero itaantzi-maetari paamari. Ari nokimitakiri naaka itsipa
ipireetari, nowanki-takiri tsitsiki, eero notaantzimaetari eejatzi paamari.[s]
24 Opoñaashita pikowakoteri pitajorentsite-paeni eerokaete, pipaeriiro
iwaero. Rooma naaka nopaeriiro iwaero Notajorentsite. Itzimi-rika
Tajorentsi kematsini, owayiiteroni paamari, riitaki maperotzirori

---

[q] **18.5** apira-paeni ikyaakoetari = amorapaye = caballos, mulas [r] **18.13** rowanawo = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Itajorentsitzi.” Ikanteeyini maawoeni Israel-paeni: “¡Ariwé!”
25 Ikantanakiri Elías iñaawyaa-takaani Inkañaaweri: “Poyoyaantya
eeroka irika ipireetari, petyaari powamayiri, tema osheki pikaateeyini.
Pikowakoteri pitajorentsite pipaeriiro iwaero, eeromaeta pitaantari
paamari.”
26 Imatakiro ikantakiriri, raakiri ipireetari, rowamaakiri.
Retanakawo okitejetyaa-manaki, tampatzika-takotaki ikowako-
witari itajorentsite Inkañaaweri, ikantziri: “¡Inkañaaweri,
pakina!” Tekatsi akirini. Eekiro imitaawi-teeya-tyaani rinki-rinki-
teeyironi rowetsikakiri itaapooki-mento. 27 Tampatzika-takotaki,
osheki ishironta-wentari Elías irikapaeni, ikantziri: “Pishintsiteri
pikaemiri pitajorentsite. Aamaashityaa eenitatsirika rantziri,
riyaatatzii rareetan-tawaeta. Powakireeri aamaashityaa
imaatziirika.”
28 Eekiro ikaemae-yatziini, ikijawaa-waewi-takawo iyotsiraa-
nikite, rowathaa-waetakawo thoyempi-thowa-yitatsiri,
oshitowa-yitaki riraa, aritaki okanta rametee-yarini riroripaeni.
29 Rooteentsi imonkaatyaa ooryaa okaatzi itaanta-piintariri rirori
ratsipe-takaani, eekiro ishintsi-witeeya-tyaani ikaemaeyini,
teemaeta rakaetziniri ramanani. Tekatsi akerini, tekatsi kemirini
eejatzi. 30 Ikaemanakiri Elías maawoeni isheninka-paeni, ikantziri:
“Pipokaeyini maawoeni jaka.” Pokaeya-paakini isheninka-paeni.
Ari rowetsikaeri Elías itaapooki-mento Tajorentsi itzimpooki-
teetakiri paerani. 31 Raaki mapipaeni okaatzi 12. Ikaatzira paerani
eejatzi itomi-paeni Jacob 12. Tema riijatzi Jacob ikantakiri paerani
Tajorentsi, ikantziri: “Israel piiteeyaa.” 32 Ipewiryahaero mapipaeni
rowetsikae itaapooki-mento Tajorentsi, antawo ikiya-thapi-takiro,
kantacha ipankiteetemi osheki okithoki pankirentsi.[t] 33 Ipiyotakiro
tsitsi, itowatha-yitakiri ipireetari, rowanki-takiri tsitsiki. 34 Ikantzi
Elías: “Pamakiro antawo 4 chomo owantakari nijaa, pijeetero
taapoki-mentotsi eejatzi tsitsi.” Eekiro ikantatzii Elías: “Papiitero
pijeetero.” Rapiitziro ikantzi: “Papiiteero pijeetero.” Imateetakiro
okaatzi ikantakiri Elías. 35 Jaa-paaka nijaa ikiya-thapi-teetakirowa
taapooki-mentotsi, shiyaata-paaka nijaa.
36 Tema monkaata-paaka ooryaa okaatzi itaapiintziri ipira taapooki-
mentotsiki, pokanaki Elías. Icheraa-paaki, ikantzi: “¡Tajorentsi! Itajorentsite
Abraham, Isaac eejatzi Israel. Pimatero nokowako-tzimiri, rootaki riyotan-
teetyaari eeroka Itajorentsite Israel-paeni, naakataki eejatzi pomperatani.
Okaatzi nantziri naaka, eerokataki omperatanari nantemiro. 37 Pimatero

---

[s] **18.23,25,26,33** ipireetari = waaka = buey

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tajorentsi, pimatenawo nokowako-tzimiri. Rootaki riyotan-tyaari atziri-
paeni eerokataki Tajorentsi, eeroka kaema-shire-yitziriri ikemijanteemi.”
38 Omapoka-shitanaka ookatha-tanaka, otaapaakiri wathatsi, tsitsi,
mapi, paapane, maawoeni, paamatanaki eejatzi nijaa jaapae-chari
ikiya-thapi-teetakirowa.[u] 39 Ikanta iñaakiro maawoeni Israel-paeni
opaamatanaki, oeyotanaka, roojatzi kepatsiki, ikanteeyini: “¡Tajorentsi
irikawé! ¡Riitaki Tajorentsi!”
40 Ari ikantzi Elías: “Poteeyiri iñaawyaatanirite-paeni Inkañaaweri.
Tekatsi apaani shiyatsini.” Ari roteeyee-tanakiri maawoeni, raanakiri
Elías nijaateniki Tzipyaariki, ithatyaakiri ikentsiki maawoeni.
41 Ari ikenkitha-waeta-kaakiri Elías pinkathari Acab, ikantziri: “Piyaate
pipankoki, powapaeyaa, pirapae eejatzi pimiri. Tema poema-tapaaki
antawo inkani.”
42 Ari itonkaanaki eepichokiini pinkathari Acab, owawaetapaaka,
riraki eejatzi imiri. Ari itonkaa-pero-tanaki rirori Elías otzishi-menthaki
Owaantsii-toniki, jeeka-paaki roeyota-paaka janta, rontsiroka-kaakawo
ipoo iyeretoki. 43 Ikantziri romperatani: “Pikatziya-neente jeñokiini,
pamini inkaari-kinta.” Jatanaki, raminaki inkaariki, ikantzi: “Tekatsi
noñii.” Eekiro ishintsi-tatziiri Elías, ikantziri: “Papiipiintero pamini,
okaate 7 papiipiintero pamini.” 44 Rootaki 7-tatsiri ipiya-piyataka
romperatani, ikantziri: “Noñaaki inkaari-kinta oryaani menkori,
oshiyawo akotsi.” Ikantzi Elías: “Piyaate ijeekira pinkathari Acab
pikanteri: ‘Paaneero pishiyako-mento, tekira oparya-paakiita inkani.’ ”
45 Ari otsireni-tanaki inkite, antawo otampyaa-tanaki, paryapaaki
antawo inkani. Otetanaka Acab ishiyako-mentoki, jataki Panki-tajorentsi-
niki. 46 Riima Elías, ikantakaakari Tajorentsi otzimi ishintsinka,
roojo-thaki-tanakawo iithaari. Ishiyana-kityaa riyaatanaki, riitaki
etakawori rareetaka Panki-tajorentsi-niki tekiraata rareetyaata rirori
Acab.

---

[u] **18.38** ookatha-tanaka = iwaamarite Tajorentsi okinapaaki jenoki inkiteki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Reyes

17 6 Ikanta Oseas pinkatharitee, okaatzi 9 ojarentsi rowawijaakiri
ipinkatharitantakari. Roojatzi ipokantakari yotzinkariite Asiria-
jatzi, roma-natakiri Samaria-jatzi. Inoshikanakiri Israel-paeni Asiria-jatzi,
ijeekakahaeri nampitsiki iitachari Halah. Ari inampitaawori inampiki
Habor, jempe oshiyaata nijaa Gozán. Eejatzi ari ijeekaero inampitsiteki
Medos-satziite. 7 Rootaki awijeentsiri tema Israel-paeni rantzimotakiri
kaariperori Pinkathari Tajorentsi okantawitaka Tajorentsi
rowawijaakoteeri Israel-paeni, okantawitaka rowawijaakoteeri Faraón,
eejatzi Egipto-jatziite maawoeni Israel-paeni, roori kantzimaetacha
ramanaari tajorentsiniro. 8 Ranteero eejatzi ramanakari itsipajatzipaeni,
okantawitaka Tajorentsi ikantakaantawitaka ijeekanteeyaawo iipatsite
itsipajatzipaeni. Ari roshiyakotanakari Israel-paeni yotzinkariite antakirori
kaariperori. 9 Eejatzi Israel-paeni ithaenkimatakiri Pinkathari Tajorentsi,
rowetsikanaki iyaapapankote maawoeniki inampi. Rowetsikitanaka eejatzi
jempe ojeeki ateementotsi antawo jempe raminakoteri ikijaneentani okine
imateeri rowayirityaari. 10 Ari ipewiryaanakiro mapipaeni, oshiyawo
taapokimentotsi, rowetsikashiwaetaka itajorentsinirote Aser. Rootaki
rantakiri tonkaari, eejatzi rantzitakawo jaawi antawoki inchato
inthomoetatsiri. 11 Ari okanta, ari ikantzitakawo ikantakirowa
itsipajatzipaeni, tema Tajorentsi ikashaakaantaki rashiteeyaawo kepatsi.
Itaayitakiniri kajankaenkari tajorentsiniro janta ochempiki. Rantayitakiro
maawoeni kantawaetachari kaariperori ithaenkimawaetakiro
iyatsimankari Pinkathari ikaemakoteeyironi. 12 Ramanayitari
tajorentsiniro, okantawitaka ikantawitakari Pinkathari: “Eero pamanari
tajorentsiniro”. 13 Tema ikamantawitakari Tajorentsi, ikantawitakari:
Aritaki notyaantaki kamantantaniri; eejatzi ñaawyaantzinkari
nokantawitakari, nokantziri: “Pookaero pikaariperowaetzi.
Pimonkaatenawo nonintakaantani, okaatzi nopinkakayimiri, maawoeni
nonintakaakiriri picharini, okaatzi nokantakiriri arika ikamantakiri
kamantantaniri, riitaki nomperatani. 14 Roori kantacha, tee ikemijantziri
picharini, kijoshiretaki. Roshiyakari ipaapate rirori, tee ikemijantziri
Iwinkatharite Tajorentsi. 15 Ipakaakiro ikowakaanteetziri. Imaemanetakiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikashaakaantani Tajorentsi. Ipiyathatakawo okaatzi ikantakaanteetakiri,
Inintziro tajorentsiniro kaari kameethatatsiri. roshiyakaakiri icharini tee
ipantari. Roshiyakiri itsipajatzipaeni, okantawitaka ikantawitakari
Pinkathari: “Eero poshiyari itsipapaeni.” 16 Ipakaakiro inintakaantani
Awinkatharite Tajorentsi, rowetsikaki roshiyakaakiri apite iryaani,
rowetsikantakari kijokiri. Rowetsikakiri eejatzi roshiyakaakiri
tajorentsiniro Asera, ramanawaetashitakari ompokiropaeni maawoeni,
eejatzi ramanawaetashitakari tajorentsiniro Baal. 17 Eejatzi reentsite,
roshiyakaakiri riimi ratsipetakaani. Sheripiyaritanaki, takisantanaki,
ishinetaantziro kaariperori, riyowitaka Tajorentsi rini, rootaki opoñaantari
ikijaneenantariri. 18 Rootaki ikijaneenantanakariri Tajorentsi Israel-paeni,
roojatzi rookantakariri jempe janta noñaahari. Apatziro nojeekakaakiri
Judá-paeni inampiki. 19 Roori kantacha, ipiyaathatanakari eejatzi rirori,
ipakaakiro inintakaantani Awinkatharite Tajorentsi, aritaki ranteero
eejatzi ikantakirowa Israel-paeni. 20 Roojatzi rapakaantanakariri Tajorentsi
maawoeni icharinipaeni Israel-paeni. Rowajankitakiri, ishinetakiri
inoshikeri ikijaneentani. 21 Tema paerani, Tajorentsi, rinashiyitakari
apaanipaeni Israel-paeni, tee roshiyakayiri maawoeni
ipinkathariwentantakariri icharini pinkathari David. Ikanta riroripaeni
riyoyaaki pinkathariwenteroni Jereboam, itomi Nabat. Riitaki antakirori
okaatzi rantakiri Israel-paeni rapakaakiri Pinkathari, kaariperotaki
kameethaeni. 22 Aritaki ikantari Israel-paeni tema rantakiro eejatzi
kaariperori roshiyakotakari okaatzi rantakiri Jeroboam, tee rookiro.
23 Okaatapaakira iroka, rookawentanakiri okaatzi royaakowitariri Israel-
paeni, tema ikamantawitakari maawoeni kamantantaniriite,
rompera-tanewo Tajorentsi, ari ikanta Israel-paeni inoshikanteetaariri
Asiria-ki, jempe ajeeki nimaeka. 24 Ikanta iwinkatharite Asiria-jatzi,
atzirite Babilonia, Cuta, Ava, Hamat eejatzi Sefarvaim, ari ijeekakiri janta
nampitsiki Samaria-ki, inampiiteki Israel-paeni. Roowa raantakawori
maawoeni Samaria jeekaeyakini inampiiteki. 25 Tema irika atziri tee
ipinkathatziri Tajorentsi, okanta riyotanakirowa ijeeki kameethari, rootaki
rotyaantantanakariri Tajorentsi manitzi, roowa rowamaantakariri
apaanipaeni riroriite. 26 Roojatzi riyatashitantakariri ikamantziri
pinkatharitatsiri Asiria-ki, ikantziri: Irikahanki atziri paanakiriranki
nampitsiki jeekatsiri Samaria-ki okine ijeeke janta, tee riyotziro
ipinkathateri itajorentsite nampiwitawori ketziroeni jaka nampitsiki,
okanta tee riyotashitawo, rootaki rotyaantantakinariri manitzipaeni,
riitaki owakariri nimaeka. 27 Ari okanta nimaeka, iwinkatharite Asiria-
jatzi ikantakaantaki, ikantzi: “Poepiyayiteeri sheripiyaripaeni
anoshikawitakari chapinki. Okine riyatee inampiteeyaawo janta,
riyotahaeri atziriite jempe ikanta itajorentsite riyotziri rirori jaka
nampitsiki. 28 Ikanta apaani omperatajorentsitaarewo inoshikaetakiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Samaria-ki, ijeekanee nampitsiki Betel. Ari riyotaakiri atziripaeni owakira
nampitanaawori janta, ipinkathatakaakiri Tajorentsi riyotakaakiri eejatzi
roma-mpaawentari Pinkathari. 29 Roori kantacha, irikaete atziri
poñaayitachari otsipaki nampitsi, rowetsikaeyakini apaanipaeni
itajorentsitetashityaari janta nampitsiki antawoki rowetsikakiri Samaria-
jatzi ochempiki inampiki rirori. 30 Ikaatzi poñaayitachari Babilonia-ki,
rowetsikaki roshiyakaawenteetziri itajorentsinirote iitachari Sucot-benot.
Ikanta poñaayitachari Cuta-ki, rowetsikaki roshiyakaawenteetziri
itajorentsinirote iitachari Nergal. Riima ikaatzi poñaayitachari Hamat-ki,
rowetsikaki roshiyakawenteetziri itajorentsinirote iitachari Asima.
31 Ikaatzi poñaayitachari Ava, rowetsikaki roshiyakawenteetziri
itajorentsinirote iitachari Nibhaz, itsipa rashi Tartac. Ikaatzi poñaachari
Sefarvaim-ki, itaayitziri reentsite roshiyakayiri ratsipetakahaetani
ipaetziriri Adramélec eejatzi Anamélec, iwawaniroteeyarini. 32 Ikowawita
eejatzi riweshiryaawentyaari Tajorentsiperotatsiri, roori kantzimaetacha
pokaki isheripiyarite ikaateeyinira rirori, okine ipawakaeyaari janta
riweshiryaawenteetarira itajorentsintsitashiitari. 33 Ari okanta,
okantawitaka riweshiryaawentawitakari Tajorentsi, roori kantzimaetacha
riyaatakaakiro ramanari itajorentsinirotetashitari, rootaki rametapiintari
inampiiteki jempe janta inoshikaetakiriranki. 34 Roojatzi ikantziro
nimaeka rantziro roshiyakayiro paerani, rootaki kaari ipinkathatantari
Tajorentsi tee imonkaatziro inintakaantani eejatzi iwinkakaantani tee
ikemijantziro riyotaawitakariri eejatzi inintakaantani okaatzi
ikantawitakariri Pinkathari riyomaatero icharinipaeni Jacob, riitaki
owakiniriri iwaero Israel-paeni. 35 Ikowapaetetakira Tajorentsi
raapatziyawakaeya itsipatyaari ikaateeyinira, inintakaakiri ikantakiri:
Eero pithaamentawaetari tajorentsiniro, eero pawentaari, eero
pashitakaari eejatzi pipirapaeni. 36 Naaka piweshiryaawentya, tema
naakataki Piwinkatharite Pitajorentsite. Tema noñaahakimiro notajorenka
nowawijaakotanteemiri nomishitowanteemiri Egipto-ki. Apatziro
nokantakaawo naaka piweshiryaawentaana, pipinkathateena eejatzi,
pipaena patsipetakaani pitaayinari. 37 Otzimatye pikyaaryoote
pimonkaatero nonintakaantani eejatzi nowinkakaantani, niyotaantakiri
eejatzi nokantakaantakiri okaatzi jankinateenchari. Eero
pajahaawentawaetari itsipa itajorentsintsitashiteetari. 38 Eero
pipeyakotziro aapatziyawakaani jempe okaatzi nokantakimiri eerokaete.
Eero pajahaawentawaetari itsipa itajorentsintsitashiitari. 39 Tema apatziro
nokantakaawo naaka, piweshiryaawentaana tema naaka Piwinkatharite
Pitajorentsite. Naakataki oshetapithateerini pikijaneentani kowawitachari
roetsinampaemimi. 40 Ari ikantzi Tajorentsi. Roori kantaetaachani
ikemijantziri irika atziri poñaachari otsipaki nampitsi royaatakiro etawori
aapatziyawakahaantsi. 41 Apawojatzi riweshiryaawentawitari Tajorentsi,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roori kantzimaetacha riyotakaakiri eejatzi riweshiryaawentari itajorentsinirote. Ari ikantakiro itomipaeni eejatzi icharinipaeni rantakiro eejatzi okaatzi rantakiri paerani etanakawori, roori kantzimaetacha roojatzi ikantziro nimaeka rantziro ikimitzirowa paerani icharinini.

Rookaetakiri Joaquín ikineero Babilonia-ki

24 8 Ari otzimaki 18 rojarentsite Joaquín retantanakawori ipinkatharitzi, ipinkatharitaki mawa kashiri Jerusalén-ki. Oeta riniro Nehusta, rootaki rishinto Elnatán, Jerusalén-jato ini. 9 Roori kantacha, eenitatsi rantayitziri tee okameethatzi iñeero Tajorentsi rirori. Ari roshiyari jempe ikanta icharinipaeni paerani.

10 Ikanta rowayiritepaeni Nabucodonosor, pinkatharitatsiri Babilonia-ki, jateeyakini rowayiriteri Jerusalén-jatzi. Othonka itapotakiro ipankopaeni rowayirityaari. 11 Ikanta rowayiriteetari Jerusalén-jatzi, areetapaaka pinkathari Nabucodonosor. 12 Ikanta Joaquín, iwinkatharite Judá-paeni, itsipatakawo riniro, eewatziriri rowayiritepaeni, jewaripaeni, maawoeni atziri aapatziyariri, ishinetaka rayeri iwinkatharite Babilonia-jatzi. Raanakiri inampiki ikemaatsitakaawaetyaari. Rootaki awijeentsiri paerani ipinkatharitantari Nabucodonosor, tekira awijeeta osheki ojarentsi, okaatzi 8.

13 Ikanta pinkathari Nabucodonosor, ithonka raakiri korikipaeni pinatachari itajorentsipankoteki Tajorentsi, ikyaaki ipankoki pinkathari, raakiro maawoeni tzimatsiri. Monkaataka okaatzi ikamantantakiri paerani Tajorentsi. Ithonka ijataakiro ooronaki rowetsikakaantakiri paerani Salomón, pinkatharitatsiri Israel-ki, okaatzi owaneenkatari itajorentsipankote Tajorentsi. 14 Ithonka raanakiri nampitawori Jerusalén-ki, maawoeni jewaripaeni, ñaaperoripaeni owayiri, ikaatzi yotzirori rowetsikawaetzi, osheki atziri raanaki, ikaatzi 10,000. Roowiteencha raperaaterimi raanakiri maawoeni, apatziro ijeekamatsitanaki ashironkaenkaripaeni.

15 Imatakiri Nabucodonosor raanakiri eejatzi pinkathari Joaquín, itsipataanakiri iina, eejatzi reewarite rowayiritepaeni, riroperori atziripaeni nampitawori Jerusalén-ki. Raanakiri inampiki Nabucodonosor iiteetziro Babilonia. 16 Irika ikaatzi riroperori atziripaeni raanakiri iwinkatharite Babilonia-jatzi, ikaateeyini 7,000 atziri; itsipa ikaatzi 1,000 riyoyahaetziro rowetsikayitziro oeyitarika, itsipa riroperori atziripaeni, ñaaperotachari rowayiritya. 17 Ikanta iwinkatharite Babilonia-jatzi rowakiri ipinkatharite Matanías, riitaki poyaataariri itominthori Joaquín, rowashiñaahaeniri iwaero iiteeri Sedequías.

Ipinkatharitantari Sedequías

18 Iroka okaatzi rojarentsite Sedequías retantanakawori ipinkatharitzi, okaatzi 21 ojarentsi. Ipinkatharitaki Jerusalén-ki okaatzi 11 ojarentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Iroka owaero riniro, oeta Hamutal, rishinto Jeremías, opoñaawo roori
nampitsiki iiteetziro Libna. 19 Tee okameethatzi iñeero Tajorentsi
okaatzi rantayitziri, ari roshiyakari jempe ikanta paerani Joacim rirori.
20 Rootaki opoñaantari rowatsimaeri Tajorentsi, ikijakiri Jerusalén-jatzi,
ari roshiyakaakiri eejatzi Judá. Tee ikoyi iñahaeri.

Ithonkaetantakariri Jerusalén-jatzi

25 1 Aritaki awijaki 9 ojarentsi ipinkatharitaki Sedequías, rootaki
kitejiteri 10, irijatzi kashiri 10. Ari ipokakiri pinkathari
Nabucodonosor ramaki osheki rowayirite roma-nateri Jerusalén-jatzi,
itzimashitapaakiri ookaakiini. Ipankoshetateeyapaani intatsikero,
rowatzikapaakiro jempe roma-nateeyaani. 2 Tee thaankiini rapakaero
itzimashitakiri, ojamani ikanteeyakani, roojatzi okaatantakari
ipinkatharitzi Sedequías, okaatzi 11 ojarentsi. 3 eenitatsi awijeentsiri
ojarentsiki, rootaki kitejeri 9, ari rawijaki 4 kashiri. Ari iñahaetaki
antawo tashetsi. Tekatsi rowaeyaani atziripaeni. 4 Ikanta atziripaeni
imoontakiro otantotari nampitsi, okantawitaka itzimashitziri Babilonia-
jatzi. Ari ishiyeeyakani maawoeni, pinkathari eejatzi rowayirite,
tsireniriki ishiyaka. Ikineeyakini ishitowanaki jempe otzimawita
apite otanto nampitsi jempe itzimashiwiteetakari, ikineeyakini jempe
ikinapiintziro pinkathari, ipampithatanakiro awotsi jatachari Jordán.
5 Roori kantacha, rowayirite Babilonia-jatzi ipatzimatanakiri pinkathari
Sedequías, royaatawaeri owintenipathatzira Jericó-ki. Ari ithonkari
iporokanaki rowayirite pinkathari Sedequías, rookawentanakiri
apaniroeni. 6 Ikanta irikaete Babilonia-jatzi rotaeyakiri pinkathari
Sedequías, raanakiniri iwinkatharite Babilonia-jatzi, ijeekiro rirori
iiteetziro Ribla, ojeeki iipatsite iiteetziri Hamat. Aripaete riyakowentakiri
pinkathari Nabucodonosor rowamayiteri Sedequías, 7 Iñaakowentakiri
jempe ikanta rowamayitakiri itomipaeni. Riima pinkathari Sedequías,
ikantaki pinkathari: “Pikithokireeniri roki Sedequías. Poojoteri,
paanakiri nampitsiki Babilonia-ki.”

Itzimpookaetakiro tajorentsipanko

8 Okanta awijaki 19 ojarentsi ipinkatharitzi Nabucodonosor, awijaki
eejatzi 5 kashiri, ari maakotaki 7 kitejeri. eenitatsi itsipanampiro
pinkathari iita Nabuzaradán, ramakiri ikaatzi rowayiriteeyani.
Areeteeyakani Jerusalén-ki. 9 Itaakiro tajorentsipanko, ipanko pinkathari,
ithonkari itaakiro maawoeni ipanko Jerusalén-jatzi. Rootaki riyoshiitaki
itaakiro ipankopaeni riroperori atziri. 10 Imatanakiro otanto nampitsi
Jerusalén, itzimpookanakiro rowayirite Babilonia-jatzi. 11 Ikanta
Nabuzaradán itsipanampiri pinkathari, raanakiri inoshikani nampitsiki
Babilonia. raperaatanakiri raanakiri, maawoeni aapatziyakariri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iwinkatharite Babilonia-jatzi, ithonka raanakiri yotzirori rowetsikayitziro
oetarika. 12 Apatziro rootamatsitanakiri atziri ashironkaayitachari.
Riitaki thamaetakoteeroni pankirentsipaeni imiriteetari, maawoeni
owaantsipaeniki.
13 Ikanta owayiripaeni, ithonka ijataanakiro rowetsikaetzinirori
tajorentsipanko: otzinkami, okonompiropaeni, rowetsikashitziro
jempe ishitowaatapiintzi nijaa. Ithonka raanakiri koriki Babilonia-
ki. 14 Ithonkari raanakiro eejatzi okoekimento, itsikomento jamampo,
rowantapiintawori ipaamarimenkite, ikitantapiintari samampo,
maawoeni okaatzi rowetsikaetziri ashi tajorentsipanko. 15 Imatakiro
eejatzi reewarite owayiripaeni, raanaki rirori ikaatzi rowetsikaetziri ooro
eejatzi koriki: omarentsi eejatzi riraamentopaeni. 16 Ikantakoetziri otzimi
apite otantotari nampitsi, rootaki janta jempe oshitowaatzi nijaa, eejatzi
tzinkamintsipaeni okaatzi rowetsikaantakiri paerani pinkathari Salomón.
Rootaki okaatzi rowetsikaantakiri ashi tajorentsipanko, tekatsi yotatsini
jempe okaatzi otenatzi. 17 Janthari okantayita tzinkamintsi, okaatzi 18
ojanthatzi ojenokitzi. eenitatsi korikipata rowatzikaetakiri opatzikaakiki,
ikaatzi ijanthatzi 3 ijenokitzi. Irijatzi rowetsikanteetantaka otantotsi,
kameethari rowaneenkaetakiro. Iroka apite tzinkamintsi, tee ojamawaka
ojenokitzi.

Ithonkaetantakariri isheninkapaeni Judá

18 Ikanta eewatziriri owayiripaeni, rotaeyakiri eejatzi iitachari
Seraías, omperatajorentsitaarewo rini, eejatzi roshiyakaakiri Sofonías,
irijatzi omperatajorentsitaarewo, eejatzi mawa kempoyaawentzirori
tajorentsipanko. 19 Imatanakiri atziripaeni nampitawori nampitsiki,
eewatziriri owayiripaeni, raanaki 05 atziri rompera-tanewo pinkathari
ipankoki ikaatzi oñaapaakiri ijeeki nampitsiki. Tema royiitatzi atziri
riyoteeri jempe ikanta rowayiriteeta. Raanaki ikaatzi 60 riroperori atziri,
riitaki iñahaetapaaki ijeeki nampitsiki. 20 Ikanta irika Nabuzaradán,
raanakiri ikaatzi rotaeyakiri ijeeki iwinkatharite Babilonia-jatzi, ari
inampitawori rirori iiteetziro Ribla, 21 Rootaki iipatsite Hamat. Ari
ikantakiri iwinkatharite Babilonia-jatzi: “Pompojeri.” Ari okanta
raapithaetantakariri iipatsite Judá, raakiro itsipa atziri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 CRÓNICAS

Ipinkatharitantakari Joás

24 1 eenitatsi 7 rojarentsite Joás retantanakawori ipinkatharitzi.
Tema 40 ojarentsi okaatzi ipinkatharitaki Jerusalén-ki. Iroka
owaero riniro, oeta Sibia, opoñaawo roori iiteetziro Beerseba. 2 Maawoeni
rantakiri Joás kameethari okantaka iñaakiro Tajorentsi, ari ikaatakiri
omperatajorentsitaarewo iiteetziri Joeada. 3 Irika Joeada, apite okaatzi
iina, rootaki rowaeyakaakari. Tzimaki itomipaeni eejatzi rishintopaeni.
4 Okanta ojamanitaki, ikenkithashiretaka Joás rowetsikaero
itajorentsipankote Tajorentsi. 5 Ipiyotakiri maawoeni
omperatajorentsitaarewo, eejatzi isheninkapaeni Leví. Ikantakiri:
"Panashitero maawoeni inampitsite Judá, pikowakoteri iyorikite Israel-
paeni, jame owetsikaero itajorentsipankote Tajorentsi. Pishintsite, eero
pojamaninkiro." Roori kantacha, tee ithaamenta isheninkapaeni Leví,
tee ithaankiwentziro ikantziriri Tajorentsi. 6 Ikanta pinkathari Joás,
ikaemakiri omperatajorentsiperori iiteetziri Joeada, ikantakiri:
¿Iitaka kaari pithaamentanta ramantyaari koriki isheninkapaeni Leví
eejatzi Judá eejatzi rashi Jerusalén-jatzi. Rootaki ikantakiri paerani
Moisés, rompera-tanewo Tajorentsi, ikantakiri etakawori paerani
pisheninkapaeni Israel riyoye rowetsikaetantyaari jempe ijeekaeyeni
aawakaachari.
7 Tema iroka iiteetziri Atalía, rootaki owaero kaariperori, eenitatsi
osheki oyaatakirori, ikyaayitaki itajorentsipankoteki Tajorentsi. Ikyaaki
tajorentsipankoki raakiro okaatzi rashitakayitariri Tajorentsi. 8 Ikanta
irika pinkathari, rowetsikakaantaki ashironaki, rowakiro opatzimooki
tajorentsipanko, eejatzi roshiyakahaero otsipaki nampitsi. 9 Ari
ikamanteetakiri maawoeni isheninkapaeni Judá, ari roshiyeetakiri
Jerusalén-jatzi, otzimatye rashitakahaeyaari Tajorentsi, rootaki iñaani
paerani Tajorentsi, ikantakiriri Moisés, ijeekantakari ochempimashiki
Israel. 10 Ari imatakiro, maawoeni jewaripaeni, maawoeni atziri,
ipokaeyakini ramayitaki iyorikite, rotetakiri rowetsikashitakiriri
ashironaki, riyeekitakiro. 11 Ikanta isheninkapaeni Leví, riitaki ayirori

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ashironaki jempe ijeeki pinkathari, okine raminero rirori. Ikanta
iñaakiro tzimaki osheki koriki, ipokaki jankinatatsiri iyaemakaantani
pinkathari itsipatakari aminerini antawaeyitatsini, riitaki owakiriri
omperatajorentsiperori, rosokakiri koriki jaekiteentsiri. Aririka
ithonkakiri raminakiri, rotetaneeri. Ari ikantatziiro maawoeni
kitejeri. Osheki koriki raakiri. 12 Ikanta pinkathari itsipatakari Joeada,
ipapiintakiri koriki aminakaantzirori rowetsikaero tajorentsipanko,
riitaki aminatsini amitakoterini rowetsikaero tajorentsipanko. Otzimatye
eejatzi ramine owetsikayitzirori oetarika, rootaki rowetsikanteeyaawori
tajorentsipanko. 13 Ari retanakawo rantawaetanaki ikaatzi rowaetakiri
rantawaete. Thaamenta ikanteeyani, rowetsikaero tajorentsipanko
rashi Tajorentsi, imateero jempe okanta rowetsikaetakiro paerani.
Kameethari ikanteero rowetsikaero. 14 Ikanta ithonkari, ikaemaetakiri
pinkathari itsipatakari Joeada, ipaeri koriki tzimahaantapaentsiri. Riitaki
rowetsikaetakiri jemperika ikowaeyirini ashi tajorentsipanko. Rootaki
imatantapiintyaawo ipinkathateeri Tajorentsi, pitayeeniri patsipetakaani,
pimateero eejatzi okaatzi rowetsikanteetakariri ooro eejatzi koriki.
Eeniro rañi Joeada, osheki rowamaapiinteetaki ratsipetakaani
kameethatzimotziriri Tajorentsi.

15 Roori kantacha, antyashiparitapaaki Joeada, ikanta imaperotaka,
kamaki. Osheki okaatzi rojarentsite, okaatzi 130 ojarentsi. 16 Ikitaetakiri
nampitsiki jempe inampitawo paerani pinkathari David, itsipataari
jempe ikitata paashinijatzipaeni pinkathari. Riitaki pinkathariwentakiriri
kameethaeni maawoeni Israel, raakameethatakiri Tajorentsi, aritaki
roshiyakaahaeri ikaatzi antawaetatsiri tajorentsipankoki.

17 Tema kamaki Joeada, areeteeyakani reewaritepaeni Judá, owanaana
ikimoshirewenteetakiri pinkathari. Ikowapiintaki ikaminaeteri
rantantyaawo kameethari. 18 Ikanta ipiyapithatanaari tajorentsipankoki
ijeekaki Tajorentsi, itajorentsite icharinipaeni paerani, osheki
piyowentawaariri Asera, imatzitakawo eejatzi tajorentsiniropaeni.
Rootaki ikijantanakari Tajorentsi, ikijanakiri Judá eejatzi Jerusalén.
19 Roori kantacha, rotyaantaki Tajorentsi osheki kamantantaniri, riitaki
kantakahaeyaawoni ipiyayitee ikemijanteeri Tajorentsi. Roori kantacha,
tee ikowaeyeni ikeme okaatzi ikaminaantawitari kamantantaniri.

20 Ikanta Zacarías, itomi omperatajorentsitaarewo Joeada,
ijeekashiretantakari ishire Tajorentsi, ikatziyaka tonkaariki ochempiki,
ikaminaakiri atziripaeni, ikantziri: “Iroka ikantzi Tajorentsi: ‘¿Iitaka kaari
pikemijantanta eerokapaeni nonintakaani? ¿Iitaka pikowakowatantawori
pashironkaawaetya? ¡Niyotzi pipakaakina eerokapaeni, ari noshiyaari
eejatzi naaka, aritaki nowawijaakoteemi eeroka!’ ”

21 Roori kantacha irikapaeni, ikowaeyakini nopithokashiteri.
Ishemyakiri, rootaki ikoyiri, ari okantzi Inintakaantani Tajorentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ESDRAS

Inintakaantani Ciro

1 [1] Tema tzimaki apaani ojarentsi ipinkatharitzi Ciro inampiki rirori
Kyaako-weniki. Ari omonkaa-tyaari iñaani Tajorentsi ikamantan-
takiri paerani Jeremías. Ikantakaakari Tajorentsi pinkathari Ciro,
ikamantante maawoeniki jaka ipinkathari-wentantzika, rojankineetero
ikowa-kaantani rirori, ikante: [2] "Naaka Ciro, iwinkatharite Kyaako-
weni-jatzi, iroka noñaani nokantzi: Riitaki Tajorentsi, Inkite-jatzi,
nintakaa-kinawori neewawenteri pinkathari-paeni kepatsiki. Ishinetakina
eejatzi nowiriinteero itajorentsi-pankote Aapatziyaweniki jeekatsiri
iipatsiteki Judá-paeni. [3] Eenitatsi-rika rashitari Tajorentsi, aritaki
ineshironka-takiri. Riyaate Aapatziyaweniki iipatsiteki Judá-paeni,
ramitako-tantero ipiriinteetero itajorentsi-pankote Tajorentsi, Itajorentsite
Israel, jeekatsiri janta Aapatziyaweniki. [4] Eenitatsi-rika awijako-teentsiri
rowayiri-teetan-takariri, eeniro-rika rañaayitzi jempe-rika-paeni,
ramitako-tawaeri ijeeka-nampitziri, ipayiteri: koriki, ooro, ipira, otsipa
ipashitan-tayitari ikashiya-kaerori itajorentsi-pankote Tajorentsi wetsika-
chani Aapatziyaweniki."

Ipiyaawo Israel-paeni Aapatziyaweniki

[5] Ikanta rowetsikae-yanakani isheninka-paeni Judá-paeni eejatzi
Benjamín-paeni, jewari-paeni, Ompera-tajorentsitaa-rewo-paeni, Leví-
paeni, tema riiyitaki ikowashire-takaakiri Tajorentsi rowetsikaero
itajorentsi-pankote Tajorentsi janta Aapatziyaweniki. [6] Ramitako-tawaeri
ikaatzi ijeeka-nampi-yitziri janta, ipawaeri koriki, ooro, ipira, okaatzi
pinayita-chari, eejatzi otsipa okaatzi ipashitan-tayitakari. [7] Riima
pinkathari Ciro, ramaeri okaatzi ashitari itajorentsi-pankote Tajorentsi,
raanakiri paerani Nabucodonosor rowayiri-tanta-kawori Aapatziyaweni.
Ikaatzi ipiyotakiri iyaapapankoteki itajorentsi-nirote rirori. [8] Tema
ithonka roepiya-yiteeri pinkathari Ciro, ipakiri Mitrídate kempoyeeriri
koriki raminiro kameetha okantayita, okantya ramayiteero. Ipapaeri
rirori Sesbasar, reewarite Judá-paeni. [11] Iroka ikaatzi ipiyotaka koriki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eejatzi ooro, ikaatzi 5400. Tema riitaki ramaeri Sesbasar roepiyeeri
Aapatziyaweniki, itsipayi-taari noshikaa-rewo-paeni rompera-waeteetari
Kompitaariki.

2 **68** Ikanta ipokaeyakini jewari-paeni iñaapaakiro itajorentsi-pankote
Tajorentsi janta Aapatziyaweniki, ipiyoyi-tapaaki ipashiyi-
tyaawori rowetsikan-teetee-yaawori itajorentsi-pankote Tajorentsi jaha
ojeekakira. **70** Ari ijeekae-yapaeni irikaete Ompera-tajorentsitaa-rewo-
paeni, Leví-paeni, maawoeni isheninka-paeni, mampaawae-tzinkari,
aamaako-wenta-wori ikyaa-piinteetzira, eejatzi ikaatzi antawae-
tatsini Tajorentsi-pankoki. Ari ijeekae-yapaeni maawoeni Israel-paeni
inampiiteki rirori.

3 **8** Tema awijanaki apaani ojarentsi, riitaki apiteta-tsiri kashiri
ijeekae-yapaeni itajorentsi-pankoteki Tajorentsi Aapatziyaweniki,
ari reteeya-nakawoni rantawae-teeyini Zorobabel itomi Salatiel, Jesúa
itomi Josadac, eejatzi rirentzi-paeni, Ompera-tajorentsitaa-rewo-paeni,
eejatzi Leví-paeni. Maawoeni ikaatzi piyayitaa-chari Aapatziyaweniki
inoshika-witee-takari. Ari rowaetakiri maawoeni Leví-paeni, reteeta-
nakari kaayi-teentsiri 20 rojarentsite, tema riiyitaki jewatakaan-teroni
rowetsikae-teero itajorentsi-pankote Tajorentsi.

6 **14** Ari ikantakari maawoeni rantariperote Judá-paeni, eekiro
riyaata-kaana-kitziiro rantawaeri rowetsika-yiteero, imonkaa-tziro
okaatzi ikantziri Kamantan-taniri Hageo eejatzi Zacarías itomi Iddo.
Tema imateero rowetsika-yiteero, roojatzi ithonkan-takawori rantawaeri,
imatakiro ikantakiriri Tajorentsi Itajorentsite Israel. Imatakiro eejatzi
ikantakiriri pinkathari Ciro, Dario, eejatzi Artejerjes, pinkathari-
wentan-tatsiri Kyaako-weniki. **15** Tema ithonkae-teero rowetsikae-teero
tajorentsi-panko kitejeri mawa, kashiriki iiteetziri “Shipakiryaari”.
Tema rootaki 6-tatsiri ojarentsi ipinkathari-wentantariri Dario
Kyaako-wenijatzi.

16 Tema antawo roemoshirenkae-yakironi maawoeni Israel-
paeni, itajorentsi-pankote Tajorentsi, itsipayi-takari isheninka-paeni
noshikaa-rewo-paeni ikaatzi piyayitaa-chari, eejatzi Ompera-
tajorentsitaa-rewo-paeni, Leví-paeni, ithaamenta-wentee-yakawoni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

JOB

Rashironkaa-waetaka Job

1 1 Eenitatsi janta Kaminaa-weniki apaani atziri iitachari Job.
Kameetha-shireri irika atziri, tampatzika-shireri, ipinkathatziri
Tajorentsi, iwinkani rirori kaaripero-tatsiri. 2 Eenitatsi ikaatzi 7 itomi,
mawa rishinto. 3 Riroperori irika atziri rawijiri ikaatzi inampiteeya-woni
ishitowa-piin-tzira ooryaa. Itzimi-motziri osheki ipira-paeni, osheki
eejatzi rompera-tani-paeni.[a] 4 Tema roetziñaarikotakawo rowawae-
teeyani itomi-paeni ipankoki, retanakawo apaani itomi, otsipa kiteejeri
itsipa itomi, imatakiro maawoeni itomi. Ikaemakaan-tziro mawa
ritsiro akiyoteri roemoshirenkae-yani, eejatzi rirawae-teeyini. 5 Ikanta
imonkaa-takiro roemoshirenka-waeta ikaateeya-kini, ikaemiri Job
itomi-paeni, rowetsika-shire-takaeyaari. Okiteeje-tamanee ipiriinta.
Kachaamaetatsi itaawentziri itomi, retanakari apaani, eejatzi ikantakiri
itsipa, ari ikantziri maawoeni ikaateeyinira. Tema ikanta-shire-tatzii Job:
"Aamaashityaa kaariperotaki notyomi-paeni, ikijima-shire-tawae-takiri
Tajorentsi." Ari ikantapiin-tatziiro.

6 Okanta paata riyaateeya-kini ronampiripaeni Tajrentsi ikemijanteri
oeta ikanteriri, eejatzi jatzitanaka Yakatantaniri rirori. 7 Rojampi-tawakiri
Tajorentsi irika Yakatantaniri, ikantziri: "¿Jempema pipoñaana-
kawoka?" Ikantzi Yakatantaniri: "Nopoñaakawo janta nokinakina-waetzi
nanashi-tawo maawoeni kepatsi." 8 Ikantzi Tajorentsi: "¿Piñaakirima
nompera-tani Job? Tekatsi oshiyaarini rirori janta kepatsiki, kameetha-
shireri irika notyomyaayi, tampatzika-shireri, ipinkathatana naaka,
iwinkani rirori kaariperori." 9 Rakanaki Yakatantaniri, ikantzi: "¡Jha!
¿Poshiyakaan-tzima, ipinkatha-tashi-tzimi Job?" 10 ¿Tema piñiiro
osheki paminako-wenta-kiri rirori, eejatzi ikaatzi jeeka-panko-tziriri,
maawoeni okaatzi tzimimo-tziriri? Pitajonka-wentakiniri maawoeni
rantawaero, rootaki oshenitan-takari otzimi-motziri oeta-rikapaeni janta
kepatsi-kinta. 11 Ajatyaa, pakotashiteri eeroka nimaeka, paapithateri

[a] **1.3** osheki ipira-paeni = 7,000 owisha, 3,000 camello, 500 rapitiyita-paeni bueyes, 500 iyawayote

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

okaatzi tzimimo-takiriri, aritaki ikijima-waetanakimi eeroka.” 12 Ikantzi
Tajorentsi: “Piñaakiro eeroka okaatzi tzimimo-takiriri, pimatiro okaatzi
pikowakiri. Eerowakya pikosheka-waetari iwathaki rirori.” Piyanaka
Yakatantaniri ikenkitha-waetakaerira Tajorentsi.
13 Okantaka ijeekaeyini itomi-paeni Job itsipa-teeyawo ritsiro
rowawae-teeyani, rirawae-teeyini imiri ipankoki rantariti rirentzi.[b] 14 Ari
rareetapaaka kamanterini Job, ikantapaa-kiri: “Nojeeka-mintheetzi
owaantsiki noshewa-takaeri kepatsi piwaakate, ari rowawae-
teeyani eejatzi piyawayo-tepaeni okaakiini.[c] 15 Ari romapoka-shitaka
rareeteeya-paakani koshintzipaeni, ithonkapaakiri rowamaapaakiri
pompera-tani-paeni, raanakiri maawoeni pipira-paeni. Apatziro
noshiyaka naaka namimiro iroka ñaantsi.”[d] 16 Tekiraatami ithonkiro
ikenkitha-waetzi shiyeenchari ikamantantzi, areetapaaka itsipa,
ikantapaaki: “Ayiitaki ookatha-rentsi, othonkapaakiri otaapaakiri pipira-
paeni eejatzi ikaatzi aminakowen-tziriri, othonkakiri maawoeni. Apatziro
noshiyaka naaka namimiro iroka ñaantsi.[e] 17 Tekiraatami ithonkiro
ikenkitha-waetzi shiyeenchari ikamantantzi, areetapaaka itsipa,
ikantapaaki: “Ipokaeya-kini mawa rapato-yitzirira rowayirite Oshewa-
weni-jatzi, rowayiri-tapaa-kina, ithonkanakiri raanakiri ikyaakoe-tari
pipira-paeni, rowamaana-kiri ikaatzi aminakowen-tziriri rowamaantakari
iyotsiroshithakite. Apatziro noshiyaka naaka namimiro iroka ñaantsi.[f]
18 Eekiro ikinkitha-waewitatya shiyeenchari ikamantantzi, areetapaaka
itsipa, ikantapaaki: “Ijeekaeyini pitomi-paeni itsipa-teeyawori ritsiro
rowawae-teeyani, rirawae-teeyini imiri ipankoki pantarite pitomi,
19 omapoka-shitaka antawo tampyaa okinapaa-kiro ochempi-mashiki,
othonkakiro eewokapaa-kiro pankotsi, opetaryaa-nakiro, anawiyaa-kiri
maawoeni pitomi-paeni, kamaki. Apatziro noshiyaka naaka namimiro
iroka ñaantsi.”
20 Katziyanaka Job, itzijaa-nakiro iithaari okatsi-tzimo-neentana-kiri,
rameetana-kiro iishi. Ari rotziwerowa-naka kepatsi, amananaka, 21 ikantzi:

“Nokaanki-mereki-tzitapaaka otzimantakinari ashitanari,
Nokankimerekitanee eejatzi nopiyeero janta.
Riitaki Tajorentsi pakinawori, riijatzi Tajorentsi aapitha-taanawori.
¡Ikimoshirewenteetero iwaero Tajorentsi!

22 Okantawitaka maawoeni iroka-paeni, tee ikaaripero-waetanaki Job,
tee iñaawaetzi apaani ñaantsi karipero-tatsiri ikijimateri Tajorentsi.

2 1 Okanta otsipa kiteejeri rapiitakiro riyaateeyini ronampiripaeni
Tajorentsi ikemiri Tajorentsi oeta ikanteriri, eejatzi riyaatzitanaa rirori

---

[b] **1.13,18** imiri = vino [c] **1.14** piwaakate = bueyes [d] **1.15** koshintzipaeni = sabeos
[e] **1.16** pipira-paeni = owisha. ookatha-rentsi = tariito, iwaamariti Tajorentsi opoñaakawo jenokinta. [f] **1.17** ikyaakoe-tari pipira-paeni = camello

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yakatantaniri ikemiri Tajorentsi oeta ikanteriri. 2 Ikantawaeri Tajorentsi
irika Yakatantaniri: “¿Jempema pipoñaana-kawoka?” Ikantzi Yakatantaniri:
“Nopoñaanakawo janta nokinakina-waetzi nanashi-tawo maawoeni
kepatsi.” 3 Ikantziri Tajorentsi irika Yakatantaniri: “¿Piñaakirima nompera-
tani Job? Tekatsi oshiyaarini rirori janta kepatsiki, kameetha-shireri irika
notyomyaayi, tampatzika-shireri, ipinkathaperotana, iwinkani rirori
kaariperori, aamawentacha tee ikoyi rowaaripero-tanti. ¡Eenitzimaetacha
ikameetha-shiretzi, okantawitaka pinintakaa-witakina eeroka noshine-
temiri pikaaripero-takaerimi.” 4 Rakanaki Yakatantaniri, ikantzi: “Eerorika
ikoshekae-tari iwathaki apaani atziri, roojatzi inimowaeteri. Tema
kantacha ishinetero apaani atziri maawoeni tzimimo-tziriri rowawijaa-
kotantyaawori rañaamento eero ikamanta. 5 Ajatyaa pantziteri itonki-paeni
eejatzi iwatha. Aritaki ikijima-waetanakimi eeroka.” 6 Ikantzi Tajorentsi:
“Piñaakiri eeroka pimateri jempe okaata pikowakiri. Roo kanteencha eero
pikoshekitari rañaa-mento.”

7 Piyanaa yakatantaniri ikenkitha-waetakaerira Tajorentsi, roojatzi
omatantanakari mantsiya-rentsi Job, ithonkanaka ipathaa-waetanaki
iwathaki etanakari iitziki roojatzi iitoki. 8 Ikanta Job, jeekawaetanaki
jampomashiki. Raaki chomosheta, rootaki ikaentantari iwathaki.

9 Okantakiri iina: “¿Roojatzima pikanta pikameetha-shiretzi?
¡Pikiji-matiri Tajorentsi, pikami!” 10 Ikantanaki rirori: “¡Noená! Poshiya-
kotakawo piñaawaetaki apaani tsinani kaari yowae-matsi-tatsini. ¿Tema
ipaero Tajorentsi okaatzi kameetha-tzimo-teeri, eeroma ipaero eejatzi
okaatzi akematsiyityaari? Okantawitaka maawoeni iroka-paeni, tee
ikaaripero-waetzi Job, tee iñaawaetziro apaani ñaantsi karipero-tatsiri.

3 1 Ikanta iñaakiro Job okaatzi awijimo-yitakiriri, tee imaeritanee,
ñaawaetanaki riyakatziro kiteejiri itziman-takari paerani.
2 Ishintsitanakiro iñaawae-tanaki, ikantanaki:

11 ¿Iitaka kaari ookaanitanta paerani ashitanari eeniro omotzitana?
¿Iitaka kaari nokaman-tapaaka owakira notzimapaaki?

19 25 Roo kanteencha, niyotzi naaka añaatsi Owawijaakotenani.
Riitaki kijakowen-teenani paata jaka kepatsiki.

26 Okantawi-takyaa oparyaa-pithayite iroka nomashi,
Aritaki noñeeri Tajorentsi koñaatziro nowathaki.

27 1 Eekiro iñaawae-tanakitzii Job, ikantanaki:

6 “Ashi noyiro nokameetha-shiretzi, tekatsi ookakae-nawoni,
Niyotzi naaka, tekatsi kariperori nantzimo-tanteri
riyakowen-tanteetinari.”

30 26 Noshiyakaa-minthee-tziro kametha nokimo-shire-waete,
opokimo-tashi-takina kaariperori.
Noyaako-minthee-tziro nokoñee-tyaakote, opokimo-tashi-takina
tsirenikaakiri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 Tee okaatzi ominthaaha-shiretana,
Tema osheki kiteejeri nokemaatsiwaetyaa.
28 Owashiretakina, tee noñiiri ooryaa,
Nokatziyaka ipiyo-tapiintaha asheninka-paeni, nokowako-witakari ineshironkatina.

31 2 ¿Jempema ikantinaka Tajorentsi Inkite-jatzi?
¿Oetaka rantzimo-tinari Shintsi-perori poñaachari jenoki?
3 ¿Tema rowajankiteeri rirori antzirori mashirenka-taantsi?
¿Tema rowashironkayiri antzirori kaariperori?
4 ¿Tema iñiiro Tajorentsi okaatzi nantziri?
¿Tema riyotziro naatzika-yitzi jempe-rika-paeni nanashita?
5 "¿Nokenki-shiryaama naaka notheeya-waetyaa?
¿Noshiyatyaama niyaayite namatawi-tante?"
6 ¡Rahaena Tajorentsi itena-mentoki,
Rootaki tampatzika-tatsiri otenatantzi, otenatziro okaatzi nantziri kameetha-tatsiri!

38 1 Ari rakanakiri Tajorentsi irika Job ijeekan-takawo tampyaa, ikantakiri:
4 "¡Job! ¿Jempema pijeekika eeroka owakira nowetsikan-taka-wori kepatsi?
¡Pakina, kyaari-perorika piyotanitzi!
5 ¿Tema naaka kowaentsiri jempe iweyaa-thapi-yityaa kepatsi?
¿Tema naaka monkaatan-takawori shiwitha iroka keepatsi?
6 ¿Tema naaka kijotakaa-kirori kepatsi nowetsikan-taka-wori?
¿Oshiyawi-takawo nowakityeeromi mapipaeni onampinaki pankotsi okijotan-tyaari?
7 Tema rootaki nantakiri paerani nowetsikan-taka-wori iroka kepatsi, rakishiyeen-kata-ha romampae-yani kiteje-takori ompokiropaeni,
Tema thaamenteeyachani irika ronampiripaeni Tajorentsi.

Riyotana-kiro Job iyotani Tajorentsi

42 1 Rakanaki Job ikantana-kiri Tajorentsi:
2 Niyotzimi naaka pimatziro maawoeni pithotyeero,
Niyotzimi eeroka ashitawori maawoeni kenkishiryaantsi. Tema tekatsi omani-mo-temini.
3 ¿Jempema noetaka naaka, eero otzimi-motantana niyotani, nokijo-shire-wentantyaawori pikaminaan-tziri?
Noñaawae-tashi-waetaka naaka, teemaeta nokemathatziro noñaawae-tziri,
Tema omapokakina tee noñaapiintziro naaka awijimotakinari, osheki okompi-tzimo-takina.
4 Pikemi, nokoyi noñaanatemi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pakina okaatzi nojampi-timiri, piyoteena eejatzi.
5 Tema nokema-shitzimi piñaawaetzi, tee noñiimae-tzimi,
Rooma nimaeka noñaakimi, naminakimi koñaatziro.
6 Rootaki owatsima-waeta-kinari naaka,
Noñiiro nojeeka-waematsitaki jamampoki, eejatzi kaahashi-mashiki
iñaantee-tinari nopakahaero noñaawae-tashi-waetari.

Rapiiteeniri Tajorentsi irika Job Otzimi-moteeri

10 Ikanta ramana-kotakari Job itsipamintha-tani-paeni, ikantakaa-kawo
Tajorentsi awijimo-teeri ikemaatsi-waeta-kari. Tema ipaperoteeri osheki
tzimimo-teerini Job, awijanakiro osheki-perotzi okaatzi tzimimo-witariri
ketziroeni. 11 Ipokaeya-kini rirentzi, ritsiro-paeni, eejatzi ikaatzi yotziriri
paerani. Rakiyoteeya-kirini ipankoki. Osheki imoshireta-kayitakiri, ikantziri:
"¡Aapa! Osheki rowashironkaa-kimi Tajorentsi, patsipe-takawo pikemaatsi-
waeta-ka." Ipashiyi-tapaakari ikaatzi areetaka-riri ipankoki, eenitatsi pakiriri
koriki, itsipa ipayitakiri kantatepokitachari ooro. 12 Itajonka-wenteeri Tajorentsi
irika Job, rawijakaa-kiri jempe ikantawita ketziroeni. Osheni-pero-tanee
ipirayitari.[g] 13 Itzimae 7 itomi, eejatzi mawa rishinto.

---

[g] **42.12** Osheni-pero-tanee ipirayitari = 14,000 owisha, 6,000 camello, 1,000 apiteyitatsiripaeni buey, 1,000 kawayo-paeni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mampaantsi

5 4 Tajorentsi! Tee pinaamatawo eeroka kaari kamethatatsiri,
Eero okanta raapatziyee-mi kaaripero-tatsiri.
5 Eero okanta itsipa-teemi kantakaa-perori-paeni.
Tema ikijaneentzimi eeroka ikaatzi antzirori kaari-perori.

Mampaantsi

Romampaani David Ikenkishirya Ishiya-pithateri Kowatsiri Rowamayeri

22 1 Tajorentsi! Notajorentsite! ¿Iita pookawentan-tanari?
¿Iita kaari pipokanta powawijaa-koteena?
¿Iita kaari pikemantana nashironkaa-waeta?
2 Tajorentsi! Nokaema-witzimi kitejepaeteki, teemaeta pakana.
Nomawitakawo tsireni-paeteki, teemaeta netsinaryaa-kotzi,
3 Roo kanteencha, eeroka tajorentsi
Tema pijeeki eeroka jempe romampahaeyani Israel-paeni.

4 Eeroka rawentaaka paerani nowaejatzite-paeni.
Rawentaa-yitakimi, pookakaa-wenta-yitakiri eeroka.
5 Ikowako-takimi pikijawen-tyaari, pimatakiro
pookakaa-wenta-yitakiri.
Rawentaa-yitakimi eeroka, tekatsi owashiwentaayiteerini.

6 Tema naaka atziri naawita, roo kanteencha ikimita-kaeta-kina
chowitsi.
Osheki imaninta-waetakina atziri-paeni, itheenka-shire-waetakina.
7 Ishironta-wenta-waetakina ikaatzi ñaayitanari,
Itsimetsi-kyaawae-teetakina, roteka-yina-waeta, ikanteeyini:
8 “Piñaa-matsiteri awentaariri Tajorentsi. Añaawakiri aririka
ramitako-teeri.
Tema ikantatzi osheki ineshironka-tziri, añaawakiri aririka
rowawijaa-koteeri.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Tema eeroka kantakaakawo notzimantakari omotzitakinaha
ashitanari.
Eeroka kantakaakawo nawentaan-tzimiri eenirowa nothotzi noteni.

10 Eeroka ashitakinari tekiraaha notzimi.
Eeniro nojeeki omotziki ashitanari, eeroka Notajorentsite.
11 Eero pijeeka-pithatana inteena, tema okaakitaki nokemaatsi-waetyaa.
Tekatsi kijakowente-nani.

12 Tema ithonka rotzikakina kijaneentanari, roshiyakari ipiyoteeyani
waakapaeni,
Roshiyakari imashirenka poñaachari Kithoki-shaariki, ithonka
rinkitee-yakinani.[a]
13 Pahaankaeyakini ikaatzi kijaneentanari,
Roshiyakari manitzi rowari iwathatsite, pirinkae-kimashitaki.

14 Tema noshiyakawo naaka nijaa ijakoe-tziri,
Tema thonkaka okitho-ryaayitaki notonki.
Oshiyakawo najankane iwyaaha-chari,
tema thonkaka iwyaahaka inthomoeki.
15 Tema piryaa-kentsitakina, oshiyakawo opiryaatzi chomo-petoki.
Tsirekaka nonene nopatzi-thaanteki.
Tema pookakina jempe opiryaa-panetzi kepatsi nokami.

16 Tema roshiyakari otsitzi ipiyowentee-yakinani kaari-perori, ithonka
rinkita-paakina.
Iwena-waetakina nakoki eejatzi noetziki.
17 Iyoshii-tashitaka nomashi, koñaa-pookitaki notonki.
Osheki ramina-mintha-takina kijaneentanari.
18 Ipawakaakawo nomaatha.
Iñaaryaa-wentakawo riyotan-tyaari itzimi-rika ayironi.

19 ¡Rooma eeroka Tajorentsi, eero pookawentana!
Eeroka shintsi-takahaanari. Pipoki intsipaete pikijawentena.

Rojankinatakiri David.

Rashi yotaantzirori omampahaantsi.

40 1 Amaanikiini noyeeri Tajorentsi.
Ari rowayempitataana, ari ikemaena nokaemirira.

---

[a] **22.12** waakapeni = toro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Rowawijaakotaana nokamaemi ikitatanteetenarimi.
Rowawijaakotakina eejatzi oniyenami sampowatha.
Ikatziyakahaana okijopathatzira kepatsi.
Ramitakotaana nanashitantaari kameethari, tee nantziwawaeta.
3 Roma-mpaakahaanawo owakirari omampahaantsi.
Eejatzi weshiryaantsi, rootaki nokimoshirewentantariri Tajorentsi.
Osheki ñaayitawakirori iroka, riyokitziiwentayitakiro.
Roowa rawentaantanakariri Tajorentsi.
4 Kimoshireri ikanteeya awentahaeyaarini Tajorentsi.
Kaari aapatziyeeyaarini shamewaetatsiri,
Kaari amanariri tajorentsiniro.
5 ¡Noyinkatharite! Tajorentsi, pitajonkawentantapiintee,
Osheki poshiretapiinteena,
Tekatsi oshiyeemini eeroka,
Noñaawenawitakawo nokamanteri itsipapaeni atziri okaatzi pitajonkawentantayitakira.
Roori kantzimaetacha oshekiperotanee jempe okaatzi kaari riyoteetzi.
6 Tee pikowamatsiteero ramayiiteemi ratsipetakaani, eejatzi rashitakahaetemiri.
Tema pikemathatakahaanawo,
Teera intaani onimotemi itayeetzimiri pirahaatsi, eejatzi ikaatzi ramayitzimiri rashitakaayitzimiri.
7 Pikeme nokante naaka: Ari nopokaki.
Tema rojankinatakoyiitakina paerani.
8 Ari onimotakina nanteemiro okaatzi pikowakayinari.
Oshiyaawo pojankinashiretantatyeenawomi pinintakaantani.

Mampaantsi

Rojankinari David, ikantanaka Kamantantaniri Natán ishintsineentanakiri, tema riyotakoetakirowa rantakiro kaariperori imayempitakiro Betsabé

51 1 ¡Tajorentsi! Eeroka neshironkatantaniri, pikaminthahaena.
Tema eerokataki etakotantaniri, pipeyakoteenawo okaatzi nantakiri. 2 Pipakaa-kahaenawo okaatzi kariperotakaakinari.
Poetenteena nokaariperotakira.
3 Niyotzi osheki nopiyathawaetakimi.
Tee omata nomaejantero nokaariperotakira.
4 Apatziro nokaariperotzimotakimi eeroka.
Nantashitakawo okaatzi pipinkakaanari.
Tema okaate pikanteeri eeroka, kametha otampatzikate,
Eeroka kiteshireri pimatantawori pipiyakowentantzi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Tema kaariperotakina naaka, ari nokantzita owakira notzimapaaki.
Nokaariperotzita inthomoeki omotziki ashitanari, jaka anteetzirowa kaariperoyitatsiri.
6 Pineshironkatziri eeroka kameethashireri,
Piyo-shiryaakahaa-nawo piyotaninka.
7 Pikimitakaena poetetantyeenawomi kaawoshirontsi, eero nopitsiwaetanta.
Pikaawoshiteena, aritaki nokitamaatanee kameetha, ari nawijanakiro okaatzi okitamaatzi jiriniki.[b]
8 Pikantakaeyaawo nokemanteeyaawori jempe ikimoshireteetzi, eejatzi jempe ithaamenteeta.
Piwiriintapookiteena powatsinaawaetakina.
9 Pomanapithatyaawo nowaariperonka eero piñaantaawo,
Posheteenawo maawoeni owaariperotakinari.
10 ¡Tajorentsí! Poeteshireteena.
Powakirateenawo noshire, notampatzi-kashiretan-teeyaari.
11 Eero pookawentana,
Eero paapithatanawo Pitajorenka.
12 Papiiteero pinintaakahaena pikimitaakiro paerani owakira powawijaakotakina.
Potapi-shire-tantenawo roopirori Pitajorenka.
13 Rootaki niyotaanteeyaariri theenkimawaetzimiri okantakantziro tee ikemijanteemi eeroka,
Ipiyashitanteemiri eeroka kaariperoripaeni.
14 ¡Apaa Tajorentsi, Owawijaakotantaniri! Pipeyakoteenawo okaatzi nompojantaki.
Ari nomampaawenteemi riyoetantyaari eeroka tampatzikashireri.
15 ¡Tajorentsi! Pithaamenta-cheratakaena.
Nopinkatha-waante-tanteemiro nomampaani.
16 Tema te inimoteeme namashiwaetzimiri notayimiri natsipe-takaani.
Te pikowaeri okatziyeenkata iyachaarinka notaashiwaetzimiri.
17 Tema rootaki pikowaperoteeri eeroka Tajorentsi piñiina okatsi-tzimo-shire-teena okaatzi nantzimotzimiri.
Tema ikaatzi ikemitakaanteetari riiperori ratsipetakaetani itahaetziniriri Tajorentsi, riitaki atziri okatsi-tzimo-shiretziri iyaariperonka.
18 Paakameethateeri Kijakowentoni-jatzi, pineshironkateeri.
Papiiteero pipiriinteero otantopaeni Apatziyaweni.
19 Ari rinimoteemiri itahaetziri ratsipe-takaetani kameetha-pero-tatsiri,

---

[b] **51.7** kaawoshirontsi = hisopo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riitaki mapero-teeroni okatziyeenkate iyachaarinka itahaetemiri,
maaroni ikaatzi rashitakaetzimiri itahaetziri.
Tema itahaeteemiri ipiraetari tahaerontsiki.[c]

Mampaantsi

Rojankinee-takiro romampaa-wentee-tawo ikashiya-
kaakiriri Tajorentsi pinkathari David

89 1 Ashi nowaero nomampaeyaa, nomampaa-wenteero ineshironka-
teena Tajorentsi.
Nomampaa-wenteeyaari, nokanteeri ikaate icharini-teeyaari: "Tee
rookawentanta Tajorentsi."
2 Nokantee eejatzi: "Ashi poyiro petakotanta.
Tee pipaashini-tanitzi, poshiyakawo inkite ashi oyiro jempe okanta
roori."
3 Ikantzi Tajorentsi: "Eenitatsi nokashiya-kaeriri ikaatzi niyoshii-teeri
naaka.
Nokanta-pero-teeri nomperatanewo David, nokantziri:
4 'Eero nookawentaari ikaate picharini-teeyaari,
Naaka kantakae-yaawoni rashi rowaero ipinkathari-wentantee.' "
(Pishowi-teeyini, pipiyompi-teeyini eepichokiini.)[d]
5 Tajorentsi! Osheki ikimo-shire-wentakiro inkite-jatzi okaatzi
pitajonka-wentantziri.
Osheki ikenkitha-takotakimi kiteshireriite ashi poyiro eeroka tee
pookawentanta.
6 ¿Eenitatsima inkite-jatzi monkaat-yaarini Tajorentsi?
¿Eenitatsima oshiyaarini Tajorentsi? Tema rawijiri riiperori
jenoki-jatzi.'
7 Tema ipiyoteeyani kiteshireri-paeni ipinkatha-tziri Tajorentsi.
Maperori iriiperotzi rirori rawijanakiri ikaatzi piyowentariri.
8 Tajorentsi Ñaaperori! ¿Eenitatsima oshiyimini eeroka?
Eeroka shintsi-perori. Ashi poyiro pikyaaryoo-wentantzi.
9 Otzimimo-tzimi eeroka pishintsinka pomaeryaan-tawori
otamakaatzi inkaari.
Pimatzitawo eejatzi oshinkiryaa-takaani tampyaa.
10 Potsinampaakiri Ajahaariweni, poshiya-kaantakari kaminkari.
Tema eeroka shintsi-shempari, pomishiyakiri pikoshekani.[89.10]
11 Tema eeroka ashitawo maawoeni inkite eejatzi kepatsi.
Eeroka wetsikakiro kepatsi, eejatzi maawoeni tzimatsiri.

---

[c] **51.19** ipiraetari = becerro [d] **89.4,37** Pishowi-teeyini, pipiyompi-teeyini eepichokiini = Selah [89.10] Ajahaariweni = Rahab = Egipto

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Eeroka wetsikakiro okaatzi tzimatsiri katonkonta eejatzi kirinkanta.
Oshiyawaetaka omampaa-tyeeyaami ochempi Piyopathee-toni eejatzi Pinkaetoni, opaeriiro piwaero.
13 Tema eeroka shintsi-shempari, eejatzi okimitaka pako.
Tema osheki otsinampaantaki pakoperori.
14 Eeroka kameetha-shireri pipinkathari-wentantzi, eejatzi eeroka tampatsika-shireri.
Osheki petakotanta, oshiyakawo roomi jewata-piinteemini pikyaaryooperotani.
15 Tajorentsi! Tema osheki ikimoshiretzi atziri thaamenta-chari romampaa-wentzimi,
Oshiyakawo ranashi-tatyeemi jempe pikoñeetyaakotziri eeroka.
16 Ashi rowaero ikimo-shiretzi ipaeriiro piwaero.
Ari rajahaawenteemi, tema eeroka tampatzika-shireri.
17 Mapero, jempe pikanta eeroka, ari okanta pishintsinka, eejatzi powaneenkawo.
Tema apatziro pikanta-kaawo eeroka, aririka pikoyi, pimatziro pishintsi-takaana.
18 Ikimitawo Tajorentsi riimi otzikaako-mentotsi.
Riitaki Itajorentsite Israel, Awinkatharite.
19 Paerani pikenkitha-waeta-kaakiri piiteshirerite, ikemakimi ishireki.
Pikantziri: “Noneshironka-takiri ñaaperori.
Nopinkathari-takaakiri ikaatzi niyoyaakiri nashitari naaka.”
20 Noñaakiri nomperatanewo David.
Nojee-patzii-totan-takari notajorenchaate.
21 Ashi noyiro notapi-wako-tantee-yaari nako.
Ari oshintsi-shempa-takahaeri noshempa.
22 Eero rotsinampaeri ikaatzi koshekariri.
Ari ikimitee-yaari kaari-perori, eero rotsinampaeri.
23 Naaka thonkirini ikaate owayirityaarini.
Nothonkaeri ikaate kijaneenterini.
24 Tema kijokiro nokanteeri noneshironka-teeri,
Okantakaawo ipaeryaa-piinteero nowaero otzimimo-tantee-yaariri ishintsinka.
25 Ari nokanta-kaakyaawo ipinkathari-wentantee ijeeki inkaariki.
Imatero eejatzi ipinkatharite ijeeki nijaaki-paeni.[e]
26 Ari ikantee-teena: “Tajorentsi! Eeroka ashitanari,

---

[e] **89.25** Kantako-tachari jaka, riitaki Tajorentsi kantakae-yaarini pinkathari David ipinkatharite ipoñaakyaawo Antawoki Inkaari, riijatzi pinkathari-tatsini poñaachani antawaaki eniki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eeroka Notajorentsite, poshiyawo mapi nomana-mento omatantari
nawijakotee.”
27 Nokimita-kaanteeri naaka nantarite notyomi.
Riitaki awijirini ikaate pinkatha-wenteeroni kepatsi.
28 Rashi royiro noneshironka-teeri rirori.
Eero aminaashita okaatzi nokashiya-kaakiriri.
29 Tema rashi rowaero ipinkathari-yitee ikaate icharini-teeyaari.
Ari ikantee-tatyeero eeniro iñeetziri ooryaa jenokinta.
30 Aririka ipakaakiro itomi noñaani,
Eerorika riyaata-kaero ithotyahero okaatzi niyotaa-kiriri,
31 Aririka ipiyatha-takyaawo nowinka-kaantani,
Eerorika ikemijantziro nokanta-kaantani,
32 Ari nowajankitaakiri ipiyatha-takina,
Nopajawenteeri ikaariperotakira.
33 Eero nopakaemaetawo netakotee-yaari.
Noejokiro-peroteeyaari, ashi noyiro notsipa-tyaari.
34 Eero nomaejantziro okaatzi nokashiya-kaakiriri.
Eero nomaeritzi nokanteri okaatzi nokaman-takiriri.
35 Tema Naaka Tajorentsi kashiya-kaakiriri,
Eero namatawi-tziri David, okaatzi nokantakiriri:
36 “Ashi royiro picharini ipinkatharitee pinampiki,
Ari ikantee-tatyeero ipinkatharitee eenirowa iñeetziri ooryaa eejatzi
kashiri.
37 Ari ikantee-taatyeeya ijeeki, roshiyaari kashiri,
Ashi rowaero ijeekae inkiteki.
(Pishowi-teeyini, pipiyompi-teeyini eepichokiini.)

Mampaantsi

91 9 Tema poshiya-kaakiri Tajorentsi riimi itekatsitan-teetari,
rootaki pawijako-tantaari.
Poshiya-kaakiri Tajorentsi Jenoki-jatzi riimi pinampi.
10 Eero othonkaemi kaari-perori,
Eero omateemi imantsiyanka ikaatzi jeeka-nampi-tzimiri.
11 Aritaki rotyaanteemi Ronampiri Tajorentsi,
Riitaki aamaako-wentemini jempe-rika pikinayite.
12 Tema riitaki thomaawa-kimini
Eero pompojan-tawae-tapaaka mapikinta.

103 20 Ronampiri tajorentsiite, tzimatsiri ishintsinka,
pithaamentee-yaari Tajorentsi!
Tema eerokaete antzirori okaatzi ikantzimiri.
Paamawentyaa, eero pipiyathatari rompera-tzimiri. 21 Eerokaete
maawoeni rowayirite, pikimo-shire-wenteeri Tajorentsi!

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eerokaete romperatani, panta-piinteeniri ikoyiri rirori! 22 Eerokaete maawoeni rowetsikani Tajorentsi,
Pajahaa-wentee-yaari maawoeni jempe-rika-paeni ipinkathari-wentantzi!
Tema najahaa-wentari naaka Tajorentsi noshireki!

119 89 Tajorentsi: Ari ashi owaatyeero piñaani jenokintaki.
90 Eeroka kyaaryoowenteerini maawoeni ikaatzi añaatsiri paerani, eejatzi ikaatzi añaatsiri nimaeka, eejatzi ikaatzi tzimaatsini paata.
Eeroka owetsikakirori kepatsi, rootaki opoñaantari otzimi.
91 Maawoeni okaatzi pinintakaantakiri, ari ashi owaatyeero otzimae.
Tema maawoeni okaatzira tzimatsiri oshiyawaetakawo riimi pomperatani.
92 Eeroka kimoshiretakaakinari piyotaakina.
Eeromi piyotaakinami, aritaki aakinami nowashirenkari.
93 Eero nopeyakoneenteero pikantakaantani,
Tema ari okanteeya pijeekakahaena kameethaeni.
94 Powawijaakotaana, tema pashitaanaha,
Nokemijantanakiro pikantakaantani.
95 Kijokero rowawitakina thaenkantzinkari ikoyi ithonkaatenami.
Roori kantzimaetacha eekiro niyaatakaatziiro nomonkaatziro pikantakaantani,
96 Noñaayitakiro thonkanitachari maawoeni oetarikapaeni,
Rooma pinintakaantani, ari ashi owaetaatyeero roori.

Rajahaa-wentari Tajorentsi maawoeni rowetsikani

148 1 ¡Pajahaa-wentee-yaari Tajorentsi inkiteki!
¡Pajahaa-wentee-yaari ojenokiperotzinta!
2 ¡Pimateero eeroka ronampiripaeni tajorentsi, pajahaa-wentee-yaari!
¡Eeroka rowayiritepaeni inkite-jatzi, pajahaa-wentyaari!
3 ¡Eejatzi eeroka ooryaa, kashiri, pajahaa-wentyaari Tajorentsi!
¡Pimateero eeroka ikaatzi oorenta-chari, pajahaa-wentyaari!
4 ¿Pajahaa-wentee-yaari eeroka, Jenoki-pero-jatzi,
Pimateero eeroka, nijaa jeekatsiri inkiteki!
5 Pajahaa-wentee-yaawo iwaero Tajorentsi,
Tema apatziro iñaawaetaki rirori, wetsika-yitanakimi eeroka-paeni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

IKAMANTANTAKIRI ISAÍAS

6 1 Ikanta ikamae pinkathari Uzías, ari noñaawyaatakari
Tajorentsi ijeeki iwinkatharimentoki, ipamankantakawo
ikithaari tajorentsipanko. 2 eenitatsi jenokintaweri paamathaeteentsiri
rowaatzinkaka ipatziitoki. eenitatsi 6 ishiwankiri. Apite ishiwankiri
ipashikapootantari, apite okanta ipashikantari iwathaki, apite raantari.
3 Apiipiitziro ikanteeyini:
"Kiteshire, Kiteshire, Kiteshire rini, shintsiperori Tajorentsi,
Ipamankantakawo rowaniinkawo kepatsi." 4 Ikanta
ikamenitanaki iñaawaetzi, antawoete omoyekanaka ashiroki
tajorentsipanko, kachaariinka okantanaka tajorentsipanko.
5 Ari nokantashiretanaki: "¡Ikantamatsiteetana, nimaeka
nokame! Nokitateeya Nowinkathariteki Tajorentsi
Shintsiperori. Kaariperopaanteri nini, nojeekimotziri atziriite
kaariperopaanteri." 6 Ikanta apaani jenokintaweri oshiyakawori
paamari, ipokashitapaakina. Ramakotaki paamarimenki raakiri
taapokimentotsiki, 7 Rontsirokakiro nopaanteki, ikantana:
"Pamine, ontsirokakimi pipaanteki paamarimenki.
Ithonkaemiro piyaariperonkari,
Ipeyakoeteemiro pikaariperowitakaha."
8 Ari nokemaki ikenkithawaetanaki Awinkatharite, ikantzi:
"¿Iitaka notyaanteri? ¿Iitaka jatatsini ikamantante?"
Nakanaki naaka, nokantzi:
"Naaka potyaante." 9 Ari ikantanakina:
"Pimatero, pikamanteeri atziriite, pikanteri:
'Arika pikemawitya, eeromaeta pikemathatziro.
Arika paminawitya, eeromaeta piñiiro.'
10 Eeroka kantakahaeyaawoni ikijoshiretanteetyaari,
witayempitari ikanteetya, imawityaakiyiite.
Rootaki eero ikowichaatanta,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eero ikemanta,
Eero ikenkithashiretanta,
Tee ikemijantzi, rootaki eero rawijakotantaawo.” 11 Nokantziri:
“¡Noyinkatharite! ¿Okaateka ojamanite iroka?”
Ikantzi rirori:
“Arika ithonkaeteeri paata jeekatsiri nampitsiki,
Kaankipanko okanteeya pankotsipaeni,
Kaankiitya okanteeya eejatzi osheki owaantsi.
12 Ramaeri Tajorentsi thaankiini atziriite,
Kaankiite okanteeya nampitsiki tekatsi nampiteeyaawoni.
13 Itzimerika añaaneentsini apawopaeni,
Aritaki ithonkaetakiri eejatzi irikaete, roshiyeeyaawo itowaetziro meta ari ookanakiro isankahani.
Apatziro oshookamatsitee opiriniki.”[a]

7 1 Okanta inampiite Judá-paeni ipinkatharitzira Acaz itomi Jotam icharini Uzías, ikenkithashiretaka Rezín iwinkatharite Siria-jatzi, raapatziyaari Peka itomi Remalías iwinkatharite Israel-paeni rowayirityaari Judá-paeni. Ikoyi ikye inampiiteki, teemaeta imatziro. 2 Ari ikamanteetakiri pinkathari Acaz itsipatakari ikaatzira jeekapankotziriri, ikanteetziri: “Raapatziyaakari Siria-jatzi Isaías. 3 Ari iñaanateeri Tajorentsi Isaías, ikanteeri: “Paanakiri Acaz piotonkyotyaari pinkathari Sear-jasub othapiki nampitsi roonkanaateetzirowa nijaa, iiteetziri ‘inatsiryaapankaatakotakira kiwawaerentsi’? 4 Pikanteri pitomi:
‘Paamahaeya, tekatsi pithaawanteeya,
Tontashireri pikantya, eero pithaawantari apite oshiyakawori okachaatzi paamari,
Irikaete Resín, Siria-jatzi, eejatzi itomi Remalías,
katsimaki ikantaka ayimatziri mashirenkari. 5 Irika Siria-jatzi itsipatakari Efraín-iite itomi Remalías, ikowaeyakini rowashironkayimi. Ikanteeyakini: 6 “Jame aapithateri iipatsite Judá-paeni. Jame ominthaaweri ikine aapithateri iipatsite. Arika aakiro kepatsi riitaki owaeri itomi Tabeel ipinkathariwentee.” ’ ”
7 Roori kantzimaetacha ikantaki Tajorentsi: “¡Eero imatziro!
8 Tema Damasco rootaki otzinkamintsitari inampitsite Siria-jatzi.
Riitaki Rezín iwinkatharitewitari Damasco-jatzi.
Arika awijaki 65 ojarentsi, aritaki ithonkaeteeri Efraín-iite eero iñahaeteero inampiite.
9 Rootaki Samaria otzinkamintsitari inampi Efraín-iite.
Riima itomi Remalías riitaki iwinkatharitetari Samaria-jatzi.

---

[a] **6.13** Ikantakoetziri jaka “eepichokiini ikaate,” roojatzi ikantakoetzitari “itzimawita paerani 10 atziri, apaanimacheeni añaatsiri.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eerorika pikyaaryooteeyini, aritaki ithonkaetakimi eejatzi
eerokaete.” 10 Iroka otsipa ikantakiriri Tajorentsi irika Acaz:
11 “Pikowakoteri Pitajorentsite Tajorentsi roñaayemi kaari
piñaapiintzi, rootaki piñeeri pijeekira otapinaki kepatsi, pijeekira
eejatzi ojenokiperotzira jenokinta.” 12 Rakanaki Acaz, ikantzi:
“Tee okameethate noñaantawaetyaari Tajorentsi nokowakoteri
roñaayena kaari noñaapiintzi.” 13 Ikantanaki Isaías:
“Pikeme isheninkaete pinkathari David. ¿Iitaka pikijaneentakiriri
atziriite,
pikijaneentzitakarima eejatzi Notajorentsite?
14 Riitaki Awinkatharite oñaayemironi kaari piñaapiintzi:
Ari owaeyantaki tsinani kaari yoterini shirampari,
Itzime otomi, iitya Emanuel.

9 1 Eero ojamanitzimaeta ikemaatsiteetya. Ari retakawo Tajorentsi
rowashiwenteeri Zabulón-iite eejatzi Neftalí-ite. Rooma paata
kyaariperori okanteeya nampitsi Halilea jempe ipiyotapaa atziri kaari
asheninkata janta inkaarecheraki, intatsikero antawaaki nijaa Jordán.
2 Riitaki oshiyakawori ikinatyeemi otsirenirikitzira, riitaki
ñaayiteeriri ootamentotsi.
Otsimankakowitakari raampari kathatayeri ikineemi sarinkaweniki.
Kimiwaetaka ijeekaatyeemi okiteenkatzira.
3 Poshekyaakiri atziriite,
Poemoshirenkaperoteeri riroriite.
Maawoeni ikimoshirewenteeyimini oshiyawaeteeyaawo
ikimoshirewenteetziro arika rowiiteetero pankirentsi,
Oshiyawaetyaawo ikimoshirewenteetziro arika ranteteetyaawo
ashaahawontsi.
4 Tema pontsiparyaakowenteeri eeroka romperanawaeteetari,
Powatsinaaryaakoteeri ishintsineentawaeteetziri,
Ikaatzi ikemaatsitakaayiitari reewawenteetziri.
Kimiwaetaka paerani paperaatantakariri Madián-jatziite.
5 Itayiteeteeri isapaatote owayiri-paeni ikamenitakayitziri
ranashitantari.
Itayiteeteeri ikithaari iraatakiri iraantsi.
6 Tema tzimaki eenchaanikiri ishinetakayiri Tajorentsi. Ipakiri
shintsinkantsi ipinkathariwentante. Ikanteetzi: Kempoyaawenta
rowaeteniri ikenkithashiretari, Tajorentsi kaari roetsinampahaetziri,
Añaari Ashitaanari, Pinkathariwentantatsiri ijeekaetzira kameethari.
7 Irijatzi pinkathariwenteerini ichariniyitari David,
Ithonkya ikemakoeteero ishintsinkari.
Okantaetatyeeya ijeekaetee kameethari,
Ashi owatyeero ipinkathariwentantee,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tampatzikashireri rinaatye, kameethashireri ikantante,
Ari okantaetaatyeeyaani etanakyaawo nimaeka.
Thaamenta ikanteeya, Tajorentsi shintsiperori.

14 1 Ikanta Tajorentsi ineshironkateeri Jacob-iite. Riyoshiiteeri
Israel-paeni, roepiyeeri rashiteeyaawo iipatsite. Ipokaki
paashinijatzi, itsipateeyaari inampiki Jacob-iite. 2 Raakameethateeri
paashinijatziite irikaete Israel-paeni, ramitakoteeri ipiyayitee inampiki.
Imateero Israel-paeni, romperataari shirampariite eejatzi tsinaniite.
Ikaatzira omperawaetakariri paerani Rirori, ipiyataari rirori,
rompera-tanewo rowaeri. 3 Arika rowatsinaaryaakotaami Tajorentsi
pikemaantsiwaetakaha, powashiretakowaetaha, rashiminthateetzimira
romperaetzimi, 4 aritaki pithaenkaeri pinkatharitatsiri Babilonia-ki,
pikante pomampaeya:

"¡Pamineri irika! ¿Jempe okinakika romperawaetakae paerani?
¡jempe ikantakiroka ithonkantakawori nampitsi ijeekira ooro!
5 Itzinkahapithateeri Tajorentsi ipajamento irika kaariperori,
rootaki rotaeyapiintziri pinkathari,
6 rootaki ipajawaetantakariri atziriite, tema antawoete ikijaka,
rootaki ipinkantakariri nampitawori jemperikapaeni, tema
antawoete amashirenkari okantaka.
7 Kameethari ijeekaetee maawoeniki kepatsi, tekatsi
koshekawakahaachani.
Kimoshireri ikanteeya ikaemawaeteeyeni.
8 Eekiro othaamentatya inchatopaeni jeekatsiri Líbano-ki,
kimiwaetaka okenkithawaetatyeemi santari,
Okante: "Tema rashiryahaetakimi eeroka, tekatsi pokatsini itowaena
naaka." 9 Antawoete ikoshekawaka kaminkaripaeni otapinaki,
pokaki otonkyotawaemi.
Kakintetaki ishire kaminkariite, ikaatzi jewatatsiri paerani kepatsiki
pokaki otonkyotawaemi.
Ikaatzi pinkathariwentziriri paerani atziriite tee ijeekae nimaeka
iwinkatharimentoki.
10 Maawoeni iñaawaeyitee, ikantawakahaeya:
'Pimatzitawoma eeroka tee otzimimoteemi pishintsinkari,
poshiyakotaanawo naakaete.'
11 Jempe okineeroka pishamenkari, eejatzi oyameninkari
piwiyompimento.
Shitziinka okantaka pimaantari, chowiyitaki eejatzi pipashikawo.
12 ¡Eeroka iiteetaweetari Sariwoto!
jempe iitaka rowaryahaetantakimiri.
Osheki atziriite pipinkathariwentaki,
roori kantzimaetacha rowaryahitakimi jaawi.[b]

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Pikantashirewitaka: “Nateete jenoki jenokintaki,
Nowetsike nowinkatharipankote nawijanakiri ompokiropaeni ijeekira Tajorentsi.
Ari nojeekeri janta katonkonta, ochempiki ipiyotapiintaha itajorentsitetashiitari.
14 Niyaaperote jenoki nawijanakiro ojenokitzira menkori,
Noshiyaari Jenokijatzi.”
15 ¡Tema piyaatashitaka inthomoeperotzira ipinkathariwenteetzirira kaminkaripaeni!
16 Pampoyaa royemi ikaate ñeemini,
Antawoete raminaminthetemi, ikante:
‘¿Riima irika atziri ithaawakaani kepatsijatzi,
thonkirori nampitsipaeni?
17 Riitaki owaankiityaakirori kepatsi tekatsi nampiteeyaawoni,
ithonkakiro maawoeni nampitsi. Tee ishineteeri ijeekashiwaeteeyani ikaatzi raayitakiri.’
18 Kamayitaki maawoeni pinkathariwentakiriri paashinijatziite jempe ikitayitaka,
apaanipaeni ikitataka riroriite.
19 Rooma eeroka, rookaetakimi inteena kitataarewomashiki,
Roshiyakahaetakimi shitzitatsiri kaarashi,
Roshiyakahaetakimi eejatzi shitziwari,
arika rompojawakahaeyani atziri, rookaetakiri impeetaki opiyotaha mapi.
20 Eero roshiyakahaetzimiri itsipa pinkathariyitatsiri ikaatzi ikitaetakiri, tema pimaperotakiro pinampiite,
pompojaki pisheninkapaeni pinampiki.
Eero ikijotzi rañe isheninkapaeni kaariperori.
21 Powetsikya okine pompojeri itomipaeni, okantakaantziro rompojantzira ipaapate,
Eero ikenkithashirewaetantaawo ipinkathariwenteeri nampitawori kepatsiki, eero ishenitantaawo nampitantyaawoni kepatsiki.
22 Iroka ikantaki Tajorentsi shintsiperori:
“Nokoshekatyeeyaari irikaete, nothonkaeri Babilonia-jatzi,
ikaatzira jeekatsiri janta, rowaeyaniite eejatzi ichariniite.

29 13 Ikantakina Pinkathari:
“Okaatzi icheraacheraawaetziri irika atziri, oshiyawaetakawo okaakishiretatyeena,

---

[b] **14.12** Riitaki roshiyakahaetzi jaka iwinkatharite Babilonia-jatzi roshiyari “Sariwoto,” riitaki oshiyakowitakariri ompokiro ikenkithatakotapiintakiri Canaán-jatzi, ikanteeyini: “Riitaki atajorentsite awijiriri itsipa tajorentsiyitatsiri jeekatsiri ochempiki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ipinkathapaantetashitana, teemaeta ikenkithashiretakotena
kameethaeni, inteenashireri rowanaanaa.
Oamenahashiwaeta ipinkathawitana, riyotaantashiwaetawo rametari rirori.
14 Rootaki napiitanteeyaawori noñaayeeri kaari iñaapiintzi atziriite,
kempoyaa ikanteeyaani.
Nopeyapithateeri riyomento yotaniwitachari.
Nopeyapithateeri ikenkithashiretani kenkithashirewitachari.”

40 1 Iroka ikantzi Pitajorentsite:
“Poetzimoshirenkaeyeenani. Poemoshirenkaeyeenani
nonampikika.
2 Pinintathateri piñaanateri nampiwitawori Jerusalén-ki.
Pikamanteeri, pikanteri: ‘Ari okaatapaaki romperaetzimi,
ipinakowenteetakiro pikinakaashitani,
Imaperotakimi rowajankitzimi pikaariperotakira.’ ”
3 Icheraapaaki, ikantantapaaki:
Powameethateeniri Tajorentsi ikinapaakira ochempimashiki,
Poshiyakaahaeniri Tajorentsi itampatzikaetziro awotsi.
4 Omameripathatee otenkanaayitzira,
Okarenipathayitee ochempi,
Okaatzira otenkanaayitzi nimaeka, okaatzira ochempimashitzi,
Karenipankaari okanteeya.
5 Roñaahanteero Tajorentsi rowaniinkawo, ipiyoteeya atziriite ikaatzi
ñahaerori.
Riitaki Tajorentsi kenkithawaetakirori iroka ñaantsi.”

53 1 ¿Iitaka kemijanteroni okaatzi akemakiri?
¿Iitaka ñaakirori ishintsinkari Tajorentsi?
2 Ikimotatakaaki nomperatani ijeekanikira Tajorentsi,
Roshiyakaakiri owakira parithatatsiri pankirentsi,
Rooma kepatsi kaari oshookanta pankirentsi,
Tee orooperotzi okameethate, tee owaneenkata,
Tekatsi ñaamatyaawoni okantawaetaha,
3 Maninta royiro maawoeni atziri, tee ikoyiro.
Antawoete okatsitzimotziri atziri, rametakawo
okantzimoshirewaetari.
Roshiyawaetakari kaari ñaamataawo iñahaeteri, manintaarewo
oyiri, tee akenkithashiretakoteri.
4 Omaperotatya, riitaki aanakirori akemaatsiyitakari,
Irijatzi aanakirori akemaatsiwaetari.
Tema riitaki owatsinaawaetakiriri Tajorentsi,
Riitaki owajankiwaetakiri, riitaki owaañaawaetakiriri eejatzi.
5 Rojatahaetakiri okantakaantziro ipiyathawaetaka,
Ikemaatsitakahaetakari okantakaantziro iyaariperonkari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikanta rowajankitzitakiri rootaki ijeekantaari kameethaeni.
Ikanta rowatsinaetakiri, roojatzi retsiyatakotantaari.
6 Atzipinawaetaki aakaete maawoeni oshiyawaetakari owisha tzipinari, akinawaetashitaka jemperikapaeni,
Riitaki kantacha Tajorentsi, ratsipetakaakari irika ayaariperonkari aakaete.
7 Ipajawaeteetakiri, ishinetaka tee ikaaniwaetzi,
Tee iñaawaetzi eepichokiini ikenkithawaetapaente.
Roshiyakahaetakiri rahaetziri owisha rowamahaeteri.
Roshiyakari owisha tee ikaemawaete arika rameeteeteri,
Ari ikantakari rirori, maeriri ikantaka.
8 Tsinampashireri ikantakaakari, tee ariperori okaatzi ikantakowiteekariri.
Ikanta rowamahaetakiri, tee itzime itomipaeni.
Rowamahaetakiri ikantakaantziro natzirite.
9 Itsipatahaetakiri kaariperoshireri ikitaetakiri,
Itsipatahaetakiri kaminkari atziri katsimashireri,
Tekatsi iyaariperonkari rirori,
Tee itheeyapaantetapaentya.
10 Tee ishintsineenteri Tajorentsi ikemaatsitakahaeyaari.
Riitaki kowashiteencha ratsipetakowentyaari kaariperori, rañaanteeyaari, iñaayitanteeyaariri icharíniyitari.
Riitaki kantakaantakirori omatantakari rantawaeri Tajorentsi.
11 Osheki ikemaatsiwentakawo iñaantawori kitejiinkari, osheki ikimoshirete arika iñaahaero awijeentsiri.
Irika tampatzikashireri nomperatani osheki rontsiparyaakowentee, riitaki ikemaatenatakaayita iyaariperonkari atziriite.
12 Roejeekaeri Tajorentsi ijeekamentoki riroperoriite, itsipateeyaari shintsiperori oetsinampaanteentsiri,
Tema ishinetaka ikamimotante, roshiyakahaetakiri riimi kaariperori,
Riiwitaka ikematenatakahaetakari iyaariperonkari osheki, rowatsinaryaakotairi kaariperoshireriite.

54 1 Iroka ikantzi Tajorentsi:
"Okantawitaka tee powaeyeeya, maaniromanthaki pinawitaka, roori kantzimaetacha antawoete pinkimoshiretee.
Tee pikemaatsiwitya powaeyante, pithaamenteeyaani.
Osheki tzimaatsini pitomipaeni okantawitaka imaninteetakimi, pawijaero nimaeka tzimatsiri oemi.*Ha*
2 Poemotero pipankonaki eero pithaawakaawo pomaankero pijeekantakari.
Pishiryeero oojotantari, pikentakotero kameethaeni,
3 Tema osheki poewawahayiteeya.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piyaate pisheninkaki otsipaki nampitsi, inampiteeyaawo ochempiki
jempe tee inampiiteetawo.
4 Eero ominthaawashiriimi, riroperori pikantya, tekatsi
kaweyawaetemini, tekatsi pikaaniwente.
Pimaesantero pikantaha paerani pikaaniwenta, eero
pikenkithashireteero rowinkatharyeetemi pikinankaritzira,
5 Oshiyawo riimi Tajorentsi inanteeyaatyeemimi.
Iroka iwaero Tajorentsi shintsiperori, riitaki pinakowenteemiri,
Tajorentsi rini Itajorentsite Israel, Itajorentsite jaawijatzi.
6 Poshiyakawo ookaarewo ewankawo, ashironkaawaetachari,
Roori kantzimaetacha ikaemaemi Pitajorentsite, ikanteemi:
7 "Eepichoki nookawentakimi, roori kantzimaetacha antawoete
netakotzimi nopiyashiteemi notsipateeyeemini.
8 Antawoete nokijapaenta, eepichokiini nookawentakimi,
Roori kantacha ojamani okanteeya noneshironkateemi."
Rootaki iñaane Tajorentsi, pinakowenteeri.
9 "Noshinetakiniri Noé, nokantakiri: 'Eero apiiteero oonkaeya kepatsi.'
eenitatsi noshinetakimiri eejatzi eeroka, nokantzimi: 'Eero
napiiteero najariimataami.' 10 Ataakawitya tonkaariki, pookawita
ochempi,
Eero napakaero noneshironkatzimi eerokaete, eero pipakayiro
paapatziyawakaa eerokaete."
Ari ikantzi iñaawaetaki Tajorentsi, neshironkaperotzimiri.
11 ¡Rowashironkahaetani nampitsi, atsipetakawori tampyaa, tekatsi
kantemini.
Naakataki piriinteeroni potanto nowetsikanteeyaawo porekatsiri
mapi.
Osheki owanawo okanteeya otantotsi.
12 Antawo nowetsikayiteero pankotsi, poreryaari okanteeya mapi
nowetsikantyaawori.
Oshiyawo oporeryaatzi nijaa opatzimooki.
13 Niyotaayiteeri maawoeni notomiite, ijeekayitee kameethaeni.
14 Tontashireri pikanteeya pitampatzikashiretee, pijeekashiwaeteeyani
eero ishintsineenteeteemi,
Eero pithaawashiwaeta, eero okantzimoshirewaeteemi
thawankantsi.
15 Arika ikoshekaetemi, tee naaka kantakahaeyaawoni,
Roori kantacha, aritaki poetsinampaakiri eeroka ikaatzi
maemanetemini.

Ha 4.27

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 “Pikeme, naakataki owetsikakiri kotsiroempeki antawaeteerori
paamari rowetsikayitzi omanamentotsi.
Naakataki owetsikakiri eejatzi thonkantaniri.
17 Tekiraata otzimeeta omanamento materoni athonkante,
Santziko powaeri kantakowaetemini.
Noshineteeniri naaka ikaatzi antawaetanari: roetsinampaante.”
Riitaki Tajorentsi ñaawaetzirori iroka.

61 1 Ijeekantana ishire Tajorentsi,
Tema Tajorentsi riitaki tajorentsitakaakinari, rotyaantakina
noñaayeeniri ashironkaenkari Kameethari Ñaantsi.
Nowatsinaryaakoteeri okantzimoshirewaewitari.
Nokenkithatakahaeri romonkyahaetziri nontsiparyaakowenteeri.
Nojeekakaashiwaeteeyaari ikaatzi raakaanteetziri.*61.1-2:*
2 Nokenkithatakoteero raakameethatanteera Tajorentsi.
Ikijakowentee Tajorentsi ikaatzi kijaneenteeri.
Rotyaantakina noemoshirenkaeri owashirewaetachari,
3 Namantheeteeri ikaatzi okantzimoshirewaetari Sión-jatzi eero
ijeekantawaetaawo samampoki,
Kimoshireri ikanteeya eero rowashirewaetaawo,
Kameñeenka ikanteeya roma-mpahae eero ikantakantawaeta
ithaakyaate.
Iiteeteri ‘inchato tampatzikashireri’, riitaki Tajorentsi pankitakiri
roñaahantantyaawori rowaniinkawo.

61.1-2: Paminero Lc 4.18-19

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

JEREMÍAS

23 23 Iroka ikantaki Tajorentsi inaawaetzi, ikantzi:
"¿Kaarima naaka Tajorentsi jeekatsiri inteena, jeekita-chari
eejatzi okaakiini?
24 ¿Eenitatsima materoni romana-pitha-tena?
Apatziro naaka nothotyiiro nojeekantawo maawoeni, nojeeki
kepatsiki eejatzi inkiteki.
Tema naaka Tajorentsi naawaetzirori iroka ñaantsi."

Ipokaki sorarotan-taniri ikinapaakiro katonko

25 1 Tema okaataki 4 ojarentsi ipinkatharitaki inampiki Judá-paeni
irika Joacim, itomi Josías. Ari iñaanatakiri Tajorentsi Jeremías
ikamantakiri oeta awijimo-terini isheninka Judá-paeni. Tema owakira
okaataki apaani ojarentsi ipinkatharitzi Nabucodonosor Kompitaariki.
2 Ikamantan-takiro Jeremías iñaani Tajorentsi, ithonka ikemayitaki
Aapatziyaweni-jatzi, eejatzi otsipaki inampi-paeni Judá-paeni, ikantaki:
3 "Paerani awijaki okaatzi 23 ojarentsi retanta-nakawori Tajorentsi
ikamantanawo iñaani. Tema owakira retanta-nakawori Tajorentsi ikamantana
rootaki ojarentsi 13 ipinkathari-tantari Josías, itomi Amón janta inampiiteki
Judá-paeni. Rootaki iñaani nowawijayimiri eeroka-paeni, osheki napiita-
kimiro nokaman-tzimiro. Roo kanteencha, tee pikemaeyini. 4 Tema
rotyaantaki romperatani Tajorentsi, iyamanta-nirite, teemaeta pikemijantziri
eerokapaeni, osheki pipiyatha-takari. 5 Iroka ikamantee-takiriri, ikantee-tziri:
'Pipakaero pikaaripero-waetzi, tee opantawo. Aririka pipakahaero, aritaki
pijeekae kameetha janta kepatsiki ikashiya-kaakimiri Tajorentsi, ashi powaero
pijeekae janta. Tema rootaki ikashiya-kaeta-kimiri eerokapaeni, eejatzi ikaate
picharini-teeyaari. 6 Eero pipinkatha-waetziri tajorentsi-niro. Eero rompera-
waetzimi eejatzi. Eero pikijashiryaakaawaetari Tajorentsi, pipinkatha-waetziri
powetsikani-paeni eeroka. Aririka pikemijantakiro iroka, eero rowajankiteemi.'
7 Pikemi ikantzi Tajorentsi: 'Osheki pipiyatha-takina eeroka-paeni. Maperori
powatsimaakina pipinkatha-waetakiri pitajorentsi-nirote. Tema okantakaawo
pipinkatha-waetakiri, aritaki piñaakiro iita awijimo-temini.'

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Rootaki ikantantari Tajorentsi Ñaaperori, ikantzi: ‘Tema pipiyatha-
takina nokanta-witzimiri, 9 piñeena nokaemiri maawoeni nampitawori
katonkonta, nokaemiri nomperatani Nabucodonosor, pinkathari-tatsiri
Kompitaariki, ipoki, ithonkemi rowayiri-tyaami pinampiki, ithonka-
nakiri eejatzi nampitsi-paeni jeeka-nampi-tzimiri. Ashi powaero
ithonkae-teemi, rootaki ithaa-wakaeta-piintyaa, osheki ipinkaetero.
10 Naaka kantakae-yaawoni ikyaant-yaari irika-paeni pinampiki, eero
ikemaetee thaamenta-waeta-chani ikimo-shirete, tekatsi aawakaa-chani,
eero ikemaetee toonka-waeta-tsini, tekatsi nampitee-yaawoni ootachani
tsireniriki. 11 Ari okamaetyaahae nampitsi, tekatsi inahaetee ithonkaero
maawoeni. Okaate 70 ojarentsi rompera-waetemi pinkathari-tatsiri
Kompitaariki. 12 Aririka omonkaa-takyaa 70 ojarentsi Kompitaariki,
ari nokimitahaeri maawoeni nampitawori Oshewa-weniki, nomateri
nothonkaeri, ari nothonkaeri eero iñahaeteeri. Naaka Tajorentsi,
ashitawori iñaani iroka.

Rojankinari Jeremías rashi Noshikaa-rewo-paeni

29 1 Iroka rojankinari Kamantan-taniri Jeremías. Rootaki
rojankina-takiri ijeekira Aapatziyaweniki, rotyaantziniri
antari-pero-paeni inoshikae-takiri. Rotyaantziniri eejatzi Ompera-
tajorentsitaa-rewo, Kamantan-taniri, eejatzi Aapatziyaweni-jatzi
inoshikakiri paerani Nabucodonosor raanakiri Kompitaariki. 2 Aripaete
rotyaantaki jankinarentsi ishitowan-taari pinkathari Jeconías inoshikae-
tantariri otsipaki nampitsi, eejatzi ikan-takiro iina pinkathari, ikaatzi
inampinatari ipankoki pinkathari, jewayita-tsiri Aapatziyaweniki,
maawoeni Judá-paeni, yotzirori rowetsika-waetzi eejatzi eshiro-pakori-
paeni. 3 Riitaki amakirori jankinarentsi Elasa, itomi Safán, itsipatakari
Gemarías, itomi Hilcías. Riitaki rotyaantaki Sedequías, iwinkatharite
Judá-paeni, riyaatero Kompitaariki iñiiri Nabucodonosor. Iroka okantzi
jankinarentsi:

4 “Iroka iñaani Tajorentsi Ñaaperori, Itajorentsite Israel. Rootaki
ikowawi-takari ikamanteri nampiwi-tawori Aapatziyaweniki,
ikantakaakawo inoshikaeteri Kompitaariki, ikanteeri: 5 ‘Piwetsiki
pipanko-paeni, pinampi-tyaawo janta. Pipankite powayityaari.
6 Paawakaeyiteeya, itzimantyaari pitomi-paeni eejatzi pishinto-
paeni, ari ikimityaari rirori-paeni raawakaayiteeyaa itzimantyaari
itomi-paeni. Pishenite, eero pishineta ithonkaetemi. 7 Pantawaete
eero pikoshekanta jempe pijeekaki, pikantena noneshironkatemi.
Aririka noneshironkateri ashitawori inampi, rootaki neshironka-
taantsi piñiiri eerokapaeni. 8 Naaka Tajorentsi Ñaaperori,
Itajorentsite Israel, pikemi nokante: Paamawentyaa ramatawi-
tzimi-kari kamantan-tawitachari, ñaawyaa-taniri-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikaatzi pojatekan-takari jaka. Eero pakakotziri imishiwaero.
9 Aririka ikenkithate ipaereero nowaero, theeyaantsi. Tee naaka
otyaanterini.' Rootakira ikantakiri Tajorentsi. 10 Rapiitakiro
Tajorentsi, ikantzi: 'Aririka pimonkaa-takiro eerokapaeni
pijeekaeyini Kompitaariki okaate 70 ojarentsi, aripaete
noneshironka-teemi, aritaki noepiyeemi pinampiiteki, rootaki
nokantzi-takimiri paerani.'

11 Ikantzi eejatzi Tajorentsi: 'Tema niyotzi naaka nokenkishiryaa
jempe nokantemi pijeeka-yitan-teeyaari kameetha, eero
pashironkaa-waetanta, aritaki pinintahaeyaa paata. 12 Aripaete
pikowako-teena, pamaneena, aritaki nokemakimi okaatzi
pikowako-tanari. 13 Pithotyaako-teena, aritaki piñahaena. Tema
kyaaripero pikyaaryoo-wenta-shire-teena. 14 Aritaki, piñahaena.
Eero apiita okaatzi piñiiri nimaeka. Tema nahaemi maawoni
jempe pijeeka-yitaki nampitsiki. Nopiyoteemi. Aritaki pipiye
jempe pinampitawo paerani inoshikan-teeta-kimiri. Naaka
Tajorentsi, kantatsi.' Aritaki ikantzi iñaawaetaki Tajorentsi.

32 1 Okanta ojarentsi 10 ipinkathari-tantari Sedequías iipatsiteki
Judá-paeni, ari iñaanateeri Tajorentsi irika Kamantan-taniri
Jeremías. Okaataki 18 ojarentsi ipinkatharitzi rirori Nabucodonosor.
2 Tema itapotakiro Aapatziyaweni rowayirite-paeni pinkathari
Kompitaari-jatzi, romonkyahaetakiri rirori Kamantan-taniri Jeremías
iyaankiiteri-teki pinkathari-tatsiri iipatsiteki Judá-paeni. 3 Tema riitaki
Sedequías pinkathari-tatsiri iipatsite Judá-paeni omonkyaakaan-
takiriri, ikantziri: "¿Iitaka pikamantantari eeroka pikantzi: 'Iroka
ikantzi Tajorentsi: Noshine-takiro iroka nampitsi ikosheka-waetyaawo
iwinkatharite Kompitaari-jatzi, aritaki ikyaaki jaka nampitsiki.' "

33 1 Ari rapiiteero Tajorentsi iñaanateeri Jeremías, ijeekira
iyaankiiteri-teki jempe romonkyahaetakiri, ikanteeri:
14 "Paata aritaki notyaanteemi kameethari naantsi okaatzi nokashiya-
kaakiriri paerani iwinkatharite Israel-paeni, eejatzi iwinkatharite
Judá-paeni.[a] 15 Paata aritaki nokanta-kaakyaawo itzimi icharini-tyaari
David, oshiyaawoni oshooka-pirinitzi inchato kamawiteen-chari.
Kameetha-shireri ikanteeyaa ipinkathari-wentantee rirori, itampatzika-
shiretee. 16 Aripaete rawijako-yitee isheninka-paeni Aapatziyaweni-jatzi ari
ikantee-yaari eejatzi maawoeni Judá-paeni, eero ithaawa-waetee inampiki.
Rootaki owaetakaan-terini ikanteeteri: 'Tajorentsi tampatzika-shire-
tanta-tsiri'." 17 Ari ikantzi Tajorentsi iñaawaetaki, ikantzi: "Aritaki itzimae
icharini David rashi rowaero ipinkathari-wenteeri isheninka Israel-paeni."

---

[a] **33.14** iwinkatharite = ipankoki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

EZEQUIEL

Antayiteeri apawopaeni

18 1 Ipokaki Tajorentsi nojeekira naaka, ikantakina: 2 “¿Iitaka
kaari okoñaatanta inampiki Israel ikenkithawaeteetziri paerani
ikanteetziri: ‘Arika ithotero ashitanari kachori chochoki, riitaki itomipaeni
tsiyaekitee raekiki.’? 3 Naaka Tajorentsi, pikemena nopaeriiro nowaero,
eero papiiteero eerokaete pikenkithawaeteero ikenkithawaetziri paerani
Israel-paeni. 4 Naaka ashitari maawoeni atziri, nashitari ipaapateetari
eejatzi itomipaenipaeni. Ikaate kaariperotatsini, otzimatye ikame.

Kaariperori ñaantsi ikamanteetziriri pinkatharitatsiri nampitsiki Tiro

28 1 Ipokaki Tajorentsi jempe nojeeki naaka, ikantakina:
2 “Shirampari, eeroka noñaanatzi, piyaate pikamanteri iroka
ñaantsi pinkatharitatsiri nampitsiki Tiro:

‘Iroka ikantaki Tajorentsi:

Owanaana piñaaperowaetaka pishireki,
pipinkathatashitakari tajorentsiniro
riitaki jeekaentsiri iwinkatharimentoki tajorentsiniro
othonka otapotakimi inkaare.
Tema eeroka tee pitajorentsitzi, atziri pini,
eeroka kenkithashiretashitacha apaniroeni ijeekitantakimi
riyomento tajorentsiniro.
3 ¿Poshiyakaatzi pawijakiri okaatzi riyotanitari Daniel?
¿Tzimatsima nomanimotzimiri kaari piyotzi?
4 Tema roori piyotani, okaatzi paawiiri eeroka
pimatakiro otzimimotzimi osheki koetyiimotzimiri,
piyeekitakiro powantariri ooro eejatzi koriki.
5 Osheki pashiminthatawo eeroka pipimantawaetzi
poshekyaakiro pashaahawo,
rootaki pashaahawo ñaaperotakayimiri pishireki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Rootaki ikantantari Tajorentsi:
Pantzirorika riitaki yotanitakayimiri tajorentsiniro,
7 nokantakahaeyaawo ipoke paashinijatzi atziri rowayiritemi,
mataperori iyatsimate atziripaeni,
riitaki ameroni rojataamento rowamayemi,
eeroka rompoje, owanaana pikameethatzi, yotaniri,
aritaki papaawaeteeya pookawenteeyaawo powaneenkawo.
8 Rookaetemi inthomoyaaki,
eerowa pikamita niyankyaaki inkaare.
9 ¿Eekiroma pikenkithashiretatziiri tajorentsiniro,
arika piñaawakiri ikaate maemanetemini?
¡Arika rotaeyemi ompojemini
tekatsira piitya eeroka atzirimacheeni pini!
10 Rowamayemi paashinijatzi atziri,
poshiyeeyaari rompojeetziri kaariperoshireri.
Naaka Tajorentsi, kenkithawaetatsiri,
aritaki nokamantakimi.' " 11 Ikantakina eejatzi Tajorentsi:
12 "Atziri pini eeroka, iroka omampahaantsi pomampaakotyaari pinkatharitatsiri nampitsiki Tiro, pikanteri:
Iroka iñaane Tajorentsi, ikantzi:
Owanaana pikameethawitaka eeroka, yotani pikanta, owaneenkaki pikanta.
13 Pinampiwitakawo pankirentsimashiki Edén-ki, rashitakaawitakimiri Tajorentsi,
Osheki owaneenkataka okantakaawo kantawaeyitachari mapiki poreryaari.
Pithatanitari ooro rowetsikaetakimiri owakira pañaanaki.[a]
14 eenitatsi aayitatsiri, paamaawentyaari, pijeekaki ochempiki itajorentsitakaakiri Tajorentsi.
Panashiwaetzi jempe ipiyotapaa ompokiro.
15 Tekatsi pikinakaashitya, kameethari pikanta owakira rowetsikaetakimi
Roojatzi pikaariperotantanakari.
16 Tzimanaki osheki pashaahawo, osheki pikoshekawaetanaka, owanaana pikaariperotanaki.
Rootaki nookantakimiri, tee nokowe pijeekimotena.
Nomishitowakimi pijeekawitaha ochempiki rashitari Tajorentsi.
Riitaki omishitowakimiri aayitatsiri, pitsipawitari pinampitawo ompokiromashiki.
17 Piñaakiro powaneenkata, owanaana piñaaperotanaka pishireki.

---

[a] **28.13** Ikanteetziri jaka "mapiki poreryaari", riitaki ikanteetziri eejatzi: rubí, crisólito, jade, topacio, cornalina, jaspe, zafiro, granate eejatzi esmeralda.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Osheki omajontyaanakimi pishipakiryaanakira.
Nookakimi jaawi, osheki pikaanitaki piñaakirira
raminaminthatakimi pinkatharipaeni nomishitowakimira.
18 Owanaana pikaariperotaki, maperori okoweenkatakaakimi
pashaahawo,
Iwinkani rowaeta pitajorentsipankote.
Rootaki nowantakari paamari jempe pijeeke eeroka, riitaki
thonkaemini itaayimi.
Iñahaemi pisamampotee jaawi.
19 Maawoeni atziri ikaate ñahaemini, osheki ithaawakaemi.
Koweenkaki pikanteeya. Ashi powaero eero pitzimae.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

DANIEL

Tsimeripaeni Koweenkatatsiri

7 1 Roojatzi ipinkatharitzi Belsasar janta Babilonia-ki, etanakawori
ojarentsi ipinkatharitanaki, ari imishitaki Daniel, Ikanta ikakitanakira,
rojankinatakotakiro okaatzi imishitakiri. Iroka rojankinatakiri:
2 Noñaawyaataka otampyaataki osheki, opoñaapaaka oetarikapaeni,
otamakaatakiro inkaare. 3 Ipoñaashitanaka ishitowanaki inkaareki
tsimeri antariyitatsiri, ikaatzi 4. Rinashiyiita. 4 Etakawori arityaawetaka
manitzi, roori kantzimaetacha tzimimaetacha ishiwankiri roshiyakari
pakitha. Naminawakirira, ithokiteetakiri ishiwankiri. Rowiriinteetakiri
kepatsiki, ikatziyakiri roshiyakaakiri ikantawaeta ikatziyaka atziri.
Rowaetzitakanari ishire, ari rathatakiri jempe ikantawaeta atziripaeni.
5 Apitetaneentsiri tsimeri ariityaawitaka maeni, itzinaaki apaani rako,
ratsikaki mawa imeriki. Nokemaki ikanteetakiri: Panashitya, poyaari
tsimeri, jempe ikaate piñaamatyaari.
6 Mawataneentsiri tsimeri ariityaawitaka kashekari, roori
kantzimaetacha tzimimaetacha ishiwankiri okaatzi 4. Tzimaki eejatzi
iitopaeni okaatzi 4. Rowaetakiri ipinkathawentante.
7 Niyaatakaakiro nomishiwaetzi tsirenirika, ari noñaakiri irika itsipa
tsimeri 4-tapaentsiri. Koweenkatatsiri, ithaawanteetani, shintsiperori.
eenitatsi raeki antawo mapikyaanikiteentsiri. Rowakawo maawoeni,
rowaariperotakiro, raatzikakiro tzimahaantaneentsiri. Tee roshiyari
itsipa tsimeri nomishitakiri. eenitatsi ichee okaatzi 10 iitoki.
8 Nokempoyaamintheetziro icheepaeni, noñaatziri itsipapaeni oshitowanaki
ichee ewonkiperotatsiri. Inowikyeetakiro otsipa mawa ichee jeekawitachari,
ipoyaatakiro. Iroka ichaanikiri, eenitatsi ooki oshiyakari itzimimotziri atziri.
Tzimitacha opaante, ari oñaawaetaki, osheki ajahaawentantzi.

Riyakatantamento Tajorentsi

9 Niyaatakaakiro nomishiwaetaki, noñaaki
jeekamentotsi owaneenkatachari. Ari ijeekanaki
Antarikitapaentsiri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kitamaaki okantaka ikithaari, ariwaetaki okitamaatzi jiriniki.
Ari okantzitaka iishi, oshiyawaetakawo roomi iwitziri owisha kitamaaperotatsiri.
Paamaperotaki jeekamentotsi, ari okantzitari tzimatsiri oshiyakawo oshiyantari shiyakomentotsi.
10 Paamataki ariwaeta nijaa, opoñaapaaka janta ijeekakira rirori.
Jataki inteena pinkathatakiriri janta,
mataperoperotaka rishekiperokitaki ikaatzi katziyimotakariri okaakiini ikatziyakaha rirori.
Ari ijeekapaaki itzinkamipaeni, retapaakawo rapatotapaaka,
itzintaryapaakiro jankinarentsi.
11 Niyatakaamintheetziro namineero okaatzi awijeentsiri,
nokemaminthatakiro okaatzi ikenkithatakotziri ichaanikiri, tema
owanaa ajahaawentawaetantaka. Omapokashitanaka rompojeetakiri
tsimeri, iooweteetakiri, rookaetakiri paamariki itaantyaari. 12 Ikanta
itsipapaeni tsimeri koweenkatatsiri, ikantakahaetakari tee otzimimotziri
ishintsinkari. Roori kantacha ojamanitaki ishineteetakiri rañaahae
roojatzi paata iyomaatanteeyaari.
13 Eekiro nomishiwaetatzi tsirenirikiriki.
Omapokashitanaka ikoñaatapaaki apaani pokaentsiri oshiyakariri itomi atziri,
ikinapaa menkoriki,
riyaatashitziri Antarikitatsiri,
rontsirokapaakari ijeekakira rirori.
14 Ikantakahaetakari otzimimotziri ishintsinkari, rowaneenkawo,
iwinkathankari, opoñaantyaari ipinkathariwenteri atziripaeni jeekayitatsiri jemperika janta,
ipinkathariwenteetziri jemperikapaeni, kemathatawakaawori iñaani jemperikapaeni.
Ashi rowaatyeero ipinkathariwentantee,
tekatsi materini rookakayiri ipinkatharitzira.
15 Naakataki Daniel, nokemakiro rooteentsi akinani nothaawankari.
Okantzimoneentawaetakina okaatzi nomishitakiri. 16 Nontsirokapaakari
apaani katziyeenchari janta, nokowakotakiri rooñaawontenawo okaatzi
awijeentsiri. Rakanakina, ikantanakinawo maawoeni oetarikapaeni
ikanteetziri, ikantzi:
17 “Irika tsimeri koweenkateentsiri kaateentsiri 4, riitaki oshiyakaawentachari
pinkatharitatsini paata ikaate 4, riitaki pinkathariwentantatsini paata
kepatsiki. 18 Roori kantacha paata, riitaki ashiteeyaawoni itajorentsitakaani
Jenokiperojatzi, ashi rowaatyeero ipinkathariwentantee.”
19 Nokowaki niyotakoperoteeri 4-tapaentsiri weyaantapaakawori tsimeri, irika
kaari oshiyawakaachari itsipapaeni, tema riitaki koweenkaperotatsiri: eenitatsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

osheki raeki mapikiteentsiri, ishetaki roshiyakawo kitamaari koriki. Rowakawo
maawoeni, ithonkakiro, raatzikawaetakiro tzimahaanteentsiri. 20 Nokowaki
eejatzi niyotakoperoteero ichee kaatatsiri 10, niyotakotero eejatzi ichaanikiri
tzimatsiri ooki eejatzi opaante, ajahaawaetachari. Noñaakiro rawijanakiro
jempe okanta antawotzi otsipa ichee, okantakaantakiro ikahaaki mawa ichee
jeekawiteenchari ojeekantyaari roori. 21 Okanta noñaakiro ichee owayiritakari
itajorentsitakahaetani, oetsinampaawitakari. 22 Roojatzi rareetantakari
Antarikitatsiri Jenokiperojatzi, rotzikaawentakiri itajorentsitakaani, tema
monkaapaetetapaaka ipinkathariwentante irikapaeni itajorentsitakaani.
23 Tema ikantzi:
"Irika 4-tapaentsiri tsimeri, rootaki oshiyakaawentachari okaate 4
ipinkathariwentantee janta kepatsiki,
eero roshiyakayiro otsipa, tema ithonkero maawoeni okaatzi tzimatsiri
kepatsiki, rowaariperoteero, raatzikaero okaate tzimahaantatsini.
24 Iroka ichee kaatatsiri 10, roshiyakaawenteetziri pinkatharitatsiri
kaatatsini 10.
Ipinkatharite rirori arika awijaki kantakotachari.
Roojatzi rowinkatharyaantakyaari itsipa pinkathari. Eero
roshiyaari itsipa etanakawori, rowinkatharyeeri ikaate mawa
pinkathariwitachari.
25 Ikemaeri Jenokiperojatzi, ikowero ithonkerimi itajorentsitakaani
Jenokiperojatzi.
Ikowawitya rowashiñaero jempe okantawaeta riweshiryaawentari
tajorentsitatsiri.
Ikowawitya eejatzi rowashiñaero Ikowakaanteetziri.
Ari imawityaawori awijaneentakirika mawa ojarentsi.[a]
26 Roori kantzimaetacha paata, aripaetera ijeekapaaki Jewari
raminakotantyaariri.
Aritaki rowinkatharyaakiri, roojatzi ithonkantakyaari, ashi
rowaatyeero ithonkaeya raperoteeya.
27 Roojatzi ikantakahaeteri itajorentsitakaani Jenokiperojatzi
ipinkathariwentantantyaari.
Riiyitaki pinkathariwenterini maawoeni otzimimowitari
ishintsinkari, rowaneenkawo, iwinkathankari, jemperika ijeeki
kepatsikinta. Ashi rowatyeero ipinkathawentante. Ikemijanteri
maawoeni atziri jeekatsiri kepatsikinta.
28 Ari okaatzi roñaayeetakinari. Naakataki Daniel.
Okantzimoneentanakina, oeteryaakina. Tekatsitzimaeta
nokamantakoterori.

---

[a] **7.25** Kantakotachari jaka "awijaneentakiri mawa ojarentsi", rootaki ikanteetziri: "apaani ojarentsi, ojarentsipaeni eejatzi oniyankitzimatakirika ojarentsi."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

JONÁS

1 1 Ikanta Tajorentsi iñaanatakiri Jonás, itomi Amitai, ikantziri:
2 “Piyaate Naana-weniki, pikamanteri atziri-paeni nokoyi nothonkiri,
tema nokemaki naaka jempe ikanta ikaariperoyitaki.” 3 Roo kanteencha
Jonás, tee ikemijantzi. Ikenkishiryaaka ishiya-pithateri Tajorentsi riyaate
Owaneenkaariniki. Ari iñaaki antawo amaatako-mentotsi, rooteentsi
oshitoyi Makaariniki. Ipinatakiro rotetan-tyaari, otetanaka rirori. 4 Roo
kanteencha, ikantakaakawo Tajorentsi otampyaate inkaariki, antawo
otamakaa-tanaki. Tema rooteentsi okoteemi amaatako-mentotsi.
5 Antawo ithaawanaki aminirori amaatako-mentotsi, ramanawi-takari
atziri-paeni itajorentsi-nirote. Rowiinkaki rashaahawo eero otsitsiyanta
amaatako-mentotsi. Tema ikiitapaaka inkaahanki Jonás inthomoe-kinta
amaatako-mentotsiki. Imaaperotapaakitzii janta. 6 Jatanaki reewarite
aminirori amaatako-mentotsi jempe romaryaaka Jonás, ikantapaakiri:
“Iita pantziri jaka pochokintzi! Pipiriinte! Pikowakoteri Pitajorentsite.
Ineshironka-teeta, apiinki-kari.”
7 Ari ikantanaki aminirori amaatako-mentotsi, ikantzi: “Pipoki, jame
añaaryaatyaa ayotant-yaari iita kantakaantzirori añaantawori iroka
kowaenkateentsiri.” Imatakiro iñaaryaa-teeyakani. Iñaatziiri riitaki
Jonás kantakaan-tzirori.[a] 8 Rojampi-takiri, ikantziri: “Pikamantena,
¿Iita añaantawori kowaenkatatsiri? ¿Iitaka pipokantari jaka? ¿Jempe
pipoñaa-nakari? ¿Jempe iitaka pisheninka?” 9 Akanaki Jonás,
ikantziri: “Naaka isheninka Heber-paeni, nopinkatha-tziri Inkite-jatzi
Tajorentsi, riitaki wetsikakiro inkaari eejatzi kepatsi.”[b] 10 Antawoete
ithaawanaki, ikanteeyini: “¿Jempe pikanta-teetenaka?” Tema yotanaki
ishiya-pitha-tatyaari Tajorentsi, tema aritaki ikantzi ikamantaki.
11 Eekiro ikantee-tanaki-tziiri: “¿Jempe nokantemika opakaan-teeyaari
otamakaatzi?” Tema eekiro omapero-tanakityaa otamakaatzi inkaari.
12 Ari ikantanaki Jonás: “Pookina inkaariki, aritaki opakaanakyaa
otamakaatzi. Naaka kantakaantakiro añaantawori okowaenkatzi
otampyaatzi.”

[a] **1.7** Paminiro Ooñaawontzirori Ñaantsi-paeni: ‘Ñaaryaa-taantsi’ [b] **1.9** Heber-paeni = Israel-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Tema shintsiwiteeyanakani ikomateeyini ikoyi raatakote othapyaaki
inkaari. Teemaeta imatziro. Eeniro omapero-tanakityaa otamakaatzi
inkaari. 14 Ikowako-tanakiri Tajorentsi, ikanteeyini: “¡Tajorentsi! Eero
pishinetana nopiinki ikantakaan-tziro irika atziri. Tekatsi-rika iyaari-
perorite, te nokoyi powajankitaa-wentenari ikamakirika. Pimatziro
eeroka Tajorentsi okaatzi pikoyiri.” 15 Ikaatanakiro ikowako-tziri
Tajorentsi, rowiinkaetanakiri Jonás inkaariki. Tema maeryaatanaki
otamakaatzi inkaari. 16 Ikanta iñaakiro atziri-paeni, antawoete ipinkatha-
tanakiri Tajorentsi. Itaa-kiniri ratsipe-takaani, ikanteeyini: “Tajorentsi!
Kyaaripero nokemijanteemi.”
17 Rowaki Tajorentsi antari omani niyawakirini Jonás. Mawa kitejeri
eejatzi mawa tsireniri jeekaki imotziki omani.

2 1 Ikanta ramanaa Jonás ijeekakira imotziki omani, 2 ikantzi:
“íTajorentsi! Noñaakiro nokemaatsi-waetaka, nokowako-takimi.
Pikaminthaakina eeroka.
Pikemakina nokaemi kaminkari-mashiki.
3 Pookawi-takina ocheenkaatzira inkaari,
Onoshika-nakina oshinchaari.
Aanakina omoetonkaari inthomoekinta.”
4 Ari nokantziri: “íTajorentsi! Pookawentakina.
Eero noñahaero pitajorentsi-pankote.
5 Othonkakina opamankakina nijaa,
Opeyakina ocheenkaatzira inkaari.
Tema othonkakina ankowiyinatakina jamantoshe.
6 Notsiryaanaki inthomoeki nareeta-paentawo kepatsi.
Kimiwitaka ashi noyiromi nojeekemi jempe rashita-koeta-kinami.
Roo kanteencha Nowinkatharite Tajorentsi, eeroka owawijaa-
kotaana nokamimi.
7 Nokanta nokamimataki, nokenkishiryaaneemi eeroka Tajorentsi.
Pikemakiro namanani pitajorentsi-pankoteki.
8 Ikaatzi pinkatha-waetziriri roshiya-kaawo tajorentsi-niro,
Tee ikinatzimi.
9 Rooma naaka, kamiñeenka nopaasoonkiteemi,
Notahaemiri natsipe-takaani nashita-kaemiri.
Aritaki nanteemiro nokantzimiri.
Tema apatziro pikanta-kaawo Pitajorentsitzi, powawijaa-kotantzi.”
10 Ari ikanta-kahaari Tajorentsi irika omani, ikamaankaeri Jonás
othapyaaki inkaari.

3 1 Ari rapiiteero Tajorentsi iñaanateeri Jonás, ikantziri: 2 “Piyaate
Naana-weniki, pikamantantero okaate nokantemiri.” 3 Jataki Jonás
Naana-weniki, imatakiro ikantakiriri Tajorentsi. Tema antawo nampitsi
Naana-weni, mawa kiteejeri anashitan-tyaawori maawoeni. 4 Areetaka

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jonás nampitsiki, anashitaka apaani kiteejeri, ikantzi ikenkithatzi:
“Yotapaaka 40 kitejeri, ithonkae-tantyaariri ikaatzi nampitawori Naana-
weniki.” 5 Ikanta ikemaki nampitawori Naana-weniki: antari-paeni eejatzi
eentsitee-reki, ikemijanta-nakiri Tajorentsi, ikanta-wakahaeyani: “Jame
atziwentyaa.” Ikithaa-tanakawo etawori-pooki iithaari, rootaki riyotan-
teeyaari rowashiretako-tatyaa.

6 Ikanta ikemaki pinkathari-tatsiri Naana-weniki, rookanakiro
iwinkathari-mento, ikithaa-tanakawo etawori-pooki iithaari, jeekanaki
samampoki. 7 Ikamantantaki inampina-paeni pinkathari, riyotan-
tyaari maawoeni nampitawori, ikantzi: “Itziwentyaa maawoeni atziri,
tekatsi owaachani. Ari ikimiteeriri ipira-paeni, eero ipiri eepichokiini
rowanawo eejatzi imiri.[c] 8 Otzimatyee ikithaa-pookityaa atziri-paeni
eejatzi ipira-paeni. Icheraa-pero-tatyee ramaniri Tajorentsi. Ipakahaero
ikaaripero-waetzi eejatzi ikoshekanta. 9 Aamaashityaa aritaki
ineshironkatee Tajorentsi, rotsimaryaa-shire-teeyaa. Eero anaantawo
ithonkae.”

10 Iñaakiri Tajorentsi jempe ikantanaa Naana-weni-jatzi, tema ipakaa-
neero rantawitakawo kaariperori. Te ikowanee Tajorentsi rowajankiteeri.

4 1 Te inimotziri Jonás iñaakiri Tajorentsi tee rowajankiteeri Naana-
weni-jatzi, otyaanakari imashirenka. 2 Ikowako-takiri Tajorentsi,
ikantzi: “¡Tajorentsi! Ari niyotzitaka panteri eeniro nojeeki nonampiki.
Rootaki nokowantari niyaatemi Makaariniki. Tema niyotzi eeroka
Tajorentsi etakotantaniri, neshironka-tantaniri, te pikijanita. Antawo
petakotanta, pikanta-wityaa: ‘Ari nowajankitaakimi’, roo ojamanitakimi
te pikowanee powajankitaante. 3 Rootaki noñaashirenkan-tzimiri
Tajorentsi, nokoyi nokami. Rootaki nokowa-perotziri nokami, te nokoyi
nañee.” 4 Ari rakanaki Tajorentsi, ikantzi: “¡Jonás! ¿Rooma kameetha-
tzimo-tzimiri pikijawaeta?” 5 Jatanaki Jonás ishitowa-piintziro ooryaa
iweyaa-thapita nampitsi. Rowetsika-paaki ipanko-sheta. Ari ijeeki
raampiya, royaawenta iita awijatsini nampitsiki.

6 Ikantakaakawo Tajorentsi omapoka-shityaa oshooki incha-maeshi,
opamanka-kotakiri Jonás. Rootaki tsimanka-kiriri iitoki, ari raampiya
eero roñaashirenkantari ooryaa. Osheki ikimo-shire-wenta-nakiro Jonás
shookaen-tsiri. 7 Okanta okitejeta-manee, ikantakaakawo Tajorentsi
itowireero chapitzi shookaen-tsiri, jampishi-tanaki. 8 Ikanta ishintsi-
tapaaki ooryaa, antawo itampyaa-takaakiro Tajorentsi okinapaakiro
jempe ishitowapiintzi ooryaa. Riitaki taapaakiriri iitoki Jonás, rowamayi-
matakiri. Ikantzi: “Rootaki nokowa-perotziri nokami, te nokoyi nañee.”

9 Iroka ikantzi Tajorentsi rakiri Jonás: “¿Rooma kameetha-tzimo-
tzimiri pikijakotawo okamaki incha-maeshi?” Ikantzi Jonás: “Jee, tema

---

[c] **3.7** ipira-paeni = bueyes, ovejas

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kameetha noñaakiro nokijawaeta.” 10 Ikantzi Tajorentsi: “Te eeroka
pankiteroni incha-maeshi, te eeroka shookakaeroni eejatzi. Tema
piñaashitakawo eeroka oshookaki, eejatzi piñaakirowa okamaki. Rootaki
petako-waematsitari. 11 ¿Eeroma noneshironka-tziri naaka Naana-weni-
jatzi? Osheki ikaateeyini. Eenitatsi eejatzi osheki eenchee-riki, ikaatzi
120,000, tekira riyotziro jempe otzimi rampate eejatzi rakoperori.
Eenitatsi eejatzi osheki ipireetari janta.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

MIQUEAS

1 1 Iroka iñaani Tajorentsi ikamantziriri Miqueas Kashiya-kaarini-jatzi,
ikantziri: “Noñaayimiro oeta awijatsini paata Oshitekii-toniki eejatzi
Aapatziyaweniki.” Aripaete roñaayiri ipinkathari-tantari Jotam, Ahaz
eejatzi Ezequías janta ijeekinta Judá-paeni.

5 s 1 ¡Rishinto owayiri-paeni! Pikijawentyaa rinkiteetakimira
tantotsikira,
Tema rowayiri-teetatyee.
Antawoete rowajankiteeteri reewarite asheninka Israel-paeni,
Rompoja-waetan-tyaari pajamentotsi ipooki.
2 Rooma eeroka, Owapankoni jeekatsiri Poshini-pathaniki,
Rawijakimi ishekiiyini pisheninka Judá-paeni.
Ari ipoñeeyaami pinkathari-wenteerini Israel-paeni.
Riitaki etakawori itzimaki paerani,
Itziman-tayitakari kañaaniri.
3 Eepichokiini rookawenta-paentziri rashiyitari,
Roojatzi paata otzimaa-nitan-takyaari tsinani ikowakahae-takiri
itzime eentsite.
Riyoshiiteetani tsinani itzime eentsite.
Aripaete ipokayitee isheninka,
Itsipayi-teeyaari Israel-paeni.
4 Ari retanakyaawori pinkathari raamaako-wentee-yaari
isheninka-paeni,
Rootaki imatantee-yaari ishintsinka Tajorentsi.
Ari ikantzi-teetyaari ipinkatha-teetero iwaero Itajorentsite.
Aritaki ijeekawaetee kameetha,
Tema antawoete ipinkathee-teeri Tajorentsi,
Imaeteero maawoeni jempe-rika oweyaa-thapi-tapaa kepatsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

MALAQUÍAS

1 [1] Iroka iñaani Tajorentsi ikantakiriri Kamantan-taniri Malaquías,
rootaki riyoteeri maawoeni Israel-paeni.

3 [1] Ikantzi Tajorentsi Ñaaperori:
Ari notyaantaki etyaawoni ikamanta-kotena,
Riitaki wetsikironi jempe nokinapaaki.
Omapoka-shityaa ikyee itajorentsi-pankoteki, Piwinkatharite poyaakota-piintziri.
Areetzi-mataka pikowae-yirini, riitaki notyaanteri ikenkitha-takoyi-teero kashiyakaa-wakahaantsi.

4 [1] Iroka iñaani Tajorentsi Ñaaperori, ikantzi:
Okaakitaki kitejeri iñahaetero oshiyawori opaamatzi paamari,
Ari itahaeyaari kantakaa-pero-waerentzi eejatzi antzirori kaari-perori, ikimitee-yaawo opaamatzi tsipanashi.
Ari ithonkyaari itahaeyaa, ikimiteeyaawo itahae-tziro inchato,
Tema ithonkae-tziro maawoeni otewa eejatzi oparetha.
[2] Rooma eerokapani pikaatzi pipinkatha-teero nowaero,
Ari okoñaatzi-moteemi kameetha-shire-taantsi oshiyeeyaari ishipakirii ooryaa,
Rootaki ishipakiryaani etsiyata-kotakahaemini okimiteeyaawo roomi ishiwanki rowaankakimiri jempe pijeekaki eeroka.
Antawo pikimo-shire-yitee, poshiyaari ithaamenta iryaani ipireetari aririka pashitaryaakoteri okiteejeta-manee.[a]
[3] Aritaki paatzika-yiteeri kaari-pero-shireri,
Poshiya-kaanteeri raatzikae-tziro jamampo-pane,
Aririka omonkaa-tapaakyaa kitejeri nomatan-teeyaawori okaate nantayiteri.
Ari ikantzi iñaawaetzi Tajorentsi Ñaaperori.
[4] Pikenkishiryahaero noñaani,
Nopakiriri paerani nomperatani janta Mamerii-toniki.

[a] **4.2** ipireetari = vaca = becerro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rootaki noshine-takaantani, rootaki noñaani rashiite maawoeni
Israel-paeni!
5 Aritaki notyaanta-kimiri Kamantan-taniri Elías,
Tekira omonkaa-tapaaka kitejeri ikoyiri Tajorentsi, tema
okowaenkatatyee, omapero-teeyaa okaariperotee.
6 Aritaki roepiya-shire-teeri Tajorentsi ikaatzi ipaapate-teetari, osheki
ikowapero-teeri itomi-paeni.
Ari ikantziteyaari itomiteetari, osheki retakopero-teeyaari
ashitariri-paeni.
"Paamahaena aririka nopiyee, nowajankiteeri-kari ikaatzi
jeekantawori kepatsi."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

KAMEETHARI ÑAANTSI ROJANKINA-TAKIRI MATEO

Icharini-yitari Jesús
(Lc. 3.23-38)

1 [1] Iroka iwaero-paeni ikaatzi icharini-takari Jesús, Jeepatziitoetani.
Tema irika Jesús riitaki icharini David eejatzi Abraham. [2] Ikanta
paerani Abraham, itzimaki itomi iitakiri Isaac. Ikanta Isaac tzimanaki
itomi rirori, iitakiri Jacob. Ikanta Jacob tzimanaki itomi rirori, iitakiri
Judá. Tema osheki rirentzi tzimaen-tsiri Judá. [3] Ikanta Judá rowakaakiro
Tamar, iitakiri Fares, riima itsipa iitakiri Zara. Ikanta Fares tzimanaki
itomi rirori, iitakiri Esrom. Ikanta Esrom tzimanaki itomi rirori, iitakiri
Aram. [4] Ikanta Aram tzimanaki itomi rirori, iitakiri Aminadab. Ikanta
Aminadab tzimanaki itomi rirori, iitakiri Naasón. Ikanta Naasón
tzimanaki itomi rirori, iitakiri Salmón. [5] Ikanta Salmón rowakaakiro
Rahab, iitakiri Booz. Ikanta Booz rowakaakiro Rut, iitakiri Obed. Ikanta
Obed tzimanaki itomi rirori, iitakiri Isaí. [6] Ikanta Isaí tzimanaki itomi
rirori, iitakiri David. Tema irika David riitaki pinkathari-teentsiri.

Ikanta pinkathari David rowakaakiro iina Urías, iitakiri Salomón. [7] Ikanta
Salomón tzimanaki itomi rirori, iitakiri Roboam. Ikanta Roboam tzimanaki
itomi rirori, iitakiri Abías. Ikanta Abías tzimanaki itomi rirori, iitakiri Asa.
[8] Ikanta Asa tzimanaki itomi rirori, iitakiri Josafat. Ikanta Josafat tzimanaki
itomi rirori, iitakiri Joram. Ikanta Joram tzimanaki itomi rirori, iitakiri
Uzías. [9] Ikanta Uzías tzimanaki itomi rirori, iitakiri Jotam. Ikanta Jotam
tzimanaki itomi rirori, iitakiri Acaz. Ikanta Acaz tzimanaki itomi rirori,
iitakiri Ezequías. [10] Ikanta Ezequías tzimanaki itomi rirori, iitakiri Manasés.
Ikanta Manasés tzimanaki itomi rirori, iitakiri Amón. Ikanta Amón
tzimanaki itomi rirori, iitakiri Josías. [11] Ikanta Josías tzimanaki itomi rirori,
iitakiri Jeconías. Tema tee apaani ikanta Jeconías osheki rirentzi tzimaen-
tsiri. Aripaete inoshikae-takiri rahaeta-nakiri maawoeni janta Kompitaariki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Ikanta ipiyaawo inoshikan-teeta-kariri Kompitaariki. Ari itzimapaeri
itomi Jeconías, iitakiri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanaki itomi rirori,
iitakiri Zorobabel. 13 Ikanta Zorobabel tzimanaki itomi rirori, iitakiri Abiud.
Ikanta Abiud tzimanaki itomi rirori, iitakiri Eliaquim. Ikanta Eliaquim
tzimanaki itomi rirori, iitakiri Azor. 14 Ikanta Azor tzimanaki itomi rirori,
iitakiri Sadoc. Ikanta Sadoc tzimanaki itomi rirori, iitakiri Aquim. Ikanta
Aquim tzimanaki itomi rirori, iitakiri Eliud. 15 Ikanta Eliud tzimanaki
itomi rirori, iitakiri Eleazar. Ikanta Eleazar tzimanaki itomi rirori, iitakiri
Matán. Ikanta Matán tzimanaki itomi rirori, iitakiri Jacob. 16 Ikanta Jacob
tzimanaki itomi rirori, iitakiri José. Riitaki José oemithori María. Tema
iroka María rootaki tzimakiriri Jesús, riijatzi iiteetziri Jeepatziitoetani.
17 Riitaki irika-paeni iwaejatzitetakari retanakawo Abraham roojatzi
David, ikaateeyini 14. Ipoñaana David roojatzi inoshikan-teeta-kariri
Kompitaariki, ikaateeyini 14. Ikanta ipiyaawo inoshikan-teeta-kariri
Kompitaariki, roojatzi itziman-takari Jeepatziitoetani, ikaateeyini 14.

Itziman-takari Jesús
(Lc. 2.1-7)

18 Iroka okanta itziman-takari paerani Jesús, Jeepatziitoetani. Eenitatsi
iinathori José oeta María, rootaki ikashiyakari iinantyaawo. Teemaeta
iñiiro rontsirokyaawo. Roo kanteencha, motzitaki María okantakaakawo
Ishire Tajorentsi. 19 Tema tampatzika-shireri rirori José, ikowawitaka
romanakayaawomi rokiromi María, tee ikoyi rowashironkayiro ikemakoe-
tero itzimashi-waetaka eentsite. 20 Ikanta ikenkishiryaa-waeta José
tsireniriki, roñaahakari Ronampiri Tajorentsi imishiwaeroki, ikantakiri:
"José, icharini pinkatharini David. ¿Iitaka pikenkishiryaan-tari pookiro
María? Payiroota, tema Ishire Tajorentsi kantakaawori omotzitan-takari.
21 Aririka itzimaki eenchaa-niki, piiteri "Rowawijaa-kotee Tajorentsi".
Tema riitaki owawijaa-koteerini isheninka-paeni ikaariperotakira. Tema
iroka waerontsi "Rowawijaa-kotee Tajorentsi", rootaki ikantziri iñaaniki
riroripaeni "Jesús". 22 Tema omatanta-yitakari iroka-paeni, ari omonkaatari
okaatzi rojankina-takaakiriri Tajorentsi paerani Kamantan-taniri, ikantaki:

23 Ari otzimaanitaki tsinani kaari ñeerini shirampari, itzimi otomi,
Iiteeteri Emanuel, rootaki owaetakaan-teerini ikanteeteri: "Itsipatee
Tajorentsi."

24 Ikanta ikakitanee José, imatakiro okaatzi ikantakiriri Ronampiri
Tajorentsi, iinantakawo María. 25 Teemaeta rontsirokityaawo roojatzi
itziman-takari omapokani otomi. Iiteetakiri JESÚS.

Ipokaki yotaniri iñeeri Jesús

2 1 Tema tzimaki Jesús nampitsiki Owapankoniki, iipatsiteki Judá-
paeni jempe ipinkathari-wentantzi Herodes. Ari rareetee-yakani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yotaniri-paeni Aapatziyaweniki ikinapaakiro ishitowa-piintzira ooryaa.
2 Rojampi-tanta-paaki, ikantzi: “¿Jempe ijeekakika iwinkatharite Judá-
paeni owakira tzimaen-tsiri? Tema janta nonampiki jempe nopoñaaka,
noñaakiri ompokiro niyotan-takari tzimaki. Rootaki nopokan-tanakari
nopinkathateri.” 3 Ikanta ikemaki pinkathari Herodes antawo okantzimo-
shiryaa-nakari, ari ikimi-tzita-nakari maawoeni Aapatziyaweni-jatzi.
4 Ikaemakaan-takiri Herodes maawoeni reewarite Ompera-tajorentsitaa-
rewo, eejatzi maawoeni Yotaantaniri, rojampi-takiri, ikantziri:
“¿Jempema iitzimika Jeepatzii-toetani?” 5 Ari ikantee-yanakini rirori:
“Ari itzimiri janta Owapankoniki ipatsiteki Judá-paeni, tema ari okantzi
rojankinari Kamantan-taniri, ikantaki:

6 Rooma eeroka Owapankoni jeekatsiri iipatsiteki Judá-paeni,
Tekatsi theenkimini, ikantemi: ‘Tee piriiperotzi eerokapaeni,
rawijimi itsipa pinkathari-wentziriri asheninka Judá-paeni.’
Tema aritaki ipoñeeyaari pinkathari-perori janta.
Riitaki jewateerini Israel-paeni nashitari naaka.”

7 Tema romanakaashitakari ikaemakaan-takiri Herodes pokaentsiri
yotaniri-paeni, rojampi-takiri, ikantziri: “¿Jempe okaatzika piñaantakariri
ompokiro piyotan-takari tzimaki pinkathari?” 8 Ari ikamantakiri
jempe okaatzi iñaantakariri. Ikantzi Herodes: “Kameethataki, pimatero
piyaate Owapankoniki paminiri jempe ijeekika eenchaa-niki. Aririka
piñaakiri eejatzi pikinapae jaka pikaman-taneena, niyaatantyaari
naaka nopinkathateri.” 9 Ikanta ikemakirira yotaniri-paeni ikantakiriri
pinkathari, awijeeya-nakini. Eejatzi iñaaneeri ompokiro iñaakiri chapinki
inampiki. Ikanta rareetzi-matapaaka, iñaatziiri raatzinka-paaki ompokiro
jaha ijeekakira eenchaa-niki. 10 Ikanta iñaakiri raatzinka-paaki ompokiro,
antawo ikimo-shire-teeya-nakini. 11 Ari ikyeeya-paakini pankotsiki,
iñaapaa-kitziiri eenchaa-niki eejatzi María, riniro. Otziwerowae-
yapaakani, ipinkatha-tapaakiri. Opoñaashitaka roemishitowakiro okaatzi
ramakiniriri, ipaakiri ooro, kajankari, eejatzi kepishaari. Osheki owinawo
iroka-paeni[a] 12 Ikanta imahaeya-paakini, ari romishimpyee-takiri ikantee-
tziri: “Eero pikinashi-taneeri Herodes.” Rootaki ikinanta-naari otsipaki
awotsi ipiyanta-naari inampiki.

Ishiyan-takari Apitantoniki

13 Ikanta ipiyeeyaani yotaniri-paeni. Rapiiteero Ronampiri Tajorentsi
iñaanateeri José imishiwaeroki, ikantziri: “¡José! Pishiya-kaeri eenchaa-
niki eejatzi riniro, piyaate nampitsiki Apitantoni. Ari pijeekiri janta
roojatzi nokantan-teemiri: ‘Pipiyee.’ Tema awotsikitaki Herodes ikoyi
rowamayiri eenchaa-niki.” 14 Ikanta ikakitanaki José, ikamantakiro

[a] **2.11** kepishaari = Mirra

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

María, tema tsireniriki ishiyaka Apitantoniki raanakiri eenchaaniki.
15 Ari ijeekakiri janta, roojatzi ikamantaari Herodes. Ari omonkaatari
rojankina-takiri paerani Kamantan-taniri, ikantaki:
Ijeekawitakya notyomi nampitsiki Apitantoni, tema ari nokanteeri
ipiyee.
16 Ikanta riyotaki Herodes ramatawi-takiri yotaniri-paeni, otyaanakari
imashirenka. Ari rotyaantaki thonkirini rowamayiri eentsi-paeni,
ikantakiri: "Piyaate Owapankoniki eejatzi maawoeni nampitsiki okaatzi
otsipa-nampitari, powamayiri maawoeni eenchaa-niki owakira tzima-
tsiri, eejatzi kaateentsiri apite rojarentsite." Tema ikamantakiri chapinki
yotaniri-paeni jempe okaatzi iñaanta-kariri ompokiro. 17 Ari omonkaatari
ikamantan-takiri paerani Kamantan-taniri Jeremías, ikantaki:
18 Ikemaetaki Tonkaeroetoniki antawo irahaeya-charini.
Rootaki ojawopaeni kaminkawoni Raquel iraakotariri eentsite-paeni.
Tekatsi mateeroni kimoshiretahaeroni, tema ithonkiteetakiro
rowamayi-tee-takiro eentsitepaeni.[b]
19 Okanta paata, kamae rirori Herodes. Roojatzi ijeekaki José
Apitantoniki. Ari rapiiteero Ronampiri Tajorentsi iñaanateeri
imishiwaeroki. 20 Ikanteeri: "¡José! Kantacha pipiye iipatsiteki Israel-
paeni, paaneeri peentsite eejatzi riniro. Tema kamae kowawita-chari
rowamayirimi." 21 Ikanta ikakitanaki José, roojatzi riyaatanta iipatsiteki
Israel-paeni, raaneeri eenchaa-niki eejatzi iina. 22 Roo kanteencha,
ikemaki José ikanteetzi: "Riitaki pinkathari-taatsi Arquelao inampiiteki
Judá-paeni, ipoyaataari ipaapate Herodes." Osheki ithaawanaki, tee ikoyi
ijeekapae janta. Ari rapiitee-ri iñaana-teeri imishiwaeroki, ikantee-tziri:
"Paamae-yaari Arquelao." Rootaki ikinanta-nakari janta Tepokiweniki.
23 Ari inampita-paawo nampitsiki Kashiyakaa-weniki. Tema ari
omonkaatari ikantakiri paerani Kamantan-taniri-paeni, ikantaki:
Ikashiyakahaetani iiteeteri.

Omitsiryaatantaniri Juan
(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9,15-17; Jn. 1.19-28)

3 1 Okanta paerani janta ipatsiteki Judá-paeni, ari ipokaki Juan
Omitsiryaatantaniri, ikamantantzi. 2 Iroka ikantan-tapaaki:
"Pipakahaero pikaaripero-shire-waetaki, tema rooteentsi ipinkathari-
wentantee jaka Inkitejatzi." 3 Tema rootaki ikenkitha-takotaki paerani
Kamantan-taniri Isaías, ikantzi:
Ari icheraa-haete ikaemaete ochempi-mashiki, ikanteete:
Powameetha-teeniri Pinkathari jempe ikinapaaki.
Pikimita-kaantero itampatzikae-tziro awotsi.

---

[b] **2.18** Iroka Raquel rootaki iinani Israel.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Rootaki ithaaritari paerani Juan, rontyee-tziro iwitzi ikyaakoetari,
rowatha-kitari mashitsi-mashi. Rii rowari kentori, imiritziri iyaa pitsi.[c]
5 Osheki pokaentsiri paerani iñeeri Juan, Aapatziyaweni-jatzi, eejatzi
poñaaneen-chari otsipaki inampii-teki Judá-paeni, pokaeyakini ikaatzi
nampi-thapyaa-tawori Pareenkaariniki. 6 Ikamantakoyitapaakiro okaatzi
rantakiri karipero-yitatsiri, rootaki romitsiryaatantakariri Juan irika-
paeni iroka eni Pareenkaarini.
7 Ikanta iñaawakiri Juan ipokaeyakini Inashitantaniri eejatzi
Sadoc-paeni, ikoyi romitsiryaawentyari Tajorentsi riyotee-tantyaariri
kiteshiretee, ikantawakiri: "Tee pikameetha-shire-teeya-nitzi eeroka,
poshiya-shitakari maanki. ¿Poshiyakaa-mintheetzi eero rowajankitahae-
teemi? 8 Kyaari-pero-rika pipakahaero pikaaripero-shire-waetzi,
pikameetha-shiretee, poshiya-kotee-yaawo pankirentsi kithoki-tatsiri.
9 Eero pikanta-shire-waetzi: 'Naaka icharini nowaejatziteni Abraham.'
Pikemi nokantemi: 'Eero pikantakaa-pero-waeta-shita poshiya-kaantyaa
eeroka ikowa-perotani Tajorentsi, tema kantacha ratziri-takaero iroka
mapi, rootaki poyaatee-yaarini icharini-yitee-yaari awaejatziteni
Abraham.' 10 Eerorika poshiyawo pankirentsi kithoki-tatsiri, ichekae-
takiro shachaki pankirentsi oponkitziki kaari kithoki-tatsini, rahaetakiro
itahaetero.
11 Aririka ipakahaero ikaaripero-shirewita atziri, aritaki
nomitsiryaatan-teeyaari nijaa. Roo kanteencha, awotsikitaki matzirori
ipinkatharen-tsitzi, nopinkatha-tzitakari naaka, tee okantya roshiya-
kaantena romperatani nothopaan-tyaanariri ikyaantari iitziki. Tema
riitaki kimitakaan-tyaawoni romitsiryaatan-teeromi Ishire tajorentsi,
roete-shire-tanteeromi paamari. 12 Tema roteeyakiro rirori rotekaki-
mento, rooteentsi ikaateero roteka-kiwaete. Rowakoyi-teero kameethari
okithoki pankirentsi, ari itayimae-teeyaawo otakee-riki."[d]

Romitsiryaataka Jesús
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Opoñaashitaka ipokaki Jesús eniki Pareenkaariki, ipoñaakawo
Tepoweniki. Ipokashi-takiri Juan romitsiryaateri. 14 Tee ikowawita Juan
romitsiryaateri Jesús, ikantawakiri: "¿Iitaka pipokashi-tantanari naaka
nomitsiryaatemi? Tema eeroka omitsiryaatenani naaka." 15 Rakanakiri Jesús,
ikantziri: "Nokowa-pero-tatzii pomitsiryaatena. Rootaki ikowakaa-kinari

---

[c] **3.4** ikyaakoetari = camello [d] **3.12** Tema aririka owiikitero awankiri, otekaki-takiro, ataakiro otakee-riki. Rootaki aakiyite okithoki, otekitakiro kameetha, owakoyi-takiro. Ari roshiyee-yaari eejatzi pokaentsiri, rinashi-yitee-yaari atziri, ineshironka-yiteeri ikaate kemijanta-neerini, riima kaari pakahaeroni ikaaripero-shiretzi, rootaki itaantee-yaari paamariki kaari tsiwaka-nitatsini.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tajorentsi.” Ari ikowanaki Juan, ikantziri: “Aritaki nomitsiryaatakimi.”
16 Raanakiri, romitsiryaatakiri. Ro itonkaanee-mi Jesús, kimitanaka
ashitaryaa-nakityee-yaami inkite, iñahaetatzii opokashi-takiri Ishire Tajorentsi
okinapaaki inkiteki oshiya-paakari jamomo. 17 Ikemaetatzii inkiteki ikantee-
tanaki: “Ritaki netakoperotani irika notyomi, osheki nokimo-shire-wentakiri.”

Rantakahaeterimi kaari kamethatatsi Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

4 1 Okantakaa-nakari Jesús Ishire Tajorentsi jatanaki ochempi-mashiki,
ari ikowawi-taka Kamaari rantakayirimi kaari kamethatatsi. 2 Osheki
kitejeri ijeekawaetaki janta, tekatsi roya, ayimatakiri itashe. Tema okaatzi
40 kitejeri ijeekawaetaki janta. 3 Ikanta Kamaari, ipokashi-takiri Jesús ikoyi
rantakaerimi kaari kamethatatsi. Ikantapaakiri: “Kyaaripero-rika Itomintzimi
Tajorentsi, pipeyiro owanawontsi iroka mapi, poyaawo.”[e] 4 Ari rakanaki Jesús,
ikantanakiri: “Eenitatsi jankinarentsi kantatsiri:

Tee apatziro akoyiro oyaawo owanawontsi, rootaki kowapero-
tachari akemijanteero okaatzi ikanteeri Tajorentsi.”

5 Ikanta Kamaari raanakiri nampitsiki tajorentsi-tatsiri, rateeta-
kaapaakiri jenoki okaapankatapaakira tajorentsi-panko.[f]
6 Ikantawi-tapaari: “Kyaari-pero-rika Itomintzimi Tajorentsi, pimitayi
jaawikinta. Pikenkishiretero rojankinee-takiri paerani okantzi:

Rotyaantemiri Tajorentsi Ronampiri aminako-wentemini.
Riitaki thomaemini eero pantziwa-tantawo mapi piitziki.”

7 Ari rakaneeri Jesús, ikantziri: “Okantzi eejatzi rojankinee-takiri paerani:

Tee okameethatzi piñaanta-waetyaari Piwinkatharite Tajorentsi.”

8 Rapiiwi-takari Kamaari raaneeri Jesús tonkaariki ochempiki.
Roñaahakiri maawoeni nampitsi ipinkathari-yitzi atziri, tema kameetha
okanta owaneenka-yitaka. 9 Ikantapaeri: “Paminiro okaatzi tzimatsiri
janta. Aririka potziwerowa-shita-kina pipinkathatena, aritaki nopakimiro
maawoeni.” 10 Ari rakaneeri Jesús, ikantziri: “¡Piyaate inteena! eerokataki
kamaari. Tema rojankineetaki paerani, kantatsiri:

Apinkatha-teeri Awinkatharite, apatziro akemijanteri rirori.”

[g] 11 Ari rinteenaryaawitapaenta Kamaari. Pokaeya-paakini
Ronampiri Tajorentsi, raminapaa-kiniri ikoyiri Jesús.

Retanakari rantayi-tziri Jesús
(Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

12 Ari ikemaki Jesús omonkyahaetakiri Juan. Rootaki ipiyanta-
naari rirori Tepoweniki. 13 Tee ijeekapae Kashiyakaa-weniki, ikinanee

---

[e] **4.3,4** owanawontsi = pan [f] **4.5** nampitsi tajorentsi-tatsiri = Aapatziyaweni
[g] **4.10** kamaari = Satanás

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Capernaum-ki, ari ijeekapaeri. Tema inkaari-thapyaaki ojeeki
Capernaum, inampiiteki iwaejatziteni Zabulón-paeni eejatzi Neftalí-paeni.
14 Ari omonkaatakari okaatzi ikenkitha-takiri paerani Kamantan-taniri
Isaías, ikantaki:
15 Ojeeki inkaari-thapyaaki inampi Zabulón-paeni eejatzi Neftalí-paeni,
Intatsikironta Pareenkaariniki,
Jeekatsiri Tepoweniki, jempe ipiyotee-yaari itsipajatzipaeni.
16 Ikaatzi kimiwi-takariri kinatsiri otsirenikakitzira,
Ari iñaayiteeriri riiperori ootamentotsi.
Otsiman-kakowi-takari raampari kathatayiri ikineemi
sharinkaweniki.
Okimiwitakawo ijeekaemi okoñeetyeera.
17 Aripaete retanakawo Jesús ikenkitha-takaeri atziri-paeni, ikantziri:
"Pipakahaero okaatz pantakiri kariperotatsiri, tema rooteentsi
ipinkathari-wentantee jaka Inkite-jatzi." 18 Ikanta ishire-thapyaa-
tanakawo inkaari janta Tepoweniki, roojatzi iñaanta-paariri Simón,
iiteetziri eejatzi Pedro, itsipatari rirentzi iita Andrés, ipashikaateeyini.
Tema pashikaawaerentzi riroripaeni. 19 Ikantapaakiri: "Poyaatena,
okimityaawo nimaeka riimi atziri nopashikatakayimiri." 20 Tema te
ishenkaanaki, rookanakiro ipashikaamento royaata-nakiri. 21 Ikanta
riyaatanaki, iñaapaa-tziiri Jacobo eejatzi Juan, rirentzi. Ari ijeekaeyini
rirori ipitoki rowamata-tziro ipashikaa-mento itsipatakari ipaapate
iitachari Zebedeo. Romiñaa-nakiri eejatzi rirori, 22 rookanakiri ipaapte
ipitoki, royaata-nakiri Jesús.
23 Ithonkakiro ranashi-takawo Jesús Tepoweni, riyotaantaki maawoeni
nampitsiki jempe ipiyota-piinteeta, ikamantan-takiro Kameethari
Ñaantsi jempe okantakota ipinkathari-wentantee Tajorentsi. Retsiya-
takota-kaayitaki ikaatzi mantsiya-yitatsiri nampitsiki. 24 Tema ithonka
ikema-kotee-tanakiri Jesús janta. Ikemaeyakini eejatzi Tonkaeronijatzi,
ramayitakiri isheninka ikaatzi mantsiya-tatsiri, retsiya-takota-kahae-
teeri. Ramakiri ikaatzi omatziri inashiyita-chari mantsiyarentsi,
katsiwae-tatsiri, kamanawae-tatsiri, kijopooki-waeta-tsiri. Ramakiri
eejatzi raahashireyi-tziri peyari. Tema ithonkakiri rowawijakoyita-waeri
Jesús. 25 Tema royaatee-yakirini osheki Tepoweni-jatzi, Apipakowenijatzi,
Aapatziyaweni-jatzi, poñaayi-taneen-chari otsipaki inampi Judá-paeni,
eejatzi intatsikiro Pareenkaariniki.

Ikenkithatzi Jesús tonkaariki, jempe okantakota kimoshire-taatsini
(Lc. 6.20-23)

5 1 Ikanta iñaakiri Jesús osheki piyowenta-kariri, tonkaanaki
ochempiki, ari ijeekapaaki janta. Pokapaaki riyotaani-paeni,
ipiyowenta-paakari. 2 Ari riyotaa-yitakiri, ikantziri:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 “Ikimoshiretee shipeta-shireri, tema riitaki ñahaeroni ipinkathari-
wentantee Inkite-jatzi.
4 Ikimoshiretee iraaneenta-waeta-chari, tema riitaki
roemoshirenkae-teeri.
5 Ikimoshiretee tsinampa-shireri, tema riitaki jeekaatsini kameetha
kepatsiki ikashiya-kahae-takiriri.
6 Ikimoshiretee amina-mina-tzirori ikameetha-shirete, tema aritaki
iñahaero ikoyiri.[h]
7 Ikimoshiretee neshironka-taniri, tema aritaki ineshironkae-teeri rirori.
8 Ikimoshiretee kiteshireri, tema riitaki ñahaerini Tajorentsi.
9 Ikimoshiretee oetsimaryaan-taniri, tema riitaki ikanteeteri:
“itomyaayipaeni Tajorentsi.”
10 Ikimoshiretee ikemaatsi-takae-tyaari ikameetha-shiretzira, tema
riitaki ñaayiteeroni ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi.
11 Pikimoshiretee imaninta-waeteetemirika, ikemaatsi-takae-
temirika, itheeya-kowae-teetemirika okantakaan-tziro pikemijantaana.
12 Pithamenta-yityaa, tema Tajorentsi pinateemini inkiteki.
Pikenkishireero jempe ikantee-takiri paerani ikemaatsi-takaetari
etanakawori Kamantan-taniri-paeni.”

Oshiyawori tziwi

13 “Poshiyakawo eeroka-paeni tziwi. Aririka rowaeteetero tziwi
oetarikapaeni, eero okamethatzi ikatyokan-teetyaawo. Otzimatyee
imaninteetero, rookaetakiro jaawiki raatzika-waeteetero.”

Oshiyariri ootamentotsi

14 “Aririka ojeeki nampitsi tonkaariki, okoñaatzi maawoeni aririka
ootyaa tsireni-riki, tee omana nampitsi. Tema eeroka koñeetyaa-
kotantaniri, eeroka yotaaneerini maawoeni atziri, eero pomanimo-tziri
okaatzi piyotaneeri eeroka. 15 Ari okimitzita eejatzi, aririka onthoteri
ootamentotsi, eero atapatako-tziri. Tema owakotziri jenoki ikoñeetyaa-
kotan-tyaari ikaatzi jeekatsiri pankotsiki. 16 Ari pikanta-neeyaari eeroka,
pijeeka-yitanee kameetha iñaantemiri pisheninka-paeni okameethatzi
okaatzi pantayi-taneeri. Rootaki ipinkatha-tantee-yaariri rirori Ashiteeri
Inkite-jatzi.”

Ikenkitha-takotakiro Jesús Ikowakaan-teetani

17 “Eero pikenkishiryaa-shita nopokatzii nookakayimiro Ikowakaan-
teetani, eero nokakayimiro eejatzi ikenkitha-takotakiri paerani

---

[h] **5.6** amina-mina-tzirori ikameetha-shirete = riitaki oshiyariri ayimaneentziri imiri eejatzi itashe ikowa-pero-teera ikameethashirete.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kamantan-taniri. Apatziro nopoki nomonkaa-takaa-yitee-yaawo okaatzi
ikenkitha-takoe-takiri paerani. 18 Kyaaripero aritaki othonkaeyaa kepatsi
eejatzi inkite, eero awijashita Ikowakaan-teetani roojatzi omonkaa-tanta-
kyaari maawoeni.[i] 19 Eerorika pithotyeero Ikowakaan-teetani, eerorika
pikaman-teeri pisheninka ikemantee-yaawori rirori, eero pinintahawo
ipinkathari-wentanteera Inkite-jatzi. Riima matakirori ithotyeero
riyotaan-teero, riitaki riipero-taatsini jempe ipinkathari-wentantee
Inkite-jatzi. 20 ¿Poshiya-kaatzima kameetha-shirerira Yotaantaniri eejatzi
Inashitantaniri? Eerorika pawijeeri eeroka pikameetha-shiretee, eero
piñahaero ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi."

Ikenkitha-takotziro Jesús kijaantsi
(Lc. 12.57-59)

21 "Piyotee-yironi eeroka okaatzi ikantee-takiriri paerani awaejatziteni,
ikantee-tziri:
Eero powamaantzi. Aririka powamaantaki, aritaki rowajankitee-
takimi eeroka.
22 Iroka nokantzi naaka: Eero pikijiri pisheninka, rowajankitee-
tzimi-kari. Eero pikanta-waetziri: 'Te piyowaetzi eeroka.' Aritaki
rowajankitee-takimi pinkatharentsiki. Te okameethatzi pikija-neenta-
waeteri pisheninka piitamajontzi-waeteri, patsipetawo-kari pitahaeyaa
sharinkaweniki.[j] 23 Tema paapiintziri pipira pashita-kaari Tajorentsi
pitayiniri, roo kanteencha aririka pikenkishiryaa-paakiro eenitatsi
ikijawentzimiri pisheninka, 24 ari pookanakiri pipira pashita-kaariri,
piyaata-shiteri kijakimiri. Pinkanteeri: 'Nosheninka, jame aakameethata-
wakahaeyaa.' Aririka paapatziya-wakahaeyaa, pipiye taapoki-mentotsiki,
pita-paeniri Tajorentsi pashita-kaariri pipira. 25 Eenitatsi-rika kijimini,
aririka raanakimi pinkatharentsiki, pithaa-wakotya awotsiki, pikanteri:
'Eero pikijawaeta, jame aakameethata-wakahaeyaa.' Tema aririka
rareeta-kaakimi pinkatharentsiki, ikantakiri romperatani: 'Paanakiri
irika.' Aritaki rahaeta-nakimi romonkyahaetemi. 26 Eerorika pipinata-
shitari ikaatzi ikowako-takimiri, eero roemishitowa-kaanteemi.
Omaperotatya."

Ikenkitha-takotziro Jesús mayempi-taantsi

27 "Piyotziro eerokapaeni ikowakaan-teetakiri paerani, ikanteetzi:
Eero pimayempitzi.
28 Iroka nokantzi naaka: Aririka piñiiro tsinani, piñaama-shire-
takyaaworika, pimayempi-shire-takiro. 29 Iroka noshiya-kaawentemiro.

---

[i] **5.18** Ikowakaan-teetani = jota, tilde = oryaani-paeni jankinarentsi
[j] **5.22,23,47** pisheninka = pirentzi, pitsiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rootakirika pokiperori antakayimironi kaari kamethatatsi, pipakahaero,
pikimita-kaantyaawo pikitho-kiryaa-tyeeromi, pookiro. Tema tee
pikoyi patsipe-teeyaawo sharinkaweni okantakaantziro poki, tema
rootaki kameetha-tatsi pijeeka-pityakitee. 30 Rootakirika pakoperori
antakayimironi kaari kamethatatsi, pipakahaero, pikimita-kaantyaawo
pithatyaa-tyeeromi pako, pookiro. Tema tee pikoyi patsipe-teeyaawo
sharinkaweni okantakaan-tziro pako, tema rootaki kameetha-tatsi
pijeekaponchokite.

Ikenkitha-takotziro Jesús ookawakaantsi

31 "Ikanteetaki eejatzi paerani:
Aririka rooka-wakaetyaa, otzimatyee ipaeteri jempe ojankina-takota
rooka-wakaan-tyaari.
32 Iroka nokantzi naaka. Rantakiro kaari kamethatatsi ikaatzi ookashi-
tawori iina, rooma iñiiro-rika omayempitaki kantacha rookiro. Aririka
aawiteeyaa roori itsipa oemi, omayempi-tzimo-takiri etawitari oemintari.
Ari ikantee-yaari ahaeroni roori, mayempitaki rirori."

Ikenkitha-takotziri Jesús paeryaa-shiwae-tariri Tajorentsi

33 "Piyotee-yironi ikantee-takiriri paerani awaejatziteni:
Eero pipaeryaa-shiwaetari Tajorentsi.
Tema aririka otzimi pikashiya-kaeriri Tajorentsi, otzimatyee
pimonkaa-teniri.
34 Iroka nokantzi naaka: Tee okameethatzi pipaeryaa-shiwae-tyaari
Tajorentsi pimatan-tyaawori pikanta-yitziri. Eero pipaeryaa-shiwaetawo
inkite, tema ari ijeekiri Tajorentsi janta. 35 Eero pipaeryaa-waetziro
kepatsi, tema riitaki ashitawori Tajorentsi, rootaki ikatziya-chente-
tanta-piintari. Eero pipaeryaa-shiwaetawo Aapatziyaweni, tema aritaki
ipinkathari-wentantee Pinkathari-perori. 36 Eero pipaeryaa-shiwaetawo
piito, pikante: 'Eerorika nomatziro nokantziri, ithatyee-tenawo
noeto.' Tema tee eeroka materoni pishooka-kaero pipae, opoñaashitya
pichenkae-shita-kahaero. 37 Eero pamatawi-tantzi. Kyaari-pero-rika
pantero pikanta-yitziri, pikante: 'Jeen, nomatero.' Eerorika pantziro,
pikante: 'Eero nomatziro.' Tema tee okameethatzi poshekiiro piñaani."

Ikenkitha-takotziro Jesús ineshironka-teetziri kijaneentan-tatsiri
(Lc. 6.27-36)

38 "Piyotee-yironi eeroka ikantee-takiri paerani:
Aririka pikithokiriiteri rooki itsipa atziri, okameethatzi ipiyako-
wentee-tyaari, ikithoki-ryiitee-temiro poki eeroka.
Aririka pitzinkiryaa-koteri itsipa atziri, okameethatzi ipiyako-
wentee-tyaari itzinkiryaakoetemi eeroka.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39 Iroka nokantzi naaka. Tee okameethatzi pipiyat-yaari kijaneentzimiri.
Aririka ipajaawooteetemi, pishine-teniri ipajaawotemi otsipaki. 40 Aririka
rahaetemi pinkatharentsiki ikoyi raapithee-temiro pithaari, pishine-teniri
raanakiro eejatzi pipewiryaakowo. 41 Aririka romperee-temi paanakiro
ashaahawontsi pookiro niyanki awotsi, paanakiro ashaahawontsi
pawijakaero jempe ikantee-takimi pookiromi.[k] 42 Aririka ikanteetemi:
'Pipina,' okameethatzi pipiri. Aririka ikanteetemi: 'Pipawakina, ari
noepiyeemi,' okameethatzi pipiri eero pithañaa-pithatari.

43 Piyotee-yironi eeroka ikanteetakiri paerani:

Pineshironkateri pisheninka eeroka. Riima ikaatzi kijimiri, pikijiri
rirori.

44 Iroka nokantzi naaka: 'Petakot-yaari kijimiri. Pamana-kotyaari maawoeni
ineshironka-tanteyaariri Tajorentsi. Eero pipiyatari kijaneentzimiri,
paakameetha-teeri.' 45 Rootaki ikowakae-takiriri itomiyi-taari Ashiteeri
Inkite-jatzi. Tema riitaki owetsika-kiriri ooryaa kitejeta-kotziriri maawoeni
atziri: kameetha-shireri, eejatzi kaari-pero-shireri. Riijatzi wetsika-
kirori inkani, rowaryiiniri maawoeni atziri: tampatzika-shireri eejatzi
kaaripero-shireri. 46 Apatziro-rika petakotari ikaatzi etakotzimiri eeroka,
¿poshiya-kaantzi aritaki ipinateemi Tajorentsi? Tema eero, rootaki
ranta-piintakiri shintsitziriri atziri ipinateri riitaki rashita-kaeyaari
iwinkatharite wirakocha. 47 Apatziro-rika piwetha-tapaa-kyaari pisheninka,
¿aminaashi-waetaantsi iroka? Tema rootaki ranta-piintziri itsipa-jatzi atziri.
48 Pikameetha-shire-yitee eeroka, poshiya-kotee-yaari Ashiteeri Tajorentsi,
mapero ikameetha-shiretaki rirori."

Ikenkitha-takotziri Jesús pashitan-tachari

6 1 "Pipakahaero powapeyi-motari atziri-paeni pikameetha-shire-teeyini.
Eekiro-rika piyaata-kaatyeero, tekatsi ipinateemiri Ashiteeri Inkitejatzi.
2 Aririka pipashi-tantyaa, eero pikanta-kanta-waetzi: 'Nopashi-tantaka
naaka.' Apatziro ikanta-kanta-waetzi owapeyi-motan-taniri jempe ipiyota-
piinteeta eejatzi jempe ikineeta-piintzi, rootaki ipinkathee-tantyaariri
rirori. Tema tzimaki pinkatha-tziriri rirori. 3 Aririka pipashi-tyaari eeroka
ashironkaenkari, eero pikanta-kanta-waetzi,[l] 4 pomanakaashityaawo okaatzi
pipashi-tantakari. Apatziro riyotzi Tajorentsi, tema riitaki pinateemini paata."

Ikenkitha-takotziro Jesús amanaantsi
(Lc. 11.2-4)

5 "Aririka pamanyaari Tajorentsi, eero poshiya-kotari owapeyi-motan-
taniri. Tema ikatziya-piinta rirori ipiyota-piinteetaha eejatzi niyankineki

---

[k] **5.41** niyanki awotsi = 1 milla; pawijakaero ikantawi-takimira = 2 milla.
[l] **6.3** Poshiya-kaantero tee iyotzi pampate jempe oeta antziri pakopero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nampitsi inaantyaariri isheninka-paeni. Tema tzimaki pinkatha-tziriri
rirori. Maperowa. 6 Rooma eeroka aririka pamanyaa, pashita-kotyaa
pipankoki pikowakoteri Ashiteeri tsipata-kimiri. Riitaki ñeemini
apaniroeni, aritaki ineshironka-takimi, riitaki pinateemini.
7 Aririka pamanyaa, eero papiipii-tziro okaatzi pikantakiri. Apatziro
rapiipii-tziro itsipa-jatzi atziri. Roshiyakaa-mintheetzi rapiipii-tziro
ikantakiri aritaki ikemakiri Tajorentsi. 8 Paamaeyaa poshiya-kotari-kari
eeroka. Tema tekira pikowako-teriita Ashiteeri koetyimo-tzimiri, riyotzi-
maetakawo rirori maawoeni. 9 Iroka pikante pamana-piintyaa eeroka:
Ashitanarí, nampitawori inkiteki, tema rootaki
Tajorentsi piwaero eeroka.
10 Pipinkathari-wenteena naaka.
Pantakaa-yinawo jaka kepatsiki okaatzi pininta-kaanari eeroka,
Poshiya-kaanteenari inkite-weri, pantakaeri rirori maawoeni
pininta-kaeriri eeroka.
11 Pipapiintena okaatzi koetyimo-tanari nowayityaari.[m]
12 Pipeyako-teenawo nokaaripero-shire-waetaki,
Tema nomatakiro naaka, nopeyako-teeri ikaatzi owaaripero-shire-tanari.
13 Eero pishinetana iñaantee-tena, ikowaete rantakahae-tenawo
kaari-perori.
Tema ashi powaero pipinkathari-wentantee eeroka.
Ari pikantapiin-tatya otzimimo-tzimi pishintsinka, eejatzi
powaneenkawo. Aritaki okantari.
14 Aririka paripero-teeri ikaatzi kijimiri, aritaki raripero-teemi eeroka
Ashiteeri Inkite-jatzi. 15 Rooma eerorika pariperotziri ikaatzi kijimiri,
tema eero raripero-teemi eeroka Ashiteeri."

Ikenkitha-takotziro Jesús tziwentaantsi

16 "Aririka pitziwentyaa poshire-takot-yaari Tajorentsi, eero pikanta-kanta-
waetzi: 'Notziwenta-tyaari Tajorentsi.' Paamaeyaa poshiyari-kari eeroka
owapeyi-motan-taniri. Itziwenta-piinta rirori mantsiya-shookiyitaki, rootaki
riyoetan-tariri itziwentatyaa. Tema tzimaki pinkatha-tziriri rirori. Maperowa.
17 Rooma eeroka aririka pitziwent-yaari Tajorentsi, pikiwawootyaa, pikishityaa
kameetha, 18 eero riyotan-teetzimi pitziwentatyaa. Apatziro riyotemi Ashiteeri
Inkite-jatzi, tema riitaki pinateemini."

Ikenkitha-takotziro Jesús inkite-jato ashaahawontsi
(Lc. 12.32-34)

19 "Eero pashaahanta-shiwaeta jaka kepatsiki, osheki opereyitzi,
opowanitzi, tema eenitatsi osheki koshintzi jaka. 20 Tema ro kameetha-

---

[m] **6.11** nowayityaari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tatsi pantayi-teero pijeekan-teeyaari kameetha inkiteki. Rootaki
kimi-tyaawoni pashaahantaa-tyeeyaanimi inkiteki jempe tee opereyi-
tapae, opowani-tapae eejatzi, tema tee itzimapae koshintzi janta. 21 Tema
jempe-rika powahaantaka, aritaki poshireta-piintee-yaawo."

Ikenkitha-takotziri Jesús ootamentotsi
(Lc. 11.33-36)

22 "Rootaki oki oshiyariri ootamentotsi awathaki. Kameetha-rika
okanta poki, piñaantawo kameetha, okimi-witakawo pikoñeetyaa-
kotatyeemi.[n] 23 Terika okameethatzi poki, eero piñaantawo kameetha,
kimiwi-taka pitsireni-kaakitako-tatyeemi."[o]

Ikenkitha-takotziro Jesús ashaahawontsi
(Lc. 16.13)

24 "Tekatsi materoni rantawae-teniri apite omperatan-taniri. Tema
apaani ikowa-perote imonkaa-teniri ompera-tariri, riima itsipa
ikijaneenta-nakiri. Ari okantari eejatzi: Tekatsi materoni ranteniri
Tajorentsi ikoyiri rirori, aririka ikenkishiryaakoe-tyaawo ashaahawontsi
kimi-tanaka roomi omperat-yaarini."

Ikenkitha-takotziro Jesús kanta-shiryaantsi
(Lc. 12.22-31)

25 "Pikemi nokante: Eero okantzimo-shiryaa-waetzimi pikante: 'itaka
noyaari, iitaka nomiriteri, iitaka nokithaa-tyaari?' Tema eenitatsi
akenkishiryaa-piintyaari, rootaki kowapero-tachari, awijiro okaatzi
owa-piintari, eejatzi akithaa-piintari. 26 Jame akenkishiryaakoteri
tsimereeriki-paeni. Tee ipankitziro royaari, tee rowetsiki ipanko
rowantyaawori iwankiri. Roo kanteencha, Tajorentsi papiintziriri okaatzi
rowayitari. ¿Tema retakoperotzimi eerokapaeni Tajorentsi? 27 Eekiro-
rika piyaata-kaatyeero okantzimo-shiryaa-waetzimi, ¿arima pimatakiro
powawi-neenta-waero pojarentsite? 28 Jame akenkishiryaakotero incha-
teyaki-paeni, tee añiiro antawaete, tee ontyaawenta okithaa-tyaari.
Teemaeta okan-tzimo-shiryaa-waetawo, okante: 'Iitaka nokithaa-
tyaari?'[p] 29 Owaneenkataka kameetha, awijakiri rowaneenkata Salomón,
pinkathari-tatsiri paerani. 30 Tema riitaki Tajorentsi owaneenka-tzirori.
Okantawita eepichokiini añaawitawo owaneenkata-paenta, roo

---

[n] **6.22** Oshiyakaa-wenta-chari okitsi kameethari, riitaki atziri pimantatsiri (kaari mashitha-tatsiri), riitaki ñahaeroni ikematha-teero okaatzi rantakaeriri Tajorentsi, tema ijeekanaatzi okoñeetyeera [o] **6.23** Oshiyakaa-wenta-chari eerorika okameethatzi oki, riitaki atziri mashithari kaari kematha-teroni okaatzi rantakaeriri Tajorentsi, tema ijeekatzii otsirenikaakitzira [p] **6.28** incha-teyaki-paeni = lirio

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ojamanitaki te okamethatanee aririka okama-teya-tanaki, ichekae-takiro,
itahaetakiro. ¿Eeroma raminako-wentzimi eeroka Tajorentsi? Aritaki, eero
pikijo-shirewaetzi. 31 Aritapaaki okantzimo-shiryaa-waetzimi, pikante:
'itaka noyaari, iitaka nomiriteri, iitaka nokithaa-tyaari?' 32 Apatziro
okantzimo-shiryaa-waetziri itsipa-jatzipaeni. Rooma eerokapaeni,
riyotako-tzimiro Ashiteeri Inkitejatzi iitarika koetyimo-tzimiri. 33 Tema
rootaki kowapero-tachari ipinkathari-wenteemi Tajorentsi, rowameetha-
shire-teemi eejatzi, aritaki ipayiteemiro okaatzi koetyimo-tzimiri.
34 Aritaki okantari, eero okantzimo-shiryaa-waetzimi oetarika
awijimo-temini okitejeta-manee, aritaki piñaakiro. Tema maawoeni
kitejeriki-paeni piñaa-piintakiro okaatzi kantzimo-shiryaa-yitzimiri."

Ikenkitha-takotziro Jesús kijimataantsi
(Lc. 6.37-38,41-42)

7 1 "Tee okameethatzi pikijima-tante, paamaeyaa ikijima-teetzimi-
kari eeroka. 2 Aririka pikanta-koteri pisheninka, aritaki
ikantako-tanakimi eejatzi eeroka. Otzimatyee paamaeyaa, otzimi-kari
pantzimo-tantani, imaperoetee-mikari eeroka paata ipiyeeteemi. 3 Tema
oshiyawo aririka otyaakitemi antawo incha-petoki pokiki, ¿arima
paminakiri itsipa tyaaki-teenchari rokiki? 4 ¿Kantachama pikanteri:
'Pipoki nayimiro tyaaki-takimiri?' Tema otyaaki-takimi eeroka antawo
incha-petoki. 5 Tema poshiyakari eeroka owapeyi-motan-taniri. Tema
otzimatyee petawakyaawo eeroka paawaero inchapetoki otzikaa-kimiri
pokiki, okantya paminanee kameetha paantee-yaanariri rinchapetokite
tyaaki-teenchari itsipa.
6 Tee ipaetziri otsitzi okaatzi rooperotatsiri rashitari Tajorentsi.
Tee ipaetziri eejatzi chaancho okaatzi poreryaa-yitatsiri pinapero-
tachari, tema te riyotziro ineshironka-waetzi ari roepatsi-takiro
eejatzi ari raatzika-waetakiro. Teera ipaetatyeeri ikowawitari, osheki
imashireyantzitanaki, aritaki ratsikantaki."[q]

Ikenkitha-takotziri Jesús amanaperotariri Tajorentsi
(Lc. 11.9-13; 6.31)

7 "Pikowako-tante, pithotyaakotee eejatzi, aritaki ipaeteemiro pikoyiri.
Poshiya-kaantero aririka pareetyaa pankotsiki, pikanta-paakiri ashitawori:

---

q **7.6** Ikantee-tziri jaka: "roopero-tatsiri rashitari Tajorentsi" eejatzi "poreryaa-yitatsiri pinapero-tachari", rootaki oshiyakaa-wentacha Kameethari Ñaantsi. Tema rootaki iñaani Tajorentsi oshiyariri ikaatzi poreryaa-yitatsiri pinapero-tachari. Riima otsitzi eejatzi chaancho, riitaki oshiyakaa-wenta-chari ikaatzi kaari koyironi ikemijanteero Kameethari Ñaantsi, osheki ikijaneentakiri kamantan-tzirori. Terika ikoyiro ikemijante, eero ishitsiteetziri ikemijante

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

‘Pashita-reenawo pipanko.’ Ari rashita-ryaakimiro ipanko. 8 Tema aritaki
ipaeteeri kowakotan-tatsiri. Ikaate amina-mina-teeroni, aritaki roñaahae-
teeri. Aririka ikantante: ‘Pashita-reenawo.’ Aritaki rashitaryahae-takiniri.
9 Aririka ikowakotemi pitomi, ikantemi: ‘Pawa, pipina noyaari.’ ¿Arima
pipakiri mapi?[r] 10 Aririka ikantemi: ‘Pipina shima.’ ¿Arima pipakiri maanki
royaari? 11 Tema piyotziro petakotari eeroka pitomi-paeni, okantawita
pikaari-pero-wita eeroka. Riitaki maperotzirori Ashiteeri Inkite-jatzi,
retakotari maawoeni amanayi-teeriri. 12 Aririka pikoyi retakoeteemi,
petawakyaawo eeroka petakotantyaa. Tema rootaki Ikowakaan-teetani,
roojatzi ikantakiri paerani Kamantan-taniri-paeni.”

Ikenkitha-takoe-tziro awotsi-manchaki
(Lc. 13.24)

13 “Aririka pikoyi pikyaa-wanko-teeri Tajorentsi, pikimitakantyaawo pipampi-
thata-tyeeromi awotsi-manchaki. Tema eenitatsi otsipa jaawoki-tatsiri, kaari
pomeentsi-tachani ikinantee-tyaawo. Tema osheki pampitha-takirori, riitaki
ashironkahaa-chani sharinkaweniki. 14 Rooma awotsi-manchaki, tee ishekitzi
kinantyaawoni, riitaki areetaa-chani janta ashi rowaero rañahae.”

Ikenkitha-takotziri Jesús thaeri
(Lc. 6.43-44)

15 “Paamahae-yaani eerokapaeni ramatawi-tzimi-kari oshiyawi-tariri
Kamantan-taniri, roshiya-paakyaari ipireetari eero imashireyantzi-waetzi. Roo
kanteencha, kaari-pero-shiretaki rirori inthomoeki, roshiyakari owantaniri.[s]
16 Otzimatyee aminiri kameetha-rika okaatzi rantayi-tziri, rootaki ayotant-yaari
kameethashiretaki rirori. ¿Añiiroma chochoki imiriteetziri okithoki-tantyaawo
owaato kitochee? Tema te. ¿Kantachama okithoki-tantyaawo otsipa chochoki-
paeni roori? Tema eero.[t] 17 Roorika inchato jaankanato-tatsiri oshooki, okithokitzi
kameetha. Rooma inchato jampishi-tatsiri, tee okameethatzi okithoki. 18 Tema
okaatzi inchato jaankanato-tatsiri oshooki, tee okaariperotzi okithoki. Ari okantari
eejatzi inchato jampiya-shita-tsiri oshi, tee okameethatzi okithoki. 19 Tema
ari itowaetakiro inchato kaari kithoki-tatsini, rahaetero itahaetero. 20 Aritaki
piyotee-yawakirini eeroka-paeni amatawitantaniri aririka piñaayi-takiro okaatzi
rantayitziri.”

Ikenkitha-takotziri Jesús yotako-pero-teeriri
(Lc. 13.25-27)

21 “Eeniwitacha osheki kantanari: ‘Eerokataki Nowinkatharite,
nopinkatha-tzimi.’ Eero ikyahae rirori inkiteki jempe ipinkathari-

---

[r] **7.9** noyaari = pan [s] **7.15** ipireetari tee imashiyantzi-waetzi = owisha = owantaniri = lobo [t] **7.16** chochoki imiriteetziri = uva; chochoki-paeni = higo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wenteeri Tajorentsi. Apatziro ikaatzi antaneerori ikoyiri Ashitanari
Inkite-jatzi. 22 Aririka nopinkatharitee paata ari nopiyoteeri maawoeni
atziri. Eenitatsi kantayi-teenani: 'Nowinkatharite, nopaeryaa-kimiro
piwaero nokenkitha-takotzimi. Nopaeryaakimi netsiya-takota-kaeri
raahashiri-tziri peyari. Ari nokimiteeriri eejatzi nosheninka-paeni, osheki
notajonka-wenta-yitaki nopaeriiniri piwaero.' 23 Ari nokanta-wakiri
naaka: 'Tee niyotzimi. Piyaate inteena, tema osheki pantakiro kaari
kamethatatsi.' "

Ikenkitha-takoe-tziri apite wetsika-tsiri ipanko
(Lc. 6.46-49)

24 "Pikemi. Aririka pikenkishiryaakotero maawoeni nokanta-kimiri,
aririka pikemijanta-neero maawoeni, ari okameethatzi. Rootaki
piyotani-tyaari. Poshiyaari wetsika-tsiri ipanko okijopathatzira
kepatsi. 25 Oparya-witaka antawo inkani, amaaniwitaka. Antawo
otampyaa-witaka, ookanta-witapaakawo pankotsi, tee aawiyiiro. Tema
owatzika-kityaa kameetha okijopathatzira kepatsi. 26 Ari okimitari eejatzi
eerorika pikenkishiryaako-tziro okaatzi nokanta-yitakimiri, eerorika
pikemijanta-neero, te piyotanitzi. Poshiya-kotakari wetsika-tsiri ipanko
impanekii-teki. 27 Okanta oparya-paaki inkani, amaanita-paaki. Ari
otampyaa-tapaaki, ookanta-paakawo pankotsi, tyaanaki. Tee iñahaeteero."
28 Rootaki riyotaa-kiriri Jesús ikaatzi piyowenta-kariri.
Ipampoyeeyanakirini atziri-paeni ikemirira. 29 Tema tee omaanta
ishintsinka riyotaantzira, rawijiri riyotaantzi Yotaantaniri-paeni.

Retsiyatakotakahaeri Jesús omatziri pathaa-wontsi
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

8 1 Ikanta roerinkaawo Jesús ikenkitha-takira tonkaariki, royaateeri
osheki atziri. 2 Ari ipokashi-takiri omatziri pathaa-wontsi,
rotziwerowa-shita-paakari, ikantapaakiri: "Pinkatharí, pikoyi-
rika, niyotzi aritaki pimatakiro petsiyatakotakahaena." 3 Roojatzi
rakotan-tanaka Jesús, rotzinkakiri eepichokiini, ikantziri: "Nokoyi,
petsiya-takotee." Etsiyatanaki ipathaa-waewitaha. 4 Ikantawi-tawaari
Jesús pathaawae-witachari: "Eerowa pikaman-takotana. Apatziro
powanakiro piyaata-shiteri Ompera-tajorentsi-taarewo, pimatan-tyaawori
Ikowakaantani paerani Moisés, paanakiniri Tajorentsi pashita-kaariri
pipira, rootaki riyotan-teetyaari etsiyata-koteemi."

Retsiya-takota-kahaeri Jesús romperatani reewarite owayiri-paeni
(Lc. 7.1-10)

5 Ikanta rawijanaki Jesús, areetee-yakani nampitsiki Capernaum.
Ari ipokaki reewari rowayirite wirakocha iñeeri Jesús, 6 ikantapaakiri:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Nowinkatharité, eenitatsi naaka nomperatani nopankoki, maperotaka
imantsiyataki, kijopookitaki.” 7 Ari rakanakiri ikantziri: “Aritaki niyaataki
netsiya-takota-kahaeri.” 8 Ikantanaki rirori: “Osheki nopinkatha-takimi
eeroka, tema tekatsi koyinani naaka, eero okanta pikyaa-wankotana.
Apatziro nokoyi pikanta-kaanteri retsiya-takotee, aritaki omatakyaa
pikanteri.[u] 9 Eenitatsi omperatanari naaka, eenitatsi eejatzi owayiri-paeni
nomperatari naaka. Aririka nokanteri: ‘Piyaate,’ aritaki riyaataki. Aririka
nokante itsipa: ‘Pipoki,’ aritaki ipokaki. Aririka nokanteri nomperatani:
‘Pantero iroka,’ imatziro rantziro.” 10 Ari ipampoyaanakiri Jesús
ikemakirira ikantaki reewarite owayiri. Ikantanakiri ikaatzi oyaatakiriri:
“Riitaki matakirori irika ikemijantzi, tema jaka inampiiteki Israel-paeni
tekira noñee apaani oshiyaarini irika. Omaperotatya. 11 Pikemi, aririka
ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi, aritaki itzimaki osheki itsipa-jatzi
poñaachani otsipaki nampitsi, inintahaeyaa rakiyoteeri awaejatziteni
Abraham, Isaac, eejatzi Jacob. 12 Eero itzima-perotee asheninka
jeekaatsini janta. Riitaki ikowawi-teetari ipinkathari-wenteeri maawoeni
janta, tema osheki ipiyathataka, rootaki rookantee-yaariri otsireni-
kaakitzira. Ari riraawae-tyaari, ratsikae-kiwae-teeyaa ikemaatsi-teeyaa.”
13 Ipithoka-shita-naari reewarite owayiri, ikantziri: “Pipiye pipankoki.
Pimatakiro pikemijantzi eeroka, rootaki retsiya-takotan-teeyaari
pomperatani.” Intsipaete retsiya-takotanaki romperatani ipankokinta.

Retsiyatakotakahaero Jesús riyote Pedro
(Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41)

14 Ikanta ikinanaki Jesús ipankoki Pedro. iñaapaa-tziiro riyote
omaryaaka, omatatziiro jaawa-kirentsi. 15 Rotzinkan-tapaakawo
eepichokiini rako, etsiyata-kotanaki. Piriintanaka, aminayi-tawakiniri
oetarika opawakiriri. 16 Okanta otsireniityaanaki, ramaeta-paakiniri
osheki raahashiretziri peyari. Retsiya-takota-kaayi-teeri ikijatha-yitakiri
iweyarite. Retsiya-takota-kaaki eejatzi ikaatzi mantsiya-tatsiri. 17 Ari
omonkaatari ikamantan-takiri paerani Kamantan-taniri Isaías, ikantaki:

Riitaki aanakironi amantsiyanka,
Riijatzi aanakironi okaatzi akemaatsi-yitari.

Kowatsiri royaateri Jesús
(Lc. 9.57-62)

18 Ikanta iñaakiri Jesús isheni-pero-tapaaki atziri piyowentakariri,
ikantanakiri riyotaani: “Jame amontyaakotee intatsikironta.”
19 Ikantawi-tawaari Yotaantaniri: “Yotaanari, nokoyi noyaata-nakimi

---

[u] **8.8** Irika reewari rowayirite wirakocha, kaari Judá-paeni, itsipa-jatzi atziri. Paerani tee ikyaa-wanko-tziri Judá-paeni itsipa-jatzi kaari isheninkata.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jempe pikinayite eeroka.” 20 Rakanaki Jesús, ikantziri: “Eenitatsi imoo
kowincha imaantapiintari, eejatzi ikimita tsimereriki-paeni eenitatsi
imenkoshi. Riima irika Itomi Atziri tee otzimi ipanko imaantyaari rirori.”
21 Ari ikantanaki riyotaani: “Yotaanari, nokowawitaka naaka noyaata-
nakimi, eero nomatzimaeta nimaeka, nokowatzii noñeeri nokitata-neeri
ashitanari, aripaete noyaatemi.” 22 Ikantanaki Jesús: “Poyaatena. Tema
ikaatzi kamatsiri, aritaki ikitateeri rirori kaminkari-paeni.”

Romaeriiro Jesús tampyaa
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23 Ari rotetanaka Jesús pitotsiki, itsipatakari riyotaani-paeni. 24 Ikanta
imontyaa-kotanaka, maanaki Jesús pitotsiki. Ro roweyaa-kowitaka
niyankyaani, omapokakiri riyotaani-paeni antawo tampyaa, kitaatapaaka
nijaa pitotsiki otamakaa-tanakira inkaari. 25 Riyaata-shitanakiri apani
riyotaani Jesús, rowakiryaapaakiri, ikan-tziri: “¡Yotaanari, apiinkatyeewe!
¡Powawijaa-koteena!” 26 Ikantanakiri rirori: “¿Iitaka pithaawantari?
¿Tekirama pikemijanta-perotzi?” Piriintanaka, romaeryaakiro tampyaa
eejatzi otamakaatzi inkaari, awijanaki, maeryaa-tanee kameetha.
27 Ipampoyeeyanakirini Jesús, antawo ipinkatha-tanakiri, ikanta-wakahaeyani:
“¿Iitaka atzirita-tsiri irika? Romaeryaantawori tampyaa, eejatzi inkaari.”

Gadara-jatzi raahashiretziri peyari
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Areetee-yakani intatsikiro, aatakota-paaki nampitsiki iiteetziri Gadara. Ari
ishiyashi-tawakari apite atziri raahashiretziri peyari ipoñaakawo kitataarewo-
mashiki. Ikijakaakari peyari, osheki ithaa-wanteetari, tee imateetyaa ikineete
janta. 29 Icheraa-pero-tanaki ikantzi: “¡Jesús, Itomi Tajorentsi! ¿Nimaekama
powajankitena tekira omonkaa-tyaata? ¿Jempema nokanta-kimika eeroka?”
30 Ari ishimoka-waeteeyini osheki chaancho janta. 31 Ñaawaetanaki iweyarite,
ikantzi: “Aririka petsiyatakotakahaeri naahashiretanewo, potyaantena
ipiyotakaha chaancho.” 32 Ikantzi Jesús: “¡Piyaate peyari!” Jatanaki peyari-
paeni chaanchoki, raahashireta-paakiri, rootaki ishiyan-tanakari impeetaki,
pariyee-yapaakani maawoeni inkaareki, thonkaka ipiinkaeyakini. 33 Ikanta
iñaakiro aminiriri chaancho okaatzi awijeentsiri, shiyanaka nampitsiki,
ikamantapaakiri maawoeni atziri okaatzi iñaakiri. 34 Rootaki riyaata-
shitan-tanakariri atziripaeni irika Jesús, ikantapaakiri: “Tee nokoyi pijeeki
nonampiki, pamine jempe pikini.”

Retsiyatakotakahaeri Jesús kijopookiri
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

9 1 Ikanta rotetanaa Jesús pitotsiki, montyaa-kotanaa inampiki. 2 Ari
ramaeta-kiniri kijopookiri, inatakoe-takiri romaryaa-mentoki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riyoshire-tawakiri Jesús ikaatzi natako-takiriri osheki rawentaa-
paakari, iñaanata-wakiri mantsiyari, ikantziri: “Pithaamenta-shiretyaa
nosheninká, tema ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka.”
3 Kemawaki rirori Yotaantaniri-paeni, ikanta-shire-tanaki: “Itheenka-
tajorentsi-tatzii irika.” 4 Tema yotaki Jesús jempe ikanta-shiretzi,
rojampi-tanakiri, ikantziri: “¿Iitaka pikaaripero-shire-tantari? 5 ¿Tema
okameethatzi nokante: ‘Ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka?’
¿Rooma pikoyi nokanteri: ‘Pikatziyanee, piyaatee?’ 6 Nimaeka piyoteri
Itomi Atziri otzimimo-tziri ishintsinka jaka kepatsiki, aritaki ipeyako-
teeniri antawitawori kaari kamethatatsi.” Ipithoka-shita-nakari
kijopookiri, ikantziri: “Pikatziye, paaneero pomaryaa-mento, piyaatee
pipankoki.” 7 Apathakirotanaa ikatziyanaa mantsiya-witachari, jatee
ipankoki. 8 Tema iñaakiri maawoeni piyoteen-chari, ipampoyeeyanakirini
iñaawaerira riyaatee. Ikantee-yanakini: “Imapero-tatyaa Tajorentsi,
riitaki matakirori otzimimo-tantariri itajorenka irika atziri.”

Omiñahae-tanakiri Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

9 Ikanta rawijanaki Jesús, roojatzi iñaanta-paariri Mateo, irika riitaki
shintsi-tantatsiri ramaeteniri koriki. Ikantapaakiri: “Poyaatena.” Roojatzi
ikatziyantanaka Mateo royaata-nakiri. 10 Areetaka ipankoki Mateo
rowakae-yaari Jesús, ari ikaatakiriri riyotaani-paeni. Tema osheki
shintsitan-tatsiri ramaeteniri koriki oyaatanakiriri Jesús, riyaatzitaka
eejatzi osheki antayitzirori kaari-perori. Ari ikaatzi rakiyotakiri
Jesús. 11 Ikanta iñaakiri Inashitantaniri, ikaemakiri riyotaani Jesús,
rojampi-takiri, ikantziri: “¿Iitaka rakiyotan-tariri Jesús shintsi-tatsiri
ramaeteniri koriki eejatzi antayitzirori kaari-perori? Tee okameethatzi.”
12 Ikemaki rirori Jesús, ikantzi: “Aririka imantsiyate atziri ipokashi-tziri
aawintantaniri, riima atziri kaari mantsiya-tatsi tekatsi ikoyi rirori.
13 Otzimatyee pikenkishireero Ikantakaantani Tajorentsi, kantatsiri:
Tee apatziro nokoyi pamayiteena pipira pitayinari.
Roo nokowa-pero-teeri pineshironka-teeri pisheninka.
Tema tee apatziro nopokashi-tziri kameetha-shireri nokaema-shire-
teeri, tema nopokashi-tatziiri kaari-pero-shireri nokaema-shire-teeri
ipakahaero kaari-perori.”

Ikenkitha-takotziro Jesús itziwenteeta
(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

14 Ari ipokaeyakini riyotaani Juan, rojampi-tapaakiri Jesús, ikantziri:
“¿Iitaka kaari itziwentanta piyotaani? Tema notziwenta-piinta naaka, ari
ikimi-tzitari riyotaani Inashitantaniri.” 15 Ari rakanakiri Jesús, ikantanakiri:
“Aririka aate aawakaan-tsiki, ¿arima owashire-tapaakyaa? Rooma aririka

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paata, rahaetakiri iimenteetari, aripaete itziwenteetyaa. 16 Tema apaani
paejatopookiri kithaa-reentsi, aririkami rowama-tanteetyaawo owakirari
ojapeki, aritaki otzijaa-pero-tanaki aririka amintha-tanakyaa owakirari
ojapeki. 17 Ari okimitari eejatzi, tee ikameethatzi paejatoteentsiri mashitsi-
naki rowantee-tyaari eeryaari imiriteetziri. Aririka rowantee-tyaari, aritaki
ijanaryaanaki, ari apaatashi-waetakyaa imiriteetziri eejatzi mashitsi-naki.
Tema riitaki kameetha-tatsi owakirari mashitsi-naki rowantee-tyaari."

Rishinto Jairo eejatzi tsinani otzinka-kirori eepichokiini rithaari Jesús
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Ikenkithawae-mintheetzi Jesús, areetapaaka ijewarite Judá-paeni,
otziwerowa-paaka ipinkatha-tapaakiri, ikantziri: "Kamaki nishintyo,
rootaki nopokantari piyaate nopankoki pantantee-yaawo eepichokiini
pako, añahaeta." 19 Ari riyaatanaki Jesús, eejatzi riyotaani-paeni, royaata-
nakiri. 20 Ari opokapaaki tsinani mantsiya-tatsiri, tema osheki ojarentsi
ojokaawaetaka ira, kaatakotaki 12 ojarentsi, okinashi-tapaakiri itaapiiki
Jesús, antakiro eepichokiini opatziki iithaari. 21 Okanta-shiretzi: "Aririka
notzinki-takiri eepichokiini iithaari, aritaki netsiyata-kotee." 22 Ari ipithoka-
shita-nakawo Jesús, ikantziro: "Pithaamenteeyaa nosheninká, rootaki
etsiyatakoteemiri pawentaanaha." Intsipaete etsiyatanaki omantsiyanka
tsinani. 23 Ikanta rareeta-paaka Jesús ipankoki reewarite Judá-paeni, iñaapaa-
tziiri showiwentzirori kamaentsiri, osheki atziri akisheenkaateen-chari
rirahaeyani. 24 Ikantapaakiri: "Pishekaeyini, tee okami piraa-koteeya-karini,
omakoryaatzii." Tema itheenkaetatziiri Jesús. 25 Romishitowa-paakiri
maawoeni, kyaapaaki Jesús, roteeya-wako-tapaakiro, piriintanaa eentsi.
26 Tee romanako-tanaka Jesús, ikemakoe-tanakiri maawoeni janta.

Retsiyatakotakahaeri Jesús apite mawityaakiri

27 Ikanta rawijanaki Jesús, royaata-nakiri apite mawityaakiri,
ikantzi ikaemi: "¡Ikashiyakaetani pinkatharini David, pineshironka-
teena!" 28 Roojatzi rareetan-tapaakari pankotsiki. Ipokapaaki okaakiini
mawityaakiri, ari rojampi-takiri Jesús, ikantziri: "¿Tema pawentaakina
eeroka aritaki nomatakiro pikoyiri?" Ikanteeyini rirori: "Jeen, ari
pimatakiro Nowinkatharite." 29 Akotanaki Jesús, ipampitakiri eepichokiini
rokiki, ikantziri: "Owawijaakoteemi pawentaana." 30 Apathakirotanee
raminanee kameetha. Ishintsi-thawi-tawaari, ikantziri: "Eero pikaman-
takotana netsiyatakotahaemi." 31 Roo kanteencha, jateeya-nakini
irika-paeni ikamantan-tanaki, ithonka ikemakoe-tanakiri Jesús janta.

Iñaawaeta-kahaeri Jesús kijopaanteri

32 Ikanta ramaeta-paakiniri Jesús raahashiretziri peyari,
ikijopaantetatsiri. 33 Tema retsiyatakotakaa-wakiri Jesús irika atziri,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ñaawaetanee, tema romishitowaeniri iweyarite. Ipampoyeeyanakirini
atziri-paeni, ikanta-shire-teeyini: “Te añaapiintziri asheninka-paeni
imatero oshiyaawoni rantakiri irika.” 34 Riima Inashitantaniri-
paeni, ikanteeyini rirori: “Ipajawyaa-kiri reewarite peyari
retsiyatakotakaantariri raahashiretani.”

Jampaen-kataki pankirentsi

35 Tema ithonka ranashi-takawo Jesús maawoeni nampitsi, riyotaan-
tayitaki jempe ipiyota-piinteeta. Ikenkithata-piintakiro Kameethari
Ñaantsi, jempe okanta ipinkathari-wentantee. Retsiyatakotakaayiteeri
maawoeni, tekatsi apaani mantsiyarentsi pomeentsi-tzimo-tyaarini.
36 Ikanta iñaakiri Jesús osheki piyowenta-kariri, antawo retako-shire-
tanakari, ikantanaki: “Kyaari-perotaki rashironkaayita irika atziri-paeni.
Roshiyakari ipireetari eerorika itzimi aamaako-wentyaarini.”[v]
37 Eekiro ikantana-kitziiri riyotaani-paeni: “Roshiyakawo irika-paeni
atziri ojampaen-katzi pankirentsi, teemaeta itzima-perotzi atziri
owiiteeroni. 38 Pamaneeri eerokapaeni Awinkatharite, rotyaantantyaari
osheki jatashiterini atziri-paeni, tema eenitatsi osheki kemijantaa-tsini.”

Riyoshiitaki Jesús 12 Otyaanta-newopaeni
(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

10 1 Roojatzi riyoyaantaka Jesús 12 riyotaanewo, ipakiri
ishintsinka. Imatanakiro rirori retsiyakotakaa-yitziri maawoeni
inashiyitachari imantsiyanka eejatzi ikaatzi raahashireyi-tziri peyari.
2 Irika ikaatzi 12 riyoyaakiri Jesús, riiyitaki iitakiri Otyaantaarewo:
Etanakawori Simón, iitakiri Pedro. Kaakitapaaki Andrés, rirentzi Pedro.
Kaakitapaaki Jacobo itomi Zebedeo eejatzi Juan rirentzi. 3 Kaakitapaaki
rirori Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo shitsitantatsiri amaeteniri koriki,
kaakitapaaki Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, 4 kaakitapaaki Simón, iiteetziri
eejatzi Kijakotan-taniri. Kaakitapaaki iweyaanta-paakawori Judas
Nampitsiweri, riitakira pithoka-shita-kariri Jesús.

Rotyaantee-takiri kaata-tsiri 12
(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

5 Opoñaashita rotyaantakiri Jesús kaatatsiri 12, riyotaa-yitawakiri, ikantziri:
“Eero pikini ijeekira itsipa-jatzi atziri, eero pikinanaki eejatzi inampiki
Oshitekii-toni-jatzi. 6 Apatziro pikinayitanaki inampiki Israel-paeni, jempe
ijeekayitzi oshiyakariri ipireetari peyayiteenchari. 7 Aririka piyaatanaki iroka
pikante pikamantante: ‘Rooteentsi ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi jaka.’
8 Petsiyatakotakaa-yiteeri mantsiyari, powañaa-yiteeri kamatsiri, petsiyatakota-

---

[v] **9.36** ipireetari = owisha = oveja

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaeri pathaawae-tatsiri, eejatzi raahashireyi-tziri peyari. Tema Tajorentsi
neshironka-teemi eerokapaini, tee ikowako-tzimi pipinateri. Rootaki pimataneeri
eeroka eero pikowako-tantzi ipineetemi, pineshironka-tantee. 9 Eero paanaki
piyorikite,[w] 10 eejatzi poyaari awotsiki. Eero paanaki otsipa pithaari, eejatzi otsipa
pikyaan-tyaari piitziki, pikotzi. Tekatsi otsipa paanakiri. Tema ikanteetzi:

Ari ipineeteri antawae-tatsiri.

11 Aririka pareetakyaa nampitsiki, paminapaaki aakameetha-tawakimini,
riitaki pijeeki-motapaakiri, roojatzi pawijan-takyaari otsipaki nampitsi.
12 Aririka pareetakyaa pankotsiki, piwetha-tanta-paakyaa. 13 Aririka
raakameetha-tawakimi piwetha-tapaakari, aritaki ijeekae kameetha.
Eerorika raakameetha-tawakimi, aminaashitaka piwetha-witapaakari.
14 Eerorika raakameetha-tzimi, eerorika ikemijantzimi eejatzi, pawija-
pithateri, potekaneero pipatsi-te piitzira. 15 Riitaki imapero-ete paata
rowajankiteeteri, aritaki awijanakiro ikantee-takiri paerani Paamaarini-
jatzi eejatzi Katsimaaniri-jatzi. Omaperotatyaaha."

Ikemaatsi-takae-teemi paata

16 "Notyaantzimira nimaeka, poshiyakari rotyaantee-tziri ipireetari jempe
ipiyota owantaniri. Roo kanteencha, otzimatyee poshiya-kotyaari eeroka-paeni
kokiyantzi maanki, poshiya-kotyaari eejatzi jamomo itsinampa-shire-waetzi.[x]
17 Paamaeyaa. Tema rahaeta-tyeemi jewariki, ipajawae-teetemi jempe ipiyota-
piinteeta. 18 Ompoñaashitya rahaeta-nakimi ijeekira pinkathari-perori
okantakaan-tziro pawentaanaha. Ari pikenkitha-takoyi-teenari janta, ikemayitee
eejatzi itsipa-jatzi atziripaeni. 19 Aririka ahaeta-nakimi, eero pikanta-shire-
waetzi: '¿Iitakama noñaawae-tapaakiri?' Tema eenitatsi yotashire-takae-mironi
iitarika piñaawaeteri. 20 Eero piyotashitawo eeroka iitarika piñaawaeteri,
rootaki Ishire tajorentsi poñaachari Ashitzi-miriki yotakae-mironi okaate
piñaawaeteri. 21 Aritaki iñahaetaki aakaanterini rirentzi rowamaa-kaanteri.
Aakaanterini itomi. Eenitatsi owamaakaan-terini ashitariri ikijaneenta-nakiri.
22 Osheki kijaneentemini okantakaawo pikemijantaana. Roo kanteencha,
ikaatzi oejokiro-tanari rawentahaana, riitaki awijako-taatsini.[Paminero] 23 Aririka
ikijaneentee-tanakimi janta, pawija-pithateri. Tema tekira pithotyeerota
piyaayite inampiki Israel-paeni, piyapaaka irika Itomi Atziri. Omaperotatyaaha.
24 Teera iñahaetzi apaani riyotahae-tziri rawijiri iyoteeriri. Te iñahaetzi
eejatzi apaani omperataarewo rawijiri omperatariri ipinkatheeteri.
25 Apatziro añiiri apaani riyotahae-tziri ikimityaari yoteeriri paerani.
Ari ikantari eejatzi omperataarewo. Tema osheki ikijaneentee-takina
nimaeka naaka, ikimitakantakina naakami Nantatsiri. Eeroka imapero-
teete ikijaneenteetemi pikemijantaanaha."

---

[w] **10.9** piyorikite = oro, plata, cobre [x] **10.16** ipireetari = owisha; owantaniri = lobo
Paminero 'Jempe Ikantee-tziro Ñaantsi-paeni' okantakota 'Waerontsi'.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

¿Iitakama athaawan-tyaari?
(Lc. 12.2-9)

26 "Eero pithaawan-tawaetari irika-paeni, tema otzimatyee okoñaata-koyitee
okaatzi omanako-witeen-chari, ooñaawonteero kaari ikematha-witeeta
paerani. 27 Eenitatsi-rika nokaman-temiri tsireniriki, pikamantan-teero eeroka
kitejeriki. Eenitatsi-rika nokenkitha-takaemiri eerokapaini nomanakaashitari,
pikaman-teeri eeroka maawoeni atziri.[y] 28 Eero pithaawan-tawaetari
kowatsini rowamayimi, tema eero imatziro rookaemi rirori sharinkaweniki.
Apatziro pithaawan-tyaari Tajorentsi matzirori ithonkantzi, rooka-shire-tantzi
sharinkaweniki. 29 Tema tee ipina-perowita tsimereri-paeni, roo kanteencha
riyotzi Tajorentsi aririka ikamahaante apaani.[z] 30 Tema riyotzitawo Tajorentsi
jempe okaatzi tzimatsiri aeshi. 31 Piñaakiro, tema raamaakotari Tajorentsi
tsimereeriki-paeni, eeroka imaperotzi raamakowenteemi. Eero pithaawan-
tawaetari kijaneentzimiri. 32 Aririka pikanteri pisheninka: 'Nopinkatha-teeri
Jesús,' aritaki nokanteeri Ashitanari Inkite-jatzi: 'Pawa, ipinkatha-taana irika.'
33 Rooma pikanteri-rika pisheninka: 'Tee nopinkatha-tziri Jesús,' aritaki nokantzi-
tyaari naaka, nokanteeri Ashitanari: 'Pawá, tee ipinkathatana irika.' "

Ikenkitha-takota Jesús
(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

34 "Eero pikenkishiryaa-waeta eerokapaeni, tee apatziro nopoki
niyotaa-yiteeri atziri-paeni raakameethata-wakahaeyaa jaka
kepatsiki, tema okimiwi-takawo namatyeemi owathaa-mentotsi
ikosheka-wakaan-teetyaari.
35 Tema iroka nopokan-takari:
Ikijaneenteeri atziri ipaapate,
Okijaneenteero tsinani iniro,
Okijaneenteero tsinani ayiro.
36 Ipithoka-shita-wakaeyaa atziri-paeni ikijaneenta-wakaeyaa ikaatzi
ijeekaeyini ipankoki.
37 Rootaki kameetha-witacha petakot-yaari pipaapate, piniro, peentsite-
paeni. Roo kanteencha, roorika poetziñaariko-teeya petakot-yaari
pisheninka-paeni, awijanakiro-rika okaatzi petakotana naaka, eero
nokimita-kaemi naapatziyani. 38 Otzimatyee pikyaaryoo-wenteero okaatzi
nokenkitha-takaa-yitakimiri, okantawityaa ikentakoetemi. Eerorika
pipakaero, eero nokimita-kaemi naapatziyani. 39 Tema ikaatzi etakowae-

---

[y] **10.27** Iroka okantakota eejatzi iroka versículo: Eeroka-paeni niyotaa-yitee iroka-paeni, tee riyotakotziro theenkaniri-paeni, tema eeroka-paeni kenkitha-takaa-yiteerini okaatzi niyotaa-kimiri. [z] **10.29** tee ipina-perowita = apaani koriki ikaate-rika apite tsimeryaaniki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tachari apaniroeni rootaki rantantawori ikowashi-waetari rirori, aritaki ipeyashi-teeyaa. Riima ikaatzi atsipewentawori rantaneero nokoyiri naaka rootaki ikamawentan-tanari, aritaki rawijakotee.”

Ipineeteeri paata
(Mr. 9.41)

40 “Eenitatsi-rika aapatziyemini, naaka raapatziyaka. Ari okantari eejatzi, eenitatsi-rika aapatziyinani naaka, riitaki raapatziyaka Ashitanari otyaanta-kinari jaka. 41 Eenitatsi-rika yotemini eerokataki Kamantan-taniri rootaki raapatziyan-tzimiri, aritaki pikaateeri paata ipinateemi Tajorentsi. Ari okanta eejatzi, eenitatsi-rika yotakimini kameethashireteemi pikemijantee rootaki raakameetha-tantzimiri, aritaki pikaateeri paata ipinateemi Tajorentsi. 42 Aririka riyoeteemi eeroka niyotaani, rootaki ipantee-tzimiri pimiri okantawitaka tee piriiperowita eeroka, aritakira ipineeteeri paata irika etakota-kamiri. Omaperotatyaaha.”

Rotyaantakiri Juan riyotaani
(Lc. 7.18-35)

11 1 Ikaatakiro Jesús riyotaakiri 12 riyotaani. Awijanaki ikamantante maawoeni nampitsiki okaatzi jeekatsiri janta.

2 Tema omonkyahaetakiri rirori Juan omitsiryaatantaniri, ari ikemakotakiri Jeepatziitoetani okaatzi rantayi-takiri. Rotyaantaki apite riyotaani, 3 rojampiteri, ikanteri: “¿Eerokama iiteetziri, ‘Pokatsini?’ tema eeroka, ¿Eenitatsima itsipa noyaakoteri?” 4 Ikanta rareetee-yakani, rojampi-tapaakiri Jesús. Ari rakanaki rirori, ikantzi: “Aririka pipiyanee, pikaman-tapaeri Juan okaatzi pikemakiri eeroka, okaatzi piñaakiri nantayi-takiri. 5 Tema naminakaa-yiteeri mawityaakiri, nanashi-takaa-yiteeri kijopookiri, netsiyatakota-kaayi-teeri pathaawae-tatsiri, nokemakaa-yiteeri matayempitari, nañaakaa-yiteeri kaminkari, nokenkitha-takoteeniri Kameethari Ñaantsi ashironkaenkari-paeni. 6 Ikimoshiretee ikaate kaari kijoshire-wenteenani.”

7 Ikanta ipiyaawo riyotaani Juan, rojampi-tanakiri Jesús ikaatzi piyowenta-kariri, ikenkitha-takotziri Juan, ikantzi: “¿Iitakama piñaakiri chapinki ochempi-mashiki? ¿Riima piñaaki oshiyawori jawooki ompironka-kaawo tampyaa?[a] 8 ¿Piñaakirima rowaneenkata ikithaata? Tema tee rowaneenkata. Tema ikaatzi owaneenka-tachari ikithaata, riitaki jeeka-tsiri ipanko-ki pinkathari. 9 Rootaki piyaata-shitan-tariri piyotzi riitaki Kamantan-taniri. Tema imapero-tatziiro rirori rawijanakiri itsipa Kamantan-taniri-paeni. 10 Tema riitaki rojankina-takoe-takiri paerani ikanteetzi:

---

[a] **11.7** oshiyawori jawooki ompironkakaawo tampyaa = atziri shipeta-shireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pamini, aritaki notyaantaki etyaawoni ikamanta-kotemi,
Riitaki owetsikaan-temini jempe pikinapaaki.
11 Pikemi nokantzi naaka: Paerani osheki atziri tzimawi-teenchari, tekatsi
awijirini Juan omitsiryaatantaniri okaatzi riyotani-tzi rirori. Riima
ikaate tsinampa-shire-taatsini, ipinkathari-wenteeri Tajorentsi inkiteki,
aritaki rawijeeri rirori Juan. Omaperotatyaaha. 12 Tema owakira retanta-
nakawori Juan ikenkitha-takaemi roojatzi nimaeka, eenitatsi osheki
kowatsiri intsipaete iñiiro ipinkathari-wenteeri Inkite-jatzi. Kimiwitaka
ishintsiteetziri aririka rowayiriteetyaa. 13 Paerani eeniyitatsi Kamantan-
taniri-paeni eejatzi Ikowakaan-teetani, rootaki ikamantan-teetakiri
roojatzi itziman-takari Juan. 14 Riitakira Juan ikenkitha-takoe-takiri
paerani, tema riitaki Elías-tatsiri pokatsini. ¿Pikemijantziroma? 15 Koyirori
ikemathatero, ikemijante. 16 ¿Iitaka noshiya-kaanteriri irikapaeni atziri?
Roshiyakari rowashaantawaeta eentsi aririka roshiya-kowaetantyaa,
17 ikanta-wakaeyani: 'Jame ashowiwaete.' Tee ikoyi. Ikantawita: 'Jame
omampawaetyaa owashire-tantyaari.' Tee ikoyi. 18 Aritaki pikantee-yakani
eerokapaeni. Piñaawi-takari Juan, itziwenta-paaka, tee imiritziro kachori,
pikantee-yakirini: 'Raahashireta-tziiri peyari, rootaki itziwae-tantari.'
19 Ipokawitaka Itomi Atziri, tee itzitawo rirori owanawontsi, imiritziro
kachori. Pikantee-yakirini: 'Kaari-perori irika, niyawae-rintzi, shinki-
tzinkari. Raapatziyari shitsitantatsiri amaeteniri koriki, raapatziyari
eejatzi kaari-pero-shireri.' Tekatsi oetyaa, tema aririka iñahaeteero okaate
awijatsini paata, ari riyoeteeri omaperotatyaa riyotanitzi."

Ashironkaamatsiteerini kijoshire-tatsiri
(Lc. 10.13-16)

20 Opoñaashita ikenkitha-takota-nakiri Jesús ikaatzi ñaawita-kawori
itajonka-wentantzi nampitsiki, teemaeta ipakahiro ikaaripero-shire-
teeyini. Ikantzi: 21 "Ashironkaamatsiteerini Shimapankoni-jatzi eejatzi
nampitarori Corazín. Osheki piñaawi-takawo notajonka-wentantaki,
teemaeta pikemijanteeyini. Riimi ñaakinani Mapini-jatzi eejatzi
Shimaa-jatzi, aritaki ikithaa-tanakyaawomi karenimawo-tatsiri
kithaarentsi, jeekawae-tanakimi jamampoki rowashiretako-takotyaa
ikaaripero-shire-yitakira, ari ikemijanteemi maawoeni riroripaeni.[b]
22 Paata aririka raminakoe-teeri maawoeni rantayi-takiri, eero imapero-
teetziri rowajankiteeteri Mapini-jatzi eejatzi Shimaa-jatzi. Tema eeroka
imaperoete rowajankiteetemi. 23 Eejatzi eerokapaeni Capernaum-jatzi-
ite, pikenkishirewita piyaatee inkiteki, apatziro piyaa-matsitee jempe
ikinayitzi kaminkari. Riimi ñaakinanimi paerani Paamaarini-jatzi okaatzi

---

[b] **11.21** Tema irikapae Corazín-jatzi eejatzi Shimapankoni-jatzi, Judá-paenira irika. Riima Mapini-jatzi eejatzi Shimaa-jatzi, itsipa-jatzipaeni irika, tee isheninkatari Judá-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piñaawi-takari eerokapaeni, roojatzi ijeekimi nimaeka riroripaeni. 24 Paata
aririka raminakoe-teeri maawoeni rantayi-takiri, eero imapero-teetziri
rowajankiteeteri Paamaarini-jatzi, apatziro imaperoe-teemi eeroka."

Pipoki nojeekika naaka, pimakoryahae
(Lc. 10.21-22)

25 Rootaki ramananta-nakari Jesús, ikantzi: "Pawa, tema eeroka
pinkathari-wentziriri inkite-jatzi eejatzi kepatsi-jatzi, osheki najahaa-
wentakimi. Tema eeroka omani-motakiri yotaniri iroka-paeni, riitaki
piyotakaa-yitee oshiyariri eentsi itsinampa-shiretzi. 26 Ari okanta, tema
rootaki inimota-kimiri eeroka Ashitanarí." 27 Ikantanakiri piyowenta-
kariri: "Riitaki Ashitanari yotakaa-nawori maawoeni. Apatziro riyotana
rirori, tema naaka Itomi. Ari nokimitzita naaka apatziro niyotziri
Ashitanari, kantacha niyotakaa-yiteeri nokoyiri naaka riyoteeri. 28 Aririka
piñeero okantzimo-shire-waetemi, opomeentsi-tzimo-waetemi, pipoki
nojeekira naaka, aritaki nomakoryaa-shire-takaa-yiteemi. 29 Okimiwi-
takawo otzimi-rika oeta nokema-tena-takae-miri. Tema eenitatsi
nokoyiri niyoteemiri: tema naaka tsinampa-shireri. Aritaki piñahaero
nomakoryaa-shireta-kahaemi. 30 Tema okaatzi nokema-tena-takaemiri
naaka, tee opomeentsi-perota."

Ikenkitha-takotziro Jesús kitejeri imakoryaan-teetari
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

12 1 Okanta kitejeri imakoryaan-teetari, ikinimo-tanakiro Jesús
pankirentsi-mashi. Ari ijaperyanakiro okithoki pankirentsi
riyotaani Jesús, tema itasheyee-yatziini. 2 Iñaakiri Inashitantaniri,
ikantanakiri Jesús: "Paminiri piyotaani ijaperyaakiwaetzi kitejeri
imakoryaan-teetari, tema tee oshinetaan-tsitzi iroka ijaperyaakiwaete."
3 Akanaki Jesús ikantziri: "Tema piñaana-takotziri pinkatharini
David aantawi-takariri itashe itsipatari ikaateeyinira. 4 Ikyaaki
tajorentsi-pankoki, rowakawo tajorentsi-tatsiri, ipakiri ikaateeyini. Tee
oshinetaan-tsiwita, apatziro rowapiintawo Ompera-tajorentsi-taarewo.
5 Tema piñaana-tziro Ikantakaan-teetani, tema rantawaeta-piintzi
Ompera-tajorentsi-taarewo kitejeri imakoryaan-teeri tajorentsi-pankoki,
tekatsi kijantyaarini. 6 Nokantzi naaka, eenitatsi jaka ipinkatha-peroe-
tziri, riitaki awijirori tajorentsi-panko. 7 Rootaki rojankina-tantee-takari
paerani, kantatsiri:

Tee nokoyi pamaena pipira pitayinari,
Rootaki nokowa-pero-teeri petakoteeyaari pisheninka.

Aririka pikematha-teromi iroka, eero pikijantarimi irika-paeni, tema tee
ikaaripero-shiretzi. 8 Tema irika Itomi Atziri riitaki pinkathari-perotatsiri,
rawijiro kitejeri imakoryaan-teetari."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Atziri kijowakori
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

9 Opoñaashita rawijanaki Jesús, kyaapaaki ipiyota-piinteetaha. 10 Ari
ijeekakiri janta kijowakori. Ikanta Inashitantaniri-paeni, rojampi-
takiri Jesús, ikantziri: "¿Shinetaan-tsita-tsima retsiya-takota-kaanteete
kitejeri imakoryaan-teetari?" Rootaki rojampi-tantariri omatant-yaari
ikantakoteri. 11 Akanaki Jesús, ikantziri: "Teera paminashitari eeroka
pipira aririka rotetyaa omooki kitejeri imakoryaan-teetari, petakotari,
pomijokyaahaeri. 12 Riitaki etakoperoetari atziri, rawijiri ipireetari.
Tema shinetaan-tsitatsi aneshironka-tante kitejeri imakoryaan-teetari."[c]
13 Iñaanata-nakiri kijowakori, ikantziri: "Pampiryaa-wakotee." Matanaka
ikantakiri, akotsitanee kameetha atziri, oshiyanaawo otsipa rako.
14 Ari ishitowae-yanakini Inashitantaniri ipiyotee-yakani, ikenkitha-
waetaka-wakaaka, ikanta-wakahaeyani: "¿Jempema akante-rika Jesús
owamaan-tyaariri?"

Rojankina-takotee-yakirini paerani Jesús

15 Yotaki Jesús ikowaetatzii rowamahaeteri, rootaki rawijan-
tanakari. Royaata-nakiri osheki atziri, retsiyatakotakaayitziri osheki
mantsiyari. 16 Ishintsi-thawi-takari ikantziri: "Eero pikaman-takotana."
17 Ari omonkaatari ikenkitha-takiri paerani Kamantan-taniri Isaías,
ikantzi:

18 Irika nomperatanewo, riitaki niyoyaakiri.
Netakotani naaka, riitaki oemoshirenkanari.
kijokiro oyiri Noshire
Ikenkithata-kahaeri itsipa-jatzipaeni atziri ikamanteeri
tampatzika-shire-takaanta-tsiri.
19 Eero icheraa-waetzi rirori,
Eero ikemaetziri ishinchee-nkate ikenkitha-takotyaa
ojaawokiyitzira.
20 Eero rowatsita-pero-tziro ijateero jonkari jataawi-tachari,
Eero roetsiwakiro paamari-menki tsiwaki-mateen-tsiri,
Roojatzi rotsinampaan-teeyaawori iñeeteerorika rooperori.[d]
21 Riitaki royaako-tziri itsipa-jatzipaeni atziri rawentaa-piintee-yaari.[e]

---

[c] **12.12** ipireetari = owisha = oveja [d] **12.20** Oshiyakaa-wenta-chari jonkari eejatzi paamari-menki tsiwaki-mateen-tsiri, riitaki atziri-paeni kemijanta-tsiri eepichokiini, ashironkaa-shire-yitachari, mantsiya-shire-yitatsiri, shipeta-shire-tatsiri, tema aritaki ineshironka-teeri Jesús, eero ishinetziri irikapaeni rashironkaa-yiteeyaa, tema ari aawyaa-shiretakaa-yitee-yaari, roshire-pero-yiteeyaari. [e] **12.21** Paminiro 'Jempe Ikantee-tziro Ñaantsi-paeni' okantakota 'Waerontsi'.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kijimatzirori Ishire Tajorentsi
(Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23)

22 Ari ramaeta-kiniri Jesús raahashiretziri peyari. Tema
imawityaakitakaakiri, ikijo-waante-takaakiri. Imatakiri retsiyatakotaka-
waeri, aminanee kameetha, ñaawaetanee. 23 Ipampoyeyanakirini
maawoeni atziri, ikanteeyini: "¿Riima irika ikashiya-kaeta-kiriri
pinkatharini David?" 24 Kemaeyakini rirori Inashitantaniri, ikanteeyini:
"Irika atziri roshinchaa-tziiri Nantatsiri ashitariri peyari, rootaki
roshinchaan-tariri rirori ikaatzi raahashiretziri peyari." 25 Yotzimaetaka
rirori Jesús ikenkishiryaakari Inashitantaniri, ikantanakiri: "Aririka
ikosheka-wakaeyaa atziri jempe ipinkathari-wentee-tziri, aritaki
rookawenta-wakaakyaa. Aririka ikosheka-wakaeyaa atziri inampiki,
aritaki rookawenta-wakaakyaa. Aririka ikosheka-wakaeyaa atziri jempe
ijeeka-wankota-wakaa, aritaki rookawenta-wakaakyaa. 26 Ari ikantzitari
eejatzi peyari aririka ikosheka-wakae-yaami. Aritaki rookawenta-
wakaakyaa, ¿eeroma ithonka rookawenta-wakaa-nakyaa? 27 Riitakirikami
Kamaari Nantatsiri shintsitakaenani naaka, ¿riijatzima shintsitakaeriri
piyotaani eeroka retsiya-takota-kaantariri ikaatzi raahashiretee-tziri?
Aririka okanta pithawe-tako-tziiri piyotaani, aritaki ikijanta-kimiro
okaatzi pikantakiri. 28 Rooma naaka ipanawo ishintsinka Ishire tajorentsi
poñaachari Tajorentsiki, rootaki nomatan-tariri netsiyata-kotakaa-
yitziri ikaatzi raahashiretziri peyari. Tema romapokakimi eeroka-paeni
Tajorentsi ipinkathari-wentantee. 29 Tema aririka ikowaete ikoshiteeteri
atziri ñaaperori kameetha, otzimatyee reteeta-wakyaari roojoteeteri, eero
imataneero ikijako-wentyaawo rashi-witari rayiteeteri. 30 Tema ikaatzi
kaari aapatziyanari naaka, riitaki kijaneentanari. Ikaatzi kaari amitako-
tanari rowita-kotena, reewana-takota-tyaana. 31 Pikemi nokantzimiri
naaka: Kantacha Tajorentsi raripero-teeri antayitzirori kaari-perori,
ari ikanteteeri ñaawaetzirori kaari-perori-paeni. Riima kijima-takironi
Ishire tajorentsi, eero rariperoe-teeri. 32 Ari okantari eejatzi: Kantacha
raripero-teeri Tajorentsi kijima-terini Itomi Atziri, riima kijima-
takironi Ishire tajorentsi, eero raripero-teeri. 33 Tema okimiwi-takawo
aririka iñahaetero kameethari chochoki, riyoteetzi kameethari okanta
owaato. Rooma piyanta-tsiri chochoki, riyoteetzi kaari-perori owaato.
34 Tema poshiyakari maanki eerokapaeni, kaari-pero-shireteeyakimini.
Tekatsi pikantyaa piñaawaetero kameethari, tee okameethatzi okaatzi
pikenkishiryaa-yitakari, rootaki okaaripero-tantari piñaawae-yitziri.
35 Tema apaani kameetha-shireri ikenkishiryaawo kameethari,
rootaki okameetha-tantari rantayi-tziri. Riima kaari-pero-shireri tee
ikenkishiryaawo kameethari, rootaki okaaripero-tantari rantayi-tziri.
36 Roo kanteencha nokantantari naaka, paata aritaki raminakoe-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teero kowaenka-yitatsiri ñaantsi okaatzi iñaawae-yitziri atziri-paeni.
37 Kameetharika okanta piñaawae-yitziri, aritaki raakameethee-teemi.
Terika okameethatzi, ikantee-teemi: ‘Kaari-perori eeroka, osheki
pikemaatsi-waeteeyaa.’ ”

Ikoyi kaari-pero-shireri-paeni itajonka-wentan-teete
(Lc. 11.29-32)

38 Ari rakanaki Inashitantaniri eejatzi Yotaantaniri, ikantzi:
“¡Yotaanari! Nokoyi noñeemi pitajonka-wentante.” 39 Ikantzi Jesús: “Tema
kaari-pero-shireri eerokapaeni, osheki pitheenkakiri Tajorentsi pikoyi
piñeena notajonka-wentante. Eeromaeta nomatziro, apatziro piñeero
awijimo-takiriri paerani Kamantan-taniri Jonás. 40 Tema iniyakiri antari
omani, okaatzi mawa kiteejeri eejatzi mawa tsireniri ijeekaki imotziki.
Aritaki ikantee-yaari irika Itomi Atziri ikitawita-paentyaa kepatsiki
okaate mawa kiteejeri eejatzi mawa tsireniri. 41 Paata aririka raminakoe-
teero okaatzi ranteetziri, aritaki riyakowenteemi Naana-weni-jatzi, tema
ikemijantakiri paerani rirori Jonás, ipakaa-neero rantayi-tziro kaari-
perori. Tema irika jeekimo-takimiri eeroka-paeni rawijiri Jonás. 42 Paata
aririka raminakoe-teero okaatzi ranteetziri, aritaki iyakowenteemi
tsinani pinkatha-wotatsiri paerani kirinkanta, tema opokaki paerani
roori ijeekira yotaniri pinkathari Salomón, okemijantakiri. Tema irika
jeekimo-takimiri eeroka rawijiri Salomón.”

Ipiyashi-tantzi peyari
(Lc. 11.24-26)

43 “Tema okimiwi-takawo ijeeka-shire-tantyaarimi peyari apaani atziri,
ipankotakawo rañaa-mento. Aririka rookawi-teeta-kyaari, etsiyata-
kowitaa atziri. Jatanaki peyari ikinawaete ochempi-mashiki, tee iñee
jempe ijeeki. 44 Ari ikanta-shiretee peyari: ‘Nopiyeeta nopankoki jempe
nopoñaaka.’ Piyapaa peyari, iñaapaa-tziiro kameetha opishitaka ishire
atziri, owaneenkataka, tekatsi jeekant-yaawoni. 45 Riyaata-shita-nakiri
maperotzirori ipeyaritzi, ikantakiri: ‘Jame aate nopankoki, pitsipa-tena
apinkatharite.’ Ramaki ikaatzi 7 peyari. Aritaki rashironkaa-pero-tyaari
atziri, awijanakiro rashironkaawita paerani. Aritaki pikantee-yaari
eerokapaeni.”

Riniro Jesús eejatzi rirentzi-paeni
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Eekiro ikenkitha-takaa-tziiri Jesús atziri-paeni piyowenta-kariri,
areetapaaka riniro otsipatakari rirentzi-paeni, okatziya-paaka jantakiroki,
okaemakaan-tapaakiri. 47 Ikantawi-teetakari Jesús: “Ari opoki piniro
otsipatari pirentzi-paeni, okoyi oñeemi.” 48 Rakanaki Jesús, ikantzi:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"¿Otzimikama noninrotari, itzimika nirentzitari?" 49 Rookota-nakiri
ikaatzi riyotaa-piintakiri, ikantzi: "Irikapaeni riitaki nokimitakahaari
yeeyi, rootaki nokimitakahaari nonaanate. 50 Tema ikaatzi antaneerori
ikoyiri Ashitanari Inkite-jatzi, riitaki nirentzi-taari, rootaki notsiro-taari
eejatzi noniron-taari."

Roshiya-kaawentziri Jesús pankiwae-rintzi
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

13 1 Roojatzi rawijantanaka Jesús ijeekawi-tapaaka pankotsiki,
ikinanaki inkaari-thapyaaki. Ari ijeekapaaki. 2 Ari ipiyowenta-
paari osheki atziri. Ari rote-tanakari rirori pitotsiki, jeekapaaki.
Katziyee-yakani atziri-paeni inkaari-thapyaaki. 3 Roshiya-kaawenta-
tziiniri okaatzi ikenkitha-takaeriri, ikantziri: "Eenitatsi pankiwae-rintzi
jatatsiri ipankiwaete. 4 Ikanta rookaki-takiro iwankiri, eenitatsi ookakita-
paenchari awotsiki, ipokapaaki tsimereeriki, rowapaakawo. 5 Eenitatsi
otsipa ookakita-paenchari omapi-pookitzira tee otzima-perotzi kepatsi,
intsipaete oshooka-witanaka. Tee otonta-patha-tzi kepatsi, 6 jampiya-
shitanaki pankirentsi ishintsi-tapaakira ooryaa, tema tee otzima-perotzi
oparetha. 7 Eenitatsi otsipa ookakita-paenchari kitochee-mashiki,
anaanakiro kitochee oshookanaki, kamanaki pankirentsi. 8 Rooma otsipa
ookakita-paenchari okameetha-pathatzira kepatsi, kameetha oshookanaki,
kithoki-tanaki maawoeni. Tzimanee okithoki shookapaen-tsiri. Apaani
tzima-pero-teentsiri okithoki, otsipa ari oshekineentzi okithoki, otsipa
eepichokiini okithokitzi.[f] 9 Koyirori ikemathatero, ikemijante."

¿Oetaka roshiya-kaawentan-tawori Jesús?
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Ari rojampi-tanakiri riyotaani, ikantziri: "¿Iitaka poshiya-kaawentan-
tanariri atziri-paeni pikenkitha-takaeriri?" 11 Rakanaki Jesús, ikantzi:
"Ishinetee-takimiro eeroka piyotako-teero ipinkathari-wentantee
Inkite-jatzi, riima irikapaeni tee ishinetee-tziniri rirori. 12 Ikaatzi
otzimimo-takiri, aritaki otzimimo-pero-teeri. Riima kaari otzimimotzi,
imaperoeteeri raapithee-teeri okaatzi tzimimo-witariri.[g] 13 Rootaki
noshiya-kaawentan-tawori okaatzi nokenkitha-tziri, aritaki raminawityaa
irikapaeni, eero iñiimaetawo. Ari ikemawi-tyaawo, eero ikematha-
tawakiro nokanta-witariri. 14 Riitaki ikenkitha-takotakiri paerani
Kamantan-tanirini Isaías, ikantaki:

---

[f] **13.8,23** Tzimanee okithoki shookapaen-tsiri = okaatzi 100 okithoki, otsipa okaatzi 60 okithoki, otsipa okaatzi 30 okithoki [g] **13.12** Iroka okantakota kenkitha-takota-chari jaka: Eepichokiini-rika pikemijanta-wakiro nokanta-kimiri, eepichokiini piyoteero. Rooma pikemijanta-pero-tawaki-rika, osheki piyotawakiri, eekiro niyotakaa-pero-tanaki-tyeemi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pikemae-yawit-yaani, eeromaeta pikematha-tziro.
Paminee-yawit-yaani, eeromaeta piñiiro.
15 Ikijoshiretee irikapaeni.
Imatayempitayitee.
Imawityaaki-yitee.
Rootaki eero ikowichaa-tanta,
Eero ikemi,
Eero ikenkishiryaa,
Tema eero ikemijantee, eero rawijakotee eejatzi.
16 Rooma eerokapaeni pikimo-shire-wenteero poki eejatzi pikempita,
tema aminawaeteemi, pikemayi-teero eejatzi. 17 Rootaki ikowawi-takari
paerani Kamantan-taniri-paeni eejatzi kameethashireri-paeni iñiiromi
okaatzi piñaakiri, okaatzi pikemayi-teeri eejatzi eerokapaeni. Teemaeta
ikemaeyironi rirori. Omaperotatya."

Ikenkitha-takotziro Jesús roshiya-kaawentziri pankiwae-rintzi
(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 "Pikemi nokaman-temiro noshiya-kaawentakiri pankiwae-rintzi.
19 Eenitatsi kemirori nokenkitha-takotziro ipinkathari-wentantee
Tajorentsi, teemaeta ikematha-tziro. Aritaki ipokaki Kaari-perori, roka-
kaapaakiri ikemijantawita. Riitaki oshiyakawori ookakita-paenchari
awotsiki. 20 Eenitatsi thaamentawakawori iñaani Tajorentsi, ikemijantzi
intsipaete owakira ikemawakiro. Riitaki oshiyakawori ookakita-paenchari
omapi-pookitzira. 21 Tee riyotako-pero-tawakiro iñaani Tajorentsi, tee
reshiwentanakiro ikemaatsi-wenta-nakawo ikemijantzi, rooka-nakiro.
Roshiyakawo pankirentsi jampishi-teentsiri kaari tzimapero-tatsi oparitha.
22 Eenitatsi kemirori iñaani Tajorentsi, roo kanteencha osheki iñaamatawo
ithaamenta-waeta, ikenkishiryaa-kotawo rashaahawo, rootaki ipeyako-tanta-
kawori iñaani Tajorentsi, tee ikemijantzi. Roshiyakawo ookakita-paenchari
kitochee-mashiki, kaari kithoki-tatsini. 23 Eenitatsi itsipa kemirori iñaani
Tajorentsi, ikemijanta-nakiro. Ikyaaryoo-wenta-nakiro. Riitaki oshiyakawori
pankirentsi shookapaen-tsiri okameetha-pathatzira kepatsi, osheni-pero-
tanaki okithoki, otsipa oshenineentzi, otsipa eepichokiini okithoki-tanaki."

Ikenkitha-takotziri Jesús pankitzirori

24 Rapiitakiro Jesús roshiya-kaawentziniri, ikantzi: "Iroka oshiyari eejatzi
ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi, oshiyari atziri pankitzirori kameetha-kiri
pankirentsi. 25 Ikanta imahaeyini tsireniriki aminako-wentzirori, pokaki
ijaneentani ramaki inchashi, ipankitapaentziro itsipataakiro pankirentsi,
piyanaka.*13:25-30,36-39:* 26 Okanta oshookanaki pankirentsi, kithoki-kitanaki. Ari

---

13:25-30,36-39: pankirentsi = trigo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

okimitakari eejatzi inchashi itsipatee-takirori pankirentsi. 27 Ikanta iñaakiro
rompera-teetani, ikamantakiri ashitawori, ikantakiri: 'Teera okameethatzi
okithoki pankirentsi apankitakiri powaneki, ¿iitaka tsipataa-kirori inchashi?'
28 Ikantanaki ashitawori rowane: 'Riitaki pankita-kirori kijaneentanari.'
Ikantzi romperatani: '¿Pikoyi niyaate nothoka-yiteero?' 29 Ikantzi ashitawori:
'Eero, pithoka-kotzirokari pankirentsi. 30 Ari okantawakaata otsipat-yaawo
oshooki, roojatzi ojampatan-takyaari pankirentsi. Aripaete nokantemi:
Pichekiro inchashi, pitayiro. Powiiki-teero pankirentsi, powakoyi-teero.' "

Roshiya-kaawentziro Jesús oryaani-tatsiri okithoki
(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Ari rapiitakiro Jesús roshiya-kaawentziro ikenkitha-tziri, ikantzi:
"Iroka ikanta ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi, roshiyakari pankitzirori
oryaani-kitatsiri okithoki.[h] 32 Tema oryaani okantawita okithoki, aririka
oshookanaki, awijanakiro otsipa iwankiri rowaneki, antawo otewatanaki,
aritaki imenkoshi-yityaari tsimereeriki-paeni."

Roshiya-kaawentee-tziro shineya-kaerori ratanteetari
(Lc. 13.20-21)

33 Rapiitakiro roshiya-kaawentziro Jesús ikenkitha-takaan-tziri, ikantzi:
"Iroka ikanta ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi, roshiya-kotawo tsinani
amiroka-patha-tzirori ratanteetari. Aakotakiro pankirentsi-pane okaatzi
mawa pachakaki, owaetakiro shineya-kaerori, roojatzi oshineyan-
tanakyaari maawoeni opatha."

Okaatzi Ikenkitha-takiri Jesús
(Mr. 4.33-34)

34 Ari ikanta-piinta Jesús ikenkitha-takaeri atziri-paeni okaatzi
riyoteeriri. Eerorika otzimi kenkitharentsi tekatsira riyoteeriri. 35 Ari
omonkaatari ikantakiri paerani Kamantan-taniri ikenkitha-takotziri
Tajorentsi, ikantaki:

Noshiya-kaawenta-tyeeniri atziri-paeni okaate nokenkitha-teniriri.
Niyotahaeri kaari riyowita paerani owakira owetsikan-takari kepatsi
roojatzi nimaeka.

Riyotaan-tziro Jesús oshiyakaa-wentari inchashi

36 Ikanta rowetha-tanaari Jesús ikaatzi piyowenta-kariri, kyaapaaki
pankotsiki. Ipiyowenta-paakari riyotaani, ikantziri: "Piyoteenawo
okaatzi poshiya-kaawentakiri. ¿iitakama oshiyakaa-wentari inchashi
itsipatee-takirori pankirentsi ipankitee-tziro?" 37 Ari rakanaki Jesús,

---

[h] **13.31** oryaani-tatsiri okithoki pankirentsi = mostaza

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikantzi: “Irika Itomi Atziri riitaki oshiyariri pankita-kirori pankirentsi
rowaneki. 38 Rooma owaantsi rootaki oshiyawori kepatsi ajeekantari.
Rooma pankirentsi oshiyakaa-wentari ikaatzi ipinkathari-wenteeri
Tajorentsi. Rooma inchashi oshiyakaa-wentari ikaatzi rashiyitari
Kaari-perori. 39 Riima kijaneenan-taniri pankita-kirori inchashi roshiya-
kaawentari Kamaari. Rooma rowiiteetziro okithoki pankirentsi,
oshiyakaa-wentawo othonkanteeyaari paata kepatsi. Ikaatzi owiiteeroni
okithoki pankirentsi roshiya-kaawentari ronampiripaeni tajorentsi.
40 Piñaakiro jempe ikantee-takiro ithokae-takiro inchashi, rahaeta-nakiro
itahaetziro. Oshiyakaa-wentawo jempe ikantee-teero paata kepatsi
aririka othonkaeyaa. 41 Rotyaanteeri Ronampiri tajorentsite Itomi Atziri,
ipiyoteeri kaaripero-yitatsiri, eejatzi kaaripero-shire-takaeriri itsipa, eero
itsipataari ikaatzi ipinkathari-wenteeri Inkite-jatzi. 42 Rookaeri jempe
opaamataki tahaantsi. Ari riraawae-teeyaa, ratsikae-kiwaetyaa. 43 Riima
kameetha-shire-yiteen-tsiri ijeekimo-teeri Ashitariri jempe ipinkatharitzi,
ari ishipakiryaahae roshiyee-yaari ooryaa. Koyirori ikemathatero,
ikemijante.”

Ikenkitha-takotziri Jesús omanachari koriki

44 Rapiitakiro Jesús, ikantzi: “Iroka ikanta ipinkathari-wentantee
Inkite-jatzi, roshiya-kotari koriki romanee-tziri owaantsiki. Eenitatsi
atziri ñaakiriri, tee okantya raanakiri, eejatzi romananeeri, tekatsi
ikamante. Antawo ikimo-shire-wenta-nakiri koriki, jataki ipimantziro
okaatzi tzimimo-tziriri, ramanantakiro owaantsi.”

Ikenkitha-takotziro Jesús poreryaari pinapero-tachari

45 Ikantzi eejatzi Jesús: “Iroka ikanta eejatzi ipinkathari-wentantee
Inkite-jatzi, roshiyari kowatsiri ramanante riiperori poreryaari.[13.45-46]
46 Iñaaki riiperori poreryaari, ikowaki ramananteri. Piyaa inampiki,
ipimanta-paakiro okaatzi tzimimo-tziriri, ramanantakiri poreryaari.”

Ikenkitha-takotziro Jesús pashikaamentotsi

47 Ikantaki eejatzi Jesús: “Iroka ikanta eejatzi ipinkathari-wentantee
Inkite-jatzi, roshiyari pashikaawaetatsiri. Raaki osheki inashiyitachari
shima. 48 Inoshika-kotakiri othapyaaki, riyoshiitakiri kameetha-tatsiri
roteyitakiri kantziriki. Ikaatzi kaari kameetha-tatsini, rookayi-takiri.
49 Aritaki okantee-yaari paata aririka othonkateeyaa kepatsi. Ipokaki
ronampiripaeni tajorentsi, riyoshii-teeri kameetha-shireri eejatzi kaari-
pero-shireri. 50 Rookaeri kaari-pero-shireri jempe opaamataki tahaantsi,
ari riraawae-teeyaari, ratsikae-kiwae-teeyaa.”

13.45-46 poreryaari = perla

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owakirari ashaahawontsi eejatzi paejatotatsiri

51 Ari ikantzi Jesús: “¿Pikematha-takiro okaatzi nokantakiri?”
Ikanteeyini riyotaani: “Nokematha-takiro.” 52 Eekiro ikantana-kitzii
Jesús: “Noshiya-kaawenteri ipaapate-teetari tzimatsiri rashaahawo
pinapero-tachari. Tema raapiintzi paejato rashaahawo, raapiintzi eejatzi
owakirari. Ari ikantyaari eejatzi yotaantaniri-paeni ipinkathari-wenteeri
Inkite-jatzi, riyotaan-teero okaatzi etawori riyotaan-teetziro paerani,
riyotaan-teero eejatzi owakira-tatsiri.”

Piyaa Jesús Kashiyakaa-weniki
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Ikaatakiro Jesús roshiya-kaawentakiro okaatzi ikenkitha-takotakiri,
awijanaki. 54 Areetaa inampiki. Riyotaan-tapae ipiyota-piinteetaha.
Ipampoyeeyanakirini ikaatzi kemiriri, ikanteeyini: “¿Iitaka matakaa-
kiriri irika riyotani-tantari, itajonka-wentantaki eejatzi? 55 ¿Kaarima
itomi kemitzirori incha-kota? ¿¿Kaarima otomi María? ¿Kaarima rirentzi
Jacobo, José, Simón, eejatzi Judas?[i] 56 ¿Kaarima atsipatari ritsiro-paeni
jaka? ¿Jempema raakiroka okaatzi riyotani-tantakari?” 57 Tema osheki
itheenkaetakiri, ikijaneentee-tanakiri. Rootaki ikantan-tanakari Jesús:
“Ashi oyiro tee ipinkatha-teetziri Kamantan-taniri inampiki eejatzi
ipankoki rirori. Rooma otsipaki nampitsi, osheki ipinkatha-teeteri.”
58 Tema osheki itheenki-matee-takiri Jesús inampiki, rootaki kaari
imatantawo itajonka-wentante.

Kamaki Juan omitsiryaantaniri
(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

14 1 Ikanta pinkathari Herodes, ikemako-takiri Jesús.[j] 2 Ikantakiri
romperatani: “Irika Jesús riitakira Juan omitsiryaantaniri.
Riitaki añahaatsiri, rootaki otzimantari itajorenka.” 3 Tema riitaki
Herodes aakaan-takiriri ketziroini Juan, roojota-kaantakiri, romonkyaa-
kaantakiri, okantakaan-tziro Herodías iinanta-witari Felipe, rirentzi
rirori. 4 Tema ikaminaa-witatyaari paerani Juan irika Herodes,
ikantawitari: “Tee okameethatzi payiteri iina pirentzi.” 5 Ari ikowawitaka
Herodes rowamaa-kaanteri, roo kanteencha osheki ithaawan-takari
atziri-paeni, tema riyoteeyini atziri-paeni Kamantan-taniri irika Juan.
6 Okanta paata, rootaki kiteejeri roemoshirenka-witawo itzimantari
Herodes. Ipiyotee-yakani isheninka, roemoshirenkaeyani. Ari
opokapaaki ishinto Herodías, omampaa-paaka. Osheki okameetha-
tzimo-takiri Herodes. 7 Ikantakiro: “Eenitatsi-rika pikowako-tenari,

---

[i] **13.55** Jacobo = Santiago [j] **14.1** pinkathari = tetrarca

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aritaki nopakimiro. Omaperotatya, riyotzi Tajorentsi eero namatawi-
tzimi." 8 Tema iyotaakiro iniro jempe okante. Rootaki okantan-takariri:
"Nokowakiro pipenawo iito Juan omitsiryaantaniri, powakinawo
pachaka-shetakiki." 9 Ari rowashiretako-tanakari Herodes, tee
ikowawita. Roo kanteencha, tema ikemaeya-kirini inkaahanki isheninka
ikantakirori, ikantanakiri romperatani-paeni: "Pamakiniro okowakiri
ewankawo." 10 Ithatyee-takiri Juan janta omonkyahaetakirinta.
11 Ramakoe-takiro iito pachaka-shetakiki, ipakiro ewankawo, aanakiniro
iniro. 12 Ikanta ipokaeya-paakini riyotaani Juan, ikitateeri. Jateeya-nakini
ijeekira Jesús, ikamantapaakiri.

Rowakaari Jesús 5000 atziri
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Ikanta ikemako-takiri Jesús rowamanteetakariri Juan, otetanaka
pitotsiki, riyaate ijeekawaete janta. Roo kanteencha ikemaeyakini
atziri-paeni jempe riyaate, royaatzishi-tanakiri ikineeya-nakini
awotsiki. 14 Roo raatako-tapaa-kitziini Jesús, iñaapaa-tziiri osheki
oyaawenta-kariri. Retako-tapaakari, retsiyatakotakiri osheki
mantsiyari. 15 Okanta otsireniityaanaki, ipokapaaki riyotaani, ikantziri:
"¡Yotaanari! Ajeekatziira ochempi-mashiki, tema tsireniityaaki.
Pikaatero pikenkithatzi, riyaateeta atziri-paeni nampitsiki ramanante
royaari." 16 Ari rakanaki Jesús, ikantziri: "¿Iitakama ratsipe-tantyaawori
riyaayitee? Pipiri eeroka royaari." 17 Ikantzi riyotaani: "Tekatsi nopiriri
naaka apatziro otzimi 5 ratanteetari eejatzi apite shima."*14.17-19* 18 Ikantzi
Jesús: "Pamakinari." 19 Opoñaashita ikantakiri maawoeni atziri-paeni
ijeekaeyini katawoshi-mashiki. Raakiro ratanteetari eejatzi shima,
aminanaki inkiteki, ramanakotakawo. Itzimpetowakiro, ipayitakiri
riyotaani, rowawijaa-kiniri rirori atziri-paeni piyoteen-chari. 20 Tema
maawoeni rowaeyakani, kemaneentee-yakani. Rowiiteero okaatzi
tzimakaan-taneen-tsiri, roteyiteero okaatzi 12 kantziri jahaachari.
21 Kimitaka ikaatzi 5000 shirampari-paeni owahaen-chari, teemaeta
riyoteetzi jempe-rika okaatzi tsinani-paeni eejatzi eentsi-paeni
owaenchari.

Ranashi-tantawo Jesús inkaari
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21)

22 Opoñaashita ikantaneeri Jesús riyotaani: "Peteeyaawo pimontyahae
intatsikiro." Rowetha-yitawaari eejatzi ikaatzi piyowenta-kariri,
ikantawaeri: "Kantacha piyaayitee nimaeka." 23 Ikanta ithonkakiri rowetha-
tawaari atziri-paeni, tonkaanaki Jesús ochempiki ramana. Ari ijeekakiri

---

14.17-19 ratanteetari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rirori tonkaariki ramana roojatzi otsireni-tanta-nakari. 24 Roweyaako-
teeyakani riyotaani-paeni niyankyaani inkaari, antawo otamakaatanaki
inkaari, tema itonkiyo-takityaawo tampyaa. 25 Okanta okiteje-tzimataki,
ipokashi-teeri Jesús riyotaani-paeni ranashi-tantaawo inkaari. 26 Ikanta
iñaawaeri riyotaani ranashi-tantaawo inkaari, tee riyotawaeri, ithaawan-
tawakari, ikaemae-yanakini, ikantzi: "¡Kaakitaki peyariwé!" 27 Roo
kanteencha, iñaanata-paeri Jesús riyotaani-paeni, ikantziri: "Naaka
pokaatsi, pitonta-shiretzi eero pithaawan-tashitana." 28 Ari rakanaki
Pedro, ikantziri: "Nowinkatharite, eeroka-rika, pikanta-kaeyaawo
nanashi-tantyaawo naaka inkaari notonkiyo-tantawae-miri." 29 Ikantzi
Jesús: "Pipokanaki." Ayiitanaki Pedro, ranashi-tanta-nakawo inkaari
jataki ijeekakira Jesús. 30 Roo kanteencha, ikenkishiryaanakawo Pedro
antawo-paeni otamakaatzi inkaari, ithaawan-tanakawo, tsitsiyanaki. Ari
ikaemanaki, ikantzi: "Pinkathari, paawaena." 31 Rakotashi-tanakiri Jesús,
roteeya-waeri. Ikantziri: "Eepichokiini pawentaana. ¿Iitaka pikijo-shire-
tantari?" 32 Ikanta rotetee-yapaani pitotsiki, awijeen-katanaki tampyaa.
33 Tema antawo ipinkatha-tanakiri ikaatzi oteteen-chari pitotsiki, ikantee-
yirini: "Omapero-tatyaa eeroka Itomi Tajorentsi."

Retsiyatakotakaantaki Jesús Genesaret-ki
(Mr. 6.53-56)

34 Areetee-yakani intatsikiro, ojeekira nampitsi iiteetziri Piyompishaari.
35 Tema riyotawakiri atziri-paeni ikaatzi nampitawori janta riitaki Jesús,
ikamantakiri maawoeni atziri jeekatsiri janta, ramayita-paakiniri ikaatzi
mantsiya-yitatsiri. 36 Ikantee-takiri Jesús: "Pishineteri mantsiyari-paeni
rantawakiro eepichokiini opatzi-kaaki pithaari." Tema ikaatzi antzita-
kiriri iithaari Jesús, etsiyata-koyitee.

Owaaripero-shire-tziriri atziri
(Mr. 7.1-23)

15 1 Ikanta Inashitantaniri-paeni eejatzi Yotaantaniri-paeni poñaayi-
teenchari Aapatziyaweniki, rojampi-tanakiri Jesús, ikantziri:
2 "¿Iitaka kaari imatantawo piyotaani-paeni okaatzi ameyitari aakapaeni
riyotahaeri awaejatziteni? Tema tee ikiwaakota aririka rowaeyaani."
3 Rakanakiri Jesús, ikantziri: "¿Iitakama pipiyatha-tanta-wori eeroka
Ikantakaantani Tajorentsi, apatziro poetziñaarikotawo okaatzi
riyotahaeri paerani awaejatziteni? 4 Iroka ikantzi Tajorentsi:

Pipinkatha-teeri pipaapate eejatzi piniro.

Ikantaki eejatzi:

Ikaate yakaterini ipaapate eejatzi riniro, otzimatyee rowamahaeteri.
5 Roo kanteencha, pikanta-piinteeyini eeroka: 'Kameetha-tatsi akanteri
ashiteeri: "¡Pawa! Nashita-kaakari Tajorentsi maawoeni noorikite,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eero okanta noneshironkatemi.” ’ 6 Tema piyotaa-shitakari okaatzi
rameteetari paerani, tee piyotaan-tziro ikoyiri Tajorentsi. Rootaki kaari
ineshironka-tantaari asheninka-paeni ipaapate. Piñaakiro. 7 Tema eeroka
owapeyi-motan-taniri. Eeroka ikenkitha-takotakiri paerani Isaías,
ikantaki:
8 Ipinkatha-tashitana ipaanteki atziri-paeni,
Teemaeta ikenkishiryaa-kotana kameetha.
9 Aminaashita rotziwerowayita ipinkathatana,
Riyotaan-tashi-takawo rameyitari rirori.”
10 Ikaemakiri Jesús maawoeni piyowenta-kariri, ikantziri: “Powayempi-
tayityaa, pikematha-tantenari: 11 Tema ikaatzi owayitari tee
rowaaripero-shire-tantzi, rooma okaatzi añaawae-yitziri, rootaki
owaaripero-shire-tanta-tsiri.” 12 Ikanta riyotaani-paeni Jesús ipokashi-
tapaakiri okaakiini, ikantapaakiri: “Teera inimotziri Inashitantaniri-paeni
ikemakimi pikantaki.” 13 Ikantanaki Jesús: “Aritaki ithokaero Ashitanari
Inkite-jatzi maawoeni pankirentsi kaari ipankitzi rirori. 14 Pamina-minthata-
shityaari. Tema roshiya-tyaari apaani mawityaakiri akathata-wakaa-chari.
Aririka rakathata-wakaeyaa mawityaakiri, tee riyotzi jempe ikini, tema
apitekiro rotetee-yaani omooki.” 15 Ikantzi Pedro: “Piyoteenawo okaatzi
poshiya-kaawentakiri.” 16 Ikantzi Jesús: “¿Pimatzi-takama eeroka-paeni
tee otzimimo-tzimi piyotani? 17 ¿Tema piyotzi okaatzi owapiintari okini
asheetoki, roojatzi oshitowan-teeyaari? 18 Roo kanteencha aririka añaawae-
yitero kaari-perori akenkishiryaari, rootaki owaaripero-shire-tanta-tsiri.
19 Tema ashireki akenkishiryaa-yitawo kaari-perori, owamaan-taantsi,
mayempi-taantsi, kaari kinataantsi, koshitaantsi, theeyako-taantsi, kijima-
taantsi. 20 Rootaki owaaripero-shire-tanta-tsiri iroka-paeni. Rooma eerorika
akiwaakota aririka oyaa, tee owaaripero-shire-tantzi roori.”

Awentaanka Owinteni-jato
(Mr. 7.24-30)

21 Ikanta rawijanaki Jesús, jataki janta Mapiniki eejatzi Shimaaki.
22 Ari oshiyashi-tawakari Owinteni-jato nampitawori janta, okaemapaaki
roori, okantziri: “¡Pinkathari, Ikashiyakaetani pinkatharini David.
Nokoyi pineshironkatena! Tema maperotaka nishintyo okemaatsi-waeta
raahashiretziro peyari.” 23 Te rakiro Jesús. Ari ipokapaaki riyotaani,
ikantapaakiri: “Potyaanteero, osheki oñaashirenkakae okaema-kaematzi
oyaatakaera.” 24 Ari rakanakiro Jesús, ikantzi: “Apatziro rotyaantee-takina
noneshironka-teeri nosheninka Israel-paeni oshiyakariri ipireetari ipeyawae-
yitaka.”[k] 25 Ari otziwerowa-shita-nakari Jesús iroka tsinani, okantanakiri:
“¡Pinkatharí, pineshironkatena!” 26 Ari ikantzi Jesús: “Tema tee aapithatziri

[k] **15.24** ipireetari = owisha = oveja

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rowanawo eentsite apiri otsitzi royaawo."[l] 27 Akanakiri roori, okantziri:
"Omaperotatyaa pikantakiri Pinkatharí. Roo kanteencha, rowapiintawo
otsitzi okaatzi rowaryaapetokeerikitziri ashitariri." 28 Eekiro ikantana-kitziiro
Jesús: "¡Tsinaní, omaperotatyaa pawentaakina! Rootaki nomatan-tyaawori
pikowako-takinari." Apathakirotanaa etsiyata-kotanee ishinto.

Retsiya-takota-kahae Jesús osheki atziri

29 Ikanta rawijanaki Jesús, ikinanaki inkaari-thapyaaki jeekatsiri
Tepoweniki. Opoñaashita itonkaanaki ochempiki, ari ijeekapaakiri
janta. 30 Ari riyaatakiri osheki atziri, ramayitaki inashiyitachari
imantsiyanka: ethori-waeta-tsiri, mawityaakiri, kijowaanteri,
thatyaaponthori, maawoeni. Ipiyota-kiniri ikatziyakaha Jesús, tema
ithonkiri retsiyatakotakaa-yiteeri. 31 Ari ipampoyeeyanakirini Jesús
iñaawaeta-kahaerira kijowaanteri, etsiyata-koyitee thatyaaponthori,
ranashi-takaa-yiteeri kijopookiri eejatzi ethori-waeta-tsiri, raminakaa-
yiteeri mawityaakiri. Ikanteeyini atziri: "Omaperotatyaa ikameethataki
Itajorentsite Israel."

Rowakaari Jesús 4000 atziri
(Mr. 8.1-10)

32 Ipiyotakiri Jesús riyotaani, ikantakiri: "Osheki noneshironka-
takiri atziri-paeni, tema okaatzi mawa kitejeri ijeekae-yakini
ikemijantana, tekatsi rowaeyaa. Tee nokoyi riyaata-shiteeyaa eero
rowanaa, ayiri-kari itashe awotsiki." 33 Ikanteeyini riyotaani:
"¿Jempema ayika ratanteetari owakaeyaariri jaka ochempi-
mashiki? Osheki ikaateeyini." 34 Ari rojampi-tziri Jesús riyotaani,
ikantziri: "¿Jempema okaatzika ratanteetari?" Ikantzi riyotaani:
"Eenitatsi okaatzi 7, eenitatsi eejatzi eepichokiini shimaa-niki."[m]
35 Ari ikantanakiri ikaatzi piyoteen-chari ijeekaeyini jaawiki.
36 Raakiro 7 ratanteetari eejatzi shimaa-niki, ramanako-tanakawo.
Itzimpetowa-yitakiro, ipayitakiri riyotaani, rowawijaa-kiniri
piyoteen-chari atziri. 37 Owaeyakani maawoeni, kemaeyakani.
Rowiiteero tzimahaan-tapaen-tsiri, ijaayiteero okaatzi 7 kantziri.
38 Ikaatzi 4000 shirampari owaenchari. Tee riyoe-tzi jempe okaatzi
tsinani-paeni eejatzi eentsi-paeni owaenchari. 39 Ikanta rowetha-
tawaari Jesús ikaatzi owaenchari, otetanaa pitotsiki, montyaanaka
Pankothanthaariki.

---

[l] **15.26** Roo rametee-yarini paerani Judá-paeni roshiya-kaawentantzi. Riitaki otsitzi oshiyaarinimi itsipa-jatzipaeni kaari isheninkata. Rootaki imatakiri paerani Jesús, tema roshiya-kaawentakiro tsinani rootaki oshiyaarinimi otsitzi, tema kaari isheninka. Riima isheninka-paeni Judá-paeni, riitaki oshiyaarinimi eentsi. [m] **15.34,36** ratanteetari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikowakoe-tziri Jesús itajonka-wentante
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

16 1 Ikanta Inashitantaniri-paeni eejatzi Sadoc-paeni, ikowaeyakini
ikompita-kaeyaarimi Jesús. Ikantakiri: “Anjatya pitajonka-
wentante niyotan-tyaari omaperotatyaa rotyaantakimi Tajorentsi jaka.”
2 Rakanakiri Jesús ikantzi: “Aririka piñeero okityonkaetyee tsirenii-
teeni, pikanteeyini: ‘Ooryaa-manaatyee inkaamani.’ 3 Rooma aririka
piñeero okitejetamaneerika okityonkaetyee menkori inkiteki, pikantzi:
‘Oparyatyee inkani.’ Tema piyotako-witawo inkite, piyotako-witawo
aririka oparii inkani. Teemaeta piyoyitziro okaatzi piñaayi-witakari
nimaeka jaka. 4 Tee pikameetha-shire-teeya-nitzi eeroka, osheki
pitheenkakiri Tajorentsi, pikowashi-teeyani piñeena notajonka-wentante,
eeromaeta noñaayimiro. Apatziro piñiiro oshiyaawoni awijimo-takiriri
paerani Jonás.” Ipakaakiro Jesús ikantayi-takiri, awijanaki rirori.

Shineya-kaerori ratantari Inashitantaniri
(Mr. 8.14-21)

5 Ikanta rareetee-yakani riyotaani Jesús intatsikiro, tee raanaki
ratanteetari, ipeyakota-nakiro.[16.5-12] 6 Ikantzi Jesús: “Paamaeyaawo
shineya-kaerori ratantari Inashitantaniri eejatzi rashi Sadoc-paeni.”
7 Ikanta-wakahaeyani riyotaani: “¿Iitakama ikantan-teeri Jesús? ¿Rooma
ikantan-teeri teera ami ratanteetari?” 8 Yotaki Jesús ikanta-wakaari
riyotaani, ikantziri: “Tekira poshire-pero-tana eeroka-paeni, rootaki
pikenkishiryaa-waetantari, pikanteeyini: ‘Teera ami ratanteetari.’
9 ¿Tekirama pikematha-teeyironi? Chapinki otzimawita ratanteetari
okaatzi 5, roo kanteencha nowakaakari ikaatzi 5000 atziri. Powiiteero
tzimahaan-tapaen-tsiri. ¿Jempema okaatzika kantziri pijaayiteeri?
10 Eejatzi nokimitakiro kaatatsiri 7 ratanteetari, nowakaakari ikaatzi
4000 atziri. ¿Jempema okaatzika kantziri pijaayi-teeri? 11 ¿Iitakama kaari
pikematha-tantawo eeroka-paeni? Teera nokenkithatakotziro owaetari
ratanteetari. Tema nokanta-tziimi: ‘Paamaeyaawo shineya-kaerori ratantari
Inashitantaniri eejatzi rashi Sadoc-paeni.’ ” 12 Ari riyotanaki riyotaani, teera
ikenkithatakotziro Jesús shineya-kaerori ratanteetari, roshiya-kaawenta-
tziiro okaatzi riyotaan-tayitziri Inashitantaniri eejatzi Sadoc-paeni.

Riyotaki Pedro: Riitaki Jeepatzii-toetani Jesús
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Ikanta rareetaka Jesús Cesarea-ki, inampiiteki Filipo. Ari rojampi-
takiri riyotaani, ikantziri: “¿Iitakama ikenkishiryaakoe-tariri Itomi

---

16.5-12 ratanteetari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Atziri?” 14 Akahaeya-nakini riyotaani, ikantzi: “Eenitatsi atziri kantatsiri,
‘Eeroka Juan Omitsiryaatantaniri.’ Ikantzi itsipa, ‘riitaki koñaataatsi
Elías.’ Ikantzi itsipa ‘riitaki Kamantan-tanirini Jeremías.’ Eenitatsi
kantayi-tatsiri eejatzi, riitaki itsipa Kamantan-taniri.” 15 Ikantzi Jesús:
“¿Jempema pikanteeyini eeroka?” 16 Ari rakanaki Simón Pedro, ikantzi:
“Eeroka Jeepatzii-toetani Itomi Tajorentsi Kañaari.” 17 Ikantzi Jesús:
“Eeroka ikimo-shire-wenteete Simón itomi Jonás, kaari atziri yotakae-
mironi, riitaki Ashitanari Inkite-jatzi yotakaa-kimirori. 18 Noeteemi
Kijori, tema poshiyakawo eeroka kijo-pathari kepatsi, aritaki
nowetsikaero nopanko. Ikaate kemijantaa-tsini paata, riitaki oshiyayi-
teeyaawoni pankotsi. Eero rotsinampahae-tziri ipeyakaa-shitee-tyaari
sharinkaweniki.[n] 19 Poshiyaari aminakowentzirori ashitakowo pankotsi,
kantacha rashita-ryeero, rashiteero, rintsiriitero kameetha. Rootakira
pankotsi oshiyakaa-wenta-chari ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi.
Tema ikaatzi pishine-teeri eeroka jaka kepatsiki, riitaki ishineteete
inkiteki. Riima kaari pishine-yitee eeroka jaka kepatsiki, eero ishinetee-
tziri eejatzi janta inkiteki.” 20 Eekiro ikantana-kitziiri Jesús maawoeni
riyotaani: “Paata pikamantantzi, pikante: ‘Riitaki Jeepatzii-toetani irika
Jesús.’ ”

Ikamanta-koteero Jesús ikami
(Mr. 8.31–9.1; Lc. 9.22-27)

21 Ari retanakawo Jesús ikamantziri riyotaani-paeni, ikantziri:
“Okowa-perota aate Aapatziyaweniki, tema antawo ikemaatsi-takaena
antariperopaeni, reewa-perorite Ompera-tajorentsi-taarewo, eejatzi
reewarite Yotaantaniri-paeni, aritaki rowamaa-kaantena. Roo awijawi-
takyaa mawa kitejeri añahaana.” 22 Ikanta Pedro, raanakiri Jesús
inteeneeni, ikantakiri: “Pinkathari, tee inimotana pikantziri, tee nokoyi
awijimotemi pikantakiri.” 23 Ari ipithoka-pitha-tanakari Jesús irika Pedro,
ikantanakiri: “Piyaate Kamaari. Tee poshiretawo eeroka ikowakaanari
Tajorentsi, apatziro poshiretawo ikowa-piintziri atziri-paeni.”
24 Ikantanakiri Jesús itsipapaeni riyotaani: “Eenitatsi-rika kowatsiri
itsipatena, ipakahaero ikowashi-yitari rantero, okantawityaa
ikentakoe-terimi, itsipatena. 25 Tema ikaatzi etakowae-tachari rantayi-
tziro ikowayi-tziri rirori, aritaki ipeyashi-teeyaa. Riima ikaatzi
atsipewentawori rantaneero nokoyiri naaka rootaki ikamawentantanari,
aritaki rawijakotee. 26 Aminaashi-waeta otzimimo-tantzi ashaahawontsi
jaka kepatsiki, aritaki opeyakaa-shitee-yaari. ¿Kantachama ipinako-
wenteetya eero ipeyashi-waetanteeta? 27 Aririka ipiyee paata irika Itomi

---

[n] **16.18** Kijori = ikantee-tziri iñaaniki rirori-paeni ‘Petros’, rootaki oshiyawori iñaaniki wirakocha ikanteetzi ‘Pedro’

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Atziri ramaero rowaneenkawo Ashitariri, itsipatee-yaari ronampiripaeni
tajorentsi, riitaki pinatapaeroni okaatzi ranteetakiri. 28 Omapero-tatyaa,
eenitatsi pikaatziri jaka, tekiraha pikamiita aritaki piñaakiri Itomi Atziri
jempe ikantyaa ipinkathari-wentante."

Ishipakiri-motziri Jesús riyotaani
(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

17 1 Okanta awijaki 6 kitejeri, raaneeri Jesús Pedro, Jacobo, Juan
rirentzi Jacobo. Tonkaanaki ochempiki. 2 Ari ishipakiryaa-
wootzi-motakiri riyotaani, roshiya-nakari ooryaa, omatzitanaka iithaari
kitamaa-nikitanaki. 3 Iñaatziiri Moisés itsipatakari Elías ikenkitha-
waeta-kaeri Jesús. 4 Ari ikaemanaki Pedro, ikantzi: "¡Pinkathari!
Omaperotatya okameethatzi pamakina jaka. Kameetha nowetsikimi
mawa panko-shetantsi: Apaani pashi eeroka, apaani rashi Moisés, rashi
apaani Elías." 5 Iñaawae-mintheetzi, opamanka-paakiri oorenta-chari
menkori. Ikematzii iñaawae-teetanaki menkoriki, ikanteetzi: "Notyomi
irika netakoperotani, osheki nokimo-shire-wentakiri. Pikemijanteeri."
6 Ikanta ikemaeyakini ikantee-takiri, oeyotee-yanakani jaawiki, antawo
ithaawanaki. 7 Ari ipokapaaki Jesús, rotzinka-paakiri riyotaani-paeni,
ikantziri: "Pikatziye, eero pithaawaeyini." 8 Ari raminawi-tanaari, tekatsi
iñaanee, apaniroeni ikatziyaka Jesús.
9 Ikanta roerinkae-yaani taapiki, ikantakiri Jesús riyotaani: "Eero
pikamantan-tziro piñaakiri roojatzi paata aririka rañahae irika Itomi
Atziri ikamawi-takyaa-rika." 10 Rojampi-tanakiri riyotaani, ikantziri:
"¡Iyotaanari! ¿Iitaka ikantako-tziri Yotaantaniri-paeni, ikantzi: "Aririka
ipokimataki Jeepatzii-toetani, riitaki jewatapaen-tsini Elías ipoki?' "
11 Rakanaki Jesús, ikantzi: "Omaperotatya ikantziri, riitaki jewatapaen-
tsini Elías ipoki, itampatzika-shire-tanta-paaki. 12 Pikemi nokante naaka:
Areewitaka Elías, tekatsi yotawakirini, osheki rowajankitee-takiri. Ari
ikantee-teriri Itomi Atziri, osheki rowajankiteeteri rirori." 13 Ari riyotee-
yanakini riyotaani riitaki Juan Omitsiryaatantaniri ikenkitha-takotziri.

Retsiyatakotziri Jesús ewankari raahashiretziri peyari
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14 Ikanta rareetee-yapaani ipiyoteeyanira atziri. Pokapaaki apaani
atziri iñeeri Jesús. Rotziwerowa-shita-paakari, ikantapaakiri:
15 "¡Pinkathari! Pineshironka-teenari notyomi, osheki ikamana-waetzi,
antawo ikemaatsi-waetaka, itaawaeta-piintaka, ipiinka-waetzi nijaaki.
16 Namawita-kanari piyotaani raawinteenarimi. Teemaeta imatziri." 17 Ari
rakanaki Jesús, ikantanaki: "Tee pikemijantee-yanitzi eeroka, pikinashi-
waetaka. ¿Jempema okaateka piyote? Pamakiri jaka pitomi." 18 Ikanta
ikijawakiri Jesús peyari, rooka-neeri ewankari. Etsiyata-kotanee.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Ikanta riyotaani-paeni Jesús raanakiri inteeneeni, rojampi-tanakiri,
ikantziri: “¡Iyotaanari! ¿Iitaka kaari nomatantari naaka notsinampaeri
peyari?” 20 Ikantzi Jesús: “Tema tekira pawentaari kameetha Tajorentsi,
rootaki kaari paawyaantari. Pikemi nokante: Okantawityaa eepichokiini
pawentee-yaari Tajorentsi, aritaki poshirinkakiro ochempi, pikantero:
‘Pishirinki.’ Aritaki oshirinkanaki. Tema tekatsi kompitzi-motemini
aririka pikemijanta-perote. Omaperotatya.[o] 21 Roo kanteencha, aririka
pikoyi petsiya-takota-kaeri oshiyariri irika ewankari, otzimatyee
pamanaperotyaa kameetha, pitziwentyaari.”[p]

Rapiiteero Jesús ikamantakota ikami
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 Ikanta rareetee-yakani Jesús janta Tepoweniki, rapiitakiri ikantziri
riyotaani: “Ipimantee-tatyeeri Itomi Atziri. 23 Ari rowamahaeteri. Roo
awijawi-takyaa mawa kitejeri, aritaki rañahae.” Antawo rowashiri-tanaka
riyotaani-paeni ikemakiri ikantaki.

Ipineetziro rashita-kaetawori Tajorentsi-panko

24 Ikanta rareetaka Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokaki shintsi-
tatsiri ipaeteri koriki rashita-kaetawori tajorentsi-panko, rojampi-tapaakiri
Pedro, ikantziri: “¿Ipinata-piintziro iyoteemiri ikashiya-kaetawori
Tajorentsi-panko?” 25 Ikantanaki Pedro: “Ipinata-piintziro.” Ikanta ipiyaa
jempe ijeekaeyini, riitaki thaawako-tawaencha Jesús rojampi-tawaeri
Pedro, ikantziri: “¿Iitaka pikenkishiryaari Simón? ¿Iitaka ishintsi-tziri
pinkathari-paeni ipinateri koriki? ¿Riima ishintsitziri isheninka-pero-
paeni rirori? ¿Riima ishintsitzi itsipa-jatzi areetzinkari-paeni?” 26 Ari
rakanaki Pedro, ikantzi: “Riitaki ishintsi-tziri areetzinkari-paeni.” Ikantzi
Jesús: “Ari okanta. Tema tee okowa-perota ipinatero isheninkatari rirori.
27 Roo kanteencha, tee nokoyi ikijawaetyaa shintsi-tatsiri ipaeteri koriki.
Piyaate inkaariki pakachaate. Aririka pinoshikaki, pamina-paanteteri,
aritaki piñeeri koriki. Paanakiniri shintsi-tatsiri ipaeteri koriki. Riitaki
pipinawentyaari eeroka eejatzi naaka.”

Jempe itzimi riipero-tatsiri
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

18 1 Ikanta riyotaani-paeni Jesús ipiyowenta-paakari, ari rojampi-takiri,
ikantziri: “¡Yotaanari! Aririka ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi.
¿Itzimikama riipero-tatsi itsipatyaari ipinkatharite?” 2 Ari ikaemaki Jesús
apaani eentsi, ikatziyakiri jempe ijeekae-yakini rirori, 3 ikantziri: “Eerorika

---

[o] **17.20** eepichokiini = oryaani-tatsiri oshiyawo okithoki “mostaza” [p] **17.21** Paminero Jempe Ikantee-tziro Ñaantsi-paeni okantakota ‘otsipajato ñaantsi-paeni’.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pipakahaero jempe pikanta paerani, eerorika poshiyaari jempe ikanta irika
eentsi, eero ipinkathari-wenteemi Inkite-jatzi. omaperotatya. 4 Tema ikaatzi
tsinampa-shire-tatsini roshiyaari irika eentsi, riitaki riipero-taatsini jempe
ipinkatharitee Inkite-jatzi. 5 Ikaatzi aakameetha-teeriri oshiyakariri eentsi
rawentahaana, naaka raakameethataki.”[q]

Aririka antakaantero kaari-perori
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 “Eenitatsi-rika antakaerini kaari-perori oshiyakariri eentsi
rawentahaana, okantashimaetya ithatakaeteri mapi ikentsiki, rowiinkae-
takiri ocheenkaatzira inkaari.
7 Omaperotatya okowaenkate kepatsiki. Ari itzimaki antakaan-
tayiteroni kaari-perori. Ashironkamatsiteeriini antakaan-teroni
kaari-perori. 8 Rootakirika pako, piitzi pikaaripero-tanta, pipakahaero,
pikimita-kaantero pitha-tyaatyee-romi, tema rootaki kameetha-tatsi
pawijakoponchokite, tee okameethatzi otzimawita apite pako, apite
piitzi, rootaki kantakaan-teemi paata ashi powantee-yaawori pitahaeya.
9 Rootakirika poki pikaaripero-tantari, pipakahaero, pikimita-kaantero
pojoryaatyeeromi, tema rootaki kameetha-tatsi pawijako-pityaakitee,
tee okameethatzi otzimawita apite poki, rootaki kantakaan-teemi paata
rookaeteemi opaamatakira sharinkaweni.”

Roshiya-kaawentee-tziri peyawitachari ipireetari
(Lc. 15.3-7)

10 “Paamaeya pimaninta-waetziri-kari oshiyayi-takariri eentsi. Tema
raminakowentani Ronampiri tajorentsi itsipata-piintari Ashitanari
Inkite-jatzi. 11 Tema rootaki ipokantari Itomi Atziri rowawijaa-koyiteeri
ikaatzi peyawiteen-chari.[r] 12 Pikemi noshiya-kaawentemiro. Eenitatsi
piratachari ikaatzi 100 ipireetari. Ikanta ipeyahaantaka apaani, ikaatanee
99 ipira. Rookanakiri 99 ipira ochempi-mashiki, jataki ithotyaako-
teeri peyeenchari.[s] 13 Ikanta iñahaeri, antawo ikimo-shiretee rahaerira
peyawiteen-chari, tema awijanakiro ikimo-shire-wentziri itsipa 99 ipira
kaari peyachani. 14 Ari ikantari eejatzi Ashiteeri Inkite-jatzi, tee ikoyi
ipeyahaan-tawaetyaa apaani oshiyakariri irika eentsi.”

Jempe ikanteeta rariperota-wakaeta

15 “Aririka ikaaripero-tzimotemi kemijantzinkari, piyaata-shiteri
ijeekira apaniroeni, ari pikenkitha-waeta-kaeri, riyotan-tyaari oeta

---

[q] **18.5,20** Pameniro ‘Jempe Ikanteetziro Ñaantsipaeni’ okantakota ‘Waerontsi’.
[r] **18.11** Iroka versículo tee oñaahawotziro jempe rojankina-takoteetero otsipaki jankinarentsiki. [s] **18.12** ipireetari = owisha = oveja

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikinakaa-shitakari. Aririka ikemimi pikaminayiriri, poshiya-kaanteeri
riimi pirentzi okaakiini.[t] 16 Rooma eerorika ikemimi pikaminaa-witariri,
paanaki itsipa kemijantzinkari, eerorika apite, riitaki pitsipa-tyaari
pikamineeri. Tema otzimatyee ikaate apite, eerorika mawa riitaki
akakotemini pikamineerira.
17 Eerorika ikemimi pikaminaa-witari, pikamanteri maawoeni
kemijantzinkari. Eekiro-rika riyaata-kaatyeero, poshiya-kaanteri
itsipajatzi atziri kaari pisheninkata, tema roshiyakari shintsi-tatsiri
ipaeteri koriki. 18 Tema ikaatzi pishine-teeri eeroka jaka kepatsiki,
riitaki ishineteete inkiteki. Riima kaari pishine-yitee eeroka jaka
kepatsiki, eero ishinetee-tziri eejatzi janta inkiteki. Omaperotatya.
19 Napiitero nokantemi: Aririka pikaate apite paapatziyakota-wakae-
yaawo pikenkishiryaari pikowako-tanteri, opoñaashitya pikowakoteri
Ashitanari Inkite-jatzi, aritaki imatakaa-kimiro rirori. 20 Jempe-rika
ipiyota apite, teerika mawa atziri rawentaana, aritaki nojeekitari naaka
janta notsipatari."
21 Ikanta Pedro rojampi-tanakiri Jesús, ikantziri: "¡Pinkathari! Aririka
rowaariperotena nokaatzira nokemijanteeyini, ¿jempema okaate
nopeyakoteri naripero-tantee-yaariri? ¿Apatziroma okaate 7?"[u] 22 Ari
rakanaki Jesús, ikantanakiri: "Teera apatziro pipeyakoteri okaate 7, tema
osheki papiiteri pipeyako-teeri."[v]

Ikenkitha-takoe-tziri apite ireewita-tsiri

23 "Iroka ikanta ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi, tema roshiya-
kotari pinkathari ikowako-tziri romperatani ipinateeri rireewi-tziri.
24 Ikanta retanakawo pinkathari ikowako-tziri ireewitziriri, ramaeta-
paakiri ireewi-pero-tatsiri.[w] 25 Tema tekatsi rayi ipinakowentee-yaari.
Ikantanaki pinkathari: 'Paanakiri irika atziri, iina, itomi-paeni, eejatzi
okaatzi tzimimo-tziriri, pipimanteri. Ari nahaeri naaka koriki ikaatzi
rireewi-tanari.' 26 Ari rotziwerowanaka omperataarewo, ikantanakiri
pinkathari: 'Eero pipimantana, poyaawen-tawakina eepichokiini, aritaki
nopinateemi.' 27 Ari ineshironka-tanakiri pinkathari irika romperatani,
ikantziri: 'Kameethataki, tee pireewi-taana.' Tema ipeyako-takiri okaatzi
rireewi-tziriri. 28 Ikanta riyaatanee omperataarewo, itonkiyo-takari

---

[t] **18.15** kemijantzinkari = pirentzi [u] **18.21** nokaatzi nokemijanteeyini = yeeyi
[v] **18.22** Ikantakoe-tziri jaka "osheki papiiteri," aririka apeyako-tante okaate 7, apiiteero 7, apiiteero 7, roojatzi 70. Eenitatsi oshiyakaa-wentari 7, rootaki kameetha-shire-taantsi. Tema akoyirika aripero-teeri owaaripero-teeri, eero apakayiro apeyakoteri rantzimo-teeri.
[w] **18.24** Ikantakoe-tziri jaka "ireewi-pero-tatsiri" rootaki oshiyawori akante rireewitaki ikaatzi 10,000 riyeekitaki koriki. Ari rantawae-wityaa osheki ojarentsi, eeromaeta ipinako-wenta. Irika osheki koriki iiteetziri "talento", 40 kilo ikaatzi itenatzi. Tema apaani talento ranteta ipineeteri 20 atziri rantawaete apaani ojarentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ireewitziriri rirori eepichokiini. Roteeya-kentsi-tawakiri, ikantziri:
'Pipinateena pireewi-tanari.'[x] 29 Ari rotziwerowa-shiwi-tanakari,
ikantziri: 'Poyaawentawakyaa eepichokiini, aritaki nopinateemi.'
30 Teemaeta ikoyi royaawentyaa, raanakiri, romonkyaa-kaantakiri,
ikantziri: 'Aritaki nomishitowa-kaanteemi aririka pipinateena.'
31 Iñaakiri ikaateeyini, tee inimota-nakiri, jatanaki ikamantziri
iwinkatharite. 32 Ikanta pinkathari, ikaemakaan-takiri romperatani,
ikantawakiri: 'Eeroka kaari-perori. Nopeyako-takimiro pireewi-tana
eeroka, pikantakina: poyaawenta-wakina.' 33 Ari pikantantemi eeroka,
pineshironka-tante. 34 Tema antawo ikijanaka pinkathari, ipajata-
kaantakiri, romonkyaa-kaantakiri, ikantziri: 'Aririka pipinateena eeroka,
aritaki nomishitowa-kaanteemi.' 35 Ari ikanteemiri paata Ashitanari
Inkite-jatzi, eerorika pipeyako-teeniri kameetha owaari-pero-tzimiri
pikaatzira piyemijantzinkarite."[y]

Tee okameethatzi rookaetero iinanteetari
(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

19 1 Ari ithonka-nakiro Jesús riyotaantzi Tepoweniki, awijanaki
intatsikiro Pareenkaariniki iipatsiteki Judá-paeni. 2 Ipiyowentee-
tawaari. retsiyatakota-kaapae osheki mantsiyari-paeni janta.
3 Ari ipokashi-takiri Inashitantaniri-paeni ikoyi ikompita-kaeyaarimi
Jesús, rojampi-tapaakiri, ikantziri: "¡Jesús! ¿Shinetaan-tsita-tsima
rookashi-waetyaawo iina atziri?" 4 Ari rakanaki Jesús, ikantziri:
"¿Tema piñaana-takotziri owakira rowetsikan-teeta-kariri atziri? Tema
rowetsikaetaki shirampari eejatzi tsinani. 5 Ikanteetaki:

Eero ijeekae ewankari ashitariri, rayi iina,
Tema apaani ikantaneeyaa iwathaki okimi-tyaawomi
rowithaawakaatyeeya.

6 Tema ikaatzi aawakaa-naachari teera apite ikantaneeyaa, apaani
ikantana iwathaki. Rootaki eero okantanta rookaero atziri iina itsipata-
kaakariri Tajorentsi." 7 Rapiitakiri Inashitantaniri rojampi-tziri, ikantziri:
"¿Iitakama ikantako-tziri paerani Moisés, ikantaki:

Aririka rooka-wakaetyaa, otzimatyee ipaeteri jempe ojankina-takota
rooka-wakaan-tyaari?"

8 Ikantzi Jesús: "Okantakaawo pipiyatha-waeta, rootaki ishinetan-tzimirori
Moisés pookiro piina. Tema paerani owakira rowetsikan-teeta-kawori
maawoeni, tee ari okantyaa. 9 Nokantzi naaka: Kaaripero-shiretaki ikaatzi
ookashi-tawori iina, rooma iñeero-rika omayempitaki kantacha rookiro.
Aririka aawiteeyaa roori itsipa oemi, omayempi-tzimo-takiri etawitari
oemintari. Ari ikantee-yaari ahaeroni roori, mayempitaki rirori."

---

[x] **18.28** eepichokiini = 100 denario [y] **18.35** piyemijantzinkarite = pirentzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Ikantzi riyotaani: “Aririka okanta, eero rahaetzimi iinanteetari.”
11 Ikantzi Jesús: “Riirika Tajorentsi kowakae-mironi aritaki pikematha-
takiro. Teera maawoeni ikematheetziro jempe-rika okantakota
aawakahaantsi. 12 Eenitatsi atziri ari ikantzita itzimapaaki tee okantya
rayi iina. Eenitatsi itsipa raathoki-teetziri, tee okantya rayi iina. Eenitatsi
itsipa kowatsiri ijeekashiwaetyaa apaniroeni, tema ikyaaryoo-wenta-tziiri
pinkathari-tatsiri inkiteki. Kowatsiri ikemathatero nokantakiri, imatero.”

Itajonka-wentziri Jesús eentsi-paeni
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

13 Ari ramaeta-paakiniri Jesús eentsi-paeni, ikantee-tapaakiri: “Nokoyi
pamana-kotenari neentsite, poteya-patzii-toteri pitajonka-wenteri.”
Ikantzi riyotaani Jesús: “Eero poñaashirenkiri Awinkatharite.” 14 Ikantzi
Jesús: “Eero pikoshekari, nokoyi naaka ramaetenari eentsi. Tema ikaatzi
oshiyako-tanaariri eentsi, riitaki ñahaeroni jempe ipinkathari-wentantee
Inkite-jatzi.” 15 Ikanta ithonkakiri Jesús roteya-patzii-totakiri eentsi-
paeni, jatanee rirori.

Ewankari Ashaahantachari
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)

16 Ari ipokapaaki apaani ewankari iñeeri Jesús, ikantapaakiri:
“¡Kameethari yotaantanirí!. ¿Iitaka nanteeri ashi nowantee-yaawori
nañaahae?” 17 Ari rakanaki Jesús, ikantzi: “¿Iitaka pikantan-tanari
‘kameethari?’ Teera itzimi apaani kameethari, apatziro ikantakaawo
Tajorentsi ikameethatzi. Pikoyi-rika ashi poyiro pañaahae, pimonkaa-
yiteero ikantee-takiri Ikowakaan-teetaniki.” 18 Ikowanaki ewankari
riyotakotero, ikantziri: “¿Otzimikama pikantziri?” Ikantzi Jesús:

Eero powamaantzi.
Eero pimayempitzi.
Eero pikoshitzi.
Eero pitheeya-kotanta.

19 Pipinkatha-teeri pipaapate eejatzi piniro.
Petakoteeyaari pisheninka poshiya-kaanteri petakota eeroka.
20 Ikantzi ewankari: “Nomatakiro maawoeni iroka, roojatzi netanakawo
paerani eeniro neentsi-tapaaki. ¿Iitakama koetyaa-chari nimaeka?” 21 Ikantzi
Jesús: “Pikoyi-rika pitampatzika-shirete, piyaate, pipimantero maawoeni
tzimimo-tzimiri, pipiri ashironkaenkari, tema okimiwi-takawo powahaantee-
yaami inkiteki. Aririka pimatakiro pipoki, poyaatena.” 22 Ikanta ikemaki
ewankari, owashiretanaka ipiyanaaha, tema ashaahantzinkari rirori.
23 Ikantanakiri Jesús riyotaani: “Osheki opomeentsi-tzimo-tyaari
ashaahantachari riyaatee ipinkatharitee Inkite-jatzi. Omaperotatya.”
24 Rapiita-nakiro Jesús, ikantzi: “Tema osheki ipomeentsitawo ikyaakoetani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikyaant-yaawo oryaani omoo. Rii maperota-chani ashaahantzinkari
ipomeentsi-teeyaawo ikyahae ipinkathari-wentantzira Tajorentsi.”[z] 25 Ikanta
ikemaki riyotaani-paeni, ari ipampoyeeyanakirini, ikanta-wakahaeyani:
“¿Iitakama awijako-taatsini?” 26 Ari raminanakiri Jesús riyotaani-paeni,
ikantziri: “Eero rotsinampaero atziri-paeni, riima Tajorentsi tekatsi
pomeentsi-tzimo-tyaarini rirori.” 27 Ari rakanaki Pedro, ikantzi: “Irika
nokaateeyini nokoyi noyaatanakimi, tema nookayi-tanakiro okaatzi
tzimimo-tanari. ¿Iitaka ipineeteenari paata?” 28 Ikantzi Jesús: “Aririka
owakiratee paata maawoeni, ipinkatharitee Itomi Atziri ijeekan-teeyaawo
owaneenka-tachari ijeeka-mento. Aritaki pikantee-yaari eerokapaeni
pikaatzira poyaatakina, pipinkathari-wenteeri maawoeni ikaate icharini-
teeyaari Israel, ikaatzira 12 rinashiyitaha. Omaperotatya. 29 Tema eeniyitatsi
awentahaanari, rootaki rookanta-nakawori ipanko, rirentzi, ritsiro, ashitariri,
iina, reentsite, iipatsite. Aritaki iñahaero otzimimo-teeri osheki, ashi rowaero
rañaayitee.[a] 30 Roo kanteencha, eenitatsi nimaeka osheki etayiwi-tawori,
riitakira impoetaa-tsini iñaayiteero. Eenitatsi itsipa impoeyi-tatsiri nimaeka,
riitakira etayitee-yaawoni iñaayiteero.”

Antawae-tatsiri chochoki-mashiki

20 1 “Iroka okantakota ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi, oshiyariri
atziri tzimatsiri ichochoki-mashite. Rananinkanaki ramine antawae-
tatsini iwankiri-mashiki. 2 Ikanta iñaaki kowatsiri rantawaete, ikantakiri:
‘Petanakyaawo nimaeka pantawaete roojatzi tsireniiteeni, nopinatemi
apaani koriki ikaatzi ipinatanta-piinteetziri rantawae-teetzira apaani kitejeri.’
Ikanteeyini antawae-rintzi: ‘Kameethataki.’ Rotyaantakiri iwankiri-mashiki.[b]
3 Ikanta ijenokii-tyaapaaki ooryaa eejatzi ipiyanaa ashitawori iwankiri-mashi
nampitsiki. Iñaapae itsipa ikatziyeeyani tekatsi rantawaeri.[c] 4 Ikantapaakiri:
‘Piyaate pantawaete nowankiri-mashiki, aritaki nopinatakimi okaatzi ipinatanta-
piinteetzi.’ Jateeyakini rantawaete. 5 Ari ikantakiro itampatzika-tapaaki ooryaa,
eejatzi iteenkanaki ooryaa.[d] 6 Ari ikantakirori eejatzi otsireniityaanaki, iñaapae
atziri ijeekaeyini, tekatsi rantawaeri, rojampi-tapaakiri: ‘¿Tekatsima pantawaeri
pijeekawaetashitantari kitejeriki?’[e] 7 Rakaeya-nakini, ikantzi: ‘Tekatsi antawae-
takaenani.’ Ikantzi rirori: ‘Piyaate pantawaete nowankiri-mashiki, aritaki
nopinatakimi okaatzi ipinatanta-piinteetzi.’ 8 Okanta otsireni-tanaki, ikantakiri
ashitawori iwankiri-mashi kempoyee-niriri iyorikite, ikantziri: ‘Pikaemeri
maawoeni antawae-rintzi pipinateri apaani koriki ikaatzi ipinatanta-piinteetzi

---

[z] **19.24** ikyaakoetani = camello [a] **19.29** otzimimo-teeri osheki = rookanaki-rika apaani, aritaki ipaeteeri 100; Waerontsi [b] **20.2** koriki = denario [c] **20.3** ijenokii-tyaapaaki ooryaa = ooryaa 3. (Ari okanta riyotee-tziri ooryaa paerani.) [d] **20.5** itampatzika-tapaaki ooryaa = ooryaa 6, iteenkanaki ooryaa = ooryaa 9. (Ari okanta riyotee-tziri ooryaa paerani.) [e] **20.6** otsireniityaanaki = ooryaa 11. (Ari okanta riyotee-tziri ooryaa paerani.)

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rantawae-teetzira apaani kitejeri. Riitaki petawakyaa pipinateri impoeta-paentsiri
rantawaetzi, roojatzi pimatan-takyaariri etakawori rantawaetaki amaetyaaka.'
9 Ari ipokaeya-paakini impoeta-paentsiri rantawaetaki, eepichokiini rantawae-
witaka ipineetakiri apaani koriki. 10 Ipokaeya-paakini etakawori rantawaetaki
amaetyaaka, roshiya-kaantzi riitaki ipina-peroete. Tema te, ari roshiyakari
itsipa-paeni jempe ikaatzi ipineeta-kiriri. 11 Ikanta ipinawi-teetakari, ikijanakiri
ashitawori rantawaeri, 12 ikantanakiri: 'Tee rantawae-perotzi impoeta-paentsiri,
roo kanteencha imonkaa-takina pipinata-kinari, naaka atsipewi-takariri ooryaa.'
13 Ikantzi ashitawori iwankiri-mashi: 'Nosheninká, nopinatakimi kameetha,
¿tema nokantzi-takimi amaetyaaka nopinatemi apaani koriki? 14 Irika apaani
koriki nopinatzimiri, piyaatee. Tema naaka nintashi-tacha nopinateri apaani
koriki impoeta-paentsiri rantawaetzi, 15 ¿Eeroma omata nopinatante nokoyiri
naaka? ¿Pikijako-neenta-tyaawoma noneshironka-tantzi naaka?' 16 Tema osheki
jewatatsiri iñaayiteero, tema riitaki impoeta-tsini. Eenitatsi osheki impoeyi-tatsiri
iñaayiteero, tema riitaki jewatatsini. Tema osheki ikaemawitee, roo kanteencha
eepichokiini ikaate riyoshii-teeteri.'[f]

Rapiitakiro Jesús ikamantakota rowamahaeteri
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

17 Ikanta itonkaanee Jesús riyaatero Aapatziyaweniki, riitaki itsipatanaa
12 riyotaani, ikantakiri awotsiki: 18 "Aatatziira Aapatziyaweniki. Ari
raakaan-teeteriri Itomi Atziri, rayiri reewari Ompera-tajorentsi-taarewo,
itsipata-kyaari Yotaantaniri, riitaki iyakowenterini rowamahaeteri.
19 Rowawijaa-kiniri itsipa-jatzipaeni atziri rowashiya-mintha-waetyaari,
ipajawaeteri, ikentako-takiri. Roo awijawi-takyaa mawa kitejeri, aritaki
rañahae."

Ikoyiri Jacobo eejatzi Juan
(Mr. 10.35-45)

20 Okanta iina Zebedeo opokashi-takiri Jesús, otsipatakari otomi-paeni,
irika Jacobo eejatzi Juan. Otziwerowa-paaka, okantapaakiri: "Nokoyi
pineshironkatena." 21 Ari rojampi-tanakiro Jesús, ikantziro: "¿Iitaka
pikowako-tanari?" Okantzi roori: "Tema rooteentsi pipinkatharen-tsite
eeroka, nokoyi itsipatemi notyomi ipinkathari-wentante, ijeekimotemi
apaani pakoperoki, riima itsipa ijeeki pampateki." 22 Ikantzi Jesús:
"Teera piyotziro oeta pikowako-tanari. Tema osheki nokemaatsi-tyaari
naaka. ¿Arima pamawe-takiro eeroka okaatzi pikemaatsi-tyaari? ¿Arima
poshiya-kina nokami naaka?" Ikanteeyini: "Aritaki nomatakiro."[g]

---

[f] **20.16** Paminiro Jempe Ikantee-tziro Ñaantsi-paeni okantakota 'inashiyita ñaantsi-paeni'.
[g] **20.22** Tema iroka ikantawita Jesús: "¿Arima pimatakiro eeroka piriro kepishaari okaate niriri naaka? ¿Arima poshiya-kina omitsiryaateetena naaka?"

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Ikantzi Jesús: “Omaperotatya, tema rooteentsi pikemaatsityaawo
okaate nokemaatsi-tyaari naaka. Rooma pitsipa-tenarika apinkathari-
wentante pijeeki apaani nakoperoki, itsipa nampateki, teera naaka
nintakae-yaawoni itzimi notsipa-tyaari, apatziro riyotzi Ashitanari
jempe itzimi ikashiya-kaakiri.”[h] 24 Ikanta ikemaeyakini itsipa riyotaani,
ikijeeta-nakiri Juan eejatzi Jacobo. 25 Ipiyota-neeri Jesús riyotaani-
paeni, ikantziri: “Piyoteeyini eeroka jempe ikanta iwinkatharite
itsipa-jatzipaeni, osheki rompera-tanta. Ari roshiyari eejatzi riipero-
tatsiri ipinkatha-teetziri rirori. 26 Rooma eeroka-paeni, aririka pikoyi
piriiperote, poshiya-kotyaari jempe ikanta omperataarewo. 27 Roorika
pikoyi peewata-kaante, poshiya-kotyaari ompereetari. 28 Tee roo ipokant-
yaari Itomi Atziri rompera-tantyaa, roo ipokantakari roshiya-kotyaari
ompereetari, ikamawentante, riitaki pinakowentan-tatsini, rookakaa-
wenteeri maawoeni.”

Ramina-kahaeri apite mawityaakiri
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

29 Ikanta rawijee-yanakini Kashiryaariki, osheki atziri oyaatana-kiriri.
30 Ari ijeeki awotsi-nampiki apite mawityaakiri. Kemaki rirori, ikanteetzi: “Ari
ikinapaaki Jesús jaka awotsiki.” Rootaki ikaeman-tanakari, ikantzi: “¡Pinkatharí,
Ikashiyakaetani pinkatharini David, pineshironka-teena naaka!” 31 Osheki
ikijatha-witee-takari. Tee imaeritzi, eekiro icheraanakitzi ikaemi: “¡Pinkatharí,
Ikashiyakaetani pinkatharini David, pineshironka-teena naaka!” 32 Katziya-paaka
Jesús, ikaemakiri ikantziri: “¿Iitaka pikoyiri?” 33 Ikanteeyini rirori: “Pinkathari,
nokoyi naminee kameetha.” 34 Antawo ineshironka-tanakiri Jesús irika
mawityaakiri, ipampita-kiri rooki. Apathakirotana aminanee kameetha, royaata-
nakiri Jesús.

Rareetan-takari Jesús Aapatziyaweniki
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

21 1 Tema okaakitzi-matapaaki rareetan-tyaari Jesús Aapatziyaweniki. Tema
areetee-yakani Chochoki-pankoniki omontetakari ochempi Yeenkae-
toni. Ari rotyaantakiri Jesús apite riyotaani, 2 ikantakiri: “Piyaate nampitsiki
amontetakari, ari piñeero othatakotyaa ikyaakoetari otsipata-kyaari iryaani.
Pithataryaa-kotapaakiro, pamakinawo.[21.2-7] 3 Eenitatsi-rika ojampitawakimini,
pikantanakiri eeroka: ‘Ikowatziiro pinkathari. Aritaki roepiyeemiro.’ ” 4 Ari
omonkaatari rojankina-takiri paerani Kamantan-taniri, ikantaki:
5 Pikaman-teero maawoeni Kijakowentoni-jato, pikantero:

---

[h] **20.23** Tema iroka ikantawita Jesús: “Omaperotatya, aritaki pimatakiro piriro niriri naaka, aritaki poshiya-kina romitsiryaateetena naaka.” **21.2-7** ikyaakotari = burro, pollino, asno

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Awotsikitaki Piwinkatharite ipokashi-takimi,
Itsinampa-shiretaki ipokaki ikyaakotaka,
Ewonkiri raakahae-tziri tenari.
6 Ikanta riyaatanaki apite riyotaani, imatakiro okaatzi ikantawa-kiriri Jesús.
7 Ramakiro ikyaakoetari itsipataakiro iryaani. Rowanki-takiniri maathaantsi
imitzikaaki, ikyaako-tanakari Jesús. 8 Ikanta atziri-paeni jeekaen-tsiri janta,
romaanka-shita-nakiri iithaaripaeni awotsiki jempe ikinanaki. Eenitatsi itsipa
chekaneen-tsiri inchashi romaanka-shitanakiri rirori. 9 Tema ikaatzi atziri
jewateen-tsiri, ikaatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaemaeyini, ikantzi:
¡Jame apinkatha-teeri Ikashiyakaetani pinkatharini David!
¡Tajonka-wentantaniri, tema Pinkathari otyaanta-kiriri!
¡Jame apinkatha-teeri Inkite-jatziwé![i]
10 Ikanta rareeta-paaka Jesús Aapatziyaweniki, rojampita-wakaanaka
ikaatzi nampitawori, ikanteeyini: "¿Jempema iitaka irika?" 11 Tzimatsi
kantaneen-tsiri: "Riitaki Jesús, Kamantan-taniri, poñaachari Kashiyakaa-
weniki jeekatsiri Tepoweniki."

Romishitoyiri Jesús pimantawaetatsiri tajorentsi-pankoki
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Tema kyaapaaki Jesús tajorentsi-panko, romishitowa-paakiri
pimanta-tsiri, eejatzi ikaatzi amananta-tsiri. Rotatsinka-yitapaakiro
rowantariri koriki, ari ikimitzitakawo jempe rowaetziri jamomo-paeni.
13 Ikantapaakiri: "Rojankinee-takiro paerani iñaawaetzi Tajorentsi,
ikantzi:
Nopanko iroka, aritaki ramana-piinteetena.
Roo kanteencha eerokapaeni, aritaki pamatawi-tanta-piintaki
pipimantawae-yitzi, poshiya-kaantakiro koshintzi-panko."
14 Ari ipokaeya-paakini tajorentsi-pankoki osheki mawityaakiri,
kijopookiri, maawoeni retsiya-takota-kaayi-teeri. 15 Tema
ipampoyeeyanakironi okaatzi rantakiri Jesús. Ari ikaemae-yanakini
eentsi-paeni, ikanteeyini:
¡Jame apinkatha-teeri Ikashiyakaetani pinkatharini David!
Roo kanteencha reewarite-paeni Ompera-tajorentsi-taarewo, eejatzi
Yotaantaniri, ikijeeya-nakani rirori, tema tee inimotziri. 16 Rojampi-
teeta-nakiri Jesús, ikantee-tziri: "¿Pikemakiroma ikantee-yirini
ewankari-paeni?" Ikantzi Jesús: "Nokemakiri. ¿Tema piñaana-tziro
eeroka jankinarentsi? kantatsiri:
Riitaki eentsi-paeni eejatzi ikaatzi thotatsiri iteni,
Pimatakaakiri ipinkatha-yiteemi."
17 Ari rawijanaki Jesús, ikinanakiro Ashironkaaweniki. Ari imaaki janta.

---

[i] **21.9** Jame apinkatha-teeri = Hosana; Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riyakatziro Jesús pankirentsi kaari kithoki-tatsini
(Mr. 11.12-14,20-26)

18 Okanta okitejeta-manee, ipiyaawo Jesús nampitsiki. Ari itasheya-
paaki niyanki awotsi. 19 Iñaapaaki awotsi-nampiki pankirentsi,
riyaata-shita-nakiro, iñaatziiro tee okithokitzi, iyoshii-tashita oshi.
Ikantanakiro: "Ashi powaero eero pikithokitee." Okanta pankirentsi,
kamashi-tanaki.[j] 20 Ikanta iñaakiro riyotaani, ari ipampoyeeyanakironi,
rojampi-tanakiri, ikantziri: "¿Iitaka okamashi-tanta-nakari pankirentsi?"
21 Rakanaki Jesús, ikantziri: "Omaperotatya nokantemiri, kyaaryoo-
rika pawenteena, eerorika pikijo-shire-waetzi, aritaki pimateero eeroka,
aritaki awijanakiro jempe okanta piñaakiro pankirentsi. Kantacha
piñaanatero ochempi, pikantero: 'Pishirinki ochempi, pipiinki inkaariki.'
Aritaki omatakyaa. 22 Tema okaatzi pikowako-tanteeri pamananiki,
aririka pawentaa-nakyaari Tajorentsi, aritaki ipakimiro."

Itajorenka Jesús
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

23 Ikanta rareetaawo Jesús Tajorentsi-pankoki, riyotaan-tapae. Ari
ipokakiri reewarite Ompera-tajorentsi-taarewo, eejatzi antaripero-paeni,
rojampi-tapaakiri: "¿Iitaka otyaanta-kimiri poñaahantero pitajorenka?"
24 Ari rakanaki Jesús, ikantziri: "Eejatzi naaka eenitatsi nojampi-
temiri. Aririka pakakinawo, aritaki nokantakimi iita otyaanta-kinari.
25 Tema romitsiryaa-tantaki paerani Juan, ¿Iitaka otyaanta-kiriri?
¿Riima Tajorentsi? ¿Atzirima?" Ari ikanta-wakahae-yanakani: "Aririka
akanteri Tajorentsi otyaantakiri, aritaki ikantanakae: '¿Iitakama
kaari pikemijanantari?' 26 Aririka akante: 'Atziri otyaantakiri,' aritaki
ikijanakae atziri-paeni." Tema ikanteeyini atziri-paeni Kamantan-tanirini
Juan. 27 Ari ikanteeyini: "Tee niyotziro." Ikantzi Jesús: "Pikimitaka
eerokapaeni tee pikoyi pikaman-tenawo, eejatzi naaka eero nokaman-
tzimiro iita otyaanta-kinari."

Ikenkitha-takoe-tziri apite itominteetari

28 Ikantzi Jesús: "¿Jempema okantzi-motzimi eeroka-paeni iroka?
Eenitatsi atziri tzimatsiri apite itomi. Okanta paata ikantakiri itomi:
'Notyomi, piyaate pantawaete pankirentsi-mashiki.' 29 Ikantzi itomi: 'Tee
nokoyi.' Roo ojamaniityaanaki, opiyimo-taari itomi, jataki rantawaetzi.
30 Opoñaashita ikantakiri itsipa itomi. Ikantanaki rirori: 'Ari nomatakiro
Pawa.' Teemaeta riyaatzi. 31 ¿Itzimikama itomi antakirori ikowakiri
ipaapate?" Ari ikanteeyini: "Riitaki antakirori retakari romperatari."

---

[j] **21.19** pankirentsi = higuera

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikantzi Jesús: “Rootaki awijeemini ipinkathari-wenteeri Tajorentsi
mayempiro-paeni eejatzi shintsita-piinta-tsiri apiri ayorikite rotyaanteniri
wirakocha-paeni. Omaperotatya. 32 Tema ipokawitaka paerani Juan,
ikamanta-witakimi pikameetha-shire-tantee-yaari, roo kanteencha tee
pikemijanta-wakiri. Riima ikaatzi shintsita-piinta-tsiri apiri ayorikite
eejatzi mayempiro-paeni, okemijantanaki. Piñaawi-takari eerokapaeni,
teemaeta pipakaero jempe pikanteeyani, pikemijanan-teeyaariri.”

Kaari-pero-shireri antawae-rintzi
(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33 “Pikemi napiitero noshiya-kaawentemiro: Eenitatsi atziri pankitzirori
chochoki-mashi, itanto-takotakiro maawoeni othapiki, rowetsika-
shitakiro ikawirinkaaterowa paata, rowetsikaki eejatzi pankotsipenchakii
raminakowentantyaawori. Raminaki atziri aminironi iwankiri-mashi.
Jataki rirori inteena. 34 Okanta okithoki-paetetaki chochoki, rotyaantaki
romperatani rahaate. 35 Ikanta antawae-rintzi-paeni aminirori pankirentsi-
mashi, iñaawakiri ipokaki omperataarewo, ipajawaetaki apaani, rowamaaki
itsipa, ishemyaakiri itsipa. 36 Rotyaantaki itsipa romperatani, osheki ikaatzi.
Ari ikimita-wakiri eejatzi rirori. 37 Ari roweyaantakawo rotyaantakiri itomi-
perori rirori, ikantzi: ‘Aritateekima ipinkatha-tawakiri notyomi naaka.’
38 Ikanta iñaawakiri antawae-rintzi ipokaki itomi, ikanta-wakahaeyani:
‘Irika ashitee-yaawoni paata pankirentsi-mashi. Jame owamayiri, ayiroota
aaka.’ 39 Roteeya-wakiri, raanakiri othapiki pankirentsi-mashi, rowamaakiri.
40 Aririka ipokanaki ashitawori iwankiri-mashi, ¿jempema ikante-rika
antawae-rintzi-paeni?” 41 Ikanteeyini rirori: “Otzimatyee rowamahaeteri
kaari-perori, raminee itsipa riiperori amineeroni pankirentsi-mashi, riitaki
otyaanta-piintee-niriri okithoki iwankiri.”
42 Ikantzi Jesús: “Tema piñaana-tziro Jankinarentsi, ikanteetzi:
Imaninta-witakawo mapi owetsikirori pankotsi,
Roo kanteencha rowatzikae-teero mapi pankotsi-nampiki, ikimita-
kahae-taawo roomi tzinka-mintsi.
Riitaki Awinkatharite Tajorentsi owatzikaerori onampi-naki,
Rootaki apampoyaawentan-tariri.”
43 “Rootaki nokantan-tyaari naaka: Eero ipinkathari-wenteemi eeroka
Tajorentsi, riira ipinkathari-wentee itsipa-jatzi-paeni jempe itzimi
oshiyaawori pankirentsi okithokitzi ikemijanteera. 44 Tema ikaate
aashiraa-tantee-yaawoni mapi, aritaki itankapaaki. Riima ikaate
anawyahaeri mapi, aritaki ooweteeri.”
45 Ikanta reewarite Ompera-tajorentsi-taarewo eejatzi Inashitantaniri,
riyotaki riitaki ikemakaetaki. 46 Ari ikowawi-tanaka raakaan-terimi,
teemaeta imatziro, osheki ithaawan-takari atziri-paeni. Tema ikanta-
shire-teeyini atziri Kamantan-taniri irika Jesús.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Roshiya-kaawentee-tziri aawakaa-chari

22 1 Ari rapiita-neero Jesús roshiya-kaawentziro riyotaan-tziri.
Ikantzi: 2 “Iroka ikanta ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi,
roshiyari pinkathari oemoshirenkiriri itomi raawakaa. 3 Rotyaantakiri
romperatani, ikamanteri pokatsini roemoshirenkyaa. Teemaeta
ipokaeyini ikaemakaantani. 4 Rotyaanta-witaka itsipa romperatani,
ikantawakiri: ‘Pikanteri nokaemakantani ipoki royaa, nowamaaki
wathan-tzi nopira, noemoshirenka-tziiri notyomi raawakaeyaa. Tema
wetsikaka maawoeni.’[k] 5 Roo kanteencha irikapaeni ikaemakaantani,
osheki ipiyatheeya-kani. Jatayitaki rowaneki, itsipa ikinaki ipimanta-
waetzi. 6 Eenitatsi itsipa owajankitaa-kiriri omperataarewo, rowamaakiri.
7 Ikanta ikemaki pinkathari, antawo ikijanaka, rotyaantaki rowayirite,
ithonkakiri owanteen-tsiri, itayitakiri inampi. 8 Ikanteeri itsipa
romperatani: ‘Tema wetsikaka maawoeni oemoshirenkan-tyaari, tee
nokowaneeri ipokaeyini ikaatzi nokaema-kaanta-witakari. 9 Piyaate
awotsiki-paeni, pikanteri ikaate piñeeri ipokanakiita oemoshirenkyaa.’
10 Jataki omperataarewo, ipiyotaki ikaatzi iñaakiri: kameetha-tatsiri
eejatzi kaaripero-tatsiri. Piyotee-yapaakani oemoshirenka-chani.
11 Ikanta raminakiri pinkathari ikaatzi pokaentsiri. Iñaatzii ojatekaen-
chari tee ikithaatawo rowaneenka-tashi-tyaari aawakaa-chani.
12 Ikantakiri: ‘Nosheninka, ¿jempema pikanta pikyaan-takari jaka tee
pikithaatawo powaneenka-tashi-tantyaariri notyomi?’ Ari imaeritaki,
tee raki. 13 Ikantakiri romperatani: ‘Poojo-wakoteri, poojo-yitziteri,
pookiri otsirenikaakitakira, ari riraawae-tyaa, ratsikae-kiwaetyaa,
ikemaatsi-waeteeyaa.’ 14 Tema osheki ikaemawi-teetyaa, roo kanteencha
eepichokiini riyoshii-teete.”

Ikenkitha-takoe-tziri koriki ipineetziriri pinkathari
(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

15 Ikanta riyaatee-yeeni Inashitantaniri. Ari ikenkitha-waeteeyini,
ikanteeyini: “¿Jempema akinakaeroka akompita-kaant-yaariri Jesús?”
16 Rotyaantaki riyotaani Inashitantaniri itsipatakari raapatziyani
Herodes, ikantapaakiri Jesús: “Yotaantaniri, okaatzi piyotaan-tziri
rooperotaki iroka, rootaki riyotakoe-tantyaariri kametha Tajorentsi. Tee
pikemijantziro ikantayi-tziri atziri, tee piñaawae-tziro pinimota-kaant-
yaariri. 17 Pikantena iitaka pikenkishiryaari eeroka: ¿Kameetha-tatsima
apiri koriki ikaatzi ishintsi-tantziri iwinkatharite wirakocha-paeni?”[l]
18 Riyotawakiri Jesús ikenkishiryaari, ikantziri: “Owapeyi-motan-
tanirí. ¿Iitaka piñaantan-tanari? 19 Poñaayinari koriki pashita-kaariri

---

[k] **22.4** nopira = toro [l] **22.17,21** iwinkatharite wirakocha-paeni = César

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pinkathari.” Ari ramaeta-paakiniri koriki.[m] 20 Rojampi-tanakiri, ikantziri:
“¿Iitaka ashitawori iwaero jaka? ¿Iitaka ashitawori roshiya-kaawo?”
21 Ikanteeyini: “Rashi iwinkatharite wirakocha.” Ikantzi Jesús: “Tema
riitaki iwinkatharite wirakocha ashitari, pantant-yaanariri ishintsi-
tzimiri, pipinateri. Riima ikaatzi rashitari Tajorentsi, pantant-yaanari
ishintsi-tzimiri rirori.” 22 Ikanta ikemaeyakini ikantakiri Jesús, ari
ipampoyeeyanakirini rooka-nakiri. Jateeyeeni.

Rojampi-takowentee-tziro rañahae kamatsiri
(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23 Tekira awiji iroka kitejeri, ipokaeyakini Sadoc-paeni iñeeri Jesús.
Riitaki Sadoc-paeni kantatsiri: “Eero rañahae kamayita-tsiri.” Rojampi-
tapaakiri Jesús, 24 ikantziri: “Yotaantanirí, rojankinataki paerani Moisés,
ikantzi: ‘Aririka ikami atziri, eerorika rowakayiro iina, kantacha rayiro
rirentzi, rowakahaero. Ikimita-kaanteeri riimi ashityaarini rirentzi
kamaentsiri.’ 25 Jame akantawaki: Eenitatsi kaatatsiri 7 rirentzi. Etawori
itzimi raaki iina, tekira rowakayiroota iina kamaki, rahaero itsipa rirentzi.
26 Ari ikantakari eejatzi apiteta-neentsiri rirentzi. Eejatzi itsipa mawataneen-
tsiri. Ari ikantakari maawoeni ikaatzira 7. 27 Okanta paata kamae roori
tsinani. 28 Aririkami rañaayitee paata kamayita-tsiri, ¿itzimikama oemінta-
pero-tyaari tsinani? Tema maawoeni ikaatzira 7 iinanta-witakawo.”
29 Rakanaki Jesús, ikantziri: “Pikinakaa-shitakawo eeroka, tee
piyotakotziro Jankinarentsi-perori, tee piyotakotziro ishire Tajorentsi.
30 Aririka rañaayitee kamayita-tsiri, eero itzimi aawakae-yitaa-
chani. Roshiya-paeyaari Ronampiri Tajorentsi janta inkiteki. 31 ¿Tema
piñaanatakotziro jempe okantyaa aririka rañahae kamayita-tsiri?
Iroka ikantzi Tajorentsi, iñaawaetzi:
32 Naakataki Itajorentsite Abraham, Isaac, eejatzi Jacob.
Ari ayotziri añaatsi rirori, tema tee imatziro kaminkari ipinkathateri
Tajorentsi, apatziro ipinkatha-tziri añaayita-tsiri.” 33 Ikanta
ikemaeya-kirini Jesús ikantaki, ipampoyeeyanakirini, ikanteeyini:
“Omaperotatya okameethatzi riyotaan-tziri.”

Otzinkami-perori Ikantakaan-teetani
(Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)

34 Ikanta ikemaki Inashitantaniri kameetha rakakiri Sadoc-
paeni rojampi-takiriri, piyotee-yakani rirori. 35 Ikanta apaani
piyoteen-chari, riijatzi yotakotzirori Ikantakaan-teetani, ipokashi-
takiri Jesús rojampiteri, ikoyi ikompita-kaeyaarimi, ikantapaakiri:
36 “Yotaantaniri, ¿otzimikama otzinkami-perori Ikantakaan-teetani?”

---

[m] **22.19** koriki = denario

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37 Rakanaki Jesús, ikantziri: “Piwinkatharite irika Tajorentsi,
otzimatyee Pininta-pero-teeri, pininta-shire-teeri, pininta-shintsiteeri.
38 Rootaki iroka otzinkami-perori Ikantakaan-teetani. 39 Ari oshiyawo
apiteta-neentsiri, kantatsiri: Petakoteeyaari pisheninka, poshiya-
kaanteeri pineshironka-tziro eeroka piwatha. 40 Tema iroka apite
nokanta-kimiri, rootaki otzinkami-perori, rootaki poñaachari
otsipaki Ikantakaan-teetani eejatzi okaatzi rojankina-takiri paerani
Kamantan-taniri-paeni.”

¿Iitaka charini-tariri Jeepatzii-toetani?
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

41 Imatanakiri rirori Jesús, rojampi-tanakiri Inashitantaniri
ikaateeyinira ipiyoteeyani, 42 ikantziri: “¿Iitaka pikenkishiryaakotariri
eeroka Jeepatzii-toetani? ¿Jempema itzimika awaejatzite ikashiya-
kaetakiri paerani icharini-tyaari?” Ikanteeyini Inashitantaniri:
“Riitaki pinkatharini David ikashiya-kaetakiri.” 43 Ikantzi Jesús:
“¿Iitakama oñaawae-takaan-takariri paerani Ishire tajorentsi
pinkatharini David, roshiya-kaantziri Iwinkatharite? Ikantaki
paerani:
44 Iñaawae-tanaki Pinkathari, ikantawaeri Nowinkatharite:
Pijeekapae nakoperoki apinkathari-wentante,
Roojatzi nowajankitaan-teeyaariri kijaneentzimiri,
Ari rotziwerowa-shitee-mi, ipinkatha-teemi.
[n] 45 Imatzitakawo David ikantaki: ‘Nowinkatharite irika.’ ¿Jempe
ikantyaaka icharini-tyaari?” 46 Ari imaeritee-yanakini tee raki.
Thaawa-shire-teeyanakini, tekatsi kowatsini rojampi-taneeri.

Ikenkitha-takotziri Jesús Iyotaan-taniri eejatzi Inashitantaniri
(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

23 1 Ari ikenkitha-takaakiri Jesús piyowenta-kariri, eejatzi riyotaani-
paeni, ikantzi: 2 “Paminiri Yotaantaniri eejatzi Inashitantaniri,
riitaki yotako-pero-tzirori ikantakaantani paerani Moisés.[o] 3 Pikemijanteri
okaatzi ikantemiri, tee okamethatzi poshiya-kotyaari okaatzi rantayi-tziri,
tee imonkaa-tziro rirori okaatzi ikantziri. 4 Omaperotatya opomeentsita
okaatzi ikowakaemiri panteeromi. Teemaeta ipomeentsi-tyaawo rirori
imayiteero. 5 Rantashi-yitawo ikoyi iñaantee-tyaariri. Osheki rashi-
minthatari mashitsi-monki jempe rotetee-tziro Jankinarentsi-perori
iwicha-kotziro ishempaki, eejatzi ipankaki. Rowaneenkakaa—kiyitziro
iithaari ishirikaki manthantsi. 6 Rashi-minthatawo rojatekaeteri niyanki

---

[n] **22.44** Ari rotziwerowa-shiteemi, ipinkatha-teemi. = Ari pimakoryaa-yitzi-tantee-yaari
[o] **23.2** yotako-pero-tzirori ikantakaantani Moisés = ijeekantawo ijeeka-mento Moisés

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jempe rowae-yaani isheninka. Ari roshiyari aririka riyaate pankotsiki
ipiyota-piinteetaha. 7 Ikoyi pinkathari rowethata-piintee-tyaari aririka
iñahaeteri. Ikoyi ikanteri atziri-paeni: '¡Yotaantaniri!'[p] 8 Tee okameethatzi
pikoyi eeroka ikanteetemi: '¡Yotaantaniri!' Apatziro ikantakaawo
yotaanta-tsiri, riitaki Jeepatzii-toetani tekatsi itsipa. Rooma maawoeni
eeroka-paeni kimiwi-taka pirentzita-wakaeyaami. 9 Tema jaka kepatsiki
tee okameethatzi pikanta-shiwae-tyaari pisheninka: '¡Ashitanari!' Tema
apatziro ikanta Ashitzimiri Inkite-jatzi. 10 Tee okameethatzi eejatzi
ikanteetemi: '¡Nowinkatharite!' Tema apatziro ikanta piwinkatharite,
riitaki Jeepatzii-toetani. 11 Ikaatzi kowatsiri ririiperote, roshiya-kotyaari
rompera-teetani. 12 Ikaatzi kowashi-waeta-chani ipinkatheeteri, aritaki
itsinampa-shire-takae-teeri. Riima tsinampa-waewi-tachari nimaeka
riitaki ipinkatharita-kahae-teeri paata.

13 ¡Ashironkaa-matsiteemi Yotaantaniri eejatzi Inashitantaniri, owapeyi-
motan-taniri! Potzika-yitakiri koyirori ipinkathari-wenteeri Inkite-jatzi.
Eero pikyahae eeroka jempe ipinkathari-wentantee Tajorentsi, teemaeta
pishinetziri itsipa ikyaayitee rirori. 14 ¡Ashironkaa-matsiteemi Yotaantaniri
eejatzi Inashitantaniri, owapeyi-motan-taniri! Pameenta-shitakawo
paapitha-tziro opanko kinankawo, rootaki pojamaninkan-tawori pamana-
piintawita eero riyotan-teetzimi. Tema antawo rowajankitahae-teemi.[q]
15 ¡Ashironkaa-matsiteemi Yotaantaniri eejatzi Inashitantaniri, owapeyi-
motan-taniri! Osheki pishintsiyitakiri itsipa-jatzipaeni roshiya-kotee aaka
Judá-paeni, piyotaakiri rowapeyi-motantyaa rirori. Aritaki roshiya-kotee-
mi eeroka ratsipe-teeyaawo sharinkaweni.

16 ¡Ashironkaa-matsiteemi oshiyakariri mawityaakiri rakathata-
wakahae-yaani! Kantatsiri: 'Aririka ipaeryahaetero tajorentsi-panko,
ikanteete: rowajankiteena Tajorentsi-panko-weri eerorika nomatziro
nokantziri. Pikantzi: tekatsi oetyaa eerorika imonkaa-teetziro. Rooma
aririka ipaeryahaeteri ooro jeekatsiri tajorentsi-pankoki, pikanta-
piintaki: Otzimatyee ranteetero ikantee-takiri.' 17 ¡Majontzi-shirerí,
mawityaaki-shirerí! ¿Riima ooro kowapero-tachari? Kaari, roo kowapero-
tacha tajorentsi-panko otajorentsi-takaeri ooro. 18 Pikantzi eejatzi:
'Aririka ipaeryahaetero taapoki-mentotsi, ikanteete: 'Rowajankiteetena
Ataapiintziniri taapoki-mentotsiki eerorika nomonkaa-tziro nokantziri.
Terika imonkaa-teetziro, tekatsi pikante. Rooma aririka ipaeryahaeteri
ipireetari itahaetziri taapoki-mentotsiki, pikanteeyini: Otzimatyee
ranteetero ikantee-takiri.' 19 ¡Majontzi-shireri, mawityaaki-shireri!,
¿Riima ipireetari kowapero-tachari? Kaari, roo kowapero-tacha
taapoki-mentotsi otajorentsi-takaeri itahaetziri. 20 Ikaatzi paeriirori

---

[p] **23.7,8** Yotaantaniri = Rabí [q] **23.14** Paminiro 'Jempe Ikantee-tziro Ñaantsi-paeni' okantakota 'Otsipapaeni ñaantsi-paeni'.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taapoki-mentotsi, ithonkiri ipaeryaakiri ikaatzi itahaetziri janta. 21 Ari
ikanta ikaatzi paeriirori tajorentsi-panko, ithonkiri ipaeryaakiri ikaatzi
tzimantawori. 22 Ikaatzi paeriirori inkite, ithonkiro ipaeriiro ijeekinta
Tajorentsi, roshiya-kaakawo riimi Tajorentsi ipaeryaaki.
23 ¡Ashironkaa-matsiteemi Yotaantaniri eejatzi Inashitantaniri, owapeyi-
motan-taniri! Pipapiintziri Tajorentsi owoshinikan-teetari. Teemaeta pantziro
kowapero-tachari ikowakahaetzimiri: Pikameetha-shirete, pineshironka-
tante, pawentaa-shire-teeyaari. Rootaki kowapero-tachari pantayi-teero,
eero pipakae-maetawo panteniri kowapero-tachari.[r] 24 ¡Mawityaakiri
akathata-wakaa-chari. Oshiyakariri pankinawentariri shikiryaa-niki eero
riraako-tantari, roo kanteencha riraako-waetakiri ipira ikyaakoetari.[s]
25 ¡Ashironkaa-matsiteemi Yotaantaniri eejatzi Inashitantaniri,
owapeyi-motan-taniri! Poshiyakawo iraamentotsi eejatzi owamentotsi,
okitewita jenokira, rooma inthomoekira kepatsitaki. Aritaki pikantakari
eeroka iñeetzimi kameethashiretakimi, tema eeroka koshintzi, pikowa-
piintakiro pinintaa-waetyaa apaniroeni. 26 ¡Mawityaakiri Inashitantaniri!
Poshiya-kaantyaa posheta-piintziro inthomoeki piraa-mento eejatzi
powamento, okitetantyaari jenokira.
27 ¡Ashironkaa-matsiteemi Yotaantaniri eejatzi Inashitantaniri,
owapeyi-motan-taniri! Poshiyakawo okitamaawita rowantee-tariri
kaminkari, owaneenkawitaka jenokira. Rooma inthomoeki ari ojeekiri
itonki-pooki kaminkari, shityeen-kataki. 28 Ari pikantakari eeroka,
iñaawitakimi atziri pantakiro kameethari, tema owapeyi-motan-taniri
eeroka, kaaripero-shire-takimi.
29 ¡Ashironkaa-matsiteemi Yotaantaniri eejatzi Inashitantaniri,
owapeyi-motan-taniri! Tema powetsika-pirini-tziro ikiteetzirira
Kamantan-taniri, powaneenka-yitziro jempe ikiteetziri kameetha-shireri.
30 Pikanteeyini: ‘Ari atzimityaami paerani eero owamaawae-tzirimi
aakapaeni, eero oshiyakotari awaejatziteni owamaayi-takiriri Kamantan-
taniri.’ 31 Apaniroeni pikaman-takota, poshiya-kotakari piwaejatziteni
ikaatzi owamaakiriri paerani Kamantan-taniri. 32 ¡Anjatyaa
pithotyahero okaatzi retanakari paerani piwaejatziteni-paeni! 33 ¡Tee
pikameetha-shire-teeyini, poshiya-shitakari maanki! ¿Poshiyakaantzi
eero rowajankitee-tzimi sharinkaweniki? 34 Rootaki notyaantan-
temiri Kamantan-taniri, Yotaantaniri, eejatzi Yotzinkari. Riitaki
powamaa-kaante apaani-paeni, pikenta-kotakaanteri. Riima itsipa,

---

[r] **23.23** Iroka kantako-tachari “pipapiintziri Tajorentsi”, aririka oshooki 10 inchashi powoshinikan-tawori powanawo, payi apaani pashita-kaeyaari Tajorentsi. Ari pikanta-piintero, aririka oshooki 10, pinashityaa apaani pashitakae-yaari tajorentsi. Ari pikanterori okaatzi shookatsini pipanki-tziri; owoshinikan-teetari = menta, eneldo, comino
[s] **23.24** ikyaakoetari = camello

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pipajata-kaanta-waeteri ipiyota-piinteetaha, osheki powajankitaa-yiteri
nampitsiki. 35 Rootaki piñaant-yaawori eeroka rowajankitaa-wentee-
temiri ikaatzi rowamahae-takiri paerani, retanakawo kameetha-shireri
Abel roojatzi Zacarías itomini Berequías. Riitaki rowamahaetaki paerani
riyaateeromi taapoki-mentotsiki ipoñahaawo tajorentsi-pankoki. 36 Ari
rowajankitaa-wentee-takiri irika-paeni okaatzi awijeen-tsiri paerani.
Omaperotatya."

Riraako-tawo Jesús Aapatziyaweni
(Lc. 13.34-35)

37 "¡Aapatziyaweni-jatzi! Osheki powamaaki Kamantan-taniri.
Pishemyaakiri ikaatzi rotyaanta-witee-takimiri. Tema nokowawita-
piinta noshiya-kotyaarimi tsimeryaaniki rojate-tziri iryaani, ari
nokoyi nokanteerimi ikaatzi notomitaari. Teemaeta ikowaeyini. 38 Ari
okaanki-pankote pipanko.[t] 39 Eero piña-haana jaka roojatzi paata
pikantan-teeyaari:
¡Tajonka-wentaarewo rika, tema riitaki Pinkathari otyaanta-kiriri!"[u]

Ikenkitha-takotziro Jesús itzimpookaetero tajorentsi-panko
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

24 1 Ikanta ishitowanee Jesús tajorentsi-pankoki, roo riyaata-neemi.
Ari ikantzi riyotaani: "Paminiro jempe okanta rowetsikae-
tziro tajorentsi-panko." 2 Rakanakiri Jesús, ikantzi: "Piñaakiro eeroka
maawoeni mapipaeni okaatzi opewiryaaka, eero piñaayi-teero paata
ithonkaetero itzimpookaetero. Omaperotatya."

Iñahaeteri paata aririka othonki-mateeyaa
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

3 Ikanta rareetee-yakani tonkaariki Keekiroe-toniki, jeeka-paaki Jesús.
Ari ipokaeya-paakini riyotaani, rojampi-tapaakiri: "¿Jempema okaatzika
omonkaatantyaari okaatzi pikantakiri? ¿Iitaka noñeeri niyotan-tyaari?
¿Aripaetema othonka-teeyaani aririka pipiyimatee?" 4 Ari rakanaki Jesús,
ikantanakiri: "Paamaeyaa ramatawi-teetzimi-kari. 5 Tema osheki pokatsini
paata ipaeryaa-paakiro nowaero, ikante: 'Naaka Jeepatzii-toetani.'
Osheki ramatawite. 6 Tema ari pikemako-yitakiro osheki omana-rentsi.
Paamaeyaa omithaha-shire-tzimi-kari, otzimatyee omatyaa iroka-paeni,
tekira omonkaatzimaetya othonkan-teeyaari maawoeni. 7 Ikosheka-
wakaetyaa otsipaki nampitsiki, rowayirita-wakaeyaa pinkathari-paeni.
Iñahaete mantsiyarentsi, tashetsi, omoyeka-yityaa jempe-rika-paeni.
8 Rootaki etanakyaawoni ikemaatsi-teetyaawo maawoeni iroka-paeni.

---

[t] **23.38** pipanko = tasorentsi-panko [u] **23.39** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Raakaan-teetemi, ari ikosheka-waetee-temi roojatzi rowamaan-
teetemiri. Osheki ikijaneenta-nakimi itsipajatzipaeni okantakaan-tziro
pawentaanaha naaka.[v] 10 Osheki pakayiteeroni paata ikemijantawita.
Raakaanta-wakaeyaa ikaateeyinira. Eero rakamethatawaka
osheki ikijaneenta-wakaeyaa. 11 Iñahaete osheki pokapaen-tsini
roshiya-kotyaarimi Kamantan-taniri, ramatawi-tapaakiri ikaate
kemijanta-wakirini. 12 Ari ranta-peroetero kaari-perori, eero
retakotawakaayitaa. 13 Ikaatzi oejokiro-tanari rawentaanaha, riitakira
awijako-taatsini. 14 Aririka omonkaa-teeyaa ikemakoe-teero maawoeni
kepatsiki Kameethari Ñaantsi kenkitha-takotzirori ipinkathari-wentantee
Tajorentsi, aripaete omonkaa-teeyaa othonkatan-teeyaari maawoeni.
15 Aritaki piñaakiri iiteetziri 'Ipinkaetani Thonkan-taniri', riitaki
ikenkitha-takotakiri paerani Kamantan-taniri Daniel, ijeekapaaki
otajorentsitzira. (Ikaate ñaanateeroni iroka, otzimatyee ikemathatero.)
16 Ikaatzi nampitawori iipatsiteki Judá-paeni, otzimatyee ishiyi
ochempiki. 17 Pijeeki-rika jantakiroki pipanko, ari pipoñaanakyaa
pishiyanaki, eero pikyaa-panaatzi paapanaate oetyaa-rika. 18 Powaneki-
rika pijeeki, pishiyi eero paapanaa-tziro pithaari. 19 Ashironkamatsiteroni
okaate motzita-tsini, eejatzi tzimayita-tsiri eentsite eenirowa ithoyitzi
iteni! 20 Pamaneri Tajorentsi, pikanteri: 'Pookaawenteena eero noshiyan-
tawae-tanaka kyaawontsi-paeteki, eejatzi kitejeri imakoryaan-teetari.'
21 Tema antawo okantyaa rashironkaetyaa paata. Tema paerani owakira
rowetsikae-takiro kepatsi roojatzi nimaeka, tee iñahaetzi oshiyaawoni
iroka ashironkahaantsi. Eero apiita iñahaete oshiyaawoni. 22 Eero
ithaankiteetzimi romaeryeetero iroka ashironkahaantsi, tekatsi awijako-
taatsinimi. Okamintha riyoshii-teetakiri ikaatzi awentahaariri Tajorentsi,
rootaki romaeryan-teeta-kawori intsipaete ashironkahaantsi. 23 Aririka
pikemi ikanteetemi: 'Irika Jeepatzii-toetani.' Itsipa kantatsini: 'irinta
Jeepatzii-toetani,' eerowa pikemijantziri. 24 Ari ipokaki oshiyako-tyaarini
Jeepatzii-toetani, oshiyako-tyaarini Kamantan-taniri. Roñaahan-tapaaki
kaari iñaapiinteetzi. Itajonka-wentan-tayita-paaki. Kantacha, ramatawite
eejatzi ikaatzi riyoshii-takiri Tajorentsi. 25 Tema nokaman-tzita-kimiro
paerani. 26 Aririka ikanteetemi: 'Areetapaaka ochempiki', eero piyaata-
shitziri. Ikante itsipa: 'Inthomoeki pankotsiki ijeeki,' eero pikemijantziri.
27 Tema aririka ipiye Itomi Atziri, roshiya-paeyaawo ookatha-rentsi.
Etanakyaawo omorekanaki ishitowa-piintzira ooryaa roojatzi jempe
itziroryaa-piintzi. 28 Tema jempe-rika ijeeki shitziwari, ari ipiyo-wentari
amempori."[w]

---

[v] **24.9** Wairontsi [w] **24.28** Ikimita añaapiintziri amempori rewoteeyani, tema ayotzi eenitatsi kamaentsiri. Ari okimitzita eejatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikenkitha-takotakiri Jesús, ayotzi rooteentsi ipiyimatee.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ipiyantee-yaari Itomi Atziri
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48)

29 "Aririka okaatapaaki paata antawo rashironkaetyaa, aritaki
itsiwakanaki ooryaa, eejatzi kashiri. Ari ipariyayite ompokiropaeni,
maawoeni tzimawi-tachari ishintsinka inkiteki. 30 Aripaete iñahaetee
inkiteki riyotan-teetyaari rootaatsi ipiyee Itomi Atziri. Antawo
ithaawaeyini ikaatzi sheninkata-wakaa-chari jaka kepatsiki. Iñahaeta-
waero rowaneenkawo eejatzi itajorenka, ikinanta-paeyaawo menkori.
31 Tema ishintsitapaatyeero itziwoota-pae ronampiripaeni tajorentsi,
ipiyota-paeri ikaatzi riyoshii-teetakiri nampitawori jempe-rika-paeni
oweyaapaa kepatsiki. 32 Tema oshiyaawo jempe okanta piñaa-piintziro
pankirentsi: aririka piñaakiro eerishitee, rootaatsi ojarentsitee.[x]
33 Rootaki piyoteri eerokapaeni, aririka piñaakiro okaatzi nokanta-kimiri,
pokimataana. 34 Eero ikamita irika asheninka-paeni, roojatzi iñaanta-
kyaawori okaatzi nokanta-kimiri. Omaperotatya. 35 Ari othonkae-yaari
inkite eejatzi kepatsi, rooma okaatzi nokaman-takimiri otzimatyee
omonkaa-yiteeyaa.
36 Tekatsi yoteroni kitejeri, jempe roweyeeyaa ooryaa nopiyan-teeyaari,
imatzitawo inkite-weri ronampiri tajorentsi tee riyotzi. Apatziro riyotziro
Ashitanari rirori. 37 Okimitee-yaawo paerani eeniro rañaawita Noé, ari
okantee-yaari eejatzi ipiyeerika Itomi Atziri. 38 Tema paerani tekira
areeta oonkawo, inimowae-tziri atziri, rowaeyani, riraawae-teeyini,
raawakayita iina. Roojatzi rotetan-tanakari Noé amaatako-mentotsiki.
39 Ari inimowae-tziri tekatsi ikenkishiryeeya roojatzi omapokan-takariri
oonkawo, ithonka ipiinkaki. Ari okantee-yaari eejatzi ipiyeerika Itomi
Atziri. 40 Ijeeki apite antawae-tatsiri rowaneki, rahaetee apaani inkiteki.
Riima itsipa rookaeta-nakiri. 41 Ojeeki apite tsinani otoonka-waetzi,
rahaetee apaani inkiteki. Rooma otsipa rookaeta-nakiro. 42 Pikakempitee
eeroka, tema tee piyotzi jempe-paete ipiye Piwinkatharite.
43 Pikenkishiryaakoteri jempe ikantyaa atziri, aririka riyotemi ipokatyee
koshintzi tsireniriki, aritaki ikakempi-takimi eero ikoshitan-teetari
ipankoki. 44 Otzimatyee paamaeya eeroka. Powetsikya, tema tekatsi
yotatsini jempe-paete ipiye Itomi Atziri.

Kyothaniri omperataarewo
(Lc. 12.41-48)

45 Poshiya-kotyaari antawae-ryaantzi omperataarewo, kyothaniri kameetha.
Rookanakiri ipankoki omperatariri, ikantanakiri: 'Paminiri ikaatzi jeekatsiri
pankotsiki, pipapiinteri rowanawo.' 46 Tema antawo ikimoshirete irika

---

[x] **24.32** pankirentsi = higuera

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

omperataarewo aririka ipiye omperatariri, aririka iñaapaeri imonkaa-takiro
ikantana-kiriri. 47 Aritaki ishineteeniri raminakowenteeniri okaatzi rashitari.
Omaperotatya. 48 Riima kaari-perori omperataarewo, ikantzi: 'Eero ipiyita
omperatanari.' 49 Rowajanki-waetakiri itsipa omperataarewo. Jataki ipiyota
shinkitzinkari. 50 Ari inimowae-tziri omperataarewo, tee riyotero kitejeri, jempe
riweyeeyaa ooryaa ipiye, tema romapoka-shiteeyaa rareeteeyaa. 51 Osheki
rowajankitaa-paeri, rookaeri jempe ikashiya-kaetakiri owapeyi-motan-taniri. Ari
riraawaetyaa, ratsikae-kiwaetyaa, ikemaatsi-teeyaa."

Ikenkitha-takoe-tziro 10 ewankawo

25 1 "Iroka ikanta ipinkathari-wentantee Inkite-jatzi, roshiya-kotawo 10
ewankawo jatatsiri tsireniriki otonkiyo-tyaari aawakaa-chani. Aayitanaki
ootamento. 2 Eenitatsi 5 ewankawo yotanitatsiri, eenitatsi eejatzi 5 ewankawo
kaari yotanitatsiri. 3 Iroka 5 ewankawo kaari yotanitatsiri, aawitanaka ootamento,
roo kanteencha eepichokiini aanaki iyaa. 4 Rooma itsipa yotanitatsiri, aanaki
roori ootamento, aanaki eejatzi osheki iyaa. 5 Tee ipoki intsipaete aawakaa-chani,
aapaakiro owochokini, mahaeya-nakini. 6 Okanta niyankiite tsireniri, okematzii
ikaemaetzi, ikanteetzi: '¡Kaakitaki aawakaa-chani, pitonkiyo-tawakyaari!'
7 Kakitanaki ewankawo-paeni, iyeekita-neeri iyaa ootamento-paeni. 8 Okanta
ewankawo-paeni kaari yotanitatsini, okowako-witanakawo yotanitatsini,
okantziro: 'Pipina iyaaki poota-mento, rootaentsi itsiwaki nashi naaka.'
9 Okantanaki yotanitatsiri: 'Eero, ari ithaata-nakyaa nashi naaka, piyaate
pamananta-paente eeroka.' 10 Iyaamintheeta-paentzi amanantzi, areetapaaka
aawakaa-chani. Jatanaki okaatzi oyaawenteen-chari, otonkiyo-tawakari,
raanakiro jempe roemoshirenkaeteri. Rashitee-tanakiro ikyaa-piinteetzi. 11 Okanta
opiyawi-tapaaka ewankawo jatatsiri amanantzi, okaema-kaema-witapaaka,
okantzi: '¡Pashita-ryeenawo naaka!' 12 Okematzii rakaeta-nakiro, ikantee-tziro: 'Tee
niyomitzi. Omaperotatya.' 13 Pikakempi-yitee eeroka, tema tee piyotero kitejeri,
jempe ikaate ooryaa ipiye Itomi Atziri."

Ikenkitha-takoe-tziri koriki
(Lc. 19.11-27)

14 'Iroka ikanta Inkite-jatzi ipinkathari-wentantee, roshiya-kotari atziri jatatsini
inteena, ipiyotakiri romperatani, ipanakiniri okaatzi rashitari raminakowenteniri.
15 Tema ipanakiri apaani-paeni tenatatsiri riyeekitaki iyorikite. Irika romperatani
yotanitatsiri kameetha ipanakiri ikaatzi 5 tenatatsiri riyeekitaki koriki, itsipa
romperatani kaari yoperotatsine ipanakiri ikaatzi apite tenatatsiri riyeekitaki
koriki, riima iweyaanta-paakawori ipanakiri apaani. Jatanaki rirori inteena.*25:15-28*

25:15-28 tenatatsiri riyeekitaki koriki = talento. Ikaatzi ishenitzi koriki, riitaki apaani talento, itenatzi 40 kilo. Monkaataka ipinatan-teetyaari 20 antawae-tatsiri apaani ojarentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Ikanta rompera-teetani ipaetakiri 5 koriki, rantawae-takaakiri iyorikite,
roshekyaakiri, rahae itsipa ikaatzi 5 koriki. 17 Ari ikantakari itsipa ipaetakiri apite
tenari riyeekitaki koriki, isheniteeri rirori, rahae ikaatzi apite tenari riyeekitaki
koriki. 18 Riima itsipa ipaetakiri apaani, raanakiri iyorikite, ikitatakiri kepatsiki.
19 Okanta ojamanitaki piyaa omperatariri ashitariri koriki, ikaemakaan-tapaeri
romperatani-paeni riyote jempe ikantakiri iyorikite. 20 Pokapaaki ipaetakiri
5 tenari riyeekitaki koriki, roñaaha-paeri itsipa 5 tenari riyeekitaki koriki
ishenitakiri, ikantapaaki: 'Pinkathari, 5 tenari riyeekitaki koriki pipakina paerani,
irika itsipa 5 tenari riyeekitaki noshekyaakiri.' 21 Ikantzi Pinkathari: 'Ariwé
nomperatani, eerokataki yotaniri. Eepichokiini koriki pikempoyaakina, aritaki
pikempoyahae osheki itsipa koriki. Pipoki, pitsipa-tena aninteeyaa.' 22 Areetapaaka
ipaetakiri apite tenari riyeekitaki koriki, ikantapaaki: 'Pinkatharí, apite itenatzi
riyeekitaki koriki pipakinari, irika itsipa apite itenatzi riyeekitaki noshenite-
teeri.' 23 Ikantzi Pinkathari: 'Ariwé nomperatani, te piyoperowita. Eepichokiini
koriki pikempoyaakina, aritaki pikempoyahae itsipa osheki koriki. Pipoki,
pitsipa-tena anintaawaetya.' 24 Ipokapaaki paetakiri apaani itenatzi riyeekitaki
koriki, ikantapaaki: 'Pinkathari, niyotzi naaka osheki pimashireyantzitzi,
pishintsitakaantziri pantawae-takaan-tziri piyorikite, ari okanta pishekyaan-
tantariri.' 25 Rootaki nothaa-wakaan-takimiri, naanakiri piyorikite, nokitatakiri
kepatsiki. Irika namaemiri. 26 Rakanaki ashitariri koriki, ikantziri: 'Eeroka kaari-
perori, osheki piperanita. Piyowitaka aritaki nokijakimi eerorika pishekiiri koriki,
27 piñaawitaka eero pimatziro eeroka, paminemi antawae-takae-mirini, aritaki
ishekineentakimi koriki, riitaki pipawae-narimi nopiyaaha nimaeka.' 28 Ikantee-
tanakiri ikaatzi jeekaen-tsiri: 'Paapithateri tenatatsiri riyeekitaki koriki, pipaeri
itsipa rompera-teetani oshekyaa-kiriri ikaatzi 10 itenatzi riyeekitaki koriki.' 29 Tema
ikaatzi otzimimo-takiri, aritaki otzimimo-pero-teeri. Riima kaari otzimimotzi, ari
imaperoe-teeri raapithee-teeri okaatzi tzimimo-witariri. 30 Paanakiri irika kaari-
pero-rika, pookiri otsireni-kaakitzira. Ari riraawae-tyaari, ratsikae-kiwae-teeyaa
ikemaatsi-waeteeyaa."

Ikenkitha-takoe-tziro iyakowentaantsi

31 "Aririka ipiyee Itomi Atziri maperori ipinkatharen-tsitapae.
Itsipatee-yaari ronampiripaeni tajorentsi, roshiya-kotee-yaari pinkathari
ijeekantawo owaneenka-tachari ijeeka-mento. 32 Ipiyoteeri maawoeni
atziri jempe-rika ijeekae rirori. Inashi-teeyaari roejeeka-yiteeri.
Roshiya-kotyaari atziri inashitariri ipireetari tee ikoyi itsipateeri.
33 Roojeekayiteeri ipira retako-perotani rakoperoki, riima ipira imaninta-
yitziri rampateki roojeeka-yiteeri.*25.32-33:* 34 Tema iñaanateeri Pinkathari
roojeekakiri ipira rakoperoki, ikantziri: 'Pipokaeyeni maawoeni,
osheki ithaamenta-kahae-yeemini Ashitanari, pinampi-teeyaawo jempe

---

25.32-33: ipireetari retako-perotani = owisha = oveja; ipira imaninta-yitziri = cabra

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipinkathari-wentantzi rirori, tema paerani rowetsika-yitzi-takimiro
owakira rowetsikan-takawori kepatsi. 35 Tema piñaakina paerani
ayimatana notashe, pipakina nowanawo. Piñaakina ayimatana nomiri,
pipakina nomiri. Piñaakina nareetzimi pinampiki, pineshironka-takina
pipankoki. 36 Piñaakina nojaraha-kowaetzi, pipakina nokithaa-takari.
Piñaakina nomantsiyataki, pamitako-takina netsiya-takotan-taari.
Romonkyaa-kaantee-takina, pipokashi-takina paminana.' 37 Ari
ikanteeyeni kameetha-shireri: 'Pinkathari. ¿Jempe-paete noñiimika
pitashe-neentzi, nopantzimiri powanawo? ¿Jempe noñiimika
pimirineentzi, nopantzimiri pimiri? 38 ¿Jempe-paete noñiimika,
naakameetha-tantzimiri nopankoki? ¿Jempe noñiimika pijaha-kowaetzi,
nopantzimiri pithaari? 39 ¿Jempe-paete noñiimika pimantsiyatzi,
romonkyahaetzimi, niyaatantari noñiimi?' 40 Ikante Pinkathari: 'Tema
pineshironka-yitzirira ikaatzi awentaa-yitaanari noshiya-kaanteeri
yeeyi, naakataki pineshironkatzi. Omaperotatya.' 41 Ipithoka-shita-nakari
roojeekakiri rampateki, ikantziri: '¡Kaari-perori! Piyaate pikemaatsi-
teeyaawo paamari kaari tsiwaka-nitaa-tsini ikashiya-kaeta-kiriri
Kamaari itsipatee-yaari maawoeni ronampiri rirori. 42 Piñaawi-takina
notashe-neentzi, tee pipana noyaari. Ayimatakina nomiri, tee pipana
nomiri. 43 Piñaawitana nareeta pinampiki, tee pineshironka-tana
pipankoki. Piñaawi-takina nojaha-kowaetzi, tee pipana nokithaa-
tyaari. Piñaawi-takina nomantsiyatzi, romonkyahae-takina, tee pipoki
piñeena.' 44 Ari ikantawi-tanakyaa kaari-pero-shireri: 'Nowinkatharite,
¿jempe okaatzika noñaawi-tzimi pitashe-neentzi, pimirineentzi, pipoki
nonampiki, pijaha-kowaetzi, pimantsiyatzi, romonkyahae-tzimi, teemaeta
noneshironka-mitzi?' 45 Ikante Pinkathari: 'Tema piñaakiri rashironkaa-
waeta irikapaeni kaari riropero-tatsini, teera pineshironka-yiritzi,
naakataki pantzimotaki. Omaperotatya.' 46 Rootaki ratsipe-tantyaawori
kanteetaa-chani owajankitahaantsi. Riima ikaate kameetha-shire-taatsini,
ashi rowaero rañaayitee."

Ikamanta-wakaeta raakaanteri Jesús
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

26 1 Ikanta ithonka-nakiro Jesús okaatzi ikenkitha-takotakiri,
ikantanakiri riyotaani: 2 "Piyoteeyini eeroka yotapaaka apite
kitejeri roemoshirenkae-teero Anonkoryaantsi. Ari raakaan-teeteri Itomi
Atziri ikentakoeteri."
3 Ikanta reewarite Ompera-tajorentsi-taarewo-paeni, Yotaantaniri-paeni
eejatzi Antaripero-paeni, ipiyotee-yakani ipankoki Caifás ijewari-perote
Ompera-tajorentsi-taarewo. 4 Ari ikamanta-wakahae-yakani, ikantzi:
"Jame amatawiteri Jesús ayiri owamaakaanteri. 5 Roo kanteencha, eero
akoshekari kitejeri roemoshirenkaetaha, ikijako-wentari-kari atziri-paeni."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ijeetan-teetari Jesús kajankari
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

6 Ikanta rareetaka Jesús nampitsiki Ashironkaa-pankoniki, ikyaapaaki
ipankoki Simón omawitari paerani pathaa-wontsi. 7 Ari areetapaaka
tsinani amakotaki kajankari, kameethari onaki rowetsikae-tziro mapi,
osheki owinawo. Ojeetan-tapaakari iitoki Jesús ijeekakira rowaeyani.[y]
8 Ikijeeya-nakani riyotaani iñaakiro, ikantee-yanakini: "¿Iitaka apaawae-
tantawori? 9 Aritaki aakimi osheki koriki aririka opimanta-kiromi,
riitaki opashit-yaaririmi ashironkaenkari." 10 Riyotako-takiri Jesús
ikenkishiryaari, ikantziri: "¿Iitaka pikijan-tawori tsinani? Kameetha
noñaakiro naaka antakiri. 11 Ashi rowaero pitsipa-tyaari ashironkaenkari,
rooma naaka eero piñeero pitsipata-piintena. 12 Tema eewatatzii iroka
tsinani ojeetan-tanawo kajankaari othawe-tatyaana jempe okantyaa
ikiteetena paata. 13 Jempe-rika ikamantan-teeteero Kameethari Ñaantsi,
aritaki ikenkitha-takoe-teero eejatzi iroka tsinani, ikenkishiryaantee-
tyaawori antakiri roori. omaperotatya."

Ipimantantzi Judas
(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

14 Ikanta Judas Nampitsiweri kaawitachari 12 riyotaani Jesús, riyaata-
shitakiri reewari Ompera-tajorentsi-taarewo. 15 Ikenkitha-waeta-kaakiri,
ikantziri: "¿Iitaka pipinari aririka namakimiri?" Roñaahae-takiri ikaatzi
30 ipewiryaa koriki ipaetekiriri. 16 Aripaete retanakawo Judas ramina-
mina-tziro jempe-paete raakaanteri.

Iweyaantawori rakiyota-neeri riyotaani-paeni
(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

17 Tema monkaatapaa etawori kitejeri rowanta-piintee-tawori
ratanteetani kaari rowaeteetzi shineya-kaeroni, pokaeya-paakini
riyotaani Jesús, rojampi-tapaakiri: "¿Jempe onkotsi-takaanteka
oyaari oemoshirenkan-tyaawori Anonkoryaantsi?" 18 Ari ikantzi
rirori: "Piyaate nampitsiki. Ari pitonkiyo-takyaa atziri, pikanteri:
'Ikantzi yotaanari: "Niyotzi rooteentsi nopeyakotyaa, nokoyi niyaate
pipankoki noemoshirenkyaa kitejeri Anonkoryaantsi, notsipa-tyaari
niyotaani-paeni." ' " 19 Imatakiro riyotaani okaatzi ikantakiriri Jesús.
Ronkotsi-takaantaki royaari kitejeri Anonkoryaan-tsiki.
20 Tema tsireniityaanaki rareeta-paaka Jesús, jeekapaaki rowaeyaani
itsipata-paakari riyotaani ikaateeyinira 12. 21 Ikanta rowaeyani, ikantzi
Jesús: "Pikaatee-yakinira pakiyotana jaka, eenitatsi apaani aakaantenani.

---

[y] **26.7** mapi = alabastro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

omaperotatya.” 22 Owashireteeyanakani. Apaani-paeni retanakawo
rojampi-tziri, ikantziri: “¿Naakama Pinkathari?” 23 Ikantzi Jesús:
“Itzimi-rika ochaantakironi ratanteetani nochaantzira naaka, riitaki
aakaantenani. 24 Omapero-tatyaa ipeyakotyaa Itomi Atziri, tema rootaki
rojankina-takoe-takiri paerani. Roo kanteencha nokantzi naaka: ‘Eero
itzimaa-jeetzimi irika, aakaanterini Itomi Atziri.’ ” 25 Ari ikantanaki
Judas pithoka-shitan-taniri: “¿Naakama Yotaanari?” Ikantzi Jesús:
“Rootaki pikantakiri eeroka.”
26 Tema eeniro ijeeki rowaeyani, raakiro Jesús ratanteetani,
ramanakotakawo, itzimpetowakiro, ipayitakiri riyotaani, ikantziri:
“Iroka, poyaawo, rootaki nowatha.” 27 Raakotakiro imiriteetari,
ramanakotakawo, ipakotakiri riyotaani, ikantziri: “Pireeyini maawoeni,
28 tema niraa iroka, rootaki oñaahanta-pero-teroni aapatziya-wakaan-
teeyaari, rootaki shitowaa-tsini rariperoe-tantyaariri antayitzirori
kaari-pero-tatsiri. 29 Pikemi nokante, eero niritaawo iroka roojatzi paata
aririka ipinkathari-wentantee Ashitanari, aripaete apiiteerori.”

Ikenkitha-tziro Jesús rookawentantya Pedro
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Ikanta ikata-nakiro romampaa-kotari Tajorentsi, jateeya-
nakini Keekiroe-toniki. 31 Ikantanakiri Jesús riyotaani: “Rooteentsi
pookawentena nimaeka tsireniriki. Tema rootaki rojankina-takoe-takiri
paerani ikanteetzi:

Nowamayiri aminakowentziriri ipireetari, aritaki ithonkyaa
ipookaeyanakini ipira.

32 Roo kanteencha aririka nañaahae, Tepowenikira piñaapaena.” 33 Ari
rakanaki Pedro, ikantzi: “Aritateekima rookawentakimi itsipa-paeni,
eero nokawentzimi naaka.” 34 Ikantziri Jesús: “Nimaeka tsirenirika
tekira iñeeta tyaapa, mawa pikante: ‘Tee noñeeri Jesús.’ Omaperotatya.”
35 Ikantzi Pedro: “Eero nookawentzimi, aritaki akaate akami.” Ari
ikantee-yakini eejatzi maawoeni riyotaani.

Ramana Jesús Toonkaetoni-ki
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36 Ikanta rareetaka Jesús itsipatakari riyotaani iiteetziro Toonkaetoni,
ikantapaakiri riyotaani-paeni: “Ari pijeekawaki jaka, niyaaneentawakiita
naaka janta, namanyaa.” 37 Apatziro raanakiri Pedro eejatzi apite
itomi Zebedeo. Tema osheki riraako-shire-tapaaka Jesús. 38 Ikantziri:
“Owamayi-matatyaana nowashirenka. Ari pijeekawaki eeroka jaka,
jame akakite.” 39 Awijanaki eepichokiini rirori Jesús. Otziwerowa-paaka,
amanapaaka. Ikantzi: “Ashitanari, pikoyi-rika eeroka, potsiparyaa-
kowentena okaate nokemaatsi-tyaari. Eero pantakaanawo nokowawitari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naaka, apatziro pimatakaa-yinawo pikowakaa-kinari eeroka.” 40 Ipiyashi-
tapaari riyotaani, iñaapaa-tziiri imahaeyini. Ikantapaakiri Pedro:
“¿Tema pamaweneentziro eepichokiini piwochoki, pitsipa-tena akakite?[z]
41 Pikakite, pamanyaa, paamaeyaa pantzirokari kaari amethatatsi.
Osheki okaatzi kameetha-tatsiri pikowawitari panterimi, roo kanteencha
tee pamawe-waenitzi.” 42 Eejatzi ipiyanaa Jesús, amanapaa, ikantzi:
“Ashitanari, rootakirika natsipe-tyaari nokemaatsi-tyaawo iroka,
aritaki nomatakiro pikowakaa-kinari.” 43 Ikanta ipiyapaa, eejatzi
iñaapaeri imahaeyini, tema antawo iwochoki. 44 Ipiya-pitha-tanaari,
mawa ipiyaka ramana. Roojatzi rapiitapae ikantakiri inkaahanki. 45 Ari
ipiyashi-tapaakari riyotaani, ikantapaakiri: “¿Roojatzima pimahaeyini?
Monkaata-paaka raakaan-tantee-tyaariri Itomi Atziri, rahaeta-nakiri
kaari-pero-shireriki atziri. 46 Pipiriinte, jame aatee. Okaakitzi-matapaaki
pimantenani.”

Roteeyee-takiri Jesús
(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 Ikenkithaawae-mintheetzi Jesús areetapaaka Judas, kaawita-chari
12 riyotaani. Osheki atziri itsipata-paaka, ramayitaki rowathaa-mento,
ipaja-mento. Rotyaantani reewari-perote Ompera-tajorentsi-taarewo,
rashi eejatzi antaripero-paeni. 48 Tema ikamantzi-takari ramayitakiri
irika pithoka-shitan-taniri, ikantakiri: “Itzimi-rika nowetha-tapaa-
kyaari nothowoo-tapaakiri, riitaki, poteeyiri.” 49 Ari rontsiroka-paakari
Judas okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yoteenari.” Ithowoo-tapaakiri
rowetha-tapaakari. 50 Ari rojampi-tziri Jesús, ikantzi: “Nosheninka,
tema areetakimi jaka, pimatero pipokashi-tziri.” Pokaeya-paakini
itsipayi-takari, roteeya-paakiri Jesús, roojota-nakiri. 51 Ikanta tsipata-
kariri okaakiini Jesús, ra-nakiro iyotsirote, itotzitakiri ikempita
romperatani reewari-perote Ompera-tajorentsi-taarewo. 52 Ikantzi Jesús:
“Powaero piyotsirote jempe paakiro. Tema ikaatzi to-tantawori iroka
kotsiro, aritaki itoteetakiri rirori. 53 Piyotzi eeroka, kantacha namaniri
Ashitanari, aritaki rotyaantakimi sheki-pero-tatsiri ronampiripaeni
tajorentsi piyakowentemini.[a] 54 Roo kanteencha ari omonkaa-tyaari
okaatzi rojankina-takoe-takinari paerani.” 55 Ipithoka-shita-nakari Jesús
ikaatzi pokaentsiri, ikantziri: “¿Naakama koshintzi pamashi-tantanari
powathaa-mento eejatzi pipaja-mento? ¿Tema piñaa-piintana niyotaantzi
maawoeni kitejeri jaka tajorentsi-pankoki, kaarima paantana janta?
56 Ari okantyaari, rootaki omonkaa-tantyaari okaatzi rojankina-takiri

---

[z] **26.40** eepichokiini = apaanima-cheeni hora [a] **26.53** sheni-pero-tatsiri ronampiri tajorentsi = 12 lehión; lehión = osheki-perotatsiri rowayirite wirakocha, ikaate 3000 owayiri, terika ikaatzi 6000

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paerani Kamantan-taniri.” Ari ishiyayi-tanaka maawoeni riyotaani-paeni,
rookawenta-nakari Jesús apaniroeni.

Ipiyowenteetari Jesús
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54,63-71; Jn. 18.12-14,19-24)

57 Tema ikaatzi oteeyapaa-kiriri inkaahanki Jesús, riijatzi aanakiriri
ipankoki Caifás reewari-perote Ompera-tajorentsi-taarewo. Ari ipiyoteeyani
Yotaantaniri-paeni eejatzi Antaripero-paeni. 58 Noshikacha entsikiroeni
Pedro royaata-kowentziri Jesús, roojatzi rareetan-tapaakari ipankoki
reewari-perote Ompera-tajorentsi-taarewo. Kyaapaaki owaankiiteriteki
pankotsi, itsipata-paakari kempoyaan-taniri, ikoyi Pedro ikemako-wenteri
jempe ikanteeteri Jesús. 59 Ikanta reewari-perote Ompera-tajorentsi-taarewo
itsipatakari ikaatzira piyoteen-chari, raminawitaka iita theeyako-tyaarini
Jesús opoñaan-tyaari rowamaa-kaanteri. 60 Tee iñiimaeta, ipokawitaka
osheki kowatsiri itheeya-kotyaarimi. Roojatzi ikatziyan-tanakari apite
theeyako-tanakariri, 61 ikantanaki: “Nokemiri naaka chapinki iñaawaetzi
ikantzi: ‘Ari notzimpookakiro tajorentsi-panko, roo awijawi-takyaa mawa
kitejeri, ari nothonkaero nowetsikaero.’ ” 62 Ari ikatziyanaka reewari-
perote Ompera-tajorentsi-taarewo, ikantanakiri Jesús: “¿Iitaka kaari
pakanta? ¿Tema pikemi okaatzi ikantakoe-tzimiri?” 63 Roojatzi imaeritaki
Jesús, tee raki. Ari ishintsi-thata-nakiri, ikantziri: “Pipaereeri Kañaaniri
Tajorentsi, niyotan-tyaari omaperotatya okaate pikantenari. ¿Eerokama
Jeepatzii-toetani Itomi Tajorentsi?” 64 Ari rakanaki Jesús, ikantziri: “Rootaki
pikantakiri eeroka. Nimaeka piñeeri Itomi Atziri ijeekimo-teeri rakoperoki
Tajorentsi ipinkatharitee. Ari piñahaeri ipiye ikinapae menkoriki.” 65 Ikanta
ikemawakira Reewari-perote Ompera-tajorentsi-taarewo, itzijaanakiro
iithaari ikijanaka, ikantanaki: “Ñaakiro, ipaeryaa-shitakari Tajorentsi.
Tekatsi akoyi otsipa ikantakoeteriri. Pikemae-yakini eeroka itheenkakiri
Tajorentsi. 66 ¿Jempema pikantee-yinika eeroka?” Ari ikanteeyini
ikaateeyinira: “¡Tzimaki ratatani! ¡Otzimatyee ikami!” 67 Ari reewawoo-
waeta-nakiri. Eenitatsi itsipa kapojawoo-waeta-nakiriri. Eenitatsi itsipa
pajawoo-waeta-nakiriri. 68 Ikantziri: “¡Jeepatzii-toetani! ¿Eeroka kamantan-
taniri, anjatyaa pikantena iita pajawae-tzimiri?”

Ikantzi Pedro: Tee noñiiri naaka Jesús
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18,25-27)

69 Roojatzi ijeekaki Pedro jakakiroki, ari oñaapaakiri omperataarewo,
okantapaakiri: “¿Tema eeroka itsipata paerani Jesús Tepoweni-jatzi?”
70 Osheki ñaakiriri Pedro rotekanakiro, ikantzi: “Tee, tee niyotziri iita
pikantanari.” 71 Ari ishitowa-paentzi Pedro itanto-teetakiro kaanki-rentsiki.
Eejatzi oñaapaeri otsipa omperataarewo, okantapaakiri itsipayi-takari:
“Riijatzi irika itsipata-piintari Jesús, Kashiyakaa-weni-jatzi.” 72 Ari rapiita-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nakiro Pedro rotekanakiro, ikantzi: “Omapero-tatyaa, riyotzi Tajorentsi,
tee niyoritzi naaka irika atziri pikantanari.” 73 Tekira ojamanite, rapiitakiri
ikaatzi itsipatakari ikantziri: “Eerokataki itsipata-piintari Jesús, tema
Tepoweni-jatzi eeroka, ariiwaetaki iñaawaeta-piintzi rirori.” 74 Ikantanee
Pedro: “Teera, tee niyoritzi irika atziri pikantanari. Apatziro riyotzi
Tajorentsi notheeya-rika, riitaki owajankiteenani.” Ari iñaanaki tyaapa. 75 Ari
ikenkishiryaaneero Pedro ikantakiriri Jesús: “Tekira iñeeta tyaapa, mawa
pikante: ‘Tee noñiiri Jesús.’ ” Shitowanaki Pedro, antawoete riraanaka.

Rahaeta-nakiri Jesús Pilato-ki
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

27 1 Okanta okiteejeta-manee, piyota-manaka reewarite
Ompera-tajorentsi-taarewo eejatzi antaripero-paeni, ikamanta-
wakahae-yakani rowamayiri Jesús. 2 Ari roojoeta-nakiri Jesús,
rahaeta-nakiri ijeeki jewari wirakocha iita Poncio Pilato, tema riitaki
jewari-perori rirori.

Ikamantakari Judas

3 Ikanta Judas pithoka-shitan-taniri, riyotanaki rowamaa-kaanta-
shitee-tyaari Jesús. Antawoete ikenkishiryaanaka, raaneeri 30 koriki
roepiyeeniri reewari Ompera-tajorentsi-taarewo eejatzi antariperopaeni,
4 ikantapaeri: “Irika piyorikite. Tee okameethatzi okaatzi nantakiri.
Tekatsi rante Jesús naakaan-tashi-takari.” Ikantee-yanakini rirori:
“Taanityaa, eeroka yotzirori.” 5 Rookanakiri koriki tajorentsi-pankoki,
ishiya-pero-tanakityaa ipiyanaka, shirika-paaka. 6 Ikanta reewari-perote
Ompera-tajorentsi-taarewo, rahaeri koriki, ikanta-wakahaeyani: “Tee
oshinetaan-tsitzi akempoyeeri koriki, tema riitaki apinawenta-kiriri
rowamaan-teetyaariri.” 7 Ikanta-wakahae-yaani: “¿Jempe akante-rika
koriki?” Ikanteeyini: “Jame amanantan-tyaawo pitzithari-patha-tatsiri,
jempe ikiteeteri ikamayiteerika itsipa-jatzipaeni atziri.” 8 Roojatzi
nimaeka iiteetziro iroka kepatsi: “Iraantsi-patha.” 9 Ari omonkaatari
rojankina-takiri paerani Kamantaniri Jeremías, ikantaki:
Rahaetakiri 30 koriki,
Riitaki ikowaeya-kirini Israel-paeni ipineeteri,
10 Rootaki ramanantan-teetakari pitzithari-patha,
Rootaki ikowakaa-kinari Pinkathari namanantero.

Rojampi-takiri Pilato irika Jesús
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Areetaka Jesús ijeekira jewari wirakocha, rojampi-tawakiri, ikantziri:
“¿Eerokama iwinkatharite Judá-paeni?” Rakanaki Jesús, ikantzi:
“Rootaki pikantakiri eeroka.” 12 Ikanta reewari-peroti Ompera-tajorentsi-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taarewo eejatzi Antaripero-paeni, osheki itheeya-kowita-paakari Jesús.
Tee rakimaetari rirori. 13 Ikantzi Pilato: "¿Tema pikemi okaatzi ikantakoe-
tzimiri?" 14 Roojatzi imaeritaki, tee raki. Osheki ipampoyaa-nakiri Pilato
irika Jesús.

Riyakowentee-tziri Jesús rowamahaeteri
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38–19.16)

15 Eenitatsi rameta-piintari reewarite wirakocha: Maawoeni ojarentsi
aririka roemoshirenkyaa Judá-paeni, romishitowa-kaantziri omonkyahaetziri
isheninka itzimi-rika ikowaeya-kirini rirori. 16 Eenitatsi apaani Judá-paeni
raakaan-teetziri iita Barrabás, ikemakoetziri rantakiro kowaenka-tatsiri.
17 Ikanta ipiyotee-yakani atziri, rojampi-tantaki Pilato, ikantzi: "¿Iitaka pikoyiri
nomishitowa-kaanteri? ¿Riima Barrabás? ¿Riima pikoyiri Jesús iiteetziri
Jeepatzii-toetani?" 18 Riyotzi Pilato reshitashiitari Jesús, rootaki raakaan-teetan-
tariri. 19 Tema otyaantaki inkaahanki iina Pilato kamanterini, ikantakiri: "Eero
pikoshekari eeroka kameetha-shireri. Tema osheki romishimpyaakina tsireniriki,
antawo ominthaaha-shiryaakina." 20 Roo kanteencha irika-paeni reewari-
perote Ompera-tajorentsi-taarewo eejatzi antaripero-paeni, rowatsimaakiri
piyoteen-chari atziri, ikantziri: "Rootaki kameetha-tatsi romishitowaeteri
Barrabás, riima Jesús rowamahaeteri." 21 Rapiita-nakiro jewari wirakocha
rojampi-tantzi: "¿Iitaka pikoyiri nomishitowa-kaanteeri?" Ikanteeyini maawoeni:
"¡Riitaki Barrabás!" 22 Ikantzi Pilato: "¿Jempema nokante-rika Jesús iiteetziri
Jeepatzii-toetani?" Ikanteeyini atziri: "¡Pikenta-kotakaanteri!" 23 Ari ikantzi
jewari wirakocha: "¿Eenitatsima kaari-perori rantakiri?" Eekiro ishintsi-tatzii
ikaemaeyini atziri, ikantzi: "¡Pikenta-kotakaanteri!"
24 Ari riyotanaki Pilato aminaashi-waeta rojampi-tziri, tema osheki
ikijeeyakani atziri. Ikaemakaantaki nijaa, iñahaetakiri maawoeni
ikewaako-tanaka, ikantzi: "Teera naaka kantashi-tyaawoni rowamahae-
takiri-rika kameetha-shireri. Tema eeroka kantashi-tyaawori."
25 Ikanteeyini atziri piyoteen-chari: "Rootaki nokowae-yirini, naaka
rookoeteri iitarika awijeen-tsini, imaeteeri eejatzi ikaate nocharini-yitee-
yaari, rookoeteeri rirori." 26 Ari romishitowa-kaantee-takiri Barrabás.
Riima Jesús ipajata-kaanta-nakiri, riyakowentakiri ikentakoeteri.
27 Ikanta owayiri-paeni, ikyaakaa-nakiri Jesús rowayiri-pankoteki.
Ari ipiyowenta-kariri.[b] 28 Aatonkoryee-tapaakiri Jesús, ikithaa-tantakari
kityonka-mawo-tatsiri oshiyawori ikithaata-piintari pinkathari-yitatsiri.
29 Ramanthee-tantakari kitochee-tapo, roteeya-kaakiri rakoperoki
jawookaaki. Rotziwerowa-shitanakari itheenki-mawae-tziri, ikanteeyini:
"¡Apinkatha-tziri iwinkatharite Judá-paeni!"[c] 30 Osheki reewawoo-

---

[b] **27.27** rowayiri-pankote = pretorio [c] **27.29** Roo rameta-piintari pinkathari ramantheetawo poreryaa-yitatsiri, roteeya-piintziro eejatzi rakoperoki kotsirokaaki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waetakiri, rompoja-yina-waetantari jawookaaki. 31 Ikanta ipakaakiro
ishironta-wenta-waetari. Ratonkoryahaeniri ikithaa-takiriri inkaahanki,
ikithaa-taneeri iithaari, raanakiri ikentakoeteri.

Ikentakoe-tziri Jesús roojatzi ikamantakari
(Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

32 Ikanta riyaatee-yanakini, itonkiyo-takari Simón poñaachari Cirene,
roemiñaa-nakiri inatero ikentakoe-tantyaariri Jesús. 33 Roojatzi rareetan-
takari tonkaariki iiteetziro Atzirii-toni. 34 Ari ipakoetakiri Jesús kachori
rowaetee-takiro iyepitentsi, ikanta ithotawakiro eepichokiini, tee ririro.[d]
35 Ikanta ikentakoe-takiri. Raakiro owayiri-paeni ikithaatari Jesús,
rookimo-takaayitakawo, ikimita-kaantakiro iñaaryaa-teeta riyotan-tyaari
itzimi ayironi. Ari omonkaatari ikenkitha-takiri paerani Kamantan-taniri,
ikantaki:

Ipawakaakawo nomaatha.
Iñaaryaawentakawo riyotan-tyaari itzimi-rika ayironi.

36 Ari ijeekae-yakini raminako-wentziri. 37 Rojankineetaki ikentakoe-tanta-
kariri, okantzi: IRIKA JESÚS, RIITAKI IWINKATHARITE JUDÁ-PAENI.
Ikenta-koeta-kiniri jeñokiini ipatziitoki. 38 Itsipatee-takiri apite koshintzi
ikentakoe-tziri, rowatzika-koetakiri rakoperoki, itsipa rampateki. 39 Itheenki-
mawae-takiri ikaatzi awijayi-tatsiri janta, roteka-yinata.[e] 40 Ikantee-tziri:
"Eeroka tzimpookironi tajorentsi-panko, roo awijaki mawa kiteejeri
powetsikaero. Eerokami Itomi Tajorentsi powawijaa-koteeyaa. ¿Iitaka
kaari payiitanta ikentakoe-takimira?" 41 Ari imatzitakawo reewari-perorite
Ompera-tajorentsi-taarewo, Yotaantaniri-paeni, Inashitantaniri-paeni,
eejatzi antaripero-paeni, ikanteeyini: 42 "Rowawijaa-kotziri itsipa, ¿kaari
imatantawo rowawijaa-koteeyaa rirori riimi iwinkatharite Israel-paeni?
Ari rowawijaa-kotee-yaami ikentakoe-takiri, aritaki akemijanta-kirimi
43 Rawentaari Tajorentsi, anjatyaa añeeri omapero-rika retakotari ari
rowawijaa-koteeri. Tema ikanta-piintzi: 'Naaka Itomi Tajorentsi.' " 44 Ari
imatzitakawo koshintzi itsipatakari ikentakota, itheenki-mawae-takiri.

Ikamantakari Jesús
(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

45 Ikanta itampatzika-tapaaki ooryaa, omapoka-shitanaka otsireni-
tanaki, roojatzi tsirenii-teeni ithapero-tanaka ooryaa.[f] 46 Ari ikaemanaki

---

[d] **27.34** Rootaki roeteetziriri atziri eero ikemaatsi-tanta aririka rowajankitahaeteri.
[e] **27.39** Roo rametee-yarini Judá-paeni roteka-yinata aririka itheenka-shire-tante. Rootaki oshiyawori ameteeyarini aakapaeni, aririka ookoteri atziri atheenka-shireteri, akanteri: "¡Piñaakiro! ¡Pikemakiro!" [f] **27.45** itampatzika-tapaaki = ooryaa 6; ithapero-tanaka ooryaa = ooryaa 9. (Ari okanta riyotee-tziri ooryaa paerani.)

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesús shintsiini, ikantanaki: “¡Elí! ¡Elí! ¿Lama sabactani?” (Roo akantziri
añaaniki aaka: “¡Tajorentsi! ¡Tajorentsi! ¿Iitaka pookawentan-takinari?”)
47 Ikanta jeekawenta-kiriri, ikemawakiri ikaemanaki, ikanteeyini:
“Pikemiri, ikaematziiri Elías.”[g] 48 Ishiya-paenta, romitsitsiya-paentzi
maathaantsi kepishaariki, rankowii-takiniri jawoo-pankeki, rowaanka-
kotakiniri ratsimiyaa-tawakiromi. 49 Ikanteeyini itsipa: “¡Pipakaeri!
Añaawakiri ari ipokaki Elías rookakaa-wenteeri.” 50 Rapiita-nakiro Jesús
ishintsitanakiro ikaemanaki, peyanaka.

51 Okanta tajorentsi-pankoki, tzijaanaki niyanki ithatashii-tzirori,
apimawotanaki, etanakawo jenoki roojatzi jaawiki. Antawo omoyekanaka
kotaayi-tanaki mapi. 52 Ithonka ipookako-tanaki kaminkari, osheki
añahaatsi kameetha-shireri kamawiteen-chari. 53 Tema rañahaera paerani
Jesús, ikaatzi añahaatsiri ishitowa-neero omooki jatayitee nampitsiki
tajorentsi-tatsiri, osheki atziri roñaaha-yitaari.[h] 54 Ikanta reewari owayiri-
paeni eejatzi ikaatzi ikatziya-wentari Jesús, iñaakiro omoyeka, iñaakiro
okaatzi awijeen-tsiri, antawo ithaawanaki, ikantanaki: “¿Omapero-
witatyaama Itomitari Tajorentsi irika?”

55 Aminako-takiri janta osheki tsinani. Rootaki poñeenchari
Tepoweniki oyaatziri Jesús, osheki amitakota-piintakiri. 56 Iroka
okaateeyini: María Pankothanthaari-jato, María riniro Jacobo eejatzi
José, aritaki ojeekakiri eejatzi riniro itomi-paeni Zebedeo.

Ikiteetakiri Jesús
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

57 Okanta otsireniityaanaki, ari ipokaki ashaahanta-chari poñaachari
Tonkaeroetoniki, iita José. Riijatzi riyotaani Jesús. 58 Riyaata-shitakiri
Pilato, ikantapaakiri: “Pishine-tenari nokitateeri Jesús.” Kowaki Pilato
raaneeri ikitateeri. 59 Ikanta José, rapinee-tantakari Jesús kitamaari
maathaantsi. 60 Rowakota-paentziri owakiranatakira imoonta-kaantziri
José shirantaa ikashiya-kaari kaminkari, roepinaa-kaantaki antawo mapi,
rashi-takotan-takariri. Piyanaka José. 61 Okanta María Pankothanthaari-
jato, eejatzi otsipa María, amineeyakini jempe ikiteetakiri.

Aminako-wentziriri jempe ikiteetakiri

62 Okanta awijanaki rowetsika-wenta-piinteetawo kitejeri imakoryaan-
teetari, ari riyaataki reewari Ompera-tajorentsi-taarewo eejatzi
Inashitantaniri janta ipankoki Pilato, 63 ikantapaakiri: “Pinkatharí, chapinki
eeniro rañaawita kamatawiri, nokemiri ikantzi: ‘Aririka nokamawi-takyaa,
roo awijawi-takyaa mawa kitejeri, aritaki nañaahae.’ 64 Potyaante aminako-

---

[g] **27.47** Ikanta = ooryaa 9. (Ari okanta riyotee-tziri ooryaa paerani.) [h] **27.53** nampitsi tajorentsi-tatsiri = Aapatziyaweni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wenterini roojatzi omonkaa-tanta-kyaari mawa kiteejeri. Aamaashityaa
riyaataki tsireniriki riyotaani-paeni, rahaateri. Ikanteri atziri-paeni:
'¡Añahae Jesús!' Aririka imatakiro, aritaki omaperotakya ramatawi-tante."
65 Ikantanaki Pilato: "Irika owayiri-paeni, paanakiri, pikanteri raminako-
wenteri jempe okanta pikoyiro eeroka." 66 Jateeyakini jempe rowakoe-takiri
Jesús, itsireka-kotapaakiri omooki. Ari ijeekawentee-yirini.

Rañaantaari Jesús
(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

28 1 Okanta awijanaki kitejeri imakoryaan-teetari, tema
kitejeta-manee etapiintawori kitejeri. Ananinkanaki María
Pankothanthaari-jato eejatzi otsipa María aminiro jempe ikiteetakiri
Jesús. 2 Omapoka-shitanaka oshintsitanaki omoyeka, tema rayiita-
paakitzii Ronampiri Awinkatharite, katziya-paaka kitataa-remooki,
iteenka-paakiro mapi rashitan-teeta-kawori, ari ijeekapaaki.
3 Ishipakiryaapaaki kimiwitaka oorenta ookatha-rentsi. Kitamaa-
nikiri iithaari roowaetaki okitamaa-nikitzi jiriniki. 4 Ikanta owayiri
aminako-wentziriri kitataarewo, antawo ithaawanaki, okawaetanaka
iñaawakirira ronampiri tajorentsi, tyaanaki kimiwitanaka ikamana-
kityeemi. 5 Ari iñaanata-nakiro ronampiri tajorentsi tsinani-paeni
jeekaen-tsiri, ikantziro: "Eero pithaawan-teeyanani eeroka. Niyotaki
riitaki pipokashitzi Jesús ikentakoe-takiri. 6 Tee ijeeki jaka, añahae,
aritaki ikantzi-takimi chapinki. Pipoki paminiro jempe romaryaawitaka.
7 Pipiyanaki, pikamanteri riyotaani-paeni añahae Jesús ikamawitakaha,
reewateemi Tepoweniki, aritaki piñahaeriri janta. Rootaki
ikantee-takinari nokamantemi." 8 Tee oshenkaanaki tsinani-paeni opiya-
pitha-tanakawo kaminkari-mooki, otsinkashiryaa-nakiro, roo kanteencha
osheki othaamentanaka, oshiyana-kityaa iroka-paeni iyaate okamanteri
riyotaani. Oshiya-mintheeta okamanteri riyotaani, 9 itonkiyo-takawo
Jesús awotsiki, rowetha-tawakawo. Iyaatashi-tanakiri ikatziyakaha,
otziwerowa-shita-paakari, awithaki-tapaakiri iitziki. 10 Ari ikantziro
Jesús: "Eero pithaawan-tashi-waetana. Piyaate, pikamanteri ikaatzi
noyeeyitetaari, riyaate Tepoweniki, aritaki iñaayiteenari janta."

Ikenkitha-takiri owayiri

11 Okanta opiyeeya-nakani tsinani, jatanaki eejatzi owayiri-paeni
nampitsiki, ikamantakiri reewari Ompera-tajorentsi-taarewo okaatzi
awijeen-tsiri. 12 Ari ipiyotee-yanakani eejatzi antaripero-paeni, ikanta-
wakahae-yaani: "¿Jempe akantyaaka omanako-tantyaariri?" Ikaemakiri
owayiri, ikaminaakiri ikantziri: "Irika osheki koriki nopinatemiri,
13 pikanteri atziri-paeni: 'Ipokaeyakini niyankiiteki tsireniki riyotaani,
nomaamintheetzi naaka, ikoshita-paentziri.' 14 Aririka ikemaki jewari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wirakocha, naaka kantako-wentemini eero rowajankitaan-tzimi.”
15 Raakiri owayiri-paeni ipineeta-kiriri, imatakiro ikamantan-tayitakiro
ñaantsi okaatzi ikantee-takiriri. Rootaki imatzita-nakari eejatzi apaani-
paeni Judá-paeni ikamantan-tziro iroka ñaantsi roojatzi ikantziro
nimaeka.

Rotyaantziri Jesús riyotaani
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Ikanta 11 riyotaani Jesús jataki Tepoweniki, ojeekira ochempi
ikantzi-takariri Jesús jempe iñahaeri. 17 Ikanta iñaawaeri Jesús,
rotziwerowa-shita-waari. Eenitatsi kijoshire-tatsiri, ikanta-shiretzi:
“Riitatakiñaa Jesús.” 18 Ari ipokapaaki Jesús okaakiini, ikantapaakiri:
“Tema othonkaeya ipinkathee-teena inkiteki eejatzi kepatsiki.
19 Rootaki nokantanteemiri eerokapaeni: Piyaate pithonkiro maawoeni
nampitsi, pikemijanta-kaayi-teeri atziri-paeni. Aririka ikemijanta-yitee,
pomitsiryaateeri, riitaki ishineyi-teeri Ashiteeri, Itomi, eejatzi Ishire
tajorentsi. 20 Piyotaa-yiteeri ranteero okaatzi niyotaa-yitakimiri eeroka.
Rooma naaka ari nokanteetatyeeyaani notsipa-teemi, roojatzi paata
othonkan-teeyaari kepatsi.” Ari okantyaari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

KAMEETHARI ÑAANTSI ROJANKINA-TAKIRI MARCOS

Ikamantantakiri Juan Omitsiryaatan-taniri
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9,15-17; Jn. 1.19-28)

1 1 Iroka okanta opoñaan-tanakari Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-
kota Itomi Tajorentsi, irika Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 2 Riitaki
rojankinata-kotakiri Kamantantaniri Isaías, ikantzi:
Pamini, aritaki notyaantaki etyaawoni ikamanta-kotemi,
Riitaki wetsi-kimironi jempe pikinapaaki.
3 Eenitatsi cheraapaen-tsini ochempi-mashiki, ikantan-tapaaki:
Powameethateeniri Pinkathari jempe ikinapaaki.
Pikimita-kaantero itampatzikae-tziro awotsi.
4 Tema pokaki Juan ochempi-mashiki, ikamantantzi, ikenkithata-
kota-paakiro jempe okanta-kota omitsiryaataantsi, ikantan-tapaaki:
"Pookaero kaari-perori, aritaki ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-
witaka." 5 Osheki pokaentsiri iñeeri Juan, Aapatziyaweni-jatzi,
eejatzi poñaaneen-chari otsipaki inampiki-paeni Judá-paeni.
Ikamanta-koyitakiro ikaaripero-shire-waetzi, rootaki romitsiryaatan-
takariri Juan irika-paeni janta Pareenkaariniki. 6 Rootaki ithaaritari
Juan, rontyee-tziro iwitzi ikyaakoetari, rowatha-kitakari mashitsi-
mashi. Riitaki rowari kentori, imiritziri iyaa pitsi.[a] 7 Iroka ikantaki
Juan ikenkithatzi: "Awotsikitaki matzirori ipinkatha-rentsitzi,
nopinkathatzi-takari naaka. Tee okantya ikimita-kaantena
romperatani noeyotan-tyaari nothopaeniri ikyaantari iitziki.
8 Apatzirowa nomitsiryaatantawo naaka nijaa. Roo kanteencha,
riitaki kimitakaan-tyaawoni romitsiryaatan-teeromi Ishire
tajorentsi."

[a] **1.6** ikyaakoetari = camello

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Romitsiryaataka Jesús
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

9 Ikanta ipokaki Jesús ipoñaakawo nampitsiki Kashiyakaa-weniki
jeekatsiri janta Tepokiweniki. Romitsiryaata-wakiri Juan janta
Pareenkaariki. 10 Roo itonkaaneemi Jesús, iñaatziiro ashitaryaa-naka
inkite, oshaawin-kashita-paakari Ishire tajorentsi okinapaaki jenoki
roshiya-paakari jamomo. 11 Ikemaetatzii inkiteki ikantee-tanaki:
Eerokatakira Notyomi netako-perotani. Osheki nokimo-shire-wentakimi.

Ikaaripero-shireta-kaeterimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Okanta Ishire tajorentsi aanakiri Jesús ochempi-mashiki. 13 Ari
ikowawitakari Kamaari ikaaripero-shireta-kaerimi. Tema osheki kitejeri ijeekaki
janta itzimayitzira mashireyantzi atsikan-taniri, okaatzi 40 kitejeri. Roojatzi
ipokanta-paakari ronampiripaeni Tajorentsi raminayitapaakiniri ikoyiri.[b]

Retanakari rantayitziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Ikanta ikinanaki Jesús Tepokiweniki ikamantantero Kameethari Ñaantsi
jempe okanta-kota ipinkathari-wentantee Tajorentsi. Tema romonkyahaetakiri
rirori Juan. 15 Ikantan-tapaaki Jesús, ikamantantzi: “Monkaataka iñeetan-
tyaariri Tajorentsi ipinkathari-wentantee, pikemijanteero Kameethari Ñaantsi.
Pooka-yiteero pikaaripero-shireta-waetzi.”

Raantee-tanakariri 4 shimaawaetzinkari
(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Ikanta ishirethapyaata-nakawo Jesús inkaari janta Tepokiweniki, iñaapaa-
tziiri iitachari Simón itsipatakari rirentzi Andrés ipashikawaeteeyini. Tema
shimaawaetzinkari irikapaeni. 17 Ikantapaakiri: “Poyaatena, ari okimitee-yaawo
nimaeka riimi atziri noshimaata-kahae-miri.” 18 Tee ishenkaanaka, rookanakiro
ipashikaa-mento royaata-nakiri. 19 Roo riyaaneetanakitzi, iñaapaa-tziiri Jacobo,
itomi Zebedeo, eejatzi Juan, rirentzi. Ari ijeekaeyini rirori ipitoki rowaepatziro
ipashikaa-mento. 20 Roemiñaa-nakiri eejatzi, royaata-nakiri. Eeniro ijeekanaki
ipaapate itsipayitari ratzirite.

Atziri raahashiretziri peyari
(Lc. 4.31-37)

21 Aritaki areetee-yakani Jesús nampitsiki Capernaum. Okanta apaani
kitejeri imakoryaan-teetari, ikyaapaaki Kemijantantsipankoki, ari riyotaan-

---

[b] **1.13** Kamaari = Yakatantaniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tapaaki. 22 Ari ipampoyee-yanakirini atziri-paeni ikemirira. Tema tee omaanta
ishintsinka riyotaantzi, rawijiri riyotaantzi Yotaantaniri-paeni. 23 Ari ijeekakiri
atziri raahashiretziri peyari janta Kemijantantsipankoki, kaemanaki rirori,
24 ikantzi: "Jesús, Kashiyakaa-weni-jatzi, niyotzimi naaka, eerokataki Itajorentsite
Pawa. Rootaki pipokantari jaka pithonkae-yinani." 25 Ari ikijathata-nakiri Jesús,
ikantanakiri: "¡Pimaerite peyari, piyaatee! 26 Ishintsitanakiro ikaemanaki atziri,
rompetata-kaawaeta-nakari iweyarite, rooka-neerira. 27 Ari ipampoyeeyanakirini
atziri-paeni, ikanta-wakaanaka: "¿Oetakama iroka? ¿Owakirarima iyotahaantsi
iroka? Rotsinampaeri retsiyata-kota-kaeri raahashiretziri peyari." 28 Ikemakoe-
tanakiri intsipaete Jesús maawoeni janta Tepokiweniki.

Retsiyata-kota-kahaero Jesús riyote Pedro
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Ikanta ishitowa-neera Jesús Kemijantantsipankoki, raanakiri Juan eejatzi
Jacobo, ikineeya-nakini ipankoki Simón, ijeekaki eejatzi Andrés rirentzi Simón.
30 Roo rareeta-paaki-tyaani, ikantee-tawakiri: "Omatatziiro jaawaki-rentsi riyote
Simón." 31 Ari ipithoka-shita-nakawo, rakatha-wakotakiro, roejeekakiro. Etsiyata-
kotanaki. Piriintanaka aminayita-wakiniri oeta opawakiriri.

Retsiyata-kota-kaayitziri Jesús mantsiyari
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Okanta otsireniityaanaki, ramaeta-paakiniri Jesús osheki mantsiyari,
ramaeta-kiniri eejatzi osheki raahashiretziri peyari. 33 Ipiyowentee-
tapaakari Jesús pankotsiki. 34 Retsiyata-kota-kaayiteeri maawoeni. Teera
ishinetzi apaani peyari iñaawaete retsiyata-kota-kaayitzirira ikaatzi
raahashireyitziri. Tema riyotzi peyari jempe iita Jesús.

Riyotaantzi Jesús maawoeni Tepokiweniki
(Lc. 4.42-44)

35 Okanta okitejetzi-mataki, ananinkanaki Jesús apaniroeni, riyaatero
ochempi-mashiki, ari ramanapaaka. 36 Ikanta Simón itsipatakari ikaatzi
royaatee-yirini, ithotyaakotaateeri. 37 Ikanta iñaapaeri, ikantapaeri: "¡Yotaanari!
Ithotyaakoe-tatziimira." 38 Rakanakiri rirori ikantzi: "Jame aate, teera roo
nopokan-tyaari nojeeki jaka, otzimatyee niyotaan-tayite otsipaki nampitsi." 39 Ari
okantzi-maetaka, ithonkakiro Jesús ranashitakawo Tepokiweni, riyotaantaki
jempe ojeekayitzi kemijantantsipankopaeni maawoeni nampitsiki, retsiyata-kota-
kaayitee osheki raahashireyi-witari peyari.

Retsiyata-kota-kaeri omatziri pathaawontsi
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 Ikanta ipokaki omatziri pathaawontsi, rotziwerowa-shita-paakari
Jesús, ikowa-kota-paakiri ikantziri: "Pikoyi-rika, aritaki omatakyaa

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

petsiyata-kota-kahaena." 41 Raminanakiri Jesús, retako-shireta-nakari.
Rootaki rakotan-tanakari Jesús, rotzinkakiri eepichokiini, ikantziri:
"Nokoyi, petsiyata-kotee." 42 Etsiyatanaki ipathaa-waewita. Tekatsitanee.
43 Ikantawita-waari riyaateera inampiki, 44 ikantziri: "Eero pikamanta-
kotana. Apatziro powanakiro piyaata-shiteri Ompera-tajorentsitaa-rewo,
pantantyaawori Ikantakaantani paerani Moisés, paanakiniri Tajorentsi
pipira patsipeta-kaani, rootaki riyotan-teetyaari etsiyata-koteemi." 45 Roo
kanteencha ikamantantanaki pathaawae-witachari janta nampitsiki
jempe okanta retsiyata-kotan-taari. Rootaki kaari ijeekantanaa Jesús
nampitsiki. Jataki ochempi-mashiki, ari ijeekakiri. Aritzimaetaka ipoka-
shitziriri osheki atziri.

Retsiyata-kota-kahaeri Jesús kijopookiri
(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

2 1 Awijaki jempe okaatzi kitejeri, eejatzi ipiyaa Jesús nampitsiki
Capernaum. Ikemayitawae atziri-paeni, ikanteetzi: "Areetaa Jesús."
2 Ipiyowenta-waari, tee ranteta-paakyaawo pankotsi. Riyotaa-yitapaeri
maawoeni. 3 Eenitatsi 4 atziri pokashita-kiriri Jesús inata-kotakiri
kijopookita-tsiri. 4 Tee imata iñeeri, rotzikakiri osheki atziri piyoteen-
chari. Ateetanaki jenoki pankotsiki, imoontashitapaakiri ikatziyakaha
Jesús, ari rowayiita-kotakiri kijopookiri. 5 Ikanta riyoshiryaa-wakiri Jesús
osheki rawentahae-yapaa-karini, iñaanata-wakiri kijopookiri, ikantziri:
"¡Notyomi! Ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka." 6 Kemaeyakini
Yotaantaniri, ikanta-shiretee-yanakini rirori: 7 "Itheenka-tajorentsitatzii
irika. Tema tekatsi manteroni ipeyakotantero kaari-perori, apatziro
imatziro Tajorentsi." 8 Yotaki Jesús ikenkishiryaakari, rojampitakiri,
ikantziri: "¿Iitaka pikenkishiryaa-waeta-shitantari? 9 ¿Tema okameethatzi
nokanteri kijopookiri: 'Ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka?'
¿Rooma pikoyi nokanteri: 'Pikatziye, paaneero pomaryaa-mento,
piyaatee?' 10 Nimaeka piyoteri Itomi Atziri otzimi-motziri ishintsinka jaka
kepatsiki, aritaki ipeyakoteeri kaaripero-shire-witachari." Ipithoka-shita-
nakari kijopookiri, ikantziri: 11 "Nokantzimi Naaka, pikatziye, paaneero
pomaryaa-mento, piyaatee pipankoki." 12 Katziyanaka kijopookiwitachari,
raaneero romaryaan-tawitari, shitowanaki. Maawoeni atziri iñaakiri,
ipampoyeeyanakirini iñaawaerira riyaatee. Iweshiryaawenta-nakari
Tajorentsi, ikantee-yanakini: "Teera añaapiintziro oshiyaawoni iroka."

Romiñaa-nakiri Jesús Leví
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

13 Ikanta rapiita-paero Jesús riyotaa-yitapaeri atziri inkaari-
thapyaaki. Ari ipiyowentee-tawaari. 14 Ikanta rawijanaki Jesús, roojatzi
iñaanta-paariri itomi Alfeo iitachari Leví. Ijeeki rirori, rowakiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

reewari wirakocha ishintsitantzi ramaeteniri koriki, ikantapaakiri:
“Poyaatena.” Ari ikatziyanaka rirori royaata-nakiri.[c] 15 Ikanta rareeta-
kaakari ipankoki rowakae-yaari Jesús, ari ikaatakiri riyotaani-paeni
eejatzi itsipa ikaatzi oyaata-piintziriri. Tema osheki shintsitan-tatsiri
ramaeteniri koriki jataneen-tsiri, riyaatzi-tanaka osheki kaari-pero-
shireri-paeni. Tema maawoeni rakiyotakiri Jesús ikaatzi oyaatakiriri.
16 Ikanta Inashitantaniri-paeni eejatzi Yotaantaniri-paeni, iñaakiri
Jesús rakiyotziri ikaatzi shintsitan-tatsiri ramaeteniri koriki, osheki
eejatzi kaari-pero-shireri-paeni. Rojampitakiri riyotaani Jesús, ikantziri:
“¿Iitaka itsipatan-tariri kaari-pero-shireri-paeni, itsipatakari eejatzi
shintsitan-tatsiri ramaeteniri koriki?” 17 Ikemaki rirori Jesús, ikantzi:
“Aririka imantsiyate atziri ipoka-shitziri aawintan-tatsiri, riima atziri
kaari mantsiyatatsi tekatsi ikoyi rirori. Tema tee nopoka-shitziri naaka
kameetha-shiretatsiri, tema nopoka-shita-tziiri kaari-pero-shireri
nokaema-shireteeri rookaero kaari-perori.”

Ikenkithata-kotziro Jesús itziwenteeta
(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

18 Eenitatsi pokashita-kiriri Jesús, rojampita-paakiri ikantziri:
“Itzita-piintakawo riyotaani Juan rowanawo, ari ikimitari riyotaani
Inashitantaniri-paeni. ¿Iitaka kaari itzitantawo piyotaani eeroka?”
19 Ari rakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Aririka itsipatee-tyaari aawakaa-
chari, ¿arima itziwentee-tapaakyaa? Kimitaka eero, tema osheki
ikimoshireteetapaaki rowawaeteetyaa. 20 Rooma paata, aririka
rahaetakiri iimenteetari, aripaetera itziwenteetyaa. 21 Tema apaani
paejatoteentsiri ikithaateetari, aririka rowamatan-tantee-tyaawo
owakirari ojapeki, aritaki otzijaa-perotanaki aririka aminthata-nakyaa
owakirari ojapeki. 22 Ari okimitari eejatzi, tee ikametha-perotzi
paejatoteentsiri mashitsi-naki rowantee-tyaari eeryaari imiriteetziri.
“Aririka rowantee-tyaari, aritaki itzijaanaki, apaatashi-waetakyaa
imiriteetziri eejatzi mashitsi-naki. Tema apatziro ikameethatzi owakirari
mashitsi-naki rowantee-tyaari.”

Ikenkithata-kotziro Jesús kitejeri imakoryaan-teetari
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 Okanta kitejeri imakoryaan-teetari, ikinanaki Jesús pankirentsi-
mashiki. Ari ijaperyaa-kita-nakiro riyotaani okithoki pankirentsi. 24 Tee
inimotziri Inashitantaniri-paeni, rojampitakiri Jesús, ikantanakiri:
“¿Iitaka ijaperyaa-kitan-tawori piyotaani? Tema tee oshinetaa-ntsitzi
rantawaeteete kitejeri imakoryaan-teetari.” 25 Akanaki Jesús ikantzi:

---

[c] **2.14** Leví = Mateo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"¿Tema piñaanata-kotziri pinkatharini David ikowityaa-waetan-takari
aantawityaariri itashe, itsipayitakari ikaateeyini? 26 Tema ikyaaki David
tajorentsi-pankoki rompera-tajorentsipaetetantari Abiatar, rowakawo
ratanteetari tajorentsita-tsiri, ipakiri eejatzi itsipayitakari. Tema tee
oshinetaan-tsiwita rowaetyaawo, apatziro rowapiinta-yitawo Ompera-
tajorentsitaa-rewo." 27 Eekiro ikantana-kitzii Jesús: "Tema riitaki
atziri-paeni kantakaan-tzirori otziman-takari kitejeri imakoryaan-teetari.
Tema kaari kitejeri imakoryaan-teetari kantakaan-teroni itziman-takari
atziri-paeni. 28 Tema irika Itomi Atziri riitaki pinkathari-perotatsiri,
rawijiro kitejeri imakoryaan-teetari."

Atziri kijowakori
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

3 1 Ikanta ikyaapae Jesús kemijantaantsipankoki. Ari ijeekakiri
atziri kijowakori. 2 Ikowaeta-tziira iñahaeteri retsiyata-kota-
kaeri mantsiyari kitejeri imakoryaan-teetari. Raminakoperoetakiri,
omatantyaari ikanta-koteri. 3 Ari ikaemakiri Jesús kijowakori,
ikantziri: "Pipoki, pojatenkyaa niyanki." 4 Rojampitakiri ikaatzi
piyowenta-kariri, ikantziri: "¿Otzimikama shinetaa-ntsita-tsiri anteri
kitejeri imakoryaan-teetari? ¿Tema okameethatzi aneshironkatante,
rooma kameethatatsi owamaante? ¿Tema okameethatzi antero
rooperori, rooma kameethatatsi akaaripero-waete?" Tekatsi
akatsini. 5 Raminanakiri Jesús piyowenta-kariri, owatsimaa-shireta-
nakiri iñaayitakiri kijoshireri ikanteeyini, ikantanakiri kijowakori:
"Pampiryaa-wakotee." Matanaka, akotsitanee kameetha. 6 Ari
ishitowae-yanakini Inashitantaniri ipiyotee-yakani, jataki ikenkitha-
waeta-kaeri aapatziyariri Herodes, ikanteeyini: "¿Jempema akante-rika
Jesús owamaan-tyaariri?"

Ipiyoteeta inkaari-thapyaaki

7 Ikanta ishitowanee Jesús, ikinanee inkaari-thapyaaki itsipata-naari
riyotaanewo. Kijokiro rowanakiri Tepokiweni-jatzi, nampiyitawori
ipatsiteki Judá-paeni, 8 Aapatziyaweni-jatzi, Kiraarini-jatzi, maawoeni
nampiyitawori intatsikiro Pareenkaarini. Ikemaeyakini eejatzi Mapini-
jatzi, Shimaa-jatzi, ikanteetzi: "Roñaahantaki Jesús osheki kaari
iñaapiinteetzi." Pokaeya-nakini iñeeri. 9 Rootaki ikantan-tanakariri Jesús
riyotaani ramineniri pitotsi, eero ratsinakan-teetari. 10 Tema imatakiro
Jesús retsiyata-kota-kaayitaki osheki. Otatsinka-wirinikita-wakaaka
mantsiyari ikoyi ipampitanta-wakyaari eepichokiini rako. 11 Ipoka-
piinta-yitzi raahashireyitziri peyari, rotziwerowa-shitari Jesús, antawo
ikaemanaki, ikantzi: "¡Eeroka Itomi Tajorentsi!" 12 Eero riyotzi-tanteetari
Jesús, ikijatha-yitanakiri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riyoshiitaki Jesús 12 Otyaantaa-rewo-paeni
(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Ikanta itonkaanaki Jesús ochempiki. Ari ikaemakaan-takiri ikaatzi
ookimotakariri. Jateeyakini ikaatzi ikaemakaan-takiri. 14 Aripaete
riyoshiitaki 12 itsipata-piintyaari, riiyitaki iitakiri Otyaantaa-rewo-paeni,
riitaki rotyaanteri ikenkithata-kaantayite. 15 Ipajawyaakari retsiyata-kota-
kaayiteeri rirori mantsiyari, ikaatzi raahashireyitziri peyari. 16 Irika ikaatzi
riyoshiitakiri: Simón, iitakiri "Pedro," (akantziri añaaniki aaka: "Kijori.")
17 Kaakitapaaki Jacobo itomi Zebedeo eejatzi Juan, riijatzi rirentzi Jacobo.
Iitakiri "Boanerges," (akantziri añaaniki aaka: "Otomi ookatha-rentsi.")
18 Kaakitapaaki Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo itomi
Alfeo, Tadeo, kaakitapaaka Simón, Kijakotan-taniri.[d] 19 Kaakitapaaki Judas
Nampitsi-weri, pithoka-shityaarini paata. Ikanta ipokae Jesús pankotsiki.[e]

Kijimatziriri Ishire tajorentsi
(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23)

20 Ari ipiyowenta-waari osheki atziri-paeni, tee omateeya riyaata-
paente rowaeyaa Jesús. 21 Eenitatsi kanteen-tsiri: "Shinkiwentaka Jesús."
Rootaki ipokanta-witakari isheninka-paeni okaakiini, raaneerimi.
22 Areetee-yapaakani eejatzi Yotaantaniri ipoñaayitaka Aapatziyaweniki,
ikantapaaki rirori: "Irika atziri roshinchaa-tziiri Nantatsiri, rootaki
retsiyata-kota-kaantariri ikaatzi raahashiretziri peyari." 23 Ikanta
ikemaki Jesús, ipiyotee-yakirini, roshiya-kaawenta-tziiniri okaatzi
ikenkithata-kaeriri, ikantziri: "¿Eenitatsima Kamaari kaminaa-wakaa-
chari eero ikamaaritanta?[f] 24 Aririka ikosheka-wakaeyaa atziri jempe
ipinkathari-wentee-tziri, aritaki rookawenta-wakaakyaa. 25 Aririka
ikosheka-wakaeyaa atziri jempe ijeeka-wankota-wakaa, aritaki
rookawenta-wakaakyaa. 26 Ari ikantari eejatzi Kamaari aririka ikosheka-
wakae-yaami, aritaki rookawenta-wakaakyaa, eero ishintsitzi, ari
ithonkyaari. 27 Tema aririka ikowaete ikoshiteeteri atziri shintsita-tsiri
kameetha, otzimatyee reteeta-wakyaari roojoteeteri, eero imataneero
ikijako-wentyaawo rashiwitari, rayitee-tanakiri.
28 Pikemi kyaariperota-tsiri nokanteri: ari rariperoteeri Tajorentsi
antayitzirori kaari-perori, ari ikimitahaeriri eejatzi theenka-tajorentsita-
tsiri. Omaperotatya. 29 Riima kijimata-kirini Ishire tajorentsi, ashi
rowaero eero rariperoe-teeri." 30 Rootaki ikantan-takari Jesús, tema
ikantee-tatziiri: "Kamaarira irika."

---

[d] **3.18** Kijakotan-taniri = cananeo = Owinteni-weri [e] **3.19** Iroka-paeni oweyaanta-paakawori ñaantsi-paeni, eenitatsi ojankina-yitaka eejatzi janta 3.20. [f] **3.23,26** Kamaari = Yakatantaniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riniro Jesús eejatzi rirentzi-paeni
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31 Ari areetapaakari riniro Jesús otsipatakari rirentzi-paeni,
okaemakaan-tapaakiri, okatziya-paaka onkokiroeni. 32 Ikantawitakari
ikaatzi piyowenta-kariri: "Ari opokiri piniro eejatzi pirentzi-paeni,
okoyi oñeemi." 33 Ikantanaki Jesús: "¿Otzimikama ninirotari, itzimika
nirentzitari?" 34 Ari raminanakiri ikaatzi piyowenta-kariri, ikantzi:
"Irika-paeni, riitaki nokimita-kahaari yeeyi, roojatzi nokimita-kahaari
nonaanate. 35 Ikaatzi antaneerori ikoyiri Tajorentsi, riitaki nirentzitaari,
rootaki notsirotaari eejatzi niniron-taari."

Roshiya-kaawentziri Jesús pankiwae-rintzi
(Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

4 1 Ikanta ipiyanaa eejatzi Jesús inkaari-thapyaaki, riyotaan-tapae.
Ipiyowentee-tawaari. Otetanaka pitotsiki, jeeka-kotaki niyankyaani
eepichokiini, katziyee-yakani atziri-paeni ochereeteki ikemijantee-
yirini. 2 Tema okaatzi riyotaa-yitziriri, roshiya-kaawenta-tziiniri, ikantzi:
3 "Eenitatsi pankiwae-rintzi jatatsiri ipankiwaete. 4 Ikanta rooka-kitakiro
iwankiri, eenitatsi ookakita-paenchari awotsiki, ipokapaaki tsimereriki,
rowapaakawo. 5 Eenitatsi otsipa ookakita-paenchari omapi-pookitzi tee
otzima-perotzi kepatsi, intsipaete oshooka-witanaka. Tee otonta-pathatatzii
kepatsi, 6 jampiya-shitanaki pankirentsi ishintsita-paakira ooryaa, tema tee
otzima-perotzi oparetha. 7 Eenitatsi otsipa ookakita-paenchari kitochee-
mashiki, anaanakiro kitochee oshookanaki. Tee okithokitzi, kamanaki
pankirentsi. 8 Rooma otsipa ookakita-paenchari okameetha-pathatzi
kepatsi, kameetha oshookanaki, kithokitanaki maawoeni. Tzimayitee
okithoki apaani-paeni okaatzi shookaen-tsiri. Apaani shookapaen-tsiri,
eepichokiini okithokitanaki, otsipa osheki pichokineenta-neentsiri, otsipa
sheki-perota-neentsiri okithoki."[g] 9 Eekiro ikantana-kitzii Jesús: "Okowa-
perotatyaa iroka, otzimatyee pikemijantee-yawakini maawoeni."[h]
10 Tema jateeyeeni maawoeni atziri, ari ijeekaki Jesús itsipayitakari
ikaatzi oyaayita-kiriri, eejatzi 12 riyotaani. Ari rojampita-nakiri Jesús
ikaatzi itsipatakari, ikantziri: "¿Jempema okanta-kotaka okaatzi
poshiya-kaawentakiri inkaahanki?" 11 Rakanakiri Jesús, ikantziri:
"Ishinetee-takimiro eeroka piyota-koteero jempe okanta-kota ipinkathari-
wentantee Tajorentsi. Riima itsipa-paeni, eero nokaman-tzitari rirori,
apatziro noshiyakaa-wenta-yiteniri, 12 ari okantyaa

---

[g] **4.8,20** eepichokiini okithokitanaki = okaatzi 30 okithoki; osheki pichokineenta-neentsiri = okaatzi 60 okithoki; sheki-perota-neentsiri okithoki = okaatzi 100 okithoki
[h] **4.9** okowa-perotatyaa = tzimatsiri ikempita

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eero iñaantawo ikemayi-witari.
Okantawitakyaa ikemijante, eero ikemathatziro,
Ari okantyaa eero ipiya-shiretantaa, tema eero ipeyakoe-teeri rirori.”
13 Eekiro rojampita-tziiri Jesús ikaatzi itsipatakari, ikantziri: “¿Tema
piyotawakiro noshiya-kaawentakiri? Aririka noshiya-kaawenta-
kimiro otsipa, ¿jempe pikantyaa piyotan-tyaawori? 14 Tema irika
atziri ookakita-kirori iwankiri, riitakira oshiyakaa-wentacha
kamantantzirori iñaani Tajorentsi. 15 Eenitatsi kemawitawori ñaantsi,
ipokapaaki Kamaari, imaejanta-kaapaakiri. Riiyitakira oshiyakaa-
wentziri ookakita-paenchari awotsiki.[i] 16 Eenitatsi kemawitawori
ñaantsi, ikemijantawita intsipaete. Roshiya-kowitakawo ookakita-
paenchari omapi-pookitzira, oshooka-witanaka intsipaete. 17 Tee
riyotako-pero-tziro ñaantsi, tee ramawetziro ikemaatsi-wenta-nakawo
ikemijantzi, rooka-nakiro. Roshiyakawo pankirentsi jampishiteen-tsiri
kaari tzima-perota-tsini oparetha. 18 Eenitatsi itsipa kemawitawori
ñaantsi, oshiyakaa-wentakiri ookakita-paenchari kitochee-mashiki.
19 Okantakaan-tziro iñaawenashiryaayita otzimi-moteeri jaawiki-
jato, ikenkishiryaa-kotawo rashaahantyaa, rootaki ikowa-perotaki
otzimi-moteeri maawoeni. Awijanakiro ñaantsi ikemawita-
wakari, roshiyakawo pankirentsi kaari kithokita-tsini. 20 Eenitatsi
kemawakirori ñaantsi, oshiyakaa-wentakiri ookakita-paenchari
okameetha-pathatzi kepatsi. Ikemijantanee, roshiya-kotakawo apaani
shookapaen-tsiri, tzimaneen-tsiri eepichokiini okithoki, otsipa osheki
pichokineenta-neentsiri, otsipa sheki-perota-neentsiri okithoki.”

Okoñaata-koyitee omanako-witeen-chari
(Lc. 8.16-18)

21 Ari ikantaki eejatzi: “Akoyi-rika ootyaari ootamento, ¿arima atapata-
kotakiri? ¿Owakotzirima otapinaki? Teera. Tema owakotziri jenoki.
22 Ari okantyaa okoñaata-kotan-teeyaari eejatzi omanako-yiwiteen-chari,
ooñaawonteero kaari ikematha-witeeta paerani. 23 Okowa-perotatyaa
iroka, otzimatyee pikemijantee-yawakini maawoeni.” 24 Ikantanakiri
eejatzi: “Paamaeyaawo okaatzi pikemakiri. Eenitatsi-rika pantzi-
motantani, ari imaperoe-teemi paata eeroka.[j] 25 Ikaatzi otzimi-motakiri,
ari otzimimo-peroteeri osheki. Riima kaari otzimi-motzi, ari imaperoe-
teeri raapithee-teeri okaatzi tzimimo-witariri.”[k]

---

[i] **4.15** Kamaari = Yakatantaniri [j] **4.24** Okaatzi kenkithata-kota-chari jaka, iroka okanta-kota: Eepichokiini-rika pikemijanta-wakiro nokanta-kimiri, eepichokiini piyoteero. Rooma pikemijanta-perotawaki-rika, osheki piyotawakiri, eekiro niyotakaa-perota-nakityeemiro.
[k] **4.25** Iroka oshiyakaa-wenta-chari okaatzi ikenkithata-koetziri jaka: Ikaatzi yotawakironi niyotaa-kiriri, eekiro niyotakaa-perota-nakityeeri. Riima kaari kemijanta-wakironi niyotaa-witakariri, imaperoteeyaa eero riyoteero.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Roshiya-kaawentziro Jesús oshooki pankirentsi

26 Ari ikantanaki eejatzi Jesús: “Eenitatsira okimitari ipinkathari-
wentantee Tajorentsi. Okimita-tyaari apaani atziri pankitzirori
pankirentsi, 27 imayi tsireniriki, ikanta ikakita-manee. Teemaeta riyotero
jempe okanta oshookan-tanakari iwankiri. 28 Apatziro oshooka-waetzi,
etanakyaawo oshitowanaki oryaani oshi, okanta opowaen-karyaanaki,
tzimanaki osheki okithoki. 29 Aririka ojampataki, monkaa-paeteta-paaka
rowiikitan-teetyaawori.”

Roshiya-kaawentee-tziro okithoki inchato ryaani-kitatsiri
(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30 Ikantanaki eejatzi Jesús: “¿Oetaka oshiyari eejatzi ipinkathari-
wentantee Tajorentsi? ¿Oetaka noshiya-kaawente-miri? 31 Oshiyatyaawo
aririka apankitero oryaani-kitatsiri okithoki. Okantawita oryaaniwita,[l]
32 aririka apankitakiro, oshookanaki, awijanakiro otsipa pankirentsi,
ari antawotanaki otewa, ari imenkoshi-yityaari tsimereriki
otsimankae-tyeera.”

¿Oetaka roshiya-kaawentan-tawori Jesús ikenkitha-yitziri?
(Mt. 13.34-35)

33 Ari ikanta-piintatyaa Jesús roshiyakaa-wenta-yitziniri atziri
okaatzi riyotaa-yitziriri. Eepichokiini-rika ikematha-yitero atziri-paeni,
eepichokiini riyotaa-yiteri. Osheki-rika ikematha-yitero atziri-paeni,
oshekira riyotaa-yiteri. 34 Tekatsi apaani okaatzi ikamantantziri kaari
roshiya-kaawentzi. Riima riyotaani-paeni, ikemathata-kaakiri okaatzi
riyotaa-yitakiriri.

Romaeriiro Jesús tampyaa
(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 Okanta otsireniityaanaki, ikantaneeri riyotaani: “Jame amontyahae
intatsikironta.” 36 Tema jateeyeeni maawoeni piyowenta-kariri. Ari
ijeekaki rirori pitotsiki, montyaa-kotee-yaani. Eenitatsi oyaatana-
kiriri ikinako-yitanaki otsipaki pitotsi. 37 Ari omapoka-paakari antawo
tampyaa, antawo otamakaatanaki, kitaata-paaka nijaa pitotsiki. 38 Roo
kanteencha Jesús, maatsi rirori opataki pitotsi, rotzii-totaka. Ari
riyaata-shiita-nakiri rowakiryahae-tapaakiri, ikantee-tziri: “¡Yotaanari!
¡Atsitsiya-kotatyee! ¿Tema okantzimoshireemi?” 39 Piriintanaka Jesús,
iñaanata-nakiro tampyaa, ikantziro: “¡Aritapaaki pitampyaataki!”
Ikantzi-tanakawo inkaari eejatzi: “¡Pimaeryaate!” Awijanaki tampyaa,

---

[l] **4.31** oryaani-kitatsiri okithoki = mostaza

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maeryaatanee inkaari. 40 Ikantziri riyotaani: “¿Oetaka pithaawan-
tanakari? ¿Tekirama pawentaa-perotana?” 41 Osheki ipinkathata-nakiri,
ikamanta-wakahae-yanakani ithaawan-kakiini: “¿Iitatyaakama irika
romaeryan-tawori tampyaa, romaeryiro eejatzi inkaari?”

Gadara-jatzi raahashiretziri peyari
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

5 1 Areetee-yakani intatsikironta inkaari, aatakota-paaki nampitsiki
iiteetziri Gadara.[m] 2 Roo raata-kowita-paaka, ishiya-shita-
wakari raahashiretziri peyari ipoñaakawo kitataa-rewomashiki, 3 ari
ijeekawaetziri rirori. Tee raawyeetziri roojowitee-tantari eshirotha.
4 Itzimpejiro roojowitee-tantari iitziki eejatzi rakoki. Tekatsira
otsinampaerini. 5 Ashi royiro maawoeni kitejeriki eejatzi tsireniriki,
ikinayitzi ochempiki, kitataa-rewomashiki, ikaemawaetzi, otoyi-takiri
mapisheta-paeni. 6 Ikanta iñaawakirira ipokaki Jesús, ishiya-shita-
wakari, rotziwerowa-shita-paakari. 7 Atawo ikaemapaaki, ikantzi:
“¡Jesús! ¡Itomi Tajorentsi-perori! ¿Jempema pikantenaka? ¡Tee nokoyi
powashironkaena!” 8 Tema ikijathata-paakiri Jesús, ikantapaakiri:
“¡Piyaate peyari!” 9 Ikanta rojampita-nakiri, ikantziri: “¿Jempema
piitaka?” Ari rakanaki peyari, ikantzi: “Noeta ‘Oshekyaantzi,’ tema
osheki nokaateeyini.” 10 Eekiro ipankinawenta-nakityaari peyari,
ikantziri: “Tee nokoyi potyaantena otsipaki nampitsi.” 11 Ari ipiyotaka
tyonkaarikiini osheki chaancho ishimokawaeteeyini. 12 Ikanteeyini
peyari: “Potyaantena janta chaanchoki.” 13 Ikantzi Jesús: “Pimatero.”
Jatanaki peyari-paeni chaanchoki, raahashireta-paakiri, rootaki ishiyan-
tanakari impeetaki, japokae-yapaakani maawoeni inkaariki, thonkaka
ipiinkaki. Aamaaka ikaawita 2000 chaancho.
14 Ari ishiyee-yanakani aminakowentziriri chaancho-paeni,
ikamantanta-paaki nampitsiki, ikamantakiri eejatzi maawoeni
jeekayita-tsiri rowaneki. Pokaeya-nakini raminiro awijeen-tsiri. 15 Ipoka-
shita-paakiri Jesús. Iñaapaa-tziiri raahashirewitari oshekyaantzi peyari.
Ijeekaki, kameetha ikantanaa, ikithaataa. Ari ithaawae-yanakini.
16 Ikaatzi ñaakiriri inkaahanki ikamanta-wakiri okaatzi awiji-mota-kiriri
raahashirewitari peyari eejatzi chaancho-paeni.” 17 Ikantee-tanakiri Jesús:
“Tee nokoyi pijeeki nonampiki, pamini jempe pikini.” 18 Ikanta rotetanaa
Jesús pitotsiki, ipankinawenta-witawaari retsiyata-kota-kahaeri,
ikantawita-waari: “Nokoyi noyaata-nakimi.” 19 Rakanaki Jesús, ikantzi:
“Eero poyaatana, piyaatee pisheninkaki. Pikanta-paeri: ‘Rowawijaa-
kotaana Tajorentsi, ineshironkataana Pinkathari.’ ” 20 Ari imatakiro
irika retsiyata-kota-kahae-teeri, jatee inampiki iitachari Apipakoweni,

---

[m] **5.1** Gadara = Gerasa

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikamanta-paeri maawoeni atziri, ikantapaeri: “Retsiyata-kota-kahaana
Jesús.” Ari ipampoyahae-tanakiri ikemaetzirira ikantayita-paeri.

Rishinto Jairo eejatzi tsinani pampitzita-kiriri ithaari Jesús
(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Ikanta ipiyaa Jesús ipoñahaawo intatsikiro. Ipiyowenta-waari
osheki atziri inkaari-thapyaaki. 22 Ari rareeta-paaka jewatatsiri
kemijantantsipankoki iita Jairo. Iñaapaakiri Jesús, rotziwerowa-
shita-paakari, 23 ikantapaakiri: “Okamatyee nishintyo. Nokoyi piyaate
pipampitantyaawo eepichokiini pako, etsiyata-koteeta.” 24 Ikanta
riyaatanaki Jesús, roo kanteencha royaata-nakiri osheki atziri,
ratsinakimateeyakirini.
25 Okanta apaani tsinani ojokaawaeta-chari ira, okata-kotaki
12 ojarentsi omantsiya-waetaki, 26 osheki raawinta-witee-takawo,
othonkakiro tzimimo-witawori opinawenta. Atsipewaetashitakawo,
eekiro omaperotatyaa omantsiyatzi. 27 Okemaki roori ikenkithata-koetziri
Jesús. Okina-shita-nakiri itaapiiki, opampitzita-paakiri eepichokiini
ithaari. 28 Okanta-shiretzi: “Aririka nopampitzi-takiri eepichokiini
ithaari, aritaki netsiyata-kotee.” 29 Apathakirotanaa etsiyatanaki
ojokaawaewitawo ira. Okemawakiro owathaki roori tee okatsiwaetanee.
30 Tema yotaki Jesús eenitatsi etsiyata-kotakaa-shitakari ishintsinka,
ipithoka-shita-nakawo, rojampita-nakiri ikaatzi oyaatakiriri, ikantziri:
“¿Iitaka pampitzita-kinawori noethaari?” 31 Rakanakiri riyotaani,
ikantzi: “¿Tema piñiiri ratsinakimayitakimi atziri? Eekiro pikantatzii:
‘¿Iita pampitzita-kinawori?’ ” 32 Eekiro ramina-minata-nakitzii Jesús,
iñaantyaariri pampitzita-kiriri iithaari. 33 Okanta iroka tsinani
opinkathata-nakiri Jesús, ompetawaetanaka. Tema iyotzi rootaki
retsiyata-kota-kahae. Iyaata-shita-nakiri, otziwerowa-shita-paakari,
okamanta-kota-paaka. 34 Ikantanakiro rirori: “Tsinani, rootaki etsiyata-
kota-kahaemiri pawentahaana. Kantacha piyaatee, pikimoshiretanee,
tema etsiyata-koteemi.”
35 Tekira ithonkirootami Jesús iñaanatziro tsinani, areetapaaka
poñeenchari ipankoki jewari, ikantapaakiri: “Kamaki pishinto. ¿Eero
poñaashirenkiri yotaantaniri?” 36 Ikanta ikemawaki Jesús ikantee-
tapaakiri, ikantanakiri jewatakaan-tatziri kemijantantsipankoki, ikantziri:
“Eero pithaawa-shiwaeta. Pawentee-na.” 37 Tekatsi ishinete royaata-nakiri.
Apatziro raanakiri Pedro, Jacobo, Juan. Riitaki Juan rirentzi Jacobo.
38 Ikanta riyaataki, areetaka ipankoki jewari. Iñaapaa-tziiri rakishiyeenka-
mashitaka atziri-paeni, antawo riraa-kotee-yakawoni. 39 Kyaapaaki Jesús,
ikantapaakiri: “¿Iitaka piraantee-yarini? Tee okami eentsi, omakoryaatzii.”
40 Itheenka-shiryaawitee-takari Jesús. Romishitowa-paakiri maawoeni.
Apatziro ijeekanaki ashitawori eejatzi riyotaani-paeni. Ikyaa-shita-nakiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

romaryahae-takirowa eentsi. 41 Roteya-wakota-paakiro, iñaanata-
paakiro, ikantziro: “¡Talita cumi!” (Akantziri aaka: “Eentsi, pipiriinte.”)
42 Piriintanaa eentsi, anashitanaa. Tema tzimaki 12 ojarentsite, rootaki
anashiwaetan-tanaari. Tema ipampoyeeyanakironi ikaatzi ñaakirori.
43 Ikantzi Jesús: “Pipiroota owanawo.” Ipoñaashita ikantanakiri eejatzi:
“Teera nokoyi pikaman-tayiteri atziri-paeni.”

Ipiyaa Jesús Kashiyakaaweniki
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

6 1 Ikanta ipiya Jesús inampiki, ari royaateeri riyotaani. 2 Okanta
apaani kitejeri imakoryaan-teetari, riyotaantaki Jesús
kemijantantsipankoki. Ipampoyeeyakirini ikaatzi kemiriri, ikanteeyini:
“¿Iitaka matakaa-kiriri irika riyota-nitantari, itajonka-wentantaki eejatzi?
3 ¿Kaarima itomi kemitzirori incha-kota? ¿Tema riitaki otomi María?
Añiiri Jacobo, José, Judas eejatzi Simón, riitaki rirentzi-paeni. ¿Kaarima
atsipatari ritsiropaeni jaka?” Osheki itheenki-mawaetee-takiri.[n] 4 Rootaki
ikantan-tanakari Jesús: “Ashi oyiro tee ipinkathatee-tziri Kamantantaniri
inampiki ijeekayitzira isheninka, eejatzi ipankoki rirori. Rooma otsipaki
nampitsi, aritaki ipinkathatee-takiri.” 5 Ari okanta kaari okantan-
tanaa Jesús roñaahantero ishintsinka janta. Apatziro retsiyata-kotakae
apaani-paeni mantsiyari, ipampitanta-nakari eepichokiini rako. 6 Tema
ipampoyeeyanakirini Jesús ikaatzi kijoshire-waeta-tsiri, kaari kowatsini
ikemijanteri. Rootaki ikinanta-nakari riyotaan-tayitzi otsipaki nampitsi
okaatzi tzimayita-tsiri janta.

Rotyaan-teetziri 12 yotaa-rewo
(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

7 Ikanta ipiyotakiri Jesús 12 riyotaani. Ipakiri ishintsinka. Imatanakiro rirori
retsiyata-kota-kaayitziri raahashireyitziri peyari. Rotyaan-takiri, itsipata-
waka-yitanakyaa ikaate apite. 8 Ikantawakiri: “Eero paanaki jempe oetyaa,
eero paanaki powanawo, pithaate, eejatzi piyorikite, apatziro paanaki pikotzi.
9 Eero paanaki eejatzi otsipa pithaari. Apatziro panaki pikyaan-tari piitziki.”
10 Ikantzi-tawakari eejatzi: “Aririka pareetakyaa pankotsi, ari pimaa-paaki,
roojatzi pawijan-takyaari otsipaki nampitsi. 11 Eerorika raakameethee-tzimi,
eerorika ikemijantee-tzimi, pawija-pithateri. Potekaneero pipatsite piitziki,
rootaki riyotan-teetyaari tee ikemijantziri Tajorentsi. Riitaki imaperoete
paata aririka raminakoe-teeri maawoeni rantayitakiri. Aritaki awijeero
paata ikantee-takiri Paamaarini-jatzi eejatzi Katsimaaniri-jatzi. Kyaaripero.”[o]
12 Ikanta riyaatee-yakini riyotaani Jesús ikamanta-yitakiri atziri rookaero

---

[n] **6.3** Jacobo = Santiago. [o] **6.11** Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee iñeetziro oweyaantawori iroka ñaantsi jaka. inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikaaripero-shire-waetzi. 13 Retsiyata-kota-kaayitaki raahashiretziri peyari, ari
ikimitakiri osheki mantsiyari itziritan-takari yeenkantsi.

Ikamantakari Juan omitsiryaatan-taniri
(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Ikanta pinkathari Herodes ikema-kotakiri Jesús okaatzi rantayitziri.
Tema ikanteetaki: "Irika Jesús riitaki Juan Omitsiryaatan-taniri. Riitaki
añahaatsi, rootaki otzimantari itajorenka." 15 Itsipa kantayita-tsiri: "Elías
irika." Ikanteetzi eejatzi: "Aamaa riitaki oshiyariri Kamantantaniri tzimita-
chari paerani." 16 Ikanta ikemaki Herodes ikantee-takiri, ikantanaki rirori:
"Riitaki añahaatsi Juan nothatya-kaantakiri." 17 Tema riitaki Herodes
aakaantzi-takariri chapinki-paete Juan, roojota-kaantakiri, romonkyaa-
kaantakiri, okantakaan-tziro Herodías iinanta-witari Felipe, rirentzi rirori.
Rootaki iinantaari Herodes. 18 Tema ikaminaa-witatyaari paerani Juan irika
Herodes, ikantawitari: "Tee okameethatzi payiteri iina pirentzi." 19 Rootaki
opoñaantari okijaneentziri Herodías, okowawitaka owamaakaan-terimi.
20 Ari okanta romonkyaakantantakariri Herodes. Roo kanteencha Herodes
antawo ipinkathatakiri Juan, riyotzi kameetha-shireri irika, iiteshiretakaani
Tajorentsi. Tee ikoyi rowamahaeteri. Tema okaatzi ikaminaa-witariri,
okompitzimo-shiretakari Herodes. Ari rama-wewitawo ikemijantziri.
21 Okanta apaani kitejeri, roemoshirenka-witawo Herodes itziman-takari
paerani. Ipokaeyakini inampina-paeni, reewarita owayiri-paeni, eejatzi
ikaatzi jewayita-tsiri Tepokiweniki. Owaeyakani. 22 Ari okyaapaaki ishinto
Herodías rowaeyanira, otzironkapaaka, okameethatzi-motanakiri Herodes
otzironkani, ari ikimiyitakari ikaatzi itsipatakari rowaeyani. Ikantanakiro
Herodes: "Ari nopakimi oetarika pikowa-kotenari. 23 Eero namatawitzimi,
riyotzi Tajorentsi kyaaripero nokantzi. Rootakirika pikowakiri okaatzi
nopinkathari-wentziri, aritaki nopakimi kashetani." 24 Iyaata-shita-nakiro
iniro, okantapaakiro: "¿Oetaka nokowa-koteriri?" Okantanaki iniro:
"Pikowa-koteri iito Juan Omitsiryaatan-taniri." 25 Piyapaaka ewankawo,
okantapaakiri: "Nokoyi pipenawo iito Juan, powakinawo pajoshetakiki."
26 Antawo rowashiretakotanaka pinkathari. Roo kanteencha, tema maawoeni
ikemaetakiri inkaahanki ikantakirori ewankawo, tekatsi ikinakaa-neero,
otzimatyee ipiro okowa-kota-kiriri. 27 Rotyaantaki owayiri ramakiniri iito
Juan. Jatanaki owayiri jempe romonkyaahaetakiri Juan, ithatyaa-paakiri,
28 ramakotakiro iito pajoshetakiki. Ipaetakiro ewankawo, aanakiniro iniro.
29 Ikanta ikemaeyakini riyotaani Juan. Pokaeyakini, ikitateeri.

Rowakaari Jesús 5000 shirampari
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Tema areeyitee-yaani rotyaantani, piyotapaa maawoeni jempe ijeeki
Jesús, ikamanta-paeri okaatzi rantayitakiri, okaatzi riyotaan-takiri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31 Eekiro ipokae-yatziini atziri, piyayitacha itsipa. Tee omateeya riyaata-
paente eepichokiini Jesús rowaeyaa. Rootaki ikantan-tanakariri Jesús
riyotaani: “Jame aate ochempi-mashiki, amakoryaa-wakiita eepichokiini.”
32 Oteteeya-nakani pitotsiki, jateeyakini. 33 Roo kanteencha, osheki
amina-kota-wakiriri riyaatanaki, riyotawakiri riitaki. Shiyeeya-
nakani ikineeyakini awotsiki, ipoñaanakawo nampitsiki-paeni. Riitaki
eteeyakawoni rareetaka, piyotee-yapaakani. 34 Ikanta rareeta-paaka
Jesús, iñaapaa-tziiri ipiyotee-yakani. Retakoshiryaa-paakari. Tema
ikimita-kityaari ipireetari eerorika itzimi aminakowenteerini. Riyotaa-
yitapaeri eejatzi.[p] 35 Tema tsireniityaanaki, ipokapaaki riyotaani,
ikantziri: “¡Yotaanari! Ajeekatziira ochempi-mashiki, tema tsireniityaaki.
36 Pikaatero piyotaantzi, riyaateeta atziri-paeni nampitsiki ramanante
royaari, riyaayite eejatzi ikowa-kowate owanawontsi owaantsiki-
paeni.” 37 Rakanaki Jesús, ikantanakiri: “Pipiri eeroka royaari.” Ikantzi:
“¿Pikowatziima niyaate namananta-kite nowakae-yaariri? Otzimatyeera
antawaetemi ikaate 6 kashiri aantyaari osheki koriki amanantan-tyaari
owanawontsi, owakaan-tyaariri maawoeni.”[q] 38 Ikantzi Jesús: “¿Jempe
okaatzika owanawontsi ramaantakari atziri-paeni? Piyaate pamina-
kitero.” Ikanta ramina-kitziro, ikantziri: “Eenitatsi ikaatzi apite shima
eejatzi okaatzi 5 atanteetari.”[r] 39 Ikantzi Jesús: “Poejeekiri maawoeni
atziri eerimashaatakira katawoshi, piinashi-yityaari poejeeka-yiteri.”
40 Ari imatakiri. Eenitatsi inashiyiteen-chari ijeekayitaki aamaaka
ikaatzi 100 atziri, imataka eejatzi itsipa aamaaka ikaatzi 50 atziri. Ari
ikantayita-kiriri, roejeekakiri maawoeni. 41 Ikanta raakiri Jesús irika
shima eejatzi atanteetari, aminanaki inkiteki, ramanakowentakawo.
Itzimpetowakiro tanteetari, ipayitakiri riyotaani, rowawijaa-kiniri
rirori atziri-paeni. Ari ikimita-kiriri eejatzi apite shima, rantetaakari
maawoeni. 42 Tema maawoeni rowaeyakani, kemaneentee-yakani.
43 Rowiiteero okaatzi tzimahaanta-neentsiri, roteyiteeri shima eejatzi
atanteetari okaatzi 12 kantziri jaayitapaachari. 44 Aamaaka ikaatzi 5000
shirampari owaenchari.

Ranashitantawo Jesús inkaari
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.15-21)

45 Opoñaashita ikantaneeri Jesús riyotaani: “Peteeyaawo pimontyahae
intatsikiro nampitsiki Shima-pankoniki.” Rowetha-yitawaari ikaatzi
piyowenta-kariri, ikantawaeri: “Kantacha piyaayitee nimaeka.” 46 Ikanta
riyaatee-yeeni maawoeni atziri, tonkaanaki Jesús ochempiki ramanya.
47 Tema tsirenitanaki, iweyaa-kotee-yaani riyotaani niyankyaani inkaari

---

[p] **6.34** ipireetari = owisha [q] **6.37** osheki koriki = 200 denario [r] **6.38** atanteetari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

imontyaa-koteeyani. Apaniroeni ijeekaki Jesús ochempiki, 48 ramina-
kotakiri riyotaani, ishintsiiyi ikomateeyini oepiya-piyata-kotakiri
tampyaa. Okanta okitejetzi-mataki, ipoka-shiteeri Jesús riyotaani-
paeni ranashitan-taawo inkaari, ikina-shita-paeri itaapiiki, rooteentsi
rawijanakirimi riyotaani-paeni. 49 Iñaawaeri rirori, roshiyakaatzi shiretsi
irika, kaemaeya-nakini, 50 tema maawoeni otsinka-shiryaa-nakiri
iñaawaerira. Roo kanteencha, iñaanata-paeri Jesús rirori, ikantapaeri:
"Naaka pokaatsi, pitonta-shireyite eero pithaawan-tashitana."
51 Otetapaa pitotsiki, awijeen-katanaki tampyaa. Ipampoyeeyanakirini
riyotaani. 52 Tema tekiraata riyotakotziroota oshekyaan-takawori Jesús
owanawontsi, okantakaan-tziro ikijo-shire-waeteeyini.

Retsiyata-kota-kaantzi Jesús Piyompi-shaariki
(Mt. 14.34-36)

53 Areetee-yakani intatsikiro, ojeeki nampitsi iiteetziri Piyompi-shaari,
roojota-paakiro pitotsi ochereeteki. 54 Roo rayiitee-yapaa-kitziini pitotsiki,
riyoeta-wakiri Jesús. 55 Ikamanta-wakaanaka maawoeni nampitawori
janta, ramakoe-tapaakiri mantsiyari romaryaha-mentoki. Jempe ijeekaki
Jesús, ari ramakoe-tziniriri. 56 Omatzitaka ikinayitaki ewonkiriki
nampitsi, otzinkamiki nampitsi, eejatzi owaantsiki, rowakoe-tziniri
mantsiyari-paeni awotsiki jempe riyomparita-piinteeta, ikantee-tziri:
"Pishineteri mantsiyari-paeni ipampitawakiro eepichokiini opatzi-kaakiki
pithaari." Tema ikaatzi pampitzita-kiriri ithaari Jesús, etsiyata-koyitee.

Owaaripero-shiretziriri atziri
(Mt. 15.1-20)

7 1 Ikanta ipokaeyakini Inashitantaniri itsipatakari Yotaantaniri-
paeni, ipoñaayitaka Aapatziyaweniki. Ipiyotee-yapaakani ijeekakira
Jesús. 2 Tema iñaapaa-kitziiri riyotaani tee rantziro rameta-piinteetari
ikiwaakota aririka rowaeyaani. Ikiji-mata-paakiri. 3 Tema okaatzi
ranta-piintziri Inashitantaniri-paeni eejatzi itsipa Judá-paeni, eerorika
ikiwaakota, eero rowaa. Rootaki rameta-piintakari paerani iwaejatziteni,
aririka ikoyi royaa, otzimatyee ikiwaakota-wakyaa. 4 Aririka rareeteeyaa
ramananta-waetzi, tekira rowapae-yaata, ikiwaako-perota-paeyaa.
Teera apaani okantyaa rameyitari, ikiwayitzitawo eejatzi riraa-mento,
ichomoni, ronkotsi-mento, imaantari, maawoeni. 5 Rootaki rojampitan-
takariri Jesús, ikantziri: "¿Iitaka ipeyakotan-takawori piyotaani
riyotaa-yiteeri paerani awaejatziteni? Noñaapaakiri rowaeyani, tee
ikiwaakotyaa." 6 Rakanaki Jesús, ikantzi: "Tema owapeyi-motan-
taniri eerokapaeni. Eeroka ikenkithata-kotaki paerani Isaías, ikantaki
rojankinariki:

Ipinkathata-shitana ipaanteki atziri-paeni,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Teemaeta roshiretana kameetha.
7 Aminaa-shita rotziwerowayita ipinkathatana,
Riyotaanta-shitakawo rameyitari rirori.
8 Pipeyakotakawo eeroka Ikantakaantani Tajorentsi, pantashi-yitakawo
rameyitari atziri-paeni. Pikiwayitziro pichomoni, piraa-mento. Osheki
okaatzi pantashi-yitakari.”[s]
9 Ikantanakiri eejatzi: “Roo panta-perotaki rameyitari awaejatziteni,
pitheen-kawaetakiro Ikantakaantani Tajorentsi. 10 Iroka ikantaki paerani
Moisés rojankinariki:
Pipinkathateeri pipaapate eejatzi piniro.
Ikantaki eejatzi:
Ikaate yakaterini ipaapate eejatzi riniro, otzimatyee rowamayiteri.
11 Roo kanteencha, pikanta-piinteeyini eeroka: ‘Kameethatatsi akanteri
ashiteeri: “¡Pawa! Nashita-kaakari Tajorentsi maawoeni noorikite,
eero omata noneshironkatemi.” ’[t] 12 Ari pikantakari eeroka, okaatzi
piyotaakiriri pisheninka rootaki kantakaariri kaari ineshironka-yitan-
taariri ashitariri. 13 Apatziro pantashi-yitakawo rameteetari paerani,
rootaki paminaa-shita-kaanta-kawori iñaani Tajorentsi. Ari pikanta-
piintatyaa pantayitziro kimitakawori iroka.”
14 Rapiitakiro ikaemaeri Jesús maawoeni piyowenta-kariri, ikantziri:
“Powayempi-yityaa, pikemathatan-tenari maawoeni. 15 Tema okaatzi
rowaetari, tee owaaripero-shiretantzi. Rooma okaatzi añaawae-yitziri,
omishitowa-yitziri inthomoenta, rootakira owaaripero-shiretan-
tatsiri. 16 Okowa-perotatyaa iroka, otzimatyee pikemijantee-yawakini.”
17 Ikanta riyaatee-yeeni atziri, kyaapae Jesús pankotsiki. Ari
rojampitakiri riyotaani, ikantziri: “¿Iitaka poshiya-kaawentakiri?”
18 Rakanaki Jesús, ikantzi: “¿Pimatzi-takama eeroka-paeni tee otzimi-
motzimi piyotani? ¿Tema piyotzi eeroka tee owaaripero-shiretantzi
okaatzi rowaetari? 19 Tekatsira okantero ashire, apatziro okiniro
asheetoki, roojatzi oshitowan-tanee-yaari.” Rootaki riyotaan-takiri
Jesús, tema tee okaariperotzi okaatzi rowaetari. 20 Ari ikantanaki
eejatzi: “Rooma aririka akenkishireeyaa antakaeri itsipa atziri kaari-
perori, rootakira owaaripero-shiretan-tatsiri. 21 Tema inthomoenta
ashireki akenkithashiryaa-koyitawo kaari-perori, kaari kinataantsi,
mayempitaantsi, owamaan-taantsi.[7.21-22] 22 koshitaantsi, mashithataantsi,
kaari-pero-shiretaantsi, amatawitaantsi, mayempiryoo-kitaantsi,
amakoneentaantsi, kijimataantsi, ajahaawentaantsi, majontzi-shiretaantsi.

---

[s] **7.8** Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee iñahaetziro oweyaantawori iroka ñaantsi jaka: inashiyita ñaantsi-paeni [t] **7.11** ashitakaa-kariri Tajorentsi = Corbán [7.21-22] Iroka ñaantsi “koshitaantsi” añaayitziro jaka Jankina-rentsi 7.22, rooma otsipa-paeni janta 7.21: inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Tema okaatzi ikenkithashiryaa-piintakari atziri kaari-perori iroka,
rootaki iñaantawori owaaripero-shire-waetziri. Tema inthomoenta
ishireki opoñaayitaka iroka-paeni."

Awentaanka Owinteni-jato
(Mt. 15.21-28)

24 Ikanta rawijanaki Jesús, jataki Mapiniki eejatzi Shimaaki. Ari
ijeekapaaki pankotsi, tee ikowawityaa ikemakoe-terimi. Teemaeta omata
romana-kotyaa. 25 Tema eenitatsi janta apaani tsinani, raahashiretziri
peyari ishinto. Okema-kota-wakiri roori Jesús, iyaata-shita-nakiri,
otziwerowa-shita-paakari. 26 Kaari Judá-paeni iroka tsinani, Owinteni-
jato iroka. Okantapaakiri: "Pinkathari, petsiyata-kotakaa-yinawo
nishintyo, raahashireta-tziiro peyari."[u] 27 Ikantanakiro rirori: "Teera
aapitha-tziri rowanawo eentsite apiri otsitzi royaawo, apatziro rowawo
rirori roojatzi ikemantanakyaari."[v] 28 Opoñaashita akanaki tsinani,
okantziri: "Omaperotatya pikantakiri Pinkathari. Roo kanteencha,
rowapiintawo otsitzi okaatzi rookapetokeerekiyitziri eenchaa-niki."
29 Ikantzi Jesús: "Ari okanta, omaperotatya pikantakiri. Kantacha
piyaatee, ari piñaapaero pishinto, etsiyata-kotee roori." 30 Okanta
iyaatee tsinani opankoki, oñaapaero ishinto omaryahaka omaantareki,
etsiyata-kotee.

Retsiyata-kota-kahaeri Jesús matakempitari

31 Ikanta rowaanaa Jesús ijeekawita-paaka Mapiniki ikinaneero
Shimaaki, roojatzi rareetan-taari Tepokiweniki. Rootaki kepatsi
iiteetziri janta Apipakoweni. 32 Ari ramaeta-kiniriri matakempitari,
majontziyitatsiri eejatzi. Ikantee-tapaakiri: "Jesús, pipampitanta-
wakyaari eepichokiini pako." 33 Ikanta raanakiri Jesús inteeneeni,
rojaantan-takari rakoe-mpeki ikempitaki, itziritan-takari ishimori
ineneki. 34 Aminanaki inkiteki, ¿ishintsitanaki rañeenkatanaki,?
ikantziri: "¡Efata!" (Akantziri añaaniki aaka: "piwitaryahae-yaata.")
35 Apathakirotanaa iwitaryaanaka ikempita, tee imajontzitanee eejatzi,
matanaa iñaawaetzi. 36 Ikantawitakari Jesús ikaateeyinira atziri-paeni:
"Eero pikamanta-kotana." Roo kanteencha ipiyathatakari, ikamanta-
nakiri maawoeni atziri. 37 Tema ipampoyeeyanakirini Jesús, ikanteetzi:
"¿Iitaka okameethatantari rantziri irika? Ikema-kahaeri matakempi-
witachari, iñaawaeta-kahaeri eejatzi majontziwitachari."

---

[u] **7.26** kaari Judá-paeni = grieho [v] **7.27** Rootaki rametee-yarini paerani Judá-paeni roshiya-kaawentantzi. Riitaki otsitzi oshiyaariri kaari Judá-paeni. Rootaki imatakiri paerani Jesús, tema roshiya-kaawentakiro tsinani rootaki oshiyaariri otsitzi, tema kaari isheninka. Riima isheninka-paeni Judá-paeni, riitaki oshiyaariri eentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rowakaari Jesús 4000 shirampari
(Mt. 15.32-39)

8 1 Ikanta ipiyoteeyani osheki atziri, thonkapaaka rowanawo.
Ikaemakiri Jesús riyotaani ikantziri: 2 "Osheki noneshironkatakiri
atziri-paeni, tema okaatzi mawa kitejeri ijeekae-yakini ikemijantana,
tekatsi rowaeyaa. 3 Aririka notyaan-teeri, ari aakiri itashe awotsiki,
tema eeniyitatsi poñaachari inteena." 4 Rakanaki riyotaani, ikantziri:
"¿Jempema ayika owakaeyaariri jaka ochempi-mashiki?"[w] 5 Ari
rojampitziri Jesús riyotaani, ikantziri: "¿Jempema okaatzika atanteetari
tzimatsiri?" Ikantzi riyotaani: "Eenitatsi okaatzi 7." 6 Ari ikantakiri
ikaatzi piyoteen-chari ijeekaeyini jaawiki. Raakiro 7 atanteetari,
ramanakowentakawo. Itzimpetowa-yitakiro, ipayitakiri riyotaani,
ipayitakiri rirori ikaatzi piyoteen-chari atziri. 7 Tzimi-tacha jempe-rika
ikaatzi shimaa-niki. Ramanakowentakari eejatzi, riitaki ipaetakiriri
eejatzi atziri-paeni. 8 Owaeyakani maawoeni, kemaeyakani. Rowiiteero
tzimahaanta-paentsiri, ijaayitee okaatzi 7 kantziri. 9 Maawoeni
owaenchari aamaaka ikaatzi 4000 shirampari. Ari rotyaanta-yiteeriri
riyaatee. 10 Ikanta rotetanaa Jesús pitotsiki itsipata-naari riyotaani,
montyaa-kotanaa intatsikironta oetaha Dalmanuta.

Ikowakoe-tziri Jesús itajonka-wentante
(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Ikanta ipokaeyakini Inashitantaniri, iñaana-minthata-paakiri Jesús,
ikoyi iñeero itajonka-wentante, rootaki riyotan-teetyaari omaperotatya
opoñaawo itajorenka inkiteki, iñaanta-tyaari. 12 Rañeenkatanaki
Jesús, ikantzi: "¿Oetaka ikowantari iñeena notajonka-wentante irika-
paeni? Eero noñaayi-maetari. Omaperotatya." 13 Piyanaka Jesús,
montyaa-kotanaa.

Shineya-kaerori atanteetari Inashitantaniri
(Mt. 16.5-12)

14 Ari ipeyakota-nakiro riyotaani rahaanta-nakyaami atanteetari,
apatziro raamatsitanaki apaani janta ipitoki.[7.14-20] 15 Ari ikantzi Jesús:
"Paamaeyaawo shineya-kaerori ratantari Inashitantaniri eejatzi rashi
Herodes." 16 Ari iñaanata-wakahaeyani riyotaani, ikanta-wakaa: "¿Rooma
ikantan-teeri teera amaki atanteetari?" 17 Yotaki Jesús ikanta-wakaari
riyotaani, ikantziri: "Tekira poshire-peroteeyani eeroka, rootaki
pikenkishiryaa-waetantari, pikanteeyini: 'Teera amaki atanteetari.'
¿Tekirama pikemathatee-yironi? Pikijoshireyitakimi. 18 Eeniwitacha poki

---

[w] **8.4,5** owakaeyaariri, atanteetari = pan [7.14-20] atanteetari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tee piñaantzi. Eeniwitacha pikempita tee pikemi. ¿Tema pikenkishireero
noshekyaantakawori owanawontsi? 19 Chapinki otzimawita atanteetari
okaatzi 5, roo kanteencha nowakaaka ikaatzi 5000 atziri. Paayiteero
tzimahaanta-paentsiri. ¿Jempema okaatzika kantziri pijaayiteeri?”
Ikanteeyini: “12 kantziri.” 20 “Eejatzi nokimitakiro kaatatsiri 7
atanteetari, nowakaaka ikaatzi 4000 atziri. ¿Jempema okaatzika kantziri
pijaayiteeri?” Ikanteeyini: “7 kantziri.” 21 Ari ikantziri: “¿Tekirama
piyotakotziroota?”

Retsiyata-kota-kahaeri mawityaakiri

22 Areetaka Jesús Shima-pankoniki. Ramaeta-kiniri mawityaakiri,
ikantee-tapaakiri: “Pipampitanta-wakyaari eepichokiini pako.” 23 Ikanta
rakatha-wakota-nakiri Jesús irika mawityaakiri. Raanakiri othapiki
nampitsi. Reewatakiri rokiki, ipampitantakari eepichokiini rako.
Rojampi-tanakiri: “¿Kantacha pamine?.” 24 Ari raminanaki, ikantzi:
“Aminawitaana, noñaawitaari atziri ranashiteeyani, roo kanteencha tee
ikoñaa-perotzi, roshiyakawo inchato.” 25 Ikanta rapiitakiri ipampitziri
rokiki, ramina-kahaeri. Ari retsiyata-kotanaki, koñaatanee ramini
inteena, iñaaneero maawoeni. 26 Rotyaan-teeri retsiyata-kota-kahaeri,
ikantawaeri: “Eero pikinanee nampitsiki, tee nokoyi pikamanta-kotena.”

Riyotaki Pedro: Jeepatzii-totaa-rewo irika Jesús
(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Ikanta rowaanaa Jesús, itsipata-naari riyotaani, riyaatero maawoeni
nampitsi jeekatsiri Cesarea-ki inampiiteki Filipo. Okanta niyanki awotsi
rojampitakiri riyotaani, ikantziri: “¿Iitaka ikenkithashiryaa-kotanari
atziri-paeni?” 28 Akaeyanakini riyotaani, ikantzi: “Eenitatsi atziri
kantatsiri Juan Omitsiryaatan-taniri eeroka. Ikantzi itsipa Elías eeroka.
Eenitatsi kantayita-tsiri eejatzi, itsipa Kamantantaniri eeroka.” 29 Ikanta
rojampita-nakiri rirori, ikantziri: “¿Jempema pikanteeyini eeroka?” Ari
rakanaki Pedro: “¡Jeepatzii-totaa-rewo eeroka!.” 30 Ikantzi Jesús: “Eero
pikamanta-kotana.”

Ikenkithata-kotziro Jesús ikami
(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Ari retanakawo Jesús ikamantziri riyotaani okaate awiji-moterini
Itomi Atziri. Ikantziri: “Antawo ikemaatsita-kaena Antaripero-paeni,
reewari-paeni Ompera-tajorentsitaa-rewo, eejatzi Yotaantaniri-paeni,
ari rowamaa-kaantenari. Roo mawatapaen-tsiri kitejeri, añahaana.”
32 Ari ikantakiriri, tee romaniro. Ari raanakiri Pedro inteeneeni Jesús
ikowawita ikaminayirimi. 33 Ipithoka-pithata-nakari, raminanakiri itsipa
riyotaani-paeni, ikijathata-nakiri Pedro, ikantziri: “Piyaate Kamaari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tee poshiretawo eeroka ikowakaanari Tajorentsi, apatziro poshiretawo
ikowa-piintziri atziri-paeni."[x] 34 Ikanta ikaemakiri Jesús ikaatzi
piyowenta-kariri, ikaemakiri eejatzi riyotaani, ikantakiri: "Eenitatsi-rika
kowatsiri itsipatena, rookaero ikowashi-yitari rantero, okantawityaa
ikentakoe-teri, itsipatena. 35 Tema ikaatzi etakowaeta-chari rantayitziro
ikowayitziri rirori, ari ipeya-shiteeyaa. Riima ikaatzi atsipewentawori
rantaneero nokoyiri naaka, okantakaan-tziro ikemijantziro Kameethari
Ñaantsi, rootaki ikamawentan-takinari aritaki rawijako-shiretee.
36 Aminaashi-waeta otzimi-motantzi owaahawontsi jaka kepatsiki,
aritaki opeyakaa-shitan-teeyaa. 37 ¿Kantachama ipinako-wenteetyaa eero
ipeyashi-waetan-teeta? 38 Tema ikaatzi kaaniwentanani naaka eejatzi
okaatzi nokenkithata-koyitakiri, ari imatapaeri eejatzi Itomi Atziri
ikaaniwenta-paeri paata aririka ipiye ramaero rowaneenkawo Ashitariri,
eejatzi rashi Ronampiripaeni tajorentsitaa-tsiri."

9 1 Ari ikantanaki eejatzi Jesús: {Mt 16.28 "Omaperotatyaa, eenitatsi
pikaatziri jaka, tekira pikamiita aritaki} piñaakiro ishintsinka
Tajorentsi jempe ikanta ipinkathari-wentantzi."

Ishipakirii-motakiri Jesús riyotaani
(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 {Mt 17.1 Okanta awijaki 6 kitejeri. Tonkaanaki Jesús ochempiki,
raanakiri Pedro, Juan eejatzi Jacobo.} Ari ishipakirii-mota-kiriri.
3 Kitamaatana ithaari, tekatsi akimita-kaantyaa okitamaata-nakira.
4 Iñaatziiri Elías itsipata-paakari Moisés, ikenkitha-waeta-kaapaakiri
Jesús. 5 Ari iñaawaetanaki Pedro, ikantzi: "¡Yotaanari! {Mt 17.4
Omaperotatya okameethatzi pamakina jaka. Kameetha nowetsikimi
mawa pipanko-sheta: Apaani pashi eeroka, apaani rashi Moisés, rashi
apaani Elías."} 6 Tema ithaawae-yanaki-tziini, rootaki iñaawaeta-
shiwaetan-tanakari. 7 Ari opamanka-paakiri menkori. {Mt 17.5
Ikematzii iñaawaetee-tanaki menkoriki, ikanteetzi: "Notyomira irika
netakoperotani.} Pikemijanteeri." 8 Ikanta ramina-pero-witee-yanaani,
tekatsi iñaanee, apatziro Jesús.

9 Ikanta roerinkae-yaanira ochempiki, ikowa-kotakiri eero
ikamantantziro iñaakiri roojatzi paata aririka rañahae. Tema irika Itomi
Atziri ari rañahae ikamawita-kyaaha. 10 Rootaki eero ikamanta-kotantari,
roo kanteencha osheki rojampita-wakahae-yakani rirori jempe oeta
ikanta-kotziri Jesús, ari rañahae ikamawitakyaa. 11 Ikanta rojampita-
nakiri, ikantziri: {Mt 17.10 "¿Iitaka ikanta-kotziri Yotaantaniri-paeni,
ikantzi: 'Aririka ipoki-mataki Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki jewatapaen-tsini
Elías ipoki?' "} 12 Ari rakanaki Jesús, ikantziri: {Mt 17.11 "Omaperotatyaa

---

[x] **8.33** Kamaari = Yakatantaniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikantziri, riitaki jewatapaen-tsini Elías ipoki, itampatzika-shiretan-
tapaaki.} ¿Jempema okantzika rojankinata-koetakina paerani? Tema
okantzi: 'Irika Itomi Atziri osheki ikemaatsi-waetyaari, osheki itheenka-
waeteeteri.' 13 Pikemi nokante naaka: Areewitaka Elías. Osheki
rowajankitee-takiri, imonkaatakiro okaatzi rojankinata-koeta-kiriri."

Retsiyata-kota-kaeri Jesús eentsi raahashiretziri peyari
(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

14 Ikanta rareetaari Jesús rookanakirira itsipa riyotaanipaeni, iñaapaa-
tziiri ipiyowentakari osheki atziri eejatzi Yotaantaniri-paeni, osheki
iñaana-minthatakiri. 15 Ikanta iñaawaerira ipokae Jesús, tee riyotee-yini
jempe ikinapae, ishiya-shita-waari rowethata-waari. 16 Rojampita-
paakiri Jesús, ikantziri: "¿Iitaka piñaana-takotziriri?." 17 Akanaki apaani,
ikantanaki: "Yotaanari, namatziimiri notyomi raahashiretziri peyari,
tee omateeya iñaawaetee. 18 Ipoka-shita-paeri-rika, osheki rompaja-
kaawaetari kepatsiki. Ishimore-paanteta-kaawaetziri, ratsikae-kiwaeta,
ikijota-kaawaetziri. Nokanta-witakari piyotaani rowawijaa-koteenari,
tee imatziri." 19 {Lc 9.41 Rakanaki Jesús, ikantanaki: "Tee pikemijantee-
yanitzi eeroka. ¿Jempema okaate nojeeki-mota-neemi, noñeero
namaweyitemi? Pamakiri jaka pitomi."} 20 Ramaeta-paakiniri. Ikanta
iñaapaa-kirira peyari irika Jesús, antawo rompetata-kaanakari
eentsi, tyaanaki, ipinaawaeta kepatsiki, ishimore-paanteta-kaanakiri.
21 Rojampita-nakiri Jesús ipaapate eentsi, ikantziri: "¿Jempe okaatzika
retantanakari peentsite?" Ikantzi: "Ari ikantzita owakira reentsita-paaki.
22 Itaakaa-waewitakari paamariki, ipiinka-waetzi nijaaki, ikowatzii
rowamayiri. Kantacha-rika pineshironkatena, pimatero." 23 Ikantzi Jesús:
"¿Oetaka pikantantari 'Kantacha-rika...?' aririka pikemijantanee, aritaki
omatakyaa maawoeni." 24 Ari ishintsitanakiro ikaemanaki ipaapate
eentsi, ikantanaki: "Kemijanta-witachana, terika nokemijanta-perotzi,
pikemijantakaa-peroteena eeroka." 25 Ikanta iñaakiri Jesús ipokaeya-
paakini osheki atziri-paeni, ikijathata-nakiri peyari, ikantanakiri:
"Kamaari, matakempita-takaantaniri. Pinteenareeyaari eentsi, eerowa
pipiya-shitaari." 26 Ari ishintsitanakiro ikaemanaki peyari. Ikamanata-
kaanakiri eentsi. Osheki kantaneen-tsiri: "Kamaki eentsi." 27 Ikanta
rakatha-wakota-nakiri Jesús, ipirintakiri. katziyanaa. 28 Ikanta
ikyaapaaki Jesús pankotsiki, ari rojampita-kiriri riyotaani apaniroeni,
ikantziri: {Mt 17.19 "¿¿Iitaka kaari nomatantari naaka notsinampaeri
peyari?"} 29 Ikantzi Jesús: "Omaperotatyaa ishintsitzi irika peyari,
okowatyaa oetziñaarikotyaawo amanyaa, atzi-wentyaari eejatzi."[y]

---

[y] **9.29** Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee iñeetziro oweyaantawori iroka ñaantsi jaka. inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rapiiteero Jesús ikamanta-kota ikami-motante
(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Ikanta rowaanaa Jesús, ikinayitanee Tepokiweniki. Teera ikoyi
ikema-koteri atziri-paeni. 31 Tema riyotaa-yitakiri riyotaani, ikantayitziri:
"Rooteentsi raakaan-teeteri Itomi Atziri. Ari rowamahaeteri. Roo
mawatapaen-tsini kitejeri, aritaki rañahae eejatzi." 32 Roo kanteencha tee
ikemathatee-yironi okaatzi ikantawitariri. Tekatsi kowatsini rojampiteri.

Jempe itzimi riiperota-tsiri
(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Areetee-yaani nampitsiki Capernaum. Ikanta ijeekae-yapaenira
pankotsi, rojampitakiri Jesús, ikantziri: "¿Iitaka pikanta-wakaari
inkaahanki awotsiki?" 34 Ari imaeritee-yakini riyotaani. Tema ikanta-
wakaa-wenta-tyaawo inkaahanki itzimi-rika riiperota-tsiri. 35 Jeekanaki
Jesús, ipiyotakiri 12 riyotaani, ikantziri: "Aririka pikoyi piriiperote,
poshiya-kotyaari jempe ikanta omperataa-rewo, tema tee iriiperotzi
rirori." 36 Ramaki apaani eentsi ijeekae-yakinira, ithomaakiri,
ikantzi: 37 {Mt 18.5 "Ikaatzi aakameethateeriri oshiyakariri eentsi
rawentaana, naaka raakameethataki.} Ari okimitari eejatzi, aririka
paakameethatakina naaka, oshiyawaetakawo riitaki paakameethata-
neemi otyaanta-kinari jaka."

Ari atsipatari kaari kijaneenteeri
(Lc. 9.49-50)

38 Ari ikantanaki Juan: "Yotaanari, noñaaki chapinki apaani atziri
paeriirori piwaero, rowawijaa-kotakiri raahashiretziri peyari. Teera
añeeri atsipatyaari jaka, nooka-kaakiri." 39 Ikantzi Jesús: "Eero pooka-
kaerimi. Tema ikaatzi tajonka-wentan-tatsiri ipaeriirowa nowaero,
eero ikiji-mataana ojamaniityaaki. 40 {Lc 9.50 Tema ari atsipatari kaari
kijaneenteeni.} 41 Aririka ikaminthahaetemi, ikanteete: 'Nopakotemi nijaa
okantakaan-tziro rashiteemi Jeepatzii-totaa-rewo,' riitaki ipineeteeri
paata. Omaperotatyaa."[z]

Eero pantakaan-tziro kaari-perori
(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

42 "Itzimi-rika antakaa-kirini kaari-perori kimitaariri eentsi rawentaa-
kinaha, aritaki rowajankitee-teeri. Roo kameethatatsi ithatakae-tenirimi
mapi ikentsiki, rowiinkae-teri inkaariki, ari okantyaa eero ikaariperota-
kaantanta.[a] 43 Rootakirika pako kaariperota-kaemiri, pookaero

---

[z] **9.41** rashiteemi: waerontsi [a] **9.42** mapi = mapi itoonkan-teetari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ari okantyaa pawijakotan-teeyaari, pikimita-kaantero pithatyaa-
tyeeromi pako. Roojatzi piyaaponchokitanteeyaari inkiteki. Tema
tee okameethatzi otzimawita apite pako rootaki piñaanteyaawori
paata rookaeteemi sharinkaweniki ashi powaero janta pitahaeyaa,
44 jempe tee ikaamanitapae chowitsi janta, jempe tee otsiwaka-
nitapae paamari.[b] 45 Rootakirika piitzi kaariperota-kaemiri, pookaero
ari okantyaa pawijakotan-teeyaari, pikimita-kaantero pithatyaa-
tyeeromi piitzi. Roojatzi piyaaponchokitanteeyaari inkiteki. Tema tee
okameethatzi otzimawita apite piitzi rootaki piñaanteyaawori paata
rookaeteemi sharinkaweniki ashi powaero janta pitahaeyaa, 46 jempe
tee ikaamanitapae chowitsi janta, jempe tee otsiwaka-nitapae paamari
eejatzi. 47 Rootakirika poki kaariperota-kaemiri, pookaero ari okantyaa
pawijakotan-teeyaari, pikimita-kaantero pikitho-kiryaa-tyeeromi poki.
Roojatzi piyaa-pityaakitan-teeyaari inkiteki. Tema tee okameethatzi
otzimawita apite poki rootaki piñaanteyaawori paata rookaeteemi
sharinkaweniki ashi powaero janta pitahaeyaa, 48 jempe tee ikaamanitee
chowitsi janta, jempe tee otsiwaka-nitee paamari eejatzi. 49 Tema
paamariki iñaantee-temi maawoeni, ikimita-kaantee-temiro jempe ikanta
ikatyokae-tziri ratsipeta-kaetani. 50 Kameetha okanta tziwi okatyotzi.
Roo kanteencha aririka rowaeteetero oetarikapaeni, eero okameethatzi
ikatyokan-teetyaawo. Ari pikanta-neeyaari eeroka otzimatyee
pikimita-kotee-yaawo tziwi-perori, paapatziya-waka-yiteeyaa, tema tee
okameethatzi pitzima-wenta-wakaeyaa.”

---

[b] **9.44,46,48** Eeniyitatsi Jankina-rentsi jempe tee iñeetziro iroka-paeni ñaantsi. inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

KAMEETHARI ÑAANTSI ROJANKINA-TAKIRI LUCAS

Rowetheetari Teófilo

1 [1] Osheki kowawiteencha rojankinateromi okaatzi awijimo-
yitakaeri. [2] Ikowaetaki ithotyahaetero okaatzi riyotaa-yitakaeri
ñaaperoyita-kirori owakirani ikaatzi kamanta-kaerori iroka ñaantsi. [3] Ari
nokimitakari eejatzi naaka Teófilo. Tema nomampaakawo eentsikiroeni
jempe okanta opoñaan-tanakari, rootaki nojankinatan-tzimirori eeroka
okaatzi awijayiteen-tsiri. [4] Ari okantyaa piyota-kotan-tyaawori kameetha
okaatzi riyotaa-witee-takimiri.

Ikamantanteetzi itzimi Juan

[5] Paerani, ipinkatha-ritantari Herodes iipatsiteki Judá-paeni,
ari ijeekiri apaani Ompera-tajorentsitaa-rewo iita Zacarías, riitaki
icharinini Abías. Rooma iina oeta Elisabet, rootaki ijawoni Aarón.
[6] Kameetha-shireri ikanteeyani apitekiro-paeni ipinkathatziri Tajorentsi.
Ranta-piintziro maawoeni Ikantakaantani eejatzi ipinkakaantani,
tee otzimawaetzi rantani. [7] Roo kanteencha tee itzimi itomi-paeni,
tema maaniro iroka Elisabet. Antyashiparitee-yakani apitekiro-paeni.
[8] Okanta paata, monkaatapaaka kitejeri imateero ikaateeyini rompera-
tajorentsitaa-rewotzi Zacarías. [9] Tema rootaki rameteeya-piintarini
Ompera-tajorentsitaa-rewo, ikimita-kaantawo iñaaryaateeta, ari
riyoteetzi riitaki Zacarías kyaatsini tajorentsi-pankoki itayiniri Tajorentsi
kajanka-pathari. [10] Piyotee-yachani ikaateeyini onkokiroeni ramaneeyani
itayitzirowa kajanka-pathari. [11] Ari roñaaha-kariri Zacarías Ronampiri
Tajorentsi, ikatziyi-mota-paakari rakoperoki itayirowa kajanka-pathari.
[12] Ikanta iñaawakiri, antawo ipampoyaanakiri ithaawan-tanakari.
[13] Ari iñaawaetanaki ronampiri Tajorentsi, ikantzi: “Zacarías, eero
pithaawantana. Tema ikemaeta-kimiro pamanani. Aritaki piñaakiro
piina Elisabet, itzimi eentsite. Riitaki piiteri Juan. [14] Aririka itzimaki
pitomi, osheki pikimo-shire-wenteri, ari ikantzi-tyaari eejatzi atziri-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paeni. 15 Tema riiperori ikantakae-yaari Tajorentsi. Eero pimira-kaeri
kachoyita-tsiri ishinkiteetari. Tema ijeekan-tzitakari Ishire tajorentsi
tekira itzimiita. 16 Ikenkishiryaa-kaayitee-yaari osheki Israel-paeni
ipiya-shire-yitee ikemijanteeri Awinkatharite Tajorentsi. 17 Riitaki
jewateerini Awinkatharite. Ikantakaa-kyaari itajorenka Kamantanta-
nirini Elías, aritaki roepiya-shireteeri ikaatzi ipaapateteetari, osheki
ikowaperoteeri itomi-paeni. Aritaki rotsimaryaa-shireta-kahaeri
katsima-shireri, rowetsika-shireta-kaanteeyaa ikemijanteeteri
Awinkatharite." 18 Rakanakiri Zacarías irika ronampiri Tajorentsi,
ikantziri: "¡Ari! ¿Jempema okantyaa niyotan-tyaawori pikanta-kinari?
Tema antyashiparitakina naaka, eejatzi okimitakari noena." 19 Ikantzi
ronampiri Tajorentsi: "Naakataki Gabriel, jeeki-motziriri Tajorentsi.
Riitaki otyaanta-kinari nokaman-temiro iroka Kameethari Ñaantsi. 20 Roo
kanteencha, okantakaawo pitheen-kakiro noñaani, ari pikijopaantetaki
nimaeka roojatzi omonkaatan-takyaari okaatzi nokanta-kimiri."
21 Jeekaeya-tsini isheninka-paeni onkokiroeniki royaawentee-yarini
Zacarías. Ikanta-wakahaeyani: "¿Iitaka rojamanitantari Zacarías
tajorentsi-pankoki?" 22 Ikanta ishitowa-witapaaha Zacarías, tee omata
iñaawaetapae, rooko-rooko-waeta-shitapaaka. Ari riyotanaki ikaateeyini
eenitatsi iñaakiri tajorentsi-pankoki. ashi rowanakiro ikijo-paantetanaki.
23 Roojatzi imonkaatan-taawori kitejeri ijeeki tajorentsi-pankoki, jatee
ipankoki rirori.

24 Okanta paata, motzitaki Elisabet iina Zacarías. Osheki
okenkishiryaaka, tee oshitowae opankoki ikaatzi 5 kashiri omaerentaka,
okanta-shiretzi: 25 "Rootaki inintakaa-kinari Tajorentsi, eero imaninta-
shiryaa-waetantana nosheninka-paeni."

Itziman-takari Jesús

26 Ikanta imonkaata-paaka kashiri 6, rotyaan-teeri Tajorentsi ronampiri
Gabriel nampitsiki Kashiyakaa-weniki jeekatsiri Tepokiweniki, 27 iñeero
tsinani kaari yoterini shirampari, iitachari María, tema rootaki
ikashiyakari iinantyaari ewankari José, riitaki icharini pinkatharini
David. 28 Ikanta ikyaapaaki ronampiri Tajorentsi ojeekira María,
ikantapaakiro: "¡Nowethatzimi tsinani, itsipateemi eeroka Awinkatharite.
Pawijayiteero otsipa tsinani-paeni ineshironka-peroteemi!" 29 Okanta
oñaawakiri ronampiri Tajorentsi iroka María, antawo opampoyaanakiri,
roojatzi owanakiro okaatzi ikantapaa-kirori rowethata-paakawo.
30 Ari ikantziro ronampiri Tajorentsi: "María, eero pithaawantana,
ineshironkatani eeroka Tajorentsi. 31 Aritaki piñaakiro pimotzite,
itzimi peentsite. Riitaki piiteri Jesús. 32 Riitaki materoni riiperotatsini,
iiteeteri Itomi Jenoki-jatzi. Tema riitaki ipinkatha-ritakaeri Tajorentsi,
ikimitaakiri paerani icharinini David ipinkatha-ritakaakiri. 33 Riitaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pinkathari-wenteerini ikaatzi icharini-yitaari picharinini Jacob, ashi
rowaero ipinkathari-wentantee rirori." 34 Ari ojampita-nakiri María,
okantziri: "¿Jempema okinika nomotzite, tee noñiiri shirampari?"
35 Rakanakiro ronampiri Tajorentsi, ikantziro: "Rootaki kantakae-
yaawoni Ishire Tajorentsi. Tema ipamankan-tatyeemiro ishintsinka
Jenoki-jatzi, kimitapaa-kyaawomi opamankantzi aamparentsi. Rootaki
iitantyaari pitomi, Itomi Tajorentsi. 36 Ari okimitakari pisheninka-thori
Elisabet, ikantawiteetari maaniro, okantawitaka antyashipawo-witaka
roori, tema motzitee. Okata-kotaki 6 kashiri. 37 Tema tekatsi kompitzi-
motyaarini rirori Tajorentsi." 38 Ari okantanaki María: "Naakataki
romperatani Pinkathari, imatenawo okaatzi pikanta-kinari." Roojatzi
ipiyanta-naari ronampiri Tajorentsi.

Iyaataki María areetawo Elisabet

39 Okanta otsipaki kitejeri, intsipaete iyaatanaki María tonkaariki
ojeekayitzira inampi Judá-paeni, 40 roojatzi areetan-takari ipankoki
Zacarías, owethata-paakawo Elisabet. 41 Okanta okemawakiro
Elisabet owethata-paakawo María, ishewatanaka omotzitakiri. Tema
okantakaa-nakityaawo Elisabet Ishire tajorentsi, 42 oshintsitanakiro
oñaawaetanaki, okantanaki: "Eerokataki awijirori otsipa tsinani-
yitatsiri itajonka-wentee-takimi. Ari ikimityaari eejatzi pitomi-paeni.
43 ¿Iitaka pipoka-shitan-tanari riniron-tyaari Nowinkatharite? 44 Tema
nokemawakimi piwethata-paakina, ishewatanaka nomotzitakiri ikimo-
shiretanaki. 45 Ari pikimoshiretziteeya eejatzi eeroka pikemijantakira,
tema aritaki omonkaateeyaa okaatzi ikowakaa-kimiri Awinkatharite."
46 Opoñaashita okantanaki María:
Antawo noweshiryaawentee-yaari Noyinka-tharite,
47 Osheki nokimoshire-wenteeri Tajorentsi owawijaako-shireteenani.
48 Tema iñaakina okantawita nashironkaa-waeta, tema naaka
romperatani,
Ikantee-teena naaka: Antawo itajonka-wentee-takiro.
49 Tema antawo rantzi-mota-kinari matzirori otzimi ishintsinka.
¡Tajorentsi iroka iwaero!
50 Ashi rowaero ineshironka-yiteeri ikaate icharinin-teetyaari paata,
Itzimi-rika pinkatha-yiteerini.
51 Rootaki ishintsinka imatanta-yitakari.
Ithonki-teeri ikenkishiryaa-witari ranterimi
kantakaa-pero-waeta-chari.[a]
52 Ikaatzi pinkathari-witachari, ikantakaan-takiro Tajorentsi eero
riyaata-kaantawo ipinkatharite,

---

[a] **1.51** ishintsinka = rako

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riitaki ñaaperota-kaayitariri ikaatzi tsinampa-shiryaa-witachari.
53 Rashaahanta-kaayitari ikaatzi tashe-neenta-waeta-tsiri,
Riima ikaatzi ashaahanta-witachari raapitha-yiteeri tzimimo-witariri romishitowae-takiri.
54 Ineshironkateeri Israel-paeni, tema romperatani irikapaeni.
Tee ipeyakotziri ineshironka-yitziri,
55 Tema rootaki ikashiya-kaakiriri paerani awaejatziteni,
Retanari Abraham eejatzi ikaate icharinin-tayitee-yaari kanteetaa-chani.
56 Ari ojeekimo-waeta-paentziro María iroka Elisabet ikaatzi mawa kashiri, roojatzi opiyantaari opankoki roori.

Itziman-takari Juan omitsiryaatan-taniri

57 Okanta paata, tzimaki Elisabet otomi. 58 Ari ipokaeyakini osheninka-paeni ikimo-shire-wentee-yironi, tema riyotee-yakini antawo ineshironkatakiro Tajorentsi. 59 Ikanta imaakotapaaki 8 kitejeri eenchaa-nite, raanakiri itomeshitaa-niteeteri. Ari ikowawiteetaka iiteeterimi Zacarías, raakoteri iwaero ipaapate. 60 Teemaeta okoyi riniro, okantanaki roori: “Eero iita Zacarías, iityaa Juan.” 61 Ari ikantee-tanakiro: “¿Iitakakyaa? Tema tekatsi pisheninka iitachani Juan.” 62 Tema rookota-shitee-takanari Zacarías rojampitee-tziri jempe ikoyiro iiteri. 63 Ari rookotanaki Zacarías incha-kota ramaeteniri. Ari rojankinatakiri, okantzi: “Juan iityaa.” Ari ipampoyee-yanakini ikaatzi ojampita-kiriri. 64 Ari romapoka-shitanaa iñaawaetanee Zacarías. Antawo ipinkathata-nakiri Tajorentsi, iweshiryaa-wenta-nakari. 65 Tema antawo ipampoyee-yanakini maawoeni isheninka-paeni Zacarías. Ithonka ikemakoe-tanakiri maawoeni tonkaariki-paeni iipatsiteki Judá-paeni. 66 Ari ikenkishireyanakani ikaatzi kemakowenta-kiriri, ikanteeyini: “¿Jempema iityaaka paata irika eenchaa-niki?” Tema raminako-wentakiri Awinkatharite irika eenchaa-niki.”

Ikamantantakiri Zacarías

67 Ikanta Zacarías, ashitariri eenchaa-niki, okantakaa-nakari Ishire Tajorentsi ikamantantanaki, ikantzi:
68 Ajahaawenteeteeyaari Awinkatharite Tajorentsi, Itajorentsite Israel-paeni,
Ipokaki retsinaryaa-koyitee ikaatzi rashiyitari rirori.
69 Rotyaan-takaeri riiperori Owawijaa-kotan-taniri,
Riitaki isheninkaete icharini David, romperatani.
70 Rootaki ikamantantakiri paerani tajorentsita-tsiri Kamantantaniri-paeni.
71 Riitaki owawijaa-koyiteeniri itzimawita osheki kijaneenteeri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

72 Tema ineshironkatee imonkaateero ikantakiri paerani
awaejatziteni,
Oshireki rowakiro tajorentsita-tsiri ikashiya-kaakiriri paerani.
73 Tema ikanta-perotakiri paerani acharinini Abraham,
Okaate ikashiya-kaeyaariri.
74 Rookakaa-wentee itzimayiwita kijaneenta-yiteeri,
Tekatsi athaawan-tawaeteeyaa akemijanteeri rirori.
75 Akiteshireyitee. Akameetha-shirewenteeri maawoeni kitejeri.
76 Rooma eeroka notyomi, iiteetemi Iyamanta-nirite Jenoki-jatzi.
Tema eerokataki jewateerini Awinkatharite, powameethateeniri
jempe ikinayitanaki.
77 Eeroka kamanteerini asheninka-paeni, riyotan-teeyaari riitaki
owawijaa-kotan-taniri.
Riitaki peyakoteerini ikaaripero-shireta-waewitaka.
78 Tema antawo okantaka ineshironkatee Tajorentsi,
Rotyaan-takaeri poñaachari inkiteki ikimita-kota-paakawo owakira
okitejeta-manee.
79 Ikoñeetyaa-koteeri jeekayita-tsiri otsirenikaakitzira. Ikoñeetyaa-
koteeri ikaatzi otsiman-kakowitakari raampari yotakaan-tatsiri
riyaatee-tatyeera sharinkaweniki.
Riitaki thaamenta-kaayiteeni anashitan-teeyaawo awotsi ijeekan-
teetari kameetha.
80 Tema thamentacha ikimotatzi eenchaa-niki, aawyaa-shirewaetaki. Ari
ijeekawaetzi ochempi-mashiki, roojatzi omonkaatan-takari roñahae-yaari
isheninka-paeni Israel-paeni.

Itziman-takari Jesús
(Mt. 1.18-25)

2 1 Ikanta paata César Augusto, iwinkatharite wirakocha-paeni,
ikantakaantaki rojankinata-kotyaa maawoeni atziri-paeni.
2 Aripaete omapokaka rojankinata-koetyaa reewatantari Cirenio janta
Tonkaeroniki. 3 Ari riyaatee-yakini maawoeni atziri rojankinata-
koyityaa inampiki jempe ipoñaayita paerani icharini. 4 Rootaki
itonkaan-tanakari rirori José, ipoñaanaka Kashiyakaa-weniki jeekatsiri
Tepokiweniki, riyaatero jempe itzimaki paerani pinkatharini David,
iiteetziri Owapankoni jeekatsiri iipatsiteki Judá-paeni. Tema irika José
riitaki icharini pinkatharini David. 5 Ari rojankinata-kotyaari rirori
eejatzi iinathori María ikashiyakari iinantyaawo, tema motzitaki roori.
6 Ikanta rareetee-yakanira Owapankoniki, ari omonkaataka otzimaa-
nitan-tyaari María. 7 Ari itzimakiri etakawori otomi. Oponatakiri,
omaryaakiri rowamentoki piratzi, tema tee oñaapaaki jempe
omaapaaki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ronampiripaeni Tajorentsi eejatzi Kakiwentziriri ipira-paeni

8 Eenitatsi aminakowentziriri ipira-paeni inteena ojekaneentzi nampitsiki
Owapankoni, roetziñaarikotawo tsireni-riki ikakiwentziri ipira-paeni.[2.8-20]
9 Riitaki roñaahakari Ronampiri Tajorentsi. Tema ikoñeetyaa-kotanta-
paakari rowaneenkawo Tajorentsi. Antawo ithaawan-teeya-nakarini. 10 Ari
iñaanata-paakiri, ikantziri: "Eero pithaawantana, namatziimi Kameethari
Ñaantsi, rootaki oemoshirenkaerini maawoeni atziri. 11 Tzimakira nimaeka
Owawijaa-kotan-taniri inampiki pinkatharini David, riitaki Jeepatzii-totaa-
rewo Awinkatharite. 12 Iroka piyotan-tyaariri: Ari piñaakiri iponeetakiri
eenchaa-niki romaryahae-takiri rowamentoki piratsi." 13 Romapoka-shita
ikoñaata-paaki osheki inkite-weri itsipata-paakari ronampiri Tajorentsi,
iweshi-ryaawenta-paakari Tajorentsi, ikanteeyini:

14 ¡Osheki okameetha-taki otzimi-motziri rowaneenkawo Tajorentsi
jeekatsiri ojenoki-perotzira inkite!
¡Ijeekayitee kameetha ineshironkatani jaka kepatsiki!

15 Ikanta ipiyanaa ronampiripaeni Tajorentsi inkiteki, ikanta-wakaanaka
aminakowentziriri ipira-paeni: "Jame aate Owapankoniki, amina-
kitero oeta awijeen-tsiri. Aritaki añeerori ikamanta-kaeri Tajorentsi."
16 Tema intsipaete riyaatee-yanakini, roojatzi iñaanta-paakawori María
eejatzi José, omaryaakiri eenchaa-nikite rowamentoki piratsi. 17 Ikanta
iñaapaakiri, ikamantanta-paakiro okaatzi ikamanta-kiriri ronampiri
Tajorentsi. 18 Tema ipampoyeeyanakirini ikaatzi kemayita-kiriri
aminakowentziriri ipira-paeni ikenkitha-waetzi. 19 Rooma María, roojatzi
owakiro roori okaatzi ikantee-tapaa-kirori. 20 Ari ipiyanaari irika-paeni
aminakowentziriri ipira-paeni, iweshiryaawenta-nakari Tajorentsi,
rajahaa-wentakari, tema iñaakiro okaatzi ikemakiri ikamantee-takiri.

Rahaeta-nakiri Jesús tajorentsi-pankoki

21 Tema maakotapaaki 8 kitejeri eenchaa-niki, rahaeta-nakiri
itomeshitaa-niteeteri. Ari iiteetakiri "Jesús," tema ari ikantzi-taka
ronampiri Tajorentsi jempe iityaa tekira omotziteriita María.
22 Okanta omonkaataka romaerenteeyani imonkaatan-tyaawori
Ikantakaantani jewarini Moisés. Ari rahaeta-nakiri eenchaa-niki
Aapatziyaweniki rashita-kaetyaari Tajorentsi. 23 Rootaki imonkaatan-
tyaawori Iñaani Tajorentsi, kantatsiri:

Riirika shirampari omapokani tsinani, rashita-kaetyaari
Awinkatharite, itajorentsite irika.

24 Imatantyaawori imonkaatero Iñaani Tajorentsi, otzimatyee rashita-
kaeyaari ratsipeta-kaani:

2.8-20 ipira = owisha

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apite shiro, eerorika ikaate apite iryaani jamomo.
25 Eenitatsi janta Aapatziyaweniki iitachari Simeón. Tampatzika-
shireri rirori, pinkatha-tajorentsitantaniri irika, ojeeka-shiretan-takari
Ishire tajorentsi. Riitaki oyaawentawori roemoshirenkae-teeri isheninka-
paeni Israel-paeni. 26 Riitaki riyoshireta-kaakiri Ishire tajorentsi, eero
ikamita rirori roojatzi iñaanta-kyaariri Ijeepatzii-totani Tajorentsi.
27 Ikantakaakari Ishire tajorentsi, pokaki tajorentsi-pankoki. Ikanta
rareeta-kaapaakari ipaapate Jesús tajorentsi-pankoki imonkaatan-
tyaawori Ikantakaan-teetani, 28 ithomaa-wakiri Simeón irika
eenchaa-niki, iweshiryaa-wenta-nakari Tajorentsi, ikantzi:
29 Monkaataka Nowinkatharite okaatzi pikanta-kinari,
Pishinetena nokami, tema naaka pomperatani.
30 Tema noñaanakiri owawijaa-kotan-taniri,
31 Riitaki potyaan-takiri iñaayiteeri maawoeni atziri-paeni,
32 Riitaki koñeetyaa-koteerini atziri-paeni kaari nosheninkata,
Riitaki kantakae-yaawoni ipinkatheetan-tyaariri nosheninka Israel-
paeni pashitari eeroka.
33 Tema ipampoyaanakiri José eejatzi María okemirira ikantee-
tziriri eenchaa-nikite. 34 Ikanta Simeón ramana-kota-nakari ipaapate
eenchaa-niki itajonka-wentee-takiri. Opoñaashita ikantanakiro riniro:
"¡María! Irika eenchaa-niki riitaki kantakae-yaawoni rowajankitaan-
teetyaari osheki asheninka Israel-paeni. Riijatzi kantakae-yaawoni
rawijako-shiretan-teeyaari eejatzi osheki asheninka-paeni.
Roñaahantantayita-paakiro kaari iñaapiinteetzi. Roo kanteencha osheki
koshekyaarini.[b] 35 Tema irika eenchaa-niki riitaki oñaahan-teroni okaatzi
ikenkishiretzi-takari. Roo kanteencha, antawo powashireteeyaa eeroka
kimityaawonimi rowathee-tatyeemimi."
36 Ari ojeeki eejatzi tsinani iitachari Ana, Kamantantaniro roori,
rishinto Fanuel icharinini Aser. Antyashipawotaki roori. Ayiwitaka
oemi eeniro ewankawota-paaki, okaatzi 7 ojarentsi otsipawitakari oemi.
37 Tema okaataki 84 ojarentsite okinankawotaki roori. Ashi oyiro ojeeki
tajorentsi-pankoki, oetziñaarikotawo mawoeniki kitejeri eejatzi tsireniriki
amana, otziwentakawo. 38 Ari opokapaakiri eejatzi roori, oweshiryaa-
wenta-paakari Tajorentsi. Ari okenkithata-kota-nakiri eenchaa-niki,
ithonka ikemaeya-kironi ikaatzi oyaawentawori rookakaa-wentee-teeri
Aapatziyaweni-jatzi.

Ipiyantaari Kashiyakaa-weniki

39 Tema imonkaatakiro Ikantakaantani Tajorentsi, piyaa Tepokiweniki
ojeekira inampi Kashiyakaa-weniki. 40 Tema eerikiro ithaamentatya

---

[b] **2.34** owajankitaa = antziwa; awijako-shireri = tzinaa

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikimotatzi eenchaa-niki, eekiro riyaatatzii ishintsitzi, yotaniryaaniki
rirori. Kaminthaa rowakiri Tajorentsi.

Ijeeki Jesús tajorentsi-pankoki

41 Ari ikantapiintatyaani ashitariri Jesús riyaatzi ojarentsiki-paeni janta
Aapatziyaweniki roemoshirenkiro Anonkoryaantsi. 42 Tema okaataki
Jesús 12 rojarentsite, jateeyakini Aapatziyaweniki, tema rootaki rameteeyarini roemoshirenkyaa. 43 Tema ipakaakiro roemoshirenkaeyani,
piyeeyaani ashitariri, roojatzi ijeekanaki rirori Jesús Aapatziyaweniki,
teemaeta riyotzi ipaapate eejatzi riniro. 44 Roshiyakaantzi jewatee
itsipayitanaari ikaateeyini. Anashitaka apaani kitejeri, ari rojampiwitakari isheninka-paeni ikaatzira ipiyeeyaani. 45 Teemaeta iñiiri.
Rootaki ipiyanta-naari Aapatziyaweniki raminapanaateri. 46 Tema
okaatzi mawa kitejeri iñaantaariri ijeeki Tajorentsi-pankoki, ikenkithawaeta-kaeri ikaatzi yotakotzirori Ikantakaan-teetani, rojatekae-takiri
niyanki, rojampi-minthatziri. 47 Tema ikaatzi kemakiriri rakayitakiro
okaatzi rojampitee-tziriri, ipampoyeeyakirini iñaakiri omaperotatya
riyota-nitzi. 48 Ikanta iñaapaeri ashitariri, ari ipampoyeeyapaakirini
eejatzi rirori, oñaanata-paakiri riniro, okantziri: “Notyomi, ¿jempema
pikantenaka? Osheki nothotyaakowitakimi notsipatari pipaapate,
antawo pominthaahakina.” 49 Ari rakanaki rirori, ikantanaki: “¿Iitaka
pithotyaakotan-tanari? ¿Tema piyotzi okowa-perotatyaa nojeeki ipankoki
Ashitanari?” 50 Teemaeta ikematha-tziro ashitariri okaatzi ikantakiri.
51 Raaneeri, jateeyeeni Kashiyakaa-weniki. Tee ipiyatha-waeta okaatzi
romperatee-tariri. Rooma riniro Jesús roojatzi owakiro okaatzi rantziri.
52 Eekiro ithaamentatyaa ikimotatzi Jesús, yotaniri rirori.
Ineshironkaperotziri rirori Tajorentsi. Ari ikimitaa-kiriri eejatzi atziripaeni ineshironkaperotziri rirori.

Ikamantantziri Juan omitsiryaatan-taniri
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

3 1 Tema okaataki 15 ojarentsi ipinkathari-wentantzi wirakocha
Tiberio César maawoeni janta. Rowakiri inampina iitachari Poncio
Pilato reewarite iipatsiteki Judá-paeni. Riitaki owakiriri Herodes
reewarite Tepokiweniki. Ari ikimitakiri Felipe rirentzi Herodes, rowakiri
reewarite Iturea-ki eejatzi Traconite-ki. Eejatzi ikimitakiri Lisanias,
rowakiri reewarite Abilinia-ki. 2 Riitakira Ompera-tajorentsi-peroripaeni janta irika Anás eejatzi Caifás. Aripaete ikenkitha-waeta-kaakiri
Tajorentsi itomi Zacarías iitachari Juan janta ochempi-mashiki. 3 Rootaki
riyaatan-takari Juan intatsikiro Pareenkaarini, ithonka ranashitakawo
nampitsi okaatzi tzimatsiri janta, ikenkithata-kotakiro omitsiryaataantsi,
ikantzi: “Pookaero pantayitziro kaari-perori, pomitsiryaa-wentee-yaari

Awinkatharite Tajorentsi, aritaki ipeyakoe-teemiro pikaaripero-waetaki.”
4 Ari omonkaatari rojankinatakiri paerani Kamantantaniri Isaías, ikantaki:
Eenitatsi cheraapaen-tsini ochempi-mashiki, ikantan-tapaaki:
Powameethateeniri Awinkatharite jempe ikinapaaki,
Pikimita-kaantero itampatzikae-tziro awotsi.
5 Omameri-pathatee otenkanaa-yitzi,
Owinteni-yitee ochempi,
Otampatzikayitee awotsi okaatzi tzipiwita-chari,
Kameetha omameri-tyaayite.
6 Ari iñahaero maawoeni atziri jempe ikanta Tajorentsi
rowawijaa-kotantzi.
7 Ikantayita-wakiri atziri pokayiteen-tsiri romitsiryaatyaa: “Tee pikameetha-shiretee-yanitzi eeroka, pikimita-shitakari maanki. ¿Poshiyakaantaki eero rowajankitahae-teemi? 8 Kyaari-pero-rika pookaero pikaaripero-shire-waetzi, pikameetha-shire-yitee, pikimityaawo pankirentsi kithokita-tsiri. Eero pikanta-shire-waetzi: ‘Naaka icharini nowae-jatziteni Abraham.’ Pikemi nokantemi: Eero pikantakaa-pero-waeta-shita pikimita-kaantyaa eeroka ikowa-perotani Tajorentsi, tema kantacha ratzirita-kaero iroka mapi, rootaki poyaatee-yaarini icharini-yitee-yaari awaejatziteni Abraham. 9 Eerorika oshiyaawo pankirentsi kithokita-tsiri, ari ichekantetakyaawo shachaki oponkitziki pankirentsi kaari kithokita-tsini, rahaetakiro itahaetero.
10 Ikanta atziri-paeni rojampita-nakiri, ikantziri: “¿Oetaka nanteeri?”
11 Ari rakanakiri, ikantzi: “Eenitatsi-rika apite pithaari, pipiri apaani kaari otzimi-motzi. Eenitatsi-rika powanawo, ari pikimitakiro eejatzi.”
12 Ikanta ipokaeyakini shintsitan-tatsiri ramaeteniri koriki ikoyi rirori romitsiryaatyaa, ikantapaakiri: “Yotaantaniri, ¿oetaka nanteeri naaka?”
13 Ikantakiri: “Eero pawijakaero ikantee-takimiri okaate pikowa-kotanteri.” 14 Ikanta rojanpitakiri owayiri-paeni rirori: “Naaka, ¿iitaka nanteeri?” Rakanakiri, ikantzi: “Eero pajarii-matanta, eero pitheeya-kotanta okantyaa paapithatan-tyaariri atziri jempe-rika oeyityaa. Pikimo-shire-wenteri ikaatzi ipineetzimiri eeroka.”
15 Tema osheki ikenkishiryaa-kaakari Juan maawoeni atziri-paeni, ikanta-shireteeyini: “¿Kaarima irika Jeepatzii-totaa-rewo?” 16 Rootaki ikantan-tanakariri Juan maawoeni atziri, ikantziri: “Apatzirowa nomitsiryaatantawo naaka nijaa. Roo kanteencha, awotsikitaki matzirori ipinkatha-rentsitzi, nopinkathatzi-tari naaka. Tee nokaneentya roshiya-kaantena romperatani nothopaan-tyaanariri ikyaantari iitziki. Tema riitaki kimitakaan-tyaawoni romitsiryaatan-teeromi Ishire tajorentsi, roete-shiretan-teeromi paamari. 17 Tema roteeyakiro rirori rotekaki-mento, rooteentsi ikaatero roteka-kiwaete. Rowakoyiteero kameethari okithoki pankirentsi, itaayi-teero otakee-reki.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Rootaki iroka-paeni ñaantsi ikantakiri Juan ikenkithata-kaeri
maawoeni atziri-paeni Kameethari Ñaantsi. 19 Ari ikimitaa-kiriri eejatzi
Herodes pinkatha-ritatsiri, ikaminaa-witakari, raakirowa Herodías
iinanta-witari Felipe rirentzi. Tema eenitatsi eejatzi osheki otsipa kaari-
perori rantayitakiri. 20 Rootaki owatsita-perota-kirori rantakiri Herodes
romonkyaa-kaantakiri Juan.

Romitsiryaataka Jesús
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

21 Ikanta romitsiryaatziri Juan maawoeni atziri-paeni, ari
romitsiryaata-kiriri eejatzi Jesús. Jamanamintheeta Jesús, kimiwitaka
ashitaryaa-nakityeeyaami inkite.[c] 22 Ari iñahaetaki oshaawiin-kashita-
paakari Ishire tajorentsi okimita-paakari jamomo. Ikemaetatzii
inkiteki ikantee-tanaki: "Eerokataki Notyomi netako-perotani. Osheki
nokimo-shire-wentakimi."

Icharini-yitari Jesús
(Mt. 1.1-17)

23 Ikanta retanta-nakawo Jesús rantayitakiri, tem okaataki 30
rojarentsite. Ikanteetzi riitaki tomintakari José. Tominta-nakariri José
iita Elí, 24 tominta-nakariri Elí iita Matat, tominta-nakariri Matat iita
Leví, tominta-nakariri Leví iita Melqui, tominta-nakariri Melqui iita
Rana, tominta-nakariri Rana iita José, 25 tominta-nakariri José iita
Matatías, tominta-nakariri Matatías iita Amós, tominta-nakariri Amós
iita Nahum, tominta-nakariri Nahum iita Esli, tominta-nakariri Esli iita
Nahae, 26 tominta-nakariri Nahae iita Maat, tominta-nakariri Maat iita
Matatías, tominta-nakariri Matatías iita Semei, tominta-nakariri Semei
iita José, tominta-nakariri José iita Judá, 27 tominta-nakariri Judá iita
Joana, tominta-nakariri Joana iita Resa, tominta-nakariri Resa iita
Zorobabel, tominta-nakariri Zorobabel iita Salateel, tominta-nakariri
Salateel iita Neri, 28 tominta-nakariri Neri iita Melqui, tominta-nakariri
Melqui iita Adi, tominta-nakariri Adi iita Cosam, tominta-nakariri Cosam
iita Elmodam, tominta-nakariri Elmodam iita Er, 29 tominta-nakariri Er
iita Josué, tominta-nakariri Josué iita Eliezer, tominta-nakariri Eliezer
iita Jorim, tominta-nakariri Jorim iita Matat, 30 tominta-nakariri Matat
iita Leví, tominta-nakariri Leví iita Simeón, tominta-nakariri Simeón iita
Judá, tominta-nakariri Judá iita José, tominta-nakariri José iita Jonán,
tominta-nakariri Jonán iita Eliaquim, 31 tominta-nakariri Eliaquim iita
Melea, tominta-nakariri Melea iita Mainán, tominta-nakariri Mainán
iita Matata, tominta-nakariri Matata iita Natán, 32 tominta-nakariri

---

[c] **3.21** inkite

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Natán iita David, tominta-nakariri David iita Isaí, tominta-nakariri Isaí
iita Obed, tominta-nakariri Obed iita Booz, tominta-nakariri Booz iita
Salmón, tominta-nakariri Salmón iita Naasón, 33 tominta-nakariri Naasón
iita Aminadab, tominta-nakariri Aminadab iita Aram, tominta-nakariri
Aram iita Esron, tominta-nakariri Esron iita Fares, tominta-nakariri Fares
iita Judá, 34 tominta-nakariri Judá iita Jacob, tominta-nakariri Jacob iita
Isaac, tominta-nakariri Isaac iita Abraham, tominta-nakariri Abraham
iita Taré, tominta-nakariri Taré iita Nacor, 35 tominta-nakariri Nacor iita
Seruh, tominta-nakariri Seruh iita Ragau, tominta-nakariri Ragau iita
Peleh, tominta-nakariri Peleh iita Heber, tominta-nakariri Heber iita
Sala, 36 tominta-nakariri Sala iita Cainán, tominta-nakariri Cainán iita
Arfaxad, tominta-nakariri Arfaxad iita Sem, tominta-nakariri Sem iita Noé,
tominta-nakariri Noé iita Lamec, 37 tominta-nakariri Lamec iita Matusalén,
tominta-nakariri Matusalén iita Enoc, tominta-nakariri Enoc iita Jared,
tominta-nakariri Jared iita Mahalaleel, tominta-nakariri Mahalaleel iita
Cainán, 38 tominta-nakariri Cainán iita Enós, tominta-nakariri Enós iita Set,
tominta-nakariri Set iita Adán, tominta-nakariri Adán riitaki Tajorentsi.

Ikaariperota-kaeterimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

4 1 Tema ojeeka-shiretan-tanakari Jesús Ishire tajorentsi, ipiyaa
ipoñahaawo Pareenkaariki. Tema okantakaakari Ishire tajorentsi
jataki ochempi-mashiki. 2 Ari ijeekakiri janta okaatzi 40 kitejeri,
ikowawitaka Kamaari ikaaripero-shireta-kaerimi. Tema tekatsi royaari
janta, ayimatakiri itashe. 3 Ikantawita-paakari: “Omaperota-tyaarika
Itomintzimi Tajorentsi, pipeyiro owanawontsi iroka mapi.” 4 Ari
rakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Eenitatsi jankina-rentsi kantatsiri:

Tee apatziro okowityee-motari atziri owanawontsi, tema rootaki
kowaperotacha akemijanteero okaatzi ikanteeri Tajorentsi.”[d]

5 Ikanta Kamaari raanakiri Jesús tonkaariki. Ari ikoñaatakaa-paentziro
maawoeni nampitsi ipinkatha-yitziri atziri. 6 Ikantapaeri: “Ari nokanta-
kaakyaawo ipinkathatemi piñaayitakiri, ari nopakimiro eejatzi
rowaneenkawo. Tema naaka rashita-kaetaka maawoeni, ari omatakyaa
nopiri itzimi-rika nokoyiri. 7 Aririka pipinkathatena, maawoeni ikaatzi
piñaakiri, eeroka ashitanee-yaarini.” 8 Ari rakanakiri Jesús, ikantziri:
“Eenitatsi rojankineetakiri paerani, kantatsiri:

Pipinkathateri Pitajorentsite, riitaki pikemijanteri apaani.”

9 Ikanta Kamaari raanakiri Aapatziyaweniki, rateeta-kaapaakiri jenoki
omitzikaaki tajorentsi-panko. Ikantawita-paari: “Kyaari-pero-rika

---

[d] **4.4** tema rootaki kowaperotacha akemijanteero okaatzi ikanteeri Tajorentsi: inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Itomintzimi Tajorentsi, pijapoki jaawikinta. 10 Pikenkishireero rojankinee-
takiri paerani okantzi:
Ari rotyaan-takimiri Tajorentsi Ronampiri raminakowentemi,
11 Riitaki thomaawakimini eero pantziwatantawo mapi piitziki."
12 Ari rakanakiri Jesús, ikantziri: "Iroka ikanteetaki eejatzi paerani:
Tee okameethatzi piñaantyaari Piwinkatharite Tajorentsi."
13 Teera rotsinampaa-shityaari Kamaari ikaaripero-shireta-kaeri Jesús,
iteenkapithata-paentziri eepichokiini.

Retanakari rantayitziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Ikanta riyaateero Jesús Tepokiweniki, otyaanakari ishintsinka Ishire
tajorentsi. Ithonka ikemakoe-tanakiri janta inampiiteki. 15 Riyotaan-
tayitaki kemijantantsipankoki. Osheki ajahaakariri janta.

Ipiyaa Jesús Kashiyakaa-weniki
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Ikanta ipiyaawo Jesús Kashiyakaa-weniki, areetaa inampiki jempe
rantaritaki paerani. Ari omonkaatapaa kitejeri imakoryaan-teetari, jataki
kemijantantsipankoki, rootaki rameta-piintari rirori. Ari ikatziyanaka
iñaanatero jankina-rentsi. 17 Ipaetakiri rojankinari Kamantanta-nirini
Isaías. Ikanta rapinee-ryaakiro jankina-rentsi, raminakiro jempe
ojankinataka, kantatsiri:
18 Ojeekantana Ishire Tajorentsi,
Tema riitaki jeepatzii-tota-kinari.
Rotyaan-takina nokenkithata-kahaeri ashironkaenkari Kameethari
Ñaantsi.
Netsinaryaa-koteeri okantzimo-shireta-waetari.
Nokaman-teeri inoshikaetani nokanteeri: "Aritaki pijeekawaetee
kameetha romonkyaawitee-takimira."
Aritaki naminakaa-yiteeri mawityaakiri-paeni,
Aritaki nookakaa-wenteeri ikaatzi rompera-waeteetari.
19 Rotyaan-takina nokenkithate: "Nimaeka ojarentsiki ari
ikaminthahae Tajorentsi."
20 Ikanta rapineeta-neero Jesús jankina-rentsi, ipaneeri jewatzirori
kenkitha-rentsi, jeekanaki. Tema ipampoyeeyanakirini maawoeni atziri
ikaatzi jeekaen-tsiri kemijantantsipankoki. 21 Ari retanakawo ikantanaki:
"Omonkaatzi-motakimi nimaeka iroka Jankina-rentsi okaatzi pikemakiri
noñaanata-kimiro." 22 Tema ipampoyeeyanakirini ikaatzi kemakiriri
ikenkithataki Jesús kameetha. Ikanteeyini: "¿Kaarima irika itomi José?"
23 Roojatzi ikantan-tanakariri: "Kimitaka ari pikantakina: 'Ajantyaa
aawintan-tzinkari paawintyaa eeroka. Tema osheki nokemako-wentakimi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pantayitakiri Capernaum, ajantyaa pantapaero eejatzi jaka pinampiki.' "
24 Eekiro ikantana-kitzii Jesús: "Omaperotatyaa nokantemiri, ashi
oyiro tee ipinkathatee-tziri Kamantantaniri inampiki rirori. 25 Tema
omaperotyaa iroka, paerani eeniro ijeekawitani Elías, tee oparya-
hae inkani okaatzi mawa ojarentsi eejatzi 6 kashiri janta inampiiteki
Israel-paeni, antawo itasheneenteetaki. Osheki kinankawo tzimawita-
chari janta, 26 roo kanteencha, tee rotyaan-teetziri Elías riyaata-shitero
kinankawo isheninka, apatziro rotyaan-teetakiri riyaata-shitero otsipa-
jato kaari isheninkata janta nampitsiki Sarepta jeekatsiri Shimaaki
27 Ari okimitakari eejatzi eeniro ijeekawita Kamantantaniri Eliseo,
tzimawita-cha inampiiteki Israel-paeni osheki mantsiyari pathaawaeta-
tsiri. Roo kantariteencha tee rotyaan-teetziri Eliseo retsiyata-kota-kahae
apaani, tema rii rotyaan-teetaki Naamán kaari isheninkata poñaachari
Tonkaeroni, retsiyata-kota-kahaeri." 28 Ikanta ikemaeyakini ikaatzi
jeekaen-tsirini kemijantaantsipankoki, antawo ikijeeya-nakani.
29 Ikatziyee-yanakani, rahaeta-nakiri Jesús iweyaa-thapita nampitsi jempe
ojeeki impeeta ikowaeyini rowaririmi. 30 Roo kanteencha Jesús, ishiya-
pithata-nakari rojatekan-tanakari niyanki, jatee.

Atziri raahashiretziri peyari
(Mr. 1.21-28)

31 Ikanta roerinkaa Jesús nampitsiki Capernaum jeekatsiri
Tepokiweniki. Riyotaa-yitapaeri atziri kitejeri imakoryaan-teetari.
32 Tema tee omaanta ishintsinka riyotaantzira, ipampoyeeyanakirini
ikaatzi kemakirori riyotaan-tziri. 33 Okanta janta kemijantaantsipankoki,
ari ijeekakiri atziri raahashiretziri peyari, ishintsitanakiro ikaemanaki,
34 ikantzi: "Jesús, Kashiyakaa-weni-jatzi, niyotzimi naaka, eerokataki
Itajorentsite Pawa. Rootaki pipokantari jaka pithonkae-yinani." 35 Ari
ikijathata-nakiri Jesús, ikantanakiri: "¡Pimaerite peyari, piyaatee! Ari
ityaanaki atziri rooka-neeri iweyarite, teemaeta romantsiyaa-nakiri."
36 Ari ipampoyeeyanakirini atziri-paeni, ikanta-wakaanaka: "¿Oetakama
iroka ñaantsi? Eenitatsi ishintsinka rotsinampaan-tariri romishiyiri
peyari ikijathatakirira." 37 Tema ithonka ikemakoe-tanakiri Jesús
maawoeni janta inampiiteki.

Retsiyata-kota-kahaero Jesús riyote Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

38 Ikanta ishitowanaki Jesús kemijantaantsipankoki, kyaapaaki ipankoki
Simón. Ikantee-tawakiri: "Omatatziiro riyote Simón antawo jaawaki-
rentsi." 39 Ari roeyota-shita-nakawo omaryaakaha roori, kimiwitaka
ikijathata-kityeeromi jaawaki-rentsi. Etsiyata-kotanaki ojaawaki-witaka.
Apathakirotanaa opiriintanaa, aminayita-kiniri opawakiriri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Retsiyata-kota-kaayitziri Jesús mantsiyari-paeni
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.31-34)

40 Okanta otsireniityaanaki, ramaeta-paakiniri Jesús osheki atziri
inashi-yitachari imantsiyanka. Ikanta iñaawakiri Jesús, apatziro
ipampitantakari eepichokiini rako, etsiyata-koyitanee. 41 Osheki atziri
raahashiretziri peyari romishitowaki iweyarite, antawo ikaemayitzi
peyari, ikantzi: "¡Itomi Tajorentsi eeroka!" Teemaeta ishinetziri
iñaawaeeta peyari, ikijatha-yitakiri, tema riyoteeyini peyari-paeni riitaki
Jeepatzii-totaa-rewo irika Jesús.

Riyotaantzi Jesús maawoeni Tepokiweniki
(Mr. 1.35-39)

42 Okanta okitejetzi-mataki, ananinkanaki Jesús apaniroeni,
ishitowanaki riyaatero ochempi-mashiki. Osheki thotyaakoyiteerini
jempe-rika ikinaki. Ikanta iñeeteeri jempe ijeeki, tee ikowaetzi riyaatee.
43 Roojatzi ikantan-tanakari Jesús: "Otzimatyee ikemaetero eejatzi
otsipaki nampitsi Kameethari Ñaantsi jempe okanta-kota ipinkathari-
wentantee Tajorentsi. Tema rootaki rotyaan-tantee-takinari." 44 Eekiro
riyaata-kaana-kitziiro Jesús ikenkithatanaki kemijantaantsipankoki-paeni
okaatzi tzimatsiri janta Tepokiweniki.

Kaari iñeeta-piintzi shimaataantsi

5 1 Okanta apaani kitejeri, ijeeki Jesús inkaari-cheraaki janta
Piyompi-shaariki. Ratsinaki-matakiri atziri ikaatzi piyowenta-
kariri ikemijantziro iñaani Tajorentsi. 2 Ari iñaaki apite pitotsi owaataka
impanekiiteki. Tee rotetan-teeyaawoni ashitawori, tema ikiwaeya-
tziironi ishimaa-mento. 3 Otetapaaka Jesús pitotsiki. Riitaki ashitawori
Simón iroka pitotsi, ikantakiri rotyaantero eepichokiini niyankyaani.
Ari ijeekan-tanakawo Jesús pitotsi, retanaawo riyotaa-yitaneeri atziri.
4 Ikanta ithonka-nakiro riyotaantzi, ikantzi: "Simón, paanakiro pipito
niyankyaani inkaari, ari pishimaatyaari." 5 Ari rakanaki Simón, ikantzi:
"Nomawitakawo noshimaata tsireni-paete, tekatsi nayi. Tema eeroka
kantanari, aritaki nomatakiro." 6 Imatakiro ishimaata Simón, raaki osheki
shima, rooteentsi otzijaanakimi ishimaa-mento. 7 Ikaema-wakoteeri
ikaata-piintziri ishimaata ramitakoteeri. Ikanta riyaata-shita-nakiri,
ikina-kotee-yakini otsipaki pitotsi, ijaayitakiro apitekiro-paeni
ipito, roowiteen-chami itsitsiya-koteeyini. 8 Ikanta iñaakiro Simón
Pedro awijeentsiri, rotziwerowa-shita-nakari Jesús, ikantanakiri:
"Piteenkapithatena Pinkathari, kaari-pero-shireri naaka." 9 Tema antawo
ithaawanaki Simón iñaakiro raaki osheki shima. Ari ikantakari eejatzi
itsipatee-yakarini. 10 Imatzita-nakawo Jacobo eejatzi Juan, itomi-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paeni Zebedeo, tema riijatzi itsipatakari Simón. Roo kanteencha Jesús
ikantanakiri Simón: “Eero pithaawa-shiwaeta, okimitee-yaawo nimaeka
riimi atziri noshimaata-kahae-miri.” 11 Ikanta raata-kotee-yapaeni, rooka-
nakiro maawoeni, royaatee-yanakirini Jesús.

Retsiyata-kota-kahaeri Jesús omatziri pathaawontsi
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

12 Ikanta rareetaka Jesús otsipaki nampitsi, ari ipokakiri omatziri
pathaawontsi. Ari iñaapaakiri Jesús, rotziwerowa-shita-paakari,
ikantapaakiri: “Pinkathari, pikoyi-rika, aritaki omatakyaa petsiyata-
kota-kahaena.” 13 Rootaki rakotan-tanakari Jesús, rotzinkakiri
eepichokiini, ikantziri: “Nokoyi, petsiyata-kotee.” Etsiyatanaki ipathaa-
waewita. 14 Ikantawita-waari: “Eero pikamanta-kotana. Apatziro
powanakiro piyaata-shiteri Ompera-tajorentsitaa-rewo, pantantyaawori
Ikantakaantani paerani Moisés, paanakiniri Tajorentsi patsipeta-kaani
pipira, rootaki riyotan-teetyaari etsiyata-koteemi.” 15 Roo kanteencha
ithonkaka ikemakoe-tanakiri Jesús inteena. Osheki atziri piyowenta-
kariri ikemijantziri. Ikowaeyini retsiyata-kota-kaayiteeniri eejatzi
imantsiyanka-paeni. 16 Roo kanteencha ijeekawaetzi apaniroeni rirori
Jesús ochempi-mashiki, ari ramanari.

Retsiyata-kota-kaeri Jesús Kijopookiri
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 Okanta otsipa kitejeri riyotaantzi Jesús, ari ijeekae-yakini
Inashitantaniri eejatzi Yotaantaniri, riitaki poñaayiteen-chari
nampitsiki-paeni tzimatsiri janta Tepokiweniki, ipatsiteki Judá-paeni,
poñaayiteen-chari eejatzi nampitsiki Aapatziyaweni. Tema otyaakari
Jesús ishintsinka Tajorentsi, kantacha retsiyata-kota-kaayiteri mantsiyari.
18 Ari ramaeta-paakiri kijopookiri inatakoe-takiri romaryaa-mentoki.
Ikoyi ikyaakaa-paakirimi pankotsiki, romaryaa-koteri jempe ijeekaki
Jesús. 19 Teemaeta omata ikyaakaeri, tema osheki atziri piyoteenchari.
Rateeta-kaanakiri jenoki pankotsiki, imoontakiro pankotsi, rowayiita-
kotakiri ipiyowentee-takarira Jesús. 20 Riyotzi Jesús kyaaripero
rawentaakari irika-paeni, ikantanakiri kijopookiri: “¡Nosheninka!
Ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka.” 21 Ikanta ikemaeyakini
Yotaantaniri eejatzi Inashitantaniri, ikanta-shiretee-yanakini: “Itheenka-
tziiri Tajorentsi irikawé. Tema tekatsi materoni ipeyakotantero
kaari-perori, apatziro Tajorentsi ipeyakotan-tziro.” 22 Riyotzimaetaka
Jesús ikenkishiryaari irika-paeni, rojampita-nakiri, ikantziri: “¿Iitakama
pikenkishiryaa-waeta-shitantari? 23 ¿Tema okameethatzi nokante:
‘Ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka?’ Rooma pikoyi nokanteri:
‘Pikatziye, piyaatee.’ 24 Nimaeka piyoteri Itomi Atziri otzimi-motziri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ishintsinka jaka kepatsiki, aritaki ipeyakoteeri kaaripero-shire-
witachari.” Ipithoka-shita-nakari kijopookiri, ikantziri: “Nokantzimi
Naaka, pikatziye, paaneero pomaryaa-mento, piyaatee pipankoki.”
25 Apathakirotanaa ipiriintanaka kijopookiri, raaneero romaryaan-
tawitari. Tema iweshiryaa-wenta-nakari Tajorentsi jaatee ipankoki.
26 Tema ipampoyeeyanakirini ikaatzi ñaakiriri, iweshiryaa-wenta-
yitanakari eejatzi rirori Tajorentsi. Ithaawan-kakiini ikanteeyini: “Teera
añaapiinta-tziro kimityaawoni iroka.”

Rahaetan-tanakariri Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27 Ikanta ishitowa-neera Jesús, iñaapaakiri iitachari Leví. Ijeeki rirori,
jempe rowakiri jewari wirakocha ishintsitantzi ramaeteniri koriki,
ikantapaakiri: “Poyaatena.” 28 Katziyanaka Leví, rookanakiro maawoeni,
royaata-nakiri.
29 Ikanta Leví raanakiri Jesús roemoshirenkyaa ipankoki itsipata-
nakari riyotaani. Ari riyaatzitakari eejatzi osheki shintsitan-tatsiri
ramaeteniri koriki, osheki itsipa-paeni jatayiteen-tsiri. Ari ikaatee-
yakirini rowaeyani. 30 Ikanta Inashitantaniri itsipatakari Yotaantaniri,
iñaana-minthatakiri riyotaani Jesús, ikantziri: “¿Iitaka pitsipatan-tariri
powaeyani eejatzi pimiriteeyini kaari-pero-shireri, pitsipatakari eejatzi
shintsitan-tatsiri ramaeteniri koriki?” 31 Ari rakanaki Jesús, ikantanakiri:
“Aririka imantsiyate atziri ipoka-shitziri aawintan-tatsiri, riima atziri
kaari mantsiyatatsi tekatsi ikoyi rirori. 32 Tema tee nopoka-shitziri
ikimitakantawitari kameetha-shireri, tema nopoka-shita-tziiri kaari-pero-
shireri nokaema-shireteeri rookaero kaari-perori.”

Ikenkithata-kotziro Jesús itziwenteeta
(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

33 Ikanta rojampitee-takiri Jesús, ikantee-tziri: “¿Iitaka kaari
itziwentanta piyotaani? Riima rashi Juan, eejatzi rashi Inashitantaniri-
paeni, osheki itziwenta-piinteeyani, ramaneeyani eejatzi. Noñiiri piyotaani
eeroka, tee itziwenta-nityaa, owawaeyitacha, irawaetatsi imiri.” 34 Ari
rakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka itsipatee-tyaari aawakaa-chari, ¿arima
itziwentee-tapaakyaa? 35 Rooma paata, aririka rahaetakiri iimenteetari,
aripaetera itziwenteetyaa.” 36 Ari roshiya-kaawenta-nakiniri Jesús,
ikantziri: “Apaani paejatoteentsiri ikithaateetari, aririkami rowamatan-
teetantyaawo ojapeki owakirari, ari omaperota-nakyaa otzijaaperotanaki
aririka aminthata-nakyaa owakirari. Teera okameethatakaero
paejatoteentsiri ikithaateetari rowamatantee-tantyaawomi owakirari.
37 Ari okimitari eejatzi, tee ikameethaperotzi paejatoteentsiri mashitsi-
naki rowantee-tyaari eeryaari imiriteetziri. Aririka rowantee-tyaari,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aritaki itzijaanaki, apaatashi-waetakyaa imiriteetziri eejatzi mashitsi-naki.
38 Tema apatziro ikameethatzi owakirari mashitsi-naki rowantee-tyaari.
39 Ikaatzi ametawori imiritziro poetatsiri, eero rametaawo imiritee-ro
eeryaari. Ikanta-piinte: 'Rootaki kameethatatsi amiritero poetatsiri.' "

Ikenkithata-kotziro Jesús kitejeri imakoryaan-teetari
(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

6 1 Okanta apaani kitejeri imakoryaan-teetari, ikinaki Jesús
pankirentsi-mashiki. Ikanta riyotaani-paeni rojaperyaakitanaki
okithoki, ramiroka-kitakiro rowantyaawori. 2 Tee inimotziri
Inashitantaniri-paeni, rojampitakiri ikantziri: "¿Iitaka pijaperyaa-
kitan-tawori? Tema tee oshinetaa-ntsita rantawaeteete kitejeri
imakoryaan-teetari." 3 Ari rakanaki Jesús, ikantanaki: "¿Tema piñaanata-
kotziri pinkatharini David aantawita-kariri itashe itsipayitakari
ikaateeyini? 4 Ikyaaki tajorentsi-pankoki, raakiro ratanteetari
tajorentsita-tsiri, rowakawo rirori, ipakiri eejatzi itsipayitakari. Tema
tee oshinetaan-tsiwita rowaetyaawo, apatziro rowapiinta-yitawo
Ompera-tajorentsitaa-rewo." 5 Ari ikantaki eejatzi: "Irika Itomi Atziri
ipinkathari-perotzi rirori, rawijiro kitejeri imakoryaan-teetari."

Atziri kijowakori
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Okanta otsipa kitejeri imakoryaan-teetari, ikyaaki Jesús
kemijantantsipankoki, riyotaan-tapae eejatzi. Ari ijeekakiri kijowakota-
tsiri rakoperoki. 7 Tema raminakoperoeyakirini Yotaantaniri eejatzi
Inashitantaniri, ikoyi iñeeri Jesús retsiyata-kota-kaeri kijowakori kitejeri
imakoryaan-teetari otziman-tyaari ikanta-koteriri. 8 Iyotzimaetaka
Jesús oeta ikenkishiryaari irika-paeni. Ikaemakiri kijowakori, ikantziri:
"Pipoki, pojatenkyaa nopiyotee-yakanika naaka." Pokanaki kijowakori,
katziya-paaka. 9 Ari ikantzi Jesús: "Nokoyi nojampitee-yimini:
¿Otzimikama shinetaa-ntsita-tsiri anteri kitejeri imakoryaan-teetari?
¿Tema okameethatzi aneshironkatante, rooma kameethatatsi owamaante?
¿Tema okameethatzi antero rooperori, rooma kameethatatsi akaaripero-
waete?" 10 Raminanakiri Jesús piyowenta-kariri, iñaanata-nakiri
kijowakori, ikantziri: "Pampiryaa-wakotee." Matanaka ikantakiri,
akotsitanee kameetha. 11 Tema antawo ikijeeya-nakani jewari-paeni.
Ikamanta-wakahae-yakani jempe ikinakaero ikoshekyaari Jesús.

Riyoshiitaki Jesús 12 Otyaantaa-rewo
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Ari itonkaanaki Jesús ochempiki ramanyaa. Tema
roetziñaarikotakawo maawoeni tsireniriki ramaniri Tajorentsi. 13 Okanta

okitejeta-manee, ipiyotakiri maawoeni riyotaani. Ari riyoshiitaki ikaatzi
12, riitaki iitakiri Otyaantaa-rewo. 14 Irika ikaatzi riyoshiitakiri: Simón,
riitaki iitakiri Pedro, (akantziri añaaniki aaka Kijori.) Riyoshiitakiri
Andrés rirentzi Simón. Riyoshiitakiri Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé,
15 Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo. Riyoshiitakiri Simón iiteetziri eejatzi
Kijakotan-taniri.[e] 16 Riyoshiitakiri Judas rirentzi Jacobo. Riyoshiitakiri
eejatzi Judas Nampitsi-weri, riitaki pithoka-shityaarini paata.

Ikenkithata-kaeri Jesús osheki atziri
(Mt. 4.23-25)

17 Ikanta roerinkae-yaani Jesús itsipataari riyotaani. Ari ijeekae-
yapaakini owinteni-pathatzi. Osheki atziri piyowenta-wakaariri,
Aapatziyaweni-jatzi, eejatzi ikaatzi nampiyitawori ipatsiteki Judá-paeni.
Eenitatsi poñaayiteen-chari inkaari-thapyaaki nampitsiki Mapiniki
eejatzi Shimaaki. Ipokaeyakini irika-paeni ikemiro ikenkithatziri Jesús,
ikowaeya-tziini rirori-paeni retsiyata-koeteeniri imantsiyarite-paeni.[f]
18 Tema ikaatzi raahashireyitziri peyari, retsiyata-kota-kaayiteeri.
19 Ikowaeyakini maawoeni atziri ipampitanta-wakyaari eepichokiini rako,
tema otzimi-motziri Jesús ishintsinka, retsiyata-kota-kaayitziri maawoeni.

Ikenkithata-koetziri kimoshireta-tsini eejatzi ashironkaa-chani
(Mt. 5.1-12)

20 Ikanta raminanakiri Jesús riyotaani, ikantziri: “Ari itajonka-
wentee-teemi eeroka-paeni ashironkaenkari, tema eerokataki ñahaeroni
ipinkathari-wentantee Tajorentsi.
21 Ari itajonka-wentee-teemi piñaawitawo pitashe-neenta-waetzi
nimaeka, tema rooteentsi piñeero pikemaneenteeyaa. Ari itajonka-
wentee-teemi piñaayi-witawo piraa-neenta-waeta nimaeka, tema
rooteentsi piñeero pishironta-waeteeyaa.
22 Ari itajonka-wentee-teemi okantawitakyaa piñaayi-witawo
nimaeka ikijaneenteetemi, rokimaetemi, ikaweya-waeteetemi,
imaninta-waeteetemi, okantakaan-tziro pawentaari Itomi Atziri.
23 Pithaamenta-yiteeyaa, pikimo-shire-yitee, tema Tajorentsi
pinayiteemini inkiteki. Pikenkishireero okaatzi rantakiri piwaejatziteni
ikemaatsita-kaawaetakari Kamantantaniri-paeni.
24 ¡Ashironka-matsiteetemi ashaahantzinkari! Tema piñaayitakiro
nimaeka pinintaa-waeyitaka.
25 ¡Ashironka-matsiteetemi pikaatzi piñiiro nimaeka pikema-
neentayita! Tema aritaki piñeero paata eeroka pitashe-neentee.

---

[e] **6.15** Kijakotan-taniri = cananeo = Owinteni-weri [f] **6.17** Iroka-paeni oweyaanta-paakawori ñaantsi, eenitatsi ojankinataka eejatzi janta vs 6.18.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

¡ashironka-matsiteetemi pikaatzi piñaayitziro nimaeka pishironta-
waeta! Ari piñeero paata pikemaatsi-waeteeyaa, ari piraawaetee-yaari
eejatzi.
26 ¡Ashironka-matsiteetemi pikaatzi rajahaa-wenteetzimi
nimaeka! Tema ari ikantawitee-takari paerani oshiyako-witariri
Kamantantaniri-paeni."

Petakotyaari kijaneenta-yitzimiri
(Mt. 5.38-48; 7.12)

27 "Roo kanteencha pikemi nokantzi naaka: Petakoteeyaari
ikaatzi kijaneenta-yitzimiri, paakameetha-yiteeri. 28 Eero pipiyatari
kijimawaetzimiri. Pamana-koyityaari theeyako-yitzimiri. 29 Aririka
ipajawooteetemi, pishineteeyaari imontewootanakimi ipajatemi. Aririka
ikowaete rahaetero pithaari pipewiryaakowo, pishineteniri eejatzi
raanakiro pikithaatakarira. 30 Aririka ikanteetemi: 'Pipina,' okameethatzi
pipimanta-yite. Aririka rayitee-temiro pashitari, te okameethatzi
pikiñaani-wentero. 31 Pikoyi-rika retakoe-temi, petawakyaawo eeroka
petakotantyaa.
32 Aririka petakota-shitakyaari ikaatzi etakota-yitzimiri eeroka,
¿Kameethatakima iroka? Tema tee, tema rootaki imata-piintakiri
kaari-pero-shireri. 33 Aririka paakameethata-shitakyaari ikaatzi
aakameethatzimiri eeroka ¿Kameethatakima iroka? Tema tee, tema
rootaki imata-piintakiri kaari-pero-shireri. 34 Aririka ikanteetemi:
'Pipawakinawo, ari noepiyeemi,' roojatzi pipantawakari tema piyotzi
ari imateemi eeroka paata. ¿Kameethatakima iroka? Tema tee, tema
rootaki imata-piintziri kaari-pero-shireri. 35 Petakoyiteeyaari eeroka
kijayitzimiri, eero pipiyatari. Pipimanta-yite aririka ikowa-koteetemi,
eero poyaawenta ipiyeetemi eeroka. Antawo ipineeteemi, itominteemira
Jenoki-jatzi. Omaperotatya retakoyitakari rirori maawoeni atziri kaari
pasoonkitantatsini eejatzi kaari-pero-shireri-paeni. 36 Ikimiteero Ashiteeri
retakotanta, ari pikimita-neeyaari eeroka."

Ikenkithata-kotziro Jesús kantzimataantsi
(Mt. 7.1-5)

37 "Tee okameethatzi piyakowentante, paamaeyaa riyakowentee-tzimi-
kari eeroka. Eero pikantzi-matantzi, imaeteemi-kari eeroka paata. Aririka
pipeyakotante, ari imaeteemi eeroka paata. 38 Pipimanta-yitee, tema ari
imaeteemi eeroka paata, rawijakae-teemiro eeroka okaatzi pipimantakiri.
Eenitatsi-rika pantzi-motantakiri, ari imaperotee-teemi paata eeroka."
39 Ikanta roshiya-kaawenta-nakiniri Jesús, ikantzi: "¿Kantachama
ikathata-wakaeyaa mawityaakiri? Tema tee riyotzi jempe ikini, ari
iparyaki apitekiro-paeni omooki. 40 Teera iñahaetzi apaani iyotee-tziri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rawijiri yoteeriri. Rooma paata aririka riyotaa-peroe-takiri aritaki
ikimitee-yaari yoteeriri paerani. 41 Tema okimiwitakawo aririka otyaa-
kitemi antawo incha-petoki pokiki, ¿kantachama pamineri itsipa
tyaa-kita-chari eepichokiini rokiki? 42 ¿Kantachama pikanteri: 'Pipoki
nayimiro tyaa-kita-kimiri?' Tema otyaaki-takimi eeroka antawo incha-
petoki. Tema poshiyakari eeroka owapeyi-motan-taniri. Otzimatyee
petawakyaawo eeroka paawaero antawo inchapetoki otzikaa-kimiri
pokiki, paminee kameetha paantee-yaanariri tyaa-kiteen-chari
eepichokiini."

Ari iyoetzirori okithokitanaki-rika
(Mt. 7.15-20)

43 "Apaani inchato jaankanata-tsiri oshooki, tee iñeetziro okaariperote
okithoki. Rooma inchato jampiya-shita-tsiri, tee okameethatzi okithoki.
44 Otzimatyee aminakoteri kameetha-rika okaatzi rantayitziri, rootaki
ayotantyaari kameetha-shireri irika. ¿Añiiroma chochoki imiriteetziri
okithokitan-tyaawo owaato kitochee? Tema tee. ¿Kantachama okithokitan-
tyaawo otsipa chochoki-paeni roori? Tema eero.[g] 45 Arira ikimi-yitanaari
kameetha-shireri ikenkishiryaa-piintawo kameethari, rootaki
okameethatantari rantayitziri. Riima kaari-pero-shireri tee ikenkishiryaa-
piintawo kameethari, rootaki okaariperotantari rantayitziri. Tema okaatzi
ikenkishiryaa-yitari, rootaki iñaaniyitakari eejatzi."

Ikenkithata-koetziri apite owatzikirori ipanko
(Mt. 7.24-29)

46 "¿Iitaka ikantee-tantanari: 'Pinkathari, pinkathari?' Teemaeta
ranteena-wo okaatzi nokanta-yitziri. 47 Tzimayitatsi mataneerori
okaatzi nokanta-yitziri. Irika roshiya-naari: 48 Tema roshiyari apaani
atziri wetsika-tsiri ipanko, ikiya-shitakiro otzinkami okijo-pathatzira
kepatsi, rowatzikakiro. Okanta opokaki antawo amaani, ookanta-
paakawo pankotsi, tee eewokiro. Tema rowatzikae-takitziiro kameetha
okijo-pathatzira. 49 Riima ikaatzi peyakotzirori nokanta-yitziriri, kaari
antaneeroni. Roshiyakari apaani atziri wetsika-witachari ipanko,
teemaeta ikiyashi-perotziro inthomoeki. Okanta opokaki antawo amaani,
ookanta-paakawo, tyaanaki. Tee iñeeteero."

Retsiyata-kota-kahaeri Jesús romperatani reewarite owayiri-paeni
(Mt. 8.5-13)

7 1 Tema ithonka-nakiro Jesús ikenkithata-kaeri atziri-paeni, jatee
nampitsiki Capernaum. 2 Ikanta imantsiyataki retako-perotani

---

[g] **6.44** chochoki imiriteetziri = uva; chochoki-paeni = higo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

romperatani reewarite owayiri-paeni wirakocha, rooteentsi ikamemi.
3 Ari ikemako-wenta-kiriri Jesús, rotyaantaki rantariperote Judá-paeni,
ikaemiri Jesús, retsiyata-kota-kaeniriita romperatani. 4 Ikanta riyaata-
shitakiri Jesús, ikantapaakiri: “Ohseki okameethate pamita-koteri irika
reewarite owayiri-paeni, 5 tema raakameethata-piintakina, rowetsika-
kaantakina noyemijantaantsipankote.” 6 Ikanta Jesús royaata-nakiri
pokashita-kiriri. Rootentsi raree-tyaami ipankoki, itonkiyotakari itsipa-
minthari reewarite owayiri, riitaki itsipa rotyaan-takiri, ikantawakiri
rirori: “Pinkathari, ikantakaan-tzimi neewarite, ikantzi: ‘Osheki
nopinkathatakimi eeroka, eero omata pikyaa-wankotena, tema tekatsi
kowaperotenani naaka.[h] 7 Rootaki kaari niyaata-shitan-tzimi noñeemi
naaka. Apatziro nokoyiro piñaani pikanta-kaanta-wakiri nomperatani,
aritaki retsiyata-kotee. 8 Eenitatsi omperatanari naaka, eenitatsi
eejatzi owayiri-paeni nomperatari naaka. Aririka nokanteri: ‘Piyaate,’
aritaki riyaataki. Aririka nokanteri itsipa: ‘Pipoki,’ aritaki ipokaki.
Aririka nokanteri nomperatani: ‘Pantero iroka,’ aritaki rantakiro.” 9 Ari
ipampoyaanakiri Jesús ikemakirira ikantaki reewarite owayiri. Ipithoka-
shita-nakari ikaatzi oyaatakiriri, ikantziri: “Riitaki matakirori ikemijantzi
irika, tema ikaatzira tzimatsiri nosheninka-paeni Israel-paeni tekira
noñeeta apaani oshiyaarini irika.” 10 Ikanta ipiyanaawo ipankoki jewari
ikaatzi rotyaan-teetakiri, iñaapaa-tziiri rompereetari etsiyata-kotee
imantsiya-witaha.

Rowañahaeri Jesús eentsite kinankawo

11 Ikanta riyaataki Jesús nampitsiki iiteetziri Owaneenka-weni,
itsipayitakari riyotaani. Osheki eejatzi atziri-paeni oyaatakiriri. 12 Ikanta
rareetzi-mataka nampitsiki, itonkiyota-kotantaka rahaetziri kaminkari
ikiteeteri, apintzite otomi iroka tsinani kinankawo. Osheki atziri
oyaatakirori iroka tsinani. 13 Ikanta iñaawakirowa Jesús kinankawo
tsinani, antawo retako-shireta-nakawo. Ikantziro: “Aritapaaki
piraawaetaka.” 14 Ipokapaaki okaakiini, ipampita-paakiro rowantee-
takariri kaminkari. Katziyee-yapaakani natakotziriri. Ikantzi Jesús:
“Ewankari, eeroka noñaanatzi, pipiriintee.” 15 Piriintanaa kamawiteen-
chari ñaawaetanee. Rakathata-neeri Jesús roojatzi riniroki. 16 Antawo
ithaawae-yanakini ikaatzi ñaakiriri. Ikanta iweshiryaa-wenta-nakari
Tajorentsi, ikantee-yanakini: “Pokaki riiperori Kamantantaniri.”
Ikanteeyini eejatzi: “Riitaki Tajorentsi kaminthaa-yiteeri.” 17 Ithonka
ikemakoe-tanakiro rantakiri Jesús maawoeni ipatsiteki Judá-paeni,
eejatzi otsipaki nampitsi okaatzi ijeeka-nampi-yitziri janta.

---

[h] **7.6** Irika reewarite owayiri kaari Judá-paeni, itsipa-jatzi atziri irika. Tema paerani apaani Judá-paeni, tee ikyaa-wanko-ritzi kaari isheninkata.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rotyaan-takiri Juan riyotaani
(Mt. 11.2-19)

18 Ikanta ikemaki Juan okaatzi awijeen-tsiri, ikamantakiri riyotaani-
paeni. Ari riyoshiitaki apite riyotaani, 19 rotyaan-takiri rojampiteri Jesús,
ikanteri: "¿Eerokama iiteetziri, 'Pokatsini?' Kaari-rika eeroka, ¿Eenitatsima
itsipa noyaa-koteri?" 20 Ikanta riyaateeyanakini, iñaapaakiri Jesús,
ikantapaakiri: "Rotyaan-takina Juan Omitsiryaatan-taniri nojampitemi:
¿Eerokama iiteetzi 'Pokatsini?' Kaari-rika eeroka, ¿Eenitatsima itsipa noyaa-
koteri?" 21 Tema eekiro retsiyata-kota-kaayitatziiri Jesús inashiyita-chari
imantsiyanka, ikaatzi raahashireyitziri peyari, rokiryaa-kaayitee osheki
mawityaakiri. 22 Roojatzi ikantan-tanakariri ikaatzi pokaentsiri: "Aririka
pipiyanee, pikaman-tapaeri Juan okaatzi piñaakiri eeroka nantakiri,
okaatzi pikema-kinari eejatzi. Tema naminakaa-yiteeri mawityaakiri,
nanashita-kaayiteeri kijopookiri, netsiyata-kota-kaayiteeri pathaawaeta-
tsiri, nokemakaa-yiteeri matayempiri, nañaakaa-yiteeri kaminkari,
nokenkithata-koteeniri Kameethari Ñaantsi ashironkaenkari-paeni. 23 Tema
ari itajonka-wentee-teeri ikaate kaari kijoshire-wenteenani."
24 Ikanta ipiyeeya-naani rotyaantani Juan, rojampita-nakiri Jesús
ikaatzi piyowenta-kariri, ikenkithata-kotziri Juan, ikantzi: "¿Iitaka
piñaakiri chapinki ochempi-mashiki? ¿Riima piñaaki kimitawori jawooki
opironka-tonkita-kaawo tampyaa?[i] 25 ¿Piñaakirima rowaneenkata
ikithaata? Tema tee. Tema ikaatzi owaneenkata-chari ikithaata,
ijeeka-wankotziri pinkathari. 26 Tema rootaki piyaata-shitan-takariri
piyotee-yakini Kamantantaniri irika. Tema imaperota-tziiro rirori
rawijanakiri itsipa Kamantantaniri-paeni. 27 Tema riitaki rojankinata-
koetakiri paerani, ikanteetaki:

Pamine, aritaki notyaantaki etyaawoni ikamanta-kotemi,
Riitaki wetsiki-mironi jempe pikinapaaki.

28 Pikemi nokantzi naaka: Paerani osheki atziri tzimawiteen-chari, tekatsi
awijirini Juan okaatzi riyota-nitakiri. Riima ikaate tsinampa-shiretaa-
tsini, ipinkathari-wenteeri Tajorentsi, aritaki rawijeeri Juan." 29 Ikaatzi
kemakiriri ikantayitakiri Juan, ikantanakiri: "Nokoyi pomitsiryaatena."
Ari imatzita-nakawo ikoyi romitsiryaateeteri ikaatzi shintsitan-tatsiri
ramaeteniri koriki. Ari imonkaatzirori okaatzi inintakaan-takiri
Tajorentsi. 30 Riima Inashitantaniri-paeni eejatzi Yotaantaniri-paeni tee
ishinetyaa romitsiryaa-yiteri Juan, ari rapaatzirori okaatzi ikashiya-
kaantziri Tajorentsi.
31 Ipoñaashita ikantzi Jesús: "¿Iitaka noshiya-kaanteriri irika-paeni
atziri? 32 Nokimita-kaanteri owashaantawae-rintzi eentsi kaankii-rentsiki

---

[i] **7.24** kimitawori jawooki opironka-tonkita-kaawo tampyaa = atziri shipeta-shireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aririka roshiya-kaawaetyaa ikaatzi reentsiteeyini, ikanta-wakahae-
yaani: ‘Jame ashowite omampaan-tyaari.’ Tee ikoyi. Ikantawita: ‘Jame
omampaeya owashiretan-tyaari.’ Tee ikoyi. 33 Aritaki pikantee-yakani
eeroka-paeni. Piñaawitakari Juan itzitapaakawo owanawontsi, tee
imiritziro shinchaari, pikantee-yakirini: ‘Raahashireta-tziiri peyari,
rootaki itziwaetantari.’[j] 34 Ikanta ipokaki Itomi Atziri, tee itziwityaawo
rirori owanawontsi, imiritziro shinchaari. Ikantee-takiri: ‘Kaari-perori
irika, niyawae-rintzi, shinki-tzinkari, raapatziyari shintsitan-tatsiri
ramaeteniri koriki, raapatziyari eejatzi kaari-pero-shireri.’ 35 Tekatsi
oetyaa ikantee-takiriri, tema aririka iñahaeteero okaate awijatsini paata,
ari riyoeteeri omaperotatya riyota-nitzi.”[k]

Rareetari Jesús Inashitantaniri iitachari Simón

36 Ikanta apaani Inashitantaniri raanakiri Jesús rowakae-yaari. Areetee-
yakani ipankoki, jeekapaaki Jesús rowapiinteeta. 37 Okanta apaani
kaari-pero-shireri tsinani nampitawori janta, okemako-wentakiri Jesús
areetaka ipankoki Inashitantaniri rowaeyaani, jataki roori aakotanaki
kajankari owantawo onaki rowetsikae-tziro mapinaki.[l] 38 Okatziyi-mota-
paakari iitziki Jesús, irayi-mota-paakari. Okanta othaatanaka oyaaki
okiki ashetapaakiri iitziki, oshetan-tanaari oeshi. Okanta onintaneeri
iitziki, ojeetan-tanakari kajankari. 39 Ikanta iñaakiri Inashitantaniri
amakiriri Jesús, ikanta-shiretanaki: “Kyaari-pero-rikami Ikamantanta-
nirite irika, ari riyotakiromi jempe okantawaeta iroka tsinani antakiriri,
tema kaari-pero-shireri roori.” 40 Ipoñaashita ikantanakiri Jesús irika
Inashitantaniri: “Simón, eenitatsi nokoyiri nokantemiri.” Ikantzi rirori:
“Ajantyaa pikantenawo yotaantaniri.” 41 Ikantzi Jesús: “Eenitatsi atziri
pinatziriri itsipa apite atziri. Apaani ipina-perotaki osheki koriki, riima
itsipa ipinatakiri eepichokiini.[m] 42 Okanta paata, tee imateeri irika
apite atziri roepiyeeri koriki, ipeyaakoe-teeri rireewitani apitekiro-
paeni. Ajantyaa pikantena, ¿Itzimikama etako-perotan-tachani?”
43 Ikantzi Simón: “Riitakira etako-perotan-tacha atziri ipeyako-peroe-
takiri rireewitani.” Ikantzi Jesús: “Pimatakiro eeroka pikantakiri.”
44 Raminanakiro Jesús ojeekaki tsinani, ikantziri Simón: “¿Piñaakiro
antakiri iroka tsinani? Tema nokyaa-wanko-witakimi eeroka, teemaeta
pipana nijaa nokewa-paakyaari noetziki. Rooma iroka tsinani, okewan-
takinawo oyaaki shitowa-neentsiri okiki, opoñaashita oshetan-takinawo
oeshi. 45 Tee pitho-woota-wakina tee powethata-wakina eeroka, rooma
iroka tsinani osheki onintakina noetziki. 46 Tee pijee-patzii-totan-tanari

---

[j] **7.33** owanawontsi = pan; shinchaari = vino [k] **7.35** okaate awijatsini = okaate tzimaaniyitatsini [l] **7.37** mapinaki = alabastro [m] **7.41** ipinatakiri osheki koriki = 500 denario; ipinatakiri eepichokiini = 50 denario

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eeroka yeenkantsi pipinkathatena, rooma iroka tsinani, ojeetan-takinawo
kajankari noetziki. 47 Osheki okaaripero-shire-witaka iroka tsinani,
ipeyakoe-teeniro okantakaawo osheki etakotantaka. Riima ikaatzi
ipeyakoe-tziri eepichokiini, eepichokiini retakotanta." 48 Opoñaashita
ikantanakiro tsinani: "Ipeyakoe-teemiro okaatzi pikaaripero-shire-
witaka." 49 Ikantee-yanakini ikaatzi itsipatee-yarini: "¿Iitatyaakama irika
imatantawori kaari-perori ipeyakotantero?" 50 Eekiro ikantana-kitziiro
Jesús iroka tsinani: "Piyaatee kameetha, rootaki pawijako-shiretan-taari
pawentaana."

Tsinani amitako-yitakiriri Jesús

8 1 Ikanta itsipayitakari Jesús 12 riyotaani, ithonkakiro maawoeni
nampitsi ikenkithataki jempe ikanta-kota Tajorentsi ipinkathari-
wentantee. 2 Ari ikaatakiro tsinani-paeni okaatzi retsiyata-kota-kahaeri
raahashirewitari peyari, okaatzi mantsiya-yiwita-chari eejatzi.
Iroka okaatzi oyaatakiriri: María, iiteetziri Pankothanthaari-jato,
raahashirewitari ikaatzi 7 peyari, 3 kaakitapaaki roori Juana iina Chuza
romperatani Herodes, kaakitapaaki Susana. Eenitatsi eejatzi otsipa-paeni
tsinani okaatzi papiinta-kiriri koriki Jesús.

Roshiya-kaawentziri Jesús pankiwae-ryaantzi
(Mt. 13.1-15,18-23; Mr. 4.1-20)

4 Ikanta ipiyowenta-paakari Jesús osheki atziri. Riitaki poñaayiteen-
chari otsipaki-paeni nampitsi ikoyi iñeeri. Roshiya-kaawenta-tziiniri
okaatzi riyotaa-yitziriri, ikantziri: 5 "Eenitatsi pankiwae-rintzi jatatsiri
ipankiwaete. Ikanta rooka-kitakiro iwankiri, eenitatsi ookakita-paenchari
awotsiki, ithonka raatzika-kitee-takiro. Ikanta ipokaeyakini tsimereriki,
rowapaakawo. 6 Eenitatsi otsipa ookakita-paenchari omapi-pookitzira
kepatsi. Okanta oshooka-witanaka, intsipaete ojampishitanaki, tema tee
irenka-pathata kepatsi. 7 Eenitatsi otsipa ookakita-paenchari kitochee-
mashiki. Otsipataanakawo kitochee-mashi oshooka-witanaka. Okanta
awijanakiro kitochee oshookanaki, kamanaki pankirentsi. 8 Rooma otsipa
ookakita-paenchari okameetha-pathatzira kepatsi, kameetha oshooka-
paaki, kithokitanaki. Tema eenitatsi shookapaen-tsiri kameetha." Ikanta
ikaatakiro ikenkithataki, ari icheraanaki ikantanaki: "Okowa-perotatyaa
iroka, otzimatyee pikemijantee-yawakini maawoeni."[n]
9 Ari rojampita-nakiri riyotaani-paeni, ikantziri: "¿Oetaka oshiyakaa-
wenta-chari okaatzi piyotaan-takiri?" 10 Ikantzi Jesús: "Ishinetee-takimiro
eeroka piyota-koteero jempe okanta-kotaka ipinkathari-wentantee
Tajorentsi. Riima itsipa-paeni, eero nokaman-tziri, apatziro noshiya-

---

[n] **8.8** shookapaen-tsiri kameetha = okaatzi 100 okithoki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaawenteniri. Ari raminawitee-yaani, eero iñiimaetawo. Ari
ikemawitee-yakyaawoni, eero ikematha-tzimaetawo.
11 Iroka okanta-kota noshiya-kaawentakiri: Iroka okithoki ipankitee-
takiri, rootaki oshiyakaa-wentacha iñaani Tajorentsi. 12 Okaatzi
ookakita-paenchari awotsiki, oshiyakaa-wentari kemawitawori ñaantsi,
ipokapaaki Kamaari imaejanta-kaapaakiri, tee ikemijantzi, eero
rawijako-shiretee. 13 Ari okimita ookakita-paenchari omapi-pookitzira,
oshiyakaa-wentari kemawitawori ñaantsi, intsipaete ikemijantawitawaka.
Tee riyotako-perota-wakiro ñaantsi, rooka-nakiro ikemijantzi. Tee
ramawetziro rantakae-takirira kaari-perori, tema ikimitakawo
pankirentsi tee otzima-perotzi oparetha. 14 Ari okimita ookakita-
paenchari okitochee-mashitzira, oshiyakaa-wentari kemawitawori
ñaantsi. Okantakaan-tziro okantzimo-shire-waetari, ikenkishiryaa-waeta
rashaahantyaa, iñaamawaetawo ithaamenta-waetyaa. Tema awijanakiro
ñaantsi ikemawitakari, roshiyakawo pankirentsi kaari kithokita-tsini.
15 Rooma okithoki ookakita-paenchari okameetha-pathatzi kepatsi,
oshiyakaa-wentari kemijanta-neerori ñaantsi, kameetha-shiretanee,
amawewaetanee, roshiya-kotakawo pankirentsi kameetha shookanaki,
osheki okithokitanaki."

Okoñaata-koyitee omanako-yiwiteen-chari
(Mr. 4.21-25)

16 "Akoyi-rika onthoteri ootamentotsi, tee atapata-kotziri. Tee
owakotziri otapinaki. Tema owakotziri jenoki ikoñeetyaakotantyaari
ikaatzi kyahaa-tsiri.[o] 17 Ari okimityaari eejatzi, otzimatyee okoñaata-
koyitee omanako-yiwiteen-chari, ooñaawonteero kaari ikematha-witeeta
paerani. 18 Paamawentyaawo okaatzi pikemakiri. Jempe-rika itzimi
otzimi-motakiri, ari otzimimo-peroteeri osheki. Riima kaari otzimi-motzi,
imaperoe-teeri raapithee-teeri okaatzi tzimimo-witariri."[p]

Riniro Jesús eejatzi rirentzi-paeni
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Okanta opoka-shitakiri riniro Jesús otsipatakari rirentzi-paeni
oñeeri. Teemaeta omatziro oñeeri rotzikakiro atziri piyowenta-kariri.
20 Ari ikamantee-takiri, ikantee-tziri: "Ari opoki piniro otsipatakari
pirentzi-paeni, okoyi oñeemi." 21 Ikantanaki rirori: "Ikaatzi kemaerori

---

[o] **8.16** otapinaki = otapinaki amaamento, ojenoki-neenta-yitatzii imaantari-paeni oshiyaawomi okaatzi ojenoki-yitzi menkontsi-tapi [p] **8.18** Okaatzi kenkithata-kota-chari jaka, iroka okanta-kota: "Eepichokiini-rika pikemijanta-wakiro nokanta-kimiri, eepichokiini piyoteero. Rooma pikemijanta-perotawaki-rika, osheki piyotawakiri, eekiro niyotakaa-perota-nakityeemiro."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iñaani Tajorentsi, rantaneero eejatzi okaatzi ikowakaeriri, riitaki
nirentzitari, rootaki nonirontari.”

Romaeriiro Jesús tampyaa
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Ari rotetanaka Jesús pitotsiki itsipata-naari riyotaani-paeni,
ikantaneeri: “Jame amontyahae intatsikironta.” Jateeyakini.
23 Ikanta imontyaa-koteeyani, maanaki Jesús. Ari itampyaata-kotaki
niyankyaa-niki inkaari, antawo otamakaatanaki, kitaa-tapaaka nijaa
pitotsiki, rooteentsi itsitsiya-koteeyini. 24 Riyaata-shitee-tanakiri
Jesús, rowakiryahae-tapaakiri, ikantee-tziri: “¡Yotaanari! ¡Yotaanari!
¡Atsitsiya-kotatyee!” Piriintanaka Jesús, iñaanata-nakiro tampyaa,
ikantziro: “¡Aritapaaki pitampyaataki!” Ikantziro otamakaatzi inkaari:
“¡Pimaeryaate!” Awijanaki tampyaa, maeryaatanee inkaari. 25 Ikantziri
riyotaani-paeni: “¿Jempema okinakika pawentaani?” Tema ipampoyee-
yanakirini riyotaani, antawo ithaawan-tanakari, ikanta-wakahaeyani:
“¿Iitatyaakama irika romoeryaan-tawori tampyaa, eejatzi inkaari?”

Gadara-jatzi raahashiretziri peyari
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Ikanta imontyaakawo Jesús intatsikiro inkaari Tepokiweni, areetee-
yakani nampitsiki Gadara.[q] 27 Roo raata-kowita-paaka, ishiya-shita-wakari
raahashiretziri peyari. Paeranitaki raahashiretee-tziri, tee ikithaateeyaa,
tee rameteeyaa ijeekae pankotsiki, ashi royiro ijeekawaetzi kitataa-
rewo-mashiki. 28 Ikanta iñaawakiri Jesús, rotziwerowa-shita-wakari.
Ishintsitanakiro ikaemanaki, ikantzi: “¡Jesús! ¡Itomi Tajorentsi-
perori! ¿Jempema pikantenaka? ¡Tee nokoyi powashironkaena!”
29 (Tema ikijathata-wakitziiri Jesús irika peyari rookaneeri irika atziri.
Paeranitaki ijeeka-shiretan-takari. Osheki roojotan-tawiteetari eshirotha,
ithatyaayitziro. Ishiya-shiya-waeta ochempi-mashiki ikantakaari peyari.)
30 Ikanta rojampita-nakiri: “¿Jempema piitaka?” Ikanteeyini peyari:
“Noeta ‘Oshekyaantzi.’ ” Tema osheki peyari jeeka-shiretan-takariri irika
atziri. 31 Eekiro ikantana-kitzii peyari: “Tee nokoyi pithonkae-yinani.”
32 Ari ipiyotaka tyonkaarikiini osheki chaancho ishimokawaeteeyini.
Ikanteeyini peyari: “Potyaantena chaanchoki.” Ikantzi Jesús: “Pimatero.”
33 Jatanaki peyari-paeni chaanchoki, raahashireta-paakiri, rootaki
ishiyan-tanakari impeetaki, japokae-yapaakani maawoeni inkaariki,
thonkaka ipiinkaki.

34 Ikanta iñaakiro aminakowentziriri chaancho-paeni okaatzi awijeen-
tsiri, shiyeeya-nakani, ikamantanta-paaki nampitsiki, ikamanta-nakiri

---

[q] **8.26** Gadara = Gerasa

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eejatzi ikaatzi jeekayita-tsiri rowaneki. 35 Ari ipokaeya-nakini atziri
raminiro okaatzi awijeen-tsiri. Ikanta rareetee-yapaakani ijeekaki
Jesús, iñaapaa-tziiri raahashirewitari peyari ijeekaki itsipatakari Jesús,
ikithaataka, kameetha ikantanaa. Ari ithaawae-yanakini. 36 Tema
ikaatzi ñaakirori awijeen-tsiri, ikamanta-wakiri ikaatzi pokayiteen-tsiri,
ikantziri: "Riitaki irika etsiyata-kota-kahaeriri raahashirewitari peyari."
37 Ikanta nampiyitawori ipatsiteki Gadara-jatzi, osheki ipankinawentee-
yakarini Jesús, ikantziri: "Piyaatee, tee nokoyi pijeeki-motena." Rootaki
ikantan-tariri, tema antawo ithaawan-tanakari. Ari rotetanaa Jesús
pitotsiki, piyanaka. 38 Ipankinawenta-witawaari retsiyata-kota-kahaeri,
ikantziri: "Nokoyi noyaata-nakimi." Rakanakiri Jesús, ikantziri:
39 "Eero poyaatana, piyaatee pinampiki pikamantantee, pikantapae:
'Rowawijaa-kotaana Tajorentsi.' " Imatakiro irika atziri, jatee inampiki,
ikamanta-paeri maawoeni atziri, ikantapaeri: "Rowawijaa-kotaana Jesús."

Rishinto Jairo eejatzi tsinani pampitzitakiriri ithaari Jesús
(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

40 Ikanta ipiyaa Jesús, osheki ithaamentakari atziri ipiyowenta-waari,
tema riitaki royaako-yitakiri. 41 Eenitatsi apaani atziri iita Jairo, riitaki
jewatakaan-tatsiri kemijantantsipankoki. Iñaapaakiri Jesús, rotziwerowa-
shita-paakari, ikantapaakiri: "Pinkathari, nokoyi piyaate nopankoki."
42 Tema okami-matatzii rapintote rishinto. Tema okaataki roori 12
ojarentsite. Royaata-nakiri Jesús pokashita-kiriri. Ikanta royaatzirira
atziri-paeni irika Jesús, ratsinaki-matakiri.
43 Okanta apaani tsinani ojokaawaeta-chari ira, okaata-kotaki 12
ojarentsi omantsiya-waetaki, tekatsi-maeta materoni raawintero.
Tema thonka-kotaka orikite aawinta-kaanta-witaka. 44 Okina-shita-
paakiri itaapiiki Jesús, opampitzitakiri eepichokiini opatzikakiki
ithaari. Apathakirotanaa etsiyata-kotanaki ojokaawaetaha ira. 45 Ikanta
rojampitan-tanaki Jesús, ikantzi: "¿Iitaka pampitakinari?" Tekatsi
kamanta-tsini iita pampitzitakiriri. Ari iñaawaetanaki Pedro itsipatakari
ikaateeyini, ikantzi: "Yotaanari, tema piñaakiri ratsinaki-matakimi osheki
atziri." 46 Eekiro ishintsita-nakitzii Jesús ikantzi: "Iitaka pampitakinari.
Tema nokemawakiro noshintsinka eenitatsi etsiyata-kotakaa-shitakari."
47 Okanta oñaakiro iroka tsinani tee omana-kota okaatzi antakiri,
ompetawaetanaka, opoka-shita-paakiri Jesús, otziwerowa-shita-paakari,
maawoeni ikemaetakiro okamanta-kota, ikemaetakiro jempe okanta
omapoka-shitanaka etsiyata-kotanee ojokaawaetziro ira. 48 Ikantanakiro
rirori: "Tsinani, rootaki etsiyatakotakahaemiri pawentaana. Kantacha
piyaatee, pikimoshiretanee."
49 Tekira ithonkirootami Jesús iñaanatziro tsinani, areetapaaka
poñeenchari ipankoki jewari, ikantapaakiri: "Kamakira pishinto, aritapaaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

poñaashirenkakiri yotaantaniri." 50 Ikanta ikemakiri Jesús areetapaen-chari,
ikantanakiri rirori: "Eero pithaawa-shiwaeta. Pawenteena, aritaki etsiyata-
kotee." 51 Ikanta rareetee-yapaakani pankotsiki, tekatsi ishinete ikyaapaaki,
apatziro Pedro, Jacobo, Juan, ashitawori rishinto eejatzi iniro. 52 Osheki
iraakotee-yawoni kamaentsiri. Ikantapaaki Jesús: "Eero pirahaeyani,
tee okami, omakoryaatzii." 53 Itheenka-shiryaawitee-takari Jesús, tema
omaperotatya iñahaetakiro okamaki eentsi. 54 Ikanta roteya-wakota-
paakiro Jesús, ishitsitanaki iñaanatanakiro, ikantziro: "¡Eentsi, pipiriinte!"
55 Piyashire-tapaaka eentsi, piriintanaa. Ari ikantzi Jesús: "Pipiro owanawo."
56 Ari ipampoyaanakiri Jesús irika ashitawori eentsi. Eekiro ikantana-kitzii
Jesús: "Tee nokoyi pikamantantero okaatzi piñaakiri."

Rotyaan-teetziri 12 Yotaa-rewo
(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

9 1 Ikanta ipiyotakiri Jesús 12 riyotaani ipakiri ishintsinka. Imatanakiro
rirori retsiyata-kota-kaayitziri raahashireyitziri peyari eejatzi
mantsiya-rentsi-paeni. 2 Rotyaan-takiri ikamantantero jempe okanta-kota
ipinkathari-wentantee Tajorentsi, retsiyata-kota-kaayiteeri mantsiyata-tsiri.
3 Ikantayitakiri: "Eero paayitanaki oetarika, eero paanaki pikotzi, pithaate,
powanawo, piyorikite, eero paanaki eejatzi otsipa pithaari. 4 Aririka
pareetakyaa pankotsiki, ari pimaa-piintatyee roojatzi pawijan-takyaari.
5 Eerorika raakameethee-tzimi janta, pawija-pithateri, potekaneero pipatsite
piitziki, rootaki riyotan-teetyaari tee ikemijantzi."[r] 6 Ikanta riyaatee-yakini
riyotaani, ithonka ikamantantakiro nampitsiki Kameethari Ñaantsi, osheki
mantsiyari retsiyata-kota-kaayitaki.

Ikamantakari Juan omitsiryaatan-taniri
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Ikanta pinkathari Herodes ikema-kotakiri Jesús okaatzi rantayitakiri,
okantzimo-shireta-nakari, tema eenitatsi kantatsiri: "Añahaera Juan
Omitsiryaatan-taniri." 8 Itsipa kantatsiri: "Elías irika." Ikanteetzi eejatzi:
"Aamaa riitaki piriintaacha itsipa Kamantantaniri jeekitachari paerani."
9 Roojatzi ikantan-tanakari Herodes: "Tema nothatyaa-kaantakiri
Juan. ¿Jempema itzimi nokemako-tziri nimaeka?" Osheki ikowawitaka
iñeerimi Jesús.

Rowaeyani 5000 shirampari
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-34; Jn. 6.1-14)

10 Ikanta ipiyayitaaha Otyaantaa-rewo, ikamanta-paeri Jesús okaatzi
rantayitakiri. Ikanta ipiyota-waeri maawoeni, raanakiri nampitsiki

---

[r] **9.5** otekirori ipatste iitziki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iiteetziro Shima-pankoni. 11 Roo kanteencha riyotee-yakini atziri
jempe ikinaki, royaata-nakiri. Raawakiri Jesús kameetha irika-paeni,
ikamantakiri jempe okanta-kota ipinkathari-wentantee Tajorentsi,
retsiyata-kota-kaayitakiri mantsiya-yitatsiri. 12 Tema tsireniityaanaki,
ipokapaaki riyotaani ikaatzi 12, ikantapaakiri: "Potyaan-teeri atziri-paeni
nampitsiki, ramini jempe imayi, jempe royaa eejatzi, aamaa-shityaa
eenitatsi-rika owaantsiki. Tema ajeekatzii ochempi-mashiki." 13 Ari
ikantzi Jesús: "Pipiri eeroka royaari." Ari ikanteeyini: "Tekatsi nopiri,
apatziro ikaatzi apite shima eejatzi okaatzi 5 atantari. ¿Pikoyima
niyaate namananta-kiteniri royaari maawoeni atziri?"[s] 14 Aamaaka
ikaateeyini 5000 shirampari piyoteen-chari. Opoñaashita Jesús ikantziri
riyotaani: "Pipiyoyiteri ikaate 50 atziri poejeeka-yiteri, ari pikimita-
kiriri maawoeni." 15 Ari ikantakiro, roejeekakiri maawoeni atziri.
16 Ikanta raakiri Jesús irika shima eejatzi atantari, aminanaki inkiteki,
ramanakotakawo. Itzimpetowakiro, ipayitakiri riyotaani, rowawijaa-
kiniri rirori atziri-paeni piyoteen-chari. 17 Tema maawoeni rowaeyakani,
kemae-yapaakani. Rowiiteero okaatzi tzimahaanta-neentsiri, roteyiteero
okaatzi 12 kantziri jaapaachari.

Riyotaki Pedro: Jeepatzii-totaa-rewo irika Jesús
(Mt. 16.13-20; Mr. 8.27-30)

18 Ikanta ijeeki Jesús ramaneeyani itsipatari riyotaani. Ari rojampita-
kiriri ikantziri: "¿Iitaka ikenkishiryaa-kotanari atziri-paeni?"
19 Akaeyanakini riyotaani, ikantzi: "Eenitatsi atziri kantatsiri, Juan
Omitsiryaatan-taniri eeroka. Ikantzi itsipa Elías eeroka. Eenitatsi
kantayita-tsiri eejatzi, riitaki etawori Kamantantaniri añahaatsiri' "
20 Opoñaashita ikantzi Jesús: "¿Jempema pikanteeyini eeroka?" Ari
rakanaki Pedro, ikantzi: "Eerokataki Jeepatzii-totaa-rewo poñaachari
Tajorentsiki." 21 Ari ikantanakiri Jesús: "Eerowa pikamanta-kotana."

Ikenkithata-kotziro Jesús rowamaeteri
(Mt. 16.21-28; Mr. 8.31–9.1)

22 Eekiro ikantana-kitzii: {Mr 8.31 "Antawo ikemaatsita-kaena
Antaripero-paeni, reewari-paeni Ompera-tajorentsitaa-rewo, eejatzi
Yotaantaniri-paeni, aritaki rowamaa-kaantakina. Roo mawatapaen-tsini
kitejeri, añahaana."}
23 Ari ikantanakiri maawoeni: {Mr 8.34 "Eenitatsi-rika kowatsiri
itsipatena, rookaero ikowashi-yitari rantero, okantawityaa
ikentakoe-teri,} itsipata-piintena kitejeriki. 24 {Mr 8.35 Tema ikaatzi
etakowaeta-chari rantayitziro ikowayitziri rirori, ari ipeya-shiteeyaa.

---

[s] **9.13** atantari = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riima ikaatzi atsipewentawori rantaneero nokoyiri naaka} rootaki
ikamawentan-tanari, aritaki rawijako-shiretee. 25 {Mt 16.26/Mr 8.36
Aminaashi-waeta otzimi-motantzi owaahawontsi jaka kepatsiki, aritaki
opeyakaa-shitan-teeyaa.} 26 {Mr 8.38 Tema ikaatzi pashiwentakakinari
naaka eejatzi okaatzi nokenkithata-koyitakiri, ari imatapaeri eejatzi
Itomi Atziri ipashiwen-takaapaeyaari paata aririka ipiye ramaero}
rowaneenkawo, rashi Ashitariri, {Mr 8.38 eejatzi rashi ronampiripaeni
tajorentsitaa-tsiri.”} 27 Ari ikantanaki eejatzi Jesús: {Mt 16.28
“Omaperotatyaa, eenitatsi pikaatziri jaka, tekira pikamiita aritaki}
piñaakiro jempe ikantyaa Tajorentsi ipinkathari-wentante.”

Ishipakirii-motziri Jesús riyotaani
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Okanta awijaki 8 kitejeri, tonkaanaki Jesús ochempiki ramanyaa,
ari itsipata-nakari Pedro, Jacobo eejatzi Juan. 29 Ikanta ramanaha, ari
ipaashini-pootanaki Jesús, kitamaanikitanaki ithaari oshipakiryaanaki.
30 Iñeetatzii apite katziya-paenchari itsipata-paakari Jesús, Moisés
irika itsipatakari Elías. 31 Otapotakari rowaneenkawo jempe
ikatziyee-yapaakani, ari ikenkitha-kotee-yironi jempe ikanteeteri
Jesús rowamahaeteri Aapatziyaweniki. 32 Tema ayimata-kirira Pedro
iwochokini eejatzi ikimitakari ikaatzi itsipatakari. Okanta awiji-mota-
nakiri iwochoki, iñaatziiro rowaneenkawo Jesús itsipata-karira apite
koñaata-paentsiri. 33 Roo ipiyi-matanaka apitera tsipata-paentariri
Jesús, ikantzi Pedro: “¡Yotaanari! {Mt 17.4 Omaperotatyaa okameethatzi
pamakina jaka. Kameetha nowetsikimi mawa panko-tsisheta: Apaani
pashi eeroka, apaani rashi Moisés, rashi apaani Elías.”} Iñaawaeta-
shitanaka Pedro, tee riyotzi oeta ikantziri. 34 Iñaawae-mintheetzi Pedro,
opamanka-paakiri menkori, antawo ithaawanaki. 35 {Mt 17.5 Ikematzii
iñaawaetee-tanaki menkoriki, ikanteetzi: “Notyomi irika} niyoshiitakiri.
Pikemijanteeri.” 36 Okaatapaakira ñaantsi iñaawaetee-takiri, iñeetatzii
apaniroeni ijeekanee Jesús ikatziya. Teera ikamantantzi-tyaawo riyotaani
jempe ikanta iñaakiri, romanakotakiro.

Retsiyata-kota-kaeri Jesús eentsi raahashiretziri peyari
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Okanta okitejetamanee, oerinkae-yaani Jesús ipoñahaawo tonkaariki
ochempiki, osheki pokapaen-tsiri itonkiyota-waeyaari. 38 Ari rojatekaka
apaani atziri, ishintanakiro kaemanaki ikantzi: “¡Yotaantaniri, nokoyi
pamininari napintzite notyomi! 39 Raahashireta-tziiri peyari, osheki
ikaemakaa-waetziri, ishimore-paanteta-kaeri ikamana-waetzi, rompoja-
kaawaetari, tee rookaneentziri eepichokiini. 40 Nokanta-witakari
piyotaani retsiyata-kota-kaenari, tee imatziri.” 41 {Mr 9.19 Rakanaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesús ikantanaki: “Tee pikemijantee-yanitzi eeroka,} pikinashi-waetaka.
{Mr 9.19 ¿Jempema okaate nojeeki-mota-neemi, noñeero namaweyitemi?
Pamakiri jaka pitomi.”} 42 Ikanta ramaeta-paakiri eentsi, ishinki-wenta-
kaanakari peyari, tyaanaki jaawiki, antawo rompeta-waetanaka. Ikanta
Jesús ikijathatakiri peyari, etsiyata-kotanee eentsi, raaneeri ashitariri.
43 Tema ipampoyeeyanakirini atziri iñaakiro ishintsinka Tajorentsi.

Rapiiteero Jesús ikamanta-kota ikami-motante
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ikanta rapiitakiro Jesús ikantziri riyotaani: 44 “Powakempityaawo
eeroka iroka ñaantsi, okowa-perotatyaa. Rooteentsi raakaan-teeteri Itomi
Atziri” 45 Roo kanteencha tee ikemathatee-yironi okaatzi ikantawitariri,
tema romana-pithee-tatziiri eero ikemathatantawo. Rootakira ithaawan-
teeyarini tekatsi ojampiterini oeta ikenkithata-kotziri.

Jempe itzimi riiperota-tsini
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46 Ikanta riyotaani Jesús ikanta-wakaa-wentakawo iitarika
riiperota-tsini. 47 Roo kanteencha riyotaki Jesús oeta ikenkishiryaari
riyotaani-paeni. Raaki apaani eentsi, roejeekakiri jempe ijeekaeyini.
48 Opoñaashita ikantzi: {Mt 18.5 “Ikaatzi aakameethateeriri oshiyakariri
eentsi rawentaana, naaka raakameethataki.} {Mr 9.37 Ari okimitari
eejatzi, aririka paakameethatakina naaka, oshiyawaetakawo riitaki
paakameethatanee otyaanta-kinari jaka.} Ikaatzi kaari riiperota-tsini
nimaeka jaka, riitaki riiperotaa-tsini paata.”

Ari atsipatari kaari kijaneenteeni
(Mr. 9.38-40)

49 {Mr 9.38 Opoñaashita ikantanaki Juan: “Yotaanari, noñaaki
chapinki apaani atziri paeriirori piwaero, retsiyata-kota-kaakiri
raahashiretziri peyari. Teera añeeri atsipatyaari jaka, nooka-kaakiri.”}
50 Ikantanaki Jesús: “Eero pooka-kaerimi, {Mr 9.40 tema ari atsipatari
kaari kijaneenteeni.”}[t]

Ikijathatee-tziri Jacobo eejatzi Juan

51 Aritaki monkaatzi-mata-paaka roenokan-teeyaari Jesús, tonta-
shiretanaki riyaate Aapatziyaweniki. 52 Rotyaantaki aminaan-takiterini
janta Oshitekii-toniki. 53 Roo kanteencha tee ikowaeyini Oshitekii-
toni-jatzi ikini-moteri, tema riyoteeyini riyaatatyee Aapatziyaweniki.
54 Ikanta Jacobo eejatzi Juan, ikantanakiri Jesús: “Pinkathari, jame

---

[t] **9.50** atsipatari kaari kijaneenteeni: inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akaemakaante ookatha-rentsi opoñaakyaa inkiteki, ikimitakiro paerani
Elías, ithonkyaata itayaa irika-paeni."[u] 55 Ari ipithoka-shita-nakari
Jesús, ikijathata-nakiri, ikantziri: "Tema tee pikameetha-shirete eeroka.
56 Teera rootaki ipokantyaari Itomi Atziri jaka ipeyashi-waeteeyaa atziri,
tema otzimatyee rowawijaa-koyiteeri." Roojatzi ikinanta-nakari otsipaki
nampitsi.[v]

Kowawita-chari royaaterimi Jesús
(Mt. 8.18-22)

57 Ikanta rawijanakira Jesús, ikantawitee-tawaari awotsiki: {Mt 8.19
"Yotaanari, nokoyi noyaata-nakimi jempe pikinayite eeroka."}
58 {Mt 8.20 Rakanaki Jesús, ikantziri: "Eenitatsira imoo kowincha
imaanta-piintari, eejatzi ikimita tsimereri-paeni eenitatsi imayimento.
Riima irika Itomi Atziri tee otzimi ipanko imaanta-piintyaari rirori."}
59 Opoñaashita ikantawita-nakari Jesús itsipa: "Poyaatena eeroka."
Ikantzi rirori: "Pinkathari, {Mt 8.21 nokowawitaka naaka noyaata-
nakimi, eeromaeta nimaeka, nokowatzii noñeero nokitata-neeri
ashitanari, aripaete noyaatemi."} 60 Ikantanakiri Jesús: {Mt 8.22 "Tema
ikaatzi kamashireta-tsiri, aritaki ikitateeri rirori kaminkari-paeni.}
Otzimatyee pikenkithata-koteero eeroka jempe okanta-kota ipinkathari-
wentantee Tajorentsi." 61 Ari ikantawitanaka itsipa: "Pinkathari, nokoyi
naaka noyaatemi, roo kanteencha pishinetena nowethata-panaatyaari
nosheninka nonampiki." 62 Rakanaki Jesús, ikantziri: "Apatziro okanta
pamina-piintziro pikiya-shitziro piwankiri, tekatsi paminayitanee
otsipa. Ari ikimitari kaari ookaeroni ranta-piintayitziri, teera iñeero
okameethatzimoperoteri ipinkathari-wenteeri Tajorentsi."

Rotyaan-teetakiri ikaatzi 70

10 1 Okanta okaatapaaki iroka-paeni, ari raminaki Jesús itsipa
rotyaanteri ikaatzi 70, apite-paeni rotyaan-takiri, reewateri
nampitsiki jempe ikinayitanaki rirori. 2 Ikantakiri: {Mt 9.37-38
"Roshiyakawo irika-paeni atziri ojampaen-katzi pankirentsi, roo
kanteencha tee itzima-perotzi atziri owiiteeroni. Pamaneeri eeroka-
paeni Awinkatharite, rotyaan-teeta osheki jatashiterini atziri-paeni,
tema eenitatsi osheki kemijantaa-tsini.} 3 Piyaateeyini eeroka, naakataki
otyaantzimiri, {Mt 10.16 pikimitakari rotyaan-teetziri ipireetari jempe
ipiyota katsimari owantaniri.}[w] 4 Eero paanaki piyorikite, powanawo,
paakontata-shityaa. Eero piwethatari piñaanakiri awotsiki pojamanitzi-

---

[u] **9.54** ookatha-rentsi = paamari [v] **9.56** Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee iñeetziro etanakawori iroka ñaantsi jaka. inashiyita ñaantsi-paeni [w] **10.3** ipireetari = owisha; owantaniri = lobo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kari. 5 Aririka pareetakyaa pankotsiki, piwethata-paakyaari jeekatsiri.
Pikanta-paakiri: ‘Okantashitzimaetyaa pijeeka-waete kameetha
pipankoki.’ 6 Eenitatsi-rika aakameethata-wakimini, aritaki ijeekae
kameetha. Rooma eerorika raakameethatzimi, aminaa-shita piwetha-
witapaakari. 7 Ari pimaa-piintatyee pankotsiki jempe pareetaka, eero
pamina-minatzi otsipa pankotsi. Ari poyaari, piraayitero ipaetemiri.
Tema {1Ti 5.18 otzimatyee ipineeteri antawaeta-tsiri. 8 Aririka
raakameethateetemi nampitsiki jempe pareetakyaa, poyaawo okaate
ipaetemiri janta. 9 Petsiyata-kota-kaayiteri mantsiyari janta, pikanteri:
‘Rooteentsi ipinkathari-wentantee Tajorentsi.’ 10 Rooma pareewitakyaa
otsipaki nampitsi, eerorika raakameethee-tzimi, pawija-pithateri,
pikanta-nakiri: 11 ‘Ari notekaneero noepatsite noetziki jaka, rootaki
riyotee-tantyaari tee pikemijantzi. Roo kanteencha, otzimatyee piyote
rooteentsi ipinkathari-wentantee Tajorentsi.’[x] 12 Roo kanteencha, paata
oweyaantyaawoni kitejeri, imaperoe-teeri rowajankiteeteri rirori
nampitawori janta, aritaki awijeero ikanteeteri Paamaarini-jatzi.”

Ashironkamatsiteerini kijoshireri nampitsiki-paeni
(Mt. 11.20-24)

13 {Mt 11.21 “Ashironkaamatsitemini Shima-pankoni-jatzi eejatzi
nampitawori Corazín. Osheki piñaawitakawo notajonka-wentantaki,
teemaeta pikemijanteeyini. Riimi ñaakinani Mapini-jatzi eejatzi Shimaa-
jatzi, aritaki ikithaata-nakyaawomi meremawota-tsiri kithaarentsi,
jeekawaeta-nakimi jamampoki rowashireta-kotyaa ikaaripero-shire-yitaki,
ikemijanteemi maawoeni rirori-paeni.}[y] 14 {Mt 11.22 Eerokataki imaperoete
rowajankiteeteri paata aririka raminakoe-teeri maawoeni ranteetakiri.
Aritaki awijeero ikanteeteri Mapini-jatzi eejatzi Shimaa-jatzi.} 15 {Mt 11.23
Eejatzi eeroka-paeni nampitawori Capernaum, pikenkishirewita piyaatee
inkiteki, apatziro piyaa-matsitee jempe ikinayitzi kaminkari.}
16 Eenitatsi-rika kemijantemini, naakataki ikemijantaki. Itzimi-rika
maninta-shireta-kimini, naaka imaninta-shiretaki. Itzimi-rika maninta-
shireta-kinari naaka, imanintakiri jempe itzimi otyaanta-kinari jaka.”

Ipiyayitaa rotyaan-teetakiri ikaatzi 70

17 Tema kimoshireyitee ipiyeeyaani rotyaan-teetakiri kaatatsiri 70,
ikantayitapae: “Pinkathari, tema eeroka otyaanta-kinari, rantziro
peyari nokanta-yitziriri.”[z] 18 Ari ikantzi Jesús: “Noñaakiri Kamaari

---

[x] **10.11** otekirori ipatsite iitziki [y] **10.13** meremawota-tsiri kithaarentsi; {Mt 11.21 Tema irika-paeni nampitawori Corazín eejatzi Shima-pankoni-jatzi, Judá-paeni irika. Riima Mapini-jatzi eejatzi Shimaa-jatzi, itsipa-jatzi-paeni irika, tee isheninkatari Judá-paeni.}
[z] **10.17** otyaanta: waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rowaryahae-takiri inkiteki ikimiwaetakawo aamorenki ookatha-
rentsi.[a] 19 Tema naaka kantakaawo otzimi-motan-tzimiri pishintsinka,
aritaki omatakya pojatekan-tyaari maanki eejatzi kitoniro-paeni. Ari
potsinampaakiri peyari kijaneentzimiri, tekatsira awiji-motemini. 20 Eero
pikimo-shire-wenta-shitawo rantakiro peyari pikanta-kiriri. Apatziro
pikimo-shire-wentero rojankinee-teero piwaero-paeni inkiteki."

Ikimo-shiretzi Jesús
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Roojatzi ikimo-shiretan-tanakari Jesús, ikantanaki: {Mt 11:25-26
"Pawa, tema eeroka pinkathari-wentziriri inkite-jatzi eejatzi kepatsi-jatzi,
osheki najahaa-wentakimi. Tema eeroka omani-motakiri yotaniri-paeni
iroka-paeni, riitaki piyotakaa-yitee oshiyariri eentsi itsinampa-shiretzi.
Ari okanta, tema rootaki inimota-kimiri eeroka Ashitanari."} 22 {Mt 11.27
Ikantanakiri piyowenta-kariri: "Riitaki Ashitanari yotakaa-nawori
maawoeni. Apatziro riyotana rirori, tema Itomi rowana. Ari nokimitari
naaka apatziro niyotziri Ashitanari, kantacha niyotakaa-yiteeri nokoyiri
naaka riyoteeri."}
23 Ikanta ipiyotakiri Jesús maawoeni riyotaani, raanakiri inteeneeni,
ikantakiri: "Ari itajonka-wentee-teeri ikaate ñaayiteeroni okaatzi
piñaayiteeri eeroka. 24 Tema tzimawitacha osheki Kamantantaniri, eejatzi
pinkathari-paeni kowawiteen-chari {Mt 13.17 iñiiromi okaatzi piñaakiri,
okaatzi pikemayi-teeri eejatzi eerokapaeni. Teemaeta ikemaeyironi
rirori."}

Neshironkatan-taniri Oshitekii-toni-jatzi

25 Ari ijeekakiri Yotaantzirori ikantakaan-teetani, ikoyi ikompita-
kaeyaari Jesús, ikantakiri: "¡Yotaantaniri! ¿Oetaka nanteri naaka
nañaantee-yaari?" 26 Ikantzi Jesús: "¿Oetaka ikantee-takiri Ikantakaan-
teetaniki? ¿Jempema okanta piyota-kotziro eeroka?" 27 Ari ikantzi
Yotaantaniri: "Piwinkatharite irika Tajorentsi, otzimatyee pininta-
peroteeri, pininta-shireteeri, pininta-shintsiteeri. Poshireperoteeyaari.
Petakoteeyaari pisheninka, pikimita-kaanteeri pineshironkatziro eeroka
piwatha." 28 Ikantzi Jesús: "Omaperotatyaa pikantakiri. Pantero iroka,
aritaki pañahae."
29 Ari ikowa-witanaka rotzikaa-kota-nakyaami, rojampita-nakiri
Jesús, ikantziri: "¿Jempema itzimika nokimita-kaanteri asheninka?"
30 Ikantzi Jesús: "Eenitatsi asheninka poñaachari Aapatziyaweniki ikoyi
riyaatero Kashiryaariki. Okanta niyanki awotsi, itonkiyotakari koshintzi,
raapithatakiri okaatzi tzimi-motziriri, rompoja-waetakiri, rookanakiri

---

[a] **10.18** Kamaari = Yakatantaniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awotsi-nampiki ikami-matanakira. 31 Ari ipokaki Ompera-tajorentsitaa-
rewo, isheninka naawita, iñaawita-paakari romaryaaka, tee raminanakiri
rawija-pithata-nakiri. 32 Ari ikimitakari eejatzi Leví-paeni, riijatzi
isheninka, riitaki amita-kotanta-piinta-tsiri Tajorentsi-pankoki. Iñaawita-
paakari romaryaaka, tee raminanakiri rawija-pithata-nakiri. 33 Ikanta
ipokaki Oshitekii-toni-jatzi, kaari isheninka naawita rirori. Iñaapaakiri
romaryaaka, ineshironkata-paakiri. 34 Raawinta-paakiri itziritan-takari
aawinta-wontsi, ikanta rowankitanakiri ipiraki, raanakiri nampitsiki.
Riitaki aminakowenta-kiriri.[b] 35 Okanta inkaa-manee, raaki apite koriki,
ipinako-wenta-nakiri, ikantanaki: 'Paminakowentenari irika. Aririka
nopiyaki paata, nopinata-paemi okaate paminakowenta-kinari.' "[c] 36 Ari
rojampitziri Jesús irika Yotaantaniri, ikantziri: "Mawa ikaatzi ñaakiriri
ikoshitee-tziri. ¿Jempema itzimika kimitakaan-takariri isheninka?"
37 Rakanaki rirori, ikantzi: "Riitaki irika neshironkata-paakiriri." Ikantzi
Jesús: "Piyaatee, roojatzi pimata-paeri eeroka."

Rareetawo Jesús opankoki Marta eejatzi María

38 Ikanta rawijanaki Jesús areetaka otsipaki nampitsi. Ari ojeekiri
tsinani iitachari Marta, rootaki ijeeki-mota-paaki opankoki. 39 Iroka
tsinani eenitatsi irento oeta María. Rootaki tsipata-wakariri Jesús
okemijantziri ikenkitha-waetzi. 40 Rooma Marta osheki okantzi-motakawo
amina-yitawakiniri iita opawakiriri Jesús. Rootaki opoka-shitan-takariri,
okantapaakiri: "Pinkathari, owapintaakina eentyo. ¿Pikantenawo
amitakota-wakina?" 41 Roo kanteencha ikantanakiro Jesús: "Marta,
¿oetaka okantzimo-shiretan-tzimiri okaate pantayiteri? 42 Apaani okanta
kowaperota-chari, rootaki okowakiri María tema tekatsi materoni
raapithateero."

Ikenkithata-kotziro Jesús amanaantsi
(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

11 1 Ikanta riyaataki Jesús ramana. Ikanta ithonkakiro, ari
ikantakiriri apaani riyotaani: "Pinkathari, piyoteenawo
ramaneeta, ikimiteero Juan riyotaakiri riyotaani rirori." 2 Ari ikantzi
Jesús: "Iroka pikante pamana-piintya eeroka:

{Mt 6.9-13 Ashitanari, nampitawori inkiteki,
Tajorentsi iroka piwaero.
Pipinkathari-wentantee.
Pantakaan-teero jaka kepatsiki okaatzi pininta-kaanteeri eeroka.

---

[b] **10.34** ipira = kawayo; itziritan-takari aawinta-wontsi = yeenkantsi eejatzi poetatsiri (vino) [c] **10.35** koriki = denario, riitaki ipinatanta-piintee-tziri rantawaeteetzi apaani kitejeri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pikimita-kaanteeri jeekatsiri inkiteki, rantayitziro okaatzi
pininta-kaeriri.[d]
3 Pipapiintenawo kowityii-motanari noyaari.[e]
4 Pipeyakoteenawo nokaaripero-shireta-waetaki,
Tema nomatakiro naaka, nopeyakoteeri ikaatzi
owaaripero-shireta-kinari.
Eero pishinetaana iñaantee-tena, ikowaete rantakae-tenawo
kaari-perori.”}
5 Ari ikantanakiri eejatzi: “Aririka itzimi apaani pitsipa-minthari,
ipokaki niyanki-paeteki, ikantemi: ‘Pipawakina mawa atanteetari,[f]
6 eenitatsi areetachari nopankoki, tekatsi tzimatsini nopawakiriri.’ 7 Ari
pikanta-wityaari: ‘Eero poñaashirenkana nomaakaa-tziiri neentsite-
paeni, tema nashitakiro nopanko, rootaki eero omatanta nopimi.’
8 Kimiwitaka eero pikowawita pipiri okantawitakyaa riiwitaka pitsipa-
minthari. Roo kanteencha eekiro ishintsitatzii ikowa-kotzimi, ari
patsiwakanakyaawo pitzinaanaki, pipawakiri okaatzi ikoyiri.” 9 Ikantzi
Jesús: {Mt 7.7 “Pikowa-kotante, pithotyaakotantee eejatzi, aritaki
ipaeteemiro pikoyiri. Poshiya-kaantero aririka pareetyaa pankotsiki,
pikanta-paakiri ashitawori: ‘Pashita-ryeenawo pipanko.’ Aritaki rashita-
ryaakimiro ipanko.} 10 {Mt 7.8 Tema aritaki ipaeteeri kowakotan-tatsiri.
Ikaate amina-minateeroni, aritaki roñaahae-teeri. Aririka ikantante:
‘Pashita-ryeenawo.’ Aritaki rashitaryahae-takiniri.} 11 {Mt 7.9-10 Tema
aririka ikowa-kotemi pitomi, ikantemi: ‘Pawa, pipina atanteetari’ ¿Arima
pipakiri mapi? Aririka ikantemi: ‘Pipina shima.’ ¿Arima pipakiri maanki
royaari?}[g] 12 Aririka ikantemi: ‘Pipina iithoki.’ ¿Arima pipakiri kitoniro?
13 {Mt 7.11 Tema piyotzi petakotari pitomi-paeni eeroka, kaari-perori
pinawita. Riitakira maperotzirori Ashiteeri Inkite-jatzi, retakotari rirori
ikaatzi amana-piintayitariri,} ijeeka-shireta-kaantayityaari Ishire.”

Kosheka-wakaa-chari pankotsiki
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.20-27)

14 Ikanta retsiyata-kota-kaakiri Jesús apaani majontzi raahashiretziri
peyari. Ikanta retsiyata-kota-kahaerira, ñaawaetanee majontzi-witachari.
Tema ipampoyeeyanakirini Jesús. 15 Eenitatsi kantayita-neentsiri: “Irika
atziri roshinchaa-tziiri Nantatsiri, rootaki retsiyata-kota-kaantariri
ikaatzi raahashiretziri peyari.” 16 Eenitatsi itsipa kowatsiri iñeero
itajonka-wentante Jesús, rootaki riyotan-teetyaari omaperotatya opoñaa

---

[d] **11.2** Tzimayitatsi jankina-rentsi jempe tee iñeetziro ñaantsi “nampitawori jenokinta,” eejatzi iweyaantawori iroka ñaantsi jaka. otsipayita ñaantsi-paeni [e] **11.3** noyaari = pan [f] **11.5** ratanteetani = pan [g] **11.11** atanteetari = pan; Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee iñeetziro iroka ñaantsi ojatekaen-chari niyankineki jaka. inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itajorenka inkiteki, tema ikowaetatzii iñaantee-tyaari. 17 Ikanta riyotaki
Jesús okaatzi ikenkithashiryaa-yitari atziri-paeni, ikantanaki: {Mt 12.25
Mr 3.24-25 “Aririka ikosheka-wakaeyaa atziri jempe ipinkathari-
wentee-tziri, aritaki rookawenta-wakaakyaa. Aririka ikosheka-wakaeyaa
atziri jempe ijeeka-pankota-wakaa, aritaki rookawenta-wakaakyaa.}
18 {Mt 12.26 Ari ikantzitari eejatzi Kamaari aririka ikosheka-wakaeya.
Aritaki rookawenta-wakaakyaa, ¿eeroma ithonka rookawenta-wakaa-
nakyaa?} ¿Iitaka pikantantari riitakira etsiyata-kota-kaanari Nantatsiri?[h]
19 {Mt 12.27 Riirikami Kamaari Nantatsiri oshinchahanari naaka,
¿riijatzima oshinchayiriri piyotaani eeroka retsiyata-kota-kaantariri
ikaatzi raahashireyitziri? Aririka okanta pithaweta-kota-tziiri piyotaani,
aritaki ikijanta-kimiro okaatzi pikantakiri.} 20 {Mt 12.28 Rooma naaka
ipanawo ishintsinka Tajorentsi, rootaki nomatan-tariri netsiyata-
kota-kaayitziri ikaatzi raahashiretziri peyari. Tema romapokakimi
eeroka-paeni Tajorentsi ipinkathari-wentantee.}[i] 21 Apaani atziri
shintsita-tsiri tzimatsiri romana-mento, aminakowenta-chari, tekatsira
materini ikyaa-shiteri ipankoki rayiteri okaatzi rashitari. 22 Rooma ipoka-
shitakiri itsipa atziri awijiriri ishintsitzi, raapithatakiri rawentaa-witari,
raapithatakiri rashitari, rantetaa-kyaawo. 23 {Mt 12.30 Tema ikaatzi kaari
aapatziyanari naaka, riitaki kijaneentanari. Ikaatzi kaari amitakotanari
rowiita-kotena, reewanata-kota-tyaana.”}

Ipiya-shitanta peyari
(Mt. 12.43-45)

24 {Mt 12.43-45 “Tema oshiyawaetakawo ijeeka-shiretan-tyaarimi
peyari apaani atziri, ipanko-takawo rañaa-mento. Aririka rookawitee-
takyaari, etsiyata-kowitaa atziri. Jatanaki peyari ikinawaete
ochempi-mashiki, tee iñee jempe ijeeki. Ari ikanta-shiretee peyari:
‘Nopiyeeta nopankoki jempe nopoñaaka.’ 25 Roojatzi ipiyaanta peyari,
iñaapaa-tziiro kameetha pishitaka ishire atziri, owaneenkataka.
26 Riyaata-shita-nakiri maperotzirori ipeyaritzi, ikantakiri: ‘Jame aate
nopankoki, pitsipatena apinkatharite.’ Ramaki ikaatzi 7 peyari. Ari
rashironkaa-perotyaari atziri, awijanakiro rashironkaawita paerani.”}

Maperoteroni ikimo-shiretee

27 Tekira ikaatero iñaawaetzi Jesús, okaemanaki apaani tsinani
ojatekaen-chari ipiyotakaha atziri, okantzi: “Ari itajonka-wentee-teero
iroka tsinani tzimakimiri, antaritantakimiri othoteemi.” 28 Ikanta
rakanakiro Jesús, ikantzi: “Riitaki tajonka-wenta-peroeteeri ikaate
mateeroni ikemijanteero iñaani Tajorentsi.”

---

[h] **11.18** Kamaari = Yakatantaniri [i] **11.20** ishintsinka = rakoe-mpeki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikowaeyini kaari-pero-shireri itajonka-wentante Jesús
(Mt. 12.38-42)

29 Ikanta ipiyota-paaka osheki atziri, ikantanaki Jesús: {Mt 12.39
"Tema kaari-pero-shireri eerokapaeni, osheki pitheenkakiri Tajorentsi
pikotzira piñeena notajonka-wentante okantyaa pikemijanta-perotan-
tenari. Eero nomatzimaetawo, apatziro piñeero awiji-mota-kiriri
paerani Kamantantaniri Jonás.} 30 Tema jempe ikantaka paerani Jonás
iñeeyakirini Naana-weni-jatzi, ari ikimitee-yaari eejatzi Itomi Atziri
iñeeri irika-paeni. 31 {Mt 12.42 Paata aririka raminakoe-teero okaatzi
ranteetziri, aritaki iyakowenteemi tsinani pinkatha-wotatsiri paerani
kirinkanta, tema opokaki paerani roori ijeeki yotaniri pinkathari
Salomón, okemijantakiri. Tema irika jeeki-mota-kimiri eeroka rawijiri
Salomón.} 32 {Mt 12.41 Paata aririka raminakoe-teero okaatzi ranteetziri,
aritaki riyakowenteemi Naana-weni-jatzi, tema ikemijantakiri paerani
rirori Jonás, rooka-neero rantayitziro kaari-perori. Tema irika jeeki-mota-
kimiri eeroka-paeni rawijiri Jonás."}

Ikenkithata-kotziri Jesús ootamentotsi
(Mt. 6.22-23)

33 {Lc 8.16 "Akoyi-rika onthoteri ootamentotsi, tee atapa-takotziri.
Owakotziri jenoki okantya ikoñeen-tyaa-kote kyahaa-tsiri.} 34 {Mt 6.22-23
Rootaki poki oshiyariri ootamentotsi piwathaki. Kameetha-rika okanta
poki, piñaantawo kameetha, okimiwitakawo pikoñeetyaa-kota-tyeemi.
Terika okameethatzi poki, eero piñaantawo kameetha, okimiwitakawo
pitsirenikaakita-kota-tyeemi.}[j] 35 Paamawenta-perotyaa poetsiwakiri-
kari ootamentotsi jeekanta-kimiri. 36 Kyaari-pero-rika ijeekan-takimi
ootamentotsi, terika pantaneero kaari-perori, aritaki poñaahan-
teero rooperori kameethari, pikimita-neeyaari apaani ootamentotsi
roorenta-kotantzi."

Ikenkithata-koetziri Yotaantzirori Ikantakaan-teetani
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

37 Tema ikaatakiro ikenkithataki Jesús, ipoka-shita-paakiri
Inashitantaniri pankinawenta-kariri rakiyoteri. Ikanta rareeta-paaka
Jesús ipankoki, jeekapaaki rowapiinteeta. 38 Osheki okompitzi-
motakari Inashitantaniri, iñaakiri Jesús tee imateero okaatzi

---

[j] **11.34** Oshiyakaa-wenta-chari oki kameethari, apaani pimantaniri (kaari mashithatatsi), rii ñeeroni ikemathateero okaatzi rantakaeriri Tajorentsi, tema ijeekanaatzi okoñeetzi. Oshiyakaa-wenta-chari eerorika opantawo oki, apaani mashithari, itzimi kaari ñeeroni ikemathateero okaatzi rantakaeriri Tajorentsi, tema ijeekatzii jempe otsirenikaakitzi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rametee-yarini ikewaakota rowantyaari. 39 Rootaki ikantan-tanakari
Jesús: “Eeroka-paeni Inashitantaniri, {Mt 23.25 pikimita-kotakawo
piraa-mento eejatzi powamento okitewita kameetha jenokira, rooma
inthomoenta, kepatsitaki. Ari pikimiyitakari eeroka, kantacha iñeetemi
kameethashiretakimi, tema osheki pikoshitantzi, kaari-pero-shireri
eeroka-paeni.} 40 ¡Majontzí! ¿Tema piyotzi eenitatsi wetsika-kimiri
piwathaki koñaayita-tsiri. Riijatzi wetsika-shireta-kimiri inthomoenta
pañaantariki? 41 Otzimatyee pipashitan-teeyaawo tzimatsiri inthomoenta
pañaantariki, aritaki pikite-shire-yitee.
42 ¡Ashironkamatsiteemini Inashitantaniri! Pashitakaa-piintari Tajorentsi
rowoshinikan-teetari. Teemaeta pitampatzika-yitee, tee petakoshireteeyaari
Tajorentsi. Rootaki kowapero-witachari pantayiteeromi, eero pooki-
maetawo otsipa.[k] 43 ¡Ashironkamatsitemini Inashitantaniri! Osheki
pikowa-piintaki pojatenkyaa niyankineki kemijantaantsipankoki jempe
ipinkathateetemi, pikoyi eejatzi pinkathari rowethata-piintee-temi aririka
iñeetemi. 44 ¡Ashironkamatsitemini Yotaantaneri-paeni, Inashitantaniri,
owapeyi-motan-taniri eeroka! Pikimita-shitakawo kaari riyoetzi ari
ikiteetziri kaminkari. Ithonka raatzika-kowaetakiri atziri-paeni, teemaeta
riyotzi atziri-paeni raatzika-kotakiri kaminkari.”[l]
45 Ari rakanaki yotaantzirori Ñaantsi, ikantanakiri Jesús: “¡Yotaanari!
Osheki pikemakaa-kinawo naaka okaatzi pikantakiri.” 46 Ikantzi Jesús:
“¡Ashironkamatsitemiini eejatzi yotaantzirori Ikantakaan-teetani! ¿Iitaka
pikema-tenata-kaantariri atziri-paeni? Teemaeta piñaayi-tziro eeroka-
paeni pikema-tenatyaawo. 47 ¡Ashironkamatsitemiini eeroka-paeni!
Powaneenka-jama-yitakiro powetsika-koyitziri, jempe ikiteetziri etayita-
kawori Kamantantaniri ikaatzi rowamaakiri paerani piwaejatziteni.
48 Tema eeroka-paeni wetsika-shiyitakiri jempe ikiteetakiri, riitaki
pakoyiteeri eeroka-paeni okaatzi rantayitakiri paerani piwaejatziteni.
49 Roo kanteencha, yotaniri Tajorentsi, ikantaki: ‘Ari notyaantaki
Kamantantaniri eejatzi Otyaantaa-rewo-paeni. Riiyitaki ikoshekaetyaa,
itsipa rowamahae-takiri.’ 50 Ari okantyaa rowajankitaa-wentan-temiriri
Tajorentsi ikaatzi rowamae-takiri Kamantantaniri owakira etantanakari
rowetsikae-takiro paerani kepatsi. 51 Eeroka-paeni atsipetee-yaawoni
ipiyawentee-tyaari awaejatziteni Abel roojatzi Zacarías, {Mt 23.35 itzimi
rowamae-takiri ipoñaawitaawo taapoki-mento-tsiki roojatzi tajorentsi-
pankoki.} 52 ¡Ashironkamatsitemiini yotaantzirori Ikantakaan-teetani!
Tee pimataa-jeetziro eeroka piyota-nitee, eeroka kantakaan-tziro kaari
ikemathatantawo itsipa-paeni.”

---

[k] **11.42** rowoshinikan-teetari = menta, ruda, maawoeni iwankiritari kimitawori pinitsi
[l] **11.44** Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee iñeetziro ñaantsi “Yotaantaniri-paeni, Inashitantaniri, owapeyi-motan-taniri eeroka.” inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

53 Ikanta ishitowanee Jesús riyotaantzi ipiyoteeyanira, otyaanakari
imashirenka Inashitantaniri eejatzi Yotaantaniri-paeni. Ipiyowentakari
Jesús ikowaki ikompita-kaeyaari, rootaki ikemantyaariri ikanteri.
54 Ishintsi-thawaetakiri, ikoyi iñaawaeta-kaeri ñaantsi kaari-perori,
ikanta-kotan-tyaariri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

KAMEETHARI ÑAANTSI ROJANKINATAKIRI JUAN

Ratziritaki iiteetziri "Ñaantsi"

1 1 Owakira etantanakari rowetsikan-teetzi paerani, tema tzimitaka
iiteetziri "Ñaantsi." Ari itsipatari Tajorentsi. Tema riijatzi Tajorentsi
rirori. 2 Riitaki itsipatakari paerani Tajorentsi owakira etantanakari.
3 Riitaki owetsika-jaanta-kirori maawoeni tzimayita-tsiri. Tekatsira
apaani okaatzi tzimayita-tsiri kaari rowetsiki rirori. 4 Ikimi-waetakari
koñeentyaatsiri ikoñeetyaa-koteeri atziripaeni omatantee-yaari rañaakaa-
yiteeri. 5 Roshiya-kota-paakari koñeetyaa-kotan-tatsiri otsireni-kaakitzira.
Teemaeta rotsinampaeri roetsiwaka-wakiri oshiyakawori tsirenikaakiri.
6 Paerani rotyaantaki Tajorentsi apaani atziri, iita Juan. 7 Riitaki
kenkitha-takota-paakiriri iiteetziri "Koñeetyaatsiri," omatantyaari
ikemijanteetero maawoeni riyotaanteri. 8 Irika Juan kaarira iiteetziri
"Koñeetyaatsiri." Tema riitaki kenkithata-koterini pokatsini.
9 Tema pokaki jaka kepatsiki maperotzirori roshiya-kotari
koñeetyaatsiri, riitaki koñeetyaa-koteerini maawoeni atziripaeni.
10 Ijeeka-paentzi kepatsiki. Tema riitaki owetsika-kirori kepatsi. Roo
kanteencha tee riyotawakiri atziripaeni ikaatzi jeekatsiri kepatsiki.
11 Ijeekimowita-paentari ikaatzi isheninkata-wakahaeyani. Teemaeta
raakameethata-wakiri. 12 Riima ikaatzi aakameethata-wakiriri, awentaa-
naariri, riiyitaki itomiyitaari Tajorentsi.[a] 13 Riitaki itomintayitaari
Tajorentsi irika-paeni. Tee oshiyawo itominta-piinta-yitee atziri-paeni,
teera iñaaman-kakiini itzimantayitakaeri. Tema riitaki Tajorentsi
kowashiteen-chari itomitantyaa.
14 Irika iiteetziri "Ñaantsi," ratziritaki, ijeekimoyita-paentee. Osheki
ikaminthaantzi rirori. Kyaari-perori iñaanitari. (Naaka-paeni ñaajaanta-
kirori itajorenka, ari oshiya-jaantawo itajorenka rapintzite itomi
Ashitariri.) 15 Riitaki cheraa-wenta-paakiriri paerani Juan, ikantapaaki:

[a] **1.12** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Irika nokenkithata-kotziri paerani, nokantaki: ‘Awotsikitaki poyaatenani,
rawijana naaka, tema riitaki etakawori paerani tekira notzimiita
naaka.’ ” 16 Tema kameetha-pero-taki rirori, rootaki añaanta-yitaawori
maawoeni aakapaeni ikaminthaa-pero-ta-piintee. 17 Paerani riitaki Moisés
rojankinata-kaetakiri Ikantakaan-teetani. Riima Jesús Jeepatzii-toetani,
riitaki neshironka-yiteeri, riijatzi ñaawaeyita-paentzirori kyaari-perori.
18 Tekatsi materoni iñeeri Tajorentsi. Riima rapintzite itomi Ashiteeri,
jeeki-moperotziriri, riitaki kamanta-yiteeri aakapaeni ayotantaari jempe
ikanta Ashiteeri.

Ikamantan-takiri Juan Omitsiryaatantaniri
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Ikanta Judá-paeni nampitawori Aapatziyaweniki, rotyaantaki
reewarite-paeni Ompera-tajorentsitaarewo eejatzi Leví-paeni rojampiteri
Juan, ikanteri: “¿Jempema piitaka eeroka?” 20 Iroka ikantanaki Juan,
tee romana-kotyaa, ikantzi: “Tee naaka Jeepatzii-toetani.” 21 Eekiro
rojampitee-tatziiri, ikantee-tziri: “¿Jempema piitaka? ¿Eerokama
Kamantan-taniri Elías?” Ikantzi Juan: “Tee naaka.” Eekiro ikantee-
tatziiri: “¿Eerokama Kamantan-taniri pokatsini?” Ikantzi: “Tee.” 22 Ari
ikantee-tziri: “¿Jempema piitatyaaka eeroka? Pikamantena, rootaki
nokanta-paeriri naaka otyaanta-kinari. Anjatyaa pikamanta-kotyaa.”
23 Ikantzi Juan: “Naakataki cheraapaen-tsini ochempi-mashiki, ikante:
‘Powameethateeniri Awinkatharite jempe ikinapaaki, poshiya-kaantero
itampatzikae-tziro awotsi.’ Rootaki ikamantan-tzitakari paerani
Kamantan-taniri Isaías.”
24 Irika-paeni pokaentsiri rojampitziri Juan, rotyaantani
Inashitantaniri-paeni. 25 Eekiro rojampita-tziiri, ikantziri: “Tee eeroka
Jeepatzii-toetani, tee eeroka Elías, tee eeroka Kamantan-taniri. ¿Iitaka
pomitsiryaatantari?” 26 Ikantzi Juan: “Apatziro nomitsiryaatantawo
naaka nijaa. Roo kanteencha tzimatsi apaani jaka pitsipatakari, kaari
piyoteeyini. 27 Riitaki poyaatenani naaka, rawijanakina naaka. Tee
okantya roshiya-kaantena naaka romperatani noeyotashitan-tyaari
nothopaeniri ikyaantari iitziki.” 28 Rootaki awijayiteen-tsiri paerani
intatsikironta Pareenkaariniki iiteetziro Ashironkaaweniki jempe
romitsiryaatantzi Juan.

Ipira Tajorentsi

29 Okanta okitejeta-manee, iñaawaeri Juan ikinapae Jesús, ikantzi:
“¡Irika ipira Tajorentsi, riitaki atsipetee-yaawoni iyaari-peronka
maawoeni atziripaeni, ipeyakoe-tantee-yaariri![b] 30 Riitaki nokenkithata-

---

[b] **1.29,36** ipira = cordero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kotakiri paerani nokantaki: ‘Awotsikitaki atziri poyaateenani naaka,
rawijana, tema riitaki etakawori tekira notzimiita naaka.’ 31 Tee
niyowitari naaka. Rootaki nopokan-takari nomitsiyaa-tantyaawo nijaa,
rootaki riyotan-tenari maawoeni Israel-paeni.” 32 Eekiro riyaata-kaana-
kitziiro Juan ikamantantzi, ikantzi: “Noñaakiri naaka Ishire tajorentsi
ikinapaaki jenoki roshiyakari jamomo, rookanta-paakari rirori. 33 Tee
niyowitari naaka. Roo kanteencha irika otyaanta-kinari nomitsiryaatan-
tyaawo nijaa, ikantakina: ‘Aririka piñaakiri rayiita-shitakiri Ishire
tajorentsi, itzimi-rika rookanta-paakyaari, riitaki kimitakaantemironi
romitsiryaatan-temiro Ishire tajorentsi.’ 34 Naakataki ñaakiriri, rootaki
nokenkithata-kotan-tariri riitaki Itomi Tajorentsi.”

Etanakawori riyotaani Jesús

35 Okanta okitejeta-manee ari ijeeka-manee Juan eejatzi apite riyotaani.
36 Ikanta iñaawaeri Jesús ikinapae, ikantzi Juan: “Irinta ipira Tajorentsi.”
37 Ikanta ikemawaki apite riyotaani Juan, royaata-nakiri Jesús. 38 Ari
ipithokanaka Jesús, iñaatziri ikaatzi oyaatakiriri, ikantziri: “¿Jempema
piyaateka?” Ikanteeyini rirori: “¡Yotaanari! ¿Jempema pinampi?”[c]
39 Ikantzi Jesús: “Pipoki piñeero.” Ikanta royaatee-yanakirini, iñaakiro
jempe inampitawo. Ari imaapaentzi, tema tsireniityaaki.[d] 40 Tema irika
kemakiriri Juan, oyaatana-kiriri Jesús, riitaki Andrés rirentzi Simón
Pedro. 41 Tema apatziro Andrés riyaata-shita-nakiri Simón, rirentzi
ikantapaakiri: “Noñaakiri Jeepatzii-toetani (roo ikantee-tziri eejatzi,
‘Cristo.’)”[e] 42 Ikanta Andrés raanakiri Simón ijeekira Jesús. Ikanta
iñaawakiri Jesús rirentzi Andrés, ikantawakiri: “Eeroka Simón, itomi
Jonás. Nimaeka piiteeyaa ‘Kijori’.” (Roo ikantee-tziri eejatzi, Pedro.)[f]

Ikaemae-takiri Felipe eejatzi Nataneel

43 Okanta okitejeta-manee, jataki Jesús Tepoweniki. Ari iñaapaa-kiriri
Felipe, ikantapaakiri: “Poyaatena.” 44 Tema irika Felipe, Shima-
pankoni-jatzi, rootaki inampi Andrés eejatzi Pedro. 45 Ikanta Felipe,
riyaata-shita-nakiri Nataneel, ikantapaakiri: “Noñaakirira rojankinata-
kotakiri Moisés Ikantakaan-teetaniki, riijatzi rojankinata-kotzitaka eejatzi
Kamantan-taniripaeni. Riitaki Jesús, itomi José, Kashiyakaa-weni-jatzi.”
46 Ikantzi Nataneel: “¿Eenitatsima kameetha-shireri janta Kashiyakaa-
weniki?” Ikantzi Felipe: “Pipoki, piñeeri.” 47 Ikanta iñaawakiri Jesús
ipokaki Nataneel, ikantanaki: “Kaakitaki riroperori isheninka Israel,
tee itheeya-nityaa.” 48 Ari ikantzi Nataneel: “¿Jempema janta piñaanaka
piyotan-tanari?” Ikantzi Jesús: “Noñiitakimi tekira ikaemimiita

---

[c] **1.38,49** Yotaanari = Rabí [d] **1.39** tsireniityaaki = riweyaaka ooryaa 10. (Ari okanta riyotee-tziri ooryaa paerani.) [e] **1.41** Jeepatzii-toetani = Mesías [f] **1.42** Kijori = Cefas

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Felipe pijeeki otsimankaetyeera pankirentsi.”[g] 49 Ikantanaki Nataneel:
“¡Yotaanarí! ¡Eerokataki Itomi Tajorentsi, eerokataki Iwinkatharite
Israel-paeni!” 50 Ikantzi Jesús: “Rootaki pikemijatanta-matsita-nakari
nokantakimi noñaakimi pijeeki otsimankaetyeera pankirentsi. Roo
kanteencha, aritaki piñaaki otsipa awijironi iroka.” 51 Eekiro ikantana-
kitzii Jesús: “Ari piñaakiro ashitareeya inkite. Ari ipiya-piyateeyini
ronampiripaeni tajorentsi rayiita-shiteri Itomi Atziri.”[h]

Aawakahaantsi Nampitsiki Menkoshiniki

2 1 Okanta mawatapaen-tsiri kitejeri ari raawakae-takari nampitsiki
iitachari Menkoshini, jeekatsiri Tepoweniki. Ari ojeekakiri eejatzi
riniro Jesús janta. 2 Ari ikaemakaan-teetakiri Jesús eejatzi riyotaani-
paeni janta aawakahaan-tsiki. 3 Ikanta roemoshirenkaeyani, thaatapaaka
imiritee-yirini. Okanta riniro Jesús, okantakiri otomi: “Thaatapaaka
imiriteetziri.”[i] 4 Ikantzi rirori: “¡Tsinani! ¿Iitaka pikantan-tanari naaka?
Tema tekira omonkaa-paetetyaata noñaahan-tantyaa.” 5 Okantanakiri
roori ikaatzi kitanta-tsiri: “Pantero okaate ikantemiri notyomi.” 6 Ari
owayitaka janta 6 chomo mapinakitatsiri, rootaki rowanta-piintari Judá-
paeni nijaa, roojatzi ikewayitantari rantakiro-rika ipinkae-tziri. Iroka
chomo, eeniyitatsi iyomaatachari apite ikaanteetari nijaa, otsipa mawa
ikaanteetari.[j] 7 Ikantanakiri Jesús ikaatzi kitanta-tsiri: “Piyeekite nijaa
maawoeni chomoki.” Imatakiro riyeeki-pero-yitakiro chomokipaeni.
8 Ipoñaa ikantzi Jesús: “Pinkitera eepichokiini amiri, paanakiniri
aminakaan-tzirori oemoshirenkaantsi.” Imatakiro ikantee-takiriri. 9 Ikanta
irika aminakaan-tzirori oemoshirenkaantsi iñaan-tawakawo eepichokiini
imiriteetziri nijaawita-chari, tee riyotzi jempe okina-kota-paaki rooperori
imiriteetziri. Apatziro riyoteeyini kitanta-tsiri, tema riiyitaki yeekita-
kirori nijaa. Ikanta aminakaan-tzirori oemoshirenkaantsi, ikaemakiri
aawakaa-chari, 10 ikantziri: “Rootaki rameyitari atziri-paeni retapiintawo
ipakotan-tziro rooperori imiriteetziri, aririka ikemaeyanakyaani
oemoshirenka-chari, ari ipakotan-teetero jentaari. Rooma eeroka powaan-
takawo rooperori imiriteetziri roojatzi nimaeka.” 11 Rootaki etanakawori
roñaahan-tziro Jesús nampitsiki Menkoshiniki janta Tepoweniki, ari
retanakawori itajonka-wentantzi roñaahan-tzirori ishintsinka. Ari
ikemijanta-perota-nakiri riyotaani-paeni.
12 Ikanta okaatapaaki roemoshirenkaeta, jatanaki nampitsiki
Capernaum, itsipata-naawo riniro, rirentzi-paeni, eejatzi riyotaani-paeni.
Tee ojamani ijeeka-paentzi janta.

---

[g] **1.48** pankirentsi = higuera [h] **1.51** ashitareeya inkite = iñeeteri inkite-jatzi, kaari iñeeta-piinteetzi. [i] **2.3** imiriteetziri = vino [j] **2.6** apite ikaanteetari = 50 litro; mawa ikaanteetari = 70-100 litro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Romishito-yiri Jesús pimanta-yitatsiri tajorentsi-pankoki
(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

13 Okaakitzi-matee roemoshirenka-piintan-tawori Judá-paeni
Anonkoryaantsi. Jataki Jesús Aapatziyaweniki. 14 Iñaapaakiri tajorentsi-
pankoki pimantayitziriri ipira-paeni, eejatzi ijamomote-paeni. Ari
ijeekayitakiri iyomparitariri koriki.[k] [l] 15 Ikanta iñaapaakiri, raminthataki
Jesús ipaja-mento, romishitowakiri maawoeni iyomparita-chari
tajorentsi-pankoki, itsipataakiri ipira-paeni. Rojokitakiri iyorikite ikaatzi
iyomparitariri koriki, rotatsinki-takiri okaatzi rowanta-yitariri. 16 Ikantakiri
Jesús pimantziriri ijamomote: "¡Paaneeri pipira! ¡Tee okameethatzi
piyompari-pankotyaawo ipanko Ashitanari!" 17 Ari ikenkishiryaa-nakiro
riyotaani okaatzi rojankinee-takiri paerani, ikanteetzi:

Antawo nokija-kotyaawo pipanko.

18 Ikanta Judá-paeni ikantanakiri Jesús: "Anjatyaa poñaahante kaari
iñaapiinteetzi niyotan-tyaari omaperotatya otzimi pishintsinka
pimatan-takawori pomishitowantzi." 19 Ikantzi Jesús: "Pipookiro
iroka tajorentsi-panko, roo awijawitakyaa mawa kitejeri, aritaki
nopiriinteero eejatzi." 20 Ikanteeyini Judá-paeni: "Tema okaatzi 46
ojarentsi rantawaeteetaki rowetsikan-teeta-kawori iroka tajorentsi-panko,
¿arima pitzinahaero eeroka okaate mawa kitejeri?" 21 Iroka "tajorentsi-
panko" ikenkithata-kotakiri Jesús, roo ikantakowita iwatha rirori.
22 Ikanta rañahaera paerani Jesús, ikenkishiryaa-neero riyotaani-paeni
ikenkithata-kotzi-takari. Rootaki ikematha-perotan-tanakawori Jankina-
rentsi, eejatzi okaatzi ikantayitakiri Jesús.

Maawoeni riyoshiretziri Jesús

23 Tema eeniro ijeeki Jesús Aapatziyaweniki roemoshirenkae-
tziro Anonkoryaantsi, osheki kemijanta-nakiriri iñaayitakiri
itajonka-wentantaki.[m] 24 Roo kanteencha Jesús, tee rawentaa-yitari
irika atziri-paeni, tema riyoshiretziri maawoeni. 25 Tema tekatsi
kamantawityaarini Jesús jempe ikanta-shireyitzi atziri, tema riyoyitziri
rirori ishireki.

Jesús eejatzi Nicodemo

3 1 Eenitatsi Inashitantaniri iita Nicodemo, riiperori Judá-paeni irika.
2 Ikanta riyaataki tsireniki Nicodemo iñeeri Jesús. Ikantapaakiri:

---

[k] **2.14,15** ipira-paeni = buey, owisha (oveja) [l] **2.14** Ikaatzi pokayita-tsiri Aapatziyaweniki, ramayitzi iyorikite ipoñaakaa-yitari inampiiteki rirori. Roo okowantari riyomparityaari iyorikite Aapatziyaweniki, okantyaa ramanantan-tyaari tsimeri-paeni ipomete-niriri Tajorentsi [m] **2.23** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"¡Yotaanaí! Niyoteeyini naaka riitaki Tajorentsi otyaantakimiri piyotaa-
yitena, tema tekatsi materoni okaatzi poñaahan-takiri eeroka eerorika
itsipa-shiretari Tajorentsi."[n] 3 Ari rakanaki Jesús, ikantziri: "Pikemi
nokantemi. Itzimi-rika kaari apiiteeroni itzimae, eero iñeero ipinkathari-
wentantee Tajorentsi. Omaperotatya." 4 Ikantzi Nicodemo: "¿Kantachama
rapiiteero itzimae atziri antyashipariteen-tsiri? ¿Arima omateeya
ikyahae omotziki riniro rapiitan-teeyaawori itzimae?" 5 Ikantzi Jesús:
"Itzimi-rika kaari kimitakaan-teroni itziman-teeyaawomi nijaa, kaarira
otzimashiretakaa-yiteeri Ishire tajorentsi, eero iñeero ipinkathari-
wentantee Tajorentsi.[o] 6 Ikaatzi rowakaantziri atziri, atzirira irika. Riima
ikaatzi kimitakaan-tanaawori itziman-teeyaawomi Ishire tajorentsi,
tajorentsi-shire-tanee. 7 Eero pipampoyaa-wentziro okaatzi nokanta-
kimiri: 'Okowa-perotatyaa papiiteero pitzima-yitee.' 8 Oshiyatyaawo
tampyaa otajonka-piintzi jempe okoyiro. Pikemawitawo opoematzi,
teemaeta piyotzi jempe-rika okinapaaki, jempe-rika iyaatziro. Ari
ikimitari eejatzi ikaatzi itzimashiretakaa-yiteeri Ishire tajorentsi." 9 Ari
rapiita-nakiro Nicodemo rojampitziri, ikantziri: "¿Jempema okanta-
kotaka iroka?" 10 Ikantzi Jesús: "Eeroka yotaayitziriri Israel-paeni,
¿tema piyotzi jempe okanta-kota iroka? 11 Nokenkithatee-yatzii-mironi
okaatzi niyotako-yitziri. Nokenkithatee-yatzii-mironi okaatzi noñaayita-
piintziri nokiki, teemaeta pikemijantee-yanitzi okaatzi nokanta-yitzimiri.
Oaperotatya. 12 Tee pikemijantena nokenkithata-kotzimiro jaawiki-jato,
rootaki maperota-chani eero pikemijantana aririka nokenkithata-
kotemiro inkite-jato. 13 Tekatsira apaani jatatsini inkiteki, apatziro
ikantakaawo poñeenchari inkiteki. Riitaki akenkithata-kotziri, Itomi
Atziri. 14 Paerani rowatzika-kotakiri maanki awaejatziteni Moisés janta
ochempi-mashiki, ari ikimiteteeri eejatzi Itomi Atziri, otzimatyee
rowatzika-koeteri rirori, 15 rañaantee-yaari ikaate kemijanteerini".

Retakotari Tajorentsi maawoeni jaawiki-jatzi

16 "Tema retako-perotani royiri Tajorentsi jaawiki-jatzi, ishinetakiri
rapintzite Itomi ikamawenteeri, rootaki eero ikaamanitantaa
ikaate kemijanteerini, ashi rowaero rañaayitee. 17 Tema Tajorentsi
tee rotyaantziri Itomi jaka kepatsiki riyakowenteeri jaawiki-jatzi,
tema ikowatzii rowawijaa-koyiteeri. 18 Ikaate kemijanteerini Itomi
Tajorentsi, eero riyakowentee-tziri. Riima kaari kemijanteerini, tema ari

---

[n] **3.2** Yotaanarí = Rabí [o] **3.5** Okaatzi kenkithata-kota-chari jaka "kimitakaan-teroni itziman-teeyaawomi nijaa," eenitatsi oshiyakaa-wenta-yitachari: (1) Eenitatsi kantatsiri riitaki kenkithata-kotacha ikaatzi omitsiryaanaa-chari roshiya-kaanteero ikewatyeeromi ikaaripero-yitaki. (2) Eenitatsi kantatsiri rootaki kenkithata-kotacha itzimaari eenchaa-niki. (3) Eenitatsi kantayita-tsiri riitaki kenkithata-kotacha Ishire tajorentsi, tema añaapiintakiri Ishire tajorentsi roshiya-kaawentee-tziri nijaa.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

riyakowentee-takiri, okantakaan-tziro tee ikemijanteeri rapintzite Itomi
Tajorentsi.[p] 19 Maawoeni kaari kemijanta-tsini, aritaki riyakowentee-
takiri, tema ranta-piintakiro kaari-perori. Tema ipokawita-paenta paerani
kepatsiki iiteetziri 'Koñeetyaatsiri,' roo ikowa-perotee-tanaki tsireniri,
imaninta-wakiri 'Koñeetyaatsiri', 20 maawoeni antayitzirori kaari-perori
ikijaneenta-tziiri iiteetziri 'Koñeetyaatsiri.' Ikoementa-waeta eero
riyotakoe-tantari rantayitziro kaari-perori. 21 Riima antapiinta-neerori
kyaari-perori, rawentaa-perota-naari 'Koñeetyaatsiri,' rootaki iñahaetan-
tyaariri rantawae-tanaatziiniri Tajorentsi."

Raapatziya-minthari iimenteetari

22 Ikanta ikinanee Jesús iipatsiteki Judá-paeni itsipayita-naari
riyotaani, ari itsipatakari romitsiryaatantzi. 23 Imatzitakawo Juan
romitsiryaatantzi rirori Apinyaateki, jempe okaakitapae Aapatziyaarini,
tema janta ari otzima-perotziri nijaa. Ikaatzi jatayiteen-tsiri janta,
romitsiryaa-yitawakiri. 24 Tema tekira raakaan-teeteriita Juan
romonkyahaeteri.
25 Ikanta riyotaani-paeni Juan iñaana-minthatakiri Judá-paeni
jempe okanta-kota ikitewa-thatan-teeyaari rantayitziro ipinkae-tziri.
26 Ari riyaatee-yakini ijeekira Juan, ikantapaakiri: "Yotaantanari,
irinta tsipatzimiri intatsikiro eni Pareenkaarini, pikenkithata-kota-
kinari, romitsiryaatan-tatzii rirori, osheki atziri pokashitakiriri."[q]
27 Ari rakanaki Juan, ikantzi: "Jempe ikanta piñaakiri irika, teera
opoñaashi-waeta, riitaki Tajorentsi riiperota-kaakiriri. 28 Tema eeroka-
paeni kemakinari nokantaki paerani: 'Tee naaka Jeepatzii-toetani,
apatziro rotyaantee-takina neewata-paakiri nokenkithata-kotakiri.'
29 Jame noshiya-kaanta-wakiro aawakaa-chari, riitaki aapiintziro tsinani
iiminteetari. Riima itsipa-minthatani, eero ikosheka-waeta rirori,
apatziro ikimo-shiretanaki ikemakiri-rika iñaawaetanaki iiminentsi. Ari
nokantari naaka, tee niriipero-waetzi, roo kanteencha antawo nokimo-
shiretanaki. 30 Tema eekiro riyaatatyee ririiperote irika, rooma naaka ari
nopeyakoetyaanakyaa."

Poñeenchari jenoki

31 "Irika poñeenchari jenoki rawijiri maawoeni. Riima nampitawori
kepatsiki, jaawiki-jatzira irika, ikenkithata-shita-piintawo jaawiki-jato.
Riima poñeenchari inkiteki rawijiri maawoeni, 32 ikenkithata-kotziro
okaatzi iñiiri, okaatzi ikemiri. Roo kanteencha eero ikemijantee-tziro
okaatzi ikenkithata-kotziri. 33 Roo kanteencha ikaate kemijanta-neerini
irika, aritaki imatanakyaa rirori ikenkithata-kota-nakiri Tajorentsi

---

p **3.18** Waerontsi q **3.26** Yotaantanarí = Rabí

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kyaariperori. 34 Irika rotyaantakiri Tajorentsi, iñaani Tajorentsi
ikenkithata-kote. Tema Tajorentsi ithonkiro ijeeka-shireta-kaantantawo
Itajorenka. 35 Irika Ashiteeri retakotari Itomi, ipinkatha-ritakaakiri
maawoeni tzimayita-tsiri.
36 Itzimi-rika kemijanta-neerini Itomi, aritaki rañahae. Riima kaari
kemijanteerini Itomi, eero rañahae rirori, apatziro ratsipetee-yaawo
rowajankitahaeri Tajorentsi."

Jesús eejatzi Oshitekii-toni-jato

4 1 Okanta paata riyotaki Jesús ikemaeyakini Inashitantaniri-paeni,
ikanteetzi: "Tzimaki osheki riyotaani Jesús, romitsiryaataki
osheki atziri, rawijanakiri Juan." 2 (Kaarira Jesús omitsiryaa-tantatsini,
tema riyotaani-paeni omitsiryaatan-tatsiri.) 3 Rootaki ipiyantaari
Jesús Tepoweniki ijeekawitaka iipatsiteki Judá-paeni. 4 Otzimatyee
ikinaneero Oshitekii-toniki jempe eenta-thakitzi. 5 Roojatzi rareetan-
takari nampitsiki iiteetziri Shempachaari. Roo tsipa-nampitawori iipatsite
Jacob, ipaneeriri itomi José ikamaera rirori Jacob. 6 Ari otzimiri janta
nijaa ikeekana-takotziri paerani Jacob. Tema ayimatakiri imakoni Jesús
ranashitakaha, ijeeki-mota-paakiro nijaa. Tema tampatzikataki ooryaa.[r]
7 Ari opokakiri Oshitekii-toni-jato okayi nijaa. Ikantawakiro Jesús:
"Pipina nijaa nirawaki." 8 Riyaatee-yatziini riyotaani nampitsiki
ramanante owanawontsi. 9 Ari akanakiri tsinani okantanakiri: "¿Jempe
pikinakaeroka? Judá-paeni pineeyini eeroka, pomapokina pikowa-kotana
nopimi nijaa, naaka Oshitekii-toni-jato." Tema maawoeni Judá-paeni
tee raapatziyaari kameetha Oshitekii-toni-jatzi. 10 Ari rakanakiro
Jesús, ikantziro: "Arimi piyote oeta ipantziri Tajorentsi, ari piyoterimi
kowakota-kimiri nijaa, eeroka kowakoterinimi rirori. Aritaki ipakimiromi
rirori nija añaakaan-tatsiri." 11 Okantanaki tsinani: "Pinkathari, tekatsira
payi pikitan-tyaari nijaa, inthomoeki ojeeki, ¿jempe payika pipinari nija
añaakaan-tatsiri? 12 ¿Pawijirima eeroka awaejatziteni Jacob, paneerori
iroka nija, imiritakiri paerani rirori, itomi-paeni, eejatzi ipira-paeni?"
13 Ikantzi Jesús: "Maawoeni miritzirori iroka nija, eero opeyaa imiri.
14 Riima ikaate miriteeroni nija nopantziri naaka, eero iñeero imiritee.
Tema iroka nija nopaeriri naaka okimitee-yaawo nijaateni oshiyaa-
shiretan-teeyaarimi, ashi rowaero rañaayitee." 15 Okantzi tsinani:
"Pinkathari, pipinawo naaka iroka nija, eero nomiritantaa, eero nopiya-
piya-waetanta nokayi nija."
16 Ikantziro Jesús: "Piyaate pikaemiri piimi, pipiyeera eejatzi jaka."
17 Okantzi tsinani: "Tekatsi noemi." Ikantziro Jesús: "Kameetha pikantaki,
tee itzimi piimi. 18 Tema paerani tzimawitacha ikaatzi 5 piimi. Riima

---

[r] **4.6** tampatzika ooryaa = ooryaa 6. (Ari okanta riyotee-tziri ooryaa paerani.)

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pitsipatari nimaeka, kaari piimi. omaperotatya pikantakiri.” 19 Ari
okantanaki tsinani: “Pinkatharí, kimitaka eeroka Kamantan-taniri.
20 Paerani nowaejatzite-paeni Oshitekii-toni-jatzi ipinkathata-piintakiri
rirori Tajorentsi jaka ochempiki. Rooma eeroka Judá-paeni pikanteeyini
janta Aapatziyaweniki apinkathata-piinteeri.” 21 Ikantanakiro Jesús:
“¡Pikemi tsinani! Rooteentsi pipinkatha-yiteeri eerokapaeni Ashiteeri,
tee okowa-perota pipoki jaka ochempiki, tee okowa-perota eejatzi
piyaate Aapatziyaweniki. 22 Omaperotatya, tee piyotee-yawitani
eeroka iita pipinkathata-piintziri. Rooma naaka-paeni Judá-paeni
niyotziri nopinkathatziri. Tema apaani isheninka Judá-paeni owawijaa-
kotan-tatsini. 23 Tema rootzi-mateentsi piñahaero. Nimaeka imateero
ipinkatha-shireteeri Ashiteeri ikaatzira pinkathaperoteeriri. Tema riitaki
ikowaeri rirori Ashiteeri ipinkatha-yiteeri. 24 Tema irika Tajorentsi riitaki
eejatzi Ishire tajorentsi, kaari koñaata-tsini. Ikaate pinkatha-yiteerini,
otzimatyee ipinkatha-shire-pero-teeri, tee okowa-perota rantayiteero
koñaayita-tsiri.” 25 Okantzi tsinani: “Niyotzi naaka ari ipokaki
Jeepatzii-toetani, (iiteetziri Cristo.) Aririka rareetakyaa, riitaki kamanta-
paakaeroni maawoeni jempe okanta-kota iroka-paeni.”[s] 26 Ikantzi Jesús:
“Naakataki, kenkitha-waeta-kaakimiri.”

27 Ari rareetee-yapaani riyotaani. Ipampoyeeya-paakirini iñaapaakirira
ikenkitha-waeta-kaero tsinani. Roo kanteencha, tekatsi apaani
ojampita-paakirini, ikanteri: “¿Oeta ojampitzimiri tsinani? ¿Oeta
pikenkitha-waeta-kaerori?” 28 Ookanakiro tsinani ochomoni, jataki
nampitsiki, okantapaakiri osheninka-paeni: 29 “Pipokaeyini, piñeeri atziri
yotakirori maawoeni nantayitakiri paerani. ¿Kaarima Jeepatzii-toetani?”
30 Ari ikowae-yanakini atziri-paeni jeekatsiri nampitsiki, pokaeya-nakini
ijeekakira Jesús.

31 Ari ikanteeyirini riyotaani, ikantziri: “¡Yotaanarí, poyaa!”[t]
32 Ikantzi Jesús: “Eenitatsi oeta nowari naaka, tee piñeeyironi eeroka.”
33 Ari rojampita-wakaanaka riyotaani: “¿Eenitatsima iita amakiniriri
rowanawo?” 34 Ikantzi Jesús: “Rootaki nokimita-kaantari naaka
nowanawo nanteniri ikoyiri otyaanta-kinari. Otzimatyee amonkaateeniri
ikoyiri anteeniri rirori. 35 Iroka pikanta-piinteeyini eeroka: ‘Yotapaaka
4 kashiri ojampatan-tyaari pankirentsi.’ Roo kanteencha, pikemi
nokantzimi. Pamini pankirentsi-mashiki, aritaki mataka jampayitaki
owiitan-tyaawori. 36 Ikaate owiiteeroni ipineeteeri. Tema rowiiteero
okithoki pankirentsi oshiyakaa-wentziriri añaayita-tsini. Rootaki
ithaamentan-teeyaari pankita-kirori itsipatee-yaari owiikiteerori. 37 Tema
omaperotatya roshiya-kaawentee-takiri, ikanteetzi: ‘Tzimatsi apaani
pankita-kirori, eenitatsi itsipa owiiteeroni.’ 38 Tema notyaanta-yitakimi

---

[s] **4.25** Jeepatzii-toetani = Mesías [t] **4.31** Yotaanarí = Rabí

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eerokapaeni powiiyiteero kaari pipomeentsi-wenta pantawae-wentero.
Tema tzimatsi itsipa pomeentsi-wenta-kawori rantawae-wentakiro.
Eerokapaeni nintahaeyaawori rantawaetani."
39 Tema osheki Oshitekii-toni-jatzi, ashitawori inampi janta ikemijanta-
nakiri Jesús okamanta-paakiri tsinani, okantzi: "Riyotakiro okaatzi
nantayitakiri paerani." 40 Ikanta rareetee-yapaakani Oshitekii-toni-
jatzi ijeekakira Jesús, ikanteeyapaakirini ijeeki-mota-nakiri inampiki.
Roojatzi ijeekan-tanakari Jesús, okaatzi apite kitejeri ijeekanaki. 41 Eekiro
ishenita-nakitzii itsipa kemijanta-neentsiri, tema riitaki kema-kiriri
okaatzi ikantayitziri Jesús. 42 Ari ikantee-tanakiro tsinani: "Kemijanta-
yitaana naaka, teera apatziro nokemijanteeri pikaman-tapaakina eeroka,
tema naaka kemaperotakiriri okaatzi ikantayitziri. Niyotee-yakirini
riitaki matzirori rowawijaa-koteeri atziri-paeni, riitaki Jeepatzii-toetani."

Rowawijaakoteeri Jesús itomi apaani jewari

43 Ikanta omonkaataka apite kitejeri ijeekapaaki Jesús Oshitekii-toniki,
awijanaki riyaatero Tepoweniki. 44 Tema riitaki Jesús kanteentsiri:
"Apaani Kamantan-taniri tee ipinkathatee-tziri inampi-peroriki." 45 Ikanta
rareetaa Tepoweniki, osheki raakameethatee-tawaeri janta, tema ari
ikaataki riyaatee-yakini Aapatziyaweni roemoshirenkiro Anonkoryaantsi,
iñaakiro maawoeni rantayitakiri Jesús janta.
46 Ari rareetaari Jesús janta Menkoshiniki jeekatsiri Tepoweniki,
jempe ipeyakirowanki nijaa okimita-nakawo imiriteetziri. Eenitatsi janta
riiperori jewari, mantsiyateen-tsiri itomi janta nampitsiki Capernaum.[u]
47 Ikanta irika jewari ikema-kotakiri Jesús ari rareeta Tepoweniki
ipoñaakawo iipatsiteki Judá-paeni, riyaata-shita-nakiri iñeeri. Ikanta-
paakiri, riyaate ipankoki rowawijateeniri itomi, rooteentsi ikami.
48 Ari ikantanaki Jesús: "¿Iitaka kaari pikemijanantana eerokapaeni?
Pikowa-perotzi noñaayimiro kaari piñaa-piintzi, pikowa-jaantzi
notajonka-wentante." 49 Roo kanteencha ikantanakiri jewari: "Pinkathari,
jameeta nimaeka, tekira ikamana-kiita notyomi." 50 Ipoñaa ikantzi
Jesús: "Pipiye pipankoki. Etsiyata-kotee pitomi." Ikemijantanakitzii
atziri okaatzi ikantakiriri Jesús, piyanaka. 51 Ipiya-mintheeta ipankoki,
itonkiyotakari romperatani-paeni, ikantawaeri: "¡Etsiyata-kotee pitomi!"
52 Rojampita-nakiri jempe riweyaaka ooryaa raryaajeenitantanaari
itomi, ikanteeyini romperatani: "Chapinki, iteenkanaki ooryaa, aritaki
awijanakiri ijaawamereki-waetzi."[v] 53 Ari ikenkishiryaa-nakiro ashitariri
aritaki roweyaakari ooryaa chapinki ikantakiri Jesús: "Etsiyata-kotee
pitomi." Rootaki ikemijanan-tanakari rirori, ari ikimitanakari eejatzi

---

[u] **4.46** imiriteetziri = vino [v] **4.52** iteenkanaki ooryaa = ooryaa 7. (Ari okanta riyotee-tziri ooryaa paerani.)

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maawoeni isheninka-paeni rirori ikemijanta-nakiri Jesús. 54 Rootaki
apiteteen-tsiri roñaahan-tziro Jesús itajonka-wentantzi rareetaa
Tepoweniki ipoñahaawo iipatsiteki Judá-paeni.

Kijopookiri Shimapankoni-jatzi

5 1 Okanta paata, roemoshirenkae-yaani Judá-paeni Aapatziyaweniki.
Ari riyaatzi-takari eejatzi Jesús.
2 Ari ojeekiri Aapatziyaweniki owaankanatee-tziro nijaa ikantee-
tziro "Neshironka-pankoni." Eenitatsi okaatzi 5 opanko-sheta-paeni.
Roo otsipa-nampitari ashitakowontsi iiteetziri "Owisha."[w] 3 Ari ipiyotari
osheki mantsiyari, mawityaakiri, kijopookiri, ethori-waeta-tsiri. Tema
omaryaa-yitaka kepatsiki royaawentawo oshewaatyaa nijaa. 4 Ikanteetzi
inatziira ipoki ronampiripaeni tajorentsi ishewaata-kaero nijaa, itzimi-
rika etanakyaawoni ipiinkaatan-tyaawo nijaa oshewaataha, aritaki
retsiyata-kotee imantsiya-waetzira.[x] 5 Eenitatsi janta apaani mantsiyari
okaatzi 38 ojarentsi imantsiya-waetaki. 6 Ikanta iñaapaakiri Jesús
romaryaaka irika mantsiyari, riyotapaakiri osheki rojamanitakotaki
imantsiya-waetaki, rojampita-paakiri, ikantziri: "¿Pikoyi petsiyata-kotee?"
7 Ikantzi mantsiyari: "Tekatsi owiinkinani nijaaki aririka oshewaa-
paetetyaa. Tema nokowawita-piinta nopiinkaatemi, ranaakowaetanikina
itsipa ipiinkaataki rirori." 8 Ikantzi Jesús: "Pipiriinte, paaneero
pomaryaa-mento, piyaatee." 9 Apathakirotanaa retsiyata-kotanee irika
atziri, raaneero romaryaa-mento, anashitanaa. Tema irooka kitejeri
imakoryaan-teetari, 10 ikantakiri Judá-paeni irika atziri etsiyata-kotaa-
tsiri: "Kitejeri irooka imakoryaan-teetari nimaeka, tee oshinetaantsitzi
paaneero pomaryaa-mento." 11 Ikantzi etsiyata-kotaa-tsiri: "Tema
ikantatyaana etsiyata-kota-kahaanari: 'Paaneero pomaryaa-mento,
piyaatee.' " 12 Ari rojampita-nakiri Judá-paeni, ikantziri: "¿Itzimika
kantakimiri: 'Paaneero pomaryaa-mento, piyaatee?' " 13 Roo kanteencha
irika etsiyatakotaa-tsiri, tee riyotzi jempe itzimi etsiyata-kota-kahaeriri,
tee iñaawaeri jempe ikinanaki Jesús, tema osheki atziri piyoteen-chari
janta. 14 Okanta janta tajorentsi-pankoki iñahaeri Jesús retsiyata-kota-
kahaeri, ikantziri: "Tema etsiyata-koteemi nimaeka, eero papiiteero
panteero kaari-perori, omaperotzimi-kari kowaenka-perota-tsiri." 15 Ari
riyaatanaki etsiyata-kotaa-tsiri, ikamantakiri Judá-paeni riitaki Jesús
etsiyata-kota-kahaeriri. 16 Rootaki retanta-nakawori ikijaneentziri Jesús,
okantakaan-tziro retsiyata-kota-kaantaki kitejeri imakoryaan-teetari.
17 Roo kanteencha ikantzi Jesús: "ashi royiro rantawaetzi Ashitanari,
ari nokimitzita naaka nantawaetzi." 18 Rootaki ikowa-perotantari Judá-

---

[w] **5.2** Neshironka-pankoni = ikantee-tziro iñaaniki Heber-paeni Betesda; Owisha = Oveja
[x] **5.4** Otsipayita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paeni rowamayiri Jesús, tema tee apatziro rantawaetantawo kitejeri
imakoryaan-teetari, tema roshiya-kotakari Tajorentsi, ikantaki Jesús:
“Riitaki Tajorentsi ashitanari.”

Ishintsinka Itomi Tajorentsi

19 Ari rakanaki Jesús, ikantzi: “Irika Itomi Tajorentsi, tee rantziro
ikowashi-yitari rirori. Apatziro rantziro okaatzi iñaakotziriri Ashitariri.
Tema okaatzi rantziri Ashitariri, roojatzi rantziri Itomi. Omaperotatya.
20 Tema retakotari Ashitariri irika Itomi, roñaayiri maawoeni rantayitziri
rirori. Eekiro roñaaha-tyeeri oeta-rika antawoyita-tsiri, tema ari
pipampoyaawenteero eerokapaeni. 21 Ikimitaha Ashitariri rowiriinta-
yitziri kaminkari, rañaakayiteeri, aritaki ikimi-tzitari Itomi rirori,
rañaakaa-yiteeri ikoyiri. 22 Tee riyakatantzi Ashitanari, riitaki ikowakaaki
Itomi riyakowentantee, 23 rootaki ipinkathatan-teetyaariri rirori
Itomi, ikimitee-tziri Ashitariri. Itzimi kaari pinkathaterini Itomi, tee
ipinkathatzitari Ashitariri, otyaanta-kiriri jaka.
24 Ikaate kemaeroni nokanta-yitakiri, aririka rawentaa-neeyaari
otyaanta-kinari, aritaki rañaa-shire-yitee. Eero rowajankitee-tziri,
aritaki okaatapaaki ikaamanita-waetzi, ashi rowaero rañahae.
Omaperotatya. 25 Tema rooteentsi omonkaateeyaa, nimaekataki
ikemayiteero kamashireri-paeni iñaani Itomi Tajorentsi. Tema ikaatzi
kemaeroni, aritaki rañaa-shire-yitee. Omaperotatya. 26 Ikimitari
Ashitariri rañaakaantzi, aritaki ikantzi-taari Itomi rañaakaantee rirori,
27 ipakiri ishintsinka riyakowentantee, tema riitaki Itomi Atziri. 28 Eero
pipampoyaa-shitawo nokantakiri. Rooteentsi omateeyaa ikemantee-
yaawori kaminkari-paeni iñaani, 29 ari ipiriinta-yitanaki jempe
ikitayitaka. Ikaatzi antapiinta-kirori kameethari, ari rañaa-yitee. Riima
antapiinta-kirori kaari-perori, ari rañaawitaneeyaa roo kanteencha ari
rowajankitahae-teeri.”

Ñaayita-kiriri Jeepatzii-toetani

30 “Tee nanta-shitawo nokowa-shitari naaka, riitakira Ashitanari
kowatsiri niyakowentayiteemi. Okaatzi niyakowentan-tziri naaka rootaki
tampatzikatatsiri, tema tee nantashi-waetawo nokowa-shitari naaka,
rootaki ikoyiri Ashitanari otyaanta-kinari. 31 Naakami kenkithata-kota-
chanimi apaniroeni, eero okameethatzimi nokenkithata-kowaetari. 32 Roo
kanteencha eenitatsi itsipa kenkithata-kotanari, tema niyotzi naaka
maperori okaatzi ikenkithata-kotanari rirori. 33 Tema omaperotatya
ikantakiri paerani Juan potyaantakiri ojampita-kiterini. Tema okaatzi
ikenkithata-kota-wakinari rirori omaperotatyaa. 34 Roo kanteencha tee
nokowawaetziri naaka atziri kenkithata-kotenani, ikante: “Kameethari
irika.” Noshiretan-tawori ikenkithata-kota-kinari paerani Juan, rootaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pikemijanan-teeyaariri eeroka Tajorentsi, pawijakoteeta. 35 Tema okaatzi
ikamantan-takiri paerani Juan okimita-paentari ootamentotsi koñeetyaa-
tsiri. Rootaki pikowawita-paentari eerokapaeni pinintaa-wakyaawomi
koñeetyaatsiri. 36 Roo kanteencha eenitatsi awijirini Juan ikenkithata-
kotana. Okaatzi nantziri naaka, rootaki ikantanari Ashitanari, rootaki
maperotzirori oñaahan-tzirori riitaki Ashitanari otyaanta-kinari.
37 Riitaki Ashitanari otyaanta-kinari. Riijatzi kamantan-teentsiri
ikemijanan-teenari naaka. Teemaeta pikemiro eerokapaeni iñaawaetziri.
Tema tee piñaawoota-nitziri. 38 Tee pikemijantziro eerokapaeni iñaani,
okantakaan-tziro tee pikemijantana naaka, tema naaka rotyaantani.
39 Pamatsinkawentakawo piñaanatziro Iñaani Tajorentsi, poshiya-kaatzi
ari pinkañaane-yitee. Tema naakawitaka okenkithata-kotziri Iñaani
Tajorentsi, 40 teemaeta pikowaeyini eeroka pawentahaena ashi powantee-
yaawori pañaayitee. 41 Tee nokowa-shityaawo naaka ithaamenta-waetena
atziripaeni. 42 Tema niyoyitzimi naaka jempe pikanteeyani eeroka-
paeni, tee pikowaeri Tajorentsi. 43 Naaka rotyaantaki Ashitanari
nopoki, tee pikemijantena eerokapaeni. Roo kanteencha aririka ipoki
itsipa rantayita-paakiro ikowa-shitari rirori, aritaki paakameethatee-
yawakirini.[y] 44 ¿Jempema pikantyaaka pikemijanteeyini, osheki
piñaama-waetawo ikimo-shireta-kaawaetemi atziri ikantakaapero-
wentzimi? Eero pikowawaeta-shita ikimo-shire-wenteemi Tajorentsi.
45 Eero pikenkishiryaa-waeta-shita naaka iyakowenteemini Ashitanariki.
Tema riitaki Moisés iyakowenta-yiteemini eerokapaeni, tema riitaki
pawentaa-piintakari. 46 Riimi pikemijantakimi Moisés, ari pikemijanta-
kinami naaka, tema naaka rojankinata-kotaki paerani Moisés. 47 Teera
pikemijanta-tziiri Moisés rojankinata-kowitakina, ¿jempema pikantyaaka
pikemijantero okaate nokanta-yitemiri naaka?”

Rowakaari Jesús 5000 atziri
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

6 1 Ikanta imontyaanaka Jesús intatsikiro inkaari jeekatsiri
Tepoweniki, roojatzi iiteetziri Tiberias. 2 Osheki atziri oyaatakiriri,
tema iñaakiri okaatzi rantayi-takiri, retsiyatakota-kaayitee osheki
mantsiyari-paeni. 3 Roojatzi itonkaan-tanakari Jesús ochempiki. Ari
ijeekapaaki itsipayi-takari riyotaani-paeni. 4 Tema areetzi-mataa kitejeri
Anonkoryaantsi, roemoshirenkanta-piintari Judá-paeni. 5 Ikanta raminaki
Jesús, iñaatziiri osheki atziri oyaatakiriri, ikantanakiri Felipe: “¿Jempema
amananteka owanawontsi owakaeyaariri maawoeni irikapaeni atziri?”
6 Tema riyotaki rirori Jesús oetarika ranteri. Roo kanteencha rojampi-
tashitari Felipe ikemant-yaariri oetarika ikanteri. 7 Ari rakanaki Felipe,

---

[y] **5.43** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikantzi: “Tema otzimatyee antawaete ikaate 6 kashiri aantyaari osheki
koriki amanantan-tyaari owanawontsi, rowamatsi-tyaari eepichokiini
atziri-paeni.”[z] 8 Akanaki itsipa riyotaani Jesús, riitaki Andrés rirentzi
Simón Pedro, ikantzi: 9 “Irika apaani eentsi amaentsiri 5 ratanteetari,
apite shima. ¿Arima imonkaatakyaari osheki atziri?”[a] 10 Ari ikantzi Jesús:
“Pikanteri ijeekaeyeni.” Ari ojeeki janta katawoshi-mashi, ari ijeekae-
yanakini. Tema apatziro riyotee-takiri shirampari-paeni ikaateeyini
5000. 11 Ikanta raakotakiro Jesús ratanteetari, ikaatakiro ramanakari
Tajorentsi, ipayitakiri ikaatzi jeekayi-teentsiri. Ari ikimitakiri shima,
ipakiri ikaatzi piyooteenchari royaa. 12 Ikanta ikemaeyakani maawoeni
atziri, ikanteeri Jesús riyotaani: “Paayiteero opetoki okaatzi tzimahaan-
tapaen-tsiri, eero apaawae-tanta.” 13 Ari rowiiyi-teero riyotaani-paeni,
riyeekitee okaatzi 12 kantziri tzimahaan-tapaen-tsiri kaawita-chari 5
ratanteetari. 14 Ikanta iñaakiro atziri-paeni itajonka-wentakiro Jesús
owanawontsi, ikantee-yanakini: “Riitaki irika akemakotziri Kamantan-
taniri pokatsini jaka kepatsiki. Omaperotatya.”
15 Roo kanteencha riyotaki Jesús ipokaeya-tyeeni atziripaeni
raapaenteri, iwinkathari-tetyaari. Rootaki ipiyanta-naari tonkaariki
ijeekawaetzi apaniroeni.

Ranashi-tantawo Jesús inkaari
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Ikanta otsireniityaanaki, oerinkae-yaani inkaariki riyotaani
Jesús, 17 oteteeya-paakani pitotsiki, montyaa-kotanaka intatsikironta
inkaari riyaateero nampitsiki Capernaum. Tema tsireni-tanaki, tekira
rareetaawo rirori Jesús jempe ijeekae-yakini riyotaani-paeni. 18 Antawo
okantaka otamakaatzi inkaari, tema oshintsitatzii otampyaa-tzii. 19 Tema
janthataki imontyaa-koteeyani riyotaani inkaariki, iñaatziiri ipokae
Jesús ranashi-tantaawo inkaari. Antawo ithaawae-yanakini riyotaani.[b]
20 Roo kanteencha ikantapaeri Jesús irika-paeni riyotaani: “¡Naakataki,
eero pithaawan-tashitana!” 21 Tema kimoshireteeyaneeni rotetawaeri
pitotsiki, tekira ojamanitanakiita aatakotee-yapaakini jempe roshiretawo
rareetyaa.

Osheki atziri amina-mina-teeriri Jesús

22 Okanta okiteejeta-manee, riyotaki atziri-paeni jeekaen-tsiri
intatsikiro apinto iroka pitotsi imontyaan-tanaari riyotaani-paeni
Jesús, tema apaniroeni imontyaa-kotanaka riyotaani-paeni, tee riyaatzi
rirori Jesús. 23 Roo kanteencha, ramaeta-paaki otsipa pitotsi poñaayi-

---

[z] **6.7** osheki koriki = 200 denario [a] **6.9,13** ratanteetari = pan rowetsikae-tziri cebada
[b] **6.19** janthataki imontyaa-koteeyani = 5–6 kilómetro = 25 terika 30 estadio

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teenchari nampitsiki Tiberias, aatakoeya-paakini jempe ramanakotakawo
Awinkatharite atanteetari rowaeya-karini. 24 Ikanta iñaakiro atziri-
paeni tee ijeeki Jesús eejatzi riyotaani-paeni, oteteeya-nakani pitotsiki,
jateeyakini nampitsiki Capernaum, ramina-mina-teeri Jesús.

Iiteetziri Jesús "owanawontsi añaakaan-tatsiri"

25 Ikanta rareetee-yakani intatsikironta inkaari iñaapaeri Jesús,
rojampi-tapaeri, ikantziri: "Yotaanari. ¿Jempema okaatzika pareetaka
eeroka jaka?"[c] 26 Ikantzi Jesús: "Tee roo pikowa-kowataa-tantanari
pikematha-teero notajonka-wentakiro owanawontsi. Tema roo pikowa-
kowa-tantaanari pikemaneentee-yakani chapinki powaeyakani.
Omaperotatya. 27 Eero pantawenta-shitawo owanawontsi thonkani-
tachari, tema otzimatyee pantawenteero owanawontsi kaari thonkachani
añaakaemini. Rootaki owanawontsi ipantziri Itomi Atziri, tema
riitaki roñaahan-takiri Tajorentsi, Ashitariri, eenitatsiri itajorenka."
28 Ari rojampi-teeta-nakiri, ikantee-tziri: "¿Jempema nokantyaaka
nantant-yaawori okaatzi ikoyiri Tajorentsi nanteniri?" 29 Ikantzi Jesús:
"Iroka ikoyiri Tajorentsi panteeri, otzimatyee pikemijanteeri irika
rotyaantakiri." 30 Eekiro rojampi-teeta-tziiri, ikantee-tziri: "¿Iitama
pitajonka-wentanteri eeroka nokemijan-tanteemiri? ¿Oetaka pantayi-
tziri? 31 Tema paerani rowayitakawo awaejatziteni iiteetziri 'Iitama' janta
ochempi-mashiki, iroka ikanteetzi rojankina-takoe-tziro:

> Tajorentsi pakiri royaawo owanawontsi paryahaen-tsiri
> inkiteki."[d] *6.31-58*

32 Ari rakanaki Jesús, ikantzi: "Okaatzi owanawontsi poñeenchari paerani
inkiteki, kaarira awaejatziteni Moisés panteroni. Roo kanteencha riitaki
panteeroni Ashitanari rooperori owanawontsi. Omaperortatya. 33 Tema
okaatzi owanawontsi ipantziri Tajorentsi, riitaki irika poñeenchari
inkiteki, riitaki añaakaa-yiteerini maawoeni jaawiki-jatzi." 34 Ari
ikantee-tanakiri: "Pinkathari, rootaki nokoyiri pipapiintenawo iroka
owanawontsi."

35 Ikantzi Jesús: "Naakataki owanawontsi añaakaan-taniri. Ikaate
tsipa-shire-teenani naaka, eero itasheyawaetee. Ikaate kemijanta-neenani
naaka, eero imiriwaetee. 36 Tema nokantakimi, piñaawi-teeya-kinani
eeroka, tee pikemijantana. 37 Ikaatzi ikowakiri Ashitanari itsipa-
shire-tena aritaki imatakiro, eero nomaninta-wakiri naaka. 38 Tee roo
nopokan-tyaari jaka nopoñaaka inkiteki nantayitero nokowashitari
naaka, apatziro nanta-piintero ikoyiri Ashitanari otyaanta-kinari jaka.
39 Iroka ikoyiri Ashitanari otyaanta-kinari, eero nopeyahaan-tawaetzi
apaani ikaatzi itsipa-shire-takaa-kinari, otzimatyee nowañaa-yiteeri paata

---

[c] **6.25** Yotaanari = Rabí [d] **6.31,49** iitama = maná *6.31-58* owanawontsi = pan

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

oweyaantyaawoni kitejeri. 40 Iroka ikoyiri Ashitanari otyaanta-kinari
jaka, ikaate yoteerini riitaki Itomi, ikemijanta-neeri, aritaki rañaakaa-
yiteeri. Naaka owiriinteerini paata oweyaantyaawoni kitejeri."
41 Rootaki opoñaantari ikijima-waeta-nakiri Judá-paeni irika Jesús,
ikemakiri ikantaki: "Naakataki owanawontsi poñeenchari inkiteki." 42 Ari
ikanta-wakahae-yanakani: "¿Kaarima irika Jesús, itomi José? Niyotee-
yirini naaka ashitariri. ¿Oetaka ikantantari: 'Nopoñaawo inkiteki?' "
43 Ikantzi Jesús: "Aritapaaki pikijima-waetakina. 44 Tekatsi tsipa-shire-
tashi-tenani naaka eerorika ramashire-teeri Ashitanari otyaanta-kinari.
Tema naaka owiriinteerini paata oweyaantyaawoni kitejeri. 45 Rootaki
rojankina-takotakiri Kamantan-taniri-paeni, ikantaki:

Riita-ki Tajorentsi yotahaerini maawoeni.

Tema ikaatzi kemaerini Ashitanari, yoteerini rirori, aritaki itsipa-
shire-teena naaka. 46 Tema tekatsi ñaawooterini Ashitanari, apatziro
poñeenchari Tajorentsiki, riitaki ñaawootziriri. 47 Ikaate kemijanteenani
naaka, aritaki rañahae. Omaperotatya. 48 Naakataki owanawontsi
añaakaan-taniri. 49 Rowawitakawo piwaejatziteni ikantee-tziri 'Iitama'
janta ochempi-mashiki, roo kanteencha kamayitee rirori. 50 Riima irika
oshiyakawori owanawontsi poñahaen-chari inkiteki, eero ikaamanitee
ikaate owakyaarini. 51 Naakataki kañaaniri owanawontsi poñeenchari
inkiteki. Itzimi-rika owakyaawoni iroka owanawontsi, aritaki rañahae.
Iroka owanawontsi nopantziri naaka, rootaki nowatha. Riitaki natsipe-
wenta jaawiki-jatzi-paeni rañaantee-yaari rirori."
52 Ari ikanta-wakahaeyani Judá-paeni: "¿Jempema ikinakaeroka irika
rowakaan-teerori iwatha?" 53 Ikantzi Jesús: "Eerorika powawo iwatha
Itomi Atziri, eerorika piriro rira, eero pañaayitee. Omaperotatya. 54 Itzimi-
rika owakyaawoni nowatha, itzimi-rika irakironi nira, aritaki rañaayitee.
Naakataki owiriinteerini iweyaantyaawoni kitejeri. 55 Tema owanawontsi-
perori iroka nowatha, rooma nira rootaki imiri-peroetziri. 56 Itzimi-rika
owakyaawoni nowatha, itzimi-rika irakironi nira, itsipa-shire-taana naaka,
nomatzitari naaka notsipa-shire-taari rirori. 57 Tema irika Ashitanari
otyaanta-kinari naaka kañaaniri rirori, riitaki añaakaanari naaka. Ari
okantzitari eejatzi, itzimi-rika kemijanteenani naaka, aritaki nañaakaa-
yiteeri. 58 Nokenkitha-takota-tziiro owanawontsi poñeenchari inkiteki.
Iroka owanawontsi tee oshiyawo iiteetziri 'Iitama' rowayitakari paerani
piwaejatziteni, rowayiwi-takawo, kamayitee rirori. Riima ikaate owakyaarini
irika oshiyawori owanawontsi, ashi rowaero rañahae." 59 Rootaki riyotaan-
takiri Jesús jempe ipiyota-piinteeta janta nampitsiki Capernaum.

Ikenkitha-takoe-tziro añaantsi

60 Ikanta ikemaetakiro iroka yotaantsi, osheki ikaatzi kemijanta-kiriri
Jesús, kantaneen-tsiri: "Osheki okompitataka okaatzi ikantayi-takiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesús. ¿Iitama kemijanta-matsi-terini?” 61 Tema yotaki Jesús iñaawae-
pooki-tatzii ikaatzi ikenkitha-takaakiri, rojampi-tanakiri: “¿Tema
inimomitzi okaatzi nokaman-takimiri? 62 ¿Jempema pikanteka aririka
piñeerimi irika Itomi Atziri roenokaeya jempe ipoñaaka paerani?
63 Okaatzi nokenkitha-takoyi-takimiri, rootaki kantako-tachari okaatzi
añaashire-takaan-tatsiri, kaari awatha-perori nokenkitha-takotzi,
tekatsi oetajaantyaa awatha. Tema nokenkitha-takota-tziiro awentaa-
shire-taantsi kaari koñaani-tatsi, añaakaan-tatsiri. 64 Roo kanteencha
eeniyitatsi pikaatee-yakini eerokapaeni kaari kemijanta-tsini.” Tema
riyotzi-takari Jesús ikaate kemijanteerini, eejatzi pithoka-shityaarini.
65 Eekiro ikantana-kitzii Jesús: “Rootaki nokantzi-tanta-kimiri: ‘Tekatsira
apaani tsipa-shire-teenani naaka, eerorika ikowakaanari Ashitanari.’ ”
66 Aripaete iñeetakiro, osheki pakaa-nakirori ikemijantawitarira
Jesús, tee itsipata-naari. 67 Ari rojampi-tanakiri Jesús kaatatsiri 12
riyotaani, ikantziri: “¿Pikoyima piyaayitee eeroka-paeni?” 68 Ari rakanaki
Simón Pedro, ikantzi: “Pinkathari, ¿Eenitatsima itsipa nopiyashi-teeri
naaka-paeni? Apatziro pikanta eeroka pikenkitha-takotziro añaakaan-
tatsiri. 69 Aritaki nokemijantee-yakimini naaka-paeni, niyotee-yakimini
eerokataki Jeepatziitoetani, Itomi Tajorentsi Kañaari.” 70 Ari rakanaki
Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka yoyaakimiri pikaatakira 12? Roo
kanteencha eenitatsi apaani pikaatakira, kamaaritaki.” 71 Tema
ikenkitha-takota-tziiri Judas, Itomi Simón Nampitsi-weri. Riitaki Judas
pithoka-shityaarini, tema riiwitaka apaani ikaatzira 12 riyotaani.

Rirentzi-paeni Jesús tee ikemijantee-yirini

7 1 Ipoñaa riyaataki Jesús rareetan-tawaeyita Tepoweniki, tee
ikoyi ikinanee iipatsiteki Judá-paeni, tema ramina-mina-tatziiri
Judá-paeni rowamayiri. 2 Roo kanteencha monkaatzi-mataa kitejeri
roemoshirenkanta-piintawori Judá-paeni iiteetziri “Panko-shetantsi.”
3 Imatanakiro rirentzi okaakiini Jesús, ikantanakiri: “Eero pomanashita
jaka, piyaate inampiiteki Judá-paeni iñaantemiri janta piyotaani-paeni
okaate pantayiteri. 4 Tema ikaatzi kowatsiri rajahaa-wentee-tyaari,
tee romanakaa-shitawo rantayi-tziri. Piyotziro eeroka pantayi-tziro
oeta-rikapaeni, poñaahantero jempe ipiyoteeyani atziripaeni.” 5 Tema
imatzitakawo rirentzi-paeni rirori itheenka-shiryaa-waetakiri. 6 Ari
ikantanaki Jesús: “Tema tekira omonkaata noñaahan-tantyaari naaka,
rooma eeroka-paeni tee inashita piñaayi-tziro kitejeri-paeni. 7 Tee ikija-
neentzimi eerokapaeni jaawiki-jatzi. Rooma naaka osheki ikijaneentakina,
tema nooñaawontatziiro nokenkitha-takotziro naaka, kaari-perori okaatzi
rantayi-takiri. 8 Piyaateeyini eeroka roemoshirenkaetaha, eero niyaatzita
naaka, tema tekira omonkaatyaa noñaahan-tantyaa.” 9 Ikaatakiro
ikenkithawae-yitakiro iroka ñaantsi, roojatzi ijeekanaki Tepoweniki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Roemoshirenkiro Jesús iiteetziri “Panko-shetantsi”

10 Roo kanteencha, tema jateeyakini rirentzi-paeni, ari rimpoetanaki
rirori Jesús, romanakaashitanaka riyaataki, tekatsi yotatsini. 11 Osheki
ikowa-kowa-takiri Judá-paeni janta roemoshirenkaetaha, ikanteeyini:
“¿Jempema ijeekika irika atziri?” 12 Tema osheki atziri theenka-waeta-
kiriri Jesús. Eenitatsi kantatsiri: “Kameethari irika atziri.” Eenitatsi
itsipa kantatsiri: “Tee ikameethatzi, tema ramatawi-takiri atziri-paeni.”
13 Roo kanteencha, romanakaashitari itheenki-mawae-takiri Jesús, tema
ithaawan-tan-tyaari reewarite-paeni Judá-paeni.
14 Roo kanteencha, aritaki niyankitaki roemoshirenkaeyani, ari
ikyaapaaki Jesús tajorentsi-pankoki, riyotaan-tapae. 15 Tema yoteeyakini
Judá-paeni, ikanteeyini: “¿Jempema riyotani-tantari irika, tee ikyaawita
jempe riyotaan-teetzi?” 16 Ari rakanaki Jesús, ikantzi: “Tema okaatzi
niyotaa-yitakimiri tee naaka iyotashi-tyaawoni, tema riitaki yotakaa-
nawori otyaanta-kinari. 17 Ikaate kowapero-teeroni ikoyiri Tajorentsi,
aritaki riyoteero riitaki Tajorentsi yotakaa-nawori okaatzi niyotaan-
tziri, tema tee naaka yotashi-waetyaawoni. 18 Tema ikaatzi yotaantzirori
riyotashi-waetari, ramina-mina-tatziiro ipinkathatanteetyaariri. Riima
amina-mina-tzirori ipinkatha-teeri otyaanta-nakiri, riitaki ñaawaetzirori
kyaariperori. Teera itzipi-shire-waetzi rirori. 19 ¿Tema rojankina-witakimi
paerani Moisés Ikantakaan-teetani? Roo kanteencha, tee pimonkaa-
tziro. ¿Iitama pajaryaan-tanari powamayina?” 20 Ari ikantee-yanakini
atziripaeni: “¡Kamaarí! ¿Iitama ajariimiri rowamayimi?” 21 Ikantzi
Jesús: “Maawoeni eerokapaeni osheki pipampoyaa-wentakiro piñaakina
nantakiri kitejeri imakoryaan-teetari. 22 Ikantakaantaki paerani Moisés
pitomeshi-taani-teeyaa. (Tema kaari Moisés etakaan-tyaawoni itomeshi-
taani-teetyaa, tema awaejatziiteni etakaan-tanakawori paerani tekira
itzimiita Moisés.) Rootaki pitomeshi-taanitanta-piintari eeroka-paeni
kitejeri imakoryaan-teetari. 23 Piñaakiro, pitomeshi-taanitanta-
piintaki eeroka-paeni kitejeri imakoryaan-teetari pimatan-tyaawori
Ikantakaantani paerani Moisés. ¿Iitama pikijaneentan-tanari naaka
netsiya-takota-kahaeri maawoeni iwathaki apaani atziri kitejeri
imakoryaan-teetari? 24 Paamawentyaa owapeyi-motzimi-kari
piyakowentante. Tema kametha pitampatzika-shirewentantee.”

¿Riitakima Jeepatzii-toetani irika?

25 Ari rojampita-wakaanaka Aapatziyaweni-jatzi, ikanta-wakaa:
“¿Kaarima irika amina-mineetziri rowamahaeteri? 26 Iriinta ijeekaki,
maawoeni ikemaetakiri iñaawaetzi, tekatsi akirini. ¿Riyotatziima
pinkathari-paeni riitaki Jeepatzii-toetani irinta? 27 Roo kanteencha,
niyotee-yirini irika atziri jempe ipoñaawo. Rooma paata aririka ipokaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

matzirori iita Jeepatzii-toetani, tekatsi yotatsini jempe ipoñaaka.” 28 Tema
roojatzi ijeekaki Jesús tajorentsi-pankoki riyotaantzi, ari icheraanaki,
ikantanaki: “¡Arimá! ¡Piyotanama eeroka-paeni jempe nopoñaaka! Roo
kanteencha, tee naaka nintashi-tachani nopoki, tema rotyaantani irika
rawentaa-pero-teetari. Kaari piyotako-taajaetzi eerokapaeni. 29 Roo
kanteencha niyotziri naaka, tema aritaki nokaateeyini, riitaki otyaanta-
kinari.” 30 Ari ikowawi-tanaka raakaan-terimi, roo kanteencha tekatsi
akotashi-terini, tema tekira omonkaa-paeteta. 31 Tema osheki kemijanta-
nakiriri Jesús, ikanteeyini: “Aamaa riitaki irika Jeepatzii-toetani, tema
osheki itajonka-wentantzi. ¿Pikenkishiryaama awijiro okaate itajonka-
wentanteri Jeepatzii-toetani?”

Rotyaantaki Inashitantaniri oteyirini Jesús

32 Ikanta Inashitantaniri ikemakiri atziri-paeni ikenkitha-waeta-kotziri
Jesús. Raapatziya-nakari reewari-paeni Ompera-tajorentsi-taarewo,
rotyaantaki aminako-wentzi-rori tajorentsi-panko oteyaki-terini.
33 Ikantzi Jesús: “Eero ojamanitzi nojeeki-motaneemi, rooteentsi
nopiye ijeekira otyaanta-kinari. 34 Osheki pamina-mina-witeena, roo
kanteencha eero piñahaana, tema eero pitsipatana jempe nojeekapae
naaka.” 35 Ari rojampita-wakahaeyani Judá-paeni, ikantzi: “¿Jempema
riyaa-matsiteka irika eero añaantari? ¿Riyaata-tyeema otsipaki nampitsi
itzimpookayitakaha asheninka-paeni Judá-paeni, riyotaa-yiteeri
wirakochapaeni?[e] 36 ¿Oetaka ikantako-tziri: ‘Pamina-mina-teena, eero
piñiimaetaana, tema eero pitsipatana jempe nojeekapae naaka?’ ”

Nijaa añaakaan-tatsiri

37 Okanta oweyaanta-paakawori kitejeri roemoshirenka-peroe-
tantyaari. Ari ikatziyanaka Jesús, ishintsitanaki icheraanaki, ikantanaki:
“Eenitatsi-rika mirita-tsiri, itsipa-shire-teena naaka, riraawaetee. 38 Tema
okantzi Jankinarentsi-perori:

Ikaate kemijanteenani naaka, okimiwi-tyaawo oshiyaa-shire-tantee-
mi nijaa añaakaan-tatsiri.”

39 Riitaki roshiya-kaawentzi Jesús ikaate kemijanteerini ojeeka-shire-
tantee-yaari Ishire tajorentsi. Tema tekira rotyaantee-tziroota Ishire
tajorentsi, tekira roenoka-shitaawoota Jesús rowaneenkawo.

Itzimpookae-yanakini atziri-paeni

40 Eenitatsi atziri-paeni kemakirori ikantakiri Jesús, ikantee-yanakini:
“Omapero-tatziiri irika atziri riitaki Kamantan-taniri.” 41 Eenitatsi
itsipa kantaneen-tsiri: “Riitaki Jeepatzii-toetani irika.” Roo kanteencha

---

[e] **7.35** wirakochapaeni = griegos

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eenitatsi itsipa kantatsiri: “Kaari, tema eero ipoñaawo Jeepatzii-toetani
Tepoweniki. 42 Tema okantzi Jankinarentsi-perori:
Riitaki icharini pinkatharini David Ijeepatziitoetani, ipoñeeyaawo
Owapankoniki, inampiki paerani David.”
43 Ari itzimpookae-yanakini atziri ikija-wakaa-wenta-nakari Jesús.
44 Eenitatsi kowawita-neenchari raakaan-terimi, roo kanteencha tekatsi
akotashi-terini.

Tekatsi oshiyaarini iñaawaetzi irika

45 Ikanta ipiyapaaka aminakowentzirori tajorentsi-panko jempe ijeeki
Inashitantaniri eejatzi reewari Ompera-tajorentsi-taarewo, rojampi-
tawaeri, ikantziri: “¿Iitama kaari pamantakari?” 46 Ikanteeyini rirori:
“¡Tekatsira kimityaarini iñaawaetzi irika!” 47 Ikanteeyini Inashitantaniri:
“¿Ramatawi-tzita-kimima eeroka-paeni? 48 ¿Eenitatsima eewarite
kemijanta-kiriri irika atziri? ¿Eenitatsima nokaatziri Inashitantaniri
kemijanta-kiriri? 49 Apatzirowa ikemijan-tziri atziri-paeni kaari
yotakoteroni Ikantakaan-teetani, tema yakataarewo irika.” 50 Ikanta
Inashitantaniri Nicodemo, pokaentsiri paerani tsireniriki iñeeri Jesús,
ikantanaki: 51 “Rojankineetaki paerani Ikantakaan-teetani, ikanteetzi,
tee oshinetaan-tsitzi riyakowenteeteri apaani atziri eerorika akemiri
aakapaeni, rootaki ayotantyaari oeta rantakiri.” 52 Ikantee-tanakiri:
“¿Eerokama Tepoweni-jatzi? Piñaana-perotero Jankinarentsi, aritaki
piñaakiro, tekatsi Kamantan-taniri poñaachani Tepoweniki.”

Tsinani mayempiro

53 Ipoñaa riyaayitee apaani-paeni ipankokipaeni.
8 1 Roo kanteencha tonkaanaki Jesús ochempiki Yeenkae-toni.
2 Okanta okiteejeta-manee, ipiyaa tajorentsi-pankoki. Osheki atziri
piyowenta-waari, jeekapae Jesús riyotaa-paeri atziri-paeni. 3 Ikanta
Yotaantaniri-paeni itsipatakari Inashitantaniri-paeni ramakiniri apaani
tsinani itonkiyo-teetakari omayempitzi. Ipiriinta-paakiro niyankineki
ipiyoteeyani. 4 Ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, iroka tsinani
iñaakoetakiro omayempi-waetzi. 5 Ikantakaantaki paerani Moisés
rowamahaetero mayempi-tatsiri tsinani. ¿Jempe pikantzika eeroka?”
6 Rootaki rojampi-tantariri ikoyi ikompita-kaetyaari Jesús, opoñaantyaari
ikantakoe-teriri. Roo kanteencha oeyotanaka Jesús rojankina-
tantanakawo rako kepatsiki. 7 Eekiro rojampi-teeta-tziiri, ari ikatziyanaka
roeyoowitakaha, ikantanakiri: “Eenitatsi-rika apaani pikaatee-yakini
kaari anteroni kaari-perori, riitaki etakaan-tyaawoni rompojan-tyaawo
mapi iroka tsinani.” 8 Eejatzi roeyootanaa, rapiita-neero rojankinwaetane
kepatsi. 9 Ikanta ikemaeyakini ikantakiri Jesús, apaani-paeni ipiyayi-
tanaka, tema ikenkishiryaa-yitanakiro jempe ikantayita rirori. Riitaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jewataneentsiri ipiyanaka antaripero-paeni. Ikanta ijeekanaki apitekiro
Jesús eejatzi tsinani, 10 katziyanaka roeyowitaka, ari rojampi-tziro
ikantziro: “Tsinani, ¿Jempema ikinaaya-kinika? ¿Tekatsima itsipa
yakowentemi?” 11 Akanakiri roori okantziri: “Tekatsi Nowinkatharite.”
Ikantzi Jesús: “Eejatzi naaka eero niyakowentzimi. Piyaatee, eero
papiitziro pikaariperotee.”

Ikoñeetya-kotziri Jesús jaawiki-jatzi-paeni

12 Ari rapiita-neero Jesús riyoteeri atziri-paeni, ikantziri: “Naaka
koñeetyaa-kotziriri jaawiki-jatzi. Ikaate tsipateenani naaka, aritaki
nokoñee-tyaakoteeri, eero ikinawaetee tsireni-kaakiriki.” 13 Ari ikantzi
Inashitantaniri: “Powakowenta-shiwaeta pikenkitha-takota apaniroeni, te
okameethatzi okaatzi pikenkitha-takowae-witaka.” 14 Ari rakanaki Jesús,
ikantzi: “Kameetha okaatzi nokamantan-tziri, okantawitaka nokenkitha-
takowitaka apaniroeni naaka. Tema niyotzi jempe nopoñaakawo, jempe
janta niyaatee. Roo kanteencha tee piyoteeyini eerokapaeni. 15 Pametashi-
teeya-kawoni poshiya-kotari atziri-paeni riyakowentantzi. Rooma naaka
tekatsi niyakowente. 16 Aririka niyakowentante naaka, omapero-tatyaaha
okaatzi nokanta-yitziri, tema tee apaniroeni niyakowentante, tema ari
nokaatziri Ashitanari otyaanta-kinari naaka. 17 Iroka okantzi Ikantakaan-
teetani ipaetakimiri eerokapaeni:

Aririka oshiya-wakaeyaa ikenkitha-takiri apite kamantakotanta-tsiri,
omapero-tatyaa okaatzi ikamantziri.

18 Naaka kenkitha-takoteencha. Ari ikantakari Ashitanari otyaanta-
kinari riijatzi kenkitha-takota-kinari. Apite nokaatzi nokenkitha-takota.”
19 Ikantzi Inashitantaniri: “¿Jempema ijeekiri Ashitzimiri?” Ikantzi
Jesús: “Tee piyotee-yanani eeroka, ari pikemitziiri Ashitanari tee
piyoritzi. Ari piyotee-yinanimi naaka, ari piyotakirimi Ashitanari.” 20 Ari
ikamantan-takirori Jesús iroka-paeni ñaantsi tajorentsi-pankoki jempe
rowaeta-piintziri koriki rashita-kaetariri Tajorentsi. Roo kanteencha
tekatsi aakaanterini, tema tekira omonkaa-tyaata raantee-tyaariri.

Jempe niyaatee naaka, eero pareetaa janta eeroka

21 Ari rapiita-nakiro Jesús ikantzi: “Aririka niyaatee osheki pamina-
mina-witeena, roo kanteencha aritaki pikamako-yiteero pikaaripero-yitaki.
Jempe-rika niyaateero naaka, eero pareeyitaa janta eeroka.” 22 Ari ikanta-
wakahaeyani Judá-paeni: “¿Ishinewae-tatyaa irika. Rootaki ikantantari
eero areeta aakapaeni jempe riyaate rirori?” 23 Ikantzi Jesús: “Tema
eeroka jeekatsiri kepatsiki, rooma naaka nojeeki inkiteki. Roo pinampi
eerokapaeni jaka kepatsiki, rooma naaka nonampitawo inkiteki. 24 Rootaki
nokantan-tzimiri: ‘Aritaki pikamako-yiteero piyaari-peronka. Eerorika
pikemijantana nokaman-takowitaka jempe noeta naaka, rootaki pikamako-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tantee-yaawori piyaari-peronka.' " 25 Ikantzi Judá-paeni: "¿Jempema
piitaka eeroka?" Ikantzi Jesús: "Tema nokaman-takimi ketziroeni. 26 Tema
eeniwitacha osheki nokantemiri, eenitatsi osheki niyakowenta-kimiri
eejatzi. Tema okaatzi iñaawae-tziri otyaanta-kinari irootaki kyaariperori.
Okaatzi nokaman-tayitzimiri jaawiki-jatzi, rootaki ikamantanari rirori."
27 Roo kanteencha tee ikematharitziri ikenkitha-takowi-takari Ashiteeri.
28 Rootaki ikantan-tanakari Jesús: "Aririka pikenta-kotakaan-takiri Itomi
Atziri, aripaete piyote jempe noeta. Tema tee naaka antashi-waetyaawoni
nokowakaari. Apatziro niyotaan-tziro okaatzi riyotaanari Ashitanari.
29 Itzimi otyaanta-kinari ari itsipa-shiretana naaka. Tee rooka-wenta-na
Ashitanari, tema nanta-piintziniri okaatzi kameetha-tzimo-tziriri." 30 Ikanta
ikamanta-koyitakiro Jesús iroka-paeni, osheki kemijanta-nakiriri.

Ookakaa-wenteemi Kyaariperori

31 Ikantakiri Jesús maawoeni Judá-paeni ikaatzi kemijanta-nakiriri,
ikantziri: "Aririka poejokiro-tanakyaawo noñaani, eerokataki kyaariperori
niyotaani. 32 Aritaki piyoteero kyaariperori, rootaki kyaariperori ookakaa-
wenteemini pijeekan-teeyaari kameetha." 33 Akaeyanakini Judá-paeni,
ikantzi: "Icharini-paeni Abraham nakapaeni. Tekatsi omperawae-tenani.
¿Oetaka pikantan-tanari eeroka: 'Aritaki rookakaa-wentee-teemi.'?"
34 Ikantzi Jesús: "Ikaatzi antapiintzirori kaari-perori, ookemiwae-
takawo omperatyaarimi. Omaperotatya. 35 Apaani omperataari
eepichokiini isheninka-teetari, riima apaani itomiteetari ashi royiro
isheninka-teetari. 36 Aririka rookakaa-wenteemi Itomiteetari, aritaki
piyotee kyaaripero rookakaa-wenteemi. 37 Niyoyitzimi eerokapaeni
icharini-yitari Abraham. Roo kanteencha pikowae-yakini powamayina,
tema tee inimotzimi nokanta-yitzimiri. 38 Rootaki nokamantan-tziri
naaka okaatzi roñaahanari Ashitanari. Rooma eerokapaeni pantashitawo
okaatzi pikemako-tziriri ashitzimiri."

Riitaki ashitzimiri Kamaari

39 Ari ikanteeyini Judá-paeni: "¡Riitaki nowae-jatziteni naaka Abraham!"
Ikantzi Jesús: "Eerokami icharini-paeni Abraham, aritaki pantakiromi
okaatzi rantayi-takiri paerani rirori. 40 Roo kanteencha, pikowae-yakini
eeroka powamaena nokaman-tawita-kimiro okaatzi riyotakaanari Tajorentsi.
¡Tema tee ari ikantyaa paerani Abraham! 41 Roojatzi pantayi-tziro okaatzi
rantziri ashitzimiri." Ari ikanteeyini Inashitantaniri: "¡Teera naaka itomi-
paeni theenka-tajorentsi-taniri. Tema apatziro ikanta Ashitanari, riitaki
Tajorentsi!"[f] 42 Ikantzi Jesús: "Riitakirikami Tajorentsi ashitemini, aritaki

---

[f] **8.41** theenka-tajorentsi-taniri = mayempiriite. Tema roshiya-kaawenta-tziiri paerani Judá-paeni, tee roejokirotari Tajorentsi, rantayi-tziro kaari-perori.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

petakota-kinami, tema nopoñaakawo naaka Tajorentsiki, irokana. Tee
naaka pokashi-tachani apaniroeni, tema riitaki Tajorentsi otyaanta-kinari.
43 ¿Oetaka kaari pikematha-tantawo nokanta-yitzimiri? Tema tee pikowaeyini
pikemijantero noñaani. 44 Riitaki ashitakimiri Kamaari, panta-piinta-kiniri
okaatzi ikoyiri. Ashi royiro kamaari owakira etantana-kawori, rowamaa-
shire-tantzi. Ipaapate thaeri-paeni irika, tee iñaawae-tziro kyaariperori.
Aririka ikoyi ramatawi-tante, iñaawae-tziro theeyaantsi. 45 Rooma naaka,
noñaawae-tziro kyaariperori ñaantsi, teemaeta pikemijantee-yananitzi
eerokapaeni. 46 ¿Eenitatsi jaka pikaatee-yakini, kantenani: 'Kaari-pero-shireri
irika Jesús?' Tema okaatzi noñaawae-tziri, kyaariperori iroka. ¿Iitama kaari
pikemijanantana? 47 Itzimi-rika rashitari Tajorentsi, ikemijantziro iñaani.
Rooma eerokapaeni tee rashitzimi Tajorentsi, tee pikemijanteeyini."

Itzimitaka Jeepatzii-toetani

48 Ikanteeyini Judá-paeni: "Omaperotatya nokantakimiri Oshitekii-toni-
jatzi eeroka, tema Kamaari eeroka." 49 Ikantzi Jesús: "Tee nokamaaritzi,
nopinkatha-tziri naaka Ashitanari. Rooma eerokapaeni, tee pipinkatha-
teeyirini. 50 Tee naaka kowashi-tachani pipinkathatena, tema eenitatsi itsipa
kowatsiri ipinkatha-teetena, riitaki iyakowentan-tatsini paata. 51 Eenitatsi-
rika kemijanteeroni noñaani, eero ikamayitee paata. Omaperotatya."
52 Ikanteeyini Judá-paeni: "Ari niyoteeyini omaperotatya pikamaaritzi.
Tema kamaki Abraham, ari roshiyakari Kamantan-taniri-paeni, kamayitaki
maawoeni. Opoñaa pikantzi eeroka: 'Eenitatsi-rika kemijanteeroni noñaani,
eero ikamayitee.' 53 ¿Pawijirima eeroka nowae-jatzi-teni. Abraham? Kamaki
rirori, ari roshiya-yitakari Kamantan-taniri. ¿Jempema piitatyaaka eeroka?"
54 Ikantzi Jesús: "Naakami kowashi-tachani ipinkatha-teetenami, eero
okameethatzimi. Roo kanteencha eenitatsi pinkatharitakaanari, riitaki
Ashitanari. Riijatzi pikenkitha-takota-piintziri eeroka, pikantzi: 'Riitaki
Notajorentsite.' 55 Teemaeta piyotee-yirini eerokapaeni. Rooma naaka
noñiiri. Aririka nokantemi 'tee noñiiri,' naaka theeri, noshiya-kotakimi
eerokapaeni. Roo kanteencha omaperotatya noñiiri naaka. Nokemijantziro
iñaani. 56 Tema irika Abraham, piwaejatzi-tetari eeroka-paeni, ikimo-
shiretaki paerani iñeero nopokakirika. Imatzimaetakawo iñaakina, antawo
ikimo-shiretanaki." 57 Ikantzi Judá-paeni: "Tekira okaatziita 50 pojarentsite.
Ari pikantzi piñiiri Abraham." 58 Ikantzi Jesús: "Tekiraa itzimiita paerani
Abraham, 'Naakataki.' Omaperotatya." 59 Ikanta raayiwi-tanaka mapi
Judá-paeni ikoyi rompojirimi Jesús. Omananaka rirori, shitowanaki
tajorentsi-pankoki.

Retsiya-takota-kahaeri Jesús Kamampo-waakiri

9 1 Ikanta rawijanaki Jesús iñaapaakiri apaani atziri kamampo-waaki-
tatsiri, itzima-kori ikamampo-waakitzi. 2 Ikantzi riyotaani-paeni:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"¡Yotaanari! ¿Iitama ikamampo-waaki-tantari owakira itzimapaaki
irika atziri? ¿Rooma kantakaari ikaariperotzi iriri? ¿Rooma kantakaari
ikaariperotzi rirori?"[g] 3 Ikantzi Jesús: "Tee roo kantakaan-teroni iyaari-
peronka rirori, tee roo kantakaan-teroni iyaari-peronka ipaapate. Tema
roo kantakaan-tzirori roñaahan-teetan-tyaawori ishintsinka Tajorentsi.
4 Tema eeniro okiteejetzi, okowa-pero-tatyaa nanteniri rantawaeri
otyaanta-kinari. Rooma aririka otsireni-tanaki, tekatsi kanteroni
rantawaete. 5 Tema eeniro nojeeki naaka jaka kepatsiki, naakataki
koñeetyaa-kotziri jaawiki-jatzi." 6 Ikaatakiro ikenkitha-waetaki Jesús,
reewatanaki kepatsiki, ramirokaki eepichokiini kepatsi, itziritakiri rokiki
kamampo-waakiri. 7 Ikantziri: "Piyaate pikiwa-yookityaa owaanka-
naariki iiteetziri Otyaantaa-rini." Ari ikinanaki kamampo-waakiri,
ikiwaaki-tapaaka. Ikanta ipiyapaaka, aminawae-tanee kameetha. 8 Ikanta
isheninka-paeni ikaatzi ñaapiintziriri ikowako-tantzi ipashitee-tyaari,
rojampita-wakahae-yakani, ikantzi: "¿Kaarima irika jeeka-piinta-tsiri
ikowako-tantzi ipashitee-tyaari?" 9 Eenitatsi kantatsiri: "Riitaki." Itsipa
kantatsiri: "Kaari, riiwitaka." Ikantzi rirori: "Naakataki piñaa-piintziri."
10 Ari rojampi-teeta-nakiri, ikantee-tziri: "¿Jempema pikantaaka
paminan-taari kameetha?"
11 Ikantzi rirori: "Irinta atziri iitachari Jesús, itziritan-takinawo kepatsi
nokiki, ikantakina: 'Piyaate owaanka-naariki iiteetziri Otyaantaa-rini.
Ari pikiwaaki-tyaa.' Nokanta niyaatanaki, nokiwaaki-tapaaka janta, ari
naminanee." 12 Ikantee-tziri: "¿Jempema nimaeka irika atziri?" Ikantzi
rirori: "Tee niyotzi."

Rojampi-tziri Inashitantaniri-paeni Kamampo-waaki-witachari

13 Ikanta rahaeta-nakiri kamampo-waaki-witachari ijeekira
Inashitantaniri-paeni. 14 Tema rootaki kiteejeri imakoryaan-teetari,
imatanta-kawori Jesús itziritan-takariri rooki kepatsi, roo ikowichaa-
tantaari kameetha.
15 Ari rapiitakiri Inashitantaniri-paeni rojampi-tziri jempe okanta
ikowichaa-tantaari kameetha. Ikantanaki rirori: "Itziritan-takinawo
nokiki eepichokiini kepatsi, ari niyaatanaki naaka nokiwaakita. Ari
nokowichaa-tanee kameetha." 16 Ari ikantzi itsipa Inashitantaniri:
"Irika atziri antakirori kaari rashi Tajorentsi, tema tee romaerintantawo
kitejeri imakoryaan-teetari." Eenitatsi itsipa kantatsiri: "¿Riimi kaari-
pero-shireri, eero rantziromi añaakiri?" Tema inashiyita ikantee-yakirini
Inashitantaniri-paeni, tee raapatziyawakaa. 17 Ari rapiitakiri rojampi-tziri
kamampo-waaki-witachari, ikantziri: "¿Iita pikenkishiryaari eeroka, iitama
kowichaata-kahaemiri kameetha?" Ikantzi rirori: "Kamantan-taniri rirori."

---

g **9.2** Yotaanari = Rabí

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Roo kanteencha, tee ikemijanteeyini Judá-paeni riitaki kamampo-
waaki-witachari irika, riitaki kowichaata-kahae-teeri kameetha.
Rootaki ikaeman-takariri ipaapate ikowichaata-kahae-teeri. 19 Rojampi-
tawakiri, ikantziri: “¿Riima pitomi irika? Pikamantena, ¿rooma
itzima-kori ikamampo-waakitzi? ¿Jempema okanta ikowichaa-tantaari
kameetha?” 20 Ikantanaki ipaapate: “Apatziro niyotzi riitaki notyomi,
itzima-kori ikamampo-waakitzi. 21 Roo kanteencha, teera niyotzi
jempe okanta ikowichaa-tantaari kameetha, tee niyotzi eejatzi iita
kowichaata-kahaeriri. Pojampiteri rirori, teema antaritaki rirori, riitaki
kamantemini.” 22 Roo ikantantari ashitariri tema ithaawan-tatyaari Judá-
paeni, ikantee-yakini rirori: “Itzimi-rika kanteen-tsini Jeepatzii-toetani
irika Jesús, eero noshine-teeri ikyahae apiyota-piinteeyanira.” 23 Rootaki
ikantantari ipaapate: “Pojampiteri notyomi, antaritaki rirori.”
24 Ari rapiitakiro Judá-paeni ikaemaeri kamampo-waaki-witachari,
ikantziri: “Pipinkathateri Tajorentsi, pikamantena kameetha, eero
pipinkatha-tashitari irika atziri kaari-pero-shireri rirori.” 25 Ikantzi rirori:
“Tee niyotzi naaka riitakirika kaari-pero-shire-rika. Apatziro niyotzi
naaka kamampo-waakiri, ikowichaata-kahaana kameetha.” 26 Rapiitziri
rojampi-tziri, ikantziri: “¿Jempe ikantakimika? ¿Oeta rantakiri
ikowichaa-takaan-teemiri?” 27 Ikantzi kamampo-waaki-witachari: “Aritaki
nokantakimi, tee pikemijantena. ¿Oetaka pikowantari napiitemiro?
¿Pikowatziima pikemijanteeyirini eeroka?” 28 Ari ikaweya-waetee-
tanakiri kamampo-waaki-witachari, ikantee-tanakiri: “Pawentee-yaari
eeroka irika atziri, rooma naakapaeni nawentee-yaawo Ikantakaantani
awaejatziteni Moisés. 29 Tema niyoteeyini naaka ikenkitha-waeta-kaakiri
Tajorentsi paerani Moisés. Riima irika atziri, tekatsi yoterini jempe
ikinapaaki.”
30 Ari rakanaki kamampo-waaki-witachari, ikantzi: “¡Arima! Tee
piyoritzi eerokapaeni jempe ikinapaaki. Rooma naaka ikowichaata-
kahaana kameetha. 31 Tema ayoteeyini maawoeni tee ikemiri Tajorentsi
antzirori kaari-perori. Apatziro ikemiro ramanani pinkatha-tziriri, ikaatzi
antaneerori ikoyiri. 32 Tekatsi akemakote tzimatsi kowichaata-kahaeriri
tzimako-tzirori ikamampo-waakitzi. 33 Eeromi ipoñaakawo irika
atziri Tajorentsi-kinta, eero imatziromi rantakiri.” 34 Ikantee-tanakiri
kamampo-waaki-witachari: “Kaari-perori eeroka owakira pitzima-
paaki. ¿Ari pikoyi piyotaa-yiteena nimaeka naaka?” Romishitowae-takiri
kamampowaakiwitachari.

Kamampo-waaki-shireri

35 Tema kemaki Jesús romishitowae-takiri kamampo-waaki-witachari.
Ikanta iñahaeri ikinapae, rojampi-takiri, ikantziri: “¿Pawentaarima
eeroka Itomi Atziri?” 36 Ikantzi rirori: “¡Pinkathari! Pookotenari jempe

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itzimi, nokoyi nawentee-yaari naaka.” 37 Ikantzi Jesús: “Aritaki piñaakiri,
tema riitaki kenkitha-waeta-kaakimiri.” 38 Ari rotziwerowanaka irika
atziri ipinkatha-tanakiri Jesús, ikantziri: “Nawentaakimi Pinkathari.”
39 Ikantzi Jesús: “Rootaki nopokan-takari naaka naminayi-teeri
ojaawijatzi, rootaki ikowichaa-tantee-yaari kamampo-waaki-witachari.
Riima ikaatzi kowichaa-witachari, ari ikamampo-waakite rirori.”
40 Ikanta ikemaki Inashitantaniri ikaatzi tsipatakari Jesús, ikantakiri:
“¿Pikanta-tziima naaka-paeni kamampo-waakiri?” 41 Ari ikantzi Jesús:
“Ari poshiyaarimi mawityaakiri eerokapaeni, tekatsi yakawente-mironi
pantayitakiro kaari-pero-tatsiri. Rooma pikanteeyini tee pimawityaakitzi,
aritaki riyakowentan-teeta-kimiro pipiyatha-takinaha.”

Roshiya-kaawentee-tziro piratsitanto

10 1 Opoñaa ikantzi Jesús: “Eenitatsi-rika kaari kyaatsini ikyaa-
piintee-tzira piratsitantotsiki, ikyaashi-takyaa-rika onampinaki,
riitaki koshintzi irika, riitaki kaari-perori. Omaperotatya.[1.1-27] 2 Riima
ikaatzi kyaatsiri jempe ikyaa-piinteetzi, riitaki aminako-wenta-piintziriri
ipireetari. 3 Tema riitaki aminako-wentzirori ashitakowo ashitaryaa-
kopiintziriri ipireetari. Riima aminako-wentziriri ipireetari, riitaki
kaemapiintziriri iwaeroki, tema riyopaante-tawaeri rirori. Riitaki
omishitowa-paerini. 4 Aririka romishitowakiri maawoeni onkokiroeninta,
riitaki jewaterini aminako-wentziriri, royaateeyanakirini ipireetari,
tema riyowaante-tziri riitaki aminako-wentziriri. 5 Roo kanteencha
teera royaatziri kaari iñaapiintzi, ari ishiya-pithatanakyaari, tema tee
riyowaante-tziri.” 6 Ari ikantakiri Jesús roshiya-kaawentziniri, roo
kanteencha tee ikematha-teeyirini irikapaeni oeta ikantako-tziri.

Roshiyari Jesús kameethari aminako-wentan-taniri

7 Ari rapiita-nakiro Jesús ikantziri: “Naakataki oshiyawori ashitakowo
piratsitanto. Omaperotatya. 8 Tema ikaatzi etakawori ipokaki tekiraata
nopoki naaka, roshiya-shitakari koshintzi, kaari-perori irikapaeni.
Roo kanteencha teera ikemijanan-teeyirini ipireetari. 9 Naakataki
oshiyawori ashitakowontsi. Eenitatsi-rika kyahaatsini noshiyakawo
naaka ashitakowontsi, aritaki rawijako-shiretee. Tema roshiya-kotee-
yaari ipireetari ipiya-piyata ikyaa-piintzira eejatzi ishitowa-piintzira. Tee
okowityaawaetyaa rowanawo. 10 Riima koshintzi apatziro ipoki ikoshite,
rowante, ithonkante. Rooma naaka nopokaki nañaaka-shire-takantee.
11 Naakataki oshiyariri kameethari aminako-wentziriri ipireetari. Tema
ikaatzi kameethari aminako-wentziriri ipireetari, ishinewentari ipira.
12 Roo kanteencha ikaatzi ipineetziri raaminako-wentziri ashinentsi

---

1.1-27 piratsitantotsi, ipireetari, ipira, nopira = owisha = oveja

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipireetari, aririka iñaawakiri owamintha-tariri ipireetari, ishiya-pithatari
ipireetari, ari rowaetyaari ipireetari rookanakirira aminako-wentziriri,
tzimpooka-yitanaki itsipa ipireetari. 13 Rootaki ishiyantari aminako-
wentziriri ipireetari, tema apatziro ikoyi ipineeteri. Teera ikowa-perotzi
ipireetari raminako-wentziri. 14 Naakataki oshiyariri kameethari
aminako-wentziriri ipireetari. Niyoyitziri naaka nopira-paeni. Eejatzi
riyotana rirori. 15 Okimitaha riyoperotana naaka Ashitanari, ari nokimi-
tzitari naaka niyopero-tziri rirori. Noshine-wentari naaka nopira-paeni.
16 Eenitatsi itsipa nopira kaari jeekatsini jaka. Otzimatyee namayiteeri
rirori jaka. Aritaki ikemijanta-yiteena rirori. Tema apaani ikanteeyaa
ipiyoteeyaa. Apaani ikanteeyaa aminako-wentee-rini. 17 Tema noshine-
takiro naaka nañaa-mento napiitan-teeyaawori nañahae. Rootaki
retakotantanari Ashitanari. 18 Tekatsi shintsi-tenani, naakataki shineta-
shiteencha. Otzimimotana noshintsinka noshine-tantakari, rootaki
napiitan-tyaawori nañahae. Roo ikantakinari Ashitanari nantero."
19 Ikanta ikemaeyakini Judá-paeni okaatzi ikantakiri Jesús, itsiparyaa-
wakaanaka ikaawitee-yanira. 20 Eenitatsi osheki kantaneen-tsiri:
"¿Iitaka pikemijanan-tariri? Ikamaari-tatzii, rootaki ishinki-wentantari."
21 Eenitatsi itsipa, kantatsiri: "Ikamaari-tatyeemi irika eero iñaawae-
tziromi iroka ñaantsi. ¿Kantachama kamaari retsiya-takota-kaeri
mawityaaki-witachari?"

Ikijaneenta-nakiri Judá-paeni irika Jesús

22 Tema kyaawontsi-tapae. Ari roemoshirenkae-tziro tajorentsi-panko
janta Aapatziyaweniki. 23 Ari ijeekitakari rirori Jesús tajorentsi-pankoki,
ranashi-waeta awija-nampitzira tajorentsi-panko iiteetziro "Salomóntapi."
24 Ari ipiyowenta-paakiri Judá-paeni, ikantapaakiri: "¿Jempema okaatzika
pikaero poñaashirenkayitakina? Eeroka-rika Jeepatzii-toetani, anjatyaa
pooñaawontenawo." 25 Rakanaki Jesús ikantzi: "Aritaki nokaman-
tawitakimi eerokapaeni, tee pikemijantziro. Okaatzi antakaa-yitakinari
itajorenka Ashitanari, oñaahanta-pero-takiro kameetha. 26 Roo
kanteencha tee pikemijantee-yanitzi eerokapaeni, tee poshiya-kaantyaa
eerokami nopira. 27 Ikaate oshiyanee-yaarini riyowaantetana nopira,
niyotzitari naaka. Royaayitana rirori-paeni. 28 Naakataki añaakaa-
yiteerini. Eero ipeyawaeta, tekatsi aapitha-tenarini. 29 Ikaatzi ipakinari
Ashitanari, tekatsira aapitha-teenarini, riitaki mateerori ririiperotee,
riitaki awija-pero-tanta-tsini. 30 Itsipa-shiretana Ashitanari, kimiwitaka
apaanimi nokantyaa."
31 Ari rapiiwi-takawo Judá-paeni raawitanaa mapi ikoyi rompojirimi,
32 ikantanaki Jesús: "Tema osheki kameethari piñaako-takinari
eerokapaeni antakaa-kinari itajorenka Ashitanari. ¿Jempema
otzimika powamaa-wentenari?" 33 Ikanteeyini Judá-paeni: "Tee roo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nokowan-tyaari nowamaa-wentemiro kameethari okaatzi pantayi-
takiri, roo nowamaa-wentemiri pitheenka-tajorentsi-takiri Tajorentsi.
Tekatsi piitamatsityaa eeroka, tema eeroka atziri, roo kanteencha
poshiya-kaanta-waetaka eerokami Tajorentsi." 34 Ikantzi Jesús: "Iroka
ojankina-takota Ikantakaan-teetani,
Naaka kantatsini: 'Eerokayitaki Tajorentsi.'
35 Ari ayoteeyironi Jankinarentsi-perori, tee okamethatzi
atekañaanetero. Riitaki Tajorentsi iitakiriri atziripaeni 'Tajorentsi'
ikaatzi riyotakaa-yitakiri iñaani. 36 ¿Iitaka pikantan-tanari eeroka-
paeni notheenka-tajorentsitaki nokantaki naaka Itomi Tajorentsi? Tema
naakataki riyoyaaki, rotyaantakina nopoki kepatsiki. 37 Eerorika nantayi-
tziro naaka okaatzi rantziri Ashitanari, eero pikemijanteeyini. 38 Roo
kanteencha piñaakina nantayi-tziro, okantawityaa eero pikemijantana
naaka, roo pikemijante okaatzi notajonka-wentan-tayitaki, rootaki
piyopero-tantee-yaari apaani nokantanaa Ashitanariki, eejatzi apaani
ikantanaana rirori." 39 Ari rapiiwi-tanaawo Judá-paeni ikoyi raakaan-
terimi, roo kanteencha Jesús ishiya-pitha-tanakari.
40 Piyanaka Jesús katonkonta Parenkaariki. Ari ijeekapae jempe
romitsiryaatantaki paerani Juan. 41 Osheki atziri jatashi-takiriri iñeeri
Jesús. Ikanteeyini: "Okantawitaka tee itajonka-wentan-tawita rirori Juan,
roo kanteencha okaatzi ikenkitha-takota-kiriri irika atziri, omoperotatya
iroka." 42 Tema osheki kemijanta-kiriri Jesús janta.

Ikamantakari Lázaro

11 1 Eenitatsi apaani mantsiyari iitachari Lázaro, riitaki nampitawori
Ashironkaaweniki, itsipatawo ritsiro, María eejatzi Marta.
2 (Iroka María ritsiro Lázaro, rootaki jeetanta-kariri kajankaari iitziki
Awinkatharite, oshetan-tanaari oeshi.) 3 Okanta ritsiro-paeni Lázaro,
okaemakaan-takiri Jesús, okantziri: "Pinkathari, imantsiya-tatzii
pitsipa-minthari." 4 Ikanta ikemawaki Jesús, ikantanaki rirori: "Iroka
mantsiyarentsi tee owamaantzi, tema ari iñahaeterori itajorenka
Tajorentsi, eejatzi rashi Itomi."
5 Tema retako-perotani Jesús iroka Marta, María, eejatzi Lázaro.
6 Ikemawitaka ikamantee-tziri imantsiya-tatzii Lázaro, eekiro ijeekana-
kitzii okaatzi apite kitejeri janta. 7 Ipoñaa ikantaneeri riyotaani-paeni:
"Jame apiyee iipatsiteki Judá-paeni." 8 Ikanteeyini riyotaani: "¡Yotaanarí!
Owakira ikoyi rompojimi Judá-paeni janta, eekiro pikowatzii pipiyanee
janta."[h] 9 Ikantzi Jesús: "¿Tema ojamani okanta apaani kitejeri?
Ikaatzi anashita-chari kitejeriki, tee rantziwa-waeta, tema eenitatsi
koñeetyaatsiri jaka kepatsiki.[11.9-10] 10 Riima anashita-chari tsireni-riki,

---

[h] **11.8** Yotaanarí = Rabí [11.9-10] apaani kitejeri = 12 hora

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rantziwa-waeta, tema tekatsi koñeetyaatsiri.” 11 Eekiro ikantana-kitzii
Jesús: “Makoryaaki atsipa-minthari Lázaro, roo kanteencha otzimatyee
niyaate nowiriinteeri.”*11.11-13* 12 Ari ikanteeyini riyotaani: “Pinkathari!
Aamaashitya aritakirika retsiya-takotee, tema imakoryaatzii.” 13 Tema
ikantawi-tatyaa Jesús kamaki Lázaro, roo kanteencha ikenkishireeyani
riyotaani ikenkitha-takota-tziiro makoryaantsi. 14 Ari rooñaawonta-
nakiro Jesús, ikantzi: “Kamaki Lázaro. 15 Osheki nokimo-shiretaki tee
nojeeki janta, rootaki pikemijanta-pero-tantyaari eeroka. Roo kanteencha
otzimatyee aate aminiri.” 16 Ikanta Tomás iiteetziri “Tsipari”, ikantanakiri
itsipa riyotaani-paeni Jesús, ikantziri: “Jame oyaatanakiri, amini eerorika
rowamahaetee aaka.”[i]

Riitaki Jesús owiriintan-taniri, añaakaan-taniri

17 Ikanta rareeta-paaka Jesús, ikemapaaki okaataki 4 kitejeri
ikiteetan-takariri Lázaro. 18 Tee inteena-perotzi ojeeki Ashironkaaweni
nampitsi Aapatziyaweni.[j] 19 Tema osheki Judá-paeni pokayiteen-tsiri
roemoshirenkiro Marta eejatzi María ikamakira iyaariri. 20 Okemaki
Marta areetapaaka Jesús, jatanaki otonkiyo-tawakari. Rooma María
roojatzi ojeekaki pankotsiki. 21 Okantawakiri Jesús iroka Marta:
“¡Pinkathari! Ari pijeekimi eeroka jaka, eeromi ikamimi aarini.
22 Roo kanteencha niyotzi naaka okaate pikowako-teriri eeroka
Tajorentsi, aritaki imatakimiro.” 23 Ikantziro Jesús: “Aritaki ipiriintee
piyaariri.” 24 Okantzi Marta: “Niyotzi naaka aritaki ipiriintee paata
oweyaantyaawoni kitejeri ipiriintee-rika ikaatzi kamayiteen-tsiri.”
25 Ikantzi Jesús: “Naakataki owiriintan-tatsiri, naakataki añaakaan-
tatsiri. Ikaatzi kemijanteenani naaka, okantawityaa ikami, aritaki
rañahae. 26 Tema ikaatzi añaayita-tsiri nimaeka, ikaatzi kemijantaanari
naaka, aritaki rañahae ikamawi-takyaa-rika. ¿Pikemijantziroma
iroka?” 27 Okantzi Marta: “Nokemijantzimi Pinkathari, tema eeroka
Jeepatziitoetani, Itomi Tajorentsi, pokaentsiri jaka kepatsiki.”

Riraakotapaakari Jesús ikiteetakirira Lázaro

28 Ari okaatzi okenkithawaetakaakiri Marta, jatanaki okaemiro María,
irento, okamanta-thata-paakiro, okantziro: “Areetapaaka yotaantaniri,
ikaemimi.” 29 Okanta okemawaki roori, intsipaete okatziyanaka,
oshiyashi-tanakari oñaawakiri Jesús. 30 Tekiraata rareetyaa Jesús
nampitsiki, roojatzi ijeekaki janta otonkiyo-tawakarira Marta. 31 Ikanta
Judá-paeni ikaatzi tsipata-kawori opankoki María roemoshirenkiro, tema
iñaawakiro intsipaete okatziyanaka iyaatanaki, royaatee-yanakironi

---

11.11-13 makoryaantsi = mahaantsi [i] **11.16** Tsipari = Dídimo [j] **11.18** tee inteena-perori = 3 kilómetro = 15 estadio

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roshiya-kaantzi iraawaeta-tyeeyaa kitataa-rewoki. 32 Okanta areetapaaka
María ijeekakira Jesús, otziwerowa-shita-paakari okantapaakiri:
"¡Pinkathari! Ari pijeekimi eeroka jaka, eero ikamimi aarini." 33 Ikanta
iñaakiro Jesús irayimo-tapaakari María, ari ikantzi-tapaakari Judá-
paeni ikaatzi oyaatapaa-kirori, otsinkashiryaa-nakiri rirori, antawo
okatsitzimo-shire-tanakiri. 34 Ari rojampi-tanakiro, ikantziro: "¿Jempema
pikitataki-rika?" Ari ikantee-tanakiri: "Pipoki Pinkathari, piñeeri." 35 Ari
riraapaakari rirori Jesús. 36 Ari ikantee-yanakini Judá-paeni: "¡pamineri,
osheki retakoperokari rirori!" 37 Eenitatsi itsipa Judá-paeni kantaneen-
tsiri: "Riiwitaka irika aminakaeriri mawityaakiri, ¿iitaka kaari raminanta
jempe ikinakaero eero ikamanta Lázaro?"

Rañaantaari Lázaro

38 Ari rapiita-nakiro Jesús okatsitzimo-shire-tanakiri, riyaata-
shita-nakiri jempe ikiteetakiri. Tema omoo iroka, antawo mapi
rashitakoe-tanta-kariri. 39 Ikantzi Jesús: "Poteenkiro mapi." Ari okantzi
Marta, ritsiro kamaentsiri: "¡Pinkathari! Aamashitya shitzitakirika,
tema kaatakotaki 4 kitejeri ikamantakari." 40 Ikantzi Jesús: "¿Tema
nokantzitakimi aririka pikemijantena aritaki piñaakiro itajorenka
Tajorentsi?" 41 Tema roteenkaetakiro mapi. Ari raminanaki Jesús inkiteki,
ikantanaki: "Ashitanari, namanimi eeroka, tema pikemakina. 42 Niyotzi
ari pikanta-piintatyaa pikemana. Rootaki nokantan-tzimiri ikemantyaari
atziri-paeni ikaatzi piyoteen-chari jaka, rootaki ikemijantanteemiri
eeroka otyaanta-kinari." 43 Ikanta iñaawae-takiro iroka ñaantsi,
ishintsitanakiro ikaemanaki ikantzi: "¡Lázaro! ¡Pishitowae!" 44 Tema
shitowapae kamawiteen-chari roojotakawo manthaantsi rakoki eejatzi
iitziki, roojatzi iponawoo-takawo ipona-tantee-tawakariri. Ikantzi Jesús:
"Piponaryaakoteeri, riyaateeta."

Ikamanta-wakaeta rowamaa-kaanteri Jesús
(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45 Rootaki ikemijanan-tanakari osheki Judá-paeni ikaatzi jateentsiri
oyaatanakirori María, ikaatzi ñaakirori rantakiri Jesús. 46 Roo
kanteencha eenitatsi itsipa Judá-paeni jatashi-takiriri Inashitantaniri-
paeni. Ikamanta-paakiri okaatzi rantakiri Jesús. 47 Rootaki
ipiyotan-tanakari Inashitantaniri-paeni, eejatzi reewari Ompera-
tajorentsitaa-rewo, tema riyoshiita ipiyotee-yakani riiperoripaeni,
ikanta-wakahaeyani: "¿Jempema akantyaaka? Osheki iñeetakiri itajonka-
wentantaki irika atziri. 48 Aririka akema-mintha-tashi-tyaari, aritaki
ithonkanakyaa ikemijanteeyanakini maawoeni. Ari ipokaki reewarite-
paeni wirakocha, itzimpooka-paakiro tajorentsi-panko, ari ithonkakae
maawoeni aakapaeni." 49 Tema riiwitaka paerani reewari-perote Ompera-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tajorentsitaa-rewo iitachari Caifás, ikantanaki rirori: “Kimitaka tee
piyotee-yanitzi eeroka. 50 Tee pikenkishire-teeyaani rootaki kameetha-
tatsini ikama-wenta-yitee apaani atziri, eero ithonkae-tantee anampiki.”
51 Ikanta Caifás Jewatzi-riri ompera-tajorentsitaa-rewo, iñaawae-
takaakiri Tajorentsi. Okantawitaka tee riyotzi, riitaki Jesús
ikenkitha-takotaki ikamawenteri isheninka-paeni. 52 Tee apatziro
ikamawenteeri Judá-paeni, tema rootaki ipiyotan-teeyaari maawoeni
itomipaeni Tajorentsi ikaatzi jeekayi-teentsiri jempe-rika-paeni jaka
kepatsiki. 53 Aripaete ikowaeyakini reewarite Judá-paeni rowamaa-
kaanteri Jesús.
54 Rootaki kaari ikowantanaa Jesús itsipata-neeyaari Judá-paeni.
Tema shitowanaki jempe inampiwi-takawo, jataki ochempi-mashiki
ojeeki nampitsi iitachari Efraín. Ari ijeekakaa-paeri janta itsipayi-takari
riyotaani-paeni.
55 Rooteentsi roemoshirenkaero Judá-paeni Anonkoryaantsi, osheki
atziri jatatsiri Aapatziyaweniki rowetsika-shire-yityaa. 56 Osheki
ramina-mina-witee-takari Jesús, rojampita-wakahaeyani tajorentsi-
pankoki, ikantzi: “¿Jempema pikanteeyini eeroka? ¿Arima ipokaki rirori
roemoshirenkaetaha?”
57 Ikanta Inashitantaniri-paeni eejatzi reewari Ompera-tajorentsitaa-
rewo-paeni, ikantan-tayitaki: “Eenitatsi-rika yoteentsini jempe ijeeki
Jesús, ikamante, naakaan-teriita.”

Ijeetan-teetari Jesús kajankaari
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

12 1 Tema yotapaaka 6 kitejeri roemoshirenkan-teetyaawori
Anonkoryaantsi, jataki Jesús Ashironkaa-pankoniki, inampiki
Lázaro rañaa-kahaeri. 2 Okanta otsireniityaanaki ari ikaemae-takiri
Jesús rakiyoteri itsipa-minthari-paeni. Rootaki oyiitan-tatsiri Marta.
Ari ijeekitakari eejatzi Lázaro itsipatakari Jesús rowaeyani. 3 Amakota-
paaki María kajankaari. Osheki owinawo iroka. Ojeetan-takari
iitziki Jesús. Oshetan-tanaari oeshi. Kajankaenkatanaki maawoeni
pankotsiki.[k] 4 Ikanta Judas Nampitsi-weri, riyotaani Jesús pithoka-
shityaarini paata, ikantanaki rirori: 5 “¿Oetaka kaari ipimantee-tantawo
iroka kajankaari? Ari aakimi osheki koriki, riitaki apashit-
yaaririmi ashironkaenkari-paeni.”[l] 6 Teera roo ikantan-tyaari Judas
retakotatyaarira ashironkaenkari-paeni, tema koshintzi rirori. Riitaki
kempoyaa-witariri koriki, roo kanteencha ikoshita-piintziri eepichokiini.
7 Ikantzi Jesús: “Piñaashi-tyaawo, tema rootaki okashiya-kaawentakinari

---

[k] **12.3** kajankaari = nardo; owinawo = apaani libra = 300 gramo [l] **12.5** osheki koriki = 300 denario. Riitaki ipineetziriri antawae-tatsiri apaani ojarentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aririka ikiteetakina paata. 8 Riima ashironkaen-karipaeni ashi rowaero
ijeekimotemi, rooma naaka okapichoki-tapaaki nojeeki-motaneemi.

Ikamanta-wakaeta rowaeteri Lázaro

9 Tema osheki Judá-paeni yoteentsiri ari ijeeki Jesús janta Ashironkaa-
pankoniki. Riyaatee-yanakini janta. Tee apatziro raminiri Jesús eejatzi
Lázaro, rañaa-kahaeri Jesús. 10 Roo kanteencha ikamanta-wakahae-
yakani reewari Ompera-tajorentsitaa-rewo rowamayiri Lázaro. 11 Riitaki
Lázaro kantakaan-takirori kaari raripero-tanta-naari Judá-paeni ikaatzi
kemijanta-neeriri Jesús.

Areetaa Jesús Aapatziyaweniki
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

12 Okanta okitejeta-manee, osheki atziri jateentsiri Aapatziyaweniki
roemoshirenkiro Anonkoryaantsi. Ari ikemaeyakini ikanteetzi:
"Areetapaaka Jesús Aapatziyaweniki." 13 Ichekae-yanakini oshiyawori
kompiroshi. Jateeya-nakini itonkiyo-tawakyaari, ikaemaeyini ikantzi:

¡Kaakitaki awinkatharite!
¡Riitaki Tajonka-wentaa-rewo, tema Pinkathari otyaanta-kiriri!
¡Riitaki Awinkathariperoteeyaari aakapaeni Israel-paeni![m]

14 Ari iñaapaaki Jesús ewonkiri ikyaakoetari, ikyaako-tanakari,
tema riitaki ikenkitha-takoe-tzitakari paerani Jankinarentsiki,
ikanteetaki:[12.14-15]

15 Kijakowentoni-jato, eero pithaawaeyini,
Pokakira Piwinkatharite,
Ikyaako-takari ewonkiri ikyaakoetari.

16 Teera ikematha-witawo riyotaani-paeni Jesús owakira ikemawakiro.
Roo kanteencha roenoka-shitan-taawori Jesús rowaneenkawo, aripaete
ikenkishireeya-nakani, riiwitaka Jesús rojankina-takoetzi. 17 Tema
osheki ikenkitha-takoyi-taneero okaatzi iñaakiri atziri-paeni itsipatakari
paerani Jesús rañaakaan-taariri Lázaro. 18 Rootaki riyaatan-tayita-nakari
atziripaeni itonkiyo-tawakari Jesús, tema ikemako-takiri rañaakaeri
kamawita-chari. 19 Riima Inashitantaniri-paeni ikanta-wakahae-yanakani
rirori: "Piñaakiro, kimitaka eero otsinampaeri. Paminiri, rootaentsi
riyaata-shiteri maawoeni."

Ñaawaetzirori Igrecia-thate ikoyi iñeeri Jesús

20 Eenitatsi wirakocha-paeni itentayitanakari ikaatzi jateentsiri
roemoshirenkaeyani. 21 Ikanta wirakocha-paeni rontsiroka-paakari Felipe,

---

[m] **12.13** Kaakitaki awinkatharite = Hosana; Waerontsi asna

[12.14-15] ikyaakoetari = asnillo,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

poñaachari Shima-pankoniki nampitsi jeekatsiri Tepoweniki. Ikantapaakiri:
“¡Pinkathari! Nokoyi noñeeri Jesús.” 22 Jatanaki rirori Felipe, ikamanta-
paakiri Andrés. Apitekiro riyaatanaki, ikamantakiri Jesús. 23 Ari ikantzi
Jesús: “Monkaata-paaka roenoka-shitan-teeyaawori rowaneenkawo Itomi
Atziri. 24 Tema apaani okithoki kaari kamaki-tatsini aririka ipankiitero,
ashi oyiro okaamatsite apaani okithoki. Rooma aririka okamaki-tapaente
ipankiitero, aritaki iñahaeteero okithoki-perotee. Omaperotatya.[n]
25 Eenitatsi-rika etakota-wae-tachari rantayi-tziro ikowa-shiwaetari, aritaki
ipeyashi-teeyaa. Riima ikaatzi maninteeroni ikowashiwaetari rantayitziri
jaka kepatsiki, ikamawenta-naatziiro rañaantee-yaari. 26 Eenitatsi-rika
kowatsini noshiya-kaanteri nomperatani, roshiya-kotenawo naaka. Jempe-
rika nojeekae naaka, aritaki ijeekitee-yaari rirori nomperatani. Eenitatsi-rika
nokimita-kaari nomperatani naaka, riitaki Ashitanari kantakae-yaawoni
ipinkathee-tantyaariri paata.”

Ikamantakota Jesús rowamahaeteri

27 “¡Antawoete okantzimo-shire-takina nimaeka! ¿Jempema nokanteka?
¿Nokantema: ‘Ashitanarí, powatsinaryaako-shire-teena?’ ¡Tema rootaki
nopokan-takari, nomonkaa-teero! 28 Ashitanarí, poñaahantero pitajorenka.”
Ikemaetatzii ñaawaeta-neentsiri inkiteki, ikanteetzi: “Tema noñaahan-takiro,
nimaeka napiitero.” 29 Ikemaki atziri-paeni piyoteen-chari, ikantee-yanakini:
“Ookatha-rentsira iroka.” Roo kanteencha ikantzi itsipa-paeni: “Tema apaani
ronampiri Tajorentsi ñaanata-kiriri.”[o] 30 Ikantanaki Jesús: “Tee apatziro
naaka iñaanatana, tema eeroka-paeni iñaawae-wentaki. 31 Rooteentsi iñeeteri
rowajankitaan-te jaka kepatsiki, rotsinampae-teeri pinkathari-wentziriri
jaawiki-jatzipaeni. 32 Roo kanteencha aririka rowatzika-koetakina jaka
kepatsiki, aritaki nokaema-shire-teeri maawoeni.”
33 Ari rooñaawontzirori Jesús jempe okantyaa aririka rowamahae-
takiri. 34 Ari rakaeya-nakini atziri-paeni, ikantzi: “Iyoteeyironi ikantee-tziri
Ikantakaan-teetani: ‘Tema Kañaaniri Jeepatziitoetani.’ ¿Iitakama pikantantari
eeroka otzimatyee rowatzika-koeteeri Itomi Atziri? ¿Jempema iitatyaaka
iiteetziri Itomi Atziri?” 35 Ikantzi Jesús: “Eeniro ijeekimo-taneemi ikantee-tziri
‘Koñeetyaatsiri,’ apatziro ijeekanee eepichokiini. Poshiya-kaantero panashi-
teemi okoñeetyeera, eero omapokan-tzimi oshiyawori tsireniri. Tema ikaatzi
anashitachani otsirenikaakitzira, tee iñeero jempe ikini. 36 Pikemijanteeri
iiteetziri ‘Koñeetyaatsiri’ eeniro ijeekimo-yitzimi, poshiya-kotyaari rirori.”

Tee ikemijanteeyini Judá-paeni

Ithonka-nakiro iñaawae-takiro iroka, shitowanaki Jesús. Tee
roñaahan-tanaa.

---

[n] **12.24** okithoki = triho [o] **12.29** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37 Okantawitaka osheki itajonka-wentantaki Jesús inampiki
isheninkapaeni, tee ikemijanteeyini. 38 Otzimatyee omonkaatyaa
rojankina-takiri Kamantan-taniri Isaías, kantatsiri:
¡Pinkathari! ¿Iitaka kemijanteroni añaani?
¿Itzimikama roñaahakiri ishintsinka Tajorentsi?[p]
39 Iroka otsipa rojankina-takiri Isaías, rootaki kaari ikemijantan-teeta,
ikantaki paerani:
40 Riitaki Tajorentsi mawityaaki-takaa-kiriri,
Imajontzi-takaa-yitakiri,
Rootaki eero ikowichaa-tanta,
Eero ikematha-tantawo.
Ari okantyaa eero ipiyashi-tantaana naaka,
Nowawijaa-kotan-teeyaariri.
41 Roo iñaawae-tanta-kawori iroka Isaías, tema iñaashireta-kitziiro
rowaneenkawo Jesús, rootaki ikenkitha-takotan-takariri. 42 Okantawitaka
okaatzi kanteen-chari, osheki Judá-paeni kemijanta-neeriri Jesús,
imatzita-nakawo pinkathari-paeni. Roo kanteencha tee ithawetakotziro
ithaawantatyaari Inashitantaniri-paeni, eero romishitowan-tari ikyaa-
piintzira jempe ipiyota-piinteeyani. 43 Ari okantzimaetaka. Riitaki
ikowa-perotakiri raapatziyaari Inashitantaniri-paeni, riima Tajorentsi, te
ikoyiri.

Jesús iyakowenteerini atziri-paeni

44 Ari ishintsitanaki icheraanaki Jesús, ikantanaki: “Ikaate
kemijanteenani naaka, tee apaniro ikemijantana, tema ikemijantzi-
takari otyaantanari. 45 Ikaatzi ñahaenani naaka, okimiwi-takawo
riimi iñahaerimi otyaanta-kinari. 46 Rootaki nopokan-takari naaka,
noshiyee-yaari ‘Koñeetyaatsiri,’ nokoñee-tyaakoteeri jaawiki-jatzi.
Eero ijeekayitee otsireni-kaakitzira ikaate kemijanteenani. 47 Tee roo
nopokan-tyaari jaka kepatsiki nowajankitaante, tema nopokatzii
nowawijaa-kotante. Roo kanteencha ikaatzi kemawitawori noñaani, tee
ikemijantzi, te naaka owajankiteerini. 48 Eenitatsi-rika maninta-kinani,
kaari kemijanteeroni noñaani, tzimaki owajankiteerini. Kimiwaetaka
iroka ñaantsi-paeni okaatzi noñaawae-yitakiri atziritanakityeemi,
rootaki owajankitaan-tatsini paata, ipiyatha-waante-teetakina. 49 Tema
tee noñaawae-tashi-waetyaa naaka apaniroini, tema riitaki Ashitanari
otyaanta-kinari, riitaki kantakinari okaatzi nokanta-yitakiri eejatzi
niyotaan-tayitakiri. 50 Niyotziro naaka ikantakaan-tziri Ashitanari,
rootaki añaa-kaanta-tsini. Ari okantari, okaatzi nokanta-yitziri naaka,
nothotyaa-tziiro okaatzi ikanta-kinari Ashitanari.”

---

[p] **12.38** ishintsinka = rako

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikewiri iitziki Jesús riyotaani-paeni

13 1 Tema yotapaaka apaani kitejeri roemoshirenkae-tziro
Anonkoryaantsi. Tema riyotaki Jesús monkaata-paaka
rookantaneeyaawori kepatsi, rooteentsi riyaatee itsipata-paeyaari
Ashitariri. Antawo retakotakari ikaatzi kemijanta-kiriri, tema ari
ikanta-piintatyaa retakotari roojatzi omonkaa-tanta-paakari maawoeni.
2 Tekiraata rowae-yaani, ikaaripero-shire-takae-takari Kamaari irika
Judas, itomi Simón Nampitsi-weri, ikowaki ipithoka-shityaari Jesús. 3 Tema
riyotzi Jesús riitaki Tajorentsi otyaanta-kiriri. Riyotzitaka aritaki riyaatee
itsipata-paeyaari Tajorentsi, tema riitaki Iriri, riitaki shintsi-pero-takaeriri.
4 Ikanta rowae-yanira, ari ikatziya-nakari Jesús, raatonkoryaa-nakawo
iithaari, rowathaki-tanakawo apaani maathaantsi. 5 Opoñaashita raaki
nijaa ijakiro kewaako-mentotsiki. Ikewa-kiri iitziki riyotaani, roshetan-
tanaari iitziki maathaantsi rowathaki-takarira.*13.5-17* 6 Roo ikewirimi
iitziki Simón Pedro, ikantanakiri: "¡Pinkathari! ¿Eerokama kewinani
noetziki naaka?" 7 Ikantzi Jesús: "Tee pikematha-tziro nimaeka okaatzi
nantziri, roo kanteencha aritaki pikematha-teero paata." 8 Ikantzi Pedro:
"¡Tee nokoyimaeta pikewina noetziki." Ikantzi Jesús: "Eerorika nokewimi
piitziki, teera paapatziyana." 9 Ikantzi Simón Pedro: "¡Pinkatharí! Eero
pikewa-shitana noetziki, tema pikewatyeena maawoeni nakoki eejatzi
noetoki." 10 Ikantzi Jesús: "Ikaatzi owakira pakaana-kirori ikaawoshita,
apatziro ikoyi ikewaneero iitzi, tema kitetaki maawoeni iwathaki. Tema
kitetee-yakimini eeroka-paeni, okantawitaka tee maawoeni pikite-shire-
teeyini." 11 Tema riyotakiri Jesús itzimi pithoka-shityaarini, rootaki
ikantan-takari: "Tee maawoeni pikite-shire-teeyini."
12 Tema ikaatakiro ikewa-kiniri iitzi riyotaani-paeni, ikithaa-tanaawo
iithaari, jeekapae jempe rowaeyani, ikantziri: "¿Pikematha-takiroma
eeroka-paeni okaatzi nantakiri? 13 Tema pikanta-piintakina eeroka-
paeni 'Yotaanarí, Pinkatharí.' Omaperotatya pikantanari eeroka-paeni,
naakataki. 14 Tema naaka 'Yotaantaniri,' naaka 'Jewari'. Roo kanteencha
noshiyakari omperataarewo nokewakiro piitzi, ari pikimityaari eeroka-
paeni pikewa-wakaayiteeya piitziki. 15 Aritaki noñaaha-kimirori naaka
jempe ikantee-tziro, rootaki pimayita-neeri eeroka-paeni. 16 Teera añee
pinkatha-terini omperataarewo rawijiri omperatariri ipinkatheeteri.
Teera añee eejatzi otyaantaarewo rawijiri otyaantziriri. Omaperotatya.
17 Aririka pikematha-taneero iroka, aririka pantayi-taneero, ari ikimo-
shire-wenteetakimi eeroka. 18 Iroka nokantemiri, roo kanteencha, tee
maawoeni nokanta-kotemi. Tema niyotziri naaka ikaatzi niyoshii-yiteeri.
Ari omonkaa-tyaari Jankinarentsi-perori, ikanteetaki:

13.5-17 Ikewa-kiri iitziki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Irika akiyota-kinari naaka, riitaki pithoka-shitenani.
19 Nokamantzi-tatziimiro nimaeka, tema aririka omatakyaa, rootaki
pikemijanta-pero-tanteenari 'Naakataki'. 20 Eenitatsi-rika aapatziyaarini
notyaantani, naaka raapatziyaka. Eenitatsi-rika aapatziyaanari naaka,
riitaki raapatziyaka otyaanta-kinari."

Ikamantzi Jesús riitaki pithoka-shityaarini Judas
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Ari ikaatakiro ikenkitha-takotakiro iroka-paeni, antawo okatsitzimo-
shire-tanakiri Jesús. Ikantzi: "Pikaatee-yakini eeroka jaka eenitatsi
apaani pithoka-shitenani. Omaperotatya." 22 Ari ramina-wakaanaka
riyotaani-paeni, tee riyotzi jempe itzimi ikenkitha-takotziri. 23 Ikanta
retako-perotani riyotaani Jesús, tsipata-kariri ijeekakira rowaeyani.
24 Iñaana-chera-tanakiri Simón Pedro, ikantziri: "Pojampiteri jempe
itzimi ikenkithata-kotziri." 25 Ari ishirinka-shita-paakari okaakiini Jesús,
ikantziri: "¡Pinkatharí! ¿Jempema itzimika pithoka-shitemini?"[q] 26 Ikantzi
Jesús: "Itzimi-rika aawakironi nashetakiri eepichokiini ratanteetari,
riitaki." Rashetaki Jesús eepichokiini ratanteetari, ipakiri Judas Nampitsi-
weri, itomi Simón. 27 Ikanta rowawakawo Judas ratanteetari. Ari
ikaaripero-shire-takaa-nakiri Kamaari. Ikantziri Jesús: "¡Judas! Pimatero
intsipaete pikenkishire-tzitakari."[r] 28 Roo kanteencha tekatsi apaani
ikaatzi rowaeyani kematha-terini Jesús iita ikantan-tariri. 29 Roshiya-
kaantatzii ikantatziiri: "Piyaate pamanante oemoshirenkantyaari." Tema
riitaki Judas oyiriri koriki. Roshiya-kaantzi itsipa-paeni, ikantatziiri:
"Piyaate pamanante apayiteriri ashironkaenkari." 30 Ikanta ithonka-
nakiro rowanakawo Judas ratanteetari, jatanaki. Tema tsireni-tanaki.

Owakirari Ikantakaan-teetani

31 Tema jatanaki Judas, ikantzi Jesús: "Monkaata-paaka nimaeka
roenoka-shitan-teeyaawori rowaneenkawo Itomi Atziri. Ari iñahaeteerori
eejatzi rowaneenkawo Tajorentsi. 32 Aririka iñahaeteerori rowaneenkawo
Tajorentsi, iñahaetzi-tyaawori eejatzi rowaneenkawo itomi, riitaki
Tajorentsi oñaahan-teeroni. Nimaekaha roñaahantero. 33 Notyomiite,
kapichoki-tapaaki nojeeki-mota-neemi. Osheki paminamina-
witeena, eero piñahaana. Roo kanteencha aritaki nokantzi-takari
asheninka-paeni Judá-paeni, roojatzi napii-tzitemiri nokantemiro
eerokapaeni: 'Eero pimatziro piyaatee jempe nojeekae naaka.' 34 Iroka
owakirari nokanta-kaantani: 'Otzimatyee petakotawakaayiteeyaa.

---

[q] **13.25** okaakiini = ishipaneeki [r] **13.27** Kantako-tachari jaka "ikaaripero-shire-takaa-nakiri Kamaari" tee roo kantakaan-teroni rowawakawo Judas owanawontsi, ikaaripero-shire-tanta-nakari, tema riitaki kowashi-takawori ikaaripero-shire-tanta-nakari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nokimita naaka netakoyi-tzimi, ari pikimitaneeyaari eerokapaeni,
petakotawakaayiteeyaa.' 35 Aririka petakotawakahaeya eerokapaeni, ari
riyoeteemi maawoeni eerokayitaki niyotaani."

Ikenkitha-takotziro Jesús rookawentantya Pedro
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

36 Ikanta Simón Pedro rojampi-tanakiri Jesús: "¡Pinkathari! ¿Jempema
piyaateka?" Ikantzi Jesús: "Janta niyaatenta naaka, eero omata poyaatena
nimaeka, rooma paata aritaki omatakya poyaatena." 37 Eekiro ishintsi-
tatzii Pedro, ikantzi: "¡Pinkathari! ¿Iitaka eero omatanta noyaatemi
nimaeka? ¡Aritaki noshine-wenta-kimi naaka!" 38 Ikantzi Jesús:
"¿Omaperotatyaama pishine-wentena? Tekirarika iñeeta tyaapa, mawa
pikante: 'Tee niyotziri Jesús.' Omaperotatyaa."

Roshiyawo Jesús Awotsi Rareetan-teetari Ashiteeriki

14 1 "Eero powashire-waeteeyani. Pawentee-yaari Tajorentsi,
pawenta-yina eejatzi naaka. 2 Janta ipankoki Ashitanari eenitatsi
osheki jempe anampita-paeyaawo. Eeromi otzimi, eero nokantzimi
niyaatee nowetsika-paemi jempe pinampi-yitapae-yaawo eerokapaeni.
3 Aririka niyaatee, nowetsika-yiteemi jempe pijeepae. Opoñaashitya
nopiyashi-teemi, naaka-taki aaneemini. Pijeeka-yitapae nojeeka-paera
naaka. 4 Piyotee-yironi eerokapaeni awotsi riyaatan-teetari jempe
niyaatee naaka." 5 Roo kanteencha ikantanaki Tomás: "Pinkathari, tee
niyotee-yini jempe piyaate. ¿Jempema nokantyaa niyotan-tyaawori
awotsi?" 6 Ikantzi Jesús: "Naakataki Awotsi, Kyaariperori, Añaamentotsi.
Apatziro ipampitha-wooki-teetena naaka, aritaki rareetee-takyaa ijeekira
Tajorentsi, Ashiteeri. 7 Ari piyopero-teenami naaka, aritaki piyoteerimi
Ashitanari. Ro kanteencha piyotzimae-taari nimaeka, tema riitaki
paminakirika."

8 Ikantzi Felipe: "Pinkathari, anjatyaa poñaayinari Ashitzimiri.
Tema tekatsi itsipa nokoyiri." 9 Ikantziri Jesús: "Felipe, aritaki
ojamanitaki notsipa-yitakimi eeroka-paeni, ¿tekirama piyotana?
Ikaatzi ñaakinari naaka, iñaakiri Ashitanari. ¿Iitaka pikantantari:
'poñaayinari Ashiteeri'? 10 ¿Tema pikemijanta-na ari notsipatari
Ashitanari, ari itsipatzitana rirori? Okaatzi nokanta-yitziri, teera naaka
nintakaa-shityaawoni nokenkitha-takotemiro. Riitaki Ashitanari tsipa-
shire-tanari, riitaki antakaa-yitanawori rantawaeri. 11 Pikemijantena
nokantakimi ari notsipatari Ashitanari, ari itsipatzitana rirori.
Okompitzi-motzimi-rika nokanta-kimiri, pikemijantaa-jeetena piñaakina
notajonka-wentan-tayitaki.

12 Ikaate kemijanteenani naaka, ari roshiyeena naaka itajonka-wentan-
tayitee. Aritaki imapero-tanakiro itajonka-wentante, awijanakiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

okaatzi iñaakoe-takinari naaka, tema rooteentsi niyaatee naaka notsipa-
tapae-yaari Ashitanari. Omaperotatya. 13 Okaate pikowako-yiteenari
eerokapaeni pawentahaana, aritaki nomatakimiro. Rootaki ithaamentan-
teetyaariri Ashitanari, iñahaetero-rika okaatzi itajonka-wentan-tayitaki
Itomi.*14.13-14* 14 Okaate pikowako-yiteenari eerokapaeni pawentahaana,
aritaki nomatakimiro."

Ikashiya-kaeteeri Ishire tajorentsi

15 "Aririka petakoteena, aritaki pikemijanteero nokanta-yitzimiri.
16 Aritaki nokowako-teeri Ashitanari rotyaanteemi otsipa Ookakowentan-
taniri, 17 Ishire tajorentsi-perori iroka, rootaki tsipata-piintee-mini.
Riima jaawi-jatzipaeni eero itsipatari rirori, tema tee iñeeri, tee
riyotziri. Rooma eerokapaeni piyotee-yirini, ojeekimo-teemi, rootaki
tsipa-shire-tee-minini.
18 Eero poshiyari miritzi rookawentee-tziri, aritaki nopiye notsipa-
teeyeemini. 19 Rooteentsi, eero iñaayitaana jaawi-jatzipaeni. Roo
kanteencha eerokapaeni aritaki piñaayi-teena, ari pikañaaniyitee, tema
naaka kañaaniri. 20 Aripaete piyoyitee notsipa-shiretari Ashitanari,
eejatzi eerokapaeni pitsipa-shiretana, ari nokimitzitari naaka notsipa-
shire-teemi eerokapaeni. 21 Ikaate kemijanteenani, roñaahan-tziro
kyaari-pero retakotana. Rootaki retakotanteeyaariri Ashitanari,
eejatzi naaka netakotee-yaari, aritaki noñaaha-yitee-yaari." 22 Ikanta
Judas (kaari Nampitsi-weri) rojampi-tanakiri: "Pinkathari, ¿Oetaka
poñaahan-teenari naakapaeni, eero poñaaha-yitaari itsipa-paeni?"
23 Rakanaki Jesús: "Ikaatzi etakotanari naaka, ikemijanta-waantetana.
Rootaki retakotanteeyaariri Ashitanari. Ari notsipatari Ashitanari
notsipa-shire-yitee-yaari irika-paeni. 24 Riima kaari etakoteenani,
ipiyatha-waante-takina. Tee naaka yotashi-waetyaawoni okaatzi nokanta-
yitakimiri, tema Ashitanari otyaanta-kinari riitaki yotakaa-yitaki-nawori.
25 Nokaman-tatziimiro iroka-paeni eeniro nojeeki-moyitzimi.
26 Rooma Ishire tajorentsi, Ookakaa-wentemini, rotyaantemiri
Ashitanari poyaateenani, rootaki yotaapaa-kimironi maawoeni,
okenkishiryaakaemiro okaatzi nokanta-yitakimiri. 27 Kameetha pijeeka-
yitee. Roo kanteencha tee nokenkitha-takota-tziro jempe okanta
ijeekakaantzi jaawijatzi-paeni. Tema naaka matzirori pijeekan-teeyaari
kameetha. Eero powashiretako-waeta-shita, eero pithaawa-shiwaeta.
28 Aritaki pikemayi-takina nokantaki: 'Rooteentsi niyaatee, roo
kanteencha aritaki nopiyashi-teemi eeroka-paeni, ari akaatee
ajeekayitee.' Ari petako-pero-tenami, eeromi powashire-waetami
nookayi-taneemira, aritakimi pikimo-shire-wenta-kinami piyotaki

---

14.13-14 Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

niyaatatyee Ashitanariki, awija-kinari natzirita-paentzira. 29 Nokaman-
tzita-tziimiro nimaeka, aririka omayitakya, pawenteena naaka. 30 Eero
nokenkitha-waeta-kaeteemi, tema awotsikitaki Kamaari pinkathari-
wentan-tatsiri kepatsiki. Tema tee ipinkathari-wentana naaka. 31 Roo
kanteencha otzimatyee nokemijanteeri Ashitanari, rootaki riyotan-tyaari
atziri-paeni netakotari naaka Ashitanari, nantziniri okaatzi ikantanari
rirori. Pikatziya-yitanee. Jame aatee."

Roshiyawo Jesús oponkitzitha-perori pankirentsi

15 1 Eekiro ikantana-kitziiri Jesús riyotaani-paeni: "Naaka
kimitawori oponkitzitha-perori pankirentsi. Riima Ashitanari
roshiyari pankitzirori. 2 Eerorika okithokitzi otewatha, ichekiro
ashitawori. Rooma kithoki-tatsiri, rowameetha-chewa-tziro,
rowaankiityaa-kotziro okithoki-pero-tantyaari. 3 Tema kaankiityaa-
koyitakimi nimaeka eerokapaeni, okantakaemi ñaantsi-paeni
nokaman-tayita-kimiri. 4 Tema tee okithokitzi apaani otewatha
pankirentsi chewaryaa-thata-tsiri, otzimatyee oshookan-tyaawo
oponkitzitha. Ari okimitari eerorika poejokirotana naaka, eerowa omata
pantayi-teero kameethari. 5 Naaka kimitawori oponkitzitha pankirentsi,
rooma eerokapaeni pikimitakawo ochewatha-paeni. Tema ikaatzi
oejokiro-tanari naaka, ari nokemi-tzita-kariri rirori, kimiwitaka ikithoki-
pero-teemi. Eerorika pitsipa-shiretana naaka, eero pimatziro panterimi.
6 Ikaatzi kaari oejokiro-teenani naaka, ari nooka-wenta-yiteeyaari.
Ari ikimiteeyaawo kamachewa-thata-tsiri pankirentsi, rahaetziro
itahaetero. 7 Poejokiro-taneenarika, pikyaaryoo-wenta-neero okaatzi
niyotaa-yitakimiri, aritaki imatakimiro Ashitanari okaate pikowako-
teeriri. 8 Aririka poshiya-kota-kyaawo kithoki-pero-tatsiri pankirentsi,
aritaki riyoeteemi eeroka niyotaani. Rootaki ipinkathee-tantyaariri
Ashitanari. 9 Osheki netakoyi-takimi eerokapaeni, noshiyakari Ashitanari
retakotana naaka. Pinintaa-hae-yaawo netakoyi-teemira. 10 Aririka
poetziñaari-kotanee-yaawo pikemijanteero nokanta-yitakiri, ari pinintaa-
hae-yaawo netakotzimi, nokimitero naaka nokemijantziri Ashitanari
nonintaa-waetawo retakotana. 11 Roo nokamantan-tzimirori iroka-paeni
pikimo-shire-tziitan-tyaari maawoeni eerokapaeni, nokimiteero naaka.
12 Iroka noñaani nokantzi: Otzimatyee petakotawakaayiteeyaa
nokimiteero naaka netakoyi-teemi eerokapaeni. 13 Eenitatsi-rika
atsipewentariri ikamawenteri itsipaminthari, roñaahan-tatziiro
retakoperotanta. 14 Notsipaminthaperotani eerokapaeni, aririka pantayi-
taneero okaatzi nokantzimiri. 15 Ari okaatapaaki nokimi-takaantzimi
omperataarewo, tema apaani onampitaa-rewo tee riyotziro okaatzi
rantziri omperatariri. Eeroka notsipaminthari-paeni nimaeka, tema
nokaman-takimiro maawoeni ikamanta-kinari Ashitanari. 16 Tee

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eerokapaeni yoshiitenani, tema naaka yoshii-yiteemi eerokapaeni.
Naakataki otyaanta-yitakimiri jempe-rika-paeni, poshiya-kotee-yaawo
pankirentsi kithoki-pero-tatsiri. Rootaki imatanteemirori Ashitanari
oeta-rika pikowako-tenari pawentahaana.[s] 17 Iroka noñaani nokantzimiri:
Otzimatyee petakotawakaayiteeyaa."

Ikijaneenta-nakimi jaawijatzipaeni

18 "Aririka piñaayi-takiro ikija-neenta-yitanakimi jaawijatzipaeni,
pikenkishireero ari ikantee-takina naaka ikija-neenta-waetee-takina.
19 Roojatzimi poshiyaa-koyit-yaari jaawija-tzipaeni, aritaki retakoyi-
takimimi, ikimita-wakahaa rirori retakotawakaeyani. Roo kanteencha
niyoshii-yiteemi naaka, roojatzi pitsipa-witari jaawi-jatzipaeni, rootaki
ikijaneentan-tzimiri. Okimiwi-takawo nimaeka kaarimi eeroka
jaawijatzipaeni. 20 Pikenkishiretero nokantzi-takimiri: Teera añee
pinkatha-terini omperataarewo rawijiri omperatariri ipinkatheeteri. Ari
ikantee-temiri eerokapaeni ikowaete rompojeetemi, ikimii-taakina naaka.
Ikaatzi kemijanta-waante-takinari naaka, aritaki ikemijanta-yiteemi
eerokapaeni. 21 Rootaki ikowaetan-tyaari rowamahaetemi, tema eeroka
niyotaani-paeni. Tema okantakaan-tziro tee riyoteeyirini Tajorentsi
otyaanta-kinari jaka. 22 Eero rantayi-tziromi kaari kameethatatsi
irikapaeni, eero nopokimi niyotaa-yiteeri. Roo kanteencha eero
omataami nimaeka rookakaa-wentee-yaawo iyaari-peronka. 23 Ikaatzi
kijaneenta-kinari naaka, ikijaneentzi-takari Ashitanari. 24 Eero otzimimi
iyaariperonka, eeromi notajonka-wentzi-moyitziri iñaanta-kawori kaari
iñaapiinteetzi. Okantawitaka iñaayitakiro, eekiro ikijaneenta-tyaana
naaka, ikijaneentzi-takari eejatzi Ashitanari. 25 Roo kanteencha, rootaki
omonkaa-tantyaari jankinarentsi, kantatsiri:

Ikijaneenta-shiwae-teetakina.

26 Roo kanteencha aritaki notyaanteemiro Ishire tajorentsi
'Ookakaawentantaniro' poñaachari ijeekinta Ashitanari. Rootaki
yotashire-takaemini, roojatzi kenkitha-takoteenani kameetha naaka.
27 Tema kameetha pikenkitha-takoyi-teena eerokapaeni, tema pitsipata-
piintakina owakira etantana-kawori."

16 1 "Roo nokanta-yitan-tzimirori iroka-paeni, eero pipakaantawo
pawentaa-shire-tana. 2 Tema eero ishinetee-tzimi pikyaayitee
jempe ipiyota-piinteeta. Aritaki rowamahae-takimi, roshiyakaan-tzi
rantatziiniri Tajorentsi kameethari. 3 Rootaki rantantawori, tema tee
riyotziri Ashitanari, tee niyotzitari eejatzi naaka. 4 Roo kanteencha
nokaman-tzita-tziimiro iroka, tema aririka omayitakyaa paata,
pikenkishiretyaa aritaki nokaman-tzita-kimiro."

---

[s] **15.16,21** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rantakaan-tziri Ishire tajorentsi

"Teera nokaman-tzitemiro owakirani, tema roojatzi notsipa-yitzimi.
5 Roo kanteencha jatakina nimaeka notsipa-tapae-yaari otyaanta-
kinari. Tekatsi apaani ojampitenani, ikante: "¿Jempema piyaateeka?"
6 Apatziro powashire-teeyani pikemakinaha nokaman-takimi. 7 Pikemi
nokaman-temiro kyaariperori. Rootaki kameetha-tzimo-tzimi.
eerokapaeni niyaatee. Tema eerorika niyaatee, eero opoki iitachari
'Ookakowentantaniro' otsipa-shire-teemi. Rooma arika niyaatee,
naaka otyaanta-paeroni. 8 Aririka opokapaaki Ishire tajorentsi, rootaki
ooñaawonta-paaki-niriri ikenkishire-waetari jaawi-jatzi, tema ikinashi-
waetaka ikenkishire-takotziro jempe okantakota kaari-perori, jempe
okantakota kameetha-shire-taantsi, jempe okantakota iyakowentaantsi.
9 Ari riyotakaa-yiteeri kaari-perori iroka eerorika ikemijanteetana naaka.
10 Ari riyotakaa-yiteeri rootaki kameetha-shire-tatsiri, nowameetha-shire-
tantzi naaka, tema aririka niyaatee ijeekira Ashitanari eero iñahaetaana.
11 Ari riyotakaa-yiteeri jempe okantakota iyakowentaantsi, tema aritaki
riyakowentakiri Ashitanari pinkathari-wentziriri jaawi-jatzi.
12 Eenitatsi osheki nokantemiri, roo kanteencha aritaki awijanakimi
okaatzi nokanta-yitakimiri, eero pikematha-tziro nimaeka. 13 Aririka
opokaki Ishire tajorentsi, rootaki yotakaa-paaki-mironi maawoeni
kyaariperori. Eero iñaawae-tashitawo ikowayi-tziri rirori, tema
ikamantan-teero okaatzi ikantziriri Ashitariri. Riyotakaa-yimiro okaate
awijatsini paata. 14 Riitaki kemaenani noñaawaetero, rowawijayi-teemiro
eerokapaeni, ari riyoeteero nowaneenkawo. 15 Tema okaatzi riyotanitziri
Ashitanari, roojatzi niyotanitziri naaka. Rootaki nokantantari: 'Riitaki
kemaenani noñaawaetero, rowawijayi-teemiro eerokapaeni.' "

Powashire-tarika, aritaki pikimo-shire-yitee

16 "Kapichoki-tapaaki eero piñaayi-taana, roo kanteencha aririka
ojamani-witakyaa eepichokiini aritaki piñeena. Tema niyaatatzii
naaka ijeekira Ashitanari." 17 Ari rojampita-wakaanaka riyotaani,
ikantzi: "¿Oetaka ikantako-tziri? Ikantayi-takae kapichoki-tapaaki eero
añaayiteeri, roo kanteencha aririka ojamani-witakyaa eepichokiini
aritaki añahaeri, tema riyaatatzii ijeekira Ashitariri. 18 ¿Oetaka ikantako-
tziri 'kapichoki-tapaaki?' Tee akematha-tziri oeta ikantako-tziri." 19 Tema
yotaki Jesús ikowaeya-tziini rojampiteri riyotaani-paeni, ikantanakiri:
"Nokantee-yakimini: 'Kapichoki-tapaaki, eero piñaayi-taana, roo
ojamani-witakyaa eepichokiini aritaki piñeena.' ¿Rootakima pojampita-
wakaa-wentari? 20 Pikemi nokantemi. Oshekira piraawae-teeyaa,
powashiretako-waeteeyaa eeroka-paeni. Riima jaawi-jatzi-paeni osheki
ikitzimo-shire-waeteeyini. Omawitakyaa powashiretako-waetee-yaani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eeroka-paeni, aritaki piñeero paata pikimo-shire-yitee. Omaperotatya.
21 Aririka otzimaa-nitzimate apaani tsinani, okemaatsi-waeta. Roo
kanteencha aririka itzimaki eenchaanikite, opeyako-tanakiro okemaatsi-
waetaka, osheki okimo-shire-wenteri eenchaanikite. 22 Ari pikantakari
eerokapaeni nimaeka, osheki powashire-waetaka. Roo kanteencha aririka
nopiyashi-teemi, osheki pikimo-shire-tanee, tekatsi owashireta-kahae-
mini. 23 Paata aririka omonkaa-teeyaa nokantakiri tekatsi pojampi-teenari
naaka. Tema riitaki Ashitanari payitee-mironi oeta-rika pikowako-teeriri,
tema pawentahaana naaka.[t] 24 Pamana-piintziri Ashitanari pikowako-
tziri oeyita-rika, pikowako-tashi-waetakari. Rooma nimaeka aririka
pikowako-teeri, pawentahae-na naaka. Aritaki pikantyaa pikowakota-
piinteeri, aritaki imatakimiro, rootaki pikimo-shire-tziitan-teeyaari."

Notsinampaakiro naaka jaawi-jato

25 "Noshiya-kaawenta-tziimiro okaatzi nokenkitha-takaemiri. Roo
kanteencha rooteentsi omonkaa-teeyaa eero noshiya-kaawenteemiro,
tema koñaatziro nokenkithatakoteemiri Ashiteeri. 26 Paata eeroka-paeni
kowakoteerini Ashitanari oeyita-rika, tema naaka pawentaa-yitaa. Teera
naaka kowakowenteemini eeroka-paeni. 27 Tema retakoyiteemi Tajorentsi.
Rootaki retakotanteemiri, tema petakoyitaana naaka, pikemijantakina
nopoñaawo naaka ijeekiraTajorentsi. 28 Nopoñaaka ijeekira Ashiteeri
nopokan-takari jaka kepatsiki. Nimaeka nooka-neero kepatsi niyaatee
ijeekira Ashiteeri."
29 Ikanteeyini riyotaani: "Nimaeka koñaatanaki pikenkitha-takotziri,
tee poshiyakaa-wenta-waetziro. 30 Noñaakimi nimaeka piyotziro
maawoeni, tee okowaperotyaa iita ojampitemini, tema piyotziro
ikenkishire-teetari. Rootaki nokemijantantari omaperotatya pipoñaaka
ijeekira Tajorentsi." 31 Ikantzi Jesús: "¿Kemijanta-yiteemima nimaeka?
32 Rooteentsi nimaeka pishiya-yitanaki apani-paeni, pikinayite jempe-
rikapaeni, ari pookawenta-nakina apaniroeni. Roo kanteencha teemaeta
nojeeki apaniroeni, tema itsipatakina Ashitanari. 33 Nokaman-tatziimiro
iroka-paeni piñaant-yaawori kameetha pijeeki pitsipa-tena naaka. Jaka
jaawiki, osheki pikemaatsi-waetyaari eerokapaeni. Roo kanteencha,
pishintsi-shireyite. Tema notsinampaakiro naaka jaawi-jato-paeni."

Ramanakotari Jesús Riyotaani-paeni

17 1 Ikaatakiro Jesús ikenkitha-waeta-kaeri riyotaani-paeni,
aminanaki inkiteki, ikantanaki: "Ashitanari, monkaata-paaka
poñaahan-teeyaariri atziri-paeni rowaneenkawo pitomi, roñaahan-teero
rirori pitomi powaneenkawo eeroka. 2 Eerokataki owakiriri ipinkathari-

---

[t] **16.23,26** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wentan-takariri maawoeni atziri-paeni, rootaki rañaayitan-teeyaari
ikaatzi pashita-kaakariri. 3 Aririka riyoteemi apatziro eerokaPitajorentsi-
perotzi, aririka riyoteeri potyaantakiri Jeepatzii-toetani Jesús, aritaki
rañaayitee. 4 Nomatakiro noñaahan-takiro powaneenkawo jaka kepatsiki,
nothotyaakiro pikanta-kinari nantero. 5 Ashitanari, nokoyi notsipatee-
mi nimaeka, aritaki akaate añaayiteero owaneenkawo, akimita paerani
tekiraa-ta owetsikiro kepatsi.
6 Tema piyoshiiteeri jaawi-jatzi ikaatzi pashita-kakinari naaka, niyotaa-
yiteeri jempe piita eeroka. Eeroka ashitzi-takariri paerani, riitaki
pashita-kahaanari naaka. Nomatakiri nokemijanta-kahaeri piñaani.
7 Rootaki riyotantari nimaeka, okaatzi niyota-nitziri naaka, eerokataki
yotakaa-yitanawori. 8 Tema niyotaa-yiteeri okaatzi piyotakaanari,
ikemijanta-yitanee riroripaeni. Ikenkishiretanaa omaperota nopoñaakawo
pijeekira eeroka, ikemijanta-yitanee eerokataki otyaanta-kinari. 9 Rootaki
nokowa-kowentan-tariri naaka irikapaeni. Kaari nokowa-kowentziri
nampita-shiwaetawori kepatsiki, apatziro nokowa-kowentziri ikaatzi
pashita-kaakinari, tema eerokataki ashiyitariri. 10 Tema ikaatzi nashitari
naaka riijatzi pashitari eeroka. Ikaatzi pashitari eeroka riijatzi nashitari
naaka. Riiyitaki oñaahan-tayiteerori nowaneenkawo. 11 Eero nojeekanee
jaka jaawiki, niyaatee notsipata-paemi eeroka, rooma irikapaeni
ari ijeekana-ki rirori. Ashitanari Tajorentsi, paminakowentenari,
pimatan-tyaari pishintsinka pipakinari naaka paerani, rootaki
rapataawakanteeyaari, akimitawakaa aaka.[u] 12 Tema eeniro notsipa-
yitari jaka jaawiki, naminakowentantari pishintsinka ipakinari.
Tekatsi peyashi-waeta-chani. Apatziro ikantakae-yaawo iiteetziri
‘Otomi peyashi-waetaantsi,’ riitaki monkaata-kaeyaawoni ikenkithatee-
takiri Jankina-rentsi-peroriki. 13 Roo kanteencha nimaeka niyaatee
pijeekinta eeroka. Rootaki noñaawaetantawori iroka eenirowa nojeeki
jaka jaawiki, rootaki roshiyan-teenari ikimo-shireteeyini kameetha
irikapaeni. 14 Niyotaa-yiteeri piñaani, rootaki ikijaneentee-tanta-
nakariri, tema tee roshiya-naari jaawiki-jatzi-paeni. Nokimita naaka tee
nojaawiki-jatzite. 15 Tee nokowako-tzimi paayiteeri ijeekira jaka jaawiki,
apatziro paminakowentee-ri ikaariperota-kaetziri-kari. 16 Nokimita
naaka, tee naaka jaawiki-jatzi, eejatzi irikapaeni tee roshiya-neeyaari
jaawiki-jatzipaeni. 17 Pikantakaeyaawo eeroka pashiperotanteeyaariri
kametha. Tema kyaariperori piñaanitari eeroka. 18 Pikimitakina naaka
potyaantakina nojeeki-moyiteri jaawiki-jatzipaeni, ari nokimitzi-tyaari
naaka notyaanta-yiteri ijeekimo-yiteri isheninkapaeni. 19 Okowa-
perotatyaa nimaeka natsipe-wentee-yaari irikapaeni pashita-kakinari
naaka. Ari okantyaa pashitan-teeyaariri eeroka irika-paeni.

---

[u] **17.11** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Tee apatziro nokowa-kowenteri irikapaeni, tema nokowa-
kowentzitari ikaate kemijanteenani aririka ikenkithata-kaayiteeri
irikapaeni. 21 Namanakowentziri maawoeni irikapaeni
rapaatawakanteeyaari, apaani ikantaneeyaa rapataa-neemi eeroka.
Ashitanari, akimita aaka apatawakae-yaani, ari ikimi-yitee-yaari rirori
rapata-wakaa-peroteeyaa, rootaki ikemijantan-teeyaari jaawiki-jatzi-
paeni eerokataki otyaanta-kinari. 22 Iroka nowaneenkawo, okaatzi
poñaaha-yitakinari eeroka, roojatzi nomateeri naaka noñaaha-yiteeriri
riroripaeni. Ari rapaata-wakaa-perotyaari, akimi-tawakaa aaka. 23 Tema
pitsipa-shiretana eeroka, ari nokimi-teeyaari naaka notsipa-shiretee-
yaari riroripaeni, rootaki rapaata-wakaanta-perotyaari. Roojatzi
ikenkishiryaan-tyaari jaawiki-jatzipaeni eerokataki otyaantakinari,
antawo petakoyitakari pikimitakina naaka antawo petakotakina.
24 Ashitanari, eerokataki ashitakaa-kinariri irikapaeni, nokoyi
itsipayitee-na jempe nojeekapae naaka, ari iñaayiteerori nowaneenkawo.
Eerokataki owaneenkata-kaakinari, tema petakotzi-takina eeroka tekira
owetsikyaata kepatsi. 25 Ashitanari tampatzika-shireri, tee riyotee-yimini
jaawiki-jatzi-paeni. Roo kanteencha niyotzimi naaka, eejatzi ikimitaka
irikapaeni riyotzi eerokataki otyaanta-kinari. 26 Niyotaa-yiteeri jempe
piita eeroka, eekiro niyaata-kaatyeero niyoteeri, notsipa-shiretee-yaari,
netakoyitee-yaari pikimitana naaka petakotana."

Rahaetakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

18 1 Ari ithonka-nakiro Jesús ramanaka, shitowanaki itsipata-naari
riyotaani riyaatero intatsikironta Cheenkariniki. Ari ijeekapaaki
Jesús eejatzi riyotaani-paeni janta pankirentsi-mashiki. 2 Iñiiro janta
rirori Judas pithoka-shitan-taniri, tema ari ijeekaa-piintziri Jesús
maawoeni riyotaani janta. 3 Ari rareeta-paaka Judas itsipata-paakari
owayiri-paeni eejatzi aminakowentan-taniri, riitaki rotyaantakiri
reewarite Ompera-tajorentsitaarewo, eejatzi rashi Inashitantaniri-
paeni. Ramayitaki ipaja-mento, ramaki eejatzi roota-mento. 4 Roo
kanteencha Jesús riyotzitaka okaate awiji-moterini, ishitowa-shita-
nakiri, rojampita-wakiri: "¿Iitaka paminaminatziri?" 5 Ikanteeyini
irikapaeni: "Naminaminata-tziiri Jesús Kashiyakaaweni-jatzi." Ari
ikantzi Jesús: "Naakataki." Arira itsipatakari Judas pithoka-shitakariri
ikaatzi pokashita-kiriri Jesús. 6 Ikantawa-kiri Jesús: "Naakataki" ipiyaa-
neentapaanaata itaapiiki, tyeeyanakini. 7 Rapiita-nakiro Jesús, ikantziri:
"¿Iitaka paminaminatziri?" Ari ikanteeyini rirori: "Naminaminata-tziiri
Jesús Kashiyakaaweni-jatzi." 8 Ari rapiita-nakiri Jesús, ikantziri: "Tema
nokantakimi naakataki. Naaka-rika pamina-minatzi, potyaanteeri
notsipa-yitakari, riyaayiteeta." 9 Ari omonkaatari ikantzi-takari Jesús:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Ashitanari, ikaatzi pashita-kaakinari, eero ipeyahaan-tawaeta apaani."
10 Ikanta Simón Pedro, otzimi-motziri rirori rojataa-mento, inojokyaa-
nakiro, itotzitakiri ikempita-pero-nampiki iitachari Malco, romperatani
Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo. 11 Ikantziri Jesús irika Pedro:
"Powaero pojataa-mento. Riitaki Ashitanari shineta-kinari nokemaatsi-
waetyaa, ¿eeroma omata nomonkaateniri?"[v]

Rahaeta-nakiri Jesús janta Jewatziririki ompera-tajorentsitaa-rewo
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

12 Ikanta owayiri-paeni itsipatakari reewarite, eejatzi aminako-wentan-
taniri rotyaantani Judá-paeni, roteeya-nakiri Jesús, roojota-nakiri. 13 Ari
retapaentawo ikinakaa-nakiri ipankoki Anás. Tema riiwitaka rikonkiri
Caifás jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo. 14 Irika Caifás riitaki
kantakiri paerani Judá-paeni: "Rootaki kameethata-tsini ikamawenta-
yitee apaani atziri."

Ikyaaki Pedro iyaankii-teriteki Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 Ikanta Simón Pedro eejatzi itsipa yotaarewo, royaata-kowenta-nakiri
Jesús. Irika itsipa yotaarewo, riyopiintziri Jewatziriri ompera-
tajorentsitaa-rewo, rootaki ikyaanta-paakari royaata-kowentakirira Jesús.
16 Ari ikatziya-paaka Pedro jakakiroki ashitakowontsi. Tema irika itsipa
yotaarewo riyopiintziri Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo, ikenkitha-
waeta-kaakiro aminakowentzirori ashitakowontsi, omonkyaakiri eejatzi
Pedro. 17 Okanta aminakowentzirori ashitakowontsi, ojampitakiri
Pedro: "¿Tema eeroka riyotaani Atziri?" Rakanaki Pedro, ikantzi: "Tee
naaka." 18 Tema okatsinkaetyaatzii janta, ari ronthoeyapaakini paamari
irika-paeni omperataarewo itsipayitakari aminako-wentan-taniri. Ari
ikatziyaka rakitsiteeyani. Ari ikaatzitari eejatzi Pedro, rakitsiteeyani
paamariki.

Anás rojampitziri Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ikanta reewarite Ompera-tajorentsitaarewo retanakari Jesús
rojampita-kowentziri riyotaani-paeni, oeta riyotaan-tayitziri. 20 Ikantzi
Jesús: "Nokenkithatakaa-piintakiri maawoeni atziri. Niyotaanta-
piintaki ipiyota-piinteetaha eejatzi janta tajorentsi-pankoki, jempe
ipiyota-piinteeyani maawoeni Judá-paeni. Tee nomanakae-yaawo
okaatzi nokenkitha-yitziri. 21 ¿Oetaka pojampitan-tanari naaka?
Pojampiteri ikaatzi kemakinari. Riitaki yotzirori nokanta-yitakiriri."

---

[v] **18.11** nomonkaateniri = nomiritero kepishaari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ikanta ikaatakiro Jesús ikenkitha-waetaki, apaani aminakowentan-
taniri ipajawoota-nakiri, ikantziri: “¿Arima pikanteri pakiri Jewatziriri
ompera-tajorentsitaa-rewo?” 23 Ikantzi Jesús: “Eenitatsi-rika kaari-perori
noñaawaetakiri, pikantenawo jempe otzimi. Rooma kameetha-rika
okaatzi noñaawaetakiri. ¿Iitaka pipajawootan-tanari?” 24 Ikanta Anás
tee roojoryaa-kotakantziri Jesús, rotyaantakiri ijeekira Caifás jewatziriri
ompera-tajorentsitaa-rewo.

Ikantzi Pedro: Tee niyotziri Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Roojatzi ikatziyaka Pedro rakitsi-ta paamariki. Ari rojampitee-takiri,
ikantee-tziri: “¿Tema eeroka riyotaani irika Atziri?” Romanakotanaka
Pedro, ikantzi: “Tee naaka.” 26 Okanta ojamaniityaaki rojampiteeri eejatzi
romperatani Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo, riitaki isheninka-
thori itotzitakiri inkaahanki Pedro ikempita, ikantziri: “¿Tema eeroka
noñaaki itsipatzimi janta pankirentsi-mashiki?” 27 Rapiita-nakiro Pedro
romanakotanaka, roojatzi iñaantanaka tyaapa.

Rahaeta-nakiri Jesús ijeeki Pilato
(Mt. 27.1-2,11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5,13-25)

28 Tema kitejetzi-mataki, romishitowae-taneeri Jesús ipankoki
Caifás, rahaeta-nakiri ijeekira Pilato reewarite wirakocha-paeni.
Tee ikyeeya-paakini Judá-paeni ipankoki Pilato, tema aririka ikyaa-
wankoteri ipiyathatakawo Ikantakaan-teetani iwinkakaanteetani, eero
omata roemoshirenkiro kitejeri Anonkoryaantsi. 29 Rootaki ishitowan-
tapaakari jakakiroki Pilato, ikenkitha-waeta-kaeri, ikantziri: “¿Oetakama
rantakiri irika atziri?” 30 Ikanteeyini: “Eeromi ikaariperotzimi irika,
eero namirimi jaka.” 31 Ikantzi Pilato: “Paaneeri eeroka-paeni, piyotziro
ikantakaan-teetzimiri jempe pikanteri powajankiteeri.” Ikantee-yanakini
Judá-paeni: “Tema tee pishine-tana nowamayiri nosheninka-paeni.” 32 Ari
omonkaatakari ikantzi-takari Jesús jempe okantyaa rowamahaeteri.
33 Ikanta ikyaa-panaatzi Pilato inthomoeki ipankoki, ikaemapaakiri
Jesús, rojampitakiri: “¿Eerokama Iwinkatharite Judá-paeni?” 34 Ikantzi
Jesús: “¿Piyota-shitawoma pojampitanari? Kimitaka eenitatsi kantakimiri
jempe noeta naaka.” 35 Ikantzi Pilato: “¿Naakama isheninka Judá-
paeni? Tema riitaki pisheninka-paeni amakimiri itsipatakari reewarite
Ompera-tajorentsitaarewo. ¿Iitakama pantakiri?” 36 Ikantzi Jesús:
“Tee nopinkathari-wentantzi naaka jaka jaawiki. Ari okantyaami,
aritaki piñaakimi osheki nowayirite ikijako-wentena, eero raakaantana
Judá-paeni. Roo kanteencha tee nopinkathari-wentantzi naka jaka.”
37 Rapiitakiri Pilato rojampitziri: “¿Arima, eerokatakima Pinkathari?”
Ikantzi Jesús: “Eerokataki kanteen-tsiri. Rootaki notziman-takari, rootaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nopokan-takari jaka kepatsiki nokenkithata-koteero kyaaripero. Tema
ikaatzi oejokirotawori kyaaripero, ikemijanta-waantetana." 38 Ikantzi
Pilato: "Roojatzi-tapiinta, kyaariperori." Ikantanakiri, shitowanaki
ipiyotee-yakanira Judá-paeni, ikantapaeri: "Tee noñeero rantani irika
atziri.
39 Poemoshirenka-piintziro Anonkoryaantsi, pametee-yawoni
nomishitowae apaani raakaan-teetziri. ¿Nomishitowa-kaanteerima
iiteetziri 'Piwinkatharite?' " 40 Ari ikaemae-yanakini maawoeni,
ikanteeyinira: "¡Eero pomishitoyiri irika! ¡Riitaki pomishitowae
Barrabás!" Tema irika Barrabás, koshintzi irika.

19 1 Ikanta Pilato ipajata-kaanta-nakiri Jesús. 2 Riima rowayirite-
paeni wirakocha rimpitataki kitochee roshiya-kaantakiro
amanthee-rentsi, rootaki ramantheetan-takariri Jesús. Opoñaashita
ikithaatan-takari kityonka-mawota-tsiri kithaarentsi.[w] 3 Ipiyowenta-
paakari, ishironta-wenta-waetari ikantee-yirini: "¡Irika Iwinkatharite
Judá-paeni!" Ipajawoo-tanakiri. 4 Ari rapiitakiro ishitowapae Pilato,
ikantapaeri Judá-paeni: "Paminiri, irika nomishitowakiri, tee
noñeero rantani irika." 5 Ari ishitowa-kaapaakiri Jesús ramantheeta-
kaetakari kitoche, ikithaatee-takiri kityonka-mawota-tsiri kithaarentsi.
Ikantzi Pilato: "¡Irika atziri!" 6 Ikanta iñaawakiri reewarite Ompera-
tajorentsitaarewo eejatzi aminako-wentzirori tajorentsi-panko,
ikaemae-yanakini, ikantzi: "¡Pikenta-kota-kaanteri! ¡Pikenta-kota-
kaanteri!" Ikantzi Pilato: "Irika, paanakiri eerokapaeni pikenta-koteri,
tema naaka tee noñeero rantani irika. 7 Ikanteeyini Judá-paeni: "Eenitatsi
ikantakaan-teetakiri paerani ikanteetzi, otzimatyee rowamahaeteri
irika, tema roshiya-kaanta-shiwaetaka Itomi Tajorentsi.' " 8 Ikemawaki,
Pilato okaatzi ikanteyakirini, antawo ithaawanaki. 9 Eejatzi ikyaanee
iwinkathari-pankoteki, ikaemakaan-takiri Jesús, rojampitakiri, ikantziri:
"¿Jempema pipoñaa-perotaka eeroka?" Roo kanteencha Jesús tee raki.
10 Ikantzi Pilato: "¿Eeroma pakana? ¿Tema piyotzi naaka pinkathari-
perori, aritaki omatakya nokenta-kota-kaantemi, ari omatakya eejatzi
nomishitowa-kaanteemi?" 11 Akanaki Jesús, ikantzi: "Eero ikowakae-
miromi Jenoki-jatzi, eero pipinkathari-pero-wentanami. Rootaki
imaperotan-takari ikaariperotaki irika amakinari jaka, tema awijanakiro
okaatzi pikaariperotzi eeroka."
12 Aripaete ikowa-kowataa-witanaka Pilato romishitowa-kaanteerimi
Jesús, roo kanteencha eekiro ikaemae-yatziini Judá-paeni ikanteeyini:
"¡Aririka pipakahaeri irika, teera paapatziyari pinkathari-perori César!
¡Tema ikaatzi kimitakaan-tawaeta-chari pinkathari, ikijaneenta-tziiri
César!" 13 Ikanta ikemaki Pilato, ramakaan-teeri Jesús jakakiroki,

---

[w] **19.2** Amanthee-rentsi, Kityonka-mawota-tsiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roejeekae-takiri raminakoeta-piintziri iyakowentaarewo, iiteetziro
"Mapipanka," iñaaniki Heber-paeni iiteetziro "Gabata." 14 Rootaki kitejeri
rowetsika-wentee-tantawori Anonkoryaantsi roemoshirenkaetero, tema
tampatzikataki ooryaa. Ikantziri Pilato irikaete Judá-paeni: "¡Irika
Piwinkatharite!" 15 Roo kanteencha kaemaeya-nakini Judá-paeni, ikantzi:
"¡Powamayiri! ¡Powamayiri! ¡Pikenta-kota-kaanteri!" Ari ikantzi Pilato:
"¿katachama nokenta-kota-kaanteri piwinkatharite?" Ikantzi reewari
Ompera-tajorentsitaarewo: "¡Apatziro César nowinkathari-tetari, tekatsi
itsipa!" 16 Ikanta Pilato, roepiyeeri Jesús raaneeri Judá-paeni ikenta-
koteri. Ari raaneeri.

Ikentakoe-takiri Jesús roojatzi ikamantakari
(Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

17 Riitaki natana-kirori Jesús incha-kota ikenta-kotan-tyaari, jataki
iiteetziro "Atzirii-toni," roojatzi iiteetziri iñaaniki Heber-paeni "Gólhota."
18 Ari ikentakoe-takiri Jesús janta, itsipatee-takiri apite itsipa atziri,
apaani rowatzika-koetaki rakoperoki, itsipa rowatzika-koetakiri
rampateki. 19 Ari ipatakakaantaki Pilato ikentakoe-takirira Jesús
apaani jankina-rentsi, kantatsiri: "JESÚS KASHIYAKAA-WENI-JATZI,
IWINKATHARITE JUDÁ-PAENI." 20 Osheki Judá-paeni ñaanata-kirori
iroka jankina-rentsi, tema tee inteena-perotzi nampitsi jempe ikentakoe-
takiri Jesús. Tema rojankinee-takiro iroka iñaaniki Heber-paeni, iñaaniki
grieho, eejatzi iñaaniki wirakocha. 21 Rootaki ipokantakari reewari
Ompera-tajorentsitaarewo ikantakiri Pilato: "Eero pojankinatziro:
'Iwinkatharite Judá-paeni.' Tema okantatyeemi: 'Oshiyakaan-tawaeta-
chari iwinkatharite Judá-paeni.' " 22 Ari ikantzi Pilato: "Okaatzi
nojankinatakiri, ashi owatyaawo ojankinatakaha."

23 Ikanta imatakiro rowayirite-paeni wirakocha ikenta-kotakiri
Jesús, rayitanakiri ipewiryaakoho, itzijaakiro okaatzi 4 ojapeki,
ipawakae-yitakawo apaani-paeni. Opoñaashita rayitakiri iithaari, tee
owawi-kotatyaa roori, apaani okanta rontyee-tziro roojatzi opatzi-
kaakiki. 24 Ikanta-wakahaeyani owayiri-paeni: "Eero atzijaa-waetziro
iithaari, apatziro añaaryaawentyaawo, ari añeero iita ayironi." Ari
omonkaatari Jankina-rentsi-perori, kantatsiri:

Ipawakae-takawo nomaatha.
Iñaaryaawentee-takawo noethaari.

Rootaki ranteeya-kirini owayiri-paeni. 25 Tema ari ojeekitakari riniro Jesús
jempe ikentakoe-takiri otsipatakawo irento, María iina Cleofas, eejatzi
María Pankothanthaari-jato. 26 Ikanta iñaakiro riniro Jesús okatziyaka
janta otsipatakari riyotaani retakoperotari, ikantziro: "Tsinani, riitaki
pitomin-teeyaari irika." 27 Ikantanakiri riyotaani: "Rootaki pinirون-
teeyaari iroka." Ari etanakawo María ojeeka-wankotziri irika riyotaani.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Tema riyotaki Jesús imonkaatakiro okaatzi ikantakiriri Tajorentsi,
ikantanaki: “¡Nomiriwé!” Ari omonkaatari ikenkithata-koeta-kiriri
Jankina-rentsi-peroriki.
29 Ari owa-kotakari kepishaari janta chomoki. Rahaetaki incha-tewa,
ankowiiteetaki atsimiyaateroni kepishaari, rowaanka-koeta-kiniri
ipaanteki Jesús.[x] 30 Ratsimiya-witawakawo Jesús kepishaari, ikantanaki:
“Matakaha maawoeni iroka.” Ari ithatanaka, jatashiretanaki.

Rojataa-merekitee-takiri Jesús

31 Tema rootaki kitejeri rowetsika-shiteetantawori kitejeri
imakoryaan-teetari. Tee ikowaeyini reewari Judá-paeni ikatziya-
kote ikentakoe-tziri kitejeri imakoryaan-teetari, tema iroka kitejeri
rootaki ipinkatha-perotziri riroripaeni. Rootaki ikantan-takariri Pilato
ikahaa-porita-kaanteri kenta-kotaarewo ikamantyaari intsipaete,
rowatzikaryaa-kotee-riita. 32 Ikanta riyaatee-yanakini owayiri-paeni,
ikahaa-porita-paakiri apaani itsipatakari Jesús ikentakoe-tziri,
imatanakiri itsipa. 33 Ari ikoyi imaterimi Jesús, Iñaatziiri kamaki.
Rootaki kaari ikahaa-poritan-teetari rirori. 34 Roo kanteencha apaani
owayiri rojataa-merekitan-takari rowathaa-mento irika Jesús, ari
oshitowa-nakiri riraa otsipatapanaka nijaa. 35 Irika kenkithatzirori
iroka, riitaki ñaaperota-kirori. Omaperotatya ikamantzimiri rootaki
pikemijantan-tyaari eerokapaeni. 36 Rootaki omatanta-yitakari iroka-
paeni omonkaatan-tyaari Jankina-rentsi-perori, ikanteetaki:
Eero ikahaawaetee-tziniri apaani itonki rirori.
37 Ikantzi-teetaka eejatzi Jankina-rentsi-perori:
Ari raminakoe-takiri rojataa-merikiteeteri.

Ikiteetakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Ikanta José, Tonkoeroetoni-jatzi, ikowa-koteeri Pilato, ikantziri:
“Pishinetenari naaneeri Jesús.” Irika José riijatzi kemijanta-kiriri Jesús,
romanakashitawo ikemijantzi tema ithaawan-tatyaari Judá-paeni. Ari
ishineta-kiniri Pilato. Jataki José, raaneeri. 39 Ari ipokapaakiri eejatzi
Nicodemo jatashita-kiriri paerani Jesús tsireniriki, ramakota-paaki
kepishaari rowaetee-tziro kajankaari, osheki otenanka iroka.[y] 40 Ikanta
irika José eejatzi Nicodemo raaneero iwatha Jesús, iponatan-takari
manthatsi ijeetantakari kajankaari. Tema rootaki rametee-yarini Judá-
paeni ikitata-piintziri kaminkari-paeni. 41 Tema janta ikentakoe-takirira
Jesús, ari otzimiri pankirentsi-mashi, ari otzimiri owakirari omo jempe

---

[x] **19.29** incha-tewa = isopo [y] **19.39** Iroka kajankaari, rowaetee-takirori kepishaari, owaa inchashi iiteetziri áloe. Osheki otenatzi okaatzi 100 libra, ikantee-tziri nimaeka 30 kilo.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikiteeteri kaminkari, tekira ikitatan-tyaawo kamatsiri. 42 Ari rowaeta-
kiriri Jesús, tema okaakiini ojeeki iroka omo. Rooteentsi areetyaa kitejeri
imakoryaanta-piintee-yarini Judá-paeni.

Rañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

20 1 Okanta awijanaki kitejeri imakoryaan-teetari, ananinkanaki
María Pankothanthaari-jato iyaate omooki jempe rowakoe-
takiri Jesús. Oñaapaa-tziiro oteenkanaki mapi rashitan-tawitee-takawori
omoo. 2 Piyanaka oñeeri Simón Pedro eejatzi itsipa yotaarewo retako-
perotani Jesús, oshiya-perota-nakityaa, okantapaakiri: "¡Rahaetakiri
Awinkatharite, tee iyotzi jempe-rika rowaeteeri!" 3 Ikanta Simón Pedro
eejatzi itsipa yotaarewo, jateeya-nakini kitataa-rewoki. 4 Ishiya-pero-
witana-kityaa riyaatee-yanakini. Roo kanteencha ishiya-perota-nakityaa
itsipa yotaarewo, riitaki etapaakawo rareetaka kitataarewoki. 5 Inetapi-
witapaaki omooki, iñaapaa-tziiro omaryaa-naka iponawitee-tanta-kariri,
roo kanteencha tee ikyaapaaki inthomoeki. 6 Roojatzi rareetan-tapaakari
rirori Simón Pedro, ikyaapaaki inthomoeki, iñaapaa-kitziiro rirori
omaryaanaka iponawitee-tanta-kariri. 7 Iñiitapaakawo eejatzi maathantsi
rankowitan-tawitee-takariri iitoki, otsipa rowaeta-neero tee otsipatyaawo
iponawitee-tanta-kariri, kameetha rotzipiyee-taneero. 8 Ari ikyaapaaki
itsipa yotaarewo etapaakawori rareetaka kitataarewoki. Iñaapaakiro
rirori okaatzi awijeentsiri, ari ikemijanta-perota-nakiri. 9 Tema tekira
ikematha-witawo okantziri Jankina-rentsi-perori, aritaki rañahae Jesús.
10 Opoñaashita ipiyayitana ipankoki irika apite yotaarewo.

Roñaahaawo Jesús María Pankothanthaari-jato
(Mr. 16.9-11)

11 Ari ojeeki María opatzimooki kitataarewoki iraawaeta. Okanta
iraawaetakaha, onetapitzi inthomoeki omooki, 12 oñaatziiri apite ronampiri
tajorentsi okitamaa-nikitaki iithaari, ijeekae-yakini jempe romaryaa-
witee-takari Jesús. Apaani ijeekaki iitowitee-takari, itsipa ijeekaki jempe
iitzitawitakari. 13 Rojampita-nakiro ronampiripaeni tajorentsi, ikantziro:
"Tsinani, ¿iitaka piraantari?" Okantzi roori: "Niraa-kota-tyaari Nowinkatharite,
eenitatsi aakiriri, tee niyotzi jempe rowakiri." 14 Roo okantaki-tziini, ari
opithokanaka, oñaatziiri Jesús, roo kanteencha tee iyotawae-ri riitakirika. 15 Ari
rojampitziro ikantziro: "¿Iitaka piraantari tsinani? ¿Iitaka pikowa-kowatziri?"
Oshiyakaantzi roori riitaki ñaanatzirori aminakowentzirori pankirentsi-mashi,
okantanakiri: "Jewari, eeroka-rika aakiriri, pikamantena jempe powakiri,
nokoyi niyaate namineeri." 16 Ikantziro Jesús: "¡María!" Ari aminanakiri
roori, okantzi: "¡Raboní!" (roo ikantee-tziri iñaaniki Heber-paeni "Yotaanari.")
17 Ikantzi Jesús: "Eero poteeyana, tema tekira niyaateeta notsipata-paeyaari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ashitanari. Roo kanteencha piyaate pikamanteri noyemijantzinkaritepaeni,
rootaatsi niyaatee notsipata-paeyaari Ashitanari, riijatzi Ashitzi-tzimiri
eerokapaeni. Rii Notajorentsi-tetari naaka, riijatzi Pitajorentsi-tzitari
eerokapaeni.”[z] 18 Okanta iyaatanaki María Pankothanthaari-jato, okamanta-
paakiri maawoeni yotaarewo oñahaeri Awinkatharite, okamanta-paakiri eejatzi
okaatzi ikantakirori.

Roñaahaari Jesús riyotaa-nipaeni
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Okanta otsirenitanaki awijanaki kitejeri imakoryaan-teetari, piyotee-yakani
yotaarewo-paeni. Okantakaawo ithaawan-teeyarini reewarite Judá-paeni, ashita-
kotee-yakani kametha. Kyaapaaki rirori Jesús, katziya-paaka ipiyotee-yakanira,
rowethata-paari ikantapaeri: “¡Pijeeka-yitee kameetha!” 20 Ikanta rowethata-
paari, roñaaha-paakiri rako, eejatzi imereki. Ikimo-shire-yitee-yanakini
irikapaeni iñaawaeri Awinkatharite. 21 Ari rapiita-nakiro Jesús rowethatari,
ikantziri: “¡Pijeeka-yitee kameetha! ikimitaakina Ashitanari naaka rotyaantakina
jaka, ari nokimi-tzitemiri eeroka-paeni notyaanta-yitemi.” 22 Opoñaashita
itajonkakiri yotaarewo-paeni, ikantziri: “Ojeeka-shiretan-teeyeemini Ishire
tajorentsi. 23 Eenitatsi-rika pipeyako-yiteeri eeroka jaka, aritaki ipeyakoe-teeri
janta. Riima kaari pipeyakotzi eeroka jaka, eero ipeyakoe-teeri eejatzi janta.”

Ikijo-shiretzi Tomás

24 Ikanta Tomás ikaata-piintziri 12 yotaarewo, iiteetziri eejatzi
“Tsipari,” tee ijeeki rirori rareetan-tapaari Jesús.[a] 25 Ikanta rareetaawo
rirori Tomás, ikamanta-waeri itsipa-paeni yotaa-rewo, ikantziri:
“Noñahaeri Awinkatharite.” Roo kanteencha ikantzi Tomás: “Eerorika
noñiiri naaka jempe ikenta-wakotee-takiri, eerorika nokyaanta-wakotari,
eerorika nokyaanta-merekitari, eero nokemijantzi.”
26 Okanta paata awijanaki 8 kitejeri, rapiiteero yotaarewo-paeni ipiyoteeyani.
Ari ijeekitakari rirori Tomás. Rashitee-yakironi kameetha ashitakowontsi, roo
kanteencha kyaapaaki Jesús, katziya-paaka ipiyotee-yakanira, rowethata-paari
ikantapaeri: “¡Pijeeka-yitee kameetha!” 27 Opoñaashita ikantziri Tomás: “Iroka
nako, pikyaanta-wakotena, pikyaanta-merikitena eejatzi. Kaari ikijo-shireteetzi,
¡Pikemijante!” 28 Ari icheraanaki Tomás, ikantanaki: “¡Nowinkatharite,
Notajorentsite!” 29 Ikantzi Jesús: “Tema roo pikemijantanta-matsita-nakari
piñaawaana. ¡Ikimoshiretee ikaate kemijantaa-tsini kaari ñaawitanari!”

Iitaka rojankinatantee-tawori iroka

30 Tema osheki iñaapiintakiro yotaarewo-paeni rapiipiitakiro Jesús
itajonka-wentantaki, teemaeta ojankinata-koyityaa jaka. 31 Roo

---

[z] **20.17** noyemijantzinkaritepaeni = niyotaani-paeni [a] **20.24** Tsipari = Dídimo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kanteencha rojankinee-takiro iroka-paeni pikemijantan-teeyaari, tema
irika Jesús riitaki Jeepatziitoetani, Itomi Tajorentsi. Aririka pawentaa-
piintee-yaari rirori pikemijanta-neeri, aritaki ikañaanitakaa-yiteemi.[b]

Roñaahari Jesús 7 Riyotaani

21 1 Okanta okaatapaaki iroka-paeni, rapiitakiro Jesús roñaahari
riyotaani, inkaari-cheraaki iiteetziri Tiberias. Iroka okantaka.[c]
2 Ari ikaateeyini ijeeki yotaarewo Simón Pedro, Tomás, iiteetziri eejatzi
"Tsipari," Nataniel, poñaachari Mawoshiweniki janta Tepoweniki,
itomi-paeni Zebedeo, eejatzi apite itsipa yotaarewo.[d] 3 Ikantzi Simón
Pedro: "Niyaatatyee noshimaatyaa." Ikanteeyini itsipa yotaarewo: "Ari
akaatanaki." Jateeya-nakini, oteteeya-paakani pitotsiki. Roo kanteencha,
tekatsi-machee rayi shimaa-witee-yakani tsireniriki.
4 Okanta okitejetzi-mataki, katziya-paaka Jesús omapipokitzira inkaari. Roo
kanteencha tee riyotawae-ri riyotaani-paeni riitakirika. 5 Ikaema-kota-paeri,
ikantziri: "¡Ewankari-paeni! ¿Pahaeyakini?" ikanteeyini rirori: "¡Tetaawé!"
6 Ikantzi Jesús: "Powiinkiro pakoperoki pipashikamento, aritaki paaki."
Rowiinkakiro ikantee-takiriri. Tema raaki osheki shima, tee raawyaa-kotziri
inoshika-koteeri ipashikaa-mentoki. 7 Ikanta yotaarewo retako-perotani Jesús,
ikantanakiri Pedro: "¡Riitaki Awinkatharite irinta!" Ikanta ikemawaki Simón
Pedro, ikithaatanaka, japokanaka inkaariki. 8 Riima itsipa yotaarewo-paeni
pitotsiki ikinako-yitanee inoshikaata-koteeri ishimani, roojatzi raata-kotan-
tapaari omapipokitzira. Tema ijeeka-kota-kitzii niyankyaa-niki.[e]
9 Ikanta rayiitee-yapaeni, iñaapaatzii oejaka paamari, ari itashitakiri
shima, eejatzi ratanteetari. 10 Ikantzi Jesús: "Pamaki shima owakira
paakiri." 11 Otetapaa Simón Pedro pitotsiki, roojoryaa-kotakiri ishimani,
inoshika-kotakiri roojatzi omapipookitzira. Antari-paeni shima, ikaatzi
153. Teemaeta itzijayiro ipashikaa-mento. 12 Ari ikantzi Jesús: "Jame
oyaa." Tema tekatsi apaani yotaarewo ojampiterini jempe-rika iita, tema
riyoperota-waeri riitaki Iwinkatharite. 13 Ari ipokapaaki rirori Jesús,
raakiro ratanteetari, ipayitakiri apaani-paeni, ari ikimitzitakari shima.
14 Rootaki mawatatsiri roñaahari Jesús riyotaani-paeni rañahaera rirori.

Paminako-wentee-nari nopira

15 Ikanta ikaatakiro rowaeya-manaani, rojampita-nakiri Jesús irika Simón
Pedro, ikantziri: "Simón, itomi Jonás, ¿Pininta-nama eeroka?" Ikantzi
Pedro: "Piyotzi eeroka Pinkathari, nonintakimi." Ikantzi Jesús: "Aririka
okanta paminakowentenari nokimita-kaantaari nopira."*21.15-17* 16 Rapiitakiri

---

[b] **20.31** Waerontsi [c] **21.1** Tiberias = Tepoweni [d] **21.2** Tsipari = Dídimo
[e] **21.8** niyankyaa-niki = okaatzi ojanthatzi 200 akonaki = 100 metro. **21.15-17** nopira = cordero, oveja

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rojampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿petakotanama?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi
eeroka netakotzimi.” Ikantzi Jesús: “Aririka okanta paminakowentee-nari
nokimita-kaantaari nopira.” 17 Roo mawatatsiri rojampitziri, ikantziri:
“Simón, itomi Jonás, ¿peta-koperotanama?” Ari rowashiretakotanaka
Pedro, tema mawa rapiitakiri rojampitziri, ikantzi: “Pinkathari, eerokataki
yotzirori maawoeni, piyotzi eeroka netakotzimirika.” Ikantzi Jesús: “Aririka
okanta paminakowentee-nari nokimita-kaantaari nopira. 18 Tema eeniro
pewankari-perowita, pikithaata-piinta, piyaayitzi jempe pininta-kaawo. Roo
kanteencha aririka pantariperotapaaki, apatziro powaanka-wakoteeyaa, itsipa
kithaateemini, raayiteemi jempe te pikoyiro piyaatemi. Omaperotataya.”
19 Ikantan-takawori Jesús iroka, ikowatzii ikematha-yiitero jempe ikantyaa
ikamae paata Pedro ipinkathateerira Tajorentsi. Ari ikantziri Jesús irika
Pedro: “¡Poyaatena!”

Yotaarewo retako-perotani

20 Ikanta ipithokanaka Pedro, iñaatziiri royaatakiri yotaarewo
retako-perotani Jesús, ontsiroka-kariri Jesús roweyaanta-naawo
rowaeyani, rojampita-kiriranki, ikantziri: “¿Pinkathari, itzimikama
pithoka-shitemini?” 21 Ikanta iñaawakiri Pedro irika impoeta-paentsiri,
rojampita-nakiri Jesús: “Pinkathari, ¿iitaka awiji-moterini?” 22 Ikantzi
Jesús: “Arimi nokoyimi aritaki omatakyami rañahaemi irika, roojatzi
nopiyan-teeyaari paata, ¿teemaeta okowa-perotyaa piyotero iroka?
Poyaatena eeroka.” 23 Okanta paata othonka iyatakoyitanaki iroka
ikantakiri Jesús, ikemayitakiro maawoeni noyemijantzinkaritepaeni,
roshiya-kaantzi eero ikamitaa irika yotaarewo. Roo kanteencha tee
ikantzi: “Ari nokoyi...” tema ikantatzii: “Arimi nokoyimi, aritaki
omatakyami rañahaemi irika, roojatzi nopiyan-teeyaari paata, ¿teemaeta
okowa-perotyaa piyotero iroka?”
24 Naakataki kenkithatakoteenchari nokantaki “irika yotaarewo,” tema
naaka ojankinata-kirori iroka jankina-rentsi. Rootaki ayoperotan-taari
omaperotatyaa iroka.
25 Tee nonkenkithatakotziro maawoeni rantayitakiri Jesús, tema
osheki okaatzi. Arimi ojankinata-koyityaami maawoeni, kimitaka arimi
awijanakiro maawoeni kepatsi opiyotyaa jankina-rentsi-paeni. Ari
okantyaari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

RANTAYI-TAKIRI OTYAANTAA-REWOPAENI

Ikashiya-kaeteeri Ishire tajorentsi

1 1 Teófilo, paerani notyaanta-kimiro netakari nojankinari, ari
nokenkitha-takaemiro okaatzi rantayi-takiri Jesús, nokaman-
takimiro okaatzi retanakari riyotaan-tziri, 2 roojatzi roenokan-taari
inkiteki. Tema tekira roenokae-yaata, riyoshiitaki Otyaantaa-rewopaeni,
okantakaakawo Ishire tajorentsi, riyotakaakiri rantayiteri. 3 Ikanta
ikamawitaka Jesús, iñahaeta-waeri koñaatziro, ari riyoteeyini riyotaani
añahae. Okaatzi 40 kitejeri roñaaha-panaatari riyotaani-paeni, riyotaa-
panaa-tziri jempe ikanta ipinkathari-wentantee Tajorentsi. 4 Eeniro
itsipayitari Otyaantaa-rewopaeni, ikamantzi-takari roojatzi ijeekayi-
tawaki Aapatziyaweniki, ikantakiri: "Ari poyaawenta-wakyaawo
ikashiya-kaakimiri Ashitanari, nokenkitha-takotzi-takimiri. 5 Tema
maperori Juan romitsiryaa-tantawo nija, roo kanteencha eero ojamanitzi
piñaayi-tantyaawori Ishire tajorentsi ojeeka-shire-tantemi okimiwi-
tyaawomi omitsiryaa-tantee-temiromi."

Roenokan-taari Jesús

6 Ikanta ipiyoteeyani ikaatzi tsipata-kariri paerani Jesús, rojampi-takiri,
ikantziri: "Pinkathari, ¿Rooteentsima pookakaa-wenteeri nosheninka-
paeni Israel-paeni?" 7 Ari rakanakiri Jesús, ikantziri: "Tee okowa-perota
piyotero eeroka-paeni jemperika okaatzi, apatziro riyotzi Ashitanari
jempe-paete-rika, riitaki otzimimotzi ishintsinka imatant-yaawori. 8 Roo
kanteencha aririka opokaki Ishire tajorentsi ojeeka-shire-yitan-teemi
eerokapaeni, riitaki aawyaa-shire-takaemini, aritaki pikenkitha-
takoteena Aapatziyaweniki, maawoeni iipatsiteki Judá-paeni eejatzi
Oshitekii-toniki, piyaayitaki inteena jempe oweyaayita kepatsi." 9 Ikanta
ithonkakiro Jesús riyotaa-neeri riyotaani, iñaatziiri roenokae-teeri,
roojatzi ipeyanta-paakari menkoriki. Teera iñaaneeri. 10 Ramina-
mintheetzi riyotaani jempe ikanta Jesús roenoka inkitekinta, apite

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

atziri katziyi-motapaakari okitamaa-nikitaki iithaari. 11 Ikantapaakiri:
“Tepoweni-jatzi, ¿Iitama paminiri inkiteki? Piñaakiri jempe ikanta Jesús
roenokaa riyaatee, ari ikanta-paeyaa paata aririka ipiye.”

Ramineetaki itsipa poyaatee-yaarini Judas

12 Ikanta ipiyayitaa iyotaarewo Aapatziyaweniki ipoñahaawo Yeenkae-
toniki, tee inteena-perotzi, oshinetaan-tsitzi ranashi-teete kitejeri
imakoryaan-teetari. 13 Ikanta rareetee-yaani nampitsiki, ateetee-yapaeni
jenokinta pankotsi jempe imaapiinteeyini. Irika ikaateeyini: Pedro,
Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo itomi
Alfeo, Simón iiteetziri “Kijakowentantaniri,” eejatzi Judas rirentzi
Jacobo. 14 Maawoeni irikapaeni ari ikanta-piintatyaa ipiyoteeyani
ramanapiinteeyani itsipayi-takari rirentzi Jesús, itsipatawo María riniro,
eejatzi otsipa-paeni tsinani.
15 Ikanta ipiyoteeyani kemijantzin-karipaeni, ikaateeyini 120
atziri. Ari ikatziyanaka Pedro, ikenkitha-waetanaki ikantanaki:[a]
16 “Noyemijantzinkaritepaeni, monkaataka okaatzi rojankina-takaa-
kiriri Ishire tajorentsi paerani pinkatharini David, ikenkitha-takotziri
Judas jewatapaen-tsiri raakaan-tziri Jesús. 17 Irika Judas riitaki
atsipata-piintakari, ari akaawitari antawaeriki. 18 Raakiri koriki
ipinatee-tziriri iyaari-peronka, ramanantantaka kepatsi. Roo kanteencha
iparyaki iipatsiteki Judas, pityaankanaka, ithonka itankawae-
tapaaki, ookaporentha-keeriki-tapaaka isheeto. 19 Ikanta ikemaeyakini
Aapatziyaweni-jatzi, iitakiro ironta kepatsi ‘Iraantsi-patha,’ roojatzi
ikantee-tziri iñaaniki riroripaeni ‘Acéldama.’ 20 Ari omonkaatari
rojankina-teetakiri Mampaantsi, ikanteetaki:

Okaanki-thaantewityaa ipanko,
Tekatsi jeekan-teeyaawoni.

Ikanteetaki eejatzi:

Itzime itsipa poyaatee-yaarini ranta-waeriki.

21 Eenitatsi itsipa atziri-paeni tsipata-piinta-kaeri ketziroeni eenirowa
itsipawitee Awinkatharite Jesús, 22 ikaatzi atsipayi-takari romitsiryaa-
tantakariri paerani Juan irika Jesús, roojatzi roenokan-taari inkiteki.
Tema okowa-pero-tatyaa aminee apaani akaateeri riitaki kenkitha-
takoteerini Jesús rañahaera.” 23 Teema riitaki ikowakahaetakiri
apite: José, iiteetziri Barsabás, iiteetzitari Justo, eejatzi Matías. 24 Ari
ramanako-wentakari, ikantzi: “Pinkathari, eeroka yotashire-tziriri
maawoeni, irika apite nokowakaakiri, poñaayinari apaani jempe
itzimi pikowakiri eeroka, 25 riitaki notsipa-teeyaari Notyaantaa-
rewote, ipoyaatee-yaari Judas opeyakaa-shitakari iyaari-peronka. Tema

---

[a] **1.15** kemijantzin-karipaeni = yeeyi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Judas jataki rirori jempe riyaate." 26 Ikimita-kaantakawo irikapaeni
iñaaryaateeta. Iñaatzii riitaki Matías. Riitaki tsipata-nakariri irikapaeni
11 Otyaantaa-rewopaeni.

Opokantakari Ishire tajorentsi

2 1 Okanta omonkaataa roemoshirenkae-tziro kitejeri "Owiitaantsi."
Ari ipiyotee-yaani ikaatzi tsipata-piinta-kariri Jesús. 2 Ari omapoka-
shitaka antawoete poemata-paentsiri oshiyapaakawo antawo tampyaa,
okinapaakiro jenoki inkiteki, ookanta-paakawo pankotsi jempe
ipiyotee-yakani. 3 Iñaashi-teeka paama-shitha-keereki-tapaen-tsiri,
opeyanta-paakari ikaatzi piyoteen-chari. 4 Ari othonka ojeeka-shire-tanta-
paakari Ishire tajorentsi. Iñaawae-tanakiro otsipajato-yitatsiri ñaantsi,
rootaki Ishire tajorentsi iyotakaa-nakiriri iñaawae-tanta-nakawori.
5 Ari ijeekayi-tzitari Aapatziyaweniki pinkatha-tajorentsi-taniri-paeni
Judá-paeni ipoñaayita otsipaki nampitsi. 6 Ikanta ikemaetakiro poemata-
paentsiri, ipokaeya-paakini osheki atziri, tee riyotawakiro oeta awijatsini,
tema ikematha-takiro apaani-paeni ñaantsi okaatzi iñaawae-yitziri,
rootaki iñaani. 7 Ari ipampoyeeyanakironi, ikanta-wakaeyani: "¿Tema
Tepoweni-jatzi irika ikaatzi ñaawaeta-kirori otsipajato-tatsiri ñaantsi?
8 ¿Jempema okantaka akemantariri iñaawae-tziro añaani-paeni aaka?
9 Tema atsipayitakari jaka Parto-jatzi, Niyanki-weni-jatzi, Elam-jatzi,
Othowyaani-jatzi, Judá-paeni, Capadocia-jatzi, Ponto-jatzi, Asia-jatzi,
10 Frihia-jatzi, Panfilia-jatzi, Pewiryaatantoni-jatzi, eejatzi Africa-jatzi
anaanakirori ojeekira Cirene. Tema atsipatakari eejatzi wirakocha-
paeni, Judá-paeni-t-ats-i-ri eejatzi kaari Judá-paeni-wi-t-ach-a-ni paerani.
11 Atsipatakari Creta-jatzi, eejatzi Arabia-jatzi. Ari atsipayitakari akemiri
iñaawae-yitziro añaani-paeni, ikenkitha-takotziri Tajorentsi itajonka-
wentantzi." 12 Ari ipampoyeeyanakiriri atziri-paeni, tee riyotzi oeta iñiiri.
Ikanta-wakaeyani: "¿Oetaka iroka?" 13 Roo kanteencha eenitatsi itsipa
theenka-waetakiriri Otyaantaa-rewopaeni, ikanteeyini rirori: "¡Tema
ishinki-teeya-tyaani irikapaeni!"

Etanakawori ikenkitha-tanaki Pedro

14 Roo kanteencha ikatziyanaka Pedro itsipatakarira 11 Otyaantaa-
rewopaeni, ari icheeranaki iñaawae-tanaki, ikantzi: "¡Nosheninka!
¡Aapatziyaweni-jatzi! Pikemijantena nokantemi piyotan-tyaari. 15 Poshiya-
kaatzi eeroka-paeni ishinki-tatyaa irika-paeni. Tee ari okantyaa, owakira
ijenokiityaapae ooryaa.[b] 16 Omonkaa-tatyaa okaatzi rojankina-takiri
paerani Kamantan-tanirini Joel, ikantaki:

---

[b] **2.15** ijenokiityaapae ooryaa = ooryaa 3; Rootaki rametari Judá-paeni, tee ishinkinita owakira okitejeetyaa-manee.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Ikantzi Tajorentsi:
Eenitatsi awijatsini oweyaant-yaawoni kitejeri.
Ari notyaanteniri atziripaeni Notajorenka okimiwi-takawo
ijako-pero-tatyee-nirimi.
Ari ikenkitha-takoyi-teena itomi-paeni eejatzi rishinto-paeni.
Ari iñaashire-yiteeyaa ewankaripaeni,
Ari imishiwaeyitaki antaripero-yiteen-tsiri.
18 Ari nokimitakiri omperatanipaeni: ewankari-paeni eejatzi
ewankawo-paeni.
Notyaanteeniri paata Noshire, ari ikenkitha-yitee.
19 Aritaki iñahaetaki inkiteki kaari iñaapiinteetzi.
Iñahaetero kepatsiki iraantsi, paamari, antawo okachaareenkate.
20 Iñahaeteri itsiwakimate ooryaa,
Iñahaeteri kashiri roshiyaawo iraantsi,
Rootaki awijayi-tatsini rooteetsira omonkaa-teeyaa kitejeri
ipokantee-yaari Pinkathari.
Tema antawo owaneenkatapaeyaa.
21 Ikaate awentahae-yaarini Pinkathari, riiyitaki
awijako-shire-taatsini.*Waerontsi*
22 ¡Nosheninka! ¡Israel-paeni! Pikemaeyini nokantemi. Piñaakiri eeroka-paeni paerani Jesús, Kashiyakaa-weni-jatzi, riitaki rotyaanta-kimiri Tajorentsi. Osheki itajonka-wentakimi, roñaaha-yitakimiro kaari piñaawi-teeyarini paerani. 23 Ikanta ramaeta-kimiri irika Jesús, paakaan-takiri, ikentako-takiri kaari-pero-shireripaeni. Ari omonkaa-takari okaatzi awijimo-takiriri, tema rootaki ikenkishire-tzitakari paerani Tajorentsi. 24 Ikanta rowiriinteeri Tajorentsi ikamawitaka, tee ishineta-neeri ikemaatsi-waeteeyaa. Tema tee aawiyiiri kaamani-taantsi. 25 Tema riitaki rojankina-takotakiri paerani pinkatharini David, ikantaki:
Noñaa-piintziri Nowinkatharite itsipatana.
Ijeeki nakoperoki, tekatsi otsinampaa-haenani.
26 Rootaki nokimo-shire-tantari,
Kameni-waantetachana nothaamentari.
Riitaki noyaako-pero-teeri, nawentahae-yaari.
27 Tema eero pookitanawo noshire sharinkaweniki
nokamawi-takyaa-rika.
Eero pishine-tziro nowatha opathee, pitajorentsite naaka.
28 Piyotaa-kinawo nañaa-shire-tantee-yaari.
Osheki poemoshirenkaena aririka notsipa-teemi.
29 Noyemijantzinkaritee, iyoteeyini kaari awaejatziteni David kenkitha-takota-chani, tema kamawaetaki paerani rirori, iyoteeyini nimaeka jempe

---

Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

janta ikiteetakiri. 30 Roo kanteencha Kamantan-taniri rirori, riyotzitaka
ikashiya-kaakariri Tajorentsi ipinkathari-takaeri apaani icharinin-tyaari.[c]
31 Tema oshiyawi-takawo iñaakityeeromi pinkatharini David, ikenkitha-
takotakiro rañahae Jeepatziitoetani, ikenkitha-takotakiri eero ijeeki
sharinkaweniki, eero opathee eejatzi iwatha. 32 Tema maawoeni naaka-
paeni noñaakiri Tajorentsi rowañahaeri Jesús. Omapero-tatyaa. 33 Tema
oenokaa, ijeekimo-tapaeri rakoperoki Tajorentsi ipinkathari-wentan-tapae.
Ari omonkaatari okaatzi ikashiya-kaakiriri paerani Ashitariri, rotyaanteniri
Ishire tajorentsi oshiyawae-tyaawo ijako-peroe-tatyee-nirimi. Rootaki
piñiiri eerokapaeni nimaeka. 34 Tema kaari pinkatharini David oenokaa-
chari inkiteki, tema riitaki ñaawaeta-kirori paerani iroka ñaantsi, ikantaki:

Iñaawaetaki Pinkathari, ikantawaeri Nowinkatharite: Pijeekapae
nakoperoki apinkathari-wentante.

35 Roojatzi paata nowajankitaanteyaari kijaneentzimiri, ari
rotziwerowashiteemi ipinkathatemi.*Makoryaa-kitzi-mento*

36 ¡Nosheninka! ¡Israel-paeni! Rootaki kowapero-tachari ayoteeyini
maawoeni. Irika Jesús pikenta-kotakaan-takiri eerokapaeni, riitaki
Ipinkathari-takaakiri Tajorentsi, riitaki Jeepatziitoetani."

37 Ikanta ikemaeyakini ikaatzi piyoteen-chari, antawo
otsinkashiryaanakiri, rojampi-tanakiri Pedro, eejatzi itsipa-paeni
Otyaantaa-rewopaeni, ikantanakiri: "Noyemijantzikaritee, ¿jempe
nokantee-yaaka naaka?" 38 Ikantzi Pedro: "Pipiya-shire-yitee,
pomitsiryaawenteeyaari Jesús Jeepatziitoetani. Rootaki riyotan-teetyaari
ipeyako-teemiro Tajorentsi pikaariperotaki, ojeeka-shire-tantee-mi Ishire
tajorentsi.[d] 39 Rootaki ikashiya-kaeta-kimiri eeroka, roojatzi ikashiya-
kaeta-kariri pitomi-paeni, eejatzi ikaatzi nampiyi-tawori inteena.
Tema maawoeni ikaema-shire-teetakiri riitaki ikashiya-kaetzi-takariri
rirori." 40 Osheki okaatzi ikenkitha-takiri Pedro, ishintsi-thatakiri,
ikantziri: "¡Powawijaako-shire-teeyaa! ¡Piteenkapithateri atziri-
paeni kinashi-waeteen-chari!" 41 Rootaki ikemijanan-tanakari osheki
atziri, romitsiryaayitakiri Otyaantaa-rewopaeni. Ikaatzi 3,000 atziri
kemijanta-neentsiri. 42 Roejokirotanakawo okaatzi riyotaa-yitakiriri
Otyaantaa-rewopaeni, kameethari raapatziya-wakaana. Ari itzimpetowa-
piintee-yironi ratanteetari, roetziñaarikota-nakawo ramaneeyani.[e]

Rañaa-ntari etayita-nakawori iyemijantzin-karitzi

43 Ari ipampoyeeyanakironi iñaayitakiro itajonka-wentantaki
Otyaantaa-rewopaeni, imatakiro kaari iñahaeta-piintzi. 44 Osheki

---

[c] **2.30** Eenitatsi jankinarentsi ñaawenta-kotziriri Jeepatziitoetani ijeekimo-teeri Tajorentsi jempe ipinkathari-wentantzi rirori. **Makoryaa-kitzi-mento** [d] **2.38** Waerontsi
[e] **2.42** Pitzimpetowero ratanteetani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

raapatziya-wakaanaka ikaatzi kemijanta-naatsiri, rantetaa-wakaanawo okaatzi tzimimo-yitziriri. 45 Ikaatzira rayiri koriki ipimanta-yitziro tzimimo-tziriri, ikashetaryaa-yitziniri ashironkaa-chari kemijanta-naatsiri. 46 Ashi royiro kitejeriki raapatziya-wakaana, ipiyoteeyani tajorentsi-pankoki. Tee ipakaa-nakiro rakiyota-wakahaeyani ipankoki, ari itzimpetoyiro ratanteetari. Kimoshiretatsi itsipata-wakahaeyani, tsinampa-rishireteeyatsini. 47 Ithaamentapiintanakari Tajorentsi. Rootaki inimotziriri atziripaeni iñiiro jempe ikantayitanaa. Ashi royiro kitejeriki roshekyaaneeri Awinkatharite kemijantanaatsiri ikaate awijakoshiretaats ine.

Retsiya-takota-kahae-tziri kijopookiri

3 1 Okanta otsipa kitejeri, tema tsireniityaanaki ramana-piintee-tantari. Ari itonkaa-nakiri Pedro eejatzi Juan, riyaatero tajorentsi-pankoki.[f] 2 Ari itonkiyo-takari ramaetziri apaani atziri kijopooki-tatsiri. Ari ikantzi-ta owakira itzimapaaki. Maawoeni kitejeri ramaeta-piintziri opatzimooki tajorentsi-panko iiteetziro "Owaneenkanto." Ari ijeeka-piintziri kijopookiri ipashitee-tyaari koriki ikowako-yitziri ikaatzi kyaayita-tsiri. 3 Ikanta iñaawakiri Pedro eejatzi Juan ikyaapaakimi tajorentsi-pankoki, ikowako-tawakiri ipashita-nakyaari koriki. 4 Ari raminanakiri. Ikantziri: "¡Paminina!" 5 Ikemijantatzii kijopookiri, roshiya-kaantzi ipatyeeri oetarika. 6 Roo kanteencha ikantanaki Pedro: "¡Nosheninka! Tekatsi noorikite eejatzi ooro, roo kanteencha eenitatsi nanteri. Pawentee-yaari Jesús Jeepatziitoetani Kashiyakaa-weni-jatzi, riitaki materoni. ¡Pikatziye! ¡Panashitee!"[g] 7 Rakatha-takiri, ipiriintakiri. Ari omapoka-shitanaka ishintsi-tanee iitziki eejatzi ishoonkitziki. 8 Tema japokanaka katziyanaa, anashitanaa. Ari ikaatanakiri Pedro ikyaapaaki tajorentsi-pankoki, anashinashi-waetanaa kameethari, ijapojapo-waetanaa ithaamentari Tajorentsi. 9 Maawoeni atziri iñaakiri ranashi-tanaa, ikemakiri ithaamenta-naari Tajorentsi. 10 Ipampoyeeyanakirini iñaakiri, tee ikompiteetari irika kijopooki-witachari, riitaki kowakotanta-piinta-tsiri ipashitee-tyaari opatzimooki tajorentsi-panko "Owaneenkanto."

Ikenkitha-takaantzi Pedro opatzimooki tajorentsi-panko

11 Tema tee rookanakiri kijokiro rowanakiri kijopooki-witachari itsipatari Pedro eejatzi Juan. Ari ipampoyeeyanakirini maawoeni isheninka, ipiyowenta-paakari awija-tapishitzi tajorentsi-pankoki iiteetziro "Salomón-tapishi." 12 Ikanta iñaawakiri Pedro, ikantawakiri: "¡Nosheninka! ¡Israel-paeni! ¿Oetaka pipampoyaa-wentan-tanari? Eero pikenkishire-waeta-shita naaka

---

[f] **3.1** tsireniityaanaki = ooryaa 9 [g] **3.6** pawentee-yaari = nopaereeri iwaero Jesús

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ashitawo notajorenka, tee notajorentsitzi naaka nanashita-kahaeri irika
asheninka. 13 Riitaki matakirori Itajorentsite awaejatziteni Abraham,
Isaac, Jacob, riijatzi itajorentsi-tetari ikaatzi icharini-yitaari rirori, rootaki
ipinkathee-tantyaariri Jesús, paakaan-takiri eerokapaeni rewariteki.
Ikowawitaka Pilato romishitowa-kaanteerimi, teemaeta pikowaeyini
eerokapaeni. 14 Tema riiwitaka pomishitowa-kaanteerimi Tajorentsi-tatsiri,
tampatzika-shireri. Pomishitowa-kaanta-shitakari owantzinkari. 15 Ari
powamaa-kaantziri eerokapaeni owañaa-shire-tanta-niri. Roo kanteencha,
rowañahaeri Tajorentsi. Noñaayi-teeri naakapaeni rañahae. 16 Rootaki
retsiya-takotan-taari irika kijopooki-witachari rawentaa-naari Jesús. Tema
piñaakiro maperori retsiya-takotee. 17 ¡Noyeeminjantzinkaritepaeni! Niyotzi
naaka, tee piyotzi oeta pantayi-takiri, ari roshiyakari eejatzi peewarite-paeni.
18 Ari ikinakaerori Tajorentsi imonkaa-teero okaatzi ikenkitha-takoyi-takiri
paerani maawoeni Kamantan-taniri, ikantaki: 'Aritaki ikemaatsi-takae-
takyaari Jeepatziitoetani.' 19 Roo pipiyashi-tantee-yaariri eerokapaeni
Tajorentsi, pipakaa-yiteero pantayi-tziro kaari-perori, okimiwi-teeyaawo
rosheteeromi rirori pikaaripero-witaka. Ari piñaayi-teero itsipa-shire-teemi
Awinkatharite, retsinaryaa-koyiteemi. 20 Tema rotyaanteemiri Tajorentsi irika
Jesús Jeepatziitoetani ikashiya-kaakimiri paerani. 21 Okowa-pero-tatyaa ijeeki
Jesús Jeepatziitoetani inkiteki roojatzi ikowantee-yaari Tajorentsi rowakira-
teero maawoeni okimiwita paerani. Tema rootaki ikenkitha-takaa-yitakiriri
Ishire Tajorentsi Kamantan-taniripaeni. 22 Roojatzi ikamantan-takiri paerani
awaejatziteni Moisés, ikantaki:

Ari rotyaantaki paata Tajorentsi itsipa Kamantan-taniri, ari roshiya-
kotapaa-kina naaka rotyaantakina. Asheninka rirori. Otzimatyee
akemijantero okaate ikamanta-yitapaa-kaeri.

23 Ikaate piyatha-takyaarini irika Kamantan-taniri, aritaki ithonkae-
takiri eero iñahaeri isheninka-paeni.

24 Ari ikimitzi-takari jewarini Samuel, ikenkitha-takotakiro okaatzi
añaayitakiri nimaeka, roojatzi ikamantan-takiri itsipa-paeni Kamantan-
taniri. 25 Eerokapaeni ñeeroni okaatzi ikashiya-kaantakiri Tajorentsi
ikenkitha-takotakiri Kamantan-taniri-paeni. Eerokapaeni ñeeroni okaatzi
ikashiyakaa-wakaari paerani Tajorentsi itsipatari awaejatziteni. Tema
ikantakiri paerani Tajorentsi awaejatziteni Abraham:

Riitaki picharini tajonka-wenteerini maawoeni sheninkata-wakaa-
chari jempe-rika-paeni kepatsiki.

26 Rowañahaeri Tajorentsi itomi, eerokapaeni retaka rotyaanteemiri, ari
itajonka-wentemi, rootaki pipakan-teeyaawori pantayi-tziro kaari-perori."

Pedro eejatzi Juan rahaeta-nakiri jewariki

4 1 Eeniro ikenkitha-takaeri atziripaeni irika Pedro itsipatari
Juan, areetee-yapaakani Ompera-tajorentsi-taarewo, reewari

aminako-wentzirori tajorentsi-panko, eejatzi Tampatzikaripaeni.
2 Ikijeeya-tyaani, tema riyotaa-tziiri atziri-paeni irika Pedro itsipatari
Juan, ikantziri: "Omaperotatya rañaayitee kamawita-chari, ari okanta
roñaahanta-paentziro Jesús." 3 Roteeya-paakiri, tema tsireniityaanaki,
romonkyaakaan-takiri roojatzi okiteejeta-manee. 4 Roo kanteencha osheki
ikaatzi kemawakirori kenkitharentsi, ikemijantee-yanakini. Ikaatzi 5000
atziri kemijanta-neentsiri.

5 Okanta okitejeta-manee, ipiyotee-yakani Aapatziyaweniki maawoeni
rewarite Judá-paeni, antaripero-paeni, eejatzi Yotaantaniri-paeni.
6 Ari ijeekakiri Anás Jewatzi-riri ompera-tajorentsitaa-rewo, Caifás,
Juan, Alejandro, eejatzi isheninkaete-paeni Jewatzi-riri ompera-
tajorentsitaa-rewo. 7 Ikaemakaan-takiri ramaetakiri Pedro eejatzi Juan.
Rojatekae-tawakiri niyankineki ipiyotee-yakanira, rojampi-takiri: "¿Iitaka
shintsi-takaemiri pimatan-tawori poñaahan-takiri? ¿Iitaka nitakaemirori
piyoteeri atziri-paeni?"[h] 8 Ari rakanaki Pedro, ikantakaanakari Ishire
tajorentsi, ikantanaki: "Pinkatharipaeni, Antaripero-paeni. 9 ¿Rooma
pikoshekan-tanari netsiya-takota-kahaeri mantsiyari? ¿Pikowatziima
piyoteeyini jempe ikanta retsiya-takotan-taari? 10 Ari nokaman-takimiro
riyotan-tyaari maawoeni asheninka Israel-paeni. Irika atziri atsipatakari
jaka, riitaki etsiyata-kotakaa-kiriri Jesús Jeepatziitoetani, Kashiyakaa-
weni-jatzi. Riitaki nawentaani naaka, riijatzi pikenta-kotakaan-takiri. Roo
kanteencha rowañahaeri Tajorentsi. 11 Irika Jesús riitaki oshiyakawori
mapi pimanintakiri eerokapaeni, poshiyakari wetsikirori pankotsi.
Roo kanteencha rowatzikae-teero ikimita-kantetawo otzinkamipanke
pankotsi.[i] 12 Tekatsi itsipa oshiyaarini Jesús rowawijaa-kotantzi. Tekatsi
awentahaeyaa jaka kepatsiki, apatziro ikantakaawo Jesús."

13 Ramineeta-nakiri Pedro, eejatzi Juan, ikantee-yanakini piyowenta-
kariri: "Paminiri irika, tee riyotaa-piinta-pero-wityaari, roo kanteencha
ipinkatheetziro iñaani. ¿Riima yotaakiriri Jesús itsipatakari paerani?"
14 Tema kijokiro rowanakiri retsiya-takotaka-haeri irika Pedro eejatzi
Juan. Tee otzimi ikantako-tanakiriri. 15 Ari romishitowa-kaanteeri
ipiyoteeyanira, roojatzi ijeekae-yanakini ikenkithatakawakaeyani.
16 Ikanta-wakaeyani: "¿Jempema akante-rika irika-paeni atziri? Tema
riyotee-yakini maawoeni Aapatziyaweni-jatzi itajonka-wentantaki. Eero
omata omanako-teeri. 17 Jame ajariima-tashi-tyaari eero riyaata-kaantawo
ikenkitha-takoteri rawentee-yaari Jesús."[j] 18 Rapiitakiro ikaemaeri,
ikantakiri: "Eero pikamantan-tziro okaatzi awijeen-tsiri. Aritapaaki
piyotaantzi jempe okantakota ishintsinka Jesús." 19 Roo kanteencha
Pedro eejatzi Juan, ikantanakiri rirori: "Anjatyaa pikantena eerokapaeni
¿Eerokama nopinkathate nopiyatha-tantyaariri Tajorentsi? 20 Tema

---

[h] **4.7** Waerontsi [i] **4.11** Paminiro Mt. 21.42; Ef. 2.20; 1 P. 2.6-8. [j] **4.17** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eero nopakaero nokenkitha-takoyitero okaatzi noñaa-perotakiri, eejatzi
nokema-perotakiri." 21 Ikanta rajarii-mawae-witakari, ipakahaeri, teera
otzimatzii oeta rowajankitaa-wenteriri. Maawoeni atziri ithaamenta-
nakari Tajorentsi iñaakiro okaatzi awijeen-tsiri. 22 Tema irika atziri
retsiya-takota-kahaeri, awijanakiro okaatzi 40 rojarentsite.

Ramaneeyani kemijantzin-karipaeni rawentaa-shire-pero-tantyaari eero ithaawan-teeyani

23 Ikanta ipakahae-teeri Pedro eejatzi Juan, jatanaki ipiyoteeyani
ikaateeyini, ikamanta-paakiri okaatzi ikantakiriri reewari Ompera-
tajorentsi-taarewo itsipatakari antaripero-paeni. 24 Ikanta ikemaeya-kirini
ikamantakiri, ramanee-yanakarini maawoeni Tajorentsi, ikantziri:
"Pinkathari-perori, eerokataki owetsikakiro inkite, kepatsi, inkaari,
eejatzi ikaatzi tzimanta-yitawori. 25 Eerokataki kenkitha-takaa-kiriri
paerani pompera-tanini David, ikantaki:

¿Iitaka ikiñaani-wentee-yirini atziripaeni?
¿Iitaka ikenkishiryaa-waeta-shitantari?
26 Piyotee-yakani pinkathari-wentan-tatsiri jaka kepatsiki,
Ipiyoyitaka jewaripaeni,
Ikoshekan-tyaariri Pinkathari, eejatzi riyoshiitani Jeepatzii-toetani.

27 Tema omaperotatya raapatziya-wakahae-yakani Herodes eejatzi Poncio
Pilato ipiyotee-yakani jaka nampitsiki, eejatzi Israel-paeni ipiyotee-yakani
itsipatakari itsipa-jatzi atziri, ikoshekakari Jesús, pitajoren-tsite Pitomi,
piyoshiitani. 28 Tema rantatziiro irikapaeni okaatzi pikenkishire-tzitakari
paerani panteri. 29 ¡Pinkathari! Paminiri nimaeka rajarii-matana.
Pikanta-kaeyaawo eero nothaawan-tantari nokenkitha-teero piñaani.
30 Pikanta-kaeyaawo netsiyatakotakaa-yitan-tyaariri mantsiya-yitatsiri.
Noñaahan-tantyaawori kaari iñahaeta-piintzi. Rootaki iñaantyaawori
atziri-paeni Itajorenka Pitomi, Jesús." 31 Ikanta ikaatakiro ramaneeyani,
otziñaanaka jempe ipiyotee-yakani. Rootaki Ishire tajorentsi kantakaa-
nakariri, tekatsi ithaawan-tanakyaa ikamantan-tanakiro iñaani
Tajorentsi.

Okaatzi tzimimo-tziriri ari ikaatzi rashitee-yawoni

32 Ikaatzi kemijanta-neeriri Jesús, apaani okantanaa
ikenkishiryaanaari. Tee imashithata-wakaeyani, ipawaka-yitawo okaatzi
koetyemo-tariri. 33 Eekiro riyaata-kaana-kitziiro Otyaantaa-rewopaeni
ikenkitha-takotziro jempe ikanta rañaantaari Awinkatharite Jesús.
Antawo ikaminthaakiri Tajorentsi maawoeni irikapaeni. 34 Tekatzi
apaani koetyaa-waeta-tsini. Ikaatzi tzimatsiri iipatsite, ipanko, ipimanta-
yitziro. Raakiri koriki, 35 ipakiri Otyaantaa-rewopaeni, riitaki antetariri
maawoeni, raantyaari apaani-paeni ikoyiri. 36 Rootaki imatakiri apaani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

isheninka Leví-paeni iiteetziri José, Chipre-jatzi. Tema riitaki Otyaantaa-
rewopaeni owaetakaanta-kiriri "Otomi Oemoshirenkaantsi". (Tema iroka
waerontsi, rootaki ikantziri iñaaniki riroripaeni "Bernabé".) 37 Irika
Bernabé eenitatsi iipatsite, ipimantakiro. Raanakiri owinawo iipatsite,
ipakiri Otyaantarewopaeni.

Ananías eejatzi Safira

5 1 Roo kanteencha eenitatsi awiji-mota-kiriri itsipa atziri iita Ananías
itsipatakawo iina oeta Safira, ipimantakiro rirori iipatsite. 2 Irika
atziri raapatziyakawo iina, romanaki koriki owinawo iipatsite. Ramakiri
tzimahaan-taneen-tsiri, ipapaakiri Otyaantaa-rewopaeni. 3 Ikantawakiri
Pedro: "Ananías, ¿iitaka pishinetan-takariri Yakatantaniri itheeya-
kaemi? Tema pomanaki owinawo piipatsite, poshiya-kaantzi aritaki
pamatawitakiri Ishire tajorentsi. 4 ¿Tema eeroka ashityaawoni kepatsi?
¿Tema eeroka ashityaarini owinawo? ¿Iitaka pantanta-kawori iroka? Tee
naaka pamatawite, tema Tajorentsi pamatawitaki." 5 Ikanta ikemawaki
Ananías ikantee-takiri, tyaanaki, kamanaki. Antawo ithaawae-yanakini
ikaatzi kemakota-kiriri. 6 Ikanta apaani-paeni ewankari, iponateero
iwatha Ananías, raanakiri, ikitateri.

7 Tekira ojamanite, opokapaaki iina Ananías, tee iyotzi roori oeta
awijeen-tsiri.[k] 8 Rojampita-wakiro Pedro, ikantziro: "Pikantena, ¿Arima
ikaatzi owinawo piipatsite?" Akanaki roori: "Jeen, ari ikaatzi." 9 Ikantziro
Pedro: "¿Oetaka paapatziya-wakaan-takari pikoyi pamatawiterimi
Ishire Awinkatharite? Irika piyayitaa aanakiriri piimi ikitatziri,
nimaeka raayitana-kimi eeroka." 10 Apathakiraanaka otyaanaki Safira
ikatziyakaha Pedro, kamanaki. Ikanta ikyeeya-paeni ewankari-paeni,
iñaapaa-tziiro kamaki. Raanakiro, itsipata-haero oemi jempe ikitataka
rirori. 11 Tema antawo ithaawae-yanakini kemijantzin-karipaeni, ari
ikimitzitakari ikaatzi kemakoyita-kirori awijeen-tsiri.

Osheki itajonka-wentan-teetaki

12 Eekiro riyaata-kaana-kitziiro Otyaantaa-rewopaeni ipiyoteeyani
awija-tapitzira tajorentsi-panko iiteetziro "Salomón-tapi." Eekiro itajonka-
wenta-nakitziiri isheninka-paeni. 13 Riima itsipa isheninka-paeni, osheki
ipinkanakiri tee ikoyi itsipataneeyaari. Roo kanteencha, eenitatsi osheki
itsipa isheninka-paeni thaamenta-pero-taneenchari. 14 Eekiro ishekita-
nakitzii kemijanta-neeriri Pinkathari. Tema ipokayitzi shirampari
eejatzi tsinani-paeni. 15 Eenitatsi amayita-kiriri imantsiyarite, romaryaa-
koyitakiri ishitashiki jempe ikinapaaki Pedro. Ikantayitzi: "Aririka
ikinapaaki Pedro jaka, aririka itsimankan-tanakyaari eepichokiini

---

[k] **5.7** tekira ojamanite = 3 hora

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

raampari, aritaki retsiyata-kotee.” 16 Ari ikimitzitaka poñaayiteen-
chari nampitsiki jeeka-nampitzirori Aapatziyaweni, ramayitaki
osheki mantsiyari eejatzi osheki raahashireyitziri peyari. Ithonkiri
retsiyata-kota-kaayitziri.

Ikijaneentee-tanakiri Pedro eejatzi Juan

17 Ikanta Ompera-tajorentsi-perotaa-rewo itsipatakari Tampatzikari-
paeni, ikijaneenta-nakiri Otyaantaa-rewopaeni. 18 Raakaan-takiri,
romonkyaa-kaantakiri. 19 Okanta tsireniriki, pokaki ronampiri
Awinkatharite, rashita-ryaapaakiro ashitakowontsi, romishitowa-
yiteeri, ikantawaeri: 20 “Piyaate tajorentsi-pankoki, pikenkithata-kaeri
pisheninka-paeni jempe okanta-kota awijakotaantsi.” 21 Okanta
okitejeta-manee, areetee-yapaakani amaetyaaka tajorentsi-pankoki,
kenkithata-paaki.

Teemaeta riyotee-yini Ompera-tajorentsiperotaa-rewo, piyotee-
yachani itsipayitakari raapatziyani, eejatzi maawoeni antariperopaeni
Israel-paeni. Ari rotyaantaki ramaeteri Otyaantaa-rewopaeni
romonkyaa-witakari.

22 Ikanta riyaata-shiwitakari romonkyaanewo, tee iñaapaeri. Ari
ipiyapaaka, 23 ikantapae: “Tee añeeri. Roojatzi okanta noñaawita-
paakawo ashita kameetha, roojatzi ikatziyayita aminako-wentziriri.
Nashita-ryaako-witapaakari, tee noñaapaeri.” 24 Ikanta ikemawaki
Ompera-tajorentsiperotaa-rewo, eejatzi reewari aminakowentzirori
tajorentsi-panko, rojampita-wakae-yanakani oetarika awijatsini.
25 Roojatzi rareetan-tapaakari kamanta-paakiriri, ikantziri: “Noñaakiri
pomonkyaakaantani ijeekaeyini tajorentsi-pankoki ikenkithata-kaeri
asheninka-paeni.” 26 Rootaki riyaatan-tanakari reewari aminako-wentan-
taniri, raanaki osheki ratzirite, ramaeri. Teemaeta ipajaawae-ritzi, tema
ithaawan-tyaari isheninka-paeni rompojan-tyaari mapi.

27 Ikanta rareeta-kaapaakari, rowawijaa-paakiri ipiyotee-yakanira
jewari-paeni. Ikanta Ompera-tajorentsiperotaa-rewo rojampita-
wakiri, 28 ikantziri: “¿Tema pikemi nokantzi chapinki: ‘Aritapaaki
pikenkithata-kotziri Jesús?’ Eekiro piyotaa-tziiri asheninka-paeni
Aapatziyaweni-jatzi. Pikanta-kotakina naaka-paeni, pikantzi: ‘Riitaki
jewari-paeni owamaakaan-takiriri Jesús.’ ”[l] 29 Ari rakanaki Pedro eejatzi
itsipa-paeni Otyaantaa-rewopaeni, ikantanaki: “Riitaki nokemijanta-
perote naaka Tajorentsi, tema eero nokemijantziri atziri. 30 Tema
omaperotatya powamaa-kaantakiri eerokapaeni Jesús, pikenta-kota-
kaantakiri. Roo kanteencha, rowañahaeri Tajorentsi ikemijantakiri
paerani awaejatziteni. 31 Roenokaeri Tajorentsi, roejeekaeri rakoperoki,

---

[l] **5.28** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itsipataari ipinkathari-wentantzi. Riitaki owawijaa-koyiteeni aakapaeni.
Ikoyi apiya-shireta-shiteeri maawoeni aakapaeni Israel-paeni, ipeyakotan-
teerori antayitakiro kaari-perori. 32 Tema naakapaeni ñaakiro okaatzi
rantayitakiri Jesús, otzimatyee nokenkithata-kotero. Rootaki Ishire
tajorentsi matakae-nawoni, tema riitaki otyaanta-kinawori Tajorentsi
ojeeka-shiretan-teena nawentahaarira."
33 Antawo ikijeeya-nakani ikemakiri ikantaki, ari ikowawitanaka
rowamayiri. 34 Ari ikatziyanaka apaani Inashitantaniri, iitachari
Gamaliel. Riijatzi Yotaantaniri. Ipinkathatziri maawoeni isheninka.
Ikantanaki: "Nosheninká, jame omishitowa-wakiri eepichokiini
irika-paeni." 35 Ikantzi: "¡Nosheninka! ¡Israel-paeni! Otzimatyee
pikenkishireta-wakyaa jempe-rika pikanteri irika asheninka.
36 Pikenkishireta-koteri iitachari Teudas, ikantakaapero-waetaka
paerani rirori. Ipiyotaki ikaatzi 400 ratzirite. Ikanta rowamahae-
takiri Teudas, ithonka itzimpookanaka ikaatzi tsipawita-kariri, ari
ipeyakari tee ikemakoe-teeri. 37 Eejatzi okimitaka paerani rojankinata-
kotantari maawoeni asheninka, eenitatsi iitachari Judas, poñaachari
Tepoweniki. Ipiyotaki asheninka. Ikanta rowamahae-takiri rirori, ithonka
itzimpookanaka ikaatzi tsipayi-witakariri, ari ipeyari eejatzi rirori.
38 Pikemi nokantemi naaka: Eero pikoshekari, piñaashi-minthatyaari.
Riirika antashi-waetawo ininta-shitari, aritaki ipeya-shiteeyaa.
39 Riitakirika Tajorentsi matakaerini okaatzi rantayitziri, eero pimatziri
potsinampaeri eerokapaeni. Paamawentyaa pikoshekari-kari Tajorentsi."
40 Inimota-nakiri ikaatzi ipiyoteeyani. Ikaemaeri Otyaantaa-
rewopaeni, ipajata-kaantakiri, ikantziri: "Aritapaaki pikenkithata-kotziri
Jesús." Ipakahaeri. 41 Ikanta ishitowae-yaneeni Otyaantaa-rewopaeni
ipiyowentee-takari. Ithaamenteeyanakani, ikanteeyini: "Piñaakiro,
roshiya-kaantee-takae riiperori rowajankitaa-wentee-takaero awentaa-
naarira Jesús."[m] 42 Ari ikanta-piinta-nakityaa riyotaantzi maawoeni
kitejeri, ikenkithata-kaantzi tajorentsi-pankoki, ikantzi: "Jeepatziitoetani
irika Jesús." Imatakiro ikenkithata-kaantanaki maawoeni pankotsiki
okaatzi tzimatsiri janta.

Riyoyeetaki 7 amitakotan-taniri

6 1 Ikanta isheni-perotanaki kemijantzinkari, ñaawaeyitanaki
iwirakocha-thateki, ikantzi: "Paminiri Heber-paeni nampitawori
janta jempe ikanta ipapiintziro owanawontsi kinankawo, tema
ramaaki-yitziro otsipa-jato-paeni." 2 Ikanta 12 Otyaantaa-rewopaeni,
ipiyotakiri maawoeni kemijantzinkari, ikantakiri: "Tee okameethatzi
nopakaero nokenkithata-koteri Tajorentsi, nopanta-yitemiri powanawo.

---

[m] **5.41** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Noyemijantzinkaritepaeni, pamini jaka akaateeyini ikaate 7 atziri,
riitaki jewateroni ipayitemi owanawontsi. Piyoshiite kameetha-
shireri, yotanita-tsiri, ojeeka-shire-tziitantari Ishire tajorentsi. 4 Ari
noetziñaarikotyaawo naaka-paeni namana-piintyaa, nokenkithata-
kaante, niyotaan-tayite." 5 Inimota-nakiri ikaatzi piyoteen-chari
ikantee-takiri. Ari riyoshiitee-takiri Esteban, awentaariri kameetha
Tajorentsi, ojeeka-shire-pero-tantari Ishire tajorentsi. Riyoshiitee-takiri
eejatzi Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, eejatzi Nicolás
Antioquía-jatzi, oshiya-kotaariri Judá-paeni, kaari isheninkawita Judá-
paeni. 6 Opoñaashita rahaeta-nakiri ikaatzi riyoshiitee-takiri ijeekakira
Otyaantaa-rewopaeni, ramana-kotayi-tawakari, roteya-patzii-toyitawakiri
itajonka-wentakiri.
7 Eekiro iyaatakotanakitzii iñaani Tajorentsi. Eekiro isheni-perota-
nakitzii kemijantzinkari janta Aapatziyaweniki. Eejatzi ikantanaka
ikemijantanaki osheki Ompera-tajorentsitaa-rewo.

Raakaan-teetakiri Esteban

8 Itajonka-wentaki Esteban osheki isheninka-paeni, riitaki
neshironkata-kiriri Tajorentsi, ipakiri itajorenka. 9 Roo kanteencha,
eenitatsi Judá-paeni piyota-piinta-chari iiteetziri "Rompereetari."
Ipoñaayitawo Cirene, Alejandría, Cilicia, Asia. Riitaki katziya-neenchari
iñaana-minthata-nakiri Esteban. 10 Roo kanteencha tee rotsinampae-
tziri Esteban, tema omaperotatya iyota-nitakaakiri Ishire tajorentsi.
11 Ikanta ikaatzi ñaana-minthata-kiriri Esteban, romanakaashitakiri
ipinatakiri isheninka, ikantakiri: "Nokoyi pitheeya-kotyaari Esteban.
Pikante: 'Nokemakiri Esteban itheenka-waetziri awaejatziteni Moisés,
ari ikimitzitakari eejatzi Tajorentsi.' " 12 Rootaki owatsimaa-perota-
nakiriri isheninka-paeni ikijaneenta-nakiri Esteban, imatanakiro
antaripero-paeni, eejatzi Yotaanta-niripaeni. Raakaan-teetakiri Esteban,
rahaeta-nakiri ipiyoteeyanira jewari-paeni. 13 Ari ramaetakiri theeya-
kota-kariri Esteban, ikantapaaki: "Irika asheninka osheki itheenkakiro
tajorentsi-panko, itheenkakiro Ikantakaan-teetani. 14 Nokemakiri
ikantaki: 'Ari ipookakiro tajorentsi-panko Jesús Kashiyakaaweni-jatzi.
Aritaki rowashiñaa-yiteero okaatzi ametari riyotaa-yiteeri awaejatziteni
Moisés.' " 15 Ari raminanakiri jewari-paeni irika Esteban, iñaatziiri ipooki
roshiya-nakari ronampiri tajorentsi.

Rakawaantetanakiri Esteban roojatzi Rompojantee-tana-kariri

7 1 Ikanta Ompera-tajorentsiperotaa-rewo rojampitakiri Esteban,
ikantziri: "¿Omaperotatyaama ikantakoe-tzimiri?" 2 Ikantzi Esteban:
"¡Noyemijantzikaritepaeni! ¡Jewaripaeni! Pikemi nokantemi. Paerani
ijeekan-tawitari awaejatziteni Abraham janta Othowyaaki, roñaahakari

owaneenkari Tajorentsi, tekira riyaatanakiita inampityaawo Awotsiniki.
3 Ikantakiri: ‘Pookanakiro pinampi, pookanakiri pisheninka-paeni,
piyaate otsipaki kepatsi noñaayimiri.’ 4 Ikanta Abraham rookanakiro
inampi Oshewaweni-jatzi, jataki inampitee-yaawo Awotsiniki.
Okanta paata ikamaera ashitariri, rotyaanteeri Tajorentsi jaka jempe
anampitawo nimaeka aakapaeni. 5 Okantawitaka inampiwitakawo
Abraham jaka, tema te rashitakaa-perotyaari Tajorentsi. Roo kanteencha
ikashiya-kaakiri paata aririka ikamaki, riitaki ashitee-yaawoni ikaate
icharinin-teeyaari. Rootaki ikashiya-kaeta-kiriri awaejatziteni Abraham
te itzimi itomi.[n] 6 Rapiiteero Tajorentsi ikanteeri Abraham: ‘Ari inampita-
kyaawo ikaate picharinityaari iipatsiteki itsipa-jatzi atziri. Okaate 400
ojarentsi ikemaatsita-kaetyaari, ari rompera-waetee-tyaari janta. 7 Roo
kanteencha aritaki nowajankitaakiri naaka. Riima ikaate picharinin-
teeyaari, aritaki nookakaa-wenteeri namantee-yaariri. Ipinkatha-yiteena
maawoeni irikapaeni jaka.’ 8 Tema tzimaki ikashiya-kaakiriri, ikanteeri
Tajorentsi irika Abraham: ‘Otzimatyee pitomeshitaa-nityaa, tema
eenitatsi akashiyakaa-wakaari.’ Imatakiro paerani awaejatziteni
Abraham. Imatakiri itomi rirori owakira imaakotapaaki 8 kitejeri,
itomeshitaa-nitakiri. Ari ikimitakiri Isaac itzimaki Jacob. Ari ikimita-
kiriri eejatzi Jacob 12 itomi-paeni, awaejatzi-tetaari aakapaeni. 9 Ikanta
irikapaeni awaejatzi-tetaari aakapaeni, ipimantakiri José, rirentzi,
okantakaan-tziro ikijaneentziri. Ari okanta rareetan-takari inampiki
Pewiryaatantoni-jatzi. Roo kanteencha, kijokiro rowakiri Tajorentsi,
10 ineshironkatakiri okaatzi ikemaatsi-waetakari. Riyota-nita-kaakiri,
rootaki raakameethatan-takariri Faraón, iwinkatharite Pewiryaatantoni-
jatzi. Ipinkathari-wentakiri rirori maawoeni Pewiryaatantoni-jatzi, eejatzi
maawoeni isheninka-paeni Faraón. 11 Okanta paata, areetaka antawo
tashetsi janta. Osheki ikoetyaa-neentee-yakini Pewiryaatantoni-jatzi. Ari
okimitakari eejatzi janta inampiki Owinteni-jatzi. Tee iñeero paerani
awaejatziteni royaari. 12 Roo kanteencha ikema-kotakiro Jacob eenitatsi
owanawontsi janta Pewiryaatantoniki. Rotyaantakiri itomi-paeni
ramananta-kite. Rootaki etanakawori riyaatee-yantakarini itomi-paeni
Jacob janta.[o] 13 Ikanta rapiiteero riyaateeyini, ari riyota-kahaari José
rirentzi-paeni. Ari okanta riyotan-takari Faraón iita isheninka-yitari José.
14 Ikanta paata José ikaemakaan-teeri ashitariri, Jacob eejatzi maawoeni
isheninka-paeni ipokae Pewiryaatantoniki. Ikaatzi 75 atziri-paeni
pokaentsiri. 15 Ari okantakari rareetan-takari Jacob Pewiryaatantoniki.
Ari ikamaeri rirori janta. Ari imitakari eejatzi ikaatzi icharinin-tayitaari.
16 Riitaki raatonkitee-taneeri janta Shempachaariniki, ari ikiteeta-kiriri

---

[n] **7.5** te rashitakaa-perotyaari = tee otzimi eepichokiini janta jempe raatziki
[o] **7.12** owanawontsi = trigo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maawoeni janta ramananta-kiniriri paerani awaejatziteni Abraham itomi-
paeni Hamor.
17 Okantaka paata, monkaatzi-mataka okaatzi ikashiya-kaakiriri
paerani Tajorentsi awaejatziteni Abraham. Sheni-perotanaki reentsite
asheninka-paeni janta Pewiryaatantoniki, 18 roojatzi itziman-takari itsipa
pinkathari janta Pewiryaatantoniki, kaari yotakoterini José. 19 Irika
pinkathari osheki ramatawitakiri asheninka-paeni, rowashironkaa-
waetakiri. Ishintsi-waetakiri rookayiteri reentsite, ikamantyaari
eero ishenitanta. 20 Aripaete itzimakiri Moisés. Riitaki inimota-kariri
Tajorentsi. Ikaatzi mawa kashiri romanawitakari ipankoki ashitariri.
21 Okanta omonkaata-paaka rooka-kaawenta-teeteri Moisés ikamimi,
oñaakiri rishinto Faraón, aakiri, oemotan-teeri oshiyakaan-takari
riitakimi otomi roori. 22 Rootaki riyotan-takawori Moisés okaatzi riyota-
nitzi Pewiryaatantoni-jatzi. Riroperori irika, rooperori okantayitaka
okaatzi rantayitakiri.
23 Tema kaataki 40 rojarentsite Moisés, jataki rareetyaari isheninka
Israel-paeni. 24 Ari iñaakiri Pewiryaatantoni-jatzi rowajankiteeri
isheninka. Ikijako-wenta-paakari isheninka, rowamaakiri
Pewiryaatantoni-jatzi. 25 Roshiya-kaantzi Moisés ari riyotaki
isheninka-paeni riitaki rotyaantakiri Tajorentsi rookakaa-wenteeri
rompera-waeteetari. Roo kanteencha tee riyotee-yini isheninka-paeni.
26 Okanta okitejeta-manee, iñaatzii Moisés ranta-wakaeyani isheninka.
Ari ikowawitaka rookakaerimi, ikantawita-paakari: ‘Pisheninkaha irika.
¿Iitaka pantantariri?’ 27 Ikanta irika antziriri isheninka, ipithoka-shita-
nakari Moisés, rotatsinkakiri. Ikantziri: ‘¿Iitaka pikoyiri eeroka? ¿Iitaka
kantakimiri eeroka neewarite piyakowentan-tenari? 28 ¿Pikowatziima
poyina naaka pikimitakiri Pewiryaatantoni-jatzi pompojanta-kariri?’
29 Ikanta ikemawaki Moisés ikantakiriri isheninka, shiyanaka. Jataki
iipatsiteki Kosheka-weni-jatzi. Ari ijeekakiri nampitsi-nentsiki, roojatzi
itziman-takari apite itomi.
30 Okanta awijaki okaatzi 40 ojarentsi. Jataki ochempi-mashiki
okaakitapae Cheentoni, ari roñaaha-kariri Ronampiri Tajorentsi,
ipaamata-kaero kitochee-maeshi. 31 Raminanakiro Moisés iñaakiri.
Ikowanaki raminiro okaakiini, ari ikemakiri iñaanatziri Tajorentsi,
ikantziri: 32 ‘Naakataki Itajorentsite piwaejatziteni. Naaka Itajorentsite
Abraham, Isaac, eejatzi Jacob.’ Ari ithaawa-nakiri Moisés, okawaetanaka,
tee ikoyi raminaneero paamateen-tsiri. 33 Roo kanteencha eekiro
ikantatziiri Tajorentsi: ‘¡Moisés! Panashi-konta-shityaa, tema pikatziyan-
tatyaawo nimaeka kepatsi notajorentsi-pathata-kaakiri. 34 Noñaakiri
rashironkaa-waetaka pisheninka-paeni janta Pewiryaatantoniki.
Nokemakiri ratekawaeteeyini. Rootaki nopokan-takari nookakaa-
wenteemi. Eerokataki notyaante janta pantayitero nokowakiri.’

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Paerani imaninta-witee-takari Moisés, ikantee-tziri: ‘¿Iitaka
kantakimiri eeroka nowinkatharite?’ Roo kanteencha riitaki Tajorentsi
otyaantakiri reewateeri isheninka-paeni, riitaki ookakaa-wenteerini.
Ronampiri Tajorentsi matakaa-kiriri iñaakiri ipaamata-kaero kitochee-
maeshi. 36 Riitaki Moisés omishitowaeriri paerani asheninka-paeni
Pewiryaatantoniki, osheki itajonka-wentantzi janta. Ari ikimita-kirori
eejatzi Inkaariki Kityonkaari. Imatakiro ijeekawaetan-takari okaatzi 40
ojarentsi ochempi-mashiki. 37 Tema riijatzi Moisés kantakiriri paerani
asheninka-paeni: ‘Ari rotyaantaki paata Tajorentsi itsipa Kamantan-
taniri, ari roshiya-kota-paakinawo naaka rotyaantakina. Asheninka
irika.’ 38 Riijatzi Moisés piyotakiriri paerani asheninka-paeni janta
ochempi-mashiki, ikenkitha-waeta-kaakiri Ronampiri Tajorentsi
Cheentoni itsipayitakari asheninka-paeni. Riitaki aakiro añaakaan-tatsiri
ñaantsi, roojatzi rowawijaan-takaerori aakapaeni. 39 Roo kanteencha
tee ikoyi awaejatziteni ikemijanteri Moisés, osheki ipiyathatakari. Roo
ikowaeyakirini ipiyeemi Pewiryaatantoniki. 40 Rootaki ikantan-takariri
Aarón: ‘Riiwitaka Moisés ookakaa-wentaanari Pewiryaatantoniki,
teemaeta ayotzi oeta awiji-mota-kiriri. Piwetsikina notajorentsite-tyaari
jewateenani.’ 41 Ari rowetsikae-takiniri roshiya-kaawo ewonkiri waaka.
Riitaki ipinkatha-waetakiri. Rowamaa-kiniri ipira-paeni roemoshirenkiri
itajorentsi-nirote rowetsikae-takiniriri. 42 Rootaki iteenkapithatan-
tanakiriri Tajorentsi irikapaeni, ishineta-nakiniri ipinkatha-waeteri
oorenta-yitachari jenokinta, tema riitaki rojankinata-kotakiri paerani
Kamantan-taniri-paeni, ikantaki:

¡Israel-paeni! ¿Naakama pipinkathatantaka pipira-paeni
pitaa-piintziri?
Roo panta-piintakiri okaatzi 40 ojarentsi janta ochempi-mashiki.
43 Tema pipinkathata-shitakari tajorentsi-niro iiteetziri “Pinkathari
Itaawentee-tziri Eentsi”, pikina-kinatakaa-piintakiri
iyaapapankoteki.
Ari pikimita-piinta-kiriri tajorentsi-niro ompokiro iiteetziri
Aminthari,
Pipinkathata-shiwaetakari powetsika-yitani eerokapaeni.
Rootaki noshinetan-temiri rahaetemi inteena pawijanakiro
Kompitaari.

44 Paerani ijeekawaetan-takari awaejatziteni ochempi-mashiki,
eenitatsi tajorentsi-thaante. Ari royirori rojankinari Moisés. Iroka
tajorentsi-thaante, riitakira Moisés wetsika-kaanta-kirori jempe okanta
riyotaakiri Tajorentsi. 45 Rootaki ikina-kinatakaa-piintakiri awaejatziteni
roojatzi rareetzi-matan-takari kepatsiki rashitee-yaari. Roojatzi
ramaeri rirori Josué reewatan-taariri asheninka-paeni, rotsinampaan-
takariri ashiwitawori iipatsite, ikantakaari Tajorentsi. Ashi royiro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roejokirotakawo tajorentsi-thaante, roojatzi itziman-takari paerani
David. 46 Ikanta pinkatharini David, osheki raakameethatakiri Tajorentsi,
rootaki ikantan-takari rirori: '¡Tajorentsi! Pishinetena naaka nowetsikimi
pankotsi jempe ipinkathatemi Israel-paeni.'[p] 47 Roo kanteencha riitaki
Salomón owetsika-kiniriri Tajorentsi tajorentsi-panko. 48 Tema irika
Tajorentsi, Jenoki-jatzi tee ijeekantawo pankotsi rowetsikani atziri.
Rootaki ikenkithata-kotakiri paerani Kamantan-taniri, ikantaki:
49 Iroka ikantzi Tajorentsi:
Rootaki inkite nojeentantari nopinkathari-wentantzi.
Rooma kepatsi rootaki nomakoryaantari noetziki.
¿Jempema okaateka pankotsi rowetsikae-tenari?
Eero nantetawo nomakoryaan-tyaawo.
50 ¿Kaarima naaka owetsika-yitakirori maawoeni iroka-paeni?
51 Eekiro ikanta-nakitzi Esteban: 'Roo kanteencha eerokapaeni, ari
pikanta-piintatyaa pikijo-shiretzi, tee pikemijanta-nitzi, poshiya-kotakari
kaari-pero-shireri-paeni. Ashi poyiro pipiyathatawo Ishire tajorentsi
poshiya-kotaari piwaejatziteni.'[q] 52 ¿Eenitatsima paerani Kamantan-taniri
kaari ikemaatsita-kaawaeta piwaejatziteni? Tema osheki rowamahaetaki
ikaatzi kenkithateen-tsiri, ikantaki: 'Awotsikitaki matzirori itampatzika-
shiretzi.' Tema pokaki tampatzika-shireri, riitaki pipithoka-shitakari
eerokapaeni, powamaa-wakiri. 53 Tema eeroka-paeni yotakowitawori
Ikantakaan-teetani riyotaa-witakaeri Ronampiri tajorentsi, teemaeta
pithotyeero pimonkaatero."
54 Ikanta ikemaeyakini ikaatzi piyoteen-chari, antawo ikijanakiri
Esteban, ratsikae-kita-shita-nakari. 55 Roo kanteencha ojeeka-shire-
perotan-takari Ishire Tajorentsi irika Esteban, raminanaki inkiteki,
iñaakiro rowaneenkawo Tajorentsi, iñaakiri eejatzi Jesús ikatziyaka
rakoperoki Tajorentsi. 56 Rootaki ikantan-tanakari: "¡Pamini! Noñaakiro
ashitaryaa inkite, noñaakiri Itomi Atziri ikatziyaka rakoperoki Tajorentsi."
57 Rotzimika-kempitee-yanakani jewaripaeni. Ishintsitanakiro ikaemae-
yanakini, ishiya-shita-paakari Esteban. Roteeya-paakiri. 58 Rahaeta-nakiri
othapikinta nampitsi, rompojan-tapaakari mapi. Ari raatonkoryaa-
yitanakawo iithaari owamayirini Esteban, rookanakiniri ewankari iitachari
Saulo, raminakowenteniri." 59 Ikanta rooka-shiteetzirira mapipaeni Esteban,
amananaka rirori, ikantzi: "¡Tajorentsi! ¡Nowinkatharite Jesús! Jatashire-
takina noñaapaemi." 60 Ari rotziwerowanaka Esteban, icheraanaki,
ikantanaki: "Nowinkatharite, eero poepiyiniri kaari-perori okaatzi
rantakiri." Ikanta ithonka-nakiro iñaawaetakiro iroka ñaantsi, kamanaki.

---

[p] **7.46** Israel-paeni = Jacob-paeni = ipanko Jacob [q] **7.51** poshiya-kotakari kaari-pero-shireri-paeni = poshiya-kotakari kaari totameshitaa-nita-chari pishireki eejatzi pikempitaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikoshekari Saulo kemijantzin-karipaeni

8 1 Ikanta Saulo ramina-kotakiri Esteban rompojee-tziri, ikantanaki
rirori: “Ariwé, kamaki Esteban.” Aripaete reteeta-nakawo
ikoshekaminthatari kemijantzin-karipaeni janta Aapatziyaweniki.
Rootaki ishiyan-tayitakari ikinayitanaki maawoeni inampiiteki
Judá-paeni, ikinayitaki eejatzi inampiiteki Oshitekii-tonijatzi.
Apatziro ijeekanaki Otyaantaa-rewopaeni janta Aapatziyaweniki.
2 Ikanta pinkatha-tajorentsitaaniri-paeni ikitatakiri Esteban, osheki
riraako-waetakari. 3 Riima Saulo ikowawitanaka rirori ithonkiri
kemijanta-naatsiri. Riyaatashi-piintakiri ipankoki, inoshika-yitziri
shirampari, tsinani, maawoeni. Romonkyaa-kaanta-yitakiri.

Ikenkithee-tziro Kameethari Ñaantsi nampitsiki Oshitekii-toniki

4 Roo kanteencha ikaatzi shiyayita-neenchari, jatayitaki otsipaki
nampitsi. Ari ikenkithata-kotakiro Kameethari Ñaantsi. 5 Ikanta apaani
shiyaneen-chari iitachari Felipe, areetaka Oshitekii-toniki. Ikenkithata-
kota-paakiri Jeepatzii-toetani. 6 Tema osheki atziri piyoteen-chari,
rowayempitakawo ikenkithatziri Felipe, iñaayitakiro itajonka-wentan-
tapaaki. 7 Retsiyata-kota-kaayitakiri raahashiretziri peyari. Antawo
ikaemayitzi peyari ishiyayitaha. Imatakiro retsiyata-kota-kaayitziri
kijopookiri, eejatzi tzipitatsiri iitziki, maawoeni. 8 Rootaki ikimo-
shiretan-tanakari ikaatzi nampitawori janta.
9 Roo kanteencha eenitatsi janta iitachari Simón, sheripiyari naawita
paerani. Ramatawitaki osheki atziri janta Oshitekii-toniki. Osheki
ikantakaapero-waetaka. 10 Ipinkatha-witakari osheki atziri, osheki
jewari, maawoeni, ikanteeyini: “Jame akemijanteri Simón, imatakiro
iñaawyaatari Tajorentsi.” 11 Okaatzi ikantayitziri Simón isheripiyarin-
kakiini, ikemijantziri atziri-paeni ikaatzi ramatawi-yitakiri. 12 Roo
kanteencha areetapaaka Felipe, ikamantan-tapaakiro Kameethari Ñaantsi
kenkithata-kotziriri Jesús Jeepatzii-toetani, kenkithata-kotziriri eejatzi
Tajorentsi jempe ikantaa ipinkathari-wentantee. Omitsiryaa-yitanaka
shirampari-paeni, eejatzi tsinani-paeni.[r] 13 Ari imatzitakawo Simón,
ikemijanta-witanaa, omitsiryaawitaka rirori. Kijokiro rowanakiri Felipe
iñaakiri itajonka-wentan-tayitaki. Ari ipampoyaanakiri.
14 Ikanta Otyaantaa-rewopaeni jeekatsiri Aapatziyaweniki, ikema-
kotakiri Oshitekii-toni-jatzi ikemijanta-yiteero iñaani Tajorentsi. Rootaki
rotyaantan-takariri Pedro eejatzi Juan. 15 Ikanta rareetee-yakani
Oshitekii-toniki, ramana-kota-paakari kemijantzin-karipaeni, ojeeka-
shiretan-teeyaari Ishire Tajorentsi. 16 Tema apatziro romitsiryaatee-takiri

---

[r] **8.12,16** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rawentaa-naari Awinkatharite Jesús. Tekira ojeeka-shiretan-tyaari Ishire
Tajorentsi. 17 Ikanta Pedro eejatzi Juan, roteya-patzii-totan-takari rako
apaani-paeni. Aripaete ojeeka-shire-yitan-tanakari Ishire Tajorentsi
rirori-paeni. 18 Iñaakiri Simón rantakiri Otyaantaa-rewopaeni, ikaatzi
roteya-patzii-totan-takari rako, ojeeka-shiretan-tanakari Ishire Tajorentsi,
ipinawita-nakari rirori Otyaantaa-rewopaeni, 19 ikantziri: "Irika koriki,
pipena naaka pishintsinka, noshiyan-temiri eeroka, nojeeka-shireta-
kaantyaariri Ishire tajorentsi nosheninka, noteya-patzii-totan-tyaari
nako." 20 Ikantzi Pedro: "¡Ari pitsipateeyaari piyorikite pipeya-shiteeyaa!
¿Poshiya-kaatzi ari pamanantan-takyaawo piyorikite ipashitantari
Tajorentsi? 21 Eero pimatziro poshiya-kotanawo naaka, tema tee
pitampatzika-shiretzi iñaakimi Tajorentsi. 22 Pipakahaero pikaariperotaki,
pikowa-koteeri Tajorentsi, paminawityaawo aririka ipeyakoteemiro
okaatzi pikenkishire-witakari. 23 Niyotakimi naaka, osheki pikija-shire-
waetaka. Ari pikanta-piintatyaa pikaaripero-shire-waetzi." 24 Ari rakanaki
Simón, ikantzi: "Pinkanta-kowenteena Tajorentsiki eero awiji-motantana
okaatzi pikanta-kinari."
25 Ikanta Pedro eejatzi Juan, ikaatakiro ikenkithata-kotakiri Tajorentsi.
Awijanaki otsipaki nampitsi okaatzi jeekatsiri Oshitekii-toniki,
ikamantan-takiro Kameethari Ñaantsi. Ipiyeeyaani Aapatziyaweniki.

Felipe eejatzi Cheenkawooni-jatzi

26 Ikanta Ronampiri Tajorentsi, iñaanatakiri Felipe, ikantziri:
"Piyaate pikinanaki kirinkanta, pipampi-thatero awotsi poñaachari
Aapatziyaweniki roojatzi nampitsiki Shintsi-weniki." Tema iroka awotsi
rootaki kinachari ochempi-mashiki. 27 Ari riyaatanaki Felipe. Okanta
niyanki awotsi, itonkiyotakari Cheenkawooni-jatzi. Riiperori irika.
Riitaki kempoyeeri koriki inampiki opinkathari-wentantzi tsinani
iitachari Candace. Ipoñahaa-tyaawo rirori Aapatziyaweniki ipinkathatziri
Tajorentsi.[s] 28 Ipiyaatyaa rirori inampiki, ijeekan-takawo ishiyako-mento,
iñaanatziro rojankinari Kamantan-tanirini Isaías. 29 Ari oñaana-shireta-
nakiri Ishire Tajorentsi Felipe, okantziri: "Piyaate, pokaakityaari
shiya-koteen-chari." 30 Ikanta riyaatanaki Felipe, ikematziiri
Cheenkawooni-jatzi iñaanatziro rojankinarini Isaías. Ari rojampitziri,
ikantziri: "¿Pikemathatakiro piñaanatziri?" 31 Ikantzi Cheenkawooni-
jatzi: "¿Jempema okinika nokemathatero tekatsi yoteenawoni? Pipoki,
pitsipatena." 32 Iroka Jankina-rentsi iñaanatziri okantzi:

Roshiya-kaetakari rahaetziri ipireetari rowamahaeteri.
Maeritatsi rirori, tee ikaemawaetzi,

---

[s] **8.27** Riiperori irika = Raakithoetziri irika. Tema rootaki rametee-yarini paerani ikaatzi jeeka-wankotziriri pinkathari, raakithoe-tziri, eero rowakaan-tanta ipankoki pinkathari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Roshiyakari ipireetari itotee-tziro iwitzi.[t]
33 Itsinapashiretakaetakiri kaari kyaaripero okaatzi
ikantakoewitakariri
Riima isheninkapaeni, ¿kantachama riyoteeteri jempe
ikantawaeteeyani?
Tema rashiryahae-takari ijeekawita-paenta jaka kepatsiki.
34 Ikanta riiperori Cheenkawooni-jatzi, rojampita-nakiri Felipe, ikantziri:
"Pikantena. ¿Iitaka ikenkithata-kotziri Kamantan-taniri? ¿Riitakima
kenkithata-kotacha? ¿Itsipama ikenkithata-kotziri?" 35 Ari retanakawo
Felipe ikenkithata-kaanakiri rojankinari Isaías, ikenkithata-kaanakiri
Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota Jesús. 36 Ikini-mota-paakiro nijaa,
ikantzi Cheenkawooni-jatzi: "Iroka nijaa. ¿Eeroma omata nomitsiryaatyaa
naaka?" 37 Ikantzi Felipe: "Kyaaripero-rika pikemijantanee, aritaki
omatakyaa." Ikantzi Cheenkawooni-jatzi: "Nokemijantzi, riitaki Jesús
Jeepatzii-toetani, Itomi Tajorentsi." 38 Ari raatzinka-kaanta-paakiro
ishiyako-mento Cheenkawooni-jatzi. Ayiitanaki apitekiro, jatanaki
nijaaki. Ari romitshiryaatakari. 39 Ikanta itonkaanee nijaakira, aaneeri
Felipe Ishire Tajorentsi. Tee iñaaneeri riiperori Cheenkawooni-jatzi jempe
ikinanee Felipe. Roo kanteencha irika atziri osheki ikimo-shiretanaki,
jatee. 40 Riima Felipe, iñaashitakawo ijeekapae Azoto-ki. Ikanta rawijaki
otsipaki nampitsi ikamantan-tayitakiro Kameethari Ñaantsi, roojatzi
rareetan-taari Cesarea-ki.

Owakira-shiretee Saulo
(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

9 1 Ikanta Saulo, tee ipakayiro rajarii-matari rompojiri kemijanta-
neeriri Awinkatharite. Rootaki riyaata-shitan-takariri
Ompera-tajorentsi-pero-taarewo, 2 ikantakiri: "Pojankinateniri
Ompera-tajorentsi-taarewo jeekatsiri Ontyaamaeriniki, pikanteri:
'Pishineteri Saulo raayiteri tsipatanaariri iiteetziri "Awotsi." Ikyaayite
ipiyota-piinteeta, roojoyiteri shirampari eejatzi tsinani, ramakiri jaka
Aapatziyaweniki.' " 3 Ikanta rareetzi-mataka Saulo Ontyaamaeriniki, ari
romapokakiri morekaneen-tsiri jenokinta, roorentapaakiri ikatziyaakaha.
4 Tyaanaki Saulo. Ikematzii ñaawaeta-neentsiri inkitekinta, ikanteetzi:
"¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitaka pikoshekan-tanari?" 5 Rakanaki Saulo, ikantzi:
"¡Pinkathari! ¿Jempema piitaka eeroka?" Ari ikantee-tziri: "Naakataki
Jesús pikoshekani. Eeroka owajankitaa-waetacha, oshiyawakawo
pipatzityaawomi thoyempi-thowari." 6 Tema ompetawaetanaka Saulo
ithaawan-tanakari, ikantanaki: "¡Pinkathari! Iitaka pikoyiri nanteeri
naaka." Ikantzi Awinkatharite: "Pikatziyee, piyaate nampitsiki. Ari

---

[t] **8.32** ipireetari = owisha = oveja

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikamantee-temirori oetarika panteri." 7 Osheki ithaawanaki ikaatzi
oyaatakiriri Saulo, tema ikemakiro ñaantsi, tee iñiimae-tyaari
ñaawaeteen-tsiri. 8 Ari ikatziya-witanaa Saulo. Ikoyi rokiryaa-neemi, tee
omata raminanee. Rootaki rakathatan-tanakariri itsipayitakari, raanakiri
Ontyaamaeriniki. 9 Ari ijeekaki janta okaatzi mawa kitejeri, tee omata
raminee, tee rowaeyaa, tee imiritee.
10 Ari ijeekiri Ontyaamaeriniki apaani kemijantzinkari iita Ananías.
Riitaki iñaanatakiri Awinkatharite imishiwaeroki, ikantziri: "¡Ananías!"
Ikantzi rirori: "¡Iita Pinkathari! Jaka nojeeki." 11 Ikantziri: "Piyaate
awotsiki iiteetziri 'Tampatzikari.' Ari ojeeki ipanko iitachari Judas,
ari pojampita-kowenteri iitachari Saulo, riitaki poñaachari nampitsiki
Tarso. Ari ijeekiri rirori janta ramana. 12 Nomishimpyaakiri rirori.
Iñaakimi pikyaa-shita-paakiri, poteya-patziito-tanta-paakari pako,
roojatzi rokiryaan-tanaari aminee kameetha." 13 Ikanta ikemaki Ananías,
ikantanaki rirori: "¡Pinkathari! Osheki nokema-kotziri irika atziri,
tema osheki okowaenkataki okaatzi rantayitakiri Aapatziyaweniki,
rowajankitaa-yitakiri kemijanta-neemiri.[u] 14 Rootaki ipokantari jaka,
rotyaanta-tziiri Ompera-tajorentsi-perotaa-rewo raayiteri ikaatzi
awentaa-neemiri."[v] 15 Ikantzi Pinkathari: "¡Piyaate Ananías! Tema
irika atziri riitaki niyoshiitakiri naaka ikenkithata-koteena maawoeni
nampitsiki. Ikenkithata-kaeri Israel-paeni isheninkatari rirori,
ikenkithata-kahaeri eejatzi itsipa-jatzi atziri kaari isheninkata, eejatzi
inkimitakiri iwinkatharite-paeni. 16 Aritaki nokanta-kaakyaawo naaka
ikemaatsi-wenteena rirori." 17 Ikanta riyaatanaki Ananías, kyaapaaki
pankotsiki jempe ijeekaki Saulo. Ari roteya-patzii-totan-takari rako.
Ikantziri: "¡Noyemijantzinkarité Saulo! Rotyaantakina Awinkatharite
Jesús, oñaahakimiri awotsiki jempe pikinapaaki. Nopokatzi nokiryaa-
kahaemi, ojeeka-shiretan-teemini Ishire Tajorentsi." 18 Ari oparyanaki
rokiki oshiyawitariri shima-pentaki, aminanee kameetha Saulo.
Katziyanaka, jataki romitsiryaateeteri. 19 Ikanta rowawaetanaa,
roojatzi ishintsitan-taari kameetha. Eepichokiini ijeeki-mota-paentziri
kemijantzinkari-paeni Ontyaamaeriniki.

Ikenkithatzi Saulo Ontyaamaeriniki

20 Ari retanakawo Saulo ikenkithatanaki ipiyota-piintaha Judá-
paeni, ikantzi: "Riitaki Itomi Tajorentsi iitachari Jesús."[w] 21 Tema
ipampoyeeyanakirini ikaatzi kemakiriri, ikanta-wakaeyani: "¿Kaarima
irika kijaneentziriri Aapatziyaweniki ikaatzi awentaa-nariri Jesús?
¿Tema riitaki pokaentsiri jaka rayiri kemijantzinkari janta Ompera-

---

[u] **9.13** kemijanta-neemiri = pitajorentsita-kaani [v] **9.14,16,21,27,28** Waerontsi
[w] **9.20** Jesús = Jeepatzii-toetani = Cristo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tajorentsi-pero-taarewoki?” 22 Eekiro ishintsitanakitzii Saulo
ikenkithatanaki rirori tekatsi ithaawantyaa. Tekatsi ikante Judá-paeni
nampitawori Ontyaamaeriniki ikemiri Saulo ikantzi: “Irika Jesús riitaki
Jeepatzii-toetani.”

Ishiyan-taari Saulo

23 Okanta imaakotanaki osheki kitejeri, ikanta-wakae-yakani Judá-
paeni: “Jame ompojiri Saulo.” 24 Ari riyotzimaetaka Saulo ikowaetatzii
rowamahaeteri. Tema kitejeriki eejatzi tsireniriki royaawenteetari Saulo
okiishitapaaha awotsi rowamahaeteri. 25 Ikanta kemijantzin-karipaeni,
rotetakiri antawoki kantziri, rowayiita-kotakiri tsireni-paete jakakiroki
itantotee-tzirowa nampitsi. Ari ishiyaari Saulo.

Areetaa Saulo Aapatziyaweniki

26 Ikanta rareetaa Saulo Aapatziyaweniki, ikowawitaka itsipata-
paeyaarimi riyotaani Awinkatharite. Roo kanteencha maawoeni
kemijantzinkari ithaawan-takari, roshiya-kaatzi tee ikemijanta-perotee
rirori. 27 Ikanta Bernabé, raapatziya-nakari Saulo, jataki roñaahan-
teeri ipiyotaha Otyaantaa-rewopaeni. Ikantapaakiri: “Irika Saulo
iñahaeri Awinkatharite awotsiki jatachari Ontyaamaeriniki, ikenkitha-
waeta-kaakiri. Tema janta nampitsiki Ontyaamaeriniki retanakawo
Saulo ikenkithata-kota-neeri Jesús. Tekatsi ithaawan-tanakyaa.”
28 Rootaki ijeekan-tapaari Saulo Aapatziyaweniki, inimowaetziri
ranashi-waetapaa nampitsiki itsipayita-paari Otyaantaa-rewopaeni.
29 Ikenkithata-kota-paeri Jesús Awinkatharite, tekatsi ithaawantyaa.
Tema ikenkithata-kaayiteeri Judá-paeni ñaawaetzirori iñaani wirakocha.
Roo kanteencha ikowaeyakini rirori rowamayiri.[x] 30 Ikanta riyotee-
yakini kemijantzin-karipaeni, raanakiri Saulo nampitsiki Cesarea-ki.
Rotyaanteeri inampiki Tarso.
31 Ikanta kemijantzin-karipaeni, nampiyitawori iipatsiteki Judá-paeni,
Tepoweniki eejatzi Oshitekii-toniki, kameetha ijeekayitanee, eekiro
rowetsika-shire-pero-tanakityaa, ipinkathataneeri Awinkatharite. Eekiro
riyaata-nakitzii isheki-perotanaki, okantakaakawo Ishire Tajorentsi.

Retsiyata-kota-kaeteeri Eneas

32 Ikanta riyaayitaki Pedro rareetan-tayita nampitsiki-paeni,
areetaka Tzimaani-weniki jempe inampiyitawo kemijantzinkari.[y] 33 Ari
iñaapaa-kiri iitachari Eneas, kijopookiri rirori, kaata-kotaki 8 ojarentsi
romaryaa-ka. 34 Iñaanata-paakiri, ikantziri: “¡Eneas, retsiyata-kota-
kahaemi Jesús Jeepatzii-toetani. Pikatziyee, paaneero pomaryaa-mento!”

---

[x] **9.29** 36 iñaani wirakocha = grieho [y] **9.32,41** kemijantzinkari = itajorentsita-kaeteeri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ari ikatziya-nakari Eneas. 35 Ikaatzi nampitawori Tzimaani-weniki eejatzi
Owaapathaariniki, iñaayiteeri ikatziyanaa Eneas, rootaki ikemijan-
tantanakariri Awinkatharite.

Añaantaari Dorcas

36 Okanta nampitsiki Owaneenkaarini, eenitatsi apaani
kemijantzinkawo oeta Tabita, iñaaniki wirakocha ikantee-tziro
"Dorcas." Iroka tsinani osheki oneshironkatanta-piintzi. 37 Okanta apaani
kitejeri, mantsiyataki Dorcas, kamaki. Rahaetakiro, ikaawoahitee-
takiro, romaryahaeta-paentziro jenokinta opankoki. 38 Okanta janta
Owaneenkaariniki tee inteena-perotzi ojeeki nampitsi Tzimaani-weniki
jempe rareetaka Pedro. Ikanta ikemaeyakini kemijantzinkari ari
ijeekiri Pedro janta, rotyaantaki apite atziri ikamanta-kiteri, ikanteri:
"Pipokanaki intsipaete Owaneenkaariniki." 39 Jatanaki Pedro. Ikanta
rareeta-paaka janta, rahaeta-nakiri jenoki jempe romaryahae-takiro
kaminkawo. Inkita-paakiro maawoeni kinankawo, irahaeya-
paakani, oñaahayita-paakiro kithaarentsi oshirika-yitziri Dorcas.
40 Romishitowakiro Pedro maawoeni tsinani-paeni, rotziwerowanaka,
amananaka. Ipithoka-shitawo kaminkawo, ikantzi: "¡Tabita, pipiriintee!"
Okiryaanee roori, aminanakiri Pedro, ijeekakira. 41 Rakatha-wakotakiro
roori, ipiriintakiro. Ikaemayitakiro kinankawo-paeni eejatzi ikaatzi
kemijantanaatsiri, iñaayiteero añahae. 42 Ikanta ikemakoe-takiro
nampitsiki Owaneenkaariniki, osheki kemijanta-nakiriri Pinkathari.
43 Osheki kitejeri ijeekawaetanaki Pedro Owaneenkaariniki, ijeeki-motziri
iitachari Simón, Mashitsi-pakori.

Pedro eejatzi Cornelio

10 1 Eenitatsi Cesarea-ki apaani atziri iitachari Cornelio, riitaki
reewarite rowayirite wirakocha iiteetziri "Italia-jatzi."
2 Irika atziri ipinkathatziri Tajorentsi eejatzi ikemitari isheninka-
paeni. Ipapiintziri ashironkaenkari osheki iyorikite okantawitaka tee
isheninkatari. Osheki ramana-piintakari Tajorentsi. 3 Okanta apaani
kitejeri, tema shaawiityaaki, ari romapoka-kiri Ronampiri Tajorentsi
ikyaa-shita-paakiri jempe ijeekaki, iñaawakiri koñaatziro, ikantapaakiri:
"¡Cornelio!"[z] 4 Ari ipampoyaanakiri Cornelio, ithaawan-kakiini
rojampitakiri, ikantziri: "¡Pinkathari! ¿Iitaka pikowa-kotanari?" Ikantzi
Ronampiri Tajorentsi: "Ikemakimiro Tajorentsi pamanani, iñaakimi
pineshironkatanta-piintaki. 5 Potyaante pomperatani nampitsiki
Owaneenkaariniki ramantakyaariri Simón, iiteetziri eejatzi Pedro.
6 Riitaki mayimotziriri itsipa Simón, mashitsi-pakori, jeeka-cheraatzirori

---

[z] **10.3** shaawiityaaki = Ooryaa 9

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inkaari. Riitaki kamantemini oeta panteri."[a] 7 Ikanta ipiyanaa
Ronampiri Tajorentsi, ikaemaki Cornelio apite romperatani. Ikaemaki
apaani owayiri rameentani irika, ipinkathatziri rirori Tajorentsi.
8 Ikamantakiri okaatzi ikantakiriri Ronampiri Tajorentsi. Rotyaantakiri
Owaneenkaariniki.

9 Okanta okitejeta-manee, tampatzikataki ooryaa, areetzi-matee-
yakani Owaneenkaariniki. Ari rateetanaki Pedro ramana jenoki
okaa-pankatapaakinta pankotsi. 10 Ikema-minthatakiro itashe, ikowaki
royaa, tema owakira ronkotsiteetzi royaari, ari iñaashire-waetakari.
11 Iñaakiro ashitaryaanaka inkite, rowayiitee-takiro oshiyawitawori
antawo maathaantsi-mawo, othatoyitaka opatzi-mawoki. 12 Eenitatsi
osheki inashiyita-chari tsimeripaeni maathantsi-mawoki. Eenitzi-tacha
eejatzi ikaatzi anayita-tsiri kepatsiki, eejatzi shiwanki-paeni. 13 Ikematzii
ñaanata-nakiriri, ikantziri: "Pedro, powamayiri irika-paeni, poyaari."
14 Ari ikantzi Pedro: "Eero Pinkathari. Tee nowapiintari naaka irika-paeni
ipinkae-tziri." 15 Rapiitee-tanakiri Pedro ikantee-tziri: "Ikaatzi noetenteeri
naaka, eero piitashi-waetari eeroka 'Iwinkaetani.' " 16 Mawa apiitaka
roñaahae-takiri. Ari roepiyee-taneero jenokinta maathantsi-mawo.

17 Antawo okantzimo-shireta-nakari Pedro, ikenkishiryaa-waeta
oeta oshiyakaa-wenta-chari okaatzi iñaakiri. Ari rareetee-yapaakani
rotyaantani Cornelio, rojampi-kowenta-paakiro ipanko Simón.
18 Ikantee-yapaakini: "¿Ari imayi jaka Simón, iiteetziri Pedro?"
19 Ikenkishiryaako-mintheetawo Pedro okaatzi iñaakiri, ari oñaana-
shireta-nakiri Ishire Tajorentsi, okantziri: "Areetapaaka mawa atziri
amina-minatzimiri. 20 Payiite, pitsipatyaari. Eero pikijo-shireta-
waetzi, tema naakataki otyaantziri." 21 Roojatzi rayiitanta-paaka
Pedro, ikantapaakiri atziri-paeni: "Naakataki pithotyaakotzi. ¿Iitaka
pamina-minatan-tanari?" 22 Ikanteeyini rirori: "Ari nopoki rotyaantana
Cornelio, reewari owayiri-paeni. Tampatzika-shireri rirori, ipinkathatziri
Tajorentsi. Raakameethatani pisheninka-paeni Judá-paeni. Riitaki
roñaahaka Ronampiri Tajorentsi, ikantakiri: 'Pikaema-kaanteri Pedro
ipoki pipankoki, ari pikemiri okaate ikamantemiri.' " 23 Ikantzi Pedro:
"Pikyee pankotsiki, ari pimaanaki." Okanta okitejeta-manee, jatanaki
Pedro royaata-nakiri ikaatzi pokashita-kiriri. Royaata-nakiri eejatzi
kemijantzinkari poñaachari Owaneenkaariniki.

24 Tema maakotaki apaani kitejeri areetee-yakani Cesarea-ki.
Oyaawentaka rirori Cornelio itsipayitakari isheninka-paeni, eejatzi
raapatziyani-paeni ikaatzi ikaemayitakiri. 25 Ikanta rareeta-paaka Pedro
pankotsiki, ishitowa-shita-nakiri Cornelio, rotziwerowa-shita-wakari,
ipinkathata-wakirimi. 26 Roo kanteencha ikantzi Pedro: "Pikatziye

---

[a] **10.6** Otsipayita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cornelio, atziri eejatzi naaka, ari noshiyimi eeroka.” 27 Ari ikenkitha-
waeta-kaapaakiri, roojatzi ikyaakaan-tanakariri ipankoki, iñaapaa-kitzii
Pedro osheki atziri piyoteen-chari royaawentari. 28 Ikantzi Pedro:
“Piyoteeyini eeroka naaka Judá-paeni, tee ishineteetana notsipatemi
eerokapaeni kaari nosheninkata, tee okameethatzi nokyaa-wankotemi.
Roo kanteencha owakira riyotaakina Tajorentsi, tee okameethatzi
nokanta-yitemi: ‘Nowinkani eeroka.’ 29 Rootaki kaari noshenkaan-
tanaka nopokanaki pikaema-kaantakina. Nimaeka nokoyi niyote oeta
pikaema-kaantan-tanari.”

30 Ikantzi Cornelio: “Chapinki, maakotaki okaatzi 4 kitejeri, tema
shaawiityaaki ikimitaka nimaeka. Nojeeki naaka nopankoki notzi-
wentawo namana. Ari noñaaki apaani atziri oshipakiryaapaki
iithaari.[b] 31 Ikantapaakina: ‘Cornelio, ikemakimi Tajorentsi pamanari,
riyotziro okaatzi pineshironkatantaki eeroka. 32 Potyaante jatatsini
Owaneenkaariniki ramina-kiteri Simón, iiteetziri eejatzi Pedro. Riitaki
mayimotziriri itsipa Simón, mashitsi-pakori nampitawori inkaare-
cheraaki.’ 33 Intsipaete notyaantaki jatatsini iñeemi, pimatakiro eeroka
pipokanaki intsipaete. Irika nimaeka nokaatzi ipiyota-kaakina Tajorentsi.
Anjatyaa pikantenawo okaatzi ikantakimiri Awinkatharite.”

34 Ari retanakawo Pedro ikantanakiri: “Ari niyotziri nimaeka
omaperotatyaa Tajorentsi tee ramaakiiyitziri atziri-paeni.
35 Raakameethatziri ikaatzi pinkathata-neeriri, tampatzika-shireta-
tsiri, okantawityaa jempe-rika inampiyityaawo, kaari nosheninkawita.
36 Tema rootaki ñaantsi riyotaa-kiriri Tajorentsi nosheninka-paeni
Israel-paeni rotyaantakiri Jesús Jeepatzii-toetani, riitaki Tajorentsi
kantakaawori nokenkithata-kotan-taariri Jesús. Riitaki pinkathari-
wenteerini maawoeni, riitaki jeekakaa-yiteeni kameetha. 37 Piyoteeyini
eeroka okaatzi awijeen-tsiri iipatsiteki nosheninka-paeni Judá-paeni.
Etanakawo Tepoweniki romitsiryaatan-takariri paerani Juan 38 irika
Jesús, Kashiyakaaweni-jatzi. Riitaki Tajorentsi pakiriri Itajorenka. Tema
kijokiro royiri Tajorentsi irika Jesús, rootaki riyaatan-tanakari rirori
ineshironkatan-tayitzi, retsiyata-kota-kaayitaki osheki raahashireyitziri
peyari. 39 Naaka-paeni ñaayita-kiriri okaatzi rantayitakiri Jesús
janta Aapatziyaweniki eejatzi maawoeni iipatsiteki Judá-paeni.
Noñaakiri eejatzi rowamahae-tanta-kariri, ikentakoe-takiri incha-
kotakiki. 40 Okanta mawatapaen-tsiri kitejeri rowañahaeri Tajorentsi,
ikantakaakawo rirori noñaawaeri naaka-paeni. 41 Tee roñaaha-
panaatyaari maawoeni atziri, apatziro naaka-paeni ikaatzi riyoshiitakiri
paerani Tajorentsi kenkithata-koteerini. Tema añahae Jesús, notsipata-
waari nowaeyani nirawaeteeyini eejatzi. 42 Riitaki otyaanta-kinari

---

[b] **10.30** shaawiityaaki = ooryaa 9

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nokaman-tayiteeri maawoeni atziri, nokanteri: ‘Riitaki Jesús rowakiri
Tajorentsi iyakowenteerini maawoeni añaayita-tsiri, eejatzi ikaatzi
kamayiteen-tsiri.’ 43 Riitaki irika Jesús ikenkithata-kotzi-takari paerani
Kamantan-taniri-paeni, ikantaki: ‘Ikaate awentahae-yaarini, aritaki
ipeyakoteeniri rantayi-witakawo kaari-perori.’ ”[c]
44 Ikenkitha-mintheetzi Pedro, omapoka-shitaka ojeeka-shiretan-
tapaakari Ishire Tajorentsi ikaatzi kemijanta-kiriri ikenkithatzi. 45 Ari
ipampoyeeyanakirini ikaatzi itsipatakari Pedro iñaakiro ojeeka-
shiretan-tapaakari Ishire Tajorentsi kaari isheninkata, okimiwitakawo
ijako-perotee-tatyee-nirimi,[d] 46 ikematha-yitakiri iñaawae-yitanakiro
otsipajato-tatsiri ñaantsi, rajahaa-wenta-nakari Tajorentsi. 47 Ikantanakiri
Pedro ikaateeyini: “¿Kantachama athañaa-pithatyaari romitsiryaatyaa
irikapaeni atziri oshiyaneeri aakapaeni ojeeka-shiretan-tee Ishire
Tajorentsi?” 48 Ari rotyaantakiri romitsiryaateeteri irika-paeni
okantakaawo rashiyitaari Jesús Jeepatzii-toetani. Tema osheki ikanta-
witawaari ikaatzi ikenkithata-kaeri Pedro, ikantzi: “Eero piyaatzita,
pijeeki-mowaeta-nakina.”

Ikamanta-paeriri Pedro kemijantzinkari-paeni Aapatziyaweniki

11 1 Tema kemaki itsipa Otyaantaa-rewopaeni eejatzi itsipa
noyemijantzinkaritepaeni nampitawori iipatsiteki Judá-paeni,
ikanteetzi: “Ikemijanteero Iñaani Tajorentsi kaari asheninkayita.” 2 Ikanta
rareewitaa Pedro Aapatziyaweniki, osheki iñaanata-waeri Judá-paeni
ikaatzi kemijanta-tsiri.[e] 3 Ikantawaeri: “¿Iitaka pareetan-tariri kaari
asheninkata, pakiyoyitakiri?”[f] 4 Ari retanakawo Pedro ikamantziri
jempe okanta opoñaantari. Ikantanakiri: 5 “Okanta apaani kitejeri janta
nampitsiki Owaneenkaarini nojeeki namana, ari noñaashiretakari.
Noñaaki oshiyawitawori antawoete maathantsi-mawo, ithatotee-takiro
opatzi-mawoki, okinapaakiro jenokinta rowayiitee-takiro roojatzi
jempe nojeekaki naaka. 6 Ari namina-perota-nakiro, noñaaki osheki
inashiyita-chari ipireetari, tsimeripaeni, ikaatzi anayita-tsiri kepatsiki,
eejatzi shiwankiri-paeni. 7 Nokematzii ñaanata-kinari, ikantana: ‘Pedro,
powamayiri irika-paeni, poyaari.’ 8 Nokantzi naka: ‘Eero Pinkathari,
tema tee namonkota-piintziri naaka irika-paeni ipinkaetanira irika.’
9 Ari rapiitee-tanakina, ikanteetana: ‘Ikaatzi noetenteeri naaka, eero
piitashi-waetari eeroka ‘Ipinkaetani.’ 10 Mawa apiitaka noñaakiri.
Ari roenokae-teero jenokinta okaatzi noñaakiri. 11 Roojatzi rareetan-
tapaakari mawa atziri aminaminatanari, ipoñaakawo Cesarea-ki. 12 Ari
oñaana-shireta-nakina Ishire tajorentsi, ikantana: ‘Poyaata-nakiri

---

[c] **10.43,48** Waerontsi [d] **10.45** oyaatakiriri Pedro = Totameshitaaniri [e] **11.2** Judá-paeni = Totameshitaaniri [f] **11.3** kaari asheninkata = kaari totameshitaaniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irikapaeni, eero pikijo-shireta-waetanaki.' Rootaki nomatakiri. Irika
6 noyemijantzinkarite notsipata-nakari. Riitaki notsipatakari nokyaa-
wankotakiri apaani atziri kaari asheninkata. 13 Ikamanta-wakina,
ikantana: 'Chapinki, noñaaki Ronampiri Tajorentsi ikatziya-paaka
nopankoki, ikantakina: "Potyaante jatatsini nampitsiki Owaneenkaarini
riitaki amirini Simón, iiteetziri eejatzi Pedro. 14 Riitaki kamante-
mironi jempe pikantyaa pawijakotan-teeyaari, pitsipatee-yaari ikaatzi
pisheninka-paeni eeroka." ' 15 Ikanta nokenkitha-waeta-kaapaakiri, ari
omapoka-shitakari ojeeka-shiretan-tapaakari Ishire Tajorentsi rirori-
paeni, roowaetaki ojeeka-shiretan-takae paerani aakapaeni. 16 Ari
nokenkishiryaa-nakiro ikantakiri paerani Awinkatharite: 'Imaperotatya
Juan romitsiryaatantawo nijaa, roo kanteencha ari piñaayitakiro
eerokapaeni ojeeka-shiretan-teemi Ishire Tajorentsi kimiwitaka
romitsiryaatan-teete-mirimi.' 17 Tema riitaki Tajorentsi neshironkata-
kiriri eejatzi rirori-paeni ikimitakae aakapaeni akemijanteeri Pinkathari
Jesús Jeepatzii-toetani. ¿Iitaka nokowan-tyaari naaka nokoshekyaari
Tajorentsi?" 18 Ikanta ikemaeyakini noyemijantzinkaritepaeni
nampitawori Aapatziyaweniki, tekatsi ikantee-yanakini. Rajahaa-wenta-
nakari Tajorentsi, ikanteeyini: "¡Ariwé! ¡Ineshironkateeri Tajorentsi
kaari asheninkata! ¡Matacha ipakahaeero rirori rantayitziro kaari-perori,
rañaa-shire-yiteeta rirori!"

Kemijantaa-tsiri Antioquía-ki

19 Tema rowamahae-takiri Esteban, ari reteeta-nakawo ikoshekaetari
kemijantzin-karipaeni. Rootaki ishiyan-tanakari apaani-paeni
kemijantzinkari janta Fenicia-ki, Chipre-ki eejatzi Antioquía-ki. Apatziro
ikenkithata-kaeri ikaatzi isheninkata-wakaa Judá-paeni jempe okanta-
kota Kameethari Ñaantsi. Tee ikoyi ikenkithata-kaeri kaari isheninkata.
20 Roo kanteencha ari rareetee-yakani Antioquía-ki kemijantzinkari-
paeni poñaachari Chipre-ki eejatzi Cirene-ki. Ikenkithata-kaapaakiri
kaari isheninkata, ikamantakiri Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota
Jesús, Awinkatharite. 21 Okantakaakari ishintsinka Awinkatharite
irika-paeni, ipakaa-kaakiri itsipa-jatzi atziri rametashi-yitakari.
Osheki kemijanta-nakiriri Awinkatharite. 22 Kemaeyakini kemijantzin-
karipaeni Aapatziyaweniki okaatzi awijatsiri Antioquía-ki, rotyaantakiri
Bernabé iñaakiteri. 23 Ikanta rareetaka Bernabé, iñaapaakiri ikaatzi
ineshironkateeri Tajorentsi, antawoete ikimo-shireta-paaki. Ikaminaa-
paakiri maawoeni roejokiro-shiretan-tyaariri Awinkatharite. 24 Tema
neshironkatan-taniri rirori Bernabé, rawentaa-shiretari Awinkatharite,
ojeeka-shiretantari Ishire tajorentsi. Rootaki isheni-perotan-tanakari
kemijanta-neeriri Awinkatharite. 25 Ikanta rawijanaki Bernabé, jataki
Tarso-ki iñeeri Saulo. 26 Iñaapaeri Saulo janta, ramaeri Antioquía-ki. Ari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijeekimo-waetakiri iyemijanta-kaani-paeni apaani ojarentsi, riyotaa-yitaki osheki atziri. Ari etanakawo Antioquía-ki iitayiitziri kemijantzinkari-paeni "Jeepatziito-weri."

27 Okanta apaani kitejiri, areetee-yakani Antioquía-ki Kamantan-taniri-paeni ipoñaakawo Aapatziyaweniki. 28 Ikanta apaani Kamantan-taniri iitachari Agabo, ikatziyanaka ipiyoteeyanira, ikantanaki: "Ari iñahaetaki antawoete tashetsi maawoeni nampitsiki." Tema Ishire tajorentsi ñaana-shireta-kiriri riyotan-takawori. Rootaki iñeetakiri ipinkathari-wentantari Claudio. 29 Rootaki ikenkishiryaanakari Antioquía-jatzi ineshironkateri noyemijantzinkaritepaeni jeekatsiri iipatsiteki Judá-paeni rotyaanteniri okaatzi ikowakaeriri apaani-paeni. 30 Rootaki ranteeya-kirini, ikowakaetakiri Bernabé eejatzi Saulo riitaki aminakaan-teroni. Rotyaanta-kiniri antaripero-paeni janta inampiiteki Judá-paeni.

Rowamahae-takiri Jacobo, romonkyahaetakiri Pedro

12 1 Ikanta pinkathari Herodes ipatzima-minthatakiri kemijantzinkari-paeni. 2 Ikantakaantaki ithatyahaeteri Jacobo, rirentzi Juan. 3 Ikanta iñaakiro Herodes kameetha inimotakiri Judá-paeni, raakaan-takiri Pedro. Ari awijayitakiri iroka-paeni roemoshirenkae-tziro rowanta-piintee-tawori ratanteetari kaari rowaeteetzi shineya-kaeroni. 4 Ikanta romonkyaa-kaantakiri Pedro, rowaki ikaatzi 16 owayiri aminakowenterini. Ikenkishiryaa-witaka Herodes roñaahanteri atziri-paeni othonkakyaa-rika roemoshirenkaetawo kitejeri Anonkoryaantsi.[g] 5 Ijeeka-mintheetzi Pedro jempe romonkyahaetakiri, roetziñaarikotakawo kemijantzinkari-paeni ramanakotari Pedro ineshironkateeri Tajorentsi.

Romishitowae-teeri Pedro

6 Okanta omonkaatzi-mata-paaka raantyaariri Herodes irika Pedro roñaateri atziri-paeni. Ikanta imayira Pedro tsireniriki rojatekakiri apite owayiri, roojotee-tantakari apite eshirotha. Jeekaeya-tsini itsipa owayiri ikyaa-piinteetzi raminakowentziri. 7 Ari romapokaka ipokaki Ronampiri Awinkatharite, ikoñeetyakotapaakiri. Rotzinka-merikita-paakiri Pedro, rowakiryaakiri, ikantziri: "¡Pitzinee!" Tema oparya-shiwaetanaka eshirotha roojotee-tanta-kariri rakoki. 8 Rapiitakiri ronampiri Tajorentsi, ikantziri: "Powatha-kityaa, pikyaan-tyaari poyiri piitziki." Imatakiro ikantee-takiriri Pedro. Eekiro ikantatzii ronampiri Tajorentsi: "Piwewirya-kotyaa, jame aate." 9 Shitowanaki Pedro royaata-nakiri Ronampiri Tajorentsi, tee riyotzi kyaari-pero-rika okaatzi iñiiri, tema kimiwitaka iñaashireta-tyeeyaami. 10 Ikanta rawijanakiri apaani aminako-wentziriri,

---

g **12.4** 16 owayiri-paeni = ikaatzi 4 owayiri itsipa-yitakari ipiyotakiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rawijanakiri itsipa. Rareeta-paakawo eshirota-tsiri ashitakowontsi,
ashitaryaa-shiwaetanaka. Shitowae-yanakini. Ikanta ranashitee-yanakani,
roo itaponeen-tanaka, ari rookaneeri ronampiri Tajorentsi, apaniroeni
ranashitanaa. 11 Ari ikenkishiryaa-nakari Pedro, ikantanaki: "Ari niyotziri
omaperota-tziiri Tajorentsi rotyaantakiri Ronampiri rookakaa-wentaana
ikoshekinami Herodes, eejatzi Judá-paeni."
12 Jatanaki Pedro opankoki María, riniro Juan, iiteetziri eejatzi Marcos,
ari ipiyoteeyani kemijantzinkari-paeni ramaneeyani. 13 Areetapaaka
Pedro ikyaa-piinteetzira, kaemapaaki. Okanta apaani ewankawo
iitachari Rode, jatanaki aminiri iitarika kaematsiri. 14 Ari iyowaanteta-
waeri Pedro, antawo okimo-shiretanaki, tee ashitaryaa-nakiniri
ikyaanta-paakyaari, apatziro opiyanaka inthomoeki okamanta-
paaki, okantzi: "Pedro kaematsiri." 15 Ikantee-tziro ewankawo: "¡Tee
pishinki-wenta!" Roo kanteencha eekiro oshintsitatzii ewankawo,
okantzi: "Omaperotatyaa." Ikanteeyini rirori: "Aamashitya Ronampiri
Tajorentsi, kaari Pedro." 16 Eekiro ishintsitatzii Pedro ikaemi. Ikanta
rashitaryahae-takiniri, iñaatziiri Pedro, ari ipampoyeeyanakirini. 17 Ari
rowaanka-nakiro rako Pedro imaeritan-teetyaari. Ikenkithata-kota-nakiro
jempe ikanta Tajorentsi romishitowan-taariri. Eekiro ikantana-kitzii
Pedro: "Pikamanteri Jacobo eejatzi itsipa noyemijantzinkaritepaeni."
Roojatzi ishitowantanaa, jatanaki otsipaki nampitsi.
18 Okanta okitejeta-manaki, osheki okantzi-motee-yakarini
aminakowenta-witariri, tema tee riyotee-yini jempe ikinaki Pedro.
19 Ikantakaantaki Herodes raminamineeteeri, roo kanteencha tee iñetee-
ri. Rootaki rookoetan-tanakariri aminakowenta-witariri, rotyaantaki
owamayirini. Ikanta paata, shitowae Herodes inampiiteki Judá-paeni,
jataki inampita-paentyaawo Cesarea-ki.

Ikamantakari Herodes

20 Ari ikantana-kityaa Herodes ikoshekari nampitawori Mapiniki eejatzi
Shimaaki. Rootaki riyaatee-yanta-karini iñeeri Blasto, inampina Herodes,
ikoyi raapatziyaari, tema ari riyomparita-piinteeyani. Ikanta irika Blasto
ikowakaakiri Herodes raakameethata-wakiri. 21 Monkaata-paaka kitejeri
ikaemakaan-takiri Herodes ikenkitha-waeta-kaeri. Ikyaanta-nakawo
owaneenkawo iithaari ikenkitha-waetanta-piintari, jeeka-paaki ijeeka-
mentoki ipiyotee-yakani, ikenkitha-waetanaki. 22 Ari ikaema-kotziri
atziri-paeni, ikantzi: "¡Irinta ñaawaeteen-tsiri, Tajorentsira, kaari atziri!"
23 Tee imateeyaa Herodes roshiya-kaantee-takari Tajorentsi, ithaamentee-
takari. Rootaki omapoka-shitan-tanakari romantsiyaakiri Ronampiri
Tajorentsi, kiyowaetanaki, kamaki.
24 Roo kanteencha, eekiro iyaata-kota-nakitzii iñaani Tajorentsi, eekiro
isheki-perota-nakitzii kemijantzin-karipaeni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Ikanta Bernabé eejatzi Saulo imonkaatakiro rotyaantan-teeta-kariri
Aapatziyaweniki, piyeeyaani Antioquía-ki, ari itsipataari Juan iiteetziri
eejatzi Marcos.

Retanakawo ikenkithata-kaantzi Bernabé eejatzi Saulo

13 1 Eenitatsi kamantan-taniri-paeni janta Antioquía-ki jempe
ipiyota-piinteeyani kemijantzinkari-paeni, eenitatsi eejatzi
yotaantaniri-paeni. Irika ikaateeyini: Bernabé, Simón iiteetziri eejatzi
Cheenkari, Lucio Cirene-jatzi, Maneén itsipa-minthatani paerani Herodes
eeniro imaenarita-paaki, eejatzi Saulo.[h] 2 Okanta ipiyowentee-yarini
Awinkatharite, itziwentee-yarini, oñaana-shiretakiri Ishire Tajorentsi,
ikantakiri: "Piyoyeenari Bernabé eejatzi Saulo, riitaki nokowakaakiri
nantawaeta-kaeri." 3 Ikanta ipakaanakiro ramaneeyani eejatzi itziwenteeyani,
roteya-patzii-toyitan-takari rako irika-paeni, rotyaantee-yakirini.

Ikenkithateeyini Otyaantaa-rewopaeni Chipre-ki

4 Ikanta otyaantani Ishire tajorentsi, jateeya-nakini Seleucia-ki, ari
rotetee-yanakani riyaatero Chipre-ki. 5 Aatakotee-yapaakini Salamina-ki.
Retapaakawo ikenkithata-paakiro iñaani Tajorentsi jempe ipiyota-piinteeyani
Judá-paeni. Arira riyaatzi-tanakari eejatzi Juan ramitako-yiteri. 6 Ikanta
raathaki-ryaanakiro enta-thakitzi othampishi, areetee-yakani nampitsiki
Pafos. Ari iñaapaakiri iitachari Barjesús, riitaki sheripiyari Judá-paeni,
thaeri irika kamantan-taniri. 7 Irika sheripiyari raapatziyani pinkathari
Sergio Paulo. Yotaniri irika pinkathari. Ikaemakaan-takiri Bernabé eejatzi
Saulo, tema ikowa-perotatzii ikemiro iñaani Tajorentsi. 8 Roo kanteencha
irika sheripiyari Barjesús iitachari eejatzi iñaaniki wirakocha Elimas, osheki
rotzika-tzikatakiri pinkathari eero ikemijantantawo iñaani Tajorentsi. 9 Ikanta
Saulo, iiteetziri eejatzi Pablo, okantakaa-nakari Ishire tajorentsi, raminanakiri
sheripiyari, 10 ikantanakiri: "¡Thaeri! ¡Kaari-perori! Itomi kamaari eeroka.
Pimanintakiro kameethari. ¿Eeroma pipakahaero potzika-tzika-yitziro
okaatzi tampatzikatzi-motziriri Nowinkatharite? 11 Nimaeka rowajankiteemi
Tajorentsi, ari pikamampowaakitaki, eero paminawaetee." Apathakiraanaka,
tee ikowichaatanee. Ikowa-kowawitana-ka akathateerini. 12 Ikanta iñaakiro
pinkathari awiji-mota-kiriri sheripiyari, ari ipampoyaanakiri rirori ikemiro
ikamantan-teetziro jempe ikanta-kota Awinkatharite Jesús, ikemijanta-
perotanaki rirori.

Areetaka Pablo eejatzi Bernabé Antioquía-ki jeekatsiri janta Pisidia-ki

13 Ikanta rawijanee Pablo nampitsiki Pafos itsipayitakari ikaateeyini,
otetanaka riyaatero Perge-ki jeekatsiri janta Panfilia-ki. Riima Juan,

---

[h] **13.1** Herodes = pinkatha-ritatsiri paerani Tepoweniki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tee royaata-neeri, piyanaka rirori Aapatziyaweniki. 14 Ikanta Pablo
eejatzi itsipa-paeni eekiro ranashitee-yatzaani roojatzi rareetan-teeya-
karini Antioquía-ki janta Pisidia-ki. Okanta kitejeri imakoryaan-teetari,
ikyahae-yakini ipiyota-piinta Judá-paeni, jeekaeya-paakini. 15 Ikanta
ithonkae-takiro iñaanee-tziro rojankinari Kamantan-taniri-paeni eejatzi
Ikantakaan-teetani, ikantaki jewatakaan-tatsiri ipiyota-piinteeta:
"¡Noyemijantzinkaritepaeni! ¿Eenitatsima pikanteri eeroka-paeni
ithaamentan-tyaari asheninka-paeni?" 16 Ari ikatziyanaka Pablo, itzinaa-
wakotanaka imaeritan-teetyaari, ikantanaki: "¡Pikemi nosheninka!
¡Israel-paeni! ¡Ikaatzi pinkathateeriri Tajorentsi!

17 Riitakira Tajorentsi yoyaa-kiriri paerani owaejatziteni, Israel-paeni.
Ishinetakiri ijeekan-tawitakari Apitantoniki. Osheki rompera-waetee-
takari janta, roo kanteencha Tajorentsi roñaahan-takiro itajorenka,
rookakaa-wenteeri. 18 Ojamani ikina-kina-waetaki ochempi-mashiki
okaatzi 40 ojarentsi. Roo kanteencha ineshironkata-piintakiri Tajorentsi
janta. 19 Okanta paata, ithonkakiri Tajorentsi ikaatzi 7 sheninkata-
wakaa-chari janta Owinteniki. Rootaki rashita-kahaariri owaejatziteni
iroka kepatsi. 20 Tema okaatzi nokenkithata-kimiri awijaki okaatzi
450 ojarentsi ojamanitaki. Ari rotyaantakiri Tajorentsi jewayiteerini
owaejatziteni. Eekiro riyaata-kaatziiro Tajorentsi rotyaantaki jewari-
paeni roojatzi riweyaanta-paakawori Kamantan-tanirini Samuel. 21 Roo
kanteencha ikowa-kotee-yakirini Tajorentsi itzimi iwinkathari-pero-
tetyaari. Rootaki ikowakan-takariri Tajorentsi asheninkani Saúl, itomi
Cis, isheninka Benjamín-paeni. Riitaki pinkathari-wenta-kiriri okaatzi 40
ojarentsi. 22 Ikanta paata Tajorentsi rowinkatharyahaeri Saúl, ipoyaataari
ipinkatharita-kahaeri David. Tema riitaki David ikenkithata-kotakiri
paerani Tajorentsi, ikantzi:

Noñaakiri David itomi Isaí, inimotakina,
Riitaki materoni rantero nokoyiri naaka.

23 Eenitatsi ikashiya-kaakaeri paerani Tajorentsi rotyaanteeri
icharinityaari pinkatharini David, riitaki owawijaako-yiteeni aakapaeni
Israel-paeni. Tema irika icharinityaari David riitaki Jesús. 24 Tekira
ipokiita Jesús, ikenkithata-kotzi-takari Kamantan-tanirini Juan, ikantaki:
'¡Israel-paeni! Otzimatyee pipiya-shire-yitee, pomitsiryaa-wentee-yaari
Tajorentsi.' 25 Tema okapichokita-paaki rowamahae-tantyaariri paerani
Juan, ikantanaki: 'Tee naaka irika Jeepatzii-toetani ikashiya-kaakimiri
paerani Tajorentsi. Awotsikitaki ipoki, nopinkatha-perotzitari naaka, tee
nokowajeetziro roshiya-kaantena romperatani nomijokyaantyaa-nariri
ikyaantari iitziki.'

26 ¡Noyemijantzinkaritepaeni! ¡Isheninkapaeni Abraham! ¡Maawoeni
eerokapaeni itsipa-jatzi pinkathateeriri Tajorentsi! Maawoeni aakapaeni
rotyaantakaero iroka Ñaantsi awijakotan-teeyaari. 27 Ikaatzi nampitawori

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aapatziyaweniki eejatzi jewaripaeni, tee riyotee-yawakirini Jesús.
Maawoeni kitejeri imakoryaan-teetari iñaanawita-piintakawo jempe
rojankinata-kotakiri paerani Kamantan-taniri, roo kanteencha tee
riyotakotero jankina-rentsi riiwitaka ikenkithata-koetziri Jesús. Riitaki
iyakowenta-kiriri rowamaeteri Jesús, tee riyotzimaeta, imonkaata-
kaatyaawo okaatzi ikamantan-takiri paerani Kamantan-taniri-paeni.
28 Ipoñaashitaka ikowa-kotakiri Pilato rowamaa-kaanteri Jesús,
okantawitaka tekatsi rantani rirori. 29 Ikanta imonkaata-kaayitakawo
rojankinata-koeta-kiriri paerani, rowatzikaryaa-koteeri Jesús jempe
ikentakoe-takiri, rahaeta-nakiri ikiteetziri. 30 Roo kanteencha Tajorentsi
rowañahaeri. 31 Ari retanakawo Jesús roñaaha-panaatari ikaatzi tsipata-
kariri paerani ipoñaan-takari Tepoweniki roojatzi Aapatziyaweniki.
Osheki okaatzi kitejeri roñaaha-panaatari. Riitaki kenkithata-
koyiteeriri nimaeka jempe-rika-paeni jempe ijeekayitzi atziri. 32 Riijatzi
nokenkithata-kotzimiri nimaeka eeroka-paeni, nokenkithata-tziimiro
Kameethari Ñaantsi jempe okanta-kota ikashiya-kaakiriri paerani
Tajorentsi owaejatziteni. 33 Tema imonkaatakiro Tajorentsi okaatzi
ikashiya-kaantziri, tema rowañahaeri Jesús. Mataka okaatzi rojankinata-
koeta-kiriri Mampaan-tsiki apiteta-tsiri, ikanteetzi:

Eerokataki otyomi.
Naaka pipaapa-tetanaa nimaeka.

34 Aritaki ikamantzi-tantaka Tajorentsi rowañahaeri Jesús, tee ikoyi
oshitzite iwatha jempe ikiteetakiri. Iroka ikantaki:

Tema eeroka ñeeroni okaatzi nokashiya-kaakiriri David.

35 Eenitatsi otsipa Mampaantsi ikanteetaki:

Eero pishinetziri oshitzite iwatha Pitajorentsite.

36 Omaperotatyaa, kaari David ikenkithata-koete jaka, tema rañaakaa-
paentziri Tajorentsi, ari imakoryaaki, itsipataari iwaejatziteni ikitayitaa,
ari oshitzi-teeri iwatha. 37 Rooma kantako-yiteenchari jaka, rowañahaeri
Tajorentsi, tee oshitzitzi iwatha rirori. 38 Noyemijantzinkaritepaeni,
otzimatyee piyoyitee eeroka-paeni, nokenkithata-kota-tziiri Jesús, riitaki
mateerori ipeyakoteemiro pantayi-witakawo kaari-perori. 39 Ikaatzi
kaari owameetha-shirete Ikantakaantani awaejatziteni Moisés, aritaki
ipeyakoteeri Jesús aririka ikemijanta-neeri rirori. 40 Paamawenteeyaa
eeroka-paeni, patsipetawo-kari owajankitaantsi rojankinata-kotakiri
paerani Kamantan-taniri-paeni, ikantaki:

41 Pitheen-kawaetakiri eeroka-paeni Tajorentsi,
Ari pipampoyaawitapaentyaa nimaeka, roojatzi pipeyan-takyaari.
Tema omaperotatyeeyaa okowaenkate paata oetarika nantzi-moteemiri,
Eeromaeta pikemijantziro, itzimawitakyaa kamante-mironi.”

42 Ikanta ishitowanee ipiyota-piinteeta irika Pablo itsipatakari
ikaateeyini, osheki atziri kantawaeriri: “Pipiyee otsipaki kitejeri

imakoryaan-teetari, papiitero pikenkithata-kaenawo iroka ñaantsi.”
43 Royaatee-yanakirini osheki Judá-paeni eejatzi kaari isheninkata
kemijanta-witawori riyotaan-tziri Judá-paeni, ikemijantee-yanakini
rirori. Riitaki ikaminaa-yitziri Pablo eejatzi Bernabé, ikantziri:
“Poejokirotyaawo ikaminthaa-yiteemiri Tajorentsi.”
44 Okanta otsipa kitejri imakoryaan-teetari, ipiyotee-yakani osheki
atziri ikemijantero iñaani Tajorentsi ikamantanteri Pablo eejatzi Bernabé.
45 Roo kanteencha iñaakiri Judá-paeni ipiyotee-yapaakani atziri-paeni,
ikija-shiretee-yanakani. Ari retanakawo ikosheka-waeta-nakari Pablo,
itheenki-mawaeta-nakiri. 46 Tekatsi ithaawan-tanakyaa Pablo eejatzi
Bernabé, ikantanakiri: “Roowitaka kameethatatsi netawakimi eeroka-
paeni nokaman-temiro iñaani Tajorentsi, tema eeroka Judá-paeni. Rooma
pimanintee-yakironi, eero piñeero rañaa-shireta-kaeteemi. Rootaki
nokenkithata-kaantyaariri nimaeka kaari asheninkata. 47 Tema rootaki
ikowakaanari Tajorentsi, ikantakina:

Eeroka nowaki pikoñeetyaa-kotakaayiteeri kaari pisheninkata,
Pikenkithata-kaayiri jempe okanta-kota awijakotaantsi.
Pithotyahaero maawoeni kepatsi.”

48 Ikanta ikemaeya-wakini kaari isheninkayita, antawo ikimo-shiretee-
yanakini, ikantanaki: “Osheki okameetha-tzi iñaani Tajorentsi.” Tema
ithonka ikemijantee-yakini ikaatzi riyoyee-takiri rañaa-shire-yitee.
49 Tema ithonka ikenkithata-kota-nakiro iñaani Tajorentsi maawoeni
nampitsi okaatzi tzimatsiri janta. 50 Roo kanteencha eenitatsi Judá-paeni
kaminaa-kirori pinkathawo tsinani-paeni tsipata-piintariri Judá-paeni
ipiyoteeyani, ari ikimitakiri riiperori-paeni jewatakaan-tatsiri nampitsiki,
ikowakanakiri rirorii ikoshekyaari Pablo eejatzi Bernabé, roemishitoyiri
ijeekapaaki inampiki. 51 Rootaki rotekan-tanaawori iipatsi-te iitziki
Pablo eejatzi Bernabé riyotan-teetyaari tee ikemijantee-tziri Tajorentsi.
Awijanaki janta Iconio-ki. 52 Tema antawo ikimo-shiretee-yakini
kemijantzin-karipaeni jeekaneen-tsiri, tema omaperotatyaa ojeeka-shire-
yitan-tanakari rirori Ishire tajorentsi.

Pablo eejatzi Bernabé riyaataki Iconio-ki

14 1 Ikanta rareetaka Pablo eejatzi Bernabé janta Iconio-ki,
ikyeeyakini ipiyota-piinteeyanira Judá-paeni. Ikenkithata-
kaapaakiri atziri-paeni jempe ikanta-kota Jesús. Tema osheki Judá-paeni
eejatzi itsipa-jatzi atziri kemijanta-neentsiri. 2 Roo kanteencha eenitatsi
Judá-paeni kaari kemijanta-tsini, ikaminaakiri kaari isheninkata
ikatsimatan-tyaari. Riitaki kosheka-kariri kemijantzinkari-paeni.
3 Rootaki ijeekan-tanakari ojamani irika Pablo eejatzi Bernabé janta
Iconio-ki. Tema omaperotatyaa rawentaa-nakari Tajorentsi. Ikenkithata-
kaanakiri atziri-paeni jempe okanta-kota retakotanta Tajorentsi. Riitaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Awinkatharite matakaeriri itajonka-wentantari, rootaki riyotan-tyaari
atziri-paeni omaperotatyaa okaatzi ikenkithata-kotziri. 4 Roo kanteencha
ikosheka-wakaanaka ikaatzi nampitawori janta. Eenitatsi aapatziya-
nakariri Judá-paeni, itsipa raapatziya-nakari Otyaantaa-rewo-paeni.
5 Ikanta Judá-paeni itsipayitakari kaari isheninkata, ikenkitha-waeta-
kaakiri jewari-paeni rowajankiteeri Pablo eejatzi Bernabé roojatzi
rompojantakyaari. 6 Roo kanteencha yotaki rirori-paeni, shiyaka
ikineeyakini Listra-ki roojatzi Derbe-ki, rootaki nampitsi jeekayita-tsiri
Licaonia-ki. Tema ithonka ranashitakawo okaatzi tzimatsiri nampitsi
janta. 7 Ari ikamantan-takirori Kameethari Ñaantsi janta.

Rowamaa-witee-takari Pablo Listra-ki

8 Okanta janta Listra-ki eenitatsi apaani atziri tee ranashi-nita.
Ashi royiro ikijo-pookitzi owakira itzimapaaki. Ari ijeekaki irika
atziri, 9 ikemijantziri Pablo. Ikanta raminapaakiri Pablo, riyotanaki
rawentaa-shireta-tyaari irika atziri aritaki retsiyata-kota-kahaeri. 10 Ari
icheraanaki, ikantziri: “¡Pikatziyee, panashitee!” Apathakirotanaa
ijapokanaka irika atziri, katziyanaka, anashitanaa. 11 Ikanta iñaayitakiro
Licaonia-jatzi rantakiri Pablo, ikaemae-yanakini iñaaniki, ikanteeyini:
“¡Rayiitzi-motakae tajorentsi roshiyakari atziriwé!” 12 Roshiya-
kaetanakiri Bernabé riitakimi itajorentsi-nirote iiteetziri “Júpiter,”
riima Pablo roshiya-kaetanakiri riitakimi itajorentsi-nirote iiteetziri
“Mercurio,” tema riitaki Pablo ñaawaetatsi ikenkithatzira. 13 Ikanta
isheripiyarite Júpiter, jeekatsiri iyaapapankote okiishitapaa awotsi
nampitsiki, ramaki ipira-paeni eejatzi incha-teyaki-paeni. Itsipatakari
itsipajatzi-paeni atziri ikowaeyini rowamayiri ipira-paeni, itayiniri
ipinkathateri Otyaantaa-rewo-paeni.[i] 14 Ikanta riyotaki Bernabé eejatzi
Pablo okaatzi ikenkishiryaari, itzijaa-nakiro iithaari riyotan-tyaari
atziri-paeni okowaenkatatzi ikoyi ranteri. Ari rojatekan-tanakari atziri-
paeni, cheraanaki, 15 ikantzi: “¿Iitaka pantantyaawori iroka? Atzirira
naaka, ari noshiyimi eeroka-paeni. Eero pantashi-waetawo pikoyiri,
pikemijanteeri Tajorentsi Kañaanitatsiri. Tema riitaki wetsika-kirori
inkite, kepatsi, inkaari, eejatzi okaatzi tzimanta-yitawori. 16 Riijatzi
shineta-kiriri paerani piwaejatziteni rantayitero iñaamata-shiyitari rirori-
paeni. 17 Roo kanteencha tee romana-pithatyaari jempe ikantawaeta
rirori. Tema riitaki Tajorentsi neshironkata-piinta-kaeri aaka, rowariiro
inkani okithokitan-tyaari awankiri-paeni, riitaki payiteerori maawoeni
owayitari, ari okanta akimo-shiretantari.” 18 Okantawitaka ikantayi-
witakari atziri-paeni iroka, osheki opomeentsitaka ipaka-kaantyaariri
rowamaeniri ipira-paeni itayiniri.

---

[i] **14.13** ipira-paeni = toros

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Ari rareetee-yapaakani Judá-paeni ipoñaayitaka Antioquía-ki eejatzi
Iconio-ki. Ikaminaa-yitapaakiri atziri ikoshekyaari Pablo. Rootaki
ompojante-takariri. Inoshika-nakiri rookakiri othapiki nampitsi, roshiya-
kaatzi rowamaakiri. 20 Ikanta ipiyowenta-paakari riyotaani-paeni
Pablo, ari ipiriinta-naari eejatzi ipiyanaa nampitsiki. Ikanta okitejeta-
manaki jataki Derbe-ki itsipata-naari Bernabé. 21 Ari ikamantan-tapaero
Kameethari Ñaantsi janta Derbe-ki, ikemijanta-kaaki osheki atziri.
ipoñaashita ipiyaawo Listra-ki, Iconio-ki roojatzi Antioquía-ki. 22 Ari
rareeta-naariri ikaatzi ikemijanta-kaakiri, ikaminaa-neeri kijokiro
rowaeri Jesús, rawentee-yaari. Ikantaneeri eejatzi: "Otzimatyee añeero
osheki akemaatsi-waetyaari akyaantee-yaari jempe ipinkathari-
wentantee Tajorentsi." 23 Tema raminaki ikaate jewayita-tsini jempe
ipiyota-piinteeyani, riitaki jewayiteerini ikaatzi kemijanta-neeriri Jesús.
Ikanta ramanakoyitanaari irika-paeni jewari-paeni, itziwenta-yitakari,
ikowa-kotakiri Tajorentsi, ikantzi: "Nowinkatharite, paminakowentee-ri
irika-paeni ikaatzi awentaa-yitaneemiri."

Piyaa Antioquía-ki jeekatsiri Tonkaeroniki

24 Tema eekiro ranashitatyaa Pablo eejatzi Bernabé, rawijanakiro
Pisidia-ki roojatzi rareetan-takari Panfilia-ki. 25 Ari ikamantan-
tanakiro Kameethari Ñaantsi janta, retanakari nampiyitawori Perge-ki,
rawijanaki roojatzi janta Atalia-ki. 26 Ari rotetanaa roojatzi Antioquía-
ki. Tema ari riyoyahae-takiri paerani riyaatan-tyaari ikamantantero
jempe okanta-kota ikaminthaantee Tajorentsi. Rootaki imonkaatakiri
nimaeka rantayitakiro. 27 Ikanta rareetaa Antioquía-ki, ipiyota-paeri
kemijantzinkari-paeni, ikamanta-paeri okaatzi rantakaa-yitakiriri
Tajorentsi, jempe ikanta rawentaa-kaayitaari kaari isheninkata.
28 Ari ijeekapaeri Pablo eejatzi Bernabé itsipayita-paari ikaatzi
kemijanta-naatsiri.

Ipiyoteeta Aapatziyaweniki

15 1 Ari rareetee-yakani atziri-paeni janta Antioquía-ki
ipoñaayitakawo iipatsiteki Judá-paeni, riyotaa-paakiri
kemijantzinkari-paeni, ikantapaakiri: "Noyemijantzinkari-paeni,
eerorika pimonkaatziro Ikantakaantani Moisés pitomeshitaa-nityaa,
eero pawijako-shire-yitee." 2 Tee inimoritzi Pablo eejatzi Bernabé okaatzi
riyotaan-tziri areetapaen-chari, osheki iñaana-minthatakiri irika-
paeni. Rootaki ikowanta-nakari kemijantzinkari-paeni Antioquía-jatzi
riyaatee Pablo eejatzi Bernabé Aapatziyaweniki. Apatziro rowetsikaero
rirori-paeni awijeentsiri itsipatyaari Otyaantaa-rewo-paeni eejatzi
jewatziriri kemijantzinkari inampiki. 3 Ikanta riyaatee-yeeni Pablo
eejatzi Bernabé ikinaneero Fenicia-ki roojatzi Oshitekii-toniki. Ari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikamanta-yitaneeri Judá-paeni ikaatzi kemijantaa-tsiri, ikantziri:
"Kemijanta-yitee itsipa-jatzi kaari isheninkata." Tema osheki ikimo-
shiretee-yanakini noyemijantzinkarite-paeni Judá-paeni. 4 Areetee-yaani
janta Aapatziyaweniki. Raakameethata-waeri kemijantzinkari-paeni,
Otyaantaa-rewo-paeni eejatzi jewatziriri kemijantzinkari. Ikamanta-paeri
rirori okaatzi rantakaa-yitakiriri Tajorentsi. 5 Roo kanteencha eenitatsi
Inashitantaniri-paeni kemijantaa-tsiri, ikantanaki: "Ikaatzi kemijantaa-
tsiri kaari asheninkata, okowa-perotatyaa imonkaateero Ikantakaantani
Moisés, itomeshitaa-niteeyaa."

6 Ari ipiyotee-yanakani Otyaantaa-rewo-paeni eejatzi jewari-paeni
ikenkitha-waeta-kotee-yironi jempe okanta-kota iroka. 7 Okanta
ojamanitaki ikenkitha-waetee-yakini, ari ikatziyanaka Pedro, ikantanaki:
"Noyemijantzinkarite-paeni, piyoteeyini eeroka, naaka rotyaantaki
paerani Tajorentsi nokenkithata-kaayiteeri Kameethari Ñaantsi kaari
asheninkata, rootaki ikemijantan-teeyaari rirori-paeni. 8 Tema Tajorentsi
riyotzi-teero okaatzi akenkishiryaa-yitari, roñaahan-takiro ikoyi eejatzi
ojeeka-shiretan-teeyaari Ishire tajorentsi itsipa-jatzi kaari asheninkata
ikimitakae aakapaeni. 9 Tema raakameethateeri Tajorentsi irika-paeni
ikimita-kaera eejatzi aakapaeni, tekatsi ramaakite Tajorentsi. Roetenta-
shire-yiteeri ikaatzi awentaa-shiretaariri Jesús. 10 ¿Kameethata-tsima
pitheenkiro rantakiri Tajorentsi? ¿Iitaka pikowantari pishintsiteri
kemijanta-naatsiri imonkaatero ikantakaan-teetani kaari amataa-jeetzi
aakapaeni, kaari imataa-jeete eejatzi owaejatziteni? 11 Tema rootaki
ineshironkatani Awinkatharite Jesús owawijaako-shire-yiteeri aakapaeni.
Ari ikantzita-yitaari eejatzi rirori-paeni."

12 Ari imaeriteyanakini maawoeni. Ikematziiri eejatzi Bernabé, Pablo
ikenkithata-kotziro okaatzi rantakaa-yitakiriri Tajorentsi inampiki-paeni
itsipa-jatzi atziri kaari isheninkata. 13 Ikanta ithonkakiro ikamantakiri,
ikantanaki Jacobo: "Noyemijantzinkaritepaeni, pikemijanta-wakina:
14 Ikamanta-kaero Simón jempe ikanta Tajorentsi retanta-nakawori
riyoyaayitakiri itsipa-jatzi atziri ikemijantan-teeyaariri rirori-paeni.[j]
15 Tema rootaki ikenkithata-kaakiriri Tajorentsi paerani Kamantan-taniri-
paeni, ikantaki:

16 Aririka awijayitaki iroka-paeni, aritaki nopiyee.
Nopiriinteero ipanko David.
Nopinkatha-ritakaeri icharinityaari ari ikimiteeyaari jempe ikanta
rirori nopinkatharitakaakiri.
17 Ari omata iroka, ari raminaminateena itsipa-jatzi atziri,
ikantayiteena: 'Nowinkatharite,'
Ari okantyaa nashiyitan-teeyaariri kaari pisheninkata.

---

j **15.14,17** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Ari ikantzi iñaawaetzi Awinkatharite Tajorentsi. Tema riitaki
kashiya-kaayita-kaerori iroka-paeni paerani owakira
etantana-kawori.
19 Rootaki nokantan-tyaari naaka, tee okameethatzi añaakaeri itsipa-
jatzi kaari asheninkata ikaatzi kemijanta-yiteeriri Tajorentsi. 20 Apatziro
otyaanteniri jankina-rentsi eero rowantari wathatsi rashita-kaetariri
tajorentsi-niro-paeni, eero imayempi-waetzi, eero rowakoyitawo riraa
tsimeripaeni. 21 Tema rootaki iroka rojankinari Moisés ikenkithata-
kota-piintee-tziri jempe-rika-paeni ipiyota-piinta Judá-paeni kitejeri
imakoryaan-teetari. Rootaki retanakari paerani. Rootaki ipakan-tyaawori
iroka-paeni eero ikantzimo-shiryaa-kaantari asheninka-paeni."
22 Ikanta Otyaantaa-rewo-paeni eejatzi jewari-paeni, itsipayitakari
kemijantzinkari-paeni, riyoyaaki rotyaanteri Antioquía-ki itsipata-
nakyaari Pablo eejatzi Bernabé. Irika ikaatzi riyoyaakiri: Judas iiteetziri
Barsabás, eejatzi Silas. Riitaki jewatakaa-yitakiriri kemijantzinkari-paeni
janta. 23 Riitaki aanakironi jankina-rentsi. Iroka okantzi ojankinata:
"Noyemijantzinkarite-paeni, naaka-paeni Otyaantaa-rewo-paeni
eejatzi jewari-paeni. Nowethee-yimini eeroka kaari nosheninkayita
nampiyitawori Antioquía-ki, Tonkaeroniki, eejatzi Cilicia-ki. 24 Niyotee-
yakini eenitatsi poñaayita-neenchari jaka, riitaki oñaashirenka-kimiri
janta, ikoyi pimonkaa-yiteero Ikantakaan-teetani, pitomeshitaa-niteeyaa.
Kaarira notyaantani naaka-paeni. 25 Rootaki nokenkitha-waetan-
takari jaka, ari niyoyaaki akaatee-yirini jaka, riitaki jatatsini iñeemi
itsipata-nakyaari etakotanewo Pablo eejatzi Bernabé. 26 Riiyitaki
atsipewenta-kariri rawentaa-naari Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo. 27 Notyaanta-kimiri Judas eejatzi Silas. Riitaki kamanta-paakimini
maawoeni janta. 28 Tema tee okameethatzi noñaakaa-waetemi eeroka-
paeni, tema tee inimoritzi Ishire tajorentsi eejatzi naaka-paeni. Apatziro
pantayita-neero okaatzi kowachari. Iroka nokantzi: 29 Eero powayitari
wathatsi rashita-kaetariri tajorentsi-niro-paeni. Eero powakoyitawo riraa
tsimeri. Eero pimayempi-waetzi. Aririka pimonkaa-yitanakiro iroka,
kameethataki. Ari okaatzi."
30 Ikanta riyaatee-yanakini ikaatzi jatatsini, areetee-yakani
Antioquía-ki. Ipiyota-paakiri kemijantzinkari-paeni, ipapaakiri jankina-
rentsi. 31 Ikanta iñaanata-wakiro, ikimo-shiretee-yanakini. 32 Tema
Kamantan-taniri irika Judas eejatzi Silas, ithaamenta-kaapaakari
noyemijantzinkarite-paeni roejokirotantyaari Tajorentsi, inimoyita-neeri.
33 Okanta ojamanitaki ijeekimo-waetakiri kameetha, rotyaanteeri jempe
ipoñaakawo paerani. 34 Roo kanteencha ikowaki Silas ijeekanaki rirori
Antioquía-ki.[k] 35 Ari ikimitakari Pablo eejatzi Bernabé roojatzi ijeekanaki

[k] **15.34** Inashiyita ñaatsipaeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rirori Antioquía-ki, itsipatakari itsipajatzi-paeni kemijantzinkari, eekiro ikaman Roñaayee-takiriritan-tanaki-tziiro iñaani Awinkatharite.

Pablo rotsiparyaari Bernabé, rapiitakiro riyaatzi ikenkithatzi

36 Okanta paata, ikanteeri Pablo irika Bernabé: “Jame apiiteero
areetyaari inampiki noyemijantzinkarite-paeni jempe akamantan-
takiro iñaani Awinkatharite. Amineeri jempe ikantayita.” 37 Ari
ikowawitaka Bernabé raanakirimi Juan, iiteetziri eejatzi Marcos.
38 Roo kanteencha Pablo tee inimoritzi raaneeri, tema rookawenta-
kityaari paerani Marcos janta Panfilia-ki, tee ithotyeero Marcos
itsipatyaari jempe ikenkithata-kaanta-yitzi. 39 Ari iñaana-minthata-
wakae-yakani. Ari rotsiparyaa-wakaa-naka. Raanakiri Bernabé irika
Marcos, otetanaka ikinanaki Chipre-ki. 40 Riima Pablo, raminakiri Silas
riitaki itsipatyaari rirori. Ikanta ramanakotawaari noyemijantzinkarite-
paeni, ikantzi: “Nowinkatharite, nawenteemi eeroka, pikaminthayiri
irika.” Ari riyaatee-yanakini. 41 Ikanta ikinanaki Tonkaeroniki roojatzi
Cilicia-ki, ikowa-shireta-kaayitakiri rawentee-yaari Jesús ikaatzi
kemijanta-yitaa-tsiri.

Timoteo itsipatari Pablo eejatzi Silas

16 1 Eekiro riyaatatzii rareetanta Pablo, ithonka rareetantaka
Derbe-ki eejatzi Listra-ki. Ari ijeekiri apaani ewankari iita
Timoteo, kemijantzinkari rirori. Otomi Judá-paeni, kemijantzinkawo
roori, wirakocha ipaapate.[l] 2 Ikanta kemijantzinkari-paeni nampitawori
Listra-ki eejatzi Iconio-ki, kameetha ikenkithata-kotakiri irika Timoteo.
3 Rootaki ikowanta-nakari Pablo itsipatyaari Timoteo jempe rareetan-
tayita. Roo kanteencha riyoteeyini maawoeni Judá-paeni wirakochaha
ipaapate. Rootaki raantana-kariri Pablo itomeshitaa-niteri irika
Timoteo. 4 Ikanta ikinayita-naki nampitsi-paeni, ikamanta-yitanakiri
kemijantzinkari-paeni rantayiteero okaatzi rojankinatakiri Otyaantaa-
rewo-paeni itsipatakari jewari-paeni janta Aapatziyaweniki. 5 Rootaki
rawentaa-perotan-tanakariri Jesús ikaatzi kemijanta-naatsiri janta. Tema
eekiro isheki-perota-nakitzii ikaatzi kemijanta-naatsiri maawoeni kitejeri.

Romishimpyaakiri Pablo apaani Macedonia-jatzi

6 Ikanta Pablo roshinampita-nakiro Frigia eejatzi Galacia, tema tee
oshineteeri Ishire tajorentsi ikenkithata-kaante janta Asia-ki. 7 Roojatzi
rareetan-takari janta Misia-ki. Ari ikenkishiryaa-witaka ikinana-kiromi
Bitinia-ki, roo kanteencha tee oshinetziri Ishire Jesús riyaatero janta.
8 Awijanaki nampitsiki Misia, oerinkae-yapaakani janta nampitsiki

---

[l] **16.1,3** wirakocha = grieho

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Troas. 9 Okanta otsirenitanaki, ari imishiwaetaki Pablo, iñaaki apaani
Macedonia-jatzi, ikantziri: “Pareetena nonampiki, pineshironka-
yiteena.” 10 Ikanta romishimpyee-takiri Pablo, ari nowetsikae-yanakani
niyaateeyini Macedonia-ki. Tema niyoteeyini riitaki Tajorentsi kowatsiri
niyaate janta, nokaman-teeri Kameethari Ñaantsi ikaatzi nampitawori
janta.

Romonkyahaetakiri Filipos-ki

11 Ari notetee-yanaani janta nampitsiki Troas, apatziro nowanakiro
niyaatziro Samotracia-ki. Okanta okitejeta-manee roojatzi naata-kotan-
tapaakari Owakira-weniki. 12 Ikanta nawijanaki roojatzi nampitsiki
Filipos. Tema iroka nampitsi rootaki otzinkami nampitsi Macedonia.
Ari inampiyitawori wirakocha poñaayita-chari Roma-ki. Ari nojeeka-
waeta-paakiri janta. 13 Okanta apaani kitejeri imakoryaanta-piintari
Judá-paeni, niyaataki nijaa-cheraaki. Noshiya-kaatzi ari ipiyoteeyani
Judá-paeni ramanee-yaani. Ikanta nareeta-paaka janta, jeekaeya-
paakinani, nokenkitha-waeta-kaapaakiro tsinani-paeni piyotee-yacharini
janta. 14 Eenitatsi apaani tsinani kemijanta-kinari nokenkitha-waetzi oeta
Lidia. Rootaki poñaachari nampitsiki Tiatira. Ari opoki roori iyompari-
waeta kithaarentsi kityonka-mawota-tsiri. Opinkathata-piintakiri
roori Tajorentsi. Tema ikantakaakawo Awinkatharite okowa-shirete
okemijanteri Pablo okaatzi ikantziri. 15 Okanta omitsiryaate-takiro
roori eejatzi ikaatzi jeeka-pankotzirori, okantee-yanakinani: “Jame
aate nopankoki, ari pimaapaente.” Ari nomatee-yakironi, tema osheki
apiipiitakina roori okantana.
16 Okanta paata, niyaatee-yakini namana notsipatari Pablo, ari
notonkiyotakawo awotsiki apaani ewankawo romperateetani. Tema iroka
ewankawo raahashi-reta-tziiro peyari, rootaki riyotakaan-tawori oetarika
awiji-motziriri atziri. Ari ipineetziriri osheki koriki omperatawori iroka
ewankawo. 17 Tema oyaatee-yanakinani iroka ewankawo, ocheraa-naki
okaema-kotziri atziri-paeni, okantzi: “¡Irika atziri-paeni romperatani
Tajorentsi Jenoki-jatzi, riitaki kamanteemini pawijakotan-teeyaari!”
18 Ari okantatyaa ocheraa-waetzi maawoeni kitejeri iroka ewankawo,
roojatzi owatsimaan-takariri Pablo, iñaanatakiri peyari aahashireta-
kirori, ikantziri: “Piyaatapi-thateero iroka ewankawo, tema nawentaari
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki matakae-mironi.” Intsipaete ikantanaka
peyari riyaata-pithata-neero.
19 Roo kanteencha irika omperatawori ewankawo, riyotanaki eero
raantaawo osheki koriki, raanakiri Pablo eejatzi Silas ijeekaeyinira
jewari-paeni, jempe ipiyoteeyani atziri. 20 Ikantapaakiri jewatatsiri:
“Irika-paeni Judá-paeni roñaashirenkakiri asheninka-paeni jaka
anampiki. 21 Riyotaa-shitakari okaatzi rametee-yarini rirori, tee

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akowaeyironi aakapaeni ranteetero, tema aakapaeni rojankinata-kotani
pinkatha-ritatsiri Roma-ki. 22 Imatzita-nakawo atziri-paeni ashitawori
inampi ikoshekakari Pablo eejatzi Silas. Ikantzi jewari: “Pantokoryaa-
yiteri, pipajateri.” 23 Ikanta ipakaakiri ipajatziri, raanakiri rowayirite
wirakocha romonkyaakiri. Ikantanakiri aminako-wentziriri omonkyahaa-
rewo-paeni: “Paminako-wenta-peroteri irika-paeni ishiyakari.” 24 Ikanta
ikemaki aminako-wentan-taniri ikantee-tanakiri, rominkyaaperotakiri
inthomoeki, rawikitzitan-takari tenari-paeni incha-kota.

25 Okanta niyankiiteki tsireniri, amaneeya-chani, omampahae-yachani
Pablo itsipatakari Silas, kemaeya-tsini itsipa omonkyaa-rewo-paeni. 26 Ari
omapoka-shitaka omoyekanaka, eewokapaakiro romonkyahaetakirira.
Intsipaete ashitaryaanaka ashitakowontsi, ashitaryaa-shiwaetanaka
eshirotha roojotan-teetariri omonkyahaa-rewo. 27 Ikanta ikakitanaki
aminako-wentziriri omonkyahaa-rewo, iñaatziiro ashitaryaanaka
ashitakowontsi, raa-nakiro rowathaa-mento ikoyi rojateeyaa, roshiya-
kaatzi shiyayitaka omonkyahaa-rewo-paeni. 28 Roo kanteencha
ikaema-kota-nakiri Pablo, ikantziri: “¡Eero powashironkaa-waeta, eeniro
nojeekaeyini maawoeni jaka!” 29 Ari ikaema-kaantaki ootamentotsi,
ishiya-perotatyaa ikyaapaaki aminako-wentziriri omonkyahaa-rewo.
Ikanta iñaapaakiri Pablo eejatzi Silas, antawo ithaawan-tanakari,
ompetawaetanaka, rotziwerowa-shita-nakari 30 Romishitowakiri Pablo
eejatzi Silas, rojampitakiri, ikantziri: “Pinkathari, ¿Iitaka nanteri
naaka nawijakotan-teeyaari?” 31 Ikanteeyini rirori: “Pikemijanteeri
Awinkatharite Jesús, aritaki pawijako-shiretee eeroka, eejatzi ikaatzi
jeekatsiri pipankoki.” 32 Ari ikenkithata-kaanakiri jempe ikanta-kota
Awinkatharite. Tema ikemaeyakini ikaatzi jeekatsiri ipankoki. 33 Tema
eeniro oniyaankii-tye tsireniri, raanakiri Pablo eejatzi Silas otsipaki
pankotsi. Ari ikiwaeniri raawyahae-takirira ipajawaetee-tziri. Ikanta
romitsiryaahaetakiri rirori imatzitakari ikaatzi isheninka-yitari. 34 Ari
raanakiri ipankoki, ipapaakiri rowanawo. Tema kimoshireteeyanakini
ikemijanteeri Tajorentsi itsipayitakari isheninka-paeni.

35 Okanta okitejeta-manee, rotyaantaki jewari aminako-wentziriri
omonkyahaa-rewo, ikantziri: “Pomishitowaeri Pablo eejatzi Silas.”
36 Ikanta amina-kotan-taniri, ikantakiri Pablo: “¡Nosheninka!
Ikantakina neewarite nomishitowa-yiteemi. Kantacha piyaayitee
kameetha.” 37 Roo kanteencha Pablo, ikantanaki rirori: “Naaka
rojankinata-kotani iwinkatharite Roma-jatzi. Tema ipajata-kaantakina
peewarite ipiyoteeyanira atziri-paeni, romonkyaa-kaantakina. Tee
raminawakiro eenitatsi-rika nantani. ¿Iitaka ikowantari romishitowa-
yiteena romanakaashitena? ¡Tee nokoyi! Pikanteri ipokanaki rirori,
riitaki omishitowaenani.” 38 Ikanta ipiyanaka aminako-wentan-taniri,
ikamanta-paakiri jewari-paeni. Ikanta ikemawaki rojankinata-kotanira

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iwinkatharite Roma-jatzi, antawo ithaawae-yanakini. 39 Jatanaki
jewari-paeni, ikantapaakiri Pablo eejatzi Silas: “Pipeyakoteenawo
nowajankitaa-kaantakimi.” Romishitowa-kaanteeri, ikantawaeri:
“Piyaayitee, tee nokoyi pijeeki nonampiki.” 40 Ikanta ishitowanee
romonkyahae-takiri, jataki opankoki Lidia. Ari ipokaeyini kemijanta-
naatsiri, ithamentaka-shireta-kaayitakari rawentaa-perotyaari Jesús.
Ikanta ipakaakiro, jateeyeeni.

Ikoshekanteetaka Tesalónica-ki

17 1 Eekiro riyaatatzii Pablo eejatzi Silas rareetanta. Ikinayitaki
nampitsiki-paeni Anfípolis eejatzi Apolonia roojatzi rareetan-
takari Tesalónica-ki jempe ipiyota-piinteeyani Judá-paeni. 2 Rootaki
rameta-piintakari Pablo, ikyaa-piintzi jempe ipiyota-piinta Judá-
paeni. Tema mawa kitejeri imakoryaan-teetari riyaata-piintaki janta.
Osheki ikenkithata-kaakiri Judá-paeni. 3 Riyotaayitziri Jankina-rentsi-
perori jempe ikenkithata-koetziri Jeepatzii-totaa-rewo ikami-motante,
aritaki rañahae eejatzi. Ikantziri: “Irika Jesús nokenkithata-kotzimiri,
riitaki Jeepatzii-totaa-rewo.” 4 Eenitatsi Judá-paeni kemijanta-nakirori
ikamantan-tziri Pablo, rootaki rawentaan-tanaariri Jesús, itsipayita-
nakari Pablo eejatzi Silas. Ikemijantee-yanakini eejatzi osheki kaari
Judá-paeni pinkatha-witariri Tajorentsi. Ari okimitakari eejatzi roo-
perori-paeni tsinani-paeni.[m] 5 Roo kanteencha eenitatsi itsipa-paeni
Judá-paeni kaari kemijanta-tsini, tee inimota-nakiri rirori. Raminaki
kaari-pero-shireri-paeni atziri. Rotyaantakiri ikaminayiri atziri-paeni
nampitsiki ikoshekan-tyaariri Pablo eejatzi Silas. Irika-paeni kaari-
pero-shireri ikyaaki ipankoki Jasón inoshikiri Pablo eejatzi Silas,
ikoshekan-tyaariri nampitawori janta. 6 Teera iñaashitari rminamina-
witakari pankotsiki, inoshika-nakiri Jasón itsipataa-nakiri itsipa-paeni
kemijantzinkari, raanakiri ijeeki jewatatsiri nampitsiki, ikantapaakiri:
“¡Areetaka nimaeka jaka anampiki oñaashirenkaan-teentsiri nampitsiki-
paeni. 7 Riitaki Jasón oejeeka-wakiriri ipankoki! Itheenka-yitziro
inintakaantani awinkatharite Roma-ki, ikanteeyini: ‘Eenitatsi itsipa
pinkathari, iita Jesús.’ ” 8 Ikanta ikemaki maawoeni atziri-paeni eejatzi
jewari-paeni, tee inimota-nakiri. 9 Roo kanteencha ikowa-kotakiri
Jasón ipinawentyaa eejatzi itsipa-paeni kemijantzinkari, rootaki
ipakaan-taariri.

Jataki Pablo eejatzi Silas Berea-ki

10 Okanta otsirenitanaki irika-paeni kemijantzinkari-paeni, rotyaanteeri
Pablo eejatzi Silas janta Berea-ki. Ikanta rareetee-yakani janta, ikyaapae

---

[m] **17.4,12** kaari Judá-paeni = griego

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipiyota-piinteeyanira Judá-paeni. 11 Tema irika-paeni Judá-paeni
nampitawori Berea-ki, nethaan-taniri irikapaeni tee roshiyari Tesalónica-
jatzi. Kimoshiretatsi ikemijantziro Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota
Jesús. Roetziñaarikotanakawo maawoeni kitejeri iñaanata-nakiro
Jankina-rentsi-perori iñaantyaawori kyaari-pero-rika ikamantee-tziriri.
12 Tema eenitatsi osheki Judá-paeni kemijanta-neeriri Jesús. Ari ikimitzi-
takari eejatzi kaari Judá-paeni, shirampari-paeni eejatzi tsinani-paeni.
Tema riiperori irika-paeni inampiki. 13 Roo kanteencha ikema-kotakiri
Judá-paeni nampitawori Tesalónica-ki, ikamantan-tziro Pablo Kameethari
Ñaantsi janta Berea-ki, pokaeya-nakini, ikaminaa-paakiri atziri-paeni
ikoshekan-tyaariri Pablo. 14 Ikanta kemijantzinkari-paeni janta, intsipaete
rotyaanteeri Pablo inkaari-cheraaki. Riima Silas eejatzi Timoteo roojatzi
ijeekanaki rirori Berea-ki. 15 Ikanta irika-paeni aaneeriri Pablo itsipata-
nakari roojatzi rareetan-takari nampitsiki Atenas. Roo kanteencha Pablo
ikantakiri kemijantzinkari-paeni oyaatakiriri: "Aririka pipiyee Berea-ki,
pikanta-paeri Silas eejatzi Timoteo: 'Ikantakaan-tzimi Pablo, piyaate
intsipaete.' "

Ijeeki Pablo Nampitsiki Atenas

16 Ikanta ijeeki Pablo nampitsiki Atenas royaawentari Silas eejatzi
Timoteo, antawo rowashiretakotanaka iñaayitziri nampitawori Atenas
ipinkatha-waetziri tajorentsi-niro-paeni. 17 Rootaki ikenkitha-waeta-
kaanta-kariri Judá-paeni jempe ipiyota-piinteeyani, eejatzi itsipa-jatzi
atziri kaari isheninkata pinkathateeriri Tajorentsi. Maawoeni kitejeri
riyaatzi jempe riyompariteeta, ari ikenkitha-waeta-kaayitakiri atziri-
paeni ikaatzi iñaayitziri janta. 18 Tema iñaana-minthatakiri yotaniri-paeni
ikantee-tziri Kimoshire-weri-paeni, itsipa ikantee-tziri Ñaako-weri-
paeni. Rootaki rojampita-wakaantari irika-paeni, ikantzi: "¿Iitaka
riyotaan-tziri irika kiñaaniri?" Ikanteeyini itsipa: "Kimitaka ikenkithata-
kota-tziiri itajorentsi-nirote itsipa-jatzi atziri." Rootaki ikantan-tayitari
tema ikamantan-tatziiro Pablo Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota
Jesús, rañaantaari.[n] 19 Ari raanakiri janta jempe ipiyota-piinteeyani
yotaniri-paeni, iiteetziro "Areópago". Rojampitakiri, ikantziri: "Anjatyaa
pikaman-tenawo okanta-kota owakirari pikenkithata-kotziri? 20 Tema
pikamantan-takiro nonampiki kaari nokema-piinteeyini. Nokoyi
niyoteeyini oetarika kanta-kota-chari." 21 (Tema irika-paeni nampitawori
Atenas eejatzi areetzinkari-paeni janta, osheki iñaamatakawo
ikemijantero owakirata-tsiri ñaantsi, imatantyaawo rirori ikamantantero.)

---

[n] **17.18** Kimoshire-weri-paeni = epicúreos = riyotaan-tziro kowaperota-chari akimo-shireta-waete; Ñaako-weri-paeni = estoicos = riyotaantzi otzimatyee añaako-perota-nityaa.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Ari ikatziyanaka Pablo ipiyowentee-takari, ikantanaki:
“Ayompari, noñaakimi naaka eenitatsi osheki pitajorentsi-tetari
pipinkathata-piintziri. 23 Nanashitakawo maawoeni pinampi, noñaakiro
pitaapokimento-paeni. Eenitatsi apaani pojankinatakiri, pikantzi:
‘TAJORENTSI KAARI RIYOTEETZI.’ Riijatzi nokenkithata-kotzimiri naaka
irika Tajorentsi pipinkathatziri eeroka-paeni, kaari piyoteeyini eejatzi.
24 Riitaki irika Tajorentsi wetsika-kirori kepatsi eejatzi ikaatzi tzimanta-
yitawori. Riitaki ashitawori inkite eejatzi kepatsi. Tee ijeekantawo
tajorentsi-panko rowetsikani atziri-paeni. 25 Tee ikoetyaa-waetzi rirori
rowetsikae-tantyaa-nariri oetyaa-rika. Tema riitaki añaakaeriri maawoeni
atziri, riitaki añeenkata-kaetariri, ipantziro maawoeni ikowityaa-haetziri.
26 Riitaki wetsika-kiriri etanakawori atziri, riitaki oshekyaa-kiriri,
ithonka inampita-nakawo maawoeni kepatsiki. Ikamantzi-takari
Tajorentsi jempe okaate rañaayite, jempe-rika-paeni inampiyityaawo.
27 Rootaki rantanta-yitakawori iroka, raminamina-tantee-yaariri.
Okimiwitakawo ipampi-pampiwaeta-tyeemi raminamina-waetziri. Aritaki
iñaahaeri. Tema tee inteenatzi ijeeki Tajorentsi ari itsipayitee maawoeni
aakapaeni. 28 Riitaki añaakaa-yiteeri nimaeka, ishewata-kaayitee, riijatzi
jeekakaa-yiteeri. Rootaki ikantzi-takari paerani kenkithata-kaanta-tsiri
pisheninka, ikantaki: ‘Omaperotatya, aakataki itomyaayi Tajorentsi.’
29 Tema kyaaryoo rashiyitee Tajorentsi, tee okameethatzi roshiyaari irika
oshiyakaa-wontsi rowetsikani atziri-paeni, rowetsika-yitziri ooro, koriki,
mapi, eejatzi okaatzi ikenkishiryaari rowetsika-yiteri. 30 Tema paeranitaki
ipeyako-yiteeri Tajorentsi ikaatzi antashi-waeta-kawori iroka-paeni,
okantakaan-tziro tee riyotee-yanitzi okaatzi rantziri. Roo kanteencha
ikanteeri nimaeka Tajorentsi maawoeni nampitawori kepatsiki, ikantziri:
‘Pipakahaero kaari-perori pametashi-yitari.’ 31 Tema riyoyaaki Tajorentsi
apaani atziri, riitaki rotyaanteeri raminako-yiteero okaatzi antayitakiri.
Aritaki riyotaki rirori Tajorentsi jempe-paete imateero. Tema roñaaha-
kaeri Tajorentsi irika atziri rowañahaeri ikamawitaka.”
32 Ikanta ikemaki ikenkithata-kotakiri kaminkari rañahae, eeniyitatsi
theenkana-kiriri. Riima itsipa-paeni, ikantanakiri: “Ari apiitero paata
pikenkithata-kotenawo iroka.” 33 Ari ishitowa-pithata-nakiri Pablo
irika-paeni. 34 Roo kanteencha eenitatsi kemijanta-neeri Jesús. Riitaki
oyaatana-kiriri Pablo. Eenitatsi apaani tsinani tsipata-kariri ikaatzi
kemijanta-naatsiri, oeta Dámaris. Ikemijantzitanaka Dionisio, riijatzi
apaani itsipawitari ipiyota-piinta Areópago.

Areetaka Pablo Corinto-ki

18 1 Ikanta rawijaki Pablo ijeekawita-paaka nampitsiki Atenas,
jataki Corinto-ki. 2 Ari iñaapaakiri apaani isheninka Judá-
paeni iitachari Aquila, Ponto-jatzi irika. Owakira rareeta-ka Aquila

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itsipatawo Priscila, iina, ipoñaakawo Italia-ki. Tema ikantakaanta-kitzi
iwinkatharite Roma-jatzi, iitachari Claudio, ishitowae maawoeni Judá-
paeni inampiki. Ari riyaataki Pablo rareetyaari Aquila eejatzi Priscila.
3 Iñaapaakiri roetziñaarikotawo ishirika-yitziro tonta-mawota-tsiri
maathantsi, ipankoetari. Rootaki ijeekan-tapaakari Pablo itsipatyaari
rantawaete. Tema rootaki rantawaetziri paerani Pablo. 4 Ari ikanta-
piintatyaa Pablo riyaatzi ipiyota-piinteeta kitejeri imakoryaan-teetari,
ikenkithatakaa-piintakiri Judá-paeni eejatzi kaari Judá-paeni, kowatsini
ikemijanteeri Jesús.[o]

5 Ari ipokakiri Silas itsipatakari Timoteo roojatzi Macedonia-ki. Ikanta
rareetee-yapaani, ikenkithata-kaakiri Pablo irika-paeni Judá-paeni
Kameethari Ñaantsi, ikantziri: "Irika Jesús, riitaki Jeepatzii-totaa-rewo."
6 Roo kanteencha eenitatsi Judá-paeni kaari inimotzi ikijaneenta-nakiri
Pablo, inina-waeta-nakiri. Ari rotekaneero iithaari Pablo riyotan-tyaari
imaninta-tziiri, ikantaneeri: "Aririka rowajankitaakimi Tajorentsi,
eeroka kanta-shityaawoni, teera naaka. Nimaeka nomateri kaari
asheninkata nokenkithata-kaayiteeri." 7 Awijanaki Pablo ipankoki apaani
atziri iitachari Justo, ipinkathata-piintakiri Tajorentsi rirori. Irika
Justo ijeeka-nampitziro ipiyota-piinteeyani Judá-paeni. 8 Ikanta Crispo
jewatatsiri ipiyota-piinta Judá-paeni, ikemijanta-nakiri Awinkatharite
Jesús, imatanakiro eejatzi ikaatzi jeekatsiri ipankoki. Ari ikimitakari
osheki Corinto-jatzi, tema ikemakiro okaatzi ikantayitakiri Pablo,
ikemijantanaki, romitsiryaatee-takiri. 9 Okanta apaani tsireniri
iñaanatakiri Pablo Awinkatharite, romishimpyaakiri, ikantziri: 'Tekatsi
pithaawantyaa pikaman-teeri atziri-paeni iroka ñaantsi, eero pimaeritzi.
10 Tema naaka tsipatemini, tekatsi kemaatsita-kaawaetemini jaka.
Jaka nampitsiki eenitatsi osheki nashiyitari naaka." 11 Rootaki ijeekan-
tanakari Pablo janta Corinto-ki riyotaan-tziro iñaani Tajorentsi, tema
awijaneentanaki apaani ojarentsi.[p]

12 Tema riitaki Galión jewatatsiri janta antawoki kepatsi iiteetziri
Acaya, aripaete retanakawo Judá-paeni ikoshekari Pablo. Raanakiri
pinkathariki. 13 Ikantapaakiri: "Irika atziri ikinakaa-shitakawo
riyotaayi-tziri atziri-paeni ipinkathateeri Tajorentsi, ipiyathatakawo
ikantakaan-teetziri." 14 Ikoyi iñaawaeta-nakimi Pablo, ikantanakiri
Galión irika Judá-paeni: "Roorika pikenkithata-kotzi ronpojantakirika
irika atziri, aritaki nokemijantakimi pikantenari. 15 Roo kanteencha
roorika pikanta-wakaa-wentari okaatzi piñaawae-yitziri, pipaeryaa-
waetziro waerontsi, roorika pikanta-wakaa-wentari piitashi-waetari:
'Ikantakaan-teetani.' Apatziro piyotee-yironi eeroka jempe pikantero,

---

[o] **18.4** kaari Judá-paeni = griego [p] **18.11** awijaneenta-nakiro apaani ojarentsi = apaani ojarentsi eejatzi 6 kashiri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tee nokowaeyironi naaka." 16 Romishitowa-kaanteeri jewari Galión
maawoeni. 17 Ikanta ñaawaeta-tsiri jewariki roteeya-nakiri Sóstenes,
riitaki jewatakaan-tatsiri ipiyota-piinta Judá-paeni. Ipajawaeta-nakiri.
Roo kanteencha Galión, tee ikoyiro okaatzi awijayitatsiri.
18 Osheki kitejeri ijeekawaetanee Pablo janta Corinto-ki. Ikanta
rowethata-naari kemijantzinkari-paeni, jatee Tonkaeroniki. Royaata-
nakiri Aquila eejatzi Priscila. Ikanta rareetaka Cencrea-ki, rootaki
awochaate nampitsi Corinto. Ari rameeta-nakiro iishi Pablo, tema
eenitatsi ikashiya-kaariri Tajorentsi. Oteteeya-nakani amaatako-
mento-tsiki, jatee Tonkaeroniki. 19 Ikanta rareeta-paaka awochaateki
Efeso, tee itsipata-paeyaari Pablo irika Aquila eejatzi Priscila. Jataki
apatziro rowanakiro ipiyota-piintaha Judá-paeni. Ari ikamanta-paakiri
Judá-paeni jempe ikanta-kota Jesús. 20 Ikowako-witakari Judá-paeni
ojamani ijeekanaki, roo kanteencha Pablo tee ikoyi. 21 Rowethata-
naari ikaateeyini, ikantaneeri: "Riirika Tajorentsi kowatsini, ari nopiye
noñahaatemi. Tema okowa-perotatyaa nareeteeyaa Aapatziyaweniki
roemoshirenkaeta." Ari rotetanaari janta Efeso-ki, jatee.

Piyaa Pablo Antioquía-ki riyaatatzii ikenkithatzi

22 Ikanta rareetaka Cesarea-ki, awijapaaki rowethatari kemijantzinkari-
paeni. Ipoñaa rawijanaki roojatzi nampitsiki Antioquía-ki. 23 Tee
ojamanitzi ijeekapae Pablo Antioquía-ki. Jataki rareetanta Galacia-ki
eejatzi Frigia-ki, ithamentaka-shireta-kaapaari kemijantzinkari-paeni
roejokirotyaari Jesús.

Ikenkithatzi Apolos Efeso-ki

24 Okanta janta Efeso-ki, ari rareetaka apaani Judá-paeni iitachari
Apolos, ipoñaakawo Alejandría-ki. Riyotziro ikenkitha-waetzi kameetha,
ithamenta-kaayitari atziri. Tema riyota-kotziro kameetha Jankina-
rentsi-perori. 25 Riyotako-perotziri Apolos jempe ikanta-kota Jesús.
Ithaamentakayitari atziri, riyoteeri kameetha okaatzi ikema-kota-kiriri
Jesús. Ari iweyaari riyota-kotziri. Roo kanteencha, tee iriyotakoperotziro
jempe okanta-kota omitsiryaataantsi, apatziro riyotziro okaatzi
riyotaan-takiri Juan. 26 Okanta apaani kitejeri, rawentaakawo okaatzi
riyota-kota-neeri, retanakawo ikenkithata-kaantzi Apolos ipiyota-piinta
Judá-paeni. Roo kanteencha okemakiri Priscila eejatzi Aquila, raanakiri
Apolos, riyotaakiri jempe ikanta-kota iitziri rirori-paeni "Rawotsite
Tajorentsi". 27 Tema ikowatzii Apolos rareetantyaa maawoeni janta
Acaya, ikantakiri kemijantzinkari-paeni Efeso-jatzi ipawakiri apaani
jankina-rentsi raakameethatan-tyaariri nampitawori janta Acaya. Ikanta
rareetaka Apolos janta, osheki ithaamenta-kaapaakari kemijantzinkari-
paeni ikaatzi riyoshii-yiteeri Tajorentsi ikemijantan-taariri Jesús. 28 Tema

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

osheki ikoshekakari Apolos irika-paeni Judá-paeni kaari kemijanta-
tsini, rotsinampaakiri, tema riyotaakiri Jankina-rentsi-perori jempe
ikenkithata-koetziri Jeepatzii-totaa-rewo. Rootaki riyota-kotan-taariri
irika Jesús, riitaki Jeepatzii-totaa-rewo.

Areetaa Pablo Efeso-ki

19 1 Ikanta ijeeki Apolos janta Corinto-ki, anonkanakaPablo
ochempi-mashi, areetaka Efeso-ki. Ari iñaapaaki kemijanta-witaa-
chari. 2 Rojampita-paakiri: "¿Ojeeka-shiretan-takimi Ishire tajorentsi
owakira ikemijanta-kaetakimi?" Ikanteeyini rirori: "Tee. ¿Oetaka kanta-
kota-chari? ¿Iitaka ikantee-tziri Ishire tajorentsi?" 3 Ari ikantzi Pablo:
"¿Iitaka pomitsiryaa-wentakari pikemijanteera?" Ikanteeyini rirori:
"Roo nomitsiryaa-wenta okaatzi riyotaan-takiri Juan." 4 Ikantzi Pablo:
"Paerani romitsiryaatakiri Juan atziri-paeni ikaatzi pakaa-neerori kaari-
perori. Roo kanteencha ikantaki eejatzi Juan: 'Pikemijanteeri pokatsini
poyaata-paakinani.' " Riitakira Jesús ikenkithata-kotakiri. 5 Ikanta
ikemaeyakini irika-paeni, romitsiryaa-wenta-nakari Awinkatharite
Jesús, rawentaa-nakari.[q] 6 Opoñaashita roteya-patzii-toyitakiri Pablo,
ojeeka-shiretan-tanakari rirori-paeni Ishire tajorentsi. Iñaawaeta-nakiro
otsipajato-yitatsiri ñaantsi. Ikamantan-tanakiro ñaantsi riyotakaa-neeriri
Tajorentsi. 7 Tema ikaateeyini 12 atziri roteya-patzii-toetakiri.

8 Ari ikanta-piintatyaa Pablo ikyaayitzi ipiyota-piinteeyani Judá-paeni
kitejeri imakoryaan-teetari, ikaatzi mawa kashiri ikenkithata-kaantaki.
Tekatsi ithaawantyaa, riyotaan-tayitaki jempe ikanta Tajorentsi
ipinkathari-wentantee. 9 Roo kanteencha eenitatsi Judá-paeni kijoshireta-
neen-tsiri, tee ikoyi ikemijanteeyini. Riitaki kaminaa-kiriri atziri-paeni
ikijima-waeteri kemijanta-neeriri "Awotsi." Ikanta riyotaki Pablo,
tee itsipata-naari ipiyota-piinteeyani irika-paeni. Apatziro itsipayita-
naari ikaatzi ikemijanta-kaayiteeri. Ari retanakawo ipiyoteeyani
iyaapapankoteki iiteetziri "Tiranno." Ari riyotaa-piintakiri maawoeni
kitejeri. 10 Ari ikanta-piinta-tziiro riyotaa-yitakiri, awijaki okaatzi apite
ojarentsi. Tema osheki ikaatzi kemakoteeriri Awinkatharite Jesús janta
Asia-ki, Judá-paeni eejatzi kaari Judá-paeni, maawoeni.

11 Ikantakaakari Tajorentsi irika Pablo, osheki itajonka-wentantaki
Efeso-ki. 12 Eenitatsi atziri aanakirori maathaantsi roteeya-piintziri Pablo,
itziritan-takari mantsiyari-paeni, etsiyatakota-kaayiteeri mantsiyari.
Omatzitakari etsiyata-kota-kaayiteeri raahashireyitziri peyari. 13 Roo
kanteencha eenitatsi Judá-paeni jataneen-tsiri nampitsiki Efeso, ikowawita
retsiyata-kota-kaayiteerimi raahashireyitziri peyari. Iroka ikantziri
iñaanatziri peyari: "¡Tema eenitatsi itajorenka Jesús rawentaari Pablo,

---

[q] **19.5** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nokoyi piyaa-tapithateeri paahashireyitziri!” 14 Rootaki imawitakari ikaatzi
7 Judá-paeni, itomi iitachari Esceva, jewawitariri ompera-tajorentsitaa-
rewo. 15 Roo kanteencha rakanakiri peyari-paeni, ikantziri: “Niyota-kotziri
Jesús, niyota-kotziri Pablo. Rooma eeroka-paeni, tee niyotzimi” 16 Ari
rakotanaki raahashiretziri peyari, roteeya-nakiri kowawita-chari retsiyata-
koteeri, rompoja-waetakiri. Imaperotakiri rompoja-waetakiri, otzimatyee
ishiyee, kaanki-merekiri rareetee-yaani ipankoki, antawo rowatsi-
naawaetakiri iwathaki. 17 Ithonka ikemaeyakini nampitawori Efeso-ki,
Judá-paeni eejatzi kaari isheninkata. Osheki ithaawan-tanakari. Rootaki
ikemijantan-tanakariri Awinkatharite Jesús maawoeni janta.[r] 18 Ari
ipokanaki ikaatzi kemijanta-neeriri Jesús, ikamanta-koyita-paakiro iyaari-
peronka. 19 Riima ikaatzi sheripiyari-witachari, ramayita-paakiro jempe
iñaanata-kota-piintziro, iñaakiri maawoeni atziri itaayita-paakiro. Ikanta
raminee-takiro jempe-rika okaatzi opinatari itaayitakiri, areetaka ikaatzi:
50,000 ikithoki koriki. 20 Eekiro ikemako-peroe-tanaki-tziiri Awinkatharite.
21 Okanta iñahaetakiro iroka-paeni, ari ithankitanee Pablo rareetantyaa
Macedonia-ki eejatzi janta Acaya-ki. Ipoñaa rawijanaki roojatzi
Aapatziyaweniki. Ikanta-shiretzi: “Aririka niyaataki Aapatziyaweniki
ompoñaashitya nawijanaki Roma-ki.” 22 Rootaki rotyaantan-takariri
Timoteo eejatzi Erasto riyaate Macedonia-ki, riitaki irika apite amitakota-
piinta-kiriri. Roojatzi ijeekanaki rirori Asia-ki.

Ikoshekanteeta Efeso-ki

23 Okanta Efeso-ki ikoshekae-takari ikaatzi awentaa-naariri iiteetziri
“Awotsi.” 24 Ipoñaakaantawo iitachari Demetrio, eshiropakori rirori.
Eenitatsi osheki ratzirite, riitaki wetsikiriri oshiyakaawo iryaani
oyaapapankote tajorentsi-niro “Diana.” Riitaki raantari osheki koriki.
25 Ipiyotakiri Demetrio maawoeni ratzirite eshiropakori-paeni eejatzi
itsipa-paeni oshiyariri rirori rowetsika-waeyitzi. Ikantaki Demetrio:
“¡Atziri-paeni! Piyoteeyini eeroka rootaki añaantari aakapaeni
iroka antawaeri. 26 Roo kanteencha akema-kotakiri iiteetziri Pablo,
roñaashirenkakiri osheki atziri jaka Efeso-ki eejatzi maawoeni nampitsi
okaatzi tzimatsiri Asia-ki, ikantayitziri: ‘Tajorentsi-niro irika rowetsikani
atziri, tee riroperotzi.’ Tema osheki atziri kemijanta-kiriri. 27 Tee apatziro
roñaashirenkayitee aaka eero ramananta-peroe-teeri owetsikani, rootaki
oñaashirenka-peroteeri opeyakoteeyaa rooperori atajorentsite Diana,
ikemakoe-tziiro maawoeni nampitsiki okaatzi tzimatsiri jaka Asia-ki.
Aamaashitya aritaki ipakahae-tanakiro ipokaetzi oyaapapankoteki.”
28 Ikanta ikemaeyakini ratzirite, antawo ikijeeya-nakani, ikaemae-
yanakini ikantzi: “¡Antawo iroka Diana, atajorentsite aakapaeni

---

[r] **19.17** kaari isheninkata = griego

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Efeso-jatzi!” 29 Ari rakisheenkae-yanakani atziri ikaemae-yanakini.
Roteeya-paakiri itsipata-piintari Pablo iitachari Gayo eejatzi
Aristarco, Macedonia-jatzi. Raanakiri jempe ipiyota-piinteeyani atziri.
30 Ikowawitaka ikyaapaakimi Pablo, teemaeta ishinetziri iyemijanta-
kaani-paeni ikyee. 31 Eenitatsi jewari-paeni raapatziyani Pablo, ikantakiri:
“Eero pimatzitawo pikyee eeroka janta.” 32 Okanta janta jempe ipiyotee-
yakani, osheki icheraa-cheraatee-yakini, teemaeta riyotee-yanitzi oeta
ipiyowentee-yarini. Ikaema-kaema-waeta-shiteeyani. 33 Eenitatsi Judá-
paeni ñaakiriri Alejandro rojatekaka ipiyotee-yakani, ishintsitakiri
iñaawaete. Ari itzinawakotanaka Alejandro imaeritan-tawakyaari atziri-
paeni, ikenkitha-waeta-kaawitakari. 34 Roo kanteencha riyotee-yakini
atziri-paeni isheninka Judá-paeni Alejandro, eekiro riyaata-kaana-
kitziiro ikaemaeyini, ojamani ikantaka ikaemi, ikanteeyini: “¡Antawowé
iroka Diana, atajorentsite aakapaeni Efeso-jatzi!”[s] 35 Ari ikatziyanaka
rojankinariyaan-tzite nampitawori janta, romaeryakiri, ikantziri: “Efeso-
jatzi, naaka-paeni amina-kowentzirori oyaapapankote atajorentsite Diana,
eejatzi oshiyakaawo poñeenchari jenokinta. 36 Maawoeni iyoteeyini,
eero pikaema-kaemata-shiwaeta. Pimaeritawaki, pikenkishiree-
yaani kameetha. 37 Tema irika-paeni atziri pamayitakiri jaka, tee
rowaariperotziro oyaapapankote atajorentsite, eejatzi tee ikijima-
waetziro. 38 Ikoyi-rika rowajankitaa-kaanteri Demetrio eejatzi ratzirite,
raanakiri ikenkitha-waeta-kaeri jewari, riitaki amina-koterini okaatzi
oñaashirenka-kiriri. 39 Eenitatsi-rika otsipa kowachari ayota-kotero
aakapaeni, otzimatyee apiyoteri maawoeni jewari-paeni, ramina-kotan-
tyaawori. 40 Tee okameethatzi rakisheen-kawaetyaa atziri-paeni nimaeka.
Aritaki rowajankitaa-wenta-kaero akoshekantaka. Eero otzimi akanteri
apiyako-wentan-tyaari.” 41 Ikanta ithonka-nakiro iñaawae-yitakiro iroka,
rotyaanteeri maawoeni atziri.

Jataki Pablo Macedonia-ki eejatzi Grecia-ki

20 1 Okanta okaatapaaki rakishee-nkateeyani atziri, ipiyotakiri
Pablo ikaatzi kemijanta-neentsiri, ikaminaa-yitaneeri. Ari
rowethata-naari maawoeni, jataki Macedonia-ki. 2 Tema ithonka
rareetakari inampiki-paeni ikaatzi kemijanta-naatsiri janta, ikaminaa-
yitaneeri. Roojatzi ikinanta-nakari Grecia-ki. 3 Ari ijeekawaeta-paakiri
janta ikaatzi mawa kashiri. Ikanta rotzi-mataa riyaatan-teeyaari
Tonkaeroniki, ari ikemaki, ikanteetzi “Rajaryaa-tziimi Judá-paeni
rowamayimi aririka pareetakyaa janta.” Rootaki ipiyanta-naari
Macedonia-ki. 4 Eenitatsi tsipata-naariri: Sópater, itomi Pirro poñaachari
Berea-ki; Aristarco, eejatzi Segundo poñaachari Tesalónica-ki; Gayo,

---

[s] **19.34** ojamani ikantaka ikaemi = apite hora okaatzi ojamanitaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

poñaachari Derbe-ki; Timoteo, Tíquico, eejatzi Trófimo poñaachari
Asia-ki. 5 Ari reewatee-yanakini irika-paeni janta nampitsiki Troas,
royaawenta-paakari Pablo itsipatakina naaka. 6 Okanta okaatapaaki
roemoshirenkae-tziro kitejeri rowapiintee-tawori ratanteetari kaari
rowaeteetzi shineya-kaeroni. Ari notetanaari notsipatari Pablo eejatzi
itsipa-paeni nopoñaa-naawo nampitsiki Filipos. Roo awijaki 5 kitejeri,
noñaapaeri etakawori reewatee-yakini nampitsiki Troas, ari nojeekae-
yapaakini okaatzi 7 kitejeri.

Rareetan-takari Pablo nampitsiki Troas

7 Okanta omonkaataa kitejeri ipiyotanta-piinteetari, ari nopiyotee-yakani
jenokinta pankotsi, nokenkishiryaa-tziiro oweyaantawori rowakaa-
naari Jesús riyotaani-paeni. Tema rawijatzii Pablo okitejeta-manee,
rootaki roetziñaarikotan-tawori ikenkithata-kotziri Jesús. Niyankii-
tyaa-kotakina tsireniri.[t] [u] 8 Eenitatsi osheki ootamentotsi oejeenchari
jenoki pankotsiki jempe nopiyoteeyani. 9 Ikenkitha-mintheetzi Pablo,
eenitatsi apaani ewankari iita Eutico, riitaki jeekaen-tsiri opatzimooki
pankotsi. Tema ojamanitaki ikenkithataki Pablo, ayimatakiri iwochokini
ewankari, paryanaki jaawiki, kamapaaki. Tema mawamenko opewirya
rowetsikae-tziro pankotsi, ojenoki-perotatzii, ari ipoñaakari iparyanaki
roojatzi jaawiki. 10 Roo kanteencha ayiitanaki Pablo, roeyota-shita-paakari
ewankari, ithomaa-paakiri. Ikantzi: “Eero pithaawaeyini, añaatsi.”
11 Ipoñaa ipiyapaa Pablo jenoki, ithonkakiro ikenkishiryaawo riweyaanta-
naawo Jesús rowakaanari riyotaani-paeni. Eekiro ikenkithata-nakitzii,
kitejetanaki. Roojatzi notsipatakari nawijan-tanakari. 12 Riima ewankari,
rahaeta-neeri rañaahaera. Rootaki ithaamenta-perotan-teeta-nakari.

Nawijanaki Nampitsiki Troas roojatzi Mileto-ki

13 Ari neewatee-yanakini naaka, notetee-yanakani roojatzi nampitsiki
Asón. Ari nokenkishiryaakari naaneeri Pablo, tema ikowakitzii rirori
ikinanaki kepatsiki. 14 Ikanta noñaapaeri Pablo nampitsiki, ari rotetanaari
rirori amaatako-mento-tsiki, jateeyakini Mitilene-ki. 15 Okanta nawijee-
yanakini janta, nokitejeta-kota-paaki Quío-ki, okanta namaata-kotanee
apaani kitejeri awochaateki nampitsi Samos, ari naata-kota-paentzi
janta Trogilio-ki. Okanta nawijeeyanakini otsipa kitejeri, areetee-
yakinani Mileto-ki. 16 Tema tee ikoyi Pablo naata-kota-paente Efeso-ki,
eero rojamanitan-tanaka nampitsiki-paeni tzimatsiri Asia-ki. Ikowatzii
rareeteeyaa intsipaete Aapatziyaweniki, tekira roemoshirenkae-tanaki-
roota kitejeri Owiitaantsi.

---

[t] **20.7** kitejeri ipiyotanta-piinteetari = etapiintawori kitejeri = Domingo
[u] **20.7,11** iweyaantawori rowakaa-naari = tzimpetoyirori ratanteetari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikenkithata-kaeri Pablo reewarite-paeni Efeso-jatzi

17 Ikanta nareetaka Mileto-ki, ikaemakaan-tapaakiri Pablo reewarite
kemijantzinkari Efeso-jatzi. 18 Ikanta ipokaeyakini, ikantawakiri:
“Piyoteeyini eeroka jempe nokanta nojeeki-motee-yakimini owakira
nareetan-takari nampitsiki-paeni tzimatsiri jaka Asia-ki. 19 Ari nokanta-
piintatyaa nantawaetziniri Awinkatharite, naaka tsinampa-shireri,
osheki niraawaetaka noñaayitziro ikosheka-waetakina Judá-paeni. 20 Roo
kanteencha tee nopakaero nokenkithata-kaemiro pinintaa-waetyaari,
nokaminaayita-piintakimi pipankopaeniki, eejatzi jempe-rika ipiyota-
piinteeyani atziri-paeni. 21 Nokenkithata-kaayitakiri nosheninka-paeni
Judá-paeni eejatzi kaari Judá-paeni, nokanta-yitziri: “Pipiyashi-yiteeri
Tajorentsi, pawentahae-yaari Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.
22 Otzimatyeera niyaate Aapatziyaweniki, tema rootaki Ishire tajorentsi
kowa-shiryaa-kaanari. Tee niyotzimaeta oeta-rika awiji-motenari janta.
23 Jempe-rika niyaayitaki, iyoshiryaa-kaakina Ishire tajorentsi, okantana:
‘Osheki ikemaatsita-kaetemi janta, ari omonkyahaetemiri.’ 24 Roo
kanteencha tee okantzimoshiretana nokami. Tema rootaki kowaperotacha
nokimo-shire-wenta-peroteero, rooteentsi nomatero nawijante nareetyaa
jempe oweyeeyaa noshiye. Tema rooteentsi nothotyeero ikantakinari
Awinkatharite Jesús nokamantan-teero Kameethari Ñaantsi jempe
okanta-kota ineshironkatantee Tajorentsi. 25 Nokenkithata-kaayitakimi
eejatzi eeroka-paeni jempe okanta-kota ipinkathari-wentantee Tajorentsi.
Niyotzi naaka eero papiiteero piñaayiteena. 26 Rootaki nokantan-temiri,
tee naaka kantakaa-shityaawoni itziman-tyaari peyashitaa-chani,
27 tema nokaman-takimiro maawoeni ikenkishiretzi-takari Tajorentsi
ranteri, tekatsi apaani nomani-motemi. 28 Paamakowenteeyaa eeroka,
ari pikimiteeri ikaatzi kemijanta-yitaa-tsiri. Pikenkishireteeyaa eeroka
rowayitaki Ishire tajorentsi peewayiteeri kemijanteeriri Tajorentsi.
Paminako-wenteeri ikaatzi rowawijaa-koyiteeri Tajorentsi rapawenteeri
riraa Awinkatharite ipina-wenta-yiteeri. 29 Tema niyotzi naaka aririka
nomakoryaaki, aritaki ipokapaaki itsipa roshiya-paakyaari katsimari
owantaniri ithonkiri ipireetari, tema ikowapaaki irika pokatsini ithonkiri
kemijantzinkari.[v] 30 Aamashitya aritaki ramatawitanakimi pikaatee-
yakinira eeroka piyemijanteeyini, ipakakaanakiri ikemijanta-witari.
31 Rootaki pikenkishiryaan-tyaari eeroka-paeni. Tema mawa ojarentsi
nojeeki-mowaeta-paentzimi, tee nopakaapaentziro nokaminaa-yitzimi
maawoeni, niraako-yitakimi. 32 ¡Noyemijantzinkaritepaeni! Nokowa-
kotziri naaka Tajorentsi riitaki aminakowentemini nimaeka, riitaki
neshironkatemini, tema rootaki ikantayita-kaeri. Aritaki rowetsika-

---

[v] **20.29** owantaniri = lobos

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

shireteemi, aritaki imateemiro okaatzi ikashiya-kaakariri ikaatzi
rashitee-yaari.[w] 33 Tee piñaana noñaamatyaawo naaka pithaari, piyorikite,
poorote. 34 Piyoteeyini eeroka-paeni, naakataki antawae-wenteen-chari
naantari koetyeemo-yitanari, ari nokemi-tzita-kariri ikaatzi amitako-
yitakinari. 35 Ari nokinakaerori niyotaan-takimirori jempe akantyaa
antawae-pero-yitee, aneshironka-yitan-teriri koetyaa-waeta-tsiri.
Nokenkishiryaa-kaemiro ikenkithata-kota-paentziri Awinkatharite Jesús,
ikantaki: 'iKimoshire-pero-tee ikaatzi pashitan-tachari, tee ari ikanteeteri
ipashiteetari.' "

36 Ikanta ithonka-nakiro Pablo ikamantan-takiro iroka-paeni,
rotziwerowanaka ramanakaa-naari ikaatzi piyoteen-chari. 37 Maawoeni
rirahae-yakani, rawithakita-wakae-yanakani, ari rowethata-waari
Pablo riyaateera. 38 Owashireteeyanakani, tema ikantakitzii Pablo eero
rapiiteero iñahaeri. Tema maawoeni royaatee-yanakirini Pablo roojatzi
rotetan-tanaari amaatako-mento-tsiki.

Riyaatan-taari Pablo Aapatziyaweniki

21 1 Ikanta nookayitaneeri, oteteeya-naanani, tampatzika
nowanakiro niyaataki nampitsiki Cos. Okanta okitejeta-manaki
areetakina otsipaki nampitsi Rodas, okanta nawijanaki roojatzi Pátara-ki.
2 Ari noñaapaakiro janta antawo amaatako-mentotsi jatatsiri Fenicia-ki,
ari notetee-yanakani. 3 Okanta namaata-koteeyini, namina-kota-nakiro
othampishi Chipre, nokina-kotanaki naaka-paeni nakoperoki roojatzi
Tonkaeroniki. Tema eenitatsi owaahawontsi rookaeta-nakiri Mapiniki,
ari naata-kotee-yapaakini. 4 Ari noñaapaaki kemijantzinkari-paeni, ari
nojeeki-mowaeta-nakiri okaatzi 7 kitejeri. Ikantawakiri Pablo: "Eero
piyaatzi Aapatziyaweniki." Roo ikantan-tariri, tema Ishire tajorentsi
iyoshireta-kaeriri. 5 Okanta nomaapaaki 7 tsireniri, roo nawijan-
tanakyaarimi. Royaatee-yakinani maawoeni noyemijantzinkarite-paeni,
itsipayitakawo iinapaeni, eejatzi reentsite. Roojatzi jempe iweyaa-thapita
nampitsi, ari notziwerowae-yapaakani impanekiiteki, amaneeyakinani.
6 Opoñaa nowetha-yitanaari maawoeni, oteteeya-naanani amaatako-
mento-tsiki. Piyeeya-naani rirori-paeni ipankokipaeni.

7 Okanta namaata-koteeyini nopoñaawo Mapiniki roojatzi Tolemaida-ki.
Ari nowetha-yitapaakari noyemijantzinkarite-paeni, tema apaani kitejeri
nojeeki-mowaeta-nakiri rirori-paeni janta. 8 Okanta okitejeta-manaki,
nokinee-yakini awotsiki roojatzi Cesarea-ki. Nojeeki-mota-paakiri
ipankoki Felipe, kamantan-taneerori Kameethari Ñaantsi, riitaki apaani
ikaatziri 7 riyoshiitee-takiri paerani ramitako-yiteri Otyaantaa-rewo-
paeni. 9 Eenitatsi Felipe okaatzi 4 ewankawo rishinto, kamantantaniro

---

[w] **20.32** Itajorentsita-kaetani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rooripaeni. 10 Tema awijaki osheki kitejeri nojeeka-paaki Cesarea-ki, ari
rareetakari apaani Kamantan-taniri, iita Agabo, ipoñaakawo iipatsiteki
Judá-paeni. 11 Ipokapaaki nojeekae-yakinira naaka-paeni. Raapaakiri
rowathakiro Pablo, roojotakari rakoki eejatzi iitziki. Ikantzi: “Ari ikanteri
Judá-paeni roojoteri ashitariri irika rowathakiro janta Aapatziyaweniki,
raanakiri iwinkathariteki wirakocha-paeni. Rootaki iyotakaa-kinari
naaka Ishire Tajorentsi.” 12 Tema nokemae-yakini nokaatzi notsipatakari
Pablo, nokanta-kanta-witanakari: “Eero piyaatzi Aapatziyaweniki.”
Ikantzita-witakari eejatzi kemijantzinkari-paeni nampitawori janta.
13 Roo kanteencha ikantanakae: “¡Eero piraawaeteeyani, osheki
powashireta-kaakina! Tema kowanakina naaka. Aririka okantyaa
roojoteetena roojatzi nokamawentan-tyaariri Awinkatharite Jesús janta
Aapatziyaweniki, omawaetyaata.’ 14 Teera notsinampaa-tziri nokanta-
yiwitakari, apatziro nokanta-nakiri: “Omatyaata ikoyiri Awinkatharite.”
15 Okanta otsipa kitejeri, wetsikae-yanaanani, jateeya-kinani
Aapatziyaweniki. 16 Eenitatsi kemijantzinkari-paeni Cesarea-jatzi
oyaatakinari. Riitaki aanakinari ipankoki atziri iitachari Mnasón,
Chipre-jatzi irika rirori. Tema paerani ikemijanteeri Jesús rirori. Riitaki
nomayimotapaakiri.

Roteeyee-takiri Pablo tajorentsi-pankoki

17 Okanta nareetee-yapaakani Aapatziyaweniki, kimoshireteeyakini
noyemijantzinkarite-paeni iñaawakina. 18 Okanta okitejeta-manaki,
raayita-nakina Pablo nareetyaari Jacobo, rirentzi Jesús. Ari noñaapaakiri
eejatzi jewayitziriri noyemijantzinkarite-paeni. 19 Riitaki rowetha-
yitapaakari Pablo, ikamanta-paakiri okaatzi rantakaa-yitakiriri
Tajorentsi inampiki-paeni itsipa-jatzi atziri. 20 Ikanta ikemaeyakini,
ithaamenta-nakari Tajorentsi. Rootaki ikantan-tanakariri Pablo:
“Noyemijantzinkaritee, eenitatsi osheki asheninka Judá-paeni
kemijanta-neeriri Jesús. Roo kanteencha eeniro ishintsi-yitziri
kemijantzinkari-paeni imonkaatero Ikantakaantani Moisés. 21 Ikemako-
wentakimi eeroka piyotaa-yitakiri asheninka Judá-paeni jeekatsiri
otsipaki nampitsi, pikanta-yiterimi: ‘Tee okowa-jaanta pimonkaateero
Ikantakaantani Moisés, tee okowa-jaanta pitomeshitaa-niteeri pitomi-
paeni, tee okowa-jaanta antayiteero okaatzi ameyitari paerani.’
22 ¿Jempema akantyaaka nimaeka aririka riyotaki asheninka-paeni
areeteemi jaka? 23 Niyotzi iita panteri. Tema eenitatsi akaatee-yirini jaka
ikaatzi 4 atziri, riitaki kowatsiri imonkaatero ikashiya-kaariri Tajorentsi.
24 Pitsipata-nakyaari irika-paeni, ari pikaate pantero kitewa-thata-
kaayimini. Eeroka pinakowenterini ikaate itaayiteri, rameetee-teniri
iishi. Rootaki riyotan-teetyaari theeyaantsi okaatzi ikantakoe-takimiri
eeroka. Tema pimatzitawo eeroka pimonkaa-yitziro Ikantakaan-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teetani. 25 Riima itsipa-jatzi kaari asheninkata, ikaatzi kemijanta-neeriri
Jesús, notyaanta-kiniri paerani jankina-rentsi. Nokantakiri: ‘Eero
powayitari tzimahaanta-tsiri tsimeri itahae-tziniriri tajorentsi-niro. Eero
powakoyitawo riraa tsimeri. Eero pimayempi-waetzi, tema ipinkaetani
ranteeterorika.” 26 Ikanta Pablo raanakiri irika 4 atziri. Imawitakawo
okitejeta-manee itsipayitakari ikite-wathatan-tayi-teeyaari. Opoñaa
ikyaaki tajorentsi-pankoki ikamantante jempe okaate kitejeri othonkan-
tyaari ikashiya-kaantziri rirori, ikantan-tyaari jempe-paete ramayiteri
rashita-kaeyaariri Tajorentsi.
27 Ikanta omonkaatzi-mata-paaka 7 kitejeri, eenitatsi Judá-paeni
poñaayita-chari iipatsiteki Asia-jatzi, iñaakiri Pablo tajorentsi-pankoki.
Intsipaete ikaminaa-nakiri atziri-paeni ikoshekyaari Pablo, 28 ikaemae-
yanakini, ikantzi: “¡Nosheninka, Israel-paeni! ¡Pamitakotena! Riitaki
irika atziri jatayiteen-tsiri jempe-rika-paeni ikaminaa-yitziri atziri
ikoshekyaari asheninka-paeni, itheenka-waetziro Ikantakaantani Moisés,
itheenka-waetakiro eejatzi iroka tajorentsi-panko. Roo owanaa-perotacha
ikyaakaakiri tajorentsi-pankoki itsipa-jatzi atziri kaari asheninkata,
itheenka-tajorentsi-waetakiro.” 29 Roo ikantantari, tema iñaakitziiri Pablo
janta Aapatziyaweniki itsipatari Trófimo poñaachari Efeso-ki, roshiya-
kaanteeyini ikyaakaa-kitziiri tajorentsi-pankoki. 30 Tema intsipaete
ipiyotee-yapaakani osheki atziri. Roteeya-paakiri Pablo, inoshika-nakiri
jantakiroki tajorentsi-pankoki, rashitee-tanakiro. 31 Roowiteencha
rompojee-terimi, ari ikamantee-takiri jewatziriri rowayirite wirakocha,
ikantee-tziri: “Ikosheka-wakaatyaa atziri.” 32 Ari ipiyota-nakiri eejatzi
rowayirite inampina-paeni rirori jewari, ishiyana-kityaa ipiyotee-
yakanira atziri. Ikanta iñaawakiri ipokaki, ipakaanakiri ipajawaetziri
Pablo. 33 Roteeya-paakiri Pablo, ikantanakiri rowayirite: “Poojotan-tyaari
apite eshirotha.” Rojampita-nakiri atziri-paeni: “¿Iitaka irika? ¿Oetaka
rantakiri?” 34 Roo kanteencha eenitatsi cheraashi-waeta-neenchari, roo
kanteencha eenitatsi itsipa-paeni kaari akakoterini ikantawitakari. Tee
ikematha-tziri reewarite owayiri oeta awijatsiri. Rotyaantakiri rowayirite
raanakiri Pablo jempe imaapiinteeyini owayiri-paeni. 35 Ikanta roerinka-
kaawitari Pablo riyaata-kaeri imaapiintzira owayiri-paeni, eekiro
ishintsitatzii atziri-paeni ikoyi ipajawaeteri, rootaki inatanta-nakariri
owayiri-paeni okini rotzikaa-wenteri. 36 Tema eekiro royaata-kowenta-
tziiri atziri-paeni, ikaemaeyini, ikantzi: “¡Powamayiriwé!”

Ikenkithata-kota Pablo

37 Roowiteencha ikyaakaeteri Pablo imaapiintzira owayiri-paeni,
rojampita-nakiri Pablo reewarite owayiri-paeni, ikantziri: “Kantachama
nokenkitha-waeta-kaemi eepichokiini.” Ari ikantanaki jewari: “¡Jempema
piyotziroka noñaani! 38 ¿Tema eeroka Apitantoni-jatzi, eeroka poñaakaan-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takawori chapinki koshekaantsi, kinapaen-tsiri ochempi-mashiki,
pamaki 4000 powayirite?” 39 Ikantzi Pablo: “Naaka isheninka Judá-
paeni, nopoñaachari Tarso-ki jeekatsiri janta Cilicia-ki. Otzinkami
iroka nonampi, nokoyi nokenkitha-waeta-kaeri nosheninka-paeni.”
40 Ishinetee-takiri Pablo. Katziyanaka pawitsiki, itzinaa-wakotanaka
imaeritan-tawakyaari isheninka-paeni. Ari ipampoyeeyanakirini
imaeritee-yanakini. Ari retanakawo iñaawaetan-tanakawo iñaani,
kameetha ikenkitha-waeta-kaanakiri maawoeni isheninka-paeni Heber-
paeni, ikantanakiri:

22 1 “¡Noyemijantzinkaritee Israel-paeni! ¡Jewari-paeni! Pikemi
nokantawaki naaka.”

2 Tema ipampoyeeyanakirini imaeritee-yanakini. Ari retanakawo
Pablo iñaawaetan-tanakawo iñaani, kameetha ikenkitha-waeta-kaanakiri
isheninka-paeni, ikantanakiri:

3 “Naakataki pisheninka. Notzimaki nampitsiki Tarso jeekatsiri Cilicia-
ki, roo kanteencha nokimotataki naaka jaka Aapatziyaweniki, riyotaani
naaka Gamaliel. Riyotaa-kinawo niyotako-perotero ikantakaantani
awaejatziteni. Nokowa-piinta-witaka noshire-perotyaari Tajorentsi,
pikimiyita eeroka-paeni nimaeka. 4 Paerani naminaminatziri awentaa-
naariri iiteetziri ‘Awotsi’, nokoyi nompojiri. Tema osheki nonoshika-yitaki
shirampari eejatzi tsinani, nomonkyaa-kaanta-yitakiri. 5 Iñaayitakina
maawoeni Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo eejatzi Antaripero-
paeni. Riitaki payitakinari jankina-rentsi ipakaan-tziri asheninka
Judá-paeni janta Ontyaa-maeriniki. Ipoñaa niyaatanaki naminamina-
yitziri kemijantzinkari-paeni, namayitziri jaka Aapatziyaweniki,
rowajankiteeteri.”

Ikenkithata-kota Pablo ikemijantan-taari
(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

6 “Okanta nanashiteeyaani awotsiki, roowiteencha nareetyaami
Ontyaamaeriniki, tampatzikataki ooryaa, ari romapoka-kinari
morekaneen-tsiri Inkiteki, roorenta-kota-paakina jempe nokatziyaka.
7 Ari notyaanaki kepatsiki. Nokematzii ñaanatanari, ikantana: ‘¡Saulo!
¡Saulo! ¿Oetaka pikoshekan-tanari?’ 8 Ari nojampita-nakiri, nokantziri:
“¡Pinkathari! ¿Jempema piitaka eeroka?” Ari rakaeta-nakina, ikanteetana:
‘Naakataki Jesús Kashiyakaa-weni-jatzi pikoshekari.’ 9 Tema iñaakiri
oorenta-paenchari ikaatzi notsipa-yitakari, ithaawae-yanakini. Roo
kanteencha tee ikemaeyironi rirori iñaanateetana naaka. 10 Ari nojampita-
nakiri, nokantziri: ‘Pinkathari. ¿Iitaka pikoyiri nanteeri naaka?’ Ari
ikantanakina Pinkathari: ‘Pikatziye, piyaate nampitsiki Ontyaamaeriniki.
Ari ikamantee-temiro oeta panteri.’ 11 Ikathata-naana ikaatzi notsipatakari
roojatzi Ontyaamaeriniki, tema imawityaakitakaa-kina oorenta-paakinari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Ari ijeekiri janta apaani atziri iita Ananías, ipinkathatziri
rirori Tajorentsi, imonkaatziro Ikantakaantani Moisés. Pinkathari
royiri maawoeni Judá-paeni nampiyitawori Ontyaamaeriniki.
13 Pokanaki Ananías iñeena. Ikanta rareeta-paaka, ikantapaakina:
'Noyemijantzinkaritee Saulo, pokiryahae.' Apathakirotanaa nokiryaanee,
aminawaeta-naana. 14 Eekiro ikantana-kityaana Ananías: 'Eeroka
riyoshiitani Itajorentsite awaejatziteni. Riyoshiitakimi piyotaan-teero
ikowakaemiri rirori, tema piñahaeri Jeepatzii-totaa-rewo tampatzika-
shireta-tsiri, pikemakiri iñaanatakimi. 15 Eeroka kenkithata-koteerini
maawoeni atziriki. Pikamantan-tayiteero okaatzi piñaakiri, okaatzi
pikemakiri. 16 Tekatsi otsipa poyaawentyaari nimaeka. Pitzinee, piyaate
pomitsiryaatyaa, pawentahae-yaari Awinkatharite pikowa-koteeri
ipeyakotan-tee-mirori pantayi-witakawo kaari-perori.' "[x]

Ikenkithata-kotziro Pablo rotyaantee-tziri ikenkithata-kaeri itsipa-jatzi atziri

17 "Okanta nopiyaawo Aapatziyaweniki, niyaataki tajorentsi-pankoki
namanapaa, ari noñaashiretakiri janta. 18 Noñaakiri Awinkatharite,
ikantakina: 'Eero pojamanitzi, pishitowae Aapatziyaweniki, tema
eero ikemijantee-tzimi pikenkithata-kowitena jaka.' 19 Nokanta-nakiri
naaka: 'Pinkathari, riyoteeyini maawoeni niyaata-piintaki jempe
ipiyota-piinteeta, nomonkyaa-kaanta-yitakiri ikaatzi awentaa-neemiri
eeroka, osheki nopajata-kaanta-waetakiri. 20 Ikanta rowamae-takiri
paerani kenkithata-kotzimiri, Esteban, ari nokaatzi-takari naaka
janta, naapatziyakari owamaakiriri, naminakowenta-kiniri iithaari-
paeni.' 21 Roo kanteencha ikantanakina Tajorentsi: 'Piyaate, tema
naaka otyaantemini inteena jempe inampiyitawo itsipa-jatzi kaari
pisheninkata.' "

Ijeeki-motakiri Pablo reewarite owayiri-paeni

22 Ikanta ikemawaki atziri-paeni, rapiita-nakiro ikaemaeyini ikantzi:
"¡Irika atziri tee okameethatzi rañee! ¡Pashiree-yaari!" 23 Eekiro
ishintsitatzii ikaemaeyini, roteka-koteeyani iithaariki, rooka-wanetziro
kepatsi jempe ipiyotee-yakani, tema ikijeeya-tyaani. 24 Ikanta reewarite
rowayirite wirakocha, ikantanakiri apaani rowayirite: "Paanakiri
inthomoeki irika, apajata-wakiri ikamantan-teerori oeta iñaawaetakiri
rowatsimaan-takariri isheninka-paeni." 25 Roo roojowitee-takari ipajatan-
teetyaariri, rojampita-nakiri Pablo itsipa reewarite owayiri, ikantziri:
"Rojankinata-kotani iwinkatharite naaka Roma-jatzi. ¿Shinetaa-ntsita-
tsima ipajeteetena, tekira raminakoe-tawakinawo oetarika nantakiri?"

---

[x] **22.16** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Ikanta ikemaki reewarite owayiri, ipiya-shita-nakari reewari-perote
rirori, ikantapaakiri: “Nowinkatharite, ¿Piyotakima oeta antakiri?
Rojankinata-kotani irika Awinkathari-perote aakapaeni Roma-jatzi-
paeni.” 27 Ikanta ikemawaki reewari-perote owayiri, ipoka-shita-paakiri
Pablo, rojampita-paakiri: “¿Omaperotatyaama eeroka rojankinata-kotani
nowinkatharite?” Ikantzi Pablo: “Jeen.” 28 Ikantzi reewarite owayiri:
“Osheki nopina-wentaka naaka nojankinata-kotan-tyaari.” Ikantzi Pablo:
“Tee nopinawenta naaka. Rojankinata-kotzitee-takina owakira notzima-
paaki.” 29 Ikanta ikemaeyakini oojowita-kariri Pablo ipajawaeteri,
roojoryaa-kota-nakiri, riyaata-pithata-nakiri. Tema antawo ithaawanaki
reewari owayiri oojotakaan-takiriri rojankinata-kotani iwinkatharite
Roma-jatzi.

Rahaeta-neeri Pablo ipiyoteeta-piinta reewarite Judá-paeni

30 Okanta okitejeta-manaki, ikoyi riyota-perote reewarite owayiri oeta
ikoshekan-tariri Judá-paeni irika Pablo. Ipiyota-kaantakiri reewarite-
paeni Ompera-tajorentsitaa-rewo, eejatzi maawoeni Antaripero-paeni
Judá-paeni. Ramaetakiri Pablo omonkyaawitee-takari, jeekapaaki jempe
ipiyoteeyani jewari-paeni.

23 1 Raminapaakiri Pablo jewari-paeni piyoteen-chari,
ikantapaakiri: “¡Nosheninka! Naamaako-wenta-piintaka
naaka eero otzimanta nantzi-motanteri, tema nokemijanta-piintziri
Tajorentsi okaatzi ikantanari.” 2 Ikanta Ompera-tajorentsiperotaa-rewo
iitachari Ananías, ipaja-waanteta-kaantakiri Pablo. 3 Roo kanteencha
Pablo, ikantanakiri: “¡Theeri! Poshiyakawo okitamaawita rowantee-
tariri kaminkari. Tajorentsi pajetemini eeroka. Jeekawitakimi jaka
pamina-kotan-tenawo Ikantakaan-teetani, ¿Tema pipiyathatawo eeroka
pipajata-kaantakina?” 4 Ikanta ikaatzi piyoteen-chari, ikantanakiri Pablo:
“¿Arima pikanteri pikaweyiri Jewatziriri ompera-tajorentsiperotani
Tajorentsi?” 5 Ikantzi Pablo: “Noyemijantzinkarite-paeni, tee niyowita
naaka Ompera-tajorentsiperotaa-rewo irika, tema okantzi Jankina-rentsi-
perori: ‘Eero pikaweyiri jewatakaan-tatsiri.’ ”
6 Iñaatzii Pablo eenitatsi Judá-paeni itsipatakari piyoteen-chari
Tampatzikaweripaeni, riima itsipa-paeni Inashitantaniri irika,
ikantanakiri: “¡Nosheninka! Naakataki inashitantaniri, eejatzi
nosheninka-paeni. Rootaki riyakowentan-teetanari nimaeka, tema
nokemijantaatzi naaka aritaki rañaayitee kamayita-tsiri.” 7 Ikanta
ikemaeya-wakini ikantaki Pablo, iñaana-minthata-wakaanaka
Inashitantaniri eejatzi Tampatzikaweri. 8 Tema riitaki Tampatzika-weri-
paeni, kanta-piinta-tsiri: “Eero rañaayitee kamayita-tsiri, tee itzimi
Ronampiripaeni Tajorentsi, tee itzimi shiretsi.” Riima Inashitantaniri,
ikanteeyini rirori tee ari okantakotyaa iroka-paeni. 9 Ari icheree-yanakini

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maawoeni. Eenitatsi Yotaantaniri Inashitantaniri katziya-yitaneen-chari,
ikantanaki: “Irika atziri tee otzimi rantani. Aamaa-shityaa iñaana-
shireta-tziiri ronampiri Tajorentsi, teerika iñaana-shireta-tziiri shiretsi.”
10 Eekiro ishintsitatzii ichereeyini. Rootaki ithaawan-tanakari reewarite
owayiri-paeni rowamayiteri Pablo. Ikaemakaan-teeri rowayirite raaneeri
inthomoeki jempe imaapiinteeyini.
11 Okanta otsirenitanee, roñaahaari Awinkatharite irika Pablo,
ikanteeri: “Eero pithaawantari, aritaki pikenkithata-kotakina Roma-ki
pikimitakiro jaka Aapatziyaweniki.”

Ikenkishiryaahaeta rowamahaeteri Pablo

12 Okanta okitejeta-manaki, ikenkitha-waetee-yakini itsipa Judá-
paeni, ikanteeyini: “Jame amasheka-wentee-yirini Pablo roojatzi
owamaan-takyaariri.”[y] 13 Rawijanakiro ikaateeyini 40 atziri
kamanta-wakahaen-chari. 14 Riitaki jatashita-kiriri reewarite-paeni
Ompera-tajorentsitaa-rewo, eejatzi Antaripero-paeni, ikantapaakiri:
“Nokowae-yakini nomasheka-wenteri Pablo roojatzi nowamaan-
takyaariri. 15 Rootaki nokenkishiryaaakari naaka-paeni, nokoyi
paapatziya-wakaeyaa eeroka pikaatzi pipiyota-piinteeyani, pikenkitha-
waeta-kaeri reewarite owayiri-paeni, pikanteri: ‘Pamaenari Pablo
okitejeta-manaki naminako-peroteri okaatzi rantakiri.’ Tema
aamawenteeyakinani naaka, roojatzi nowamaan-tawakyaariri tekira
rareeta-paakyaata jaka.”
16 Roo kanteencha ikemaki itzineri Pablo ikamanta-wakahaeyani,
jatanaki jempe imahaeyini owayiri-paeni, ikamanta-paakiri Pablo.
17 Opoñaa ikaemaki Pablo apaani reewarite owayiri, ikantakiri:
“Paanakiri irika ewankari janta peewa-peroriteki, eenitatsi oeta
ikamanteriri.” 18 Ikanta reewarite owayiri raanakiri itzineri Pablo
reewa-peroriteki owayiri, ikantapaakiri: “Jewari, ikowa-kotakina
Pablo namakimiri irika ewankari, eenitatsi ikoyiri ikamantemiri.”
19 Ikanta jewari-perori, raanakiri ewankari inteeneeni, rojampitakiri:
“¿Oeta pikaman-tenari?” 20 Ikantanaki ewankari: “Ikenkishiree-yakani
Judá-paeni ikowa-kotemi okitejeta-manee paaneeri Pablo jempe ipiyota-
piinteeyani Antaripero-paeni, ari raminako-perotero rantani. 21 Eero
pikemijantziri, tema omaneeyakani 40 atziri-paeni. Ikantee-yakini:
‘Jame amasheka-wentee-yirini Pablo roojatzi owamaan-takyaariri.’ Tema
wetsikae-yakani nimaeka, royaawentee-yatyaani jempe pikante eeroka.”
22 Ikanta rotyaanteeri irika ewankari, ikantawaeri: “Eero pikamantan-
tziro iroka-paeni.”

---

[y] **23.12,14,21** amasheka-wentee-yirini = eero owaeyani, eero ireeyini amiri roojatzi ashiryaan-takyaariri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rowawijee-takiri Pablo pinkathariki Félix

23 Ikanta reewarite owayiri ikaemaki apite inampina, ikantakiri:
“Pipiyote 200 powayirite, eejatzi 70 owayiri-paeni kyaakota-chani,
itsipa 200 aayitatsini rowathaa-mento. Riitaki jatatsini tsireni-paete
janta Cesarea-ki. 24 Ompoña paminaki itsipa ikyaa-kota-nakyaari Pablo,
paminako-wenteri kameetha. Paanakiri pinkathariki Félix.” 25 Ari
rotyaanta-kiniri rojankinari pinkathari, iroka ikantziri:
26 “Rojankinari Claudio Lisias rotyaantziniri pinkathari Félix: Osheki
nowethatzimi. 27 Irika atziri notyaanta-kimiri, roteeya-kaanta-witakari
Judá-paeni jaka, roowiteen-chami royirimi. Ikanta niyotaki rojankinata-
kotani awinkatharite Roma-ki, naanaki nowayirite, nookakaa-wentakiri.
28 Nokowaki niyote oeta rantakiri, oeta ikoshekan-teetariri, naanakiri
ipiyota-piinteeyani rantariperote-paeni. 29 Noñaatzii ikosheka-wenta-
shitari ikantakaan-teetani rashi rirori-paeni. Tee okameethatzi
rowamayiteri, tee okameethatzi eejatzi omonkyaawaeteeteri. 30 Nokemaki
eejatzi ikowaeya-tziini Judá-paeni rowamayiri, rootaki notyaantan-
kimiriri eeroka. Nokantzi-takari ikaatzi koshekawaetariri ikamantemiro
oeta itzimawentan-tariri irika.”
31 Imatakiro owayiri-paeni. Raanakiri tsireni-paete Pablo nampitsiki
iiteetziro Antípatris. 32 Okanta okitejeta-manaki, piyeeyaani owayiri-
paeni anashita-shita-neenchari. Riima ikaatzi kyaakota-neenchari eekiro
royaata-kota-nakitziiri Pablo. 33 Ikanta rareeta-kaakari Cesarea-ki,
ipapaakiri jankina-rentsi pinkathari, ikantapaakiri: “Pinkathari, irika
Pablo.” 34 Ikanta ithonkakiro pinkathari iñaanata-wakiro jankina-rentsi,
rojampita-nakiri Pablo, ikantziri: “¿Jempe pipoñaaka?” Ikantzi Pablo:
“Nopoñaawo Cilicia-ki.” 35 Ikantzi Claudio: “Ari nokemakimi paata aririka
rareeta-paakyaa ikaatzi koshekimiri.” Ikantakaantaki rahaeta-nakiri
iwinkathari-pankoteki. Herodes, ari raminako-wenteriri janta

Ikenkithata-kotakari Pablo janta Félix

24 1 Okanta awijanaki 5 kitejeri, areetapaaka Cesarea-ki Ompera-
tajorentsiperotaa-rewo Ananías itsipayitakari Antaripero-paeni
eejatzi ookakowentan-taniri iita Tértulo. Rawija-shita-paakiri pinkathari
ikoshekyaari Pablo. 2 Ikanta ramaeta-paakiri Pablo, ñaawaetanaki
Tértulo, ikantanakiri Félix: “Ariwé pinkathari, tema kameetha
noñaayitakiro nojeeki, osheki piyota-nitzi, pantakiniri kameethata-tsiri
nosheninka-paeni. 3 Nowinkatha-perorite Félix, osheki ramana-piintakimi
maawoeni nosheninka. 4 Roo kanteencha eero ojamanitanta, nokoyi
pikemijanta-wakina eepichokiini nokantemiri. 5 Noñaakiri naaka
irika atziri, owaari-perotani. Ithonka ikina-kina-yitaki nampitsiki, tee
apatziro ikoshekakari nosheninka Judá-paeni, riijatzi jewatakaa-neeriri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikaatzi iitashi-waeta-chari ‘Oshireta-naariri Kashiyakaa-weni-jatzi.’
6 Ikowaki eejatzi rowaariperoteromi notajorentsi-pankote, rootaki
noteeya-kaantanta-kariri, nokowae-yawitakani namina-kotan-tyaaririmi
Ikantakaan-teetanari naaka-paeni. 7 Roo kanteencha ipokapaaki
jewari Lisias, ishintsitapaakina, raapithata-kinari. 8 Ikantanakina:
‘Otzimatyee piyaate pinkathariki rowetsikimiro okaatzi awijeentsiri.’
Anjatyaa pojampi-peroteri eeroka ayotantyaawori kyaari-pero-rika
nokoshekan-takariri.”

9 Roojatzi ikantzi-teeya-karini Judá-paeni ikaatzi pokaentsiri.

10 Ari itzinaa-wakotanaka pinkathari iñaawaetan-tyaari Pablo.
Ikantanaki Pablo: “Osheki nokimo-shire-wentakimi, tema eerokataki
keminani nokenkithata-kotyaari, tema niyotzi eerokataki wetsika-piinta-
kiniriri nosheninka-paeni ikosheka-wakaaha.

11 Kantacha pojampita-kowentena eeroka, tema owakira nareetaa
Aapatziyaweniki, okaatzi 12 kitejeri nareetan-taari, nokowawita
nopinkathata-paerimi Tajorentsi. 12 Tekatsi ñeenani noñaana-minthatziri,
tee nokoshekari atziri-paeni tajorentsi-pankoki, ari nokantakari otsipaki
nampitsi, tekatsi nokoshekyaa ipiyota-piinteeta. 13 Irika-paeni kamanta-
kota-kinari nimaeka jaka, tema eero iñahaetziro omaperotatyaa
ikanta-kotanari. 14 Ari okantari, nawentahaari naaka iiteetziri ‘Awotsi.’
Rootaki ikantayitziri iyakowentanari noyemijanta-shiwaetani. Tema
nawentahaa-tyaari naaka Tajorentsi ipinkathatziri paerani nowae-
jatziteni. Nokemijantziro ikantakaantani, eejatzi rojankinari-paeni
Kamantan-taniri-paeni. 15 Ari nokimitari rirori-paeni royaawentari
Tajorentsi rowañaa-yiteeri kamayiteen-tsiri, tee apatziro rañaayitee
kameetha-shireri tema imatzitee-yaawo maawoeni kaari-perori-paeni.
16 Rootaki nokowanta-piintakari eero otzimawaetzi kaari-perori nantzi-
moteriri Tajorentsi, eejatzi atziri-paeni. 17 Tema awijaki osheki ojarentsi
nokina-kina-waetaki, nopiyaa nonampiki namae nopashita-paeyaariri
nosheninka koetyaa-waeta-tsiri, nokowawitapaa eejatzi notaa-paenirimi
Tajorentsi. 18 Rootaki nantziri tajorentsi-pankoki, ari nameetakiro
noeshi nokitewa-thatan-teeyaari, tee noshekiiyini, tekatsi nokoshekyaa
janta. Aripaetera iñaapaakina Judá-paeni poñaayita-chari Asia-ki.
19 Riitaki pokatsinimi jaka ikenkithata-kotena oetarika iñaakota-kinari.
20 Tee ipokatzii rirori, irikaha pokayitentsiri riitaki Antaripero-paeni
piyowenta-kinari chapinki, anjatyaa ikantemi eenitatsi-rika iñaakota-
kinari janta nantakiri. 21 Aamaaka roo ikanta-kotanari nokanta-kiriri
chapinki ipiyowentan-tanari, nokantakiri: ‘Rootaki riyakowentee-tanari
nokemijanteero rañaayitee kamayita-tsiri.’ ”

22 Tema riyotako-perotzitari pinkathari Félix iiteetziri “Awotsi-
weri,” rootaki ipakantanakariri, ikantanakiri: “Aririka ipokaki
jewari Lisias, ari ikamanta-perota-paakinawo.” 23 Ikantanakiri Félix

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

reewarite owayiri-paeni: “Roojatzira paamawenta-wakyaari Pablo,
roo kanteencha pishineteri rareetyaari raapatziyani-paeni ipantyaariri
kowityee-motariri.”
24 Okanta otsipa kitejeri, ipokae pinkathari Félix itsipatakawo iina
Drusila, osheninka Judá-paeni roori. Ikaemakaan-tapaeri Pablo ikemiri
ikenkithateniri jempe okanta-kota rawentahaari Jesús, Jeepatzii-
totaa-rewo. 25 Roo kanteencha retanakawo Pablo ikenkithata-kiniri
tampatzika-shiretaantsi, ñaako-shiretaantsi, rowajankitaan-teete paata.
Ithaawan-tanakawo Félix, ikantanakiri: “¡Aritapaaki, piyaatee! Ari
napiiteero nokaema-kaanteemi paata nojeekashiwaetyaarika kameetha.”
26 Tema royaa-wenta-witatyaa Félix ipinako-wentyaami Pablo, rookakaa-
wentan-teeyaariri. Rootaki rapiipiitan-tawitawori ikaemakaan-tziri
ikenkitha-waeta-kaeri. 27 Awijaki okaatzi apite ojarentsi. Ari okaatapaaki
ipinkatha-ritzi Félix. Ikoyi raapatziya-piintyaari Judá-paeni, romonkyaa-
kaanta-nakiri Pablo. Ipoyaataari itsipa pinkathari iitachari Porcio Festo.

Ikowaki Pablo riitaki César iyakowenterini

25 1 Tema pinkathari-wentantee Festo. Tema maakotanaki mawa
tsireniri, jataki Aapatziyaweniki ipoñaanakawo Cesarea-ki.
2 Ikanta reewari-paeni Ompera-tajorentsitaa-rewo eejatzi riiperori-
paeni Judá-paeni, ithaweta-kota-wakiri Pablo. 3 Ikowa-kotakiri Festo
rotyaanteeri Pablo Aapatziyaweniki. Ikenkishiree-yakani rowamaa-
kaanteri niyanki-thakineki awotsi. 4 Roo kanteencha ikantanaki Festo:
“Romonkyahaetakiri Pablo janta Cesarea-ki, rooteentsi niyaatee janta.
5 Anjatyaa royaata-nakina peewarite, eenitatsi-rika rantani irika atziri,
aritaki piyakowenteriri janta.”
6 Tee ojamani-perotzi ijeekawaeta-paente Festo Aapatziyaweniki, piyaa
Cesarea-ki. Okanta okitejeta-manaki, ijeekaki iwinkathari-mentoki,
ikaemakaan-takiri Pablo.[z] 7 Ikanta ikyaapaaki Pablo, ari ipokaeya-
paakini Judá-paeni poñahaen-chari Aapatziyaweniki, osheki kaari-perori
ikantako-waeta-paakiriri. Roo kanteencha tee iñeero kyaari-pero-rika
okaatzi ikantakoe-tziriri. 8 Ari ikijako-wenta-nakari Pablo, ikantanaki:
“Tekatsi kaari-perori nantakiri naaka, tee nopiyathatawo Ikantakaan-
teetani, tee nowaariperotero tajorentsi-panko, tee nokaweya-waeritzi
César reewari-perote Roma-jatzi.” 9 Tema ikowatziira pinkathari Festo
raapatziya-piintyaari Judá-paeni, rojampita-nakiri Pablo: “¿Pikoyi
piyaate Aapatziyaweniki, namina-kotan-temiri janta?” 10 Ikantanaki
Pablo: “Ari okameethatzi paminako-tenawo jaka, tema eeroka rowaki
César, peewari-perote. Aritaki piyotee-yakini tekatsi kaari-perori nantzi-

---

[z] **25.6** tee ojamani-perotzi = 8 okaatzi kitejeri, terika okaatzi 10 kitejeri ijeekawaeta-paentzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

moteriri nosheninka-paeni Judá-paeni. 11 Ari otzimimi nantani, kantacha
rowajankitee-tantenawo kaamanitaantsi. Roo kanteencha tekatsi nantani,
tee okameethatzi potyaantena janta. Nokowatzii riitaki pinkathari César
amina-kotenani." 12 Ari ikenkitha-waeta-kaanakiri Festo inampina-paeni.
Ikantakiri: "Pikowatzii ramina-kotemi César, aritaki piyaataki."

Rahaeta-nakiri Pablo pinkathariki Agripa

13 Ikanta pinkathari Agripa eejatzi iina Berenice pokaeyakini
Cesarea-ki, rowethatyaari Festo.[a] 14 Ikanta ijeekawaeta-paentzi
Cesarea-ki, ikenkitha-waeta-kaakiri Festo jempe ikanta-kota Pablo,
ikantakiri: "Eenitatsi jaka apaani atziri rookaneeri pinkathari Félix
omonkyahaetziri. 15 Tema niyaata-kitzi chapinki Aapatziyaweniki,
osheki ikantako-waeta-wakiri reewari-paeni Ompera-tajorentsitaa-rewo
eejatzi Antaripero-paeni, ikowaki naaka owamaakaan-terini. 16 Nokanta-
nakiri naaka: 'Iroka nametee-yarini inampiiteki Roma-jatzi: Otzimatyee
ipiyotee-yaani ikaatzi kosheka-wakaa-chari, ikijako-wentan-tyaari
iyakowentaa-rewo. Kyaari-pero-rika otzimi rantani, aritaki okantaki
rowamahaeteri.' 17 Rootaki nomatakiri ipokaeyakini iyakowentan-taniri,
tee noshenkaanaka, jatakina nojeeka-mentoki, nokaema-kaantakiri
irika atziri. 18 Roo kanteencha tee okariperote ikantako-witapaa-kariri
riyakowentziri, tee noñeero okaariperote okaatzi nokenkishireta-
kowita-kariri. 19 Apatziro ikenkithatakiro ikemijanta-shiwaetari,
ikenkithata-kotakiri eejatzi Jesús rowamahae-takiri, riitaki ikantziri
Pablo añahae. 20 Tee niyotzi naaka jempe nokantero okaatzi awijeentsiri,
nojampitakiri Pablo ikoyi-rika riyaate Aapatziyaweniki raminakoe-
tantyaariri janta. 21 Roo kanteencha ikowa-perotatzii Pablo riita-jaantaki
amina-koterini awinkathari-perote, César Augusto. Rootaki nokantan-
takari romonkyahaeta-wakiri roojatzi notyaantan-takyaariri janta."
22 Ikanta Agripa ikantanakiri Festo: "Nokoyi nokemiri naaka irika atziri."
Ikantzi Festo: "Aritaki pikemakiri okitejeta-manaki."
23 Okanta okitejeta-manaki, ikyaaki Agripa itsipatakawo Berenice, iina,
owaneenkayitaka. Itsipatakari reewarite owayiri-paeni, eejatzi riiperori-
paeni atziri jeekayita-tsiri janta. Ikantaki Festo ramaeteri Pablo. 24 Ari
iñaawaetanaki Festo, ikantzi: "Pinkathari Agripa, riiperori-paeni ikaatzi
piyoteen-chari jaka, ritakira irika atziri. Osheki riyakowenta-waetakiri
Judá-paeni Aapatziyaweniki eejatzi jaka Cesarea-ki. Osheki ichereeyakini
ikoyi rowamaa-kaanteri. 25 Roo kanteencha tee noñiiro naaka rantani
rowamaan-teetyaariri. Tema riitaki kowashiteen-chari ramina-koteri
Augusto, rootaki okowa-perotantari notyaanteri janta. 26 Tee noñii
naaka oetyaa nojankinate-niriri pinkathari-perori jempe okanta-kota,

---

[a] **25.13** Agripa = Herodes

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rootaki namakaan-takariri piñaayiteri eeroka-paeni, eerokata-perotakira
pinkathari Agripa namakiniri, aririka peshitapaakiro pojampi-minthateri,
tzimakira nojankinateri. 27 Tema tee okameethatzi-motena naaka
notyaante apaani omonkyaha-rewo, eerorika otzimi jempe ojankinata-
kotyaa okaatzi rantakiri."

Ikijako-wenta Pablo janta Agripa-ki

26 1 Ikanta Agripa ikantanakiri Pablo: "Kantacha piñaawaete
eeroka." Ari itzinaa-wakotanaka Pablo, ñaawaetanaki, ikantzi:
2 "Pinkathari Agripa, osheki nokimo-shiretaki nokenkitha-waeta-kaemi
nimaeka, nokoyi nokenkithata-kotero okaatzi ikantako-waeta-kinari
Judá-paeni. 3 Tema piyoperotziro eeroka okaatzi rametari asheninka-
paeni Judá-paeni akenkithata-koteri nimaeka. Rootaki nokowantari
pikemijanta-wakina nokantemiri."

Rañaantari Pablo tekira ikemijanteeta

4 "Riyoteeyini Judá-paeni jempe nokanta paerani newankarita-
paaki, eeniro nojeekawita nonampiki, eejatzi nojeeki-moyitan-takariri
Aapatziyaweni-jatzi. 5 Tema naakata-ki Inashitantaniri shintsitan-taniri,
nomonkaa-yitziro Ikantakaan-teetani. Ikoyi-rikami nosheninka-paeni,
kantacha ikenkithata-kotena, tema riyotana jempe nokanta-waeta.
6 Rooma nimaeka ikantakoe-tatenawori nokenkithata-kota-neero
royaakoteetani ikashiya-kaakiriri Tajorentsi paerani awaejatziteni.
7 Pinkathari Agripa, roojatzi noyaako-tzi-takari naaka, rootaki
ikantako-yitanari asheninka-paeni nimaeka. Roojatzi royaa-kotzi-taari
asheninka-paeni kaatatsiri 12 icharinini Israel, ikoyi imonkaateero
Tajorentsi ikashiya-kaantakiri. Rootaki ishintsitantari roetziñaawentaari
Tajorentsi maawoeni kitejeri. 8 ¿Oetaka kaari pikemijananta eeroka-paeni
kantacha rowañahaeri Tajorentsi kamawita-chari?"

Ikosheka-witakari Pablo kemijantzinkari-paeni

9 "Nomatzi-tawitakawo naaka paerani noñaa-shintsi-waeta, noshiya-
kaantzi rootaki nantawaeri nokoshekyaari ikaatzi awentaa-naariri Jesús
Kashiyakaa-weni-jatzi.[b] 10 Rootaki nantakiri Aapatziyaweniki. Riitaki
shineta-kinawori reewarite-paeni Ompera-tajorentsitaa-rewo, tema
osheki kemijantzinkari-paeni nomonkyaa-kaantakiri. Ikanta noñaayitziri
rowamahae-tziri inimotakina naaka.[c] 11 Osheki nowajankitaa-
piintakiri jempe ipiyota-piinteeta ipakan-tyaawori ikemijantzi. Osheki
nokijaneentakiri rootaki nokoshekan-tariri, nomatzi-takari jeekayita-tsiri
otsipaki nampitsi."

---

[b] **26.9** Waerontsi [c] **26.10,18** Itajorentsita-kaetani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rapiitziro Pablo ikenkithata-kota ikemijantan-taari
(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

12 "Roojatzi niyaatan-takari Ontyaamaeriniki, riitaki otyaanta-
kinari reewarite-paeni Ompera-tajorentsitaa-rewo. 13 Roo kanteencha
eenitatsi awijeen-tsiri niyanki-thaki awotsi, ikaataki tampatzika ooryaa,
ari noñaaki oorenta-neenchari inkiteki, rawijanakiri ishipakiryaani
ooryaa, roorenta-kota-paakina nokatziyakaha naaka eejatzi ikaatzi
tsipata-kinari. 14 Tyeeya-nakinani maawoeni kepatsiki. Nokematzii
iñaanatee-tanakina iñaaniki nosheninka Heber-paeni, ikantana: '¡Saulo!
¡Saulo! ¿Iitaka pikoshekan-tanari? Eeroka owajankitaa-waeta-chari
apaniroeni, kimiwitaka pipatzityaawomi thoyempi-thowari.' 15 Ari
nakanakiri naaka, nokantziri: '¡Pinkathari! ¿Jempema piitaka eeroka?'
Ikantzi Awinkatharite: 'Naakataki Jesús pikoshekari. 16 ¡Pikatziye!
Eenitatsi oeta noñaaha-yitemiri nimaeka, tema nokowatzii nomperatee-
yimini. Otzimatyee pikenkithateero okaatzi piñiiri nimaeka, eejatzi
okaate nantakaemiri paata. 17 Aritaki piñaakiro nookakaa-wenteemi
ikoshekimi pisheninka-paeni Judá-paeni, aritaki nookakaa-wenteemi
eejatzi notyaantemira inampiki itsipa-jatzi atziri kaari pisheninkata.
18 Okimiwityaawo pokiryaa-kaayiteerimi. Aritapaaki ikinashi-waetaka
otsirenikaakitzira, tema ranashi-yitee jempe okoñeetye. Aritapaaki
ipinkatha-waetakiri Yakatan-taniri, tema Tajorentsi pinkathari-
wenteerini. Aritaki nopeyakoteeri rantayi-witakawo kaari-perori,
nashiyitee-yaari awentahae-nani. Tema rootaki nokashiya-kaakiriri.' "

Tee ipiyathata-nakyaa Pablo iñaakiro roñahae-takiriri

19 "Pinkathari Agripa, tee nopiyathatanaka noñaakiro roñahae-takinari
Inkite-jatzi. 20 Netanakawo nokenkithata-kaanakiri Ontyaamaerini-jatzi,
Aapatziyaweni-jatzi, nomatanakiri ikaatzi nampiyitawori iipatsiteki
Judá-paeni, eejatzi nokimita-nakiri itsipa-jatzi ikaatzi kaari asheninkata,
nokanta-yitziri: 'Pipiya-shiteeri Tajorentsi, pantayiteero oñaahan-teeroni
pipakahaero pantawitakawo kaari-perori.' 21 Rootaki kantakaan-tzirori
roteeya-kaantan-takinari nosheninka-paeni tajorentsi-pankoki, ikowawitee-
yakani rowamayina. 22 Roo kanteencha ineshironkatakina Tajorentsi
eekiro niyaata-kaatziiro nokenkithata-kotziri nimaeka. Nokenkithata-
kaeri maawoeni, riiperori-paeni eejatzi kaari riipero-yitatsini. Tema
tee noteka-paentziro okaatzi rojankina-yitakiri paerani Moisés eejatzi
Kamantaniri-paeni jempe nokenkithata-piintaki. Tema rojankinata-
koyitakiro okaate awijayita-tsini, ikantayitaki: 23 Otzimatyee ikami
Jeepatzii-totaa-rewo, roo kanteencha aririka ikamawitakyaa riitaki etakaan-
teeyaawoni rañahae. Rootaki ikenkithata-koetan-tyaanariri awijakotaantsi
asheninka-paeni, ikenkithee-teeniri eejatzi itsipa-jatzi kaari asheninkata."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikoyi Pablo ikemijanta-kaeri Agripa

24 Ikanta ithonkakiro Pablo ikamanta-yitakiri, ari ikaemanaki Festo,
ikantzi: “¡Pablo, pishinki-wentatyaa! Okantakaemi poetziñaarikotawo
piñaanatziro jankina-rentsi-paeni.” 25 Ikantzi Pablo: “Pinkathari. Tee
noshinki-wenta, tema omaperotatyaa okaatzi nokanta-yitakiri. 26 Riyota-
kotziro pinkathari Agripa okaatzi nokaman-takimiri. Niyotzi naaka
riyota-kotziro maawoeni, tema tee omanako-yityaa. 27 Pinkathari Agripa,
¿tema pikemijantziro okaatzi rojankina-yitakiri Kamantaniri-paeni?
Niyotzi naaka pikemijantziro.” 28 Ikantzi Agripa: “¿Poshiya-kaatzima
pikantakina eepichokiini aritaki pikemijanta-kaakina, noshiyan-
teeyaariri ‘Jeepatzii-totaa-rewo-paeni?’ ” 29 Ikantzi Pablo: “Okantawitaka
eepichokiini-rika nokanta-kimiri, osheki-rika, okantashitzimaetya riitaki
Tajorentsi kantakae-yaawoni poshiya-kotee-nawo nokantaka naaka, tee
apatziro eeroka pinkathari, tema maawoeni pikaatzi pikemayitakina
nimaeka, okantawityaa eero roojotan-teetzimiro eeroka eshirotha.”
30 Ari ikatziyanaka pinkathari Agripa eejatzi Berenice. Imatzita-
nakawo pinkathari Festo, eejatzi maawoeni ikaatzi itsipatakari.
31 Jateeya-nakini inteeneeni, ikenkitha-waeta-kotziro ikantakiriri Pablo.
Ikanta-wakaeyani: “Eero romonkyaahaetzirimi irika atziri, tema tekatsi
rantani rowamaetan-tyaariri.” 32 Ikantanakiri Agripa pinkathari Festo:
“Aritaki apakahaerimi irika atziri, eero ikowakimi rirori ramina-koteri
awinkathari-perote.”[d]

Rotyaantee-takiri Pablo otzinkamiki inampi wirakocha-paeni

27 1 Ikanta ikowaeyakini rotyaanteri Pablo janta Italia-ki, itsipatee-
takiri itsipa-paeni omonkyahaa-rewo, ari niyaatzi-tyaari eejatzi
naaka. Rii aanakirini jewatziriri rowayiriite pinkathari-perori Augusto,
iita Julio. 2 Ikanta noteta-kota-nakari Adramitio-jatzi jatakina Asia-
ki. Ari nokaata-nakiri Aristarco poñaachari Tesalónica-ki, nampitsi
jeekatsiri Macedonia-ki. 3 Okanta okitejeta-manaki areetakina Shimaaki.
Ari rariperota-paakari Julio irika Pablo, ishinetakiri rareeta-paentyaari
raapatziyani-paeni ipantawa-kyaariri koewityee-motariri. 4 Ikanta
nawijanakiro Shimaa, ari notonkiyotakawo antawo tampyaa, tee omatya
namaata-kotanee, rootaki nokina-kotan-tanakari othampishiki, iiteetziri
Chipre. 5 Naathaki-ryaanakiro inkaari nokinanakiro Cilicia-ki eejatzi
Panfilia-ki. Roojatzi nareetan-takari Mira-ki, nampitsi jeekatsiri janta
Licia-ki. 6 Ari iñaapaaki reewarite owyiri-paeni otsipa notetan-tanee-
yaari opoñaakawo Alejandría-ki iyaatero Italia-ki, ari rotetee-yanaani.
7 Osheki kitejeri namatsinka-kota namaata-kotzi. Osheki opomeentsitaka

---

[d] **26.32** awinkathari-perote = César

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nareetan-takari Guido-ki. Eekiro otonkiyota-kota-tyaana tampyaa,
rootaki nomontyaa-kotanta-nakari Salmón-ki, noshi-nampita-nakiro
othampishi Creta. 8 Osheki opomeentsitaka namaata-kotzi, roojatzi
nareetan-takari nampitsiki ikantee-tziro "Kameethawochaaki" jempe
okaakitapae nampitsi Lasea.
9 Tema awijaki osheki kitejeri namaata-kotaki, kyaawon-tsipaeteki,
ari okowaenka-perotanaki namaata-kotzi. Rootaki ikaminaan-tawita-
kariri Pablo irika jewari,[e] 10 ikantzi: "Pikemijanta-wakina, kimitaka
akowaenkata-kotatzii amaata-kotzira, aritaki apeyakiro amaatako-
mentotsi, eejatzi owaahawontsi-paeni, aritaki akamahaan-tayitaki
eejatzi." 11 Roo kanteencha tee ikemijantzi reewarite owayiri-paeni,
apatziro ikemijantakiri ashitawori amaatako-mentotsi eejatzi
antakotzirori. 12 Teera okameethatatyee ikyaawon-tsita-kote jempe
raatako-witaka, ikowaeyakini riyaatemi Fenice-ki jeekatsiri Creta-ki, eero
oñaashiren-kantari tampyaa kinayita-tsiri kirinka eejatzi katonko. Ari
ikowaeyakini rowawijeero kyaawontsi.

Itampyaata-kotzi inkaareki

13 Roshiya-kaatzi ari omatakya ramaata-kote, tema owakira
etapaakawo otampyaatzi eepichokiini. Ari namaata-kotee-yanakini
othapyaaki Creta. 14 Tekira ojamanitzi antawota-paaki tampyaa
poñaaneen-chari kirinkanta, ookanta-paakawo amaatako-mentotsi.[f]
15 Otatsinka-kota-nakina. Tekatsi ikantaneero ramaatako-mento,
onoshika-kota-nakina tampyaa. 16 Osheki nopomeentsitakawo pitotsi
thatayiteen-chari amaatako-mento-tsiki. Nokina-kotanaki othampishi
iiteetziri Clauda, tee otampyaa-perotzi janta. 17 Noteyitakiro amaatako-
mento-tsiki okaatzi tzimatsiri pitotsiki. Tema thaawaeyakinani
nayeenta-kotyaawo impaneki jempe omerekyaatzi inkaari, tema
roojoetakiro onampi-naki amaatako-mentotsi eero okotaanta. Ishineta-
nakiro otatsinka-kotena tampyaa.[g] 18 Okanta okitejeta-manaki,
eekiro oshintsitatzi otampyaatzii, retanakawo rowiinka-kaantanaki
owaahawotsi. 19 Okanta otsipa kitejeri, rowiinka-yitanakiro okaatzi
rashita-kaetawori amaatako-mentotsi. 20 Osheki kitejeri awijeen-tsiri tee
noñaayiteeri ooryaa eejatzi ompokiro. Antawo notampyaata-kote tee
niyotee-yanitzi aririka nawijako-yitee.
21 Tema awijaki osheki kitejeri tee nowaeyaa, ikantanee Pablo:
"Pikemijanta-wakina, ari okameethawita pikemijanta-kinami chapinki
roojatzi ajeekakimi Creta-ki. Eero añaayitziromi okaatzi awijimo-

---

[e] **27.9** kyaawon-tsipaeteki = ithonka-piintee-tziro itziwaeteeyani [f] **27.14** tampyaa poñaaneen-chari kirinkanta = Euroclidón [g] **27.17** impaneki jempe omerekyaatzi inkaari = Sirte

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yitakaeri. 22 Roo kanteencha eero pikantashiryaashita nimaeka, tema
eero pikamahaan-tawaetzi apaani, okantawitakyaa opeyaa iroka
amaatako-mentotsi. 23 Tema roñaahakina tsireniri apaani Ronampiri
Tajorentsi, rotyaantani Ashitanari omperatanari. 24 Ikantakina:
‘Pablo, eero pithaawantawo piñaakiri, otzimatyee pareetyaa iñeemi
iwinkathari-perote Roma-jatzi. Aritaki ineshironkatakimi Tajorentsi,
aritaki powawijaa-koyitakiri pikaatakiri jaka amaatako-mento-tsiki.’[h]
25 Ari ikantakinari. Pithaamentee-yaani, tema nawentaa-shiretari naaka
Tajorentsi, niyotzi aritaki omatakyaa okaatzi ikamanta-kinari Ronampiri
Tajorentsi. 26 Roo kanteencha otzimatyee ompoja-kotyaa othampishi.”
27 Aritaki awijanaki 14 kitejeri, areetakina inkaariki omontetakari
Adria otatsikankota-kina tampyaa. Niyankii-tetaki tsireniri, ari ikaemae-
yanakini antakotzirori amaatako-mentotsi roshiya-kaatzi roo nareeteeyaa
kepatsiki. 28 Imonkaatee-yakironi jempe oweyari ojaanaatzi, iñaatziiro
tee ojaanaa-perotzi, ikanta rapiita-nakiro, iñaatzii merenkyaata-paaki
inkaar.[i] 29 Antawo nothaawae-yanakini nompoja-kotyaa, rowiinkaki
4 ayeenteroni amaatako-mentotsi othowaki, amaneeya-nakani
okitejetan-tyaari intsipaete. 30 Roo kanteencha ikaatzi antakotzirori
ikenkishiryaayakani ishiyi, rotetan-tanakyaawomi pitotsi thatayiteen-
chari, ramawenata-nakawo rowiinkae-yironi ayeenteroni othowaki
amaatako-mentotsi. 31 Roo kanteencha ikamantakiri Pablo irika jewari
eejatzi rowayirite, ikantziri: “Aririka ishiyayitaki irika-paeni, eero
pawijakotee eeroka-paeni.” 32 Ari itota-kota-nakiro owayiri-paeni pitotsi,
rowamaatakiro.
33 Tema rooteentsi okitejetzi-mate, ikantantaki Pablo: “Aritaki awijaki
14 kitejeri royaawentyaa oeta awijatsini, tee powayiteeyaa. 34 Okowa-
perotatyaa nimaeka powayityaa pañaanta-yityaari, tema tekatsi apaani
kamahaan-tatsini.”[j] 35 Ikanta ithonkakiro ikantaki Pablo, raanakiro
ratanteetari, ramanakari Tajorentsi. Itzimpetowakiro, owanaka. 36 Ari
ikowaeyanakiri maawoeni, owaeyanakani eejatzi. 37 Iroka nokaateeyini
noteteeyani 276 atziri. 38 Okanta nothonkakiro nowaeyakani, rowiinka-
koyitakiro owanawontsi othomaka-neentan-tyaari tenari.

Otsitsiyaki Amaatako-mentotsi

39 Okanta okitejeta-manaki okompitzi-mota-paakari kepatsi
antakotzirori amaatako-mentotsi, iñaapaakiro impanekiite. Ari
ikowanaki raata-koteeyini janta. 40 Itotako-yitanakiro oojotantari
ayeentzirori amaatako-mentotsi, rookanakiro, itzinaa-koyita-neero

---

[h] **27.24** iwinkathari-perote Roma-jatzi = César [i] **27.28** tee ojaanaa-perotzi = 20 ashempa-wakori = 36 metro; merekyaata-paaki = 15 ashempa-wakori = 27 metro
[j] **27.34** tekatsi apaani kamahaan-tatsini = eero opeyahaan-tawaeta apaani ishintsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

antawo maathantsi, raayita-neero iyomaro ikomatan-tyaari okantya
raata-kote impanekiiteki.[k] 41 Roo kanteencha ayeenta-paaka othowaki
amaatako-mentotsi omerenkyaatzira inkaari, tee okantzi noshewata-
kotanee. Tankanaki opataki ookanta-perota-paakawo otamakaari inkaari.
42 Ari ikowawitanaka owayiri-paeni rowamaa-nakirimi omonkyahaa-
rewo-paeni, eero ishiyanta ramaayitanaki. 43 Roo kanteencha reewari
owayiri-paeni, ikowaki rirori rowawijaa-koteri Pablo, tee ishineritzi
rowamaeteri, apatziro ikantanakiri: "Ikaatzi yotzirori ramaatzi, ramaate
riyaate kepatsiki. 44 Riima kaari yoteroni ramaate, ipatakayityaa incha-
kotaki ramaayite." Ari okanta naatantakari maawoeni kepatsiki, tekatsi
awiji-motenani, awijako-yitaana maawoeni.

Ijeekaki Pablo othampishiki iiteetziri Malta

28 1 Okanta nawijako-yitee maawoeni, ari niyoteeyini iroka
othampishi oeta Malta. 2 Raakameethata-wakina maawoeni
nampitawori janta. Tema opariyatzii inkani, katsinkaetyaaki, roejaki
paamari, ikaemae-yakinani. 3 Ari riyaatanaki Pablo rayi tsitsi, roo
ipiyawita-paaka rowapaero itsima, imitaa-shitakari maanki, ratsikakiri
rakoki. 4 Ikanta iñaakiri nampitawori janta rowikan-tapaakari maanki,
ikanta-wakae-yanakani: "Irika atziri owantzinkari irika, okantawitaka
rawijako-witaka ipiinkimi, teemaeta ishineritzi rañee tajorentsi
owajankitaan-taniri." 5 Roo kanteencha rotekanakiri Pablo paamariki
irika maanki. Tekatsi awiji-moterini. 6 Ari royaawenteeyani raawakaeri
roojatzi ikamanta-nakyaari. Ikanta ojamanitaki iñaatziiri tekatsi awiji-
moterini, ikanteeyini: "Irika atziri, itajorentsitatzii rirori."
7 Eenitatsi jewari nampitawori othampishiki iita Publio. Otzimi-motziri
okaakiini rowane. Raakameetha-yitakina maawoeni, raanakina inampiki.
Mawa kitejeri nojeeki-mowaetakiri. 8 Ari nokema-kotakiri ipaapate Publio
ikatsinkaayi-waetatzii, ishiwaetatyaa. Ikyaa-shita-nakiri Pablo. Ikanta
ramana-kota-paakari, ipampitantakari eepichokiini rako, apathakirotanaa
retsiyata-kotanee. 9 Ikanta retsiyata-kota-kaakiri ipaapate Publio,
pokayita-paaki maawoeni mantsiyari ikaatzi nampitawori janta
othampishiki, retsiyata-kota-kaayitakiri. 10 Ari ipashita-nakari osheki
oeta-rikapaeni. Ikanta notetanaa niyaatan-teeyaari, ipayita-waana
naayita-neeri.

Areetaka Pablo inampi-peroki wirakocha

11 Okanta nojeekaki mawa kashiri janta othampishiki, ari notetanaari
otsipaki amaatako-mento-tsi rootaki owawijaa-kirori janta kyaawontsi.

---

[k] **27.40** itzinaa-koyita-neero antawo maathantsi = rootaki ookantari tampyaa ishiya-kotan-tyaari otetantawori amaatako-mentotsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Opoñaawo iroka amaatako-mentotsi Alejandría-ki. Rowetsikae-takiro
othowaki roshiya-kaawo tajorentsi-niro "Tsipantzi".[l] 12 Ari nareetee-
yakani Siracusa-ki, mawa kitejeri nojeekanaki janta. 13 Opoñaa
nawijanaki roojatzi nareetan-takari Regio-ki. Okanta okitejeta-manaki,
okaminthakina otajonka-kotakina tampyaa kinatsiri katonko, roojatzi
nareetan-takari Puteoli-ki otsipaki kitejeri. 14 Eenitatsi kemijantzinkari-
paeni janta, riitaki kantawa-kinari nojeeka-waetanaki. Rootaki
nojeeki-mowaetan-tanakariri okaatzi 7 kitejeri. Ari nopoñaa-naari
roojatzi nareetan-takari otzinkamiki nampitsi Roma.[m] 15 Ikanta
ikema-kotetee-yakinani kemijantzinkari-paeni nampitawori janta,
itonkiyota-wakina awotsiki iiteetziro "Apio" jempe riyompariteeya-
piintani. Okanta janta Mawapankoniki, ari royaawenta-kinari itsipa
kemijantzinkari-paeni. Ikanta iñaayita-paakiri Pablo, ramanakari
Tajorentsi, thaamenta-shireeyanakani. 16 Ari nareeta-paaka Roma-ki.
Ikanta reewari owayiri-paeni rowawijaa-paakiniri omonkyahaa-rewo-
paeni itsipa jewari. Riima Pablo ikowaki ijeekawaeta-paaki jempe-rika
ikoyiro rirori, apaani owayiri aminakowentziriri.

Ikenkithata-kaantzi Pablo inampiki wirakocha

17 Okanta awijanaki mawa kitejeri nareeta-paaka, ipiyota-paakiri
Pablo riiperori-paeni Judá-paeni nampitawori Roma-ki. Ikantakiri:
"¡Nosheninka! Paeranitaki raakaan-tawaetakina asheninka-paeni
Aapatziyaweniki, Opoñaa rowawijaakina reewariki wirakocha. Rootaki
rantakiri, okantawitaka tekatsi nantzimo-wityaari, tee notheen-kawitawo
okaatzi rameyitari paerani awaejatziiteni. 18 Osheki rojampi-witakari
reewarite wirakocha janta, tee iñiiro nantani rowamae-tantenari,
ikowawitaka rapakaa-kaanteenami. 19 Roo kanteencha tee ikowaeya-nitzi
asheninka-paeni Judá-paeni, rootaki nokowan-takari riita-kimi amina-
kotenani iwinkathari-perote wirakocha, okantawitaka tekatsi asheninka
niyakowente naaka.[n] 20 Rootaki nopiyotan-tzimiri nokamantemi
eeroka-paeni, piñaakina roojotan-teetanawo eshirotha okantakaan-
tziro oyaako-tziri maawoeni aakapaeni Israel-jatzi-paeni." 21 Ari
ikantee-yanakini rirori: "Tee noñii rojankinata-kotemi poñaayita-chari
inampiiteki asheninka Judá-paeni. Tee nokemako-tzimi eejatzi rareeyita
asheninka-paeni jaka. 22 Apatziro nokema-kotziri kemijanta-waeta-shita-
chari. Nokoyi nokemimi jempe pikanteeyini eeroka."
23 Ari ikenkishiretee-yakani ipiyotyaa otsipa kitejeri. Tema osheki
atziri apiyowentee-yakarini Pablo jempe imaapiintzi. Ikenkithata-

---

[l] **28.11** Tsipantzi = Cástor eejatzi Pólux [m] **28.14,15** kemijantzinkari-paeni = noyemijantzinkarite-paeni [n] **28.19** iwinkathari-perote wirakocha = iwinkathari-perote Roma-jatzi = César

Las Escrituras en Asheninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kiniri jempe ikanta Tajorentsi ipinkathari-wentantee, roñaaha-yitakiri
jempe rojankinata-kotee-yakirini Jesús, retanakawo rojankinariki
Moisés roojatzi okaatzi rojankina-yitakiri Kamantaniri-paeni.
Roetziñaarikotakawo okitejeetyaa-manaki roojatzi tsirenii-teeni.
24 Eenitatsi kemijanta-nakiriri Pablo, riima itsipa-paeni tee ikemijantzi.
25 Tee raapatziya-waka-yityaa, roojatzi ipiyayitan-tanakari. Roo
kanteencha roweyaanta-waari Pablo ikantawaeri: “Omaperotatyaa
ikantee-takiriri paerani awaejatziiteni. Tema Ishire tajorentsi ñaawaeta-
kaakiriri Kamantan-tanirini Isaías, ikantaki:

26 Piyaate, pikamanteri atziri-paeni, pikanteri:
Pikemae-yawityaani, eero pikemathatee-yawakironi.
Paminee-yawityaani, eero piñahae-yironi.
27 Tema kijoshiree-yakini irika-paeni.
Matayempiteeyakini.
Mawityaakiteeyakini eejatzi.
Rootaki eero ikowichaatanta,
Eero ikemi,
Eero ikenkishiryaa,
Tee ikemijantee-yanitzi, eero nowawijaa-koteeri.

28 Piyotee-yakini eeroka-paeni, aritaki rowawijaa-koyiteeri Tajorentsi
kaari asheninkata. Aritaki ikemijanta-yitee rirori-paeni.” 29 Ikanta
ithonkakiro Pablo iroka ñaantsi, jateeya-nakini Judá-paeni, osheki
iñaana-minthata-wakaanaka.

30 Ari ijeekapaeri Pablo okaatzi apite ojarentsi janta pankotsiki
ipinatziri. Tema ari raakameethata-piintakiri ikaatzi areeyitariri. 31 Ari
ikenkithatakaa-piintakiri jempe ikanta ipinkathari-wentantee Tajorentsi,
ikenkithata-kota-kiniri eejatzi Awinkatharite Jesús, Jeepatzii-totaa-rewo.
Tekatsi otzika-tzika-waeterini ikenkithata-kaantzira.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI PABLO ROTYAANTZINIRI ROMA-JATZI

Wethataantsi

1 1 Naaka Pablo ojankinatzi-mirori iroka, romperatani naaka Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki kaema-shireta-kinari notyaantaa-
rewote, riyoshiitakina nokamantan-teero Kameethari Ñaantsi
jempe ikanta-kota Tajorentsi. 2 Iroka Kameethari Ñaantsi rootaki
ikashiya-kaantakiri paerani Tajorentsi, rootaki ikenkithata-kaakiriri
Kamantan-taniri-paeni Jankina-rentsi-peroriki. 3 Tema iroka Kameethari
Ñaantsi, ari ikenkithata-kotari Itomi Tajorentsi, Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, roshiyapaakari eenchaa-niki itzimaki icharinitakari
pinkatharini David. 4 Ikanta rañahae paerani, aripaete roñaahan-
takari Itomi Tajorentsi, otzimi-motziri Itajorenka. 5 Ikaminthaaka
Jeepatzii-totaa-rewo ineshironkatantaanari Tajorentsi. Riitaki iyoshiita-
kinari notyaantaa-rewote, nokaman-tayiteeri itsipa-jatzi atziri kaari
asheninkata, ikemijanta-yitee rirori-paeni.[a] 6 Eejatzi eeroka-paeni, aritaki
akaatzi ikaema-shiretee Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.
7 Eeroka-paeni nojankinatzini pikaatzi pinampitawo Roma-ki.
Retakotani Tajorentsi erokapaeni, ikaema-shire-yiteemi rashiyitee-
mi. Okantashitzimaetya ineshironkateemi Ashiteeri Tajorentsi, eejatzi
ikimitemi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, rootaki pijeekan-
teeyaari kameetha.[b]

Ikoyi Pablo rareetyaari wirakocha-jatzi-paeni

8 Iroka netawakyaari nokante: Nopaasoonkitziri Tajorentsi,
okantakaawo rantayiteeri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Tema ithonka
ikemakoe-takimi jempe-rika-paeni jempe pikantanaa pikemijanta-

[a] **1.5** Waerontsi [b] **1.7** Itajorentsita-kaetani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yitanee. 9 Ari nokanta-piinta-naatyaa namanakotzimi. Riitaki Tajorentsi
yotatsi noñaa-shintsi-wentari nantawaeteeniri nokenkithata-neero
Kameethari Ñaantsi kamanta-kotziriri Itomi. 10 Aririka namaniri,
nokowa-kotziri ikantakae-yaawo niyaate pijeekaeyinira eeroka, roorika
ikowakaenari naaka. 11 Tema ayimatakina noñaayiteemi. Nokoyi
nokaminthaa-yiteemi paawyaa-shireta-waetan-tyaari. 12 Rootaki
nothaamenta-kaantemiri pikaateeyinira eeroka, piñaawaena-rika
jempe nokanta nawentaa-shiretari Tajorentsi. Rootaki pithaamenta-
kaantenari naaka, noñaakimi-rika eeroka-paeni jempe pikanta
pawentaa-shireta-naari.
13 Noyemijantzinkarite-paeni, nokoyi piyoteeyini osheki noshireta-
piintakawo niyaate jempe pijeekaeyini eeroka, nokoyi noñeemiri
powapeya-yiteeyaa, nokimitakiri itsipa-jatzi atziri. Roo kanteencha
osheki otzika-tzikata-piinta-kinari. 14 Roo kanteencha otzimatyee niyaata-
shiteeri yotaniri-paeni, eejatzi kaari yotawae-yitatsini, riiperori-paeni,
eejatzi kaari riiperotatsini.[c] 15 Rootaki, nokowantari nokamantan-teero
Kameethari Ñaantsi janta pinampi-yitawo eeroka-paeni Roma-jatzi.

Itajorenka Tajorentsi owawijaa-kotan-tatsi

16 Tema tee nokaani-wentziro naaka nokamantan-teero Kameethari
Ñaantsi. Tema rootaki itajorenka Tajorentsi, kantacha owawijaako-shire-
yiteeri ikaate kemijantaa-tsini. Retanakyaawo Judá-paeni ikemijantee, ari
rimpoeyita-paaki kaari Judá-paeni.[d] 17 Tema iroka Kameethari Ñaantsi
okamanta-kotziri Tajorentsi jempe ikanta itampatzika-shireta-kaeri
ikaatzi awentaa-shireta-naariri Jesús. Tema rootaki rojankinata-koetakiri,
kantatsiri:

Itampatzika-shireyitee awentaa-shiretachari, ashi rowaero
rañaayitee.

Kaari-pero-shireri irika atziri-paeni

18 Roo kanteencha eeniyitatsi atziri kaari tampatzika-shireta-tsini,
theenka-waetatsiri, osheki rotzika-tzika-yitziro kyaariperori eero
riyotakoe-tantari Tajorentsi. Riitaki owatsimaa-pero-takiriri Tajorentsi
jeekatsiri inkiteki. 19 Tema riyotako-witari rirori-paeni Tajorentsi.
Riitaki Tajorentsi kantakaawori riyotako-witan-tariri. 20 Tema owakira
rowetsikan-takawori Tajorentsi kepatsi, ari riyotemi atziri-paeni eenitatsi
Tajorentsi iñaawitakawo rowetsikani-paeni. Ari ikenkishiretyaami
eenitatsi Tajorentsi itajorenka, ashi royiro rañee rirori. Tekatsi otekironi
iñaani nimaeka, ikantayite: “Tee niyotako-tziri.” 21 Tema riyotako-witee-
yarini Tajorentsi, teemaeta ipinkathata-piintziri, tee ramana-piintziri.

---

[c] **1.14** yotaniri = griego [d] **1.16** kaari Judá-paeni = griego

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apatziro ikenkishiryaa-koyitawo kaariperota-tsiri, rootaki kaari
ikenkithashiryaanta kameetha. 22 Ikanta-witeeyani: “Yotzinkari
naaka,” tema tekatsi riyomatsiteeyini. 23 Rootaki ipakaan-tanakawori
ipinkatha-witari Ñaaperori Tajorentsi, kañaanitatsiri. Ari retanakawo
ipinkatha-waetziro rowetsikani atziri, oshiyakaa-wontsi, tsimeri,
ipireetari, eejatzi ikaatzi jeekayitatsiri kepatsiki.
24 Rootaki raminaminthatashi-tan-tariri Tajorentsi iñaawenawaetawo
rantayitero kaari-perori. Rootaki rantanta-piin-tawori okaatzi
ipashiwentakaeyaarimi. 25 Ipakaa-shiwaeta-nakawo ikemijantziro iñaani
Tajorentsi kyaariperota-tsiri, apatziro ikemijanta-yitanakiro theeyaantsi.
Ipinkatha-waeta-nakiro rowetsikaetani. Teemaeta ipinkathata-neeri
Tajorentsi wetsika-yitakirori maawoeni tzimayita-tsiri, apinkathata-
piintziri aakapaeni. ¡Omaperotatyawé!
26 Rootaki raminaminthatashitan-tariri Tajorentsi rantero iñaamata-
shiwaetari. Tema rantayita-nakiro okaatzi ipashiwentakaeyaarimi.
Tzimanaki tsinani-paeni paankinata-wakaa-waeta-chari. 27 Ari ikimi-
yitanakari shirampari-paeni, eenitatsi paankinata-wakaa-chari, rootaki
ikowayitziri ipaankinata-wakaa-waetyaa ishiramparin-kakiini, ranta-
shitakawo ipashiwentakaeyaarimi. Apaniroeni rowajankitaa-waeta
okantakaan-tziro rantakiro kaariperotatsiri.
28 Rootaki raminaminthatashitan-tariri Tajorentsi ikaatzi
kowashiwaetawori rantayitero kaari-perori, ranta-yitakiro kaari
kameethata-tsini. Tee ikenkishiryaa-piinteeri Tajorentsi. 29 Rootaki
ranta-piinta-nakiri kaari tampatzika-shireta-tsini, imayempi-waetzi,
ipaankinata-wakaa-waeta, iñaama-pero-tari koriki, rantayitziro
kaari kamethayitatsiri, iñaawenata-kotantawaeta, rompojantayitzi,
ikosheka-wakaa-waeta, ramatawitan-tawaetzi, ininatan-tawaetzi,
30 ikiji-matan-tawaetzi, itheeya-kota-wakaa-waeta, ikija-neenta-waetziri
Tajorentsi, inina-wootan-tawaetzi, rajahawenta-waeta, ikantakaa-pero-
waeta, riyotashi-waeyitawo kaariperota-tsiri, ipiyatha-waetari ashitariri,
31 imajontzi-shireta-waetzi, tee imonkaa-waenitzi, tee inethaan-taniyitzi,
tee rariperotan-tayitzi, tee ineshironkatan-tayitzi. 32 Riyowitee-yawoni
okaatzi ikantakaan-takiri Tajorentsi, ikantaki: “Ikaatzi antayiteroni kaari-
perori, aritaki ikamayitee.” Roo kanteencha, eekiro riyaata-kaatziiro
ranta-perota-nakiro, ikowa-kaayitari itsipa-paeni imayitero.

Tampatzikari irika Tajorentsi aririka riyakowentante

2 1 Kimitaka pikanta-shireteeyini: “Otzimatyee rowajankiteeteri
antayitzirori kaari-perori.” Eero pikanta-shireta-waetzi. Tema
aririka piyako-wenta-waeteri itsipa atziri, apaniroeni piyako-wenta-
waetaka eeroka. ¿Tema panta-piintziro eeroka kaari-perori? 2 Tema
ayoteeyini tampatzika-shireri Tajorentsi aririka riyakowentante rirori.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riitaki owajankitaa-yitziriri ikaatzi antayitzirori kaari-perori. 3 Pikanta-
piinteeyini eeroka-paeni, “Otzimatyee rowajankiteeteri ikaatzi antzirori
kaari-perori.” ¿Poshiya-kaatzi eero rowajankitahaemi eeroka Tajorentsi?
4 ¿Tema pikoyiri Tajorentsi neshironka-perotzimiri, oyaakotzimiri,
amatsin-kawentzimiri? ¿Tema piyotzi rootaki ramatsinka-wentan-tzimiri
ipakakaante-mirori pantayitziro kaari-perori? 5 Roo kanteencha eekiro-
rika pipiyathata-tyeeyaari, eerorika pikoyi pipakahaero pantayitziro
kaari-perori, aritaki patsipetee-yaawo iyatsimanka Tajorentsi. Tema
paata aririka iñeeteero iyatsimanka Tajorentsi, raminako-yiteero-
rika maawoeni, tampatzikari ikantya rowajankitaan-tayitee. 6 Tema
okimiwitakawo ipinayiteerimi Tajorentsi okaatzi rantayitakiri.
7 Riitaki Tajorentsi añaakaa-yiteerini ikaatzi oetziñaarikotanakawori
rantayitziro kameethari, rootaki iñaashiretakiro rowaneenkawo,
iñaashiretakiro ipinkathee-teeri, iñaashiretakiro ashi rowaero rañaayitee.
8 Roo kanteencha ari ikatsimatee Tajorentsi rowajankitahaeri ikaatzi
oetziñaarikota-piinta-kawori iñaamata-shiwaetari, ikaatzi piyatha-
waeta-kariri, kaari kowaeroni kyaariperori. 9 Ikemaatsi-waeteeyaa,
rowashire-yiteeyaa maawoeni oetziñaarikotapiintawori rantayitziro
kaari-perori. Riitaki etanakyaawoni iñeero nosheninka-paeni Judá-paeni,
ompoña rimpoeta-paaki kaari Judá-paeni.[e] 10 Riima oetziñaarikota-
piinta-kawori rantayitziro kameethari, rowaneenka-yiteeyaa rirori,
ipinkathee-teeri, kameetha ijeekayitee. Riitaki etanakyaawoni iñeero
nosheninka-paeni Judá-paeni, impoña rimpoeyita-paaki kaari Judá-paeni.
11 Tema tekatsi atziri ramaakite Tajorentsi.

12 Maawoeni kaari kemakoteroni Ikantakaan-teetani, aritaki
opeyakaa-shitee-yaari iyaari-peronka, tema eero raminakoe-teeri
imonkaatakiro-rika Ikantakaan-teetani. Riima ikaatzi kemakowita-
kawori, aritaki raminakoe-teeri imonkaatakiro-rika. 13 Tema kaari
tampatzika-shiretzi-moterini Tajorentsi ikaatzi kemakowita-kawori
Ikantakaan-teetani, riitaki tampatzika-shiretzi-mota-kiriri ikaatzi
monkaayita-kirori. 14 Tema irika-paeni kaari nosheninkata, kaari
kemakowityaawoni Ikantakaan-teetani, kaari ñaawityaawoni jempe
ojankinata, roo kanteencha imonkaa-waeta-shitakawo. Oshiyawaetakawo
otzimatyeemi otsipa ikantakaan-teetani rashityaarimi rirori-paeni.
15 Okimiwaetakawo iroka Ikantakaan-teetani ojankina-shiretan-
takyaarimi, tema riyotzi oeta ranteri. Aririka imonkaateero,
ikimoshireyitee. Eerorika imonkaatziro, oshiyawaetakawo apaniroeni
riyakowenta-waetyaa, tema riyotzi rantakiro kaari-perori. 16 Rootaki
ranteeteri paata aririka ikanteeri Tajorentsi irika Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo: “Pamina-koteeniri okaatzi rantakiri romanakashitakari

---

[e] **2.9,10** kaari Judá-paeni = griego

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

atziri-paeni.” Rootaki nokenkithata-kota-piintakiri nokamantan-tziro
Kameethari Ñaantsi.

Judá-paeni eejatzi Ikantakaan-teetani

17 Pikemi nokantemi nosheninka Judá-paeni. Kimitaka pikantee-
yakini eeroka: “Niyota-kotziro Ikantakaan-teetani. Niyotziri Tajorentsi.
18 Niyotziro okaatzi ikoyiri. Niyotziro tampatzikata-tsiri, tema riyotahae-
takinawo Ikantakaan-teetani. 19 Aritaki nomatakiro niyoteeri kaari
yoteroni, kimitakariri imawityaakita-tyeemi, nokimita-kaantero
nokoñeeta-kota-tyeerimi jeekayita-tsiri otsireni-kaakitzira. 20 Aritaki
niyotaa-yiteeri majontzi-shireri. Kantacha niyoteeri kaari yowaeta-
tsini, oshiyawaetariri eenchaa-niki. Tema otzimi-motana naaka
Ikantakaan-teetani. Rootaki yotani-perota-kaanta-tsiri.” 21 Aririkami
pimatero piyotaa-yiteeri itsipa-jatzi, ¿Piyomatsitakima eeroka? Tema
pikanta-piintzi eeroka: “Eero pikoshitzi.” ¿Tema pikoshi-nitzi eeroka?
22 Pikanta-piintaki: “Eero pimayempitzi.” ¿Tema pimayempitzi eeroka?
Pikanta-piintzi: “Eero pipinkathatziri oshiyakaa-wontsi.” ¿Tema pikoshita-
piintziri eeroka rashita-kaetariri tajorentsi-niro? 23 Pajaha-waetaka
eeroka piyota-kotziro Ikantakaan-teetani. ¿Tema pipiyathatawo eeroka?
Pitheenkakiri Tajorentsi. 24 Iroka rojankinetee-takiri, kantatsiri:

Eeroka-paeni kantakaan-takirori itheenka-tajorentsitan-takari itsipa-
jatzi atziri ikijima-waeta-shitakari Tajorentsi.[f]

25 Ikaatzi monkaatzirori Ikantakaan-teetani, kameetha-witacha
itomeshitaa-nitaka, tema rootaki oshiyakaa-wentzirori rashiyitari
Tajorentsi. Roo kanteencha terika imonkaa-yirotzi maawoeni Ikantakaan-
teetani, aminaashi-waetaka itomeshitaa-nita. 26 Riima itsipa-jatzi
kaari asheninkata, kaari totameshitaa-nita-chani, aririka imonkaata-
shita-kyaawo Ikantakaan-teetani, riitaki oshiya-perotee-yaariri
totameshitaaniri, tema rashi-perota-tyaari Tajorentsi. 27 Irika-paeni kaari
totameshitaa-nita-chani monkaa-tashita-kawori Ikantakaan-teetani,
riitaki amina-koteemini paata kyaaryoo-rika pimonkaatziro okaatzi
piyota-kotziri, pipiyathatakawo-rika, riitaki owajankitaa-kaanteemini,
okantawitakyaa pitotameshitaaniwitakyaa eeroka-paeni. 28 Jempe
akantayita koñaatziro awathaki, tee roo iitantee-teeri “Judá-paeni.” Ari
okimitari atomintha-waeta-shita-piintaka awathaki, tee roo aetanta-yitari
“totameshitaa-rewo.” 29 Tema opoñaantari ikanteetee Judá-paeni jempe
akanta-shire-yitanaaha. Ari okimi-tzitari atomeshitaa-niyitaka, rootaki
kantakaan-tzirori ashiretakari. Tee roo amonkaatan-tyaawori jankinata-
chari, ithaamentan-teeri asheninka-paeni, tema rootaki kowaperota-chari
ithaamenta-wentee rirori Tajorentsi.

---

[f] **2.24** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 1 Kimitaka pikantaki eeroka-paeni: “¿Teema kamethatzi aakapaeni
Judá-paeni? ¿Iitakama atomeshitaa-nitantari?” 2 Nokantzi naaka:
Osheki akameethatzi aakapaeni. Iroka etanakawori, riitaki awaejatziteni
retakari iñaanatakiri Tajorentsi. 3 Tema eenitatsi awaejatziteni tee
roejokiro-yityaari Tajorentsi, ¿Rooma ipakaan-tyaawori Tajorentsi
roejokiro-yitanta? 4 Tee ari okantyaa. Tema okantawitaka itheeya-
niwitaka maawoeni atziri, tee itheeya-nityaa Tajorentsi rirori. Ari okantzi
rojankinee-takiri, kantatsiri:

Ari pikantatyaa eeroka, tampatzikari piñaani,
Eerokami raminakoe-teemi, ari pawijan-takimi.

5 Tema antapiinta-yitziro kaari-perotantsi, roñaahan-tziro itampatzika-
shiretzi Tajorentsi. Kimiwaetaka aritaki akantakimi: “Rootaki
noyaaripero-shirenka oñaahan-tzirori osheki ikameetha-perotaki
Tajorentsi, ¿Iitakama rowajankitaa-wentan-tenawori okaatzi oñaahan-
tzirori ikameetha-perotzi rirori? Kaarira tampatzika-shireri.” (Ari okanta
akenkishiryaa-waetari aakapaeni atzirin-kakiini.) 6 Tee ari okantyaari.
Kaarimi tampatzika-shireri Tajorentsi, eero ramina-koteerimi jaawiki-
jatzi-paeni, rowajankitaa-yiteeri. 7 Kimitaka akantemi eejatzi: “¿Iitakama
rowajankitaan-tyaanari Tajorentsi notheeyaka, tema notheeya-piintaka
rootaki ipinkatheetan-tariri Tajorentsi tee itheeya-nita rirori?” 8 Kimitaka
akantemi eejatzi: “¡Jame akaariperote! tema rootaki oñaahan-teroni
kameethari.” (Roojatzi riyakowentee-takinari naaka nokenkithatakiro
Kimitakawori iroka, omaperotatyaa.) Roo kanteencha rootaki
kameethatatsiri rowajankiteeteri ikaatzi ñaawaetzirori iroka.

Tekatsi tampatzika-shireri

9 ¿Rooma kanta-koteenchari jaka, Judá-paeni aakapaeni tee akametha-
perotzi, eero omata rawijayiteri itsipa-jatzi? Aritaki okantari, tema
nokantzi-takari maawoeni akaatee-yakini, kimiwaetaka opeyakaa-
shiwaeta-kaemi ayaariperonka, okantawitaka Judá-paeni aakapaeni
eejatzi itsipa-jatzi atziri akapaeni. 10 Aritaki ojankinata-kotaka, kantatsiri:

Tekatsi tampatzika-shireri, tee itzimaa-neetzi apaani.
11 Tee itzimi kematha-tantaniri.
Tekatsi kowaatsini riyoteeri Tajorentsi.
12 Ithonka ipiya-shiretee-yakani, tekatsi kameethatatsini.
Tekatsi mateeroni ikameetha-shiretee.
Tee itzimaa-neetzi apaani.
13 Kaariperori iñaa-waetzi, oshiyawaetakawo ikentsi roomi omoo
jempe ikitatee-tziri kaminkari.
Ametaka ineneki itheeya,
Kepiya-waantetaki kimitaka maanki.
14 Tema ikijima-waetanta-piintaki, ininatan-tayitzi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Ramentakakaawo iitzi riyaayitzi rowamaante, ikoyi rapaatakantero
iraantsi.
16 Ipampitha-wokita-piintziro ikineetzi ithonkan-teetzi, ikoyi
ikemaatsita-kaanta-waetyaa.
17 Tee ipampitha-wokitziro jatachari ijeekaetzira kameetha.
18 Tee ipinkathaa-kiteeri Tajorentsi.
19 Iyotzi ari riyakowenteeri Tajorentsi ikaatzi pankinawenta-waeta-
kawori Ikantakaan-teetani. Eero omata rotekaero iñaani ikante: "Tee
namaaki-waetziro." Tema imaeriyitee maawoeni jaawiki-jatzi-paeni.
20 Tema tekatsi materoni imonkaatero Ikantakaan-teetani, rootaki
ikantan-tyaariri Tajorentsi: "Tampatzika-shireri naaka." Tema aririka
ayotako-perota-neero Ikantakaan-teetani, ari ayoperotziri osheki
akaaripero-taki.

Tajorentsi tampatzika-shireteeri, aririka awentaa-shireta-neeyaari

21 Roo kanteencha owakira roñahaero nimaeka Tajorentsi atampatzika-
shiretan-teeyaari. Tee okimitawo paerani, apankinawenta-shiwaetakawo
Ikantakaan-teetani atampatzika-shiretan-teeyaari. Rootaki rojankinata-
kotakiri Kamantan-taniri-paeni, roojatzi rojankinata-koetakiri
Ikantakaan-teetaniki. 22 Riitaki Tajorentsi tampatzika-shireteeni, aririka
awentaa-shireta-neeyaari Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, akemijanta-neeri
rirori. Tee anashiyita, eejatzi oshiyari itsipa-paeni. 23 Tema maawoeni
akaaripero-shiretaki. Rootaki eero okantanta añaayiteero rowaneenkawo
Tajorentsi. 24 Roo kanteencha itampatzika-shire-yitee Tajorentsi,
ineshironka-perotee rirori rotyaanteeri Jeepatzii-totaa-rewo Jesús
ipina-wenta-yitee aakapaeni. 25 Rootaki rotyaantan-takariri Tajorentsi
rapatawente riraa Jeepatzii-totaa-rewo rowamahae-takiri, roetsimaryaan-
teeyaariri Tajorentsi aririka awentaa-shiretee-yaari Jeepatzii-totaa-rewo.
Roo imatanta-kawori Tajorentsi iñaantee-tyaariri ashi royiro itampatzika-
shiretzi rirori. Tema paerani osheki ramawe-witakawo Tajorentsi
iyaari-peronka atziri-paeni, tema osheki ramawetapiintakiro. 26 Rooma
nimaeka, roñaaha-yitee riitaki kameetha-shireri. Tema tampatzika-shireri
rirori, itampatzika-shireta-kaeri ikaatzi awentaa-shireta-naariri Jesús.
27 ¿Eenitatsima nimaeka ajahawenteeyaari? Tekatsi. ¿Iitakama?
¿Rooma kantakaan-tziro tee itzimi iita monkaateeroni Ikantakaan-
teetani? Tee, tema roo kantakaan-tzirori awentaa-shiretani. 28 Eero
omata rajahawentya tampatzika-shireri, tema tee rotsinampaero
ipankina-wenta-waewitakawo Ikantakaan-teetani. Apatziro imateetziro
rawentaa-shireteetari Jeepatzii-totaa-rewo. 29 ¿Apatziroma aakapaeni
Judá-paeni rantzimo-yiteero Tajorentsi? Tee. Ari akaateeri kaari
asheninkayita, rantzimo-yiteero maawoeni. 30 Tema apaani ikanta
Tajorentsi. Jempe ikantakaa-yitee aakapaeni itampatzika-shire-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yitee, ari ikmita-yiteeri eejatzi kaari totameshitaa-rewota-chani.
31 ¿Nomanintatziiroma naaka Ikantakaan-teetani nokenkithata-kotakiro
awentaa-shiren-kantsi? ¡Tee ari okantyaa! Tema nokantatzii: “Roopero
iroka Ikantakaan-teetani.”

Roshiya-kaawentantzi Abraham

4 1 Jame akenkishiryaa-koteri awaejatziteni Abraham. ¿Jempema
ikantee-takirika rirori itampatzika-shiretan-taari? 2 Roomi
ipankina-takyaami Abraham tampatzika-shireta-kaerinimi, aritaki
rajahaawenta-waeta-kyaami rirori. Eero rajahaawentaarimi Tajorentsi.
3 Iroka ikantee-tziri Jankina-rentsi-peroriki:

Tema rawentaakari Abraham irika Tajorentsi, rootaki ikimita-
kaantaariri itampatzika-shiretani.

4 Jame oshiyakaa-wenta-wakiro: Aririka rantawaete apaani atziri,
ipineetziri. Tee ineshironkata-shitee-tari, ipineeta-tziiri rantawaero.
5 Riima kaari antawaeta-tsini, aririka iñeero ipinata-shitee-tyaari,
ineshironkae-tatziiri irika. Ari ikantari atziri-paeni ikaatzi theenka-
tajorentsi-waeta-tsiri paerani, rawentaa-shiretaari Tajorentsi, aritaki
iñeero itampatzika-shireteeri. Aritaki ineshironkateeri rawentaa-shireta-
naari, tee roetziñaarikowaetashityaawo. 6 Roojatzi ikenkithata-kotakiri
pinkatharini David ikimo-shireta-kaayiteeri Tajorentsi itampatzika-
shireta-kaani, kaari ñaashintsi-waewentyaawoni, ikantaki:

7 Ikimoshireteeyini atziri ipeyakoe-teeri rantawitakawo kaari-perori,
Okimiwitaawo romanakoe-tatyee-nirimi iyaari-peronka.
8 Ikimoshireteeyini atziri, kaari riyakowentzi Tajorentsi
iyaari-peronka.

9 Riitaki ikaate kimoshiretaa-tsini, ¿Apatziroma aakapaeni akaatzi
iiteetee “totameshitaa-rewo?” Kimitaka tee, ari roshiya-yitee eejatzi kaari
totameshita-chani. Pikenkishiretero akantakiri:

Rawentaanaka Abraham, rootaki ikimita-kaantee-taariri
itampatzika-shireta-kaani.

10 ¿Jempe-paetema ikimita-kaantaari Tajorentsi awaejatziteni Abraham
itampatzika-shiretani? ¿Aripaetema imatakiro itomeshitaa-nitaka?
¡Teera! Tema roo rimpoeteri itomeshitaa-nityaa. 11 Tema aririka opiro-
mashitanee itomeshitaa-nitakaha rootaki riyotee-tantari rawentaa-naari
Tajorentsi. Riima Abraham retzitakawo rawentaakari rirori Tajorentsi,
itampatzika-shiretzi-takari tekiraha itomeshitaa-nityaa. Ari ikantakari
Abraham retanta-kawori itampatzika-shireta-kaetziri. Rootaki
ikimita-kaantee-takariri riitakimi charinin-teeyaa-ririni maawoeni
tampatzika-shireri-paeni, tee okowa-peroteeyaa itomeshitaa-niteetyaa.
12 Omapero-witatyaa iiteetee aakapaeni “totameshitaaniri” aakataki
icharini-perotani Abraham, tema ari akaatziri atomeshitaa-nita. Roo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kanteencha tee roo oshiyan-teeyaariri ikanta rirori itomeshitaa-nita, tema
roo akimitan-taariri awentaa-shireta-naari Tajorentsi, ikimitakiro rirori
Abraham, retakawo rawentaa-shiretari tekiraha itomeshitaa-nityaata.

Awentaa-shirenka añaantee-yaawori ikashiya-kaeta-kaeri

13 Tema ikashiya-kaetzi-takari paerani Tajorentsi awaejatziteni
Abraham eejatzi ikaate icharinin-teeyaari rashitee-yaawo maawoeni
kepatsi, ikashiya-kaetzi-takari tekiraha ojankinatyaata Ikantakaan-
teetani. Apatziro rawentaa-shiretanaka Abraham. 14 Tema
ikaatzi ñaayiteeroni ikashiya-kaani Tajorentsi, kaari irika-paeni
pankinawenta-shiwaetawori Ikantakaan-teetani. Arimi okantyaami,
aminaashi-waetyaami awentaa-shiretari Tajorentsi, eero okameethatzimi
ikashiya-kaakaeri. 15 Ikaatzi pankinawenta-waetawori Ikantakaan-teetani,
apatziro iñeero rowatsimaeri Tajorentsi teera rotsinampaashityaawo.
Tema eero otzimakimi Ikantakaan-teetani, eero otzimimi ranteetani.
16 Riitaki ñaayiteeroni ikashiya-kaani Tajorentsi ikaatzi awentaa-naariri
ineshironka-perotantzi Tajorentsi. Ari iñaayiteero ikaate icharinin-
teeyaari, teera apatziro añaayiteero aakapaeni Judá-paeni, ipae-takiri
Ikantakaan-teetani, tema maawoeni ikaate awentaa-shiretee-yaarini
Tajorentsi, kimita-kotaariri Abraham. Oshiyawaetaawo icharini-yiteemi
Abraham maawoeni aakapaeni. 17 Rootaki rojankinatan-teeta-kawori,
ikanteetaki:

Aritaki noshekyahaemiri picharinin-teeyaari, iinashi-yitee-yaawo
ipiyoteeyaa ikaate isheninkata-wakahae-yaani.

Rootaki ikashiya-kaani Tajorentsi. Rootaki rawentaa-shiretan-takariri
Abraham. Omaperotatyaa imonkaateero Tajorentsi, kantacha rirori
rañaakaa-yiteeri kamayita-tsiri, tema riitaki wetsika-yitakirori kaari
tzimayi-witachani paerani. 18 Iroka ikantakiriri awaejatziteni Abraham:
“Iinashi-yitee-yaawo picharinin-teeyaari, ipiyoteeyaa ikaate isheninkata-
wakahae-yaani.” Ikantzi-takari eejatzi: “Tema ari ikanteeyaa roshekitee
rirori.” Rootaki ikemijantan-tanakari Abraham, okantawitaka osheki
opomeentsitzi-motakari ikemijantan-tyaari. 19 Roetziñaarikota-piintakawo
rawentaa-shireta. Ashi royiro ikenkishiryaa-kotawo, ikantzi: “¿Jempema
okantyaaka? Tema kaataki naaka 100 nojarentsite, rooteentsi nokami.
Tee otzimanitzi eentsite noena Sara.” 20 Ari okantawitaka ikenkishiryaa-
waeta, tee ikijo-shire-wentziro ikashiya-kaakiriri Tajorentsi, tee
okantashiryaawaetziri rawentaa-shiretari. Eekiro imaperota-nakitziiro
rawentaa-shiretari, ari ikanta-piinta-nakitziiro ithaamenta. 21 Riyoperotzi
Abraham ari imatakiro Tajorentsi okaatzi ikashiya-kaakiriri. 22 Rootaki
ikimita-kaantaariri itampatzika-shiretani. 23 Rootaki rojankinata-kaantan-
takawori Tajorentsi jempe okanta-kota. Tee rojankinata-kaanta-shityaawo
apinkathatan-tyaariri Abraham. 24 Roo rojankinata-kaantan-takawori

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ayotantee-yaari ikimita-kaantee itampatzika-shiretani aakapaeni,
aririka awentaa-shireta-neeyaari owañahaeriri Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo ikamawitakaha. 25 Tema riitaki kamawenta-yiteeri
aakapaeni, okantakaan-tziro akaaripero-waetaki. Riijatzi añahaatsi
itampatzika-shireta-kaanteeri.

Opoñaantari itampatzika-shireta-kaetee

5 1 Iroka okantaka. Rootaki awentaa-shirenka tampatzika-shireta-
kaayiteeri. Rootaki ariperotan-taariri Tajorentsi. Riitaki Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo matakaa-yiteerori iroka. 2 Tema awentaa-shiretaa-ri
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, riyotakaa-yiteero ineshironkatani Tajorentsi.
Akimoshireyitee añaayiteero paata rowaneenkawo Tajorentsi. 3 Tee
apatziro akimo-shire-wenteero okaatzi añaayiteeri paata, tema akimo-
shire-wentzi-teeyaawo awijimo-yiteeri nimaeka. Tema ayoteeyini
aririka añaayitero akemaatsi-waetyaa, rootaki oetziñaarikotan-
tyaari. 4 Aririka oetziñaarikota-piintyaa, aritaki aawyaa-shireteeya.
Aririka aawyaa-shireteeya, aritaki awentaa-perota-neeyaari oyaako-
tanewo. 5 Eero raminaakaa-shitee oyaako-tanewo. Tema añaakiro
retako-perotakae Tajorentsi, rotyaanta-kaeri Ishire okimiwitakawo
ijako-peroe-tatyee-nirimi.
6 Okanta ikowa-naki Tajorentsi, aripaete ikama-wenta-yitee
Jeepatzii-totaa-rewo, okantawitaka atheenka-tajorentsi-waewitaka,
tee aawyaawaeta-nitzi. 7 Tekatsi matapiinteeroni ikamawenteri itsipa
atziri. Tema tzima-witacha kamawenterini atziri kameetha-shireri.
8 Roo kanteencha okantawitaka akaaripero-shire-witaka aakapaeni,
ikamawentakae Jeepatzii-totaa-rewo. Osheki retako-perotakae Tajorentsi,
rotyaantakiri Jeepatzii-totaa-rewo ikamawentee. 9 Rotyaantakiri
Jeepatzii-totaa-rewo rapatawentee riraa itampatzika-shireta-kaanteeri.
Ari imatakirori eenirowa akaaripero-shire-witeeyani, ¿Kantachama
nimaeka athaawan-tyaari ithonkae itampatzika-shire-yiteera? 10 Tema
paerani eeniro akija-neenta-witari Tajorentsi, rotyaanta-kaeri Itomi
ikama-wenta-yitee, ari okanta ariperotan-taariri. Ari okanta ayoperotan-
taari aritaki awijako-shire-yitee, tema rañaawentee Jeepatzii-totaa-rewo.
11 Ari okantakari, ikimo-shiretakaa-pero-yitee Tajorentsi, tema riitaki
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo ariperota-kahaeriri.

Adán eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo

12 Paerani apaani ikanta atziri etakaan-tanakawori ikaariperotaki.
Roo owajankitahaantsi iñaakiri, ikaamani-yitee. Roojatzi antetaneen-
chari maawoeni icharinita-naari, ikaaripero-yitanaki maawoeni
jaawiki-jatzi-paeni, ikaamani-yitanaki. 13 Rootaki awijeen-tsiri tekira-ha
rojankineetero Ikantakaan-teetani. Tema irika-paeni añaayiteen-tsiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paerani tekira-ha rojankineteetero Ikantakaan-teetani, inashiteeyaa
riyakowentee-teeri. Riima irika-paeni impoeyita-tsiri itzimayitee ikaatzi
piyathata-kawori Ikantakaan-teetani inashiyiteeyaa eejatzi riyakowentee-
teeri. 14 Ikanta ikamae paerani Adán, ikamitaka eejatzi ikaatzi
icharini-yitanaari rirori okantawitaka inashiyitaka iyaari-peronka.
Rootaki jatakota-neentsiri roojatzi itziman-takari paerani Moisés.
Riitaki Adán oshiyakaa-wenta-kariri itsipa atziri pokaentsiri. 15 Riitaki
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo irika. Iroka okanta roshiya-kaawentee-takiri:
Tema atziri rirori Adán, ikaaripero-waetaki, riitaki kantakaan-takirori
ikamatayi-takari osheki atziri. Ari ikimi-tzitakari Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo, atzirira rirori, ikamawentantaki, rootaki rañaa-shiretan-taari
osheki itsipa atziri, ikantakaakawo Tajorentsi ineshironkatantzi. 16 Roo
kanteencha rinashitakawo Tajorentsi ineshironkatantaki rirori, tee
roshiya-kotyaari etakaan-tanakawori ikaariperotaki. Tema iyaari-
peronka apaani atziri, rootaki kantakaan-takirori rowajankitaan-teetaari
osheki atziri. Rooma ineshironka Tajorentsi rootaki kantakaan-takirori
itampatzika-shiretan-taariri osheki antzirori kaaripero-tatsiri. 17 Ikanta
ikaariperotaki paerani apaani atziri, irika Adán, okimiwita-nakawo
"Kaamanitaantsi" atzirita-nakityeemi, rootaki omperawaeta-
tyaarini atziri-paeni. Rooma nimaeka aririka rañahae atziri-paeni,
okimitaawo rotsinampahaero kaamanetaantsi. Tema apaani atziri,
irika Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, ineshironka-peroteeri atziri-paeni,
itampatzikatakiri, tekatsira rante imatantaawori jempe ikantaa nimaeka.
18 Iroka noshiya-kaawentziri: Apaani atziri kaariperoteentsiri, riitaki
kantakaan-takirori rowajankitaan-teetakariri osheki atziri. Riima
itsipa kameetha-shiretatsiri atziri, riitaki kantakaa-kawori rawijako-
shiretan-teeyaari osheki atziri-paeni, rañaa-shire-yitee. 19 Apaani
piyathari atziri, riitaki kantakaa-kawori ikaaripero-shiretan-tanakari
osheki atziri. Riima itsipa kaari piyathata-chani atziri, riitaki kantakaa-
kawori itampatzika-shiretan-taari osheki atziri. 20 Rootaki opoñaantari
rojankinatee-tziro paerani Ikantakaan-teetani, riyotan-teeyaari atziri-
paeni kaari-perori irikapaeni. Okantawitaka osheki ipiyatha-waewitaka,
antawo ineshironkateeri Tajorentsi. 21 Paerani kimiwitaka atzirita-tyeemi
"Kaari kamethatatsiri," rootaki omperawaetyaarini atziri-paeni, roojatzi
owamaan-tayita-kariri. Roo kanteencha nimaeka kimiwitaka atziritaa-
tyeemi "Neshironkataantsi," rootaki pinkathari-wentan-taatsinimi.
Aritaki ineshironka-yitee Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
itampatzika-shireta-kaayitee ashi owantee-yaawori añaayitee.

Ikama-pithee-takiro kaari kamethatatsiri

6 1 ¿Kameethama akante: Jame antero kaari kamethatatsi
ineshironka-perotan-teeri Tajorentsi? 2 ¡Tee ari okantyaa!

Tema oshiyawita-naawo akama-pithata-kityeeromi ayaariperonka.
¿Kantachama apaani kaminkari riyaata-kaero ikaariperote ikamakira?
3 Aamaa-shityaa pipeyakotakiro eeroka-paeni omitsiryaa-wentaari
Jeepatzii-totaa-rewo Jesús, oshiyako-taari jempe ikanta rowamahae-
takiri rirori. 4 Rootaki oshiyakaa-wentacha akamakaeromi jempe
akantawita paerani. Ikiteetakae. Opoñaa rowañahae-tee eejatzi, oshiya-
kotaari Jeepatzii-totaa-rewo. Tema ishire Tajorentsi owiriinteeriri
Jeepatzii-totaa-rewo, ikimita-kaayitee aakapaeni owakirami atziri
añaayitaa-tsini.

5 Tema oshiya-kotaari rirori, kimiwitaka akamayita-kityeemi, aritaki
rowañahae-tee ikimitakiro rirori. 6 Tema kimiwitaka jempe akantayitaha
paerani atziriyitzira, ari itsipatee-takaerimi Jeepatzii-totaa-rewo
ikentakoe-takaemi. Ari akama-pithateero akaaripero-waewitaka. Rootaki
kaari oshiyayitan-taari nimaeka omperatani "Kaari kamethatatsi."
7 Tema apaani kaminkari tekatsi rantayitee ikamakira, tee ikaariperotee.
8 Tema atsipayitaari Jeepatzii-totaa-rewo rowamahae-takiri, awentaa-
shiretaneeyaari atsipayitee-yaari ikaatzi rañaa-shireta-kaayiteeri. 9 Tema
ayoteeyini eero rapiiteero Jeepatzii-totaa-rewo ikamawentantee. Apaani
okaatzi ikamaki, añahae. Tee omperawaetaa-ri rirori "Kaamanitaantsi."
10 Apaani okaatzi ikamawentakiri rirori antayitzirori kaari-perori. Tema
rañii-moteeri nimaeka Tajorentsi. 11 Ari pikimitee-yaari eeroka-paeni,
pikimita-kaanteeya pikama-pitha-yiteeromi piyaari-peronka, riitaki
Jeepatzii-totaa-rewo Jesús kantakaan-teerori nimaeka pañii-motan-taariri
Tajorentsi.

12 Rootaki eero pikowanta opeyakaa-shitee-mi piyaari-peronka.
Otzimatyee potsinampahaero piñaamatashitari. 13 Tema pimatakiro
pikimita-kaantaawo pikamaki-tyeemi, añahaemi, pikimita-kaantero
jatakimi-mi Tajorentsiki, pikanta-paeri: "Iroka nowatha, nantanta-
piintyaawori kameethata-tsiri." Aritapaaki pikimita-kaantawo piwatha
rootaki pikaaripero-waetanta-piintari. 14 Aritapaaki pikimita-kaantakiro
"Kaari kaamethatatsi" atziritatyeemi, rootaki omperawaetemini. Tema
tee pañii-moteero eeroka Ikantakaan-teetani, apatziro pañiimo-yiteero
neshironkataantsi.

Omperayitaa-ri tampatzika-shiretaantsi

15 ¿Kameethama akante nimaeka: "Jame akaaripero-shirete,
eero añiimotantawo Ikantakaan-teetani, apatziro añiimoteero
neshironkataantsi?" ¡Tee ari okantyaa! 16 ¿Tema piyotzi aririka
romperatee-temi, otzimatyee pikemijanta-piinteri omperatzimiri?
Pimikita-kaantakiro atziritemi piyaari-peronka, rootaki
omperawaetemini, aritaki pikama-shiretee. Rooma pikimita-kaanta-neero
riitaki Tajorentsi pikemijanta-piintee, aritaki pitampatzika-shiretee.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Tema paerani, pikimita-kaantakiro roomi “Piyaari-peronka”
omperatemini. Rooma nimaeka poetziñaarikotaawo pikemijanta-
neero okaatzi riyotaa-yi-teeta-kimiri. 18 Nimaeka tee omperateemi
“Piyaari-peronka,” apatziro omperateemi “Tampatzika-shiren-tantsi”.
19 Noshiya-kaawenta-tziimiro ayota-kota-piintziro aakapaeni aririka
rompereetee, rootaki akemathatan-tyaawori okaatzi kompitzi-mowaeteeri
aakapaeni. Tema paerani pikimita-kaanta-waetakawo atzirita-tyeemi
“Kaari kamethayitatsini” rootaki omperawaetemini, aritaki okimiwita-
kimiri “Piyathataantsi,” tema osheki pipiyathata-piintaka. Roo
kanteencha nimaeka omperateemi “Tampatzika-shiretaantsi,” aritaki
piñaayiteero pitajorentsi-shire-yitee.

20 Paerani eeniro omperawaetzimi “Kaari kamethatatsini,” ari
pijeeka-waeta-shitari, tekatsi shintsiteemini pitampatzika-shirete.
21 Roo kanteencha piyotee nimaeka tee okamethatzi iroka. Roo
kameethatatsi pikaani-wenteero nimaeka jempe pikantawita paerani.
Piyotahaeri ikaatzi antayitzirori iroka-paeni aritaki ikama-shire-
yitee. 22 Roo kanteencha tee okimitakaan-teemi ‘Piyaari-peronka”
eerokami omperatani. Tema riitaki Tajorentsi omperateemiri. Riitaki
kameetha-perota-kahaemiri. Aritaki rashitee-mi, tema ashi powaero
pañaa-nitee. 23 Iroka “Kaamanitaantsi” okimiwitakawo roomi ipineetee-
ririmi antawaeta-piinta-kinirori kaari kamethatatsi, okimiwitaka riimi
omperatani. Rooma “Kañaanitantsi” okimiwitakawo roomi ineshironkani
Tajorentsi tsipashireyitaariri ikaatzi tsipa-shire-yitaariri Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo, Awinkatharite.

Roshiya-kaawentee-tziro aawakahaantsi

7 1 Noyemijantzinkaritepaeni, eeroka-paeni noñaanatzi pikaatzi
piyotako-yitziro Ikantakaan-teetani. ¿Tema piyoteeyini aririka ikami
atziri ikama-pithatakiro Ikantakaan-teetani? 2 Ikimiwitakawo tsinani
tzimatsiri oemi. Eenirowa rañii-motziro oemi, otzimatyee otsipata-
piintyaari. Rooma aririka ikama-pithatakiro, aripaete ojeekashiwaeteeya
3 Rooma oñeerika itsipa shirampari eenirowa rañii-motziro oemi,
omayempitzimotakiri. Rooma ikamaki-rika, ari ojeekashiwaeteeya,
kantacha ahae itsipa oemi, eero ikimitakanteetawo mayempiro.

4 Noyemijantzinkarite-paeni, oshiyakaa-wenta-chari jaka ikimiwitaka
atzirita-tyeemi “Ikantakaan-teetani,” rootaki piiminta-kyaarimi paerani.
Roo kanteencha pikama-pithatakiro eeroka-paeni Ikantakaan-teetani,
tema pitsipatakari Jeepatzii-totaa-rewo rowamahae-takiri paerani.
Okimiwita-naawo nimaeka pijeeka-shitee-yaami piimintaari itsipa,
riitakira rowañahae-teeri. Rootaki okameethatantari pantawaeteeniri
eeroka-paeni nimaeka Tajorentsi. 5 Tema tekira añeero oshiyakaa-
wenteen-chari “Kaamanitaantsi,” osheki apiyathata-piintakawo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikantakaan-teetani, antapiintakiro kaari kamethatatsi. Rootaki
owamaa-shireta-kaeri. 6 Okimiwitakawo nimaeka akama-pithateeromi,
ajeekashiwaetaa. Añaayiteeri owakirari, riitaki Ishire tajorentsi
kantakaan-taawori romperatan-teeri Tajorentsi. Tee okimitawo paerani,
apankinawenta-waetawo itakantawori rojankinee-takiri.

Kaari kamethatatsiri jeeka-shiretan-tanari

7 ¿Kameethama akante: "Tee okamethatzi Ikantakaan-teetani?" ¡Teera!
Tema rootaki yotakaanari nantapiintziro kaari kamethatatsiri. Tema
iroka ikanteetaki Ikantakaan-teetaniki:

Eero piñaawenashirewaetanta.

Roo kanteencha, eero niyota-koteeromi kanta-kota-chari, eero
niyotaa-jeetzimi eenitatsi nantani noñaawena-shireta-waeta-piintaka.
8 Rooma niyota-koteero Ikantakaan-teetani, tee namawenitziro, osheki
noñaawena-waeta-piintaka. Eero niyota-koteeromi ikantakaan-teetani,
eero okaariperotzimi nantayitziri. 9 Paerani tee niyowityaa kaari-perori
iroka noñaawena-shiryaari nokenkishiryaaniki. Nojeekashiwaeta-
piinta, tekatsi shintsitenani. Rooma niyota-koteero Ikantakaan-teetani,
aripaete niyotanaki nokaaripero-waetatzii, aritaki nokama-shiretee
eejatzi. 10 Rootaki owamaa-shiretaanari iroka Ikantakaan-teetani. Roo
opoñaantawitari rojankinee-tziro iroka Ikantakaan-teetani, rootaki
kantakaan-teronimi ikañaanitante-tyaarimi. 11 Nokimita-kaanteero naaka
atzirita-tyeemi "noyaariperonka," rootaki kosheki-nanimi netanakawo
niyota-kota-nakiro Ikantakaan-teetani. Amatawi-waetakina, roojatzi
owamaan-takinari. 12 Roo kanteencha iroka Ikantakaan-teetani tajorentsi
irika, tampatzikari rirori, kameethari.

13 ¿Rooma owameethanka, kantakaawori nokaman-teeyaari? ¡Teera!
Kaari Ikantakaan-teetani owamaenani, tema rootaki nowaariperonka
owamaenani. Tema apatziro yotakaa-nawori nowaariperonka iroka
Ikantakaan-teetani. 14 Ayoteeyini rootaki ashire okenkithata-kotziri
Ikantakaan-teetani. Roo kanteencha okimitakawo ipimantee-tatyeeromi
awatha rompera-waetee-tyaawo, rootaki "Kaari kamethatatsiri"
omperawaeteeri. 15 Rootaki kaari niyotanta oeta nokaaripero-shiretantari.
Tema tee naaka kowashita-chani. Otsimaa-shire-waetakina. 16 Tee inimotana
okaatzi nanta-piintakiri, ari niyotziri kameethari iroka Ikantakaan-teetani.
17 Okimiwitakawo tee naaka antashityaawoni, tema "Kaari kamethatatsi"
tzirin-takinari, rootaki shintsitanari nomatan-tawori. 18 Okantawita nokoyi
nanteromi kameethari, tee nomatziro. Okimiwitakawo rootakimi nowatha
kaari kameethata-tsini. 19 Tee notsinampaero nomatero kameethari
nokowawitari. Apatziro nomata-piintziro kaari-perori kaari noñaamatari.
20 Rootaki okimi-takawori atzirita-kityeemi "Kaari kamethatatsini" otzirin-
takina, rootaki antakaa-piinta-kinawori kaari-perori.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Rootaki shintsita-piinta-kinari nokaaripero-waete, okantawitaka
nokoyi naaka nanteromi kameethari. 22 Tema noshireki nokanta-
shiretzi: “Kyaariperori iroka Ikantakaantani Tajorentsi.” 23 Rooma
nowathaki koñaatziro, okimiwitakawo oshintsitatyeeromi noshire.
Okimiwitakawo eejatzi roomi nowatha omonkyaa-kaanteromi noshire,
ari oshintsi-waeteromi okaaripero-shirete. 24 ¡Ashironkamatsitena!
¿Iitaka omishitowa-kaanteeroni noshire omonkyaa-kaantakiro nowatha,
roojatzi owamaa-shiretan-tenarimi? 25 Riitakira Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo mateeroni. Nopasoonkiteeri Tajorentsi otyaanta-
kiriri imatantaawori. Arira okanta, roo noshire nomatan-teeyaawori
nokemijanteero Ikantakaantani Tajorentsi. Rooma nowatha koñaatziro
rootaki nantanta-piintawori okantakaantani “Kaari kamethatatsini.”

Ikenkishireta-piintee-tziri Ishire tajorentsi

8 1 Tema atsipa-shiretaari Jeepatzii-totaa-rewo Jesús, eero
rowajankitaa-yitee. 2 Tema tee añiimoteero Ikantakaan-teetani
kamanta-kotzirori kaari kamethatatsini, owamaa-shiretan-tatsiri.
Apatziro añiimoteero nimaeka otsipa ikantakaan-teetani thaweta-
kotzirori añaashire-yitee atsipa-shiretaari Jeepatzii-totaa-rewo Jesús.
3 Tekatsi otsinampaeroni itampatzika-shirete ipankina-waewitawo
Ikantakaan-teetani, tema maawoeni aakapaeni otzimi-motee awatha
kaari aawyaawaeta-tsini. Riima Tajorentsi riitaki mateerori itampatzika-
shireta-kaayiteeri atziri-paeni, rootaki rotyaantan-takariri Itomi-perori
ratziritzi-motante, otzimimo-witakari iwatha okimitawo awatha
aaka. Riitaki atsipeta-kawori rowajankitaa-wentakiri Tajorentsi
iyaari-peronka maawoeni atziri. 4 Rootaki amatantaawori atampatzika-
shire-pero-yitee nimaeka, tema rooperori iroka ikantakaan-teetakiri.
Rootaki amata-piintee okaatzi omatakaa-yiteeri Ishire Tajorentsi. Eero
antapiinta-shitaawo okaatzi akowa-shiwaetari aakapaeni. 5 Ikaatzi
oshireta-waetawori rantayitero ikowa-shitari, okimiwitakawo atzirita-
tyeemi “Kowashitaantsi,” rootaki omperawaetantyaarinimi. Riima ikaatzi
oshireta-piintawori ikemijanteero Ishire tajorentsi, riitaki reewaritaari.
6 Ikaatzi oshireta-waetawori rantero ikowa-shiwaetari, eero ishenkaa
ikama-shirete. Riima oshireta-piinta-nakawori Ishire Tajorentsi,
kameetha rañaayitee. 7 Ikaatzi oshireta-waeta-shitawori rantayitero
ikowa-shiwaetari, eero ishenkaa iñaantyaawori ikijaneenteri Tajorentsi,
eero ikemijanteero okaatzi ikantakaan-tziri Tajorentsi, eero imateero
ikemijanteeri. 8 Tema ikaatzi matakirori iroka-paeni, okimiwitaka tekatsi
ranteeri rirori-paeni inimotan-teeyaariri Tajorentsi.
9 Roo kanteencha teera pimatziro eeroka-paeni iroka, apatziro
poshireta-piinta-naawo okaatzi okowakaemiri Ishire Tajorentsi,
tema riitaki jeeka-shiretan-tzimiri. Ikaatzi kaari yoteerini Itajorenka

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jeepatzii-totaa-rewo, teera rashitaari Jeepatzii-totaa-rewo. 10 Tema
pikaamani-witaka okantakaawo piyaari-peronka. Roo kanteencha
nimaeka ijeeka-shiretan-teemi Jeepatzii-totaa-rewo, añaashireteemi,
itampatzika-shireteemira. 11 Tema ijeeka-shiretan-takimi Ishire
Tajorentsi, riitaki añahaemini, ikimitahaeri Jeepatzii-totaa-rewo Jesús,
rañaa-wathata-kahaeri.

12 Ari okantari noyemijantzinkarite-paeni, tee okameethatzi antayiteero
okaatzi akowa-shiwaetari. 13 Roorika panta-piinta-neeri, aritaki pikama-
shiretee. Rooma poshireta-piinta-neeyaawo-rika okaatzi okowakaemiri
Ishire Tajorentsi, okimiwityaawo atziritatyeemi "Piñaamanka,"
rootaki powamaa-kirimi, aritaki pañaa-shiretee. 14 Ikaatzi antaneerori
okoyiri Ishire Tajorentsi, aritaki itomintee-yaari Tajorentsi. 15 Tema
iroka Ishire tajorentsi rotyaantakiri Tajorentsi, eero rookawenteemi,
papiiteero-kari pikimita-kotee-yaari omperataa-rewo ithaawawaetzi.
Tema Ishire tajorentsi kantakae-yaawoni itomintan-teemiri Tajorentsi.
Rootaki omatantari akimitakaan-teeri pawa irika Tajorentsi. 16 Rootaki
Ishire tajorentsi yotakahaeni aaka itomi Tajorentsi. 17 Tema itominte
Tajorentsi, tema atsipataari Jeepatzii-totaa-rewo ashiyitaawo okaatzi
rashita-kaakariri Tajorentsi. Tema atsipataari Jeepatzii-totaa-
rewo akemaatsi-waetaka, aritaki atsipatee-yaari jempe otzimapae
rowaneenkawo.

18 Nokenkishiryaa naaka eepichokiini akemaatsi-waeta nimaeka,
tekatsi oetamatsiteeyaa aririka añaahaero paata rowaneenkawo.
19 Maawoeni rowetsikani Tajorentsi royaako-teeri ipiyo-tanteyaariri
itomi-paeni. 20 Raminaa-shiwaetaka rowetsikani, tee imateero
ikowawitari, tema Tajorentsi kantakaawori awijanta-paentari. Roo
kanteencha oyaawentaka irika-paeni, 21 iñaayiteero rowaneenkawo,
aririka ijeekashiwaeteeya itomitaari Tajorentsi. Ari okaatapaaki
atziritemi "Shitzitaantsi," rootaki omperatan-tachanimi. 22 Kimitaka
ratekae-yatyeeni ikaatzi rowetsikae-takiri ikimiwitakawo otzimaa-
nite tsinani. 23 Eejatzi aakapaeni, okantawitaka añaawitakawo Ishire
tajorentsi itsipa-shire-yitee, kimitaka eeniro atekawaeteeyini akoyi
awijakote eero akemaatsi-waetanta, akowa-kowataa-yitziro jempe-paete
itomi-pero-yitee Tajorentsi. 24 Rootaki oyaako-tani kantakaan-tzirori
awijako-shiretan-teeyaari, okantawitaka tekira añaayitero iroka.
Aririkami añaayita-kiromi, ¿Eekiroma oyaakotatyeero? 25 Aritaki okanta
oyaako-tani, otzimatyee amatsinka-shireteeyaa, oyaakotero okaatzi kaari
añiiri.

26 Tema tee aawyaa-shireta-nite aaka, Ishire tajorentsi neshironka-
yiteeni. Tema tee ayoyitzi jempe akantyaa amanayityaa. Roo
kanteencha rootaki Ishire tajorentsi amanako-wenteeni, okimiwitakawo
ratekawenta-tyeemi. 27 Ikemathatziro Tajorentsi iroka Ishire aririka

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ramana-kotee. Tema riitaki yotako-perotziriri Tajorentsi oetarika
ikowakaeriri ikaatzi rashiyitaari rirori.[g]

Aritaki otsinampaakiro maawoeni

28 Tema iroka ayotziri: jempe-rika oetyaa awiji-moteeniri, aritaki
ikantakaa-kyaawo Tajorentsi okameethatzi-moyitee. Rootaki ikaema-
shiretan-teeri antayiteeniri ikowakaeri. 29 Ikaatzi riyotzi-takari Tajorentsi
aritaki ikemijanteeri, riitaki ikimita-kaanteeri itomi-perori. Ikantaha
Reewarite Itomi, ari ikantzityaari itsipa impoeta-tsiri, noyemijantzinkarite-
paeni irika. 30 Irika ikaatzi itomitaari Tajorentsi, riitaki ikaema-shireteeri,
itampatzika-shire-yiteeri, rootaki iñaantee-yaawori rowaneenkawo.
31 ¿Jempema ikantee-tziroka iroka? Tema ineshironka-pero-takae
Tajorentsi, ¿arima itzimae iita otsinampahaeni? 32 Tema tee ithañee-yaari
Tajorentsi Itomi-perori, ishinetakiri rowamaeteri ikamawentan-takaeri
aakapaeni. Tema rantzi-mota-kaero Tajorentsi awijeentsiri, ¿eeroma
rantzimo-yitee oetarika koetyee-moteeri? 33 Tema añaakiro itampatzika-
shiretee, ¿arima itzimae iyakowenteeniri? Tema riitaki Tajorentsi
yoshiiyita-kaeri. 34 Riitaki Jesús Jeepatzii-totaa-rewo kamawenteeri,
añahae eejatzi, jeekapae rakoperoki Tajorentsi itsipataari ipinkathari-
wentantzi. Riitaki kantako-wenteeri aakapaeni. Aritaki okanta, ¿arima
itzimae owajankiteeni? 35 ¿Eenitatsima materoni okakahaerini Jeepatzii-
totaa-rewo, ipakaan-tyaawori retakoyitee? Okantawitaka añaayitziro
opomeentsitzi-mowaetee, eekiro riyaatatzii retakoyitee. Ari ikimiterori
aririka otzimi owashironkaa-waeteeniri, ikoyi ikoshekaete, atashe-
neenta-waete, athonka-kowaetyaa akithaatari, akowaenkata-kowaete,
rapathakirahaete. 36 Ari okanta ojankinata-kotaka, ikanteetaki:

Ashi oyiro rowamaa-kaanteetena nawentahaemi eeroka.
Ikimita-kaanta-kina rowamae-tziri ipireetari.[h]

37 Okantawitaka añaayitero iroka-paeni, aritaki otsinampaa-yitakiro, tema
retakotee Tajorentsi, aritaki rotsinampaa-kahaero. 38 Iroka nawentaakari
naaka: Okantawitakyaa añaawityaawo iroka-paeni: kaamanitaantsi,
añaanitantsi, Ronampiripaeni tajorentsi, pinkathari-paeni, awiji-moteeri
nimaeka, awiji-moteeni paata, eenitatsiri ishintsinka, 39 jenoki-jato, jaawiki-
jato, oetarika rowetsikae-tziri. Roo kanteencha, tekatsira apaani iroka-paeni
kantakae-yaarini Tajorentsi ipakaan-teeri retakoyitee, okantakaan-tziro
rantzimo-yitakaeri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

Riyoshiitee-takiri Israel-jatzi-paeni

9 1 Riyotziro Jeepatzii-totaa-rewo kyaariperori iroka nokantemiri.
Tema rootaki Ishire tajorentsi pinkathari-wenta-shiretanari, rootaki

---

[g] **8.27** rashiyitaari rirori = kiteshireri [h] **8.36** ipireetari = oveja

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yotakaanari, tee notheeya nokantemiro iroka: 2 Osheki nowashireta-
kotakari nosheninka-paeni Judá-paeni kaari kemijanta-tsini, osheki
okatsitzimo-shiretakina. 3 Osheki nokowawitaka rawijako-shiretee
nosheninka-paeni, nokowawitaka noshine-wentee-yaari rawijakotan-
teeyaari. Aritaki omatakyaami ipakahaenami Jeepatzii-totaa-rewo,
aririka niyotemi rootaki rawijako-shiretan-teeyaari nosheninka-paeni,
4 ikaatzi icharinitakari Israel. Tema riitaki itomiwitakari Tajorentsi
irika-paeni, roñaaha-yiwitakari rowaneenkawo. Eenitatsi ikanta-wakaari
rariperotanta-wakae-yaari, rojankina-witakanari Ikantakaantani,
inintaa-waewitaka ipinkathatziri, tzimawitaka ikashiya-kaakiriri.
5 Riitaki okakini isheninka-paeni awaejatziteni. Riijatzi isheninkapaeni
Jeepatzii-totaa-rewo, Tajorentsita-tsiri awijiriri maawoeni, ashi rowaetero
ithaamentee-tyaari. ¡Omaperotatyawé!

6 Okantawitaka tee ikemijantee-tziri, ¿kameethama akante eero
omonkaata ikashiya-kaantziri Tajorentsi? ¡Teera! Tema ikaatzi iiteetziri
nimaeka "Israel-paeni," itsipa-jatzi irika, kaari icharini-perori Israel.
7 Ari okanta awiji-mota-kiriri Abraham. Tema tzimaki apite itomi,
roo kanteencha apaani ikimita-kaantaka kaarimi isheninka. Riitaki
ikenkithata-koetziri jaka, ikanteetaki:

Riitaki Isaac itomi-perori.

8 Arira ikimitzi-takari Tajorentsi tee roshiya-kaantaa-tziri riimi itomi-
perori ikaatzi rowakaan-takiri awaejatziteni Abraham, apatziro
itomita-kaetaari ikaatzi ikashiya-kaeta-kiriri icharini-yitee-yaari. 9 Iroka
okaatzi ikashiya-kaakiriri, ikantakiri:

Otsipaki ojarentsi oshi-yaawo nimaeka, aririka nopiyaki, noñaapaero
Sara tzimaki otomi.

10 Ari okanta awiji-mota-kirori Rebeca, itsipaa-nita-kaakawori
awaejatziteni Isaac. 11 Tekira itzimiita otomi-paeni, tekira rantayitero
kameethari eejatzi kaari-perori, tema tzimaki ikowakiri Tajorentsi
ranteri. Ari omonkaatari okaate ranteri. Teera rii kowashi-waeta-chani
rantero, tema Tajorentsi kantakaawori rantayitan-tawori oetarika,
ikaema-shire-yiteeri. 12 Iroka ikantzi-teeta-kawori Rebeca:

Riitaki omperatan-tachani ewonkiri, romperatyaari etawori itzimi.

13 Iroka otsipa rojankinee-takiri, ikantzi Tajorentsi:

Niyoshiitakiri Jacob, riima Esaú nomanintakiri rirori.

14 ¿Rootakima akantan-tyaari: "Akemakiro ikantakiri Tajorentsi, tee
itampatzika-shiretzi rirori?" Eero piñaawaetziro iroka, pikamanta-
koterimi. 15 Tema paerani iñaawaetaki Tajorentsi, ikantziri Moisés:

Itzimi-rika nokoyiri noneshironkateri, aritaki noneshironkatakiri.
Itzimi-rika nokoyiri nokaminthayiri, aritaki nokaminthaakiri.

16 Ñaakiro, kaari atziri-paeni kowashityaawoni rantayitero oetarika,
tema riitaki Tajorentsi kantakaawori rantantawori oeta-rika ikaatzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikaminthaa-yiteeri rirori. 17 Ari ikantee-takiriri eejatzi Faraón, iroka
rojankinata-koetakiri, ikanteetzi:
Rootaki nopinkatha-ritakaan-takimiri iyotan-teetenari
otzimi-motana naaka noshintsinka, ari okantyaa ikenkithata-
koetan-teenari naaka maawoeni kepatsiki.
18 Ari ikantari Tajorentsi, ineshironka-yitziri ikaatzi ikoyiri rirori. Riijatzi
kantakaawori ikijo-shire-yitantari ikaatzi ikoyiri rirori.
19 Kimitaka ari pikanteena: ¿Iitakama rowajankitaan-tariri Tajorentsi
ikaariperota-kaayitziri, eeroma okantzi rowashiñahaero ikowakiri
Tajorentsi ranteri? 20 Roo kanteencha nokantemi naaka: Tekatsi
piyomatsite patziritzika eeroka pikantan-tyaari. Tee pipinkatha-
ritzi Tajorentsi. Jame akenkishireta-koteri wetsika-yitzirori chomo.
¿Kantachama oñaanateri ichomoni, okanteri chomo-pakori: "Tee
nokamethatzi powetsikakina"? 21 ¿Eeroma okameethatzi rowetsiki
owaneenkata-chari, opoñaa rowetsikaki otsipa kaari kamethatsi?
Tema kameethatatsi, riitaki ashitawori ichomoni. 22 Ari ikantakari
rirori Tajorentsi, rowetsika-yitakiri ikaatzi oshiyakawori chomo. Tema
eeniyitatsi atsipetee-yaawoni iyatsimanka, ratsipetee-yaawo ishintsinka
ithonkan-teeyaari. Roo kanteencha Tajorentsi, ramawetakota-paentziri
irika-paeni. 23 Ari ikantakiro riyotakaan-teerori osheki retako-perotakae,
imata-kiro jempe okanta ikenkishiretzi-takawo paerani, riyoshiiyitee
atsipatee-yaari rirori añaayiteero rowaneenkawo. 24 Aakayitaki riyoshii-
yiteeri ikaema-shire-yitee. Tee apatziro aakapaeni Judá-paeni, tema
atsipayiteeri itsipa-jatzi kaari asheninkata. 25 Rootaki ikenkithata-
kaakiriri Tajorentsi paerani Kamantan-taniri Oseas, ikantaki:
Ikaatzi kaari nosheninkawita, nokimita-kaanteeri, "Nosheninka."
Ikaatzi kaari netakoyiwita paerani, noshiya-kaanteeri, "Netakotani."
26 Rooma janta jempe ikantee-tawitaka, "Tee pisheninkatena
eeroka-paeni,"
Aritaki ikanteetee, "Itomintayiteemi eroka Tajorentsi, Kañaaniri."
27 Iroka ikantzi-takari Kamantan-taniri Isaías, ikenkithata-kotakiri
ikaate icharini-yitee-yaari Israel, ikantzi:
Okantawityaa ishekiwitakyaa icharinityaari, roshiyaawo oshekitzi
impaneki nijaa-cheraaki,
Eepichokiini awijakotaa-tsini.
28 Tema romapokaa-kiri Pinkathari maawoeni kepatsi-jatzi,
itampatzikatee rowajankitaa-kaanteeri.
29 Ikantaki eejatzi Isaías:
Ikaminthaaka Tajorentsi Shintsi-perori rowawijaa-kotee eepichokiini
asheninka.
Eero rowawijaa-kotzimi, aritaki añaayiteeromi okaatzi iñaakiri
paerani Paamaarini-jatzi, eejatzi Katsimaaniri-jatzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Itampatzika-shireteeri rawentahaari

30 Rooma akantan-tyaari: “Tee raminamina-witawo itsipa-jatzi
itampatzika-shiretee, roo kanteencha itampatzika-shireteeri Tajorentsi
rawentaa-taari rirori-paeni. 31 Roo kanteencha naaka-paeni Israel-
paeni, tee notsinampaero noñaayitero raakameethatakina Tajorentsi,
okantawitaka nopankinawenta-witakawo Ikantakaantani.” 32 ¿Oetaka
kaari rotsinampaantawo? Roo kaari rotsinampaantawo roshireta-
kotashitawo ipankina-waetakari rirori. Tee roshireta-kotyaawo
ikowakaeriri Tajorentsi rawentaa-shiretari. Oshiyakawo rantziwa-
tyaawomi mapi. 33 Rootaki rojankina-koetakiri paerani, ikanteetzi:

Nowakiro ikowa-peroetani mapi Kijakowentoniki.
Owaryaantzi iroka mapi aririka rantziwae-tyaawo.
Ikaate awentaa-shiretee-yaarini oshiyakawori mapi, eero raminaa-
shiwaetaa paata.

10 1 Noyemijantzinkaritepaeni, nokoyiri naaka rawijako-shire-
yitee nosheninka-paeni Israel-paeni. Rootaki namanantariri
Tajorentsi. 2 Niyotzi naaka ithaamenta-shiwaetari Tajorentsi irika-
paeni, rantashi-waetawo tee ikematha-pero-tziro. 3 Tee riyotee-yanitzi
ikowatziira Tajorentsi itampatzika-shireta-kaeri, tee ikemijantzi,
apatziro ikowa-shita itampatzika-shiretan-tyaawo ipankina-waeta-
shitari apaniroeni. 4 Tema ithotyaakiro Jeepatzii-totaa-rewo okanta-kota
Ikantakaan-teetani, riitaki tampatzika-shireta-kahaeriri ikaatzi
awentaa-shireta-naariri.
5 Iroka rojankinari Moisés okanta-kota Ikantakaan-teetani
itampatzika-shiretan-teetyaarimi, ikantaki:

Ikaate monkaateeroni, riitaki añaashiretaa-tsini.

6 Roo kanteencha inashita, tee oshiyawo iroka akantakiri aririka
awentahae-yaari Tajorentsi itampatzika-shiretan-teeri. ¿Kantachama
pankina-waeta-shita-chari riyaate inkiteki ishintsiteri Jeepatzii-
totaa-rewo rowawijaako-shiretantee? 7 ¿Kantachama riyaate eejatzi
sharinkaweniki rowiriinteeri Jeepatzii-totaa-rewo ikamawita-paenta?
8 Iroka ikanteetaki:

Aritaki pikemaero ñaantsi, aritaki pikemathateero eejatzi.

Kanta-kota-chari jaka “ñaantsi,” rootaki nokenkithata-piinta-kiri
awentaa-shiretaantsi. Iroka okanta: 9 Aririka piñaawaetee pikante,
“Nowinkatharite irika Jesús,” aririka pawentaa-shiretee-yaari Tajorentsi
riitaki owiriinteeri ikamawitaka, aritaki pawijako-shiretee. 10 Tema
pawentaa-shiretaari rirori, rootaki otampatzika-shiretan-teemiri. Ari
okantzita, aririka piñaawae-yiteero, rootaki rowawijaako-shire-yitan-
teemiri. 11 Ari ikanteetaki Jankina-rentsi-peroriki:

Ikaate awentaa-shiretee-yaarini rirori, eero raminaa-shiwaetaa.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Okantawityaa aakarika Judá-paeni, kaari isheninka-paeni, riira
Jeepatzii-totaa-rewo Awinkatharite maawoeni. Eenitatsi-rika
amaneeyaarini, aritaki ineshironka-perotakiri.[i] 13 Tema iroka ikanteetaki:
Itzimi-rika amaneerini Pinkathari rawentahae-yaari, aritaki
rawijakotee.[j]
14 ¿Kantachama ramanee-tyaari Tajorentsi terika rawentaa-shireteetari?
¿Kantachama rawentaa-shiretee-tyaari Tajorentsi, terika ikema-kotee-
tziri? ¿Kantachama ikema-koteeteri, terika itzimi kenkithata-kaanta-tsini?
15 ¿Kantachama ikenkithata-koteeteri, terika itzimi otyaantaa-rewo-
paeni? Rootaki rojankinee-tanta-kawori, kantatsiri:
¡Osheki ikameetha-kitzite amakironi Kameethari Ñaantsi ijeekan-
teetari kameetha!
16 Roo kanteencha, teera maawoeni ikemijanteetero Kameethari Ñaantsi.
Rootaki ikantan-takari Kamantan-tanirini Isaías:
Pinkathari, kimitaka tee ikemijantee-tziro nokenkithatziri.
17 Okowa-perotatyaa reteeta-wakyaawo ikemaeta-wakiro iñaani
Tajorentsi rawentaa-shiretan-teetyaari. 18 Nokantzi naaka, "¿Aritakima
ikemaetakiro?" Aritaki, tema iroka rojankinee-takiri ikanteetzi:
Ikenkithee-takiro nampitsiki-paeni,
Ikemaetakiro jempe-rika-paeni ijeekaetzi jaka kepatsiki.
19 Napiitero nokante, "Ikaatzi icharini-yitaari Israel, ¿Ikematha-perota-
kiroma?" Tema riitaki Moisés ooñaawonta-kirori rojankinari, ikantaki:
Ari nokanta-kaakyaawo ponawaetyaari itsipa-jatzi atziri kaari
sheninkata-wakaa-chani.
Osheki pikija-shireta-waeteri ikaatzi piiyitziri "majontzi-shireri."
20 Iroka otsipa ikantakiri Kamantan-tanirini Isaías:
Iñaayitaana kaari thotyaakoteenani.
Noñaaha-yitaari kaari amina-minatenani.
21 Roo kanteencha iroka ikenkithata-kotakiri Isaías ikanta-kota Israel-
paeni, ikantaki:
Nowaanka-wakota-shiwitapiintakari, teemaeta ikemijantee-yinani,
ipiyatheeyakinani.

Eenitatsi Israel-paeni otsinampaa-kirori

11 1 ¿Nokanta-tziima imanintziri Tajorentsi irika Israel-paeni
rashiyitari? ¡Teera ari nokantzi! Tema naakataki eejatzi Israel-
paeni, icharini Abraham irika, icharinira eejatzi Benjamín-paeni.
2 Tee imanintana Tajorentsi, riitaki iyoshiita-kinari. Pikenkishireero
Jankina-rentsi-perori, jempe ikenkithata-koetziri Elías ramanakowentari
isheninka-paeni, ikantaki:

---

[i] **10.12** kaari-rika isheninka-paeni = griego [j] **10.13** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Pinkathari, rowamahae-takiri Kamantan-taniri-paeni,
Itzimpookae-takiro tapokimentotsi.
Tema apaani nokanta-kaawo nañee, ikowaetatzii rowamahaetena
eejatzi naaka.
4 Ari rakanakiri Tajorentsi ikantziri:
Teera apaani eeroka yotapaen-chani. Tema naamaako-wenta-kari
itsipa ikaatzi 7000 atziri kaari otziwerowa-chani ipinkathateri
tajorentsi-niro Inkañaaweri.
5 Ari okantari, eenitatsi eepichokiini nosheninka riyoshiitakiri Tajorentsi
ineshironkateeri. 6 Tee roo kantakaan-teroni ipankinawenta-waetani
ineshironkatan-taariri Tajorentsi, tema ineshironkata-shitaari Tajorentsi.
Ari okanta-kotari neshironkataantsi.
7 Ari okantari, tee rotsinampaero maawoeni Israel-paeni okaatzi
ikowawitee-yarini. Roo kanteencha eenitatsi Israel-paeni mata-kirori, ari
ikantakari riyoshii-yitakiri Tajorentsi. Riima itsipa-paeni ikijo-shiretaki.
8 Rootaki rojankinee-tantakari, ikanteetzi:
Tajorentsi kantakaawo reempa-shiretan-teetari.
Eeniwitacha rooki teemaeta iñaantzi.
Eeniwitacha ikempita teemaeta ikemi.
Roojatzi ikanta nimaeka.
9 Iroka rojankinata-kotakiri eejatzi pinkatharini David, ikantaki:
¡Okantashitzimaetya rahaeteri jempe itzimashiitakiri!
¡Okantashitzimaetya rantziwatyaa!
¡Okantashitzimaetya rowajankiteeteri!
10 ¡Okantashitzimaetya imawityaaki-te!
¡Okantashitzimaetya itsiya-mitziyite!

Rawijako-shire-yitee itsipa-jatzi atziri

11 Tema ikanteetaki “Okantashitzimaetya rantziwatyaa” nosheninka-
paeni, ¿rooma oshiyakaa-wenta-chari ithonkaeteri? ¡Kaari! Rootaki
oshiyakaa-wenta-chari ikinakaa-shiyita-paentari, rowawijaako-yiteeri
Tajorentsi itsipa-jatzi atziri, rootaki imatanta-kawori Tajorentsi
iñaantyaariri nosheninka-paeni, rootaki ikowanta-perotee-yaari
rawijako-yitee rirori. 12 Tema ikinashi-waeyitaka rirori, rootaki
ineshironkae-tantaariri itsipa-jatzi atziri nampitawori maawoeni kepatsi.
Rootaki kameetha-pero-taa-tsini aririka rapiiteetero ineshironkae-teeri
nosheninka-paeni paata.
13 Nimaeka nokantemi eeroka-paeni kaari nosheninkata. Naakataki
riyoshiiteetaki notyaantaa-rewote nokenkithata-kaayiteemi pikaatzi
tee nosheninkatzimi. Noshiretha-piinta-nakawo nantawaeri. 14 Rootaki
aminaminatziri ronaneentee-na nosheninka-paeni, ari rawijako-shireteeri
rirori-paeni. 15 Tema tee ikowaeri rirori Tajorentsi, rootaki rariperotan-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taariri Tajorentsi maawoeni jaawiki-jatzi. Rooma paata aririka
raripero-shireteeri Tajorentsi nosheninka-paeni, okimiwitaawo ipiriintaa-
tyeemi ikamayi-witaka. 16 Eenitatsi-rika amakiniriri Tajorentsi tashirentsi
rantanteetari, tema rashita-naawo Tajorentsi maawoeni opatha
rowetsikae-takiri ratanteetari. Eenitatsi-rika amakiniriri Tajorentsi
oparitha-paeni inchato, arira okaatzi rashitawo maawoeni oshipaeni
eejatzi.
17 Iroka oshiyakaa-wentari incha-paretha, riiyitaki nowaejatziteni-
paeni etayita-kawori paerani. Oshiyakaa-wenta-chari otewa, riitaki
nosheninka-paeni Judá-paeni tzimayitaa-tsiri nimaeka. Kimiwitaka
ichekae-takiromi otewa, oshooka-tewatan-teeyaari otsipa apatahae-
takiri, kameetha okantyaa oshooki okantakaawo oparetha. Ikaatzi
oshiyakaa-wentziri otewa ipatakae-takiri, riiyitaki atziri-paeni kaari
nosheninkata.[k] 18 Rootaki eero omatanta pajahaa-wenta-waeteeyaa.
Pikenkishiretyaa, tema eeroka-taki otewa inchato, eerokataki añaakaa-
yitzi oparetha. 19 Kimitaka aritaki pakakimi eeroka-paeni, pikanteeyini:
"Tema ichekae-takiro otewa noshooka-tewatan-taari naaka." 20 Ari
okantawitari, roo kanteencha pikenkishireero kimiwitaka nosheninka-
paeni Judá-paeni icheka-tewae-teeri okantakaawo tee ikemijantzi.
Rooma eeroka-paeni kaari nosheninkata, eeroka poyaatariri okantakaan-
tziro pawentaa-shiretaa. Tee okameethatzi pajahaa-wenta-waetyaa,
pipinkathateri Tajorentsi. 21 Riitaki Tajorentsi chekakirori etayitawori
otewa, paamawentyaa imateemi-kari eejatzi eeroka-paeni. 22 Ari piñiirori
osheki ikatsimatzi Tajorentsi, roo kanteencha neshironkatantaniri
eejatzi. Ikaatzi antziwa-shireteen-chari iñaakiro ikatsimatzi Tajorentsi.
Rooma eeroka-paeni, ashi owaero piñaa-piintero ineshironka-yitemi
eekiro poejokirota-tyeeyaari Tajorentsi. Rooma eerorika poejokirotari,
aritaki ikimita-kaanteemi otewa ichekae-takiri. 23 Ikaatzi icheka-
tewae-takiri paerani, aritaki rontsirekae-teeri, aririka ipakahaero
itheenka-waetziri Tajorentsi. Tema Tajorentsi kantacha imatero. 24 Eeroka
kimitakawori otewa pankirentsi-niro ipatakae-takiri pankirentsi-
peroriki. Osheki okameetha-perotaki roorika rontsirekaetee otewa-perori
oponkitzi-peroki.

Ipiya-shireta-kaeteeri Israel-paeni

25 Noyemijantzinkarite-paeni, nokoyi piyotero kaari ikemathateetzi
paerani okaate ranteri Tajorentsi. Eero pikenkishiryaa-waeta-shita aritaki
piyotakiro maawoeni. Añaayitakiro nimaeka irika-paeni nosheninka
Israel-paeni, eenitatsi kijoshireta-kaayita-kiriri. Roo kanteencha,

---

[k] **11.17,22** Okenkithata-kotziri pankirentsi ashitawori oparetha, ashitawori otewa, rootaki ikantee-tzitari "Yeenkae-toni."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inapaentatzi roojatzi imonkaatan-takyaari ikaate awijako-shiretaa-tsini
kaari nosheninkata. 26 Ari omateeyaa paata, rawijako-shire-yitee eejatzi
Israel-paeni. Rootaki rojankinata-koetakiri paerani, ikanteetzi:
Ari ipoñeeyaari Kijakowentoniki ookakaa-wentantaniri,
Riitaki kantakanteroni ipakaan-tyaawori icharini-paeni Jacob
itheenka-tajorentsi-waetzi.
27 Tema rootaki nokashiya-kaakiriri,
Naakataki thonkaeroni iyaari-peronka.
28 Tema irika-paeni nosheninka Judá-paeni kaari kowaeroni
Kameethari Ñaantsi, ikimita-kaantari Tajorentsi iijaneentani, ari
okanta ineshironkatan-teemiri Tajorentsi eeroka-paeni. Roo kanteencha
Tajorentsi riyoshiitzi-takari nosheninka-paeni, eekiro riyaatatzii retakoe-
tyaari, rootaki iñaantyaawori ikashiya-kaakiriri etayita-nakawori
nowae-jatziteni. 29 Aririka ikaema-shiretante Tajorentsi, ineshironka-
yitantzi. Eero ipakahaero. 30 Pipiyathatzi-takari paerani eeroka-paeni
Tajorentsi. Opoñaatari ipiyathatanaka nosheninka-paeni, rootaki
opoñaan-takari ineshironka-yiteemi eeroka-paeni. 31 Tema irika-paeni
ikaatzi piyatha-waewita-chari nimaeka, aritaki iñaayiteero paata
ineshironkae-teeri ikimi-teetzimira eeroka-paeni nimaeka. 32 Ari okanta,
ikantakaakawo Tajorentsi maawoeni apiyatha-waeyitaka, ari roñaahan-
takirori osheki ineshironka-yitee maawoeni aakapaeni.
33 Tema nopampoyaa-wenteeri Tajorentsi riyotani-perotzi,
ikemathatziro maawoeni. Tekatsi yoteroni rantayiteri, jempe-rika
ikanteero. 34 Iroka rojankinata-koetakiri, ikanteetaki:
¿Eenitatsima yotzirori ikenkishiryaari Pinkathari?
¿Eenitatsima iita materoni ikaminayiri?
35 ¿Eenitatsima omapo-kirini ipanakiri rirori, tema riiteeki etakawori
ipayitan-taki?
36 Riitaki Tajorentsi kantakaa-kawori otzimayitantari oeyitari, riitaki
poñaakaan-tayitawori, riitaki ashitawori. Ashi rowaero ipinkathee-teeri.
¡Omaperotatyawé!

Okaate rantayiteri kemijantzinkari-paeni

12 1 Noyemijantzinkarite-paeni, tema ineshironkateemi Tajorentsi,
nokoyi poshiya-kaanteero piwatha roomi patsipeta-kaani pashita-
kaeyaariri Tajorentsi, tema pikiteshiretaatyee pañaayitee eeroka-paeni,
rootaki inimotziriri Tajorentsi. Ari okanta ikoyiri Tajorentsi apinkathateeri.
2 Eero poshiya-kota-shitari jaawiki-jatzi-paeni. Tema pishineteeri Tajorentsi
rowakira-shireta-kaemi. Rootaki piyotan-teeyaawori ikowakaemiri,
kameethatzi-motziriri, inimotziriri, tekatsi kowitzi-motyaarini.
3 Riitaki Tajorentsi neshironkataanari naaka, rootaki niyotaa-yitan-
teemiri, nokanta-yiteemi: Eero pikimita-kaanta-shiwaeta riiperori.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otzimatyee pikenkishiryaa-kotyaa kameetha. Rootaki pimatan-tyaawori
ikowakaemiri Tajorentsi eekiro piyaata-nakityee pawentaa-nakyaari.
4 Pikenkishiryaa-kotero jempe akantayita awathaki. Tema jempe
akanta-wathayita aakapaeni, rootaki antakaa-yiteerori oeyita-rika.[l]
5 Aakayitaki roshiya-kaawenteetzi awentaa-shiretaa-ri Jeepatzii-totaa-
rewo. akimiwitaa aakami iwatha Jeepatzii-totaa-rewo. Okantawitaka
anashiyita apaani-paeni, roo kanteencha apaani akantaa, okimiwitaka
apataawakaa-tyeeyaami. 6 Maawoeni aakapaeni itajonka-wenta-yitakae
amonkaatan-tyaawori antayiteeri. Eenitatsi-rika apaani kamantan-taniri,
rantayitero ikowakaeriri Tajorentsi, eekiro rawentaa-nakityee-yaari.
7 Eenitatsi-rika amitakotan-tatsiri, imonkaatero rirori. Eenitatsi-rika
yotaanta-tsiri, imonkaatero rirori. 8 Eenitatsi-rika thaamentakantachani,
imonkaatero rirori. Eenitatsi-rika pashitan-tachari, ipanta-perotee osheki.
Eenitatsi-rika jewatakaan-tatsiri, ishiretha-wentyaawo rantawaero.
Eenitatsi-rika neshironkataniri, ikimoshiretee imonkaa-yiteero.

9 Otzimatyee petakotanteeyaa kameetha, eero petempyaa-waeta.
Ponaneenteyaawo kaari-perori, rooma kameethari poejokirotyaawo.
10 Poetziñaarikotyaawo petakoyitantyaa, pikimita-kaantero
petakotyaarimi pirentzi okaakiini. Pipinkathateri itsipa-paeni.
11 Pishiretha-yityaa, eero piperawaeta pantawaeteeniri Awinkatharite.
12 Pikimoshiretee poyaa-koteeri Jeepatzii-totaa-rewo. Pawaweyitero
aririka piñaayitero pomeentsitzi-motemini. Pamana-piintya.
13 Pipashitee-yaari kemijantzinkari-paeni okaatzi kowityii-mowaetariri.
Poemaanta-piinta-yitee pipankoki.[m]

14 Pamana-koteeri ikaatzi owatsinaa-waetzimiri, rootaki ineshironkae-
tanteetyaariri rirori. Eero piyakawaetziri. 15 Pitsipatyaari pikimo-shirete
ikaatzi kimoshire-waeta-tsiri. Pitsipatyaari piraawaetyaa ikaatzi
iraawaeta-chari. 16 Papatziya-wakaa-yiteeyaa. Eero pimanintan-tawaetzi,
pitsipa-yityaari kowityaa-waeta-tsiri. Eero pikimita-kaanta-shiwaeta
yotaniri eroka. 17 Eenitatsi-rika owaaripero-waetemini, eero pipiyatari.
Poñaahantero pitampatzikatzi-moteeri eeroka atziri-paeni. 18 Pikyaaryoo-
wenteero pijeekan-teeyaari kameetha maawoeni. 19 Netakotani, eero
pipiyako-wenta-waeta eeroka, apatziro riyotziro Tajorentsi, riitaki
piyakowenteemini. Tema iroka rojankinee-takiri paerani, ikanteetaki:

Ikantzi Awinkatharite:
Naakataki owajankitaan-tatsini,

---

[l] **12.4** Kanta-kota-chari jaka "jempe akantayita awathaki", rootaki oshiyakaa-wenta-chari jempe akantayita: tema oki rootaki raminan-teetari, rooma kempitantsi rootaki ikemanteetari, rooma paantentsi rootaki rowanteetari, rooma akotsi rootaki roteeyan-teetari, rooma iitzintsi rootaki ranashitan-teetari. [m] **12.13** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Naakataki piyakowentan-tachani.
20 Aririka itasheneente pijaneentani, pipiri rowanawo. Aririka imiriwaete,
pipiri imiri. Aririka pimayita-neero, ari ikaaniwaetashitanakyaa rirori
iñaakiro-rika okaatzi pantakiri.[n] 21 Paamawenteeyaa otsinampaemi-kari
kaari-peron-kantsi. Roo kameethatatsiri panta-piinteero kameethari
potsinampaan-tyaawori kaari-perori.

13 1 Otzimatyee pikemijanteeri eeroka-paeni pinkathari-wentzimiri
pinampiki. Tee ipinkathari-waeta-shita rirori, tema Tajorentsi
kantakaawori ipinkatha-ritantari. 2 Eenitatsi-rika kowatsini ikoshekyaari
pinkatha-yitatsiri, okimitakawo riimi Tajorentsi ikoshekaka, rootaki
rowajankitaan-teetyaariri. 3 Ikaatzi antayitzirori kameethari, eero
ithaawan-tawaetari pinkatha-ri. Riima antayitzirori kaari-perori,
ithaawantari rirori. Ari okanta, pantziro-rika eeroka kameethari, eero
pithaawan-tawaetari pinkatha-ri, tema riitaki thaamenkae-mini. 4 Tema
riitaki Tajorentsi pinkatha-ritakaeriri irika-paeni raminakowentan-temiri.
Aririka pantero kaari-perori, pithaawan-tyaari pinkathari, tema tee
otzimi-mota-shitari rirori rojataa-mento. Tema riitaki Tajorentsi pinkatha-
ritakaeriri irika-paeni, riijatzi Tajorentsi owajankita-kaantziriri ikaatzi
antzirori kaari-perori. 5 Otzimatyee pipinkathateeri pinkathari-paeni.
Tee apatziro pithaawan-tyaari imashirenka. Tema rootaki tampatzikata-
tsiri pimayiteero. 6 Tema rootaki pipinatan-teeyaariri ishintsitzimiri
jewawentzimiri pinampiki, rootaki rañaantaari rirori, tema imonkaata-
tziiro ikoyiri Tajorentsi. 7 Pipinayiteeri maawoeni pinkathari-perori,
eejatzi ikaatzi aminako-wentzirori nampitsi. Otzimatyee pikemijanteri,
pipinkathateri.
8 Eero pireewi-waetantzi, petakotawakaayiteeyaa. Poshiya-kaanteero
iroka etakotantsi okaatzi piñaa-shintsitari, rootaki piñaa-shintsityaari
pipinawentyaa pireewitaki. Tema ikaatzi etakotan-tachari, imonkaata-tziiro
Ikantakaan-teetani. 9 Iroka rojankinee-takiri Ikantakaan-teetani, ikanteetzi:

Eero pimayempitzi.
Eero powamaantzi.
Eero pikoshitzi.
Eero pitheeya-kotanta.
Eero piñaawenashiryaanta.

Eenitatsi osheki otsipa ikantakaan-teetani. Roo kanteencha iroka
rooperota-jaanta-tsiri ikantakaan-teetani, ikanteetzi:

Petakoteeyaari pisheninka pikimita-kaanteri petakota eeroka.

10 Opoñaantari okamethatantari iroka Ikantakaan-teetani, rootaki
piyotzirori maawoeni ikantakaan-teetakiri. Tema ikaatzi etakotanaariri
isheninka, tee rowaaripero-waetziri.

---

[n] **12.20** osheki ikaaniwaete = pomaamateniri iitoki osheki paamari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Otzimatyee amata-piinteero iroka, rooteentsi awijako-shire-yitee.
Tema okimiwitakawo nimaeka amaatyeemi, roo kanteencha otzimatyee
akakiyitee. 12 Rooteentsi othonkatee-yaa tsirenikaakiri, rooteentsi
okoñeetyee. Rootaki apakaan-tyaawori antayitziro kaari-perori, okaatzi
ranta-piintee-tziri tsireniriki. Rootaki kameethata-tsiri oshiyakaan-teero
akithaata-tyeeyaa-wonimi apiyako-wentan-tyaari, 13 amatantee-yaawori
kameethari okaatzi ranta-piintee-tziri okoñeetyeera. Ari okantyaa eero
ajomonteyawae-tanta, eero ashinki-waetanta, eero amayempi-waetanta,
eero antanta-yitawo kaari kametha-yitatsiri, eero akosheka-wakaanta,
eero oona-wakaan-tawaeta. 14 Poshiya-kotee-yaari Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, poshiya-kaantero riimi pikithaata-koteeya. Eero
pantashi-waetawo okaatzi pikowa-shiwaetari eeroka.

Shipeta-shireri

14 1 Paakameetha-yiteeri shipeta-shireri. Eero pamawena-waetawo
ishipeta-shiretzi piñaana-minthatan-tyaariri. 2 Jame oshiyaka-
wentero iroka: eenitatsi kemijantzinkari kenkishiryaa-chari kameethatatsi
rowaetyaawo oeta-rika-paeni. Roo kanteencha eenitatsi itsipa shipeta-
shireri, apatziro rowayitawo pankirentsi. 3 Irika kemijantzinkari
owayitawori oeta-rikapaeni, eero imaninta-waetziri itsipa kaari
owayityaawoni. Ari ikimi-tzityaari kaari owayityaawoni eero imanintziri
itsipa owayitawori, tema Tajorentsi tee imaninta-tzi rirori. 4 ¿Kantachama
ikijathateeteri onampirentsi-nentsi? Eero, tema riitaki kijathaterini
onampitariri, riijatzi thaamentyaarini. Ari okantari, tema Tajorentsi riitaki
onampiyitariri maawoeni owayitawori oeta-rika, riijatzi thaamentyaarini.
5 Iroka otsipa oshiyakaa-wenterori: Eenitatsi kemijantzinkari omaerintan-
tawori kitejeri. Eenitatsi otsipa kaari opaashinitzi-moteri kitejeri.
Otzimatyee ikenkishiryaa-koyiteeyaa maawoeni, tee okameethatzi rotzika-
tzika-yiteri itsipa oetarika ikenkishiryaari rirori. 6 Ikaatzi pinkathatzirori
kitejeri, riita-jaantaki Awinkatharite ipinkathatzi. Ari oshiyitari
eejatzi, ikaatzi owayitawori maawoeni oeta-rika, riitaki Awinkatharite
ipinkathatzi rowayitan-tawori, tema ramana-piin-tziiri. Ari ikantari ikaatzi
pinkayitzirori owanawontsi, riitaki Awinkatharite ipinkathatzi ramana-
piintziri. 7 Tee añaa-shiwaeta aakapaeni, tee akamashiwaeta eejatzi.
8 Eeniro añaayitzi, riitaki Awinkatharite añiimoyiteeri. Aririka akamaki,
riitaki Awinkatharite akami-motakiri. Ari okantari, riitaki Awinkatharite
ashiyiteeri eeniro añaayitzira, ari okimi-tzitari aririka akamayitaki.
9 Tema ikamaki Jeepatzii-totaa-rewo, eejatzi rañahae rootaki rashitan-teeri
eenirowa añaayi-tziiri, eejatzi aririka akamayitaki.
10 ¿Iitaka pikiji-matan-tariri pisheninka? ¿Iitaka pimanintan-tariri?
Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo amina-kotan-teeroni paata okaatzi
ranteetakiri. 11 Rootaki rojankinata-koetakiri paerani, ikanteetzi:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Iroka ikantakiri Awinkatharite: “Maawoeni rotziwerowaetyaa
ipinkathee-teena. Omaperotatya.”
Aritaki ithaamentee-yaari maawoeni Tajorentsi.
12 Aripaete akenkithata-kotee-yaari maawoeni janta Tajorentsiki.
13 Rootaki apakan-tyaawori akiji-mata-wakaeyita. Tema otzimatyee
akanta-shireyite: “Eero nokantzi-moneenta-kaari itsipa kemijantzinkari,
notzika-shiretziri-kari.”[o] 14 Niyotzi naaka tee ithañaa-pithatan-tyaawo
Tajorentsi owayityaawo oetarikapaeni. Roo kanteencha eenitatsi-rika
kenkishiryaa-waeta-chani kameethatatsi ipinkawaeteete, imatero ipinkawaete
rirori. 15 Aririka poñaahakyaari itsipa kemijantzinkari powayityaawo ipinkiri
rirori, tee petakoshiretari. ¿Kameethama pikantzi-moneenta-kaeyaari itsipa
powakawowa owanawontsi? ¿Pikowatziima powaaripero-shireteeri? Riijatzi
kemijantzinkari, ikamawenteeri rirori Jeepatzii-totaa-rewo. 16 Ari okanta, tee
okameethatzi poñaahanteri powayitari pikenkishiryaari eeroka kameethari
irika, ari ikanteetemi: “Pantakiro eeroka kaari-perori.” 17 Aakapaeni akaatzi
ipinkathari-wentee Tajorentsi, tee okowa-perotyaa okaatzi owayitari,
okaatzi amiriyitari. Roo kowaperota-chari atampatzika-shire-yitee,
ajeekayitee kameetha, akimo-shire-yitee, tema rootaki kantakaawori Ishire
tajorentsi. 18 Roorika amayita-neeri aririka antawaeteeniri Jeepatzii-totaa-
rewo, aritaki animota-kahaeri Tajorentsi, ari ikantzi-teeyaari atziri-paeni,
raakameethatee. 19 Ari okanta, otzimatyee panta-piinteero ijeekan-teetari
kameetha, piwetsika-shireta-wakaan-tyaari. 20 Aririka pamina-minate
powayityaawo oetarikapaeni, paamawentyaa papaatziro-kari imatakaa-
kiriri Tajorentsi itsipa-paeni kemijantzinkari. Tee othañaa-ntsiwityaa
owayitari. Roo kanteencha eenitatsi-rika owayitawori oetarikapaeni
rootaki ikantzi-moneenta-kaantyaariri itsipa, rantakirowa kaari-perori.
21 Tee okameethatzi pikantzi-moneenta-kaeyaari itsipa pikimita-kaanteeri
noyemijantzinkarite, okantakaawo powayitari wathatsi, pimiriyitziro kachori,
pantayitziro oeta-rikapaeni. 22 Roo kameethatatsi piyotako-shiretakotyaa
eeroka, apatziro Tajorentsi yotakote-mironi. Eenitatsi-rika kaari shipeta-
shire-wenteeroni, aritaki imateero ikimo-shire-yitee. 23 Roo kanteencha
eenitatsi-rika shipeta-shireta-waeta-tsini, aririka rowakyaawo oeta-rikapaeni,
ari okimitzi-motee-yaari rantakiro kaari-perori. Tema tee rantziro okaatzi
riyotako-witaari, kaari-perori iroka.

15 1 Aakapaeni kemijantzinkari shintsi-shireri, otzimatyee
atsinampa-shiretzi-moteeri shipeta-shireri, tee apatziro antayitero
inimoyiteeri aakapaeni. 2 Otzimatyee antayiteero inimoteerini asheninka,
okaate thamenta-shireta-kaeyaarini rantayiteero rirori kameethari.
3 Tema rootaki rantakiri Jeepatzii-totaa-rewo, tee ikowa-kowatziro
inimoteeri rirori. Tema rojankineetaki paerani, ikanteetzi:

---

[o] **14.13,15** kemijantzinkari = noyemijantzinkarite-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikaatzi ninawaetzimiri eeroka, naaka ininataki.
4 Tema okaatzi jankinata-koteen-chari paerani oshiyakawori iroka,
rojankinee-takiro riyotahae-tanteerori, rojankinee-takiro opoñaan-tyaari
oetziñaarikotyaawo. Tema roo Jankina-rentsi-perori oñaahakaerori
eenitatsira oyaako-tani, rootaki athaamenta-shiretan-taari. 5 Riitaki
Tajorentsi kantakaawori añaantawori atsinampa-shiretzi, riijatzi
thaamenta-shireta-kaeni. Osheki nokowa-kota-piintakiri ikantakae-yaawo
paakameethata-wakaan-tyaari, pikimita-kotee-yaari Jeepatzii-totaa-rewo
Jesús. 6 Pikimitee-yaawo pitsipata-wakae-yaami maawoeni eeroka-
paeni pomampaa-wenteeyaari Tajorentsi, ashitariri awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo.

Ikenkithee-teeniri Kameethari Ñaantsi itsipa-jatzi atziri-paeni

7 Tema osheki raakameethatee Jeepatzii-totaa-rewo, ari
pikimitee-yaari eeroka-paeni, paakameetha-yiteeri itsipa atziri,
tema rootaki ipinkatheetan-tyaariri Tajorentsi. 8 Rootaki nokanta-
piintakiri: Rotyaantee-takiri Jeepatzii-totaa-rewo rantawae-wenteri
nosheninka-paeni Judá-paeni. Rootaki imatanta-kawori iñaantee-
tyaawo omaperotatyaa okaatzi ikashiya-kaakiriri Tajorentsi paerani
awaejatziteni.[p] 9 Roojatzi rantzi-mota-kiriri ikaatzi kaari nosheninkata,
rootaki ipinkathatan-taariri rirori-paeni, ineshironkateeri Tajorentsi.
Iroka rojankinee-takiri paerani, ikanteetzi:

Nothaamenteemi ijeekayitzi itsipa-jatzi atziri.
Nomampaa-wenteemi nawentahaemi.[q]

10 Iroka ikantzi-teekari eejatzi:

¡Itsipa-jatzi-paeni! Pithaawenteena eeroka pitsipatee-yaari
rashiyitaari Tajorentsi.

11 Ikanteetaki eejatzi:

¡Itsipa-jatzi-paeni! Pithaamentee-yaari Awinkatharite.
¡Maawoeni atziri-paeni pithaamentee-yaari!

12 Opoñaa ikantaki eejatzi Kamantan-tanirini Isaías:

Ari itzimaki icharinin-teeyaari Isaí.
Riitaki pinkathari-wenteerini itsipa-jatzi atziri-paeni.
Riitaki royaako-teeri kaari asheninkata.

13 ¡Riitaki thaamenta-kaemini Tajorentsi, riitaki jeekakaa-
yitemini kameetha pikemijanteeri! Tema riitaki kantakae-yaawoni
oyaakotan-tyaariri. ¡Rootaki Ishire tajorentsi kantakae-mironi
poyaako-perotan-teeyaariri!
14 Noyemijantzinkarite-paeni. Niyotzi naaka omaperotatyaa
pineshinonkatawakaa eeroka-paeni, osheki piyotani-pero-tzi,

---

p **15.8** Judá-paeni = totameshitaa-rewo q **15.9** Waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pimateero piyotaa-wakaa-yitaa. 15 Roo kanteencha noshintsi-thatzimiro
nojankinatzimiro iroka eero pipeyakotantawo. Tema ikaminthaa-
perotaana Tajorentsi, 16 rotyaantakina nokenkithata-koteeniri Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo ikaatzi kaari nosheninkayita. Nokaman-tayiteeri
Kameethari Ñaantsi kenkithata-kotziriri Tajorentsi, okimiwitaawo
naakami Ompera-tajorentsitaa-rewo. Riima irika kaari nosheninkata,
ikimiwitakari nashita-kaariri Tajorentsi, namayiteeniri Tajorentsi
riitaki kameethatzi-moteeriri. Rootaki Ishire tajorentsi tampatzika-
shire-yiteerini. 17 Okaatzi ranta-kahaanari Jeepatzii-totaa-rewo Jesús,
kantawita-chari najahaa-wentyaawomi naaka, nokenkithata-kotero
nantawaeteeniri Tajorentsi. 18 Roo kanteencha nokenkithata-koteero
okaatzi imata-kahaanari Jeepatzii-totaa-rewo. Tema noñaayitakiri
kaari nosheninkata ikemijanta-yiteero okaatzi nokenkithata-kaakiriri,
okaatzi nantzi-mota-kiriri. 19 Rootaki Ishire tajorentsi matakaa-
kinawori notajonka-wentan-takariri, rootaki nomayitan-takawori
kaari iñaapiinteetzi paerani. Rootaki nomatan-tawori nokenkithateero
Kameethari Ñaantsi kamanta-kotziriri Jeepatzii-totaa-rewo netanakawo
Aapatziyaweniki nokinayitanaki jempe-rika-paeni roojatzi Ilírico-ki.
20 Ari okanta nokowan-takari nokenkithatero Kameethari Ñaantsi jempe
tee ikemakoe-tziri Jeepatzii-totaa-rewo. Tee apatziro niyaatero jempe
tee ikenkithata-kaanteetaki paerani. 21 Tema iroka rojankinee-takiri,
ikanteetzi:

Ari iñahaero kaari ikenkithata-kowiteeta paerani,
Ikemathateero kaari ikemako-witeeta paerani.

Ikowaki Pablo riyaate otzinkamiki inampi wirakocha-paeni

22 Rootaki kaari okantanta niyaate pijeekaeyinira eeroka, okantawitaka
osheki nokowa-piinta-witaka. 23 Roo kanteencha aritaki nomatakiro
nimaeka, tema tekatsi nantaneeri jaka nampitsiki. Tema osheki
ojarentsi nokowa-piintawita nareetemimi. 24 Aririka niyaa-minthataki
nampitsiki iiteetziri España, ari nokenkishiryaawita nareetanakimi
pinampiki. Aririka nojeeki-mowaeta-nakimi, nokoyi pamitakotena
potyaantena otsipaki nampitsi. 25 Roo kanteencha netapaentyaawo
niyaate Aapatziyaweniki namitako-yiteri kemijantzinkari-paeni.[r]
26 Tema irika-paeni Macedonia-jatzi, eejatzi Acaya-jatzi, rotyaantakina
koriki rirori-paeni nopayiteriri ashironkaenkari kemijantzinkari-
paeni nampiyitawori Aapatziyaweniki. 27 Riiyitaki kowashiteen-chari
ipashitan-tayityaa, tekatsi shintsiterini. ikimiwitakawo apinataatyeerimi,
okantakaawo ikemijanta-kaakiri irika kaari isheninkata ishireki kaari
iñahaetzi. 28 Aririka nomonkaatakiro nopayitakiri Aapatziyaweni-jatzi

---

[r] **15.25,26** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikaatzi rotyaantee-takiniriri, ari nareeta-nakimi pinampi-yitawowa
eeroka-paeni niyaatantyaari España-ki. 29 Niyotzi riitaki Jeepatzii-totaa-
rewo tajonka-wenta-perotenani aririka nareeta-kimi janta.
30 Noyemijantzinkarite-paeni, nokowa-kotzimi pamana-kota-piintena
eeroka-paeni, pikimitena jempe nokanta-piintziro naaka. Rootaki
nokowa-kotzimiri, niyotzi pipinkathatziri eeroka-paeni Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, rootaki Ishire tajorentsi kantakae-mirori
petakotan-takinari. 31 Pamana-koteena eero raakaan-tantana theenkan-
taniri nampiyitawori iipatsiteki Judá-paeni. Pamana-koyiteena
raawakotan-tenari kameetha ipakaan-teetziriri kemijantzinkari-paeni
Aapatziyaweniki, rootaki inimoyitan-tyaariri rirori-paeni.[s] 32 Ari
okantyaa nokimo-shiretan-tyaari niyaate pijeekaeyinira eeroka, roorika
ikowakaa-kinari Tajorentsi. Ari nokoyi nomakoryaa-waetanaki pinampiki
eeroka-paeni. 33 ¡Okantashitzimaetya riitaki Tajorentsi tsipa-shiretemini,
riitaki jeekakaa-yitemini kameetha! ¡Omaperotatyawé!

Rowetheetari atziri-paeni

16 1 Rootaki Febe aanakironi iroka jankina-rentsi. Rootaki
nokimita-kaanta roomi choeni. Osheki antawaetaki roori
jempe ipiyota-piinteeta Cencrea-ki, rootaki amitakotziriri reewarite
kemijantzinkari. 2 Paakameethata-wakiro roori, rootaki rashitaari
eejatzi Awinkatharite, kameethatatsi paakameethatero pikimita-piintziri
paakameethatziri itsipa kemijantzinkari-paeni. Pamitakotero oetarika
okowityaayite. Tema osheki amitakotantaki roori. Ari okimitakinari
naaka osheki amitako-takina.[t]
3 Powethatyaawo Priscila eejatzi Aquila. Rootaki tsipayita-kinari
romperatanewo Jeepatzii-totaa-rewo Jesús, 4 rootaki shinewenta-
kinari owawijaa-kotakina. Osheki nopasoonkitakiro iroka-paeni, ari
nokimitaakiri nopasoonki-yitakiri itsipa-paeni kemijantzinkari kaari
nosheninkata. 5 Powethatyaari eejatzi ikaatzi piyota-piinta-chari
opankoki. Powethatyaari netakotani Epeneto, riitaki etanakawori
nokemijanta-kaeri Jeepatzii-totaa-rewo janta Acaya-ki. 6 Powethatyaawo
María, rootaki antawae-wenta-kimiri osheki eeroka-paeni.
7 Powethatyaari Andrónico, eejatzi Junias nosheninka-paeni irika, riitaki
notsipatakari romonkyahaetana. Riitaki etakawori ikemijantee tekiraata
naaka, riijatzi ipinkathatakiri otyaantaa-rewo-paeni. 8 Powethatyaari
netakotani Amplias, riitaki rashitaari awinkatharite. 9 Powethatyaari
Urbano, riitaki notsipata-piintakari nantawaetziniri Jeepatzii-totaa-
rewo Jesús. Powethatyaari netakotani Estaquis. 10 Powethatyaari

---

[s] **15.31** kemijantzinkari-paeni = noyemijantzinkarite-paeni [t] **16.2** kemijantzinkari-paeni = noyemijantzinkarite-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apeles, raakameethateeri Jeepatzii-totaa-rewo. Powethatyaari ikaatzi
jeeka-pankotziriri Aristóbulo. 11 Powethatyaari nosheninka Herodión.
Powethatyaari jeekatsiri ipankoki Narciso, ikaatzi antawaetziriri
Awinkatharite. 12 Powethatyaawo Trifena, eejatzi Trifosa. Roojatzi
antawaetzi-niriri Awinkatharite. Powethatyaawo netakotani Pérsida.
Roojatzi antawaetzi-niriri Awinkatharite. 13 Powethatyaari Rufo, riitaki
riyoshiiteeri Awinkatharite. Powethatyaawo eejatzi riniro, rootaki
nokimita-kaantari roomi noniro. 14 Powethatyaari Asíncrito, Flehonte,
Hermas, Patrobas, Hermes, eejatzi itsipata-piinta-yitari rirori-paeni,
aetziri "noyemijantzinkarite-paeni." 15 Powethatyaari Filóloho, Julia,
Nereo eejatzi ritsiro, Olimpas, eejatzi ikaatzi tsipayitariri aeteeri
kiteshireri. 16 Petakotantyaa powethatawakaeya. Rowetha-yitzimi eeroka-
paeni ikaatzi piyowenta-piinta-kariri Jeepatzii-totaa-rewo.[u]

17 Noyemijantzinkarite-paeni, iroka nokowa-kotzimiri: Paamawentyaari
ñaana-minthata-wakaa-chari riitaki otzika-tzi-kaatapithatzimirori
riyotee-takimiri paerani. Eero pikempiya-yitari eeroka-paeni. 18 Tema
kaari Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo omperayita-neeyaarini.
Tema ranta-piintziro ikowa-shitari rirori. Riiyitaki nintathatziriri shipeta-
shireri-paeni ramatawi-waetzirira. 19 Nokemaki naaka-paeni kameetha
pikanteeyani eeroka-paeni, tee pipiyatha-waeta, rootaki oemoshirenka-
kinari. Nokoyi naaka pikameetha-shire-perote, okimiwiteeyaawo tee
piyoteromi jempe okanta-kota kaari-perori. 20 Riitaki Tajorentsi jeekakaa-
yiteemini kameetha, rooteentsi ikantakae-yaawo potsinampaan-tyaariri
Yakatantaniri, okimiwitee-yaawo powithoryaa-tyeerimi paatzikakirira.
¡Okantashitzimaetya ineshironkateemi Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo!

21 Rowethatzimi Timoteo, tsipatanari rantawaetzi, eejatzi nosheninka-
paeni Lucio, Jasón, eejatzi Sosípater.

22 Naakataki Tercio jankinatzi-niriri Pablo. Naakataki eejatzi b
wethatzimiri, naaka rashiyitaa eejatzi Awinkatharite.

23 Rowethatzimi Gayo. Riitaki nojeeki-motziri nimaeka ipankoki.
Rowetha-yitzimi eejatzi ikaatzi nampiyitawori jaka. Rowethatzimi Erasto,
oyiriri koriki ashitari nampitsi. Rowethatzimi eejatzi Cuarto, akanteeri
noyemijantzinkarite.

24 ¡Okantashitzimaetya ineshironka-yiteemi Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo! ¡Omaperotatyawé!

Oweyaantawori thaamentaantsi

25 Jame athaamentee-yaari Tajorentsi. Riitaki matzirori ishitsi-
shireta-kaemi pikyaaryoo-wentan-tyaawori Kameethari Ñaantsi

---

[u] **16.16** powethatawakaeya = thowootaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikenkithata-koetziri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, kaari ikematha-witeeta
paerani. 26 Roo kanteencha roñaaha-yitantaa nimaeka, riyotaan-tayitaki
maawoeni nampitsiki ikemijantee-tantyaari janta. Rootaki rojankinata-
kaakiriri Kamantan-taniri-paeni irika Tajorentsi, Kañaaniri. 27 Jame
athaamentee-yaari apaanita-tsiri Tajorentsi, Yotaniri. Tema riitaki
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo kantakae-yaawoni ashi owantee-yaawori
athaamentee-yaari. ¡Omaperotatyawé!

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

RETAKARI ROJANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZI

Wethataantsi

1 1 Naaka Pablo otyaantzi-mirori iroka jankina-rentsi. Rotyaantaa-
rewote Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tema riitaki Tajorentsi
kowakaa-kinawori, ikaema-shiretakina. Ari notsipatakari Sóstenes
nojankinatzimiro. Riitaki nokimita-kaanteeri noyemijantzinkarite 2 Eeroka
nojankina-yitzini pikaatzi pipiyowentaari Tajorentsi janta Corinto-ki,
pikaatzi rashiteemi Jeepatzii-totaa-rewo Jesús. Riitaki kaema-shire-
yiteemi roete-shiretan-teemiri. Pikimitakiri itsipa-jatzi nampiyitawori
jempe-rika-paeni, awentaariri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo, tema riijatzi Pinkathari-wenteeri rirori.[a] 3 Okantashitzimaetyaa
ineshironka-yiteemi Ashiteeri Tajorentsi, kameetha ijeekakaa-yiteemi. Ari
ikimitzi-takimi eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

Ramana-kaetari Pablo itajonka-wentante

4 Namana-piintziri naaka Tajorentsi, tema antawo ineshironka-yiteemi,
itsipa-shireta-kahaemiri Jeepatzii-totaa-rewo. 5 Riitaki kantakaawori
piyotako-perotan-taariri, ari okanta pikenkithata-kotan-taariri.
6 Rootaki poejokirotan-tawori okaatzi netakari nokenkithata-kotzimiri
Jeepatzii-totaa-rewo. 7 Pikanta poyaawentari ipiye Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tekatsi kowityee-moteemini itajonka-
wenta-shiretzimi pantawaetan-tyaanariri. 8 Riitaki kantakae-yaawoni
pikyaaryoo-wentan-tyaariri roojatzi ipiyantee-yaari, eero otzimawaetzi
oeta riyakowenta-paemiri. 9 Kijokiro royimi Tajorentsi, riitaki kaema-
shireteemiri paapatziyan-taariri Itomi, irika Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo.

---

[a] **1.2** awentaariri = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

¿Ishekita-tziima paerani Jeepatzii-totaa-rewo?

10 Noyemijantzinkarite-paeni, eenitatsi otsipa nokoyiri noshintsi-temiri,
tema naaka rotyaantaa-rewote Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo. Nokowa-kotzimi paapatziya-wakae-yiteeyaa, okimiwitawo apaani
okantyaami pikenkishiryaani, eero pikanta-wakaa-wenta-waetawo oeta-
rika. 11 Tema nokemakiri isheninka-paeni Cloé ikamanta-paakina tee
paapatziya-wakaa kameetha. 12 Eenitatsi pitsipa-yitari janta kantatsiri:
"Nokemijantziri naaka Pablo." Itsipa kantatsiri: "Nokemijantziri naaka
Apolos." Itsipa kantatsiri: "Nokemijantziri naaka Pedro." Eenitatsi
itsipa kantaneen-tsiri: "Nokemijantziri naaka Jeepatzii-totaa-rewo."
13 ¿Ishenita-tziima paerani Jeepatzii-totaa-rewo? ¿Naakama kentako-
wenta-kimiri? Tema pomitsiryaa-yitaka paerani eeroka-paeni, ¿Naakama
ipaeryahaetaki, ikanteete: "Pomitsiryaa-wentyaari Pablo?" 14 Rootaki
namanantariri Tajorentsi okaminthaaka tee naaka omitsiryaa-yitemini.
Apatziro nomitsiryaa-witakari paerani Crispo, eejatzi Gayo. 15 Rootaki
eero itzimanta janta kantawaeta-tsini: "Nomitsiryaa-wentakari Pablo."
16 ¡Jaa! Riijatzi nomitsiryaatzi-takari paerani Estéfanas eejatzi isheninka-
paeni rirori. Tee nokenkishiryaa-wo eenitatsi-rika itsipa nomitsiryaatakiri
janta. 17 Tee rotyaanta-na Jeepatzii-totaa-rewo nomitsiryaatante, apatziro
rotyaantakina nokamantan-teero Kameethari Ñaantsi. Tee nokimita-
kota-paakyaari yotaniri nokenkithata-koyitziro. Tema tee nokoyi
aminaashi-waetyaa rooperota-tsiri ikentakoe-takiri Jeepatzii-totaa-rewo.

Riitaki Jeepatzii-totaa-rewo, ishintsinka Tajorentsi, riyotani

18 Aririka akenkithata-kaawityaari peyashita-chani akanteri:
"Ikentakoe-takiri Jeepatzii-totaa-rewo," ikimita-kaantakae amajontzi-
shiretatyaami. Rooma aakapaeni awijako-shireyitee, ayoyitee
omaperotatyaa roñaahan-takiro itajorenka. 19 Tema rojankineteetaki
paerani, ikanteetzi:

Naapithateri riyotani ikaatzi yotaniwita-chari.
Nopeya-pithateeri ikenkishiryaani ikaatzi kenkishiryaa-witachari.

20 ¿Jempema ikanteeyaa-ka yotaniri? ¿Jempema ikanteeyaa-ka
yotzinkari ikaatzi yotaanta-shiwaetawori rooperotzi-motziriri rirori-
paeni? Tema Tajorentsi omajontyaa-yiteeriri jaawiki-jatzi-paeni,
ikaatzi yotaniwita-chari paerani. 21 Tema ikaatzi yotaniwaeta-shita-
chari, tee imatziro riyoteeri Tajorentsi. Riima Tajorentsi matzirori
riyota-nitzi, inimotakiri rirori rowawijaako-shire-yiteeri ikaatzi
kemijanteerori iñaani, okantawitaka itzimayitzi okimitzimo-witakari
majontzi-shiretantsi iñaani Tajorentsi. 22 Aririka iñeero nosheninka-
paeni Judá-paeni itajonka-wentan-teete, rootaki ikemijanan-tyaari
rirori-paeni. Riima pisheninka-paeni eeroka, aririka ikemiri ikimita-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaantari rirori-paeni yotanitatsiri, riitaki ikemijantziri.[b] 23 Rooma naaka,
nokenkithata-kota-neeri Jeepatzii-totaa-rewo ikentako-wentantaka.
Osheki okompitzi-motakari nosheninka-paeni. Riima pisheninka-paeni
eeroka ikimita-kaantakina nomajontzi-shireta-tyeemi. 24 Roo kanteencha
iyoteeyini aakapaeni, roñaahan-teero Jeepatzii-totaa-rewo itajorenka
Tajorentsi, eejatzi riyotani. Rootaki riyoyiteeri ikaatzi ikaema-shire-
yiteeri Tajorentsi, okantawityaa riitakirika Judá-paeni, eejatzi kaaririka
Judá-paeni, maawoeni. 25 Tema Tajorentsi rawijiri riyotani-waeta-shitari
atziri-paeni, okantawitaka irika atziri-paeni okimitzimo-witakari
majontzishiretantsi ikantayitakiri Tajorentsi. Tema Tajorentsi rawijiri
atziri-paeni otzimi-motziri ishintsinka, okantawitaka irika atziri-paeni
okimitzi-motakari tee amayitziro okaatzi ikantawitakari Tajorentsi.
26 Noyemijantzinkarite-paeni, otzimatyee pikenkishireta-kota-
wakiro jempe-rika pikanteeyani paerani tekira ikaema-shireteetemi.
Tee itzima-perotzi yotaniri pikaateeyini, tee itzima-perotzi peewarite,
tee itzima-perotzi riiperori-paeni. 27 Roo kanteencha riyoshii-yiteeri
Tajorentsi ikaatzi ikimita-kaanta-witee-takari imajontzishiretatyeemi,
rootaki ikaaniwenteeri paata riyotani-waeta-shitari. Riyoshii-yiteeri
ikaatzi roshiya-kaanta-witee-takari kaari mayiteeroni, rootaki
ikaanitan-teeyaari paata riiperori-paeni. 28 Ari ikinakaerori Tajorentsi
riyoshiitan-taariri kaari ikoyiri atziri-paeni, kaari riiperotzi-moterini.
Ari okanta opoñaan-taari ikowaetziro okaatzi imaninta-witee-takari.
29 Ari ikinakaerori Tajorentsi eero itzimanta ajahaawentzi-motyaarini.
30 Riitaki Tajorentsi tsipa-shireta-kahae-miriri Jeepatzii-totaa-rewo Jesús,
rotyaanteeri rirori riyotakaa-yiteemi, rowameetha-shire-yiteemi, roete-
shire-yiteemi. Riitaki pinakowenteemiri pijeekan-waetantaari kameetha.
31 Rootaki rojankinatzi-teetan-takawori paerani, ikanteetzi:

Tee okameethatzi rajahaa-wenta-waeteetyaa apaniroeni.
Roo kameetha-perota-tsiri ajahaawentee-tyaawo rantayiteeri
Awinkatharite.

Ikenkithata-koeteeri Jeepatzii-totaa-rewo ikentakoe-takiri

2 1 Noyemijantzinkarite-paeni, niyaataki paerani nareetzimi
nokenkithata-kotemiri Tajorentsi, tema tee noshiya-kota-paakyaari
yotaniwaeta-shitachari, tee noninta-thawaeta-shita-paakimi. 2 Apatziro
nokowa-perota-nakiro nokenkithata-kota-piinteemiri Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo, ikentakoe-takiri. 3 Tee noñeero inimo-tena kameetha
nojeeki-moyitakimi, tema thaawa-shiretakina. 4 Rootaki kaari
otsinampaa-perotan-tzimi okaatzi noñaawae-yitakiri, tee okimitawo
iñaani yotaniwaeta-shitaniri. Roo kanteencha okaatzi noñaawae-yitakiri,

---

[b] **1.22,23** pisheninka-paeni = griego = kaari Judá-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

imatakiro roñaahan-takiro Ishire tajorentsi, oñaahan-takirori ishintsinka.
5 Ari okantari, rootaki ishintsinka Tajorentsi ikemijanta-kaanteemiri,
kaari riyotani atziri-paeni matakimironi.

Ishire Tajorentsi oñaahan-tayitzirori

6 Roo kanteencha, aririka akenkithata-kaeri antakishiretatsiri, ari
okameethatziri akenkithata-koteniri yotanitaantsi. Roo kanteencha
iroka yotanitaantsi, tee oshiyawo riyotashi-waeta-shitari jaawiki-
jatzi, riyotani-waeta-shitari pinkathari-witachari nimaeka. Teera ashi
rowaero irika-paeni. 7 Iroka yotanitaantsi nokenkithata-kotziri naaka,
tee riyotako-peroe-tziro paerani. Okimitakawo romanee-tatyeeromi.
Rootaki ikoyitakari Tajorentsi, ari okantyaa añaantee-yaawori paata
rowaneenkawo. 8 Irika-paeni pinkathari-witachari nimaeka, tekatsi
apaani yotako-peroteroni iroka yotanitaantsi. Ari riyotakiromi,
eeromi ikenta-kota-kaantzirimi Awinkatharite, otzimimo-pero-tziri
rowaneenkawo. 9 Roo kanteencha rootaki rojankinata-koetzi-takari
paerani, ikanteetaki:

Okaatzi ikashiya-kaariri Tajorentsi etakotaariri rirori,
Anaaperoteero amina-piinteetziri, ikema-piintee-tziri,
Anaaperotziro okaatzi iñaashiretakari.

10 Rooma aakapaeni, rotyaanta-kaeri Itajorenka Tajorentsi riyotakaan-
teeri. Tema rootaki Ishire tajorentsi yotziriri Tajorentsi okaatzi
ikenkishiryaari rirori, kaari riyotako-witeeta. 11 Tema tekatsi yotakoterini
ikenkishiryaani itsipa atziri, apatziro riyotziro ishireki rirori. Ari
ikimitari eejatzi Tajorentsi, tekatsi yotakoterini ikenkishiryaani, tema
apaniro riyotziro ishireki rirori. Iroka Ishire tajorentsi, tema rootaki
ishire rirori. 12 Rootaki ojeeka-shiretan-teeri aaka Ishire Tajorentsi,
rootaki ayoperotan-teeyaawori okaatzi ikashiya-kaeta-kaeri aakapaeni
akemijanta-yiteeri. Rootaki kaari kanta-tsini riyoteero jaawiki-
jatzi, 13 ikaatzi yotaanta-kirori riyotashi-waetari rirori. Tema okaatzi
akenkithata-kotakiri aakapaeni rootaki iyotakaa-yiteeri Ishire tajorentsi.
Rootaki akenkithata-kaayiteeriri antakishiretatsiri jempe okantako-
perota ashire.

14 Riima kaari antarishiretatsini, tee ikemijanta-tziro iyotakaan-tawitari
Ishire tajorentsi, tema okimitzimo-waetakari majontzi-shiretaantsi. Tee
omatajeetya riyota-koteero rirori, tema tee ijeeka-shiretantari Ishire
tajorentsi iyotakaan-tayityaariri. 15 Rooma aakapaeni antakishiretakira,
aritaki amayiteero akenkishiryaako-peroteero maawoeni jempe-rika
oetaripaeni. Ari okantari, okantawitaka tee ikematha-pero-yitee jaawiki-
jatzi jempe akantayitanaa aakapaeni. 16 Rootaki rojankinata-koetzi-takari
paerani jaka, ikanteetzi:

¿Eenitatsima yotako-peroteerini ikenkishiryahaari Awinkatharite?

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

¿Eenitatsima materini riyoteeri?
Rooma aakapaeni, riyotakaa-yiteero okanta-kota ikenkishiryaani
Jeepatzii-totaa-rewo.

Antawaeta-neeniriri Tajorentsi

3 1 Noyemijantzinkarite-paeni, tee nomatziro nokenkithata-kaemi
nokimiteerira nokenkithata-kaeri antakishiretatsiri. Tema
okimiwitakawo owakirami petanakyaawo pawentahae-yaari Jeepatzii-
totaa-rewo. Okimiwitakawo eeniro piryaanitemi, 2 eeniro ithotahae-tzimi,
tekira ipaetzimiro kijo-yitatsiri owanawontsi. Tema tekiraata pikematha-
yiteero okaatzi niyotaa-witakimiri, roojatzi pikantayita nimaeka.
3 Tekiraata pantaki-shiretziita. Eeniro pikija-wakaa-wentawo oeta-rika,
panta-wakaa-waeta. ¿Kaarima iroka rantayita-piintakiri jaawiki-jatzi-
paeni? 4 Tema eenitatsi janta, kantatsiri: “Nokemijantziri naaka Pablo.”
Itsipa kantatsiri: “Nokemijantziri naaka Apolos.” ¿Kaarima iroka
oshiyawori iñaana-minthata-wakaa jaawiki-jatzi-paeni?
5 ¿Jempema noetaka naaka? ¿Jempema iitaka Apolos? Naakataki
apite romperatani Tajorentsi, rotyaantakina nokenkithata-kaayiteemi
pikemijantan-teeyaari eeroka-paeni. Tema rotyaanta-yitakae
Awinkatharite maawoeni aakapaeni inashiyitaka okaate antayiteeri.
6 Tema naaka oshiyariri pankita-tsiri. Riima Apolos riitaki oyaatapaa-
kinari ithamaeta-kotziro nopankitakiri. Riima Tajorentsi riitaki matzirori
ranta-kita-kaayitziro pankirentsi. 7 Tee iriropero-waetzi pankita-kirori, ari
roshiyari thamaeta-kota-kirori. Tema riitaki riroperota-tsiri Tajorentsi,
rantakishiretakaayiteemi. 8 Okimiwitakawo itzimatyeemi rantawaeta-
kaani. Rotyaantakiri ipankiwaete, rotyaantakiri itsipa ithamaeta-kotero.
Apatziro ipineetakiri okaatzira rantawae-taki, rotyaanteeri inampiki,
tema tee ikowa-perota-jaanta rirori. 9 Ari nokantakari naaka,
okimiwitakawo naaka antawaetzi-niriri Tajorentsi. Rooma eeroka-paeni
poshiyakawo eerokami pankirentsi-mashi.
Pikimiwitakawo eejatzi eerokami pankotsi. 10 Naaka kimitakariri
yotzirori rowetsikiro pankotsi. Naaka etanakawori nowetsikiro pankotsi,
riitaki Tajorentsi neshironkata-kinari netanta-nakawori nowetsikiro.
Opoñaashitya ipokayite itsipa thonkateroni rowetsikiro. Roo kanteencha
otzimatyee ramatsinka-wentyaawo ithonkan-tyaawori kameetha.
11 Riitaki Jesús Jeepatzii-totaa-rewo oshiyawori etapiintawori rahaetziri
rowetsikan-teetawori pankotsi. Eero itzimawaetzi itsipa poyaatyaarini.
12 Aririka rowaetakiro etapiintawori rowetsikan-teetawori pankotsi,
aritaki ithonkae-takiro rowetsikaetero pankotsi. Kantacha rowetsikae-
tantyaawo ooro, koriki, mapipaeni poreryaa-tatsiri. Ari okantaki
eejatzi rowetsikan-teetyaawo incha-panki, kompiroshi, jawooshi. 13 Roo
kanteencha aririka otayaa pankotsi, ari iñahaetero oetarika rowetsikan-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teeta-kawori iroka pankotsi. 14 Roorika rowetsikan-teetyaa mapipaeni
eero othonka otayaa, omaperotatya okijotzi okaatzi rowetsikan-teetakari.
Osheki ipina-peroeteri wetsika-kirori iroka pankotsi. Ari ikantee-yaari
roshiya-kaawentee-takiri wetsikirori pankotsi, ipina-peroe-teeri eejatzi.
15 Riima wetsikan-takawori pankotsi kaari shenkaa-tsini otaayityaa,
eepichokiini ipineeteeri. Ari ikimii-teeriri roshiya-kaawentee-takiri
wetsikirori iroka pankotsi, eepichokiini okanteeyaa rawijako-shiretan-
teeyaari, ikimitee-yaari awijakotaa-tsiri itaawityaami.
16 ¿Tema piyotee-yini eeroka oshiyakaa-wentzi pankotsi? Tema
okimiwitaka eerokami itajorentsi-pankote Tajorentsi, eeroka ijeeka-
shiretantari Ishire Tajorentsi. 17 Eenitatsi-rika owaariperota-kironi
oshiyakaa-wentari itajorentsi-pankote Tajorentsi, aritaki rowaariperoteeri
Tajorentsi rirori, tema otajorentsitatzi iroka ipanko. Ari okanta roshiya-
kaawentee-tzimi eejatzi eeroka-paeni.
18 Paamawentyaa ramatawitee-tzimi-kari. Okimitaka tzimatsiri janta
kantayita-tsiri: “Naaka yotaniri.” Tema rootaki kameetha-witachari
ikenkishiryaa-koteromi irika-paeni okaatzi oshiyi-motariri jaawiki-jatzi
majontzi-shiren-tantsi iroka. Tema iroka, rootaki kantakae-yaawoni
riyota-nitan-teeyaari. 19 Tema tee okamethatzi-motziri Tajorentsi okaatzi
roshiya-kaanta-waetari jaawiki-jatzi yotanitaantsi iroka. Rootaki
rojankinata-koetakiri paerani, ikanteetaki:

Riitaki Tajorentsi oteeyakiriri yotaniwae-witachari, riyotanin-kaki.

20 Rojankinateetaki eejatzi paerani ikanteetaki:

Riyotzi-takawo Tajorentsi okaatzi ikenkishiryaa-waetari
yotaniwae-witachari.

21 Rootaki eero piyoshiitanta eeroka-paeni apaani itzimi yotahaemini.
Eero pajahaa-wenta-waetari pikante: “Riiperori irika.” Tema ikaatzi
tzimaen-tsiri, pikimita-kaanteeri eeroka ashitari, ikimi-yitaha irika-paeni:
22 Pablo, Apolos, Cefas, jaawiki-jato-paeni, añaantari, kaamanitaantsi,
awijayita-tsiri nimaeka, awijayita-tsini paata. Maawoeni iroka,
kimiwitaka eeroka ashityaa-wonimi maawoeni,[c] 23 tema eeroka-paeni
rashiyitaari Jeepatzii-totaa-rewo, riima Jeepatzii-totaa-rewo rashitari
rirori Tajorentsi.

Rantawaeri otyaantaa-rewo-paeni

4 1 Ari okantari, otzimatyee roshiya-kaanteetena romperatani
Jeepatzii-totaa-rewo, naaka-paeni rowaki niyotaan-teero kaari
riyotako-witeeta paerani. 2 Roo kanteencha eenitatsi-rika riyoshiiteetaki
rantayiteero oeyita-rika, okowa-perotatyaa imayiteero ranteri
omatantyaari rawentee-tyaari. 3 Niyotzi naaka pimonkatziyan-tanari

---

[c] **3.22** Cefas = Pedro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nokaateeyini. Tekatsi oetzimotena pikoyi-rika paminako-tenawo
nantakiro-rika kameetha. Tekatsi oetzimoteni ikoyirika riyaakowentena
jewayitatsiri nampitsiki. Tema tee noshireta-kowaetawo naaka
nomonkatziyaari nokaateeyini. 4 Aririka namina-kotyaami naaka,
kimiwitaka tee otzimimo-tana nantani. Roo kanteencha tee naaka
aminako-waeta-chani, tema riitaki Awinkatharite amina-koteenani.
5 Rootaki eero pimatantawo eeroka-paeni pimonkatziyaari iita-
rikapaeni. Tema riitaki Awinkatharite aminako-yiteerini maawoeni
aririka ipiyapaaki. Riitaki oñaahan-tapaeroni okaatzi antayitakiri
omanakaashitani. Ari roñaahan-tapaero okaatzi akowashi-waetari
antayiterimi. Ari ikantee-yaari Awinkatharite thaamenta-wenteeni paata.
6 Okaatzi nokenkithata-kota-kimiri jaka, naaka oshiyakaa-wentachari
notsipatari Apolos. Rootaki nokantan-tzimirori poejokirotan-tyaawori
Jankina-rentsi-perori, tema rootaki ikanteeta-piintakiri: “Eero
powanaa-perotziro jankinateen-chari.” Aritateekima pipakahaero
pimonkatziya-wakaa-piintana, pajahaa-wenta-piintana pikanteeyini,
“Riitaki irika awijiriri itsipa.” 7 Okaatzi pikanta-yitakira, ¿Poshiyakaa-
tziima pawijayiteeri eeroka itsipa-paeni? ¿Piyota-shita-kawoma
apaniroeni kaari riyotahae-tzimiri? ¿Iitakama pajahaa-wentantari
pikimita-kaanta-waeeta apaniroeni piyota-nita-shita?
8 Okaatzi pajahaa-wenta-waetaka eeroka-paeni, pikimitakari pinkathari-
paeni, ashaahantzinkari-paeni, reshi-neenta-waetziro rowanawo.
Kimiwitakimi tee niyotaa-nitzi naaka-paeni. Okantashitzimaetya
pipinkathari-wentan-tayite, aritaki akaateeyini jempe-rika pipinkathari-
wentante. 9 Tema Otyaantaa-rewo-paeni naaka-paeni, teera
noñaaperotee-yanita. Ari ikantakaakina Tajorentsi. Noshiya-kowaetaari
romonkyahaetani ikowaetziri rowamaeteri. Osheki ikowaetaki maawoeni
atziri-paeni iñaakowentena, imatzitakawo eejatzi Ronampiripaeni
tajorentsi ikowaki iñaakowentena. 10 Ikenkishireta-koetana naaka tee
okameethatzi nokenkithata-koteeri Jeepatzii-totaa-rewo. Rooma eeroka-
paeni pikenkishiryaa-kota eeroka yotaniripaeni pikenkithata-koyiteeri
Jeepatzii-totaa-rewo. Rooma naaka-paeni ikenkishireta-koetana tee
no-shintsi-shirepero-waetzi. Rooma eeroka-paeni ikenkishiryaa-koetzimi
shintsishiretzinkari eroka. Osheki ipinkathee-takimi eeroka-paeni,
rooma naaka-paeni, teemacheeni. 11 Eekiro niyaatatzii nokemaatsi-
waetawo, roojatzi nokantziro nimaeka, notashe-neenta-waetzi,
nomiri-neenta-waetzi, thonkako-waetakina, rowatsi-naawaetee-takina,
tee otzimimo-teena nopanko, 12 osheki nantawaetaki, naakataki antawae-
wentacha. Eenitatsi-rika kijaneentanari, noneshironkatziri naaka. Aririka
rowatsi-naawaeteetena, namawetziro. 13 Aririka inina-waeteetena,
notsima-ryaakaa-yitari. Roshiya-kaantee-takina tee nokamethatzi,
kaahashitaki naaka. Roojatzi ikanteetana nimaeka.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Tee roo nojankinatan-tyaawori iroka nokoyi nowaañeemi
eeroka-paeni, tema nokowatzii nokaminaa-yitemi, nokimita-kotari
ipaapaten-teetari ikaminayiri retakotani itomi. 15 Kimitaka eeniwitacha
osheki kowatsini riyoteemimi, roo kanteencha tee niyotzi eenitatsi-
rika kowatsini raakameethatemi roshiya-kotyaari ipaapaten-teetari.
Rootaki noshiya-kaawentziri naaka riimi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo
matakaa-kinawoni noshiya-kotyaari ashitzimiri, nokenkithata-kaapaa-
kimiro paerani Kameethari Ñaantsi.[d] 16 Rootaki nojankinatan-tzimirori
iroka: Pikimita-kotee-yaanawo naaka. 17 Rootaki notyaantan-takimiriri
nimaeka Timoteo, nokimita-kaantziri riimi netakotani notyomi,
riitaki kyaaryoo-wenta-kiriri Awinkatharite. Riitaki oshireta-kae-
mironi jempe ikantakaakina Jeepatzii-totaa-rewo, jempe nokanta
niyotaa-yiteeri kemijantzinkari-paeni jempe-rika-paeni ijeekayitzi.
18 Eeniyitatsi pikaatee-yirini janta ajahaa-wenta-waeta-chari, ikowaeyini
pikemijanteri rirori. Roshiya-kaatzi eero napiitziro nareetee-mi. 19 Roo
kanteencha intsipaetera nopiyaki, riirika Tajorentsi kowaentsini. Ari
noñeerori kyaari-pero-rika ishintsire-waeta-nitzi ikaatzi ajahaa-wenta-
waeteen-chari janta. Kimitaka iñaawae-poki-waeta-shita. 20 Tema
ikaatzi ipinkathari-pero-wenteeri Tajorentsi, riitaki oñaahan-teroni
ishintsishirewaetanitzi. Tee iñaawae-poki-waeta-shita. 21 ¿Arima
inimotakimi nareetee-mi nowajankitaa-waeta-paakimi? Tema roo
pikowaki noneshironka-yitapaakimi, eero noshintsi-waeta-paakimi.

Riyakowentee-tziri antayitzirori kowaekatatsiri

5 1 Tema nokemaki eenitatsi apaani pikaatziri janta imayempi-
waetaki. Rantakiro kowaenka-perota-tsiri kaari ikemakoetzi rantero
kaari kemijanta-tsini. Tema ithawina-waetakawo riniro-thori, iinantari
ipaapate. 2 ¿Iitakama pajahaa-waetantari itzima-tsima pitsipatari janta
antakirori iroka? Tee powashireta-kowaetyaari piñaakiri rantakiro. Tema
roo kameetha-witacha pomishitowa-kaanterimi irika atziri.
3 Okantawitaka tee nojeeki-motzimi pinampiki, roo kanteencha aririka
noshireta-piintemi okimiwitaka arimi akaate ajeeki janta. Rootaki
pikimita-kaantan-tyaawori nimaeka arimi akaate janta, niyakowentakiri
irika atziri. 4 Otzimatyee pipiyoteeyaa, pawentee-yaari Awinkatharite
Jesús, pikimita-kaantero arimi notsipatemimi janta. Pimatero nimaeka
okaatzi ikoyiri Awinkatharite,[e] 5 pomishitoyiri atziri, rowajankiteeriita
Yakatantaniri. Aamaa-shityaa aritaki okantee rawijako-shiretee paata
ipiyeerika Awinkatharite Jesús.
6 Tee okameethatzi pajahaa-wenta-waetyaa. ¿Tema piyotziro okaatzi
ikantee-takiri paerani: “Eepichokiini iroka shineya-kaerori ratanteetari,

---

[d] **4.15** osheki = ikaatzi 10,000. [e] **5.4** pawentaiyaari = wairontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roo kanteencha oshineya-kaero maawoeni opatha ratanteetari?”
7 Pikimita-kaanteero eeroka pojokaa-tyeeromi shineya-pathata-
kaerori ratanteetari, posheyiteero kameetha. Rootaki pantayiteri,
pomishitoyiri antapiinta-kirori kaari kamethatatsiri, rantetaan-tziro-
kari. Pikimitee-yaawo ratanteetari kaari shineya-tsini, rowapiinteetari
roemoshirenkae-tziro kitejeri Anonkoryaantsi. Tema ikamawentee
Jeepatzii-totaa-rewo roshiya-kaawentari ipireetari rowamahae-takiri
roemoshirenkae-tziro Anonkoryaantsi. 8 Rootaki antantyaawori okaatzi
roshiya-kaawentee-takiri. Otzimatyee apakahaero kaari kamethatasiri,
oshiyakaa-wentzirori shineya-kaerori ratanteetari. Otzimatyee
akameetha-shiretee, añaawaeteero kyaariperota-tsiri, oshiyakaa-
wentakari ratanteetari kaari shineya-tsini.

9 Tema nojankinatzi-kimiro paerani, nokantakimi: “Eero pitsipa-
minthatari ikaatzi antapiinta-kirori kaari kamethatatsiri.” 10 Okaatzi
nokanta-yitakimiri, tee roo nokanta-kote kaari awente-yaarini Jesús,
antayitzirori kaari kamethatatsiri, kijakowaetaniri, amatawitantaniri,
pinkatha-waetziriri tajorentsi-niro. Riimi nokanta-kotemi, eero
pijeeka-yiteemi kepatsiki. 11 Riitaki nokanta-kotzi awentaa-naariri
Jesús, iitashi-waeta-chari “Kemijantzinkari.” Eerowa pitsipatari irika
ranta-piintzirowa kaari kamethatatsiri, kijakowaetaniri, pinkatha-waeta-
shitari oshiyakaa-wontsi, ininatan-tawaetaki, ishinki-waeta-piinta,
ramatawitanta-piintaki. Tee okameethatzi pakiyoteeri irika. 12 Teera roo
riyoyaanteeri aakapaeni ayakowenteeri ikaatzi kaari awentaariri Jesús.
Riima kemijanta-tsiri atsipa-piintari, kameethatatsi iyakowenta-yiteeri
rantayitero-rika kaariperota-tsiri. 13 Rootaki pookantyaariri irika atziri
antapiinta-kirori iroka kaari-perori. Riitaki Tajorentsi aminako-yiteerini
ikaatzi kaari awentaa-yitariri Jesús.

Tee okameethatzi ramina-koteero akosheka-wakaani kaari kemijanta-tsini

6 1 Aririka pikosheka-wakaeyaa pikaatzi pikemijanteeyini, tee
okameethatzi piyaate ramina-kotemiro jewayita-tsiri nampitsiki,
kaari kemijantzin-karita-tsini. Tema roo kameethatatsi piyaata-shiteri
pikaatzi pikemijanteeyini.[f] 2 ¿Tema piyotee-yini eeroka aminako-
yiteerini paata maawoeni jaawiki-jatzi-paeni? ¿Eeroma pimatziro
powetsika-yiteero okaatzi pomeentsitzi-moyitzimiri eepichokiini eeroka-
paeni? 3 Tema aakapaeni aminako-yiteerini eejatzi Ronampiripaeni
Tajorentsi. ¿Eeroma okantzi amina-kotero ikaatzi kosheka-wakaa-chari
nimaeka? 4 ¿Iitaka pikowantari raminako-yiteemi atziri-paeni kaari
pitsipata-piintari pipiyowentari Tajorentsi? 5 Tema otzimatyee pikaani-

[f] **6.1,2** kemijantzin-karita-tsini, eeroka = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wenteromi iroka-paeni. ¿Tekatsima yotaniri pikaateeyini wetsiki-mironi?
6 Iroka pikanta-piintaka, pishiya-shitari jewari kaari kemijanta-tsini,
pikowa-kotakiri rowetsika-yiteemiro pikosheka-wakaeyani, pikaatzi
pikanta-wakaawita "noyemijantzinkarite-paeni."
7 Rootaki oñaahan-tzirori eeniro pikinashi-waeyita, piyako-wenta-
waetakiri pikaateeyini janta. ¿Iitaka kaari pamawetantawo eepichokiini
inina-waeteetemi, eejatzi ramatawi-waeteetemi? 8 Rootaki pimayiterimi.
Tema eeroka-paeni kantzimo-neenta-wakaacha, pamatawita-wakae-
yakani pikaatzi pikanta-wakaawita "noyemijantzinkarite-paeni."
9 ¿Tema piyotee-yini, eero iñaayiteero paata ipinkathari-wenteeri
Tajorentsi ikaatzi kaariperota-tsiri? Paamawenteeyaa, otzimi-kari pantani.
Ari ikantari ikaatzi antapiintzirori kaari kamethayitatsi, pinkatha-yitziriri
pikimita-kawo tajorentsi-niro, mayempiri-paeni, pankinata-wakaa-waeta-
chari ishiramparin-kaki, 10 koshintzi-paeni, kijakowaetaniri, shinki-ryaantzi,
ninatan-taniri, amatawitaniri. Eero iñaayiteero ipinkathari-wenteeri
Tajorentsi irika-paeni. 11 Paerani, ari pikanta-yiwitakari eeroka-paeni.
Rooma nimaeka oshiyawaetakawo eenitatsi kiwaemini, ikite-shireta-
kaeteemi, itampatzika-shireteemi, tema pawentaa-piintaari Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaarewo. Riitaki Ishire tajorentsi kantakaa-yiteemiri.[g]

Pipinkathatan-teeyaari Tajorentsi, jempe-rika oeyita pantayiteeri

12 Eenitatsi kantayita-tsiri: "Ishinetee-tanawo nantayitero oeyita-
rika." Roo kanteencha teera okameethatzi ranteetero maawoeni. Aritaki
okantawita, ishinetee-takaero antayitero oeyita-rika. Roo kanteencha
teera akowatee-tziro otzirintan-yitee oetarika-paeni ishinetahaeteeri.
13 Eenitatsi kantayita-tsiri eejatzi: "Rootaki otzimantari owanawontsi
inimotan-teeri amotziki. Rootaki otzimantari amotzi, akemaneentan-
tyaawori owanawontsi." Ari okantawitari, roo kanteencha ari
rapitero-ryaahaero Tajorentsi ithonkaero. Rootaki eero pikanta-waetanta
eeroka: "Rootaki otzimantari awatha añaatha-waetan-tyaari." Teera
ari okantyaa. Tema roo otzimantari awatha apinkathatan-teeyaari
Awinkatharite. Rootaki itzimantari Awinkatharite ani-mota-kaantee-
yaari awatha. 14 Tema eero ithonka-peroteero Tajorentsi awatha, ari
rowiriinta-yitee, roñaahan-tayiteero ishintsinka, oshiyaari jempe
ikantaa ipiriintaawo paerani rirori Awinkatharite. 15 ¿Tema piyotee-
yini riitaki Jeepatzii-totaarewo ashitaawo piwatha? ¿Kantachama
aapithateeri awatha rashitaari rirori ompoña ashine-waetero amayempi-
waetan-tyaawo? ¡Teera ari okantyaa! 16 ¿Tema piyotee-yanitzi ikaatzi
mayempi-waeta-tsiri, oshiyawaetanaka rapata-neeyaawomi, apaani
ikantanaa iwathaki? Rootaki rojankinee-takiri paerani, ikanteetaki:

---

[g] **6.11** pawentaa-piintaari = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apaani ikantaneeyaa iwathaki oshiyawaetyaawo
rapata-wakaane-yaami
17 Riima ikaatzi tsipata-naariri Awinkatharite, rapata-shireta-naatyaari
rirori, oshiyawaetaka apaani ikantakaa-naarimi.
18 Otzimatyee pikokita-pithateero ñaathawaeta-shitantsi. Tema
okaatzi otsipayita-chari kaari-perori ranteetziri, tee rii owashironkaa-
chani antakirori, tema itsipa rowashironkaaki. Roorika imataki
ñaathawaetashitaantsi, riitaki owashironkaa-waeteencha apaniroeni
iwathaki. 19 ¿Tema piyotee-yini rootaki piwatha oshiyawori pankotsi
ijeekantari Ishire tajorentsi? Riitaki Tajorentsi otyaanta-kimirori,
riitaki omperayitzimiri. Tee eeroka añaashi-waeta-chani apaniroeni,
20 tema riitaki Tajorentsi pinako-wenta-peroteemiri rashitan-teemiri
rirori. Rootaki pipinkathatan-teeyaariri Tajorentsi, ari pikimita-haerori
pantayitero oeyita-rika, eejatzi okaatzi pikenkishiryaari.

Ikosheka-wakaeyaa aawakaa-chari

7 1 Nimaeka nakimiro okaatzi pojampitanari pojankinariki: Rootaki
kameetha-witacha eero rayimi iina atziri. 2 Roo kanteencha, otzimatyee
raayitee iina imayempi-waetzi-kari. Ari okimitee-yaari eejatzi tsinani-
paeni, otzimatyee aayitee oemi. 3 Ari okameethatzi piñaa-wakaa-piinteeyaa
paawaka-yitakaha. 4 Okaatzi iinanteetari, tee apaniroeni ashitaawo owatha,
tema riijatzi ashitaawo oemintari. Ari okimitari eejatzi, ikaatzi iiminteetari,
tee apaniroeni rashitaawo iwatha, tema roojatzi ashitaawo iinantakari.
5 Rootaki, eero okameethatanta poshiteero piñaa-wakaa-piinteeyaa
paawakaa-yitaka. Roo kanteencha, kantacha pikenkitha-waeta-kawakaeyaa
pitziwentan-tyaawori oetarika pamana-koyitari. Ompoñaashitya petanee-
yaawo piñaawakaaneeya, ari okantyaa eero romapokantzimi Kamaari, tema
te pamawenitziro eeroka-paeni.[h] 6 Rootaki iroka noshinetan-tziri naaka,
teemaeta noshintsi-tziri maawoeni rantayiteero iroka-paeni. 7 Nokowataawita
naaka ikimita-kotee-nawomi maawoeni shirampari jempe nokanta naaka.
Roo kanteencha eero omata iroka. Tema rinashi-yitakawo Tajorentsi itajonka-
wenta-yitakae apaani-paeni aakapaeni. Itajonka-wentaki Tajorentsi ikaatzi
kaari tzimayita-tsini iina, riima itsipa-paeni tzimayitaki iina.
8 Nokantzi noñaanatziri kaari aawakaa-chani, nokantziri: Roo
kameethatatsi pijeeki kameetha eero otzimi pitsipatari, pikimitena naaka.
Roojatzi nokantzi-tariri ikaatzi kamayita-tsiri itsipatari. 9 Rooma terika
pamawenitziro, otzimatyee pitsipatyaari. Tema rootaki kameethatatsi
otzimi pitsipatyaari eero piñaamashiryaawaetanta.
10 Noñaanatziro tsinani tzimaen-tsiri oemi, nokantziro: Tee
okameethatzi pooka-wakae-yiteeyaa. Tee naaka ashityaawoni noñaani

---

[h] **7.5** Kamaari = Yakatantaniri = Satanás

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iroka, riitaki Awinkatharite ashitawori. 11 Aririka pooka-wakaeyaa,
rootaki kameethatatsi pijeekashiwaeteeya kameetha apaniroeni eero
pahae itsipa piimi. Rooma eerorika, kantacha pipiya-shiteeri piimi.
Noñaanatzimi eeroka-paeni iiminteetari, nokantzimi: tee okameethatzi
pookiro piina.
12 Noñaanatziri itsipa-paeni, nokantziri: Noyemijantzinkarite-paeni,
aririka piinantyaawo kaari kemijanta-tsini, otzimatyee poejokirotyaawo,
aapatziyakimi-rika roori eero ookaemi. Ari nokantziri naaka, roo
kanteencha kaari Awinkatharite shintsi-te-mironi iroka. 13 Ari
okimitari eejatzi tsinani imintariri kaari kemijanta-tsini, otzimatyee
oejokirotyaari rirori, raapatziyakawo-rika kameetha. 14 Okantawitaka
tee ikemijantawityaa oemi, rashitaari Tajorentsi rirori okantakaan-
takiro iina. Ari ikantzitari eejatzi iinantawori kaari kemijanta-tsini.
Rooma aririka rooka-wakaeyaa, kimitaka eero rawijako-shiretee itomi-
paeni. Rooma aririka raawakaeyaa, rashiyitaari Tajorentsi eejatzi
itomi-paeni. 15 Roo kanteencha ikoyi-rika rooka-wakaeyaa, kaari
kemijanta-tsini, kantacha imatero. Tekatsira shintsi-terini eero rooka-
wakaa akantayiteeri "Noyemijantzinkarite-paeni," eejatzi akantayiteeri
"Noyemijantzikawotepaeni," aayitziriri kaari kemijanta-tsini. Rooma
aririka raapatziya-wakahaeyaa kameetha, rootaki ikoyiri Tajorentsi.
16 Nokantzimi eeroka iinanteetari, tee piyotzi aamaa eeroka kantakaan-
teeroni rawijako-shiretan-teeyaari piimi. Nokantzimi eejatzi eeroka
iimenteetari, tee piyotzi aamaa eerokataki kantakaan-teroni awijako-
shiretan-teeyaari piina.
17 Ari okantari. Jempe akanta ajeekayitzi, eero athawaawo
owashiñeero jempe akanta-piinta. Rootaki ikowakaeri Awinkatharite,
tema ari akantzitari owakira ikaema-shire-yitee Tajorentsi. Rootaki
nokanta-piintakiri naaka ranteetero nareeyitarira kemijantzinkari-
paeni jempe-rika ipiyoteeyani. 18 Jame oshiyakaa-wenta-wakiri
apaani atziri totameshiteen-chari, ashi rowaero jempe ikantaka.
Terika itomeshitaa-nityaa retanta-nakawori ikemijantee, tekatsi
oetyaa itomeshitaa-nitan-tyaari nimaeka. 19 Tekatsi oetyaa aakarika
totameshitaaniri, terika atomeshitaa-nityaa. Rootaki kowaperotacha
antayiteero ikowa-kahaeri Tajorentsi amayiteero. 20 Ari akantayitee-yaari
maawoeni, eero athawaawo owashiñaa-yitero jempe-rika akantayita
owakira ikaema-shiretan-takaeri Tajorentsi. 21 Ari okantari eejatzi.
Eeroka-rika omperataa-rewo ikaema-shiretan-teemiri Tajorentsi, eero
okantzimo-shireta-waetzimi. Rooma rothateero-rika omperatzimiri ikoyi
pishitowae, pimatero. 22 Eenitatsi-rika omperataa-rewo ikaema-shireteeri
Awinkatharite, otzimatyee ikenkishiretyaa ijeekae kameetha. Riima kaari
omperataa-rewo ikaema-shireteeri Awinkatharite okimiwitaawo riitakimi
romperatani Jeepatzii-totaa-rewo. 23 Tema Tajorentsi pinako-wenta-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

peroteemiri rashiyiteemi, rootaki kameethatatsi eero pikimita-kotaari
omperataa-rewo ishintsi-tee-tziri imonkaatero ikowashi-waetari itsipa
atziri. 24 Noyemijantzinkarite-paeni, eero athawaa-waetawo jempe
akantayita maawoeni owakira ikaema-shiretan-takaeri Tajorentsi
atsipa-shire-yitan-taariri.
25 Nimaeka nakayiteri ikaatzi ojampita-kowentzirori ewankawo-paeni.
Tee otzimi ikantakaan-teeri Awinkatharite ayota-kotan-tyaawori iroka, roo
kanteencha naaka kantemini okaatzi nokenkishiryaa-kotawori. Tema riitaki
Awinkatharite neshironkataanari pawentahae-na naaka. 26 Iroka okaatzi
nokenkishiryaari: Tema ajeekayitatzii nimaeka jempe rashironkahaeta, roo
kameethatatsi ashi powaero jempe pikanta pijeeka-yitzi nimaeka. 27 Jame
oshiyakaa-wenta-wakiro: eenitatsi-rika eeroka piina, tee okameethatzi
pookaero. Terika otzimi piina, eero pikowa-kowatzi payi. 28 Rooma
aririka paaki piina, teera pikaariperotzi. Ari okimitari eejatzi ewankawo
amananteetziro aantyaari shirampari, teera okaariperotzi. Roo kanteencha
ikaatzi aayitatsiri iina, aritaki iñaakiro okaate pomeentsitzi-motyaarini.
Apatziro nokanta-shitzimi naaka eero pipomeentsi-waetanta eeroka-paeni.
29 Noyemijantzinkarite-paeni, kimitaka rooteentsi omonkaa-paetetyaa.
Etanakyaawo nimaeka, ikaatzi tzimayita-tsiri iinapaeni, otzimatyee
ikimita-kaanteero terikami otzimayitzi. 30 Ikaatzi iraawaeta-chari,
otzimatyee roshiya-kaanteero tekatsi oetyaa riraawaetan-tyaari. Ikaatzi
kimoshireta-waeta-tsiri, otzimatyee ikimita-kaanteero tekatsi oetyaa
ikimo-shire-waetan-tyaari. Ikaatzi amananta-yitatsiri oeyita-rika,
otzimatyee ikimita-kaanteero tee riimi ashiyityaawoni. 31 Itzimi-
rika otzimimo-yitziri jaawiki-jato-paeni, ikimita-kaanteero tee
okamethaperotzi. Tema rooteentsi opeyashi-waeteeyaa jaawiki-jato-paeni.
32 Rootaki nokowa-koteemiri eeroka-paeni eero okantzimo-
shire-waetantzimi iroka-paeni. Ewankari-paeni, kaari tzimatsini
iinapaeni, roetziñaarikoteeyaawo rantaneero ikoyiri Awinkatharite
inimota-kaantyaariri. 33 Riima ikaatzi ahaentsiri iina, otzimatyee
inimota-kaayiteero iina, roshireta-piintee-yaawo jaawiki-jato-paeni.
34 Ñaakiro, apite okaatzi roshireta-kota-piintee-yaari. Ari okimitari
tsinani-paeni jeekatsiri kameetha, ewankawo eejatzi tzimawita-chari
oemi. Kantacha oetziñaarikotyaawo ikoyiri Awinkatharite, jempe-rika
oeyitari antayitziri eejatzi okaatzi okenkishire-yitari. Rooma okaatzi
ahaentsiri oemi, otzimatyee inimota-kaeri oemi, oshiretako-tyaawo
jaawiki-jato-paeni. 35 Tee noshintsi-tzimiro nokaman-tzimiro iroka.
Tema rootaki kameethatatsi nokaman-temiro nothaamentakantemiri
pantayiteero kameethatzi-motemini, ari okantyaa poetziñaariko-
tantyaariri Awinkatharite.
36 Eenitatsi-rika ashityaawoni rewankawote antawoteen-tsiri,
iñaakiro-rika kowaki otzimi oemi, kantacha omatero, tee okaariperotzi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aawakaeyaa. 37 Riima ashitawori ewankawo, kaari kowatsini ayi oemi,
kameethataki eejatzi okaatzi rantakiri, tema rootaki ikowakiri ranteri
rirori. 38 Ari okantari. Aririka aawakaakyaa rewankawote, kameethataki.
Rooma eerorika rahaetziro, rootaki kameetha-perota-tsiri.
39 Iroka anteeri iinanteetari: okowa-perota otsipata-piintyaari oemi
eenirowa aawakaa. Rooma aririka ikami-motakiro, ojeekanee kameetha
roori, kantacha ahae itsipa oemi. Roo kanteencha otzimatyee ayiri
kemijantzin-kari. 40 Roo kanteencha eenitatsi nokenkishiryaari naaka,
aritaki okimo-shire-peroteri ojeekaera kameetha, eerorika ahae itsipa.
Okimitaka Ishire Tajorentsi ñaawaeta-kaanawori irok a.

Owanawontsi rashita-kaetariri oshiyakaa-wontsi

8 1 Nimaeka nakiri ikaatzi ojampita-kowentzirori owanawontsi
rashita-kaetariri oshiyakaa-wontsi. Eenitatsi ayotako-yitzirori
aaka, kantawitacha ajahaawentyaawo. Eeromaeta amatziro iroka, tema
rootaki kameethatatsi etakoyiteeyaari irika-paeni, akowa-kowaateero
athaamenta-shireta-kaeyaari. 2 Ari okanta itzimantari ajahaa-wenta-
waeta-chari, kantatsiri: “Naaka yoperotaniri.” Tema tekira riyota-nitzi
ikaatzi kantayita-tsiri. 3 Riima Tajorentsi riyotziri rirori ikaatzi
etakotaariri.
4 Nakawakiri ikaatzi ojampita-kowentzirori owanawontsi rashita-
kaetariri oshiyakaa-wontsi. Tema ayoteeyini aaka ikantee-tziriri
oshiyakaa-wontsi, tee otzimimo-tziri rañaantari. Tee itzimi itsipa
tajorentsita-tsini, apatziro ikanta Tajorentsi-perori. 5 Niyotzi eenitatsi
jaka kepatsiki oshiyakaa-wontsi itajorentsi-niro-teteeri, eejatzi ikaatzi
tzimatsiri jenokinta itajorentsi-niro-teteetari. Riitaki iitashita-piintakari,
ikantziri: “tajorentsi,” ikanteeyini itsipa “nowinkatharite.” 6 Rooma
aakapaeni, apaani ikanta aetziri “Tajorentsi.” Riitaki ashiteeri, wetsika-
kirori maawoeni. Riitaki kantakaawori atzimayitantari aakapaeni.
Ari okimitari eejatzi, apaani aetziri “Nowinkatharite.” Riitakira Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, rowetsika-kaetakiri paerani maawoeni. Riitaki
kantakaawori añaanta-yitaari.
7 Roo kanteencha eenitatsi osheki kaari yotakoteroni iroka.
Rootaki itzimantari ameta-piinta-kawori rashita-kaari owanawontsi
oshiyakaa-wontsi, rowaawo owanawontsi. Irika-paeni atziri ikaatzi
matapiinta-kirori, kemijantzinkari naawita, shipeta-shiryaayitaki. Aririka
rowayityaawo owanawontsi okimitzi-motyaari rantakiro kaari-perori.
8 Roo kanteencha kaari owanawontsi kantakae-yaawoni raakameethatan-
teeri Tajorentsi. Aririka otzimi owanawontsi apinka-piintani, teera
antakaa-ntziro kaari-perori. Aririka atziwae-wityaawomi eejatzi, tee
owameetha-shiretee. 9 Roo kanteencha otzimatyee paamaako-wenteeyaa,
potzika-shireta-waetziri-kari shipeta-shireri-paeni, pikante: “Jeekaana

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kameetha naaka, kantacha nowayityaari iiyita-rika." 10 Pikenkishiryaa-
kotero oeta awijatsini raminemi-rika shipeta-shireri. Okimiwitakawo
iñeemimi poyaawo owanawontsi rashita-kaetariri oshiyakaa-wontsi.
Okantawitaka pikanta-piinteeyini eeroka: "Niyotzi naaka, tee otzimi
rañaantari oshiyakaa-wontsi," kimitaka kantacha imatanakiro royaari
rirori. 11 Rootaki rantantyaawori rirori shipeta-shireri kaariperotzi-
motziriri. Eeroka kantakaa-shityaawoni. ¿Tema pikanta-piinta-witari
"Noyemijantzinkarite?" ¿Tema ikama-wenta-yiteeri rirori Jeepatzii-totaa-
rewo? 12 Arira pikinakaerori pikaariperota-kaanta-kariri irika-paeni.
Powatsi-perotakiri rirori, pikaariperotzi-motakiri eejatzi eeroka
Jeepatzii-totaa-rewo. 13 Rootaki eero nowantaarimi naaka wathatsi, eero
noetzimpina-shiretantari ikaatzi nokanteeri "Noyemijantzinkarite-paen i."

Imonkatziyan-teetzimiri Otyaantaa-rewo-paeni

9 1 ¿Eeroma omata nojeeki kameetha naaka? ¿Kaarima naaka
Otyaantaa-rewo ñaaperota-kiriri Jesús, Awinkatharite? ¿Kaarima
naaka kemijantakaa-perotee-miriri Awinkatharite? 2 Kimitaka eenitatsi
kaari yotenani naaka Otyaantaa-rewo. Rooma eeroka-paeni piyoteeyini,
tema eerokayitaki ikemijanta-kaayitee Awinkatharite nokenkithata-
koyiteemiri, rootaki oñaahan-tzirori naaka-perotaki Otyaantaa-rewo.
3 Iroka nokanteriri ikaatzi ñaawaeta-kowaetanari: 4 ¿Tema okameethatzi
ipaetena naaka iitarika-paeni riitaki nowantyaari, nirantyaari eejatzi
nomiri? 5 ¿Eeroma omata otzimi noena naaka kemijantzinkawo? Aririka
otzimimi, ¿eeroma okameethatzi naanakiro janta pijeekaeyinira
eeroka-paeni? Rootaki imata-piintakiri itsipa Otyaantari-paeni, roojatzi
imata-piintakiri ikaatzi irentzitaariri Awinkatharite, eejatzi Cefas.[i]
6 Piyoteeyini eeroka, eekiro nantawaetatzii naaka nañaantyaari,
roojatzi rantziri Bernabé. ¿Apatziroma nokanta-kaawo naaka-paeni
tee ishinetee-tanawo nopakaero nantawaeri nokenkithatan-tyaari?
7 Pikenkishiryaa-kotyaari jempe ikanta owayiri tzimatsiri reewarite.
¿Kameethama ipinateri reewari ipantyaariri rowanawo? Ari ikimi-tzitari
pankiwaeta-tsiri, ¿eeroma omata rowaeyaawo iwankiri? Eejatzi ikimitari
pirawaeta-chari, ¿eeroma omata inintee-yaari ipira?[j]
8 ¿Pikenkishiryaama eeroka-paeni okaatzi nokanta-yitakimiri rootakima
rametee-yarini atziri-paeni? Tema roojatzi riyotaan-teetakiri Ikantakaan-
teetaniki. 9 Tema rojankinata-kotakiro paerani Moisés ikantaki:

Aririka pantawaeta-kaeri pipira, tee okameethatzi itashe-ya-waete.
¿Pikenkishiryaaama apatziro pipira ikenkishiryaa-kotari Tajorentsi
ikantan-takari? 10 ¡Teera! Tema aakapaeni roshiya-kaawentee-takiri.
Roojatzi roshiya-kaawentzi-teekari ikanteetaki:

---

[i] **9.5** Cefas = Pedro [j] **9.7** ipira = cabra

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eenitatsi-rika pankiwae-rintzi, eenitatsi otekaki-waetatsiri. Rootaki omatantari iroka otziman-tyaari rowayitee-yaari.
11 Ari okantari eejatzi, naaka-paeni kemijanta-kaayiteemiri, ¿eeroma omata pipayiteena nañaantyaari? Okimiwitakawo eenitatsi apankita-kirimi pishireki. ¿Eeroma omata owiikiteero pashitari nashita-kaeyaawori nowatha? 12 Rootaki panta-piinta-kiniriri itsipa-paeni janta. Tema naakawitaka kowaperotatsi pipayiteenami. Roo kanteencha, teera noshintsita-piin-tzimi nokantemi. Tema namaweteyakironi. Tema tee nokoyi nomanonkimi petanakawo pikemijanteero Kameethari Ñaantsi nokenkithata-kota-kimiri Jeepatzii-totaa-rewo.

13 ¿Tema piyotee-yini rowapiintawo Ompera-tajorentsitaa-rewo tzimahaanta-tsiri rashita-kaetawori tajorentsi-panko? ¿Tema piyotee-yini ishinetaa-ntsitzi ipireetari rashita-kaetariri Tajorentsi taapoki-mento-tsiki rowayityaari Ompera-tajorentsitaa-rewo? 14 Ari okantari eejatzi okaatzi ikantakinari Awinkatharite nokenkitha-yiteero Kameethari Ñaantsi, otzimatyee ipineeteena nantantyaawori.

15 Teera noshintsi-tzimi paerani nojeeki-motan-takimiri pimatenawo. Tee noshintsitzimi eejatzi nimaeka nojankinatan-tzimirori iroka. Apatziro nokowaki nokamimi naaka, tekira itzimana-kiita kantatsini: “Kaari kyaariperori okaatzi rajahaa-wenta-waetari Pablo.” 16 Teera najahaa-wenta-waetyaawo nokenkithata-kaayiteemiro Kameethari Ñaantsi. Tema okimiwitawo riimi Tajorentsi shintsitanari nanteero, okantawitaka tee naaka kowa-shityaawoni. Eerorika nomateero, ¡ashironkamatsitena naaka!

17 Naakami kowashita-kyaawoni nantero, ari noshintsitan-takimi ipinateetena. Tema Tajorentsi owakinari nantayiteero iroka. 18 Ari okanta, tekatsi oetyaa noyaawentan-tyaari pipinayiteena eeroka-paeni. Tema ikimita-kaanteero roomi ipineete-narimi noñaayiteero-wa nokimo-shiretee. Rootaki nokimo-shiretantari nimaeka teera nokoyiro pipinateena nokenkithata-kaayiteemiro Kameethari Ñaantsi.

19 Ari nokinakaerori nojeekan-taari kameetha, tekatsi shintsi-tenani ipinatana. Roo kanteencha naaka kimitakaan-tawaetacha omperataa-rewo. Rootaki nawijako-shireta-kaantee-yaari osheki atziri. 20 Ari nokantzitawo aririka notsipatyaari nosheninka-paeni Judá-paeni, nantzitawo okaatzi rametee-yarini rirori, ari okantyaa rawijako-shiretan-teeyaari rirori. Roojatzi nomatzitari notsipatyaaririka pankinawentawori Ikantakaan-teetani, nomonkaatziro naaka eejatzi, okantawitaka niyowitaka tekatsi shintsitenani nopankinawentyaawo, ari okantyaa rawijako-shiretan-teeyaari rirori. 21 Ari okantzitari, aririka notsipatyaari kaari kemakoteeroni Ikantakaan-teetani, ikimita-kotari rirori-paeni, ari okantyaa rawijako-shiretan-teeyaari rirori. Roo kanteencha teera nopiyathatari Tajorentsi, tema otzimatyee nomonkaatero ikantanari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jeepatzii-totaa-rewo nantayitero. 22 Ari okimitari, aririka notsipatyaari
shipeta-shire-waetatsiri, nokimita-kotari rantayitziri rirori, ari okantyaa
rawijako-shire-yitan-teeyaari rirori. Ari nokimitziri maawoeni inashiyita-
chari atziri-paeni, ari okantyaa rawijako-shiretan-teeyaari rirori-paeni.
23 Rootaki nantanta-yitawori iroka-paeni nomatan-tyaawori nokenkithata-
kaanta-yiteero Kameethari Ñaantsi, notsipatan-teeyaariri irika-paeni
nokaatzira itajonka-wentee-taana naaka.

24 ¿Tema pikenkishiryaa-kotari jempe ikanta monkata-wakaa-chari
ishiyeeyani iñeetan-tyaariri iita etyaawoni rareetyaa? Apaani etyaawoni
rareetyaa, riitaki ipinateeteri. Ari pikimita-neeyaari eeroka-paeni.
25 Tema ikaatzi ñaanta-piintawori imonkata-wakaan-tyaari, otzimatyee
ikempoyaa-neeyaa, ratsipetawo itziyitawo okaatzi iñaamayitari.
Rootaki rantantawori iroka ipineetan-tyaariri paata, ramantheeta-
kahae-teeri shiwitha-tapo. Roo kanteencha aminthatzinkawo iroka.
Rooma okaatzi oshiyakaa-wenta-chari ipineeteeri aakapaeni, eero
othonka-nitaa. 26 Rootaki noshiya-kaanta-piintan-tawori naaka
nokimita-tyeemi, tee notempaa-waetzi. Nokimita-kaantawo noshintsi-
waeta-tyeemi nokapojante, teera nokapoja-shiwaetyaawo tampyaaenka.
27 Tema okaatzi natsipeta-waetakawo notzi-wenta-waetaka, noshiya-
kaawaetakiro noperata-tyeeyaawomi nowatha. Rootaki nantantawori
eero ikimita-kaantee-tantanari ranaakoetziri, eero aminaashi-waetanta
nokenkithata-kaanta-piintak iri.

Ikaminaa-wentan-teetziro ipinkathata-shiteetari

10 1 Noyemijantzinkarite-paeni, eero apeya-kotziro okaatzi iñaakiri
awaejatziteni. Ipampithatakiro menkori ochempi-mashiki.
Imontyaa-nakawo rowiryaateeta-paentziro inkari. 2 Ari roñaahan-takiro
rawentaa-shiretakari Moisés, ipampithatakiro menkori, imontyaakawo
inkaari, okimiwitakawo ari romitsiryahae-takirimi rirori-paeni janta.
3 Rowaeya-kawoni awaejatziteni okaatzi itajonka-wentee-takiri. 4 Imiritee-
yakironi nijaa itajonka-wentee-takiri oshitowaatzi-motakiri shirantaaki.
Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo tsipa-shireta-kariri, riitaki oñaahakiriri
nijaa shirantaaki. Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo oshiyakawori
shirantaa. 5 Roo kanteencha eenitatsi osheki kaari inimoterini Tajorentsi,
rootaki ikamahaan-tantakari ochempi-mashiki.

6 Eenitatsi oshiyakaa-wenta-kaeri okaatzi awijeen-tsiri, aamaeyaa eero
oshiyantari irika-paeni, añaamayityaawo antero kaari-perori. 7 Rootaki
kaari okantanta atsipatyaari itsipa-jatzi ithaamenta-waeta ipinkathata-
shiwaetari oshiyakaa-wontsi. Tema rootaki imayitakiri awaejatziteni
paerani, iroka ikenkithata-koeta-kiriri:

Ijeekae-yakini atziri rowawaeteeyani, rirawaeteeyini.
Ari ikatziya-yitanaka otzironkae-yanakani.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ari okimitari eejatzi, tee okameethatzi antayitero kaari kamethatatsiri.
Roojatzi rantakiri awaejatziteni, rootaki iñaanta-yitakawori
ikamahaantaki apaani kitejeri ikaatzi 23,000 atziri. 9 Ari okimitzitakari
eejatzi tee okameethatzi añaanta-waetyaari Tajorentsi. Roojatzi
imayitakiri paerani irika-paeni, rootaki ratsikan-takariri maanki.
10 Ari okantari eejatzi tee okameethatzi akiñaanikowentante. Roojatzi
imatzitakari paerani ithonkan-takariri iiteetziri "Thonkan-taniri."[k]
11 Okaatzi awijeen-tsiri rootaki roshiya-kaawentee-takaeri,
rojankinata-koetakiro riyotahae-teero nimaeka aakapaeni, tema
ajeekatzii othonkima-paetetaa kepatsi. 12 Paama-yiteeyaa eeroka-paeni.
Eero pikanta-waetzi "Eero nomatziro naaka iroka kaariperota-tsiri,"
omapoka-shita-kari pimatanakiro eeroka. 13 Roo kanteencha aririka
piñeero piñaama-shiryaa-waetyaawo, pikenkishireeyaa tee apaniroeni
pikanta eeroka, tema imatakiro rotsinampaakiro itsipa atziri-paeni.
Tema kinatantaniri rirori Tajorentsi, eero ishinetzimi rirori piñaama-
shiryaa-waetyaawo kaari potsinampae eeroka. Aririka piñeero
piñaama-shiryaa-waetyaa, riitaki Tajorentsi oñaayimironi potsinampaan-
tyaawori, okimiwita-nakawo pishiya-pithata-tyeeromi.
14 Netakotani-paeni, pikimita-kaantero pishiya-pithata-tyeerimi
piñaayiteri-rika itsipajatzi-paeni ipinkatha-waetziri oshiyakaa-wontsi.
15 Eenitatsi nokantemiri nimaeka, nokimita-kaantemi eerokami yotaniri
nokantemiro. Pkenkishiryaa-koyityaawo. 16 Aririka apiyota-piinteeyani
irawaeteeyini, akenkishiryaa-kotawo ramanakotanaari paerani
Jeepatzii-totaa-rewo, imiritee-yakirini riyotaani-paeni, ¿kaarima apata-
wakahaantsi, opiyotaa oshiretaari Jeepatzii-totaa-rewo rapatawentakae
riraa? Aririka atzimpetoyiro ratanteetani, ¿Kaarima iroka apata-
wakahaantsi, akenkishiryaa-kotawo iwatha Jeepatzii-totaa-rewo,
akenkishiryaa-kotawo ikama-wenta-yitee? 17 Aririka owayita-kyaawo,
itzimayi-witakyaa osheki akaate apiyoteeyani, maawoeni owaeyakawoni
ratanteetari rowetsikae-takiri apapatha-woeni. Ari akantayita-naari
aakapaeni, akimitanaawo apapathata-tsiri.
18 Ari ikimitakari eejatzi nosheninka-paeni Israel-jatzi-paeni, rapata-
wakaayita eejatzi rirori-paeni, itaayiteero rashita-kaariri Tajorentsi
taapoki-mento-tsiki. 19 Rootaki kimitakawori okaatzi ranta-piinta-yitakiri
itsipa-jatzi-paeni atziri itayiniri itajorentsi-nirote. ¿Poshiya-kaatzima
nokantatzii añaanitatsi itajorentsi-nirote? 20 ¡Teera! Roo kanteencha
eenitatsi peyari amawena-waeta-chari, riitaki roshiya-kaantakiri
itajorentsi-nirote, riitaki rashitakaa-piintari rowanawo. Tema kaari
Tajorentsi rashita-kaayityaa rowanawo. Rootaki kaari nokowakaemiri
eeroka-paeni pitsipatyaari powayityaawo okaatzi rashita-kaawaetariri

---

[k] **10.10** Coré

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

peyari-paeni, apatahaari-kari rirori. 21 Tee okameethatzi pimiritero
amirita-piintziri akenkishiryaa-kotari Awinkatharite, pimiritakiro-rika
okaatzi rashita-kaetariri peyari. Ari okimitzitari, tee okameethatzi
poyaawo owapiintari akenkishiryaa-kotari Awinkatharite, powakawo-
rika okaatzi rashita-kaetariri peyari. 22 ¿Akowatziima owatsimaeri
Awinkatharite? ¿Awijirima rirori?

¿Notzika-shiretantzima ipinkathateeteri Tajorentsi?

23 Iroka ikanteetzi: "Ishinetee-tanawo nantayitero oeta-rikapaeni."
Roo kanteencha teera okameethatzi ranteetero maawoeni. Aritaki
okantawitaka, ishinetee-tantziro antayitero oeta-rikapaeni. Roo
kanteencha eenitatsi oeta antayitziri kaari thamenta-kaeyaarini
itsipajatzi-paeni rantayiteero kameethari. 24 Teera apatziro akenkishiryaa-
kowaetyaawo akowayitziri aakapaeni, rootaki kameethata-tsiri
añaashintsi-wentee-yaawo okaate inimoteerini itsipajatzi-paeni.
25 Aririka piyaate pamanante wathatsi, eero pojampita-kowentziri,
pikante: "¿Ipoñaatyaama wathatsi itahae-tziniri oshiyakaa-wontsi?"
Pamananteri, poyaari. 26 Tema riitaki Awinkatharite ashitariri ikaatzi
tzimayita-tsiri kepatsiki.
27 Ari okimi-tzitari, aririka ikaemimi pakiyoteri kaari kemijanta-tsini,
pakiyoteri pikoyi-rika. Eero pojampitziri pikanteri: "¿Ipoñaatyaama
wathatsi itahae-tziniriri oshiyakaa-wontsi?" Poyaari. 28 Rooma
eenitatsi-rika kamantemini, ikantemi: "Irika wathatsi ipoñaatyaa
itahae-tziniriri oshiyakaa-wontsi," eero powari. Rootaki pantantawori
pikenkishiryaa-kota-nakari kantakimiri, pikenkishiryaanaka kantacha
rowaaripero-shiretante. 29 Nokantakimi "kantacha rowaaripero-
shiretante," tee roo nokanta-kote rowaaripero-shiretemi eeroka,
riitaki nokanta-kotzi kamanta-kimiri, kantacha rowaaripero-shireteri
rirori. Aamaa aritaki pojampita-nakina, pikantena: "¿Iitakama
notzitan-tawaetyaariri apatzirowa ikenkishiryaa-kotana itsipa atziri?
30 Tema namanari Tajorentsi noñaayitziro okaatzi nowari, ¿iitakama
nokenkishiryaan-tyaawori okaate ikijimae-tenari?"
31 Iroka nakimiro: Aririka powawaetyaa, pikenkishiryaa-waeta,
pikante: "Eenitatsi-rika ñeenani nowawaetyaa, ¿arima notzika-shiryaakiri
ipinkathatantyaariri Tajorentsi?" Ari pikimi-tyaawori pimiriwaeterika,
aririka pantayiteero oetarika. 32 Otzimatyee paamawenteeyaa eero
poetzipina-shiretantari Judá-paeni, eejatzi kaari Judá-paeni, ikaatzi
pitsipa-piintari pipiyowentari Tajorentsi, maawoeni. 33 Rootaki nantziri
naaka, natsipe-wentawo nonimota-kaantyaariri maawoeni atziri-paeni
okaatzi nantayitziri. Tee apatziro nantero inimotanari naaka, nantziro
okaate kameethatzi-moterini itsipa-paeni, ari okantyaa rawijakotan-
teeyaari rirori.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11

1 Poshiya-kotee-nawo naaka. Rootaki nomatziri naaka noshiya-
kotari Jeepatzii-totaa-rewo.

Opashikari oetoki tsinani-paeni

2 ¡Noyemijantzinkarite-paeni! Osheki najahaa-wenteemi nimaeka, tema
poetziñaarikotakawo okaatzi nametakaa-kimiri, okaatzi niyotaa-kimiri.
3 Roo kanteencha, iroka nokoyiri piyotero: Riitaki Jeepatzii-totaa-rewo
reewaritari shirampari-paeni. Riima shirampari-paeni riitaki eewaritari
tsinani-paeni. Riima Jeepatzii-totaa-rewo riitaki reewaritari Tajorentsi.[l]
4 Okaatzi ameta-piintari ashiramparinkaki, tee apashika aetoki aririka
amanyaa, aririka akenkithata-kaante. Aririkami apashikyaami aetoki,
owinkatharyaakiro roshiya-kaantee-takiri aeto. 5 Rooma tsinani-
paeni kaari pashika-tachani oetoki amanyaa, okenkithata-kaante-rika,
owinkatharyaantaki. Okimitako-takawo tsinani-paeni ameetzirori
oeshi. 6 Eenitatsi-rika tsinani kaari kowatsini opashikayityaa oetoki,
ramee-tetero oeshi. Tema maawoeni riyoteetzi osheki okaani-wenta-
waetyaa, rootaki opashikan-tyaari oetoki. 7 Riima shirampari-paeni eero
ipashika iitoki rirori, tema ikimita-kotari Tajorentsi, riitaki Tajorentsi
owaneenkata-kaariri. Rooma tsinani, riitaki shirampari owaneenkata-
kaawori. 8 Tema paerani owakira rowetsikan-takawori Tajorentsi
etanakawori tsinani, rootaki raaki iwatha shirampari rowetsikan-
takawori. Rooma owakira rowetsikan-takariri Tajorentsi etanakawori
shirampari, tee roo rayi owatha tsinani. 9 Ari okimitzi-takari, owakira
rowetsikan-tawori Tajorentsi tsinani riitaki shirampari rowetsika-kiniri,
tema tekatsi itsipatyaa. Riima shirampari, tee rowetsikae-tziniro tsinani.
10 Rootaki opashikan-tyaari oetoki tsinani oñaahan-tantyaawori eenitatsi
opinkathatani roori, rootaki inimota-kaantyaariri Ronampiripaeni
Tajorentsi. 11 Teera otzima-shita tsinani, tee itzima-shita shirampari, tema
apite-paeni rashitari Awinkatharite, ikowityaa-wakaa apitekiro. 12 Tema
etanakawori tsinani iwatha shirampari rowetsikaetaki. Roo kanteencha
ikaatzi shiramparita-tsiri nimaeka, rootaki tsinani tzimayiteeriri. Tema
riitaki Tajorentsi kantakaawori itzimantari apite-paeni.
13 ¿Iitakama pikenkishiryaa-kotawori nimaeka okaatzi nokanta-kimiri?
¿Kameethama tsinani-paeni amaniri Tajorentsi eerorika opashika oetoki?
14 Aakapaeni ashiramparinkaki nimaeka, tee ametawo ojanthayiro
aeshi, osheki akaaniwentziro. 15 Rooma tsinani-paeni, rootaki oeshi
owaneenkata-kaawori. Okimiwitaka roomi oeshi opashikyaami oetoki.
16 Eenitatsi-rika janta kowatsiri ikijako-waetyaawo, okaatzi nokantakiri:
Rootaki nameta-piintakari naaka niyotaan-tziro. Roojatzi ikanta-piintziri
piyowentariri Tajorentsi jempe-rika-paeni janta.

---

[l] **11.3** reewaritari = iitoetari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aminaashi-waeta roshireta-kowitaawo rakiyotani Awinkatharite

17 Roo kanteencha eenitatsi otsipa nokantemiri, eero najahaa-
wentzimiro. Tema tee okameethatzi-motana panta-piintakiri
pipiyoteeyanira. Okaate kameethatzi-motemini, rootaki
rowajankitaa-wentee-temiri. 18 Tema nokemaki ikamantee-takina
pinashita-wakaayitaka janta pipiyota-piinteeyanira. Roowiteencha
nokemijanterimi, 19 tema rootaki awija-piinta-tsini iroka. Kimitaka
eenitatsi kowashi-waeta-chani ikantakoeteri "Tema riiperori irika."
20 Ari okimita-piintari pipiyoteeyani eeroka-paeni pakiyota-wakaeyani,
aminaashi-waeta poemoshirenkiro aetziri "Rakiyotani Awinkatharite."
21 Tema powapiintakawo intsipaete pashitari. Tasheneentayita itsipa-
paeni. Eenitatsi itsipa shinkiwaeta-chari. 22 ¿Arima okantyaari?
¿Tekatsima pipanko-paeni jempe powapiinta-yityaawo pashitari, jempe
pirawaeta-piinte? ¿Pimaninta-tziirima ikaatzi piyota-piinta-chari
ipinkathatziri Tajorentsi? ¿Pitheenka-tziirima kowityaa-waeta-tsiri?
¿Poshiya-kaatzima ari najahaawentakimiro? Eero.

Opoñaantari rakiyotani Awinkatharite
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

23 Okaatzi niyotaa-kimiri paerani okanta-kota etantanakari "Rakiyotani
Awinkatharite," riitaki Awinkatharite yotaaki-nawori. Iroka okanta-kota:
Okanta paerani tsireni-paeteki tekira ipithoka-shiteetari Awinkatharite
Jesús, raakiro ratanteetari, 24 Ramanakowentakawo, itzimpetowakiro,
ikantzi: "Poyaawo, nowatha iroka, tema roo kamawentemini. Rootaki
pikenkishiryaa-kota-piintan-tenari." 25 Ari ikimitakiro eejatzi ikaatakiro
rowaeyani, raakotakiro imiriteetziri, ikantzi: "Niraa iroka, rootaki
shitowaa-tsini rawijako-shiretan-teeyaari osheki atziri. Rootaki panta-
piinteeri aririka pimiritero, aririka pikenkishiryaa-piintee-na." 26 Aririka
powapiintee-yaawo, pimirita-piintee-ro eeroka, piyotaa-piinteeri atziri-
paeni ikama-wenta-yitee Awinkatharite. Rootaki pimata-piinta-yiteeri
roojatzi ipiyantee-yaari Awinkatharite.

Owamintha-waeta-shita-kawori rakiyotani Awinkatharite

27 Eenitatsi-rika owaminthawaeta-shityaawoni, iraaminthawaeta-
shityaawo, oshiyawaetaka riita-jaantaki Awinkatharite
itheenka-wathataki, itheenkakiro eejatzi riraa. 28 Tema roo
kameethatatsi, tekira oyaawo, tekira iriroota, otzimatyeera
akenkishiryaa-wakyaa kameetha-shiretakae-rika. 29 Eenitatsi-rika
owashiwaeta-kyaawoni, irashiwaeta-kyaawoni kaari kenkishiryaa-
kotyaawoni oshiyakaa-wentachari "iwatha," aritaki rowajankitee-takiri.
30 Rootaki itziman-tayitari shipeta-waeta-tsiri, mantsiya-waeta-tsiri,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eeniyitatsi makoryaa-yiteen-tsiri. 31 Rooma akenkishiryaa-perota-nakyaa-
rika tekira owanakyaawo, eero añiiro rowajankitaa-waetee Tajorentsi.
32 Roo kanteencha aririka rowajankitaa-waetakae, iñaanta-kaawaeta-
tyeero ikimita-kaanta-waete aakatakimi itomi-perori. Ari okantyaa eero
rowajankitaa-perotantee paata, ikimita-kaanta-yiteeri jempe ikantayiteeri
jaawiki-jatzi-paeni.
33 Noyemijantzinkarite-paeni, rootaki okowantari poyaa-kota-waka-
yiteeyaa eeroka-paeni, eero pojateka-waeta aririka pipiyotee-yakyaani
pakiyota-wakaeyaa. 34 Pitasheyatzii-rika, powanakyaa pipankoki tekira
piyaata-nakiita, okantantyaari eero iñaakaan-teetzimi pipiyotakyaarika.
Aririka niyaataki nareetan-temiri, aritaki nothotyaakimiro niyotaa-
yitemiro irok a-paeni.

Tajonka-wenta-shiretaantsi

12 1 Nimaeka nokaman-temiro jempe okanta-kota tajonka-
wenta-shiretaantsi. Noyemijantzinkarite-paeni, tee
nokoyi okompitzi-motemi. 2 Piyoteeyini eeroka, paerani tekira
pikemijantanaki, eenita-piintatsi pantani, pithamen-shirepiintari
piyaata-shitziri oshiyakaa-wontsi kaari ñaawaetaa-jaeta-tsini. 3 Rootaki
nokamantantemiri nimaeka: Eenitatsi-rika janta kenkithata-kaanta-
tsini, ikantapaaki “¡Kamaari irika Jesús!” kaarira Itajorenka Tajorentsi
ñaawaeta-kaerini irika. Rooma aririka ikante, “¡Awinkatharite irika
Jesús!” riitaki Ishire tajorentsi ñaawaeta-kaeriri.
4 Tema apaani irika Ishire tajorentsi, roo kanteencha eenitatsi osheki
jempe ikinakaero itajonka-wenta-yitakae antanta-yitawori oeyita-
rika. 5 Apaani irika Awinkatharite, roo kanteencha eenitatsi osheki
jempe akinakaero antawaeteeniri rirori. 6 Apaani ikanta Tajorentsi, roo
kanteencha eenitatsi osheki jempe okanta opoñaan-takari rantakaa-
yiteero oeta-rikapaeni. 7 Maawoeni aakapaeni, eenitatsi oeyita
rantakaa-yiteeri Ishire tajorentsi roñaahantari, rootaki ashiminthata-
kaantyaariri itsipa kemijantzinkari-paeni rantayiteero rirori kameethari.
8 Jame oshiyakaa-wenta-wakiro. Eenitatsi atziri ikantakaakari Ishire
tajorentsi otzimi-moteri riyotani ikenkithatan-tyaari. Eenitatsi
itsipa ikantakaakari Ishire tajorentsi ikenkithata-koteero okaatzi
riyota-kae-takiriri. 9 Eenitatsi itsipa ikantakaakari Ishire tajorentsi
rawentaa-shire-perotyaari. Eenitatsi itsipa ikantakaakari Ishire
tajorentsi retsiyata-kota-kaantantari. 10 Eenitatsi itsipa ikantakaakari
itajonka-wentante rirori, itsipa ikantakaakari ikamantanta-nirite,
itsipa ikantakaakari rapiiteero okaatzi ikamantantakiri Kamantan-
taniri, rootaki iñaantyaawori roorika Ishire tajorentsi kantakaariri
ikamantantero. Eenitatsi itsipa ikantakaakari iñaawae-yitero otsipa-
jatoyitatsiri ñaantsi, eenitatsi itsipa ikantakaakari rowawijahaero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iñaaniki rirori okaatzi ikenkithatee-takiri. 11 Maawoeni iroka-paeni
rootaki Ishire Tajorentsi kantakaa-kawori rantantee-takawori jempe-
rika oeta-rikapaeni. Apaani okanta Ishire tajorentsi. Riitaki matzirori
itajonka-wenta-yitakae aakapaeni, imatakaa-yiteero okaatzi ikoyiri rirori.
12 Ari okanta apatawakaantaari, ikimita-kaanta-yitee aakami iwatha
Jeepatzii-totaa-rewo. Tema jempe akantawaeyita awathaki-paeni,
rootaki matakaa-yiteerori oeta-rikapaeni. Ari akimiyitaari eejatzi
aakapaeni, otsipayita antayiteero oeta-rikapaeni. 13 Tema apaani
okanta Ishire Tajorentsi omitsiryaa-yiteeri, rootaki apatawakaantaari,
tekatsi oetyaa aakarika Judá-paeni, kaari Judá-paeni, omperataa-rewo,
jeekashiwaetantsi, maawoeni. Akimiwitaawo maawoeni atsipata-
wakahaeyaa aakapaeni irapiinteero roshiya-kaawentee-takiro Ishire
tajorentsi.
14 Pikenkishiryaa-kotyaawo jempe okanta awatha. Apaani akanta
awathaki, roo kanteencha eenitatsi osheki otsipayita okaatzi antayiteri.
15 ¿Kantachama oñaawaete aetzi, oñaanatero ako, okantero: “Tee
nokameethatzi naaka, tee noshiyimi eeroka pimatziro poteeya-yitziro
oeta-rikapaeni?” ¿Tema okameethatzi aetzi? 16 ¿Kantachama oñaawaete
akempita, oñaanatero oki, okantero: “Tee nokameethatzi naaka, tee
nokimitzimi eeroka piñaayitziro oeta-rikapaeni?” ¿Tema okameethatzi
akempita? 17 Roomi yoshiita-chanimi oki awathaki, ¿arima omatakyaa
akemi? Roomi yoshiita-chanimi akempita, ¿arima omatakyaami
akemaenkawaete? 18 Ari okantari awatha. Tema riitaki Tajorentsi
wetsika-kirori jempe okanta ikowaki rowetsikiro, rootaki otsipayitantari
oetarika antayitziri. 19 Arimi oshiya-wakae-yaami maawoeni jempe
okantayita awatha, eero awathatawomi. 20 Tema apaani iroka awatha,
roo kanteencha eenitatsi osheki inashiyita okaatzi antakaa-yitzirori.
21 ¿Arima omatakyaa oñaawaete oki, oñaanatero ako, okantero: “Naaka
ikowaperoetzi, rooma eeroka, tee ikowaetzimi”? ¿Arima omatakyaa
oñaawaete aeto, oñaanatero aetzi, okantero: “Tee ikowaetzimi eeroka”?
22 ¡Eero omatziro! Tema okaatzi tzimatatsiri awathaki kaari akowa-perotzi
aaka, rootaki kowaperota-chari. 23 Rootaki akithaatanta-piintari, omaniro
awatha-paeni, oshiyakaantawo opinkatha-rentsitatyeemi. Okaatzi
omanako-yitziri awathaki, akimitakaantawo rooperokimi roori-paeni.
24 Rooma okaatzi kaari omanayita-piintziri awathaki iñahaeta-piintziri,
teera akowayitziro iitarika antayite-nirori. Ari ikantzitari Tajorentsi
rowetsikakiro awatha, otzimatyee aneshironkateero oshiyimo-witeeri tee
imeraawentee-tziro. 25 Tema eero omata apitharyeero okaatzi awathatari.
Apatziro akoyi aneshironkayiteero maawoeni awatha. 26 Aririka
owatsinaa-waetyaa eepichokiini awathaki, oshiyawaetaka owatsinaa-
kyaami maawoeniki awatha. Aririka owaneenka-waetyaa eepichokiini
awathaki, kimoshireri akantyaa maawoeni awathaki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 Ari akantayitari aakapaeni akaatzi awentaa-shiretaari Jeepatzii-
totaa-rewo, okimiwitaka apaanimi iwatha aaka Jeepatzii-totaa-rewo.
28 Iroka jempe ikantakaa-yitaari Tajorentsi ikaatzi kemijanteeriri:
Etanakawo, eenitatsi Otyaantaa-rewo-paeni. Apiteta-neentsiri, eenitatsi
Kamantan-taniri-paeni. Mawataneen-tsiri, eenitatsi yotaantaniri-paeni.
Opoñaa itzimayitanaki tajonka-wentan-taniri, etsiyata-kota-kaantaniri,
amitakotaniri, jewatakaan-taniri, ñaawaetzirori otsipa-jatoyitatsiri
ñaantsi. 29 ¿Maawoenima Otyaantaa-rewo-paeni? ¿Maawoenima
akamantantaniritzi? ¿Maawoenima ayotaan-taniritzi? ¿Maawoenima
atajonka-wentan-taniritzi? 30 ¿Maawoenima etsiyata-kota-kaanta-niritzi?
¿Maawoenima añaawae-yitziro otsipajato-tatsiri ñaantsi? ¿Maawoenima
owawijayiro otsipajato-tatsiri ñaantsi añaaniki aaka? 31 Tema rootaki
pikowa-perote okantakae-yaawo Ishire Tajorentsi pantantee-yaawori
kowaperota-chari. Roo kanteencha, eenitatsi awijirori iroka-paeni.
Aritaki nokaman-takimiro iroka.

Rootaki kowaperota-chari etakotantyaa

13 1 Jame akanta-shita-wakyaa, kantacha noñaawaetero naaka
otsipajato-yitatsiri ñaantsi iñaawae-yitziri itsipa atziri, nomatzi-
takyaawomi okaatzi iñaawaetziri Ronampiripaeni Tajorentsi. ¿Tema
kameetha-waewitaka iroka? Roo kanteencha terika netakotantyaa
nomatan-tawita-kawori iroka-paeni, noñaawaetashiwaetakaha. 2 Ari
okimitari eejatzi, naakami kamantan-taniri, niyota-kotziro okaatzi kaari
riyotako-witeeta paerani, nawentaa-kitari Tajorentsi, ari okantakimi
roshirinkinawo ochempi ipiriintero jempe-rika nokoyiro naaka. ¿Tema
kameetha-waewitaka iroka? Roo kanteencha terika netakotantyaa
nomatan-tawita-kawori iroka-paeni, tekatsira nomonkaate. 3 Ari okimitari
eejatzi, arimi nopashitan-tyaawo maawoeni tzimi-motanari rootaki
otziman-tyaari royaari kowityaa-waeta-tsiri. Aririkami natsipeta-
kowentyaari itsipa, notaa-wenta-waetakari. ¿Tema kameetha-waewitaka
iroka? Roo kanteencha terika netakotantyaa nomatan-tawita-kawori
iroka-paeni, tekatsira nonintahaeyaa.

4 Eenitatsi-rika etakotan-tachari, tsinamparira irika, kaminthaan-taniri,
tee iikijakowaeta-nityaa, tee rajahaa-waenityaa, tee ikantakaa-pero-
waetyaa. 5 Eenitatsi-rika etakotan-tachari tee ikaaripero-waante-nitzi, tee
ithañaa-waetyaa, tee ikijawae-nityaa, tee okantzimoneentari ikijaneentante.
6 Eenitatsi-rika etakotan-tachari tee rajahaa-wenta-waetawo rantero-rika
kaari-perori, apatziro ikimo-shire-wentziro riyotakoe-teero kyaaripero.
7 Eenitatsi-rika etakotan-tachari riyotziro ramawewaenitzi, ikemijanta-
piinta-nitzi, eenitatsi royaa-kota-piintani, oejokirota-piintan-taniri irika.

8 Teera othonka-nitaa etakotantyaa. Rooma iroka-paeni othonka-
nita, kamantan-taniritaantsi, iñaawaetan-teetawo otsipajato-yitatsiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ñaantsi, riyotee-tziro oeta-rikapaeni. 9 Tekiraata riyotee-tziro maawoeni,
tekiraata ikamantantee-tziro okantakoyita maawoeni tzimayita-tsiri.
10 Rooma aririka okaatapaaki monkaayita-chani paata, eero akowaneero
iroka-paeni okaate peyayitaa-chani. 11 Roowaetaki akimiyita atziritzika.
Eeniro-rika akaatziini, akimitari eenchaa-niki, jempe ikanta iñaawaetzi,
jempe ikanta ikenkishiryaa, jempe okanta ipampi-shiryaari. Rooma
aririka antarita-paaki, eero oshiya-kota-naari jempe ikantayitaha rirori.
12 Kantacha oshiyakaantero eejatzi jempe akanta aminaatyaaworika
eshiro-takiri. Eero akoñaaperotzi kameetha, eero ayotzi jempe
akantawaeta. Rooma paata aririka iyotako-peroteeri jempe ikanta-kota
Tajorentsi, aritaki akimiteeyaari rirori riyoyitee aakapaeni. 13 Iroka
kaatatsiri mawa jempe otzimi ashi owaeroni ojeekae, eero othonka-nitaa:
awentaa-shiretani, oyaako-tani, etakotantani. Rootaki kowaperota-chari
iroka eta kotantani.

Iñaawaetan-teetyaawo otsipajato-yitatsiri ñaantsi

14 1 Pikyaaryoote pimatan-tyaawori petakotantyaa. Pikowako-
peroteeri Ishire tajorentsi itajonka-wentemi ikantakae-mi
pantawaetan-tyaanariri Tajorentsi. Rootakira pimata-teeri pikamantanta-
niritee. 2 Aririka apiyotee-yaani akaateri kemijantzinkari-paeni,
tzimatsi-rika okantakaakyaa Ishire tajorentsi iñaawaetan-tanakyaawo
otsipajatota-tsiri ñaantsi kaari ikemaeta-piintziri, eero akemathatziri,
eero ayotziro oeta ikantziri. Teera roo iñaawaetantari akemathateri
aakapaeni, tema Tajorentsi kemathaterini. 3 Rooma itzimi-
rika okantakaakyaa Ishire tajorentsi ikenkithata-kaante, riitaki
kenkithata-kaeni maawoeni aakapaeni, rowetsika-shireta-kaanteeri,
ithaamenta-kaanteeri, roemoshirenka-shiretan-teeri. 4 Ikaatzi
ñaawaetzirori otsipajatota-tsiri ñaantsi, apatziro ithaamenta-shireta-
waeta. Riima kamantanta-nirita-tsiri, riitaki wetsika-shireta-kaayitariri
maawoeni kemijantzinkari-paeni ikaatzi piyoyita-chari. 5 Osheki inimo-
tenami aririka piñaawaetan-tyaawo otsipajato-yitatsiri ñaantsi maawoeni
eeroka-paeni. Rootaki inimo-perotee-nanimi aririka pikamantan-taniritee
maawoeni eeroka-paeni. Tema rootaki kowaperota-chari awijirori
piñaawaetan-tyaawomi otsipajato-yitatsiri ñaantsi. Roo kanteencha
eenitatsi-rika owaahako-terini, riitaki wetsika-shireta-kaayityaarini
kemijantzinkari-paeni ikaatzi piyotachari.

6 Noyemijantzinkarite-paeni, pikemi noshiya-kaawentemiro. Aririka
nareetemi pinampiki, apatziro noñaawaetan-tapaakawo otsipajatota-
tsiri ñaantsi, ¿nomatakiroma nothaamenta-shireta-kaemi? Rooma
aririka nokenkithata-kota-kimiro ikemathata-kahaanari Tajorentsi,
nokenkishiryaa-kaayimi, nokaman-tayiteemiro, niyotaa-yiteemiro
eejatzi. Rootaki piñaantaawori pithaamenta-shiretanaa. 7 Paatatyaa

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

noshiya-kaawentemiro eejatzi, oshiyakawo aririka ashowiwaete, aririka
apiyompi-waete. Eerorika anashitawo owameninka, roojatzi apiipiinte,
tekatsira yoteroni oetarika akoyiri ashowitakotziri. 8 Ari oshiyari eejatzi
aririka atziwoote. Eerorika okamenee-nkatzi kameetha, tekatsira yotatsini
akaemantatzii owayiritya. 9 Ari pikantari eejatzi eeroka-paeni. Eerorika
piñaawaetantawo ikematheeteri, piñaawae-pooki-waeta-shitaka. 10 Tema
jaka kepatsiki eenitatsi osheki inashiyita-chari ñaantsi iñaawaetee-tziri.
Eenitatsi osheki oeyita-rika ikantee-tziri iñaawaeteetzi. 11 Eenitatsi-rika
ñaanatanari iñaaniki rirori kaari nokemathatzi naaka, nokimita-kaantari
itsipa-jatzi irika, ari roshiyi-tanari eejatzi rirori. Tee nosheninkatari
kameetha. 12 Niyotzi naaka, pikowa-perotatzii eeroka-paeni itajonka-
wenteetemi janta. Roo kanteencha otzimatyee pikowa-kowa-peroteero
powetsika-shireta-kaayitee-yaari maawoeni piyota-piinta-chari janta.
13 Eenitatsi-rika ñaawaetzirori otsipajatota-tsiri ñaantsi, otzimatyee
ikowa-koteeri Tajorentsi imatakaan-teeyaariri rowaaha-koteero
iñaawaetziri. 14 Aririka namanantyaawo otsipajatota-tsiri ñaantsi kaari
nokemathatziri noñaawaetziro, kimitaka nothaamenta-shiwaetakawo,
okantawitaka tee nokemathatziro okaatzi namanari. 15 Tema roo
kameethatatsi namanantyaawo ñaantsi niyotziri, thaamenta-kaenari. Ari
nokanterori eejatzi nomampaa-wentyaari Tajorentsi. 16 Jame akantawaki,
eenitatsi piyoteen-chari ipiyoteeyani, ari pamaniri eeroka Tajorentsi,
apaniroeni pithaamenta-waeta, riima pikaateeyini tee ikematha-tziro
piñaawaetakiri. ¿Arima ithaamentakyaa rirori pikaa-yitakirira? Eero,
tema tee riyotee-yini rirori-paeni kameetha-rika ikantyaa "¡Omaperowé!"
17 Kameetha-witaka pamanaka eeroka. Riima itspajatzi-paeni tee
powetsika-shireta-kaayitari.
18 Osheki namana-piintakiri naaka Tajorentsi namanantawo
otsipajatota-tsiri ñaantsi, kimiwitaka nawijakimimi pamanapiinta
eeroka-paeni. 19 Rooma aririka notsipatyaari niyoteeri ipiyotaa itsipajatzi-
paeni kemijantzinkari, tee nomatziro. Roomi nokowa-perotemi naaka
noñaawaetemi eepichokiini okantyaa ikemathatan-tenari, tee nokowaa-
jeetziro noñaawae-pero-te kaari ikemathatee-tenari.[m]
20 Noyemijantzinkarite-paeni, eero poshiyari ikenkishiryaa eentsi,
apatziro okameethatzi poshiyaari ikenkishiryaa antari. Kameetha-
witaka pikimita-kotyaari eentsi eero pantanta-yitawo kaari-perori.
21 Pikenkishiryaa-kotero Ikantakaan-teetani ojankinee-takiri, ikanteetzi:

> Iroka ikantakiri Awinkatharite:
> Eenitatsi nokoyiri nokanteriri irika atziri-paeni,
> Ikaate notyaanteri, itsipa-jatzi irika, ñaawaetzirori otsipajatota-tsiri
> ñaantsi, riitaki kamanta-yiteeni.

---

[m] **14.19** eepichokiini = 5 ñaanchaa-niki; noñaawae-pero-te = noñaawaete 10,000 ñaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Roo kanteencha eero ikemijantee-tawakiri.
22 Iroka oshiyakaa-wenta-chari. Tema mataka itajonka-wentee-takae
añaawaetan-tyaawo otsipajatota-tsiri ñaantsi, rootaki roñahae-
tziriri kaari kemijanta-tsini. Rootaki itajonka-wentan-takaeri
akamantantantyaari, roojatzi roñahae-teeri aakapaeni akemijanta-
yiteero. 23 Jame akantawaki, pipiyotee-yaani maawoeni eeroka-paeni,
maawoeni pamanantee-yawoni otsipajatota-tsiri ñaantsi. Ari ikyaapaaki
kaari kemijanta-tsini, kaari riyotahaetzi. ¿Eeroma ikantapaaki:
"¡Ishinki-wentatyaa irika!?" 24 Eejatzi akantawaki, pipiyoteeyani eeroka-
paeni janta pikamantantzi. Ari ikyaapaaki kaari riyotahaetzi, kaari
kemijanta-tsini. Ikemaero maawoeni pikantee-yirini irika-paeni, rootaki
ikenkishiryaan-tanee-yaari, 25 roo opoñaantyaari ikamanta-kota-neero
okaatzi ikenkishiryaa-waeta-shitari romanakaari, ari rotziwerowanaka
ipinkathata-neeri Tajorentsi, ikante: "Omaperotatyaa itsipa-shiretzimi
Tajorentsi eeroka-paeni jaka."

26 Noyemijantzinkarite-paeni, iroka pantayiteeri aririka pipiyota-
piinteeyaa. Kantacha romampahae-teeyaawo mampaantsi, otsipa
yotaantaniri, itsipa kenkithateeroni okaatzi ikemathata-kahaeriri
Tajorentsi, otsipa iñaawae-yiteero otsipajato-yitatsiri ñaantsi, itzimayitee
owaahakotantatsini. Tema okaatzi pantayiteeri rootaki powetsika-
shireta-kaantee-yaari itsipa-paeni. 27 Eenitatsi-rika ñaawaetan-tawori
otsipajatota-tsiri ñaantsi, eero isheki-perotzi, apatziro ikante apite,
terika ikaatzi mawa. Eero rakishiyeenkaeyani irika-paeni ikenkithate,
royaawentyaa imatantyaawori itsipa. Otzimatyee itzimi owaahakoterini.
28 Tekatsi-rika owaahakoterini, otzimatyee imaerite jempe pipiyoteeyani.
Apatziro iñaanashireteri Tajorentsi, ari okaate. 29 Riima kamantan-
taniri-paeni, oshinetaa-ntsitzi ikenkithata-kaante apite, terika mawa.
Riima itsipa-paeni otzimatyee ikenkishiryaa-kotero kameethari okaatzi
ikamantantziri. 30 Rooma itzimi-rika ikemathata-kaaneeri Tajorentsi,
eeniro-rika ikamantantzi itsipa, kameethatatsi imaeritawaki ikenkithata-
kaantawaki itsipa. 31 Tema tee okameethatzi iñaawaeteeyini apitekiro,
tema retawakyaawota apaani ipoñaashitya itsipa. Ari okantyaa riyotan-
teeyaari maawoeni, iwetsika-shireyiteeyaa. 32 Eenitatsi-rika matanakirori
ikamantanta-nirite, riitaki materoni iñaakota-nityaa ikenkithata-kaante.
33 Aririka rakishiyeenka-yityaa, kaari Tajorentsi kantakaan-teroni. Tema
riitaki Tajorentsi maerita-kaanta-tsiri.

Nimaeka nokaman-temiro otsipa okaatzi rameta-piintaari ikaatzi
ikemijanta-kahae-teeri aririka ipiyotee-yaani jempe-rika-paeni: 34 Omoeri-
tashiyani roori tsinani-paeni, tee oshinetaa-ntsitzi oñaawaete. Apatziro
okemijantayite, tema rootaki ikantee-takiri Ikantakaan-teetaniki.
35 Eenitatsi-rika okoyiri iyotero, ojampiteri oemi janta opankoki. Tee
okameethatzi oñaawaete tsinani aririka ipiyoteetyaa. 36 ¿Pikenkishiretee-

yanima eeroka-paeni omapoka-kaanta-kirori pikenkithata-kaantziro
iñaani Tajorentsi? ¿Pikenkishiryaama eeroka-paeni apatziro pikaateeyini
pikemijantzin-karitzi?
37 Eenitatsi-rika janta kantatsiri "Naaka kamantan-taniri, tema antaki-
shiretakina naaka," otzimatyee riyotemi irika riitaki Awinkatharite
kantakaawori nojankinatan-tzimirori iroka. 38 Terika ikemijanta-yitzi
irika-paeni, eero pikemijantziri eejatzi rirori. 39 Noyemijantzinkarite-
paeni, otzimatyee pamina-mina-peroteero imatakae-teemiro
pikamantanta-yitee. Eeromaeta pimaperotziro potzika-tzika-yiteeri
ñaawaeyitzirori otsipajatota-tsiri ñaantsi. 40 Rooma aririka pantayiteero
iroka-paeni, kametha piñaakotanityaa, pijantziko-t eeyini.

Rañaantee-yaari kamayita-tsiri

15 1 Noyemijantzinkarite-paeni, nokoyi nokenkishireta-
kaemiro jempe okanta-kota Kameethari Ñaantsi okaatzi
nokenkithatakaa-kimiri, poejokiroteeyaawo pikemijantanee. 2 Rootaki
owawijaako-shireteemini, eekiro-rika poejokirota-nakityee-yaawo okaatzi
nokenkithata-kaakimiri. ¿Aminaashi-waetakama pikemijanta-yitanee?
3 Iroka kowaperota-chari ikamantee-takinari naaka, rootaki nokaman-
takimiri eeroka-paeni, nokantzimi: Ikamawentakae Jeepatzii-totaarewo
okantakaawo akaaripero-waetaki, imateero imonkaata-kahaawo okaatzi
ikenkithata-koetakiri Jankina-rentsi-peroriki. 4 Opoñaa ikiteetakiri,
okanta mawatatsiri kitejeri, rowiriintee-teeri. Roojatzi ikenkithata-
koetzi-takari Jankina-rentsi-peroriki. 5 Opoñaa roñaakahaari Cefas,
roñaahaari maawoeni 12 riyotaani.[n] 6 Roñaahaari eejatzi osheki aetziri
nimaeka "Noyemijantzinkarite-paeni," 500 ikaateeyini. Eeniro rañaayitzi
osheki noyemijantzinkarite-paeni, tema makoryaa-yitaki itsipa-paeni.
7 Opoñaa roñaahaari Jacobo, roñaahaari eejatzi maawoeni Otyaantaa-
rewo-paeni.[o] 8 Naaka iweyaanta-paakawori roñaahaana, okimiwitakawo
naaka impoeta-tsinimi notzimi. 9 Naakataki eejatzi apaani kaataneeriri
Otyaantaa-rewo-paeni, rawijayitana maawoeni itsipa. Tee okamethajeetzi
iiteetena "Otyaantaa-rewo," tema nowajankitaa-waetakiri kemijanta-
neeriri Tajorentsi, piyowenta-naariri jempe-rika-paeni. 10 Roo kanteencha
tee aminaashi-waeta ineshironka-perotaana Tajorentsi, tema riitaki
kantakaa-kawori Notyaantaa-rewotan-taari. Naakataki antawae-
perotaa-tsiri, nawijiri itsipa-paeni okantakaan-tziro nantashi-waetakari
paerani. Tee naaka matashityaawoni apaniroeni, tema Tajorentsi
neshironkataanari nomatan-taawori. 11 Rootaki nojankinatan-tamirori
okaatzi nokenkithata-piintakiri, roojatzi ikenkithata-piintakiri eejatzi
itsipa Otyaantarewo-paeni. Rootaki pikemijanta-yiteeri eeroka.

---

[n] **15.5** Cefas = Pedro. [o] **15.7** Jacobo = Santiago, rirentzi Jesús.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Tema nokenkitha-yiteemiro rowiriintee-teeri Jeepatzii-totaa-
rewo rowamaa-witee-takari, ¿Oetaka pikantantari: “Eero añaayitee
akamaki-rika?” 13 ¿Poshiya-kaatziima tee rowiriinteeteeri Jeepatzii-
totaa-rewo? 14 Ari okantyaami, naminaa-shiwaetaka naaka
nokenkithataki, paminaa-shiwaetaka eeroka-paeni pikemijantee-yakini.
15 Kimiwitaka notheeyakyaami nokenkithata-kota-piintakiri Tajorentsi,
nokantanta-piintaki: “Tajorentsi owiriinteeri Jeepatzii-totaa-rewo, ari
ikimi-tahaetee aakapaeni.” 16 Ari okantyaami eero ipiriinta-yitaami
kamayiteen-tsiri, teera ipiriintzitaa eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo.
17 Eeromi rowiriinteeteerimi Jeepatzii-totaa-rewo, paminaa-shiwaetaka
eeroka-paeni pikemijanta-yitee. Eekiro pikaaripero-yitatyeemi tekatsi
peyakotee-mironimi. 18 Tema peyapero-takami ikaatzi makoryaa-
yiteen-tsiri, aminaashi-waetakimi rawentaa-naari Jeepatzii-totaa-rewo.
19 ¡Ikanta-macheeteeni aakapaeni! Aminaashi-waetakyaami awentaa-
naari Jeepatzii-totaa-rewo, aminaashi-waetakyaami okaatzi
oyaakoteeri, anamintha-waeta-shitakyaami eepichokiini nimaeka.
Mapero-waeta-kaemi.

20 Roo kanteencha tee ari okantyaa. Tema rowiriintee-teeri Jeepatzii-
totaa-rewo ikamawitaka. Riitaki matakirori retakaantawo rañahae,
ari ikantayitee-yaari paata ikaatzi makoryaa-yiteen-tsiri. 21 Iroka
okanta-kota iroka: Paerani, eenitatsi rantakiri apaani atziri poñaakaan-
takawori akaamani-yitzi maawoeni. Roo kanteencha riitaki eejatzi
apaani atziri poñaakaan-taawori apiriinta-yitaa maawoeni akamayi-
witakaha. 22 Rootaki akaamani-yitan-taari maawoeni okantakaan-tziro
asheninkayitaari Adán. Roo kanteencha aritaki añaayitee maawoeni
okantakaan-tziro asheninka-shiretaari Jeepatzii-totaa-rewo. 23 Iroka jempe
okanta-kota iroka: Riitakira Jeepatzii-totaa-rewo etaawori ipiriintaa.
Aririka ipiyee paata, aritaki rowiriinta-paeri ikaatzi rashiyitaari rirori.
24 Opoñaashitya othonkaeyaa maawoeni, ithonkaeri Jeepatzii-totaa-rewo
ikaatzi pinkathari-waeta-shita-chari, ikaatzi otzimimo-waeta-shitari
ishintsinka. Riitaki Jeepatzii-totaa-rewo matakahaeroni aakapaeni
rashitan-teeri Tajorentsi, matzirori Ipinkathari-perotzi. 25 Tema
retaneentakawo nimaeka Jeepatzii-totaa-rewo ipinkathari-wentantzi,
roojatzi paata omonkaatan-tapaa-kyaari rotsinampahaeri iijaneentani-
paeni.[p] 26 Iweyaantyaawoni iijaneentani rotsinampahaeri rootakira
“Kaamanitaantsi,” ikimita-kaanteero atziritatyeemi ithonkaero. 27 Tema
ikenkithata-koetzi-takari Jeepatzii-totaa-rewo, ikanteetaki:

Eenitatsi matakirori rotsinampahaeri maawoeni.

Roo kanteencha ikaatzi ikantakoe-tziri jaka “maawoeni,” teera
ikantee-tatzii riitaki Tajorentsi rotsinampahae-teeri, tema riitaki

---

p **15.25,27** rotsinampahaeri, rotsinampahaeri = makoryaa-kitzitaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tajorentsi kanta-kahae-yaawoni imatantee-tyaawori maawoeni.
28 Aririka ipinkathari-wenteero Itomi maawoeni, riijatzira Tajorentsi
pinkathari-wenteeroni, tema ari ikinakaerori Tajorentsi ipinkathari-
wentan-teeyaawori maawoeni tzimayita-tsiri.
29 Eeromi rañaayiteemi ikaatzi kamayiteen-tsiri, ¿Iitakama
romitsiryaa-wentan-teetariri kamaentsiri? 30 Eejatzi okimi-tzitari, eeromi
ipiriintee-taami, ¿iitaka añaanta-piinta-kawori aakapaeni ipatzima-
mintha-waeteete? 31 Noyemijantzinkarite-paeni, ¿Pitheenkatyaanama?
¿Kaarima naaka thaamenta-wenteemiri nokemijanta-kaayiteemiri
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo? Tema omaperotatyaa
iroka, ashi owaero maawoeni kitejeri ikowaetzi rowamahaetena.
32 Ari okimi-tzitakari jaka nojeeki Efeso-ki, ikosheka-waetakina
kijawaetachari. Eeromi apiriinta-yiteemi, atsipayitee-yaarimi rirori-paeni,
nokanta-waeta-shita-kyaami:

Jame anintaa-waeta-wakyaa, owawaetyaa, irawaete, oemoshirenka-
waetyaa. Aamaa-shityaa roo akami.

33 Rootaki paamawentan-tyaari eeroka otzimi-kari pantani. “Eero pitsipa-
minthatari kaari-perori, pimatziro-kari eeroka.” 34 Pikenkishireteeyaa
kameetha. Eero pikinashi-waeta. kimitaka eenitatsi pikaateeyini eeroka-
paeni tee piyota-kotaa-jeetziri Tajorentsi. ¡Pashiwentan-tsiwaetaki!
35 Kimiwitaka eenitatsi janta kanta-shireta-waeta-tsiri: “¿Jempema
ikinika ipiriintee tonkitsi-pooki? ¿Jempema okinika iñaayiteero
iwatha?” 36 ¡Majontzishireri! Kantacha oshiyakaantero jempe okanta
okithoki pankirentsi. Tema apaani okithoki kaari jampiikita-tsini aririka
ipankiteetero, ashi oyiro okaamatsite apaani okithoki. Eero iñahaeteero
okithoki-perotee. 37 Iroka okithoki pipankita-piintziri apaKithokiro
okaawita, roo kanteencha aririka oshookanaki ninashitaneeya. Tema
tee pipankita-piinta-tziro oshooki-mataki pankirentsi.[q] 38 Tema riitaki
Tajorentsi shookakaa-yitzirori otzimayitantari owatha okaatzi ikoyiri
rirori. Riitaki nashita-kaayitawori ishooka-kaayitziro, okaatzi tzimayita-
tsiri otsipajato-yitatsiri pankirentsi. 39 Akaatzi otzimayitzi awatha, tee
oshiya-wakahaeyani. Jame oshiyakaan-tawakiro aakapaeni atziritzi,
tema anashiyita awathaki, inashiyita iwatha antami-weri, tsimeri-paeni,
eejatzi shima-paeni. 40 Eejatzi ikimiyita inkite-weri tee roshiya-yitee
akantayita aakapaeni ajeekika kepatsiki. Otzimi-motziri inkite-weri
rowaneenkawo, tee okimitawo owaneenkawo aakapaeni. 41 Tema inashita
rowaneenkawo ooryaa, rowaneenkawo kashiri, eejatzi rashi ompokiro-
paeni. Tzimayitatsi ompokiro kaari kimitayityaarini itsipa.
42 Arira akanteeyaa aakapaeni apiriinteerika. Tema ikitata-piintee-
tziro awatha, ari oshitzitziri, roo kanteencha aririka rowiriintee-teero

---

[q] **15.37** pankirentsi = triho

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paata, otsipajatotanee eero oshitzitee. 43 Aririka ikiteetero awatha,
maninteetanakiro, roo kanteencha aritaki rowiriintee-teero
owaneenkatan-teeyaari. Tee oshitziwaetzi nimaeka awatha, roo
kanteencha aririka rowiriintee-teero paata otziman-teeyaari oshintsinka.
44 Okaatzi ikiteetziri awatha eeniwita-chaha oshire. Roo kanteencha
aririka rowiriintee-teero awatha, aritaki otzimayitee atajorenka. Ari
ikantee-yaari maawoeni añaayitziri otzimi ishire, rootaki ayotanta-yitari
eenitatsi otsipa awatha tzimaatsini otajorenka. 45 Ari okanta rojankinata-
koetakiri etanakawori atziri, irika Adán, ikanteetzi:

Riitaki etanakawori rañaanaki, opoñaa otzimanaki ishire.

Riima oyaatapaa-kirini oshiyapaa-kyaarini, otzimi-motziri rirori
itajorenka, riitaki añaashireta-kaanta-tsini. 46 Ari akantayitari. Tee
otzimimo-witee atajorenka owakirani. Tema roo etanakawo otzimanaki
ashire, opoñaashitya otzimayitee atajorenka. 47 Tema irika etanakawori
paerani atziri, kepatsi rahaetaki, rowetsika-pithee-takiri. Riima
apiteta-tsiri atziri, inkiteki ipoñaakawo rirori. 48 Tema jempe ikantaka
rowetsikae-takiri kepatsi-pitha irika etakawori atziri, riitaki oshiyakari
aakapaeni. Riima inkite-weri-paeni, riitaki oshiyakariri poñeenchari
inkiteki. 49 Ari akantayitee-yaari eejatzi aakapaeni. Tema oshiyawitakari
atzimayitaki irika rowetsika-pithee-takiri kepatsi, roo kanteencha aritaki
oshiyayitee-yaari poñahaen-chari inkiteki. 50 Noyemijantzinkarite-paeni,
iroka okanta-kota okaatzi nokantakiri: Eero omata ijeekayitee ipinkathari-
wentantzi Tajorentsi ikaatzi eeniyita-tsiri iwatha, riraa, shitzita-tsini
iwatha. Riitaki jeekaatsini janta ikaate kaari shitziyitaa-tsini iwatha.
51 Pikemi nokaman-temiro kaari riyotakoetzi paerani. Iroka: Ari
ipaashinita-kaayitee maawoeni aakapaeni. Roo kanteencha eero
añaayitziro maawoeni aakapaeni amakoryaayite. 52 Paata iweyaanta-
paakyaawoni kitejeri, omapoka-shiteeyaa itziwootee-tapae. Eepichokini
okanta-paentyaa ariwaetaki amachooka-paentemi. Ari rowiriintee-teeri
kamayiteen-tsiri, rañaanta-yitee-yaawo wathatsi kaari shitzita-nita-
tsini. Rooma maawoeni aakapaeni añaayitaa-tsiri ipaashinita-kaayitee.
53 Okaatzi awathatari nimaeka shitzinita-tsiri, ipaashinita-kaeteero
eero oshitzi-waetantaa. Akaatzi akaamani-waeta-nitzi nimaeka aritaki
ipaashinita-kaayitee, ari akañaaniyitee. 54 Aririka omonkaatakyaa
paata iroka, ari omonkaatee-yaari okaatzi roshiya-kaawentee-takiro
"Kaamanitaantsi," oshiyaarimi atziri, ikanteetaki:

Irika iiteetakiri "Otsinampaantaniri," ithonkaero iiteetziri
"Kaamanitaantsi."

55 ¡Kaamanitaantsi! ¿Matachama potsinampaantee nimaeka?
¡Kaamanitaantsi! ¿Eenitatsima nimaeka pithoyeni?

56 Okaatzi oshiyakaa-wenta-chari jaka othoyeni, rootaki kaari
kamethatatsiri. Rootaki Ikantakaan-teetani yotakaeri eenitatsira antani.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

57 Roo kanteencha namanari Tajorentsi, tema riitaki matakaerori
aakapaeni otsinampaan-taawori, rotyaanta-kaeniri Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo rotsinampaan-taawori “Kaamanetaantsi.”
58 Noyemijantzinkarite-paeni, otzimatyee pikyaaryoota-piinta-yitee,
pantawaeta-piinteeniri Awinkatharite. Tema piyotayitee eeroka tee
paminaa-shiwaeta, riitaki Awinkatharite matakae-mirori.

Koriki rotyaantee-tziniriri ikaatzi ikemijanta-kaeteeri

16 1 Nimaeka nokenkithata-koteri apiyotziri koriki otyaante-niriri
kemijantzinkari-paeni. Nokaman-temiro eeroka-paeni okaatzi nokanta-
yitakiriri Galacia-jatzi.[r] 2 Aririka pipiyota-piintee-yaani, otzimatyee pookayite
eepichokiini tzimi-motzimiri. Eero noshenkaan-tapaakawo naaka, aririka
nareeta-kimi pinampiki.[s] 3 Aririka nareeta-kimi kantacha piyoshiite aanakirini
koriki janta Aapatziyaweniki raanakiro eejatzi nojankinari-paeni. 4 Eerokarika
kowatsini noyaata-nakiri naaka, aritaki notsipata-nakyaari.

Ikenkishiretari ranteri Pablo

5 Eero nareetzi-tzimi, tema netapaentyaawo niyaate Macedonia-ki,
opoñaashitya noweyaanta-paakyaawo pinampiki. 6 Aririka nareeta-kimi, aamaa-
shityaa ojamani nojeeki-mota-nakimi, kimitaka ari nokyaawon-tsita-koteri janta.
Opoñaashitya potyaanteena jempe-rika nokoyiro niyaatee. 7 Teera nokoyi naaka
nareeta-paentemi eepichokiini. Tema nokowatzii ojamani nojeeki-mowaeta-
paentemi, riirika Awinkatharite kowatsini. 8 Roojatzira nojeekaki jaka Efeso-ki,
roojatzi areetan-takyaari kitejeri roemoshirenkae-tziro Owiitaantsi. 9 Roo
nokantantari tema eenitatsi jaka osheki nantanee-niriri Awinkatharite, kameetha
okanta noñaakiro. Tema eenitatsi eejatzi osheki kosheka-minthata-kinari.
10 Aririka rareeta-kimi Timoteo, paakameethata-wakiri, tema riijatzi
antawaetee-niriri Awinkatharite, ari roshiyana naaka. 11 Tee okameethatzi
itzimayite pinampiki maninta-waeterini. Tema roo kameethatatsi paapatziya-
wakyaari, roojatzi ipiyantee-yaari nojeekika naaka. Tema noyaawentakari ipiye
itsipata-kyaari itsipajatzi-paeni noyemijantzinkarite-paeni.
12 Riima noyemijantzinkarite Apolos, nokantakiri itsipata-nakyaari
ikaatzi notyaanteemiri eeroka-paeni. Roo kanteencha tee ikoyi riyaate
rirori. Aminawakiroota aririka imatakiro paata.

iweyaantawori wethataantsi

13 Paamawentyaa eeroka-paeni, poejokirotyaawo pikemijanta-nakiri,
pishiramparitanaki, pishintsi-shireyite. 14 Aririka pantzi-mota-wakae-
yaawo oeta-rika, petakotawakaneeya,

---

[r] **16.1,15** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri [s] **16.2** pipiyota-piintee-yaani = etapiintawori kitejeri = domingo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Noyemijantzinkarite-paeni, piyotee-yirini eeroka-paeni jeeka-
wankotziriri Estéfanas, riitaki etanakawori ikemijanta-yitanaki pinampiki
Acaya-ki. Rortziñaarikota-naawo rirori-paeni rantawae-wenta-neeri
kemijantzinkari-paeni. 16 Noshintsi-temi eeroka-paeni pikemijanteeri
rirori-paeni, pikimita-kotyaari ikaatzi rantawaeteeyini, oetziñaarikota-
naawori. 17 Osheki nokimo-shiretaki noñaakiro rareetakina Estéfanas,
itsipata-paakari Fortunato eejatzi Acaeco. Riitaki owakowenta-paakimiri
eeroka-paeni tee omatatya pareetee-yaani jaka, 18 potapi-shiretan-
tenari. Riitaki otapi-shireta-paakimini eejatzi eeroka-paeni janta.
Pipinkatha-yitawakiri.
19 Rowetha-yitzimi piyowenta-piinta-kariri Tajorentsi maawoeni
nampitsi jaka Asia-ki. Rowethatzi-tzimi Aquila eejatzi Priscila. Ari
ikimi-tzita-kimiri ikaatzi piyowenta-piinta-kariri Tajorentsi ipankoki.
20 Rowethatzi-tzimi itsipa noyemijantzinkarite. Petakotawakaeya
powethata-waka-yiteeyaa.[t]
21 Iroka nojankinata-nira nakoki naaka, nowethatzimi. Naakataki
Pablo. 22 Rowajankitahae-teeri kaari etakoteeyaarini Awinkatharite.
Ipiyi-teeya intsipaete Awinkatharite. 23 ¡Okantashitzimaetya ineshironka-
yiteemi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo! 24 Netakotzimi
maawoeni eeroka-paeni, riitaki Jeepatzii-totaa-rewo Jesús matakae-
nawoni. ¡Ariwé!

---

[t] **16.20** piwethata-waka-yiteeyaa = thowootaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

APITETA-TSIRI ROJANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZI

Wethataantsi

1 1 Naaka Pablo jankinatzi-mirori iroka, Rotyaantaa-rewote Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo irika, rootaki ikowakaa-kinari Tajorentsi. Ari
nokaatziri noyemijantzinkarite Timoteo nojankinatzimiro. Eerokayitakira
nojankinatziniri pikaatzi pipiyowentaari Tajorentsi janta nampitsiki
Corinto, riijatzira nojankina-yitziniri kemijantzinkari-paeni jeekatsiri
nampitsiki-paeni janta Acaya-ki.[a] 2 Okantashitzimaetyaa ineshironka-
yiteemi Ashiteeri Tajorentsi, kameetha ijeekakaa-yiteemi, ari ikimi-temiri
eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

Ikemaatsi-yitakari Pablo

3 Jame ajahaawentee-yaari Tajorentsi, ipaapatentari Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Riitakira Ashiteeri, neshironkatantaniri.
Riitaki Tajorentsi, oemoshirenkantaniri. 4 Aririka otzimi pomeentsitzi-
mowaeteeni, riira Tajorentsi oeshirenkaeni, amatantyaawori aaka
oemoshirenkayiteri itsipa-paeni opomeentsitzi-moyitari. Roojatzira
amateeri aakapaeni okaatzi rantzi-mota-kaeri Tajorentsi. 5 Roojatzira
matachani, aririka añaayitero akemaatsi-pero-waetyaa ikimita-
paentzirowa Jeepatzii-totaa-rewo, aritaki añiitakyaawo eejatzi
roemoshirenka-pero-yitee. 6 Aritaki okantakari, rootakira nokemaatsi-
waetan-takari naaka, roo niyotan-tyaawori jempe nokantyaa
noemoshirenka-yitemi eeroka-paeni, pawijako-shire-yitan-teeyaari.
Rootakira roemoshirenkan-teeta-kinari eejatzi naaka, niyotan-tyaawori
jempe nokantero noemoshirenka-yitee-mi eeroka-paeni aririka
piñaayiteero okaatzi nokemaatsi-waetakari naaka. 7 Rootaki niyoperotan-

[a] **1.1** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takari aritaki roemoshirenkae-teemi eeroka-paeni ikimi-takinaha naaka,
aririka pimataneero pikemaatsi-waetyaa nokimita-kirowa naaka.
8 Noyemijantzinkarite-paeni, nokoyi piyoyiteero okaatzi pomeentsitzi-
moyita-kinari naaka nojeekanta-paentari nampitsiki-paeni janta Asia-ki.
Osheki rowatsi-naawaetee-takina noshiyakaa-mintheetzi ari nokamakimi.
9 Nokenkishiryaa-kotawo nimaeka eenitatsira oeta ishinetan-takinawori
Tajorentsi noñaakiro nokamima-witaka, ari okantyaa niyoperotan-tyaari
nawentaa-shiretee-yaari rirori, tee okameethatzi nawentaa-shiwaetyaa
naaka. 10 Roo kanteencha imatakiro rowawijaa-kotaana nokamimi,
eekiro riyaata-kaatyeero. Nawentaa-shiretatyeeyaari eekirowa raminako-
wenta-tyeena paata. 11 Ari pikanta-yitanee-yaari eejatzi eeroka-paeni
pitsipateena naaka, pamaneeri Tajorentsi raminako-wentan-tenari. Roo
ramananteyaariri Tajorentsi ikaate kemakoyiteenani imatakiro Tajorentsi
raminako-wentaana.

Rareetari Pablo Corinto-jatzi

12 Niyotzi naaka notampatzikatzi-motantaki jempe-rika nojeeki-
moyitantaki. Riira Tajorentsi yotatsi tekatsi namatawite, tekatsi
nopashiwentakotyaari. Jempe nokanta niyotaa-yitakimi eeroka-paeni,
tee nokenkithata-kota-paenta-tziro roshiya-kaanta-witari jaawiki-jatzi
yotanitaantsi iroka, apatziro nokenkithata-kota-piintakiro jempe ikanta
Tajorentsi ikaminthaantzi. 13 Tema okaatzi nojankina-yitakimiri tekatsi
nomana-pithatemi, tekatsi pomeentsi-waeta-chani ikematheetero.
Okantashitzimaetyaa pikemathata-piinteero okaatzi nojankina-yitzimiri.
14 Kimitaka pikematha-yitakina eepichokiini, aritaki pajahaa-wentee-na
paata ipiyeerika Awinkatharite Jesús. Ari nokimi-tyaari eejatzi naaka,
najahaawenteemi eeroka-paeni paata.
15 Rootaki nokowan-takawori napiiteero nareetemi janta, roo pikimo-
shiretan-tyaari nareetee-mira. 16 Ari nokowawitakari nareeta-nakimimi
niyaatan-tyaari Macedonia-ki, opoñaashitya napiita-neeromi aririka
nopiyee-rikami. Ari okantyaami pamitakotan-tawae-narimi potyaanteena
ipatsiteki Judá-paeni. 17 Roo kanteencha noepithokakiro nokenkishiryaa-
witakari nanterimi. ¿Poshiyakaa-mintheetakima eeroka-paeni osheki
namatawita-piintakimi? ¿Pikenkishiryaama noñaawaeta-shiwaetaka
noninta-kaani-kiini, nokanta-piintaki "¡Ari! Nareeta-kyaami?"
¿Poshiyakaa-mintheetzima niyowitakawo eero nomatziro nareetemi?
18 Tema tee itheeya-nita Tajorentsi, riyotzi rirori tee notheeya-waeta
naaka nokantzira "¡Ari!" 19 Ari ikantakari eejatzi Itomi, Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo, netapaakari nokenkithatakota-paakimiri notsipatan-takariri
Silvano eejatzi Timoteo. Tema tee ikanta-nitzi rirori Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo "¡Ari!" riyotaki-rika eero rantziro oeta-rika. Tema okaatzi
ranta-piintakiri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo okimiwitakawo riimi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tajorentsi kanta-piinta-tsini “¡Ari!” 20 Riitakira Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo yotakaapero-yiteeri ari omonkaateeyaa okaatzi ikashiya-kaantakiri
Tajorentsi. Rootaki akantan-tayitee-yaari aakapaeni awentaa-shire-
yitaa-rewo “¡Ariwé!” Rootaki aweshiryaa-wentan-teeyaariri Tajorentsi.
21 Okimiwitakawo rii Tajorentsi apataa-kaayita-kaeriri Jeepatzii-
totaa-rewo, riitaki yoshiiyiteeri okimiwitakawo ijeepatzii-toyiteemi,
22 okimiwitakawo ipothoyita-tyeemi rashiyiteera. Tema añiirowa
rotyaanta-kaero Ishire tajorentsi inampi-shiretantee, ari ayotziri maperori
Tajorentsi ithotyahaero okaatzi ikashiya-kaakaeri.

23 Omaperotatyaa, riyotzi Tajorentsi tee namatawi-tzimi nokantzimira
nimaeka: Roo kantakaan-tzirori kaari nareetan-tzimi Corinto-ki, ari
okantyaa eero nokijawaetan-tapaakimi. 24 Teera nokantatzii naaka
omperatzimiri pikemijantan-tenari. Tema poejokirota-nakawo okaatzi
pikemijanta-neeri. Roo kanteencha roperotatsira atsipata-wakahae-yaani
antawaeteeyini pithaamentan-teeyaari

2 1 Iroka nokenkishiryaakari: Eerowa napiiteero nareetee-mi,
roorika owashiretakota-kaawaetemini nareetemi. 2 Aririkami
nowashireta-kaawaetemi janta, ¿Iitakama thaamenta-shireta-kaenani
naaka? 3 Rootaki notyaantan-takimiri paerani nojankinari, tee nokoyi
niyaata-shitemi powashireta-kaanta-waetenari. Tema eerokawitee-yakani
thaamenta-shireta-kaenani. Rootaki nokanta-shire-witan-takari: “Eerowa
niyaatzita, nokema-kota-waeriita eenitatsi-rika thaamenta-shireta-
kaenani. Ari okantyaa nokimo-shireta-kaan-tyaariri eejatzi rirori-paeni.”
4 Notyaanta-kimirowa paerani nojankinari, nowashire-waeta-tyaaha
nojankinata-kimiro. Teera roo notyaantan-takimirori nokantzi-moneenta-
kaantemiri. Tema nokowawitatyaa piyote osheki netako-pero-takimi.

Ipeyakotziri Pablo kantzimo-neenta-kaataniri

5 Nokoyi nimaeka nokenkithata-koteri atziri owashireta-kaawaeta-kinari.
Teera naaka ikantzi-moneenta-kaawaetyaa, tema kimitaka maawoeni
eeroka-paeni ikantzi-moneenta-kaayitakimi. (Nokantan-tawori “kimitaka,”
tema tee nokoyi nowanaa-pero-waetero.) 6 Tema eenitatsi osheki pikaatee-
yakini eeroka-paeni, pimatakiri pomishitowaeri. Roo kanteencha aritapaaki
pipakaeri. 7 Pipeyakoteeri nimaeka, poemoshirenkae-ri, rowashirewaetakari.
8 Nokowa-kotee-yimini pikanteeri irika atziri: “Netakoteemi.” 9 Paerani,
netakari nojankinatakimi nokantakimi: “Powajankiteeri.” Noñaanta-
tziimira noñaantemiri kyaari-pero-rika pikemijantana. 10 Roo kanteencha
ikoyi Jeepatzii-totaa-rewo pipeyakoteeri irika atziri. Rootakira nanteeri
naaka tema rootaki kameethatzi-moteemini maawoeni eeroka. Itzimi-
rika pipeyakoteeri eeroka-paeni, aritaki nopeyakotantee eejatzi naaka.
11 Rootakira antayiteeri eero rotsinampaantee Yakatantaniri. Tema
ayoteeyironi okaatzi ikoyiri ranteri Yakatantaniri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kantzimo-shiretariri Pablo nampitsiki Troas

12 Chapinki, areetakina naaka nampitsiki Troas niyaatan-takari
nokenkithata-kaantziro Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota Jeepatzii-
totaa-rewo. Arira noñaakiro nokemijanta-kaantaki ikantakaakawo
Awinkatharite. 13 Roo kanteencha okantzi-motakina janta tee noñaapaakiri
noyemijantzinkarite Tito. Rootaki nawijan-tanakari Macedonia-ki.

Riitaki Jeepatzii-totaa-rewo otsinampaa-kaanta-tsiri

14 Roo kanteencha okantawityaa jempe-rika akinayite, kantacha
amaniri Tajorentsi. Tema okimiwitakawo oyaamporitaa-tyeerimi
Jeepatzii-totaa-rewo, ipiyaawo rirori nampitsiki rotsinampaantaki
rowayirita. Oshiyako-yitatyaawo eejatzi inteeneenkatzi kajankari
maawoeni nampitsiki. Arira akantayityaari aaka aayite jempe-rika-
paeni akamanta-yiteeri atziri jempe ikanta-kota Jeepatzii-totaa-rewo.
15 Akimiwitakawo kajankari itahaeri Jeepatzii-totaa-rewo rinimota-
kaantyaariri Tajorentsi. Iroka kajanka-pathari kantacha
ikemaen-kayiteero ikaate awijako-shire-yitaa-tsini, eejatzi ikaate
peyashi-waetaa-chani. 16 Tema eeniyitatsi, okimitzi-motari iroka
kajankaenkari owamaantanirowa iroka. Riima itsipa-paeni oshiyi-
motakari kajanka-pathari roo owañaa-shireteerini. ¿Eenitatsima
kameetha-shireta-tsiri roshiya-kaawentee-tziri iroka kajankaenkari?
17 Kaarira irika-paeni kenkithata-shiwaetawori iñaani Tajorentsi ikoyi
raantashi-waetyaawo koriki. Tema riitakira irika-paeni maperota-neerori
ikenkitha-waeryaantzitzi. Rootaki nomataneeri naaka. Riitaki Tajorentsi
otyaanta-kinari nokenkithata-kaante, nantawaeteeniri Jeepatzii-totaa-
rewo jempe itzimi napatahaari, riitaki Tajorentsi ñaanari nantayiteero.

Antawae-wentzirori owakirari ikashiyakaa-wakaetari

3 1 ¿Pikenkishiryaama najahaa-wenta-waetatyaa naaka?
¿Noshiya-kota-tyaarima amayitzi-mirori rojankinari, ikantzi:
“Paakameethata-wakina?” ¿Noshiya-kota-tyaarima koyirori
pojankinateniri jankina-rentsi, raayitero jempe ikinayitzi? 2 Tema
eeroka-paeni kimiwita-kawori jankina-rentsi raakameethatan-teetari,
rootaki rojankina-shiretan-teeta-kinari naaka. Tema aririka iñaayiteemi
atziri-paeni jempe pikanta-yitanaa, arira riyoyiteerori okaatzi
nantzimo-yitakimiri, okimiwita-nakawo iñaanata-tyeeromi okaatzi
rojankinata-koeta-kinari. 3 Ari añiirori eerokataki kimita-kawori jankina-
rentsi rojankinaperotakiri Jeepatzii-totaa-rewo. Roo kanteencha teera
nokenkithata-kota-tziro jankina-rentsi koñaata-tsiri, kimitawori aririka
rojankineetero mapikota, tema nokenkithata-tziiro ipashine-shireta-
kaayiteemira Ishire Tajorentsi Kañaaniri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Nokenkithatan-tawori iroka, tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo
kantakaawori awentaan-taariri Tajorentsi okantyaa ayotantyaari
kyaariperori iroka. 5 Teera aaka mata-shityaawoni apaniroeni, tema
riitaki Tajorentsi matakaa-yiteerori. 6 Riitakira Tajorentsi matakaa-
kinawori nokenkithata-koteero owakirari ikashiya-kaanteetani. Iroka
owakirari ikashiya-kaanteetani kaarira jankina-rentsi oshiyaawoni
paejato ikantakaan-teetani kaamanita-kaanta-tsiri. Tema riitaki kanta-
kota-chari Ishire tajorentsi añaashireta-kaanta-tsiri.
7 Paerani rojankinatan-teeta-kawori Ikantakaan-teetani mapikotaki,
okoñaata-paentzi rowaneenkawo Tajorentsi, opoñaa opeyanaka. Ikanta
iñaakiro nowae-jatziteni Moisés, ishipakiryaawootanaki, tee omatajeeta
raminawooteeri Israel-paeni. Roo kanteencha iroka jankina-rentsi osheki
okaamanita-kaantaki, otzimimo-witakawo owaneenkawo. 8 Rooma
okaatzi rantayiteeri Ishire tajorentsi nimaeka, rootaki owaneenka-perota-
chani. 9 Tema owaneenkawitaka okaatzi owajankitaa-kaanteen-tsiri,
rootaki maperoteeroni owaneenkatyaa tampatzika-shireta-kaanta-
tsiri. 10 Iroka owaneenka-perota-chari nimaeka awija-pero-tziro
tzimawita-chari paerani owaneenkawo. 11 Tema ari okaatapaaki
owaneenka-witapaen-chari. Rooma owaneenka-perotaa-chani rootaki
ashi owaeroni nimaeka.
12 Tema tzimaki nimaeka kowashiretakaenani, notonta-shiretanaki
nokenkithata-kaantee. 13 Tee nokimi-wityaari nowae-jatziteni Moisés
ipashika-wootaka eero iñaantari Israel-paeni, tema peyanaa ishipakiryaa-
woowitaka. 14 Tema kijoshiretee-yakini paerani Israel-paeni, roojatzi
ikantayitari ikaatzi icharini-yitaari. Tema aririka ikemiro iñaaneetero
paejatotatsiri ikashiya-kaanteetani, eero ikemathatziro kimiwitaka
ipashikae-tatyee-nirimi ikenkishiryaani, apatziro ikanta-kahae-yaawo
Jeepatzii-totaa-rewo ikemathata-kaayiteeri okimiwitee-yaawomi
ipashikaryaa-kotaa-tyeeniri ikenkishiryaani. 15 Eeniyitatsi nimaeka,
aririka ikemiro iñaaneetero rojankinari nowae-jatziteni Moisés,
pashi-shireyitaka. 16 Rooma itzimi-rika piyashireta-shiteerini
Awinkatharite, aritaki ipashika-ryaako-shireteeyaa. 17 Ikantakoe-tziri
jaka “Awinkatharite” riitakira Ishire tajorentsi, jeewaetakan-taatsini
kameetha. 18 Rooma aakapaeni awentaa-shiretaa-rewowa Jeepatzii-
totaa-rewo, akimiyita-naari Awinkatharite. Tema akimiwitaawo
aminaatyeerimi Awinkatharite oorenta-kaha eshiro-takiri. Tema
aminawoota-kotaa-tziri eshiro-takiki, teera okimitari kamantan-tanirini
Moisés ipashika-woowaetaka paerani rirori. Rooma paata aririka
añaaperoteero rowaneenkawo, aripaetera akimityaari rirori. Riitakira
matakaeroni Awinkatharite, Ishire tajorentsi.

4 1 Riitaki Tajorentsi neshironkataanari nantawaetan-taanariri rirori.
Rootaki kaari okantzimo-neenta-waetantana. 2 Nopakahaero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaanita-kaawaete-nanimi, teera nomanakaa-waetyaawo niyotaante
namatawitan-tantyaari, teera notheeya-kowaetyaawo iñaani Tajorentsi.
Tema okaatzi nokenkithata-kota-neeri kyaariperori iroka, rootaki
iñaantawori Tajorentsi kameetha okantzi-moyitari atziri okaatzi
nokenkithata-kaanta-yiteeri. 3 Eenitatsi-rika kaari kemathateroni
jempe okanta-kota Kameethari Ñaantsi nokenkithata-kotziri, teera
naaka omana-pitha-waeterini, tema eenitatsi kantakaawori kaari
ikemathatantawo okimiwitakawo ipashika-pithatee-tatyeerimi
ikenkishiryaani, riitakira peyawaeta-shitaa-chani. 4 Okimiwitakawo
imawityaakita-tyeemi irika-paeni kijoshireri. Riitaki Kamaari iiteetziri
"itajorentsite jaawiki-jatzi," mawityaakita-kaakiriri, rootaki kaari
ikemathatantawo Kameethari Ñaantsi. Okimiwitaka tee iñaayitee-romi
koñeetyaatsiri oshiyakaa-wenta-chari rowaneenkawo Jeepatzii-totaa-
rewo, oshiyakariri Tajorentsi. 5 Riitakira Jesús Jeepatzii-totaa-rewo
nokenkithata-koteeri, nokantzira: "Awinkatharite irika." Teera naaka
kenkithata-kowaeta-chani. Apatziro-wa rowakina naaka Jesús pompera-
waetena eeroka-paeni. 6 Ikantaki Tajorentsi: "Okoñeetyee tsirenikaakiri."
Rootaki oshiyakaa-wentacha ikoñaa-shiretaana naaka, rootaki nokitejeta-
kotan-teeyaariri eejatzi itsipa-paeni niyotakaa-yiteerira Tajorentsi,
okimitzi-motan-teeyaariri rirori-paeni iñahaatyeeromi rowaneenkawo
Tajorentsi oshipakiryaaki ipooki Jeepatzii-totaa-rewo.

Awentaa-shireyiteeyaa

7 Okimiwitakawo rowan-teetyaawomi pinaperota-chari chomoki.
Riira oshiyakaa-wenta-chari Tajorentsi ipajawyaa-yiteero itajorenka
awathaki, roo awatha oshiyakaa-wentakari chomo. Rootaki
rantantawori iñaantyaawori riitaki otzimimo-perotziri itajorenka,
teera otzimi-motee aakapaeni. 8 Tema osheki nokemaatsi-waewitaka,
teemaeta nowashiretako-neenta-waetyaa. Nothaakyaa-waewitaka,
teemaeta noñaawenashiryaawaeta. 9 Ikosheka-waetee-takina, teemaeta
rookawentee-tana. Rowatsi-naawaetee-takina, teemaeta ipeyakaa-shitee-
tena. 10 Osheki rowamayi-matee-takina ikimita-kaetakina paerani Jesús,
aritaki iñahaeteerori rañaantari Jesús. 11 Iroka kanta-kota-chari, osheki
noñaa-piinta-witakawo nokamawenteromi nokenkithata-kotakiri Jesús,
aririka iñaayiteenari atziri, riyoyitee jempe ikanta Jesús rañaakaantzi
rirori. 12 Rootaki nokami-matan-takari naaka, pañaa-shiretan-teeyaari
eeroka-paeni.

13 Rootaki nomateeri naaka okaatzi rojankinata-kotee-takiri paerani,
ikanteetzi:

Nokemijantanee naaka, rootaki noñaawaetantari.

Rootakira nomataneeri naaka, nokemijantanee, rootaki noñaawaetantari.
14 Tema niyotzi naaka rowañahaeri Tajorentsi irika Awinkatharite

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesús, aritaki rowañahaena eejatzi naaka, itsipata-kahae-nari Jesús, ari
pitsipa-yitee-na eejatzi eeroka-paeni. 15 Nomatan-tawori nokenkitha-yitee
naaka rootaki pinintaa-waetan-teeyaari eeroka-paeni. Tema eekiro-rika
pisheki-perota-nakityee eeroka-paeni ineshironka-yiteeri Tajorentsi, ari
isheki-perotee amana-piinteerini, weshiryaa-wentan-teeyaariri eejatzi.
16 Rootaki kaari okantzimo-neenta-waetantana naaka, okantawitaka
rowamayi-mawaetee-takina. Tema nothaamenta-shire-piintanaa.
17 Okaatzi nokemaatsi-waetaka nimaeka eepichokiini iroka, eero okantee-
tatyaani. Rootaki noñaantee-yaawori paata antawo owaneenkata-chari
kaari thonka-nita-chani. Rootaki awijeeroni okaatzi nokemaatsi-
waewitakari, tee nowa-jeetzi nomonkaatan-tyaawo oeta-rikapaeni.
18 Tema noñaashiretakiro naaka kaari iñahaetzi nimaeka, eeromaeta
othonka-nitaa iroka. Tee okowa-perota-jaanteeyaa okaatzi koñaayita-tsiri
kaari kijonita-tsini.

5 1 Okantawityaa ithonkaetero apanko jaka kepatsiki, roo kanteencha
ayotzi eenitatsi otsipa apanko kaari thonka-nita-chani janta inkiteki,
tema riitaki Tajorentsi wetsika-kirori, kaarira atziri wetsikironi. 2 Ari
okimitari eejatzi awatha nimaeka, osheki okemaatsita-kaawaetakae.
Akowateeki otzimi-motee otsipa awatha añaantee-yaari inkiteki. 3 Aritaki
okantee-yaari paata, iroka ashire nimaeka aritaki otzimae owakirari
awatha. 4 Eenirowa añaanta-yitawo awatha nimaeka, atekawaetzi
akemaatsi-waeta. Roo kanteencha tee akowaa-jeetzi apeyashi-waeteeyaa.
Tema akowawitatyaa otzimimo-yitee otsipa awatha, akowaero ashi owaero
añaayitee. Rootaki poyaatee-yaawoni iroka añaantari kaari kijota-nita-tsini.
5 Riitaki Tajorentsi matakaa-yiteeroni jempe akantayiteeyaa. Tema añaakiro
rotyaanta-kaero Ishire Tajorentsi inampi-shire-yitantee, ari ayotziri
omaperotatyaa imonkaateero Tajorentsi okaatzi ikashiya-kaayita-kaeri.
6 Rootakira shintsi-shireta-kaeri. Tema ayoteeyini eeniro añaayitzi
awathaki, tekiraata atsipataariita Awinkatharite. 7 Awentaa-shiretyaari
eeniro añiika, okantawitaka tee añaawityaari. 8 Tema nokantaki shintsi-
shiretakae, akowayitaki ookawenta-yitero awatha, atsipatan-teeyaariri
Awinkatharite. 9 Akowa-piintakiro antayitero okaatzi inimoteerini rirori,
etanakyaawo nimaeka, ari okimitee-yaari paata aririka atsipatee-yaari.
10 Tema maawoeni aakapaeni, aritaki akatziyi-moteeri paata jempe
ijeekae rirori raminako-yiteeri maawoeni, ikaatzi antayita-kirori kaari-
perori eeniro rañaawita, riitakira rowajankitaa-yiteeri. Raminako-yiteeri
eejatzi ikaatzi antayita-kirori kameethari, riitakira ikimita-kaanta-yiteeri
ipinayitaa-tyeerimi.

Amatakaa-yiteeri itsipa rariperotee-ri Tajorentsi

11 Nokenkithata-kaanta-piintzira naaka, ari nokinakaerori iñaantee-
tyaawori omaperotatyaa nopinkathateeri Tajorentsi. Riyotziro

rirori, okantashitzimaetya piyotee-yironi eejatzi eeroka-paeni.
12 ¿Pikenkishiryaama najahaa-wenta-waetatyaa napiipiintan-tawori?
Teera ari okantyaa. Tema nokowatzii piyote jempe nokantaari naaka, ari
okantyaa piyotan-tyaawori eeroka jempe pikanteri pakayiteri kameetha
ikaatzi ajahaa-wenta-waeta-chari janta, kantawaeta-shita-chari:
"Kameethari naaka," teemaeta ikowa-neetzi ikameetha-shireteeyini.
13 ¿Nokimitzi-mota-tziimima shinki-wenta-waeta-chari nokantan-
tayitzimiri? Tekatsira oetyaa, tema noetziñaariko-pero-wenta-naatyaari
Tajorentsi. Rooma nokimitzi-motzimi-rika atziri tekatsita-tsiri kameetha,
nokowatziira nonintaa-shireta-kaayitemi nokanta-yitan-tzimiri.
14 Rootakira nantanta-yitawori iroka-paeni retakotaanaha Jeepatzii-totaa-
rewo. Tema ikamawentee maawoeni aakapaeni, okimiwitaawo maawoeni
akamayitakimi aakapaeni eejatzi. 15 Iroka opoñaantari ikamawentan-teeri
maawoeni aakapaeni, añahae eejatzi, ikowatziira antapiinta-yiteeniri
okaatzi ikoyiri rirori, eero antashi-waetawo okaatzi akowa-shiwaetari
aakapaeni.
16 Rootaki eero okantzi-mowaetantari atziri jempe ikanta iñeetziri
iwathaki. Tema omaperotatyaa otzimi-motakiri iwatha Jeepatzii-totaa-
rewo ijeeki-motanta-paenteeri. Roo kanteencha tee añiimaetaawo nimaeka.
17 Rootaki nokantan-tzimiri, ikaatzi apatashiretanaariri Jeepatzii-totaa-rewo,
owakira-shiretanee, tee ikimita-neeyaa jempe ikantawitaa paerani, tema
othonka owakiratzi-mota-neeri maawoeni. 18 Riitakira Tajorentsi matakaan-
tzirori maawoeni iroka-paeni. Riijatzi kantakaa-kawori ariperotan-taariri
rirori okantakaan-tziro rantzimo-yiteeri Jeepatzii-totaa-rewo. Ikantayitee
nimaeka aakapaeni roojatzira antayiteeri, amatakaa-yiteeri eejatzi
itsipa-paeni raripero-yitee-ri Tajorentsi. 19 Roota-kira rotyaantan-takariri
Tajorentsi jaka kepatsiki irika Jeepatzii-totaa-rewo, ari ikinakaero
rariperotan-taariri jaawiki-jatzi-paeni, eero rowajankitaa-wentan-
taari iyaari-peronka. Rootaki rotyaantan-tayita-kaeri eejatzi aakapaeni
akenkithata-kaayiteeri atziri-paeni raripero-yitee-ri Tajorentsi. 20 Rootaki
nomataneeri naaka, rotyaantee-takina nokenkithata-koteeri Jeepatzii-totaa-
rewo. Okimiwitakawo riita-kimi Tajorentsi apiipiintakaa-kinawori, nokantzi:
"Pariperotee-ri Tajorentsi. Rootaki ikowaeri Jeepatzii-totaa-rewo." 21 Teera
rantani-tziro Jeepatzii-totaa-rewo kaari-perori. Roo kanteencha ikemaatsita-
kaawaetakari Tajorentsi okimiwitakawo rantaki-tyeeromi kaari-perori.
Arira ikinakaa-kirori Jeepatzii-totaa-rewo, itampatzika-shire-yitan-teeri,
ikimita-kaayiteera jempe ikanta rirori.

6 1 Arira akaatzi antawaeteeniri Tajorentsi, noshintsi-tzimi eero
pimaninta-waetziro ikaminthahaemira Tajorentsi, aminaashi-waeta-
kari. 2 Iroka ikantakiri rirori:

Niyotakira kameetha okantyaa, aripaete nokemakimiro
pikowa-kotanari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Omonkaa-paeteta-paakaha “Kitejeri Awijakotaantsi,”
noneshironkateemi.
Rootaki apiipaetetaa-chari nimaeka, iroka “Kitejeri Awijakotaantsi.”
3 Teera nokoyiro itzimi iita notzika-tzika-waeteri rawijako-shiretee,
eero itheenki-mawaetan-teetanawo nantawaetani. 4 Tema nokowatzii
noñaahan-teero kameetha romperatani Tajorentsi naaka, tema
noejokirotatyeeyaari aririka awiji-motena oeta-rikapaeni: ikemaatsita-
kaawitee-tena, ipomeentsita-kaawitee-tena, rowajankitaa-witee-tena,
5 ipajawitee-tena, romonkyaawae-witee-tena, rowatsi-naawae-witee-
tena, nantawae-pero-witakyaa, nokemawityaawo nowochokini,
ayimawae-witakina notashe. 6 Tema nokiteshiretee, niyotanitee,
aakameethateteena, nonethaantayitee, ijeeka-shiretanteena Ishire
Tajorentsi, netako-perotanteeya. 7 Noñaawaeta-piinteero kyaariperori,
itajonka-wenta-kaanteena Tajorentsi. Nanta-piinteero tampatzika-
shiretakaa-yinani, nokimita-kaanta-nakiro nowayiritee-mi,
notzikaa-wenta, nopiyako-wenta eejatzi. 8 Eeniyitatsi atziri theen-
kawaetanari, roo kanteencha eeniyitatsi itsipa pinkathatanari. Eeniyitatsi
atziri ninawaetanari, roo kanteencha eeniyitatsi itsipa ajahaa-wenta-
waetanari. Okantawita noñaawaeta-piinta-witawo kyaariperori,
iitapiinteetana “thaeri”. 9 Omawitakyaa eero itzimawita kaari ñaayitenani
naaka, tzimimaetacha itsipa iyopero-yitanari. Nokamima-witakyaa,
eeniromaeta nañi. Rowajankitaa-witee-takina, temaeta rowamahaetana.
10 Nowashire-witakyaa, eekiro nothaamenta-tyeeyaa. Nokowityaa-neenta-
waewitakyaa naaka, roo kanteencha nonintaa-kaayitee-yaari itsipa-paeni.
Tekatsi tzimimo-witenani naaka, roo kanteencha nonintaa-yitaawo
kowaperota-chari.
11 Corinto-jatzi-paeni, nokanta-perota-tziimiro iroka-paeni, tekatsi
nomani-motemiri. 12 Tekira-rika awentaa-wakaata, eerokaha kanta-
shitawori, teera naaka. 13 Ajantyaa paakameethateena naaka noshiyimira
eeroka, tekatsi nomani-motemi. (Nokantzimiro iroka, kimiwitaka riimi
eentsi noñaanate.)

Akimitayitaawo roomi itajorentsi-pankote Tajorentsi Kañaari

14 Eero papatahaari kaari kemijanta-tsini. ¿Kantachama kameetha-
shireri raapatziyaari rantawaete kaari-pero-shireri? ¿Kantachama eejatzi
otsirenite jempe okoñeetyee? 15 ¿Kantachama Jeepatzii-totaa-rewo
rakakoteniri ikoyiri Kamaari? ¿Kantachama kemijantzinkari itsipatyaari
kaari kemijanta-tsini rashityaawo jempe-rika oeta?[b] 16 ¿Kantachama
akimitakaantero itajorentsi-pankote Tajorentsi jempe ipinkathatee-
tziri oshiyakaa-wontsi? Tema akaatzi ayemijantzin-kariyitee aakapaeni

[b] **6.15** Kamaari = Belial

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akimiyitaa-tyaawo aakami tajorentsi-panko jempe inampitawo Tajorentsi
Kañaari. Tema iroka ikantaki Tajorentsi:
Ari nonampi-shiretan-teeyaari, notsipatee-yaari jempe nanashi-yitee.
Naakataki ikimita-kaantee Itajorentsite,
Riitaki nashiyitee-yaari Naaka.
17 Rootaki ikantantari eejatzi Awinkatharite:
Pinteenariyaari itsipa-jatzi atziri, eero pitsipa-minthatari irika-paeni.
Eero panta-piinteero nopinka-kaemiri.
Tema naapatziya-yiteemi,
18 Pikimita-kaanteena naakami pipaapate,
Nokimita-kaanteemi naaka eerokami notyomi-paeni, eerokami
nishintyo-paeni.
Arira ikantziri Awinkatharite, Shintsi-perori.

7 1 Netakotani, tema eenitatsi ikashiya-kaakaeri Tajorentsi,
otzimatyee apakahaero maawoeni kaari-perori okaatzi antayitziri,
okaatzi akenkishiryaa-yitari eejatzi. Tema otzimatyee oñaahan-teero
apinkathatziri Tajorentsi, akite-shiretee.

Ikimo-shiretaki Pablo ipakahaero Corinto-jatzi kaari-perori

2 Paakameethateena naaka. Tema tee nokantzi-moneenta-
kaawaetzimi eeroka-paeni, tee nowaariperota-kaanta-waetzimi, tee
notheenkashiryaakantawaetzimi eejatzi. 3 Tee roo nokantan-tzimirori
iroka nokamantakotatziimi. Jame napiita-waemiro nokantzi-takimiri:
"Netako-perota-kimi." Rootakira nokanta-piintemiri eeniro añaayitzika
nimaeka, ari nokimitzi-teeyaawori eejatzi akamawiteeyaa-rika. 4 Osheki
nawentaakimi eeroka-paeni. Najahaa-wentakimi. Aririka nokenkishiryaa-
koyitemi, pithaamenta-shireta-kaana, kimoshiretakina, okantawitaka
osheki ikosheka-witee-takina jaka.
5 Tema nareetakaha Macedonia-ki, tee omata nomakoryaa-paaki, tema
osheki pomeentsitzi-mota-kinari. Eenitatsi osheki ñaana-mintha-waeta-
shita-kinari, rootaki kantzimo-shireta-waeta-kinari. 6 Roo kanteencha
roemoshirenka-piintziri Tajorentsi ikaatzi okantzimo-neenta-waetari,
ari ikimi-tzita-kinari naaka, tema rareeta-kaakari Tito jaka nojeekika.
7 Osheki nothaamenta-shiretanaka noñaawakirira. Roo nothaamenta-
perotan-tanakari ikamanta-paakina jempe pikanteeyani eeroka-paeni.
Ikantapaakina: "Raakameethata-wakina Corinto-jatzi-paeni, ikowaeyakini
iñeemi, osheki okatsitzimo-shiretakiri okaatzi rantzi-mota-kimiri,
antawo retakoyitemi." Arira ikantapaanari, rootaki oemoshirenka-
perota-kinari. 8 Paerani, netanta-kawori notyaantzimi nojankinari,
niyowitaka owashireta-kaawaetemi okaatzi nokanta-yitakimiri. Okanta
nokanta-shire-witanaka: "Eero notyaantaa-jaetzi-nirimi." Roo kanteencha
niyotzi nimaeka eepichokiini powashireta-waewita-paenta eeroka-paeni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Rootaki nokimo-shire-wentan-tawori nimaeka notyaanta-kimirowa.
Teera nokantatzii roo nokimo-shire-wentziri nowashiretako-waetakimi.
Tema roo nokimo-shire-wentziri pipakaa-yiteerowa kaari-perori. Ari
pikanta pinimota-kaantaariri eeroka-paeni Tajorentsi, potsinampaa-
yitakiro powashiretani, teera nowaaripero-waetzimi naaka. 10 Tema
aririka rowashireta-kaantyaa Tajorentsi, ikowatziira ipaka-kaanteerori
kaari-perori, roo rawijako-shiretan-teetyaari. Rootaki eero okantzimo-
shire-waetantee rowashiretakae-rika Tajorentsi. Rooma aririka
rowashireta-kaanta-waetyaa jaawiki-jatzi-paeni, aritaki iñahaetakiro
ikama-shireteete. 11 Omatantari rowashireta-kaayitakimi Tajorentsi,
ari pipampi-thashiryaa-naari kameetha, pimatakiro pikijako-wentana.
Katsima-shiretanakimi eejatzi, pithaawa-shiretzi piñeero oetarika
awijatsinimi, petakoperotaana, pimatakiro pomishitowakiri kantakaan-
tzirori. Ari poñaahan-tzirori kiteshireri pikanta-yitanaa. 12 Teera
apatziro nojankinatero nokantemi: "Pomishitoyiri atziri kaariperoteen-
tsiri," tee roo nojankinatan-temirori pikijako-wentan-tyaawori
itheenkashiryaanteetzi. Tema roo nojankinatan-tzimirori paerani
okantyaa riyotakaan-temiri Tajorentsi jempe pikantyaa piñaashintsi-
wentee-na naaka.

13 Rootaki nothaamenta-shiretan-tanakari. Osheki okimo-
shireta-kaakina eejatzi nokemawakira paakameethata-wakiri
Tito, powawijaa-kiniri okantzimo-shireta-waetakari rirori. 14 Tema
nokaman-tzitakari naaka Tito jempe pikanteeyani eeroka-paeni,
nokantakiri: "Kameethari ikanteeyani Corinto-jatzi-paeni." Teera
powaañaan-tanawo okaatzi pantayitakiri, tema omaperotatyaa okaatzi
nokantzi-takariri Tito. Ari okantzi-takari okaatzi nokanta-yitakimiri
eeroka. 15 Retakoperoyitamira Tito nimaeka, aririka roshireta-koyitemi
jempe pikantee-yakani paakameethata-wakiri, pikemijanta-wakiri,
pipinkathata-wakiri. 16 Antawo nokimo-shiretzitaka naaka kantacha
nawentaa-pero-yitee-mi nimaeka.

Koriki ipashitee-tyaariri kemijantzinkari-paeni

8 1 Noyemijantzinkarite-paeni, nokoyi piyota-kotee-yirini ikaatzi
piyowentaariri Tajorentsi jaka Macedonia-ki, ikaminthaa-yiteeri.
2 Okantawita iñaayiwitakawo osheki pomeentsitzi-mowaetariri,
ikimoshireteeyini. Okantawitaka ikowityaa-waetzi, osheki koriki
ipashitan-takari. 3 Riitakira kowashiteenchari rirori ipashitantyaa,
ipantayitaki okaatzi ikowakaari rirori, rawijantaki ipashitan-tayita.
4 Ikantakina naaka: "Jame apashiyityaari koriki itsipa kemijantzinkari-
paeni, ikaatzi kowityaa-waeta-tsiri."[c] 5 Imaperota-tziiro okaatzi rantakiri

[c] **8.4** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awijanakiro nokenkishiryaa-kowita-kariri. Riitakira roetziñaarikowenta-
naari Awinkatharite, ari ikimita-kinari eejatzi naaka-paeni. Tema rootaki
ikowakaa-kiriri Tajorentsi. 6 Rootaki noshintsi-tan-takariri Tito ipiyanee
janta ikowaka-shireta-kaantemiri pimayiteero eeroka-paeni. Riitakira
tsipata-paakimiri janta petanta-nakawori pipashitan-tayitaka. 7 Eeroka-
paeni awijanta-yitanaa-tsini pantayita-nakiro osheki oeta-rikapaeni.
Kameetha pikemijanta-yitanee, kameetha pikenkithata-kaanta-yitanee,
kameetha piyoyitanee, pithaamentayityaa, antawo petakotakana. Nokoyi
nimaeka pawijayitante pipashitan-tayiteeyaa.

8 Eero noshintsiwentzimi pimatantayi-tyaawori. Apatziro nokenkithata-
koyitemiri jempe ikantayitaka jaka ikowa-yitzi ineshironkatante.
Ari okantzimaetari osheki okameetha-waetemi poñaahan-teero
petakoperotantayityaa. 9 Kameetha-waetaki pimayiteeromi
ranta-paentziri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, ineshironkatan-
tapaentzi rirori. Otzimimo-witari paerani maawoeni, ikimiwitakari
ashaahantzin-kari, roo kanteencha ikimita-kota-paentari kowityaa-
waetatsiri. Rootaki ikowityaa-waetanta-paentari pinintaa-waetan-teeyaari
eeroka okimiwitee-yaawomi pashaahantee-yaami inkiteki.

10 Iroka okaatzi nokenkishiryaari naaka: Rootaki kameethatatsiri
pithotyahaero okaatzi petanakari. Eeroka-paeni etanakawori awijaneen-
tsiri ojarentsi pikenkishiryaaka pipashitan-tayityaa. Pimatakiro
petanakawo. 11 Ajantyaa pithotyahaero. Pikimita-kaanteero owakira
pithaamentee-yanaka-niranki petanta-nakawori. Ajantyaa pithotyan-
tyaawo okaatzi tzimi-motzimiri. 12 Teera ikowa-perotzi Tajorentsi
awijakaero apashitan-tyaawo okaatzi tzimi-mota-kaeri. Apatziro
apashitan-teeyaawo okaatzi akowakaari. Aritaki inimotakiri Tajorentsi.
13 Teera nokowa-kota-tyeemi pipashitantyaa inintaa-waetan-tyaari
pipashitakari, roo opoñaan-tyaari pikowityaa-waetanaki eeroka-
paeni okantakaan-tziro pipashitantaka. 14 Tema roo kameethatatsi,
pipashityaari okowityee-mowaetari nimaeka otzimimo-yitzimira eeroka,
opoñaashitya ipashitee-temi eeroka paata aririka okowityee-mowaetemi.
Ari okantyaa pimonkaata-wakaan-tyaari. 15 Okimiwitakawo okaatzi
rojankinata-kotzi-teetakari paerani, ikanteetzi:

Tee rapaawae-tziro ahaentsiri osheki,
tee okowityee-motyaari ahaentsiri eepichokiini.

16 Namaniri Tajorentsi, tema riitaki kantakaa-kawori retakotantemiri
Tito, ari ikimitakina naaka netakotzimira. 17 Tema nokantakiri:
"Tito, pipiyanee Corinto-ki." Tema ikoyitaka. Roo riyaate nimaeka.
18 Riitakira itsipata-nakyaa Tito itsipa noyemijantzinkarite. Kameetha
kenkithawae-ryaantzi irika. Ipinkathayitziri itsipa kemijantzinkari-paeni
jempe-rika-paeni, ikemayita-kirira ikenkithata-koteero Kameethari
Ñaantsi. 19 Riijatzira yoshiita-kiriri jaka kemijantzinkari-paeni, rowakiri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itsipata-nakina paata naanakiniri koriki itsipa kemijantzinkari-paeni
kowityaa-waeta-tsiri. Rootakira oñaahan-teroni omaperotatyaa
etakoyitakari, roo opoñaan-tyaari rashita-ryaawenteeri Tajorentsi. 20 Ari
okantyaa eero iñaawaetakoetantana aririka notsiparyaa-yitakiri koriki
ipashi-perotan-teetari. 21 Tema nokowatzii okameethatzi-moteri atziri
okaatzi nantayiteri, ari okimitzi-motyaariri eejatzi Tajorentsi.
22 Notyaantemiri eejatzi itsipa noyemijantzinkarite itsipayita-nakyaari.
Riitaki namina-piintakiri, ikowashiryaaki ramitakotante. Nokaman-takiri
jempe pikantee-yakani eeroka-paeni, rootaki ikowa-perotan-tanakari
ramitako-yitemi, tema rawentaa-peroyita-nakimi. 23 Irika Tito, notsipa-
minthari irika, riitaki notsipata-piintaka nantawae-wentakimi. Riima
itsipa apite noyemijantzinkarite itsipata-nakyaari, rotyaantani irika
kemijantzinkari-paeni jeekayita-tsiri jaka, iweshiryaa-wentari rirori
Jeepatzii-totaa-rewo. 24 Otzimatyeera paakameethata-wakiri aririka
rareetakyaa janta. Roo riyotan-tyaari noyemijantzinkarite-paeni
kemijanta-tsiri janta omaperotatyaa okaatzi nokenkithata-kota-kimiri
eeroka-paeni.

9 1 Niyotzi naaka tee okowa-perotyaa nojankinata-kotemiri piyorikite
ikaate potyaante-niriri kemijantzinkari-paeni.[d] 2 Tema niyotaki
ayimata-piintakimi eeroka-paeni pantero. Aritaki nokaman-takiri
noyemijantzikarite-paeni nampitawori jaka Macedonia-ki, nokantakiri:
"Ikoyita-kaha noyemijantzinkarite-paeni nampiyitawori janta Acaya-ki
ipashitan-tayityaa chapinki awijaneen-tsiri ojarentsi." Nokenkithata-kota-
kimira eeroka-paeni nokowashiryaa-kaayita-nakiri eejatzi rirori-paeni.[e]
3 Roo kanteencha notyaantzi-temiri noyemijantzinkarite-paeni okantyaa
ikamantzi-tantemiri, riitaki etapaakyaawoni rowiiyiteri koriki. Tema
tee nokoyi aminaashi-waetyaa okaatzi nokenkithata-kota-kimiri
eeroka-paeni jaka. 4 Tema nokowatzii intsipaete nareeta-nakimi aririka
nawijanaki janta pijeekae-yinira. Kimitaka ari royaata-nakina apaani-
paeni Macedonia-jatzi. Aririka noñaapaakiro tekira-rika powiiyite koriki,
oshekira nokaani-wenta-waetyaa, tema aritaki nokamanta-kotzi-takimi
jaka. Ari pikimiyi-takyaari eejatzi eeroka-paeni pikaani-wenta-waetyaa.
5 Rootakira notyaantzi-tante-miriri irika noyemijantzinkarite-paeni,
riitaki etapaakyaawoni rareetemi janta tekirarika niyaateeta naaka.
Riiyitaki owiita-kota-paaki-mirini koriki ikaatzi pikashiya-kaantakiri
eeroka-paeni. Powetsikakiri maawoeni koriki aririka nareeta-paakyaa.
Ari okantyaa eero noshintsi-waetan-tapaakimi pantayitero.
6 Apatzirowa pikenkishireero iroka:
Ikaatzi pankita-tsiri eepichokiini, eepichokiini rowiite.

---

[d] **9.1,12** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri [e] **9.2** Acaya = kepatsi janta ojeekira nampitsi Corinto.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riima ikaatzi panki-peroteen-tsiri, osheki rowiiteri.
7 Maawoeni eeroka-paeni otzimatyee pipashitan-tayiteeyaa okaatzi
pikoyiri. Eero pishintsitan-tawaetzi ipashitan-teetyaa osheki terika
ikowaetzi, ari okantyaa eero okatzimo-shireta-waetantari ipashitan-
takaha. Tema ikaatzi kimoshire-wentzirori okaatzi ipashitantari,
riiyitakira retakotari Tajorentsi. 8 Riitaki Tajorentsi oshekyaa-perotee-
mironi okaatzi kowityeemo-waetzimiri. Aritaki otzimahaantaki okaate
pipashitan-tawaetyaari kameetha eeroka. 9 Okimiwitakawo okaatzi
kenkithata-kota-chari Jankina-rentsi-peroriki, ikanteetzi:

Okaatzi tzimi-motziriri Tajorentsi, rootaki rantetaa-kaanaariri
ikaatzi kowityaa-waeta-tsiri.

Tema tampatzika-shireri rirori, ashi rowaero
10 Riitaki Tajorentsi kithokita-kaerori okaatzi pankiyita-chari, riijatzi
shookakaerori, ari okanta rowiitan-teetawori okaatzi rowayiteetari.
Arira ikantayiteemiri eejatzi eeroka-paeni ipayiteemiro kowityee-
motzimiri, ari okantyaa otzimi-motan-teemiri pipashi-yitee-yaariri
itsipa-paeni, pitampatzika-shireperotee. 11 Rootaki ipaperotan-
temiri Tajorentsi pipashitanta-piintan-tyaari eeroka. Ari okantyaa
ipaasoonkitatyaariri Tajorentsi ikaatzi aayitzirori apashitan-
tayitari. 12 Ari okantari, okaatzi pipashitan-tayitari teera apatziro
pineshironkatakiri kemijantzinkari-paeni ikaatzi kowityaa-waeta-tsiri,
tema roo opoñaan-tyaari ipaasoonki-peroteeri rirori-paeni Tajorentsi.
13 Aririka iñahaetakiro okaatzi pipashi-yitakariri eejatzi pikimi-yitakiri
itsipa-paeni, oshekira iweshiryaa-wenta-nakyaari Tajorentsi. Tema
iñaayitziro teera apatziro piñaawaeta-shiyita, pikantzi: “Nokemijanteeri
Jeepatzii-totaa-rewo nokema-koteerowa Kameethari Ñaantsi.” Tema
iñaayitziro eejatzi pantayiteero oñaahan-tzirori omaperotatyaa
pikemijanta-yitanee. 14 Rootaki retakoperowaetanteemiri, osheki
ramanako-wenteemi, okantakaawo ikaminthaa-peroteemira Tajorentsi.
15 Ari akimitzita-neeyaari eejatzi aakapaeni amananeeri Tajorentsi, tema
ineshironka-takae aaka, roo maperotzirori okameethatzi, eero omata
athotyahaero akenkithata-koteero.

Ikenkithata-kotziro Pablo okaatzi rantayitziri

10 1 Naaka Pablo, eenitatsi nokowa-kotzimiri. Notsinampa-
shiretatziira eero nokija-waetzimi, nokimita-kotyaari
Jeepatzii-totaa-rewo. Tema niyotzi eenitatsi ikantakoe-takina, ikanteetzi:
“Irika Pablo tsinampa-shirerira naaka ijeeki-mota-piintee, rooma
ijeekira inteena katsimayantzi.” 2 Nokowa-kotzimi, eero piyaata-kaero
powatsimaa-waetena. Ari okantyaa eero niyako-wenta-waetan-tapaakimi
aririka nareeta-paakimi. Tema niyotaki ari nokanta-yitapaakiri ikaatzi
jeekimo-yitakimiri janta kantayiteen-tsiri: “Rantayita-shitawo Pablo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

okaatzi ikoyiri inintaa-waetyaari rirori, ari ikimita-kotari jempe
ikanta itsipa atziri-paeni.” 3 Omapero-witatyaa ari nokimitari itsipa
atziri, roo kanteencha irika itzimi nokoshekari, teera okimityaawo
nokoshekari atziri. 4 Tema aririka nokoshekantyaa naaka, teera
noerika-yitziro omana-mentotsi okaatzi romanatanta-piinta-yitari
atziri-paeni, tema ishire Tajorentsi nokoshekanta naaka. Ari okanta
notsinampaa-yitan-tariri ikaatzi ñaaperotakaayitariri noejaneentani.
5 Ari okanta notsinampaan-tariri naaka kosheka-waetantaniri,
notsinampaa-yiteeri ajahaa-wenta-waetachari otzika-tzikatan-tatsiri kaari
riyotakoe-tantari Tajorentsi. Nokimita-kaantaawo noteeyaa-tyeeromi
nokenkishiryaa-shiwae-yitari, noshintsitaa-tyeeyaami nokemijanteeri
Jeepatzii-totaa-rewo. 6 Aririka nokemako-wenteemi eeroka-paeni pipiya-
shitaari pikemijanteeri Jeepatzii-totaa-rewo, aripaetera nowetsikyaa
nowajankiteeri ikaate piyatha-yitachari.

7 Paamaeyaa rowapeyi-mowaetzimi-kari. Tema eeniyitatsi
pikaateeyinira janta kantayita-tsiri: “Rashitana naaka Jeepatzii-
totaa-rewo.” ¿Roshiya-kaatzima tee rashitana eejatzi naaka? Roorika
ikenkishiryaa-yitakari, ikinakaa-shitakawo, tema naaka rashi-perota-ka
Jeepatzii-totaa-rewo. 8 Aamaa-shityaa ari pikanta-yitanaki eeroka-paeni:
“Retanakawo nimaeka Pablo rajahaa-wenta-waetawo okaatzi ikenkithata-
koyitziri.” Teera nopashiwentakaeyaawo okaatzi ikanteeteri, tema riitaki
Awinkatharite kowa-kakinawori niyotaantayitee, tee ikowa-kaanawo
nowaaripero-shireta-waetante. 9 Rootaki kaari nokowanta okimitzi-
motemi okaatzi nojankinata-kimiri, nokowatziira nominthaawa-waetemi.
10 Aamaa-shityaa eenitatsi kantatsini: “Tema rotyaanta-piinteero Pablo
rojankinari, osheki ishintsi-ta-piintakae, ikenkithata-piinta-yitakaero
pomeentsitzi-moteeri antayitero. Roo kanteencha aririka ijeekimo-yitee
jaka, kimiwitaka tee ishintsita-nitzi. Tema ikantaha ikenkitha-yitaki
manintaa-rewo rirori.” 11 Iroka nakayiteri ikaatzi kantayita-tsiri,
nokantziri: “Jempe nokanta nojankina-yitakimi, ari nokantzitari eejatzi
nojeeki-moyitakimi.”

12 Teera naapatziyari naaka pitsipatari pijeekaeyini janta
ajahaa-wenta-waeta-chari. Tee riyotee-yini rirori. Tzimayitatsi monkaata-
wakaa-piinta-chari, roshiya-kaatzi rawija-wakaan-tayitawo okaatzi
kameethatzi-mowaeta-shiyitariri rirori-paeni. 13 Rooma naaka teera
najahaa-wenta-shiwaetyaawo nomonkaateero kameethatzi-mowaeta-
shitanari naaka, apatzirowa nokenkithata-koteero nomonkaatakiro
ikantakinari Tajorentsi nanteniri. Iroka ikowakiri nanteniri, otzimatyee
noweyiiro nantawaetani janta pijeekaeyinira eeroka-paeni. 14 Rootaki
noñaa-shintsita-kowentan-tzimiri nimaeka eeroka-paeni, tee nawijakaa-
shitawo okaatzi ikantakinari Tajorentsi. Tema naakataki etakawori
nokenkithata-kota-kimiro Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jeepatzii-totaa-rewo. 15 Rootaki kaari nokimitantari ikaatzi ajahaawenta-
shiwaetawori imonkaatani, tema tzima-witacha itsipa itzimi eta-nakawori
imonkaatakiro. Roo kanteencha eekiro-rika pantaki-shireta-nakityee,
eero nopankinawenta-waeta-neemi eeroka-paeni, 16 kantacha niyaayite
otsipaki nampitsi nokenkithata-kaanteero Kameethari Ñaantsi. Rootaki
nomateri, eero nokinanaki jempe-rika retayitakawo ikenkithata-kaantzi
itsipa atziri, najahaa-wenta-waetawo-kari imonkaatziri itsipa. 17 Tee
okameethatzi rajahaa-wenta-shiwaeteetyaa apaniroeni. Tema roo
kameethaperotatsiri ajahaawentee-yaawo rantayitziri Awinkatharite.
18 Tema tekatsi oetamatsityaa ajahaa-wenta-waetyaa apaniroeni
athaamenta-waetyaa. Roo kowaperota-chari ithaamenta-pero-yitee
Awinkatharite.

11 1 Nokoyi pamawetero okaatzi nojankinatzimiri jaka,
okantawitakyaa okimitzi-motemi rantziri apaani
majontzishiretatsiri. Nokoyi eekiro piyaatatyee piñaana-yitero. 2 Osheki
naamaa-kotakimi eeroka-paeni, riitakira Tajorentsi kantakaa-kinawori.
Tema naakataki etakawo nokenkithata-kaakimi okanta rashiyitan-
teemiri Jeepatzii-totaa-rewo. Nokimita-kaanteemi eerokami nishintyo,
eenitatsi nokashiya-kaakimiri pitsipatyaari, naamakoperotzimi
eero pikaaripero-waetanta roojatzi paawakaanta-perota-kyaari.
Riitakira oshiyakaa-wenta-chari Jeepatzii-totaa-rewo, jempe itzimi
kimitakariri riimi paayiteerimi paata. 3 Tema nothaa-wakaa-tziimi
itzimi amatawitemini, ikimita-kota-kyaari maanki amatawita-kirori
paerani Eva. Aritaki roetzimpinaakotakimi, ipaka-kaemiro pawentahaari
Jeepatzii-totaa-rewo, pikinata-naari. 4 Kimitaka eeroka-paeni tee
pishenkaa-shitawo pakayiteri itsipa kenkithata-kote-mirini Jesús, ari
pakakiri okantawityaa riinashita-paakyaawo okaatzi nokenkithata-
kota-kimiri naaka Jesús, okaatzi nokenkithata-kota-kimiro Kameethari
Ñaantsi eejatzi Ishire tajorentsi. 5 ¿Poshiya-kaantzima rawijayitana
naaka rotyaantaarewo-perotzi irika-paeni? 6 Aamaa-shityaa tee
nokenkithatzi kameetha naaka, roo kanteencha niyotanitzi. Rootaki
piñaako-piinta-kinari.

7 ¿Nokinakaa-shita-kawoma paerani tee nokowako-tzimi koriki owakira
nokaman-tapaa-kimiro Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota Tajorentsi?
Tema notsinampa-shiretatzi nantawae-wentakimi niyotaan-tayita-
kimirori, tee nokowako-waetzimi. Ari okanta ikimita-kaantee-teemiri
nimaeka riiperori eeroka-paeni. 8 Okanta nokenkithata-kaapaakimi
paerani, riira itsipa-jatzi kemijantzinkari-paeni payitakinari koriki
nañaantari. Okimiwitakawo nokoshita-tyeerimi rirori-paeni okanta
nantawae-wentan-takimiri eeroka-paeni. 9 Paerani eeniro nojeeki-
moyitzimi, osheki nokowityaa-waetaki. Teemaeta noñii pipina oeta
nañaantyaari. Ikaminthaaka rareetee-yakani noyemijantzinkarite-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

poñaayita-chari Macedonia-ki, riitakira payitapaa-kinari. Ari okanta
kaari noñaantawo pipayitena koriki eeroka-paeni. Ari nokanta-piinta-
tyeero eero nokowa-kotzimi. 10 Antawo nokimo-shire-wentakiro teera
nokowako-tzimi, ari nokanta-piinta-tyeero maawoeni nampitsi okaatzi
jeekatsiri Acaya-ki. Riyotziro Jeepatzii-totaa-rewo kyaaripero nokantaki.
11 ¿Poshiyakaa-mintheetzi eeroka-paeni roo nokantan-tawori tee
netakotzimi? Riyotzi Tajorentsi osheki netakotakimi.
12 Eekiro niyaata-kaatyeero ari okantyaa irika-paeni kenkithata-
kaantaniri pajahaa-wenta-waetakari eerokapaeni, eero ikantanta:
"Ari noshiyari Pablo." 13 Irika-paeni kenkithata-kaashi-waeta-kimiri
kaari Otyaantaa-rewo-paeni, amatawitantaniri irikapaeni, apaniroeni
ikimita-kaanta-waetaka riirikami rotyaantani Jeepatzii-totaa-rewo.
14 Tekatsira oetyaa itheenkashiryaan-teeri irika. Tema imatzitawo
Yakatantaniri ikimita-kotari ishipakiree ronampiri Tajorentsi
okantyaa ramatawitan-tantyaari. 15 Rootakira eero romapokan-
tawaetee ikaatzi antawae-yitzi-niriri Yakatantaniri, roojatzira
imatzitari rirori. Ikimita-kaanta-waetyaa rantawaetatzii okantyaa
ikameetha-shireta-kaantee-yaariri atziri-paeni. Roo kanteencha aritaki
rowajankitaa-wentee-teeri okaatzi rantayitziri.

Ikemaatsi-waetaka Pablo Rotyaantaa-rewotzira

16 Napiita-wakiro nokantemi, okantashitzimaetyaa eero nokimitzi-
motzimiri majontzishireri. Aririka nokantakari piñaakina,
pishineta-wakina najahaa-wenta-wakyaa eepichokiini. 17 Okaatzi
noñaawaetziri nimaeka, teera okimityaawo jempe okantyaami
iñaawaeteri Awinkatharite. Tema nokimita-kota-tyaari apaani
majontzishireri rajahaa-wenta-shiwaeta. 18 Arira ikanta-piintaka itsipa
atziri-paeni, ari nokantyaari naaka eejatzi. 19 Pikimita-kaanta-waetaka
eeroka-paeni piyotanitatyeemi, ¿iitaka pikowan-teeyarini pikemijanta-
yiteeri majontzishireri? 20 Roota-kira pantayitakiri eeroka-paeni,
pikemijanta-piintakiri ikaatzi ikimitakaan-tawaeta-kimiri romperatani,
aapitha-waeyitzi-mirori tzimi-motzimiri, theenka-waeta-kimiri, ajahaa-
wenta-waeta-chari, pajawoo-waetzimiri. 21 ¿Poshiyakaa-mintheetzi tee
naawyaa-shireta-waeta-nitzi naaka nomatan-tyaawori oshiyakawori
iroka? ¿Kantachama nokaani-wentero teera nomatziro? Eero. Roo
kanteencha aritaki nomatakiro naaka oshiyaawoni okaatzi rantawitee-
yakarini rirori-paeni, najahaa-wenta-waetyaa, okantawitakyaa
nokimi-witakyaari majontzishireri.
22 Roorika rajahaa-wenta-waetaka iñaawaetziro iñaani Heber-paeni,
eejatzira naaka. Roorika rajahaa-wenta-waetaka isheninkapaeni
awaejatziteni Israel, eejatzira naaka. Roorika rajahaa-wenta-waetaka
icharini-tetari awaejatziteni Abraham, eejatzira naaka. 23 Roorika

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rajahaa-wenta-waetaka rantawae-yiteeniri Jeepatzii-totaa-rewo, eejatzira
naaka. (Omaperotatyaa noshiyakari naaka iñaawaetzi majontzishireri.)
Roo kanteencha najahaa-wentakawo nawijeeri irika-paeni nantawaetzi,
nawijeeri eejatzi romonkyaawaetee-takina, ipajawaetee-takina,
rowamayi-mawaetee-takina. 24 Tema noñaakiro okaatzi 5 rapiitana
ipajawaetana nosheninka-paeni janta ipiyota-piinteetaha.[f] 25 Mawa
okaatzi rompoja-waetee-takina. Apaani okaatzi ishemyahae-takina. Mawa
okaatzi nopitamenka-kotaka. Apaani tsireniri nojeeka-kotaki niyankyaani
inkaari, ari nokitejeta-kotakiri. 26 Osheki nareetan-tayitaka. Nokinayitaki
okowaenkatzi nijaa. Nokini-motakiri ipiyota koshintzi-paeni. Ikowayitaki
nosheninka-paeni rowaaripero-waetenami, eejatzi ikimitakari kaari
nosheninkata. Nokowaenkata-kowaetaki nampitsiki eejatzi ochempi-
mashiki. Nokowaenkata-kotaki inkaariki. Osheki nopomeentsi-waetakari
iitashi-waeta-chari "noyemijantzinkarite," kaarimaeta. 27 Osheki
nantawaetaki, ayimawae-witakina nomakoni. Ayimawitakina nowochoki,
notashe, nomiri, nowatsinkari. Notasheneenta-waetaki. Naatonkoryaa-
mereki-waetaka. 28 Eenitatsi osheki awijimo-yitakinari. Roo
kantzimo-perota-kinari ijeekayitee kameetha ikaatzi kemijanta-yitaa-tsiri
jempe-rika-paeni. 29 Eenitatsi-rika mantsiyateen-tsini, nokimita-kaantawo
naakami mantsiyateen-tsini. Eenitatsi-rika ikaariperota-kaetakiri,
osheki nokijako-wentyaari. 30 Ari okanta najahaa-wenta-waeta naaka,
nokenkithata-kotakiro jempe nokantaka kaari naawyaa-shireta-waetanta.
31 Eenitatsi yotatsiri tee namatawitantzi, riitakira Tajorentsi, Ashitariri
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. ¡Ari rajahaawenteteeyaari!
32 Tema paerani nojeekanta-paentari Ontyaamaeriniki, raminako-wenta-
kaantakiro reewata-kaani Aretas maawoeni nampitsi, eero noshitowanta,
ari okantyaa raakaan-tante-narimi. 33 Roo kanteencha rotetakina
kantziriki nokaatee-yirini, rowayiita-kotakina jantakironta nampitsi, ari
okanta noshiyan-taari.

Kimiwita-kawori owathaantemi kitochee

12 1 Teera okameethatzi najahaa-wenta-waetyaa. Roo kanteencha
eekiro nokenkithata-kota-tyeero noñaashiretakiri, okaatzi

---

[f] **11.24** Okenkithata-kota rojankinariki paerani Moisés, kantacha rowajankiteete apaani atziri aririka rowaariperotakiri itsipa. Otzimatyee rahaeteri jempe ipiyota-piinteeta, ipajatan-teetyaariri. Eerorika okaariperotzi ikinakaa-shitakari, eero ipaja-peroe-tziri. Rooma kyaari-pero-rika okaariperotaki ikinakaa-shitakari, otzimatyee rowajankitaa-peroeteri. Roo kanteencha teera oshinetaa-ntsitzi rawijakaetero okaate 40 ipajawaeteeteri. Rootaki rameteetari paerani ipajatan-teete okaate 39 rapiiteri itzimi-rika kaariperoteen-tsiri, ari okantyaa eero ipiyathatantawo Ikantakaan-teetani, aririka rawijakaakiro okaatemi 40. Rootaki iiteeri irika-paeni "Yotapaaka apaani omonkaatan-tyaari 40." Okaatzi kenkithata-koteen-chari jaka, ari ikantee-takiri Pablo, ipajawaetee-takiri rirori.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roñaaha-kinari Awinkatharite. 2 Niyota-kotziri irika atziri rashitaari
Jeepatzii-totaa-rewo. Ikaata-kotaki 14 ojarentsi irika atziri rahaeteeri
inkiteki, riyaa-perotatzii ojenokita-perotzira inkite. Kimitaka riyaa-
shiretanakitzii, tee niyoperotzi-maetyaa. Terika, riyaatatzii-rika
koñaatziro iwathaki, tee niyoperotzi.[g] 3 Riitaki Tajorentsi yotatsiri
riyaa-shiretaatzii-rika, riyaatatzii-rika koñaatziro iwathaki. Paatatya
netapanaatyaawo nokenkithata-koteri irika atziri. 4 Rahaeteeri janta
ikimo-shiretapae. Ari ikemayiteerori jempe-rika oeyitari kaari kameetha-
jeeta-tsini ikenkithata-koetero. 5 Ariwitaka rajahaa-wentyaawomi irika
atziri okaatzi iñaakiri. Roo kanteencha eero najahaa-wenta-waeta.
Apatziro nokenkithata-kotakiro jempe nokantaka kaari naawyaa-
waetanta. 6 Arimi najahaa-wenta-kyaawomi okaatzi noñaayitakiro,
eeromi nomajontzi-shire-waetzimi. Aritaki noñaawae-yitakiromi
kyaariperori. Roo kanteencha tee nokoyi rajahaa-wenta-shiwaetee-
tena. Apatziro ipinkatha-wentee-tenawo okaatzi nantayitakiri, okaatzi
ikemakoe-takinari. 7 Okaatzi noñaashiretakiri owaneenkatachari,
riyotzi Tajorentsi aritaki najahaa-wenta-waeta-kimi. Rootaki ishinetan-
takinari nokemaatsi-waetyaa okantyaa eero najahaa-wentan-tawaeta.
Okaatzi nokemaatsi-waeta-piintaka okimiwitakawo owathaa-waeta-
tyeenami kitochee. Riitaki Yakatantaniri kemaatsita-kaawae-witakinari.
8 Mawa okaatzi naminamina-witakari Awinkatharite rookakaa-
wentena ikemaatsitakaa-piinteetana. 9 Ikantakina rirori: “Tema
noneshironkatakimi, tekatsira kowityemo-waetemini. Tema kantacha
noñaahanta-peroteero noshintsinka atziriki kaari aawyaawaeta-
tsini.” Ikanta nokemawakiro, nokimoshiretaki, nothaamenta-nakawo
nokamantanta-yiteero tee naawyaa-waeta-nitzi, tema ari okantyaa
aawyaakaan-teenari ishintsinka Jeepatzii-totaa-rewo. 10 Rootaki nokimo-
shiretan-takari naaka okantawitaka tee naawyaa-waeta-niwityaa,
inina-waeteetana, nokemaatsi-waetaka, rowatsi-naawaeteetana,
opomeentsitzi-mowaetana, osheki noñaayitakiri nantawaetziniri
Jeepatzii-totaa-rewo. Niyopaeteteero tee naawyaa-waeta-nitzi apaniroeni,
ari noñaakirori imatakaa-kinawo naawyaa-shireta-waeta-nitee.
11 Kimitaka nomajontzishiretatyeemi noñiirowa najahaa-
wenta-waetaka. Roo kanteencha tema eeroka kantakaa-kawori
nomatan-takawori. Roo kameetha-witachari pikenkithata-koyiteenami
kameetha. Okantawitaka tee noñaaperowita naaka, tee ranakotzimaetena
irika-paeni iitashi-waeta-chari “Riiperori Otyaantaa-rewo-paeni.”

---

[g] **12.2** ojenokita-perotzira inkite = mawataneen-tsiri inkite. Ari ikanta-piintziri Judá-paeni ikenkithata-kotziro. Ikanteeyini: “Etanakawori inkite, ari ojeekayitziri menkori. Apiteta-tsiri inkite, ari ijeekayitziri kashiri, ooryaa, ompokiro-paeni, maawoeni. Rooma mawatatsiri ojenokita-perotzira inkite, ari inampitawori Tajorentsi.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Tema nojeeki-motakimi paerani eeroka-paeni, noñaaha-kimiro
maperori naaka Notyaantaa-rewotzi. Osheki namatsin-kawentakimi.
Osheki notajonka-wentantaki, piñaayiteero kaari piñaa-piinteeyini,
pipampoyaawenteeyakironi. 13 ¿Iitaka pikenkishiryaa-waetantari nimaeka
nomaninta-waeta-tziimi? ¿Tema naakameetha-tzimi nokimitziri itsipa-
paeni kemijantzinkari-paeni? ¿Rooma kantakaan-tawori tee noñeero oeta
pipashitanari? Eenitatsi-rika nantakiri kaariperotatsi, pipeyakotenawo.

Ikenkithata-kotziro Pablo mawatatsini rareetantyaa

14 Nokenkishiryaaka nimaeka napiiteero niyaate noñeemi, rootaki
mawatatsini nareetemi. Eero nayiri ikaate pipinatenari. Kaari piyorikite
nokoyi nashityaari, tema eeroka-paeni nokowa-perotaki nashitemi.
¿Kantachama apaani eenchaa-niki ipinako-wentero ikoyiri ashitariri?
Teera, tema riitaki ashitariri pinakowentziriri reentsite. 15 Rootaki nanteri
naaka, okimiwitee-yaawo naakami ashitzimiri. Aritaki nomatakiro
noshineta-kowentemi. Osheki netakotakimi. ¿Iitaka kaari petakotantana
naaka?

16 Okimitaka eeniyitatsi eeroka-paeni kantatsiri: “Aama tee
ikowako-yitee Pablo aakapaeni, osheki riyotzi, ari ikinakaero ramatawi-
waetan-takaeri.” 17 ¿Poshiya-kaatzima ramatawi-waetakimi eejatzi
ikaatzi notyaanta-kimiri? 18 Notyaanta-kimiri Tito, eejatzi itsipa
noyemijantzinkarite. ¿Ramatawita-kimima Tito? ¿Tema nokimita-
wakahaeyani maawoeni naaka, naakameetha-yiteemira eeroka-paeni?
19 ¿Poshiya-kaatzima eeroka-paeni roo nokantantari nokowatzii
nokaa-kowentyaa? Teera ari okantyaa netakotani. Tema riitaki
Jeepatzii-totaa-rewo ñaawaeta-kaanari, okantyaa nowetsika-shireta-
kaantemiri. Riitakira Tajorentsi yotatsi. 20 Okantzi-mowaeta-kina
naaka añeero akantaneenta-wakaa-waeta aririka nareeta-paakyaami.
Okantzi-mowaeta-kina eejatzi noñaapaakimi pitzima-wenta-
wakaa-waeta, pikija-wakaa-waeta, pikijaneenta-wakaa-waeta, eero
paapatziya-wakaa-waeta, pikiji-mata-wakaa-waeta, pikantakaa-
pero-waeta, pikosheka-wakaa-waeta. 21 Okantzi-mowaeta-tyaanaha
nokaani-wenta-kowaetemi Tajorentsiki. Aamaaka aritaki nokanta-
neenta-kowaeta-paakimi pantayita-kirorika kaari-perori, tee pipakahaero
pantayitziro kaari kameethatatsiri, pimayempi-waetzi, piñaathatanta-
shiwaeta-piintaka eejatzi.

13 1 Rootaki mawatatsini nareetemi. Aritaki namina-kotan-tapaa-
kimiro, ikantee-takiri paerani:
Itzimi-rika apaani iyakowentaa-rewo, otzimatyee itzimi mawa atziri,
terika itzimi apite ñaakoterini rantani, aritaki rowajankitee-takiri.
2 Arira nokanta-paakiri naaka nowashironkayiri ikaatzi antzita-kawori
kaari-perori janta pijeekinta, ari nokimitzi-tapaa-kyaari eejatzi itsipa-

paeni antayita-neerori nimaeka. Tema aritaki nokaman-tzita-kimiro
paerani napiitan-takawori nareetakimi. Roojatzi nojankinatzimiri
nimaeka. 3 Aamaa-shityaa pikantee-yatziini eeroka-paeni: “Kaari
Jeepatzii-totaa-rewo otyaanterini Pablo ikenkithata-kaante, aama kaari
riiperori.” Paamawentyaa, irika Jeepatzii-totaa-rewo, kaarira atziri jeeki-
motanta-paenta-tsini, tema otzimimo-pero-tatziiri ishintsinka rirori,
eerokata-ki ñaayiterini. 4 Ari okantawitaka, kimi-witaka tee raawyaa-
waeta-nitzi irika ikentakoe-tanta-kariri. Roo kanteencha añaakahaeri
ishintsinka Tajorentsi. Ari nokantzi-takari eejatzi naaka, tee naawyaa-
waeta-nitzi, roo kanteencha riijatzira Tajorentsi shintsita-kahaanari,
eerokatakira ñaayiterini.
5 Tema pikenkishiryaa-kota-wakyaa. ¿Piriiperotaatzima eeroka
pikemijantee? ¿Tema piyotee-yini ijeeka-shiretan-tzimi Jeepatzii-totaa-
rewo? Aritaki okantari, terika, aamaa-shityaa tee piriiperotzi eeroka.
6 Niyotaki naaka, aririka piñaawakina janta, eero pikimita-kaanta-
wakina tee noriiperotzi naaka. 7 Nokowa-kotziri naaka Tajorentsi, ari
okantyaa eero noñaakotan-tapaa-kimiro pantani. Teera roo nokantan-
tzimiri iroka nokowashi-waeta-paakyaa nokimita-kotyaari riiperori.
Tema roo nokowa-pero-tatzii pantayiteero okaatzi tampatzikata-tsiri.
Rootaki nokowakiri, okantawityaa itzimi otzikaa-wakinanimi, eero
noñaahan-tzimiro noshintsinka nowashironkaa-paakimi, rootaki
niyotakaanta-perotemiri naakataki riiperori. 8 Apatziro nokoyi
noñaahan-tayiteero riyotako-tantyaawori kyaariperori. Tema tee nokoyi
notzika-tzika-waetero. 9 Ari nothaamentakyaa aririka noñaakimi
paawyaa-shireta-waetanee, okantawitakyaa eekiro ikimita-kaantee-
tana naaka kaari aawyaawaetaniri. Rootaki namana-kota-piintakari,
okantyaa piñaantyaawori eeroka-paeni pithotyahaero paawyaa-shire-
pero-waenitee. 10 Rootaki notyaantan-tzimirori iroka jankina-rentsi,
teera nojeeki-moyita-tzimi eeroka-paeni janta, ari okantyaa eero
notsimaan-tawaeta-paakimi paata. Tema riitaki Awinkatharite
kowakakinawori nowetsika-shireta-kaantan-tyaari, tee ikowakana
nowaaripero-shireta-waetante.

Oweyaantawori wethataantsi

11 Noyemijantzinkarite-paeni, iroka oweyaantawori nokantemi:
Pikimo-shireteeyini. Pithotyaa-yiteero paawyaa-shireta-waeyitee.
Pithaamenta-shire-yitee. Paapatziya-wakae-yiteeyaa. Kameetha
pijeeka-yitee. ¡Riira Tajorentsi nampi-shiretan-temini, etakotan-taniri
irika, riitaki kameethata-tsiri ijeekakaantzi! 12 Ptakotyaa powethata-
wakaa-neeyaa janta.[h] 13 Rowethatzi-tzimi eejatzi kemijantzinkari-paeni

[h] **13.12** powethata-wakaa-neeyaa = thowootaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nampitawori jaka.[i] 14 ¡Okantashitzimaetyaa ineshironka-waeteemi
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo! ¡Okantashitzimaetyaa
retakowaeteemi Tajorentsi! ¡Okantashitzimaetyaa ikantakae-yaawo Ishire
Tajorentsi paapatziya-wakaan-teeyaari! Kyaariwé.

[i] **13.13** kemijantzinkari = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI PABLO ROTYAANTZINIRI GALACIA-JATZI

Wethataantsi

1 1 Naaka Pablo otyaantzi-mirori iroka jankina-rentsi. Otyaantaa-
rewo naaka. Kaarira atziri-paeni otyaantenani, tema Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo otyaanta-kinari itsipatakari Ashiteeri Tajorentsi
owañahaeriri paerani ikamawitaka. 2 Arira nokaatziri maawoeni
noyemijantzinkarite-paeni kemijanta-naatsiri jaka nojankinatzimiro
iroka. Eeroka-paeni notyaantzini pikaatzi pikemijantee janta Galacia-
ki. 3 Okantashitzimaetyaa ikaminthaa-yiteemi Ashiteeri Tajorentsi,
kameetha ijeekakaa-yiteemi, ari ikimitzi-temiri eejatzi Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 4 Tema rootaki ikowakiri Ashiteeri
Tajorentsi ishine-wentakae Jeepatzii-totaa-rewo, ikama-wenta-yitakae
akaaripero-shire-yiwitaka, ari okantyaa eero akimita-kotan-taari ikaatzi
kaaripero-waeta-tsiri nimaeka, ikimiwitakawo rotsiparyaa-kowentaa-
tyeemi. 5 Okantashitzimaetyaa ipinkathata-piinta-yiteeri Tajorentsi. Ari
okantee-tatyee-yaani.

Tekatsi otsipa Kameethari Ñaantsi owawijaako-shiretan-tatsini

6 Pomapokakina intsipaete pipakaanakiro pikemijanta-witanakari
Tajorentsi. Tema riitaki kowakakimiriri, antawo ineshironka-witeemi,
rootaki rotyaantan-takimiriri Jeepatzii-totaa-rewo. ¿Iitakama
pikemijanta-shiwaetan-tawori otsipa kaari kimityaawoni Kameethari
Ñaantsi? 7 Tema omaperotatya nokantemiri naaka, tekatsi otsipa ñaantsi
owawijaako-shiretan-tatsini. Kimitaka eenitatsi okakaaki-mirori,
ikowatzii roetzimpinaa-shiretemi, rootaki rowashiñaan-tayita-kawori
jempe okanta ikenkithata-koetziri Jeepatzii-totaa-rewo. 8 Aririkami
nowashiñaa-yitee-miromi naaka okaatzi nokaman-takimiri paerani,
iyakateetenawé. Ari okimitari eejatzi, aririkami ipokaa-jeetemi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ronampiri Tajorentsi poñaachani inkiteki, ikenkithata-kota-paakiro
otsipa ñaantsi kaari kimityaawoni nokaman-takimiri paerani,
iyakateeteriwé rirori. 9 Aritaki nokantakimi paerani, rootaki napiitemiri
nimaeka nokante: Eenitatsi-rika owashiñaa-kironi jempe okanta
nokenkithata-kota-paakiri paerani Jeepatzii-totaa-rewo, iyakaeteriwé.
10 ¿Rooma namina-minatzi nimaeka kameethatzimo-shireta-waeterini
atziri-paeni? Tee, namina-minata-tziiro naaka kameethatzi-moterini
Tajorentsi. Roorikami naminaminate kameethatzimo-shireta-waeterini
atziri-paeni, teera romperatana Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

Rantawaeri Pablo

11 Pikemi noyemijantzinkarite-paeni, okaatzi nokaman-takimiri
Kameethari Ñaantsi, kaarira atziri yotakae-nawoni. 12 Tema riitaki Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo yotaaki-nawori maawoeni, roñaaha-kinawo. Tema
kaari atziri ashityaawoni. 13 Pikema-kotee-yakinani jempe nokantawita
paerani eeniro nomonkaa-witawo rametari nosheninka-paeni Judá-paeni.
Pikema-kotee-yakinani eejatzi osheki nokija-neenta-witakari kemijanta-
neeriri Tajorentsi, nowajankitaa-kaanta-witaka osheki, nokowawita
nokakaa-haerimi ikemijanta-yitanee. 14 Tema nomapero-witana-kityaawo
naaka nomonkaa-witakawo rameyitari paerani nosheninka-paeni,
tekatsira apaani nokaawitakari awijinani jempe nokanta-witaka. 15 Roo
kanteencha paerani tekira notzimiita naaka, riyoshiitzi-takina Tajorentsi.
Tema antawo ineshironkatakina rootaki ikaema-shiretan-taanari.
16 Roñaahaanari Itomi, ikowaki nokenkithata-kaayiri kaari nosheninkata.
Tekatsira nojampitanakiri nokanteri: ¿Iitaka nanteri? 17 Tee noshiya-
shita-paenta-ri noñaa-paenteri etayita-kawori rotyaantaa-rewotzi janta
Aapatziyaweniki. Tema apatziro nowanakiro niyaatanaki Mameriniki,
opoñaa nopiyapaaka roojatzi Ontyaamaeriniki.
18 Okanta awijaki-ranki mawa ojarentsi, ari niyaata-shitakiri Pedro
noñeeri ijeeki rirori Aapatziyaweniki, apatziro nojeeki-mota-paentziri
okaatzi 15 kitejeri.[a] 19 Roo kanteencha teera noñaapaaki itsipa
Otyaantaa-rewo, apatziro noñaapaakiri Jacobo rirentzi Awinkatharite.[b]
20 Omaperotatyaa okaatzi nojankinatzimiri, tee namatawitzimi,
riyotzi rirori Tajorentsi. 21 Opoñaashita niyaataki Tonkaeroniki eejatzi
janta Cilicia-ki. 22 Tema tekira iñaayite-naata iipatsiteki Judá-paeni
ikaatzi kemijanta-yitaneeriri Jeepatzii-totaa-rewo, 23 apatziro ikema-
kota-shitakina ikanteetzi: “Irika koshekaeri paerani ikijaneentee,
kowawita-chari ithonkae, ikenkithata-koteero rirori jempe ikanteeta
ikemijanteetzi.” 24 Rootaki roweshiryaawentan-tanakariri nimaeka
Tajorentsi ikemako-yitakinaha.

---

[a] **1.18** Pedro = Cefas [b] **1.19** Jacobo = Santiaho

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 1 Okanta awijaki paerani 14 ojarentsi, ari niyaateeri eejatzi
Aapatziyaweniki notsipata-nakari Bernabé eejatzi Tito.
2 Rootaki niyaatan-takari tema Tajorentsi kowaka-shiryaa-kaakinari.
Okanta nareetaka paerani janta, niyoshiita-paakiri nopiyota-paakiri
jewayitziriri kemijantzinkari, nokaman-tapaakiri jempe nokanta
nokenkithata-kaayiteeri kaari nosheninkata Kameethari Ñaantsi.
Rootaki nopiyotan-tapaa-kariri okantyaa eero aminaashi-waetanta
okaatzi nantayitakiri. 3 Tee ishintsitetawakiri notsipatakari Tito
imateero itomeshitaa-nityaa, okantawita kaari nosheninka.[c] 4 Tema
ari rojateka-shiwaetakari ikaatzi kashiyaawaeta-wori ikemijantemi,
riiyitaki kowawita-chari itomeshitaa-nita-kaantyaa. Tee inimoyi-
ritzi irika-paeni ijeekashiwaeteeyaa kameetha kemijanta-yitatsiri,
okimiwityaawomi rokakaako-wenta-yiteeri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.
Roo ikowa-peroteeyini ikimita-kotee-tyaari jempe ikanta omperataa-
rewo. 5 Roo kanteencha tee noshineta-kaantziro ikimita-kotyaari,
rootaki nokowa-perotakiri riyota-koteero kyaariperori Kameethari
Ñaantsi awijako-shiretan-teeyaari. 6 Ikanta nokenkitha-waeta-
kaapaakiri jewari ipinkathateeri kemijanta-naatsiri, inimota-nakiri,
tekatsi otsipa ñaantsi ikantanakiri. (Kimitaka nokinashi-neentaka
nokantaki "jewari ipinkathateeri," tema tekatsi atziri oshiya-kotyaarini
Tajorentsi ririiperotzi.) 7 Rootaki kaari otzimanta oeta ikantawa-
kinari, tema riyotanaki omaperotatyaa rotyaantakina Tajorentsi
nokenkithata-koteeniri Kameethari Ñaantsi kaari totameshitaa-nita-
chani. Ikimitakiri rirori Pedro rotyaantakiri ikenkithata-kaayiteeri
nokaatzi notomeshitaa-niyita. 8 Tema riitaki Tajorentsi otyaanta-kiriri
Pedro ikenkithata-kaayiteeri nosheninka. Riijatzi otyaanta-kinari
naaka nokenkithata-kaayiteeri kaari nosheninkata.[d] 9 Ikanta Jacobo,
Pedro eejatzi Juan, ikimita-kaantakiri itzinkami kemijantzinkari-
paeni, riyotanaki riitaki Tajorentsi neshironka-takinari. Aripaetera
raakameethata-nakina, ari ikimita-wakiri eejatzi Bernabé, ari okantyaa
niyaata-kaanta-nakawori nokenkithata-kaayiteeri kaari nosheninkata.
Ari ikimita-nakari rirori ikenkithata-kaayiteeri kaari nosheninkata.[e]
10 Opoñaashita ikantanakina: "Aririka piyaayitaki jempe-rika-paeni,
otzimatyee petakoteeyaari ashironkaenkari-paeni." Tema nomatzi-takawo
netakoyitakari, rootaki nanta-piinta-yitakiri.

Ikijathee-tziri Pedro Antioquía-ki

11 Ikanta riyaatakira paerani Pedro Antioquía-ki, eenitatsi rantakiri rirori,
ari nokijathata-kiriri. 12 Tema owakira riyaataki Antioquía-ki, imawita-

---

[c] **2.3** kaari nosheninka = griego [d] **2.8,9** nosheninka-totameshitaarewo
[e] **2.9,11,14** Pedro = Cefas

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paakawo kameethari, rakiyota-paakiri kaari isheninkata. Roo kanteencha
rareetee-yakani janta rotyaantani Jacobo, ari otzimanakiri rantani Pedro,
ipaka-nakiro rakiyowitari kaari isheninkata. Osheki ithaawan-takari ikaatzi
areetapaen-chari ametawori itomeshitaa-nita. 13 Imatzita-nakawo itsipa
Judá-paeni kemijanta-witeen-chari, ari ikimitzi-tanakari eejatzi Bernabé
rirori, roshiya-kota-nakari irika-paeni owapeyi-motan-taniri. 14 Ikanta
noñaakiri Pedro tee imonkaa-tziro kyaariperori Kameethari Ñaantsi, ari
nopiyotakiri ikaatzi kemijanta-tsiri, iñeeyakinani maawoeni nokantakiri
Pedro: “Isheninka Judá-paeni eeroka, tema pipakahaero amewitari paerani,
poshiya-kotari kaari asheninkata. ¿Iitaka pishintsitan-tariri atziri-paeni
kaari Judá-paeni roshiya-koteero akimiyita aaka? 15 Omapero-witatyaa,
Judá-paenira aakapaeni, tee akimitako-wityaari kaari asheninkata
ikanteeta-piinta-witari ‘kaari-pero-shireri.’ 16 Roo kanteencha, ayotzi
nimaeka tekatsira materoni itampatzika-shirete imonkaa-wityaawomi
Ikantakaan-teetani, tema apatziro imatziro Jesús Jeepatzii-totaa-rewo
itampatzika-shiretakae awentaa-shiretaarira. Rootaki awentaan-taariri
aaka, atampatzika-shireteeta. Tema tee omatziro otampatzika-shiretante
Ikantakaan-teetani.” 17 Aamaeyaa eenitatsi kanteeni: “Pamina-minata-
nakiro itampatzika-shireteemi Jeepatzii-totaa-rewo, roo kanteencha
eekiro pantatziiro kaari-perori. Riitakira Jeepatzii-totaa-rewo kaaripero-
shireta-kaemiri.” Nokantzi naaka: ¡Tee ari okantyaa! 18 Tema rootaki
aminaashi-waeta-chari ashintsita-wakaeyaa, akante: “Jame amonkaa-
yiteero maawoeni Ikantakaan-teetani.” Tema okimiwitakawo nothonkiromi
nopookiro jempe-rika oeta kaari wetsika-chani kameetha, opoñaa
napiiteeromi nowetsikaero okimitaha paerani. 19 Tema okimiwitaawo
nokama-pithata-kityeeromi naaka Ikantakaan-teetani, ari okaatapaaki
nopankinawentawo nomonkaa-yiteero. Apatziro noñiiro nañahae
nantayiteeniri okaatzi ikowakaanari Tajorentsi. 20 Nokimita-kaanta-nakiro
notsipatee-yaarimi Jeepatzii-totaa-rewo ikemaatsita-kaetakari paerani
ikenta-kotee-takiri. Tema nokimita-kota-naari jempe ikanta kaminkari,
tekatsi rantanee. Tema okaatzi nantayita-neeri teera naaka nintakaa-
shityaawoni, Jeepatzii-totaa-rewo antakaa-nawori. Nawentaa-naari Itomi
Tajorentsi, tema antawo retakotaana, ikamawentaana. 21 Tee nokoyi
napaatero ineshironkataanahana Tajorentsi. Rootaki kaari nokantanta:
Otzimatyee amonkaa-yiteero Ikantakaan-teetani añaantyaawori
owawijaako-shire-yitee. Aririkami nokantemi, aminaa-shityaami ikama-
wenta-yitakae Jeepatzii-totaa-rewo.

Ijeeka-shiretantee Ishire tajorentsi awentaa-shiretyaari Jeepatzii-totaa-rewo

3 1 ¡Noyemijantzinkarite-paeni, Galacia-jatzi! ¿Jempema okinakika
piyotani? Okimiwitakawo ikija-minthee-temimi. Tema paerani

noñaawonta-kimiro jempe ikantee-takiri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo
ikenta-kotee-takiri. 2 Apatziro nokoyi nojampitemi jempe okanta ojeeka-
shiretan-takimiri paerani Ishire tajorentsi. ¿Rooma ojeeka-shiretan-takimiri
pimonkaa-yitziro Ikantakaan-teetani? Teera. Roo kantakaan-tziro
pawentaa-shire-yitanaari Jeepatzii-totaa-rewo. 3 ¿Pimajontzi-shiretatziima?
¿Pimaejanta-kiroma otampatzika-shiretakimi paerani Ishire tajorentsi?
¿Pipeyakotakiroma itampatzikashiretamiranki Tajorentsi? 4 ¿Aminaa-
shityaama okaatzi pikemaatsi-wentakari paerani? Kimitaka tee
aminaashi-waetyaa. 5 Tema Tajorentsi otyaanta-kimirori Ishire tajorentsi,
itajonka-wenta-yitakimi, piñaayitakiro kaari piñaa-piinta-yiwita. ¿Rooma
piñaanta-yitakawori okantakaan-tziro pimonkaa-yitziro Ikantakaan-teetani?
Teera. Roo piñaanta-yitakawori pawentaa-naari Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

Rantzi-mota-wakaari Tajorentsi itsipatari Abraham

6 Tema paerani nowae-jatziteni Abraham rawentaa-nakari Tajorentsi,
rootaki ikimita-kaantaariri itampatzika-shiretani. 7 Rootaki piyotee-yirini
eeroka-paeni, ikaate awentaa-shireta-waetaa-chani, riitaki matakirori
ikimita-kotaari Abraham. 8 Iroka Jankina-rentsi-perori iñaawaetakiri
Tajorentsi paerani iñaanatziri nowaejatziteni Abraham, tema riyotzi-taka
aritaki itampatzika-shire-yiteeri itsipa-jatzi atziri-paeni kaari Judá-paeni
aririka rawentaa-shire-yitee-yaari. Ikantaki-ranki:

Eeroka kantakae-yaawoni notajonka-wentan-teeyaariri maawoeni
itsipa-jatzi atziri-paeni.

9 Ari ikantzimaetari Tajorentsi itajonka-wentayiteeri awentaa-
shiretzinkari, ikimita-kaantaari jempe ikantakiri paerani nowae-jatziteni
Abraham rawentaa-shiretaari rirori.

10 Tema ikaatzi awentaawori imonkaateeromi Ikantakaan-teetani,
yakataa-rewowa irika. Tema rojankineetaki paerani ikanteetzi:

Yakataa-rewowa irika kaari thotyahaeroni imonkaateero rojankinee-
takiri Ikantakaan-teetani.

11 Ari okantzimaeta, tema tekatsi materoni itampatzika-shiretzi-moteri
Tajorentsi imonkaa-yiteeromi Ikantakaan-teetani. Rootaki ikantan-teetari
jankina-rentsiki:

Tampatzika-shireri irika awentaa-shireri, aritaki iñeero
rañaantee-yaawo.

12 Rooma Ikantakaan-teetani tee ari okantyaa, tema rojankineetaki
paerani ikanteetzi:

Eenitatsi-rika monkaateeroni, riitaki ñeeroni rañaayitee.

13 Roo kanteencha ikaminthaka rotsiparyaa-kowentee Jeepatzii-
totaa-rewo riyakawentee-tanteeromi Ikantakaan-teetani, tema riitaki
rashita-kaetaka apaniroeni riyakatee-takiri. Riitaki ikenkithata-koetakiri
paerani jankina-rentsiki, ikanteetzi:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yakataa-rewowa irika ithatee-takiri incha-kotaki.
14 Rootaki imatanta-kawori Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tema rootaki
ikashiya-kaeta-kiriri paerani nowae-jatziteni Abraham. Ari okanta
iñaanta-yitaawori kaari Judá-paeni itajonka-wentee-teeri, itsipa-shiretee
maawoeni Ishire tajorentsi awentaa-shire-taa-rewowa.
15 Noyemijantzinkarite-paeni, jame noshiya-kaawentemiro okaatzi
ameyitari aaka. Aririka otzimi akashiyakaa-wakae-yaari, ojankinata-
kotziro riyotan-teetyaari eenitatsi akashiya-kaeriri asheninka.
Aririka ojankinata-kotakiro, tekatsi materoni rowashiñahaero okaatzi
jankinateen-chari. 16 Ari ikimita-kirori paerani Tajorentsi, eenitatsi
ikashiya-kaakiriri nowae-jatziteni Abraham ipiriri eejatzi icharinityaari.
Piñaakiro noyemijantzinkarite-paeni, teera ikenkithata-koeritzi jaka
ikaate icharinita-nakyaari nowae-jatziteni Abraham, apatziro ikenkithata-
kota apaani icharinityaari, riitakira Jeepatzii-totaa-rewo. 17 Ñaakiro,
riitaki retaka Tajorentsi paerani Abraham ikashiya-kaakiri, ikantakiri:
"Abraham, eenitatsi akashiyakaa-wakae-yaari." Okanta awijaki paerani
okaatzi 430 ojarentsi, ari rimpoewaeteeri Moisés rojankina-yiteero
Ikantakaan-tziri Tajorentsi. Roo kanteencha okaatzi rojankinatakiri
Moisés, teera owashiñeero okaatzi ikashiya-kaetzi-takariri Tajorentsi
paerani Abraham. 18 Tema roorikami kowaperota-chani amonkaa-
yiteeromi Ikantakaan-teetani añaantyaawori ipayiteeri Tajorentsi,
aminaa-shityaami okaatzi ikashiya-kaetzi-takariri paerani Abraham.
Tema paerani tee otzimawita Ikantakaan-teetani imonkaaterimi
Abraham, apatziro rawentaa-shiretakari Tajorentsi, rootaki otziman-
takari ikashiya-kaakiriri.

Iitakama otzimantari ikantakaan-teetziri

19 ¿Iitakama otziman-takari Ikantakaan-teetani? Roo otziman-takari
oñaahantero ipiyathanka atziri-paeni, roojatzi rareetan-takyaari
icharinityaari Abraham ikashiya-kahae-takiriri paerani. Tema
rotyaantaki Tajorentsi Ronampiri rojankinata-kaeri Moisés Ikantakaan-
teetani. Riitakira Moisés kantako-wenta-kiriri paerani atziri-paeni janta.
20 Tema osheki tzimawiteen-chari paerani kantako-wentan-taniri. Riima
Tajorentsi apaani ikanta rirori.
21 ¿Owashiñaa-kiroma Ikantakaan-teetani okaatzi ikashiya-kaakiriri
Tajorentsi paerani Abraham? Tema tee owashiñeero. Roorikami
owawijaako-shiretan-tatsinimi Ikantakaan-teetani, aritaki omatakiromi
otsiparyaako-wenta-yiteemi atampatzika-shire-yiteemi amonkaa-
yitaneerowa. 22 Roo kanteencha, ooñaawonta-kaero Jankina-rentsi
amaperowitaka akaaripero-shire-witaka. Otzimatyee awentaa-shiretee-
yaari Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, añaantee-yaawori ikashiya-kaakaeri
paerani Tajorentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Tema paerani tekira awentaa-shireta-naari, okimiwitaka ashita-
kota-tyeemi Ikantakaan-teetani, oyaawentaka omonkaa-paetetan-tyaari
awentaa-shiretan-tyaari, tee añaawitawo ajeekashiwaetyaa antayiteero
okaatzi akowayitziri aaka. 24 Paerani iyotaayitee Ikantakaan-teetani,
okimitakaan-takae riyotee-tziri eentsi riyotan-tyaawori oeta ranteri.
Roojatzi yotakahaerori awentaa-shiretan-taariri Jeepatzii-totaa-rewo, ari
okanta otampatzika-shire-yitan-teeri awentaa-shiretani. 25 Tema ayoteero
awentaa-shire-yitaa-ri, tee okowaneeyaa ayotaayitee Ikantakaan-teetani
oeta antayiteeri. 26 Tema pawentaa-shireyita-naari Jeepatzii-totaa-rewo,
itomintayita-neemi Tajorentsi. 27 Pikaatzira pomitsiryaa-wentaari Jeepatzii-
totaa-rewo, pikimitakaantanaatyaawo riimi pikithaata-koteeyaari. 28 Tema
pikaatzi pawentaa-shireta-naari Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tekatsi ramaakita-
neeri rirori, okantawita: aakarika Judá-paeni, kaarika Judá-paeni, aakarika
omperataa-rewo, riirika omperataniri, aakarika shirampari, roorika tsinani,
tekatsi oeyiteeyaa iroka, apatawakaha ikantakaa-yitee maawoeni.[f] 29 Tema
pawentaa-shireyita-naari Jeepatzii-totaa-rewo, kimiwitanaka eerokami
icharinita-neeyaami Abraham, eerokataki ñeeroni okaatzi ikashiya-kahae-
takiriri paerani rirori.

4 1 Pikemi nokante eejatzi. Ikimita-koetakari apaani eenchaa-niki rashita-
kaari ipaapate rowaahawo ikashiya-kaeyaari paata rantaritakirika.
Okantawitaka riiwitaka ashitawori rowaahawo eeniro reentsitzi, ikimita-
kotari jempe ikanta omperataa-rewo, 2 tema eenitatsi kempoyee-niriri
rowaahawo rashita-kaariri ipaapate. Paata aririka rantaritaki, omonkaataa
ikantakiri ashitariri, aripaete iiteeri rashita-kaetariri paerani. 3 Ari akantayi-
witakari aakapaeni paerani, akimita-kotakari ikantahanki apaani eentsi,
akimitawitakari eejatzi apaani omperataa-rewo, amonkaata-shiwaetakawo
rameta-piinteetari jaka jaawiki. 4 Roo kanteencha ikowa-paakira Tajorentsi,
rotyaantakiri Itomi, itziman-tapaakawo apaani tsinani, otzimatyee imonkaata-
paentero rirori Ikantakaan-teetani. 5 Rootaki rotyaantan-teeta-kariri okantyaa
ijeekan-teeyaari kameetha monkaawae-witawori Ikantakaan-teetani. Rootaki
añaantaawori itominta-yitee Tajorentsi. 6 Tema itomi Tajorentsi eerokapaeni,
rotyaanta-kimiri Ishire tajorentsi ijeeka-shiretan-temi. Riitaki ñaawaeta-
kaayiteeri aririka amanayityaa, akantzi: “¡Pawa, Ashitanari!” 7 Ñaakiro,
teera eeroka onampitaa-rewo, itomintayiteemi Tajorentsi. Tema itominteemi,
ikowaki piñaayiteero okaatzi ikashiya-kaakimiri.

Apankinawentyaawo-rika Ikantakaan-teetani akimitanaa-tyaari pimantaa-rewo

8 Tema paerani tee piyowitari Tajorentsi, tema pitajorentsi-tetashi-
yitakawo rowetsikani-paeni atziri, rootaki omperawaeta-kimiri. Teemaeta

[f] **3.28** kaari Judá-paeni = griego

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

otajorentsi-wityaa iroka. 9 Rooma nimaeka piyoteeri eeroka Tajorentsi-
perota-tsiri. Jame akantawaki, tema riitaki Tajorentsi yotzimiri eeroka,
raakameethateemi. ¿Iitaka pikowantari papiiteero jempe pikantawita
paerani? Teera okameethatzi. ¿Pikowatziima pikimita-kotee-yaari
omperataa-rewo? 10 Tema pomaerintanta-piin-takawo kitejeri-paeni,
kashiri-paeni, eejatzi ojarentsi-paeni. 11 Okimitaka aminaashi-yitaka
okaatzi niyotaa-yiwita-kimiri.

12 Noyemijantzinkarite-paeni, pikemi nokantemiri: Otzimatyee
pikimitee-na naaka, tema nokaero nokantawita paerani,
nokimita-koteemiro pikanteeyani eeroka-paeni paerani. Tee pimaninta-
shireta-wakina 13 nomantsiya-waewitaha, nojeeki-motakimi, ari okanta
netanta-paakawori nokenkithata-kotzimiro Kameethari Ñaantsi. 14 Tema
tee pimaninta-shireta-wakina piñaawa-kinaha nomantsiya-waetaki,
pikimita-kaantakina naakami Ronampiri Tajorentsi, paakameethatee-
yakinani. Pikimita-kaantakina eejatzi riirikami paakameethatakimi
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 15 Paerani owakira piñaawakina antawo
pikimo-shire-wenta-wakina. Kimiwitakimi aritaki pantaki-nawomi
arikami nokantemimi: “Noyemijantzinkarite-paeni, pikithokireenawo
poki pipinawo.” Rootaki pantantyaawori tema antawo petakotakana.
¿Jempema oeta kaari pikimo-shire-wentan-taana nimaeka? 16 ¿Poshiya-
kaatzima nokijaneenta-tziimi nokenkithata-kaakimiro kyaariperori?
17 Noyemijantzinkarite-paeni, ikaatzi kowatsiri itzimpina-shireta-kaemi,
ikowatziira rirori pikenkishiryaa-koteri ikameetha-shireyitatzi rirori.
Teera ikameetha-shire-yitzi, tema ikowayitatzii pitheenka-shireteena
naaka, rootaki paakameethatan-tyaariri rirori. 18 Kameetha ashi owaero
paakameethata-piinteena, tee okowa-perotyaa nojeeki-motemi pinampiki.
19 Notyomi-paeni, antawo okatsitzi-motana nokenkishiryahaa-koyitzimi,
okimiwitakawo okatsita-kotzi tsinani. Eekiro okatsitzi-mota-tyeena
roojatzi pimonkaatan-takyaawori inintakaa-kimiri Jeepatzii-totaa-
rewo. 20 Jempe nokantyaaka nojeeki-motan-temiri nimaeka janta
okantyaa nokenkitha-waeta-kaantemiri kameetha. Tema tee niyotzi oeta
awiji-mota-kimiri.

Oshiyakaa-wentantzi Sara eejatzi Agar

21 Nokoyi rakina ikaatzi kowatsiri imonkaa-yiteero Ikantakaan-teetani.
¿Tema ikemakotziro jempe okanta-kota? 22 Iroka okanta-kota: Paerani
itzimaki apite itomi nowae-jatziteni Abraham. Etakawori itomi, rootaki
tzimakiriri romperatani, riima itsipa itomi, rootaki tzimakiriri iinaperori,
kaari inampiri. 23 Tema inintakaa-nikiini Abraham rowakaakiro
romperatani, rootakira tajonkacha itzima-piintee-tziri eentsi-paeni.
Riima otzimakiri iinaperori, rinashitaka rirori, tema riitaki ikashiya-
kaakiriri Tajorentsi. 24 Eenitatsi oeta oshiyakaa-wentakiri iroka apite

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tsinani, tema apite okaatzi antzi-mota-wakaantsi. Tsinani iitachari
Agar omperataarewo roori, rootaki oshiyakariri ikaatzi pankinawenta-
yitawori imonkaateromi Ikantakaan-teetani rojankinata-kaantakiri
paerani Tajorentsi Cheentoniki. 25 Iroka ochempi Cheentoni jeekatsiri
Mameriniki, ari iiteetzirori eejatzi Agar. Ikaatzi otomiyitari Agar, ikimita-
kotawo jempe okanta romperateetawo roori. Riitaki oshiyakaa-wentari
Aapatziyaweni-jatzi pankinawenta-shiwaetawori Ikantakaan-teetani.
26 Rooma otsipa tsinani iinantaperotari nowae-jatziteni Abraham
kaari romperateetari, rootaki oshiyakawori roomi anirotari. Rootaki
oshiyakaa-wenta-kiriri ikaate nintahaachani otsipaki nampitsi iitachari
eejatzi Aapatziyaweni jeekatsiri inkiteki. 27 Rootaki rojankinata-koetakiri
paerani ikanteetaki:

Okantawitaka tee pitzimaanitzi, pimaaniro-thakiwita, roo
kanteencha antawo pikimo-shiretee.
Tee piñaawitawo pikemaatsityaa pitzimaanite,
pikimoshire-wenteeyaa.
Tema osheki tzimaatsini pitomi-paeni okantawitaka imaninta-witee-
takimi, ari pawijeero tzimawita-chari oemi.

28 Noyemijantzinkarite-paeni, ari akimitari Isaac otomi iinaperori nowae-
jatziteni Abraham, tema eenitatsi ikashiya-kaeta-kaeri eejatzi aakapaeni.
29 Tema paerani irika otomi tsinani omperataawo tzimaen-tsiri inintakaa-
kari Abraham, antawo ikijaneentakiri otomi iinaperori tzimaen-tsiri
inintakaa-kari Ishire tajorentsi. Rootaki tajonka-chari eejatzi nimaeka.
30 Roo kanteencha ¿Iitaka ikantee-takiriri Abraham Jankina-rentsiki?
Iroka ikantee-takiri:

Otzimatyee pomishitoyiro pomperatani, iyaatee, aaneeri otomi.
Tema riitaki otomi piina-perori ashitee-yaawoni okaatzi
tzimi-motzimiri.

31 Ari okantzimaeta noyemijantzinkarite-paeni, teera otominta-yitee
omperataawo, tema akimitaari otomi kaari omperataawo.

Pikyaaryoo-wenteero piñahaero pijeekashiwaeteeya

5 1 Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo okakaa-kowenteeri, rootaki
añaanta-yitaawori ajeekashiwaetaa. Otzimatyee akyaaryoo-
wenteero, tema tee okameethatzi apiiteero oshiyako-yitee-yaari jempe
ikanta omperataa-rewo. 2 Pikemi nokante. Naaka Pablo kamantzi-
mirori iroka ñaantsi. Aririka pikoyi pimonkaateero itomeshitaa-niitemi,
aminaashi-waetaka pikemijanta-neeri Jeepatzii-totaa-rewo. 3 Nokoyi
napiitero nokanteri ikaatzi kowatsiri itomeshitaa-niiyityaa, otzimatyee
ithotyahaeromi maawoeni Ikantakaan-teetani. 4 Tema ikaatzi
kowanaa-tsiri imonkaateromi Ikantakaan-teetani okantyaa itampatzika-
shiretan-teeyaarimi, rotsiparyaa-naakyaari Jeepatzii-totaa-rewo, tee

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iñeero ineshironkateeri. 5 Rooma aakapaeni, okantakaakawo Ishire
Tajorentsi akemijanteeri Jeepatzii-totaa-rewo, oyaakowenteeyari
itampatzika-shiretee. 6 Eeniyitatsi totameshitaa-nita-chari, riima itsipa
tee imatziro rirori. Tee okowa-peroteeyaa iroka rashiyiteera Jeepatzii-
totaa-rewo. Rootaki kowaperotacha akemijanta-perota-neeri, ari
okantyaa etakoyitawakaantaneeyaari. 7 Paerani kameetha pikanta
pikemijanta-yitanaki. ¿Iitaka okakaaki-mirori kyaariperori? 8 Teera rii
oka-kaemironi etakimiri riyoshii-witakimi. 9 Tema ikanteetaki paerani:
“Eepichokiini nawita shineya-kaerori opatha, aritaki omatakiro oshineya-
kaero maawoeni opatha.” 10 Nawentaakari naaka Awinkatharite,
riitaki kenkishiryaa-kaemini eero poshiretantawo inashiyitachari. Roo
kanteencha otzimatyee rowajankiteeteri kowatsiri itzimpina-shireta-
kaemi, okantawitakyaa jempe-rika itzimi. 11 Noyemijantzinkarite-paeni,
tee noshintsitzimi pitomeshitaa-niyityaa. Arimi nokantyaa, ¿Arima
ikija-neenta-wentee-takinawo nokenkithata-kotziro ikenta-kotee-
takiri Jeepatzii-totaa-rewo? 12 Roo kanteencha, ikaatzi kowayita-tsiri
itzimpina-shireta-kaemi, nokowaki naaka riitaki pithoka-shita-chanimi
itotaa-nityaa rirori.

13 Pikemi nokante noyemijantzinkarite-paeni. Riyoshiitee-takimi okanta
piñaantaawori pijeekae kameetha. Roo kanteencha, tee okameethatzi
pantayiteero okaatzi pikowakaa-shitari eeroka. Tema roo kameethatatsi
petakotawakaayiteeyaa. 14 Osheki nawita ñaantsi rojankinatee-takiri
paerani Ikantakaan-teetaniki, roo kanteencha apaani okanta kowaperota-
chari ayoteri, ikanteetzi:

Petakoteeyaari pisheninka, pikimita-kaanteeri petakotawo piwatha
eeroka.

15 Rooma aririka powatsimaa-wakaeyaa opoñaa pikija-wakaeyaa, aritaki
piñaakiro pipeya-shireta-wakaeyaa.

Ikowa-shiteetari, eejatzi okowakaan-tziri Ishire tajorentsi

16 Pikemi nokante: Aririka panta-piinta-neero okowakaemiri Ishire
tajorentsi, aritaki piñeero pipakahaero okaatzi pikowa-shiwaetari.
17 Tema eenitatsi pikowa-shiyitari eeroka, eenitatsi eejatzi okowakaemiri
Ishire tajorentsi. Teera oshiya-wakaa iroka, tema inashiyita. Ari okanta
kaari panta-piintantawo pikowa-shiyitari. 18 Roorika Ishire Tajorentsi
antakaa-neemironi inintakaa-yitzimiri, teera pañii-moteero Ikantakaan-
teetani. 19 Tee romaanta antapiintzirori ikowa-shiyitari, iroka ikantayita:
Tee ikinatawo itsipatari imayempi-waetzi, ipaankinata-wakaa-waeta,
ñaathata-shiwaetan-taniri, 20 ramanawaetziri rowetsikaetani, isheryaa-
waeta, ikijaneenta-wakaa-waeta, iñaana-minthata-wakaa-waeta, tee
rawentaa-wakaa-waetyaa, ikatsimata-wakaa-waeta, ikosheka-wakaa-
waeta, tee rariperota-wakaa-waeta, tee raapatziya-wakaa-waeta,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 reshita-kota-wakaa-waetawo rashiyitari, rompojawakaa-waeta, ishinki-
waeta, iñaamaperotakawo roemoshirenka-waetyaa rantantyaawori
kaari-perori, rantayitziro jempe-rika oeyitari. Tema rootaki noshintsita-
kimiri paerani eero pantanta-yitawo iroka. Tema aririka pantayitakiro,
eero piñeero ipinkathari-wenteemi Tajorentsi. 22 Rooma okaatzi
antakaan-tziri Ishire tajorentsi, añiiro etakotantyaa, athaamentyaa,
kameetha ajeekanee, amatsinka-wentaniri, aneshironkatantee, pimanta-
waetaniri, oejokirotantaniri, 23 tsinampa-shireri, ñaako-shiretaniri. Tee
othañaa-pithateero Ikantakaan-teetziri amatayiteero iroka-paeni. 24 Roo
kanteencha, ikaatzi okaerori kaari-perori rashiyitaari Jeepatzii-totaa-
rewo, kimiwitaka ikenta-kotaa-tyeeromi okaatzi ikowa-piinta-shitari
rantashi-yityaarimi rirori.

25 Tema ojeeka-shiretan-teera Ishire tajorentsi, otzimatyee
amata-piinteero okaatzi ikowakaa-yiteeri. 26 Tee okameethatzi ajahaa-
wenta-waetyaa, tee okameethatzi akantzi-moneenta-kaawaetyaari
asheninka, tee okameethatzi eshitako-neenta-waeteri rashiyitari itsipa.

6 1 Noyemijantzinkarite-paeni, aririka piñeeri tzimatsini rantani,
tema antaki-shiretakimi eeroka, pikaminayiri. Paamawentyaa
pitsinampashirete, otzimikari pantani eeroka. 2 Pamitakota-wakae-
yitaneeyaa, pikimita-kaantero powatsinaryaa-kota-wakaa-tyeemi
inateetziro tenari. Tema ari okantyaa pimonkaatan-tyaawori
pantayita-neero ikantakaantani Jeepatzii-totaa-rewo. 3 Eenitatsi-
rika kenkishiryaa-waeta-chari, ikante: “Naaka riiperori.” Apatziro
ramatawi-waetaka, tema tekatsi iimatsityaa rirori. 4 Tema otzimatyee
akenkithashiryaa-kotyaa maawoeni, okini akimo-shire-wenta-wakaeyaa.
Eero akanta-shireta-waetzi: “Nawijakiri irinta.” 5 Tema maawoeni
otzimayitzi ikowaetakiri antayiteri.

6 Ikaatzi ikenkithatakaa-piintee-tziri iñaani Tajorentsi, okameethatzi
ipinateri iyoteeriri, tema eenitatsi kowitye-motariri rirori.

7 Tekatsira materoni ramatawiteri Tajorentsi. Ikaatzi kowawita-chari
ramatawiterimi, apatziro ramatawi-waetaka rirori. Okimiwitakawo
oetarika ipankitee-terimi, aririka okithokitanaki eero opaashinitzi
okithoki roojatzi riyoyahaete jempe okanta ipankitee-takiri. 8 Ari
ikimitari ikaatzi antapiinta-kirori ikowa-shiyitari, kimiwitaka
rowiitaa-tyeeromi owajankitahaantsi. Riima ikaatzi antayita-neerori
okowakaan-tziri Ishire tajorentsi, kimiwitaka riimi owiitee-ronimi
kañaanitaantsi. 9 Otzimatyeera aamawentyaa eero aperawentantawo
antayiteero kameetha-yitatsiri. Eekiro aatakaa-nakityeero, eero
okantzimo-neenta-waetee. Ari okantyaa añaantee-yaawori oshiyawita-
kawori rowiitee-takiri. 10 Rootaki okowa-perotantari aneshironka-yiteeri
maawoeni, aaka kyaaryoota-tsini aneshironkata-wakaeyaa akaatzi
akemijanta-yiteera.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ithaamentawo Pablo ikentako-wentakari Jeepatzii-totaa-rewo

11 Noyemijantzikarite-paeni, naakataki jankinatzi-mirori nakoki iroka,
antawo-paeni nokanta-yitakimiro. 12 Tema ikaatzi shintsiwenta-kimiri
pitomeshitaa-niyityaa, inintakaa-shiwaetawo rirori, rinimota-kaantyaariri
ikaateeyinira. Ari okantyaa eero ikoshekan-teetari ikenkithata-koteeri
Jeepatzii-totaa-rewo ikentakoe-takiri. 13 Tema ikaatzi totameshitaa-
niteen-chari, tee imonkaataa-jeerotzi Ikantakaan-teetani. Roo kanteencha
ishintsi-waetakimi eeroka pitomeshitaa-niteeyaa, ari okantyaa rajahaa-
wentan-tyaari aririka imatakaa-kimiro ishintsitzimi. 14 Rooma naaka
tee nokoyi najahaa-wenta-waetyaa, tema roo nokowakiri nothaamentee-
yaawo ikenta-kotee-takiri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.
Tema ikentako-wentakina naaka Jeepatzii-totaa-rewo, okimiwita-naawo
okama-pithata-tyeenami jaawiki-jato, ari nokimitzi-motakawo naaka
nokama-pithatakiro jaawiki-jato. 15 Tekatsira oetzi-mota-neeyaari
Jeepatzii-totaa-rewo aakarika totameshitaa-rewo, terika atomeshitaa-
nita. Tema rootaki kowaperota-naachari ikimita-kaantee owakirami
rowetsikaetee. 16 Ikaate kemijanteeroni nokanta-yitakiri, ari ijeekayitee
kameetha, ineshironkaeteeri. Ari ikantayitee-yaari ikaatzi rashi-perotaari
Tajorentsi nimaeka, roshiya-witakari paerani Israel-paeni.
17 Ari okaatapaaki noyemijantzinkarite-paeni, tee nokoyi ikosheka-
waetee-tena. Tema osheki rowironta-wentee-takinari naaka
Awinkatharite Jesús.

Iweyaantawori wethataantsi

18 Noyemijantzinkarite-paeni, nokoyi ikaminthaa-shireteemi
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Kyaariwé.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI PABLO ROTYAANTZINIRI EFESO-JATZI

Wethataantsi

1 1 Naaka Pablo, Rotyaantani Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, rootaki
ikowakaa-kinari Tajorentsi. Eeroka-paeni nojankina-yitzini
pikaatzi rashiyiteemi Tajorentsi, pikemijanta-neeri Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo janta Efeso-ki.[a] 2 Okantashitzimaetya ineshironkateemi
Ashiteeri Tajorentsi, kameetha ijeekakaa-yiteemi, ari ikimiteemiri eejatzi
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

Itajonka-wenta-shiretantzi Jeepatzii-totaa-rewo

3 Jame ajahaawentee-yaari Tajorentsi, ipaapatetari Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki tajonka-wenta-shireteeri rotyaanta-kaeri
Jeepatzii-totaa-rewo ipoñaakawo inkitekinta. 4 Riitaki iyoshii-yitakaeri
paerani tekiraha rowetsiki-roota kepatsi, riyotzitaka ari rashiyitee
Itomi, kiteshireri akantzi-motee-yaari, tekatsi ikantakoetee. 5 Osheki
retakoyitakae. Ari okanta rotyaantan-takaeriri Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo, rootaki opoñaantari itominta-yitee, tema ikoyitaka rirori paerani
ineshironka-yitee. 6 Rootaki aweshiryaawentantee-yaariri Tajorentsi,
tema antawo ikaminthaa-yitee, raapatziya-yitee, rootaki opoñaantari
rotyaanta-kaeri Retako-perotani. 7 Tema osheki ikaminthaa-yitee,
ipinako-wenta-yitee rapatawentakae riraa paerani Itomi. Ari okanta
ipeyakotan-teerori antayiwitakawo kaari-perori. 8 Ari ikinakaerori
Tajorentsi, tema yotaniri rirori, kyaari-perori iroka ikenkishiryaantani
rirori. 9 Riyotakaa-yiiteero okaatzi ikenkishiree-takari paerani rirori,
tekatsi yotawityaawoni okaate ranteeri. 10 Tema okaatzi ikenkishiretzi-
takari, aritaki othotyaakyaa omonkaa-yiteeyaa. Aririka ipiyee

[a] **1.1** rashiyiteemi Tajorentsi = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jeepatzii-totaa-rewo, ari ikaate ipinkathari-wenteeri maawoeni tzimayita-
tsiri inkiteki, eejatzi kepatsiki.
11 Ikenkishiretzi-takawo okaatzi riyotakaa-yiteeri nimaeka. Rootaki
riyoshii-yitan-teeri, tema ikashiya-kaetzi-takaeri rotyaanteeniri Itomi.
Tema okaatzi rantayitakiri, rootaki ikenkishiretzi-takari paerani
rirori. 12 Rootaki imatanta-yitakawori iroka Tajorentsi, okantyaa
najahaa-wentan-tyaariri nokaateeyini netayitakawo nawentaa-nakari
Jeepatzii-totaa-rewo. 13 Ari pikimita-yitakari eejatzi eeroka-
paeni owakira pikema-kota-wakiri Jeepatzii-totaa-rewo owakira
ikenkithata-koeta-paakiro Kameethari Ñaantsi, pikemijantanaki. Tema
ikashiya-kaeta-kimiri paerani rotyaantemiri Ishire tajorentsi, riitaki
yotakae-mironi rashiyitaa-tziimi, ari ikantee-taatyeeroni ijeeka-shiretan-
temi. 14 Tema añaakiro tee rookawentee Ishire tajorentsi, ari ayotziri
maperori Tajorentsi ithotyahaero okaatzira ikashiya-kahaeri. Ashi
owaero roojatzi rokakaakowentan-teeyaariri ikaatzi ipinako-wenteeri
rirori rashiyitee. Rootaki roweshi-ryaawentan-teetyaariri otzimi-motziri
rowaneenkawo.

Yotashireta-kaantzirori, ooñaawontzirori eejatzi

15 Tema nokema-kotakimi jempe pikanta pikemijanta-neeri
Awinkatharite Jesús, jempe pikanta petakoyitanaari ikaatzi rashiyitaari,[b]
16 tee nopakaero namana-kowentzimi, nopasoonkitakowentzimi.
17 Namanari Ashitariri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo, ashitawori owaneenka-wontsi. Rootaki nokowa-kotan-tariri
riyoshireta-kaemi, rooñaawonta-peroteemiro jempe ikanta-kota rirori,
18 ikenkishireta-kaemi okantyaa piyota-kotan-tyaawori royaako-ntziri
ikaatzi ikaema-shireteeri, piyota-kotan-tyaawori eejatzi owaneenkata-
ka roñaaha-yiteeriri Tajorentsi rashiyitaari, 19 piyota-kotan-tyaawori
eejatzi antawo ishintsinka tekatsi oshiyaarini. Osheki okantakaa-
yitee ishintsinka akaatzi akemijanteeri. Tema roojatzi ishintsinka
20 rowiriintan-taariri paerani Jeepatzii-totaa-rewo ikamawitaka,
raaneeri inkiteki, roejeeka-waeri rakoperoki. 21 Ari ikaateeri Tajorentsi
ipinkathari-wenteeri maawoeni pinkathari-witachari, jewawita-chari,
tzimawita-chari ishintsinka, omperatan-taniri, maawoeni jempe-rika
iiyitari. Teera apatziro ipinkathari-wenteeri ikaatzi tzimayita-tsiri
nimaeka, ari ikaate ipinkathari-wenteeri tzimayitaa-tsini paata. Maperori
rawijantaki, tema pinkathari-perori irika. 22 Tema riijatzi Jeepatzii-totaa-
rewo imatakaeri Tajorentsi reewateero maawoeni, roshiya-kowaetakari
makoryaa-kitzitan-tariri iisaneentani. Riijatzi Jeepatzii-totaa-rewo
ikimita-kaanta Tajorentsi riimi iitoyitee-yaami ikaatzi kemijantaa-tsiri.[c]

---

[b] **1.15,18** rashiyitaari = kiteshireri [c] **1.22** makoryaa-kitzitaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Riima ikaatzi kemijanta-yitaa-tsiri, kimiwitaka roomi iwatha Jeepatzii-
totaa-rewo, ijeeka-shire-yitan-taari. Ithotyeero ijeekaki jempe-rika-paeni.

Retakotee Tajorentsi rootaki awijako-shire-yitan-taari

2 1 Riitakira Tajorentsi owañaayiteemi eeroka-paeni, tema paerani
okimiwitaka owamaayita-tyeemimi piyaari-pero-shiretani.
2 Rootaki pantayita-piintakiri jempe ikanta piñaayitziri jaawiki-
jatzi-paeni, pantashi-yitakawo ikantakaan-tziri etsiyata-kota-kaerori
tampyaenka, riitakira kowa-kaayitziriri atziri-paeni ipiyathatyaari
Tajorentsi. 3 Ari akantawitakari paerani maawoeni aakapaeni,
antapiintakiro akowakaa-shiwaetari, akowa-shiwaetari eejatzi, rootaki
akenkithashiryahaa-piintakari. Ari akimitako-yiwitakari ikaate
rowajankitahae-teeri. 4 Roo kanteencha Tajorentsi neshironkatan-taniri,
osheki retakoyitee, 5 rañaakaa-yitee owamayi-mawitakae kaari-perori
rowañahae-riranki Jeepatzii-totaa-rewo. (Tema osheki ikaminthahaemi
Tajorentsi, rootaki rowawijaako-shiretan-teemiri eejatzi eeroka.)
6 Tema rowañahaerira Jeepatzii-totaa-rewo, ari roshiya-yiteeri eejatzi
aakapaeni. Riitaki kantakaawori atsipa-shiretan-taariri Jeepatzii-
totaa-rewo Jesús jenokinta. 7 Rootaki rantanta-kawori maawoeni
iroka-paeni riyotan-teetee-yaari paata osheki ikaminthaantaki, rotyaanta-
kaeri Jeepatzii-totaa-rewo Jesús rowawijaako-shire-yitee. 8 Rootaki
piñaantaawori pawijako-shire-yitee pawentaa-yitaari. Tema riitaki
Tajorentsi kimitakaan-taawori ipashitee-miro awijako-shiretaantsi, 9 teera
eeroka materoni powawijaako-shiretyaa apaniroeni. Ari okantyaa eero
pajahaa-wenta-shiwaetanta. 10 Tema rootaki rowetsika-yitan-takaeri
akemijanteeri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, antayita-piinteeniri kameetha-
yitatsiri, rootaki ikowakaa-yitakaeri paerani antayiteniri.

Ariperoteeri Jeepatzii-totaa-rewo ikentakoe-takiri

11 Tema maawoeni eeroka-paeni kaari Judá-paeni, iiyitzimi
nosheninka-paeni “Kaari totameshitaa-rewo.” Riima rirori-paeni
iitawakayita “Totameshitaa-rewo.” Tekatsi oetzimaetyaa, tema rantashi-
yitakawo koñaanita-tsiri awathaki. 12 Pikenkithashiryahaa-kotyaa,
paerani tekira pikemijanteriita Jeepatzii-totaa-rewo, tee pitsipa-witari
Israel-paeni, pinashitee-yakani. Tee piyotako-witawo ikantakaan-teetani,
tee piyotako-wityaawo eejatzi ikashiya-kahae-teeri. Okantawitaka
pijeeki kepatsiki, tee piyotako-tziri Tajorentsi, tee piyowityaa aririka
pawijakoteemi. 13 Rooma nimaeka pikemijanteeri Jeepatzii-totaa-rewo
Jesús, paapatziyaari Tajorentsi. Okantawitaka inteena powawitakari
paerani, roo kanteencha rapatawentakimi riraa paerani Jeepatzii-totaa-
rewo, aripaete paapatziyaari Tajorentsi. 14 Ari okanta ikantakaakawo
Jeepatzii-totaa-rewo ajeekan-taari kameetha. Riitaki kantakaa-kawori

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Judá-paeni isheninkatan-taariri kaari Judá-paeni, raakameethata-
wakaa. Tema paerani osheki ikijaneenta-wakae-yitaka. Rooma nimaeka
okimiwitaka itanto-ryaatyeeromi tantotsi otsipayi-witakariri. 15 Tema
paerani nosheninka-paeni ikijaneentakiri maawoeni kaari nosheninkata,
kaari yotakoteroni Ikantakaan-teetani. Roo kanteencha ikemaatsi-
waetakawo paerani iwathaki Jeepatzii-totaa-rewo, ipeya-pithateeri
kantakaan-tzirori ikijaneenta-wakaa, ari opoñaanaa raakameethata-
wakae-yitanaa, okimiwita-nakawo apaanimi atziri ikantanaa nimaeka.
16 Tema ikamawentakae paerani Jeepatzii-totaa-rewo ikenta-kotee-
takiri, ari okaatapaaki akijaneenta-wakaa-piintaka, ikimitakaan-teero
owamaaki-tyeeromi. Tema apaani akantanaa awathaki aripero-yiteeri
Tajorentsi. 17 Roo ikantee-tantari paerani:

Ipokaki, ikamanta-yiteemiro kameethari ñaantsi okantyaa
pijeekan-teeyaari kameetha, tema inteena pijeeka-yitaki. Ari
ikimita-yitakiriri eejatzi jeekayita-tsiri okaakiini.

18 Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo kantakaa-kawori añaanta-yitaawori
akaateeri awentaari Tajorentsi, tema apinto iroka Ishire tajorentsi
matakaerori. 19 Tee piyotako-witari paerani Tajorentsi, tee pisheninka-
witari eejatzi. Roo kanteencha pikimita-yitaari nimaeka ikaatzi
kemijanta-yitziriri, tee pinashitzi-motaa-ri, tema pisheninka-yitaari
Tajorentsi. 20 Pikimiwita-naawo eerokami pankotsi rowetsikae-takimi.
Riima Kamantan-taniri-paeni eejatzi Otyaantaa-rewo-paeni riitaki
kimitakyaa-wonimi kijopatha jempe rowetsikae-takiro pankotsi. Riima
Jeepatzii-totaa-rewo riitaki otzinkami.[d] 21 Tema okaatzi rowetsikan-
teeta-kawori pankotsi, kameetha oojoyitaka, roo rowetsikan-teetawori
itajorentsi-pankote Awinkatharite. 22 Ari pikimi-yitanaari eeroka-paeni
pikimiwitakawo jempe okanta oojoyita kameetha pankotsi, ari ijeeka-
shiretan-teemi Tajorentsi.

Retakotee Tajorentsi rootaki awijako-shire-yitan-taari

Ikenkithata-kaeri Pablo kaari Judá-paeni

3 1 Rootaki opoñaantari, naaka Pablo, tema romonkyahae-takina
nokenkithata-koteemiri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo eeroka-
paeni kaari nosheninkata, 2 piyoteeyini riitaki Tajorentsi owakinari
nokenkithata-kaayiteemi, tema antawo ineshironkatakimi. 3 Tema
nojankinata-kimiro eepichokiini jempe okanta roñahae-takinawo kaari
riyotako-witeeta paerani. 4 Aririka piñaanatakiro, aritaki piyoteero
okaatzi niyota-koteeriri naaka Jeepatzii-totaa-rewo kaari riyotako-

---

[d] **2.20** otzinkami = mapithanthaa, tema rootaki mapitatsiri rowetsikae-tzirori pankotsi kanta-kota-chari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

witeetari paerani. 5 Tema paerani tekatsi atziri yotakowi-tyaawoni
ranteri Tajorentsi. Roo kanteencha iyotakaana Ishire tajorentsi nokaatzi
Notyaantaa-rewotzi eejatzi Kamantan-taniri-paeni. 6 Iroka kaari riyotako-
witeeta: Tema rawijako-shiretzi-teeyaa kaari nosheninkawita aririka
ikamantee-teeri Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo. Ari roñahae-teeri ikashiya-kahae-takiriri Judá-paeni, tema
isheninkata-wakaa. 7 Rootaki nomatan-taawori nimaeka nokenkitha-
yiteero, tema riitaki Tajorentsi tajonka-wenta-shiretanari nantantawori
okaatzi aawyaa-shireta-kaenari ishintsinka, tema osheki ikaminthahaana.
8 Tema naaka rawijani maawoeni rashiyitaari Tajorentsi. Roo
kanteencha ikaminthahaana naaka, ishinetakina nokenkithateeniri
Kameethari Ñaantsi kaari Judá-paeni, rootaki riyotan-teeyaari
osheki itajonka-wenta-yiteeri Jeepatzii-totaa-rewo.[e] 9 Ishineta-kinawo
nooñaawonteeniri okaatzi omanako-witaka paerani ranteri Tajorentsi.
Tema riitaki wetsika-yitakirori maawoeni añaayiteeri nimaeka. 10 Rootaki
rantanta-kawori maawoeni iroka, okantyaa riyotan-tyaari inkite-weri-
paeni pinkathari-yitatsiri jempe ikanta Tajorentsi, aririka iñaayitee akaatzi
akemijanteeri. 11 Tema ashi royiro ikenkishiretzi-takawo paerani rantero,
rootaki rotyaantan-takariri Awinkatharite Jeepatzii-totaa-rewo Jesús.
12 Tema awentaari nimaeka Jeepatzii-totaa-rewo, aritaki raakameethatee
Tajorentsi, eero athaawanta-shireta-waetari. 13 Rootaki nokantan-tzimiri:
Paamaeyaa okantzi-moneentzimi-kari okaatzi nokemaatsita-kowentakimi.
Tema rootaki pajahaayitee-yaari eeroka-paeni.

Antawo etakotaantsi kaari ithotyahaete riyotakoetero

14 Rootaki opoñaantari notziwerowa-shitari Ashitariri Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, 15 tema riitaki Tajorentsi ashiyitaariri
maawoeni, ikimita-kaanta-yitee aakayitee isheninka. Okantawita
aakarika inkite-weri, aakarika jaawiki-jatzi. 16 Nokowa-kota-piintakiri
Ashiteeri, otzimi-motziri owaneenkatan-tyaari, antawo itajonka-wenta-
yitemi, raawyaa-shireta-kaayiteemi Itajorenka. 17 Nokowa-kota-piintakiri
eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo ijeeka-shiretan-temi, tema pawentaa-
yitanaari eeroka-paeni. Pikimita-kotyaawo pankirentsi parithata-tsiri
kameetha, rootaki pikiwintantanaakyaari retakotanka. 18 Rootakira
ikematha-perotan-teeyaawori ikaatzi rashiyitaari Jeepatzii-totaa-
rewo, ikimiwitakawo antawotatyeemi retakotanka, jantha okaatemi,
ojenokityaami, inthomoekitatyeemi. 19 Rootaki namana-kotanta-
piintzimiri pikematha-peroteero antawo retakotee Jeepatzii-totaa-rewo,
awijiro maawoeni riyotako-witeetari, rootaki piñaantee-yaawori
ithotyeemi Tajorentsi ijeeka-shire-perotan-teemi.

---

[e] **3.8,18** rashiyitaari = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Jame athaamentee-yaari Tajorentsi, tzimatsiri ishintsinka, riitaki
ñaakaayiteeroni osheki awijanakiro okaatzi akowako-yitziriri. Eero
athotyeero akenkithashiryaa-koteero ishintsinka aririka añaayiteero
okaatzi rantzimo-shire-yiteeri. 21 Jame ajahaawentee-yaawo okaatzi
rantakaa-kiriri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, eejatzi okaatzi rantzi-moteeriri
awentaa-yitaariri. Ari ikimitee-yaari ikaate acharini-yitee-yaari, ashi
rowaero eejatzi rajahaa-wentee-yaari rirori. ¡Kyaariwé!

Owithaha ikantakaa-yitee Ishire tajorentsi

4 1 Aritakira okantayitakari, tema rashita-kotee-takina nokenkitha-
koteeri Awinkatharite. Rootaki nokantan-tyaamiri: Panta-piinteeniri
ikowakaa-yiteemiri, tema iyeema-shiretani pinayitatzii. 2 Tsinampari
pikanteeyaa, amatsinka pikanteeyaa, kisashiwaeni pikanteeyaa
petakotawakaayetaiyaa. 3 Piñaashintsi-yitee-yaawo piyaata-kaero pijeeki
kameetha, tema riitaki Ishire tajorentsi owithaha-wakae-yiteemiri.
4 Oshiyawaetakawo apaani akantanaa awathaki, tema apaani ikanta
Ishire tajorentsi. Ari oshiyari eejatzi apaani okanta ikashiya-kaayiteemiri
Tajorentsi poyaako-neenteeri. 5 Apaani ikanta Awinkatharite, apaani
ikanta akemijanteeri, apaani ikanta omitsitsiyaa-wentaari. 6 Apaani
ikanta Tajorentsi, riitaki Ashiyiteeri maawoeni. Riitaki pinkathari-
wenta-yiteeri maawoeni, rithotyahiro ijeeka-shire-yitanta maawoeni.
7 Roo kanteencha, otsipayitaka imatakaa-yiteeri Jeepatzii-totaa-rewo
itajonka-wenta-yitakaera. Oshiyawaetakawo oetyaami ipashiyita-kaerimi.
8 Rootaki rojankinata-koetakiri paerani ikanteetzi:

Owenonkaa, reewayiteeri rotsinampaakiri owayiri-witakariri.
Tema okaatzi raapithatan-takiri, ipashiyitaari rowayirite.

9 ¿Oetaka ikantan-teetari: “Owenonkaa?” Rootakira ikantan-teetari,
tema retapaentawo ipoka-paentzi jaka jaawiki kepatsiki. 10 Tema ikaatzi
osaawiinkaen-chari kepatsiki, riijatzi owenonkaa-chari rawija-peroteero
ojenokitzi inkite, rootaki rithotyahan-tawori ijeekan-taawo maawoeni
jempe-rika-paeni. 11 Riitakira tajonka-wentan-tayitaa-tsiri okanta
Otyaantaa-rewotan-taari aakapaeni. Eenitatsi Kamantanta-nirita-tsiri.
Eenitatsi otsipa kenkithata-kaanta-neerori ñaantsi rawijako-shiretan-
teetari. Eeniyitatsi otsipa jewayita-neeriri kemijantzinkari, eeniyitatsi
eejatzi iyotaantaneri-paeni. 12 Ari ikantayitaari maawoeni irika-paeni,
riiyitakira yotakaa-yiteerini ikaate rashiyitaari Jeepatzii-totaa-rewo
jempe ikantyaa rantawaeteeniri, ikine rowetsika-shireta-kaayitee-yaari,
roshiyan-teeyaawori iwathami Jeepatzii-totaa-rewo rinatzii. 13 Roojatzi
añaantee-yaawori iyotako-peroteeri Itomi Tajorentsi, oshiyaawomi
awithaawakaayetaiyaami akemijanta-yiteera. Rootaki amatantyaawori
aatakaero oshiya-kotee-yaari Jeepatzii-totaa-rewo, antaki-shireri
akanteeyaa. 14 Aritapaaki oshiyakari ikantahanki eentsi, owanaa

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipaashini-yitzi eekiro riyaatatyee ikimotate. Tema ari ikantayitari kaari
shenkaa-tsini ramatawiteeteri, riyoteete-rika kaari tampatzikata-tsini.
Riiyitaki oshiyakawori ahapana-yitakaeri tampyaa, okinayitzi jempe-
rika-paeni. 15 Tema rootaki akenkithata-koyitee kyaari-perota-tsiri
okantakaakae etakoyi-tantaa. Otzimatyee ataki-shire-yitee, oshiyaari
jempe ikanta Jeepatzii-totaa-rewo. Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo
oshiyanee-yaawonimi aeto. 16 Rooma maawoeni aakapaeni oshiyawo
roorikami iwatha. Tema apaani atziri oemonka-chari iwathaki kameetha
oowithaha-wakaeyita jempe rowawir neyita, tema kameetha ikanta
ithonki iwathaki. Ari akantayitee-yaari aakapaeni iwathayiteera
Jeepatzii-totaa-rewo, antawaeteeniri kameetha, amitakota-wakae-
yitaneeyaa, etakotawakaanaiyaa eejatzi.

Owakirari añaantari ikantakaa-yitaawo Jeepatzii-totaa-rewo

17 Pikeme nokantemiro okaatzi riyotakaa-kinari Awinkatharite:
Aritapaaki poshiya-koyitakari jaawiki-jatzi-paeni, tema aminaashi-yitaka
rantayitziro rirori okaatzi ikenkithashiryaa-yitari, 18 oshiyawaetakawo
ikenkithashiryahaani jempe okanta tsirenirikiri. Kijoshireri ikantayitaka,
tee ikowaeya-nitzi riyota-koteeri Tajorentsi, tee iñaawotzi ininte-
yaawo inintakaa-witakariri. 19 Tee ikaaniwenteeyaa, roo ayimatakiri
imayempinka, iyaari-pero-shirenka rameta-piintakari. 20 Rooma
eeroka-paeni, piyota-koteeri Jeepatzii-totaa-rewo, tee okameethatzi
pantayiteero iroka-paeni. 21 Tema kyaari-pero-rika pikemijanteeri,
piyotaneero kyaaryoori inatzii okaatzi riyotaanta-paentziri rirori.
22 Jempe-rika pikanta-witaka pikaariperotzi paerani, otzimatyee
powashaanta-yiteero, tema amatawitakimi okaatzi piñaama-waeyitari
eeroka. 23 Tema otzimatyee poshiya-kaanteero oowakerataa-tyeemi
pikenkithashiryahaani. 24 Otzimatyee piowakera-shire-yitee, rootaki
rowetsikan-takimiri paerani Tajorentsi poshiyaari rirori, tampatzika-
shire-perori pinatyee, kiteshireri pikanteeyaa.

25 Teera okameethatzi pamatawita-neeri pisheninka-paeni, roo
kameethatatsi piñaa-nitee-yaawo kyaaryoota-tsiri. Tema oshiyanaa-
tyaawo oowithaha-wakae-yityaami. 26 Ari okantari eejatzi, aririka
pikijyaa, pikyaaryoote pikaaripero-shiretzi-kari. Otzimatyee
piñaashintsityaawo powawijaan-tyaawori intsipaeteeni pimashirenka,
eero pimaakotziro roojatzi otsipa kitejiri, 27 pishineteeri-kari Kamaari
rantakaemiro kaari-perori. 28 Koshintzi-rika pinatzii, powashaanteero,
otzimatyee pantawaetee. Pikemaatsi-wentee-yaawo pantawae-wentero
pikowayitziri, okantyaa piñaantyaawori otzimimo-yiteemi, ari okantyaa
pipashi-yitan-tyaariri ashironkaa-yitachari. 29 Ari oshiyari eejatzi,
teera okameethatzi piñaawaeta-shityaawo kaari-perori ñaantsi. Tema
roo piñaawaeta-piinte kameethari ñaantsi, ari okantyaa powetsika-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

shireta-kaantee-yaariri kemayitemini. 30 Eerorika pantayita-neero
kameethata-tsiri, aritaki rowashiretakota-kota-kyaami Ishire tajorentsi
poñaachari Tajorentsiki. Tema riitaki aamakowenta-piinta-kimiri
roojatzi paata pawijako-shiretan-teeyaari. 31 Powashaantero nimaeka
pikisashiretaka, aritapaaki pikija-piintaka, piñaa-katsimatantzi, piñaana-
minthatan-tayitzi, pikishimatantzi. Otzimatyee powashaanteero
pantayitakiro kaaripero-yitatsiri. 32 Tema otzimatyee pikameethashiretee,
pineshinonkatawakaayetaiyaa. Otzimatyee pipeyako-yiteeri ikaatzi
awaaripero-shireta-kimiri, roshiyeemira Tajorentsi ipeyakoteemi rirori
ikowa-kotzi-moteemira Jeepatzii-totaa-rewo.

Jempe ikanteeyaa rashitaari koñeeri

5 1 Tema retakotani pinatzii Tajorentsi itomiyiteemira, otzimatyee
poshiya-kotee-yaari roshiyaha rirori. 2 Etako-shireri pikantante,
poshiya-kotyaari Jeepatzii-totaa-rewo retakoyitakae, ratsipe-wentakae
ikentakoeteri. Rootakira oshiyakawori okajankae-nkatzi ipometee-
tziniriri Tajorentsi, osheki akameethatzi-motakari.
3 Tema rashiteemi Tajorentsi eeroka-paeni, teera okameethatzi
pimayempi-waete, maperori okoweenkatzi. Tee okameethataa-jaetzi
pikenkitha-waeta-koyiteero. Ari oshiyari otsipa kaaripero-yitatsiri,
eejatzi oshiya aririka piñaama-yityaawo ashaahawontsi.[f] 4 Tee
okameethatzi piñaawae-yiteero kaari-perori, poetsinampaan-tayite,
tekatsi pantyaawoni iroka-paeni. Tema roo kameethatatsi piwetharyeeri
Tajorentsi. 5 Tema piyotahaeyini eeroka eerowa rahaeteeri ikaatzi
mayempi-waeyita-tsiri jempe ipinkathari-wentantee Jeepatzii-totaa-rewo
itsipataari Tajorentsi. Ari roshiyaari eejatzi ikaatzi kaaripero-shireta-
waeta-tsiri, ikaatzi netawiyitawori ashaahawontsi roshiya-kaantawo
itajorentsitemi inatyee. 6 Paamawentyaa ramatawitee-tzimi-kari.
Tema eenitatsi kaminaa-yitemini ikowe ramatawitemi, ari okantyaa
roetzipinaa-shiretan-tyaamiri. Aritakira rowajankitaa-yiteeri Tajorentsi
ikaate piyathata-chani. 7 Tee okameethatzi eejatzi pitsipa-minthatyaari
irika-paeni. 8 Tema paerani tekira pikemijanteriita Awinkatharite,
oshiyawaetaka pijeeka-tyeemi otsirenirikitzi, pantayita-piintakiro
kaari-perori. Roo kanteencha rashiyiteemi Tajorentsi, oshiyawaetaa
pijeekaa-tyeemi okoñeetzi. Rootaki pijeekan-teeyaari kameetha poshiya-
kaanta-nakiro ijeekaetzi okoñeetzi. 9 Tema ijeeka-shiretan-teemi Ishire
tajorentsi, aritaki piñaayiteero pikaminthaantee, pitampatzika-shiretee,
piñaawaeta-piinteero kyaaryoori. 10 Otzimatyee panta-piinta-yitaneero
kameethatzi-motyaarini Awinkatharite. 11 Eero pitsipa-minthatari
oshiyakariri jeekayita-tsiri otsirenirikitzi. Tema pikaminaa-thateri,

---

[f] **5.3** rashiteemi = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tema tee okameethatzi rantayitziri, amina-mina-waetaantsi inatzi.
12 Tema owanaa owaañaantzi aririka akenkithata-kotero okaatzi
ranteetziri omanani-kiini. 13 Roo kanteencha aririka pikaminaa-thatakiri,
oshiyawaetaka pootatyee-nirimi iyaari-peronka. Aritaki ikenkithashiryaa-
yitaneeyaa, ikowaneero rirori ikameethashire-yitee, tema oshiyaawo
ijeekanaa-tyeemi okoñeetzi. 14 Rootaki ikantee-tantakari:

Aritaki pimaake, pikakite,
Pitzinahae pitsipa-yitakari kowakonkari,
Riitaki ooteemini Jeepatzii-totaa-rewo.

15 Aamawenta pikanta-wentee-yaawo okaate pantayiteri, eero poshiya-
koyitari majontzi-shireri, tema poshiya-kotyaari ikantayita yotaniri.
16 Eero pijeeka-waeta-shita, tema eenitatsi osheki kaari-pero-shireri-paeni
nimaeka. 17 Eero pimajontzi-shireta-waetzi, tema pikowa-kowataatero
pikemathateero ikowakaemiri Awinkatharite. 18 Eero pishinki-waeta,
tema osheki okoweenkatzi. Tema okowa-perotatyaa ijeeka-shiretan-
teeyaami Ishire tajorentsi. 19 Pikenkitha-waeta-neero eeroka-paeni
Mampaantsi, pomampaa-yityaawo okaate riyoshireta-kaemiri Ishire
tajorentsi, oashiryaawenta pikanta-wentee-yaari Awinkatharite.
20 Ariwé powapiinteeri Ashiteeri Tajorentsi piñaayitziro maawoeni
jempe-rika oeyita, tema pinkathari powayiteeri Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo.[g]

Pipinkathata-wakae-yiteeyaa

21 Otzimatyee pipinkathata-wakae-yiteeyaa, tema pinkathari powayiteeri
Tajorentsi. 22 Iinanteetari, pipinkathateeri piimi-paeni, poshiya-kaanteri
pipinkathatziri Awinkatharite. 23 Tema ikaatzi iimenteetari reewatziro iina,
roshiyakari Jeepatzii-totaa-rewo reewatziri kemijantzinkari-paeni. Tema
irika Jeepatzii-totaa-rewo roshiya-kaantari kemijantzinkari-paeni riimi
iwatha, riimi Jeepatzii-totaa-rewo iitotanee-yaami kemijantzinkari-paeni.
Riitaki owawisaako-shire-yiteerini. 24 Tema maawoeni kemijantzinkari-
paeni pinkathari rowaeri Jeepatzii-totaa-rewo, ari oshiyaari tsinani-paeni
opinkathata-piinteeri oemipaeni. 25 Iimenteetari, petakoyityaawo
piina-paeni, poshiya-kotyaari Jeepatzii-totaa-rewo retakoyitakari
kemijantzinkari-paeni, riita-jaantaki atsipewentakari ikamawenta-
yiteeri. 26 Rootaki rantanta-kawori iroka okantyaa ikite-shireta-kaanteeri.
Arira omatanaari aririka romitsitsiyaatan-teete, ikanta-piinteetzi:
“Nokemijanteero Iñaani.” 27 Tema ikowatzii Jeepatzii-totaa-rewo kiteshireri
ikantayiteeyaa ikaatzi kemijanteeriri, oshiya-jaantakimi tee ikaaripero-
shire-mitzi eepichokiini. Tema roshiya-kotari Jeepatzii-totaa-rewo ikanta
aatsini iina, tee ikoyi iñeero iinantyaari otsimetsi-waete, opitsi-pooki-

---

[g] **5.20** pinkathari powayiteeri = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waete, tema owaneenka okantyaa. 28 Rootaki rantayiteeri iimenteetari,
retakotyaawo iinapaeni. Roshiya-kaantero jetakotaro iwatha rirori, ari
roshiya-neerori eejatzi iinapaeni retakotyaawo. 29 Tema tee iñaetzi atziri
kemaatsita-kaawaetyaawoni iwatha, tema etakotziita ikanta. Aritakira
roshiyeeriri eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo ikaatzi kemijanta-yiteeriri.
30 Roshiya-kaanta-yitaari riirikami imashi, riirikami itonki, riirikami
maawoeni iwathaki. 31 Tema ikanteetzi:

Rootaki eero ijeekantaa maenari-paeni ashitaririki aririka raawakaa-
neeyaa, tema apaani ikantaneeyaa iwathaki oshiyawaetyaawo
iowithaha-wakahae-yaami.

32 Osheki okompiwitaka paerani ikemathateetero iroka. Tema riiwitaka
Jeepatzii-totaa-rewo oshiyakaa-wentacha eejatzi kemijanta-yiteeriri.
33 Ari okantari, otzimatyee petakoyetaiyaaro piina-paeni, poshiyaha
petakota eeroka. Ari okantayita-neeyaari eejatzi iinanteetari, otzimatyee
pipinkatha-yiteeri piimi.

6 1 Eentsi-paeni, pikemijanteeri ashitzimiri, tema rootaki kameethata-
tsiri ikowakaemiri Awinkatharite. 2 Tema osheki ikantakaan-takiri
paerani Tajorentsi. Roo kanteencha ari ojatekakari apaani Ikantakaantani
otzimi etanakawori oñaahan-tziro ikashiya-kaakaeri Tajorentsi,
ikanteetaki:

Pipinkathateeri pipaapate eejatzi pinaanate.

3 Aritaki pijeekae kameetha, ojamani pikantyaa paminawaete kepatsiki.
4 Rooma eeroka-paeni ashitaanari, tee okameethatzi pikijakaa-waeta-
shityaari pitomi-paeni, tema roo kameethatatsi pitampatzika-yiteri,
pikaminayeri jempe okanta ikoyiro Awinkatharite.

5 Omperataa-rewo, pikemijanteri eeroka-paeni okaate romperatyaamiri
omperatzimiri. Eero pamatawi-waetziri. Pinkathari poyeri, poshiya-
kaanteri pipinkathatziri Jeepatzii-totaa-rewo. 6 Eero powakowenta-shiwaeta
pantawaeteniri aririka raminemi, roo ponimota-kaantyaariri. Tema ashi
poyero pantawaeta-piinteniri, tema romperatani rowaneemi Jeepatzii-
totaa-rewo, pantero ikoyiri Tajorentsi. 7 Shiretha pikanta-wentyaawo
rompera-yitzimiri, poshiya-kaantero riitakimi Awinkatharite pantawaeteni,
kaarira atziri. 8 Tema iyotayee-yakini, riitaki Awinkatharite pinayiteeni
okaatzi antayitakiro kameethari, okantawitakyaa aakarika omperataa-
rewo, terika romperateetee. 9 Ari poshiyaari omperatan-taniri-paeni,
otzimatyee paakameetha-yiteri pomperatani, eero pajarii-mawaetari. Tema
romperatari Inkite-jatzi pomperatani, ari roshiyi-tzimiri eejatzi eeroka,
romperatzimi. Tekatsi atziri oshiya-kotyaarini Tajorentsi riroperori rinatzi.

Ipiya-wenta-shiretan-tziri kemijanta-naatsiri

10 Noyemijantzin-karite-paeni, tonta-shireri pikantyaa, tema riitaki
Awinkatharite otapi-shiretan-tyaamironi ishintsinka. 11 Poshiya-kaantero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pikithaata-kota-tyeeyaawomi rashitari Tajorentsi ipiyako-wentan-
teetari. Rootaki piñaantyaawori pipiyatyaari Kamaari. 12 Tema kaari
atziri kosheka-yiteeni, riitakira kosheka-mintheteeri kaari koñaayitatsi.
Riiyitaki pinkathari-wentan-teentsiri, eeniwita-chari ishintsinka,
tsireni-weri rinayitzi, riitaki ompera-minthatariri jaawiki-jatzi, riijatzi
antzita-kawori kaari-perori jenokinta. 13 Tema rawentaawo apaani soraro
iithaari eshirota-tsiri, ari poshiya-neeyaari eeroka pawentaa-yitanee-yaari
Tajorentsi aritaki piñaakiro pipiyako-wentyaa. Tema aririka piñaashintsi-
perota-nakyaa, tekatsira eewoka-shiretemini. 14 Pikyaaryoo-yitee,
poshiya-kotyaari jempe ikanta rowetsikaanta soraro-paeni. Tema rootaki
retapiinta roojo-thaki-yitana-kyaawo iithaari eero ipakoowaetanta. Ari
poshiya-piinta-neeyaari eeroka-paeni, pikenkithashiryahaa-koyita-neero
kyaaryoori, ari okantyaa eero pipakoo-shireta-waetanta. Tema ikithaata-
piintawo soraro-paeni eshiro-taki ichopineeki, ikine otzikaa-wenteri. Ari
poshiya-neeyaari eeroka-paeni tampatzika-shireri pikanta-yitaneeyaa, tema
rootaki otzikaa-wenta-shire-yitemini. 15 Ikyaanta-piintari soraro-paeni
royiri iitziki, ikine riyaayite jempe-rika-paeni. Ari poshiya-yitanee-yaari
eeroka-paeni aamawenta pikanta-piinteeyaa ikine piyaayite jempe-rika-
paeni pikenkithata-koteero Kameethari Ñaantsi ijeekan-teetari kameetha.
16 Rawentaa-piintawo soraro-paeni rotzikaa-wenta-mento roteeya-yitziri
eero okentantari paama-yiteen-tsiri chekopi. Ari poshiya-yitanee-yaari
eeroka-paeni pawentaa-perota-neeyaari Tajorentsi ikine potzikaa-
wenta-shireta-neeyaa pipiyatan-tyaari Kamaari. 17 Rawentaa-piintawo
soraro-paeni eshiro-naki ramantheetari. Ari poshiya-yitanee-yaari
eeroka-paeni pawentaa-yitaneeyaa rowawisaako-shireteemi Tajorentsi.
Ipiyako-wentanta-piintawo rowathaa-mento soraro-paeni. Ari poshiya-
yitanee-yaari eeroka-paeni pipiyako-wentan-tyaawo Iñaani Tajorentsi
ikenkishireta-kaemiri Ishire tajorentsi. 18 Pamana-piinta-yitee, tema
Itajorenka Tajorentsi pampitha-shireta-kaeyaamini pikowa-koteriri.
Kyaaryoori pikanta-yitaneeyaa ikine pamana-koyita-piinta-neeri maawoeni
rashiyitaari Tajorentsi.[h] 19 Impoña pamanako-yitakana naaka, iñaaperota-
kaantyaanari Tajorentsi niyotan-tyaari nokenkithata-neero Kameethari
Ñaantsi kaari riyotako-witeeta paerani. 20 Tema roo kameethatatsi noñaa-
pero-wentyaawo nokenkithata-kaante. Rootaki jominkyaawentaitakenari.
Roo kanteencha eekiro niyaata-kaatyeero nokenkithata-kaante roojatzi
nomatan-takyaawori nantayiteero okaatzi rotyaantan-teeta-kinari.

Iweyaantawori wethataantsi

21 Aririka rareeta-paakyaa Tíquico janta pijeekahaeyini, riitakira
kamanta-paakimini jempe-rika nokantaka, jempe-rika oeta nantayitakiri

---

[h] **6.18** rashiyitaari = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jaka. Tema irika Tíquico noyemijantzin-karite rinatzi, netako-perotakari.
Riitaki kyaaryooteentsi ramitakotakina nokenkithata-kaantaki.
22 Roo notyaantan-tyaariri, okantyaa piyotan-tyaari jempe nokanta
nojeekahaeyini jaka. Ari okantyaa pithaamenta-shiretan-tyaari
eeroka-paeni.
23 Ari okantamaeta noyemijantzin-karite-paeni. Onkamintha
ijeekakaa-yiteemi kameetha Ashiteeri Tajorentsi, ari roshiyemiri
eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Ari okantyaa
petakotawakaantanaiyaari, awentaa-shireri powanaeri. 24 ¡Onkamintha
ineshironkateemi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, pikaatee-
yinira petakoperoyetaari! ¡Maperoriwé!

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI PABLO ROTYAANTZINIRI FILIPOS-JATZI

Wethataantsi

1 1 Naaka Pablo otyaantzi-mirori iroka jankina-rentsi, rii notsipatakari
Timoteo nojankinatzimiro. Tema romperatani Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo naaka-paeni. Eeroka nojankina-yitzini pikaateeyini janta
nampitsiki Filipos, pikaatzi rashiyiteemi Jeepatzii-totaa-rewo Jesús.
Riijatzi nojankinatzini ikaatzi jewayitzimiri pikemijanta-yitee eejatzi
ikaatzi amitako-yitziriri. 2 Okantashitzimaetya ineshironka-teemi
Ashiteeri Tajorentsi, kameetha ijeekakaa-yiteemi. Ari ikimiteemiri eejatzi
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

Ramakoyitari Pablo kemijantaniri-paeni

3 Aririka noshireta-kota-piintemi, osheki namanari Tajorentsi.
4 Nokimoshireta-piintaki aririka namanako-yiteemi, 5 tema ari akaatee-
yakini akenkithata-kotziro Kameethari Ñaantsi. Ashi powanakiro paerani
owakira pikemawakina nokaman-tapaa-kimiro ñaantsi, tee pipakaa-
nakiro roojatzi nimaeka. 6 Niyota-kotzimi naaka osheki okameetha-taki
retanakawo Tajorentsi rantzi-moteemiro kameethari, tema riitaki
thotyaa-kaemironi paata ipiyapaaki-rika Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.
7 Tema kameetha okanta nokenkishiryaa-kota-piintee-mi, netakoyitani
eeroka. Okantawitaka romonkee-takina naaka, ari akaatzi ineshironka-
yitee Tajorentsi. Ari okantari eejatzi rahaeta-nakina pinkatha-rentsiki,
tema nokenkithatakiro janta Kameethari Ñaantsi. 8 Riitaki yotatsi
Tajorentsi osheki nokowityaa-teekimi noñaayitemi. Rootaki retakotanka
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo kantakaawori. 9 Namana-kota-piintakimi
petakoperotan-tantyaariri, piyotanitee, pikemathateero maawoeni,
10 omatantyaari panta-piinta-yiteero kameethari. Ari okantyaa pikite-
shiretan-tyaari, eero otzimanta ikanta-kotee-temiri paata ipiyaki-rika

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jeepatzii-totaa-rewo. 11 Okantashitzimaetya itampatzika-shireteemi Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo okanta pantayitan-taawori kameethari. Rootakira
iweshiryaa-wentan-teeyaariri Tajorentsi, rajahaa-wentan-teetyaariri.

Nañaantaari Jeepatzii-totaa-rewo

12 Noyemijantzin-karite-paeni, nokoyi piyota-kotero okaatzi awiji-
mota-kinari. Teera othataa-shiwaetyaa awiji-motena iroka-paeni,
tema rootaki inteenatakotantyaari Kameethari Ñaantsi rawija-kotee-
tantari. 13 Aritaki matzimaetaka, tema ikaatzi jeeka-pankotziriri
pinkathari, owayiri-paeni aminako-wentanari, riyotee-yakini maawoeni
rominkyaawentashiteetanari Jeepatzii-totaa-rewo. 14 Ikanta iñaayitakina
noyemijantzin-karite-paeni romonkeetana, tee ithaawae-yanakini, eekiro
ikenkitha-yitana-kitzii, rawentaa-pero-yitanakari Awinkatharite.
15 Tzimayita-tsira jaka oshiyakawaeta-tsiri ikenkithata-kotziri
Jeepatzii-totaa-rewo, osheki ikowaki rawijena ipinkathateeteri okantyaa
ikijaneentan-teetenari naaka. Roo kanteencha eeniyitatsi itsipa
etakoperotanari, kameetha ikenkitha-yitanaki rirori. 16 Irika-paeni
ikaatzi kijaneenta-kinari, tee ishinetziri atziri-paeni ikemijantena,
apatziro ikoyi ikemijanteeteri okantyaa rawijan-tenari naaka, rootaki
roshiyaka-waetantari ikenkithata-kotziri Jeepatzii-totaa-rewo. Ikowatzii
irika-paeni ikemaatsitakaa-perotee-tena romonkyahae-takina.[a] 17 Riima
ikaatzi etakota-perota-kinari, riyoteeyini rirori Tajorentsi kantakaawori
romonkee-tanta-kinari okantyaa nokenkithatan-tyaawori Kameethari
Ñaantsi. 18 Tekatsi oetzimaetyaa itzimawitaha kijaneentanari, roo
kowaperotacha riijatzi Jeepatzii-totaa-rewo ikenkithata-koteetzi.
Rootaki oemoshirenka-kinari. Ari omaperotyaa nokimo-shirete,
19 tema niyotzi rooteentsi romishitowae-teena. Okantakaan-tziro
pamana-kota-piintakina, ineshironkata-piintakina Itajorenka Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo. 20 Roo nokowa-perotziri nimaeka nokenkithata-
koteeri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tekatsi nothaawan-teeyaa. Tee nokoyi
rowaañahae-teena paata. Aririka rowamae-takina, rooma eerorika, ashi
noyiro nantayitero kameethari, rootaki ipinkathata-piintan-teetyaariri
Jeepatzii-totaa-rewo. 21 Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo nañaantaari
naaka. Rooma aririka rowamae-takina, riijatzi nokamawenteri.
22 Roojatzi-rika nañee eekiro niyaata-kaatyeero inantaniri Awinkatharite
ikowakaa-yitanari. Tee niyotzi-maetyaa nimaeka otzimi nokoyiri. 23 Tema
apitekiro nokoyiro. Kameetha-waetaki rowamahaetena niyaateeta
notsipata-paeyaari Jeepatzii-totaa-rewo, rootakira kameetha-perotzi-
mota-kinari. 24 Roo kanteencha okowa-perotyaa eejatzi nañee, ari
okantyaa nojeeki-motan-temiri eeroka-paeni. 25 Niyotaki eero nokamita,

---

[a] **1.16,17** otsipayita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ojamani nojeeki-moyita-neemi eeroka-paeni, ari okantyaa nothaamenta-
kaantemiri pawentaa-neeyaari Jeepatzii-totaa-rewo. 26 Tema aririka
nareeta-kimi eeroka-paeni, osheki pajahaa-wenta-waeyaari Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, ari akaate athaamentyaa.
27 Iroka pikanta-yitanee-yaari: Panta-piinta-neero kameethari
okameethatzi-motariri Jeepatzii-totaa-rewo. Rootaki panta-piinta-
neeri, tema aririka niyaataki nareetyaami, kameetha noñaapaakimi
pijeekaeyeni. Rooma eerorika nomatziro nareetemi, nokoyi nokema-
kotemi kameetha paapatziya-wakaeyita, pishintsi-shire-wenta-neero
Kameethari Ñaantsi akemijanta-neeri. 28 Eero pithaawan-tawaeta-shitari
kijaneentzimiri. Tema Tajorentsi kenkishiryaa-kahaerini irika-paeni
ithonkae-tatyeeri. Rooma eeroka-paeni pikemijanteeri, riyotakaa-yiteemi
maperori pawijako-shire-yitee. 29 Tema tee apatziro ishineta-kimiro
pikemijanteeri, tema otzima-tyee patsipe-wentee-yaari Jeepatzii-
totaa-rewo, piñaayitzirowa pantziri kaari iñaayitzi itsipa-paeni. 30 Ari
akaatee-yakini nimaeka atsipetako-wentakari. Tema piñeeya-kinani
paerani osheki nokemaatsi-wentakari janta. Roojatzi nokantziro nimaeka
pikemako-wentana osheki nokemaatsi-wentakari jaka.

Itsinampa-shirenka eejatzi iriroperonka Jeepatzii-totaa-rewo

2 1 Tema roemoshirenkaana Jeepatzii-totaa-rewo,
retakotakimi, ojeeka-shiretan-takimi Ishire, tema piyoteero
pineshinonkatawakaeyani, 2 otzimatyee paapatziya-waka-yiteeyaa,
petakotawakaayiteeyaa, okimiwityaawo apaanimi okanteeyaa
pikenkishiryaani. Rootaki oemoshirenkanari. 3 Aririka otzimi oeta
pantayiteri, eero pikija-wakaa-wentawo, pitsinampa-shirete, eero
pajahaa-wenta-waetawo. Tee okameethatzi pikantante: “Naaka kameetha-
perotatsi, tee ikameethatzi irinta.” Tema rootaki kameethatatsi
pikante: “Riitaki kameetha-perotatsi irinta, rawijana naaka.” 4 Tee
apatziro okameethatzi pikaminthaa-perotyaa eeroka, tema otzimatyee
pikaminthaa-yiteeri eejatzi itsipa-paeni. 5 Poshiya-kotyaari jempe ikanta-
paenta Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,

6 Tajorentsi-perori rirori,
teemaeta ishintsishintsitzi roejokirotyaawo ikimitari Tajorentsi.
7 Tema ipakaa-nakiro ipinkatha-ritzi,
roshiya-kota-nakari omperataa-rewo,
itzimaki, ikimita-kota-paakari ikantayita atziri-paeni.
8 Ikanta ikimita-paakarira atziri-paeni, tee ipinkatha-ritanee
ikantawitaha owakirani.
Tema ishirethata-paenta roojatzi ikamantakari ikentakoe-takiri.
9 Rootaki opoñaantari iriipero-ta-kaeri Tajorentsi irika
Jeepatzii-totaa-rewo,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ipinkathari-wentan-taperotzi, rawijanakiri ikaatzi rowetsikae-takiri.
10 Ikoyi Tajorentsi rotziwerowa-shitee-tyaari Jesús, ipinkathateeteri,
Okantawityaa jempe-rika-paeni inampitee-tyaawo, inkiteki,
kepatsiki, eejatzi otapinaki kepatsi.[b]
11 Maawoeni ikantayitee:
Pinkathari-perori irika Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.
Aripaetera rajahaa-wentee-tyaari Tajorentsi Ashiteeri.

Ikimitari ootamentotsi kemijantzinkari-paeni

12 Ari okantzimaetyaari netakotani noyemijantzin-karite-paeni. Tema paerani nojeeki-motan-takimiri janta, osheki pikemijanta-piintakina. Ari pikimita-neerori eejatzi nojeekira inteena, panta-piinteero okaatzi nokantemiri. Poetziñaariko-wenta-neeyaari Tajorentsi rowawijaako-shire-yiteemi, pipinkathateri panteniri okaatzi ikowakaa-yitakimiri. 13 Tema Tajorentsi riitaki kowashireta-kaanta-tsiri, okanta panta-piintan-tawori kameethari. Riijatzira Tajorentsi antakaa-yitemironi.
14 Panteeniri Tajorentsi maawoeni kameethari, eero pikija-wakaa-wentawo, 15 ari okantyaa eero itzimanta iita iyakowentemini. Tema itominteemi Tajorentsi, pipakahaero kaari-perori, kameetha pijeeki-moyiteeri kinashi-waeteen-chari. Pikimita-kotyaari koñeetyaa-kaerori tsireniri. 16 Poejokirotyaawo pikema-kotakiro ñaantsi, rootaki pañaa-shiretan-teeyaari. Aririka pikyaaryoo-wentakiro, antawo najahaa-wenteemi ipiyaki-rika Jeepatzii-totaa-rewo, tema tee natsipeta-shiwaetyaawo nokenkithata-kimiro iñaani Tajorentsi. 17 Okantawityaa rowamaa-wentee-tenawo nokemijanta-kaayitakimi, osheki nokimo-shirete, ari pikimi-yitana-kyaari eeroka-paeni, pikimo-shire-wentee-yinani naaka. Aririka rowamae-takina, okimitakawo nañaantari rapaatee-tziro imiriteetziri ijeetee-tziri ratsipeta-kaeta-nariri Tajorentsi.
18 Rootaki pikimo-shire-wentan-teenari eejatzi eeroka-paeni nimaeka.

Timoteo eejatzi Epafrodito

19 Riirika kowaentsini Awinkatharite Jesús, ari piñaakiro intsipaete notyaantemiri Timoteo. Tema aririka ipiyaki, ikamanta-paena jempe pikanta pijeekaeyini janta, ari okantyaa nokimo-shiretan-tyaari. 20 Tema tee itzimi oshiyaanari naaka ikimitakaha Timoteo, osheki ikowaki ineshironkatee-yemini. 21 Tzimawitacha itsipa, apatziro roshire-yitawo rirori oeta-rika ikoyiri, tee roshireta-kotyaawo ikowakaan-tziri Jeepatzii-totaa-rewo Jesús. 22 Roo kanteencha piyoteeyini eeroka kameetha ikanta ijeeki-motakina Timoteo, riitaki kyaaryooteentsi itsipatakina nokenkithata-kotziro Kameethari Ñaantsi. Osheki ramita-kotakina,

---

[b] **2.10** rotziwerowa-shitee-tyaari Jesús = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kimiwitaka riimi notyomi. 23 Riitakira nokowakiri notyaantemiri janta,
aririka niyotaki jempe ikanteetena. 24 Aama intsipaetera Awinkatharite
ikantakae-yaawo, naaka jatashita-perotemini janta.
25 Riitakira netawakyaa notyaantemiri noyemijantzin-karite
Epafrodito, jempe itzimi potyaanta-kinari paerani. Osheki ineshironkata-
paakina. Roshiyakari rirori owayiri, riitaki tsipata-piinta-kinari
nokenkithata-kaantzi. 26 Irika Epafrodito, osheki reta-kotakimi, antawo
ikowaki iñaapaemi, tema riyotaki pikema-kotee-yakirini imantsiya-
waetaki. 27 Ari ikantawitaka imantsiyatzi, roowiteencha ikamemi.
Roo kanteencha ineshironkatakiri Tajorentsi, retsiyata-kota-kahaeri.
Teera apatziro ineshironkatakiri rirori, tema imatzita-kina naaka,
tee ikowakaa-nawo nomaperotyaa nowashiretakota-kotyaari aririka
ikami-motakina. 28 Rootaki notyaantan-teemiriri intsipaete janta, ari
okantyaa pikimo-shire-tziitan-tyaari aririka piñaawaeri, ari okantyaa
eero nowashiretako-perotanta naaka eejatzi. 29 Pikimoshire-wenta-
waeri, tema pirentzita-wakaa-naatyaa pikemijanteerira Awinkatharite.
Pipinkathaperoyiteeri ikaatzi oshiyariri rirori. 30 Tema ikamawitaka rirori
roetziñaa-rikota-nakawo rantziro ikowakaeriri Jeepatzii-totaa-rewo.
Ishine-wenta-nakawo ramitakotakina, tee ineshironkata-tziimaetyaa
rirori, okimiwitakawo eerokami amitakotenanimi jaka.

Kowaperota-jaanta-chari

3 1 Ari okantzimaetari noyemijantzin-karite-paeni, pithamenta-wentee-
yaari Awinkatharite. Tema eero neshitziro naaka napiipiintemiro
okaatzi nojankinata-kimiri paerani. Rootaki kameethatatsi
piyoperotan-tyaari.
2 Otzimatyee paamawentyaari manintantaniri-paeni kimitakariri
otsitzi, kaari-pero-shireri-paeni, kowatsiri itomeshitaa-nita-kaemi.
3 Tema totameshitaani-perori aakapaeni, ojeeka-shire-yitan-teera
Ishire tajorentsi, riyotakaa-yiteero jempe akantyaa apinkatha-yiteeri
Tajorentsi. Eero awentaa-shireta-waeta-shitawo añaayitziri awathaki,
tema roo ajahaawentyaari rashiyiteera Jeepatzii-totaa-rewo Jesús. 4 Ari
omatyaami owawijaako-shiretee añaayitziri awathaki, nomata-nakiromi
naaka nawijantemi. 5 Tema paerani owakira notzima-paaki, okaatzi
8 kitejeri nomaakotapaaki, ari itomeshitaa-nitee-takina. Naakataki
Israel-paeni, icharinita-nakari nowae-jatziteni Benjamín, noñaawaetziro
kameetha iñaani nosheninka-paeni Heber-paeni, nomonkaatziro
Ikantakaan-teetani, tema Inashitantaniri naaka. 6 Noshiyakaa-mintheetzi
nokemijanta-perota-tziiri Tajorentsi, rootaki nokijaneenan-takariri
kemijanta-neeriri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Tema nothotyaa-witatyaawo
nomonkaatziro Ikantakaan-teetani, tee namaakita-paentzi apaani.
7 Roo kanteencha maawoeni iroka, okaatzi najahaa-wenta-waetakari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paerani, tee okameethatanee niyota-koteerira nimaeka Jeepatzii-
totaa-rewo. 8 Kyaaripero, tema niyoperotaa-ritzi Jeepatzii-totaa-rewo,
tee okameethajeetzi nokantawita paerani. Nopakahaero maawoeni,
nokimita-kaanta-nakiro rooka-piintee-tziro kaahashi. Rootaki nokowa-
perota-neeri niyoperoteeri Awinkatharite Jeepatzii-totaa-rewo Jesús tema
rootaki kameetha-perota-tsiri. 9 Riitakira tsipa-shiretaanari nimaeka.
Tee nopankinawenta-naawo nomonkaa-yiteero Ikantakaan-teetani, tema
tee atampatzika-shire-tzi. Rooma nawentaa-naarira nimaeka Jeepatzii-
totaa-rewo, riita-kira Tajorentsi tampatzika-shiretaanari. 10 Rootaki
nokowa-perota-neeri niyoperoteeri Jeepatzii-totaa-rewo, tema riitaki
ashitawori ishintsinka rañahaera ikamawitaka rirori. Ari okantyaa
nokimita-kotan-tyaariri jempe ikanta ratsipeta-kowentakina, jempe
ikanta eejatzi ikami-motantaki, 11 rootaki rañaakaan-teenari naaka
aririka nokamawitakyaa.

12 Tekiraataha nothotyeero nokanta-yitakimiri, tekiraata noñeero
nokameetha-shire-perote. Roo kanteencha eekiro niyaatatyee
naminaminataatero roojatzi nothotyaa-perotan-takyaawori, tema niyotzi
riitaki etapaentawori Jeepatzii-totaa-rewo Jesús rowawijaako-shiretaana.
13 Noyemijantzin-karite-paeni, teera nokantatzii naaka: "Nomatakiro
nothotyahakiro nokameetha-shire-perote." Tema iroka nokantanaa:
"Nomaejantaneero nantayitakiri paerani tee nokenkishiryaa-kotaawo,
apatziro nokenkithashiryaa-kotawo okaate noñaayiteeri paata, 14 ari
okantyaa noyiishitan-tantyaari, roojatzi noñaantee-yaawori paata
ipinateenari Tajorentsi ikaema-shire-yiteera itsipa-shiretee Jeepatzii-
totaa-rewo Jesús."[c] 15 Iroka-paeni nokanta-yitakimiri, otzimatyee
oshireta-kotyaawo akaatzi antaki-shire-yiteera. Terika poshireta-
kotyaawo, Tajorentsi oñaayemironi pimikita-kotan-teenari. 16 Roo
kanteencha, otzimatyee akyaaryoo-wenteero antayitan-tyaawori okaatzi
ayota-kota-neeri.[d]

17 Noyemijantzin-karite-paeni, otzimatyee pikimitee-na naaka.
Otzimatyee paminayiteeri itsipa aririka ikimita-koteenawo naaka jempe
nokanta piñaayitakina. 18 Tema napiipiinta-kimiro nokenkithatzimiro
paerani, roojatzi napiitemiri nimaeka nirayimashiren-kaki nokantemi:
Tzimatsi osheki jeeki-mota-kimiri janta itzimi kijaneentziriri ikaatzi
kenkithata-kotzirori jempe okanta ikentakoe-takiri Jeepatzii-totaa-
rewo. 19 Rooteentsi iñaayitero ithonkae-teeri. Ithaamenta-shiwaetakawo
okaatzi rowayitari ikimita-kaantakiro roomi itajorentsi-tetyaami. Osheki
ikantakaa-pero-wentakawo okaatzi rantayitakiri, tee ikaani-wenta-tziro.

---

[c] **3.14** Kanta-kota-chari jaka "noyiishitan-tantyaari," ikantahanki apaani atziri oyiishitan-tatsiri ishiya jempe ipiyota amina-minthatziriri, ipaetziri owinawo oyiishitantakira.
[d] **3.16** inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rootaki ikenkishiryaa-kota-piintaka jaawiki-jato. 20 Rooma aakapaeni,
akowa-perota-neero anampitee-yaawo inkiterki. Oyaakoteeri aririka ipiye
Owawijaa-kotan-taniri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 21 Riitaki
paashinita-kaapaeni awathaki akaamaneta-waetzi, ari akimita-kotee-yaari
jempe ikanta rirori otzimi rowaneenkawo. Aritaki imatapaero, otzimi-
motziri ishintsinka ipinkathari-wentan-tawori maawoeni oeyita-rika.

Pikimo-shire-wenta-piinteeri Awinkatharite

4 1 Noyemijantzin-karite-paeni, nokowatziira naaka poejokirota-
neeyaari eeroka-paeni Awinkatharite. Tema netakoperoeyimini,
osheki nokowaki noñaapaemi. Eerokataki oemoshirenkanari, eerokataki
kantakaan-teroni ipinatan-teetenari paata, okimitee-yaawo eerokami
namantheeri.
2 Nokantemiro Evodia eejatzi Síntique: Otzimatyee pariperota-
wakahaeyaa pawentaa-shiretaarira Awinkatharite. 3 Nokantemi eejatzi
eeroka notsipa-minthari, pikaminayiro iroka apite tsinani ariperota-
wakaan-teeyaari. Tema ari otsipatakina paerani natsipe-wentawo
Kameethari Ñaantsi nokenkithata-kotziro, ari otsipatakari Clemente
eejatzi itsipa-paeni ikaatzi tsipayita-kinari paerani. Tema maawoeni irika-
paeni, ojankinata-koyitaka rañaa-shire-yitee paata.
4 Pikimoshirewentaperoteeri Awinkatharite. Napiita-wakimiro:
¡Pikimo-shireta-piinteeyini! 5 Otzimatyee riyoteemi maawoeni
pitsinampa-shireyitee. Tema pokimatee Awinkatharite. 6 Eero okantzimo-
shiryaa-waetzimi, tema pamana-piinteeri Tajorentsi pikowako-yiteeri
kowityee-motzimiri. Pipasoonki-piinteeri eejatzi. 7 Ari okantyaa
piñaantyaawori ijeekakaa-yiteemi kameetha Tajorentsi, oshekira
okameethataki, awijiro okaatzi akenkishiryaa-yitari aakapaeni. Tema iroka
ijeekan-teetari kameetha, rootaki inimo-shireta-kaemini, eero okantzimo-
shireta-waetzimi tema itsipa-shiretaa-tziimi Jeepatzii-totaa-rewo Jesús.

Poshireta-piintee-yaawo kameethari

8 Iroka nokantemiri noyemijantzin-karite-paeni. Poshireta-piintee-
yaawo kyaariperori, pinkathan-kantsi, tampatzika-shiren-tantsi,
kiteshire-tantsi, inimotantsi, kameethatzi-motantsi, kameetha-shiretantsi,
weshiryaawentan-tsi. 9 Pantaneero okaatzi piyoyitakiri, okaatzi
nokaman-takimiri. Piñaanta-yityaawo okaatzi niyotaa-yitakimiri, okaatzi
kameethari piñaakota-kinari naaka nantayitakiri. Aririka pantayita-neero
iroka, aritaki inimowaeteemi ijeekakaemi Tajorentsi.

Ipashitantari Nampitawori Filipos rashi Pablo

10 Antawo ikimo-shireta-kaakina Awinkatharite, noñaakiro papiiteero
pineshironkataana. Niyotzi naaka tee pimaejantana, tema roo kantakaan-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tzirori tee otzimi jempe pikinakaero pineshironkatan-tenari. 11 Tee roo
nokantan-tyaari noñaatziiro nokowityaa-waetzi. Tema nametakawo
nokimo-shireta-waetzi okantawitakyaa tekatsi tzimi-motenani.
12 Niyotakiro jempe okantawaeta aririka akowityaa-waete, aririka
otzimimo-yitee osheki. Nothotyaakiro nametakawo maawoeni, aririka
nowaperotyaa, aririka notashe-neenta-waete. Nametakawo aririka
otzimi-motena osheki, nametawo eejatzi nokemaatsi-waetawo tekatsi-rika
tzimi-motenani. 13 Ari okantaki notsinampaero maawoeni oetaka-
rikapaeni, tema rii Jeepatzii-totaa-rewo aawyaa-shireta-kaanawori
nimaeka.

14 Roo kanteencha, osheki okameethataki okaatzi pipashita-kinari,
tema piyotee-yakini eenitatsi osheki pomeentsitzi-mota-kinari. 15 Paerani
noshitowan-tanee-yaari Macedonia-ki, netanta-nakawori nokenkithata-
kotziro Kameethari Ñaantsi, tekatsira neshironkatenani, apatziro
eeroka-paeni nampitawori Filipos, pipakaan-takinari pipashitanari.
16 Ari pikimitakiro eejatzi nojeekan-takari Tesalónica-ki, papiipiintakiro
pipakaan-takina pipashitanari, riitaki naantakari okaatzi kowityee-mota-
piintanari. 17 Tee apatziro noshiretyaawo naaka pipashita-piintyaanawo
kowityee-motanari, nokowatziira pantayita-neero eeroka-paeni
kameethari, ikini ipashii-teeteemi paata eeroka. 18 Tema naakiro
maawoeni pipakaan-takinari, ipapaakinawo Epafrodito, oshekitzi-
mota-paakina, tekatsi kowityee-motenani. Okaatzi pantakiri osheki
okameethatzi-motakiri Tajorentsi, okimitzimo-waetakari kajankaenkari,
okimiwitakawo inimotziriri ratsipeta-kaetani. 19 Riitaki Tajorentsi
payitemini okaate kowityeemo-yitemini eeroka, tema otzimimo-perotziri
rowaneenkawo Jeepatzii-totaa-rewo Jesús. 20 ¡Ari akantee-tyaani
aweshiryaawenteeyaari Ashiteeri Tajorentsi! ¡Kyaariwé!

Weyaantawori wethataantsi

21 Riwetha-yitzimi noyemijantzin-karite-paeni ikaatzi tsipata-kinari
naaka jaka. Powethatyaanari janta rashiyitaari Jeepatzii-totaa-rewo
Jesús.[e] 22 Rowetha-yitzimi eejatzi rashiyitaari jaka, riitaki wethatzi-miri
ikaatzi jeeka-pankotziriri Pinkathari César.

23 Okantashitzimaetyaa ineshironka-peroteemi Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo. ¡Kyaariwé!

---

[e] **4.21** rashiyitaari = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI PABLO ROTYAANTZINIRI COLOSAS-JATZI

Wethataantsi

1 1 Naaka Pablo otyaantzi-mirori iroka jankina-rentsi. Tema
Rotyaantaa-rewote Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, rootaki ikowakiri
Tajorentsi. Riitaki notsipatari noyemijantzin-karite Timoteo
nojankinatzimiro. 2 Eeroka nojankina-yitzini pikaatzi rashiteemi
Jeepatzii-totaa-rewo nampitawori janta Colosas, tema eeroka-paeni
noyemijantzin-karite-paeni pikemijanta-neeri. Okantashitzimaetyaa
ineshironkateemi Ashiteeri Tajorentsi, kameetha ijeeka-kahaemi, ari
ikimitzi-teemiri eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.[a]

Ramana Pablo okantyaa riyota-nitan-tyaari kemijantzinkari-paeni

3 Ari nokanta-piintatyaa namanakotzimi nokowatziiri Tajorentsi Ashitariri
awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, namanapiintziri. 4 Tema nokemako-
wentakimi jempe pikanta pawentaa-shireta-naari Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
petakotanaari ikaatzi rashiyitaari, 5 okantakaakimi pikemijanta-neero
kyaaryoori Kameethari Ñaantsi, piyotaneero eenitatsi poyaako-tziri
inkitekinta. 6 Okaatzi pikemakiri eeroka-paeni, jatakotaki maawoeni
nampitsi-paeni. Ikemijanta-yitanee eejatzi itsipa-jatzi atziri-paeni. Ikimitakimi
eeroka-paeni owakira pikemawakiro ñaantsi, pikemathata-nakiro maperori
ineshironka-yiteemi Tajorentsi. 7 Tema riitaki noyemijantzin-karite Epafras
yotaaki-mirori paerani janta. Netakotani irika Epafras, riitaki oejokirota-
kariri Jeepatzii-totaa-rewo rantawaetziniri. 8 Riijatzi kamanta-paakinari
osheki petakoyitantaka okantakaakimi Ishire tajorentsi.
9 Tema owakira nokemako-wenta-wakimi jempe pikantana, ari
nokanta-piinta-nakityaa namanakoyitzimi okantyaa pikemathatan-

[a] **1.2,4,12,26** rashiyitaari = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tyaawori ikoyiri Tajorentsi. Piyotani-shire-yitee. 10 Namanakotzimi eejatzi
panta-piintan-tyaawori kameethatzi-motziriri Awinkatharite, tema
rootaki ikoyiri panteeniri kameethata-tsiri, rootaki piyaata-kaantyaawori
piyoperota-neeri Tajorentsi. 11 Namanakotzimi okantyaa aawyaa-
shiretan-temiri ishintsinka. Rootaki kyaaryoota-kaemini rowaneenkawo,
amawetakaemini eejatzi. 12 Ari okantyaa pithaamentan-tyaari pamana-
yiteeri Ashiteeri. Tema riitaki kantakaawori okanta añaantaawori
rashiyitee, anintaa-piintee-yaawo okaatzi ikashiya-kaayita-kaeri
ikoñeetyaa-koteeri rashiyitari. 13 Tema paerani kimiwitaka ajeekatyeemi
otsirenikaakitzira. Roo kanteencha rowawijaako-shiretee Tajorentsi,
ipinkathari-wenta-yitee nimaeka retakotani Itomi, 14 Rapawentakae riraa.
Okimiwitakawo ipinako-wenta-tyeemi rokakaakowenta-yitee, ari okanta
ipeyakotan-teerori antzirowa kariperori.

Ikamawenteera Jeepatzii-totaa-rewo ari raripero-yiteeri Tajorentsi

15 Teera ikoñaanitzi Tajorentsi, roo kanteencha roñaahan-tapaenta
retanakari Itomi, tzimiteen-chari tekiraha rowetsikaetero tzimayita-tsiri
nimaeka. 16 Riitaki Itomi wetsika-kirori tzimayita-tsiri inkitekinta eejatzi
kepatsiki. Rowetsikaki okaatzi añaayitziri, eejatzi kaari koñaayita-tsini.
Rowetsika-yitakiri maawoeni pinkathari-witachari, jewawita-
chari, tzimawita-chari ishintsinka, omperawitan-tachari, maawoeni
jempe-rika iiyitari. Riitakira Jeepatzii-totaa-rewo rowetsika-kaetaki
maawoeni okantyaa rashitan-tyaawori rirori. 17 Riitaki etakaanta-
nakawori Jeepatzii-totaa-rewo paerani. Riitaki kantakaawori nimaeka
iyaatakaan-tawori otzimayitzi okaatzi rowetsika-yitakiri. 18 Riijatzi
Jeepatzii-totaa-rewo akimitakaanta riimi aetotyaami akemijantzin-
kariteera. Rooma aakapaeni iwathayitakae. Riitaki etakaan-taawori
rañahae ikamawitakaha. Rootaki retapiintan-teetyaawori ipinkathee-teeri
nimaeka. 19 Tema riitaki Ashiteeri ikowakaakiriri Itomi ijeeka-shire-
perotan-teeyaari itajorentsitzira rirori. 20 Riitaki kamawenta-yiteeri,
rapaatapaetziro riraa ikenta-kotee-takiri. Aripaetera raripero-yitee,
okantawityaa jempe-rika-paeni ajeeki kepatsiki, eejatzi inkiteki.
21 Paerani pikijaneentziri Tajorentsi, tee poshireta-kotyaawo ikowakaa-
witzimiri, roo panta-piinta-shitaka kaari-perori. Roo kanteencha
raripero-yiteemi Tajorentsi. 22 Tema ratziri-perotapaentzi Jeepatzii-totaa-
rewo, rootaki omatantakari ikama-wenta-yitakae maawoeni. Riitaki
aayiteeni paata Tajorentsi-kinta, ikantapaeri: “Irikaha, noete-shiretani,
tekatsi kantako-waeteerini.” 23 Ari okantee-yaari aririka poejokirota-
nakyaari pawentaa-shiretyaari. Tema paerani owakira pikemawakiro
Kameethari Ñaantsi, piyotanaki eenitatsi poyaakotziri. Ithonka ikema-
kotee-tanakiri maawoeni nampitsiki-paeni. Riijatzi naaka Pablo,
ikenkithata-kahae-takiri eejatzi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riyotaa-yitziri Pablo itsipa-jatzi atziri

24 Osheki nokimo-shiretzi nimaeka noñiiro nokemaatsita-kowentzimi.
Tema nomonkaata-tziiro ikemaatsita-kaetakari Jeepatzii-totaa-rewo. Riitaki
nokemaatsita-kowenta kemijantzinkari-paeni, kimitanaawori roorikami
iwatha Jeepatzii-totaa-rewo. 25 Roo nantawaeri naaka nomonkaa-yiteero,
tema riitaki Tajorentsi kantakinari: "Pikenkithata-kaeri atziri-paeni noñaani,
otzimatyee pithotyahaero maawoeni." 26 Tekatsi yotaa-neeta-tsini paerani oeta
ranteri Tajorentsi, roojatzi okantzimaeta nimaeka. Roo kanteencha aakapaeni
rashiyitaari, riyotakaa-yiteero. 27 Tema rootaki ikowakiri Tajorentsi iyoyiteero.
Iroka riyotakaeri: Ineshironka-yiteemi eeroka-paeni tee nosheninka-witzimi,
itsipa-shireteemi Jeepatzii-totaa-rewo. Rootaki poyaako-tan-tawori piñeero
rowaneenkawo. 28 Rootaki nokenkithata-kotan-taariri naaka Jeepatzii-totaa-
rewo. Nokanta-yitziri atziri-paeni: "Aritapaaki pikaaripero-shireta-waetaki."
Niyotaa-yiteeri kameetha, okimiwitakawo naayitaa-tyeerimi Tajorentsi-
kinta, nokanteeri Tajorentsi: "Irika kemijanteeriri Jeepatzii-totaa-rewo,
riiyitaki antaki-shireteen-tsiri." 29 Rootaki noshintsi-shiryaawentan-tzimiri
nimaeka. Tema ishintsinka Jeepatzii-totaa-rewo aawyaa-shireta-kaaki-nawori
nantayitan-takawori maawoeni.

2 1 Tema nokowatzii piyoyitee osheki noshintsi-shirewentakimi, eejatzi
Laodicea-jatzi ikaatzi kemijanteeriri Jeepatzii-totaa-rewo, noshintsi-
shirewentakiri. Ari nokimitakiri maawoeni kaari ñaawooneetenani. 2 Rootaki
noshintsi-shirewentan-tzimiri okantyaa pithaamenta-shiretan-tyaari,
petakota-wakaan-tyaari, piyotani-perotan-tyaari, pikemathatan-tyaawori
rantayiteeri Ashiteeri Tajorentsi, tema tee riyotako-witeetari paerani
Jeepatzii-totaa-rewo. 3 Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo kantakaawori
ikemathata-kaanteero kaari riyotako-witeetari, okimiwitakawo apaani
ashaahawontsi romanawitee-takari. 4 Netzita-tyaawo nokaman-tzimiro
nimaeka, eero piñaantawo ramatawiteetemi. 5 Okantawita tee nojeeki-
momitzi pinampiki, roo kanteencha aririka nokenkithashiryaa-kota-piintemi
kimiwitaka ari akaatemi ajeeke janta pinampiki. Rootaki nokimo-
shire-perotan-takari nokema-kotakimi ariperotaki pikanta-wakaanaa,
poejokirotaneeyaari Jeepatzii-totaa-rewo pawentaa-naari.
6 Tema jempe pikanta pikemijanta-nakiri paerani Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, eekiro piyaatatyee pitsipa-shiretyaari. 7 Kijokiro
powanakiri petanakari pikemijantziri, pikimita-kotyaari parithata-tsiri
kameetha, pikimita-kotyaawo rowetsikae-tziro pankotsi, tema rootaki
riyotakae-takimiri. Pamana-piinteeri Tajorentsi.

Ijeeka-pero-shiretan-teemi Jeepatzii-totaa-rewo

8 Paamaeyaa, eenitatsira kowatsiri ramatawitemi. Imonkaatakaa-
shitzimiro-kari okaatzi riyoyitziri, riyotaa-yitziriri paerani

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iwaejatziteni, rootaki rameteeta-piintari jaka jaawiki. Tema kaari rashi
Jeepatzii-totaa-rewo. 9 Tema Tajorentsi riitaki thotyaa-perotzirori inampi-
wathatantari Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 10 Riijatzi thotyaa-perotzirori
ijeeka-shiretan-takimi eeroka-paeni, tema pawentaa-shireta-naari
Tajorentsi. Pinkathari-perori irika, rawijiri ikaatzi pinkathari-yiwita-
chari. 11 Tema pawentaa-shireta-naari Tajorentsi, kimiwitanaa
pitomeshitaa-nita-tyeeyaami. Teera koñaatziro pitomeshitaa-nityaa,
rootaki oshiyakaa-wentacha ipaka-kaayiteemiro Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo piyaari-pero-shirenka, rañaakaa-shire-yiteemi eejatzi. 12 Tema
pomitsiryaa-yitaka paerani, pikimitaantyaari Jeepatzii-totaa-rewo jempe
ikanta ikamawita-paenta rirori. Kimiwitanaka arimi pikaatakiri pikitata-
kyaami ikitawitee-takari rirori. Opoñaashitya pañahae, rañahaera
rirori. Tema pawentaa-naari nimaeka Tajorentsi ashitawo ishintsinka
owañahaemiri. 13 Paerani kimiwitaka pikamayita-tyeemi eeroka-paeni
okantakaan-tziro piyaari-peronka. Tee rashiyiteemi Tajorentsi tee
ineshironkateemi, tema tee pitomeshitaa-niyityaa. Roo kanteencha
rowañahaeri Jeepatzii-totaa-rewo, ari ikimi-yiteemiri eeroka rowañaa-
shireteemi ipeyako-yiteemiro piyaari-peronka. 14 Tema paerani osheki
ikowawita nosheninka-paeni imonkaa-yiteromi Ikantakaan-teetani,
teemaeta imonkaa-yirotzi. Rootaki rowajankitaan-tawiteririmi Tajorentsi.
Tema kimiwitaka rojankinata-kota-tyeeromi Tajorentsi ayaariperonka.
Ikanta ikentakoe-takirira Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, ari aweshiryaakari
rojankinata-kowitakae Tajorentsi, kimiwitaka ari itsipata-nakyaawomi
ikentakoe-takirira Jeepatzii-totaa-rewo. 15 Aripaete rotsinampaa-yitakiri
pinkathari-wenta-shiwita-chari, teera otzimi-mota-neeri ishintsinka
rirori. Tee rantziro romanakashitani-ki iroka-paeni, roñaahanta-
perotakiro okantyaa riyotakoe-tantyaawori.

16 Tee okameethatzi pikanta-kota-wakae-yaawo owanawontsi,
eejatzi imiriteetziri. Tee okameethatzi eejatzi pikanta-kota-wakae-
yaawo roemoshirenka-yitari nosheninka, okimitatyaa ojarentsi,
owakira-cheeri kashiri, kitejeri imakoryaan-teetari. 17 Tema okaatzi
imonkaa-yitziri paerani nosheninka-paeni, roowaetaki aamparentsi.
Riitakira Jeepatzii-totaa-rewo oshiyakaa-wenta-chari.[b] 18 Paamaeyaari
kowayita-tsini ikijathatemi, ikowatzii pikimita-koyitee-yaari jempe
ikantayita rirori-paeni. Rootaki ikantan-tayitzimiri: “Jame atsinampa-
shire-yitee, ari okantyaa apinkatha-yitan-tyaariri Ronampiripaeni
tajorentsi.” Roo kanteencha tee iñaawoo-tziri Ronampiri tajorentsi,
apatziro roetziñaarikotawo ikenkithashiryaa-kowaetawo ikowashiyitari

---

[b] **2.17** Apaani aamparentsi tee okoñaawaeta-shityaa. Aririka añeero aamparentsi ayotzi eenitatsi ashitawori raampari. Ari okimitari eejatzi okaatzi imonkaatee-takiri paerani, aamparira inayitaki okaatzi rantzimo-yiteeri Jeepatzii-totaa-rewo.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rirori, ikantakaa-peroyitawo. 19 Tee apatayaari irika-paeni itzimi
aetotanaari aakapaeni. Irika aetotaari riitaki thaamenta-kaawori
okimota-tantari awatha, roojatzi apata-wakaan-tayitari. Tema Tajorentsi
kantakaa-kawori.[c]
20 Apaani kaminkari tekatsi rante, eero omata imonkaa-yitero
itziteetari. Ari pikimi-yitanaari eeroka-paeni pitsipa-shireta-naari
Jeepatzii-totaa-rewo, kimiwitaka pikamatyeemi. Tee okowa-perotyaa
pimonkaa-yiteero okaatzi itziteetari. ¿Iitaka paminaa-shiwaetantari
pantayitziro ikantayitziri atziri-paeni? 21 Ikantzimi: "Eero powayitawo
iroka, eero pantayitziro iroka, eero poteeya-yitziro iroka." 22 Tema
riyotaa-shiwaetee-takimiro Ikantakaan-teetani. Tema aririka oyaawo
jempe-rika oeta, eerowa añiiro jempe okantee, ari othonkari. 23 Tema
aririka atziwenta-waetyaa, oshiyakaa-mintheetzi atsipe-wenta-tyaari
Tajorentsi akemijanta-neeri. Teera ari okantyaa, tema aminaashi-waeta
iroka, tema tee apaka-kaantziro akowa-shiwaeta-piintari.

3 1 Tema añahae Jeepatzii-totaa-rewo, ijeeki-mota-paeri Tajorentsi
rakoperoki, ari ikaatapaeri ipinkathari-wentantzi. Ari pikanta-
yitanaari eeroka-paeni pitsipa-shiretaari Jeepatzii-totaa-rewo,
awijako-shire-yiteemi. Pikowa-piinteero rashitari rirori. 2 Eero
pikenkithashiryaa-koyitaawo jaawiki-jato, tema roo pikenkishiryaa-koyite
inkite-jato. 3 Kimiwitaka nimaeka pikamayitatyee-mi, tema pijeekimo-
shireteeri Tajorentsi pitsipa-shiretaari Jeepatzii-totaa-rewo, okantawitaka
iroka kaari koñaatziro. 4 Roo kanteencha, aririka ipiyaki Jeepatzii-
totaa-rewo, aripaete rowañahaetee maawoeni, owaneenkateeyaa
atsipata-paeyaari.

Tee okameethatzi apiiyiteero antawitaka paerani

5 Tee okameethatzi papiiyiteero pantawitakari paerani. Pikimiteeyaari
kaminkari, tee rantayiteero kaari-perori. Tee okameethatzi
pimayempitanee, pikaaripero-shireyite, ikamaawoshireyite,
piñaawenshire-waetyaa, pikoyi poshekiiro pashaahawo. Tema aririka
piñaama-waetakyaa, aritaki pitajorentsi-tetana-kyaari. 6 Rootaki
ranta-piinta-yitakiri atziri-paeni, rootaki rowajankitaa-wenteeriri
paata Tajorentsi. 7 Ari pikanta-yiwitakari eejatzi paerani eeroka-paeni,
pameperowitakawo. 8 Roo kanteencha, otzimatyee pipakaa-yiteero

---

[c] **2.19** Iroka oshiyakaa-wenta-chari jaka: Tee riyotaa-jeetzi riitaki Jeepatzii-totaa-rewo jewayiteeri aaka, ikimiwitakawo riimi aeto. Rooma aakapaeni okimitakawo roorikami iwatha. Tema aririka athaamentyaa akimotate awathaki, maawoeni awatha othaamenta okimota-yitzi, kameetha okanta apataa-wakayita, roojatzi antari-watha-yitan-takyaari. Rootaki aeto jewatakaan-tatsiri okanta othaamentantari okimota-yitzi kameetha awatha. Ari kimitzitari eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki jewayita-neeriri kemijantzinkari-paeni, roojatzi rantari-shire-perotan-takyaari kameetha.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eejatzi iroka-paeni: Pikija-wakaa-waeta, piñaa-tsimata-wakaa-waeta,
pikemaatsita-wakaa-waeta, pikiji-mata-wakaa-waeta, pininata-
wakaa-waeta, 9 pamatawi-waetantzi eejatzi. Tema pookaero jempe
pikanta-yiwita paerani. 10 Pikameethashireyitee nimaeka, tema riitaki
Tajorentsi owameetha-shireteemiri, pikimiteeyaari ikanta rirori, tema
riitaki wetsika-kimiri paerani. Rootaki piyoperotan-teeyaariri nimaeka.
11 Ithonka ijeeka-shiretantee Jeepatzii-totaa-rewo maawoeni, tee
ramaakitziri Judá-paeni, kaari Judá-paeni, totameshitaa-rewo, kaari-
rika totameshitaa-rewo, kaari yotanitatsini, itsipa-jatzi, omperataa-rewo,
omperatantaniri, maawoeni.[d]
12 Ineshironkatzimi Tajorentsi eeroka-paeni, rootaki riyoshiitan-
tayiteemiri omatantyaari rashi-perotee-mi. Ikoyi nimaeka
pineshironka-yitante, petakotantya, pitsinampa-shiretee, pamatsinkyaa,
pamawewaenite. 13 Pamaweta-wakaa-neeyaa, pipeyakoteri
owaaripero-shireta-waetzimiri. Tema aritaki ipeyakoteemiro eeroka
Jeepatzii-totaa-rewo piyaari-peronka. Rootaki pimata-neeri eejatzi
eeroka. 14 Rootaki kowaperota-chari nimaeka petakotawakaayitaneeyaa,
omatantyaari pariperota-wakaa-neeyaa. 15 Tema apaani akantanaa
okimiyitaawo aakami iwatha Jeepatzii-totaa-rewo, rootaki añaantyaawori
kameetha ajeekayitanee, ariperota-wakaa-neeyaa. Otzimatyee
ramaneeri Tajorentsi. 16 Poshireta-piinta-neeyaawo pikemako-yitakiriri
Jeepatzii-totaa-rewo. Iroka piyota-nitan-tyaari okantyaa piyotaa-
wakaanta-perotyaari: Otzimatyee pomampaa-wenta-neeyaawo okaate
riyotakaa-yitemiri Ishire tajorentsi, pomampaa-yityaawo Mampaantsi,
pamaneeri Tajorentsi. Ari okantyaa pithaamenta-shireta-wakaan-
tyaari. 17 Ari pikantyaari otzimi-rika pantayiteri, oeta piñaawaeteri,
pikimita-kaantero rootaki rotyaantan-takimiri Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, panteeniri ikoyiri rirori. Pamaniri eejatzi Ashiteeri
Tajorentsi okaatzi rantzimo-yitakimiri.

Antayiteeri akemijanta-yiteera

18 Iinanteetari, pipinkathateeri piimi-paeni, rootaki pantayita-neeri
pikemijanteeri Awinkatharite. 19 Iimenteetari, petakoyiteeyaawo piina-paeni,
eero pikija-waetziro. 20 Itomiitari, pikemijanteeri ashitzimiri, tema rootaki
kameethatzi-motziriri Awinkatharite. 21 Ashitaaniri, tee okameethatzi
pikijakaa-waeta-shityaari pitomi-paeni, ari okantyaa eero okantzimo-
neenta-waetantari. 22 Omperataa-rewo, pikemijanteri okaatzi ikantemiri
omperatzimiri jaawiki-jatzi. Eero powakowenta-shiwaeta pantawaete aririka
raminimi okantyaa pinimota-kaantyaariri, tema kameetha pantawaeta-
piinteeniri, tema pipinkathataa-tziiri eeroka Tajorentsi. 23 Ari pikimiteerori

---

[d] **3.11** kaari Judá-paeni = griego

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maawoeni pantayita-neeri kameetha pishire-thawentyaawo. Pikimita-kaanta-
nakiro riimi omperatemini Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, kaarira
atziri omperatemini. 24 Aritaki piyotee-yakini eeroka-paeni, Awinkatharite
pinayiteemini paata. Tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo omperata-piinta-
yiteemiri nimaeka. 25 Riima ikaatzi antapiinta-neerori kaari-perori,
rowajankitahae-teeri rirori. Tema Tajorentsi tee roshiya-kaanwaeta-shita
riiperori irika, eero okantzi rowajankiteeteri rirori.

4 1 Omperatan-taniri-paeni, paakameethateri pomperatani-paeni,
pitampatzika-shirewenteri. Pikenkishiretero, eenitatsira inkitekinta
Omperatzimiri eeroka.

2 Pamana-piinta-yityaa, paamaawenta-shiretyaa pamanyaa
pipasoonkiteri. 3 Pamana-kotzi-tena naaka, okantyaa ishinetan-
tenawori Tajorentsi nokenkithata-kota-neero kaari riyotako-witeetari
Jeepatzii-totaa-rewo paerani. Tema rootaki rominkyaawenteetakinari.
4 Pamana-kotena okantyaa nomatan-tyaawori nokenkithata-kotero
kameetha, rootaki ikemathatan-teetyaawori.

5 Otzimatyee pijeeka-yitee kameetha pijeeki-moyitzirira kaari
kemijanta-tsini. Eero pitsipa-waeta-shitari. 6 Kameetha okameethatzi-
moteri okaate pikanteriri, oposhinitzi-motantyaari. Otzimatyee piyoyite
jempe pikante pakayiteri aririka rojampi-yitemi.

Oweyaantawori wethataantsi

7 Aririka rareetakyaa noyemijantzin-karite Tíquico pinampiki, riitaki
kamanta-paakimini jempe nokanta nojeekaeyini jaka. Tema irika
noyemijantzin-karite netakotani, riitaki amitako-perota-kinari jaka
nantawaetziniri Awinkatharite. 8 Rootaki notyaantan-tyaariri iñeemi jempe
pikanteeyani eeroka-paeni janta, ari ikamantemiro jempe nokanteeyani
jaka. Ari okantyaa piñaantyaawori pithaamenta-shiretee-yaani. 9 Ari
notyaantemiri eejatzi noyemijantzin-karite Onésimo itsipata-nakyaari
Tíquico. Tema irika Onésimo riitaki poñeenchari paerani pinampiki.
Kyaaryo rawentaa-nakari rirori Awinkatharite, netakotani irika. Apite ikaate
kamanta-paakimini okaatzi nantayitakiri jaka.

10 Arira itsipatakina Aristarco romonkyaahaetana jaka. Rowethatzi-tzimi
eejatzi rirori. Rowethatzimi eejatzi Marcos itomin-thori Bernabé. Tema
irika Marcos, riitaki nokenkithata-kota-kimiri paerani nokantakimi: Aririka
rareetakyaa pinampiki, paakameethata-wakiri. 11 Rowethatzi-tzimi Jesús,
iiteetziri eejatzi Justo. Riiteeyakini tsipata-kinari nokenkithata-kotziro jempe
okanta ipinkathari-wentantee Tajorentsi. Osheki roemoshirenkana irika-
paeni, tema tekatsi itsipa nosheninka kimityaarini itsipatakina irika-paeni.[e]
12 Rowethatzimi eejatzi Epafras, riitaki itsipa poñeenchari paerani pinampiki.

---

[e] **4.11** nosheninka = totameshitaa-rewo = Judá-paeni.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riijatzi romperatani Jeepatzii-totaa-rewo. Osheki ramana-kota-piintakimi,
ari okantyaa pikyaaryoo-shire-yitan-tyaari, piyota-kotan-tyaawori
pantaneero kyaari-perori ikoyiri Awinkatharite. 13 Naaka-perotaki ñaakiri
Epafras osheki ikenkithashiryaa-kotakimi. Ari kimitzi-takariri nampitawori
Laodicea eejatzi Hierápolis. 14 Rowethatzimi eejatzi Lucas aawintan-
taniri. Riijatzi etakotani. Rowethatzi-tzimi eejatzi Demas. 15 Nokoyi naaka
powethatenari maawoeni noyemijantzin-karite-paeni janta Laodicea-ki.
Powethatenawo Ninfas, eejatzi pikimitakiri maawoeni kemijantzinkari-
paeni ikaatzi piyoyita-piinta-chari opankoki. 16 Piñaanateniri nojankinari
kemijantzinkari-paeni janta pijeekinta. Opoñaashitya potyaanteniri
Laodicea-jatzi iñaanateniri kemijanta-yitatsiri janta. Ari pikimitzityaari
eejatzi eeroka-paeni, piñaanatero nojankinata-kiniriri rirori-paeni. 17 Irokaha
ñaantsi pikanteriri Arquipo: Pantawaeteeniri Awinkatharite jempe okanta-
perota ikantakimiri, pimonkaateniri.

18 Naaka Pablo, iroka nojankinaperotzimiri nakoki nowethatzimi.
Eero pipeyakotana romonkee-takina, pamana-kota-piintena.
Okantashitzimaetyaa ineshironka-yiteemi Tajorentsi. Kyaariwé.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

RETAKARI ROJANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZI

Wethataantsi

1 1 Naaka Pablo jankinatzi-mirori iroka notsipatari Silvano eejatzi
Timoteo. Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki itsipa-paeni
pikaateeyini rashiyiteemi Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo. Okantashitzimaetya ineshironkateemi, ijeekakaa-
yiteemi kameetha eejatzi.

Roshiya-koetari Tesalónica-jatzi

2 Aririka namanako-yitemi, antawo namaniri Tajorentsi. 3 Osheki
nokenkishireta-kota-piintakiro okaatzi pantayita-neeri pawentaa-naarira
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, poetziñaarikota-naawo
poyaawentaari, iñahaetzimi petakoyitantanaa. 4 Noyemijantzin-
karite-paeni, niyoteeyini naaka retakoyiteemi Tajorentsi riitaki
iyoshii-yiteemiri. 5 Piyoteeyini eeroka-paeni teera nokenkithata-kowaeta-
shitzimiro Kameethari Ñaantsi nojeeki-motan-takimiri, tema Ishire
tajorentsi shintsishiretakaakinari, niyotantari kyaariperori iroka okaatzi
nokaman-tayitzimiri. Piñeeya-kinani eejatzi jempe nokanta nojeeki-
moyitakimi, osheki nokowa-piintaki noneshironkayitemi. 6 Okantawita
osheki pikemaatsi-waetaka, roo kanteencha pikemijanta-yitanee, tema
Ishire tajorentsi oemoshirenka-kimiri. Roojatzi pimatan-tanaawori
okaatzi nantakiri naaka eejatzi okaatzi rantakiri Awinkatharite. 7 Ari
okanta roshiyan-taneemiri ikaatzi kemijanta-yitanaa-tsiri nampiyitawori
maawoeni nampitsiki janta Macedonia-ki eejatzi janta Acaya-ki.
8 Teera rii apaani kemakowenteemini jempe pikantana pikemijanteeri
Tajorentsi, tema othonka ikemakoe-takimi eejatzi jempe-rika-paeni.
Tema nokowawitaka nokaman-terimi jempe pikanta pikemijanta-yitee
eeroka, 9 tema riitaki etawakawori ikamanta-wakina naaka jempe

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pikanta-yitaka paakameethatakina, jempe pikanta pipakaa-yitaneeri
pitajorentsite-witari, rootaki pikowa-perotanaki pantayita-neero ikoyiri
Kañaaniri Tajorentsi, Kyaariperori. 10 Ikamanta-kinawo eejatzi jempe
pikanta eeroka-paeni poyaawentari Jesús ipiye ikinapaero inkiteki,
tema riitaki Tajorentsi ashitari rowañahaeri ikamawitaka. Riitaki
materoni rowawijaako-shiretee aakapaeni aririka omonkaa-paeteteeyaa
rowajankitaan-tayiteera.

Rantayitakiri Pablo Tesalónica-ki

2 1 Noyemijantzin-karite-paeni, piyoteeyini eeroka tee aminaa-shita
okaatzi niyaataki nareetzimi. 2 Piyoteeyini eejatzi, paerani tekira
niyaateeta pijeekaeyinira eeroka, osheki ikijaneentee-takina nampitsiki
Filipos, rowajankitaa-waetee-takina. Roo kanteencha ishintsi-shireta-
kaakina Tajorentsi nokenkithata-kaanta-kimirori Kameethari Ñaantsi,
okantawitaka ikoshekaetana. 3 Tema tee nokinakaa-shitawo okaatzi
nokenkithawaetakakimiri, tee nokaaripero-shiretzi nokenkithata-
kotan-tzimirori, tee nokoyi namatawitante. 4 Tema nokenkithatakimiro
Kameethari Ñaantsi jempe okanta ikowakaa-kinari Tajorentsi. Riitaki
ñaanta-shireta-kinari naaka, riitaki otyaanta-kinari. Rootaki kaari
nokenkithata-kan-tapaa-kimiro kameethatzi-moyitziriri atziri, apatziro
nokenkithatziro kameethatzi-motziriri Tajorentsi, tema riitaki yotashi-
retan-tatsiri. 5 Tema piyoteeyini eeroka tee nonintaa-thatan-tzimiro
okaatzi nokenkithata-kimiri, rootaki noñaantyaawori nokoyirika
noshekyeero nashaahawo. Riitakira yotatsi Tajorentsi. 6 Tee roo nokoyi
pipinkathata-shitena. Okantawitaka naakataki Rotyaantaa-rewote
Jeepatzii-totaa-rewo, otzimatyeemi ipinkathee-teena. 7 Roo kanteencha
noneshironkateemi, nokimitakawo apaani riniroetari aririka aminako-
wenteri eenchaa-nikite. 8 Teera apatziro nokenkithatemiro Kameethari
Ñaantsi, tema antawo netakoyitakimi kantacha noshine-wentemimi.
9 Tema pikenkishireteeyironi netanta-nakawori nokenkithatzimiro
iñaani Tajorentsi, osheki nantawaetaki namanantan-tyaari nowanawo,
kitejeri eejatzi tsireniriki nantawaetaki. Rootaki kaari pipashitan-tanawo
eeroka-paeni. 10 Piyoteeyini eeroka jempe nokanta nojeeki-motakimi
eejatzi ikantzi-takari Tajorentsi riyotzi rirori, tema kameetha-shiretakina,
kiteshiretakina tee itzimi iita kantako-waetenari. 11 Piyotzi eejatzi osheki
nokaminthaa-yiteemi, nokimita-kotari ashitaa-nita-chari ikaminayiri
itomi-paeni, roemoshirenkiri. 12 Ari nokimi-tzita-kimiri eeroka-paeni,
noshintsi-tzimi ikini pantayiteeniri ikowakaa-yitzimiri Tajorentsi,
tema riitaki iyoshii-yiteemiri, ari piñeero pijeekae jempe ipinkathari-
wentantee, jempe otzimi rowaneenkawo.
13 Rootaki niyaata-kaantawori namananiri Tajorentsi. Tema paerani
owakira pikemawakina nokaman-tapaa-kimiro ñaantsi, piyotanaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaari iñaani atziri, rootaki kyaariperori iñaani Tajorentsi. Pikemijanta-
nakiro, antakaa-yiteemiro okaatzi ikowakaemiri pantayiteeniri. 14 Ari
pikimita-naari eeroka-paeni ikaatzi kemijanta-neeriri Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo janta iipatsiteki Judá-paeni, tema antawo rowajankitaakiri
Judá-paeni isheninka-paeni. Ari ikimi-tzita-kimiri pisheninka eeroka
rowajankitaa-yitakimi. 15 Tema riitaki Judá-paeni owamaakiriri paerani
Awinkatharite Jesús, riijatzi owamaayita-kiriri paerani Kamantan-taniri.
Riijatzi omishitowa-yitakinari naaka-paeni. Antawo ikijaneentakiri atziri-
paeni. Rootaki kaari inimotziriri Tajorentsi. 16 Tema tee ikowaeya-nitzi
nokenkithateeniri ñaantsi kaari Judá-paeni okantyaa rawijako-shire-
yitan-teeyaari rirori-paeni. Ari okantari roshekyaa-tziiro iyaari-peronka
irika-paeni Judá-paeni, ari iñiimaetee-yaawo rowajankitahaeri Tajorentsi
paata.

Ijeekan-takari Pablo inteena

17 Noyemijantzin-karite-paeni, ojamani okantawitaka ajeeki-mota-wakaa
inteena, osheki nokenkishiryaa-kota-piintee-yakimini. Roo kanteencha
osheki nokowawitaka apiiteero añaawakaa-yiteeyaa. 18 Ari nokowawitaka
nareetyaami, roo kanteencha osheki rotzika-tzikatakina Kamaari.[a] 19 Roo
kanteencha paata aririka ipiye Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo, eerokataki kantakae-yaawoni noñaantee-yaawori noyaako-tani,
nokimo-shiretee. Tema eeroka-paeni kantakae-yaawoni ipinatee-tantenari
okimiwitakawo ramantheetatyeenami. 20 Eerokatee-yakini kantakae-
yaawoni noñaantyaawori najahaa-wenteeyaa paata nokimo-shiretee.

3 1 Rootaki nopampi-shiryaakari paerani nojeeke naaka nampitsiki
Atenas, 2 riitaki notyaantemiri Timoteo pijeekaeyinira eeroka. Tema
irika Timoteo riitaki noyemijantzin-karite, osheki rantayita-kiniriri
Tajorentsi. Ari notsipatakari noñaa-shintsitakawo nokenkithatziro
Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota Jeepatzii-totaa-rewo. Tema
aririka rareetakyaa pijeekaeyinira eeroka, riitakira aawyaa-shireta-
paakimini, ithaamenta-kapaemi piyaata-kaantyaawori pikemijante.
3 Teera nokoyi okantzi-moneentemi aririka ikemaa-ntsita-kaetemi,
tema ari okantyaari rootaki awijimo-yiteeniri. 4 Rootaki nokanta-yitzi-
takimiri paerani nojeeki-motan-tzimiri janta, roojatzi piñaayitakiri
okaatzi awijimo-yitakimiri. 5 Roo kanteencha tee omatya namaweta-
paero naaka, nokoyi niyote eekiro-rika pikemijanteeyini. Aamaa-shityaa
ikowaka-shireta-kaakimi Kamaari pipakaanteyaawori pikemijantzi, arira
aminaashi-waetakyaa okaatzi nokaman-tawita-kimiri paerani.[b]
6 Roo kanteencha riyaata-kitzi Timoteo rareetzimi, piyaa nojeekira
naaka. Ari ikamanta-paana eekiro piyaatatzii pikemijanteeyini,

---

[a] **2.18** Kamaari = Yakatantaniri [b] **3.5** Kamaari = Yakatantaniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

etakota-wakae-yakani. Ikamantakina eejatzi osheki pikenkishiryaa-
piintee-yanani, pikoyi piñeena, ari nokimi-tzitakari naaka nokoyi
noñeemi eeroka-paeni. 7 Noyemijantzin-karite-paeni, okantawitaka osheki
noñiiro jaka ikemaatsi-takaawaetee-tana, roo kanteencha nothaamenta-
shiretaka, tema niyotzi eekiro piyaata-kaatziiro pikemijantee-yatziini
eeroka. 8 Tema niyotaki eekiro piyaatatzii pikyaaryoo-wenta-neeri
Awinkatharite, rootaki inimotan-tanari nojeekika. 9 Antawo namanakari
Tajorentsi, tema eerokatee-yakini matakirori pikimo-shire-perota-
kaana. 10 Eekiro noetziñaariko-tatyee-yaawo namanyaa kitejeriki eejatzi
tsireniriki, okantyaa nomatan-tyaawori napiitero nareetemi, arira
notampatzikate-mirori eenitatsi-rika pikinakaa-shitakari pikemijantanee.
11 Riitakira nokowa-kotzi Ashiteeri Tajorentsi eejatzi Awinkatharite
Jesús, apatziro nowanakiro niyaate pijeekaeyinira eeroka.
12 Nokowa-kotziri eejatzi riitaki kantakae-yaawoni piñaantyaawori
petakota-wakaeyaa, ari pikimita-neeriri itsipa-jatzi atziri. Rootaki
nokoyiri poshiya-kotee-nawo naaka jempe nokanta netakoteemi eeroka.
13 Okantashitzimaetyaa raawyaa-shireta-kaemi Ashiteeri Tajorentsi,
kiteshireyiteemi, eero itzimi iita kantako-waetemini paata aririka ipiye
Awinkatharite Jesús, itsipatee-yaari ikaatzi rashiyitaari.[c]

Okaatzi inimotziriri Tajorentsi

4 1 Ari okantari noyemijantzin-karite-paeni. Riitaki kantakae-yaawoni
Awinkatharite Jesús nokantemiro iroka ñaantsi, noshintsitemi.
Paerani niyotaa-kimiro pantayiteero okaatzi inimotziriri Tajorentsi. Ari
pimatzimaetakawo. Roo kanteencha nokoyi eekiro piyaata-kaatyeero
roojatzi pithotyaanta-perota-kyaawori. 2 Tema piyotee-yakini eeroka,
riitaki Awinkatharite Jesús matakaa-kinawori naaka okaatzi niyotaa-
yitakimiri. 3 Iroka okaatzi ikoyiri Tajorentsi rowameetha-shiretan-temiri:
eero pimayempi-waetzi. 4 Otzimatyeera pikinatee-yaawo piina, rootaki
ipinkathatee-tantemiri pikite-shireta-neerika. 5 Eero pikowashiwaetawo
pimayempi-waete. Rootaki ranta-piintziri kaari kemijanteerini Tajorentsi.
6 Paamaeyaa powari-shireri-kari noyemijantzin-karite kemijanta-naatsiri.
Tema nokaman-takimiro aritaki rowajankitaakiri Tajorentsi antakironi
iroka. 7 Tee ikoyi Tajorentsi oshiya-kotyaari mayempiri, apatziro ikoyi
akite-shire-yitee. 8 Terika pikemijantzi tee naaka pitheenkaki, Tajorentsi
pitheenkaki. Tema riitaki Tajorentsi otyaanta-kimirori Ishire Tajorentsi.
9 Jame nokenkithata-kaemiro nimaeka jempe okanta-kota etakotaantsi.
Okantawitaka tee okowawita napiiteemiro eeroka-paeni. Tema
pimatakiro petakotawakaayita. 10 Tema pimata-nakiri petakoyitakari
noyemijantzin-karite-paeni ikaatzi nampiyitawori maawoeni pipatsiteki

---

[c] **3.13** rashiyitaari = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Macedonia. Roo kanteencha otzimatyeera piyaata-kaero roojatzi
pithotyaa-perotan-takyaawori. 11 Otzimatyeera pamina-minatero pijeeka-
yitee kameetha. Tee okameethatzi pikoshekantyaa, apatziro pantero
okaatzi pantawae-yitziri eeroka. Tema rootaki niyotaa-yitakimiri paerani.
12 Rootaki iñaantemiri kaari kemijanta-yitatsini, tampatzika-shireteemi,
tekatsi kowityee-motemini.

Ipiyeerika Awinkatharite

13 Noyemijantzin-karite-paeni, nokoyi nokenkithata-kotemiri jempe
ikanteeyaa paata kamayiteen-tsiri kemijantzinkari, rootaki piyotan-
tyaari eeroka. Eero poshiya-kotantari kaari kemijanta-tsini, kaari
yotatsini aririka rawijakotee, antawo riraawaenta rowashire-waeta.
14 Tema ayoteeyini aaka ikamawitaka Jesús, roo kanteencha añahae
eejatzi. Ari ikimitahaeriri paata Tajorentsi ikaatzi kemijanteen-tsiri,
aritaki rowañaa-yiteeri aririka ipiyaki Jesús. 15 Iroka riyotakaeri
Awinkatharite: Paata aririka ipiye, riitaki etawaeyaawoni iñaawaeri
ikaatzi kamayiteen-tsiri. Rooma aakapaeni akaatzi añaayitzira nimaeka,
aakapaeni impoeta-neentsini. 16 Ari ikemaeta-waero ikaemapaaki
reewarite ronampiripaeni Tajorentsi, itziwoota-kaantapae Tajorentsi.
Ikantyaa ikaatzi kamayiwiteen-chari, riitaki etanakyaawoni ipiriintanaki.
17 Opoñaashitya aakapaeni ikaatzi kaari kamayita-tsini, aritaki atsipata-
neeyaari oenoka-shita-waeyaari Awinkatharite, atonkiyota-waeyaari
menkoriki. Ashira owaero atsipatee-yaari Awinkatharite. 18 Rootaki iroka
ñaantsi poemoshirenkanta-wakaan-teeyaari.

5 1 Roo kanteencha noyemijantzin-karite-paeni, tee okowa-perota
nokaman-temiro jempe-rika okaate awijayite iroka-paeni. 2 Aritaki
piyotee-yakini eeroka, tee riyotee-tziro jempe-rika okaate, tema omapoka-
shiteeyaa, okimitawo aririka romapokaete ikoshiteete tsireniriki. 3 Ari
itzimawityaa kantatsini: “Ajeeki kameetha, tekatsi koshekinani.” Roo
kanteencha ari romapokae-teeri ithonkae-teeri maawoeni. Roshiya-
kotee-yaawo okemaatsi-waeta tsinani aririka otzimaa-nite, tekatsi
ikinakaetero awija-shitan-teeyaari okaate pokayita-tsini. 4 Rooma
eeroka noyemijantzin-karite-paeni eero okompitzi-mowaetzimi iroka,
romapokae-tzimi-kari paata ikimitantzi apaani koshintzi. 5 Tema piyota-
koteero eeroka, tee pikimitari anashiwaeta-shita-chari tsireniriki eero
iñeetantari. Riitakira pikimitaari anashita-chari kitejeri, okoñaatzi-
moyiteeri. 6 Aritaki okimitari eejatzi, tee okameethatzi oshiyaari
maaperotatsiri, tema aamakowentayitatyeetyaa, oshiyaari kakempita-
tsiri. 7 Tema tsireniriki imaapiinteetzi, ari ishinkiteetari eejatzi.
8 Rooma aakapaeni yotaniyitee, oshiyaari ikaatzi anashita-piinta-chari
kitejeriki. Awetsikaantayiteeyaa, akemijanta-yitee, etakotanteeyaa.
Oshiyaari rowetsikaanta owayiri, ikithaatawo eshirota-tsiri iithaari.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rawentaawo eshiro-nakita-tsiri ramantheetari. Rootaki amateeri aaka
awentaa-neeyaawo awijako-shire-yitee. 9 Tema tee ikoyi Tajorentsi
rowajankitaa-yitee, tema apatziro ikoyi awijako-yitee akemijanteeri
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 10 Riitaki kamawenta-kaeri
aakapaeni. Tekatsi oeteeyaa akamawityaa, tekatsi oetziteeyaa añaayitee,
aritaki atsipatee-yaari paata aririka ipiyee.[d] 11 Otzimatyeera pithaamenta-
shireta-wakaan-teeyaawo iroka, tema rootaki pimatee-yakirini.

Ishintsi-tziri Pablo maawoeni noyemijantzin-karite-paeni

12 ¡Noyemijantzin-karite-paeni! Pipinkatha-yiteeri ikaatzi
iyotaayiteemiri, ari pikimitahaeriri ikaatzi jewayitzimiri pikemijanteeri
Awinkatharite. Tema osheki iñaashintsitako-wenta-yitakimi.
13 Petakoyiteeyaari piñiiro okaatzi rantzimo-yitakimiri. Otzimatyeera
pijeeka-kaayita-wakaa-neeyaa kameetha. 14 Pishintsi-yiteeri eeroka
perantzi-paeni. Ari pikimiteeriri eejatzi ikaatzi parishireyiteentsiri,
poemoshirenka-yitee-ri, potzi-shire-yiteeri kaari shintsishire-waeta-
tsini ikemijanteera. Eero ponawaetari irika-paeni. 15 Tee okameethatzi
pipiyatantyaa, tema pikowa-piinte eeroka paakameethata-wakaeyaa,
pimatzi-tyaari ikaatzi kaari pisheninkata. 16 Pikimoshireta-piintee. 17 ashi
powaero pamana-piinteeya. 18 Eenitatsi-rika awijimo-yitemini, pamaniri
Tajorentsi. Tema rootaki ikoyiri rirori antayiteeri akemijanteerira Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo. 19 Eero pomanonkiro antakaemiri Ishire tajorentsi.
20 Tee okameethatzi pimaninta-waetero okaatzi iyotantee-tziri. 21 Roo
kanteencha otzimatyeera paminawakiro kameetha okaatzi iyotantee-tziri.
Opoñaashitya pikyaaryoo-wenta-neero okaate kameetha-shireta-kaemini.
22 Pookaero eeroka-paeni maawoeni kaaripero-yitatsiri.
23 Tema nokowa-kotakiri Tajorentsi eekiro riyaata-kaatyeero
roete-shireteemi, riitaki kantakaawori ajeekan-tayityaari kameetha.
Nokowa-kotziri raminako-wentemi maawoeni, piwathaki eejatzi
pishireki. Rootaki eero otzimanta ikantakoe-teemiri paata aririka ipiye
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 24 Tema kyaari-peroshireri
rirori, aritaki imata-kahaero.

Oweyaantawori wethataantsi

25 ¡Noyemijantzin-karite-paeni! Pamana-kota-piinteena naaka-paeni.
26 Powethatenari ikaatzi kemijanta-naatsiri janta.[e] 27 Nokoyi piñaanateniri
eejatzi iroka nojankinari, tema rootaki ikoyiri Awinkatharite.
28 Okantashitzimaetya ineshironka-yiteemi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo. Kyaariwé.

---

[d] **5.10** akamawityaa = amaawityaa; añaayitee = akakite [e] **5.26** powethatenari =
thowootaantsi; kemijanta-naatsiri = noyemijantzin-karite

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

APITE ROJANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZI

Wethataantsi

1 [1] Naaka Pablo jankinatzi-mirori iroka notsipatari Silvano eejatzi
Timoteo. Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki pashi-paeni
pikaateeyinira rashiyiteemi Tajorentsi Ashiteeri, eejatzi Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. [2] Okantashitzimaetya ineshironkateemi
Ashiteeri Tajorentsi, ijeekakaa-yiteemi kameetha. Ari ikimiteemiri eejatzi
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.

**Ramina-koteeri paata Tajorentsi kaari-pero-
shireri ipiyeerika Jeepatzii-totaa-rewo**

[3] Noyemijantzin-karite-paeni, okowa-perotatyaa namanako-piinteemi
Ashiteeriki Tajorentsi, tema eekiro piyaata-kaana-kitziiro pikemijanta-
yitanaki. Eekiro piyaata-kaana-kitziiro eejatzi petakota-wakaayitanaka.
[4] Rootaki noshireta-piintan-tzimiri aririka nopiyotee-yaani notsipa-
yitari itsipa noyemijantzin-karite-paeni, nokanteeyinira: “Eekiro
riyaata-kaatziiro ikemijanteeyini Tesalónica-jatzi, okantawitaka antawo
ikemaatsita-kaetakari.”
[5] Ari okoñaa-perotziri tampatzikari irika Tajorentsi ramina-kotantzi.
Okimitakawo rowetsi-kyaami Tajorentsi ikini ipinkathari-
wentemi. Rootaki pikemaatsi-wentan-tayita-kawori nimaeka. [6] Roo
tampatzikata-tsiri eejatzi ikemaatsi-takaayitee-yaari Tajorentsi ikaatzi
kemaatsi-takaa-waeyitzimiri eeroka. [7] Rooma maawoeni aakapaeni,
akaatzi akemaatsi-waeyitaka, otampatzikatzi retsinaryaa-koteetee
aririka ipiye Awinkatharite Jesús, ikinapae inkiteki itsipayitee-yaari
ronampiri Tajorentsi tzimatsiri ishintsinka, [8] ikinanta-paeyaawo
opaama-porenthataki paamari. Ari rowajankitahaeri kaari yoteerini
Tajorentsi, kaari kemijanteeroni Kameethari Ñaantsi ikenkithata-koetziri
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. [9] Riitaki atsipetee-yaawoni
ithonkae-teeri, ashi rowaero ipeya-shiteeyaa, eero iñeero rowaneenkawo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Awinkatharite tzimi-motziriri ishintsinka. 10 Tema paata aririka ipiye
Awinkatharite, ipinkathata-waeri rashiyitaari, ipampoyaayita-waeri. Ari
pikanta-yitee-yaari eejatzi eeroka-paeni, tema pikemijanteero okaatzi
nokaman-takimiri.[a] 11 Rootaki namanakotan-tapiin-tzimiri eeroka-
paeni. Nokowa-kotziri Tajorentsi pikimitan-teeyaariri jempe ikantayitaa
ikaatzi ikaema-shiretakiri. Nokowa-kotziri ishireta-kaayiteemi pantanta-
yityaawori kameetha-yitatsiri pikoyiri pantero pikemijanteera. 12 Ari
okantyaa pipinkathatan-tyaariri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo, opoñaashitya ipinkatharita-kahaemi rirori. Riitakira Tajorentsi
neshironka-yiteeni aaka eejatzi ikimite Awinkatharite Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo.[b]

Iñaayiteeri owaari-pero-shiretan-taniri

2 1 Noyemijantzin-karite-paeni, nokenkithatemiro jempe okanta-
kota atsipatee-yaari Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo
aririka ipiye paata. 2 Tee nokoyi pikenkishiryaa-shiwaetyaa aritakira
ipiyee Awinkatharite. Kimitaka pithaawa-shiretatzi pikemakiri janta
oñaahakari Ishire Tajorentsi, ikantzi: “Piyaka Awinkatharite.” Aamaa-
shityaa ari ikantee-takimi: “Roojatzi iroka ikantakinari Pablo. Tema
ari okanta rojankinata-kinari.”[c] 3 Tema tee ari okantyaa, paamaeyaa
ramatawitee-tzimi-kari. Tema aririka ipiyi-matee paata Awinkatharite,
etanakyaawo ikoshekae-tyaari Tajorentsi, opoñaashitya iñahaete
owaari-pero-shiretan-taniri. Riitaki iiteetziri “Otomi peyashi-
waetaantsi,” tema ipeyashi-waeteeyaa rirori. 4 Kijaneentan-taniri irika,
ikoyi rawijan-tapaaki ikimita-kaetyaari ipinkathee-tziri Tajorentsi
tajorentsi-pankoki. Ikante: “Tajorentsira naaka.” 5 Tema nokaman-
tayita-kimiro iroka nojeeki-motanta-paentzimiri paerani. 6 Piyoteeyini
eeroka iita otzikakiriri kaari ikoñaatzi-tanta owaari-pero-shiretan-
taniri, apatziro ikoñaate paata aririka omonkaa-paeteta-paakyaa-rika.
7 Tema antawaetaki romanakaani-ki owaari-pero-shiretan-taniri. Roo
kanteencha eenitatsira otzika-piinta-kiriri, roojatzi paata roñaahan-tanta-
kyaariri, 8 aripaete iñahaeteri owaari-pero-shiretan-taniri. Tema aririka
ipiye Awinkatharite, ishintsinka ithonkan-teeyaariri rowamaa-paeri,
apatziro itajonkakiri. 9 Irika koñaata-tsini paata, ishintsitakaani Kamaari
irika. Ari otzimaki ishintsinka, osheki ramatawitante aririka itajonka-
wentan-tayita-paaki.[d] 10 Eenitatsi maninta-yitakirori ikemijanteeromi
kyaariperori ñaantsi, roowitaka rawijako-shiretan-teeyaarimi. Riiyitakira
peyashitaa-chani ramatawitakiri-rika owaari-pero-shiretan-taniri.
11 Riitaki kantakae-yaawoni paata Tajorentsi ikemijantan-teetyaariri

---

[a] **1.10** rashiyitaari = kiteshireri [b] **1.12** pipinkathatan-tyaariri = waerontsi
[c] **2.2** Piyaka Awinkatharite = Ikitejerite Pinkathari [d] **2.9** Kamaari = Yakatan-taniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

owaari-pero-shiretan-taniri. 12 Rootaki rowajankitee-tantyaariri
ikaate theenka-waeta-tsini, tema osheki ithaamentakawo ranteetziro
kaari-perori.

Riyoshiitee-takiri awijako-shiretaa-tsini

13 Noyemijantzin-karite-paeni retakotani Awinkatharite, eekiro
noetziñaarikotatyee-yaawo naaka namanakowenteemi nopasoonkiteri
Tajorentsi. Tema paerani tekira rowetsiki-miita riyoshiitzi-takimira
pawijako-shiretee, rootaki pikemijanan-taawori kyaariperori, rootaki
ashitan-teemiri Ishire tajorentsi. 14 Riitaki otyaanta-kinari naaka
nokenkithatan-tzimirori Kameethari Ñaantsi, ari okantyaa piñaantee-
yaawori paata ipinkathee-teemi ikimitee-terira rirori Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, otzimi-motziri rowaneenkawo. 15 Ari okanta
noyemijantzin-karite-paeni, otzimatyee pikyaaryoo-wenteero okaatzi
niyotaa-kimiri nojeeki-motanta-paentzimiri paerani. Ari pikimiterori
eejatzi okaatzi nojankinatzimiri.
16 Tema retakoyitee Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
eejatzi Ashiteeri Tajorentsi. Riitaki etsinaryaa-kota-piintayiteeri,
riijatzi kaminthaa-yiteeri ikashiya-kaayiteero okaatzi oyaakoyiteeri.
17 Okantashitzimaetya ithaamenta-shiretakaa-piintemi, riitaki shintsita-
kaemini eejatzi, ari okantyaa piyaata-kaantyaawori pikenkitha-yitaneero
kameethari, roojatzi pantayita-neeri eeroka.

Ipinkatheetero iñaani Tajorentsi

3 1 Noyemijantzin-karite-paeni, pamana-kota-piinteena naaka
niyaata-kaantyaawori nokenkithata-koteeri Awinkatharite,
ari okantyaa ipinkathatan-teeyaariri itsipa-jatzi atziri-paeni,
ikimitemi eeroka-paeni. 2 Pamana-kota-piinteena ikowaatzira
ikemaatsita-kaawaetena kaari-pero-shireri, tema tee maawoeni
ikimita-yitee aaka akemijanta-yitzi. 3 Roo kanteencha kyaariperori
irika Awinkatharite, aritaki ishintsita-kaayitee-mi, riitaki aminako-
wentemini ikaariperota-kaetzimi-kari. 4 Riitaki Awinkatharite
yotakaa-kinari eekiro piyaata-kaatyeero pantayita-neero okaatzi
niyotaa-yitakimiri, tema pikowae-yakini pantero. 5 Nokowa-kotziri
Awinkatharite ikenkishiryaa-kaperota-kaemiro jempe okanta
retakotzimi Tajorentsi. Ikyaaryoo-shireta-kaemi poshiya-kotan-
tyaariri Jeepatzii-totaa-rewo.

Otzimatyee antawae-yitee

6 Noyemijantzin-karite-paeni, eenitatsi ikoyiri Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo nokantemiri: Tee okameethatzi paapatziyaari
kemijantzinkari perawaeta-piinta-chari, ikaatziri kaari anteroni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

niyotaa-kimiri paerani.[e] 7 Tema otzimatyee poshiya-kotee-nawo
naaka, tema tee nompera-waetyaa nojeeki-motanta-paentzimiri.
8 Tekatsi nokowa-kotemiri pipashitena noyaari, tema nopinatzimiro
okaatzi pipayitanari. Tema osheki nantawaetaki kitejeriki eejatzi
tsireniriki. Ari nokinakaero kaari piñaantawo eeroka-paeni
pipina noyaari. 9 Tema kameetha-witaka pipayitenami nowanawo,
apatziro nantawaeperotaki okantyaa paminayitan-tenari, rootaki
poshiya-kotan-tenawori jempe nokantaka naaka. 10 Rootaki nokanta-
piinta-kimiri nojeeki-motanta-paentzimiri paerani pinampiki,
nokantzimi: "Kaari antawaeta-tsini, eero rowaa." 11 Tema
nokemaki ikanteetzi eenitatsi pikaateeyinira janta perawaeta-
chari, tee ikoyi rantawaete, apatziro ikoshekantayita. 12 Eenitatsi
ikoyiri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo nokanta-yiteriri
irika-paeni: "Eero pikoshekanta, jantzikoe-teeni pantawentero
powayityaari."

13 Noyemijantzin-karite-paeni, eero poneeyawoni panta-piinta-neero
eeroka-paeni kameetha-yitatsiri. 14 Eenitatsi-rika kaari kemijanteroni
iroka nojankinata-kimiri, eero paapatziya-naari, rootaki iñaantyaawori
ikaani-wenta-yityaa. 15 Roo kanteencha eero pikijaneentziri, pikaminaa-
yiteeri pikimita-kaantyaari riimi pirentzi.

Oweyaantawori tajonka-wentaantsi

16 Tema riitaki Tajorentsi kantakaawori ajeekan-tayityaari kameetha,
nokowa-kotziri riitaki inimota-kaemironi pijeekaeyini okantawitaka
piñaayitero okaate awijimo-yitemini. Nokowa-kotziri itsipatemi.

17 Iroka nojankinata-perotzimiri naaka nakoki. Tema naaka Pablo
wethatzimiri. Rootaki nameta-piintari aririka notyaante nojankinari.
18 Okantashitzimaetya ineshironka-yiteemi maawoeni Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Kyaariwé.

---

[e] **3.6** ikoyiri = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

RETAKARI PABLO ROJANKINATZINIRI TIMOTEO

Wethataantsi

1 [1] Naakatakira Pablo jankinatzi-mirori iroka. Rotyaantaa-rewote
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo naaka, tema rootaki ikantakaan-tziri
owawijaa-koteeri Tajorentsi eejatzi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo oyaako-
tani. [2] Eeroka nojankinatzini Timoteo, nokimita-kaanteemi eerokami
notyomi akemijanta-neera. Okantashitzimaetya ineshironkateemi
Ashiteeri Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jeepatzii-totaa-rewo Jesús,
okantashitzimaetya retakotemi, piñeero pijeekei kameetha.

Ikinakaa-shiteetari riyotaan-teetzi

[3] Paerani niyaatan-takari Macedonia-ki, noshintsita-nakimi pijeeki
Efeso-ki, ari okantyaa piyotaan-tyaariri jeekayita-tsiri pinampiki,
ipakahaero ikinakaa-shiyitakawo riyotaantzi. [4] Ikenkithata-shiyitawo
kenkitha-rentsi, ikenkithata-kota-shiyitawo jempe iiyita iwaejatziteni.
Tee ooñaawon-tziro iroka-paeni okaatzi rantakiri Tajorentsi okantyaa
akemijantan-teeyaariri, tema rootaki kantakaan-tzirori iñaana-
minthata-wakaantari atziri-paeni. [5] Aryaajeeni aaka aririka ayotaante,
akamantantziro jempe ikanteeta retakota-wakaeta. Tema aririka akite-
shiretanee, aririka akenkishiryaa-neero tampatzikata-tsiri, aririka
akemijanta-perotanee, rootaki amatantawori etakoyitanta. [6] Ari
itzimpina-yitaki irika-paeni, aminaashi-waetaka okaatzi ikenkithata-
koyitziri. [7] Ikowashi-waetaka riyotaantero Ikantakaan-teetani.
Okantawitaka ishintsi-tantzi riyotaan-tayitzi, roo kanteencha teera
ikemathatzitawo rirori okaatzi riyootanta-witari.

[8] Rooma aakapaeni ayotzi omaperota okameethataki Ikantakaan-teetani,
roo kanteencha otzimatyee akemathatero oeta otzimantari Ikantakaateetani.
[9] Tema kaari rojankinee-tziniri ikaatzi kameetha-shireteen-tsiri, tema

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rootaki rowajankitee-tantyaariri koshekinkari-paeni, piyathari-paeni,
kaari-pero-shireri-paeni, tsimae-nkatzinkari-paeni, theenkan-taniri-paeni,
maninta-shiretan-taniri-paeni, owamaayitziriri ashitariri, owaan-tzinkari-
paeni, 10 mayempiri-paeni, pankinatawakaa-chari ishiramparin-kaki,
noshikan-taniri-paeni, theeri-paeni, kamatawiri-paeni, ikaatzi otzika-tzika-
yitzirori ayotaan-tzirowa kameethari. 11 Tema inashita iroka Kameethari
Ñaantsi roweshiryaa-wentee-takari, rootaki ikantakinari Ashiteeri
Tajorentsita-tsiri nokamantanteero.

Rantawaeri Pablo

12 Riitakira Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo shintsita-kaakinari.
Rootaki nopasoonkitantariri, tema riyotzi aawyaashire-waetaana,
rotyaantakina nantawaeteniri. 13 Okantawitaka paerani osheki notheen-
kashi-waetakari, nokijaneentakiri, nowajankitaa-piintakiri rashiyitaari, roo
kanteencha retakotaana rirori. Tema tee niyowitawo okaatzi nantakiri tekira
nokemijanta-nakiita. 14 Roo kanteencha irika Awinkatharite antawo retako-
perotakina, ari netanakari nokemijanta-neeri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
osheki netakota-naari, riitaki kantakaa-kinawori. 15 Iroka nokaman-temiri
kyaariperori iroka, otzimatyee ikemijanteetero:

Ipokaki Jesús Jeepatzii-totaa-rewo jaka kepatsiki rowawijaa-
koyiteeri kaari-pero-shireri-paeni.

Tema naaka awijayi-witakariri maawoeni nokaaripero-shire-witaka.
16 Rootaki opoñaantari ineshironkateena Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tee
ronaneentana okantawitaka naaka maperowita-kawori nokaariperotzi. Tema
ikimitakinaha naaka, ari ikantayitee-yaari itsipa ikaate kemijanta-yiteerini,
ashi rowaero rañaayitee. 17 Okantashitzimaetya ashi rowaero ipinkatha-peroe-
teeri Apaanita-tsiri Tajorentsi, Yotaniri, Kañaaniri, Tajorentsi. Kyaariwé.
18 Notyomi, Timoteo, tzimatsi nokoyiri nokamantemi. Okimityaawo
okaatzi ikenkithata-koeta-kimiri paerani. Rootaki nokamantantzi-
mirori pithaamenta-shiretan-tyaari piyaata-kaero piñaashintsi-perotyaa
kameetha, 19 eekiro poetziñaariko-tanaki-tyeeyaawo pikemijantanaki,
eekiro poshireta-nakityee-yaawo tampatzikata-tsiri. Tema eeniyitatsi
pakaa-kirori. Okantawita ikemijanta-yiwita, okimiwitaka ipitamenka-
kota-kityeemi. 20 Ari ikantakari Himeneo eejatzi Alejandro. Riitaki
noshinetakiri rowashironkaa-yiteeri Kamaari, ari okantyaa riyotan-tyaari
eero itheenka-tajorentsi-waetziri Tajorentsi.[a]

Ikenkithatakoetziro amanaatsi

2 1 Iroka netawakyaari noshintsi-temiri: Otzimatyee pamanyaa,
pikowako-wentante, pikanta-kowentante, pamanako-tyaari

[a] **1.20** Kamaari = Yakatantaniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maawoeni. 2 Pamana-kotyaari pinkathari-paeni. Pamana-kotyaari eejatzi
jewari-paeni, ari okantyaa pijeeka-yitan-tyaari kameetha, pipinkatha-
jorentsitante, pitampatzika-shirete eejatzi. 3 Rootaki kameethata-tsiri
maawoeni iroka. Rootaki inimotziriri Tajorentsi owawijaako-shireteeri.
4 Tema ikowatzii Tajorentsi maawoeni rawijako-shireteete, ikoyi eejatzi
maawoeni riyotakoe-teero kyaariperori ñaantsi. 5 Iroka kyaariperori
ñaantsi: Apaani ikanta Tajorentsi. Apaani ikanta kantako-wentziriri
atziri-paeni janta Tajorentsiki. Riitakira irika Jeepatzii-totaa-rewo
Jesús atziriwiteen-chari rirori. 6 Riitaki pinakowenta-kaeri maawoeni
ikamawenteera, rookakaako-wenta-yitee ikowakaapa-kyaaworika
Tajorentsi. 7 Rootaki riyoshiitan-takinari naaka Notyaantaa-rewote,
riitaki otyaanta-kinari nokenkithata-kaayiteeri atziri kaari asheninkayita,
niyotaa-yiteeri ikemijanta-yiteero kyaariperori ñaantsi. Tema
omaperotatya roori.

8 Jempe-rika ipiyoteeta-piintyaa, nokoyi ramana-piinta-yiteeya atziri,
itzinaa-wakoyityaa ikimita-piintaha. Roo kanteencha ikiteshireyite,
eero ikija-wakaa-waeta, eero iñaana-minthata-wakaa-waeta. 9 Ari
okimitanee-yaari tsinani-paeni, eero oñaawena-waeta okithaatyaawo
owaneenkata-chari, apaawaeteri koriki amananta-yiteri othatani
poreryaa-yitatsiri, oñaawena-waetyaawo owaneenkatero oeshi.[b] 10 Tema
otzimatyee iroka-paeni ameteeyaawo okaatzi kameethata-tsiri. Ari
okantari tsinani-paeni etakotariri Tajorentsi, pinkathatziriri eejatzi.
11 Aririka riyotaan-teete, owayempitayityaa tsinani okemijante. 12 Tee
noshineta-kaantziro iyotaante tsinani, tee noshineta-kaantziro eewateri
shirampari-paeni eejatzi. Apatziro owayempi-tayityaa okemijante. 13 Tema
riitaki Adán reteetaka paerani rowetsikae-takiri, rootaki impoeta-
paentsiri Eva. 14 Kaari Adán ramatawiteetaki paerani, tema rootaki
tsinani ramatawi-teetakiri roojatzi antanta-kawori kaari-perori. 15 Roo
kanteencha iroka tsinani-paeni tzimayita-tsiri eentsite, aritaki okantaki
awijako-shire-yitee eekiro-rika iyaatakaa-nakityeero okemijanta-yitee,
etakotantayiteeyaa, okite-shire-yitee, eero okaashintyaki-yitziro oethaari
ikowan-teetyaawori.

Jempe ikantayityaa jewari-paeni

3 1 Kyaaryoowa nokantemiri: Tzimatsi-rika kowatsini reewateri
kemijantzinkari-paeni, ari okameethatzi okaatzi ikoyiri ranteri.
2 Ikaatzi jewayita-tsiri otzimatyee ikameetha-shirete, eero itzimayitzi
iita kenkithata-kowaeterini, ikinayityaawo iina, ikiyothanite,
ranta-piintero kameethari, ipinkathata-kaantyaa, roemaantayite
ipankoki, riyotaantayitee. 3 Eero ishinkita-piinta, eero ikija-piinta,

---

[b] **2.9** poreryaa-yitatsiri = ooro, perla

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

retakotantayityaa, itsinampa-shireyitee, eero ikowashiwaeta roshekitero
rashaahawo. 4 Riyote reewayiteeri ikaatzi jeeka-pankotziriri, pinkathari
ikantante itomi-paeni, eero ipiyatha-waeta. 5 Tema apaani atziri
kaari yoteroni reewata-kaante ipankoki, ¿kantachama reewawenteri
ikaatzi kemijanta-neeriri Tajorentsi? 6 Ari ikantari eejatzi owakirata-
tsiri ikemijantzi, eero omata reewata-kaante. Tema aririka imatero
reewate, ari ikantakaa-pero-waeta-nakyaa, ari roshiya-kota-kyaari
okaatzi awiji-mota-kiriri paerani Kamaari. 7 Aririka piyoshiite jewatziriri
kemijantzinkari, pamine ipinkathatziri atziri-paeni kaari kemijanta-
tsini. Riirika powaki ikantako-waetee-tziri, riitakira kaari amaweteroni
ramatawiteri Kamaari.

Jempe ikantayityaa amitakotziriri jewari-paeni

8 Ikaatzi amitakotziriri jewatziriri kemijantzinkari-paeni, otzimatyee
ipinkathata-kaantyaa, ameentaa-rewo rinatyee, eero ishinkita-piintayita,
eero ikowashiwaeta ishenitero rashaahawo. 9 Okowa-perotatyaa
riyotako-yiteero okaatzi akemijanteeri kaari riyotako-witeeta paerani,
ikenkishiryaakopiinteero tampatzikata-tsiri. 10 Omatantyaari ramitakoteri
jewari-paeni, otzimatyee iñaantee-tawakyaari aririka imatakiro. 11 Ari
okimiyityaari eejatzi tsinani otzimatyee opinkathata-kaantyaa, eero
okenkithatakotantashi-waeta, okempoyaa-waeni okantyaa, okyaaryoo-
wenta-yitaneero maawoeni. 12 Ikaate amitakoteerini jewari-paeni
ikinayityaawo iina, reewateeri kameetha itomi-paeni eejatzi jeeka-
wankotziriri. 13 Aririka imataneero, ipinkathaperoeteeri, ari riyotaneero
rawentaa-shiretyaa ikamantanteero jempe okanta ikemijantan-taariri
Jeepatzii-totaa-rewo Jesús.

Omaperotatya okameethataki akemijantziri

14 Nokowaki niyaatemi intsipaeteeni noñeemi. Roo kanteencha
netawakyaawo nojankinatemiro iroka, 15 aamaa-shityaa eerorika
niyaatzita, nokaman-tzitemiro jempe ikanteeta ijeekaetzi rashiyiteera
Tajorentsi. Tema akaatzi rashiyitee Kañaaniri Tajorentsi, oshiyanaawo
okanta tzinkamintsi-perori, aakapaeni otzinkamitanaa ikenkithee-
tziro kyaariperori ñaantsi. 16 Omaperotatya okyaaryootzi okaatzi
akemijanteeri, teera riyotako-witeetawo paerani jempe ikanteeta
ipinkatha-tajorentsiteetzi. Iroka akemijantziri:

Ratziritzi-motantaki Tajorentsi,
Riitaki oñaahan-takirori Ishire tajorentsi rooperori iroka.
Riitaki Ronampiripaeni Tajorentsi ñaayita-kiriri,
Riitaki ikenkithata-koetakiri itsipa-jatziki atziri.
Riitaki ikemijantee-tziri maawoeni kepatsiki,
Riitaki oenokaa-chari rowaneenkawoki.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikenkithata-kotee-tziri pakahaeroni ikemijantawita

4 1 Roo kanteencha iroka okanteeri Ishire Tajorentsi. Paata, ari
iñahaetaki pakahaeroni ikemijanta-witari, rootaki ikowanaki
ikemijanta-yitero iñaani kamaari-paeni, ramatawitan-tzira. 2 Riyotaa-
waeta-shitan-tyaawo kamatawiri kaari rooperota-tsiri, eero ikemaero
rowashiretako-tyaawo rantayitziri, eempa-tziitaki. Okimiwitakawo
opirota-kaantzira itahaeta, tema eempa-wathata-kaantzi eero akemaero
katsiri. 3 Eero ishineta-kaantziro raawakaetyaa, itzitakaantyaawo okaatzi
rowaetari. Teera okameethatzi iroka. Tema aakapaeni akaatzi akemijanta-
yiteeri Tajorentsi, ayoteero kyaaripero, rowetsika-yitakaero owanawontsi.
Ishineta-haero owayitee-yaawo iroka-paeni, apasoonkiyiteeri. 4 Tema
okaatzi rowetsika-yitakiri Tajorentsi, kameetha okantayitaka. Tekatsi
oetya apaawaetan-tyaawori, tema otzimatyee apasoonkiteri añaayitziro
okaatzi ipayita-kaeri. 5 Tema aririka amatakiro okantziri iñaani Tajorentsi
amanako-yiteero okaatzi ipayiteeri, aritaki itajonka-wentakiro.

Antawaetee-niriri kameetha Jesús Jeepatzii-totaa-rewo

6 Rootakirika piyotaan-takiri iroka, pimatanaa-kitziiro pantawaeteeniri
kameetha Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Pimonkaata-naatziiro okaatzi
pikemijanta-neeri, pimatanaa-kitziiro kameethari okaatzi riyotahae-
takimiri. 7 Pipaka-yiteero kenkitha-rentsi-paeni kaari rooperota-tsini,
rootaki ameta-piinta-shitakari majonto okenkitha-yitziro iroka.
Tema otzimatyee piñaa-shintsi-shireta-neeyaa pimatan-tyaawori
pipinkatha-tajorentsitee.[c] 8 Tema okameethatzi-mowitee añaayitziro
añaashintsi-waeta koñaatziro awathaki, tema rootaki kameetha-perota-
tsiri añaashintsi-shireta-neeyaa añaantyaawori apinkatha-tajorentsitee.
Teera rootaki antanta-yitawori okantyaa anintaa-waetan-tyaari nimaeka
eeniro añaayitzi, añahaero paata anintaa-waeteeyaa aririka añahae.
9 Kyaariperori iroka ñaantsi, otzimatyee akemijantee maawoeni.
10 Rootaki añaanta-yitawori añaashintsiyita, ashintsitzi antawae-yitzi,
tema oyaako-teeri Tajorentsi jempe itzimi kañaanitatsiri. Kantacha
rowawijaako-shireteeri maawoeni atziri-paeni, riitakira rowawijaako-
shire-yitee ikaate kemijanteerini.
11 Rootaki piyotaan-tayiteeri iroka, pishintsitan-teero. 12 Tee nokoyi
itheenki-mawaeteetemi pewankaritzira. Tema otzimatyee poñaahantero
jempe pikantanaa pikemijanteera, ari okantyaa roshiya-kotan-
teetemiri. Otzimatyee paminakowentero okaatzi piñaawae-yitziri,
eejatzi okaatzi pantayiteri. petakotanteeyaa, pikyaaryoo-tee,
pikiteshiretee. 13 Pishintsitaa-piinteeniri piñaana-yiteeniri atziri-paeni

---

[c] **4.7** majonto = antawo-pero-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jankina-rentsi-perori, pikenkithata-piinteero, piyotaanta-piinteero,
roojatzi piñaanta-kyaawori nareetemi janta. 14 Pikenkishiryaa-kotero
ikenkithata-kota-kimiri paerani jewari-paeni, ari okanta itajonka-
wentan-takimiri roteya-patzii-totan-tayitzimiro rako. Kyaaryoowa
papaatziro-kari itajonka-wenteemi Tajorentsi pimatan-taawori iroka.
15 Piñaashintsi-wenta-neeyaawo, okantyaa iñaantee-temiri eekiro piyaata-
kaana-kityeero pimatanakiro. 16 Paamaeyaa eeroka jempe pikantanaa,
pikenkithashiryahaa-kotyaawo kameetha okaate piyotaan-tayiteeri,
okaate pantayiteri eejatzi. Aririka pimatakiro pikyaaryoo-wenteero,
aritaki piñeero pawijako-shiretee, eejatzi ikimita-yitee-yaari ikaatzi
piyotaa-piintakiri.

Anteeniriri paashini-paeni

5 1 Tee okameethatzi pikijatha-yiteri antaripero-paeni, kameetha
piñaana-yiteri. Rootaki kamethatatsini paakameetha-yiteri
pikimita-kaanteri riirikami pipaapate. Ari pikimiteeri ewankari-paeni,
paakameethateri poshiya-kaanteri riirikami pirentzi. 2 Otzimatyee
paakameetha-yitero antawopero-paeni, pikimita-kaantero roorikami
piniro eeroka. Ari pikimiteerori ewankawo-paeni, paakameetha-yitero,
eero poshiretawo pikosheka-waetyaawo pikimita-kaantero roorikami
pitsiro.

3 Paakameetha-yitero kinankawo jempe otzimi maperotzirori
okowityaa-waetzi. 4 Rooma apaani kinankawo tzimayita-tsiri otomi-
paeni, ojari-paeni, riitaki etanakyaawoni raminiro ramitako-yitero,
otzimatyee ipiyatee-yaawo raminako-wentee-ro okimitakirira paerani
roori rantaritan-takari rirori. Rootakira inimotziriri Tajorentsi. 5 Rooma
apaani kinankawo jeekawaetashitachari apaniroeni, awentee-yaari
roori Tajorentsi, ashi owaero oetziñaarikotyaawo amanyaa okowa-
koteeri kitejeriki eejatzi tsireniriki. 6 Rooma eerorika ojeekanaki
kameetha antayitanakiro okowashiyitanakiri roori kinankawo-paeni,
teera ojeeki kameetha, okimiwitaka okamaki-tyeemi. 7 Pishintsi-
tero omatantee-yaawori nokantakiri, ari okantyaa eero otzimanta
ikenkithatako-tee-terori. 8 Eeniyitatsi kaari aminironi isheninkapero
okaakini okinankawotanakirika. Riitakira ma-perotachani kaari
amineeroni riniro aririka okinankawotanaki. Okimiwitakawo ipakana-
kityeeromi ikemijantzi. Riitaki maperota-kirori rawijanakiri ikanta kaari
kemijanta-tsini.

9 Iroka kowachari rojankinata-kotee-tantyaawori kinankawo-paeni
antawaeteeniri Jeepatzii-totaa-rewo: Antawo-pero-paeni iroka, kinatariri
paerani oemi,[d] 10 kameetha-shirerira ikema-kotee-tziro, aminako-

[d] **5.9** Antawo-kona = okaate 60 ojarentsite

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wentziri atomi-paeni, oemaantzi opankoki, aakameethata-piintakiri
kemijantzinkari, oneshironkatapiintziri ashironkaenkari, omata-piinteero
okaatzi kameetha-yitatsiri.[e] 11 Rooma kinankawo kaari antawo-perota-
tsini, eero rojankinata-koetziro. Eero okanta-perota antawaeteeniri
Jeepatzii-totaa-rewo, tema eeniro okoyi ayi oemi. 12 Tema aririka ahae
itsipa oemi, aritaki ikantako-waetee-takiro, tema eero omonkaatziro
okaatzi okontawitakari anterimi. 13 Aritaki operata-nakyaawo,
okinayite pankotsi-kipaeni, okenkitha-waeta-kotan-tayite, akakawaeta-
shityaa. 14 Rootaki nokowantari aayitee oemi apaani kinankawo kaari
antawoperota-tsini, itzimayitee eentsite, ojeekiita opankoki antawaete.
Ari okantyaa eero itzimanta iita kijimawaeteroni. 15 Tema tzimayitatsi
matakirori, antawaeta-shitakawo ikoyiri Kamaari.[f] 16 Kinankawo
tzimatsiri osheninkapaeni, riitaki amitako-yiteroni. Rooma kinankawo
kaari tzimatsini osheninkapaeni, jeekatsiri apaniroeni tekatsi amita-
koteroni, osheki kowityaa-waetzi roori. Rootaki kowaperota-chari
ramitakotero itsipa kemijantzinkari-paeni.

17 Otzimatyeera ipineeteeri jewatakaan-tatsiri ipinkathee-tziri. Riitaki
ipaperoteete kenkithata-kaanta-piinta-tsiri, eejatzi ikaatzi yotaanta-
piinta-tsiri.[g] 18 Tema rootaki ikantakoe-tziri Jankina-rentsi-peroriki:

Aririka pantawaeta-kaeri apaani piratsi, tee okameethatzi
itashe-ya-waete.

Iroka ikantzi eejatzi:

Otzimatyee ipineeteri antawaeta-tsiri.

19 Ikaatzi-rika apaani atziri kanta-kotziriri apaani jewari, eero
pikemijantziri. Rooma ikaate-rika apite, eerorika ikaate mawa ñaakota-
kirini rantakiro kaari-perori, ari okameethatzi ikemijanteeteri.
20 Eekiro-rika riyaatee-tatyee ranteetero kaari-perori, payiri jempe
ipiyoteeta pikijathateri, ari okantyaa ithaawan-teetyaari, eero imatantawo
rantero itsipa-paeni. 21 Noshintsi-tzimi pantero iroka. Tema aririka
pimataneero, eero piñiiro pamaakitante. Eero pikanta-waetzi "Eero
nokijathatziri, tema riroperori irika." Riyotzi Tajorentsi nokantan-
tzimirori. Riyotzitawo eejatzi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, riyotzitaka
eejatzi ronampiripaeni Tajorentsi ikaatzi riyoshiitakiri. 22 Tee okameethatzi
pathawae-yaawo poteya-patzii-totan-tyaawo pako reewatan-teetyaari.
Tema aririka riyotee-takiri rantakiro kaari-perori, ikimiwitakaha eerokami
kantakaa-shityaawoni. Tema otzimatyee pikite-shiretee eeroka.

23 Teera apatziro pirapiintero nijaa, pirityaawo eepichokiini kachori, ari
piñaakiro petsiyata-kote pimantsiya-waewitaha.

---

[e] **5.10** aakameethata-piintakiri = okiwa-kitzita-piintakiri; kemijantzinkari = kiteshireri
[f] **5.15** Kamaari = Yakatantaniri [g] **5.17** ipaperoteete = oshiyawori apite rapiiteetero ipineetero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Eenitatsira atziri, tekira iñeero riyakowenteeteri rantakiro kaari-
perori, ikema-kotee-takiri maawoeni. Eenitatsi itsipa eejatzi kaari
riyotakoetzi rantziro-rika kaari-perori, apatziro ikemakoeteri paata.
25 Ari okimitari eejatzi, teera romana-kota-piintero atziri rantayitero
kameethari. Rooma aririka rantero kaari-perori, ari ikowa-piinta-wityaa
romana-kotyaa, roo kanteencha aritaki ikemakoe-takiri.

6 1 Maawoeni omperataa-rewo, otzimatyee ipinkathateeri
omperatariri. Roo nokantantari, ari okantyaa eero itzimanta
paeryaa-shiwaetyaarini Tajorentsi, eero itzimanta kantako-waeteeni
ayotaan-tayitzirira. 2 Omperataa-rewo kemijanta-tsiri, aririka
romperatemi itsipa kemijantzinkari, tee okameethatzi pikanta-waete:
"Eero pikimita-kaanari pomperatani, tema noyemijantzin-karite eeroka."
Tema okowa-perotatyaa rantawaeteniri kameetha irika omperataa-rewo,
retakotani royiri, tema kemijantzinkari irikai. Otzimatyee piyotaan-teero
iroka, pishintsi-tan-teero.

Kiteshireta-kaanta-tsiri eejatzi inimotaantsi

3 Aririka ipoki inashityaawoni ikenkithata-kaante, kaari ikimityaawoni
okaatzi iñaaniyitakari Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
rinashita-paakyaawo eejatzi ikenkithata-kotero pinkatha-tajorentsitan-
tatsiri. 4 Kantakaa-pero-waetzinkari irika, tekatsira riyote. Apatziro ikoyi
rirori añaanatawakaa-wentyaawo iñaani Tajorentsi. Roo opoñaan-tyaari
oñawakaa-waetyaa, akosheka-wakaa-waetyaa, akaweya-wakaa-waetyaa,
akanta-kota-wakaa-waetyaa, 5 akijaneenta-wakaa-perotanakyaa. Rootaki
imata-piintakiri kaari-pero-shireri kaari yotakoperoteroni kyaariperori
ñaantsi. Ikenkithashiryaayita raantyaawo koriki ramawenatawo aririka
ipinkathatajorentsitanakaha. Tee okameethatzi paapatziyari eeroka.[h]
6 Aritaki okantzimaeta, osheki ipineeteero paata apinkathatzirira
Tajorentsi. Roo kanteencha añaantyaawori ipineetee, otzimatyee
inimoyitee añiiri okaatzi tzimimo-yiteeri. 7 Tema paerani owakira
atzimapaaki tee amapaaki tzimi-moteeri. Ari okantari eejatzi aririka
akamae, okaate tzimi-moteeri eero aaneero. 8 Tema otzimapiintzi-
rika oyaari, otzima-piintzi-rika akithaatari, ari okaate tekatsi akoyiri
otsipa. 9 Riima ikaate kowayiteroni rashaahantyaa, okaema-shiretatziri
ikaaripero-shirete. Ikimita-kowaetakari shirika-chari iwirentsiki, aririka
rantayita-nakiro ikowakaa-shiyitari owaariperotan-tatsiri, rootaki
peyakaa-shitee-yaarini. 10 Aririka ikowa-piinteetero rashaahanteetyaa,
okimiwitakawo roomi oparethatari kaaripero-yitatsiri. Eenitatsi
matakirori iñaamayitawo rashaahantyaa, ipakaa-nakiro ikemijantzi,
okimiwitakawo riimi kemaatsita-kaawaeta-chanimi apaniroeni.

---

[h] **6.5** Tee okameethatzi paapatziyari eeroka. = otsipayita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pikimita-kaantero powayiri-wentee-yaawomi pikemijantanee

11 Rooma eeroka, rashiteemi Tajorentsi, eero panta-netziro iroka-paeni,
pikimita-kaantero pishiya-pithateeromi. Tema roo pikowa-perotziri
pitampatzika-shirete, pinkathateeri Tajorentsi, pikemijanteeri Tajorentsi,
petakotantyaa, pamawe-waenite, pamatsinkyaa eejatzi. 12 Eekiro
pikemijanta-naatyee, pikimita-kaantero powayiri-wenta-neeyaawomi
kameetha-yitatsiri. Pikimita-kaantero eejatzi piñaa-shintsi-wentee-yaawomi
roojatzi paantakyaawori kanteetaa-chani añaakahaemini. Rootaki ikaema-
shiretee-tantzimiri, ari okanta ikemanteemiri atziri-paeni, pikantzi:
"Nokemijantee." 13 Eenitatsi noshintsi-temiri. Tema irika Tajorentsi
añaakaa-yitzirori okaatzi tzimayita-tsiri, riyotzi nokantzimiri. Riyotzita
eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, ñaawaeta-piinta-kirori
kyaariperota-tsiri, roojatzi iñaawaeta-paakiri rahaeta-nakiririka ijeekira
Poncio Pilato. Iroka okaate noshintsi-temiri: 14 Eero pipiyathatawo nokanta-
kaanta-kimiri. Pikiteshiretee itzimi-kari ñaawaeta-kowaeta-shitemiri.
Piyaata-kaero eeroka roojatzi ipiyantee-yaari Awinkatharite Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo. 15 Tema ari ipiyee rirori aririka ikowakaapakyaaworika
Tajorentsi, ajahaa-wentani. Tema apatziro Tajorentsi reewata-kaanteero
maawoeni tzimayita-tsiri, apatziro ipinkathari-wentziri ikaatzi pinkathari-
wenta-witachari, ari reewatziri ikaatzi jewawita-chari nimaeka. 16 Riitaki
ashitawori kanteetaa-chari añaamentotsi, ashi rowaero ijeeki jempe
oshipakiryaa-perotzi, rootaki kaari rareetan-teetari. Tekatsi atziri materoni
iñeeri, eero imateeteero eejatzi. Omaperotatyaa ipinkathee-tziri. Ashi
rowaero ipinkathari-wentantee. Kyaariwé.
17 Otzimatyee piyotaa-yiteeri ikaatzi ashaahanta-chari nimaeka, eero
ikantakaapero-waetanta. Eero rawentaa-shiwaetawo rashaahawo, tema eero
okijotzi-motziri. Otzimatyee rawentaa-yitee-yaari Tajorentsi, riitaki matzirori
ithaamenta-kaantapero-ta. 18 Piyotaan-teero ranteeteero kameethari. Ikimita
apaani ashaahantzinkari otzimimo-perotziri owaahawo, ari ikimita-neeyaari
irika-paeni otzimimo-perotziri rantani, rootaki ikimita-kaanta-neemi
roorika rowaahawo. Piyotaan-teero ineshironkae-tante, ikowayite ipashitan-
tayiteeyaa. 19 Rootakirika imataneeri, okimiwitakawo rowaan-tyaawomi
rashaahawo ikashiya-kaeyaari paata. Ashi rowaero iñeero ijeekae kameetha.

Oweyaanta-paakawori ikantziriri Pablo irika Timoteo

20 Timoteo, pikyaaryoo-wenteero piyotaan-teero okaatzi ineshironkae-
takimi. Eero pimatzitawo eeroka jempe ikenkithata-kota-shiteetawo
kaari-perori. Eero pimatzitawo eeroka jempe iñaanata-wakantashitawo
ikimita-kaanta-witari rooperori iroka riyo-yitziri. 21 Tema eenitatsi
mayitakirori, ikinashi-waeyitaka, kimiwitaka itzimpina-wenta-tyeeromi
okaate ikemijanteri. Okantashitzimaetya ineshironkaetemi. Kyaariwé.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

RAPIITEERO PABLO ROJANKINATZINIRI TIMOTEO

Wethataantsi

1 [1] Naaka Pablo jankinatzimiro iroka. Rotyaantaa-rewote Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, tema riitaki Tajorentsi kowakaa-kinawori
nokenkithata-koteero ikashiya-kaakaeri rañaakaa-yitee Jeepatzii-totaa-
rewo Jesús. [2] Eeroka nojankinatzini Timoteo, eeroka nokimita-kaanta
netakotani notyomi. Okantashitzimaetyaa ineshironkateemi
Ashiteeri Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
okantashitzimaetyaa retakotemi, piñeero pijeeki kameetha.

Pikenkithata-koteeri Jeepatzii-totaa-rewo

[3] Ari nokanta-piintatyaa tsireniriki eejatzi kitejeriki namanakoyitzimi,
nopasoonkitziri Tajorentsi, nantawaeteeniri. Noshiyakoteeyaari
ikimi-yitaka nowae-jatziteni tampatzika-shireri-paeni rirori. [4] Aririka
noshiretyaawo piraawaetaka paerani, osheki nokowaki napiiteero
noñeemi, ari okantyaa nokimo-shiretan-tyaari. [5] Osheki nokenkishiryaa-
kotakimi jempe okanta pikemijanta-perotan-tanakari. Tema rootaki
etanakawo pijawo Loida, opoñaashita piniro Eunice. Niyotzi eejatzi
ari pikimita-nakari eeroka. [6] Rootaki napiitan-tzimiri nokantemi:
Powakirateero itajonka-wentakimi Tajorentsi noteya-patzii-totan-takimiro
paerani nako, pikimita-kaanteero roejeetziro paamari tsiwaki-matatsiri.
[7] Tema tee ithaawa-shireta-kaantzi Tajorentsi. Apatziro raawyaa-shireta-
kaantzi, retakoshiretakaanta, iñaako-shireta-kaanta.
[8] Rootaki eero pikaani-wenta-kaantawo pikenkithata-koteri
Awinkatharite, ari pikimiteenari naaka, eero pikaani-wentana
romonkyaa-wentee-tanari Tajorentsi. Tema riitaki aawyaa-shireta-
kaemini, poshiya-kotan-tenari naaka, nokemaatsita-kowentawo
Kameethari Ñaantsi. [9] Riijatzi owawijaako-shire-yiteeri Tajorentsi, riitaki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaema-shire-yiteeri akite-shiretan-taari. Teera aaka matashityaawoni,
tema riitaki kowaentsi rantero. Ashi royiro paerani Tajorentsi ikowa-
piintaki ineshironka-yitee Jeepatzii-totaa-rewo Jesús. 10 Rootaki imatakiri
nimaeka, ikoñaataki paerani Owawijaa-kotan-taniri, Jeepatzii-totaa-rewo
Jesús. Riitaki matakirori rotsinampaero kaamanitaantsi, ramayita-
kaero Kameethari Ñaantsi, roo ayotantaari ashi owaero rañaakaa-yitee.
11 Rootaki riyoshiitan-takinari naaka Otyaantaa-rewo-paeni, riitaki
otyaantakina nokenkithata-kaanteero Kameethari Ñaantsi, eejatzi
niyotaa-yiteeri kaari nosheninkata. 12 Rootaki nokemaatsi-waetan-tawori
nimaeka, roo kanteencha teemaeta nokaani-wenta. Tema niyotzi naaka
iita nawentaari, niyoperotzi otzimi-motziri ishintsinka, ari okantyaa
eero roka-kaantanawo ikowakaa-kinari nanteeniri roojatzi aririka
omonkaateeyaa kitejeri ipiyantee-yaari. 13 Ari pikimita-neeyaari eeroka,
poshiyako-tenawo jempe okanta pikemakina niyotaantaki, piyaata-kaero
pawentee-yaari Jeepatzii-totaa-rewo Jesús, etakoyiteeri, ashiyiteeri
eejatzi. 14 Ari ojeeka-shiretan-takimi Ishire Tajorentsi, riitaki kyaaryoo-
shireta-kaemini eero pokantawo kyaariperori otzimi ikowakaa-kimiri
piyotaan-teero.

15 Pikema-kotakina eeroka rooka-wenta-waeta-nakina nampiyitawori
Asia-ki. Irika Figelo eejatzi Hermóhenes. 16 Roo kanteencha irika
Onesíforo, osheki roemoshirenka-piintakina rirori, tee ikaaniwenta-
kotyaana roojowitee-takina. Osheki nokowaki ineshironkateeri Tajorentsi
ikaatzi jeeka-wankotziriri. 17 Tema riitaki aminaminata-paakinari
rareetakaha Roma-ki, roojatzi iñaanta-paakinari. 18 Riira Awinkatharite
neshironkateerini paata oweyaantyaawoni kitejeri ipiyeerika. Tema
piyotzi eeroka, osheki ramitakotakina Onesíforo nojeekan-takari Efeso-ki.

Pikimita-kaantyaa eerokami rowayirite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo

2 1 Notyomi, tema riitaki neshironkateemiri Jeepatzii-totaa-rewo
Jesús, okantashitzimaetyaa raawyaa-shireta-kaemi. 2 Tema
pikemakina jempe okanta niyotaantaki atziripaeniki. Otzimatyee
piyoshiiyite nimaeka ameentaa-rewo riitaki mataneeroni riyotaa-neeri
eejatzi itsipa-paeni. 3 Pamaakowentyaa piñaa-shintsita-kowenta-neeyaari
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Pikimita-kaantyaa eerokami rowayirite.
4 Tema apaani owayirita-chari tee iñeetziri rantaneero antawae-rentsi
rantayita-piintee-tziri. Tema otzimatyee retapaentyaawo ikantakiriri
reewarite. 5 Kantacha eejatzi pikimita-kotyaari ipinatee-tziri oyiishiteen-
tsiri ishiyeeyani. Tema antawo iñaashintsitakawo. Roo kanteencha
imatantyaawori royiishitante otzimatyee retanakyaawo iñaanta-
piintyaawo. Rooma ramataa-shiwaetyaa-rika ikoyi royiishitantemi,
eerowa ipinatee-tziri. 6 Kantacha eejatzi pikimita-kotyaari ikanta apaani
pankiwae-rintzi. Tema riitaki etapiintawo rowayitawo okithoki iwankiri.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Otzimatyee pikenkishiryaa-kotero nokanta-yitakimiri. Tema riitaki
Awinkatharite kemathatakaa-perote-mironi maawoeni.
8 Pikenkishiryaa-koteri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo icharinitakari
pinkatharini David. Añahae rirori ikamawitakaha. Rootakira iroka
Kameethari Ñaantsi nokenkithata-koteeri. 9 Rootaki natsipeta-kowentari
noñaantawori nimaeka roojowaeteetana, romonkyaa-waeteetana, ikimita-
kaantee-takina naakami owantzinkari. Rooma iñaani Tajorentsi eero
imateetziro roojoteetero roori. 10 Rootaki namawetan-tawori nimaeka
maawoeni nokemaatsi-waetakari, okantakaan-tziro netakotari ikaatzi
riyoshiiteeri Jeepatzii-totaa-rewo Jesús rowawijaako-shire-yiteeri.
Ari okantyaa ashi rowantee-yaawori rañaayitee. 11 Iroka maperori
ikantee-tziri:

Aririka akama-koteeri Jeepatzii-totaa-rewo, aritaki atsipatee-yaari
rañaakaa-yitee.
12 Aririka amawe-waenitaki, ari atsipatee-yaari apinkathari-wentantee.
Rooma aririka akante: "Tee noñeeri." Aritaki imatee eejatzi aaka.
13 Okantawitaka tee añaawitawo oetziñaarikowentyaari, riima rirori
roetziñaariko-wenta-yitee.
Tema ashi rowaero rirori, tee ithañaa-pithatantawo okaatzi
ikashiya-kaantziri.

Pikimityaari antawae-ryaantzi raakameethee-tziri

14 Piyotaan-teero iroka. Pishintsi-tantero ikowakaanta-perotziri
Tajorentsi: Eero iñaanata-wakaa-wenta-shiteetawo ñaantsi-paeni
kaari rooperota-tsini. Tema kantacha owarishireteri ikaate kemironi.
15 Otzimatyee piñaashintsiteeyaa pitampatzikateero ñaantsi kyaariperori,
ari okantyaa raakameetha-wentan-tee-mirori Tajorentsi. Pikimita-
kotyaari antawae-ryaantzi kaari tzimatsini oetyaa ikaaniwenta-kotyaari.
16 Eero pikemijanta-waetziro eeroka iñaawaetashitee-tari ñaantsi
kaaripero-yitatsiri. Arira opoñaari itheenka-tajorentsitan-teetzi.
17 Okimiwitakawo owawathatanta apathaa-waeterika. Rootaki awiji-
mota-kiriri Himeneo eejatzi Fileto. 18 Ikinakaa-shiwaetakawo rirori
riyotaan-tziro kyaariperori, ikantaki: "Teera kyaaripero añaayitee aririka
akamayitaki, tema añaayiteero roshiya-kaawentee-takiri 'añaamentotsi.' "
Iroka okaatzi riyotaan-tawitakari rowari-shiryaan-takari ikaateeyini
ikemijanta-witanaa. 19 Roo kanteencha, okimiwitakawo rowatzika-tyeemi
Tajorentsi roo-perori itzinkami, ari rowetsikakimi ipanko. opoñaashitya
ipataka-kotaki apite jankina-rentsi ikanteetzi: "Riyotziri Awinkatharite
ikaatzi rashitari." Eejatzi: "Ikaate awentahae-yaarini Jeepatzii-totaa-rewo,
otzimatyee rookaero kaariperota-tsiri."[a]

---

[a] **2.19** awentahae-yaarini = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Jame oshiyakaawen-tawakiro okaatzi tzimatsiri ipankoki apaani
ashaahantzinkari. Tema eenitatsi owaneenka-yitachari chomo-
paeni, poreryaanakitatsiri, osheki ineshironkatziro. Roo kanteencha
eeniyitatsi incha-naki eejatzi chomo, tee ineshironka-pero-tziro iroka-
paeni. 21 Aririka akite-shire-yitanee, ari ikimi-yitee-yaawo chomo
ineshironkatziro ashitawori, ikowa-piintzi rowanta-yityaawo. Ari
ikiteshiretakaanee Ashiteeri, aamakowentyaa antayiteeniri kameetha-
yitatsiri. 22 Inteena powayiteero ikowa-shiwaetari ewankari-paeni,
poshiya-kaantero pishiya-pithata-tyeeromi. Tema rootaki piñaamata-
piinta-nakyaari pikameetha-shire-yitee, pikyaaryoo-wentyaa,
petakotantya, kameetha pijeeka-kaantayite, pitsipa-yitee-yaari
kiteshireri ikaatzi awentaa-yitaariri Awinkatharite. 23 Eero piñaawae-
yitziro ñaantsi kaari kameethatatsi, tema rootaki opoñaantari
ikija-wakaan-teetari. 24 Rooma aakapaeni rompera-yiteera Tajorentsi, tee
okameethatzi añaana-minthata-wakaeyaa aakapaeni. Tema otzimatyee
aneshinonkatawakaeyaa, akiyothanite ayotaantee, atsinampa-shirete,
25 eentsikiroeni akantawentyaari akaminaa-yiteri kijaneenteeri, aama
aritaki ipiya-shireta-kaeri Tajorentsi, aritaki riyota-koteero kyaariperori.
26 Ari okantyaa riyotan-teeyaari ishirika-kityaa riwiriki Kamaari, tema
riitaki omperawaeta-piinta-kariri, ishintsiwentziri rantayiteniri ikowashi-
yitari rirori.

Jempe ikanteetyaa ijeekaetee paata iweyaanta-paakyaawoni kitejeri

3 1 Otzimatyee piyote, paata oweyaanta-paakyaawoni kitejeri antawo
opomeentsitzi-moyitee. 2 Iroka ikantayityaa atziri-paeni: Apaniroeni
ineshironka-pero-waetyaa, iñaawenawaetashityaa roshekiiro rashaahawo,
rajahaa-wenta-waetyaa, eero ipinkathatantzi, itheenka-tajorentsi-
waete, ipiyatha-waetyaari ashitariri, eero riyoteero ipasoonkitante,
ikaweyan-tawaete, 3 eero retakotantaa, eero ikowa-piintee ipeyakotante,
itheeya-kotan-tawaetyaa, eero romaanta-kaawo ikowa-shiwaetari,
osheki rowatsinaan-tawaetee, ikijaneentero kameetha-yitatsiri, 4 pithoka-
shitan-tanir irikapaeni, eero iñaakonita, osheki ikantakaa-pero-waetyaa,
osheki iñaamawaetyaawo ikowashi-yitari awijanakiro ikowakaa-witariri
Tajorentsi, 5 ari roshiya-kowaeta-kyaarimi pinkatha-tajorentsi-waetaniri,
roo kanteencha osheki itheenki otzimi-motziri Tajorentsi ishintsinka.
Eerowa pitsipa-yitari eeroka. 6 Tema imatakiro irika-paeni ijeeka-
wankotantaki, ramatawi-yitakiro tsinani-paeni shipeta-shireri, antawo
ikenkishiryaa-kaayitawo okaaripero-shirete, otzimatyee awentee-yaari
irika-paeni, rootaki opoñaan-tyaari oñaama-shirewaeta-nakyaa roori.
7 Rootaki okowa-perotan-tanakyaari iyoperotero, roo kanteencha tee
iyotakoperotzimaetawo okaatzi rooperota-tsiri. 8 Rootaki imatakiri
paerani sheripiyari Janes eejatzi Jambres, ikoshekakari Moisés, ari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikimitari irika atziri-paeni amatawitan-taniri, tee ookimo-shiretari okaatzi rooperota-tsiri. Kaari-pero-shireri irika, raminaa-shiwaetaka okaatzi ikemijanta-yiwitakari.[b] 9 Eerowa imatziro, aritaki riyoeta-nakiri aminaashi-waeta okaatzi rantziri, aritaki roshiya-kotee-yaari sheripiyari akenkithata-kotakiri.

10 Rooma eeroka, pikimiteena naaka, okaatzi niyotaan-tziri, jempe nokinakaero, oeta nokoyiri, nokyaaryoo-wentanta, nentsikiro-wentanta, netakotanta, namawenita, 11 owatsinaa-waeteetakina, ikemaatsita-kaawaetee-takina, okimita okaatzi awiji-mota-kinari Antioquía-ki, Iconio-ki, eejatzi Listra-ki. Tema osheki ratsipeta-kaawenta-kinari. Roo kanteencha rookakaa-wenta-piintakina Awinkatharite. 12 Ari okantyaari, aritaki rowatsi-naaryaa-koeteeri ikaatzi rashiyitaari Jeepatzii-totaa-rewo Jesús kowanaa-tsiri ipinkatha-tajorentsita-nite. 13 Riima kaari-perori atziri-paeni, amatawitan-taniri eekiro imaperota-tyeeyaa, rashi-minthatyaawo ramatawitanta-piinte, imateetzi-tyaari rirori ramatawiteeteri. 14 Rooma eeroka, poejokirotyaawo okaatzi piyotakiri, okaatzi pawentaa-naari. Tema piyotzi iita yotaaki-mirori. 15 Ari petanakawo eeniro peentsitanaki piyota-koteero Tajorentsita-tsiri Jankina-rentsi. Ari opoñaari piyotee aritaki pawijako-shiretee aririka pawentahae-yaari Jeepatzii-totaa-rewo Jesús. 16 Tema maawoeni Jankina-rentsi-perori, riitakira Tajorentsi tajonka-shiryaan-takirori rojankinee-tanta-kawori. Rootaki riyotaan-teetari, rootaki ishintsi-theetantari ikaminaan-teete, rootaki itampatzikae-tantari, rootaki iñaantee-tantari okantyaa ikameetha-shiretan-teetyaari. 17 Ari iñeerori ikaatzi rashitaari Tajorentsi riyopero-shireteero rantayiteero okaatzi kameethata-tsiri.

Pikenkithateero ñaantsi

4 1 Iroka okaatzi noshintsi-temiri pantero. Riyotzi Tajorentsi nokantzimiri, riyotzitawo eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, itzimi amina-koteerini rantayitakiri maawoeni añaayita-tsiri, eejatzi ikaatzi kamayiteen-tsiri. Tema rootzimateentsi ikoñaatee ipinkatha-ritapae. 2 Pikemi nokantemi: Okowa-perotatyaa powetsikyaa okini pikenkithateero iñaani, teera apatziro pikenkithateero aririka okameethatzi-motemi, tema otzimatyee pimatero eejatzi aririka pikowaenkata-kote. Aririka piyotaante, otzimatyee pitampatzikatante, pishintsi-waantete pikaminaante, piñaa-shintsi-thatante, roo kanteencha

---

[b] **3.8** Ikenkishiryaa-koetziri Janes eejatzi Jambres sheripiyari irikapaeni, Apitantoni-jatzi irika. Tema paerani rookakaa-wentan-taariri Moisés isheninka-paeni Israel-paeni, irika sheripiyari-paeni roshiya-kowitakari Moisés, riraa-ntsita-kaero nijaa, ikoñaata-kaayitaki eejatzi osheki mashero.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paamaeyaaha pithaakyaa-wenta-piintziro-kari aririka pimayita-neero.
3 Tema paata, eero ikowaetee ikemijanteetero tampatzikari piyotaan-
tayitziri nimaeka, tema ari ipiyota-paakyaa itsipa ikaate yoteerini, ari
raminaa-shiwaetyaari riyotaantero ikowa-shiyitari rirori. 4 Rootaki
opoñaan-tyaari ipiya-shiteetero ikemijanteetero ikenkithata-shiteetari,
rokae-tanakiro ikemijantee-tziro rooperota-tsiri. 5 Rooma eeroka,
pikiyothanite, pamawetashi-yitee-yaawo awiji-motemini pinteneetyakaa-
yitziro Kameethari Ñaantsi, otzimatyeera pimonkaatero okaate
panteeniriri Awinkatharite.
6 Tema naaka kimitaka rooteentsi nopeyakotyaa, noshiya-kotyaawo
ijakoeta-piintziro imiriteetziri ratsipeta-kaetaniki Tajorentsi,
aritaki jakotzi-matakaha imiriteetziri. 7 Nokyaaryoo-shire-piintaki,
noshiyakaawitaka nomatakiro antawo nomankyaan-tapiinta.
Okimiwitakawo eejatzi aritaki nomatakiro noyiishitantzi areetakina
jempe oweyaa noshiyi. 8 Okimiwita-kawo riitakimi Awinkatharite
owayita-kironi amathee-rentsi ipaeteeriri tampatzika-shireri-paeni. Tema
Tampatzika-shireri rirori Awinkatharite, riitaki yotanta-paatsini kyaari-
pero-rika ikameetha-shireteetzi, aripaetera ipapaenawo nashitari naaka.
Teera apatziro naaka, ari ikimitaa-yiteeri ikaate kaari ojamanitatsini
royaako-taari ipiye.

Apaniroeni ikantee-tziri Timoteo

9 Nokowa-pero-taki paminaminate jempe pikantyaa pipokan-
tyaari intsipaete nojeekira naaka. 10 Tema rookawenta-nakina Demas,
okaema-shireteeri rirori jaawiki-jato. Jatee Tesalónica-ki. Riima
Crescente ikinanakiro rirori Galacia-ki. Ari ikimitakari Tito ikinanaki
rirori Dalmacia-ki. 11 Apatziro ikantakaawo Lucas riitaki jeekaneentsi
apaniroeni itsipatana jaka. Rootaki nokowantari pipoki eeroka
pitsipata-kyaari Marcos, aritaki imatakiro rirori ramitakotena. 12 Tema
notyaanteeri Tíquico janta Efeso-ki. 13 Aririka pipokanaki eeroka,
pamaenawo nowewiryakowo nookanakiri paerani nampitsiki Troas
ojeekira ipankoki Carpo. Nokoyi pamaenawo nojankina-yitani jeekatsiri
janta. Riira nokowa-perotzi piyoshiiteri pamaenari nomashi-tsite
nojankina-yitziri. 14 Riima Alejandro, eshiro-pakori riitaki oñaashirenka-
piinta-kinari, rowajankitahaa-tyeerira Awinkatharite. 15 Riijatzira
paamaeyaari eeroka, tema imaperotakiro rotzika-tzikatakiro okaatzi
nokenkithata-koyitakiri, osheki ikijawenta-kinawo. 16 Tema owakira
rahaetakina paerani naaka ijeekira pinkatha-ri nokamanta-kotero
okaatzi ikantakoe-takinari, tekatsira apaani tsipata-nakinani, ithonka
ishiya-pithata-nakina. Roo kanteencha, tee nokoyiro naaka rowajankitaa-
wenteeteri iroka. 17 Tema itsipa-shiretakina Nowinkatharite, riitaki
ñaapero-shireta-kaakinari. Rootaki nomatan-takawori nokenkithata-kaeri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maawoeni, ari okanta ikemathatan-takinari kaari asheninkata. Rootakira
rowawijaa-kotan-tanari Nowinkatharite rashiryahae-tenami, okimitawo
rookaetziri apaani atziri manitzi-mooki royaari manitzi-paeni. 18 Riitaki
Awinkatharite aminako-wenta-kinari kaari rowashironkae-tantana,
eekiro riyaata-kaatyeero roojatzi nareetan-teeyaari ipinkathari-
wentantzira Inkite-jatzi. Ashi rowaero rirori rajahaa-wentee-teeyaari.
Kyaariwé.

Oweyaanta-paakawori itajonka-wentan-teetzi eejatzi wethataantsi

19 Nokoyi powethatyaanari Prisca eejatzi Aquila, ari pikimitakiri
Onesíforo, eejatzi ikaatzi jeeka-wankotziriri. 20 Riima Erasto, ari
ijeekapaaki rirori Corinto-ki. Riima Trófimo, naaka ookanakiriri
Mileto-ki, imantsiya-waeta-paakitzii. 21 Otzimatyeera piyaate intsipaete
pareetan-tyaari nojeekira naaka tekira okyaawon-tsita-neeta. Tema
ikaatzi akantayiteeri jaka “noyemijantzin-karite-paeni,” rowethatee-
yimini. Irika ikaatzi wethatzimiri: Eubulo, Pudente, Lino eejatzi Claudia.
22 Okantashitzimaetyaa ijeeka-shiretan-teemi Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, ari ineshironkayiteemi. Kyaariwé

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI PABLO ROTYAANTZINIRI TITO

Wethataantsi

1 [1] Naaka Pablo otyaantzimiro iroka, tema naaka romperatanewo
Tajorentsi. Naaka Rotyaantaa-rewote Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, ari
okantyaa ikemijanan-teeyaari ikaatzi riyoshii-yiteeri Tajorentsi, riyoteero
rooperota-tsiri ipinkatha-tajorentsiteero. [2] Royaa-koteeri rirori-paeni
ashi rowaero rañaayitee. Rootaki ikashiya-kaantakiri paerani Tajorentsi
tekiraha rowetsikiro kepatsi. Teera ramatawitantzi Tajorentsi. [3] Okanta
omonkaapaetetaka, roñaahantaka Tajorentsi Owawijaa-kotan-taniri.
Riitakira kantakaan-takirori ikenkithatan-teetyaawori iñaani. Imatakina
naaka rotyaantakina nokenkithata-kaante. [4] Eeroka Tito notyaantzini
iroka nojankinari. Nokimita-kaantakimi Kyaariperomi notyomin-teemi,
ari atsipata-wakaa akemijantee. Okantashitzimaetyaa ineshironkateemi
Ashiteeri Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
Owawijaa-kotaniri, okantashitzimaetyaa retakoteemi, piñeero pijeeki
kameetha.

Rantayiteri antaripero-paeni eejatzi jewari-paeni

[5] Rootaki nookanta-nakimiri Creta-ki pitampatzika-shire-yitante,
piyoshiite antaripero-paeni jewaterini kemijantzinkari-paeni, rootaki
nokowakaa-kimiri. [6] Ikaate jewayita-tsini otzimatyee ikameetha-
shirete, eero itzimawaetzi ñaaweata-kowaeta-shityaarini, ikinaatyaawo
iina, ikemijantayitee itomi-paeni-paeni itzimi-kari kantako-waeterini
piyathari irika, ñaathatan-tashi-waetachari. [7] Tema riitaki Tajorentsi
rantawaeteeniri jewatziriri kemijantzinkari-paeni, otzimatyee
raamawentyaa itzimi-kari kantako-waeterini ikante, ajahaawaetaniri
irika, kijinkari irika, shinki-tzinka irika, antantzinkari irika,
ikowashiwaeta ishekiiro rashaahawo [8] Tema otzimatyee roemaan-
tayite ipankoki, ranta-piinteero kameethari, ikiyothanishirete,
itampatzika-shirete, ikiteshirete, iñaakota-nityaa, [9] ikyaaryoo-shirete

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikenkishireyaawo ñaantsi iyotahae-takiriri, ari okantyaa imataneero
rirori riyotaantero kyaari-perori, ari okantyaa eejatzi imonkatziyan-
tyaariri kaari yotakoteroni tampatzikari. 10 Tema osheki kowatsini
iñaanatawakaan-tashi-tyaawo, iñaawaeta-shiwaetyaa, ramatawitantzi.
Riitaki antayita-kirori irika iitashi-waeta-chari "Totameshitaa-rewo."
11 Otzimatyeera pookakayiri eeroka riyotaan-tayitzira, tema osheki
ikompita-kaaka atziri-paeni ikaatzi ijeeka-wankotee-yirini. Riyotaanta-
shitawo irika-paeni kaari rooperota-tsiri, apatziro ikowa-shiteeyani
raantyaawo koriki. 12 Tema eenitatsi paerani apaani Creta-jatzi
kamantanta-nirita-tsiri, ikantaki: "Maawoeni Creta-jatzi, theeri naaka-
paeni, kaari-perori, perantzipaeni naaka, niyawae-tzinkari naaka."
13 Kyaariperori iroka ikantakiri. Rootaki pikijathatan-tyaariri eeroka, ari
okantyaa ikemijantee-tantyaawori tampatzikari, 14 ari okantyaa ipakaan-
tyaawori ikemijanta-piintziro ikenkithata-shiyitari Judá-paeni, tema
ishintsi-tantaki ipakahaetero kyaariperori. 15 Rootaki akanta-piintziri
aakapaeni: Apaani kiteshireteen-tsiri, tekatsira iityaa owaaripero-
shireterini okantawitakyaa eerorika ipinkawaetzi. Riima apaani
theenka-shireri, kaaripero-shireta-tsiri, tekatsira iityaa kiteshireta-kaerini
okantawitakyaa ipinkawae-wityaa. Tema owaari-pero-shireta-waetaka.
16 Roshiyakaatzi riyota-koteeri Tajorentsi. Teemaeta, tema okaatzi
rantayitziri ari roñaahan-tzirori tee riyota-koteeri, tema Tajorentsi osheki
ipinkima-takiri irika. Tema ipiyathata-piintakari irika, tekachaa-jeeni
apaani kameethari ranteniri.

Riyotaan-teetziro Kameethari Ñaantsi

2 1 Rooma eeroka, okowatyaa piyotaan-teero okaatzi tampatzikata-
tsiri, iroka okanta-kota: 2 Ikiyothanishireyitee antaripero-paeni,
iñaakoniteeyaa, ikenkishiryaa-kotero kameetha rantayiteri, ithotyahaero
ikemijantee, retakotanteyaa, ramawewaeteeyaa. 3 Ari okimi-yityaari
eejatzi tsinani antawo-pero-paeni, opinkatha-tajorentsitantee,
eero oñaawaeta-kotan-tashi-waeta, eero oshinkita-piintayita. Tema
otzimatyee iyotaan-tayiteero okaatzi kameetha-yitatsiri, 4 ari okantyaa
okowaka-shireta-kaantyaawori otsipa tsinani-paeni aakameetha-yiteri
oemi, eejatzi okimiteri otomi-paeni-paeni. 5 Okenkishiryaa-kotyaawo
kameetha antayiteri, okiteshireyite, antawae-ryaanto, opinkathateri
oemipaeni. Aririka omayita-neero iroka, eero itheenka-waetee-
tziro iñaani Tajorentsi. 6 Ari ikimitee-yaari eejatzi ewankari-paeni,
otzimatyee ikenkishiryaa-koyiteero kameetha rantayiteri. 7 Rooma
eeroka, pikenkishireeyaa piyotaan-teero tampatzikari, pikiteshiretee,
ari okantyaa ipinkatha-wentan-teete-mirori pantayitakiri, aritaki
oshiyakoe-taneemiro. 8 Ari okantyaa eero itzimanta kijimawente-mironi
pikanta-yitziri, tema ari ikaaniwentakyaa ikaatzi kenkishiryaa-witachari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikantako-waeta-shitemimi. 9 Otzimatyee pishintsi-yiteeri omperataa-rewo
eero ipiyatha-waetari omperatariri, tema ari ikowanee raakameetha-
peroteeri, eero iñaana-minthatziri aririka romperatyaari, 10 eero
ikoshiwaetziri eepichokiini, tema otzimatyee roñaahantero kameethatatsi
rameentee-tyaari. Rootaki iñahaetan-tyaawori osheki okameetha-pero-tzi
riyotaan-teetziro iñaani Owawijaa-koteeri Tajorentsi.
11 Tema Tajorentsi roñaaha-yiteero osheki ikaminthaa-yitee, riitaki
materoni rowawijaako-shire-yiteeri maawoeni atziri-paeni. 12 Riitaki
yotakaa-yiteerori apakaan-taawori atheenka-tajorentsitantzi, eejatzi
okaatzi akowa-shiyitari. Tema akiyothanishiretatyee nimaeka,
atampatzika-shiretatyee, apinkatha-tajorentsitantee, 13 amina-wookiteeri
oyaako-tani. Tema rootaatsi ipiyee Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki
amaeroni rowaneenkawo Owawijaa-koteeri, Tajorentsi. 14 Riitakira Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo shineta-shiteen-chari apaniroeni rowamaeteri.
Tema ikowatzii ipinawenteero okaatzi akaaripero-shire-yitaki. Rootaki
ikowa-peroteeri ikite-shireta-kaayitee, omatantyaari rashiyitee rirori,
akowaperoteero antayiteero kameethari.
15 Rootaki piyotaan-tayiteeri iroka. Pishintsi-tantero. Rootakira
pikijathatan-tyaari. Eerokataki rowaetaki pimonkaata-kaantero iroka,
otzimatyee rantatee-teero, tema ari pikinakaero eero imaninta-shiretee-
tantzimi eeroka.

Ineshironkatani owameetha-shireteeri

3 1 Otzimatyee pikenkishiryaakaa-piinteeri kemijantzinkari-
paeni ipinkatha-yiteeri pinkathari-wentan-tatsiri pinampiki,
eejatzi ikimiteri jewari-paeni. Eero ipiyatha-waetanta. Ikowaperoyite
rantayita-neero kameethari. 2 Eero ikiji-mateeri itsipa, eero iñaana-
minthatan-tashi-waeta. Tema retakotantatyeeyaa, itsinampa-shirete.
3 Paerani eenitatsi akantayiwita aakapaeni, amajontzi-shireta-waetzi,
apiyatha-waeyita, atzimpina-shirewitaka, antayitziro akowa-piinta-
shitari, eejatzi okaatzi anintakaa-shiyitari, owaariperota-piintakiri otsipa
asheninka, ona-kota-wakaa-waetawo oeyita-rika, amaninta-shiretantzi,
akijaneenta-wakaeyita. 4 Roo kanteencha okaa-paetekaha ineshironka-
yitee Owawijaa-koteeri Tajorentsi, retakoyitaari maawoeni atziri-paeni,
5 arira rowawijaako-shire-yiteeri. Roo kanteencha eenitatsira oeta
rantanta-kawori, teera aaka antashitee-yaawoni apaniroeni akameetha-
shire-yitee. Tema ineshironka-matsitee Tajorentsi. Ikimita-kaantakiro
riitaki omitsiryaayiteenimi, okimiwitaka owakira ojeekata-yiteemi
Ishire tajorentsi. 6 Tema okaatzi rantzimo-yiteeri Owawijaa-koteeri
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, riitakira Tajorentsi kantakaawori,
rotyaanta-kaero Ishire tajorentsi otsipa-shire-yitee okimieitakawo ijako-
pero-tanta-kityeeromi. 7 Rootaki rantanta-kawori iroka okini añaayitero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikashiya-kaayita-kaeri, rootaki oyaakoyiteeri nimaeka ashi owaero
añaayitee. Aritaki okanta, rootaki ikimita-kaanteeri nimaeka kameetha-
shireri irikapaeni, tema neshironkatan-taniri rirori.
8 Omaperotatyaa iroka okaatzi nokanta-kimiri. Rootaki nokowantari
piyotaa-yiteeri ikaatzi awentaa-naariri Tajorentsi, ikini ranta-piinta-neero
kameetha-yitatsiri. Omaperotatyaa okameethataki iroka, osheki inintaa-
yitee-yaawo. 9 Rooma aririka iñaana-tan-tawakaa-shityaawo jempe
ikanta-kota itziman-tayitakari paerani etakaan-tawori, eero pimatzitawo
eeroka pijateka-waetyaa, tekatsi oetyaa, aminaashiwaeta. Ari
pikimityaari eejatzi aririka iñaanata-wakante-tyaawo jempe okanta-kota
Ikantakaan-teetani. 10 Itzimi-rika ñaanatan-tawakaawori, pishintsithateri
pikamineeri. Eekiro-rika riyaata-kaatyeero, papiiteri pikaminayiri.
Eekiro-rika riyaata-kaatyeero, pomishitoyiri pitsipawitarira. 11 Tema
piyotakiri irika iparishiretaatzi, ikaaripero-shireta-waetaatzii. Apaniroeni
riyakowenta-waeta.

Apaniroeni ikantee-tziri Tito

12 Notyaanta-tyeemiri Artemas. Eerorika notyaantzimiri rirori,
aamaaka riitaki notyaantemi Tíquico. Aririka rareetakyaa pijeekira
eeroka, nokoyira pipoki eeroka pitonkiyoteena nampitsiki Nicópolis.
Ari nokoyiri naaka nokyaawon-tsita-koteri janta. 13 Riima Zenas yotako-
perotzirori ikantakaan-teetani, eejatzi Apolos, aririka ipoki-matanaki
rirori, pipawakiri paawiiri eeroka, ikashiya-kaeyaari ipokanaki-rika.
14 Tema maawoeni aakapaeni, eero ajeekashiwaetanta otzimatyee
aakameetha-yiteeri kowityaa-waeyita-tsiri.

Oweyaantawori wethataantsi eejatzi tajonka-wentaantsi

15 Maawoeni rowethatzimi tsipayita-kinari jaka. Nokoyi eejatzi
naaka powethateenari kemijantzinkari-paeni janta ikaatzi etakotanari.
¡Okantashitzimaetyaa ineshironka-yiteemi Tajorentsi maawoeni eeroka-
paeni! Kyaariwé.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI PABLO ROTYAANTZINIRI FILEMÓN

Wethataantsi

1 Naaka Pablo ojankinatzimiro iroka. Tema romonkyaawentee-takinari
naaka Jesús Jeepatzii-totaa-rewo jaka. Riitaki notsipatakari noyemijantzin-
karite Timoteo nojankinatzimiro iroka. Eeroka notyaantzini, Filemón,
osheki netakotzimi eeroka amitakota-piintanari. 2 Roojatzi nojankinatzini
Apia nokimita-kaantari "chooeni," nojankinatziniri eejatzi Arquipo
tsipayita-kaeri añaashintsiyita. Riijatzi nojankinatziniri kemijantzinkari-
paeni ikaatzi piyota-piinta-chari pipankoki. 3 Okantashitzimaetyaa
ineshironka-yiteemi Ashiteeri Tajorentsi, eejatzi Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, kameetha ijeekakaa-yiteemi.

Retakotanka eejatzi roshirenka Filemón

4 Aririka namanako-yitemi, antawo nopasoonkitziri Tajorentsi. 5 Tema
nokema-kotakimi osheki petakotantayita, pikinatari Awinkatharite
Jesús, ari pikimiteeri eejatzi ikaatzi rashiyitaari rirori.[a] 6 Rootaki
namana-kotan-tzimiri eeroka-paeni pikaatzi paapatziya-wakaa-
yitanaa pikemijanta-yitee, tema nokowatzii pikematha-perota-neero
kameetha okaatzi rantakaa-shireta-kaemiri Jeepatzii-totaa-rewo Jesús.
7 Noyemijantzin-karite, petakoyiteeyaari eeroka kemijantzinkari-paeni,
rootaki iñaanta-kawori rirori-paeni ithaamenta-shire-peroteeyani.
Roojatzira oemoshirenkaanari naaka, thaamentachana.[b]

Pablo ikantako-wentziri Onésimo

8 Niyotzi nimaeka, naaka riyoshiitaki Jeepatzii-totaa-rewo nomonkaata-
kaemiromi okaate panteeri.[c] 9 Roo kanteencha, apatziro nokowa-kota-shiteemi

---

[a] **1.5** rashiyitaari = kiteshireri [b] **1.7** rashiyitaari = kiteshireri [c] **1.8** riyoshiitaki = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eepichokiini, tema niyotaki jempe pikanta petakotanta. Pablo-wa naaka,
antariperotapaakina, romonkyaawentee-takinari Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.
10 Irika Onésimo owaetakaantziri “Kameethari”, nokoyi paakameethateeri.
Riitaki nokimita-kaantakiri naaka riimi notyomi romonkyaawentzirira
Jeepatzii-totaa-rewo. 11 Tema paerani pomperatan-takariri eeroka, tee
ikameethatzi-mowitzimi irika. Rooma nimaeka ari ikameethatzi-motee-mi
eeroka, ari ikimitzi-moteenari naaka eejatzi. 12 Notyaanteemiri Onésimo,
netako-perotari. 13 Oshekira nokowawitaka itsipateenami naaka. Ari okantakimi
ipoyaateemi eeroka ramitako-yitena jaka romonkyahae-takina okantakaan-tziro
nokenkithata-kotziro Kameethari Ñaantsi. 14 Tema rootaki kameethatatsi, tekira
nokemi pikantena eeroka oeta pikoyiri, tee nokoyi naaka noshints-itemi pantero
iroka, roo nokowaki eerokataki kantatsini oeta pikoyiri panteri.
15 Aamaa-shityaa roota-kirika omatantakari ishinetee-tziri irika Onésimo
ishiya-pithatan-takimiri paerani, ari okantyaa ikemijantan-tyaariri Jeepatzii-
totaa-rewo, roojatzi ipiyantee-yaari janta itsipatan-tapae-miri. 16 Roo kanteencha,
teera apatziro pikimita-kaanteeri pomperatani pikimi-witarira paerani, tema
pikimita-kaanteeri riimi pirentzi petako-perotani. Ari nokimita-kaanta-kariri
eejatzi naaka. Tema eerokaha mapero-teeroni petakoperoteeyaari pomperatari
koñaatziro, riijatzi romperataari eejatzi Awinkatharite. 17 Tema pikimita-kaantana
eeroka naaka pitsipatani, ari pikimiteeriri eejatzi rirori paakameethateri, pikimita-
kaanteri naakami paakameethatzi. 18 Eenitatsi-rika oeta kaari rinimota-kaemi,
eenitatsi-rika oeta rireewitzimiri, pikimita-kaantero naakami ireewitemini.
19 Naaka, Pablo jankinatzi-mirori iroka. Omaperotatyaa, aritaki nopinateemiro
rireewitzimiri. Oshiyakaajaantzi eerokawitaka ireewi-perotana naaka
nowawijaako-shiretee-mira 20 Ari okanta, noyemijantzin-karite. Nokowatzira
pikameethatzi-moteena eeroka, ikantakaa-neemi Awinkatharite paakameethateeri
Onésimo, tema rootaki otsinkaenari noshireki. 21 Rootaki nojankinatan-tzimirori
iroka niyotzi aritaki pimatakinawo, tema pimatakiro pawijakaa-nakiro okaatzi
nokowa-kota-kimiri. 22 Nokoyi eejatzi, paamaakowentyaa niyaata-shitemi pijeekira
eeroka, ari nojeekawaetapaaki. Rootakirika pikowa-kotan-takiri pamana-kotena,
ari ishinetakiro Tajorentsi omatyaa.

Oweyaan-tawori rowethatan-teeta eejatzi itajonka-wentan-teetzi

23 Rowethatzimi Epafras, notsipatakari jaka romonkyaawentee-
tanari Jeepatzii-totaa-rewo Jesús. 24 Rowethatzimi Marcos, Aristarco,
Demas eejatzi Lucas, notsipata-piintakari jaka. 25 ¡Okantashitzimaetyaa
ineshironkateemi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo! Kyaariwé.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINATZINIRI HEBER-PAENI

Tajorentsi rotyaantakiri Itomi ikenkithata-koteeri

1 1 Paerani, ikoyi-rika Tajorentsi riyotakaeri awaejatziteni oeta-rika,
riitaki Kamantan-taniri amironi ñaantsi. Osheki rapiipiintakiro
Tajorentsi, eenitatsi imatakaa-yitakiriri Kamantan-taniri-paeni. 2 Roo
kanteencha owakira rotyaanta-kaeri Itomi rirori ikenkithata-koteeri.
Tema riitaki Itomi rowetsika-kaaki paerani iroka kepatsi, riitaki rashita-
kaakari okaatzi rowetsika-yitakiri. 3 Riitaki Itomi ikimita-kaantakari riimi
rowaneenkatani, ishipakiryaaki. Ari ikimi-waetari jempe ikanta Ashitariri.
Tema oshintsitatzi iñaanitari, rootaki ashi owantawori jempe okanta-
yita owakira rowetsika-yitakiro. Tema imonkaata-paentziro paerani
omatantakari ikite-shireta-kaantee, riyaatee inkiteki, jeekapae rakoperoki
Ashitariri itsipata-paari ipinkathari-wentantzi. 4 Ari opoñaanakari
rawijayitziri Ronampiri Tajorentsi, antawo ririiperota-kaeteeri.

Riitaki Itomi awijayiteeriri Ronampiripaeni Tajorentsi

5 Tema Tajorentsi kantawaeri:
Notyomira eeroka.
Naakataki pipaapa-tentana nimaeka.
Ikantawaeri eejatzi:
Naaka tomitee-yaarini,
ipaapatetee-na rirori.
Tema tekatsira apaani ronampiri tajorentsi ikanteri Tajorentsi
ikimityaawoni iroka ñaantsi. 6 Paata aririka rapiiteero rotyaanteeri jaka
kepatsiki etanakawori itomi, ikanteete:
Ithaamentee-yaari maawoeni Ronampiri Tajorentsi.
7 Eenitatsi eejatzi ikenkithata-koetziri ronampiripaeni Tajorentsi, iroka
ikanteetzi:
Riitaki matakaeri Ronampiri tajorentsite ikimita-kotyaawo
tampyaaenka.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riitaki matakaeri rotyaantani-paeni ikimita-kotyaawomi paamari.
8 Rooma aririka ikenkithata-koteri Itomi rirori, iroka ikantzi:
Tajorentsi, ashi powaero eeroka pipinkathari-wentantee.
Ari pikimita-kotee-yaari pinkathari-paeni otzimi-motziri rinchakaakiri imatantari ipinkathari-wentantzi.
Roo kanteencha tema eeroka mateeroni pitampatzika-shiretee aririka pipinkathari-wentantee.
9 Eeroka koyirori kameethari, rooma kaari-perori osheki owatsimaemi.
Rootaki ijeepatzii-totan-teemiri Tajorentsi, pipinkatha-ritan-teeyaari. Riitaki pitajorentsite matakimirori.
Ijeetan-teemiro yeenkantsi ari okanta pikimo-shiretan-taari, pawijeeri pitsipata-piinta-witari.
10 Iroka otsipa ikenkithata-kotee-tziri Itomi, ikanteetaki:
Pinkathari, owakira etantanakari paerani eerokataki wetsikakiro kepatsi.
Eerokataki wetsika-kiro inkite.
11 Iroka okaatzi powetsikakiri, aritaki othonkaeyaa paata, rooma eeroka ashi powaero.
Ari okimitee-yaawo okaatzi powetsikani apaani paejato-mawori kithaarentsi.
12 Tema aririka opaejato-mawotaki pithaari, pankowimae-tziro, paminee otsipa owakirari pikithaatee-yaari.
Ari pikimiteerori paata powetsikani kepatsi eejatzi inkite.
Rooma eeroka ashi powaero eero pipaashini-waetee.
Eero pithonkataa.
13 Ikenkithata-koeteeri eejatzi, ikanteetzi:
Pijeekapae nakoperoki, apinkathari-wentante, roojatzi paata nowajankitaan-takyaariri kijaneenta-yitakimiri, aripaete pimakoryaa-kitzitan-teeyaari.
Tema tekatsi ronampiri Tajorentsi ikimita-kaanteri Tajorentsi ikamanteri iroka.[a] 14 Tema maawoeni Ronampiripaeni Tajorentsi, apatziro rotyaantee-tziri ramitako-yiteeri atziri-paeni awijako-shire-yitaa-tsiri.

Antawo owawijaako-shiretaantsi

2 1 Otzimatyee akemijantero okaatzi riyotahae-takaeri, okantyaa eero ookantawo. 2 Tekatsi materoni rowashiñahaero ikamantantakiri paerani Ronampiripaeni Tajorentsi, rotyaantan-teeta-kariri. Tema maawoeni kaari owayempitatyaawoni ikemijanteero, rowajankitahae-takirira ipiyathatakawo. 3 Aaka imaperoteete rowajankitahaetee eerorika

[a] **1.13** makoryaa-kitzitaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

owayempi-yitaawo ikenkithata-koetziro antawo awijako-shiretaantsi,
okaatzi retapaentari Awinkatharite Jesús ikenkithata-paentziro.
Tema rootaki ikamanta-yitakaeri aakapaeni akaatzi akemae-yakironi.
4 Riita-kira Tajorentsi iyotakaa-yitakaerori omaperotatyaa okaatzi
ikamantee-takaeri, tema imatakaan-takiro itajonka-wentan-teetzi,
roñaaha-kaantakiro kaari iñaa-piinteetzi, Ishire tajorentsi antakaan-
takiro iroka, rootaki omatantakari ikoyiri Tajorentsi.

Ikaatzi matakirori rowawijaako-shiretantzi

5 Okaatzira nokenkithata-kota-kimiri, kaarira Ronampiripaeni
Tajorentsi imatakaeri Tajorentsi ipinkathari-wenteero jempe ajeekayitee
paata. 6 Tema atziri-paeni mateeroni ipinkathari-wentantee. Tema iroka
ikanteetaki paerani:

¿Riiperoma irika atziri-paeni pikenkishiryaa-kotan-tariri?
¿Oetaka pikowantari pineshironka-yiteeri irika-paeni?

7 Tema eepichokira iñiiro nimaeka atziri-paeni tee rawijantzi, riitaki
Ronampiripaeni tajorentsi awijaneenta-kiriri.
Roo kanteencha, rooteentsi pamantheeteeri ipinkatha-rentsitan-
teeyaari, otzimi-moteeri rowaneenkawo.
Riitaki awijayiteerini maawoeni powetsikani.

8 Pikimita-kahae-yaari ikantahanki makoryaa-kitzitan-tariri
iijaneentani, rompera-yitee-yaari maawoeni.

Arira ikantakaa-yitee-yaari Tajorentsi atziri-paeni, tema eero itzimae
apaani kaari awijantaa-tsini. Roo kanteencha, tekiraata iñaayitero
nimaeka atziri-paeni ipinkathari-wentante. 9 Roo kanteencha eenitatsi
apaani atziri rotyaantee-takiri, riijatzi ñaapaentzirori eepichokiini tee
rawijantzi, imatzita-kawo Ronampiripaeni Tajorentsi rawijakiri rirori.
Riitakira nokanta-kotziri Jesús. Tema riitaki ñaakirori ikemaatsitaka
roojatzi ikamantakari, opoñaashitya ramantheetee-teeri ari okanta
ipinkathari-wentan-taari, otzimi-moteeri rowaneenkawo. Rootakira
ikamawentan-takaeri maawoeni, tema antawo ineshironka-yitee
Tajorentsi.

10 Oskeki otampatzika-taki jempe ikinakaakiro Tajorentsi ishinetakiri
Jesús ratsipeta-kowentee, ari ithotyaa-kirori Jesús okaate ranteri. Tema
Irika, ashiyitariri maawoeni, kantakaan-tzirori itzimayitan-takari
maawoeni, riijatzita-kira atsipe-wentaa-riri, rowawijaako-shire-
yiteeri, ari okantyaa itsipatan-teeyaariri, maawoeni itomiitari janta
rowaneenkawoki. 11 Iroka okanta-kota-perota, ikimita-kaantee Jesús
rirentzi, tema ari akaatziri aritaari Tajorentsi. Riritaari rirori ikite-
shireta-kaantzi, aritaari eejatzi aakapaeni ikite-shireta-kaayiteera Jesús.
12 Rootaki ikantan-takari paerani:

Nokenkithata-koteemi eeroka ijeekayitzi nirentzi-yitaari,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jempe-rika ipiyota-piintayita, ari noweshi-ryaawentee-miri
nomampahae-yaani.
13 Ikantaki eejatzi:
Nawentahaeyaari Tajorentsi.
Opoñaashita ikantzi eejatzi:
Irika Naaka, notsipa-yitaari itomi-paeni Tajorentsi ikaatzi
raminako-wenta-kahaanari.
14 Akanta-yitaka aakapaeni atziritzira, otzimi awatha, otzimi ira, ari
ikanta-paentari eejatzi Jesús, rootaki omatantakari ikami. Aripaete
rotsinampaa-kiriri Kamaari. Tema otzimimo-witari rirori Kamaari
ishintsinka ikoshekan-tayitariri ikaatzi kamayita-tsiri. 15 Ari ikinakaa-
kirori Jeepatzii-totaa-rewo rookakaa-wentan-teeri athaawan-tayitawo
kaamanitaantsi, kimiwaeta-nakami atzirita-nakityeemi kaamanitaantsi
rootakimi omperayita-nakaemi. 16 Omaperotatyaa, kaarira Ronampiri
Tajorentsi ipoka-shitaki Jeepatzii-totaa-rewo ineshironka-yiteeri.
Aakaha ipoka-shitaki, icharini-yiteera awaejatziteni Abraham.
17 Rootaki ratziritan-takari ikimita-paakae aaka rirentzi-yiteera, ari
okanta ithotyaan-taawori rirori ikowa-piinta-witakari ithotyahaeromi
Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo. Tema rashita-kaakari Tajorentsi
ratsipeta-kaani ipeyakotan-taawori ikaaripero-shire-witaka atziri-
paeni. Osheki ineshironkatan-taki rirori, ikyaaryootaki imatantaawori
ithotyaa-haero rirori. 18 Tema ratzirita-paentzi rirori Jesús ikemaatsita-
kaetakari, ikowashiryaa-kaawitee-takari. Rootaki imatantawori
nimaeka ineshironka-yitee akaatzi ikowa-shiryaa-kaawaetee-teero
kaari-perori-paeni.

Riitaki Jesús awijiriri Moisés

3 1 Noyemijantzin-karite-paeni oeteshiretaa-rewo, nokantee-yemini
pikaatzi ikaema-shireteemi Inkite-jatzi: Pikenkishiryaa-koteeri
Jeepatzii-totaa-rewo Jesús, iitziri “Awentaani”. Riitaki kimitakariri
apaani Otyaantaa-rewo, riijatzi ikimitakariri apaani Jewatziriri
ompera-tajorentsitaa-rewo. 2 Ikantahanki apaani Otyaantaa-rewo
ikyaaryoo-wentziro okaatzi ikantziriri otyaantziriri. Ari ikantakari
eejatzi Jesús. Ikimita-kotakari awaejatziteni Moisés, ikyaaryoo-wenta-
kiniri isheninka-paeni rashiyitari Tajorentsi, iiteetakiri “Inampi-panko
Tajorentsi.” 3 Roo kanteencha riitakira Jesús matzirori iriroperotzi,
rawijiri awaejatziteni Moisés, tema riitaki wetsika-kiriri paerani.
Oshiyawitawo ikanteeta-piintzi: “Pipinkathatero nopanko.” Tema kaari
pankotsi ipinkatheeteri, tema riitaki ipinkatheete ashitawori ipanko.
Jemperika itzimi wetsika-kirori pankotsi, riitaki riroperota-tsiri. 4 Riitaki
ashitawo pankotsi jempe itzimi wetsika-kirori, ari ikimitakiro paerani
Tajorentsi rowetsikan-tayita-kawori maawoeni. 5 Ikanteetzi:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Moisés kyaaryoo-wenta-kiriri isheninka-paeni iiteetziri “Inampi-
panko Tajorentsi.”
Roo kanteencha apatziro ikimi-witakari rirori apaani omperataa-
rewo, ikenkitha-yiteero okaate awijatsini. 6 Riima Jeepatzii-totaa-rewo,
riita-kira tomintariri ashitawori pankotsi, riitaki jewateeri ikaatzi
ikimita-kaantee-taari pankotsi. Aritakira akaateeri aakapaeni irika-
paeni iiteetakiri “Inampi-panko Tajorentsi” aririka akyaaryoo-wenteeri,
aminawokiteeri oyaako-tani roojatzi oweyaanta-paakyaawoni kitejeri.

Makoryaa-mentotsi rashitari Tajorentsi

7 Iroka okantakiri Ishire tajorentsi:
Pikemaeri nimaeka Tajorentsi iñaawaetzi, ikantzi:
8 Eero pikijo-shireta-waetzi.
Pikimitari-kari pithoka-shita-kinari paerani iñaanta-shireta-
waetakina ochempi-mashiki
9 Arira ikowakaa-witakina piwaejatziteni nowajankitaa-yiterimi,
iñaanta-shireta-waetakina,
Iñaawitee-yakawoni noneshironkatakiri okaatzi 40 ojarentsi.
10 Rootaki nokijan-tanakari,
Nokantaki: Ashi royiro itzimpina-shireta-waete,
Tee ranta-piintziro nokowakaeriri.
11 Nokijankaki nokantanaki:
Eerowa nareeta-kaayitaari nomakoryaa-mentoki.
12 Noyemijantzin-karite-paeni, paamaakowentyaa pipakayiri-kari Tajorentsi,
Kañaanitatsiri. Eero pikaaripero-shireta-waetzi, eero pitheenka-shireta-waetzi.
13 Roo kameethatatsi pikowaka-shireta-wakaa-piinteeyaa poshire-yiteeyaari.
Peta-nakyaa-woota nimaeka ari okantyaa eero ramatawitee-tantzimi
pantayiteero kaari-perori, rootaki kijoshireta-kaawaeteni. 14 Rooma aririka
oejokiro-perota-neeyaari Jeepatzii-totaa-rewo, roojatzi iweyaanta-paakyaawoni
kitejeri, aritaki añahaero itsipa-mintha-yitee. 15 Rootaki ikantan-teetari:
Pikemaeri iñaawaetzi Tajorentsi, ikantzi:
Eero pikijo-shireta-waetzi.
Pikimitari-kari pithoka-shiwaeta-kinari paerani.
16 ¿Itzimikama pithoka-shita-kariri ikemataa-witakawo iñaani Tajorentsi?
¿Kaarima irika-paeni reewawentakiri paerani Moisés ipoñaakaakari
Apitantoniki? 17 ¿Itzimikama ikija-piintakiri Tajorentsi okaatzi 40
ojarentsi? ¿Kaarima antapiinta-kirori kaari-perori, thonkaen-chari
ochempi-mashiki? 18 ¿Itzimikama ikenkithata-koetaki ikanteetaki:
Eerowa nareeta-kaayitaari nomakoryaa-mentoki?
¿Kaarima iiteetakiri piyathari-paeni? 19 Ari añiirori oeta kantakaan-
tzirori kaari rareeta-kaantee-taari, tema rootaki kantakaan-takirori tee
ikemijantee-yini.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 [1] Eenirowa otzimi ikashiya-kaakaeri aakapaeni okimiwitakawo
rareeta-kaayiteemi imakoryaa-mentoki. Rootaki pipinkathatan-
teeyaariri, otzimi-kari otzikawa-kimini eero pareetantaa.[4.1-11] [2] Tema
akemayiteero aakapaeni Kameethari Ñaantsi, ari akimiyitaari ikanta
awaejatziteni paerani. Roo kanteencha tee inintaa-maetyaawo irika-paeni
ikemako-yiwita-wakari, tema tee rawentaa-shireta-nakyaawo ikemayi-
witakari. [3] Rooma aakapaeni awentaa-yitakari, aritaki rareeta-kaayitee
imakoryaa-mentoki. Iroka ikenkithata-kotakiro imakoryaa-mento,
ikantaki:

Nokijankaki nokantanaki:
Eerowa nareeta-kaayitaari nomakoryaa-mentoki.

Tema rootaki ikanta-kotziri Tajorentsi ithonka-kirowa paerani
rantawaetaki owakira rowetsikan-takawori kepatsi. [4] Tema eenitatsi
jempe okenkithatakota 7-atsiri kitejeri, ikanteetzi:

Iroka 7-atsiri kitejeri ari ikaatapaakiro rantawaeri Tajorentsi,
makoryaapaaki.

[5] Iroka makoryaantsi roojatzira ikantakoe-tziri, ikantee-tziri:

Eerowa nareeta-kaayitaari nomakoryaa-mentoki.

[6] Ari okantari. Rootaki itziman-tayitee-yaari makoryaa-shire-yitaa-
tsini. Riima itsipa-paeni etayiwita-kawori, tee rareeyiteeyaa, tema tee
ikemijantzi ikenkitha-witee-takanari Kameethari Ñaantsi. [7] Okanta
awijaki paerani osheki ojarentsi, rapiiteero Tajorentsi ikenkithata-koteero
otsipa imakoryaa-mento, iiteero "nimaeka." Rootakira rojankinata-koteeri
awaejatziteni David, ikantaki:

Pikemaeri "nimaeka" Tajorentsi iñaawaetzi, ikantzi:
Eero pikijo-shireta-waetzi.

[8] Ari imatakiromi paerani Josué imakoryaa-perota-kaayiteerimi
awaejatziteni, eero rapiiteeromi Tajorentsi ikenkithata-koteeromi
otsipa imakoryaa-mento. [9] Arira iyotziri eenitatsi oshiyakaa-wenta-
chari imakoryaa-mento-perotee-yaari rashiyitaari Tajorentsi. [10] Rootaki
roshiya-kaawentakiri paerani Tajorentsi imakoryaa-wentakiro rantawaeri
ithonka-kirowa. Ari ikantee-yaari ikaate makoryaa-shire-yitaa-tsini
aririka othonkae-yaari rantawaeri.

[4.1-11] Iroka imakoryaa-mento, eenitatsi oshiyakaa-wenta-chari jaka. Paerani imakoryaan-takari Tajorentsi rowetsikakiro kepatsi, ikimita-kaantakiro "imakoryaa-mento" iroka 7-atsiri kitejeri imakoryaan-takari. Okanta ojamanitaki paerani, ishitoyee Judá-paeni janta Apitantoniki, 40 ojarentsi ikina-kina-waeyitaki, roojatzi rareetan-takari kepatsiki ikashiya-kaakiriri Tajorentsi. Roojatzira iroka kepatsi iiteetakiri "imakoryaa-mento." Iroka oshiyakaa-wenta-chari "Imakoryaa-mento" riitaki kemijantzinkari-paeni, tema eenitatsi kantatsiri: "Rootaki inkite imakoryaa-mento kemijantzinkari-paeni." Eenitatsi itsipa kantatsiri: "Rootaki 'imakoryaa-mento' iroka awentaa-shiretani rowawijaako-shiretante Tajorentsi, tema tee okowa-jaantyaa iñaashintsi-waeteetyaa rawijako-shiretan-teeyaari."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Otzimatyeera akemaatsi-takowentee-yaawo areetan-teeyaari jempe
amakoryaa-shire-yitee, oshiyayitaari-kari piyatha-yiteen-chari paerani.
12 Tema owañaantaniro iñaani Tajorentsi, shintsi-paantero okanta.
Okimitawo ojataa-mento-tsi thoyempi-perota-tsiri apimeneteki, tee
oshenkaa-kanta otoshireyitante roojatzi inthomoeki iipathan-tsiki. Roo
maperotzirori iñaani Tajorentsi oshiyawaetaka otoshireta-tyeemi, ari
okanta iyotakaan-tantawori ikenkishireteetari, ikowa-shiretee-tziri
eejatzi. 13 Tema ikaatzi rowetsika-yitakiri Tajorentsi, tekatsira materoni
romana-pithatyaari eero iñaantari. Tema Tajorentsi riyota-koteero
maawoeni antayitakiri, riitaki aminako-yiteeroni eejatzi.

Riitaki Jesús awijiri Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo

14 Irika Jesús Itomi Tajorentsi, riitaki awija-perota-kirori inkite.
Riitaki akimitakaantyaa Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo. Rootaki
oejokirotan-tyaariri awentaa-shireteyaari, ikemaetakae akantaki:
"Nokemijanteeri Jesús." 15 Tema irika Jesús ikimitari Jewatziriri
ompera-tajorentsitaa-rewo, rootaki ineshironka-yitan-teeri otzimi-rika
pomeentsitzi-moyiteeni. Tema paerani tzimawitaka rirori ikowa-shire-
witakari, ari ikimita-kotee aakapaeni añaayitzirowa awijimo-yiteeri.
Roo kanteencha teera ikaariperotaa-paentzi eepichokiini rirori.
16 Rootaki awentaan-tyaariri amanapiinteeri Jesús, oshiyakaan-teero
aatashiretaa-tyeerimi jempe ipinkatha-ritee. Aritaki ineshironka-yitee, ari
ikaminthaa-yitee akowityaa-shireta-waete-rika.

5 1 Tema Tajorentsi owakiriri paerani Jewatziriri ompera-
tajorentsitaa-rewo. Riitaki kantako-wenta-yiteerini atziri-paeni
kaaripero-shire-yitatsiri. Riitaki taayiteeroni ratsipeta-kaani rashita-
kaetariri Tajorentsi. 2 Tema atziri irika Ompera-tajorentsitaa-rewo,
otzimi-motziri rirori pomeentsitzi-moyitariri. Rootaki riyotan-tawori
ramatsinka-wentari tzimpina-shireta-waeyita-tsiri atziri-paeni ikaatzi
pokashitziriri, ikaatzi majontzi-shire-yitatsiri eejatzi. 3 Imatzitawo
rirori itaawenta ratsipeta-kaani ikini ipeyakoe-teniri ikaaripero-
shireta-waetzi, rantziro rirori ikimita-piintziniri atziri-paeni. 4 Tekatsira
Ompera-tajorentsitaa-rewo kowakashiwaeta-chani apaniroeni rompera-
tajorentsite, tema Tajorentsi owayitziriri, ikimitakiri rowakiri paerani
awaejatziteni Aarón.
5 Ari ikantakari eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo, kaarira kowashiwaeta-
chani apaniroeni roshiya-kotaari Ompera-tajorentsitaa-rewo
rajahaa-wenta-waetan-tyaari. Tema riitaki Ashitariri Tajorentsi
matakirori, ikantziri:

Notyomira eeroka,
Naakataki pipaapa-tentanaa nimaeka.

6 Ipoñaa ikantaki eejatzi:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eeroka ashi oyironi pompera-tajorentsitaa-rewote,
Pikimityaari ikantaka paerani Melquisedec.
7 Tema paerani ratzirita-paentzi Jeepatzii-totaa-rewo, riraaneentaka
ramanapiintziri Tajorentsi, icheraaperotaki ramanari. Tema eenitataa-
witacha Tajorentsi ishintsinka, ari okantakimi rookakaa-wenteri eero
rowamaan-teetari. Tema pinkatha-tajorentsitaniri irika Jeepatzii-totaa-
rewo, ikemakiri Tajorentsi ikowa-kota-kiriri. 8 Okantawitaka irika
Jeepatzii-totaa-rewo riiwitaka Itomi Tajorentsi, ikemaatsita-paenta.
Arira iñiirori jempe okanta ikemijanteetzi. 9 Ikanta ithotyaa-kahae-takiri
ranteri, arira omatakari rowawijaako-shire-yiteeri ikaate kemijanteerini,
ashi rowayiteero rawijakotee. 10 Ari okantakari, Tajorentsi ompera-
tajorentsita-kaariri Jeepatzii-totaa-rewo, ari okimitakawo jempe okanta
rompera-tajorentsita-kaakari paerani Melquisedec.

Ikenkithata-koetziro aririka okaero awentaa-shiretari

11 Eenitatsi osheki nokowawitari niyoteemiri jempe ikanta-kota
irika. Roo kanteencha osheki opomeentsita nomatemiro, tema
pikijoshireyitatzi, ojamani okantyaa pikemathatan-tyaawori. 12 Tema
aritaki ojamanitakira, noshiyakaantaki eerokataki yotaanta-yitanaa-
tsinimi. Roo kanteencha eeniro pikoyiro iita yotaayitemini eeroka-paeni,
roojatzi rapiiteetemi etayitawori riyotaan-teetziro iñaani Tajorentsi.
Okimiwitakawo jempe ikantee-tziri apaani ithotahae-tziri, tekira
okante iipaeteri kijori owanawontsi. 13 Ari pikantakari eeroka-paeni,
kimiwaeyitakimi eenchaa-niki ithotahae-tziri, tema tekira piñaanta-
piinta-yityaawo piyotan-tyaawori kameetha-shireta-kaanta-tsiri. 14 Riima
ikimitakariri owayita-kawori kijori owanawontsi, riiyitakira ikaatzi
ñaanta-piinta-kawori, tee opomeentsitzi-motari riyoteero kameethata-tsiri
eejatzi kaariperota-tsiri.

6 1 Otzimatyee niyaata-kaero niyotaa-perotemiro otsipa jempe ikanta-
kota Jeepatzii-totaa-rewo. Teera okameethatzi napiipiintemiro
okaatzi piyotzi-tayitakari eeroka-paeni. Tema riyotahae-takimiro ookaee-
tziro kaari-perori kaamani-shireta-kaanta-tsiri. Riyotahae-takimiro
eejatzi rawentaa-shiretee-tanaari Tajorentsi. 2 Riyotahae-takimiro eejatzi
omitsiryaataantsi, eejatzi oteya-patzii-totaantsi, eejatzi rañaa-kahae-teeri
kamayita-tsiri, opoñaashityaa rowajankitahae-teeri kaari-pero-shireri.
3 Rootakira aatakaan-tyaawori paashini-yitatsiri niyoteemiri, ikamintha
riitaki Tajorentsi shineteeroni. 4 Okantashitzimaetyaa eero aminaashi-waeta
pikematha-yiwita-wakari, itajonka-wenta-witee-takimi, ojeeka-shire-
witan-takimi Ishire tajorentsi, 5 piñaayi-witakawo okameethatzi-motzimi
iñaani Tajorentsi, piñaayi-witakawo eejatzi ishintsinka rooñaawonta-
yiteeri paata. 6 Tema ikaatzi ñaayiwita-kawori ishintsinka, opoñaashita
rookaeteero ikemijanta-witakari, eerowa imateero ipiya-shiretee rookan-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teeyaawori iyaari-peronka. Ikimiwitakawo riiyitakimi apiiteeroni
ikenta-kota-kaanteerimi Itomi Tajorentsi, ikimiwitakawo riimi apiiteeroni
itheenki-mawaeteerimi jempe ipiyotee-yakani atziri-paeni. 7 Poshiya-
kowitakawo okantahanki apaani owaantsi irenka-pathatziri inkani,
aririka ipankitan-teetyaawo, rootakirika shookayiteen-tsini pankirentsi
pinawon-tsita-tsiri, riira Tajorentsi tajonka-wenta-kiriri pankita-kirori.
8 Rooma roorika yoshiita-chani oshookaki kitochee, eejatzi incharishi, teera
okameethatzi, kija-shiretanaka pankita-kirori, itaayii-teero paata.

9 Rooma eeroka-paeni, netakoyitani, niyotzi eero pikimita-kotawo
okaatzi noshiya-kaawentakiri, tema niyoteeyini naaka pantaneero
kameethari owakira rowawijaako-shiretee-takimi. 10 Tema tampatzika-
shireri Tajorentsi, eero ramaakiteemiro pantayitakiri eeroka-paeni,
petakoyitanaari ikaatzi rashiyitaari Rirori, eekiro piyaata-kaatziiro
petakoyitari.[b] 11 Rootakira nokowako-yiteemiri, ari pikanta-piinta-tyeeyaa
poñaahan-teero pikyaaryoo-shire-yitee, roojatzi omonkaa-yitan-teeyaari
okaatzi poyaako-wentee-yirini. 12 Rootaki eero pipera-shiretan-tawaeta
eeroka-paeni, tema rootaki kameethatatsi poshiya-koyityaari ikaatzi
oejokirotawori ikemijantanee, ikaatzi oetziñaarikota-naawori. Tema
riitaki aayiteeroni ikashiya-kahae-takiriri.

13 Tema paerani owakira Tajorentsi ikashiya-kaanta-kariri awaejatziteni
Abraham, tekatsira apaani materoni ipaeryeeniri iwaero Tajorentsi
riyotan-tyaari omaperotatyaa imonkaa-waenite. Tema apatziro
ipaeryaaka iwaero Tajorentsi, 14 ikantakiri Abraham:

Omaperotatyaa notajonka-wentemi Naaka,
Naaka sheniteerini picharinitee-yaari.

15 Teera rathawaa-waenita-tyeeyaa awaejatziteni Abraham,
ramatsinkawentaka, ari okanta iñaanta-kawori ikashiya-kahae-takiriri.
16 Tema aririka ikowa-piinte atziri-paeni riyote kyaari-pero-rika omatyaa
ikashiya-kaantziri, ipaeriiro iwaero itzimi-rika awijiriri rirori, ari
riyoteete omaperotatyaa imonkaa-waenite. 17 Ari oshiyawae-witakawo
okaatzi rantakiri Tajorentsi, ipaeryaaka Rirori riyotan-teetyaari maperori
omatyaa ikashiya-kaantakiri. Tekatsi kanteroni ipaashinita-kaero
okaatzi ikenkishiyaakari ranteri. 18 Ari okanta otziman-tanakari apite
kaari imateetzi ipaashinita-kahae-teero. Rootaki omatantari iyotee
tee itheeya-nita Tajorentsi, rootaki poemoshirenka-shire-peroteeri
aakapaeni awentaa-shire-yitaa-rewo Rirori, iyotzi ari omonkaateeyaa
oyaako-yitziri.[c] 19 Rootaki oyaako-yitakiri roshiya-kaawentee-tziri jaka

---

[b] **6.10** rashiyitaari = kiteshireri [c] **6.18** Tema eenitatsi apite kanta-kota-chari jaka kaari imateetzi ipaashinita-kahae-teero. Iroka etawori: "Tajorentsi tee itheeya-nita, aritaki omatakyaa okaatzi ikashiya-kaantakiri." Iroka apiteta-tsiri: "Tekatsi paashinita-kahaeroni ipaeryaaka apaniroeni iwaero Tajorentsi, tema tekatsi awijerini rirori."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

oshiyawo apaani tenari ayeentzirori antawo pitotsi eero amaatanta. Ari okimitari oyaako-yitakiri, ayeenta-shire-peroyitee. Rootaki kantakaawori oshiya-kotan-tyaariri kyaatsiri itantotee-tantawo tonta-maeta-tsiri. 20 Ari añaashireyitziro aakapaeni kantacha akyaayitee janta oshiyakawo tonta-mawota-tsiri, aririka oyaampoyirita-neeri Jesús roshiya-kaawentee-takiri kyahaen-tsiri janta oshiyakawo tonta-mawota-tsiri. Tema riitaki Jesús roshiya-kaawentakari paerani Melquisedec. Riitaki Jesús Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo nimaeka, ashi rowaero rirori.

Rompera-tajorentsinka Melquisedec

7 1 Tema irika Melquisedec, riitaki pinkathari-wentan-teentsi paerani Aapatziyaweniki, rompera-tajorentsite irika Inkite-jatzi Tajorentsi. Riitaki tonkiyota-waariri paerani awaejatziteni Abraham ipiyantaari ithonkakiri rowayiritari itsipa pinkathari-paeni, ikaminaa-waeri itajonka-wentee-tantyaariri. 2 Riijatzi ipaki paerani awaejatziteni Abraham owaahawontsi okaatzi raapithatan-takiri rowayiritaha. Tema irika Melquisedec, eenitatsi oshiyakaa-wenta-chari iwaero. Iroka etawori oshiyakaa-wentari: “Pinkathari kameetha-shireri.” Iroka apiteta-tsiri oshiyakaa-wentari iwaero ipinkathari-wentan-tzira Aapatziyaweniki: “Pinkathari jeekakaan-tatsiri kameetha.”*7.2,4-6* 3 Tee riyotee-tziro iwaero ashitariri, tee riyoteetzi eejatzi itzimi iwaejatzi-tetanakari. Kimiwitaka tee otzimimi jempe ipoñaanaka jempe ithonkaka, roshiya-kotakari Itomi Tajorentsi, ashi royiro rirori Rompera-tajorentsitaa-rewotzi.

4 Ari añiirori riiperori irika Melquisedec. Tema irika Abraham awaejatziteni aakapaeni, riitaki ipaki paerani okaatzi raapithatziriri pinkathari-paeni rowayiri-yitakari. 5 Rootaki kimitakawori okaatzi ranta-piinta-yitakiri paerani asheninkani Leví-paeni. Iitziri apaani ikaatzi tzimi-motziriri asheninka otzimi-rika okaate 10, tema rootaki riyota-kotziri Ikantakaan-teetaniki okaate rantayiteri Ompera-tajorentsitaa-rewo. Rootaki rametee-yarini tema irikaete icharinita-nakari eejatzi Abraham. 6 Riima Melquisedec kaari isheninka Leví-paeni, tee riyotzimaeta iita charinitariri. Roo kanteencha irika awaejatziteni Abraham, ikashiyakaa-peroe-takiri paerani, riita-kira pakiriri Melquisedec apaani kaatatsiri 10 raapithatan-takiri rowayiritaha. Ipoñaashita irika Melquisedec ikaminaakiri itajonka-wentee-tantyaariri awaejatziteni Abraham. 7 Omaperotatyaa ikanta-piinteetzi: “Itzimi-rika tajonka-wentan-tatsiri, rawijirira itajonka-wentziri.” 8 Itzimi-rika

---

7.2,4-6 Iroka okanta-kota ipakiriri paerani awaejatziteni Abraham irika pinkathari Melquisedec. Aririka raapithateri rowayiritani Abraham okaate 10, apaani rashita-kaeyaari Melquisedec. Ari ikantakirori maawoeni raapithatan-takiri, otzimi-rika 10, apaani rashita-kaeyaari Melquisedec.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iitziri apaani kaatatsiri 10 jaka kepatsiki, atziri irika, kaamaneri. Riima
Melquisedec, kimiwitaka kañaaniri rirori. 9 Roojatzi rantakiri Leví-paeni,
ipashita-piinteetari. Tema kimiwitaka riitakimi pinakowentan-tatsinimi,
rootaki rantakiri awaejatziteni Abraham, 10 retanakawo ipinako-
wentantaki paerani ipashitakari Melquisedec itonkiyotan-tawaariri
ipiyaawo rowayirita. Tekiraata itzimanakiita asheninkani Leví, tema
ipinako-wentan-tzitaka awaejatziteni Abraham.

11 Paerani ikaatzi Ompera-tajorentsitaa-rewota-tsiri, icharini-paeni
asheninkani Aarón irika, riitaki iiteetziri "Leví-paeni." Ari okanta
Ikantakaan-teetakiri. Roo kanteencha irika-paeni Ompera-tajorentsitaa-
rewo, tee imatziro rowameetha-shiretante. Ari imatakiromi, eero
rojankinata-koeteemi itsipa Ompera-tajorentsitaa-rewo kimitaariri
irika Melquisedec, kaari icharinitari Aarón. 12 Omaperotatyaa itzimae
itsipa Ompera-tajorentsitaa-rewo kaari icharinitari asheninkani Aarón.
Rootaki inashitan-teeyaari Ikantakaan-teetani, omatantyaari itzimae
itsipa Ompera-tajorentsitaa-rewo. 13 Tema irika ikenkithata-kotee-
takiri kimitariri Melquisedec, kaarira icharini-paeni asheninkani
Leví, itsipajatzi-paenira irika, tee itzimaa-jeetzi apaani isheninka
rompera-tajorentsitee-tyaari.[d] 14 Irika kimitakariri Melquisedec, riitaki
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, icharinitakari asheninkani
Judá. Tema rojankinariki paerani asheninkani Moisés, tee oshinetaa-
ntsita rompera-tajorentsitaa-rewote icharini-yitari Judá.

15 Ari ayotako-perotziro otzimatyee ipoki itsipa Ompera-tajorentsitaa-
rewo kimityaarini Melquisedec. 16 Irika itsipa pokatsini, iinashityaa,
otzimi-moteri ishintsinka, eero ikaamanitee. Riitaki awijiriri itsipa-paeni
Ompera-tajorentsitaa-rewo ikenkithata-koetakiri paerani Inintakaan-
teetaniki, icharini-yitari Leví. 17 Tema riitaki ikenkithata-kotee-tziri,
ikanteetzi:

Eeroka ashi owaero pompera-tajorentsitee,
Ari pikimityaari ikanta paerani Melquisedec.

18 Ari okantari, tema okaatzi Ikantakaan-tawitee-takari, otzimatyee
rookaeteero, tee omatziro owameetha-shiretante, eenitatsi kowityaa-
chari. 19 Tema tekatsi apaani owameetha-shirete Ikantakaan-teetani. Roo
kanteencha otzimaera otsipa poyaataawori, rootaki matakaa-yiteeroni
okaaki-shiretee-yaari Tajorentsi, tema rootaki oyaakoyiteeri.

20 Rootaki ikashiya-kaeta-kaeri Tajorentsi, riitaki paeryeencha iwaero
riyotan-teetyaari omaperotatyaa omonkaatyaa. 21 Riima itsipa ompera-
tajorentsiteen-tsiri, teera ipaeryaa-wentyaari Tajorentsi rowantee-takariri
irika-paeni. Tema itsipa paeryaa-wentakiri, ikantakiri:

Riitaki Tajorentsi paeryaa-wentzimiri, tee roepithoka-nitziro iñaani.

---

[d] **7.13** rompera-tajorentsitee-tyaari = ikaatzi antawaeta-tsiri janta taapoki-mento-tsiki

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eeroka ashi owaero pompera-tajorentsitee,
Ari pikimityaari ikanta paerani Melquisedec.
22 Ari okanta, riitaki Jesús yotakaa-yiteerori nimaeka omaperotatyaa
omonkaateeyaa okaatzi ikashiyakaa-teetakiri, rootaki awijakirori otsipa
etawita-nakawori paerani ikashiyakaan-teetziri.
23 Tema oshekiwitaka paerani Ompera-tajorentsitaa-rewo. Tema
ikama-piinta-yitaki irika-paeni, tee omatyaa riyaata-kaero rantayiterimi,
otzimatyee itzimi itsipa poyaatee-yaarini. 24 Riima Jesús, kañaaniri
rirori, ashi rowaero Rompera-tajorentsite. 25 Ari okanta, riitakira Jesús
owawijaako-shireteerini ikaate okaaki-shiretee-yaarini Tajorentsi,
ikantako-wenta-piinteeri.
26 Riitakira Ompera-tajorentsitaa-rewo akowityaa-witakari. Iroka
ikantari rirori: Itajorentsi-shiretzi, ikameetha-shiretzi, ikite-shiretzi, tee
ijeekimo-yiteeri kaari-pero-shireri, rawija-peroteero inkite. 27 Irika Jesús
tee ikimityaari Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo paerani. Tema aririka
itayiniri atziri-paeni ratsipeta-kaani, retatapiitawo rirori ikowa-kotziri
Tajorentsi ipeyakota-wakiri ikaaripero-shiretzira. Riima Jesús ithotyaakiro
maawoeni, imonkaatakiro ishinetaka paerani rirori ikimita-kotyaari
ratsipeta-kaetani. 28 Ikaatzi Ompera-tajorentsita-kaayitziri Ikantakaan-
teetani, atziri irikapaeni, shipeta-shireri, ikaamani-yitzi. Riima Itomi-perori
Tajorentsi pokaentsiri awijakira paerani osheki ojarentsi, riitakira
Rompera-tajorentsita-kaani Tajorentsi ipaeryaa-wentakari paerani iwaero
rirori. Riitakira monkaata-kirori kameetha, ari okantetaa-tyeeyaani.

Riitaki Jesús kantako-wentan-taatsi owakiratan-taari antzi-mota-wakahaantsi

8 1 Iroka otzinkami-perotari nokantakiri: Riita-kira Jeepatzii-
totaa-rewo Ompera-tajorentsi-wenteeri, riitaki jeekaatsiri
rakoperoki Pinkathari-perori, itsipataari ipinkathari-wentantee inkiteki.
2 Okimiwitaawo ari rantawaetemi tajorentsi-thaanteki, roo kanteencha
teera rantawaetzi tajorentsi-thaanteki rowetsikakiri paerani atziri-
paeni, tema inkiteki rantawaetzi ojeekira rowetsika-kaanteeri Tajorentsi.
3 Tema ikaatzi Ompera-tajorentsiteen-tsiri paerani, eenitatsi rashita-
kaariri Tajorentsi, itayiniri ratsipeta-kaani. Ari ikimitakari eejatzi Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, eenitatsi oeta rashita-kaariri Tajorentsi. 4 Roo
kanteencha, tee okantawityaa Rompera-tajorentsitemi Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo, ijeekan-tawita-paentari kepatsiki, tee oshineta-kaantziro
Ikantakaan-teetani, tema tee isheninkae-tetari rirori Leví. 5 Tema
okaatzi rantziri irika-paeni Ompera-tajorentsitaa-rewo oshiyakaa-wontsi
irokapaeni, tema eenitatsi iñaashiretee-takari jempe okanteeyaa kyaari-
perotaatsini janta inkiteki. Rootaki ikantee-takiriri paerani Moisés, jempe
ikantyaa rowetsikiro tajorentsi-thaante, ikantee-takiri:

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pikimita-kaantero powetsikiro, jempe okanta iñaashiretakae-
takimiro ochempiki.
6 Ari ikantaari Jesús Ompera-tajorentsitaa-rewo irika, rawijeeri
Rompera-tajorentsiteetari atziri. Tema Tajorentsi rowakiratee itsipa
ikashiya-kaanteetani, riitaki kashiya-kahaeni Jeepatzii-totaa-rewo
ikantako-wenta-yitee, rootaki awija-kirori okaatzi ikashiya-kaanta-witee-
takari paerani, rootaki awijeerori etakawori ikashiya-kaantee-takiri.
7 Tema eenitatsi kowityeen-chari etakawori ikashiya-kaantziri kaari
imonkaateetzi, rootaki okowantakari otzimi otsipa owakirari, poyaatee-
yaawoni. 8 Iroka kowityeen-chari, tema ikanteetaki:
Ikantzi Awinkatharite:
Paminiro okaate awijatsini paata,
Eenitatsi owakirari nokashiya-kahaeriri Judá-paeni,
aritaki nomateero nashita-kahae-yaari maawoeni Israel-paeni.
9 Eero okimitaawo nokashiya-kaakiri iwaejatziteni.
Tema paerani nokimita-kaantaari nakathata-tyeerimi,
Naakami jewatee-rinimi nomishitowan-taariri Apitantoniki.
Tee imonkaa-tzimaetawo nokashiya-kaakiriri,
Rootaki nokan-taawori naminakowentziri.
Ari ikantaki iñaawaetaki Pinkathari.
10 Rapiitakiro iñaawaetaki, ikantzi:
Iroka owakirari nokashiya-kaakiriri paata icharinitee-yaari Israel:
Ari niyoshireta-kaayiteeri kameetha okaate rantayiteeri.
Okimiwityaawo nojankina-shiretaa-tyeenirimi Nokanta-kaantani,
Naaka ikimita-kaantee Itajorentsite,
Riiyitaki nashitee-yaari Naaka.
11 Tee okowa-perotyaa riyotaa-wakaa-waeteeyaa,
Apatziro ikantayiteeri isheninka: Piyoshire-peroteeri Awinkatharite.
Tema maawoeni riyotee-teena.
Ari riyoyiteena riiperori-paeni eejatzi ashironkaenkari-paeni,
maawoeni.
12 Osheki noneshironkateeri ikaaripero-shire-yitaki,
Ari nopeyakoteeniri.
13 Tema iiteetakiro “Owakirari Ikashiya-kaanteetani,” ari iyotakoe-tzirori
iroka etawita-kawori, kimiwitaki paejatotakimi iroka. Tema okaatzi
paejatoteen-tsiri, rooteentsi opeyeeyaa.

9 1 Okanta iroka etakawori ikashiya-kaanteetani, rootaki
ikantakaan-takiri Tajorentsi riyotee-tantyaari jempe ikanteetyaa
ipinkathee-teeri. Ari okenkithata-kotari Tajorentsi-thaante jempe
ipinkathee-teeri. 2 Iroka Tajorentsi-thaante, apinakite okaatzi itantotee-
takiro. Janta okimo-nakitzi jempe ikyaa-piinteetzi, ari rowaetakiri
ootamentotsi, menkochaa-nikiki, eejatzi tajorentsita-tsiri owanawontsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ari iiteetzirori “Tajorentsi-naki.” 3 Rooma inthomoeki, jempe
ithata-shitee-takiro tontamawori, ewonki-nakitzira. Ari iiteetzirori
“Tajorentsi-naki-perori” 4 Ari ojeekiri itaanta-piintee-tawori kajanka-
pathari, ari ojeekiri eejatzi Tajorentsi-moko. Riitakira ooro rahaetzi
rowetsikae-tziro iroka. Ari owakotari inthomoeki epichokiini ikantee-
tziri “Iitaka” rowetsika-ñakita-shitee-takiro ooro. Ari rowaeta-kirori
ikotzi Aarón shookaen-tsiri paerani, ari ojeekitari eejatzi mapikota jempe
ojankinataka ikashiya-kaanteetani.[e] 5 Okanta jeñokiini otapaki Tajorentsi-
moko, ari rowaetakiri rowetsikae-tziri roshiya-kaawo ronampiri
Tajorentsi, riitaki otsimankan-takawo ishiwanki otapaki Tajorentsi-
moko. Rootaki iiteetziri “Neshironka-mentotsi.” Roo kanteencha eerowa
niyaata-kaero nokenkithata-kotemiro jempe okantayita apani-paeni.
6 Tema rowetsikae-takiro maawoeni iroka-paeni. Osheki ranta-
piintakiri Ompera-tajorentsitaa-rewo janta Tajorentsi-nakiki, ari
rantayitzirori ipinkatha-tajorentsitantari. 7 Rooma inthomoeki
Tajorentsi-naki-peroriki, apatziro ishinetee-tziri ikyee Jewatziriri ompera-
tajorentsitaa-rewo. Apawo-jatzira ikyaa-piintzi ojarentsiki. Aririka
ikyaaki janta, raanaki rira piratsi itsikirijan-tyaawo Neshironka-mentotsi.
Ari okantyaa ineshironkatan-tyaariri Tajorentsi, eero rowajankitaa-
wentantari iyaari-peronka. Ari ikimitaa-yitziriri eejatzi atziri-paeni
kaaripero-shire-yitatsiri okantakaawo tee riyowae-tamatsitzii rirori.
8 Ari okanta, eenitatsi iyotakaa-yiteeri Ishire tajorentsi, iroka okanta:
Paerani otziman-tawitari Tajorentsi-thaante, tee okanta ikyaayite
atziri-paeni janta Tajorentsi-naki-peroriki. 9 Iroka okanta-kota: Apaani
atziri amayitziriri ratsipeta-kaani rashita-kaeyaariri Tajorentsi, teera
roo kantakae-yaarini ipinkatha-shire-perotan-tyaariri Tajorentsi.
10 Apatziro itziyitee-yaawo owanawontsi, imiriteetziri, romitsiryaayita-
piinteeyaa. Rootaki imonkaateete ikantakaan-teetakiri koñaayita-tsiri,
rootaki imonkaateete roojatzi rowakirata-kaantee-yaawori Tajorentsi
ikashiya-kaanteetani.
11 Ikanta ipokaki Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki oshiyawitariri Ompera-
tajorentsitaa-rewo. Teemaeta ikyee Tajorentsi-pero-nakiki, rowetsikani
atziri-paeni. Apatziro ikyeeri rirori inkiteki, jempe anintahaeyaa
paata. Rootaki oshiyakaa-paeri Tajorentsi-naki-perori, kaarira
atziri wetsikironi. 12 Tema irika Jeepatzii-totaa-rewo tee ikimitaari
Ompera-tajorentsitaa-rewo atzirita-tsiri kyaa-piinta-witachari Tajorentsi-
naki-peroriki raanaki rira piratsi. Tema riitaki shinetashiteencha
rowamaeteri rapata-paentero rira, ikini iñahaeteero maawoeni ashi
rowaero rawijako-shire-yitee.[9.12-13,19] 13 Oshiyakaa-wentziro aririka
okameethatzi-moteeri Tajorentsi rira piratsi, eejatzi ijamampote,

---

[e] **9.4** Iitakama = maná [9.12-13,19] piratsi = cabra, vaca

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kimiwitaka rootakimi kitewathata-kaerini atziri antakirori ipinkae-tziri.
14 Rooma rira Jeepatzii-totaa-rewo, rootaki thotyaa-kirori pikite-shiretan-
tayitaari. Tema ikimitaha rirori tekatsi oetyaa ikinakaa-shityaari, riijatzi
shinetashiteen-chari rowaeteri, okantakaakari Ishire tajorentsi. Riitaki
oshetapithatee-mirori pikenkishiryaari kaari-perori, tema pantayitakiro
kaamanita-kaanta-tsiri. Tema otzimatyee pantayiteero okaatzi
ikowakaemiri Tajorentsi, Kañaaniri.
15 Riitakira Jeepatzii-totaa-rewo rotyaantakiri Tajorentsi
ikantako-wenteeri atziri-paeni, ari okanta rowakirata-kaantaawori
ikashiya-kaanteetani. Iroka okanta-kota owakirari ikashiya-kaanteetani,
otzimatyee ikami apaani, ari okantyaa rawijakotan-teeyaari
piyathata-kawori etawori ikashiya-kaanteetani. Aritaki iñahaeteero
ikashiya-kaakaero paerani kañaanite. Iroka ikashiya-kaanteetani,
ariwaetaki apaani jankina-rentsi jempe okenkithata-koyita okaatzi
rashiteetari, okenkithata-koyitziri eejatzi ashiyitee-yaawoni aririka
ikama-yitaki ashitaaniri. 16 Roo kaari riyoperotee-tanta itzimi aayiteroni
okaatzi rashita-kaetan-takari, apatziro riyoteetzi aririka ikamaki
ashitaaniri. 17 Eenirorika rañii ashitaanari, eero ipiteetari ikashiya-
kaetzi-riri rashitee-yaawo. Apatziro ipaeteeri aririka ikamaki. 18 Ari
okantari, retantee-tanakawori etawori ikashiya-kaanteetani, eenitatsi
iita kamaentsiri, rira retantee-tanakari. 19 Paerani ithonkakiro Moisés
iñaanata-kiniri atziri-paeni Ikantakaantani, raaki rira piratsi, itentaakiro
nijaa, raaki inchashi-mpoki, rankowiitaki kityonka-mawota-tsiri,
itsikirijan-takawo jankinateen-chari, ari ikimita-kiriri eejatzi atziri-
paeni.[f] 20 Ikantakiri:

Iroka iraantsi rootaki ooñaawonta-peroteroni ikashiya-kaakaeri
Tajorentsi, rootaki ikantakaan-takiri.

21 Itsikirijan-takawo eejatzi iraantsi janta Tajorentsi-thaanteki, ari
ikimitaa-kirori okaatzi jeekatsiri inthomoeki. 22 Ari okanta, tema
okimiwitaka aririkami itsikirijan-teetyaawo rira piratsi, imonkaata-neero
Ikantakaan-teetziri, okimiwitaka roomi oetewathatan-tatsini. Tema
eerorika otzimi iraantsi, eero ipeyakotan-teero Tajorentsi kaari-perori.

Riitaki Jeepatzii-totaa-rewo matakirori rowawijaako-shiretantzi

23 Rootaki ratsipe-wentantari piratsi itahae-tziniri Tajorentsi
kimiwitaka ikitewa-thata-kaanta-tyeemi. Rootaki kimitakawori okaatzi
awijeen-tsiri inkiteki, rotyaantakiri Tajorentsi ratsipe-wentan-tyaa
Jeepatzii-totaa-rewo, ikite-shireta-kaanta-yiteeri. Rootaki awijakirori
ratsipe-wentan-tawitaka ipireetari. 24 Tema tee ikyee Jeepatzii-totaa-
rewo Tajorentsi-naki-peroriki rowetsika-matsitani atziri-paeni. Tema

---

[f] **9.19** inchashi-mpoki = isopo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rootaki oshiyakaa-wentacha inkiteki janta ikineera Jeepatzii-totaa-rewo,
ikantako-wenta-yitee ijeekira Tajorentsi. 25 Tema tee rapiipiinta-paentziro
Jeepatzii-totaa-rewo ikama-wentantzi. Ari inashiyitaari rantziri
Ompera-tajorentsitaa-rewo kyaawita-piinta-chari apawo-jatzi ojarentsiki
Tajorentsi-naki-peroriki. Teera riitaki ashityaawoni rira ijakoteetziri.
26 Arimi roshiyaarimi Jeepatzii-totaa-rewo ikaatzi Ompera-tajorentsitaa-
rewo, osheki rapiipiinteromi ikamawentante. Arimi retanakyaawo
ikemaatsi-wentan-tyaami owakira owetsikan-takari kepatsi. Tema
apawo-jatzi ikamawentanta-paentzi ratsipe-wentantyaa. ashi rowaero
rotsinampahaero kaari-perori. 27 Roowaetaki ikantee-tziri: Maawoeni
atziri apawo-jatzi okanta ikami, opoñaashityaa ramina-koteeri Tajorentsi.
28 Rootaki rantakiri Jeepatzii-totaa-rewo, apawo-jatzi ikamaki ikemaatsi-
wenta-kari osheki kaari-pero-shireri. Roo kanteencha eejatzi ikoñaatapae
paata rirori, eero ikemaatsita-kaeta-waari, tema rowawijaa-koteeri ikaatzi
oyaakoyiteeriri.

10 1 Rootaki Ikantakaan-teetani oshiyakawori aamparentsi.
Tema okanta apaani aamparentsi tee otzimi owatha, apatziro
riyoteetzi eenitatsira iita ashitawo raampari. Ari okantari eejatzi
Ikantakaan-teetani, iyotaakae eenitatsi paata kameethataa-tsini. Tema
ikantakaantani iroka Tajorentsi ita-piintee-teniri ratsipeta-kaetani
maawoeni ojarentsiki, roo kanteencha teera owameetha-pero-shiretziri
atziri-paeni antayita-kirori. 2 Arimi omaperotyaa owameetha-shire-
perotante, ikaatzi mayitakiro arimi rooka-kiromi ikaaripero-waetzi,
tema aritaki oeteshireta-kirimi, eero iyaatakaeromi okantzimo-shireta-
waetari rantayitakiro kaari-perori. 3 Teera ari okantyaa, rootaki
ranta-piinta-witakari awijayitzira ojarentsi-paeni, ita-piinta-yitziniri
Tajorentsi ratsipeta-kaani, ikenkishiryaa-kotawo iyaari-pero-shirenka.
4 Tema rowamaawita-piintari ipira-paeni rapatakaeri rira, tee othotyeero
opeyako-perotero iyaari-peronka atziri.[g] 5 Rooma ipokantakari-ranki
Jeepatzii-totaa-rewo jaka kepatsiki, ikantakiri Tajorentsi:

Tee pikowae-ro eeroka ramae-teemi ratsipeta-kahaetani eejatzi
rashita-kaetzimiri.
Rootaki pikowa-peroteeri nokemijanteemi, pikanta-kakaawo otzimi-
moteena nowatha.
6 Teera apatziro inimotemi itahae-tzimiri ipireetari,
rashita-kahae-tzimiri okantakaan-tziro iyaari-pero-shirenka
irika-paeni.
7 Nokante Naaka:
Tajorentsi, nopokaki naaka nanteero okaatzi pikowakaa-kinari
eeroka,

---

[g] **10.4** ipira-paeni = toros, cabríos

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tema rojankinata-koetakina paerani.
8 Pikenkishireero ikanteetaki jaka:
Tee pikowayi-teeri ramaeteemi ratsipeta-kahaetani eejatzi
rashita-kahae-tzimiri.
Tee inimotzimi itahaetzimiri ipireetani, rashita-kahae-tzimiri
okantakaan-tziro iyaari-pero-shirenka.
Roo kanteencha, ¿kaarima ikantakaan-teetziri iroka? 9 Anjatyaa
pikenkishireero otsipa ikantee-takiri:
Nopokaki naaka nanteero okaatzi pikowakaa-kinari eeroka,
Iroka apiiteen-chari ikantee-takiri, opoyaatawo etanakawori paerani.
10 Tema ikowaki Tajorentsi roete-shire-yitee aakapaeni. Aritaki imatakiro
rotyaantan-takariri Jeepatzii-totaa-rewo Jesús ishinetakiro iwatha
ratsipeta-kowentan-teeyaa, ikamawenta-paenteri maawoeni atziri-paeni.
11 Paerani, maawoeni Ompera-tajorentsitaa-rewo raminiri Tajorentsi
rashita-kaariri, rapiipiintziro kitejeriki itayiniri ratsipeta-kaani. Teemaeta
imatziro rokakaanta-perotero kaari-perori. 12 Rooma Jeepatzii-totaa-
rewo, apawo-jatzi ishinetaka ratsipetyaawo iyaari-peronka atziri-paeni,
roojatzi ijeekae rakoperoki Tajorentsi itsipataari ipinkathari-wentantzi,
13 ari ijeeki royaawenta roojatzi rotsinampaan-teeyaariri iijaneentani
ikimita-kaantari imakoryaa-kitzi-mento.[h] 14 Rootakira rantanta-kawori
apawo-jatzi ikamawentan-takiro iyaari-peronka atziri-paeni, ashi rowaero
roete-shire-pero-yiteeri. 15 Ari okantakari Ishire tajorentsi iyotakaakae
omaperotatyaa. Tema riitaki etakawo rojankinata-kaantaki:
16 Tema iñaawaetaki Pinkathari, ikantzi:
Iroka owakirari ikashiya-kaanteetani iñahaeteeri paata:
Ari niyoshireta-kaayiteeri kameethari okaate ranteeteri
Okimiwityaawo nojankina-shireta-tyeenirimi nokanta-kaantani.
Nokenkishireta-kaakiri.
17 Eekiro ikantatzii:
Ari nopeyakoteeniri ipiyathatakaha, rantayitakiro kaari-perori.
18 Tema ipeyakotan-teero Tajorentsi ikaaripero-shireteetzi, tee okowa-
peroteeyaa rashita-kaetyaari Tajorentsi ikaariperoetakira.
19 Rootaki noyemijantzin-karite-paeni, tema rapatakiro rira Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo rowamaan-teeta-kariri, awentaa-shiretee-yaari
Tajorentsi, okimiwityaawo akyaatyeemi Tajorentsi-naki-peroriki. 20 Tema
ratziritakira Jeepatzii-totaa-rewo, rootaki omatantaari akyaayitee
inkiteki, oshiyakaa-wenta-chari akyaatyeemi ithatee-takirowa tonta-
mawota-tsiri Tajorentsi-naki-peroriki. Aaka omapoka-yitaawori iroka
kaari imateetzi paerani, rootaki kañaanikaan-taatsiri. 21 Pimitaari
nimaeka Jeepatzii-totaa-rewo riimi Jewatziriri ompera-tajorentsitaa-rewo

---

[h] **10.13** makoryaa-kitzitaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akaatzi rashiyiteera Tajorentsi. 22 Ari okanta. Kyaari-perowa akanteeyaa
atsipa-shiretee-yaari Tajorentsi, kyaaryoo akantyaa awentee-yaari.
Ikiteshiretakaa-yitee, eero akenkishiryaa-koyitaawo kaari-perori. Tema
akimitakaantyaa romitsiryaantantatyeeromi nijaa kiteshaari. 23 Kijokiro
owanakiro awentaa-shiretaa-ri, ikemaetakae akantaki: "Noyaako-tani
irika Jeepatzii-totaa-rewo." Tema irika kashiya-kaakaerori, kijokiro
rowakae rirori. 24 Otzimatyee akenkishiryaa-koteero jempe okantyaa
akowa-shireta-kaantyaariri itsipa retakotantyaa, rantayiteero kameethari.
25 Eero apakayiro apiyota-piintyaa, tema eeniyitatsi ookaa-yitakirori.
Tema otzimatyee akowaka-shireta-kaeyaari akaateeyini. Eekiro aatatyee
antaneero ayoteera aritaki ipiye Jeepatzii-totaa-rewo.[i]

Ikamantee-tziriri antzirori ikowakashitaniki kaari-perori

26 Tema ayoteero kyaariperota-tsiri, aririka othataa-shitanakyaawo
oka-nakiro, eekiro aatakaatyeero antayitero kaari-perori, tekatsi itsipa
atsipeta-kowenteeni akaaripero-yitakira. 27 Tema ikamantee-tatyee
athaawa-shirete rowajankiteetee, tema ithonkae-ri Tajorentsi itaayiteeri
ikaatzi kijaneenta-kiriri. 28 Paerani, itzimi-rika piyathata-kyaawoni
Ikantakaantani Moisés, tee ineshironkae-tziri, rowamahae-tziri ikaatzi-
rika mawa kanta-koterini. Ari rowamae-takiri eejatzi ikaate-rika apite
kanta-koterini. 29 ¿Tema omaperotatyaa rowajankiteeteri maninta-kirori
rantzi-mota-kaeri Itomi Tajorentsi? Tema okimiwitakawo raatzika-
shiwaeteetawo kaari kameethatatsini, imaninta-shiwaetakawo rapatakiro
rira ikamawentantaki. Ari itheenka-shireta-kirori rantzi-motan-tziri
Tajorentsi ikashiya-kaawitari roete-shireteeri. Ikaweya-waetakiro Ishire
tajorentsi neshironkatantaniro. 30 Rooma aakapaeni ayotziri kanteen-tsiri:

Naakataki owajankitaan-tatsini,
Naaka piyakowentan-tachari.

Rootaki ikantakiri Tajorentsi. Ikanteetzi eejatzi:

Rowajankitaa-yitziri Tajorentsi ikaatzi rashitaari rirori.

31 ¡kimitaka osheki ithaawa-shiretantee-takimi riyoteetee riita-takira
owajankitaan-taatsini Kañaaniri Tajorentsi!

32 Pikenkithashiryaa-kotyaa. Tema eerokayitaki paerani kemijanta-
neentsiri, kimiwitaka pikoñeetyaa-kota-tyeemi. Piñaawitakawo
ikemaatsita-kaetakimi, roo kanteencha tekatsi eewokimini.
33 Piñaayitakiro eejatzi ikijeetzimi, rowatsinahae-tzimi jempe ipiyoteeta.
Poemoshirenka-yitakiri awijimo-yitziri okaatzi piñaakiri eeroka.
34 Poemoshirenka-yitakiri ikaatzi romonkyaahae-takiri, piñaayitakiro
eejatzi raapithee-takimiro tzimimo-yitzimiri. Roo kanteencha eekiro
piyaatatyee pikowa-shiretanaki, tema piyoteeyini okaate piñeeri paata,

---

[i] **10.25** ipiye = Ikitejerite Pinkathari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

osheki okameetha-perotzi, ashi owaero. 35 Rootaki eero pookantawo
okaatzi pawentaa-naari, tema osheki ipineeteemi paata. 36 Pamawetero
pantayita-neero ikowakaa-yitzimiri Tajorentsi, ari okantyaa piñaantee-
yaawori ikashiya-kaakimiri. 37 Ikantzi Tajorentsi:
Eero ishenkaa ipiyantee-yaari okaakitzi-mateen-tsiri,
Eero rojamanitzi.
38 Tampatzika-shireri irika awentaa-shiretaari, aritaki iñeero
rañaantee-yaawo.
Rooma aririka ipiya-shiretee, eero rinimota-kaanawo.
39 Rooma aakapaeni, tee akimitari ikaatzi piyashireta-chari, riitaki
ithonkaeri. Tema awentee-yaari aakapaeni, aritaki añaakiro
añaashire-yitee.

Awentaa-shiryaantsi

11 1 Iroka okanta-kota awentaa-shiryaantsi. Okimitatyaa
aririka ikanta-shireteete: "Aritaki omatakyaa noyaako-tani."
Riyoshiryaaki aritaki omatakyaa ikoyiri, okantawitakyaa tekira iñeero.
2 Rootaki rawentaa-shirenka awaejatziteni inimota-kahaeriri Tajorentsi.
3 Rootaki awentaa-shirenka kantakaawori amatantawori akemathateero
jempe okantaka rowetsikan-takawori Tajorentsi kepatsi. Tema apatziro
iñaawaetaki, matanaka wetsikanaka. Ari opoñaanakari owetsikanaka
iñahaeteeri nimaeka kaari koñaata-tsini paerani.
4 Rootaki rawentaa-shirenka Abel kantakaari rashita-kaakari Tajorentsi
ratsipeta-kaani, awijanakiro rashi Caín rashita-kaawita-kariri Tajorentsi.
Rootaki ooki-motakari rashita-kaariri Abel. Ari ikantanaki Tajorentsi:
"Kameetha-shireri irika Abel." Okantawitaka ikamaki Abel, eeniro akema-
kota-piintziri okimiwitaka roojatzi rañeemi rirori, rootaki kantakaawori
ikemijantaki. 5 Roo rawentaa-shirenka Enoc kantakaari raantee-taariri,
tee iñeetziri ikami. Tema inkiteki rahaeri Tajorentsi. Paerani eeniro ijeeki
kepatsiki, ikantakiri Tajorentsi: "Eerokaha inimotakaa-perota-kinari."
6 Tema kaari tzimatsini rawentaa-shirenka, teera inimotziri Tajorentsi.
Aririka ikowaete riyoperoe-teeri Tajorentsi, otzimatyee ikemijantee,
ikante: "Omaperotatyaa itzimi Tajorentsi." Ikante eejatzi: "Ari imatakaa-
yiteeri Tajorentsi kowaperota-tsini riyoteeri." 7 Rootaki rawentaa-shirenka
Noé kantakaari rowetsikan-takawori antawo amaako-mentotsi rowawijaa-
kotan-taariri isheninka-paeni rirori. Kyaaryoo ipinkatha-tajorentsita-nite
rirori. Tema Tajorentsi kamantakiri okaate awijatsini kaari iñahaetzi
paerani. Rootaki kowaperota-chari rowajankitahae-teeri jaawiki-jatzi-
paeni. Tema rawentaa-nakari Noé irika Tajorentsi, rootaki ikantan-takariri
Tajorentsi: "Tampatzika-shireri irika Noé."
8 Rootaki rawentaa-shirenka Abraham kantakaawori ikemijantan-
takariri Tajorentsi ikantakiri paerani ishitoyi inampiki riyaatero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

otsipa nampitsi ikashiya-kaakiriri. Rootaki imatakiri Abraham, jataki,
okantawitaka tee riyoteetzi jempe roshiretawo. 9 Rootaki rawentaa-
shirenka Abraham kantakaawori imatanta-kawori inampitawo
kepatsiki tee itzimapae isheninka janta. Ari ijeekakiri ipanko-shetatari
mashitsimashi. Ari ikimitaakari Isaac, Jacob, tema riijatzi ikashiya-
kaeta-kiriri. 10 Rootaki imatanta-kawori Abraham inampitawo, tema
riyotzi ari ikaañaanite inkiteki. Kimiwitaka riitaki okantashiryaa-
kawori nampitsi ikenkishiryaakari Tajorentsi, rootaki rowetsikakae-ri.
11 Ari okimitzitakari roori Sara, tzimae eentsite okantakaawo awentaa-
shirenka. Tema antawopero-witaka, kaawita-paaka otzimi eentsite. Roo
kanteencha, omateero tzimae eentsite, tema awentaa-shireta-nakari
Tajorentsi aritaki imatakiniro ikashiya-kaakirori. 12 Ari ikantakari oemi
Sara, ikowawitaka rantariperonkaki, rowaka-haeromi iina, ari okanta
ishekitan-taari icharini-yitari, ikimitari ishekitzi ompokiro, ikimitawo
impaneki oshekitzi nijaa-cheraaki. Omaperotatya isheki-perotee, tekatsi
materoni riyoteeri ikaatzira ishekitzi.

13 Maawoeni irika-paeni akenkithata-kotziri, ikamako-yitakiro
rawentaa-shirenka, tee iñaahaero okaatzi ikashiya-kaeta-kiriri. Apatziro
rokantashiryaanakawo. Inteena ojeekaki inkite ikowa-shiryaakiri
inampitee-yaawo. Rootaki ikantee-tantari: “Ajeeka-shiwaewita kepatsiki,
kaarira anampi, akimitakari kaari tzimatsini isheninka-paeni.” 14 Tema
ikenkitha-waeta-kotakiro awijeen-tsiri, ari ayoperotziri omaperotatyaa
aminamineetzi otsipa nampitsi jempe inampi-perotee-yaawo kameetha.
15 Roomi ikenkithata-kote ipiyayiteemi inampiiteki jempe ipoñaayitakawo
paerani, aritaki imatakiro ipiyayiteemi. 16 Tema eenitatsi itsipa ikowa-
perotakiri, awija-perotzirori iroka, tema janta inkiteki ikoyiro. Rootaki
rowetsika-kiniriri Tajorentsi rashi-paeni irika-paeni, tema tee ikaani-
wentziri ikanta-piintakiri “Notajorentsite.”

17 Rootaki rawentaa-shirenka Abraham kantakaawori rashita-
kaantyaariri Tajorentsi rapintzite itomi, irika Isaac. Tema iñaanta-tyaawo
Tajorentsi rawentaa-shirenka Abraham. Roowiteen-chami rapintzi-
ryeerimi itomi, 18 okantawitaka ikantakiri Tajorentsi:

Irika Isaac riitaki piñaantee-yaari itzimae osheki picharinityaari.
19 Tema rawentaa-shiretakari Abraham irika Tajorentsi, riyotzi aritaki
rowañahaeri kamatsiri. Rootaki roepiyan-taariri Tajorentsi itomi Isaac,
tema riitaki oshiyakaa-wentakiro rañahaetee. 20 Rootaki rawentaa-
shirenka Isaac kantakaawori ikaminaan-takariri itajonka-wentante Jacob
eejatzi Esaú, rootaki oshiyakaa-wentacha okaate awijayita-tsini paata.
21 Rootaki rawentaa-shirenka Jacob kantakaawori ikaminaan-takariri
itajonka-wenteeteri apiteranki itomi José, tema iweshiryaa-wentaari
rirori Tajorentsi ikotzi-pookitan-takari ikami-matakira. 22 Rootaki
rawentaa-shirenka José kantakaari ikantan-tanakari ikami-mataki,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikantzi: “Aririka ishitowa-yitee Apitantoniki asheninka-paeni Israel-paeni,
raminee jempe inampitee-yaawo.” Ikantaki eejatzi: “Otzimatyee rahaeta-
neero paata notonki-pooki.”
23 Rootaki rawentaa-shirenka ashitariri Moisés kantakaari romanan-
takariri reenchaa-nite owakira itzimapaaki, roojatzi ikaatakotan-takari
mawa kashiri. Tema kameethaa-nikiri irika eenchaa-niki. Tee
ithaawantari ipiyathatyaawo okaatzi ikantakaan-takiri pinkathari.
24 Rootaki rawentaa-shirenka Moisés kantakaari kaari ikowanta
icharinityaari pinkathari Faraón, okantawitaka rootaki rishinto
pinkathari oemotan-takiri. 25 Tema rootaki ikowaki itsipatyaari
atziri-paeni rashitari Tajorentsi, ari itsipatakari isheninka-paeni
rowajankitaa-waetee-tziri, tee ikowaajee-rotzi inintaa-waetyaawo
eepichokiini ikowa-shiyitari rirori. 26 Tema riyotaki Moisés rootaki
kowaperotacha ikemaatsi-waetyaa rirori ikimitee-yaaha paata
Jeepatzii-totaa-rewo, rootaki awijirori oshekitzi-motziri rashaahawo
Apitantoni-jatzi. Tema rootaki rokantashiryaakari ari ipineeteeriri
paata. 27 Rootaki rawentaa-shirenka Moisés kantakaari ishiyan-takari
Apitantoniki. Teera rootaki ishiyan-takari ithaawan-tatyaari pinkathari
rowajankiteeri, tema ikyaaryoo-wenta-tziiro okaate rantakaeriri
Tajorentsi, okimiwitakawo iñaawoota-tyeerimi Tajorentsi kaari
koñaanita-tsini. 28 Rootaki rawentaa-shirenka Moisés kantakaawori
imonkaatziro ikantakaan-teetakiro Anonkoryaantsi, itsikirijan-takawo
iraantsi eero rowamaantari ronampiri Tajorentsi ithonkiri rantarite itomi-
paeni Israel-paeni.
29 Rootaki awentaa-shiren-kantsi kantakaawori imontyahae-tanta-
kawori Inkaari Kityonkaari, ranashitee-yanakani opiryaa-pathatanakira.
Rooma imawita-paakawo Apitantoni-jatzi, piinkae-yakini riroripaeni.
30 Rootaki awentaa-shiren-kantsi kantakaawori imatanta-kawori rinki-
rinkitakiro Kashiryaari okaatzi 7 kitejeri, roojatzi iñaantee-takawori
opooka-thapitaki nampitsi. 31 Rootaki awentaa-shirenka Rahab
kantakaawori oneshironkatan-takariri owayiri-paeni aminaan-tachari, ari
okanta kaari otsipatantari piyathari-paeni ithonkae-takiri. Okantawitaka
iroka Rahab mayempiro naawita.
32 ¿Nokenkithata-koterima itsipa-paeni? Eero nothotyaakotziri.
Irika ikaateeyini: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel,
eejatzi Kamantan-taniri-paeni. 33 Rootaki rawentaa-shirenka irika-
paeni kantakaa-yitaari okanta: Itzimantari otsinampaa-yiteeriri
pinkathari-paeni, itsipa tampatzikatan-tatsiri, itsipa ñaayiteerori
ikashiya-kaeta-kiriri, itsipa rookawitee-takari imooki maanitzi,
tee ratsikiri, 34 itsipa rookawiteetaka paamariki tee itahaa, itsipa
romaaminthateetaki rowathee-terimi, itsipa ishintsita-kaetee, itsipa
ñaaperotachari rowayirita, itsipa romishiya-yitaki owayiri-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

poñaachari otsipa nampitsi. 35 Eenitatsi tsinani ñaayiteeriri osheninka-
paeni rañaayitee ikamawitaha. Roo kanteencha eenitatsi itsipa
kamimayiteen-tsiri rompoja-waetee-takiri, tee rokana-nakiro rawentaa-
shirenka ipakaan-teetyaaririmi. Tema oyaakotakiro rañaa-pero-yitee
paata, eero okimitawo añaawitaha nimaeka. 36 Eenitatsi itheenka-waetee-
tziri opoñaashityaa ipajawaetee-takiri, itsipa roojotee-takiri roojatzi
romonkyaantetakari. 37 Eenitatsi ompojeetakiri, itsipa itankae-takiri,
itsipa rojatee-takiri. Eenitatsi itsipa anashinashi-waeta-chari apatziro
ikithaa-matsitakari mashitsi-mashi, itsipa kowityaa-pero-waetatsiri,
itsipa osheki aminaminee-takiri, itsipa ikemaatsita-kaetakari.[j] 38 Itsipa
ikinawae-yitaki ochempi-mashiki, ochempiki, itsipa inampiyitakawo
omooki. Tema riiyitaki kameethaperotatsiri irika-paeni rawijanakiri
itsipa-paeni jaawiki-jatzi-paeni, eero omataa-jeeta amonkatziyan-tyaari
irika-paeni.

39 Rootaki rawentaa-shirenka irika-paeni kantakaawori okanta
Tajorentsi iweshiryaa-wentan-taariri, okantawita tekira iñaayiteero
ikashiya-kaayita-kiriri. 40 Tema rokantashiryaakawo Tajorentsi awijirori:
Ikowa-kahaero aakapaeni atsipayitee-yaari irika-paeni, ikameetha-
shireta-kaayitee maawoeni.

Apatziro owashitaneeri Jesús

12 1 Rootakira añaashintsi-yitan-tyaari aakapaeni, okimiwityaawo
oyiishitan-tatyeemi, oshiyakaantero eejatzi raminako-
yiteemi jempe ipiyoteeyani matakirori rawentaa-shiretaka
oshiyakoyiteeyaari aakapaeni. Tema amatantyaawori ashiyaperote,
ookaneero ithaari amatsinka-kaeri ashiya. Rootaki oshiyakaa-wenta-
chari ookiro ithaari aririka ooka-neero akaaripero-shireta-waetzi.
Ari añiirori oetziñaarikotyaawo ashiya-yintee. 2 Ikimita shiyachari
roetziñaarikotawo raminiro jempe rareetyaa, ari akimitanee-yaari
aakapaeni, oetziñaarikotaneeyaari Jesús awentaa-shireta-kaakaeri. Tema
riitaki thotyaa-kaeroni awentaa-shiretani. Riitaki oshiya-koteeyaari,
tema rokantashiryaakawo paerani rirori inintahaeyaa. Rootaki
ramawetantakawori ikentako-witee-takarira, tee okantzimotyaari
ipashiwentakaawaetyaa ikamawita-paenta. Tema jeekae nimaeka
rakoperoki Tajorentsi ipinkathari-wentantee.

3 Aririka akenkishireta-koteri Jesús jempe ikanta ramawetan-
takawori rirori ikija-neenta-waetakiri kaari-pero-shireri, rootaki
thaamenta-shireta-kaeni aakapaeni amawetan-tyaawori, eero okantzi-
moneenta-shiwaetee. 4 Piñaa-shintsita-piintakawo eeroka-paeni
kaari-perori pookaeromi, roo kanteencha tekira piñeero rowamahaetemi.

---

[j] **11.37** mashitsi-mashi = imashi owisha eejatzi cabra.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Aamaashityaa pipeyakotakiro ishintsi-tan-tzimiro Tajorentsi jankina-
rentsi, ikimita-kaantzimi eerokami itomi-paeni, ikantzimi:
¡Notyomi! Eero pimanintziro aririka rowajankiteemi Piwinkatharite.
Eero okantzimo-neenta-waetzimi aririka ishintsi-temi.
6 Tema riitaki retakotani Pinkathari iñaanta-piintakari,
Maawoeni ikimita-kaantaari itomi, rowajankiteeri.
7 Okaate awijimo-yitemiri nimaeka pikimita-kaantero Awinkatharite
ñaanta-shiretzimiri. Tema ikimita-kaanteemi Tajorentsi eeroka itomi. ¿Tema
rowajankitaa-piintziri itomi ashitaa-nita-chari? 8 Otzimatyee rowajankitee
maawoeni Tajorentsi. Terika piñeero eeroka, kimitaka tekira itominta-
perotzimi Tajorentsi, tema notyomi mayempiri eeroka. 9 Okimitaha itzimi
koñaatziro ashiteeri, rowajankitee, apinkathatziri rirori. ¿Eeroma apinkatha-
peroteeri Ashiteeri kaari koñaatatsi omatantyaari añaashire-yitee? 10 Tema
ikaatzi ashiteeri koñaatziro eepichokiini rowajankitaa-yitee jempe okantzi-
motari rirori. Riima Tajorentsi rowajankitaa-yitee rirori ari okantyaa
ikameetha-shireta-kaanteeri, ikite-shiretakae eejatzi ikimitaha rirori.
11 Tema tee inimo-shire-yitee rowajankitaa-minthee-teerika, tema osheki
okantzimo-neenta-shireta-waetee. Roo kanteencha paata, ikaatzi kaari
maninteroni rowajankitahae-tziri, aririka ikameetha-shire-yitee, aritaki
iñahaero ijeekae kameetha.

Apaatakirori ineshironka Tajorentsi

12 Rootakira piñaa-shintsitan-tyaari pimityaari ñaanta-piinta-
kawori ishiya, iñaashintsita okantawitaka ishipeta-shempa-witaka, ari
ikimiteerori eejatzi ishipeta-yereto-witaka, iñaashintsita. 13 Pikimi-yitee-
yaari eeroka-paeni shiya-piinta-chari okameethawokitzi kaari ñeeroni
ikithokiri ishipeta-kitzitaki. Tema otzimatyee eero ikariperowaetzi iitziki.
14 Tema kameetha pakameethata-wakaa-neeyaa, piñaa-shintsityaa pikite-
shirete. Tema eerorika pimayiteero, eerowa piñahaeri Awinkatharite.
15 Paamawentyaari ikaate apaatakirori ineshironka-witaari Tajorentsi.
Paamawentyaari oetzimpina-shiretan-taniri, roetzimpineeri-kari ikaatzi
kemijanta-yitatsiri, ikimita-kota-kyaawo kepishita-tsiri inchashi piyanta-
tsiri. 16 Paamawentyaari ñaathawaeta-shitantachari. Paamawentyaari
theenka-tajorentsitantaniri ikimityaarini paerani Esaú. Tema antawo
ayimatakiri itashe, ikowa-perotaki royaa, ari riyomparitakawo rowanawo
rirentzi, ipakiri ikashiya-kaawitee-takariri rirori retawita-kawowa
itzimi. 17 Tema piyotzi eeroka-paeni rantakiro Esaú okaatzi awijeentsiri,
osheki ikowawitaa iñeeromi itajonka-wenteeteri, antawo riraa-kotakawo.
Roo kanteencha tee iñiimaetee-yaawo jempe ikinakaayiro rowetsikan-
teeyaawori ikinakaa-shitakari.
18 Tema tee pikimitari eeroka-paeni aakirori paerani Ikantakaan-
teetani. Riyaatee-yakini rirori ochempiki ojeekira koñaata-tsiri. Tema

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

osheki otaantzi, tsirenikaakitaki, ooreenkakitaki, antawo otampyaataki.
19 Ikemakiro itziwooteetzi. Ikemaki eejatzi antawo iñaawaeteetzi,
ari ithaawae-yanakini, osheki ramanee-yawitakani eero ikemantari
ñaawaeteen-tsiri. 20 Tema osheki ithaawan-takawo okaatzi ikantakaan-
teetakiri, ikanteetzi:

Eero pikinawaetzi jaka ochempiki. Eero omaneeta pikinakaa-yiteri
eepichokiini pipirayitari janta. Aririka ikineetaki eepichokiini
janta, otzimatyeera rowamahae-tanta-kyaari mapi, otzimatyeera
ikenteeteri.

21 Omaperotatyaari okowaenkatzi ikantzi Moisés:

Antawo nothaawan-takawo, ompetawaetakina.

22 Teera pikimitari eeroka-paeni ikaatzi ñaakirori, tema eeroka-paeni
kimitakariri ikaatzi jateentsi ochempiki Kijakowentoniki, jeekatsiri
Aapatziyaweniki. Rootaki oshiyakaa-wenta-chari piyaayitee inkiteki janta
ijeekinta Tajorentsi Kañaaniri. Tema aritaki pitsipatee-yaari eeroka-paeni
ipiyotapaa ronampiripaeni Tajorentsi. 23 Pikaateeri ikaatzi piyoteen-chari
janta itsipataari retakari Itomi Tajorentsi, tema riiyitaki jankinata-koteen-
chari ijeekayitee inkiteki. Pitsipatee-yaari Tajorentsi aminako-yiteerini
rantayitakiri maawoeni atziri-paeni. Pitsipatee-yaari ishire-paeni
kemijantzinkari-paeni ithotyaa-kaetakiri ikameetha-shireta-kaetziri.
24 Pitsipatee-yaari eeroka-paeni Jesús, kantako-wenteeri otzimaera
owakirari kashiyakaantsi, apawentakaeri rira ikama-wenta-yitakae. Tema
iroka rira Jesús kimiwitaka oñaawaeta-tyeemi, awijanakiro oñaawaetaki
paerani rira Abel.[k]

25 Paamakowentyaa papaatziri-kari Tajorentsi aririka iñaana-
shiretemi. Tema paerani ikaatzi kemawita-kariri Tajorentsi iñaawaetzi
jaka kepatsiki, rowajankitaakiri imanintakiro okaatzi ikantziriri. Aaka
imaperoteete rowajankitahaetee, aririka apiya-shiretaki akemayi-witakari
iñaana-shiretakae inkite-jatzi. 26 Paerani aririka iñaawaete Tajorentsi,
rontziñaa-kaawo kepatsi. Rooma nimaeka, eenitatsi okaatzi ikashiya-
kaakaeri, ikantzi:

Ari napiiteero nontziñaa-kaero, teera apatziro kepatsi, tema
omatziteeyaa inkite eejatzi.

27 Eenitatsi oeta oshiyakaa-wenta-chari ikantziri: “Ari napiiteero.”
Rootaki oshiyakaa-wentacha aririka rotekaero okaatzi rowetsika-yitakiri,
ithonkaero rowetsikani kaari kijotatsini, apatziro ojeekayitee kijotatsiri.

---

[k] **12.24** Paerani rowamaan-takariri Caín rirentzi, Abel, ikantaki Tajorentsi: “Kimiwitaka okaematyeemi rira Abel ikowa-kowataatzi ikijawentee-tyaari Abel.” Ari opoñaari ikanteetzi kimiwaetaka oñaawaeta-tyeemi iraantsi. Rooma oñaawaetzi rira rirori Jeepatzii-totaa-rewo, teera ikoyi ikijawentee-tyaari, tema okoyi opeyakotan-teero kaari-perori.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Rooma aakapaeni, ipinkathari-wenta-yitee jempe okijotapae. Rootaki
apasoonkitantyaariri Tajorentsi, apinkathateeri, antawaeteeniri. 29 Tema
irika Tajorentsi riitaki kimitakawori paamari thonkan-tatsiri otaantzi.

Rantaneeri kemijanta-tsiri

13 1 Otzimatyee petakota-piinta-wakaeyaa. 2 Eero pipakaero
poemaante pipankoki. Tema eenitatsi matakirori, tekatsi
kamanterini riitakira ronampiripaeni Tajorentsi roemaakiri
ipankoki. 3 Eero pipeyakotziro pineshironkateri pikaatzi pikemijanta-
yitee romonkyahaetziri. Pikimita-kaantero aririkami pikaateri
romonkyahaetemi. Ari pikimiteriri ikaatzi rowatsi-naawaeteetzi,
paminako-wentee-ri, pikenkishiretyaa jempe pikantyaa eerokami
romonkyahaetemi. 4 Pikinatee-yaari piimi, eero pomanakaa-waeta-
shitanta. Tema rowajankiteeri Tajorentsi mayempita-tsiri. 5 Eero
pikowawaetzi poshekiiro pashaahawo. Inimotemi piñiiro okaatzi tzimi-
motzimiri. Tema riitaki Tajorentsi payitemironi kowityee-motzimiri,
iroka ikantaki:

Eero nookawentzimi.
Eero nowapinteemi.

6 Rootaki awentaa-shiretan-tyaariri aakapaeni, akantayitee:

Riitaki Tajorentsi neshironkatenani.
Tekatsi nothaawantyaa.
¿Eenitatsima ikanteena atziri?

7 Pikenkishiryaa-koteri jewatakaemiri pikemijanta-yitee, kamanta-
paaki-mirori iñaani Tajorentsi. Pikenkishiryaa-koteri jempe ikantayita
ijeeki, oeta imonkaa-yitakiri rirori-paeni. Pikimita-kotee-yaari jempe
ikantakiro rawentaa-shiretaari Tajorentsi. 8 Roojatzi ikanta nimaeka
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo jempe ikanta-paenta, ari ikantee-tatyaani
rirori. 9 Eero pishineteeri ramatawi-yitemi yotaantzirori kaari
tampatzikata-tsini, kaari ikema-piinteetzi. Tema riitaki Tajorentsi
tampatzika-shireta-kaayiteeri, ineshironka-yiteera. Aririka apinkawae-
wityaawo rowaetari, eero otampatzika-shireta-kaayitee. Eenitatsi
matayiwita-kawori iroka, teemaeta owameetha-shire-tziri.

10 Okimiwitakawo otzimimo-yiteemi owakirari taapoki-mentotsi,
rootaki nokanta-kotzi Irika atsipewenta-kaeri aakapaeni. Riima ikaatzi
jatakaerori itaayiteeri ratsipeta-kaani itaapoki-mento-ki ikimita-kotee-yaari
matakirori paerani janta Tajorentsi-thaanteki, eerowa omataa itsipayitee
aakapaeni.[l] 11 Tema jempe ikanta rayiro paerani Jewatziriri ompera-
tajorentsitaa-rewo rira piratsi inthomoenta Tajorentsi-thaanteki okantyaa
ipeya-kotee-tantyaariri iyaari-peronka, raayitziro iwatha piratsi othapiiteki

---

[l] **13.10** eerowa omataa itsipayitee aakapaeni = tee ishinetaantsite rowaetyaari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nampitsi ari itaayiterori. 12 Ari ikimitakari eejatzi, rowamahae-takiri
Jesús othapiki nampitsi, ari ikemaatsita-kowentan-takari, rapaatakiro rira
rowameetha-shire-yitan-teeri. 13 Otzimatyee akimitakaantero aakapaeni
ashitowa-tyeemi nampitsiki aatatyee jempe ijeeki Jesús, ari imaninteetakae
ikimiitakiri paerani Jesús. 14 Tema jaka jempe ajeekayitzi nimaeka eero
okantee-tatyaani. Rootaki okantashiryaantawori jempe anampitee-yaawo
paata. 15 Rootaki nokantan-tzimirori: Otzimatyee aweshiryaawenta-piintee-
yaari Tajorentsi, tema rootaki kimitawori atsipeta-kaani, okantakaan-tziro
rantzi-mota-kaeri Jeepatzii-totaa-rewo. Acheraa-perote, akante: "Riitaki
Nowinkatharite."[m] 16 Ari okimitari eejatzi, eero pipakahiro kameethata-
tsiri, pipawakaeyaa tzimi-motzimiri. Rootaki kimitakawori inimotzi-riri
paerani Tajorentsi rashita-kaetanari ratsipeta-kaetani. 17 Pimonkaatero
ikantzimiri jewayitziriri kemijanta-naatsiri, riitaki aminako-wentzimiri.
Riitaki kamanteerini paata Tajorentsi oeta awijimo-yitemiri raminako-
wenta-yitakimi. Pamina-minatero eero itzimanta pikoshekyaari,
rootaki inimotan-tantyaari rantawaeri okaatzi rantayitziri rirori, eeroka
amitako-yitaneerini.

18 Pamana-kota-piinteena ari okantyaa iñaantee-tenari tampatzika-
shiretakina. Kimitaka rootaki nomatakiri. 19 Pamana-kota-piinteena
eejatzi niyaata-shitan-temiri intsipaete eeroka-paeni.

Oweyaantawori wethataantsi eejatzi tajonka-wentaantsi

20 Namanapiintziri naaka Tajorentsi, tema riitaki jeekakaa-yitemini
kameetha, riitaki owañahaeriri paerani Awinkatharite Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo ikamawitaka. Riitaki Tajorentsi kimitakaan-takari riiperori
aminakowentziriri ipira. Osheki rapaatakiro rira imonkaatan-
taawori owakirari ikashiya-kaanteetani kanteetaa-chani nimaeka.[n]
21 Namanako-wentakimi rowetsika-shiretan-temiri pimayiteero
kameethari ikowakaemiri. Pamaniri eejatzi eeroka pimatan-tyaawori
okaatzi inimotziriri, tema ayotzi riita-kira Jesús Jeepatzii-totaa-rewo
matakaeroni. Ashi rowaero ipinkathee-teeri rirori. Kyaariwé.

22 Noyemijantzin-karite-paeni, eero poonamawo piñaanatero okaatzi
nojankinata-kimiri, tema tee asheki-perotzi. 23 Nokoyi piyote eejatzi
romishitowae-teeri romonkyaawitee-takari noyemijantzin-karite Timoteo.
Aririka rareeta-paeyaa jaka, riitaki notsipata-nakyaari niyaata-shitemi
noñeemi. 24 Powethatenari ikaatzi jewatzimiri janta, eejatzi itsipa
kemijantzinkari-paeni. Ari ikimitari Italia-jatzi-paeni rowetha-yitzimi.[o]
25 ¡Okantashitzimaetyaa ineshironkae-teemi maawoeni eeroka-paeni
janta! Kyaariwé.

---

[m] **13.15** Riitaki Nowinkatharite = waerontsi [n] **13.20** ipira = owisha
[o] **13.24** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI SANTIAHO

Wethataantsi

1 1 Naaka Santiago jankinatzirori iroka, romperatani naaka Tajorentsi
eejatzi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Nowethatari
ikaatzi rashiyitaari Tajorentsi jatayiteentsiri otsipaki nampitsi.[a]

Tajorentsiki opoñaawo yotanitaantsi

2 Noyemijantzin-karite-paeni, pikimoshireyite aririka piñaayitero
awijimo-yitemini. 3 Otzimatyee piyoyite iñaantee-tatziimi kyaaryoo-rika
pikemijantzi. Rootakira piñaantyaawori pamaweyiteero. 4 Piyaata-kaero
pamawetashityaawo oeyita-rika, aritaki piñaayitakiro pantaki-shireyite
roojatzi pithotyaan-takyaawori, tekatsi kowityee-motemini.
5 Tekatsi-rika piyotani pamawewaetan-tyaari, pikowa-koteri Tajorentsi,
riitaki yotakae-mironi jempe pikantyaa. Tema tee ikijatha-nitziri ikaatzi
kowakoyitziriri. Tema ari riyotakaa-pero-yitakiri, tee riyotzi rirori ithañaa-
waenityaa. 6 Aririka pikowa-koteri Tajorentsi, eero pikanta-shireta-waeta-shita:
"¿Ari ikemaa-kina Tajorentsi okaatzi nokowa-kotziriri?" Tema ikaatzi
kijoshireta-waeta-tsiri ikimitawo okantahanki inkaari kaari maeryaata-tsini
aririka otajonkaatero tampyaa. 7 Paamakowentyaa pikimita-kotari-kari
kijoshireri, tema tee iñaayitziro rirori ikowako-witariri Awinkatharite. 8 Tema
eenitatsi ikenkithashiryaa-witari ranterimi, opoñaashityaa okitejeta-manee
eenitatsi itsipa ikoyiri ranteri, tee apaani okantyaa ikenkithashiryaari.
9 Otzimatyee ikimo-shire-yitee ashironkaenkari-paeni kemijanta-
naatsiri, ajahaawenteteeyaari Tajorentsi riiperota-kaeri. 10 Ari ikimityaari
eejatzi ashaahantzinkari-paeni, otzimatyee ikimo-shireyite othonkaeyaa
okaatzi tzimimo-witariri. Tema ikimita-kotee-yaawo incha-teyaki
opari-teyatzi. 11 Aririka ishintsite rooryee ooryaa okama-teyakitzi incha-
teyaki, eero iñeeteero owaneenka-teyakityaa. Ari ikimitee-yaari eejatzi
ashaahantzinkari-paeni, eero iñaakoe-teeri rowaneenkatan-teeyaawo
oshekitakira rantawaeri-paeni.

---

[a] **1.1** rashiyitaari Tajorentsi = kimiyitariri 12 otsipayita-chari icharini-paeni Israel.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Athaamenta-shiretyaa iñaanta-shiretee-rika

12 Aririka añaawityaawo okaate awijimo-yiteeniri, eekiro-rika
aatakaa-nakityeero akyaaryoo-shiretanaki, akimo-shirete, tema
eenitatsi rantzi-moteeri Tajorentsi amaweta-kirowa, ikantaki-ranki:
"Maawoeni etakotaanari naaka, ashi rowaero nañaakaa-yiteeri paata,
ikimita-kaanteero namantheetaa-tyeerimi."[b] 13 Aririka opoki-motee
akowa-shiretero kaari-perori, kaarira Tajorentsi kantakae-yaawoni.
Tema Tajorentsi, tee ikoyiro rirori. ¿Kantachama ranta-kahaero aaka?
Tema eero. 14 Tema aakataki ñaamata-piintawori kaari-perori, rootaki
akenkithashiryaa-kotanta-piintawori. 15 Tema opoki-moteera akowa-
shiretziro antero, oetziñaarikota-nakawo akenkithashiryaa-kotero,
roojatzi añaanta-kyaawori amatero kaari-perori. Rootakira akemaatsitan-
teeyaari paata akamaerika.
16 Noyemijantzin-karite-paeni netakotani, paamawentyaa otzimi-
kari pantani. 17 Tema okaatzi rantzimo-yiteeri Tajorentsi kameetha
okanta, rootaki ranta-piinta-tyeeri. Tema tee ipaashini-tanitzi rirori,
tee ikimitiyaari rowetsikani shipakiryaa-yitatsiri, añiiri ishitowa-manee
opoñaashitya añeeri ikyaanee tsirenii-teeni. 18 Tema ikowaki rirori
riyotakaa-yiteero kyaari-perota-tsiri iñaani, rootaki etantyaawori aaka
akemijanteri, ari roshiya-neeyaari otsipa ikaate kemijanteerini paata.

Jempe ikantaneeyaa kemijanta-neerini Tajorentsi

19 Rootaki nokantantari noyemijantzin-karite-paeni: Powa-
yempita-yityaa, pamina-pero-waantetyaa, eero ayimawaeta-shitzimi
pimashirenka. 20 Aririka ayimawaetee amashirenka, eero amatziniri
ikowakaa-yiteeri Tajorentsi. 21 Okowa-perotatyaa ookayiteero okaatzi
owaaripero-shireta-kaeri, otzimatyee atsinampa-shirete akemijanta-neero
iñaani Tajorentsi, rootaki mateeroni owawijaako-shire-yitee.
22 Roo kanteencha otzimatyee amonkaa-yiteero iñaani Tajorentsi,
eerorika amonkaatziro akemijantero, apaniroeni amatawi-waetaka.
23 Itzimi-rika kemawitawori roo kanteencha tee imawotzi ikemijantero
okaatzi ikemawitakari, ikimitakari aminawoota-chari ñaarontsiki.
24 Apatziro iñaawoota-paenta, roo ojamaniineetaki ipeya-kota-neero jempe
ikanta iñaawitaka ipitsitaki ipooki. 25 Eenitatsi itsipa aminawoota-chari,
kaari peyakoteroni ipoo jempe okanta iñaakiro. Ari akimitanee-yaari
aaka, akenkishiryaakoteero iñaani Tajorentsi, eero apeya-kotziro. Tema
rootaki ookakaa-wenteeni. Akimoshirewentee-ro okaate antayiteeri.
26 Eenitatsi ñaawitawori imatakiro ikemijantanee. Roo kanteencha tee
ramina-pero-paantetyaa, raminaa-shiwaetakaha ikemijantzi, apaniroeni

---

[b] **1.12** amanthee-rentsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ramatawi-waeta. 27 Iroka kyaari-perori kameethatzi-motziriri Ashiteeri
Tajorentsi aririka akemijantanee: Etakoyiteeyaari miritzi-paeni, ari
akimitaneerori kinankawo-paeni. Otzimatyee akite-shire-yitee, eero
akimita-kotari ikantayitaha jeekashiwaetachani jaka jaawiki.

Ikenkithata-kotee-tziro manintaantsi

2 1 Noyemijantzin-karite-paeni, tema pikemijanteeri Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo ipinkatha-peroe-tziri, eero pimaninta-
shireta-wakaa-waeta. 2 Jame oshiyakaawen-tawakiro: Aririka piñeeri
pipiyota-piintaha owaneenkata-chari ikithaata, iporeryaatzi rowayitziri
rakoki, opoñaashityaa piñeeri ikyaapaaki itsipa owama-ta-pookitaka.
3 Riitaki paakameethataki owaneenkateen-chari pojatekakiri niyanki
pipiyoteeyanira, riima owama-ta-pookita-chari, pikantakiri: “Ari
pikatziyawaki eeroka, tekatsi pijeeki, pikoyi-rika pijeeki jaawiki.”
4 Tema apaani paakameethataki, pimanintakiri itsipa. Pikimita-kotakari
ranta-piintziri piwinkatharite kaari tampatzika-shireri ramina-kotero
oetarika ranteetziri. 5 Pikemi nokante noyemijantzin-karite-paeni.
Riyoshii-yiteerira Tajorentsi ashironkaenkari-paeni, ikemijantakaa-
pero-yiteeri. Tema irika etakota-kariri, riitaki kashiya-kaakiriri
itsipatee-yaari jempe ipinkatharite rirori. 6 Roo kanteencha eeroka-
paeni, pimaninta-shire-waetakiri ashironkaenkari. Pipeyakotakiri
kijaneenta-piintzimiri ashaahanta-yitachari ikoyi rowajankitaa-kaanta-
waetemi. 7 Riitaki kyaaryoota-piintatsi itheenka-shiretziri Awinkatharite,
ipaeryaa-shiwaetari.

8 Omaperota-tyaarika pikemijanta-neero Otzinkami Inintakaan-teetani,
pantakiro kameethari. Iroka ikantee-tziri otzinkami:

Petakoteeyaari pisheninka pikimita-kaanteri petakota eeroka.

9 Rooma, eeniro-rika pimaninta-shiretawaka, tzimakira pantani,
ari rowajankitaa-wentee-takimiro Ikantakaan-teetani. 10 Itzime-rika
kantatsini: “Nokemijantziro naaka maawoeni ikantakaan-teetziri.” Roo
kanteencha eenitatsi-rika kowityaa-paenchani apaani kaari ikemijantzi,
tzimakira rantani. 11 Tema ikanteetzi paerani:

Eero pimayempitzi.

Eero powamaantzi.

Teerika imayempi-witeeta, roo kanteencha eenitatsi-rika rowamaan-
teetzi, eenitatsira rantayiteetziro kaari kameethatatsiri. 12 Tema roo
kameethatatsi antayiteero Otzinkami Inintakaan-teetani, antayiteero
añaawae-yitziri eejatzi okaatzi antayitziri. Ari okantyaa eero
rowajankitee-tante paata, tema iroka Otzinkami Inintakaan-teetani,
rootaki jeekakaa-shiwaeteeni. 13 Tema eerorika etakoyitanta, aritaki
rowajankitaa-peroetee. Rootaki kowaperotacha etakoyitantyaa eero
rowajankitee-tantee.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eerorika antziro kameetha-yitatsiri, aminaashi-waeta awentaa-witanaari Tajorentsi

14 Noyemijantzin-karite-paeni, eerorika amataneero kameetha-
yitatsiri, aminaashi-waeta akantzi: “Nawentaari Tajorentsi.” Iroka
awentaa-shiwaetaantsi, tee owawijaako-shiretantzi. 15 Jame oshiyakaa-
wenta-wakiro: Eenitatsi noyemijantzin-karite okowityee-motari iithaari,
itasheyaawaetzi eejatzi, 16 opoñaashityaa pikanteri: “Pawijanaki
janta noyemijantzin-karite, aamaa ari ipaetakimi pikithaatyaari, ari
powapaakyaa kameetha.” Tema tee pipawakiri kowityee-motariri,
¿Petakota-karima? Teera petakotari. 17 Ari okimitari eejatzi awentaa-
witaari Tajorentsi. Terika antayirotzi kameethari, aminaashi-waetaka.
18 Arira okimita itzimi-rika kantatsini: “Nawentaari Tajorentsi.” Itsipa,
ikantzi: “Nantziro kameetha-yitatsiri.” Eerorika pantaneero eeroka kameethari,
¿kantachama poñaahantero pawentaa-naari? Naaka-rika, ari noñaaha-
kimiro nawentaa-naari, nantaneero kameetha-yitatsiri. 19 Pikanta-piintawita
eeroka: “Niyotziri naaka Tajorentsi apani ikanta.” Omapero-witatyaa. Roo
kanteencha imatzitayitakawo peyari-paeni riyotziro iroka, ithaawantari
Tajorentsi, rompetawaeta. 20 Kaari imajontziteetzi, otzimatyee ayoyitee aaka:
terika antayiteero kameetha-yitatsiri, aminaashi-waeta awentaa-witaari
Tajorentsi. 21 Akenkishiryaa-koteri paerani Abraham. Ishinetakiri itomi Isaac
rashita-kaeyaari Tajorentsi itaapooki-mentoki. Rootaki rantakiri Abraham
ikimita-kaantee-tanta-kariri tampatzika-shireri. 22 Ari añiirori, teera apaani
ikantaki: “Nawentaari Tajorentsi.” Tema rantakiniri okaatzi ikantziriri. Ari
okanta rooñaawontan-takawori omaperotatyaa rawentaa-perotakari Tajorentsi.
23 Ari omonkaataka rojankinee-takiri paerani, okantzi:

Rawentaa-nakari Tajorentsi irika Abraham, rootaki ikimita-
kaantaariri itampatzika-shiretani.

Rootaki ikantan-teeta-kariri eejatzi paerani Abraham:

Raapatziyani Tajorentsi irika.

24 Ñaakiro. Teera apatziro otampatzika-shireta-kaantzi akantzi: “Nawentaa-
naari Tajorentsi.” Otzimatyee anteniri ikanteeri eejatzi. 25 Ari okimitakari
eejatzi paerani Rahab, mayempi-witachari. Ikimita-kaantawo Tajorentsi
tampatzika-shireri, omanakiri opankoki owayiri, opoñaashita otyaanteeri
ikinanta-neeyaawo otsipa awotsi eero rowamaan-teeta-wakari. Tema rootaki
ikimita-kaantaawori Tajorentsi tampatzika-shireri roori, tema eenitatsi antakiri.
26 Eerorika otzimanee ashire, peyakota-nakae. Ari okimitzitari eejatzi, eerorika
antayitziro kameetha-yitatsiri, aminaashi-waeta awentaa-witanaari Tajorentsi.

Amina-waantetaantsi

3 1 Noyemijantzin-karite-paeni, eero akowashi-waeta ayotaan-tayite.
Tema paata aritaki raminakoe-teeri rantayitee-takiri, riiyitaki

yotaantaniri imaperoteete rowajankitahaeteri eerorika imonkaatanta.
2 Otzimi-motee maawoeni akinakaa-shiyitari. Rooma eenitatsi-rika
amina-pero-waantetaniri kaari kantzimo-neenta-kaeyaarini isheninka,
riitaki kameetha-shireteen-tsiri, ari okantaki raminako-wenta-neeyaa
eero rantanta-naawo kaari-perori. 3 Roojo-ponthotee-tziri ikyaakoetani,
ari itzimpata-koetziriri, rootaki ikinanta-yityaari jempe inintakae-
tziri. Oryaani naawita itzimpata-koetan-tariri, roo kanteencha omatziri
okemakaeri, okantawitaka antaritaki ikyaakoetari.[c] 4 Pikenkishiryaa-
kotero antawo pitotsi. Aririka otampyaata-kote niyankyaani inkaari,
ayiro tampyaa jempe-rika onintakaawo. Eenitzimaetacha oomaro
otsinampaerori okinakaero jempe-rika inintziro komatzirori,
okantawitaka tee antawotzi komarontsi. 5 Ari okimitakari eejatzi
paantentsi, tee antawowita, rootaki añaawaetan-tapiintayitari.
okimitakari paamari, oryaani naawita owakira omorekanaki, roo
kanteencha aritaki opaamata-kaakiro antawo antami.[3.5-10]

6 Ari okantari eejatzi paantentsi okimita-kotawo paamari. Aririka
añaawaetaki eepichokiini, antawo owaaripero-shireta-waetaka, kantacha
eejatzi añeero ashi oyiro owaaripero-shiretante. Tema sharinkaweniri
yoteerori añaawae-yitan-tyaawori owaaripero-shiretan-tatsiri. 7 Pikemi
noshiya-kaawentero. Kameethatatsi ipireetyaari antami-weri-yitatsiri,
tsimeri-yitatsiri, maanki-paeni, eejatzi ikaatzi jeekayitatsiri nijaaki,
maawoeni. Ari rameyitakyaa irika-paeni ipireeta-kyaari-rika. 8 Roo
kanteencha tekatsi atziri manteroni ramina-pero-waantetyaa, ikimita-
kaantero ipireetari. Okimitawo ipaante opiyanta-tyeemi, owamaantaniro
iroka. 9 Rootaki apaante akantanta-piintariri Tajorentsi: “Ashitanari,
kameethari eeroka.” Roojatzi apaante ayakatantari asheninka, ikaatzi
kemashire-yiteeriri Tajorentsi. 10 Apaani naawita apaante, roo kanteencha
ari añaawaetantawo kameethari eejatzi kaari-perori. Noyemijantzin-
karite-paeni tee okameethatzi atsipatayitero añaaniyitari. 11 Pikemi
noshiya-kaawentemiro. Jempe-rika oshitowaatzi nijaa, kiteshaari okanta,
eero añiiro okipachaate. 12 Noyemijantzin-karite-paeni, ¿Kantachama
pankirentsi pochata-tsiri okithokitzi añeero okithokitero kepishita-
tsiri? ¿Kantachama añaapiintziri pankirentsi okithokitan-tyaawo
shiwitha-maeshi? Ari okantzitari nijaa aririka okipachaate, eero añiiro
okiteshaate.[d]

Inkiteki opoñaawo yotanitaantsi

13 Ayota-nita-naarika, akenkishiryaa-naarika, etakotantyaa, atsinampa-shirete
okantakaakae ayota-nita-naari. 14 Rooma añeero-rika akija-neenta-shireta-

---

[c] **3.3** ikyaakoetani = caballo [3.5-10] paantentsi = nenetsi [d] **3.12** pochata-tsiri = higo; kepishita-tsiri = aceituna; pankirentsi = higo; shiwitha-maeshi = uva

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waetante, onawakaa-waetyaa, tee okameethatzi akantakaapero-waetyaa.
Atheeya akante: “Naaka yotaniri.” 15 Aririka amayitakiro iroka, kaarira
Tajorentsi yotakaeroni. Rootaki ikenkishiryaa-piintziri jaawiki-jatzi,
ikenkishiryaa-kaantziri Kamaari. 16 Ari okanta aririka akija-neenta-shireta-
waetante, onawakaa-waetyaa-rika, añiiro eejatzi apomeentsita-wakaeyaa,
rootaki akaari-pero-shire-piintan-tyaari. 17 Roo kanteencha riitakirika Tajorentsi
kowakaeroni ayota-niteeyaa, aritaki añeero akite-shiretanee, amina-minatero
ajeekan-tyaari kameetha, etakotan-tayityaa, eero akija-shireta-waetanaa,
aneshironkatantayitee, owameethatero antawae-yiteri, kyaaryoo akantawentan-
taneeyaa, eero owapeyi-motan-tanaa eejatzi. 18 Aririka akanta-piinta-nakyaa
aapatziya-wakaa-neeyaa, aritaki añaakiro paata rowameetha-shire-peroetee.
Okimityaawo ipankiwaeteetzi, ari añeero paata owiikiyiteero okithoki.

Aapatziyawori jaawiki-jato

4 1 ¿Iitaka opoñaantari pikosheka-wakaantari eeroka-paeni? ¿Iitaka
pikijaneenta-wakaantari? ¿Kaarima kantakaan-tzirori iñaama-shireteetawo
ikowityaa-waetee-tziri? 2 Piñaama-perotakawo oetarikapaeni, teemaeta
otzimimo-tzimi. Poonako-neentakari rashitari itsipa, tema te otzimimo-tzimi
eeroka. Pikoshekanta, powanta-yiwitaka. Tee piñiimaetawo otzimi-motemi
pikowayi-witari, teera pikowa-kota-tziri Tajorentsi. 3 Rootakirika pikowa-kotziriri
Tajorentsi pikowayitziri, tee ipimaetzimi. Pikowa-kota-nta-shita pantayitan-
tyaawori kameethatzi-moyitzimiri eeroka. 4 Pikimita-shitakawo kaari kinatari
oemi, oñaaki itsipa, rootaki okijaneenan-tanakariri oemi. Ari ikimitakari
maawoeni kowayitzirori raapatziyaawo jaawiki-jato, ikijaneenta-natziirira
Tajorentsi. 5 ¿Aminaa-shitama rojankinee-takiri paerani, kantatsiri: “Rotyaan-
takiro Tajorentsi Ishire neshironka-yiteeni, riitaki aminakowenteeni eero
antanta-yitawo kaari-perori?” 6 Ineshironkatee Tajorentsi, rootaki ikantan-teetari
jankina-rentsiki:

Tee rariperotziri Tajorentsi kantakaaperowaetachari,
Riima tsinampa-shireri osheki ineshironkateeri rirori.

7 Rootaki nokantantari naaka: Patsipewentee-yaawo ikowakaemiri
Tajorentsi. Pamaweteri Kamaari, aritaki piñaakiro ipakahaemi.
8 Pikenkishiryaaneeri eeroka Tajorentsi, tema kijokiro rowanakimi Rirori.
Pikaari-pero-shirewitaka, pooka-yiteero. Terika pikyaaryoo-wenteeri,
pikite-shire-wenteeri. 9 Pikenkishiryaa-koteero pantayi-witakari, pikimo-
shire-wenta-shitakawo kaari-perori. Otzimatyee powashireta-kotee-yaawo
okaatzi pikimo-shire-wenta-shitakari paerani. 10 Pitsinampa-shire-
wenteeri Awinkatharite, tema riitaki pinkatharita-kahaemini paata.

Kanta-kota-wakahaantsi

11 Noyemijantzin-karite-paeni, tee okameethatzi akanta-kota-
wakaa-waetyaa. Aririka pikanta-koteri itsipa, pitheenka-tziirowa

Ikantakaan-teetani. Tema iroka panteeri, otzimatyee pikemijanteero
Ikantakaan-teetani, eero pikenkithata-kowaeteero. 12 Apani ikanta
jankinata-kaanta-kirori paerani Ikantakaantani, apani ikanta eejatzi
riitaki matzirori ramina-koteri ranteetziri paata. Riitaki matzirori
rowawijaako-shiretantzi, riitaki matzirori eejatzi rowajankitaantzi.
Tekatsi aetyaa aaka amatantyaari akantako-yiteri itsipa.

Tee ikantakaa-pero-wenteetawo anteerira paata

13 Eeniyitatsi kantashi-waeta-chari: "Aritaki niyaataki okitejeta-
manee nampitsiki, apaani ojarentsi nojeeka-waete janta, niyomparityaa,
nayi osheki koriki." 14 Roo kanteencha tee piyotzimaetyaa oeta
awiji-motemini inkaamani. Okimitawo añaantari menkoryeenka.
Tee oshenkaa-nitzi, eepichoki okanta-paentyaa, opoñaashityaa
opeyaneeyaa, eero añaa-waero. 15 Iroka pikanta-yitemi: "Riitakirika
Tajorentsi pinawoni nañaantari, ari nantakiro ikowakaanari rirori."
16 Roo kanteencha pawentaa-shiwaetakawo pikantakaa-pero-waetaka
apaniroeni. Aminahantsi iroka, tee okameethatzi. 17 Aririka ayowityaawo
owameetha-shiretan-tatsiri, roo kanteencha tee amatziro, eenitatsira
antani, kaaripero-shiretakae.

Ikenkithata-koetziri ashaahantachari owashironkaan-tatsiri

5 1 Pikemi ashaahantziniri-paeni. Piraako-neenteeyaa eeroka-paeni,
tema rootaentsi piñeero pashironkaa-waeteeyaa. 2 Ari opathaa-yitee
maawoeni powaahawo. Opereki-mawo-yitee pithaari-paeni. 3 Ithonkyaa
ipowayitee piyorikite, poreryaa-yita-tsiri, maawoeni. Ari riyotee-temiri
pipiyota-shitakari, riitaki taakahae-mini paata. ¿Rootakima pipiyotan-
takariri? 4 Tee pipinayi-tziri patzirite, pipiyota-shitakawo powaahawo.
Ikiji-mata-kimira pipanki-waeta-kaani-paeni eejatzi powiikita-
kaani-paeni, tema ikemakiri Tajorentsi Shintsi-perori. 5 Apatziro
pinintaa-waetaka, tee pikenkishiryaa-kotziri itsipa, apatziro pikimo-
shire-wentakiro powaahawo. Pikimitakari piratsi iwathan-teetziri,
aririka ikyeetaki kameetha, ikantaki ashitariri: "Jame owamayiri nopira,
wathataki kameetha." Ari ikimiteemiri Tajorentsi. 6 Powashironkaa-
yitakiri kameetha-shireri, roojatzi ikamanta-yitakari, tee piñaawityaari
ipiyako-wentyaa.

Pamawewaenitee, pamana-yiteeya

7 Noyemijantzin-karite-paeni, pamawewaenite poyaawentyaari ipiye
Awinkatharite. Pikimityaari pankiwae-rintzi, amawewaetaniri irika
royaawentawo inkani oparya-kote iwankiri iñaantyaawori okithokite.
8 Ari pikimityaari eeroka, pawewaetanite poyaawentyaa. Kijokiro
powanakiri, tema eero ojamanitzi ipokantee-yaari Awinkatharite.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Noyemijantzin-karite-paeni, rootaki eero pikanta-kowaetantari
itsipa-paeni. Tema pokimatee amina-koteemini pantakiri eeroka.
10 Pikenkishiryaa-koteri Kamantan-taniri paerani. Tajorentsi
otyaanta-kiriri ikenkithata-koyiteeri. Roo kanteencha osheki ikemaatsi-
waeyitakawo rirori ramaweyitakiro. Ari pikimi-yitee-yaari eejatzi
eeroka.[e] 11 Tema aeyiteeri "kimoshireri" irika-paeni atsipeta-kawori
ikemaatsi-waeta. Piyota-kotziri awaejatziteni Job, ramaweyitakiro.
Piyotzi-teeyani jempe ikanteeri retakotaari Tajorentsi. Tema Tajorentsi,
riitaki neshironkatan-taniri, kaminthaan-taniri.

12 Noyemijantzin-karite-paeni, iroka kowaperota-chari: Otzimi-rika
pikenkithata-koteri, eero pipaeryaa-shiwaetari Inkite-jatzi eejatzi jaawiki-
jato. Kyaari-pero-rika pantero pikantziri, pikante: "¡Ari!" Rooma eerorika
pantziro, pikante: "¡Eero!" Amine rowajankitee-tzimi-kari.

13 Piñaa-karika okantzimo-shireta-waetemi, pamaniri Tajorentsi.
Rooma pikimo-shireta-waete-rika, pomampaa-wentyaari Tajorentsi.
14 Pimantsiya-waetzi-rika, pikaema-kaanteri reewarite-paeni
kemijantzinkari ipoki ramana-kotemi, opoñaashitya itziritan-temiri
yeenkantsi ikowa-koteri Tajorentsi.[f] 15 Tema aririka ramana-kotantakyaa
awentaa-perotariri Tajorentsi, aritaki retsiyata-kota-kahaemi. Rootakirika
kantakaan-tzirori pikaaripero-shireta-waetzi pimantsiyatan-takari,
ari ipeyakoe-teemiro eejatzi. 16 Powaryaa-shiretziri-kari pisheninka,
pikanteeri: "Pipeyakoteena." Pamaneeri Tajorentsi, pikanteri: "Ashitanari,
petsiyata-kota-kaayiteeri mantsiya-yitatsiri." Tema aririka ramana-
kotantyaa kameetha-shireri, rantayitziniri ikowako-yitziriri. 17 Tema
atziri irika paerani Elías, roshiya-yitee akantayita aaka awathaki.
Roo kanteencha ikemijantakiri kameetha Tajorentsi. Ikowa-kotakiri
eero oparyanta inkani. Mataka, awijaki mawa ojarentsi tee oparyee.
18 Opoñaashita rapiiteero ikowa-koteeri, roojatzi oparyan-taari inkani.
Shookayitanee pankirentsi.

19 Noyemijantzin-karite-paeni, aririka pikemijanta-kahaeri ikaatzi
ookawi-taawori rooperota-tsiri, 20 powawijaa-koteeri ikaaripero-shire-
witaka. Jatawitaa sharinkaweniki aririka ikamaemi. Maperowitaka
ikaaripero-shire-witaka, roo kanteencha ikemijantee, ipeyakoteeniri
Tajorentsi maawoeni, eero ikenkishiryaa-kotaawo.

---

[e] **5.10** otyaanta-kiriri = waerontsi [f] **5.14** ikowa-koteri = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

RETAKARI ROJANKINARI PEDRO

Wethataantsi

1 [1] Naaka Pedro jankinatzi-mirori iroka. Rotyaantaa-rewote Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo naaka. Eeroka-paeni nojankinatzini pikaatzi
pijeeki-moyitziri jaawiki-jatzi-paeni kaari rashitaari Tajorentsi, tema
pinteenaryaayitanaka pinampi-yitawo maawoeni nampitsiki-paeni janta
Ponto-ki, Galacia-ki, Capadocia-ki, Asia-ki eejatzi Bitinia-ki. [2] Riyotzitaka
paerani Tajorentsi Ashiteeri ari riyoshii-yiteemi roete-shiretan-teemiri
Ishire. Ari okanta pikemijantan-taariri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo itzimi
apatakirori rira ikamawentakimi. ¡Okantashitzimaetyaa ineshironka-
peroteemi, ijeeka-kahaemi kameetha!

Añaashireta-kaantzi oyaako-yiteeri

[3] Jame ajahaawenteeyaari Tajorentsi, riitaki ipaapatetari Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tema ineshironka-pero-yitee okimiwitaawo
owakirami atzimayiteemi. Añaashireta-kaayitee oyaako-yiteeri,
tema añahae Jesús Jeepatzii-totaa-rewo ikamawitaka. [4] Rootaki
akowaeri ikashiya-kaeta-kaeri, ashi oyiro añeero, tee amashinita, eero
othonkanitaa. Roojatzi ikashiya-kahae-takimiri eeroka-paeni inkiteki.
[5] Rootaki ishintsinka Tajorentsi raminakowentan-teemiri eeroka-paeni.
Riitaki kantakaawori pikemijantan-teeyaariri ari okantyaa rowawijaako-
shiretan-teemiri paata oweyaanta-paakyaawoni kitejeri. [6] Rootaki
pikimo-shiretan-takari, okantawitaka piñaawitakawo pikemaatsiwita-
paenta, iñaanta-shiretee-tzimi. [7] Ikimita-kaantee-takimiri jempe
ikantee-tziri ooro, itahaetziri iñaantee-tyaariri kameetha-rika ikanta.
Okantawitaka irika ooro tee ashi royiro iñahaeteri, aritaki ithonkaeyaa.
Roo kanteencha aririka ipiyapaaki Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, ari
iñahaeteemiri kyaaryoo-rika pikemijantakiri. Arira iweshiryaawentee-
teemiri eeroka-paeni, ari ipinkathateemi, osheki ikenkithata-koeteemi.
[8] Petako-perotyaari Jeepatzii-totaa-rewo okantawitaka tee piñaaritzi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pikemijanteeri, osheki pikimo-shire-wenta-peroteeri, okantawita tee
piñaawityaari nimaeka. 9 Tema pikemijanta-yiteera eeroka-paeni, aritaki
piñaayiteero rowawijaako-shireteemi.
10 Ikamanta-koyitakiro paerani Kamantantaniri-paeni jempe okanta-
kota ineshironkatantee paata Tajorentsi. Rootaki neshironkatantsi
piñaakiri eeroka-paeni. Roo kanteencha irika-paeni Kamantan-taniri,
tee ikematha-perotziro, ramatsinka-wentakawo, osheki rojampita-
kowentakiro jempe okantyaa rowawijaa-koetan-tyaariri. 11 Ikowaki
riyote iita owawijaa-kotan-tatsini, jempe-rika okaatzi ipokantyaari.
Tema riitaki Itajorenka Jeepatzii-totaa-rewo thaweta-kaayita-kiriri,
oshekira ikemaatsita-kaawaetyaari Jeepatzii-totaa-rewo opoñaatyaari
iñeero rowaneenkawo. 12 Eenitatsi yotakaa-kiriri Kamantantaniri-paeni,
teera rii ñaayiteroni, tema eeroka-paeni. Tema pikemayiteero nimaeka
Kameethari Ñaantsi. Rotyaan-teetakiro Ishire tajorentsi ipoñaakawo
inkiteki ikenkithata-kaanta-kimirori. Roojatzira iroka ikowaeya-
witakarini Ronampiripaeni Tajorentsi iñeero.

Akitei-shirewentee-yaari Tajorentsi

13 Paamaakowentyaawo pikenkishiryaani, pikimityaari owatha-
kitzirori iithaari. piKiyothanite. Poyaawentyaa ikaminthaa-paemi Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo aririka ipiyapaaki. 14 Pikimityaari shirethari eentsi.
Eero pantashi-waetawo piñaamata-shiyitari paerani, okantakaemi tee
piyowaetzi. 15 Riitaki pikimita-koteeyaa kaema-shireta-kimiri. Riitaki
kiteshireri. Pikimita-kotee-yaari, pikite-shirete otzimayitzira pantani.
16 Tema jankinataka ikanteetzi:

Pikiteshireyitee eeroka-paeni, tema kiteshireri nokanta naaka.

17 Tema pikanta-piintziri “Pawa” aminako-yiteeroni tampatzika okaatzi
rantayitakiri atziri-paeni, otzimatyeera pikemijanta-piinteri eenirowa
pijeeki jaka kepatsiki. 18 Tema piyotzi kaari koriki, kaarira ooro ipinako-
wentan-teeta-kimiri, pawijako-shiretan-taari pitzimaetyaa-shiwitaka
pikimita-kotari piwaesatziteni. Tema te ikameetha-perotzi ooro eejatzi
koriki, aritaki ithonkaeyaa. 19 Tema rootaki rira Jeepatzii-totaa-rewo
ipinako-wentan-teeta-kimiri, tema ikama-paentzi rirori, ikimita-kotakari
piratsi, tee ramashi-waeta, tekatsi ikantawaetyaa iwathaki. 20 Tema
paerani tekira rowetsikiroota Tajorentsi kepatsi riyotzitaka oeta ranteri
Jeepatzii-totaa-rewo. Roo kanteencha owakira piñeero nimaeka, ipokaki,
rowawijaako-shireteemi. 21 Okaatzi rantzi-mota-kimiri Jeepatzii-totaa-
rewo, rootaki opoñaantari pawentaa-shiretaari Tajorentsi. Tema riitaki
Tajorentsi owañahaeriri, roñaahan-teero rowaneenkawo. Poyaakoyiteeri
nimaeka Tajorentsi pawentaa-shiretaarira.
22 Tema pishiretha-wentaawo kyaariperori, tema kiteshireyiteemi.
Poetziñaarikotyaawo petakotantayityaa, pikimita-kaantero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

petakotari pirentzi okaakiini. 23 Tema okimiwitakawo papiitaa-
tyeeromi pitzima-yiteemi. Roo kanteencha eenitatsi pipaapa-tentaari,
kaari atziri kaamaniri, tema kañaaniri rirori. Okanta apiitan-taari
pitzimayitapanaatzi, rootaki iñaani kañaanitakahaemiri eejatzi. 24 Tema:
Awatha okimiwitawo inchashi.
Eeniwitacha owaneenkawo, okimiwitawo inchashi otzimi oteyaki.
Roo kanteencha okama-shitzi inchashi
opoñaashityaa opari-teyakitee.
25 Roo kanteencha iñaani Tajorentsi, ashi owaero.
Rootaki iroka Kameethari Ñaantsi ikamantee-takimiri eeroka.

2 1 Rootakira pookan-tyaawori pikaariperotzira, eero pitheeya, eero
pikamatawi-ritzi, eero poonawa-kaa-waeta, eero pikiji-matawa-
kaawaeta. 2 Pikimityaari eentsi owakira tzimaentsiri ikoyi ithote iteni.
Ari pikanta-yitanee-yaari eeroka-paeni, pikowaero tajorentsita-tsiri
antaripero-shireta-kaemini, ari okantyaa pawijako-shiretan-teeyaari,
3 tema piñaakiro ineshironkayiteemi Awinkatharite.

Mapiki kañaanitatsiri

4 Pikemijanteri eeroka-paeni kimitakawori kepayi, roo kanteencha
kañaaniri rirori. Osheki atziri-paeni maninta-kirori kepayi, roo
kanteencha Tajorentsi ikimita-kaantawo ikowa-peroetani kepayi,
osheki owinawo.[a] 5 Ari pikantzi-taari eejatzi eeroka-paeni pikimitaawo
kepayi, rahaetakiro rowetsikan-teetyaawori pankotsi, okantawitaka
tee pikimi-witawo kepayi, tema añaatsimi eeroka. Pikimitaari eejatzi
Ompera-tajorentsitaa-rewo ashitakaariri Tajorentsi ratsipeta-kaani. Riima
pashita-kaariri eeroka Tajorentsi, tee ikoñaaniwita, riitaki ookimota-
kariri, okantakaawo okaatzi rantayiteeri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.
6 Tema rootaki okantziri Jankina-rentsi-perori:
Pamini, nowatzika-kiro otzinkami ikowa-peroetani Kijakowentoniki.
Rootaki otzinkamipanketyaari pankotsi.
Osheki owinawo iroka.
Ikaate awentaa-shiretee-yaarini otzinkamitakari, eerowa raminaa-
shiwaeta paata.[b]
7 Eeroka-paeni pikaatzi pikemijantee, pinintaa-yitaawo otzinkami
tzimatsiri osheki owinawo. Riima kaari kemijanta-tsini, tee iñiiro rirori-
paeni, riitaki ikenkithata-koetakiri Jankina-rentsi-perori, ikanteetzi:
Imaninta-witakawo kepayi wetsikirori pankotsi,
Roo kanteencha roojatzi rahaeteeri iroka tzinkamintsi-perotatsini.
8 Ikanteetaki eejatzi:
Kijotatsiri rantziwateetari,

---

[a] **2.4,5,7** kepayi = mapi [b] **2.6,7** otzinkami = mapi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

oshoompiki owaryaan-tatsiri.
Tema ikimiwitawo iparyan-tatyee-yaawomi ikaatzi piyatha-
yitakawori iñaani Tajorentsi. Riiyitakira riyoshii-yitakiri Tajorentsi
rowajankitaa-yiteeri.[c]

Isheninka-yitaari Tajorentsi

9 Rooma eeroka-paeni, iroka pikanta-yitaari:
Riyoshiitaki Tajorentsi pisheninka-paeni,
Rompera-tajorentsiteemi Pinkathari,
Roete-shireta-tziimi rinashi-yitaari itsipa-jatzi-paeni.
Pitsipayitaari atziri-paeni rashiyitaari Tajorentsi.
Ari pikanta-yitaari omatantyaari pikenkithata-koteero kameethari
jempe okanta ikaema-shire-yiteemi pijeeka-witaka otsirenikaa-kitzira,
kimiwitaa nimaeka pijeekaa-tyeemi ikoñeeta-kaerowa rirori. 10 Paerani
eeroka-paeni tee pisheninkata-wakaawita, rooma nimaeka pimateero
tema isheninkateemi Tajorentsi. Paerani eeroka-paeni tee pitsipa-witari
ineshironkatani Tajorentsi, rooma nimaeka piñeero ineshironka-yiteemi
eeroka.

Romperatani akapaeni Tajorentsi

11 Netakotani-paeni, pikimita-kaantero eeroka-paeni eeromi
pisheninkata-naari jaawiki-jatzi. Rootaki noshintsi-tantemiri eero
pikowashiryaantawo jaawiki-jato. Tema rootaki kimitakawori iroka-
paeni roomi kosheka-shire-yitee-mini. 12 Okaate pantayiteri, kameetha
inimoyiteeri atziri-paeni. Aamaashityaa tzimatsi kijimawae-witzimiri
nimaeka, roo kanteencha aririka iñaaneero pantaneero kameethari, ari
ikenkishiryaa-neeyaa, ipinkathata-neeri Tajorentsi aririka raminakoe-
teeri maawoeni rantayitakiri.[d]
13 Ikoyi Tajorentsi eero pipiyatha-yitari atziri-paeni ikaatzi
pinkathari-wentzimiri pinampiki. Pimatzi-tyaari itzinkamitari pinkathari-
wentan-tatsiri pinampiiteki. 14 Eero pipiyathatari eejatzi rotyaantani
owajankitaa-yiterini kaari-perori, tema riitaki iweshiryaa-wentyaari
atziri-paeni antayitzirori kameethari. 15 Rootaki ikowakaemiri Tajorentsi.
Aririka pantaneero iroka tampatzikata-tsiri, aritaki romaeryaakiri
majontzi-shireri ikoyimi ikanta-koteri. 16 Jeekayiteemi Kameetha
nimaeka eeroka-paeni. Roo kanteencha eero pantaneero kaari-
perori, tema pikimita-kotaari romperatani Tajorentsi. 17 Pipinkathateri
maawoeni. Petakotyaari noyemijantzin-karite-paeni. Pipinkathateeri
Tajorentsi. Pipinkathateeri pinkathari-wentzimiri pinampiki.

---

[c] **2.8** kijotatsiri, shoompikinto: mapi [d] **2.12** aririka raminakoe-teeri rantayitakiri = Ikitejerite Pinkathari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Eeroka-paeni omperataa-rewo, pishirethatyaa aririka romperatee-
temi. Tee apatziro pipinkathateri aakameethatzimiri, pimatzi-tyaari
eejatzi owatsimaa-waetzimiri. 19 Eenitatsi-rika antakirori ikoyiri
Tajorentsi, opoñaashityaa ramaweta-nakiro imaninta-waetee-takirira,
riitaki rajahaa-wentyaari atziri-paeni iñaakiri imatakiro kameethari.
20 Eenitatsi-rika amawetashita-kyaawoni rowajankitaa-wentee-tziri
rantakiro kaari-perori, tekatsira ajahaawentyaarini. Rooma eeroka-
paeni, aririka pamawe-ta-kiro pikemaatsita-kowentyaawo tampatzikari,
rootakira inimotziriri Tajorentsi. 21 Rootaki ikaema-shiretee-tanta-kimiri,
tema riitaki Jeepatzii-totaa-rewo kemaatsita-kowenteemi eeroka. Ari
okanta roñaahanta-paentzi-mirori okaate panteeri eeroka.

22 Tekatsi kaari-perori ranta-paenteri rirori,
Tee itheeri-waanteta-paenta.

23 Ikaweya-waetee-takiri paerani rirori, tee ipiyatantyaa. Ikanta
rowajankitaa-waetee-takiri tee rajarii-matantyaa ipiyatantyaa,
tema riitaki rawentaa-pero-taka yotzirori ramina-kotante kameetha
tampatzika. 24 Ari okanta ikentakoe-tanta-kariri, okantakaawo iyaari-
peronka atziripaeni. Rootaki añaantee-yaawori ooka-yiteero kaari-perori,
akameetha-shiretantayiteeyaari, akimitakaan-taneeromi akamayita-
tyeemi opoñaashita añaayiteemi. Tema ikanteetzi:

Osheki rowatsi-naawaetee-takiri, rootaki añaantaawori aakapaeni
awijakoyitee.

25 Paerani eeroka-paeni pikimitakari piratsi kinawaeta-shita-chari.
Roo kanteencha okimiwitaka pipiyaa-tyeemi ijeekira aminakowentziriri
piratsi, riitaki aminakowenta-shire-yiteemiri eeroka-paeni.[e]

Rantayiteeri awakaachari

3 1 Iroka pikanta-yityaari eeroka-paeni iinanteetari, pishirethatzi-
motyaari piimi-paeni. Okantawityaa eeniyitatsi-rika ikaate kaari
kemijanteroni iñaani Tajorentsi. Aamaa-shityaa aritaki pikemijanta-
kahaeri aririka iñaakimi jempe pikantanaa, 2 kiteshiretaneemi,
pipinkathatantzi. 3 Eero aminaashi-waeta iñeetemi owaneenkatakimi,
pimpita-yitziro piishi, piporeryaa-perotzi, powaneenka-yityaa.
4 Tema rootaki kameethatatsi pimataneero kaari koñaanita-tsini,
pikameetha-shiretee. Tema aririka atsinampa-shireta-waete eero athaa-
wako-waeta, ashi oyiro roori tee othonka-nita, rootaki ikowa-perotziri
Tajorentsi. 5 Arira okantayitakari paerani kiteshireri tsinani awentaa-
shireta-kariri Tajorentsi, opinkathayitziri oemipaeni. 6 Okimitaha
paerani Sara oshirethatzi-motari Abraham, oetziri oemi: “Nowinka-
thatani.” Eerokaetera kimitawori ojawoyiteemi aririka pimataneero

---

[e] **2.25** piratsi = owisha

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tampatzikari. Ari okantyaa eero otzimanta oeta pithaawan-tawaetyaari
ikijawentee-temiri.
7 Ari pikimitari eejatzi eeroka-paeni iimenteetari, piñaanta-piintyaawo
pariperotero piina-paeni. Pineshironkatero, otsinaniwaetatzi roori.
Pikimita-kaantero ineshironkae-tziro jataa-nita-tsiri owamentotsi.
Pinkathatero tema ineshironkae-teero roori añaashire-yitee ikimitee-
takimira eeroka, tee opaashinitzi okaatzi ikashiya-kaeta-kimiri. Rootaki
pantaneeri ari okantyaa eero omanonkan-tawaeta pamana-piintani.

Pankinawentawori rantayita-neero kameethari

8 Ari okantari, paapatziya-wakaeyaa, pineshironkatante, petakota-
wakaeyaa tema okimitanaa-tyaawo pirentzita-wakae-yaami.
Pineshironkateeri piimi. Pitsinampa-shirete. 9 Eero pikemaatsita-kaari
kemaatsita-kaemiri eeroka, eero pininatziri ninatakimiri eeroka. Tema
pineshironkatatyeeri pitajonka-wenta-kaateri rirori. Tema rootaki
ikaema-shiretan-takimiri Tajorentsi itajonka-wenta-yiteemi eeroka.
10 Tema ikanteetaki:

Ikaatzi koyirori inintaa-waetyaa kameetha rañee,
Rookaero ininatan-tawaetzi, ikamatawi-riwaantetzi eejatzi.
11 Otzimatyee rookaero kaari-perori. Tema ranteero kameethari.
Rootaki ikowa-ntaa-piintaari ijeekayitee kameetha.
12 Tema riyotziri Awinkatharite ikaatzi kameetha-shireri.
Rowayempitatari ikaatzi amana-piinteeriri.
Riima kaari-pero-shireri-paeni, ikatsimatziri raminiri Awinkatharite.

13 Eentsikiroeni pantayita-neero kameethari, ¿eenitatsima kemaatsita-
kaemini? 14 Eenitatsi-rika owajankitaa-kimini pantzirowa kameethari, ari
itajonka-wentakimi Tajorentsi. Tema ikanteetaki:

Eero pithaawan-tashi-waetari, eero okantzimo-shireta-waeta-
shitzimi eejatzi.

15 Tema rootaki kameethatatsi poshiretee-yaari Jeepatzii-totaa-rewo,
tema riitaki pipinkatha-peroteeri. Powetsika-yityaa pikamantantero
jempe okanta-kota poyaako-yitziri, aririka itzimi ojampitemini. Roo
kanteencha entsikiroeni pikamantantero, pipinkathatante eejatzi.
16 Eekiro piyaatatyee pikenkishiryeero tampatzikata-tsiri, pantayiteero
kameethari pawentaa-neeyaarira Jeepatzii-totaa-rewo. Aamaa-shityaa
ari ikaaniwenteeyaa ikaate theeyako-witemini. 17 Rootakirika ikoyiri
Tajorentsi, rootaki kameethatatsi pikemaatsita-kowentyaawo pantayitziro
kameethari. Rootaki maperotzirori okaariperotzi piñeero rowajankitaa-
wentee-temiro pantakirowa kaari-perori. 18 Ari ikantzitaka eejatzi
Jeepatzii-totaa-rewo, tampatzika-shireri rirori, ikamawentakiri kaari-
peroripaeni tzimpina-shire-waeta-tsiri. Rootaki rantantakawori okantyaa
raantee-yaariri itsipatee-yaari Tajorentsi. Osheki rowatsina-watha-witee-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takari rowamaan-teeta-kariri, roo kanteencha rowañaa-shiretee-teeri.
19 Riitaki jatashire-teen-tsiri ikenkithata-kaayiteeri ishire etayita-kawori
paerani romonkyaashirete-takiri. 20 Tema osheki ipiyatha-yitaka rirori-
paeni rowetsikan-takawori paerani Noé antawo amaatako-mentotsi,
oyaawenta-witacha Tajorentsi tee ithaakyaa-waetzi. Roo kanteencha
eepichokiini atziri awijakotaatsi ipiinkimi, ikaamatsitzi 8. 21 Riitaki
pikimita-kotaari eeroka-paeni jempe pikanta pawijako-shire-yitee
pomitsiryaa-yitaa. Iroka omitsiryaataantsi teera okimitawo ikiwaetziro
ikepatsi-watheetzi. Tema amanaantsi iroka ikowakoe-tziri Tajorentsi
ikenkishiryaa-kaantero tampatzika-shireta-tsiri. Tema pawijakotee
okantakaan-tziro rañahaera Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 22 Ijeekae inkiteki
nimaeka rakoperoki Tajorentsi ipinkathari-wenteeri Ronampiripaeni
Tajorentsi, ipinkathari-wenteeri inkite-weri pinkatha-ritatsiri janta,
ipinkathari-wenteeri tzimayita-tsiri ishintsinka.

Antawaeteeniri kameetha Tajorentsi tema eenitatsi imatakaa-yiteeri

4 1 Ari okanta, ikemaatsita-kowentee Jeepatzii-totaa-rewo ijeekanta-
paentari jaka jaawiki. Rootaki pikenkishiryaa-kopiintee-yaari
eeroka-paeni. Tema ikaatzi ñiirori ikemaatsita-kaetari, teera ikowaero
ranteero kaari-perori. 2 Ari pikimityaari eeroka-paeni eeniro pijeeka-
yitzi nimaeka jaka jaawiki, rootaki panta-piinteeri ikoyiri Tajorentsi.
Eero pantashi-yitawo pikowashiyitari, tema rootaki ranta-piintakiri
jaawiki-jatzi-paeni. 3 Rootaki panta-piinta-witakari paerani, pikimitakari
itsipa atziri-paeni ñaawena-waetashita-chari. Tema rameta-piintakawo
imayempryoo-kitzi, ithawinatawakaawaeta, ishinki-waeta, iñaamatawo
roemoshirenka-waeta rantantyaawori kaari-perori, niyawaerintzi,
ramana-piintakari tajorentsi-niro. 4 Osheki okompitzi-motari jaawiki-
jatzi pitsipa-witari paerani, tee inimotziri pooka-nakiri pitsipaminthari
rantayitziro kaari-perori. Rootaki opoñaantari ikijima-waeta-nakimi.
5 Roo kanteencha aritaki raminakoe-teeri irika-paeni paata okaatzi
rantayitziri. Tema Tajorentsi, riitaki yotzirori maawoeni rantayitakiri
ikaatzi añaayita-tsiri nimaeka, okaatzi rantayitakiri ikaatzi kamayiteen-
tsiri. 6 Rootakira ikamantantee-tawori Kameethari Ñaantsi, imateetakiri
eejatzi ikaatzi kamayiteen-tsiri. Ari rowajankitaa-wathatee-takiri
ikamayitakira, rootaki omatantaari rowañaa-shire-yiteeri Tajorentsi.
7 Rooteentsi othonkaeyaa okaatzi añiiri kepatsiki. Pikiyothanitee,
poetziñaarikotyaa pamana-piinteeyaa. 8 Roo kowaperotacha piyaata-
kaaneero petakotawakaaneeyaa. Tema ikanteetzi:

Eenitatsi-rika etakoyiteeyaari, eero akowawaetziro rowaariperotee.
9 Poemaa-nta-piinte pipankoki, eero pikiñaani-wentziro. 10 Tema
ikaminthahaemi Tajorentsi, itajonka-wentakimi okantyaa pantanta-
yityaawori imatakaa-yiteemiri. Okaatzi imatakaa-yiteemiri eeroka,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pamitakoteeri itsipa, panteero kameethari. 11 Ikaatzi imata-kahae-takiri
ikenkithate, riyote Tajorentsi ikenkithata-kotzi. Riima ikaatzi imata-
kahae-takiri ineshironka-tantayite, rantawaetan-tyaawo jempe okanta
raawyaa-kaakiriri Tajorentsi. Ari okantyaa ipinkathatee-tantyaariri
Tajorentsi, ikantakaa-kyaawo Jesús Jeepatzii-totaa-rewo otzimi-moteeri
rowaneenkawo, ashi rowaero ipinkathari-wentantee. Kyaariwé.

Kemijantzinkarira aaka osheki akemaatsityaari

12 Netakotani, pamaeya omapokimi-kari aririka piñaanakiro
pomeentsitzi-motemini. Teera awijimo-waeta-shitemi iroka, tema
iñaantee-tatziimi. 13 Rootaki ikemaatsita-paentari paerani Jeepatzii-
totaa-rewo. Aririka piñeero eeroka ikemaatsitakaa-perotee-temi
ikimitee-takiri rirori, kantacha pikimo-shire-wentero. Tema ari
pithaamenta-perotee-yaari ipiyeerika rirori ramaero rowaneenkawo.
14 Aririka ikijimaetemi eeroka okantakaan-tziro pawentaari Jeepatzii-
totaa-rewo, itajonka-wenteeteemi eeroka. Tema rootaki ooñaawontzirori
ojeekan-takimi Ishire Tajorentsi otzimimo-perotziri rowaneenkawo.[f]
15 Teera okameethatzi powamaante, pikoshitante, pantero kaari-perori,
pikoshekantyaa, ari piñaakiro rowajankitaa-wentee-temiro eeroka. 16 Roo
kanteencha roorika rowajankitaa-wentee-temiri rashiteemira Jeepatzii-
totaa-rewo, eero pikaani-wenta-waeta. Tema rootaki kameethatatsi
pajahaa-wentee-yaari Tajorentsi iiteeteemira "Jeepatzii-totaa-rewo-weri."
17 Tema monkaata-paaka ramina-kotan-teeyaawori Tajorentsi okaatzi
ranteetakiri. Aakapaeni akaatzi rashiyiteera, retayitakae ikemaatsita-
kaayitee. Riitakira maperoteeroni ikemaatsiteeyaa ikaatzi theenka-kirori
Kameethari Ñaantsi rotyaan-takaeri Tajorentsi. 18 Tema ikanteetzi:

Otzimimo-yitziri pomeentsitzi-motariri kameethashireri-paeni
okantyaa rawijako-shiretan-teeyaari,
¿Jempema oeta awiji-moteerini kaari-pero-shireri
theenka-tajorentsita-tsiri?

19 Tema ikaatzi kemaatsi-waeta-chari nimaeka, riitakira Tajorentsi
shineteeriri ikemaatsi-waetyaa. Otzimatyee rawentaa-shiretee-yaari
wetsika-kiriri, rantayiteero okaatzi tampatzika-yitatsiri.

Ikaminayi-tziri kemijantzinkari-paeni

5 1 ¡Jewari! Iroka nokaman-temiri pikaatzi peewayiteeri
kemijantzinkari-paeni. Eejatzi naaka neewatziri kemijantzinkari-
paeni, ari akaateeyini. Naaka ñaaperotakiri Jeepatzii-totaa-rewo
jempe ikanta ikemaatsita-kaetakari, ari nokaatzi-takari naaka ikaate
ñaayiteeroni owaneenkataka. 2 Iroka nokamineemiri: Paminakowentee-

---

[f] **4.14** pawentaari = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ri kameetha kemijantzinkari-paeni pikimita-kaanteri paminakowentziri
pipira. Eero pantashi-waetawo aririka ishinteetemi pantero, rooma
pikoyirika pantero eerokaha kowashita-neenchani. Eero pantziro
pikowa-shityaa paantyaawo koriki, tema pantero eeroka-rika kowashita-
nakawori. 3 Eero pikowashi-waeta pomperatantyaa, otzimatyee poñaayiri
ikaatzi paminakowenteeri pantaneeri eeroka ikini imataneero rirori-
paeni. 4 Okini paata aririka ipokae Jewari-perori paminakowenta-kiniri
ipira, ari ipinata-paemirori owaneenkata-chari, okimiwityaawomi
ramantheetan-teemiro kanteetaa-chani oshipakiryaani.[g]
5 Eeroka-paeni ewankari-paeni pipinkathateri jewari-paeni. Otzimatyee
pipinkathata-wakae-yiteeyaa maawoeni, pitsinampashireyitee. Tema
ikanteetzi:

Tee ineshironkatziri Tajorentsi kantakaapero-waetachari,
Riima tsinampa-shireri osheki ineshironkateeri rirori.

6 Pitsinampashirewenteero okaatzi imatakaa-yiteemiri
Tajorentsi. Roojatzi paata aririka omonkatapaakyaa, riitaki
kantakae-yaawoni okantyaa ipinkathatee-tantemiri. 7 Aririka
piñaayitero okantzimo-shireta-waetemi, pawentee-yaari
Tajorentsi. Tema riitaki neshironkatemini. 8 Pikiyothanite,
paamawenta-shiretyaa. Tema irika Kamaari kijaneenteeri,
ikimitakari manitzi kinakina-waeta-tsiri, rajoontzi
raminaminatatzi iita ratsikiri. 9 Roo kanteencha otzimatyee
pipiyatyaari, pikyaaryoo-wenta-neeri pawentaa-shiretaari
Tajorentsi. Tema piyotzi ari pikimitakari maawoeni
noyemijantzin-karite-paeni pikemaatsiteeyani jempe-rika
ijeekayitzi jaka kepatsiki. 10 Roo kanteencha aririka okaatapaaki
pikemaatsi-waetaka eepichokiini, aritaki rowawijaa-koteemi
Tajorentsi, roejokiroteemi, raawyaa-shireta-kahaemi, ari
ikyaaryoo-wentakaakimi. Tema neshironkatantaniri irika,
riitaki kaema-shireteemiri piñaantee-yaawori kanteetaa-chani
rowaneenkawo Jeepatzii-totaa-rewo. 11 Jame aweshiryaa-wentee-
yaari Tajorentsi. Ashi rowaero ipinkathari-wentantee. Kyaariwé.

oweyaantawori wethataantsi

12 Riira Silvano nojankinata-kaakiri iroka. Nameentani
noyemijantzin-karite irika. Rootaki nojankinatan-tzimirori
eepichokiini nokaminayimi, nokaman-tzimiro jempe ikanta
Tajorentsi ineshironkatantee. Otzimatyeera pikyaaryoo-
wenta-yiteeri. 13 Rowetha-yitzimi kemijantzinkari-paeni
piyota-piinta-chari Kompitaariki ikaatzi oshiyayiteemiri

---

g **5.4** amanthee-rentsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eeroka-paeni riyoshiitee-teemi. Rowethatzimi eejatzi Marcos
ikimita-kaantari riimi notomi.[h] 14 Petakotantayityaa powethata-
wakaa-neeyaa. ¡Okantashitzimaetyaa pijeeka-yitee kameetha
pikaatzi rashiyiteemi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo! Kyaariwé.[i]

---

[h] **5.13** Ikanta-kotziri Pedro jaka "Kompitaari" rootakira ikanta-kotziri nampitsi Roma. Tema ramawenatee-tatyaawo Roma ikenkithata-koetziro, rootaki ikenkithata-kotapiintan-tawori Kompitaari. Ari okantyaa eero riyotee-tantari jempe ijeeki Pedro, eero rowajankitee-tantari. [i] **5.14** powethata-wakaa-neeyaa = thowootaantsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

APITETA-NEENTSIRI ROJANKINARI PEDRO

Wethataantsi

1 [1] Naaka Simón Pedro jankinatzi-mirori iroka. Naaka romperatani
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, Rotyaantaa-rewote naaka. Eeroka-paeni
nojankinatzini pikaatzi pikemijantanee, pikimita-yiteena naaka-
paeni, rootaki kantakaan-takirori itampatzika-shirenka Tajorentsi,
ari ikimitari eejatzi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo owawijaako-shireteeri.
[2] ¡Okantashitzimaetyaa ineshironka-peroteemi, ijeekakaa-peroteemi
kameetha! Eekiro piyotanaa-tyeeri Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jesús.

Jempe okantyaa pikite-shiretan-teeyaari eeroka-paeni

[3] Tema antawo ishire Tajorentsi, riitaki kantakaawori otzimi-motan-
teeri maawoeni kowityeemo-shireteeri apinkatha-tajorentsitan-tyaariri.
Ari okanta, omaperotatyaa ayoperoteeri. Tema owaneenkataka rirori,
osheki ikameetha-pero-taki, rootaki omatantaari ikaema-shire-yitee.
[4] Rootaki ikashiya-kaanteerori pina-perota-chari, kameetha-perota-
tsiri, ari okantyaa pikimita-kotan-teeyaariri eeroka-paeni Tajorentsi.
Pookaero pikaaripero-shiretaki, pikimi-yitari jaawiki-jatzi antapiinta-kirori
ikowashire-yitziri. [5] Rootaki piñaa-shintsitan-tyaari pitampatzika-shire-yitee
okantyaa poejokirotan-tyaawori okaatzi pawentaari Tajorentsi. Aririka
pimata-piinta-nakiro iroka, aritaki piñaayitakiro piyota-nityaa. [6] Aririka
pimata-piinta-nakiro iroka, aritaki piñaako-niteeyaa. Aririka pimata-piinta-
nakiro iroka, aritaki poetziñaarikoteeyaa. Aririka pimata-piinta-nakiro
iroka, aritaki pipinkatha-tajorentsi-waetee. [7] Aririka pimata-piinta-nakiro
iroka, aritaki pineshironkatanta-yitee. Aririka pimata-piinta-nakiro
iroka, aritaki petakotanteeyaa. [8] Roorika pimata-piintanaki eeroka, ari
iñahaetakimi omaperori piyoteeri Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
eero piperawae-nitaa, eero piñiiro paminashi-waetyaa. [9] Rooma itzimi-rika
kaari mataneeroni kenkithata-koteen-chari, ikimitakari mawityaakiri kaari
kowichaata-tsini. Tema imaejanta-kitziiro rantayitakiri Jeepatzii-totaa-rewo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikite-shire-yitakaan-taariri, tema kaari-pero-shireri naawitaka paerani. 10 Ari
okantari noyemijantzin-karite-paeni, otzimatyee pikenkishiryaa-piinteeyaa,
eero piñaantawo pikijo-shire-wenta-waetero riyoshiitee-teemi, ikaema-
shireteeteemi. Tema rootakirika pimata-piintanaki ikowakae-takimiri jempe
pikanta-neeyaa, eero piñiiro pitzimpina-shire-waeyitee.[a] 11 Ari okantyaa
piñaantee-yaawori osheki okameetha-pero-tatsiri ikyaa-kahae-teemi
ipinkathari-wentan-tapaera owawijaako-shireteeri Awinkatharite Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo.
12 Rootaki eero nookantawo nokenkishiryaakaa-piintemiro
okaatzi akenkithata-kotakiri, okantawitaka aritaki piyoyiwitakawo,
poejokirotawo kyaariperori riyotahae-takimiri. 13 Rootaki kameethata-tsiri
nokenkishiryaakaa-piinteemiro eeniro nañii naaka, 14 tema eepichokita-
paaki noñaantyaawori nokami. Ari okanta riyotakaakina Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 15 Nokowaki naaka rootaki poetziñaarikotyaa
pikenkishiryaa-piinteero eeroka iroka-paeni aririka nookawenteemi nokamaki.

Ñaapero-yitakirori rowaneenkawo Jeepatzii-totaa-rewo

16 Tema paerani, owakira nokenkithata-kota-paakimiri Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, nokanta-paakimi: "Otzimi-motziri
ishintsinka, aritaki rapiiteero ipiyee." Teera niyota-shitawo naaka-paeni,
tee namatawi-waetan-tapaa-kimiro. Tema naaka-perotaki ñaakiriri
Jeepatzii-totaa-rewo, osheki ipinkathari-pero-taki rirori. 17 Riitaki
Ashiteeri Tajorentsi kantakaawori ipinkathee-teeri, roñaahan-takiro
rowaneenkawo, iroka ikantaki iñaawaetaki paerani:

Notyomira irika netakokitani, osheki nokimo-shire-wentakiri.

18 Naakayitakira kemaperota-kirori iñaawaetaki inkiteki notsipatan-tariri Jesús
janta Tajorentsiitoniki. 19 Rootakira iyotakaa-peroteeniri omaperotatyaa irika
ikantakiri paerani Kamantantaniri-paeni. Otzimatyee pikemijanta-yiteero,
tema okimitako-waeta-kyaari ootamentotsi ikoñee-tyee otsirenikaakitzira.
Rootaki pantayita-neeri eeroka roojatzi ipiyantee-yaari Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo ithaamenta-shireta-kaapae-mi, ikimita-paakyaari ompokiro
kitejemenkiri. 20 Otzimatyee akemathatero iroka: Tekatsira apaani okaatzi
jankinateen-chari Jankina-rentsi-peroriki ikamanta-waeta-shitan-takyaari
Kamantantaniri-paeni. 21 Kaarira yotashi-waetyaawoni atziri-paeni, tema
Ishire Tajorentsi yotashireta-kaantakiro okaatzi ikowakiri Tajorentsi.

Kamantanta-shiwaetachari eejatzi yotaanta-shiwaetachari
(Jud. 3-13)

2 1 Roo kanteencha, eenitatsira paerani kamantan-shiwaetachari.
Roojatzi okantari nimaeka pijeeka-yitzira eeroka-paeni. Ari piñaaki

[a] **1.10** tzimpina-shireri = antziwa-shireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kantemini, “Naaka yotaantaniri.” Tema romanakashitani-ki ikoyi
rowaariperotan-temiro riyotaa-yitemiri. Imaninta-tziirira Awinkatharite,
pinako-wenta-witaariri rowawijaako-shire-yiteeri. Rootakira eero
oshenkaanta iñaayitero irika-paeni ithonkaeyaa. 2 Roo kanteencha tekira
ithonkaata, eenitatsira osheki kimita-kotyaarini okaatzi roñaahan-takiri,
imayempi-waetzi. Riitaki kijimawaeta-kaanterini anashitan-tanaariri
“Awotsi-perori.” 3 Tema ikowashiwaeta ishekiiro rashaahawo, ikowa-
piintaki pipinateniri okaatzi riyotaa-shiwaetzimiri. Roo kanteencha
Tajorentsi eero ishenkaa raminako-yiteeniri rantayitakiri, ari ithonkaeri.
4 Tema paerani ikaariperotan-takari Ronampiripaeni Tajorentsi,
imatakiro Tajorentsi rowajankitaakiri, rookakiri sharinkaweniki,
tsirenikaarikiri ikanta-kotaka royaawenta rowajankitaa-peroe-teeri. 5 Ari
ikimitaakiri Tajorentsi kaari-pero-shireri-paeni atziri etayita-nakawori
paerani inampitawo kepatsiki, thonkaka ipiinkaki oonkawo-paeteki.
Roo kanteencha Tajorentsi rowawijaa-kotakiri Noé, kenkithata-kota-
kirori paerani jempe ikantyaa kameetha-shireri. Tema riitaki Tajorentsi
owawijaa-kotakiri paerani isheninka-paeni Noé ikaateeyini 7. 6 Ari
ikimitakiri eejatzi nampiyitawori Paamaariniki eejatzi Katsimaariniki,
ithonkakiri itaakiri. Arira iñahaetziro oetyaa awijimo-yiteerini theenka-
tajorentsitaniri. 7 Roo kanteencha Tajorentsi rowawijaa-koteeri Lot, tema
kameetha-shireri rirori. Irika Lot antawo oñaashireenkakiri kaari-perori
okaatzi rantayitziri piyathari-paeni. 8 Tema ikanteetani maawoeni kitejeri
irika tampatzika-shireri Lot tsipata-kariri kaari-pero-shireri, iñiiri,
ikemiri rantayitziro kaari-perori. Antawo okantzimo-shiretakari. 9 Arira
okantari, riyotzi Awinkatharite rowawijaa-koteri pinkatha-tajorentsitaniri
ñaapiinta-kirori ñaanta-shiretaantsi. Tema retzitakawo rowajankitaa-
yitziri kaari-pero-shireri, roojatzi paata ramina-kotan-teeyaariri
rantayitziri maawoeni. 10 Imaperoteeri Tajorentsi rowajankiteeri
antayitzirori kaari kameethata-tsiri iñaamata-shitari, ipiyathatakawo
ikantawitee-tariri. Tee iñaakonityaa, osheki ikantakaa-peroyita. Tee
ithaawan-tyaari ikijima-waetziri Ronampiripaeni Tajorentsi otzimi-
motziri ishintsinka.
11 Riima Ronampiripaeni Tajorentsi okantawitaka otzimimo-perotziri
ishintsinka, tee ikijima-tziri kaari-pero-shireri-paeni riyaata-shita-
piintzirira Tajorentsi ikamanta-koteri. 12 Irika-paeni kaari-pero-shireri
ikimiwitakari antami-weri, tee riyotzi ikenkishireeyaa. Itzimaetyaa-
shiwaetaka opoñaashityaa iñahaero ikemaatsita-kaetyaari roojatzi
ithonkae-tantee-yaariri. Ari ikantee-yaari ithonkaeyaa kijimayita-kiriri
Ronampiripaeni Tajorents kaari riyota-kotzi jempe ikantayita rirori-paeni.
13 Roo ikemaatsi-waetan-tyaari okantakaan-tziro ikemaatsita-kaantaka
rirori, rootaki kimityaawoni ipinataa-tyeeromi iyaari-peronka. Tema
irika-paeni kaari-pero-shireri-paeni, tee ikaanita-nitzi rantayitziro kaari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kameetha-yitatsiri kitejepaete. Okimiwitakawo riitakimi opitsi-yitakimini
rakiyoyitakimi ikowayitzira ramatawitemi. 14 Rootaki roetziñaarita
imayempyooki-waetaki, iwathatakawo kaari-perori. Ikaema-shiretziri
shipeta-shireri ikaariperota-kaeri. Ikowa-perotziro otzimi-moteri
rashaahawo. Rootaki rowajankitaan-teetyaariri. 15 Ikinashi-waeyitaka,
imanintakiro tampatzikari. Rantakiro okaatzi rantakiri Balaam, itomi
Beor, ikowa-kotantaki ipineeteri rantantyaawori kaari-perori. 16 Roo
kanteencha irika Balaam, rantakiro awijayiteentsiri, riitakira kijathata-
kiriri ipireetari ikyaakoetari. Okantawita tee riyotzi iñaawaeta-nite
ikyaakoetari, ikimita-nakari atziri iñaawaetanaki, ari rooka-kaari
ikenkishiryaa-witakari ishinki-wentani-ki ikoyi ikosheka-waetyaami
Balaam.[b]

17 Irika-paeni kaari-pero-shireri ashi rowaero rowajankitahae-teeri
otsirenikaaki-perotzira. Tema ikimitakawo okantaka-hanki opiryaatzi
omotyaa nijaa, okimitakawo eejatzi okantahanki ocheenkatzi menkori
ateenkatziro tampyaa, opoñaashita añeero eero oparyi inkani. 18 Ari
okanta oshiya-kaawentee-tziri kaari-pero-shireri, tema rowapeya-shita
jempe ikanta iñaawiteetari. Tema ikantakaa-perotatyaa iñaawae-yitzi,
aritaki ramatawitakiri owakira kemijanta-tsiri, shiya-pitha-witawori kaari-
perori, ikanteri: "Kameetharini apiiteero antero akowayitziri, kameetha
amayempite." 19 Ramatawitanta-shita irika-paeni riyotaantzi, ikantayitzi:
"Oshinetaa-ntsitzi pantayitero pikowayitziri." Roo kanteencha irika-paeni
yotaanta-shiwaetachari, tee ijeekashiwaeteeyaa rirori, tema ikimita-kotari
omperataa-rewo, rootaki kaari-perori kimitakawori omperawaetyaarini.
20 Paerani irika-paeni kaari-perori owakira ikemijanta-witaari
Awinkatharite, Owawijaa-kotan-taniri, rooka-witanakawo rantayitziro
kaari kameethatatsiri. Okanta ojamanitanaki ipiyakotaawo rantayita-neero,
roojatzi imaperotan-takari nimaeka teera ikimita ikantawita paerani.
21 Ari okameethawita eeromi iñiiri "Awotsi-perori" tampatzika-shireta-
kaanta-tsiri. Tema maperotaka okowaenkatzi okaatzi rantayita-neeri,
ikemijanta-witanaawo ikantakaan-tawitari tajorentsita-tsiri, opoñaashita
rooka-nakiro ojamaniityaaki. 22 Ikimiwitakawo ikanta-piintee-tziri:

Apaani otsitzi, aririka ikamaankaki, ipiya-shitawo rowaeyaawo.

Opoñaashita ikanteetzi eejatzi:

Apaani chaancho, arikami ikiwaeteri roepatsitaka, ipiyanaa eejatzi
roepatsi-waetyaa.

Ipiyantee-yaari Awinkatharite

3 1 Netakotani, rootaki apiteta-tsiri iroka jankina-rentsi notyaan-
tzimiri, nokowa-shireta-kaatziimi, 2 pikenkishiryaa-kotan-tyaawori

---

[b] **2.16** ikyaakoetari = burro

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikantayitakiri Kamantantaniri-paeni kite-shireri, ikantakiri eejatzi
Awinkatharite Owawijaa-kotan-taniri, otyaanta-yitakinari nokaman-
teemiro eeroka-paeni. 3 Otzimatyee akemathatero iroka: Tekira ipiyeeta
Jeepatzii-totaa-rewo, itzimi osheki theenka-waetaniri. Riiyitaki antashi-
waetyaawoni okaatzi ikowa-shiyitari. 4 Osheki itheenka-waete ikante:
"¿Jempema okaateka iñahaetero ikanteetzi ari ipiye Jeepatzii-totaa-rewo?
Eero ipiyaa. Kaari añeero opaashinite kepatsi, tema roojatzi okantzita
owakira rowetsikae-takiro. Tem kamayitaki ashiyita-nakaeri, tee
añeero opaashinite." 5 Ikinashi-waetakaha ikaatzi kantatsiri. Tee riyotzi
riitakirika Tajorentsi wetsikakiro inkite, rootaki iñaani rowetsikantaka.
Rowetsikakiro eejatzi kepatsi, rapataatakiro nijaa-paeni okoñaatan-
tanakari opiryaa-pathatzi. 6 Roojatzi nijaa ithonkan-takari Tajorentsi
paerani, oonkantakari kepatsi. 7 Roo kanteencha, inapaenta-tziira tee
ipaashinita-kaero Tajorentsi inkite eejatzi kepatsi. Rootaki iñaani eejatzi
ikantan-takari eero opaashini-waetzi rowetsikani roojatzi paata aririka
raminako-yiteero okaatzi ranteetziri maawoeni, opoñaashityaa ithonkaeri
kaari-perori theenka-tajorentsitaniri aririka itahaero kepatsi.

8 Netakotani, iroka piyoteri: Tema ikimita-kaantawo Awinkatharite
apaani kitejeri okaataki osheki ojarentsi. Aririka okaataki osheki
ojarentsi, iñaakiro rirori apaani kitejeri.[c] 9 Teera rojamanin-kashityaawo
Awinkatharite imonkaateero okaatzi ikashiya-kaantakiri, tema eenitatsi
kenkishiryaa-chari rojamanin-kashi-waetawo. Tema entsikiroeni ikanta
Awinkatharite, ikoyi ipiya-shireteetemi maawoeni, tekatsi apaani
peyashi-waetaa-chanimi. 10 Rooma paata ipiyaki-rika, ikimita-paakyaari
romapokantzi koshintzi. Ari ikemaeteero antawo poemataa-tsini, aripaete
othonkae-yaari inkite. Ari okimitee-yaari eejatzi kepatsi othonkaeyaa.
Othonkyaa otahaeyaa shipakiryaa-yitatsiri inkiteki. Ari ikimitee-yaari
maawoeni rowetsikani atziri-paeni, otahaeyaa maawoeni.[d]

11 Ari okantyaa ithonkae-teero maawoeni, ¿Jempema pikantee-yaaka
pijeekae eeroka-paeni eero otzimanta pantani? ¿Tema otzimatyee
pikite-shiretee? ¿Tema otzimatyee pipinkatha-tajorentsita-nitee?
12 Paamawenta-yiteeyaa, piñaa-shintsi-yiteeyaa, tema rooteentsi ipiye
Awinkatharite, aripaete itaayiteero Tajorentsi inkite, ipookayiteeri
shipakiryaa-yitatsiri inkiteki. 13 Rooma aakapaeni, tema ookantakawo
owakirari inkite, eejatzi owakirari kepatsi, jempe inampitee-yaawo
kameetha-shireri. Tema rootaki ikashiya-kaakaeri Tajorentsi.

14 Ari okantari netakotani. Tema poyaako-wentakawo eeroka-
paeni maawoeni iroka, pikowa-shiretee, ikini iñaapaemi Tajorentsi
kiteshireteemi, eero ikantako-waetee-tzimi pantakiro kaari-perori.
15 Pikenkithashiryahaa-kotero, entsikiroeni ikanta Awinkatharite,

---

[c] **3.8** osheki = 1,000 [d] **3.10** ipiyaki-rika = Ikitejerite Pinkathari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rojamaninka-tziiro ipiyantee-yaari ari okantyaa rawijako-shiretan-
teeyaari atziri-paeni. Teera opaashinitzi iroka, ari okimitawo
rojankinata-kimiri etakotani noyemijantzin-karite Pablo. Tema riitaki
Tajorentsi yotakaakiri Pablo maawoeni iroka, 16 ari ikimitakari
eejatzi itsipa rojankina-yitakiri. Osheki ompitawitaka ikemathee-
tantyaawori okaatzi rojankina-yitakiri Pablo. Rootaki itziman-tayitari
atziri kaari yotako-peroteroni, tema tee raawyaa-shireta-nitzi,
ikinakaa-shiwaetakawo riyotan-tawita-naawo rojankinari Pablo. Ari
ikimitaa-yitakiro eejatzi maawoeni Jankina-rentsi-perori. Aritzimaetaka
ithonkae-teeri ikaatzi kinakaa-shiwaeta-kawori. 17 Rooma eeroka-paeni
netakotani, aritaki nokaman-tzita-kimiro, paamawenta-yityaa eero
ikinakaa-shiwaetan-tzimi irika-paeni piyathari-paeni. Paamawentyaa
rooka-kaemiro-kari poetziñaarikotaha. 18 Tema rootaki kameethatatsi
piyaata-kaero eeroka-paeni pantaki-shire-yitee, piyaata-kaaneero
piyoperota-koyita-neeri Awinkatharite, Owawijaa-kotan-taniri Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo, jempe ikantakiro rirori ineshironkatan-teemiri.
Ashi rowaero rirori ipinkathee-teeri. Kyaariwé.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

RETAKARI ROJANKINARI JUAN

Ñaantsi okanta-kota Añaamentotsi

1 [1] Irika kanta-kota-chari jaka nojankinatzimiri: Riitakira iiteetziri
"Ñaantsi Añaakaan-taniri." Itzimitaka paerani owakira etantana-
kawori rowetsikan-teetzi. Naaka kemaperotakiri, naaka ñaaperotakiri,
noteyaataari nako. [2] Roñaahantaka rirori, inampita-paentawo kepatsiki,
naakayitaki ñaakiri. Rootaki nokenkithata-kotan-takimiriri ashi owaeroni
añaamentotsi, tema rañiitaka paerani rirori itsipatakari Ashitariri.
Riitaki oñaahaanari naaka-paeni. [3] Rootaki nokenkithata-kotan-tzimiriri
noñaakiri, nokemakiri eejatzi, jame aapatziya-wakae-yiteeyaa aakapaeni.
Riita-perotakira Ashiteeri aapatziyaari, ari akantaneeriri eejatzi Itomi.
[4] Rootaki opoñaantari nojankinatzimiro eeroka-paeni, ari okantyaa
pinintaa-perowaetan-tyaari.

Iiteetziri Tajorentsi Koñeetyaaniri

[5] Iroka ñaantsi riyotakaanari, rootaki nowawijayimiri eeroka-paeni:
Iiteetziri Tajorentsi "Koñeetyaaniri." ¡Tekachaa-jaeni ikimitzi-motyaari
tsirenikaakiri! [6] Aririka akante "Naapatziyari Tajorentsi," eekiro-rika
antapiinta-tyeero kaari-perori, atheeyaka. Okimiwitakawo anashita-
tyeemi otsirenikaakitzira, apiyathatakawo kyaariperori. [7] Rooma
aririka anashite okoñeetyeera, akimita-kotaari Tajorentsi ijeeki rirori
okoñeetyeera, aritaki amatakiro aapatziya-wakaa-neeyaa. Ari okantyaa
ipeyakotan-teerori antawitakawo kaari-perori, rootaki rapatantakawori
rira paerani Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, Itomi, ikamawenta-kaera.
[8] Aririka akante "Tee nantani-tziro kaari-perori," apaniroeni amatawi-
waetaka, tee ayotakotero kyaariperori. [9] Rooma aririka akamanteeri
Tajorentsi antakiro kaari-perori, aritaki imatakiro ipeyakoteero. Tema
ikyaaryoo-wenta-yitee rirori, tampatzika-shireri rirori, riitaki kiteshire-
perota-kaeri. [10] Aririka akantawaete "Tee nokaariperotzi," akimiwitakawo
akantatyeemi "Theeri irika Tajorentsi." Teera ayota-koteero iñaani.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Riitaki Jeepatzii-totaa-rewo ookakaa-wenta-yiteeri

2 1 Notyomi-paeni, opoñaantari nojankinatzimiro iroka ari okantyaa
eero pantantawo kaari-perori. Rooma aririka antakiro kaari-perori,
eenitatsira ookakowenteeni Ashiteeriki. Riitaki Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo, kameetha-shireri. 2 Riitaki atsipewenta-kaeri akaaripero-witaka.
Tee apatziro ratsipe-wenta-kaahae aakapaeni, tema maawoeni
atziri ikaatzi nampitawori kepatsiki. 3 Iroka ayotantyaari kyaaryoo-
rika ayoteeri Jeepatzii-totaa-rewo: Aririka amonkaata-piinta-neero
ikantakaan-teeri. 4 Eenitatsi-rika kantawita-chani, “Niyotziri naaka,”
roo kanteencha eeniro ipiyathatawo ikantakaantani, itheeyakaha
irika. Tee riyotako-tziri kyaariperori. 5 Eenitatsi-rika monkaata-neerori
ikantakaantani, riitakira ninta-perota-neeriri Tajorentsi. Rootaki
riyotan-tyaari kyaariperowa raapatziya-naari. 6 Eenitatsi-rika kantatsini,
“Naapatziyaari naaka,” otzimatyeera roshiya-kotee-yaari jempe ikanta-
paenta rirori Jeepatzii-totaa-rewo.

Owakirari ikantakaan-teetziri

7 Noyemijantzin-karite-paeni, teera nomapoki-mi nokaman-tzimiro
iroka nojankinata-kimiri. Tema rootaki piyotzi-takari paerani. Rootaki
ñaantsi pikemayitakiri paerani eeroka-paeni. 8 Rootaki kimitakawori
owakirari ikantakaan-teetani, okantakaawo ranta-paentziri Jeepatzii-
totaa-rewo. Okantakaawo pantayita-neeri eeroka-paeni. Kimiwitaka
awijee-nkatanaki tsireñeenkari, kitejeta-paaki riiperori koñeetyaatsiri.
9 Eenitatsi-rika kantatsini, “Rashitaana koñeetyaatsiri,” teemaeta
ipakahiro ikijaneenta-wakaa ikaatzi iyemijantzin-karitzi, tekiraata
imatziro, tema okimiwitakawo roojatzi ijeekakimi otsirenikaakitzira.
10 Riima ikaatzi etakotanaariri kemijantzinkari-paeni, riitakira
kimitanaariri anashita-naachari okoñeetyeera, tee itzimpinawaetzi.[a]
11 Ikaatzi kijaneenta-wakaa-chari iyemijantzin-karitzi, roshiyakari
anashitan-tawori tsirenikaakiri. Tee riyotzi jempe ikini, tee ikowichaatzi
otsirenikaakitzira.

12 Notyomi-paeni, eeroka nojankinatzini iroka pawentaarira
Jeepatzii-totaa-rewo,
Rootaki ipeyakotan-teemirori piyaari-pero-shirenka.[b]
13 Ashitaaniri, eeroka nojankinatzini,
tema piyoteeri Jeepatzii-totaa-rewo etakawori rañaaki paerani
etantana-kawori rowetsikan-teetzi.
Ewankari-paeni, eeroka nojankinatzini,
tema potsinampaa-haeri Kamaari.

---

[a] **2.10** tzimpininkari = antziwatzinkari [b] **2.12** pawentaari = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Notyomi-paeni, eeroka nojankinatzini
tema piyoteeri Ashiteemiri.
14 Ashitaaniri, eeroka-paeni nojankinatzini
tema piyoteeri etakawori rañaaki paerani etantana-kawori
rowetsikan-teetzi.
Ewankari-paeni, eeroka nojankinatzini
tema aawyaa-shireyiteemi, piyoteero iñaani Tajorentsi,
potsinampahaeri Kamaari.
15 Eero petako-waetashitawo jaawiki-jato. Eenitatsi-rika
etakotashiwaeta-kyaawoni jaawiki-jato, teera ikowa-peroteeri
Ashiteeri Tajorentsi. 16 Tema maawoeni jaawiki-jato kaarira Tajorentsi
poñaakaan-tyaawoni, tema jaawiki-jato iroka. Iroka okanta jaawiki-jato,
akowa-shiwaetawo kaari kameethatatsiri, akowayitziro otzimi-motee
ashaahawo, akowayite akantakaapero-wenta-waetyaa. 17 Maawoeni
jaawiki-jato iñaamayitari atziri-paeni, ari othonkaeyaa. Riima
antaneeroni ikoyiri Tajorentsi, riitaki ashi owaeroni rañahae.

Kijaneentziriri Jeepatzii-totaa-rewo

18 Notyomi-paeni, rooteentsi othonki-mateeyaa kepatsi. Pikemayitaki
eeroka ari ikoñaataki kijaneenterini Jeepatzii-totaa-rewo aririka
othonki-mateeyaa. Tzimakira nimaeka jaka kijaneenta-yitakiriri
Jeepatzii-totaa-rewo. Rootaki ayotantari rooteentsi othonki-
mateeyaa kepatsi. 19 Irika-paeni kijaneenta-kiriri Jeepatzii-totaa-rewo,
riiyitaki akaawita-piintakari akemijantzi, rooka-wenta-yitanakae.
Omaperotatyeeyaami itsipayiteemi, eero rookakaa-wenta-yiteemi.
Ari ayoyitzi teera omaperota itsipashire-yitee aakapaeni. 20 Roo
kanteencha eeroka-paeni rotyaantee-takimi Ishire tajorentsi ojeeka-
shiretan-teemiri, okimiwitaka ijeepatzii-toetan-takimiri. Tema
piyoyiteero eeroka-paeni iroka. 21 Rootaki nojankinatan-tzimirori, tema
piyoyiteero eeroka kyaariperoyi. Piyoyiteero pinashitaawo roorika
theeyaantsi. 22 ¿Eenitatsima theeyachari? Eenitatsira, riitakira kantatsiri
“Irika Jesús kaari Jeepatzii-totaa-rewo.” Riitaki aetziri “Iijaneentani
Jeepatzii-totaa-rewo.” Riijatzi maninta-kiriri Tajorentsi eejatzi Itomi.
23 Itzimi-rika maninta-waeta-kirini Itomi Tajorentsi, riitaki imaninta-
kiri Tajorentsi. Rooma kantanaa-tsiri: “Nawentahaari naaka Itomi
Tajorentsi,” omaperotatyaa rashitaari Ashitariri. 24 Rooma eeroka-
paeni, poejokirotanakyaawo petakari pikemakiro paerani. Rootakirika
pimata-nakiri, ari poejokirota-nakyaari Itomi, ari pikimita-nakiri eejatzi
Ashitariri. 25 Iroka ikashiya-kaakaeri rirori: Ashi owaero añaashire-yitee.
26 Rootaki nojankinatzimiri jempe ikanta-kota kowayita-tsiri
ramatawi-yitemi. 27 Roo kanteencha poejokirotanakawo eeroka-paeni
ijeepatzii-toetakimira. Rootaki eero okowityaanta itsipa yotaayimini.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Iroka Ishire tajorentsi ikimita-kaantee-takari ijeepatzii-toetan-takyaarimi,
riitaki yotahaemini kameetha. Riyoteemiro kyaariperori, kaari
theeyaantsi riyoteemiri. Otzimatyee pantayiteero jempe okanta riyoteemi
rirori, paapatziyaari.
28 Ari okanta notyomi-paeni, otzimatyee aapatziyaari Jeepatzii-totaa-
rewo, ari okantyaa eero akaani-wenta-waetanta aririka ipiyaki, tema
awentaa-shiretanakityeeya atonkiyota-waeyaari. 29 Tema piyoyiteeri
kameetha-shireri rirori Jeepatzii-totaa-rewo, piyoteeri eejatzi ikaatzi
ashiminthata-naawori rantaneero kameethari itominta-naari Tajorentsi.

Itomi-paeni Tajorentsi

3 1 Pikenkishiryeero iroka: Antawo retakotee Tajorentsi, itomiyitee.
Omaperortatyaa. Teera ikematha-tziro jaawiki-jatzi jempe iita
Jeepatzii-totaa-rewota-tsiri, ari ikimi-yiteeri eejatzi aakapaeni tee
ikematha-yitee. 2 Ari okanta netakotani-paeni. Itomintaana Tajorentsi.
Tekira ayotako-perotziro jempe akantayiteeyaa paata. Apatziro ayotzi ari
akimitee-yaari ikantaha Jeepatzii-totaa-rewo aririka ipiyapaaki, tema ari
omatakyaa añeeri jempe ikanta rirori. 3 Maawoeni atziri oyaakoyiteeriri,
ranta-piinteero okaate kiteshireta-kaerini. Tema Jeepatzii-totaa-rewo
kiteshireri rirori.
4 Riima kaari ookaeroni rantayitziro kaari-perori, ipiyathata-tyaawo
ikantakaan-tziri Tajorentsi. Tema iroka piyathataantsi rootakira kaari-
perori. 5 Piyoteeyini eeroka oeta ipokantakari Jeepatzii-totaa-rewo
kepatsiki, tema rootaki ipokantakari ithonkaero kaari-perori. Teera
ranta-paenta-tziro rirori kaari-perori. 6 Ikaatzi oejokirota-naariri
Jeepatzii-totaa-rewo, tee okameethatzi rantaneero kaari-perori. Tema
ikaatzi oejokirotawori kaari-perori, teera riyoteeri Jeepatzii-totaa-rewo.
7 Notyomi-paeni, eero pamatawitaa-rewotzi. Ikaate antapiinta-neeroni
kameethari, riitakira kameetha-shireri, roshiya-kota-naari Jeepatzii-
totaa-rewo ikameetha-shiretzi Rirori. 8 Roo kanteencha itzimi-rika
antapiinta-kirori kaari-perori, rashi Kamaari irika. Tema riitaki Kamaari
etakaan-takawori rantakiro kaari-perori. Rootaki ipokantakari Itomi
Tajorentsi kepatsiki, ithonkaero kaari-perori ranta-piintziri Kamaari.
9 Riima ikaatzi rowameetha-shireteeri Tajorentsi kimitanaa-chari
owakirami itzimayiteemi, teera ranta-piinta-naatziro kaari-perori.
Tema Tajorentsi tominta-naari. 10 Rootaki kaari okompitatanta ayoteri
itzimi rashiyitari Tajorentsi, itzimi rashiyitari Kamaari. Maawoeni kaari
antapiinteeroni kameethari, teera itsipataa-ri Tajorentsi. Ari ikimitari
eejatzi kaari etakota-wakaa-chani iyemijantzin-karitzi, tee itsipataa-ri
Tajorentsi.
11 Iroka ñaantsi pikemayita-wakiri paerani owakira pikemijanan-
tanakari, ikanteetzi: Otzimatyee etakotawakaayiteeyaa. 12 Eero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

oshiya-kotari ikimita Caín, rashitari Kaari-pero-shireri, rowamaakiri
rirentzi. ¿Oetaka rowamaan-takariri? Tema rootaki rowamaan-tariri
okantakaari ikaaripero-shiretzi Caín, riima rirentzi kameetha-
shireri rirori. 13 Noyemijantzin-karite-paeni, eero okompitzi-motzimi
ikija-neenta-waetzimi jaawiki-jatzi. 14 Ayoteeyini aaka, okimiwitaka
akamashireyi-witaka paerani. Roo kanteencha nimaeka, kimiwitaka
añaashire-yitee. Rootaki ayotantari, tema etakoyita-wakaa-piinta
akemijanta-yiteera. Itzimi kaari etakotan-tachani, ikimitakari
kamashireri. 15 Itzimi-rika kijaneentan-tatsiri, roshiyakari owamaan-
taniri. Ayota-kotee-yirini apaani owamaan-taniri eero iñeero
rañaa-shire-yitee. 16 Irika oñaahanta-perotzirori jempe ikanteeta
retakotan-teeta: Ikamawentakae Jeepatzii-totaa-rewo aakapaeni. Rootaki
amataneeri aakapaeni, akowayitee akamawentan-tayite. 17 Eenitatsi-rika
otzimi-motziri ashaahawontsi, aririka iñeeri apaani noyemijantzin-karite
kowityaa-waeta-tsiri, riitaki imashitha-waetaki irika noyemijantzin-
karite, tekira imaperotziro retakoteeyaari Tajorentsi. 18 Notyomi-paeni,
tee okameethatzi akanta-shiwaetyaa, “Netakotanta.” Tema otzimatyee
amateero ooñaawontzirori etakotanta.
19 Rootaki ayotantari omaperotatyaa rashiyitee Kyaariperori Tajorentsi.
Tema ayotee rashiyitee Tajorentsi, rootaki awentaa-shiretan-tariri amana-
piinteeri, 20 okantawitakyaa otzimayitemi oetyaa katsitzimo-shireteeni.
Tema Tajorentsi riyotziro maawoeni, riyotzitawo akenkishiryaari
okaatzi katsitzimo-shireta-kaeri akaariperotaki. 21 Netakoyitani, aririka
ooka-neero ayaariperonka okaatzi owaryaa-shiryaa-yiteeri, eerowa
athaawan-tanaari Tajorentsi amana-piinteeri. 22 Rootaki ayotantyaawori
aritaki imatakaero okaate akowako-yiteriri. Tema amonkaa-yitaa-tziro
ikantakaantani, antapiinteeniri ikoyiri rirori. 23 Iroka ikantakaantani:
Otzimatyee awentee-yaari Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, Itomi Tajorentsi.
Otzimatyee etakotawakaayiteeyaa eejatzi. Rootaki ikantakaantani
amateeri. 24 Ikaate monkaateeroni ikantakaantani, riitakira
oejokirotaariri Tajorentsi. Riijatzi Jeepatzii-totaa-rewo roejokirotzitari
rirori. Rootaki Ishire tajorentsi rotyaan-takaeri yotakaa-yiteeri
kyaaripero roejokirotari.

Ishire Tajorentsi eejatzi iijaneenta-shiretani Jeepatzii-totaa-rewo

4 1 Netakoyitani, eenitatsira osheki kantawita-chari: “Naaka
Kamantantaniri.” Roo kanteencha kamaari ñaawaeta-kaeriri.
Rootaki eero pikemijanantari okaatzi ikantayiteri, tema otzimatyee
piñaantyaari rii-perotaki-rika Tajorentsi ñaawaeta-kaeriri irika
Kamantantaniri. 2 Iroka ayotantyaari riitakirika Ishire Tajorentsi
ñaawaeta-kaeriri, aririka ikante: “Ratziritzi-motee Jesús Jeepatzii-
totaa-rewo.” 3 Riima theen-kirori iñaani ikantee-takiri, kaarira rashitari

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tajorentsi, riitakira iñaawaeta-kaeri Iijaneentani Jeepatzii-totaa-
rewo. Pikema-kotee-yakirini eeroka-paeni, ari itzimaki jaka kepatsiki
ñaawaeteroni iroka. Tema tzimaki. 4 Roo kanteencha eeroka-paeni,
notyomi-paeni, rashiteemi Tajorentsi, eeroka awijayiteeriri. Tema antawo
ishintsinka Jeepatzii-totaa-rewo, itzimi aapatziyeemiri eeroka-paeni.
Rawijeeri aapatziya-yitariri jaawiki-jatzi. 5 Irika-paeni kamantanta-
shiwaetachari jaawiki-jatzi irika. Rootaki ikemijanta-wakaantari
ikaatzi ijaawiki-jatzitzi. 6 Rooma aakapaeni rashiyitee Tajorentsi.
Rootaki pikemijantan-tanari pikaatzi rashi-peroteemi Tajorentsi.
Teemaeta ikemijanta-yitana kaari yoteerini Tajorentsi. Ari okanta, tee
okompitatzi ayoyiteeri oñaawaeta-kaayiteeri Ishire tajorentsi, ari okanta
imatantaawori riyotaan-teero kyaariperori. Ari ayotziriri rashitari
Kamaari itzimi yotaantzirori kinakashi-waetaantsi.

Tajorentsi riitaki iiteetzi "Etakotantsi"

7 Netakoyitani, otzimatyee petakotawakaayiteeyaa. Tema riitaki
Tajorentsi kantakaawo opoñaantari etakotantsi. Itzimi-rika mataneerori
iroka, itominta-naatyaari Tajorentsi. Riiyitaki yotayiteeriri. 8 Itzimi-
rika kaari etakotan-tachani, tee riyoteeri Tajorentsi. Tema riitaki
Tajorentsi iiteetzi "Etakotantsi." 9 Iroka ikanta Tajorentsi roñaahakaero
omaperotatyaa retakotee: Rotyaan-takaeri rapintzite Itomi jaka kepatsiki,
ari okanta rañaa-shireta-kaanteeri aakapaeni. 10 Iroka okanta-kota kyaari-
perori etakotantsi: Teera aakapaeni poñaakaan-tyaawoni etakotyaari
Tajorentsi, tema riitaki Tajorentsi poñaakaan-taawori retakoyitee. Tema
antawo retakoyitee, rotyaan-takaeri Itomi. Riitakira ratsipeta-kaetani
ari okanta rariperotan-teeteeri akaaripero-witee-yakani aakapaeni.
11 Netakoyitani, osheki retakoteera Tajorentsi, ari akimiyitee-yaari
aakapaeni etakotawakaayiteeyaa. 12 Tekatsira apaani atziri materoni
iñeeri Tajorentsi. Roo kanteencha aakapaeni kantacha aapatziyaari
aririka etakotawakaayiteeyaa. Riitakira Tajorentsi matakaeroni aatakaan-
tyaawori etakotantapiinteeyaa.
13 Tema Tajorentsi rotyaan-takaero Ishire ojeeka-shiretantee, rootaki
ayotantaari omaperotatyaa aapatziyaari. 14 Tema naakayitaki ñaakiriri
Itomi Tajorentsi, itzimi rotyaan-takiri rowawijaa-koteeri jaawiki-
jatzi-paeni. Riitakira nokenkithata-koyiteeri. 15 Itzimi-rika kantatsiri,
"Jesús Itomi irika Tajorentsi," riitakira maperotzirori raapatziyaari
Tajorentsi. 16 Ayoteera aakapaeni jempe ikanta retakoyitakae Tajorentsi,
akemijanta-yiteeri. Tema riitaki Tajorentsi iiteetzi "Etakotantsi."
Ikaate etakotanta-piintaa-chani, raapatziya-piintaari Tajorentsi.
17 Tema kyaa-riperorika etakota-wakaeyaa, akimita-kota-naari jempe
ikanta-paenta ijeeka-paentzi jaka kepatsiki irika Jeepatzii-totaa-rewo,
tekatsi oetyaa athaawan-tantyaariri aririka ipiyaki raminako-yiteeri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikaatzi nampitawori jaka kepatsiki.[c] 18 Aririka etakotantyaa tekatsi
athaawantyaa. Tema iroka etakotantsi okimitari owayiri romishitoyiri
iijaneentani iroka thaawan-kantsi. Aririka athaawan-tyaari Tajorentsi
rowajankitahae, tekiraataha ayotero etakotantyaa. 19 Rootaki etakotan-
taariri aakapaeni Tajorentsi, apiyata-tyaari retakawowa retakoyitakae
aakapaeni. 20 Enitatsi-rika kantatsini, "Netakotakari Tajorentsi," roo
kanteencha ikija-shiretziri noyemijantzin-karite, itheeyaka irika. Tema
kaari etakotyaarini isheninka, iñiiri rirori, ¿Jempema ikini retakotyaari
Tajorentsi, kaari koñaanita-tsini? 21 Iroka ikantan-teetari paerani: Ikaatzi
etakotaariri Tajorentsi, otzimatyee retakotawakaayiteeyaa.

Awentaa-shirenka otsinampaan-tyaari jaawiki-jato

5 1 Maawoeni awentaa-shiretaniri kantatsiri, "Irika Jesús,
Jeepatzii-totaa-rewo irika," Tajorentsi tominta-naari.
Ikaatzi etakotaariri Ashiteeri, retakotaarira eejatzi ikaatzi
itomitaari rirori. 2 Aririka aneshironkateeri Tajorentsi,
aririka amonkaateeniri ikantakaantani, rootaki ayotantaari
omaperotatyaa etakoyitari ikaatzi itomitaari rirori. 3 Aririka
aneshironka-perota-neeri Tajorentsi, okimiwitakawo
amonkaatee-nirimi ikantakaantani. Eero apomeentsitawo
amonkaa-yiteero ikantakaantani. 4 Ikaatzi itomintaari Tajorentsi,
ari rotsinampaa-yiteero jaawiki-jato. Tema awentaa-shirenka
otsinampaan-tayityaari. 5 ¿Eenitatsima materoni rotsinampaero
jaawiki-jato? Riitakira mateeroni awentaa-shiretaniri, kantatsiri:
"Itomira Tajorentsi irika Jesús."

Ikenkithata-kaantziri Ishire tajorentsi

6 Tema ipokaki Jeepatzii-totaa-rewo jaka kepatsiki. Roo
kanteencha, teera apatziro ipokaki romitsiryaatan-tyaawo nijaa,
tema otzimatyee rapaateero eejatzi rira, rowamahaeteri. Rootaki
Ishire tajorentsi kenkithata-kaanta-kirori jempe okanta-kota
iroka. Okaatzi ikenkithata-kaantziri rirori, kyaariperori iroka.
7 Tema mawa rapiitee-takiro ikanteetzi Itomira Tajorentsi irika.[d]
8 Etanakawori rootaki Ishire tajorentsi kenkithata-kaanta-tsiri.
Apiteta-tsiri, riitaki Tajorentsi ñaawaeteentsi romitsiryaa-paeteta-
kahanki Jesús. Mawatatsiri, riitaki Tajorentsi ñaawaeteentsi
ikenkithata-kotzi-rowanki Jesús jempe ikantyaa rowamahaeteri.

---

[c] **4.17** aririka ipiyaki: Ikitejerite Pinkathari [d] **5.7** Eenitatsi jankina-rentsi ikanteetzi: Mawa ikaatzi ñaawaeta-tsiri inkiteki: Ashiteeri, Ñaantsi, Ishire. Irika kaatatsiri mawa, apaanira ikanta. Paminiro: inashiyita ñaantsi-paeni

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tee opaashinitzi ikantee-tziri, oshiyakaa-wentaantsi iroka.[e]
9 Tema akemijantziri atziri-paeni okaatzi ikantayitziri, rootaki
amaperoteri akemijanteeri ikanteeri Tajorentsi. Iroka ikantaki
ikenkithata-kotziri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, ikantzi: "Riitaki
Notyomi irika." 10 Itzimi-rika kemijanteeriri Itomi Tajorentsi,
riitaki kemathateerori omaperotatyaa okaatzi ikantakiri Tajorentsi.
Riima kaari kemijanta-tsini, itheeya-nitakaakari Tajorentsi, tema
itheenkakiro iñaani ikantakiranki "Notyomi irika Jesús." 11 Iroka
ikantee-takiri: Riitaki Tajorentsi kantakae-yaawoni añaashiretan-
teeyaari, tema awentaari Itomi. 12 Ikaatzi aapatziyee-yaarini
Itomi aritaki rañaa-shiretee. Riima kaari aapatziyee-yaarini Itomi
Tajorentsi, eero rañaa-shiretee.

Ayoyitee ashi owaero añaashire-yitee

13 Tema pawentaari eeroka-paeni Itomi Tajorentsi, pikemijanteeri.
Rootaki nojankinatan-tzimirori iroka ari okantyaa piyoperotan-tyaari
ashi powaero pañaayitee paata.[f] 14 Awentaa-shireteeyaari Tajorentsi,
tema ayoyitzi ikemayitee aririka amanakoyiteero jempe okanta ikowa-
kaeri rirori. 15 Ayoyiteera ikemae Tajorentsi aririka amaniri, ayotzita
eejatzi ari imatakaero okaatzi akowa-kota-kiriri. 16 Aririka piñeeri eeroka
apaani noyemijantzin-karite tzimatsiri rantani, pamana-kotyaari, aritaki
rañaa-kashireta-kahaeri Tajorentsi. Riitaki nokanta-kotzi jaka tzimatsiri
rantani kaari maperota-chani okaariperote. Tema tzimatsi kaari-perori
kowaenkata-tsiri. Kaarira nokenkithata-kote. Tema tee okameethatzi
amana-koteeri antakirori maperotzirori okaariperotzi. 17 Nokenkithata-
kotakiro "kaari-perori kaari maperota-chani," teera nokantatzii
kameethatatsi iroka. Maawoeni kaari kameethatatsi, tee okameethatzi
antayitero. Roo kanteencha tzimatsi kaari-perori kaari kowaenkata-tsiri.
18 Ayoteeyini tee ranta-piinteero kaari-perori ikaatzi itomintaari
Tajorentsi. Riitaki Jeepatzii-totaa-rewo aminakowenteeri, eero
ikemaatsita-kaantaari Kamaari.

---

[e] **5.8** Okaatzi kanta-kota-chari jaka, riira ikenkithata-koetzi: "Ishire tajorentsi, Nijaa, Iraantsi. Ikaatakira mawa, tee opaashinitzi oshiyakaa-wenta-chari." Ikowatzii jaka Juan, riyotako-peroeteri Jesús omaperotatyaa Itomitari Tajorentsi. Tema mawa okaatzi rapiitee-takiro ikenkithata-koetziri, ikanteetaki: "Itomi Tajorentsi irika Jesús." Etanakawori, roota-perotaki Ishire tajorentsi yotakaa-yiteeriri Rotyaantaa-rewote Jeepatzii-totaa-rewo riyotaan-tayite. Apiteta-tsiri, rootakira "Nijaa" oshiyakaa-wenta-chari romitsiryaata-kahanki Jesús. Rootaki ikenkithata-perotakiri Tajorentsi, jankinateen-chari Mt. 3.16-17. Mawatatsiri, rootaki "Iraantsi" oshiyakaa-wentacha rapaatakiro rira Jesús rowamahae-tanta-kariri. Rootaki ikenkithata-perotakiri Tajorentsi ijeekan-takari-ranki Jesús ochempiki ikenkitha-waeta-kaeri Moisés eejatzi Elías jempe okantyaa rowamahaeteri. Roo jankinateen-chari Lc. 9.31-35; Jn. 12.27-33. [f] **5.13** pawentaari: waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Tema ayoyitee aaka rashiyitee Tajorentsi. Riima jaawiki-jatzi,
riitakira ashitaari Kamaari, ipinkathari-wentziri maawoeni.
20 Tema ayoyitee ipokaki Itomi Tajorentsi, riitaki kemathata-
kaayiteerori kyaariperori. Rootaki amatantaawori ayoteeri iiteetziri
“Kyaariperori.” Aapatziyaari Kyaariperori, tema aapatziyakari
Itomi, riitaki Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Riitaki Tajorentsi iiteetzi
“Kyaariperori,” iiteetziri eejatzi “Kañaaniri.” 21 Notyomi-paeni,
paamawentyaari pipinkathatziri-kari tajorentsi-niro-paeni. Kyaariwé.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

APITETA-TSIRI ROJANKINARI JUAN

Wethataantsi

1 Reewarite kemijantzinkari-paeni naaka jankinatzi-mirori iroka.
Eeroka nojankinatzini owaetakaantziriri “Iyoshiitaa tsinani eejatzi
otomi-paeni.” Eeroka netako-perotani, tema ari akaatzi akemijanteero
kyaariperori. Teera apatziro naaka netakotzimi, tema retakoperoteemi
eejatzi maawoeni yotayiteeroni kyaariperori.[a] 2 Ari okantari,
oejokiroteeyaawo kyaariperori, ashi owaero. 3 Okantashitzimaetyaa
ineshironka-yiteemi Ashiteeri Tajorentsi, ikaminthaa-yiteemi, kameetha
pijeeka-yitee. Ari ikimitemiri eejatzi Itomi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo,
piyotako-yiteero kyaariperori petakotawakaantayiteeyaari.

Poejokirotyaawo riyoteemiri Jeepatzii-totaa-rewo

4 Osheki nokimo-shiretanaki noñaayitakiri pitomi-paeni imata-piinta-
nakiro kyaariperori, imatanakiro ikantakaan-takiri Ashiteeri. 5 Tsinani,
(tema ari nowaetakaantzimi eeroka-paeni piyemijantzin-karitzi janta),
teera nomapoka-tzimi nokaman-tzimiro iroka nojankinata-kimiri. Tema
rootaki nokenkishiryaa-kaemiri okaatzi nokaman-tayita-kimiri owakira
pikemijanan-tanakari. Iroka okanta: Otzimatyee etakota-wakaeyaa.
6 Aririka antapiinta-neero ikantakaantani Ashiteeri, aritaki amataneero
etakotawakaapiinteeyaa. Rootaki nokanta-kaanta-kimiri panta-piinta-
yiteero okaatzi pantayita-nakiri owakira pikemijantan-tanakari. 7 Tema
tzimayitatsi nimaeka osheki amatawitaniri. Ikantayitzi: “Tee ratzirita-
paentzi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.” Theeri irika ñaawaetzirori iroka,
iijaneentani irika Jeepatzii-totaa-rewo. 8 Paamawentyaa, pipakaero-kari
okaatzi niyotaa-yitakimiri. Tee nokoyi paminaa-shiwaeteeyaa, eero

---

[a] **1** “Iyoshiitaa tsinani eejatzi otomi-paeni,” riira oshiyakaa-wenta-chari kemijantzinkari-paeni ikaatzi piyotachari nampitsiki. Tee rojankinee-tziro koñaatziro iwaero, tema omanaakaashitaatsi, eero iñaanteetawo iroka jankina-rentsi, tema aritaki riyaatee-tanaki janta ijeekaeyinira rowajankitahaeteri kemijantzinkari-paeni ikaatzi nampitawori janta.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piñeero pinintahaeyaawo paata ipineeteemiri. 9 Ikaate tzimpinatsiri,
kaari oejokirotyaawoni riyotaanta-paentziri Jeepatzii-totaa-rewo, teera
raapatziyari Tajorentsi. Riima ikaatzi oejokirota-kawori riyotaanta-
paentziri Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki matakirori raapatziyari Ashiteeri,
ari ikimitzi-takari eejatzi Itomi. 10 Itzimi-rika areetemini janta,
opoñaashityaa ikoyi riyoteemiro inashi-waeta-chari kenkitha-rentsi, eero
pishinetziri ijeeka-wankotemi. Eero piwethatyaari eejatzi. 11 Tema aririka
piwethatyaari, ikimitaka pakakota-tyeerimi iyaari-peronka okaatzi
rantziri rirori.

Nokoyi noñeeyimini

12 Eenitatsi osheki nojankinatemiri, roo kanteencha teera apatziro
nokoyi nojankinatemiro, tema nokowatzii niyaata-shitemi noñeemi,
nokenkitha-waeta-kaemi, akimo-shiretan-tyaari.
13 Rowethatee-yimini owaetakaantani “otomi-paeni pitsiro iyoshiitawo.”
Kyaariwé.[b]

---

[b] **13** “Otomi-paeni pitsiro iyoshiitawo,” riiyitaki oshiyakaa-wenta-chari kemijantzinkari-paeni ikaatzi piyoyita-chari jempe inampitawo Juan jankinatzirori iroka.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

MAWATATSIRI ROJANKINARI JUAN

Wethataantsi

1 Reewarite kemijantzinkari-paeni naaka jankinatzi-mirori iroka.
Eeroka nojankinatzini Gayo, netako-perotani eeroka. 2 Netakotani,
namanakotzimi piñaantyaawori otzimi-motemi kowityee-motzimiri
koñaatziro. Namanakotzimi eejatzi piñaantyaawori pitekatsiwathate
kameetha. Tema niyotzi kameetha-rika pikanta poshiretanaa. 3 Ari
nokimo-shire-perotaki noñaakiri rareeyitaka noyemijantzin-karite-
paeni ikamanta-paakina roojatzi pikanteeyani eeroka poejokirotawo
kyaariperori. 4 Tekatsira otsipa awijironi nokimo-shiretanaki, nokemakira
roejokirotanakawo kyaariperori ikaatzi nokemijanta-kaayiteeri naaka.

Ikimo-shire-wenteeri Gayo roemaanta-piintaki ipankoki

5 Netakotani, pimatakiro eeroka tampatzikata-tsiri pamitako-yitakiri
noyemijantzin-karite-paeni ikaatzi awijayita-tsiri janta pijeekinta,
okantawitaka tee piñaayi-witari paerani. 6 Ikenkithata-koyitakimi
rirori-paeni jaka ipiyoteeyanira noyemijantzin-karite-paeni jempe
okanta petakoyitakari. Tema rantawaeta-kaani Tajorentsi irika-paeni,
ari otampatzikatziri pipayiteri kowityee-motariri aririka piñaayiteri.
7 Tema riyaayitatzii irika-paeni ikenkithata-koteeri Jeepatzii-totaa-
rewo, tee raawakotziri ipashiyi-witakariri kaari kemijanta-yitatsini.
8 Rootaki apayitan-tyaariri aakapaeni okaatzi kowityee-motariri.
Ari okantyaa atsipatan-tyaariri akenkithatakoyiteero kyaariperori,
ikemakoe-tantyaawori.

Itheenka-kiro ñaantsi Diótrefes

9 Nojankina-witakanari paerani piyoyita-chari pinampiki. Roo
kanteencha Diótrefes itheenkakiro nojankinari. Ikimita-kaanta-
shiwaetaka riiperorimi rirori. 10 Rootaki nokamantan-tapaakiri janta
okaatzi rantakiri irika. Ikantako-waeta-shitakina. Teera apatziro iroka,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tema osheki imaninta-shireta-waetakiri noyemijantzin-karite-paeni, tee
ishinetantzi raakameethata-wakae-yityaa. Romishitowa-yitakiri eejatzi
ipiyota-piinta kemijantzinkari-paeni.

Kameetha ikenkithata-koetakiri Demetrio

11 Netakotani, eero pimatziro eeroka kimitawori iroka kaari-perori.
Tema rootaki pimata-piintee kameethata-tsiri. Ikaatzi anteeroni
kameethari, riitaki rashitaari Tajorentsi. Rooma ikaatzi antzirori kaari-
perori teera riyotziri Tajorentsi. 12 Riima irika Demetrio, maawoeni
ikenkithata-kotee-tziri kameetha. Tema okaatzi ranta-piintziri,
roñaahanta kyaariperori irika ikanta-kotee-tziriri. Ari nomatzi-takawo
eejatzi naaka, najahaa-wentari. Piyoteeyini eeroka-paeni okaatzi
nokantziri kyaariperori irika.

Oweyaan-tawori wethataantsi

13 Eeniwitacha osheki nojankinatemiri, roo kanteencha teera apatziro
nokoyi nojankinatemiro, 14 tema nokowatzii niyaate noñeemi, okini
akenkitha-waeteeyini. Okantashitzimaetyaa pijeekayite kameetha.
Rowethatee-yimini jaka akaayitzira. Powetha-yiteenari eejatzi ikaatzi
jeekatsiri janta.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROJANKINARI JUDAS

Wethataantsi

1 Naaka Judas jankinatzi-mirori iroka. Naaka romperatani Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo. Naaka rirentzi Jacobo. Eeroka-paeni nojankina-
yitzini rashiyitaari Ashiteeri Tajorentsi, pikaatzi ikaema-shire-yiteemi.
Eerokayitaki raminako-wenteeri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo.[a]
2 ¡Okantashitzimaetyaa ineshironka-peroe-teemi, ijeekakaa-peroe-teemi
kameetha, retakoperoteemi!

Yotaanta-shiwaeta-chari
(2 P. 2.1-17)

3 Netakoyitani, nokowawitaka nojankinata-kotemiro jempe okanta
awijako-shire-yitan-taari aakapaeni. Roo kanteencha okowa-perotatyaa
nimaeka nojankinata-kotemiro jempe okanta-kota pishintsi-tan-
tyaariri kemijantzinkari-paeni, ari okantyaa roejokirotan-tyaawori
okaatzi riyotahae-teeriri. Ashi rowaero ikemijanteero ikaatzi
rashitaari Tajorentsi.[b] 4 Tema eeniyitatsi atziri romanakaashitani-
ki rojatekan-tayitaka. Theenka-tajorentsitantaniri irikapaeni,
ikenkithata-kaanta-shiwaetaka, ikantayitzi: “Retakotani irika
Tajorentsi, kameethatatsi antayitero akowayitziri, kameethatatsi
eejatzi amayempi-waete.” Irika-paeni ñaawaeta-kirori iroka ñaantsi,
imanintakiri Tajorentsi, apaniroeni romperatanta. Ari ikimitakiri eejatzi
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. Rootaki ikenkishiryaan-takari
paerani Tajorentsi rowajankiteeri irika-paeni.
5 Nokoyi nokenkishiryaa-kaemiro okaatzi piyoperotee-yirini.
Itajonka-wenta-perotakiri Tajorentsi ikaatzi rashitari rirori, irika-paeni
roemishitowaeri Apitantoniki, roo kanteencha rapathakiro-ryaakiri
ikaatzi theenka-tajorentsiteen-tsiri. 6 Ari ikimitakari Ronampiripaeni
Tajorentsi maninta-kirori inampi, kaari jatakaeroni ipinkathari-
wentante kameetha. Okimiwitaka roojota-kota-tyeerimi Tajorentsi

[a] **1** Jacobo = Santiago [b] **3** kemijantzinkari-paeni = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jempe otsirenikaakitaki, ari royaawentari rowajankitahae-teeri paata
omonkaata-paakyaa-rika kitejeri kowaenkata-tsiri.[c] 7 Ari ikimitakari
paerani Paamaarini-jatzi, Katsimaaniri-jatzi eejatzi ikaatzi jeeka-
nampitziriri. Osheki kaaripero-shire-yitatsiri, mayempi-waeta-tsiri,
thawinata-wakaa-waeta-chari. Rowajankitaan-teetakari paamari.
Arira iñahaetzirori oeta awijimo-yiteerini kimityaarini irika-paeni
rowajankitee-tantee-yaari paamari kaari tsiwaka-nita-tsini.
8 Ari ikimita-yiteeyaari irika-paeni kenkithata-kaanta-shiwaetaniri,
kenkishiryaa-kaanta-shiwaeta-chari, kowa-shiwaeta-kawori
kaariperoyitatsiri, theenka-waetaniri. Tee ithaawan-teeyaari ikiji-matziri
ronampiripaeni Tajorentsi otzimi-motziri ishintsinka.
9 Rootaki kaari imatajeetzi Miguel, reewarite ronampiripaeniTajorentsi,
tee riyakatziri rirori iñaana-minthatziri Kamaari ikenkitha-waeta-
kotziri Moisés ikamanta-paentari. Apatziro ikantaki Miguel: “Riitaki
Nowinkatharite kijimini.” 10 Riima irika-paeni atziri riyakatakiro
kaari riyotaa-jeetzi. Tema okaatzi riyotashi-witari rirori-paeni
okimitawo riyota-ninka ipireetari. Riitaki thonkawaetacha apaniroeni.
11 ¡Ashironkamatsiteriini! Tema rantakiro kimitawori rantakiri paerani
Caín. Ikinashi-waetaka ikimitakari Balaam, apatziro ikowa-shitaka
raantyaawo koriki. Ikimita-kotakari ikaatzi kamayiteen-tsiri ikoshekan-
tantakari paerani Coré. 12 Okimiwitakawo riimi pitsipooki-yitakimini
rakiyoyitakimira. Tema itsipatashiyitzimi itheenka-tajorentsi-waetante,
apatziro ikoyi rantayitero inimotziriri rirori. Ikimitakawo ochenkaani-
kitzi menkori otajonkae-nkatziri tampyaa, eero opariyaanta inkani.
Ikimitakawo pankirentsi tee okithokitzi omonkaa-paetewita okithokitan-
tyaari, kamaperotaki, tema itzimponchakiryee-takiro. 13 Ikimitakawo
okanta otamakaatzi inkaari oshimoryaata-kaashi-waetawo nijaa, rootaki
imayitakiri irika-paeni roñaahan-tashi-waetakawo iyaari-peronka.
Ikimita-kotakari pariyinkari ikemakaanta ithonkante, ari ikimita-yitee-
yaari rirori-paeni ithonkaeyaa otsirenikaakitzira.
14 Riiyitakira ikenkithata-kotzi-takari paerani Enoc 7-tatsiri icharinita-
nakari Adán, ikantaki-ranki:

Pamini, ipokaki Pinkathari itsipatari oshekyaantzi Ronampiri
tajorentsite.[d]

15 Ipokaki ramina-koteero okaatzi rantayitakiri maawoeni.
Ipokaki rowajankiteeri theenka-tajorentsitantaniri okantakaan-tziro
maawoeni okaatzi rantakiri.

---

[c] **6** kitejeriki kowaenkata-tsiri = Ikitejerite Pinkathari [d] **14** oshekyaantzi = 10,000; Ronampiri tajorentsite = kiteshireri. Iroka okaatzi iñaanitakari Enoc, tee opoñeeyaawo Jankina-rentsi-peroriki, tema otsipaki jankina-rentsi opoñaakawo, iiteetziro “Rojankinari Enoc.”

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ipokaki rowajankiteeri kaari-pero-shireri ikaatzi ikiji-matakiri.
16 Irika-paeni kenkithata-kaanta-shiwaetaniri, kijimatan-taniri irikapaeni.
Osheki itheeya-kowaetantaka. Rantayitziro ikowa-shiyitari rirori.
Kantakaa-pero-waetaniri irika. Inintaa-thatan-takimiro riyotaan-tziri
ikoyi raantashi-waetyaawo koriki.

Ikaminee-tziriri kemijantzinkari

17 Rooma eeroka-paeni, netakoyitani, pikenkishireeyaawo
riyotaa-yitakimiri paerani Rotyaantaa-rewote Awinkatharite
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. 18 Tema ikantayitaki rirori: "Paata
iweyaanta-paakyaawoni itzimayite theenkan-taniri-paeni, riitaki
antashi-waetyaawoni iñaamata-shiyitari." 19 Riiyitakira kantakaawori
ikija-wakaan-teetyaari, apatziro ikenkishiryaa-kotawo jaawiki-jato. Tee
ojeeka-shiretantari Ishire tajorentsi. 20 Rooma eeroka-paeni, netakotani,
powetsika-shireta-wakaa-yiteeyaa poejokirotan-tyaawori pikemijanta-
piinta-neero Ñaantsi. Pamana-piintyaa jempe okanta iyotakaemiri Ishire
tajorentsi. 21 Kijokiro poyiro retakotanka, poyaakoteero ineshironkatanka
Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-rewo ashi owaero rañaakaa-
yitee. 22 Pineshironkateri piyoteeri ikaate kijoshire-neenta-tsini.
23 Itsipa, pikimita-kaantero eepichoki okantaka powawijaa-kotan-
taariri itahaeyaami. Itsipa, otzimatyee pineshironka-yiteeri. Rooma
iyaari-peronka, ikijaneentero. Ari pikanteerori ikithaatari ikaaripero-
shiretan-takari, pikimita-kaantero pikijaneenta-tyeeromi. Pipinkiro iroka
pimatziro-kari eeroka.

Weshiryaa-wentaantsi

24 Athaamentee-yaari irika matzirori raminakowenta-yitee kaari
atzimpina-shireta-waetanta, tema ikimita-kaantee tee amashiwaetyaa,
rootaki omatantari athaamenta-waeteeyaa atsipataari tzimatsiri
rowaneenkawo.[e] 25 Athaamentee-yaari Tajorentsi apaanita-tsiri, yotaniri,
owawijaa-koteeri. Riitaki irika Tajorentsi tzimatsiri rowaneenkawo,
rajahaa-wenteetari, omaperotatyaa otzimi ishintsinka, pinkathari-perori
irika, riitaki etakawo itzimaki tekiraata otzimayite maawoeni, roojatzi
ikanta nimaeka, ashi rowaeta-tyeeroni. Kyaariwé.

---

[e] **24** tzimpinari = antziwatyaa

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ROÑAAYEE-TAKIRIRI JUAN

Roñaahan-takiri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo

1 [1] Iroka okaatzi roñaahan-takiri Tajorentsi jempe ikanta-kota
Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, riira Tajorentsi kantakaawori riyotan-
tyaawori romperatani-paeni jempe okanta-kotyaa okaakitzi-mateen-tsiri
iñahaeteero. Rootaki rotyaan-tanta-kariri Tajorentsi Ronampiri
ikamanteri Juan, romperatani Tajorentsi. [2] Riitaki Juan kenkithata-
kirori okaatzi iñaakiri. Iroka okaatzi ikenkithatakiri iñaani Tajorentsi,
rootaki ikowakaan-takiri Jesús Jeepatzii-totaa-rewo ikamantantero.
[3] Ikimoshireyitee ikaate ñaanateeroni iroka kamantaantsi, ari ikanteyaari
eejatzi ikaate kemijanteroni. Ikimoshireyitee ikaate monkaayiteeroni
okaatzi jankinateen-chari. Tema okaakitzi-mataki iñaantee-tyaawori.

Rowetheetari kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 ipiyoyitaka

[4] Naaka Juan jankinatzirori iroka. Eeroka nojankinatzini
kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 pipiyoyitaka janta inashiyita-chari
nampitsi jeekatsiri Asia-ki. Tema añaatsi Tajorentsi nimaeka, riitaki
etakawori paerani itzimaki, rooteentsi ipiye. Ineshironkayiteemi rirori,
kameetha ijeekakaa-yiteemi janta. Ari ikimitemiri eejatzi iiteetziri "7
tajorentsi" itsipatakari inkiteki iwinkathari-mentoki. [5] Ari ikimiteemiri
eejatzi Jesús Jeepatzii-totaa-rewo, tema kyaariperori irika okaatzi
iñaawaetziri. Riitakira etanaawori rañahae ikamawitaka, riitakira
pinkathari-wenteeriri maawoeni ikaatzi pinkathari-witachari jaka
kepatsiki. Riitaki etakoyiteeri aakapaeni, ipeyako-yiteero ayaariperonka
rapaatantakawori rira ikama-wenta-yitee.

[6] Riitaki pinkatha-ritakaa-yitakaeri. Riitaki ompera-tajorentsita-
kaayiteeri antawaetan-taanariri Tajorentsi Ashitariri. Riitaki
otzimi-moteeri rowaneenkawo, riitaki pinkathari-perota-tsiri. Ashi
rowaero rirori. Kyaariwé.

[7] ¡Pamini! Irika Jeepatzii-totaa-rewo, ikinapae menkoriki,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maawoeni iñahaeta-waeri.
Imatzityaawo iñeeri owathaa-merikita-kiriri.
Riraakoe-teeyaari maawoeni jaka kepatsiki, imatzityaawo kaari sheninkata-wakaa-chani.
Ari okantyaari. Kyaariwé.
8 Iroka ikantzi Awinkatharite Tajorentsi:
Naakataki oshiyawori etawori jankina-rentsi, Naaka oshiyawori eejatzi oweyaantawori.
Añaatsi rirori, retakawo paerani itzimaki, riitaki piyaatsini paata. Riitaki Shintsi-perori.

Roñaahantaka Itomi Atziri

9 Naaka Juan, pirentziyitaana piyemijantzin-karitee, ari akaatee-yakini amawetakiro akemaatsi-waetaka, ari atsipata-wakaa ipinkathari-wenta-yitee Tajorentsi. Eeniro nojeeki-ranki othampishiki iiteetziri Patmos nokenkithatziro iñaani Tajorentsi, nokamantantziro ikantakinari Jesús. 10 Okanta apaani kitejeri ipiyowenta-piinteetari Awinkatharite, eenitatsi oñaaha-kinari Ishire tajorentsi. Nokemakiri notaapiiki iita kantanari, roshiyakawo tziwootaantsi iñaawaetzi, 11 ikantakina: “Pojankinatero okaate noñaayimiri. Rootaki potyaan-teniriri kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 ipiyoyitaka janta inashiyita-kawori nampitsi jeekatsiri Asia-ki. Tema iroka 7 nampitsi: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea.”

12 Ari nopithokanaka notaapiiki naminiri iita ñaanatanari. Noñaatziiri ootamentotsi-paeni rowetsikae-tziri ooro. Ikaatzi 7. 13 Roo kanteencha janta niyankineki ari rojatekaka apaani kimitakariri Itomi Atziri. Opamankakiri iitziki iithaari. Ithaantakiri rooromashite rowetsikaetziri. 14 Kitamaa-powaenkataki iitoki, kimiwitaka roomi iwitzi owisha, kitamaa-nikitaki roowaetaki jiriniki. Rooma rooki kimita paamari. 15 Poreryaayitaki iitzi, riiwaetaki iporeryaatzi koriki itahaetziri. Okimiwaetakawo iñaani opoempaatzi nijaa. 16 Roteeyaki ompokiro-paeni rakoperoki, ikaatzi 7. Roemishitowa-kiro ipaanteki oshiyakawori ojataa-mentotsi, apimenete othoyempitzi. Ikimitakari ipooki ooryaari ishipakiryaa-perotzi tampatzika-paete.

17 Ikanta noñaakiri, tyaanakina nokamanaki. Roo kanteencha ipampitantakinawo rakoperori, ikantana: “Eero pithaawantana, Naaka etawori, Naaka oweyaantyaawoni. 18 Naakataki kañaaniri. Nokamawitaka roo kanteencha ashi nowaero nañahae. Naaka matzirori otzimi-motana noshintsinka nashita-ryaan-tyaawori ikyaa-piintee-tziro sharinkaweniki, aritaki omatakyaa eejatzi nashiteero. 19 Pojankinatero okaatzi piñaakiri, rootaki petanakyaari okaatzi piñaakiri awijatsiri nimaeka, roojatzi okaate piñeeri awijatsini paata. 20 Ikaatzi ootamentotsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piñaakiri kaatatsiri 7, riitakira oshiyakaa-wentariri kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 ipiyoyitaka janta inashiyita-kawori nampitsi. Ikaatzi piñaakiri ompokiro noteeyakiri nakoperoki, kaatatsiri 7, riitaki oshiyakaa-wentariri ronampiripaeni Tajorentsi tsipayitaariri kemijantzinkari-paeni kaatatsiri 7 ipiyoyitaka.”[a]

Kamantaantsi rotyaan-teeta-kiniriri 7 ipiyoyitaa kemijantzinkari-paeni: Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Efeso-ki

2 1 “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni piyotachari Efeso-ki. Riitakira ñaanatziri oteeyakiriri 7 ompokiro rakoperoki, ojatekaen-chari niyanki ipaamatakira 7 ootamentotsi. Ikantziri:

2 ‘Niyotziro okaatzi pantayitziri, jempe pikanta pantawaetaki, okaatzi pamawetakiri. Poonayitakari kaari-pero-shireri-paeni. Piñaanta-yitaari iitashi-waeta-chari, “Otyaanta-perori-paeni” yotaanta-shiwaeta-chari. Piyoteeri eeroka theeyinkari irikapaeni. 3 Eeroka kinatan-taniri, pamaweniwaenitzi, osheki pikemaatsi-waetaka rowajankitaa-wenteetzimiro pawentaanaha naaka. Teemaeta poonawaetyaa.[b] 4 Roo kanteencha, eenitatsi yotapaen-chari, rootaki kaari kameethatatsini. Iroka okanta: Pooka-nakiro eeroka-paeni petakotanta, tee pikameethatzi pikimi-witanakawo paerani. 5 Pikenkishireero jempe pikanta paerani owakira pikemijantanaki. Pookaero jempe pikanta nimaeka, pipiyakoteero panteero jempe pikantanaka owakirani pikemijantanaki. Tema eerorika pookaero, ari niyaata-shitakimi, naapithateemiri ootamentotsi jeeki-mota-kimiri janta. 6 Roo kameethatatsi pikijaneentakiro eeroka-paeni rantayitakiri ikaatzi kemijanta-neeriri riyotaan-tziri paerani Nicolás. Nomatzi-takari naaka. 7 Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi iñaanatziri kemijantzinkari-paeni. Eenitatsi-rika otsinampaa-kironi, ari noshineteeri royaawo chochoki owañaan-tatsiri pankiteen-chari itajorentsi-pathateki Tajorentsi.’ ”

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Esmirna-ki

8 “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri tajorentsite kemijantzinkari-paeni piyotachari Esmirna-ki. Riitakira ñaanatziriri etakawori, oweyaantyaawoni eejatzi. Riitakira ñaanatziri kamawiteencha roo kanteencha añahae eejatzi. Ikantziri:

---

[a] **1.20** Eenitatsi kantatsiri irika-paeni “Ronampiripaeni Tajorentsi” ikenkithata-koetziri jaka, riitaki atziri-paeni ikaatzi jewayiteeriri kemijantzinkari-paeni. Eeniyitatsi itsipa kantatsiri, riitaki kyaariperori Ronampiripaeni Tajorentsi. [b] **2.3,13** pawentaana = waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 'Niyotziro okaatzi pantayitakiri, eejatzi pikemaatsi-waetee-
yarini, niyotzitawo pikowityaa-waetee-yirini, okantawitaka eeroka
ashaahanta-shireri. Niyotzi eejatzi eenitatsi Judá-paeni janta theeyako-
waeta-kimiri. Iitashi-waetaka Judá-paeni, tema Kamaari ashiyita-kariri.
10 Eero pithaawanta-shitawo okaate pikemaatsityaari. Tema rooteentsi
piñeero eeniyitatsi janta jempe ikaate romonkyaa-kaante Kamaari. Ari
pijeekiri okaate 10 kitejeri pikemaatsi-waetyaa, iñaanta-shireta-tziimira
Kamaari. Roo kanteencha otzimatyee pikyaaryoo-shirete eeroka-paeni
piyaata-kaero okantawitakyaa rowaetemi, tema paata aritaki nañaa-
kahaemi, okimiwaetee-yaawo namanthee-yitaa-tyeemimi.[c] 11 Koyirori
ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi iñaanatziri kemijantzinkari-
paeni. Eenitatsi-rika otsinampaa-kironi iroka, eerowa iñeero
ikemaatsi-waeteeyaa rapiiteero ikamae.' "

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Pérgamo-ki

12 "Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni
piyotachari Pérgamo-ki. Riitakira ñaanatziriri otzimi-motziri rojataa-
mento apimenetatsiri othoyempitzi. Ikantziri:
13 'Niyotziro pantayitziri, niyotzi pijeeki-motakiri ikaatzi ipinkathari-
wentziri Kamaari. Roo kanteencha niyotzimi eejatzi kijokiro powanakina
pawentaana, tee pookiro. Tee pookanakiro eeroka-paeni okantawitaka
rowamaa-witee-takari Antipas noyemijantakaa-perotani kenkithata-
kota-kinari janta jempe ijeeki Kamaari.[d] 14 Roo kanteencha, eenitatsi
yotapaen-chari, rootaki kaari kameethata-tsini. Iroka okanta: Eeniyitatsi
pikaateeyini kimitakariri Balaam riyotaantzi. Tema paerani Balaam, riyotaa-
piintakiri Balac okantyaa ikaemashiryaan-tyaariri Israel-paeni rowakae-yaari
ratsipeta-kaetani rashita-kaetariri tajorentsi-niro. Imayempi-waeta-kaakiri
eejatzi. 15 Ari ikimitakari eeniyitatsi eejatzi kemijanta-yitakirori riyotaan-
tziri paerani Nicolás. 16 ¡Pookaero! Eerorika pipakahiro, ari niyaata-shitakimi
nowayiriteri, rootaki nowayiritan-tyaariri ojataa-mentotsi shitowa-tsiri
nopaanteki. 17 Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi
iñaanatziri kemijantzinkari-paeni. Eenitatsi-rika otsinampaa-kironi iroka, ari
nopakiri royaawo omanaa-ntsita-tsiri iiteetziri paerani "Iitaka". Ari nopakiri
eejatzi apaani kitamaari mapi jempe ojankinataka owakirari waerontsi kaari
riyoteetzi, apatziro riyoteero aakironi iroka mapi.' "[e]

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Tiatira-ki

18 "Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni
piyotachari Tiatira-ki: Riitakira ñaanatziri Itomi Tajorentsi, kimitakaiwori
rooki paamari, poreryaateen-tsiri iitziki. Ikantziri:

---

[c] **2.10** amanthee-rentsi [d] **2.13,24** Kamaari = Yakatantaniri [e] **2.17** Iitaka = maná

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 ‘Niyotziro pantayitziri, petakoyitantaka, pikemijantaki,
pantawaetaki, oetziñaarikotaniri eeroka. Eekiro poetziñaarikotatyaawo
nimaeka pawijakaa-nakiro pikantawita paerani. 20 Roo kanteencha,
eenitatsi yotapaen-chari, rootaki kaari kameethata-tsini. Iroka okanta:
Paapatziyakawo eeroka-paeni tsinani iitachari Jezabel. Okantzi roori
kamantantanirowa, roo kanteencha okaatzi iyotaan-takiri roori, osheki
oetzimpina-shiretakiri nomperatani. Rootaki opoñaantari owakaayitakari
ratsipeta-kaetani rashita-kaetariri tajorentsi-niro. Omayempita-kaawae-
yitakiri eejatzi. 21 Ojamani noyaako-witakawo ookaeromi antayitakiri,
roo kanteencha tee okoyi ookaero omayempi-waetzi. 22 Eerorika ooka-
shitaawo, ari nomantsiyaa-kiniro jempe omayempitanta-piintaki, ari
okemaatsi-waetyaari. Ari nokimita-kiriri ikaate mayempita-kironi. 23 Ari
nothonka-yiteeri ikaatzi iyotaayitakiri. Rootaki opoñaan-tyaari riyotee
maawoeni kemijantzinkari-paeni naakataki iyoshiretziri maawoeni,
niyotzi oeta ikenkishiryaa-yitari, niyotzi oeta ikema-shire-yitziri.
Ari okantyaa noepiyan-teemirori okaatzi pantayitakiri eeroka-paeni.
24 Rooma eeroka-paeni, tzimahaantapaetsiri janta Tiatira-ki kaari
kemijanta-kironi okaatzi iyotaan-tashi-witakari, eero nokijathatzimi.
Tema tee pipankinawenta-waetyaawo okaatzi iyotaan-tashi-witakari
iiteetziri “romanakaa-perotani Kamaari.” 25 Roo kanteencha eeroka-
paeni otzimatyeera poejokirotena roojatzi nopiyan-takyaari.
26 Eenitatsi-rika otsinampaa-kironi imonkaatero noñaani roojatzi
oweyaanta-paakyaawoni, aritaki nomatakaakiri ipinkathari-wenteeri
paata atziri-paeni. 27 Ari oshiyakyaawo ikimitaakina Ashitanari naaka,
imatakaa-kinawo ipinkatha-ritakaakina, ari ikimitakahaeyaari eejatzi
rirori-paeni ipinkatha-ritakae-teeri.

Ari reewatan-teeyaari reshiro-kotzite.
Riijatzi thonkaerini iijaneentani, ikimita-kaanteeri ipookae-tziro
chomo.

28 Aritaki nopaeri naaka oshiyakariri ompokiro kitejemenkiri koñaata-
paentsiri. 29 Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi
iñaanatziri kemijantzinkari-paeni.’ ”

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri nampitsiki Sardis

3 1 “Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni
piyotachari nampitsiki Sardis. Riitakira ñaanatziri iiteetziri ‘7
tajorentsi,’ oteeyakiriri 7 ompokiro. Ikantziri: ‘Niyotzimiro pantayitakiri,
rowaetee-takaan-teetziri “añaashireri,” tema tee ari pikantyaa,
kamashireri eeroka-paeni.
2 Pikakempi-shiretee. Piñaa-shintsityaa eero pikama-shiretanta. Tema
Tajorentsi iñiiro okaatzi pantziri tee pimonkaa-tziro ikowakaemiri.
3 Pikenkishireero ikamantee-takimiri paerani, pimonkaatero.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pookaero panta-piintakiri. Eerorika pikakempitee, ari nomapoka-
paemi nopiyeerika, nokimityaari romapokantzi apaani koshintzi.
4 Roo kanteencha eenitatsi eepichokiini janta pinampiki Sardis
matakirori ikite-shiretzi. Riiyitaki kimitakariri kaari oepatsiteroni
iithaari, riitaki kameethataatsiri irika-paeni okantyaa itsipatan-teenari
nokithaatawo kitamaari. 5 Itzime-rika otsinampaa-kironi, aritaki
nokithaateeri kitamaari rirori. Eero noshepoyiro iwaero itsipataari
rojankinata-kotaka ikaate añaayitaa-tsini. Tema ari nokanteeri
Ashitanari, eejatzi Ronampiripaeni Tajorentsi: "Ikemijantaana irika."
6 Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi ikantziriri
kemijantzinkari-paeni.' "

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Filadelfia-ki

7 "Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni piyotachari
Filadelfia-ki:
Riitakira ñaanatziri Tajorentsita-tsiri, Kyaari-perori.
Riitakira iñaanatzi rowaetakiri romonkyaayiteeri atziri-paeni,
riijatzi otzikayiteerini kaari ishineteete ikyaayite.
Ari ikimiteeyaari piwaejatziteni David.
Tekatsira shintsi-terini omonkyaan-taatsiri, otzikayitan-taatsiri
eejatzi.
Iroka ikantziri:
8 'Niyotziro pantayitziri. Pamini. Noshinetakimi pikyee, tekatsi
otzikawa-kimini. Rootaki nomatakimiri teera paawyaashireta-
waetee-yanitzi, roo kanteencha pimonkaata-kinawo noñaani, tee
ikemaetzimi pikante: "Tee rashitana Tajorentsi." 9 Riima irika-paeni
kantashi-waeta-chari: "Naaka Judá-paeni." Kaarimaeta Judá-paeni,
tema riitaki rashiyitari Kamaari. Rootaki notziwerowa-kaantee-yaariri
paata ipinkatha-yiteemi. Ari riyoteeri omaperotatyaa netakotakimi.[f]
10 Pimonkaatakiro nokaman-takimiri, nokantaki: "Pamawe-waenite."
Rootaki naminako-wentan-teemiri eero iñaanta-shiretan-teetzimi.
Tema eepichokita-paaki iñaantee-tantyaariri ikaatzi nampiyitawori
kepatsiki. 11 Rooteentsi nopokimate. Kijokiro poyiro pikemijantakiri,
eero paminaa-shiwaetanta pinintahaeyaawo ipineeteemiri, okimitee-
yaawo ramantheetaa-tyeemimi.[g] 12 Itzimi-rika otsinampaa-kironi iroka,
ari ikimita-kaanteeri tzinkamintsi otzinkamipanke itajorentsi-pankote
Tajorentsi. Ashi rowaero ijeekae. Ari nokenta-koteeniri iwathaki iwaero
Tajorentsi, ari riyoeteeri Tajorentsi ashitaari. Ari nokenta-koteeniri
iwathaki owaero owakirari Aapatziyaweni, ari riyoeteeri ijeekae irika
inampiki Tajorentsi, otzimi areetaa-chani jaawiki opoñahae-yaawo

---

[f] **3.9** Kamaari = Yakatantaniri [g] **3.11** amanthee-rentsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inkiteki. Ari nokenta-koteeniri eejatzi iwathaki owakirari nowaero.
13 Koyirori ikemathatero, ikemijantero Ishire Tajorentsi ikantziriri
kemijantzinkari-paeni.' "

Kamantaantsi rotyaan-teetakiri Laodicea-ki

14 "Iroka pojankinate-niriri Ronampiri kemijantzinkari-paeni
piyotachari Laodicea-ki. Riitaki ñaanatziri iiteetziri 'Kyaariwé,' riitaki
rawentaa-shireta-piinteetari iñaawaetzirowa kyaariperori. Riitakira
ñaanatziriri rowetsika-kaetakiri paerani iroka kepatsi. Iroka ikantziri:
15 'Niyotziro pantayitziri. Poshiyakawo kaari jaawaata-tsini, kaari
katsinkaata-tsini. Nokoyiri naaka jaawaari. Eerorika ojaawatzi, katsinkaari
nokoyiri. 16 Rooma pikimitakawo katsinkaeronkari nijaa, ari noowawenta-kimi.
17 Pikanta-piinteeyini eeroka-paeni: "Ashaahantakina, tekatsi nokowityee." Roo
kanteencha teera ari pikantyaa, tema owashiretako-waetakimi, manintaa-rewo,
ashironkaenkari, mawityaakiri, kanki-merikiri. 18 Tema otzimatyee pikimita-
kaanteero pamanan-taatyeerimi noorote itahaetakiri iporekyaa-perotan-tyaari.
Aritaki pimateero pashaahantyaa. Pikimita-kaanteero pamanantaa-tyeeromi
kitamaari nithaari, eero pikanki-meriki-waetanta, pikaani-wenta-waetakiri.
Pikimita-kaantero pamanantaa-tyeeromi naawintawo petsiyata-kotan-teeyaari
pimawityaaki-waetaki. 19 Roo nametari naaka nokijathatziri netakotani,
nowajankiteeri. Otzimatyeera pikyaaryootee eeroka-paeni, pipiya-shire-yitee.
20 Pamini, kimiwitaka nokatziya-tyeemi jantakiroki nokaemi nokyaan-tyaari.
Eenitatsi-rika kemakinari inthomoeki, ishinetana-rika nokyee, aritaki atsipata-
wakahae-yaari akiyota-wakaeyaa. 21 Itzimi-rika otsinampaa-kironi iroka, aritaki
itsipatee-na nopinkathari-wentante. Tema nomatakiro naaka notsinampaakiro,
notsipataari ijeeka-mentoki Ashitanari nopinkathari-wentantee. 22 Koyirori
ikemathatero, ikemijantero Ishire tajorentsi ikantziriri kemijantzinkari-paeni.' "

Thaamentaantsi inkiteki

4 1 Okanta okaatapaaki iroka, noñaatzii ashitaryaanaka inkite. Riijatzi
apiitapaero iñaanata-paana noñaakiri inkaahanki poemata-paentsiri
ikimitari tziwoorentsi. Ikantana: "Jame inkiteki ari noñaayi-mirori okaate
awijatsini paata." 2 Ikanta niyaa-shire-tanaki inkiteki, noñaakiro jeeka-
mentotsi, okimiwitakawo ijeekanta-piintari pinkathari-perori, owaneenkataka.
Eenitatsi apaani jeekanta-kawori. 3 Tema irika jeekaen-tsiri shipakiryaayitaki,
ikimitakawo kityonkae-ronkatatsiri mapi kareni-kitatsiri. Itapotakari oye
ijeeka-mentoki, ikimiwitakawo oye jaryaakitatsiri mapi kareni-kitatsiri.[h]
4 Eenitatsi eejatzi okaatzi 24 jeeka-mentotsi janta, rootaki ojateka-kiriri
niyankineki jeekaen-tsiri. Ari ijeekayitakiri antaripero-paeni, kitamaayitaki

---

[h] **4.3** kityonkaeronkatatsiri kareni-kitatsiri = jaspe, cornalina; jaryaakitatsiri kareni-kitatsiri = esmeralda

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iithaari, ooroyitaki ramantheeri. 5 Nokemakiro ookatha-rentsi morekaneen-
tsiri opoñaanakawo jeeka-mento-tsiki. Tema eenitatsi janta 7 ootamentotsi
onthoteen-chari, riitaki omontetakari jeeka-mentotsi. Riitaki oshiyakaa-wentziri
Iiteshirete Tajorentsi, kaatatsiri 7.
6 Eenitatsi inkaari omontetakari jeeka-mentotsi, kiteshaa-nikitaki.
Eenitatsi 4 inkite-weri katziyeen-chari, riitaki tapotakirori iroka jeeka-
mentotsi. Roo kanteencha irika inkite-weri eenitatsi osheki rooki, rootaki
raminantari jempe-rika-paeni, raminantawo eejatzi itaapiiki.[i] 7 Apaani
inkite-weri roshiyakari manitzi. Itsipa roshiyakari antari ipireetari.
Itsipa atziripootaki. Riima Itsipa roshiyakari rewowaeta pakitha.[j]
8 Opoñaa-shitaka otzimayitanaki ishiwanki irika inkite-weri, 6 ishiwanki
tzimayita-neentsiri. Eenitatsi osheki rooki iwathaki, otzimitanaka rooki
inthomoeki iwathaki. Riitaki oetziñaarikota-nakawori romampaa-
piintaka, kitejeri eejatzi tsireniriki, ikantzi:

Tajorentsi, Tajorentsi, Tajorentsi irika Tajorentsi, Shintsi-perori.
Riitaki añaatsi nimaeka, riitaki etakawo paerani itzimaki, rooteentsi
ipiye.

9 Ari ikanta-piintatyaa irika-paeni inkite-weri iweshita-ryaawentari
jeekaen-tsiri, kañaaniri, ikanteeyini: "otzimi-motzimi eeroka
powaneenkawo." Ikanta roñaahan-takiro irika-paeni ipinkathata-
piintakiri, ipasoonki-piintakiri, 10 imatanakiro eejatzi 24 antaripero-paeni
rotziwerowa-shita-nakari jeekaen-tsiri, kañaaniri. Iweshiryaa-wenta-
nakari, ramantheerii-mota-nakari ipanakiri ramantheeri pinkathari
ijeekakira. Ari iñahaetzirori omaperotatyaa ipinkatha-ritzi irika jeekaen-
tsiri, tema imataawitawo antaripero-paeni ipinkathari-wentantzi rirori.
Ikantee-yanakirini:

11 ¡Nowinkatharite! ¡Tajorentsi!

Rootaki kameethatatsi otzimi-motzimi eeroka powaneenkawo,
ipinkatheetzimi, otzimi-motzimi pishintsinka.
Eeroka wetsika-yitakiro maawoeni, tema eeroka kowashiteen-chari
otzimayite powetsikani.

Jankina-rentsi eejatzi Ipireetari

5 1 Noñaatziiri irika jeekaen-tsiri jeeka-mento-tsiki, roteeyaki
rakoperoki apaani jankina-rentsi. Kameetha apineetaka, 7 okaatzi
rapiitee-takiro otsirekae-takiro eero rapinee-ryaan-teetawo. 2 Noñaatzii
apaani Ronampiri Tajorentsi tzimatsiri ishintsinka, shincheenkari
iñaawaetzi, ikantzi rojampitantzi: "¿Iitaka ishinetee-takiri rotsireka-
ryeero iroka jankina-rentsi, opoñaashityaa rapinee-ryeero?" 3 Tekatsi
materoni rapinee-ryeero iñaanatantyaawori. Tekatsi inkiteki, eejatzi

---

[i] **4.6** kiteshaa-nikitaki = cristal [j] **4.7** antari ipireetari = becerro, toro, shirampari vaca

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tekatsi kepatsiki, ari okimitakari eejatzi sharinkaweniki, tekatsi
apineeryeeroni iñaanatantyaawori. 4 Antawo niraanaka, tema tekatsi
materoni rapinee-ryeero iñaanatantyaawori. 5 Ari ikantana apaani
antariperori: "Aritaki piraaka. Pamini. Eenitatsi matzirori otzimi-motziri
itajorenka, riitaki materoni otsireka-ryeero, rapinee-ryeero. Riitaki
apaani charinita-kariri Judá, iiteetziri 'Manitzi.' Riijatzi charinita-kariri
David. Riitaki ikowakahaetakiri imatero."
6 Opoñaa-shitaka noñaaki apaani ipireetari. Ikatziyaka niyankineki
ojeekaki jeeka-mentotsi, rojatekakari inkite-weri-paeni, eejatzi
antaripero-paeni. Kimiwitaka irika ipireetari aritaki rowamaa-witee-
takari paerani. Eenitatsi okaatzi 7 ichee. Eenitatsi eejatzi 7 rooki.
Riitakira oshiyakaa-wenta-chari 7 Tajorentsi, ikaatzi iñahaeteeri
maawoeni kepatsiki.[k] 7 Ikanta ipireetari riyaata-shita-nakiri jeekaen-
tsiri iwinkathari-mentoki, raapaakiro jankina-rentsi roteeyakiro
rakoperoki. 8 Tema maawoeni irika 4 inkite-weri eejatzi antaripero-
paeni, rotziwerowa-shita-nakari ipireetari, ipinkathata-nakiri.
Tzimayitatsi iwiyompiri-mento-paeni. Tzimayitatsi iyajanka-patharite
itaayitakiri rowetsika-ñakita-shitakiro ooro, rowayitakiro janta. Tema
iroka kajanka-pathari rootaki oshiyakaa-wenta-chari ramana-piintani
ikaatzi rashiyitaari Tajorentsi.[l] 9 Ari romampahae-tanakawo owakirari
mampaantsi, romampaa-kotari ipireetari, ikantzi:

Eeroka riiperori, ishinetee-tzimi poteeyiro jankina-rentsi, eeroka
otsireka-ryeeroni,
Eeroka apaatakirori pira ratsipeta-kahae-takimi, pipinako-wenteeri
atziri-paeni rashitan-taariri Tajorentsi.
Aripaete rashiyitaari Tajorentsi ikaatzi sheninkata-waka-yitachari
jempe-rika-paeni, ikaatzi kemathata-wakaawori iñaani jempe-
rika-paeni, ikaatzi nampiyitawori jempe-rika janta, ikaatzi
ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni.
10 Eeroka kantakaawori ikimitan-taariri Ompera-tajorentsitaa-rewo,
ipinkathari-wentziri Tajorentsi.
Riiyitakira pinkathari-wenteerini jaawiki-jatzi-paeni.

11 Opoñaa-shitaka noñaaki osheki Ronampiripaeni Tajorentsi piyowenta-
paakawori jeeka-mentotsi, jempe ijeekaki inkite-weri-paeni eejatzi
antaripero-paeni. Ari ipiyo-perotee-yapaakani osheki, oshekini
Ronampiripaeni Tajorentsi. 12 Ikanteeyini:

Irika ipira ratsipeta-kaawitee-takari, riitakira riiperota-tsini otzimi-
motan-tyaariri itajorenka, rashaahawo, riyotani, ishintsinka,
ipinkathanka, rowaneenkawo, eejatzi iweshiryaa-wentanka.[m]

---

[k] **5.6** 8, 9, 13 ipireetari = cordero [l] **5.8,9** rashiyitaari Tajorentsi = kiteshireri
[m] **5.12** ipira = Cordero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Nokematzii romampahae-yanakani maawoeni jeekantawori inkite,
kepatsi, inkaari, sharinkaweni. Ikanteeyini:
Irika jeekaetsiri jeeka-mento-tsiki, itsipatakari ipireetari,
aweshiryaawentyaari irika, pinkathataa-rewo irika, otzimi-motziri
rowaneenkawo,
ipinkathari-wentantzi, ashi rowaero.
14 Riitakira inkite-weri-paeni apiipiintzirori ikantzi, "Kyaariwé." Riima
antaripero-paeni rotziwerowashiteeyakarini ipinkathatee-yirini irika
kanteetaa-chani.

Itsireka-ryeetakiro

6 1 Okanta noñaayiri Ipireetari itsireka-ryaanakiro etanakawori
rotsirekae-takiro. Ari ishinchee-nkatanaki iñaawaetanaki
apaani inkite-weri kaatatsiri 4, okimiwitakawo ookatha-rentsi,
ikantzi: "¡Pipoki!"[n] 2 Naminaki, noñaatziiri ishiyapaaka apaani
kitamaari ikyaakoetari, eenitatsi kyaakota-kariri roteeyakiro iwyaani.
Ramantheetee-tawakiri, jataki rowayirityaa, ithonkante.[o]
3 Ikanta Ipireetari itsireka-ryaanakiro otsipa, apiteta-tsiri. Ari
iñaawaetanaki itsipa inkite-weri kaatatsiri 4, ikantzi: "¡Pipoki!" 4 Ari
ishiya-paaka itsipa ikyaakoetari kityonkari, iipaetawakiri antawo
owathaa-mentotsi kyaakota-kariri. Riitaki rowaetaki roka-kaeri
atziri-paeni ijeeki kameetha kepatsiki. Roojatzi opoñaan-tanakari
rowamaa-wakayita.
5 Ikanta Ipireetari itsireka-ryaakiro otsipa, mawatatsiri. Ari
iñaawaetanaki itsipa inkite-weri, ikantzi: "¡Pipoki!" Ari naminaki,
noñaatziiri ishiya-paaka itsipa ikyaakoetari chenkari, roteeya-kiro
itena-mento kyaakota-kariri. 6 Nokematzii ñaawaeta-neentsiri ikatziyee-
yakanira inkite-weri, ikanteetzi: "Pipimantayite eepichokiini piwankiri,
pipinatakaa-perotyaawo, tema tee otzima-perotzi. Aritaki paaki osheki
koriki apaani kitejeri, roojatzi iñahaetan-takyaawori antawo tashetsi. Roo
kanteencha eero powaariperotzitawo pankirentsi jempe raayitee-tziro
imiriteetziri, jempe raayitee-tziro eejatzi yeenkantsi."[p]
7 Ikanta Ipireetari itsireka-ryaakiro otsipa. Ari iñaawaetanaki itsipa
inkite-weri, ikantzi: "¡Pipoki!" 8 Ari naminaki, noñaatziiri ishiya-paaka
itsipa ikyaakoetari kiteriri, iiteetziri "Kaamanitaantsi" kyaakota-
kariri. Ari itsipatakari iiteetziri "Sharinkaweni." Irika iiteetziri
"Kaamanitaantsi" ishinetee-takiri rowamaayite osheki jaawiki-jatzi-paeni.

---

[n] **6.1,3,5,7,9,12,16** Ipireetari = Cordero [o] **6.2,4,5,8** ikyaakoetari = caballo
[p] **6.6** Rootaki ikantee-takiri jaka: "Pipimante apamotoki-roeni opane trigo okaate opinatyaa apaani koriki denario. Pipimante mawamotoki-paeni opane cebada okaate opinatyaa apaani koriki denario."

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eeniyitatsi rowamaa-kaantakiri rowathaan-teetyaari ojataa-mentotsi,
eeniyitatsi aayiteri itashe, itsipa aayitakiri mantsiya-rentsi, itsipa ratsika-
yiteri katsimari piratsi.[q]
9 Ikanta Ipireetari itsireka-ryaakiro otsipa. Noñaatzii oponkitziki
taamentotsi ishire-paeni ikaatzi rowamaa-wentee-takiri ikyaaryootzi
ikenkithata-koteero iñaani Tajorentsi. 10 Riitaki kaemayita-neentsi
shintsiini, ikanteeyini: "Nowinkathari-perote, Tajorentsi, Kyaarperori.
¿Jempe-paetema okaate poyaawentyaa okantyaa pipiyako-wentan-
teenari, powajankitaa-yiteeri jaawiki-jatzi-paeni?" 11 Ikanta iipaetakiri
kitamaari kithaarentsi ikithaatyaa, ikantziri: "Piyaata-kaero
pimakoryaawaki roojatzi rareetan-takyaari pirentzi-paeni pitsipatakari
pantawaetaki. Tema otzimatyee rowamaeteri rirori-paeni roshiya-
koteemiro eeroka-paeni."
12 Noñaatziiri Ipireetari itsireka-ryaakiro otsipa, yotapaaka apaani
ithonkan-tyaawori. Ari omapoka-nakari antawo omoyeka. Tsiwaki-
matanaki ooryaa, tsirenikaakitanaki. Kityonkatanaki kashiri
roshiya-nakawo iraantsi.[r] 13 Ari ipariyayitapaaki ompokiro, ikimiwita-
nakawo opariyayitzi irakakiri chochoki oteka-kitziro antawo tampyaa.[s]
14 Tee okoñaatanee inkite, okimita-nakawo apineeta-hanki antawo
tsipana. Tee iñahaetaneero ochempi-paeni thonkanaka otaanka-yitanaki
eejatzi othampishi-paeni. 15 Omaneeya-nakani atziri-paeni impeeta-
mooki. Ari ikaatzi romanee-yanakani maawoeni, pinkathari-paeni,
riiperori-paeni, reewari-paeni owayiri-paeni, ashaahantaniri-paeni,
shintsiri-paeni, omperataa-rewo-paeni, jeekashi-waetaniri-paeni,
maawoeni. 16 Irika-paeni omanayita-neenchari ikaema-kaemata-
nakiro ochempi, mapipaeni, ikantzi: "Patsinakae-yinani. Pomanina
eero noñaantawo jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki. Pomanina eero
noñaantari iyatsimanka Ipireetari. 17 Tema monkaa-paeteta-paaka
iyatsimanka. ¿Eenitatsima amaweteeroni?"

144,000 ikentakoetziri ipankaki

7 1 Okanta okaatapaaki iroka, noñaaki ikatziyayita 4 ronampiripaeni
Tajorentsi jempe-rika owatzichentetapaa kepatsi. Riitaki
otzikayitakirori antawo tampyaa. Rootaki kaari iñeetantawo otamakaata-
kaero inkaari, tee iñahaetziro eejatzi owaha-pana-yitero oshi inchato.
2 Ikanta noñaaki eejatzi itsipa Ronampiri Tajorentsi itonkaa-paaki
ishitowapintzira ooryaa. Riitaki amakirori ikentako-mento Tajorentsi,
Kañaaniri. Icherapaaki iñaanata-paakiri 4 ronampiri Tajorentsi. Tema
irika-paeni 4 ronampiri Tajorentsi, otzimi-motziri ishintsinka, ishinetee-

---

[q] **6.8** eeniyitatsi = 1/4 [r] **6.12** tsirenikaakitanaki = oshiyaka meremawota-tsiri kithaarentsi [s] **6.13** chochoki = higuera, higo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takiri rowaariperotero kepatsi eejatzi inkaari. 3 Ikantapaakiri: “Paata
powaariperotziro kepatsi, inkaari, inchato-paeni, nopothota-wakiriita
nokentako-tawakiriita ipankaki rompera-yitaari Tajorentsi.” 4 Nokematzii
apaani kenkitha-waeta-kota-nakiriri ikaatzi ikentakoe-takiri ipankaki.
Ikaateeyini 144,000. Riiyitaki kaatatsiri 12 rinashi-yitaa icharini-yitari
Israel. 5 Ikentakoyite-takiri ipankaki 12,000 icharini-paeni Judá, 12,000
icharini-paeni Rubén, 12,000 icharini-paeni Gad, 6 12,000 icharini-paeni
Aser, 12,000 icharini-paeni Neftalí, 12,000 icharini-paeni Manasés,
7 12,000 icharini-paeni Simeón, 12,000 icharini-paeni Leví, 12,000
icharini-paeni Isacar, 8 12,000 icharini-paeni Zabulón, 12,000 icharini-
paeni José, 12,000 icharini-paeni Benjamín.

Kitamaa-yiteen-tsiri ikithaa-yitaka

9 Okanta okaatapaaki iroka, noñaatzii ipiyotee-yakani atziri-
paeni. Tema osheki-pero ikateeyakini, tekachaa-jeeni materoni
riyoteri jempe-rika ikaateeyini. Riiyitakira poñaayiteen-chari jempe
ipinkathari-wentzi-teekari jempe-rika-paeni, sheninkata-wakaa-
chari jempe-rika-paeni, nampitzi-yiwitawori jempe-rika-paeni,
kemathata-wakaawori iñaani jempe-rika-paeni. Irika atziri-paeni,
riitaki katziyi-mota-kariri jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki eejatzi
Ipireetari, kitamaayitaki ikithaa-yitaka. Roteeya-yitaki kompiroshitonki.[t]
10 Thaamentee-yakani, ikaemaeyini ikantzi:

Riitakira Tajorentsi owawijaa-kotan-tatsiri, riitakira jeekaen-tsiri
iwinkathari-mentoki, itsipatakari Ipireetari.

11 Ikanta rotziwerowae-yanakani tapotheeta-kirori pinkathari-mentotsi.
Irika ikaatee-yakini: Ronampiripaeni Tajorentsi, antaripero-paeni eejatzi
inkite-weri-paeni kaatatsiri 4. Iweshiryaa-wenta-nakari Tajorentsi,
12 ikanteeyini:

“¡Kyaariwé! Ithaamenteeyanakarini rirori, otzimi-motziri
rowaneenkawo, yotaniri irika,
pasoonkitaarewo irika, pinkathataa-rewo irika,
eenitatsi itajorenka eejatzi ishintsinka.
Ashi rowaero aweshiryaa-wentee-yaari Tajorentsi. Kyaariwé.”

13 Ikanta iñaanata-nakina apaani antaripero, ikantzi rojampitana:
“¿Iitaka irika-paeni kitamaa-theeteen-tsiri ikithaataka? ¿Jempema
ikinapaakika?” 14 Ari nokanta-nakiri naaka: “taanitya, piyotziro
eeroka nowinkatharite.” opoñaashita ikantanakina rirori: “Riiyitakira
ñaayita-kirori ‘Antawo Kemaatsi-waetaantsi.’ Okimiwitakawo
ikewayitan-takyaawomi iithaari rira Ipireetari, rootaki kitamaa-

---

[t] **7.9,10** Ipireetari = Cordero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pero-mawota-kaerori. 15 Rootaki rotsinampaan-taawori irika-paeni
ikatziyi-motaari Tajorentsi ijeeka-mentoki. Ashi rowaero kitejeriki
eejatzi tsireniriki rantawaeteeniri itajorentsi-pankoteki. Irika
jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki, ikimitawo riimi katziya-thaanteteen-
chani, raampiyeeri irika-paeni. 16 Eero itashe-neenta-waetee, eero
imiri-neenta-waetee, eero ikemaatsi-waetaari ooryaa, eero ratsipeta-
waetaawo majawirentsi. 17 tema irika Ipireetari, tsipata-kariri
jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki, riitakira aminakowentee-rini,
ikimita-kaanteeri raminakowenteetziri ipireetari, riitaki aayiteerini
rirakaeri nijaa añaakaan-tatsiri. Tema Tajorentsi oshekyaaki-peroteerini,
riraawae-yitakaha."

Kaatapaen-tsiri 7 itsirekae-takiro

8 1 Ikanta Ipireetari, itsireka-ryaakiro otsipa kaatapaen-tsiri 7
itsirekae-takiro. Ojamani imaeriteeta-paentzi inkiteki, tekatsi
apaani ñaawaeta-tsini.[u] 2 Ikanta noñaakiri 7 ronampiri Tajorentsi itsipata-
piintakari Tajorentsi. Iipaetakiri tziwoomentotsi. 3 Ikanta ipokapaaki
itsipa ronampiri Tajorentsi, ikatziyi-mota-paakawo taamentotsi,
roteeya-nakitakiro rowetsikae-tziri ooro. Irika ronampiri Tajorentsi,
iipaetawakiri osheki kajanka-ri itaantyaawo roteeya-nakitakiri.
Ari otsipataanakawo ramanani atziri-paeni rashiyitaari Tajorentsi,
okimiwitaka opiyota-kyaami taamento-tsiki.[v] 4 Okanta otaanaka
kajanka-ri janta roteeya-nakitakiri ronampiri Tajorentsi, katziyee-
nkatanaka oyachaarinka otsipae-nkata-nakawo ramanani rashiyitaari
Tajorentsi, osheki inimotakiri. 5 Ikanta irika ronampiri Tajorentsi oteeya-
nakitakiro itaamento, raaki omaamari-menkite taamentotsi, rotetakiri
roteeya-nakitakirira. Rookakiro kepatsiki. Ari omapoka-nakari kameneee-
nkata-neentsiri, antawo ookathatanaka, antawo omoyekanaka eejatzi.

Tziwoomentotsi-paeni

6 Wetsikae-yanakani 7 ronampiri Tajorentsi itziwooteeyini.
7 Ari retanakawo apaani Ronampiri Tajorentsi itziwootanaki,
omapoka-shita-paaka ookathatanaka, oparyaa-paaki kepatsiki jiriniki
otsipataanakawo iraantsi. Otaapaakiro kepatsi. Rooteentsi othonkyaami
kashetani kepatsi otayaa inchato-paeni, eejatzi inchashi-paeni.[w] *8.7-12*
8 Ikanta itziwootanaki itsipa ronampiri Tajorentsi, omapoka-shitanaka
otonkanaki oshiyakawori antawo-paeni ochempi, shitowanaki paamari
ookapaaka inkaareki. Rooteetsi othonkyaami kashetani kepatsi jempe

---

[u] **8.1** ipireetari = Cordero; ojamani imaeritetapaentzi = 1/2 hora. [v] **8.3** rashiyitaari Tajorentsi = kiteshireri-paeni [w] **8.7** ookathatanaka = oparyaa-paaki paamari
8.7-12 rooteetsi othonkyaami kashetani = 1/3

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

otzimayitzi nijaa eejatzi inkaari-paeni oshiyanakawo iraantsi. 9 Rooteentsi
ithonkyaami ikamayitemi kashetani ikaatzi jeekayitan-tawori
inkaari, eejatzi rooteentsi othonkyaami kashetani antawo amaatako-
mentotsi-paeni. 10 Ikanta itziwootanaki itsipa ronampiri tajorentsi,
omapoka-shitanaka iparyaapaaki ompokiro, paamatapaaki roojatzi jempe
ojeekayitzi nijaa, rooteentsi othonkyaami kashetani antawaani, eejatzi
jempe ikaapiinteetzi nijaa. 11 Irika ompokiro paryaapaen-tsiri kepatsiki
iiteetziri "Kepishiri." Tema ikepishaatakapaakiro maawoeni nijaa jempe
oparyaa-yitapaaki ipomeki. Rooteentsi othonkyaami kashetani kepatsi
ikamayitemi atziri opiyakiri rirakirowa nijaa.

12 Ikanta itziwootanaki itsipa Ronampiri Tajorentsi, omapoka-shitanaka
itsireni-tanaki ooryaa, rooteentsi othonkyaami kashetani tee ooryaane.
Ari ikimita-nakari kashiri eejatzi ompokiro, tee roorentanaa tsireniriki.

13 Nokematzii poemata-paentsiri ikinapaaki inkiteki, noñaatziiri
pakitha, ikantapaaki rateki: "¡Aapa, aapa, aapa, ashironmatsiterini
ikaate nampitee-yaawoni kepatsiki, riitaki atsipetyaawoni yotapaen-chari
itziwootawae mawa Ronampiripaeni Tajorentsi!"

9 1 Ikanta itziwootanaki itsipa ronampiri Tajorentsi. Noñaatzii
iparyaapaaki oshiyakariri ompokiro jaka kepatsiki. Riitakira
ikowakaetakiri rashita-ryeero omoo inthomoeki-perota-tsiri. 2 Ikanta
rashita-ryaakiro, ari oshitowaen-katanaki kachaari, okimitanakyaawo
okantahanki antawo ootaantsi. Opamanka-nakiri ooryaa eejatzi
tampyaaenka. 3 Ari ishitowa-nakiri kachaariki osheki tsinawo-
niro, ikimita-paakyaari ikentantzi kitoniro. 4 Tee ishinetee-tziri
rowaariperotero pankirentsi, inchashi-paeni, inchato-paeni. Apatziro
ikentayita-paakiri atziri-paeni kaari ikentako-panka-yitzi Tajorentsi.
5 Irika-paeni tsinawo-niro, tee ishinetee-tziri rowamayiri atziri-paeni
ikentayitakiri. Apatziro ikemaatsita-kaa-shiyitakari ikaatzi 5 kashiri.
Antawo ikatsitzi-motakiri, kimiwaetaki iyatsinka kitoniro. 6 Oshekira
ikemaatsi-waetyaa atziri-paeni, ikowawityaa ikama-pithateri, eero
omatzi-maeta.

7 Irika-paeni tsinawo-niro ikimita-kotakari ikyaakoetari iñaanta-
kaetari rowayirityaa, ramanthee-yitakari ooro. Atziripoo-teeyakini.[x]
8 Jantha-petee-shiri iishi, roowaetaki oeshi tsinani. Antawo-paeni raeki
roowaetaki raeki manitzi. 9 Okimiwitaka ikithaata-tyeeyawomi eshiro-
takiri ichopineeki. Antawo ipoematanaki rahaeya-nakini, ariwaetaki
opoematzi ishiya-kotan-teetari inoshika-yitziri ikyaakoetari aririka
riyaayite rowayirita-wakaetyaa. 10 Ikimitakari kitoniro-paeni otzimayitzi
ithoyeni ipatzishi-thaki. Ikaatzi 5 kashiri ojamanitzi awijantyaari
iyepiyanka. 11 Irika reewaritakari tsinawo-niro, ronampiri Tajorentsi

---

[x] **9.7** ikyaakoetari = caballo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naawita, riitakira pinkathari-wentan-tatsiri janta inthomoeki-perotzi omoo. Iiteetziri “Thonkan-taniri.” Iñaaniki Heber-paeni, iiteetziri “Abadón.” Iñaaniki wirakocha, iiteetziri “Apolión.”[y]

12 Arira oweyaari etanakawori ratekaetzi “¡aapa!” Roo kanteencha eenirowa iyota omonkaatyaa apite ikanteete “¡aapa!”.

13 Ikanta itziwootanaki itsipa ronampiri Tajorentsi, eeniro iyotapaaka itziwootawae apaani Ronampiri Tajorentsi roojatzi imonkaatan-tyaari 7 Ronampiripaeni Tajorentsi. Nokematzii ñaawaeta-neentsiri onampinaki taamentotsi monteta-kariri Tajorentsi. 14 Iñaanata-paakiri ronampiri Tajorentsi tziwootaneen-tsiri, ikantziri: “Poojoryaa-koteri 4 ronampiri Tajorentsi kimitakawori oojotatyeerimi nijaa Antawaani.” 15 Roojoryaa-koetakiri ronampiri Tajorentsi ayimatakiri rowamaante. Rooteentsi ithonkirimi rowamayiri atziri nampiyitawori kashetani kepatsi. Rootaki roojoryaa-koetan-takariri ithonkante.[z] 16 Eenitatsi osheki owayiri-paeni kyaakota-kariri ipireetari. Ikantee-takina, ikaateeyini 200,000,000 owayiri-paeni. 17 Ikanta noñaakiri ikoñaa-perotanaki irika owayiri-paeni noñaashiretakiri, ikithaa-yitakawo eshiro-takiri ichopineeki. Eenitatsi poreka-theeteen-tsiri ikimitakawo paamari, itsipa kityonkae-ronka-theeteen-tsiri, itsipa kiteritheeteen-tsiri. Irika-paeni ikyaakoetari, ariwaetaki iito manitzi. Oshitowanaki ipaanteki paamari, kachaari, kiteri-moetotanaki kachaari, osheki oshitzinka. 18 Iroka okaatzi shitowa-neentsiri ipaanteki, rooteentsi othonkirimi owamayiri atziri nampiyitawori kashetani kepatsi. 19 Tema ipaanteki ikyaakoetari otzimayitzi ishintsinka. Tema kantacha ratsikan-tantyaawo eejatzi ipatzishithaki, ikimiwitakari maanki.

20 Roo kanteencha, teera rookiro ikaaripero-yitzi atziri-paeni kaari rowamahaete. Eekiro riyaata-kaatziiro ipinkatha-yitanakiri peyari-paeni, ipinkathatziri oshiyakaa-wontsi rowetsikae-tziri ooro, koriki, eshiro, mapi, incha-kota, riiyitaki itajorentsi-nirote, teemaeta iñaanta-nitzi, tee ikema-nitzi, tee ranashita-nitzi.[a] 21 Teera rookiro rowamaan-tayitzi, ikija-minthatantzi, imayempitzi, ikoshiyitzi.

Ronampiri Tajorentsi oteeyakirori oryaani ojankina-rentsi

10 1 Ikanta noñaaki ishaawi-nkaeya-paaki itsipa ronampiri Tajorentsi, ikinanta-paakawo menkori, kimiwitaka irika roomi ikithaata-kyaami menkori. Kimiwitaka riimi oye ramantheetakyaa iitoki. Shipakiryaayita ipooki, ariwaetaki ooryaa. Kimitaka omoreka-tyeemi ipori-paeni. 2 Roteeyakiro oryaani jankina-rentsi panaryeen-chari. Ikanta

---

[y] **9.11** iñaani wirakocha = griego [z] **9.15,18** Rooteentsi ithonkirimi rowamayiri atziri nampiyitawori kashetani kepatsi = 1/3 atziri-paeni tzimatsiri kepatsiki [a] **9.20** eshiro = bronce

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rayiitzi-mata-paakira, raatzikan-tapaakawo iitzi-peroki inkaariki, rooma
rampate raatzikan-tapaakawo kepatsiki. 3 Ikaemapaaki, riiwaetaki ikaemi
manitzi. Omapoka-shitanaka ookathatanaka, 7 okaatzi apiitanakiro
ookathata. 4 Okanta okaatapaaki 7 ookathataka, ari nokowawita
nojankinateromi nokemakiri iñaawaetakiri ookatha-rentsiki. Nokematzii
iñaanata-nakina apaani inkite-jatzi, ikantana: "Eero pojankinatziro
pikemakiri ookatha-rentsiki." 5 Ikanta iñaawaetanaki noñaakiri ronampiri
Tajorentsi aatzika-paakirori inkaari eejatzi kepatsi. Itzinaa-wakota-naka
rakoperori, 6 rootaki riyoetan-tyaari tee itheeya. Ikantanaki: "Riitaki
Tajorentsi yotzirori omaperotatyaa nokamantemi, riitaki Kañaaniri,
wetsika-kirori inkite, kepatsi, inkaari, maawoeni ikaatzi tzimantawori.
Teera ojamanitapae, 7 rooteentsi itziwoote oweyaantawori ronampiri
Tajorentsi, arira omonkaa-paetetyaari okaatzi ikantakiriri Tajorentsi
Kamantantaniri-paeni ikamantantero kaari riyotako-witeeta paerani."
8 Nokematzii rapiita-nakiro iñaanatana inkite-jatzi, ikantana:
"Piyaata-shiteri ronampiri Tajorentsi katziyeen-chari inkaariki eejatzi
kepatsiki, payiro eeroka jankina-rentsi panaryeen-chari roteeyakiri."
9 Ari nokantakiro. Niyaata-shita-nakiri ronampiri Tajorentsi, nokowa-
kota-paakiri, nokantziri: "Pipinawo jankina-rentsi." Ari ikantanakina
rirori: "Iroka, poyaawo. Osheki owochanka, ariwaetaki pitsi aririka
powakyaawo, rooma aririka piniyakiro, ari okepishikapakimi pimotziki."
10 Ari nokantakiro, naakiro, nowakawo. Ari okantaka, pochawitaki
ariwaetaki pitsi, roo kanteencha osheki oepishika-nakina nomotziki.
11 Ari ikantanakina ronampiri Tajorentsi: "Pikamantanteero okaate
awijimo-yiterini ikaatzi nampiyitawori jempe-rika-paeni janta, ikaatzi
ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni, kemathata-wakaawori iñaani
jempe-rika-paeni. Pikaman-tayiteeri eejatzi pinkathari-paeni."

Apite kenkithata-kowentan-taniri

11 1 Ikanta iipaetakina kotzitsi, nomonkaa-mento iroka.
Ikanteetakina: "Piyaate pimonkaatero tajorentsi-panko, eejatzi
taapokimentotsi. Piyoteri eejatzi jempe ikaatzi piyoteen-chari janta
ipinkathatantzi. 2 Eero pimonkaatziro jantakiroki tajorentsi-panko.
Rootaki ishinetee-takiniriri itsipa-jatzi atziri-paeni, arira ipiyotee-yaani
koshekan-taniri janta tajorentsiki nampitsi. Ari rawijeri ikaate 42 kashiri
ojamanite.*11.2-3* 3 Aripaetera, notyaante apite kenkithata-kotenari, riitakira
kenkithata-paakironi awijayita-tsini, okaate 1260 kitejeri ikenkithata-
kotena. Ikimita-kotyaari ikanta ikithaayita owashireta-kotariri
kaminkari."*b*

11.2-3 42 kashiri = 1260 kitejeri = awijaneentanaki mawa ojarentsi ojamanite
b **11.3** ikithaayita owashireta-kotariri kaminkari = karenimawota-tsiri kithaarentsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Irika apite kenkithata-kotan-taniri, riitaki roshiya-kaawentee-
takiri paerani apite inchato, riijatzi roshiya-kaawentee-takiri apite
roota-mento Tajorentsi pinkathari-wentziriri kepatsi-jatzi-paeni.[c]
5 Itzime-rika kowatsini ikoshekyaari irika apite kenkithata-kaantaniri,
ari oshitowanaki ipaanteki paamari, ithonkakiri kijaneentziriri. Ari
ikantyaari maawoeni kowawita-chani ikoshekyaari, ari ikamaki.
6 Irika kenkithata-kaantaniri otzimi-moteri ishintsinka. Ari ikantakaa-
kyaawo rirori eero oparyahae inkani roojatzi imonkaatan-takyaawori
ikenkithata-kaantzi. Ari imatakiro ipeyiro iraantsi nijaa-paeni. Ari
omatakyaa otzimi oetarika pomeentsitzi-mowaetyaarini jaawiki-jatzi. Ari
rapiipiintero okaatzi ikoyiri rirori. 7 Aririka okaatapaaki ikenkithataki,
ari ishitowa-nakiri mashireyantzi owantaniri ipoñaakyaawo omooki
inthomoe-perota-tsiri, ikosheka-paakari apite kenkithata-kaantatsiri,
roojatzi rowamaan-takyaariri. 8 Rookanakiri rowamaani awotsiki janta
antawoeteki nampitsi, jempe ikenta-kotee-takiri paerani Iwinkatharite.
Rootaki oshiyakaa-wenta-chari "Paamaarini" eejatzi "Apitantoni." 9 Eero
ishinetee-tziri ikiteeteri rowamaani, aririka awijanaki mawa kitejeri
okaate ojamanite ramina-mintheeteri. Ithonkyaa iñeeri nampiyitawori
jempe-rika-paeni, sheninkata-wakaa-chari jempe-rika-paeni, kemathata-
wakaawori iñaani jempe-rika-paeni, ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri
jempe-rika-paeni. 10 Antawo roemoshirenkyaa kepatsi-jatzi-paeni,
ipashita-wakae-yityaa oeta-rikapaeni. Ikimoshireyitee rowamahae-
takirira apitekiro kenkithata-kaantaniri kemaatsita-kaayita-kariri
kepatsi-jatzi-paeni. 11 Roo kanteencha, awijanaki otsipa mawa kitejeri,
itajonkaeri Tajorentsi irika-paeni, añaayitee. Ikanta ipiriintaa. Osheki
ithaawae-yanakini iñeetakiri ipiriintaa. 12 Ikemaetaki shintsiri ñaantsi
inkiteki, ikanteetaki: "Pateete jaka jenoki." Romapoka-shitanaka
roenokan-tanaawo menkori. Tema iñaawaeri maawoeni kijaneenta-waeta-
kiriri. 13 Ari omoyeka-nakari antawo kepatsi, rooteentsi othonkiromi
nampitsi, ikamayitaki ikaatzi 7000 atziri. Riima kaari kamatsini,
ikantayitanaki: "Omaperotatyaa otzimi ishintsinka Tajorentsi jeekatsiri
inkiteki."[d]
14 Ari awijawitaka apite ikanteetaki "¡aapa!" Roo kanteencha,
rooteentsira iñeetero mawatatsini.

Oweyaantawori tziwootaantsi

15 Ikanta itziwootanaki oweyaantawori ronampiri Tajorentsi, ari
ikaemae-tanaki inkiteki, ikanteetzi:
Nimaeka ipinkathari-wentantee Awinkatharite kepatsi-kinta.

---

[c] **11.4** inchato = olivo [d] **11.13** rooteentsi othonkiromi nampitsi = jeemperika ojeekayitzi 10 pankotsi, opookanaki apaani, ari okantakari maawoeni nampitsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ari ipinkathari-wentantee Jeepatzii-totaa-rewo, rotyaan-takiri Tajorentsi,
ashi rowaero ipinkathari-wentantee. 16 Ari rotziwerowae-yanakani 24 antaripero-paeni, iweshi-ryaawenta-nakari Tajorentsi, 17 ikanteeyini:
¡Tajorentsi! ¡Pinkathari! ¡Shintsi-perori!
Eerokataki nimaeka, pitzimita paerani, rooteentsi pipiye.
Osheki nopasoonkitemi, tema pimatakiro poñaahan-tziro pishintsinka, pipinkathari-wentantzi.
18 Paerani osheki ikijaneentakimi atziri-paeni,
rooma nimaeka, monkaata-paaka poñaahan-teeyaariri piyatsimanka,
powajankitahaeri kamayiteen-tsiri,
pithonkaeri owamaan-tayiteen-tsiri.
Aripaete pipinayiteeri Kamantantaniri-paeni pomperatani eeroka,
ari pikimitahaeri maawoeni kiteshireri pashiyitari, ikaatzi pinkatha-yiteemiri.
Maawoeni pipinayiteeri, petanakyaari antari-paeni eejatzi iryaani-paeni, maawoeni."[e]
19 Ikanta ashitaryaanaka itajorentsi-pankote Tajorentsi janta inkiteki, koñaawaetanaki tajorentsi-moko jempe rotetakoe-tziro jankinata-kotachari ikashiya-kahaetani. Antawo ookathatanaka, omoyekanaka kepatsi, paryapaaki antawo jiriniki.

Tsinani eejatzi noonki

12 1 Okanta okoñaatanaki inkiteki aamparentsi. Noñaatzii apaani tsinani, ariwaetaki ooryaa okithaatakari, riitaki kashiri okatziyantaka. Amantheeta-kotakari ikaatzi 12 ompokiro. 2 Tema omotzitatzii iroka tsinani. Osheki okaema-kaema-waetaki okemaatsita otzimaa-nite. 3 Ari okoñaatanaki inkiteki otsipa aamparentsi. Noñaatzii apaani noonki, kityonkari. Eenitatsi 7 iito, eejatzi 10 ichee. Ramantheeyitakiro iito. 4 Osheki ompokiro ratahan-takari ishitha, rootaki imaterimi kashetani ijeekayitzira ompokiro, rowaryaakiri kepatsiki. Ikanta ipokaki noonki ojeekira tsinani, ikowaki royityaawo eenchaa-nikite aririka itzimapaaki.[f] 5 Okanta otzimaa-nitaki tsinani, shiramparyaa-niki irika. Riitaki jewatan-teeyaarini atziri-paeni reshiro-kotzite. Omapoka-shitaka rahaeta-nakiri ijeekaki Tajorentsi iwinkathari-mentoki. 6 Rooma tsinani, shiyanaka roori ochempi-mashiki. Ari rowetsika-kiniro Tajorentsi jempe onampityaawo, okaate 1260 kitejeri iipaetero owanawo janta.
7 Aripaete otzimaki owayiritaantsi inkiteki. Riitaki Miguel koshekanteenchari itsipatakari Ronampiri tajorentsite. Riitaki ikoshekaka Noonki

---

[e] **11.18** pinkatha-yiteemiri: waerontsi [f] **12.4** roo imaterimi kashetani = 1/3

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itsipayitakari rirori Ronampiri Tajorentsite. 8 Teemaeta otzima-perotzi
ishintsinka irika Noonki eejatzi Ronampiri tajorentsite. Tee ishineteetziri ijeekawaete inkiteki. 9 Ari rowaryee-takiri Noonki itsipatee-takiri
Ronampiri tajorentsite. Irika Noonki rowaryee-takiri, riitaki iiteetziri
"Kamaari," iita eejatzi "Yakatantaniri." Riitaki kowatsiri ramatawiteri
maawoeni atziri ikaatzi nampitawori kepatsiki. 10 Nokematzii
cheraneentsiri inkiteki, ikantzi:

Retateeta-nakawo ipinkathari-wentantzi Tajorentsi,
retateeta-nakawo roñaahan-tziro ishintsinka, rowawijaa-kotantee.
Retateeta-nakawo eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo rotyaan-takiri.
Tema rotziryaakiri thaweta-kota-piinta-kiriri aetziri
"noyemijantzin-karite-paeni."
Kitejeriki eejatzi tsireniriki ithaweta-kota-piintziri Atajorentsite.
11 Tema irika-paeni iiteetziri "noyemijantzin-karite" rotsinampahaeri
rirori Kamaari,
tema ikamawenteeri Ipireetari, rapaatanakiro rira ikamaki.
Rootaki imatantaawori eejatzi rirori ikenkithateero ñaantsi,
ikowaki rirori ikamawenteeri Jeepatzii-totaa-rewo.
12 Rootaki pithaamentan-tyaari eeroka-paeni inkite-jatzi.
Ashironkamatsitemini eeroka-paeni kepatsi-jatzi, eejatzi nijaa-weri,
Tema kijanaka Kamaari rowaryee-takiri jempe pijeekawita,
Rootaki ikatsimatan-takari, tema riyotzi yotapaaka eepichokiini."

13 Ikanta iñaakiro noonki rowariryee-takiri kepatsiki, retanakawo
ikemaatsita-kaawaetakawo tsinani tzimakiriri shiramparyaa-niki.
14 Roo kanteencha, tzimanaki apite oshiwanki, roowaetaki ishiwanki
pakitha. Rootaki aantanaari iyaatero ochempi-mashiki, ojeeka-pithateri
inteena maanki. Ari awijanaki mawa ojarentsi ojeekawaete janta.[g]
15 Ikanta ipaapate-paeni maanki roemishitowanaki nijaa ipaanteki,
kimiwaetanaka iniraani nijaa. Ikowawita rowiinkiro aririka oonka-kotanakyaa. 16 Roo kanteencha, tankanaki kepatsi, oniyaata-wakiro nijaa,
ari okanta awijakotan-takari tsinanira. 17 Ari opoñaanaka ikatsima-perotanaki noonki. Jataki rowayirityaari itsipa otomi-paeni iroka
tsinani. Riiyitaki roshiya-kaawenteetzi kemijanta-kirori ikantakaantani
Tajorentsi, oetziñaarikota-naawori ñaantsi ikenkithata-koetziri Jesús
Jeepatzii-totaa-rewo.

Apite mashireyantzi antami-weri

13 1 Nokanta nokatziya-paaka inkaari-cheraaki. Noñaatzii
ishitowanaki nijaaki apaani mashireyantzi owantaniri antami-

---

[g] **12.14** Ari awijanaki mawa ojarentsi = apaani ojarentsi, ojarentsi-paeni ipoñaa kashetani ojarentsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

weri. Eenitatsi okaatzi 10 ichee, eejatzi 7 iito. Ramanthee-yitakiro
ichee-paeni. Eenitatsi rojankinee-takiri iitoki, itheenka-tajorentsi-
waeteetzi. 2 Irika owantaniri ariwaetaki ikarinatzi manitzi. Rooma
iitzi-paeni ariwaetaki maeni. Ariwaetaki ipaante manitzi. Riitaki
oshinchaakiriri noonki, riiperori ipinkathari-wentan-tanaki irika
owantaniri. 3 Okanta apaani iito irika owantaniri kimiwitaka rowamahae-
takiro, roo kanteencha eejatzi añaahae. Osheki ipampoyee-ya-nakirini
jaawiki-jatzi-paeni, ikemijanta-nakiri. 4 Osheki ipinkathata-nakiri, riitaki
rajahaa-wenta-nakari, ikanteeyini: "¿Eenitatsima monkaatyaarini irika
owantaniri? ¿Eenitatsima otsinampaerini?" Ari ikimitee-takiriri eejatzi
noonki, rajahaa-wentee-tanakari, tema riitaki oshinchaha-kiriri irika
owantaniri.

5 Ishineteetakiri iñaawaeta-piinte irika owantaniri, itheenka-
tajorentsi-waetanaki. Riitaki ikowakahaetakiri ipinkatharite, ikaatzi
42 kashiri ipinkathari-wentante. 6 Osheki itheenka-tajorentsi-waetaki
ipaeryaa-waeta-shitakari Tajorentsi, ipaeryaa-waeta-shitakawo tajorentsi-
thaante, ipaeryaa-waeta-shitakari inkite-jatzi. 7 Riitaki owayirityaarini
rashiyitari Tajorentsi, ikoyi rotsinampaeri. Riitaki ikowakahaetakiri
ipinkathari-wenteeri ikaatzi sheninkata-wakaa-chari jempe-rika-paeni,
nampiyitawori jempe-rika-paeni, kemathata-wakaawori iñaani jempe-
rika-paeni, ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni.[h] 8 Osheki
ipinkathata-nakiri jaawikiki-jatzi-paeni kaari jankinata-kota-chani jempe
rojankinata-koyitaka riyoshiitee-takiri paerani rowetsikan-teeta-kawori
kepatsi, ikaate rañaakahae-teeri, ikaatzi ikamawenteeri Ipireetari.[i]

9 Koyirori ikemathatero iroka, ikemijante:

10 Ikaate rominkyaawaeteeteri, ¡Imateroota!
Ikaate owamaantan-tyaawoni ojataa-mentotsi, ari ikimi-teeri paata
rirori rowamaan-teetyaari ojataa-mentotsi.

Rootaki roejokirotan-tyaawori ikemijanteeri rashiyitari Tajorentsi.

11 Nokanta noñaaki itsipa mashireyantzi antami-weri ishitowanaki
kepatsiki. Eenitatsi apite ichee, ariwaetaki otapo-terempita ichee ipireetari.
Riitaki ñaawaeta-paentsiri, roshiya-paakari noonki. 12 Irika antami-weri
otzimi-motziri ishintsinka. Ipajawyaa-wakari etakawori owantaniri
rowama-witee-takari iito, eejatzi añahae. Ishintsitakiri atziri-paeni
ipinkathateeri etakawori owantaniri. 13 Tema roñaahan-tapaakiro kaari
iñaapiinteetzi. Ithonka iñaayitakiri maawoeni atziri rowayiitaki ookatha-
rentsi.[j] 14 Osheki jaawiki-jatzi-paeni ramatawitan-takari ishintsinka
ipajawyaa-kiriri etakawori owantaniri rowama-witee-takari iitoki.
Ishintsita-nakiri atziri-paeni rowetsiki roshiya-kaawo etakawori owantaniri.

---

[h] **13.7,10** rashiyitari Tajorentsi = kiteshireri [i] **13.8,11,15** Ipireetari = cordero
[j] **13.13** rowayiitaki ookatha-rentsi = paamari rowayiitakiri inkitekinta

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Ikanta irika antami-weri, itajonkakiri oshiyakaa-wontsi, añaanaki. Ari
iñaawaetanaki. Ithonkakiri rowamaakiri kaari pinkathaterini. 16 Ikentako-
pankata-kaantakiri atziri-paeni, imatakiri itsipa-paeni rakoperoki. Ithonka
ikenta-kota-kaantakiri atziri-paeni, antari-paeni, eenchee-riki-paeni,
ashironkaenkari-paeni, ashaahantzinkari-paeni, omperatantzinkari-paeni,
omperataa-rewo-paeni, maawoeni. 17 Riima kaari ikentako-pankatakoteetzi,
tee ishinetee-tziri ramananta-waete, eejatzi ipimanta-waete. Rootaki
okowa-perotan-tyaari ikentakoe-teniri iwaero owantaniri maawoeni atziri-
paeni. Itzimayite itsipa ikentakoe-takiniri oshiyawitawori iwaero. 18 Apaani
yotaniri, ari okantaki ikemathatero iroka oshiyakawori iwaero owantaniri.
Tema iroka oshiyakawori iwaero, rootaki rojankinee-tziri "666."

Romampaani kaatatsiri 144,000

14 1 Nokanta napiitakiro naminanee, noñaatziiri Ipireetari ikatziya
ochempiki Kijakowentoniki. Ari itsipayitakari kaatatsiri 144,000
kentako-pankatako-yitakawori iwaero rirori, eejatzi rashi Ashitariri.[k]
2 Nokematzii poemata-neentsiri inkiteki ariwaetaki oparyeenkaatzi
nijaa, ariwaetaki shintsiri ookatha-rentsi, ariwaetaki ipiyompi-
waeteetzi. 3 Rootakira owakira mampaantsi nokemakiri. Riitakira
omampahae-yacharini kaateen-tsiri 144,000 ipinako-wenteeri Ipireetari.
Itapothee-takari romampaa-wentari jeekaentsiri iwinkatharimentoki, ari
ikatziyi-takari eejatzi 4 inkite-weri, eejatzi antaripero-paeni. Riitakira
yoshiitacha romampahae-yakani irika-paeni, tekatsira itsipa materoni
romampaeyaawo. 4 Irika-paeni kaateen-tsiri 144,000, kiteshireteeyakini,
tee rantayi-tziro kaari kameethayitatsi imayempi-yitero tsinani. Riiyitaki
oyaata-piinta-kiriri Ipireetari jempe-rika ikinayitzi. Riiyitakira retakari
rashitaari Tajorentsi, riijatzi rashiyitakari Ipireetari. 5 Tee itheeya-waante-
nita, tee otzimawaetzi iyaari-pero-shirenka oeta ithaweta-koeteriri
ijeekira Tajorentsi.

Ikamantantakiri mawa ronampiri Tajorentsi

6 Ikanta noñaaki rahapaaki inkiteki itsipa ronampiri Tajorentsi,
ikenkithata-kaapaakiri jaawiki-jatzi ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri
jempe-rika-paeni, sheninkata-wakaa-chari jempe-rika-paeni, kemathata-
wakaawori iñaani jempe-rika-paeni, nampiyitawori jempe-rika-paeni.
Ikenkithata-kota-paakiniri kanteeta-chari Kameethari Ñaantsi.
7 Icheraa-perotatzii, ikantzi: "Pipinkathateri Tajorentsi. Pajahaa-wentee-
yaari. Tema rooteentsi raminakoe-teero okaatzi ranteetakiri. Rootaki
piweshiryaawentan-tyaariri wetsika-kirori inkite, kepatsi, inkaari, eejatzi
nijaa-paeni."

---

[k] **14.1,3,4,10** Ipireetari = Cordero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ikanta ipokapaaki itsipa ronampiri Tajorentsi, ishintsitapaaki
ikaemapaaki, ikantzi: “Rapathakiro-ryeetakiro antawo nampitsi
Kompitaari. Ithonkae-takiri atziri-paeni nampitan-tawori,
oetziñaarikotawori imayempi-waetaki. Tema ikaema-shiryaakiri
itsipa-jatzi atziri-paeni roshiyakotyaari okaatzi rantayitakiri rirori.
Okimiwitakawo roeshinkita-tyeerimi okanta imayempita-kaanta-kariri.”
9 Ikanta ipokapaaki itsipa ronampiri Tajorentsi, mawatatsiri,
ikaemapaaki ikantzi: “Itzimi-rika pinkathata-kiriri owantaniri,
pinkathata-kirori eejatzi roshiya-kaawo, itzimi-rika kentako-pankatako-
yitakawori iwaero, eejatzi rakoki, 10 riijatzitakira ikija-neenta-yiteri
Tajorentsi. Okimiteeyaawo roetaatyeerimi piyanta-tsiri. Antawo
ikemaatsita-kaayitee-yaari itahaeri, ratsipetee-yaawo kachaari, kiteri-
moetotatsiri, osheki oshitzinka. Ari iñaayiteeri maawoeni ronampiri
Tajorentsi tajorentsiteen-tsiri, ari iñeeri eejatzi Ipireetari. 11 Ashi rowaero
ikemaatsitee-yaawo awijayiteentsiri, kitejeriki eejatzi tsireniriki, eero
otsiwaka-neentzi eepichokiini. Ari kimitee-yaari ikaatzi pinkathata-kiriri
owantaniri, pinkathata-kirori roshiya-kaawo, kenta-kota-kawori eejatzi
iwaero.”
12 Rootaki roetziñaarikotan-tyaawori ramaweni-waenite rashiyitari
Tajorentsi, imonkaata-piinteero ikantakaan-teetziri ikemijanteerira
Jesús.[l]
13 Ikanta nokematzii iñaawaetanaki apaani inkite-jatzi, ikantzi:
“Pojankinatero iroka: Aririka ikamayite ikaatzi rashitaari Awinkatharite,
kimoshireyitee.” Ari okantanakiri Ishire tajorentsi, ikantzi: “Omatyaata,
tema tee okowa-jaantyaa nimaeka iñaashintsi-shireta-waeteeyaa,
tema kameetha imakoryaa-waetzi, inintaa-waeta-paawo okaatzi
rantawentakiri.”

Rowiikitee-teeri kepatsiki

14 Okanta okoñaata-paaki kitamaari menkori, noñaatziiri ijeekaki
kimitakariri Itomi Atziri. Ramantheetakari ooro, roteeyaki thoyempyaa-
nikiri kotsiraaniki. 15 Ikanta ishitowanaki tajorentsi-pankoki itsipa
ronampiri Tajorentsi, ikaema-kota-paakiri jeekaentsiri menkoriki,
ikantziri: “Jampae-nkatakira pankirentsi, powiikitan-tyaawo
piyotsiraanikite.” 16 Ikanta irika jeekaentsiri menkoriki, itotantakawo
iyotsiraanikite, rowiitantaki kepatsiki.
17 Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi jeekantawori tajorentsi-panko
janta jenokinta, shitowanaki rirori, roojatzi roteeyakiri thoyempyaa-
nikiri kotsiraannki. 18 Ari ishitowanaki itsipa ronampiri Tajorentsi
ipoñaanakawo taapookimento-tsiki. Riyaata-shita-nakiri ishinetee-

---

[l] **14.12** rashiyitari Tajorentsi = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takiri raminakowentero paamari. Ikaema-kota-nakiri itsipa oteeyakirori
kotsiraaniki, ikantziri: “Picheka-yitero kithoki-yiteen-tsiri kepatsiki,
tema irakayitaki.”[m] 19 Tema imatakiro ronampiri Tajorentsi, ichekakiro
kithokiteen-tsiri kepatsiki, ipiyotakiro inchato-naaki, ikawirinkaetero.
Roo oshiyakaa-wentacha iroka jempe ikantyaa Tajorentsi
rowajankitahaeri kaari-pero-shireri-paeni. 20 Imaetakiro maawoeni
chochoki ikawirinkae-takiri othapiki nampitsi, shitowanaki iraantsi janta
inchato-naki. Kimiwitaka ari opamanka-nakiro nampitsi. Iweyaakari
ipaanteki ikyaakoetari ojaanaatanaki iraantsi. Jataki inteena oonkyaa.[n]

Ronampiripaeni Tajorentsi amironi paata 7 owajankitaantsi

15 1 Nokanta noñaaki otsipa aamparentsi inkiteki. Roopero
okantaka, ipampoyaawentee-tanakiro. Eenitatsi ikaatzi 7
ronampiri Tajorentsi. Riiyitaki tsipayita-kawori rowajankitaan-tayitaki.
Tema okaatzi rantayitakiri ronampiri Tajorentsi, ari omonkaatari
iñahaetziro iyatsimanka Tajorentsi.
2 Ari noñaaki eejatzi apaani inkaari, okimiwitakawo ñaarontsi.
Roo kanteencha morekatheetaki iroka inkaari. Ari ikatziya-yitakari
otsinampaa-kiriri mashireyantzi owantaniri eejatzi ikimita-kaawo.
Roteeya-yitakiro iwiyompi-mento ipawaeriri Tajorentsi. Riiyitaki kaari
kentako-yityaawoni iwaero kowaenkari. 3 Rootaki romampahae-yarini
irika-paeni romampaakari paerani iwaejatziteni Moisés. Iiteetziro
“Romampaani Ipireetari,” okantzi:

Nowinkatharite Tajorentsi, Shintsi-perori,
Roopero okanta pantakiri, ipampoyeeyanakironi.
Panta-piintakiro eeroka tampatzikari eejatzi kyaariperori.
Eeroka pinkathari-wenteeriri atziri-paeni.
4 ¿Eenitatsima kaari pinkathateemini, kaari ajahaawenteemini?
Apatziro eeroka pitajorentsitzi.
Ari ipokashi-yitemi maawoeni itsipa-jatzi, tema eeroka
ipinkathateeri.
Tema poñaahan-takiro osheki okameethataki pantayitakiri.[o]

5 Okanta noñaaki inkiteki tajorentsi-panko, ashitaryaanaka
tajorentsi-naki-perori. 6 Ari ishitowa-nakiri 7 ronampiripaeni Tajorentsi
owajankitaan-tatsini. Kitamaanikiyitaki iithaari, shipakiryaa-pero-
taki owaneenkataka. Ithaantakiri rowetsika-mashiteetziri ooro 7 Ikanta
apaani inkite-weri kaatatsiri 4, ipayita-wakiri ronampiripaeni Tajorents
apaani pajo. Kimiwitaka janta pajoki, ari ojaa-kyaami iyatsimanka

---

[m] **14.18** kithoki-yiteen-tsiri = uva [n] **14.20** inteena = 1600 estadio, 300 kilómetro, rootaki oshiyakawori aririka anashite okaate 7 kitejeri [o] **15.4** ajahaawenteemini: waerontsi

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tajorentsi, ashi oyirori ikañaanitee. 8 Kachaaryeenkataki tajorentsi-
panko, okantakaakawo rowaneenkawo Tajorentsi eejatzi itajorenka.
Tekatsi mateeroni ikyee tajorentsi-pankoki roojatzi okaatan-tapaa-kyaari
rowajankitaantaki ronampiri Tajorentsi.

Pajonaki-paeni jaayitaka katsiman-kantsi

16 1 Nokematzii tajorentsi-pankoki, ñaanata-nakiriri 7
ronampiripaeni Tajorentsi, ikantziri: "Piyaate pijakotero
kepishaari okaatzi jaayiteen-chari 7 pajoki kimitakawori iyatsimanka
Tajorentsi."
2 Arira retanakawo apaani ronampiri Tajorentsi ijakotakiro kepishaari
jaayiteen-chari iwajoniki. Ari omapoka-shita-nakari antawo ipathaa-
waetanaki ikaatzi kenta-kota-kawori iwaero mashireyantzi owantaniri,
ikaatzi pinkathata-kirori roshiya-kaawo.
3 Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi ijakotakiro inkaari-mashiki
jaayiteen-chari iwajoniki. Oshiyanakawo iraantsi inkaari, ithonkaka
ikamaki jeekantawori.
4 Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi ijakotakiro nijaa-mashiki,
oyaapyaaki nijaateni-mashi jaayiteen-chari iwajoniki. Opeyanakawo
iraantsi nijaa-paeni. 5 Nokematzii iñaawaetanaki ronampiri Tajorentsi
rowaetakiri raminako-wenteri nijaa-weri, ikantanaki:

Tajorentsi, kañaaniri, rañiitaka paerani, tampatzika-shireri eeroka,
tema eeroka amina-koteeroni kameetha iroka-paeni.
6 Tema ikaatzi owamaayita-kiriri pashiyitari, ikaatzi apaatakaakiriri
rira Kamantantaniri-paeni rowamaa-yitakiri,
riiyitaki nimaeka miriyiteeroni iroka iraantsi.
Tema rootaki ikowakiri.

7 Okanta nokemaki iñaawaetanaki irika-paeni jeekatsiri taapookimento-
tsiki, ikantee-yanakini:

¡Ariwé! Nowinkatharite Tajorentsi, okaatzi pikowakiri panteri
tampatzikayitaki. Kyaariperori iroka.

8 Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi, ijakotakiro ooryaaki jaayiteen-
chari iwajoniki. Romapoka-shitanaka ooryaa itaanakiri atziri-paeni.
9 Tema antawo itaakiri atziri-paeni ooryaa, rootaki opoñaan-tanakari
itheenka-tajorentsi-waetanaki, ipaeryaa-shiwaeta-nakari Tajorentsi,
ashitawori ishintsinka, owajankitaan-tatsiri. Tee imateeyaa ipiya-shire-
yitee ipinkathateeri Tajorentsi.
10 Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi, ijakotakiro jempe
ipinkathari-wentantzi owantaniri jaayiteen-chari iwajoniki. Antawo
otsirenikaakitanaki. Antawo rashironkaa-yitaka atziri-paeni janta,
ratsika-waetakiro inene ikemaatsi-waetaka. 11 Ari itheenka-tajorentsi-

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waetanaki, ikijima-waeta-nakiri Inkite-jatzi Tajorentsi, tema osheki
ikemaatsi-waetaka, osheki ipathaa-waetaki. Roo kanteencha tee rooki-
maetyaawo iyaari-peronka.
12 Ikanta itsipa ronampiri Tajorentsi, ijakotakiro Antawaa-ki nijaa
jaayiteen-chari iwajoniki. Omapoka-shitanaka opiryaatanaki. Aritaki
imatakyaa imontyaa-yitapaaki pinkathari-yitatsiri jempe ishitowapiintzi
ooryaa, rowayirityaa. 13 Ikanta ishitowanaki peyari ipaanteki noonki.
Ishitowanaki eejatzi peyari ipaanteki owantaniri, ari okimitakari
ipaanteki theeri kamantantaniri, ishitowanaki peyari. Ikaatzi peyari
shitowa-yitapaen-tsiri, ariwaetaki mashero, 14 Aritaki imatakiro
rantayitero kaari iñaapinteetzi. Ithonka riyaata-shiyitakiri ikaatzi
pinkathari-yitatsiri kepatsiki. Iñaanta-kaayitakari rowayirita-kaeyaari,
ipiyi-materika Tajorentsi Shintsi-perori. 15 (Pamini, noshiya-paeyaari
koshintzi aririka nopiyakiri. Kimoshireyitee aamawentee-nani,
kimitakariri oyirori okaakiini iithaari intsipaete ikithaata-nakyaawo,
eero ishiyamerekitantanaka, rowaañee-tapaakiririka.) 16 Ikanta irika-
paeni peyari, ipiyoyitakiri pinkathari-paeni Owayiriitoniki. Iñaani
Heber-paeni, ikantee-tziro "Armagedón."
17 Ikanta iweyaanta-paakawori ronampiri Tajorentsi, ijakotakiro
tampyaaenkaki jaayiteen-chari iwajoniki. Ikemaetatzii kaemaneen-
tsiri tajorentsi-pankoki, ojeekira iwinkatharimento, ikanteetzi: "¡Ari
othonka-paaka!" 18 Ari iñeetakiro ochenkitanaka ookatha-rentsi, antawo
okamenitaki, ikemaetakiro eejatzi antawo omoyekanaka kepatsi. Tee
iñaa-piintee-tziro kimitakawori iroka omoyeka, roojatzi paerani owakira
itzimantayi-tanakari atziri-paeni kepatsiki. 19 Okanta antawo nampitsi
Kompitaari, mawakota okaatanaki otankanaki. Ari othonkakari eejatzi
opookanaki nampitsi-paeni tzimayita-tsiri kepatsiki. Roo kanteencha tee
imaejantzi-maetari Tajorentsi Kompitaari-jatzi, tema imapero-waetakiri
rowajankitaan-takari iyatsimanka. 20 Ari othonkakari maawoeni
othampishi, tee iñeeteero. Ari okimitakari eejatzi ochempi-paeni. 21 Tema
paryapaaki tenayita-tsiri jiriniki, anawyaa-yitapaakiri atziri-paeni. Roo
kanteencha eekiro riyaata-kaana-kitziiro itheenka-tajorentsi-waetanaki,
ikijima-waeta-nakiri Tajorentsi, tema imaperotakitziro ikowaenkaa-
perotakiro Tajorentsi.[p]

Rowajankiteetero oshiyakawori antawo mayempiro

17 1 Ikanta ipoka-shita-paakina apaani Ronampiri Tajorentsi
kaatatsiri 7 roteeya-yitakirori iwajoni, ikantapaakina: "Pipoki,
piñeero jempe ikanteeteri rowajankiteeteri atziri-paeni, tema ikimi-
yitakawo apaani mayempiro jeeka-cheraatan-takawori aataayitakaha

---

p **16.21** tenayita-tsiri = apaani talento, 40 kilo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nijaa.” 2 Iroka kimitakawori mayempiro, kimiwitaka roomi imayempi-
yitakimi ikaatzi pinkathari-wentan-tatsiri nampitsiiteki. Okimiwitakawo
eejatzi, othonka-kirimi oeshinkitaa-yitakirimi kepatsi-jatzi-paeni.
3 Ikanta raashire-tanakina ochempi-mashiki. Ari noñaakiro apaani
tsinani okyaa-kotakari kityonkari owantachari, okaatzi 7 iito, 10
ichee. Eenitatsi waerontsi-paeni jankinateen-chari iwathaki, itheenka-
tajorentsi-waeteetzi. 4 Okithaatari iroka tsinani, okityonka-mawotatzii,
eejatzi kamaamawoneentatsiri. Kameetha rowaneenkaetan-takawo ooro,
eejatzi poreryaari mapiki-paeni. Oteeya-nakitakiro rowetsikae-tziri ooro.
Okimiwitaka ari ojaayita-kyaami oyaariperonka, eejatzi omayempinka.
5 Eenitatsi jankinateen-chari opankaki, kaari ikematha-witeeta paerani,
okantzi: “Antawo Kompitaari, Antawo Mayempitaantsi, Kijaneenta-
peroteetziro Kepatsiki.” 6 Namina-perota-nakiro iroka tsinani, tema
oshinkita-tyaawo riraa rashiyitaari Tajorentsi ikaatzi rowamahae-takiri,
riraa eejatzi ikaatzi rowamahae-takiri ikenkithata-koteeri Jesús. Ikanta
noñaakiro iroka, osheki nopampoyaa-wenta-nakiro.[q]

7 Ari ikantana ronampiri tajorentsi: “¿Iitaka pipampoyaa-wentan-
tawori iroka? Aritaki nokantakimi oeta oshiyakaa-wenta-chari, teera
riyotako-witeetawo paerani iroka tsinani, eejatzi irika owantachari
okyaa-kotakari, shenita-tsiri iito, eejatzi ichee. 8 Itzimitaka paerani
roshiya-kaawentee-tziri owantachari, tee iñeetziri nimaeka, roo
kanteencha rooteentsi ishitoyi ipoñaakyaawo omooki inthomoeki-
pero-tzira, aritaki rowamahae-teeri. Riima kepatsi-jatzi-paeni,
kaari jankinata-kota-chani paerani rowetsikan-teeta-kawori kepatsi,
osheki ipampoyaa-minthata-nakiri irika owantachari. Tema eero
ikemathatziro oeta kanta-kota-chari: ‘Itzimitaka paerani, tee
iñahaeteeri nimaeka, rooteentsi ipiyee.’ 9 Omatantyaari ikematheetero
iroka, okowa-perotatyaa otzimi yotanitaantsi. Kaateen-tsiri 7 iitontsi
okyaa-kotakari tsinani, rootaki oshiyakaa-wentacha 7 ochempi.
10 Eenitatsi paerani ikaatzi 7 pinkathariwentakirori janta. Aritaki
rotsinampaetaki ikaatzi 5 pinkathari. Eenitatsi apaani pinkatha-
ritatsiri nimaeka. Riima itsipa, riitaki pinkatha-ritatsini paata, tekiraata
itzimi. Irika oweyaantanakyaawoni eepichokiini ipinkathariwita-
paentyaa, eero ojamani-perotzi. 11 Irika owantachari tzimita-chari
paerani, kaari iñeetzi nimaeka, itsipa irika, riitaki kaatapaen-tsini
8. Roo kanteencha ari roshiya-witapaa-kyaari itsipa kaateen-tsiri 7
pinkathari-paeni. Ari ithonki-maetee-takyaari. 12 Rooma kaateen-tsiri
10 ichee, oshiyakaa-wentari pinkathari-paeni, kaatatsiri 10. Tekiraata
ipinkathari-wentan-tayite rirori. Tema aririka ipinkathari-wentan-
tanaki owantachari, riiyitaki itsipayityaari ipinkathari-wentante.

---

[q] **17.6** rashiyitaari Tajorentsi = kiteshireri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eero ojamani-pero-tzimaeta, apatziro ishirinka-paentyaa eepichokiini
ooryaa. 13 Irika-paeni pinkathari-paeni raapatziya-kota-wakae-yaawo
ranteri. Ipinkathateri owantachari, eero ipiyatha-waetari. 14 Osheki
rowayiri-minthatyaari Ipireetari. Roo kanteencha irika Ipireetari, riitaki
otsinampaan-tatsini. Tema riitaki omperayitari omperayitan-tachari.
Riitaki pinkathari-wentziri pinkathari-wentan-tatsiri. Itsipayitee-yaari
rirori ikaatzi ikaema-shire-yiteeri, ikaatzi riyoshiitee-takiri, ikaatzi
kyaaryoo-wenta-kiriri."[r]

15 Ikanta ikantakina eejatzi ronampiri Tajorentsi: "Iroka aataayitaha
nijaa ojeeka-thapyaatan-takari tsinani, riitakira oshiyakaa-wenta-
chari atziri-paeni nampiyitawori jempe-rika-paeni, piyoyiteen-chari
jempe-rika-paeni, ikaatzi ipinkathari-wentee-tziri jempe-rika-paeni,
kemathata-wakaawori iñaani jempe-rika-paeni. 16 Irika-paeni atziri-
paeni jeekantawori 10 nampitsi, oshiyakaa-wentakari 10 icheepaeni,
ari ikijaneenta-nakiri jeekantawori nampitsi oshiyakaa-wentakari
tsinani. Ari ikimita-kirori eejatzi owantachari osheki ikijaneenta-nakiro.
Okimiwityaawomi raatonkoryaatyeeromi tsinani, rowawatha-
waeta-nakyaawomi, itaawaeta-kiromi. Tema ithonkakiro nampitsi
oshiyakaa-wentakari tsinani. 17 Riitaki Tajorentsi kantakaawori aapatziya-
wakaan-takawori antayitziro iroka-paeni. Riijatzi kantakaawori
ikemijanan-takariri owantachari. Rootaki ranteeteri, roojatzi
omonkaatan-takyaari ikantakiri Tajorentsi. 18 Ari okantakari, tema iroka
tsinani rootaki oshiyakaa-wentacha antawo nampitsi. Tema ikaatzi
jeekantawori iroka nampitsi, ipinkathari-wenta-witakari nampiyitawori
otsipaki nampitsi-paeni."

Rapathakiro-ryeetakiro Kompitaari

18 1 Okanta okaatapaaki iroka-paeni, noñaatzii ishaawi-nka-
paakini itsipa ronampiri tajorentsi. Otzimi-motziri rirori
osheki ishintsinka, osheki rowaneenkawo. Roorenta-paakiro kepatsi.
2 Ikaemapaaki, ikantzi:

Rapathakiro-ryeeta-kirowa antawo nampitsi Kompitaari.
Apatziro inampitaawo janta inashi-yita-chari peyari-paeni,
ijeekayitee janta maawoeni kamaari-yitatsiri.
Ari inampitaawori eejatzi inashiyita-chari tsimeri ipinkae-tziri
owapiintariri kaminkari.
3 Tema atziri-paeni ikaatzi jeekawita-chari nampitsiki oshiyakaa-
wentakari tsinani, ashaahanta-pero-yiwitaka,
Riyompari-waeta-piinta-witakari atziri-paeni jeekayita-tsiri otsipaki
nampitsi.

---

[r] **17.14** ipireetari = owisha = cordero

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ikaema-shire-yitakiri atziri-paeni roshiya-kotee-yaari jempe
ikantayi-witaka rirori-paeni apatziro ikowa-pero-yitziro
ashaahawontsi, eejatzi iñaamata-shiwae-tari.
Rootaki kaari iñaantawo ikinatyaari Tajorentsi, ikimita-kotakawo
tsinani mayempiro.
Okimiwitakawo ishinkita-tyeeyaawomi ashaahawontsi, rootaki
rantayitan-takawori oshiyakawori mayempitaantsi.
4 Okanta nokemaki rapiita-nakiro iñaawaetzi inkite-jatzi, ikantzi:
Asheninka-paeni, eero pitsipatari jeekantawori nampitsi oshiyakaa-
wentakari tsinani,
Eero pitsipataari pikaaripero-shireta-waete,
Pitsipataari-kari rowajankitahae-teeri.
5 Tema ikenkishiryaakiro Tajorentsi iyaari-peronka,
okimiwitaka oenoka-tyeeyaami iyaari-peronka inkiteki, ari
opiyotakari.
6 Pikijako-wentee-yaari, papiipiinteri powajankiteeri.
Tema iroka kaari-perori oshiyakaa-wenta-chari oeta-kiriri tsinani
shinkitan-tatsiri,
Poepiyiniro roori, pitontaateniro.
7 Aminaashi-waetaka okanta-piintzi roori: ‘Naaka pinkathawo, eero
iñeetana nashironkaa-waetyaa noshiya-kotyaawo kinankawo.’
Tema osheki ajahaa-wenta-pero-waetakawo owaneenkataha,
oetziñaarikotakawo omayempi-perowaetaki.
Rootakira oñaantyaawori nimaeka okemaatsi-pero-waeteeyaa.
8 Rootaki omapokan-teeyaari rowajankitahaero apaani kitejeri,
Ari omantsiyataki, okemaatsi-waeteeyaa, ayimateero otashe,
ari itahaeteero.
Riitaki mateeroni Awinkatharite Tajorentsi rowajankitahaero.
Tema otzimi-motziri rirori ishintsinka.
9 Aririka iñahaetakiro owachaarinka otahaeyaa nampitsi oshiyakaa-
wentakari tsinani, osheki rowashireta-kotee-tyaawo, riraako-waetyaawo
pinkathari-paeni, tema riitaki tsipata-kariri ikaatzi jeekanta-kawori
rantayitziro oshiyayitawori mayempitaantsi. 10 Inteena ikatziya-yitaka
irika-paeni ithaawan-teeyaakawoni rowajankitee-teri, ikanteeyini:
¡Ashironkamatsiterini nampitawori Kompitaariki!
Roopero-waewitaka nampitsi.
¿Intsipaetema rowajankitee-takimi? Tekira ishirinkyaa-ta ooryaa.
11 Ari ikimita-kyaari ikaatzi riyomparita-piintakari, osheki
rowashireta-kotyaari, riraako-waetyaari, tema tekatsi riyompariteeyaa.
12 Tema riyompari-piintakari roorote, iyorikite, poreryaari imapini
kijokiri kitamaa-nikiri pinaperota-chari, inashi-yitachari kithaarentsi,
kitamaa-mawori, kamaama-woneentatsiri, kityonka-mawoperotatsiri,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kareni-mawori. Eeniyiwitacha oshiyawori jantari. Eeniyiwitacha
rowetsikani ipothoyitakiri kameetha, cheetsi, incha-kota pinayita-
chari, eshiroyita-tsiri, mapi.[s] 13 Eeniyiwitacha meta, eeniyiwitacha
inashiwaeta-chari kajankari, eeniyiwitacha imiriteetziri, eeniyiwitacha
owaaki inchato oshiyariri yeenkantsi, eeniyiwitacha opane rowaetari,
eeniyiwitacha ipira-paeni, ikyaakoetari, ishiyako-mentotari,
eeniyiwitacha eejatzi romperatani-paeni.[t] 14 Ikanteeyeni:

Ari othonka-paakari chochoki-paeni piñaamata-piintakari.
Tee otzimayitee ashaahawo pikowa-piintakiri, ari okaatapaaki
owaneenkata.

15 Inteena raminako-yiteero riyomparita-piintari, ithaawaki
eero itsipatahae-tantari rowajankitee-teri. Antawo riraa-kotyaawo
rowashireta-kota-nakyaawo. 16 Ikanteeyini:

¡Ashironkamatsiterini nampitawori janta! Roopero-waewitaka
nampitsi.
Tzimayi-witacha osheki rooperori kitamaa-mawori imaatha,
kamaama-woneenta-tsiri, eejatzi kityonka-mawoperota-tsiri.
Eeniyiwitacha osheki roorote, kijokiri kitamaa-nikiri pinaperota-chari.

17 Apatziro ishirinka-neentanaka eepichokiini ooryaa, ari ithonkae-
takiro antawo ashaahawo.

Ari roshiyakari jeekayiteen-tsiri ramaatako-mentoki, inteena ikatziya-
yitaka ramina-kotziri jempe ikanta ithonkae-takiri. Ari ipiyotee-yakani
ikaatzi antakoyitzirori ramaatako-mento, itsipayitakari ikaatzi
otetantawori. 18 Ikanta iñaakiro okachaarenkataki nampitsi otahaa,
osheki riraa-kotakawo, ikantayitzi:

Tekatsi otsipa nampitsi ikimitee-yaawoni iroka rooperowitachari.

19 Antawo rowashiretako-waetaka, ikantee-yakini:

Ashironkamatsiterini ikaatzi nampita-kawori janta.
Tema ashaahanta-yiwitakae aakapaeni aayita-piintakiro
ashaahawontsi amaatako-mentoki.
Tema apatziro ishirinka-paenta eepichokiini ooryaa, ari
ithonkae-takirori.

20 Rooma eeroka-paeni inkite-jatzi, kiteshireri, Otyaantaa-rewo-paeni,
Kamantantaniri-paeni,
Otzimatyee pikimo-shireyite, tema ikamantzita-yitakae Tajorentsi
rootaki rowajankitaan-takariri jeekantawori antawo nampitsi,
ikijako-wenta-yitaa-tziimi eeroka-paeni.

21 Ikanta apaani ronampiri Tajorentsi tzimatsiri ishintsinka, raaki
antawo mapi tonka-mentotsi, rookakiro inkaariki, ikantzi:

---

[s] **18.12,16** kijokiri kitamaa-nikiri pinaperota-chari = perla [t] **18.13** ipira-paeni = ganado, owisha; ikyaakoetari = kawayo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nokimitaakiro nookakiro antawo mapi,
Ari nokimiteerori eejatzi antawo nampitsi Kompitaari.
Ari opeyaari, eero iñahaeteero.
22 Eero ikemaeteero omampaani, okameñee-nkate owiyompi-mento,
ojonkari eejatzi otziwoori.
Eero iñahaeteero okaatzi owetsika-yitziro jempe-rika oeyitari.
Eero ikemaeteero opoemate otonka-mento.
23 Eero iñahaeteeri imorekae ootamento.
Eero iñahaeteero aawakaeyaa.
Ari okaatapaaki maawoeni iroka, tema osheki oetzimpina-
shire-yitakiri itsipa-jatzi atziri-paeni, kimiwitaka
okija-minthata-tyeerimi.
Tema antawo ishintsi-yiwitaka ikaatzi yompari-piintawitariri.
24 Rootaki owatsinaa-waeta-kiriri itsipa-jatzi-paeni, apata-kaawaetakiri rira Kamantantaniri-paeni. Ari okantakiriri maawoeni kiteshireri-paeni.

Ithaamenteetya inkiteki

19 1 Okanta okaatapaaki iroka, nokematzii kameñee-nkata-neentsiri ikaemaeyini osheki inkite-jatzi, ikantzi:
¡Aapa! Riitaki Tajorentsi owawijaa-koyiteeri. Otzimi-motziri
rowaneenkawo, eejatzi ishintsinka.
2 Okaatzi ikoyiri ranteri rirori, tampatzikari okantayitaka.
Kyaariperori irika.
Tema rowajankitaakiro mayempiro owaaripero-yitakiriri
kepatsi-jatzi-paeni.
Ipiyako-wentaari ikaatzi rowamayi-takiri romperatani.
3 Roojatzi rapiipiintee-yirini, ikantzi:
¡Aapa! Okatziyeen-kateeta owachaarinka. Ashi owaero.
4 Ikanta 24 antaripero-paeni, itsipatakari 4 inkite-weri-paeni, rotziwerowae-yanakani, tema ipinkathata-nakitziiri Tajorentsi ijeekaki rirori iwinkathari-mentoki, ikanteeyini:
¡Kyaariwé! ¡Aapa!
5 Eenitatsi ñaawaeta-neentsiri jeeka-mento-tsiki, ikanteetzi:
Maawoeni rompera-yitaari Tajorentsi, piweshiryaa-wentee-yaari.
Pipinkathateeri maawoeni, retanakyaawo iryaani-paeni eejatzi
antari-paeni, maawoeni.
6 Okanta nokemaki kameñee-nkata-paentsiri, ariwaetaki ipiyoteeyani atziri-paeni, ariwaetaki oparyee-nkatzi nijaa, ariwaetaki ookatha-rentsi. Ikanteetzi:
¡Aapa! Aritaki pinkathari-wentantee Tajorentsi, riitaki Awinkathari-
tee-yaari Shintsi-perori.
7 Jame akimo-shire-wenteri,

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jame ajahaawentee-yaari,
Tema rooteentsi roemoshirenkiri raawakaeyaa Ipireetari.
Tema wetsikaka iinantyaari.
8 Ishinetee-takiro okitamaate oethaari, tee okipatsi-waetzi,
poreryaayitaki.
Oshiyakaa-wenta-chari kitamaari oethaari, rootaki kameethari ranta-piintziri kemijantzinkari-paeni kiteshireri.

Rakiyoteeteri raawakaeyaa oshiyakariri Ipireetari

9 Ikanta ikantapaakina inkite-jatzi: "Pojankinatero iroka: Osheki ikimo-shiretee ikaatzi ikaemae-takiri rakiyoteeri raawakaeyaa Ipireetari." Eejatzi ikantakina: "Iroka, rootaki iñaani-perori Tajorentsi." 10 Ari notziwerowanaka nopinkathata-nakiri ronampiri Tajorentsi, ikantana: "¡Eero pipinkathatana naaka! Ari akaateeyini romperatee Tajorentsi, ari noshiyimi eeroka, ari noshiyakari ikaatzi oejokiro-yitakawori ikenkithata-paentziri Jesús. Tema riitaki pipinkathate Tajorentsi. Tema okaatzi ikenkithata-paentziri Jesús, rootaki yotashireta-kaayita-kiriri Kamantantaniri-paeni."

Kyaakota-kariri kitamaari ikyaakoetari

11 Okanta noñaaki ashitaryaanaka inkite. Eenitatsi janta apaani kitamaari ikyaa-koetari. Riima kyaakota-kariri, riitaki iiteetziri "Oejokirotantaniri," iiteetziri eejatzi "Kyaariperori." Aririka rowajankitaante, raminaperotziro kameetha tampatzika. Ari okimitari eejatzi aririka rowayiritante.[u] 12 Ikimitakawo paamari roki. Amanthee-perotaka. Rojankinatakawo waerontsi kaari riyotakoetzi, apatziro riyotziro rirori. 13 Riitaki kithaata-kawori kithaarentsi othakakiri iraantsi. Iiteetziri eejatzi "Iñaani Tajorentsi." 14 Eenitatsi osheki rowayirite inkiteki. Okitamaa-theetakira iithaari, tee okepatsi-waetzi. Riitaki oyaatakiriri kyaakoyita-kariri kitamaari ikyaakoetari. 15 Ari oshitowa-nakiri ipaanteki oshiyakawori othoyempyaa-nikitzi ojataa-mentotsi, rootaki rompojan-teeyaariri iijaneentani. Riitaki omperatan-teeyaarini reshiro-kotzite. Riijatzi kawirinkironi chochoki oshiyakawori imiriteetziri iiteetziri "Imashirenka Tajorentsi Shintsi-perori." 16 Riitaki jankinata-kawori iroka waerontsi iithaariki, eejatzi iporiki. Iroka waerontsi: "Pinkathari-wentziriri pinkathari-paeni. Omperatariri omperatan-taniri-paeni."
17 Ikanta noñaaki itsipa ronampiri Tajorentsi ikatziyan-takari ooryaa, ikaemapaakiri maawoeni tsimeri-paeni ahayita-tsiri, ikantziri: "Pipoki pipiyotee-yaani, pakiyoteeri eeroka-paeni Tajorentsi roemoshirenkaha. 18 Tema ari powayitee-yaari atziri-watha:

---

[u] **19.11,14,18,19,21** ikyaa-kotari = caballo

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iwatha pinkathari-paeni, iwatha reewari omayiri-paeni, iwatha
riiperori-paeni, iwatha ikyaakoetari eejatzi kyaakota-piintariri.
Tee apatziro powaeyaari irika-paeni, tema powayitee-yaari eejatzi
iwatha maawoeni: omperataa-rewo, omperatantaniri, antaripero-
paeni, iryaani-paeni, maawoeni." 19 Okanta noñaakiri kowaenkari
owantachari, noñaakiri eejatzi pinkathari kepatsi-jatzi itsipayitakari
rowayirite. Ari ipiyotee-yakani ikoyi rowayiriteri kyaakota-
kariri kitamaari ikyaakoetani itsipayitakari eejatzi rowayirite.
20 Eenitatsi iita oteeyawa-kiriri owantachari. Ari ikimitee-takiri
theeri kamantantaniri itsipata-piintakari itajonka-wentantzi. Rootaki
ramatawitan-takariri ikaatzi kentako-yitakawori iwaero owantachari,
eejatzi ikaatzi pinkathata-kirori roshiya-kaawo. Irika owantachari
eejatzi theeri kamantantaniri, rookaetakiri opaama-shithakyaa-takira
paamari, okiteri-moetotakira shitziri owachaarinka. 21 Rowamae-takiri
maawoeni kemijanta-nakiriri, rowathee-tantakari shitowa-paentsiri
ipaanteki kyaakota-kariri kitamaari ikyaakoetari. Kema-perotee-
yakani tsimeri-paeni.

Osheki ojarentsi okaate 1000

20 1 Okanta noñaaki rayiita-paaki itsipa ronampiri Tajorentsi.
Roteeyakiro rashita-ryaan-tyaawori omoo inthomoeki-perota-
tsiri. Roteeyaki eejatzi antawo eshirotha. 2 Raakiri noonki, maanki
tzimiteen-chari paerani. Riitaki Kamaari, Yakatantaniri. Roojotakiri
okaate 1000 ojarentsi ijeeki. 3 Ari rowariyaakiri omooki inthomoeki-
perota-tsiri. Rashita-kotakiri, rowichako-takiri eero ramatawitan-taari
atziri-paeni, roojatzi omonkaatan-takyaari okaate 1000 ojarentsi.
Aririka okaatapaaki iroka, ari roojoryaa-kota-paenteri eepichokiini.
4 Okanta noñaaki osheki jeeka-mentotsi jempe ijeekayitee ikaate
pinkathari-wentan-tatsini. Ari noñaakiro ishire-paeni ikaatzi ithatyee-
takiri ikemijanteerowa iñaani Tajorentsi, ikenkithata-paentziri paerani
Jesús. Tema irika-paeni, tee ipinkathatziri rirori owantachari, tee
ipinkathatziro roshiya-kaawo eejatzi. Tee ikentako-pankatakotyaawo
iwaero owantachari, eejatzi rakoki. Riiyitaki añaayitaa-tsiri,
ipinkathari-wentan-tayitee rirori itsipataari Jeepatzii-totaa-rewo,
okaatzi 1000 ojarentsi. 5 Riima itsipa ikaatzi kamayiteen-tsiri, tee
rañaayitee rirori, roojatzi omonkaatan-tapaakari 1000 ojarentsi.
Rootaki iiteetziri "Etawori Añahaantsi." 6 Ari ikimoshireyitee
paata ikaate piriintaa-chani iiteetakiri "Etawori Añahaantsi." Tema
kiteshireyitee. Eero rapiiteero ikamayitee. Ashi rowaero rañaayitee,
riitaki oshiyee-yaarini Ompera-tajorentsitaa-rewo rantawaeteeniri
Tajorentsi, rantawaeteeniri eejatzi Jeepatzii-totaa-rewo. Ari itsipataari
ipinkathari-wentantee okaatzi 1000 ojarentsi.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Aririka omonkaatakyaa 1000 ojarentsi, aritaki romishitowaeta-paenteri
Kamaari rashita-koetakiri.[v] 8 Aririka ishitowapae, retapae-yaawo ramatawita-
paeri maawoeni atziri jempe-rika inampiyitawo. Iroka nampitsi-paeni
iiteetakiro "Gog," otsipa "Magog." Ipiyoteeri maawoeni janta ikoyi rowayirita-
kaeyaari. Oshekiperote atziri, okimitawo oshekiitzi impaneki nijaa-thapyaaki.
9 Riyaatee-yakini jempe owinteni-pathatzi, itapotakiri kiteshireri-paeni
jempe ipiyotee-yakani rirori-paeni. Ari okaatzi itapotakiro eejatzi iiteetziri
"Etako-perotaawo Nampitsi." Ari romapoka-shiteeyaa oparya-paaki paamari,
othonkakiri maawoeni. 10 Riima Kamaari amatawitan-taniri, rookaetakiri
opaama-shithakyaatakira paamari, okiteryeenkatakira oshitzinka
owachaarinka. Ari rookitee-takariri kowaenkari owantachari, itsipahae-takiri
theeri kamantaniri. Ashi rowaero ikemaatsi-waeteeyaa janta.

Raminakoe-tantee kitamaariki jeeka-mentotsi

11 Okanta noñaaki antawo kitamaari jeeka-mentotsi. Eenitatsi
jeekanta-kawori, riitaki thonkaerori inkite eejatzi kepatsi. 12 Ari
ikatziyee-yakani kamayiteen-tsiri janta kitamaariki jeeka-mentotsi,
itsipayitaari antari-paeni eejatzi iryaani-paeni, maawoeni. Ari rapinee-
ryaanakiro jankina-rentsi, rapinee-ryaanakiro eejatzi otsipa jempe
rojankinata-kotaka añaayitaa-tsini. Ari raminakoe-teero jempe
rojankinata-koetziri atziri-paeni okaatzi rantayitakiri. 13 Ari ikimi-
tzitakari ikaatzi piinkayiteen-tsiri nijaaki, ipiyotaka rirori-paeni. Ikaatzi
kamayiteen-tsiri, ari ijeekitee-yakani eejatzi janta ikimiwitakawo
atziritatyeemi "Kaamanitaantsi," apakahaerimi omperawae-witakari.
Ari ikaatzi raminakoe-teeri rirori-paeni okaatzi rantayitakiri. 14 Okanta
rookaeta-kirori "Kaamanitaantsi" opaama-shithakyaatakira paamari
otahaeyaa. Iroka paamari paama-shithakyaateen-tsiri, rootaki iiteetakiri
"Apiteta-tsiri Kaamanitaantsi." 15 Ari ithonkyaari rookaeteeri opaama-
shithakyaatakira paamari ikaatzi kaari jankinata-kota-chani rañaayitee.

Owakirari inkite eejatzi owakirari kepatsi

21 1 Okanta noñaaki owakirari inkite, eejatzi owakirari kepatsi.
Tema thonkaka paejatoteentsiri inkite, eejatzi paejatoteentsiri
kepatsi. Tee iñahaeteero inkaari. 2 Okanta noñaaki okinapaaki inkiteki
nampitsi tajorentsita-tsiri, iiteetziro "Owakirari Aapatziyaweni." Riitaki
Tajorentsi owayiita-kaanta-kirori. Owaneenkataka, ariwaetaki tsinani
owaneenkata-shitari oemintyaari. 3 Ari ishintsiteetanakiro iñaawaetee-tzi
janta jeeka-mento-tsiki, ikanteetzi:

¡Pamini! Ojeeki-moteeri kepatsi-jatzi-paeni tajorentsi-thaante jempe
inampitawo Tajorentsi.

---

[v] **20.7** Kamaari = Yakatantaniri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tema itsipataari Tajorentsi jempe ijeekayitzi rashiyitaari.
4 Tema riitaki Tajorentsi oshekyaaki-peroteerini,
roemoshirenka-yitee-ri.
Eero ikaamane-yitee,
tekatsi katsiwaetaa-tsini, tekatsi irahaachani, tekatsi
kemaatsi-waetaa-chani.
Tema ari okaatapaaki iroka-paeni.
5 Ikanta iñaawaetanaki jeekaen-tsiri iwinkathari-mentoki, ikantzi:
"Nowakirata-kahaero maawoeni." Ikantanaki eejatzi: "Pojankinatero
iroka, tema kyaariperori ñaantsi iroka, ari okantee-tatyee-yaani."
6 Ari ikantana: "¡Ari oweyaapaaka! Naaka oshiyawori etawori jankina-
rentsi, eejatzi oweyaantapaakawori. Naakataki etakaan-tanakawori.
Naakataki thonkaeroni. Eenitatsi-rika miritatsiri, ari nomirita-kahae-ri
nijaa owañaan-tatsiri. Ipashii-teeyaari, tee opinata. 7 Rootaki noshineta-
kiniriri otsinampaataniri-paeni. Tema naaka Tajorentsi ipinkatha-yitee.
Nokimita-kaanteeri rirori notyomi-paeni. 8 Roo kanteencha eerowa
notyomintaari thaayin-kari, kijoshireri, kijaneentantaniri, owantaniri,
mayempiri, matsintzi, pinkathata-kiriri oshiyakaa-wontsi, theeri-paeni.
Tema riiyitaki taayitaa-chani opaama-shithakyaatakira, kiteryee-nkateen-
tsiri owachaarinka. Rootaki apiteta-tsini ikamayitee."

Owakirari Aapatziyaweni

9 Okanta okaatapaaki iroka-paeni, ipoka-shita-paakina apaani
ronampiri Tajorentsi owajankitaan-taniri roteeya-kirori iwajoni.
Ikantapaakina: "Pipoki noñaayimiro oshiyakaa-wentari tsinani
iinantyaari Ipireetari." 10 Raashire-katanakina tonkaariki ochempiki.
Roñaaha-kinawo antawo nampitsi tajorentsita-tsiri iiteetziri
Aapatziyaweni, rootaki rowayiiteeri Tajorentsi opoñahaawo inkiteki.
11 Janta nampitsiki, ari iñahaeteerori rowaneenkawo Tajorentsi,
shipakiryaa-waetaki, ariwaetaki okanta mapiki poreryaa-tatsiri,
pinaperota-chari.[w] 12 Antawo iroka otanto-nampiro. Okaatzi 12 jempe
ikyaa-piinteetzi. Eenitatsi ikaatzi 12 ronampiri Tajorentsi aminako-
wenta-yitzirori jempe ikyaa-piinteetzi. Ari rojankinee-takiro iwaero
itomi-paeni Israel. 13 Okaatzi mawa janta ikyaa-piinteetzi monteta-kariri
ishitowapiintzira ooryaa. Eejatzi jempe itziroryaapiintziro ooryaa okaatzi
mawa. Katonkonta okaatzi mawa. Kirinkanta okaatzi mawa. 14 Eenitatsi
okaatzi 12 antawo mapi otzitakirori otanto-nampi. Ari jankina-yitakawori
12 iwaero-paeni Rotyaantaa-rewopaeni Ipireetari.
15 Irika ñaanata-kinari, roteeyaki imonkaa-mento-shithaki rowetsikae-
tziri ooro, rootaki imonkaatan-tyaawori otanto-nampi, eejatzi jempe

---

[w] **21.11,18** poreryaa-tatsiri = jaspe

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikyaa-piinteetzi. 16 Ari omonkaata-wakaa ojanthatzi onampi-naki iroka
nampitsi, tee awija-wakaa. Ikanta retanakawo ronampiri Tajorentsi
imonkaatziro jempe oweyaa ojanthatzi onampina, ojenokitzi eejatzi
otontatzi, okaatzi 12000 shiya-shiyawae-mentotsi omonkaataka.[x]
17 Ikanta imonkaatakiro eejatzi otanto-nampi, okaatzi otontatzi 144
ikonaki. Rootaki imonkaatan-takari ronampiri Tajorentsi kimitawori
ikonaki atziri imonkaatanta-piintari rirori. 18 Iroka otanto-nampi,
oshiyawitakawo mapi porekatsiri. Riyoshiita ooro rowetsikae-tanta-
kawori nampitsi, porekatsiri.[y] 19 Iroka otzinkamitakari otanto-nampi,
rootaki rahaetaki pinapero-yitachari mapiki inashiyita-chari oporeka-
kiyitzi: thonkirikitatsiri, eeriyitatsiri, kitiaa-nikiri,[z] 20 kiteriri, kityonkari,
kiteryeenkari, anashiriki, potsitari eejatzi kitamaa-ri. 21 Okaatakira 12
ikyaa-piinteetzi, roo rahaetaki antawo-perori mapi, kijokiri kitamaakiri
pinaperota-chari, imokayitakiro rowetsikan-takawori. Maawoeni
owaankii-teriteki nampitsi, riyoshiita ooro rowetsikae-tanta-kawori,
porekakitatsiri.[a]

22 Tee otzimapae janta tajorentsi-panko. Tema riitaki inampitantee-
taari Awinkatharite Tajorentsi Shintsi-perori itsipataari Ipireetari.
Riitaki poyaatee-yaawoni tajorentsi-panko janta. 23 Tee ikowaeta-paeri
ooryaa, eejatzi kashiri. Tema rowaneenkawo Tajorentsi koñeetyaa-
kahaeroni. Riitaki Ipireetari kimitee-yaarini ootamentotsi. 24 Riitaki
koñeetyaa-koteeroni ranashi-yiteera atziri-paeni janta. Pinkathari-
paeni tzimayiwita-chari rowaneenkawo kepatsiki, kameetha ijeekayitee
janta ipinkathateeri Tajorentsi. 25 Eero otsirenitapae, tema ashi owaero
okitejetapae. Eero ashita-nitaa nampitsi janta. 26 Ikaatzi tzimayiwita-chari
rowaneenkawo kepatsiki ipinkatha-witeetari, kameetha ijeekayitee janta
ipinkathateeri Tajorentsi. 27 Eero itzimae janta kaariperota-paatsini, eero
iñahaeteeri antayiteeroni ipinkae-tziri, eero itzimapae eejatzi theeyapaa-
chani. Apatziro inampiyitee-yaawo ikaatzi rojankinata-kotakiri Ipireetari
rañaayitee janta.

22 1 Ikanta roñaaha-kinawo nijaa añaakaan-tatsiri. Kiteshaa-
nikitaki. Rootaki shitowaata-tsiri ijeeka-mentoki Tajorentsi
itsipatakari Ipireetari,[b] 2 rootaki shiyaateen-chari niyankineki kaankiite-
rentsiki. Omontetha-mashaataka oshooka-thapyaatan-takawo chochoki
añaakaan-tatsiri. Ari okanteetani maawoeni kashiri okithokitzi eejatzi
ojarentsiki. Aryaajenitakaantapae oshi. 3 Eero otzimapae yakataantsi

---

[x] **21.16** 12000 shiya-shiyawae-mentotsi = 2200 kilómetro. [y] **21.18,21** porekatsiri = vidrio [z] **21.19,20** pinapero-yitachari mapiki inashi-yita-chari oporeka-kiyitzi = jaspe, zafiro, ágata, esmeralda, ónice, cornalina, crisólito, berilo, topacio, crisopraso, jacinto, amatista. [a] **21.21** kijokiri kitamaakiri pinaperota-chari = perla [b] **22.1** kiteshaa-nikitaki = cristal

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

janta. Ari ojeekapaeri iwinkathari-mento Tajorentsi, eejatzi rashi
Ipireetari. Ashi rowaero romperatani-paeni ipinkathateeri janta. 4 Aritaki
iñaawootee-teeri Tajorentsi. Ikentako-pankatakotee-yaawo atziri-paeni
iwaero Tajorentsi. 5 Eero otsirenitapae janta. Eero itzimapae ooryaa.
Tema riitaki koñeetyaa-tsini Tajorentsi, Awinkathari-tetaari. Ashi
rowaero ipinkathari-wentan-tapae atziri-paeni janta.

Rooteentsi ipiye Jeepatzii-totaa-rewo

6 Ikanta ikantanakina ronampiri Tajorentsi: "Kyaariperowa iroka
ñaantsi, kantacha akemijantero." Tema paerani riyotakaa-yitakiri
Tajorentsi Awinkatharite Kamantantaniri-paeni, ari ikimitakiri nimaeka
romperatani, rotyaan-takiniri Ronampiri Tajorentsite roñaaha-yitakiri
iroka-paeni, rootaki riyotan-teeyaari rooteentsira omayityaa jempe-rika
oeyitari.
7 Iroka ikantzi Jesús: "¡Pamini! Rooteentsi nopiye. Ikimoshireyitee
ikaate kemijanta-kironi kamantantee-takiri jaka jankina-rentsiki."
8 Naakataki Juan jankinatzirori iroka. Naaka ñaakirori maawoeni,
naaka kemakirori eejatzi. Ari notziwerowa-witanaka nopinkathateri
ronampiri Tajorentsi oñaahaki-nawori maawoeni iroka. 9 Ikantanakina
rirori: "¡Eero pipinkathatana naaka! Ari akaateeyini romperatee Tajorentsi,
ari noshiyimi eeroka, ari noshiyakari Kamantantaniri-paeni piiyitziri
'noyemijantzin-karite-paeni,' noshiyari eejatzi ikaate kemijanteeroni
jankina-yiteen-chari jaka. Tema riitaki pipinkathateeri Tajorentsi."
10 Ari ikantanakina eejatzi: "Okaatzi pojankinata-kotakiri awijayita-
tsini paata, eero pomana-kotziro okaatzi ikamantee-takimiri, tema
rooteentsi iñahaetero awijatsini. 11 Tema ikaaripero-shire-teete itzimi-rika
kaaripero-shireta-tsiri nimaeka. Ikamaari-pero-shire-teete itzimi-
rika kamaari-shireteen-tsiri nimaeka. Ranta-pero-teetero kameethari
itzimi-rika antakirori nimaeka. Itajorentsi-pero-shire-teete itzimi-rika
tajorentsi-shireteen-tsiri nimaeka.
12 ¡Rooteentsira nopiye! Rooteentsira nopinayiteeri atziri-paeni okaatzi
rantawae-wentakari apaani-paeni. 13 Naaka oshiyawori etawori jankina-
rentsi, Naaka oshiyawori eejatzi oweyaantawori. Naakataki etawori,
Naakataki oweyaantyaawoni. Naakataki etakaan-takawori, Naakataki
thonkaeroni."
14 Ikimoshireyitee ikaate kiwayiteeroni iithaari, okini ishineteeteri
iroka chochoki añaakaan-tatsiri, okini ikyaayitee ikyaa-piinteetzira
nampitsiki. 15 Eerowa ikyaayitee janta oshiyako-yitariri otsitzi, matsitan-
taniri, antapiintakirori kaariperoyi-tatsiri, owamaan-taniri, ikaatzi
pinkathata-kiriri tajorentsi-niro, ikaatzi ameta-piinta-kawori itheeya.
16 "Naaka Jesús otyaanta-kiriri ronampiri Tajorentsi ikamantemiro
iroka-paeni, powawijayiniri eeroka ikaatzi piyowenta-piinta-kariri

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tajorentsi jempe-rika-paeni. Naaka charinitariri pinkatharini David,
ikashiya-kaetani. Naakataki iiteetzi 'Ompokiro Kitejemenkiri.' "

17 Ikantzi Ishire tajorentsi: "Pipokiita." Ari okantziri eejatzi
ikimitakawori tsinani iinantee-tyaari.
Ikaate kemayiteeroni eejatzi iroka, ikantayitee: "Pipokiita."
Ipokayite itzimi-rika miriyita-tsiri. ¡Itzimi-rika kowaneen-tsiri
imiriteero nijaa añaakaan-tatsiri, rirawaete, tee opinata!

18 Eenitatsi nokaman-teriri ikaate kemaeroni jempe ojankinata-
koyitaka awijayita-tsini paata: Eenitatsi-rika owanaa-shita-kyaawoni
jankinateen-chari, aritaki imaperoteeri Tajorentsi rowajankitaan-teeyaari
okaatzi kenkithata-koyiteen-chari jaka jankina-rentsiki. 19 Eenitatsi-
rika thañaa-pithatan-tyaawoni okaatzi ojankinateen-chari jaka, ari
ithañaa-pithatee-yaari paata Tajorentsi rirori eero ishineteeniri chochoki
añaakaan-tatsiri. Eero ikyahae nampitsiki ikenkithata-koetakiri jaka.
20 Iroka ikantzi kenkithatzirori iroka-paeni: "Rooteentsi nopiye." Ari
nokantzi naaka: "Kyaariwé, intsipaete pipiye." 21 Okantashitzimaetyaa
ashi rowaero ineshironka-yiteemi Awinkatharite Jesús Jeepatzii-totaa-
rewo. Kyaariwé.

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú; 1ra ed. 2008; © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.